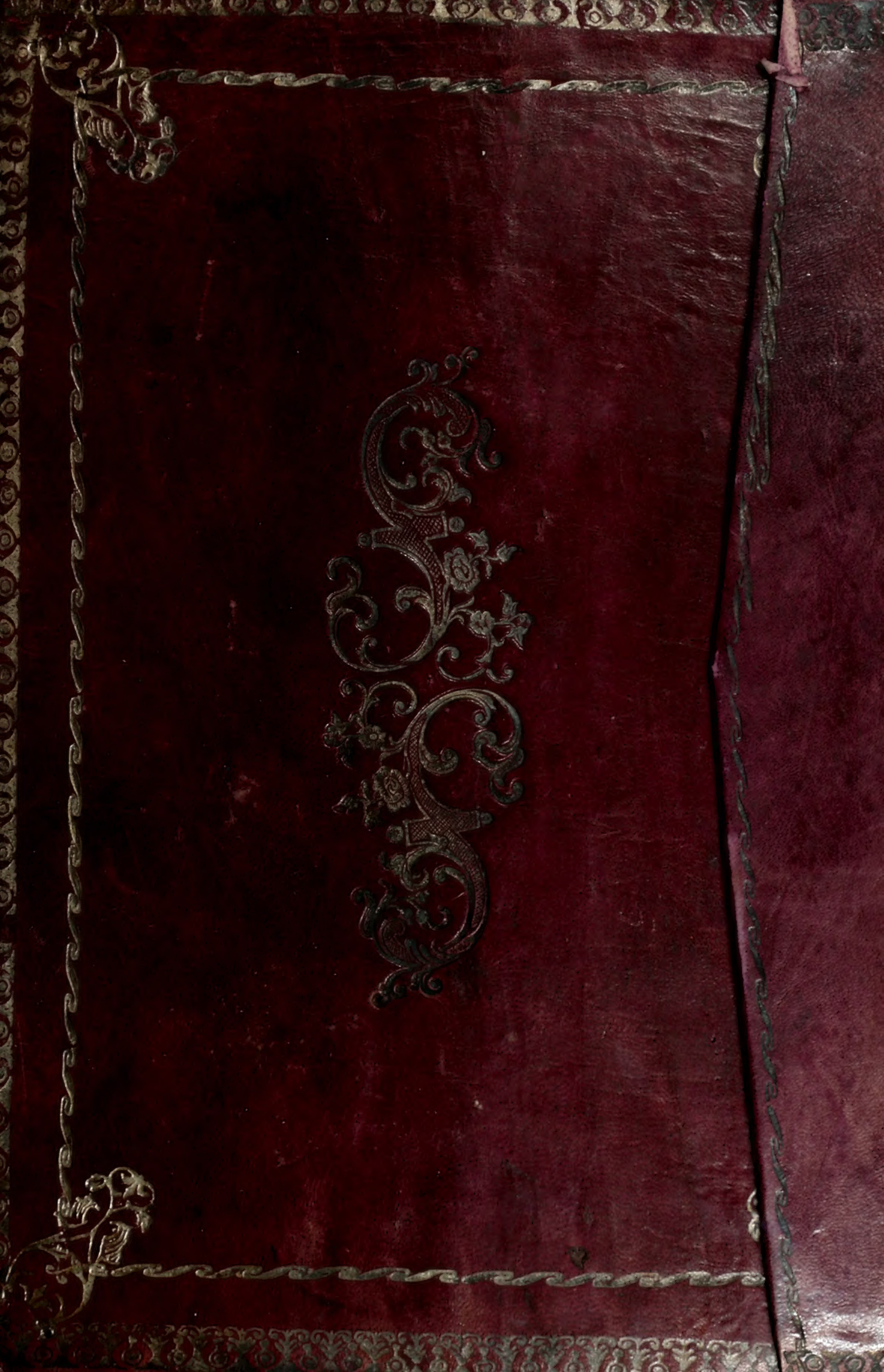

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
Y38M824
1877
v.2

Hakkı, Isma'il, Brusevi
Şerh ül-Muhammediye

18/377
№ 1
733

فى وفات النبى عليه السلام ٩٠	فصل فى البدايع ٩٤	فصل فى الصلوة على النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ١٠٦
فى اصحاب النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ١١٥	وفات فاطمة الزهرآء رضى الله تعالى عنها ١٢٨	وفات ابى بكر الصديق رضى الله تعالى عنه ١٣٥
وفات عمر الفاروق رضى الله تعالى عنه ١٣٩	وفات عثمان ذى النورين رضى الله تعالى عنه ١٤٣	وفات على رضى الله تعالى عنه ١٤٦
وفات الحسن والحسين رضى الله تعالى عنهما ١٥٣	فصل فى العشرة المبشرة رضوان الله تعالى عليهم اجمعين ١٦٤	فصل فى بيت الخلافه ١٦٥
فصل فى اصحاب الصفة رضوان الله تعالى عليهم اجمعين ١٦٦	فصل فى اشراط الساعه ١٧٠	فصل فى خروج الدجال ١٨٢
فصل فى نزول عيسى عليه السلام ١٨٥	فصل فى خروج يأجوج ومأجوج ١٨٩	فصل خروج دابة الارض ١٩٢
فصل فى طلوع الشمس من مغربها ١٩٥	فصل فى سد باب التوبه ٢٠٠	فصل فى نفخ الصور ٢٠٦
فصل فى القيامة ٢١٠	فصل فى الحشر ٢١٤	فصل فى تبدل الارض والسموات ٢٢٦
فصل فى المواقف ٢٣٦	فصل فى لواء الحمد ٢٤٤	فصل فى جهنم ٢٤٧
فصل فى اهل النار ٢٥٠	فصل فى احضار الانبياء عليهم السلام ٢٥١	فصل فى الشفاعه ٢٦٠
فصل فى الكعبه ٢٧٠	فصل فى المواطن ٢٧١	الموطن الاول فى الكتاب ٢٧٢
الموطن الثانى فى الحساب ٢٧٥	الموطن الثالث فى الميزان ٢٧٨	فصل فى المخاصمات ٢٨٥
فصل فى خطابات الله تعالى ٢٨٨		

فصل فى الزكوة ٢٩٧	فصل فى الذين لاحساب عليهم ولاعذاب ٣٠٠	فى البشارة ٣١٤	فصل فى الحوض ٣٢٢
فصل فى جهنم واهلها ٣٢٣	الموطن الرابع فى الصراط ٣٤١	فصل فى الانسلاك الى الجنه ٣٦٨	فصل فى دخول الجنه ٣٧٠
فى حظيرة القدس ٣٧٥	فصل فى النشور ٣٨٧	الموطن الخامس فى الاعراف ٣٨٩	فصل فى اهل الذنوب ٣٩٢
حسنات الابرار سيئات المقربين ٤٠٠	الموطن السادس فى ذبح الموت ٤٠٤	فصل فى حكمة العذاب ٤٠٦	الموطن السابع المأدبة اى الضيافه ٤١٠
فصل فى مقامات الجنة ودرجاتها ٤١٢	فصل فى البراق ٤١٦	فصل فى الحور ٤١٧	فصل الولدان والغلمان ٤٢٤
فصل فى انهار الجنة ٤٢٧	فصل فى مراتب اهل الجنه ٤٣٢	فصل فى تمثيل الدارين ٤٣٧	فصل فى الزيارات ٤٤٠
فصل فى الضيافات فى الجنة ٤٤٩	فصل مدح النبى عليه السلام ٤٦٦	فصل فى بيان رؤية الله تعالى ٤٧١	فصل فى الزور الاعظم ٤٧٩
فصل فى مجلس النور ٤٨٧	فصل فى انكشاف الذات ٤٩٣	قصيدة ربانيه ٥٠٨	فصل معرفة الرب والنفس ٥١١
فصل فى اسرار العارفين ٥٢٣	مناجات بارى تعالى عز وجل ٥٣٠	واما معرفة النفس ٥٣٤	قصيدة الهية ٥٤٥
خاتمة الكتاب ٥٤٧	فى مدح النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ٥٥٧		

PL
248
Y38M824
1877
v.2

LIBRARY
JAN 15 1973
UNIVERSITY OF TORONTO

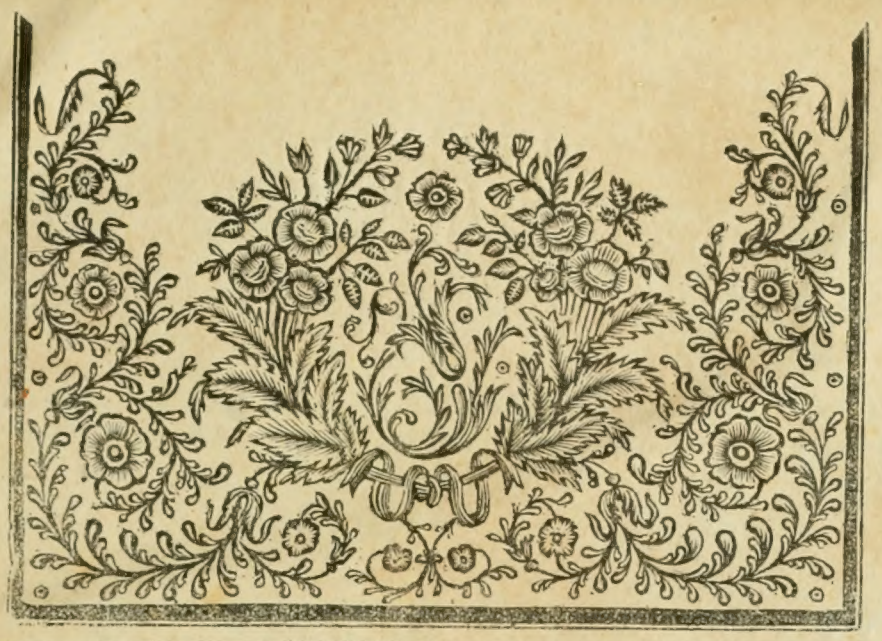

الجلد الثانی من شرح المحمدیه

بسم الله الرحمن الرحیم

قافیة الالف — فضائل سبع المثانی

الا ای سرور عالم سنکدر جمله آلا
ایشت چون قوللر اللهدن دیلرلر استعانت کیم
ندا ایرر بوکز حقدن که سیزه نیجه عون ایدم
ندا ایرر که یوللر چوق یوللك قنغیسن استرسز
ندا ایرر بوکز حقدن که هب یول طوغریدر باکه
قول ایدر انلرك یولن کرك کیم ایلدك انعام
قول ایدر انلرك یولن کرکدر بیزه یا الله
طریق انبیا اولدر سبیل اولیا اولدر
غضب هم ایتمدك ظاهر ضلالات ویرمدك باطن
که ظاهر نعمتك طونن مطرز ایتمه باطن
بزه نه فائده اوله بو ظاهر دراو نعمتدن
ندا ایرر بوکز حقدن که ویردم بونلری سزه
ایشت برسوز ایدم تقریر امام فخر رازیدن
دیدی هر کیم نمازنده شودم کیم نستعین دیه
لسان حاله ایدر خلیلدن آرتوغم زیرا
الیمی بغلدم بن تاکه انی ایتمه تحریك
قولاغم بغلدم بن تا اشتمه کلام اصلا
دیلیمی بغلدم تاکیم تکلم ایتیم قطعا
خلیلك ناری نمرودده مقابل کلدیسه یارب
ندا ایرر که یاعبدی چون ارتوردك خلیلدن
که زیرا ایندیکی اوده بیوردق کیم اوله بارد
سنی قورتاره وزاودن ایده وز جنته ایصال

الا ای جوهر آدم سنکچوندر قوتنعما
عنایت ایریشه حقدن که فضلن ایلیه اعطا
قول ایدر کیم هدایت قیل صراط قیل بزی اجرا
قول ایدر مستقیمین ویر بودر لطفکدن استعطا
بو حیثیتجه کیم بنون قویه غایت اشیا
ندا ایرر که انعام کیمه ایتما مشم القا
که ظاهر باطن انلاری قیلو بدك نعمته ارضا
که نهج اصفیا اولدر اکا کتدی اولوا الآرا
سلامت ایتدك انلاری که هیچ ایرکورمدك لأوا
نیدر لر ظاهر انعامی سراسر فتنهٔ افنا
اکر تقلید له باطن طولرسه جهله اهوا
ویرم هم قوله انی نه کیم ایدرسه استدعا
انی باشکده تاج ایله قوغل یا قوتهٔ حمرا
خلیل اللهه بکزادی بو سوزده ایلدی انشا
الی آیاغدی بغلو همین بوشدی قواعضا
ایاغم بغلدم محکم که کزمیه طرف صحرا
کوزومی بغلدم هرکز که بقمایه علی العمیا
دیلده دور ایده انجق کلام احسن اسما
بن اوش نار جهنمدن سکا قیلیشم استعفا
زیاده ایده وز زده قیلا وز قدریکی اعلی
سلامت اوله ابراهیم که اصلا کورمیه ضرا
ویره وز دیرلك اولمکسز قیلیجق بزسنی احیا

سوزیمز دکلیه سین سن بو زیمز کوزلیه سین سن
زهی فضل وعنایت کیم ایدیسر اهل قرآنه
مرادین هب وبریسر در وصاله ایر کوریسر در
ایا انجوبهٔ اسرار ایا فرخندهٔ ابرار
نثارایت اهل ویاقوتی فنا قیل رسم ناسوتی
ایشتدك قطب قرآنی که تقریرایلدم انی
کل ایشت جفر علمندن آچ اقلیدی طلسمندن
دیلرسك عدن فردوسی کل اوقی اکل درسی
کیم اولدرسید الایات انکدر عزت ورایات
بو آیتده خبر ویردی که بر در ذاتی بیوردی
خصوصا آیتك صوکی انی بیلدردی شاننده
بو پرده اوچ مراتبدن کالن ایلدی تحقیق
ایکنجیسنده بیوردی که ذاتی یوجه در انك
اوچنجیسنده بیلدردی که ذاتیدر عظیم الشان
ایشت انك جلالندن خبر ویرم جمالندن
جلالی اولدررای بارکه بیلدی انی اغیار
که ذاتی ذاتنه فی الذات اولورظاهر کیرو بالذات
کیم انك ذاتی استرسه وجودی محو محض اولدی
ولی عشقی صفاسندن الوبدر معرفت لذات
ایشتدك روح فرقانی بوکزبیل قلب قرآنی
رسول الله بیورمشدر که وار در قلبی هر شیئك
کیم اوقورسه لوجه الله انی مغفور اولور دیدی
کیم آخر وقتده اوقورسه یاسین سوره سن دیدی
طوررلر قارشوده صف صف انکچون ایدوب استغفار
بکلی سورهٔ یاسین تمام اوچ بیك در رحرفی
دخی بیوردی یاسینی کیم آخرد مده اوقورسه
که رضوان کندی الیله شراب ایچوره جنتدن
دخی هیچ اولیه محتاج نبیلر حوضنه اصلا
دخی بیورد یکیم یاسین شفیع اولور کیم اوقورسه

بقا ملکنده جنتده ابد قیلم سنی ابقا
کیم انك یوجه قدرینه ایرشمز جنت وحورا
جمالن کوستریسر درقور یسر خیمهٔ خضرا
ایا تابندهٔ انوار بوکون کوستریدیبضا
بقا قیل ذات لاهوتی کانکدرعز واستغنا
دخی اسرار فرقانی بیان ایتدم قیل استیفا
ایریش تحقیقه رسمندن هلاك ایلدن سودا
ایشتکیم آیة الکرسی نیجه جامعدر جمعا
چوحقدر غایة الغایات اشیت وصفنده استجلا
کالاتینی بیلدردی تأملده قیل استقصا
که ذاتی یوجه اعظمدر انکدر کل استعلا
بری هودر هویتده کیم ایتدی اختیار اخفا
پس ایتدی اشبو وصفنده جلالی شاننه ایما
بووصفنده جمالینه اشارت ایلدی زهرا
اکرچه هب کالندن کسنه ایتمدی افشا
جمالی اولدر اول غفار تجلی ایلدی اجلی
حقا ثقدر آلان لذات بوتوحیددن بیان سرا
صفاتن کیم طلب قیلسه صوکیجی قیلدی استحیا
انکچون هیچ اوصانمز اول ندکاوایلسه احصا
که یاسین درایشت انی دیالم خاصه سن املا
که قرآن قلبی یاسین در بوسوزی ایله استصغا
یکرمی ایکی کرختمه ثوابنجه بو اورایلا
اینزهر حرفنه انك اونرامالك ایدر امضا
انکله بیله کیدرلر که دفن اولنجه استلقا
او تو زبیك پس فرشتهلر کلورلر یوزلری غرا
فرشته آلیه جانن اکا تاایتیه ایفا
صویه قانوب کیده بوندن مصایب کورمیه هیچ دا
بو رسمه کیره جنتده ابد باقی قاله ماشا
اشیدنلر اولور مغفور بود رکشافده بیل انبا

الای سرور عالم سنکدر جملهٔ آلا ❊ الای جوهر آدم سنکچوندر قونعما (سرور) باش بوغدر (آلاء) الی کلمه سنك جمعیدر نعمت معناسنه بعضیلر آلاء نعم ظاهره ونعماء نعم باطنه درد یمشلر نتکیم کتابك اوائلنده مرور ایلدی فرق مذکوره بوراده دلالات واردرز یرا آلایی عالم ونعمایی آدمله ذکر ایلدی عالم ایسه ظاهر وآدم انك باطنیدر (بعدذا) بوکلامده ناظمك مرادی خواص بنی آدمه خطاب ایسه آدم ایله مراد نوع انسان اولور آدم اولسون اولادی اولسون نتکیم (اناسید ولدآدم ولافخر) حدیثنده اولان ولدآدم دخی بو معنایه محمولدرز یرا آدم وولدآدم بو نوعه علم کبی اولمشدر بو صورتده نوع انسان کان وصدف وخواص نوع انك جوهری کبی اولمش اولور واکر مرادی مطلق نوع انسان ایسه نتکیم سرور عالم انی مشعر درجوهرك آدمه اضافتی بیانیه اولمش اولور بو صورتده عالمی کان وصدفه وآدمی مطلقا جوهره تشبیه واردر ولیکن خواصك مخاطباتی ینه خواصله درحسن عنوان دخی اکا اشارت ایدرزیرا نعم ظاهره وباطنه ایله بالفعل منعم علیه اولان خواصدر عوام دکلدر فافهم وتفطن فقدرمزت الی کل مایشیرالیه النظم ویحتمله (قول ایدر کیم هدایت ویرصراطه قیل بزی اجرا) (اهدنا الصراط المستقیم) کلام شریفنك معناسن بیاندر (صراط) طوغری یولدر صراط وطریق وسبیل کلمه لری اراسنده اولان فرق بو قرودهٔ کچدی (اجرا) جاری وروان قیلمقدر بوراده یورتمك مراد اولنور (بعدذا قوللرك حقله اولان بو معامله لری حضور وشهود

باندندر زیرا غیبت وحجاب مالك یوم الدین مقطعنده تمام اولدی و بدایت حالی کیدوب ابواب نهایت آچلدی ورهروه وطن کورندی وغریب آشنایه قرشوکلدی وکویا ایکی حسرت بری برینه قاوشدی قال الله تعالی فی الحدیث القدسی (طال شوقی الی لقاء الابرار) فافهم جدا وبوسر مکتوم یعنی مالك یوم الدین قیامت معنویه یه اشارتدر که پس قیامت صوریه ده عموم اوزره مکاشفه حاصل اولدیغی کبی نتکیم (لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا) کلامی انی مشعردر قیامت معنویه ده دخی خصوص اوزره مشاهده حاصل اولور پس مطلقا قیامتك آخری شهود وخطابدر نتکیم یوم حشرده عموم اوزره تجلیات متنوعه وخطابات مختلفه اولسه کرکدر فافهم (مستقیم) معوجك ضدیدر صراطك صفتیدر صراط مستقیم دین حقه استعاره اولنمشدر وسیله مقصودی وسیله مقصده و یاخود توجه روحانی محلنی توجه جسمانی محلنه تشبیه طریقیله ودینك صراط اولدیغی عبد طالبه قطع مسافات ومس آفات لابد اولمغله دریوخسه الله تعالی امکنه دن متعالیدر (لمحرره) عزم ایدوب درکاهکه اولدق رولن * ویر بزه یارب صراط مستقیم * ایلدك قصد سرای لامکان * ویر بزه یارب صراط مستقیم * ترك ایدوب عشقکله صاغ وصولیمز * ایلدك وجهت وجهی حالیمز * کعبهٔ وصله ایرشدر یولیمز * ویر بزه یارب صراط مستقیم * وجهکه مرآتمز قیل یوز یوزه * ماسوایی ذره کوسترمه کوزه * آستانکدر مراد اولان بزه * ویر بزه یارب صراط مستقیم * حق به اولمزدن اول ویرفنا * صوکله راحت کیده رنج وعنا * وردمزدر اشبو یولده اهدنا * ویر بزه یارب صراط مستقیم * (استعطا) عطادیلك (بو حیثیتجه کیم بنون قویه غایت اشیا) حیثیت بوراده جهت معناسنه در بو کلام حضرت هود علیه السلامدن قرآنده نقل اولنان مقاله نك سرنه اشارتدر کما قال الله تعالی حکایة (انی توکلت علی الله ربی وربکم ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم) محصول کلام بودر که اسماء الهیه دن هر اسم برعبدك ربیدر واول عبد دخی اول اسمك مقتضاسی اوزره جاری اولوب انك طریق مستقیمنه سالك اولمشدر واول اسم انی ناصیه کرفتهٔ احدیت جمیع الاسماء اولان مسمایه موصلدر که لفظهٔ جلاله نك مدلولیدر پس جمله اسمانك مرجعی وغایتی الله تعالی اولمش اولور مثلا کعبه که وحدت ذاتیه یه اشارتدر جمله اطرافه نسبتله اکا یول طوغریدر یعنی شام ومصر وبغداد وبونلرك امثالندن شدرحل ایدنلر عموما کعبه یه منتهی اولورلر و بر وبحردن روانه اولنلر دخی طوغری اول مقامی بولورلر پس هر قاصده کوره کعبه یه طوغری یول واردر وکعبه جمله نك غایتیدر * سؤال اولنورسه چونکه هر سالك کندی اسمنك مقتضاسنجه صراط مستقیم اوزرینه در پس دعوت وارشادك فائده سی ندر * جواب بودر که دعوت انبیا وارشاد اولیا ودلالات علما مضل اسمندن هادی یه وجائردن عدله در وعلی هذا قال الله تعالی (وعلی الله قصد السبیل ومنها جائر) مثلا شام یولی خطرناك اولسه کعبه یه مصر یولندن روانه اولمق کبی پس بوصورتده شام یولنك دلیلی مصر یولنك دلیلنه تابع اولور وخوف وخطردن قورتلور فافهم جدا * وذکر اولنان صراط مستقیم سرنه اشارت ایدوب بعضیلر یورمشدر * چون همه راست اوست ازچپ وراست * تو بهرره که میروی اوراست * چون از وبود ابتدای همه * هم بدو باشد انتهای همه * پس ای سالك کمکرده راه منسوب اولدیغك اسمه نظر ایدوب کندیکی حقه مضاف قیله بلکه طوغری یوللرك خیراوسنی طلب ایله که قهردن قورتله سن وراحت عظمی بوله سن مثلا اصطبل شهریاری خدمتنده اولان سائس دخی سائرندما کبی اکرچه شهریاره مضافدر * ولیکن ندمانك بزم شهریاریده استشمام ایتدکاری عود وعنبردن بدل سائسه رایحهٔ زبل واردر بومثالك سرندن خبردار اولنلر ایشق مشرب اولمقدن فارغ اولورلر بلکه بوشرب صافی مشربندن نوش ایدوب باعث درد اولان دردی ترك ایدرلر واسم کلی وطریق احدیتدن حقه طوغری کیدرلر کفره کبی اسماء جزئیه یه یاقوب بت پرست اولمزلر و بو یولك صرپنده قالمزلر (اللهم اهدنا هدایة لا نضل بعدها ابدا وارزقنی ظلماء سلوکنا من الکواکب سعدها واجعلنا من الواصلین الی منزل رضائك واجنبنا من جنب سوء قضائك ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا ولا ترد مواهبك بعد اذ اعطیتنا انك انت اکرم الاکرمین وارحم الراحمین و بیدك نواصی الخلق اجمعین آمین بجاه النبی الامین (قول ایدرانلرك یولن کرك کیم ایلدك انعام) صراط الذین انعمت علیهم) معناسن بیاندر والانعام ایصال الخیر لا لغرض ولا لعوض وللنعمة صورة وروح وسر فصورته هی الاسلام والاذعان ومتعلقه ظاهر الدنیا وروحه هو الایمان والاحسان فالایمان لباطن الدنیا وباطن النشأة الظاهرة والاحسان للحکم البرزخی ونشأته والیه الاشارة بقوله علیه السلام (ان تعبد الله کانك تراه) وهذا هو المشهود والاستحضار البرزخی وسره هو التوحید والایقان وحکمه یختص بالآخرة (ندا ایدر که انعام کیمه ایتمامشم القا) الالقاء بیفکندن یعنی براقمق بو کلامك حقیقتی بودر که تقدر موجودات وارایسه جمله سنه رحمت حق واصل ونعمت وجود مطلق شاملدر زیرا

اکر رحمانیت عامه تجلیسی اولمسیدی کسنه ظلمت آباد نابوددن صحرای انوار وجوده کلزدی و برفرد بوسفرهٔ امتنانده
لب نان بولازدی ❁ ادیم زمین سفرهٔ عام اوست ❁ برین خوان یغما چه دشمن چه دوست (ارضا) راضی قیلمق یعنی
انلری نعم ظاهره وباطنه ایله منعم علیه ایدوب هر وجهله خوشنود قیلدك (نهج) طریق معنا سنه دریعنی دللری
کدورات ماسوادن صفوت بولوب خلق اراسندن کمالات مهمه وسعادات جمه ایله اصطفا واختیار اولنان طائفهٔ
جلیله نك بولیدر (اولوا الاراء) اصحاب الافکار الصحیحة والعقول السلیمة (غضب هم ایتمدك ظاهر ضلالت
ویرمدك باطن) غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) معناسن بیاندر الغضب حالة نفسانیة تحصل عند غلیان دم القلب
لشهوة الانتقام والمراد هنا نقیض الرضی والضلال العدول عن الطریق السوی عمدا او خطأ وجعل الناظم
الغضب للظاهر والضلال للباطن بناء علی ما قال القاضی من ان المغضوب علیهم العصاة والضالون الجاهلون بالله لان
المنعم علیه من وفق للجمع بین معرفة الحق لذاته والخیر للعمل به فکان المقابل له من اختل احدی قوته العاقلة
والعاملة والمخل بالعمل فاسق مغضوب علیه لقوله تعالی فی القاتل عمدا (وغضب الله علیه) والمخل بالعقل جاهل ضال
لقوله تعالی (فماذا بعد الحق الا الضلال (بعدذا) ذکر اولنان وجهله منعم علیه اولنلرك اولی عقل اول وآخری عیسی
علیه السلام مدرزیرا آخر زمانده ظهور ایدوب انتقالندنصکره خلافت وولایت دفتری طی اولنسه کرکدر پس
مصلی ذکر اولنان آیهٔ شریفه محلنده عقل اولدن حضرت عیسایه کلنجه وجه مذکور اوزره نقدر منعم علیه کلدیسه
اجماله استحضار ایدوب اکا کوره حقدن فیض وانعام طلب ایتمك کرکدر (لمحرره) چونکه انعمت علیهم دیه سن ❁
استه وهاب ازلدن موهوب ❁ ایله اول دمده یوری استحضار ❁ نقدر واریسه غیر المغضوب (لأواء) اللأواء بهمزتین
وسکون الاولی وبالمدة الشدة وضیق المعیشة مقصود نعم مذکوره نك کدر غضب وشائبهٔ ضلالدن صافی اولدیغنی
واریانك هر وجهله سلامت بولدیغنی بیاندر (که ظاهر نعمتك طونن مطرز ایتمسه باطن) بونده ظاهر نعمتن لباسه
وباطن نعمتن طرازه تشبیه واردر طراز علمدر که قفتان اوموزنه یك آغزنه ایدرلر یعنی نعم ظاهر لباسی علم هدایت
ایله مطرز اولمسه مفید اولمز بلکه صاحبنه فتنه اولور پس کشینك ظاهری تنعمده وباطنی تألمده اولمق ایودکلدر
ویرقپونك پرده سی زربفت ودروخانه نك بسا طی حصیر اولمق خانه بیرون اولانه فریب وزینت واهلنه حسرت
ومحنتدر وزراند ودا اولان مسك صاحبی صرا فلریانده اضحوکه واهل خسارت ونداءتدر (لمحرره) حق تجلی ایتمسه
کر بردله ❁ صائمه پاسی آچله مرأتنك ❁ بولیوب طوغری یولی اول یاکله ❁ کورمیوب نور ینی حق آیاتنك ❁ ظلمت
نفسی قو تحصیل ایله نور ❁ باقبی کور فائیده یوقدر سرور ❁ مقعد صدقه ایریشوب بول حضور ❁ صحبتی بسدر سکا
حقانینك ❁ صورتی قو معنیه ایله کذر ❁ شهرتی ترك ایت فنایه قیل سفر ❁ کیج بوزینتدن که کیم زینت سور ❁
یوقدر رتقوی لباسی ذاتنك ❁ ذوق عرفانیله در بو عالمك ❁ لذتی عشقیله در بیل هردمك ❁ حقیا توحید بیلز آدمك
معناسی یوق نفینك اثباتنك (نیدرلر ظاهر انعامی سراسر فتنهٔ افنا) بوراده انعامله مراد نعمت اولدیغی کبی افنا ایله
دخی مقصود فنادر که دنیادر (سراسر) باشدن باشه واوجدن اوجه دیمکدر وقد سبق تفصیله (فتنه) بلا ومحنتدر
قال تعالی (واعلموا انما اموالکم واولادکم فتنة) ای بلاء عظیم لانها سبب الوقوع فی العقاب والذنب او محنة من الله تعالی
لیبلوکم کیف تحافظون فیهم علی حدوده فلا یحملنکم حبهما علی الخیانة قال فی القاموس الفتنة الضلال والاثم
والکفر والفضیحة والعذاب واذابة الذهب والفضة والاضلال والجنون والمحنة والقتال والفاتن الشیطان بمعنی المضل
کما فی الاختری وجائزدر که افناء همزه نك فتحیله فنی کلسنك جمعی اوله جماعت معناسنه یقال جاء فنی منهم ای
جماعة پس فتنهٔ افنا جماعات ناسك فتنه وامتحانی وسبب ضلالی دیمك اولور فاضبط (اکر تقلید له باطن طولرسه
جهلله اهوا) التقلید عبارة عن اتباع الانسان غیره فیما یقول او یفعل معتقدا للحقیقة فیه من غیر نظر وتأمل فی الدلیل
کان هذا المتبع جعل قول الغیر او فعله قلادة فی عنقه (والجهل) جهل ما یجوز فی ذات الله تعالی وصفاته وافعاله
وما لا یجوز (والاهواء) جمع هوی وهو ما یمیل الیه الطبع وتهواه النفس بمجرد الاشتهاء من غیر سند مقبول ودلیل
معقول واهل الاهواء هم الفرق الضالة المبتدعة (استدعاء) دعاء وطلب (لمحرره) سندن اومر مرادی هر موجود ❁
قوللرك ویرمرادنی یارب ❁ سندن استردل وجان فیضله جود ❁ دللرك ویرمرادنی یارب ❁ بحر فیضکدن قطره در عالم ❁
مهر لطفکدن ذره در آدم ❁ اومرز فضل وجودکی هردم ❁ قوللرك ویرمرادنی یارب ❁ قیل نوالکله سرفرازیری ❁ قیل
وصالکله اهل رازیری ❁ قیل تقبل فونیازمزی ❁ قوللرك ویرمرادنی یارب ❁ سکا ال قاوشوروب طورنلر یچون ❁
سنی بی پرده شول کورنلر یچون ❁ جمله مقصودنه ایرنلر یچون ❁ دللرك ویرمرادنی یارب ❁ حقیا کرنسیم وصلك
اسه ❁ دل وجاننده تاب هجری کسه ❁ عفوایت انی نقدر مجرم ایسه ❁ برفقیرك مرادنی یارب (امام فخر رازی

تفسیر کبیر صاحبیدر ترجمه‌سی سبقت ایتمشدر (یاقوتهٔ حمراء) قرمزی یاقوب یعنی پادشاهلرك تاجی دپه‌سنده اولان قرمزی یاقوت کبی سنسدخی کلام مذکوری تاج باطنه جوهر یرینه وضع ایله زیرا زیاده نفیسدر نتکیم شمسهٔ قلاده وتاج جواهرك انفسندن اوله کلمشدر بو کلامدن مرادترغیبدر (انشا) بورادهٔ تحریر واملا معناسنه در (لسان حال) معلوم اوله که لسان وسؤال برقاج وجه اوزرینه در بری سؤال استعدادیدر که لسان ذات ایله اولور اسماء الهیدنك ذات حقدن ظهور کمالات طلب ایتملری کبی بو سؤالك اجابتنه اجابت ذاتیه‌دیرلر یعنی بو مقامده اجابتك سؤالدن تأخری وتعویض وتغییری تصور اولنمز و بردخی سؤال حالیدر که لسان حاله اولور طلب دنیا ایچون فقیرك حضورغنیده قیامی کبی ❁ وفی النفس حاجات وفیك فطانة ❁ سکوتی بیانی عندکم وخطاب ❁ دیمشلردر که سؤال استعدادی غایت ایله خفی وغامض اولمغله قولده اکا شعور یوقدر ولیکن سؤال حالی‌یه شعور واردر زیرا باعثی معلومدر و بری دخی سؤال مرتبیدر که سائلك کندی مرتبه‌سی لسانیله سؤالدر قاضیعسکرك مرتبه‌سی مفتی اولمسن سؤال کبی و بری دخی سؤال روحانیدر که لسان روحله در روحك حالایاما لاحتیاج اولدیغی علم وعینی سؤال کبی و بری دخی سؤال مزاجیدر که لسان مزاجله در تاکه اعوجاج وانحرافدن محفوظ اولوب اعتدال واستقامت اوزره باقی اوله وترکیبی مختل اولمیه و بری دخی سؤال عنصریدر که لسان عنصرله در تاکه عناصر اربعه غالب ومغلوب اولمیوب مساوات اوزره اوله (وفی المثنوی) در خبر خیر الامور اوساطها ❁ نافع آمد زاعتدال اخلاطها ❁ یعنی اخلاطك نفعی اعتدال ایله در قیچان بری حد اعتدالی تجاوز ایلسه بدن انسان متضرر اولور واعتدال واستقامتندن میل وانحراف بولور (الی اباغدی بغلو همین بوشدی قواعضا) یعنی انجق الی واباغی بغلو ایدی سائر اعضاسی بوش ایدی کوز وقولاق وامثالی کبی اما تزکیه وشهود اهلی اولان مصلینك جمله اعضا وقواسی بغلودر پس بو معنانك حضرت خلیلك صورتندن زیاده‌لکی واردر فافهم (اعضا) عضوك جمعیدر قال فی القاموس العضو و یکسر کل لحم وافر بعظمه (الیمی بغلدم بن تاکه انی ایتمیه تحریك) صاغ الی صول ال اوزرینه وضع ایدوب عقد ایتمك حضور حقده رسم عبودیتی اقامته اشارتدر و بردخی یمینی شمال اوزرینه وضع ایتمك شمالی تصرفاتدن منعدر زیرا شمال شول تصرفات خسیسه اوزرینه مقصوردر که انك اسبابی امور طبیعیه در طهارت کبی که غسل نجاستدر نجاست ایسه شهوت نفسانیه اولان اکلدن حاصل اولمشدر وحقیقتی بودر که یمین عقبایه وشمال دنیایه ووجه حقه اشارتدر پس الرین بند ایتمك ایکی جهاندن منقطع اولوب حقه توجه صورتیدر یعنی مصلی اولان قلبنی یادنیایه ویا عقبایه تحریك ایتمك وجه حقیقی یه توجه مانعدر پس عارفك ظاهر وباطنی ماسوای حقدن معقود کرکدر و کیمك که باطنی حقه متوجه اوله ظاهرده الی واباغی دخی عبث یره حرکتدن سلامت بولور (روی ان النبی علیه الصلاة والسلام رأی رجلا یعبث بلحیته فی الصلوة فقال اما ان هذا لو خشع قلبه لخشعت جوارحه) واذا قال بعض المشایخ الخشوع تذلل القلوب لعلام الغیوب ویظهر امرها بحفظ الجوارح والاعضاء (اباغم بغلدم محکم که کزمایه طرف صحرا) صحرا فضاء واسعدر حقیقتده طرف اوزرینه معطوفدر عطف خاص علی العام طریقیله واکر تعداده محمول اولورسه واو تقدیرنه حاجت قالمز بو کلامدن منفهم اولور که دائما سیر وتفرج وحرکت اهل هوی صفتیدر مکر مصلحتی متضمن اوله وفی بعض الاخبار ان الله یبغض المشاء بغیر ارب والضحك بغیر عجب (لحرره) وار یسه طوروش دلکده وقار ❁ ثابت اول دائما ر کده اتور ❁ اوله هر جایی روزکار اسا ❁ کزمه تمکینه ایرایشکی بتور (قولاغم بغلدم بن تا ایشتمایه کلام اصلا) بو مقامك حقائقی چوقدر از جمله بودر که مشایخ کباردن بری بر جامع شریفده نماز قیلور کن جامعك قبه‌سی منشق اولوب جمله جماعت خوفلرندن نمازی راغوب طشره پریشان اولدیلر شیخ مذکور اصلا حس ایتمدی حالی اوزره مقیم اولدی (لحرره) مجرای کوش حسدن جاری اولوب خبرلر ❁ انسان فیض دادن رهزن کبی کسرلر ❁ حقدن خبر دیلرسك بو کوش حسی بند ایت ❁ حقه آچلمین شول کوشی بکم نیدرلر (علی العمیا) اعمانك مؤنثیدر یعنی یوق یره فائده‌سز نظر ایتمه ومحتملدر که عمیا ایله مراد دنیای پیره‌زن اوله زیرا دنیا نفسنده عمیا اولدیغندن ماعدا اکا ناظر اولنلرك دخی عماسنه سببدر پس سبب عما اولان نسنه‌یه نظردن احتراز کلی کرکدر تفسیر لبابده کلمشدر که مصلی اولان حالت قیامده سجده کاهنه نظر ایتمك لازمدر مکر مکهٔ مکرمه‌ده اوله زیرا انده خانهٔ مکرمه نظر کرکدر (لحرره) کعبه چون ذات حقه رمز ایلر ❁ کوزم اندن کرکدر اولیه دور ❁ کوزلرم انی هرجهت حق ❁ نظرنده همان اودر منظور (کلام احسن اسمن) یعنی اسماء حسنی صاحبی اولان حقك کلامی که حضرت قرآندر خصوصا سورهٔ فاتحه که حمد وثنا وطلب هدایتی مشتملدر انکچون دیمشلردر که تلاوت قرآنك حقیقتی الطاف الهیه‌یه تعرضدر مثلا حمد وشکرله مزید نعمت وطلب هدایت

ایله ثبات واستقامت حاصل اولور وعلی هذا (نمرود) قال فی القاموس نمرود بالضم من الجبابرة معروف (استعفا)
عفو دیلك معلوم اوله که نمرودك ناری دنیا نارندندر دنیا ناری ایسه نار جهنمك یتمش حصه سندن برحصه در پس
نار نمرود مقابل اولمغله نار جهنمه مقابل اولمق برابر دکلدر (بارد) قال الله تعالی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم)
بردسرد در وسلام انك اعتدالنه اشارتدر زیرا عذاب یابارد ویاحارله درپس سلامت برودتك اعتدالنده درایام
بهارکبی (ضراء) شدت وزحمت ومضرت (حوراء) کوزینك آغی وقاره سی شدتله آغ وقاره اولان عورت وعند
البعض کوزی بالکلیه قاره اولندر آهو کوزلری کبی جمعی حورکلور یعنی اهل قرآنه اولان فضل وعنایت جنت
وحوری ذوقنك فوقنده درز یراقرآن حقك صفت قدیمه سی اولمغله قدری جنت وحوریدن برتردر پس انکله
متخلق ومتحقق اولنلره جنت معنویه ده ابکار اسرار ویریلور وحقك بزم وصلنده اولان حالت جنتده یوقدر زیرا
جنت درودیوار درحقك مشاهدهٔ جمالی واستماع کلام وخطابی ایسه اندن افضلدر (خیمهٔ خضراء) یشل رنك چادر
دیمکدر خیمه نك خضراء اولمسنده سر الهی بودر که قرآن علم ومعرفتدر وعلم ومعرفت روحك صفتیدر روح
مرتبه سنده تجلی ایدن نور ایسه سبز رنك اولور (لمحره) ای کوکل دیدار پاك حضرت مولایی کور * جنت عرفان
کوزت واررتبهٔ علیایی کور * محرم اسرار قرآن ایله دائم کندوزك * صورت ولفظك حجابن کشف ایدوب معنایی
کور * خیمهٔ خضرادیلرسك اول عبادتده مقیم * رتبهٔ علیادیلرسك ربی الاعلایی کور * طور حضور حقده کرچك
الماری بغلو بوکون * جان کوزیله بیجهت اول وجه مستثنایی کور * کیمکه ابراهیم اولدی بولدی اول اوددن نجات *
سنده نفی ایت اعتراضی نصرت آلایی کور * دولت کبری ندر عشقیله قال اولمقدرر * یاق وجودك جوهرن خاك
ایچره بو کیمیایی کور * اولمدن اولمك ندر اولمزدن اول بیل انی * نفسكك اوصافن اولدر قلبکی احیایی کور * حقیا
مقصود اولان مولایی بولمقدر بوکون * ثم وجه الله باق هر یوزده حق آرایی کور (ایا اعجوبهٔ اسرار) اعجوبه ضمله
تعجب ایده جك نسنه جمعی اعاجیب کلور کما فی الاخبری یعنی ای اسرار الهیه نك عجیب وغریبنی مشتمل اولان
انسان کامل وآدم واصل (ایا فرخندهٔ ابرار) فرخنده خجسته معناسنه درمبارك دیمکدر یعنی ای طائفهٔ ابرار
وفرقهٔ مقربینك مبارکی وطالع وبختلوسی یعنی خواصك خاصی وزبده وخلاصه سی (ایا تابندهٔ انوار) ای انوارك
بلدرایجیسی وزیادشعله لیسی (بوکون کوستریدیبیضا) ابیضك تأنیثیدر معلوم اوله که حضرت موسایه طقوز عدد
آیات بینات انعام اولنمشدر که ازجمله بری یدبیضادر نتکیم (ولقد آتینا موسی تسع آیات بینات) آیتنده بیان
اولنمشدر قال الله تعالی خطابا لموسی علیه السلام (واضمم یدك) یاموسی الکی ضم وایصال ایله (الی جناحك)
پهلوك طرفنه که مراد زیر بغلدر بوکلامده استعاره واردر مقصود انسانك ایکی یانی وقولارنی مرغك بال وپرنه
تشبیهدر (تخرج) تادستك بیرون کله (بیضاء) سفید وروشن اولدیغی حالده (من غیر سوء) عیب وعلتسز یعنی بیاضلغی
برص علتندن ناشی دکلدر بلکه قدرت حقله درخشنده وبرق یسان فروزاندر (روی انه علیه السلام کان آدم
فاخرج یده من مدرعته بیضاء علیها شعاع کشعاع الشمس یغشی البصر) کذا فی الارشاد وغیره من التفاسیر والسیر
یقول الفقیر ان ارادوا بالتعرض لبیان سمرة موسی تقویة النور الظاهر علی الید البیضاء علی کمال تبین الشیء
وانکشافه بضده فلیس بذاك فان مثل هذا النور الغالب یتساوی عنده اللونان البیاض والسمرة کما لا یخفی وان ارادوا
کون ظهور البیاض علی شیء من اعضاء الاسمر آیة ظاهرة فلا مشاحة فیه کما قال فی انسان العیون کان موسی
آدم ای اسمر ومن ثمة کان خروج یده بیضاء مخالفا لونها السائر لون جسده آیة انتهی (نثار ایت لعل و یاقوتی) یعنی ایکدن
لعل ویاقوت کبی قیمتلو جواهر اسرار نثرایله تاکه اندن نظم اولنان قلاده ارواح عشاقه کردن بند اوله (فناقیل رسم
ناسوتی) ناسوت عالم بشردر یعنی بشریته متعلق اولان اوصافی افنا ایله الحاصل یوغی یوق قیل وتعین پرده سن
یرتوب وجود فانی ومجازیدن قورتل (بقاقیل ذات لاهوتی) لاهوت عالم اللهدر یعنی (قل الروح من امر ربی)
مقاله سیله مشار الیه اولان امر قدیمی اثبات وابقا ایله بومقامك تحقیقی بودر که ممکن وجود ایله عدمدن مرکبدر
وجوددن مراد ذات لاهوتی ونفس رحمانی وروح اضافیدر که اصلا عدم قبول ایتمزو بووجود حقیقی وذاتی واطلاقی
واصلیدر وعدمدن مراد ماهیت عارضه درکه فی نفس الامر معدومدر بناء علی ذلك امر اعتباری وفرعی دینلور
پس سالك عالم کثرتدن قدم آلوب منزل وحدته واصل اولدقده ذکر اولنان ماهیت عارضه نك تعین اعتباریسی زائل
اولور وتجلی وجود قدیم ایله وجود حادث فنابولور واول دمده یوغك بوقلغی ووارك وارلغی حقیقت اوزره شهوده کلور
وممکن بوایکی نسنه دن مرکب اولوب فنا وبقاسری اوزرینه اشتمالنی اهل ظاهر دخی قائلدر زیرا روح باقیدر نتکیم
محلنده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی وبیضاوی (کل من علیها فان) آیة شریفه سی تفسیرنده دیرکه واو استقریت

جهات الموجودات وتفحصت وجوهها وجدتها باسرها فانية فى حد ذاتها الا وجه الله تعالى اى الوجه الذى يلى جهته انتهى ❊ وشيخ اكبر حضرتلرى (كل شئ هالك الا وجهه) مقالهٔ منيفه سى تأويلنده بيورر ❊ الضمير راجع الى الشئ انتهى (كه انكدر عزوا ستغنا) قال تعالى (ولله العزة والله غنى عن العالمين) والعبد غنى بغنى سيده عزيز بعزته فما دام لم يغن العبد الوجود الناسوتى ولم يبق الذات الا هوتى لم يجد العز المعنوى الذى به يقهر الموجودات ولا الغنى الذاتى الذى به يفيض على الكائنات (استيفاء) تمام بستدن حق يعنى بالتمام حقنى آلمق بوراده مقصود غداى روح اولان اسرار وآثارى اله كتوروب انكله انتفاع ايتمك ومراد اولان معانيدن برنسنه ترك ايتمكدر (لمحرره) ايلدم حق كلامنى ايفا ❊ ايده كورسنده حظك استيفا (كل ايشت جفر علمندن) جفر اصلنده درت آيلق اوغلاقدر كما فى الاخترى وقال فى القاموس الجفر من اولاد الشاة ما عظم واستكرش اوبلغ اربعة اشهر انتهى ❊ علم جفر امام على كرم الله وجهه نك جلد جفر اوزرينه وضع ايتديكى علم مخصوصدر كه انكله حوادث آتيه استخراج اولنور ❊ قال فى مفتاح السعادة علم الجفر والجامعة عبارة عن العلم الاجمالى بلوح القضاء والقدر المحتوى على ما كان وما يكون كليا وجزؤيا والجفر عبارة عن لوح القضاء الذى هو عقل الكل والجامعة لوح القدر الذى هو نفس الكل وقد ادعى طائفة ان الامام على بن ابى طالب رضى الله عنه وضع لحروف الثمانية والعشرين على طريقة البسط الاعظم فى جلد الجفر يستخرج منها بطرق مخصوصة وشرائط معينة والفاظ مخصوصة ويستخرج منها ما فى لوح القضاء والقدر وهذا علم توارثه اهل البيت ومن ينتمى اليهم ويأخذ منهم من المشايخ الكاملين وكانوا يكتمونه عن غيرهم كل الكتمان انتهى كلامه ❊ قال الخطيب صاحب الروضة الجفر والجامعة كتابان لعلى رضى الله عنه وقد ذكر فيهما على طريقة الحق وعلم الحروف الحوادث التى تحدث الى انقراض العالم ومعرفة ما فيها مخصوصة بالائمة المعروفين من اولاده ولمشايخ المغاربة نصيب من علم الحروف ينسبون فيه الى اهل البيت ❊ قال الشريف الجرجانى رأيت بالشام نظما شيرفيه بالرموز الى ملوك مصر وسمعت السيد عبد الله المشهور بنقره كان ناقلا عن الناظم انه مستخرج من ذينك الكتابين واستخرج بعض المغاربة من قوله تعالى (اذا زلزلت الارض) وقوع زلزلة عظيمة سنة اثنتين وسبعمائة قبل وقوعها واستخرج الشيخ سعد الدين الحموى من قوله تعالى (فى ادنى الارض) مغلوبية الروم بسنة ثمانمائة فغلب تيمور على الروم يقال ما من حادثة الا اليها اشارة فى كتاب الله تعالى بطريق علم الحروف لا تنكشف الا لاهله قال على ❊ لعلم بالحرف سر الله يدركه ❊ من كان بالكشف والتحقيق متصفا ❊ انتهى كلام الخطيب (بعدذا) بيت عليدن منفهم اولوركه علم حروفه دسترس مكاشفه يه ويا اهل تحقيقدن تعلمه موقوفدر پس شول جدول وبسط احوالن بطيوب مجرد حساب ابجد اوزره تقليدا ترتيب مقدمات ايدن مدعيلرك علومى عقيمدر نتكيم زمانمز جهلا سندن نيجه لر علم مذكورده شيخ اكبر قدس سره الاطهرك نظما ونثرا وضع ايتديكى اشارات حقنده مجرد فكر سقيملرى اوزره مراد بودر ديرلر وشيخه حاشا جهل عظيم اسناد ايدرلر زيرا شيخك مرادى اكر اول ظن كاذب اهلنك تخيل ايتديكى معنى اولسه البته خارجده اثرى ظاهر اولوردى ودعو اسى عين اليقين ثبوت بولوردى (ومكروا ومكر الله والله خير الماكرين) پس اى طالب صادق وفق وجفر وكيميا اطلاق اولنان علومك فى نفس الامر صحتنده شبهه يوقدر ❊ وليكن استخراجنده غايت ايله صعوبت واردر حصولى مكاشفهٔ تامه ويا تعليم استاد كامله موقوفدر امك چكوب ابجد حسابيله فكر كه زحمت ويرمه زيرا هر يرده ابجد حسابى جارى اولاز ودخى تحقيق بودر كه بزم كبى يه حوادث آتيه يى بيلكده فائده يوقدر بزمهم اولان ابن الوقت اولوب صيقل درون ايله مقيد اولمقدر (وفى المثنوى) صوفى ابن الوقت باشد اى رفيق ❊ نيست فردا كفتن از شرط طريق ❊ صاحب محمديه نك بو مقامده علم جفر ايله مرادى علم غامض وتحقيق وكشفه منوط معنى ديمكدر (لمحرره) علم جفرى بيلن اولور استاد ❊ بيلين شخصه ونى يوقدر جبر ❊ شولكه لوح قضاده مثبتدر ❊ كلور البته باشكه قيل صبر (آچ اقليدى طلسمندن) اقليد كسرله مطلقا كليد در كركسه آغاجدن كركسه دموردن اولسون ومفتاح معنا سنه دخى كلور بوراده مراد كليددر ومعنى الطلسم عقد لا ينحل وقيل هو مقلوب اسمه مسلط لانه من جوهر القهر والتسلط كما فى مفتاح السعادة ❊ يعنى كليدى ايتدا طلسمندن آج زيرا طلسم بوزلمدقجه كليد آچلمز (بعدذا) طلسمك انواعى واردر علم اكسيرده مبينددر عادت حكاء متقدمين بو ايديكه علم كيميا ايله تحصيل ايتدكارى مالى واستصناع ايلدكارى انواع جواهرى وسائر خواصى دفينه ايليوب طلسم اوزرينه وضع ايدرلردى تاكه اول علمدن بى خبر اولان اكا ظفر بوليه پس اومقوله طلسمى حله قادر اولمين آدمه دفينه نك كليدى آچلمز ومفلس ومحتاج قالوب مراده وصول بولمز وسر حق دفينه سنك طلسمى صورت انساندر نتكيم هدايى قدس سره بو بيتندن منفهم اولور ❊ طلسم اولوب بنى آدمده صورت ❊ قونلمش انده اسرار حقيقت (وقال) كثرت طلسمى مانع

اواوب کنج وحدته * حیرتده قالدی حسرت ایله نیجه شیخ وشاب * یعنی انسانك صورت وظاهری عالم کثرتدندر
زیرا متعدد الاعضاء والقوادر ومعنی وباطنی عالم وحدتدندر * زیرا سر هویت ساریه در وحق بین اولان کسنه یه
هر کثرتده وحدته دال امر کوریندر تکیم بیورلمشدر * فنی کل شیء له آیة * تدل علی انه واحد * ولیکن ظاهر بین
اولان آدم کثرت پرده سنده قالوب جمال وحدتی کوره مز واول طلسمی حل ایدوب بو کنجینه نك جواهرینه ایره مز
(لمحرره) بو کون عاشقلره شولکم کرکدر * درونی هر نفس الله دیمکدر * بو اسم اعظمك سرین بیلنلر * کمال اهلی بشردر
نه ملکدر * بو کنج وحدته هب جمله کثرت * طلسم اولمش دوز صانکم فلکدر * بو یوزك پرده سن کشف ایلین دل * بلی
حق الیقین بی ریب وشکدر * شو کیم قال اولمش عاشقدر جهاندن * بلای عشق اکا اوز که محکدر * ایشی عاشقلرك حق
بو یولده * ایرنجه منزله دائم امکدر (ایرش تحقیقه رسمندن) رسم اثردر یعنی اثر وظاهر وکثرت وتقلیدی قوعالم
عینه وباطنه ووحدته وتحقیقه ایرشمکه سعی ایله (المجاز قنطرة الحقیقة) موجنجه وجودندن شهوده کذر قیل (هلاك
ایلامدن سودا) بو رادہ هلاك اهلاك یرینه غلط مشهوردندر تمام اتمام مقامنده استعمال اولندیغی کبی (سوداء)
اخلاط اربعه نك بریدر بو یله یرلرده هوی وهوس معناسنده مستعملدر یعنی هوی وهوس سنی هلاك حکمنده
قیلمدن وفرصت الکدن چیقمدن ذکر اولنان معنایی تحصیلده کد ایام ولیالی چکمك اوزره اول (دیلرسك عدن
فردوسی کل اوقی اکمل درسی) عدن ایله مراد معنای اغویسیدر که اقامتدر مکرمایینده واو عاطفه اوله فافهم (درس)
اوقومقدر * یقال درس القرآن ای قرأ (ودرسوا مافیه) ای قرؤا مافیه (بعدذا) درسك کاملی علم شریعت وعلم ظاهر
واکملی علم حقیقت وعلم باطندر بو رادہ اکمل درس ایله مراد آیة الکرسی خصوصنده بیان ایده جکی سر اکبردر که علم
حقیقتدندر یعنی اکر فردوس جنتنده اقامت استرسك اکمل درس اولان علم اسراری اوقی وانکله متحقق اول زیرا
عدن وفردوس مقام مقربیندر * پس دنیاده بو اسراره واقف اولمیان عدنه ایرمز وفردوسه کیرمز وجائزدر که ناظمك
مرادی بو اوله که مجلس علم وذکر روضة من ریاض العدن والفردوسدر * پس اکر دنیاده اول باغه دخول استرسك
بو درس اکمل مجلسنه حاضر اولکه عین جنت فردوسدر (لمحرره) جاهل قاله درس اوقی ایرمدن اجل اوقی * فردوسه
کیر اولمدن خواصدن اول نه سوقی (ایشت کیم آیة الکرسی نیجه جامعدر رجعما) آیة الکرسی انده کرسی ذکر اولنان
ایت دیمکدر (جمعا) کلمه سی جامعك مفعول مطلقیدر (بعدذا) کرسی لغتده سریردر بو رادہ مراد فلك ثامندر که فلك
بروج دخی دیرلر زیرا بروج انك اوزرینه قسمت اولنمشدر * وانك فوقی وسقفی فلك تاسعدر که فلك الافلاك وعرش اعلی
دخی دینلور ودیمشلردر که جنت جسمانیه کرسینك سطحیدر وکرسینك وسعتی اولقدردر که درجات سموات وطبقات
ارض انك یاننده بر صحراء پهناورده اتلمش بر حلقه کبیدر کرسی دخی عرش اعلانك عظمتنه کوره حلقه مثالدر وکتب
تفاسیرده مثبتدر که آیة الکرسی مسائل الهیه نك امهاتنی جمع ایتمشدر یعنی صفات ثبوتیه وسلبیه نك معظمی انده
مندرجدر بو آیتك تمام تفسیر وتأویلی روح البیان نام تفسیر مزدن طلب اولنه (سید الآیات) فی الحدیث یا علی سید
البشر آدم وسید العرب محمد ولا فخر سید الفرس سلمان وسید الروم صهیب وسید الحبشة بلال وسید الجبال الطور
وسید الایام یوم الجمعة وسید الکلام القرآن وسید القرآن البقرة وسید البقرة آیة الکرسی کذا فی الکشاف (لمحرره)
سر وحدت بولمق استرسك اکر ای اهل دل * سید الآیات اولان شول آیة الکرسی اوقی * کرسی معنی نشین اولمق دیلرسك
متصل * سید الآیات اولان شول آیة الکرسی اوقی * وحدت حقه شهادت ایلین آیت ندر * سر ساری یه دلالت ایلین
آیت ندر * هو ایله رمز هویت ایلین آیت ندر * سید الآیات اولان شول آیة الکرسی اوقی * عرش اعلایه عماد معنوی
کوزلر ایسك * کرسی ذات کریمك سرنی اوزلر ایسك * سنده کر قرآن ایچنده آیت از برلر ایسك * سید الآیات اولان
شول آیة الکرسی اوقی * انده در سر جمال وانده در سر جلال * انده در وصف کمال وانده در لطف ونوال * اولدی
هر بر حرفی انك نیجه بیك معنایه دال * سید الآیات اولان شول آیة الکرسی اوقی * اسم اعظم انده در دیدی کبار
اولیا * سر مبهم انده در دیدی فحول اصفیا * ایرمك استرسك اکر اول اسم وسره حقیا * سید الآیات اولان شول
آیة الکرسی اوقی (رایات) رایه نك جمیدر علم وسنجاق معناسنه وقد سبق الفرق بین الرایة واللواء بو رادہ رایات ایله
مراد دلالات وشواهددر * یعنی آیة الکرسینك دلالات وشهادت واشارت ایلدیکی انواع معنانی مقبوله واصناف
اسرار مرغوبه در که انکله متمز زوسر فرازاولمش وسائر آیات اوزرینه غلبه واستعلا بولمشدر (استجلا) بو رادہ مطلق
جلا وظهور معناسنه در * وقد سبق الفرق بینه وبین الجلاء فیما بین القوم (که بر در ذاتی بیوردی) کما قال تعالی (الله لا اله
الا هو) بو مقامك تحقیقی بودر که اکرچه لفظهٔ جلال جمله کمالات الهیه یی جامع ونقائص واضداد اولان معانی یی
مانعدر ولیکن عقول ضعیفه وفهوم قاصره نك دائرهٔ ادراکندن بیرون اولمغله (لا اله الا هو) ماقبلنده اولان الله

اسمنه شرح کبی واقع اولمشدر پس (لا) عالم فرقه کوره در فی الحقیقه لانك وجودی یوقدر زیرا نفی توهم کثرتدن ناشیدر انکچون عند العامه توحید اطلاق اولنان معنی عند الخاصه شرك وانکاردر فافهم فقد رمزت واجمع فقد نثرت (لمحرره) دیلرسك وصال هو یاهو ❊ دیه کورلا اله الا هو ❊ دیلر یسك جمال هو یاهو ❊ دیه کورلا اله الا هو ❊ کل وحدت آچلوب جانکده ❊ اوته دل بلبلی بستانکده ❊ قوت اولورسکا ایمانکده ❊ دیه کورلا اله الا هو ❊ هودر رغنچهٔ باغ توحید ❊ هودر نفحهٔ کلزار امید ❊ هودر زمزم فیض جاوید ❊ دیه کورلا اله الا هو ❊ دلی پاك ایت ریاوشرکدن وار ❊ طوتمسون امن توحیدکی خار ❊ ایله بوردی دمبدم تکرار ❊ دیه کورلا اله الا هو ❊ وارلغی آتشه یقان هودر ❊ ماسوی قلعه سین یقان هودر ❊ حقیا حقه نردبان بودر ❊ دیه کورلا اله الا هو (تأمله قیل استقصا) تأمل تفکر در (استقصا) جهد ایتك و برأسنه غایتنه ایرمکدر (بعدذا) اول کالات که آیة الکرسی اکا دالدر کیمی اهل تفسیر بطریق التأمل بولمشلر و کیمنه دخی اهل تأویل بطریق الفیض واصل اولمشلردر تفصیلن استین محلنه مراجعت ایلیه زیرا بو کتاب انك مجموعی بیانه متکفل دکلدر انکچون ناظم آیت مذکوره نك عنوانی مشتمل اولدیغی وحدته اشارت ایدوب آخرندن اوج نکته بیانی اوزرینه اقتصار ایلدی و باقیسن تأمله حواله قیلدی ولیکن علما تأملك مؤنتنه کفایت ایتمشلردر ❊ تنکیم اشارت اولندی (که ذاتی یوجه دراعظم انکدر کلی استعلا) استعلا بوراده علو وغلبه دیمکدر قال الله تعالی (وهو العلی العظیم) پس ناظم بوراده بو اوج کلمه دن بحث ایدر تنکیم کلور (قال بعض الکبار له العلو فی الشان والعظمة والسلطان فمن علا فی الآخرة والاولی فباعلائه قد علا ومن عظم فبعظمته قد عظم واستعلی ❊ فسبحان ربنا العظیم ❊ وسبحان ربنا الاعلی انتهی ❊ وباقی الکلام فی العلو والعظمة یطلب من الفصوص والمقصد الاسنی (بری هودر هویتده کیم ایتدی اختیار اخفا) یعنی هویت ساریه سنی اخفا ایلدی و بو غیبی ظاهر بین اولنلرك دیدلرینه مشهود قیلدی انکچون تشخص ظاهر وهویت باطندر و بو هویتك احاطه سنی ووجودك سریانی فی الحقیقه اهل معاینه بیلور انجق زیرا حقیقتده حق تعالی تعین ولا تعیندن منزهدر و بو تنزهه ناظر اولوب مراتب وجودی بیلین بعض ارباب ظاهر هویت وروح ووجود خصوصنده اهل حقیقتی اکفار ایدرلر فاما اهل حقیقت انلرك اکفارندن کافر اولمزلر بلکه کافر اولدقلری کفر طاغوته کوره دراوایسه ایمان صرفدر قال تعالی (فمن یکفر بالطاغوت و یؤمن بالله) الایة مؤمن قرنداش حقیقتده ذات حقك تعین وتقیدنی اعتقاد ایدنك کفرنده شبهه یوقدر ولیکن نه دیرسن اول کونش حقنده که انك پرتوی جمله ذراتی منور قیلمشدر وجمله ذرات دخی ظهوری اول پرتوك انعکاسیله بولمشدر پس کونش نوری او یله ساری ایکن ینه هرذره ایله تعین وتقیدی یوقدر زیرا حلول واتحاد و بونلرك امثالندن بریدر ومؤمن قرنداش میزان علمی اوقود کسه نه دیرسن انسان معناسنه جمیع افراده ساریدر وجمله اشخاص انکله قائمدر انسانك معنای مطلقنه بوسریاندن قید حاصل اولورمی وافراد بو معنایله قیام ایتمسی سببیله معنای مذکور تغیر بولورمی مؤمن قرنداش مراتب وجودی فهم ایتمکده غایت ایله صعوبت واردر انکچون زمانه مزك اکثر متصوفه سی ایشق مشربدر جمع وفرقی مقامنده رعایت ایده مزلر حق وحقیقتی یکلش خیال ایتمشلردر طرق شتی ارباینك چوق رساله لرین کوردم فاما دکمسن مذهب صحیح ومشرب خالص اوزره بولمدم ❊ اللهم ثبتنا علی الحق المبین بحرمة النبی الامین (پس ایتدی اشبو وصفنده جلالی شانه ایما) دیمشلردر که صفات الهیه واسماء ربانیه دن هرنسنه که قهر وغضبه متعلق اوله اکا جلال دیرلر مقتضاسی قبض وخوف وخشیتدر وهرنسنه که لطف ورحمته متعلق اوله اکا جمال دیرلر مقتضاسی بسط ورجا وانسدر وحقك صفات جلالی صفات سلبیه سیدر عز وغنی وتقدس وامثالی کبی بونلر اول صفاتدر که ذات حقك کمال اقتضا ایتمشلردر ❊ ولیکن خلقده آثاری یوقدر وعز وغنی وامثالنك صفات سلبیه دن اولدیغی معنای نفیی متضمن اولمغله در زیرا حق تعالی عزیزدر دیمك ذلیل دکلدر دیمکدر وعلی هذا وصفات جمالی صفات ثبوتیه سیدر تخلیق وترزیق وامثالی کبی بونلر اول صفاتدر که خلق ایچنده آثاری واردر و بونلردن غیری معنایه کوره دخی جلال وجمال اطلاق اولنور ناظمك اشارت ایتدیکی وغیری کبی (ایماء) اشارتدر یقال اومأ برأسه ای اشار یعنی الله تعالی (وهو العلی العظیم) جمله سنده علی وصفیله جلالی شانه اشارت ایلدی زیرا علو وجلال وعظمت وهیبت پادشاهلرك اوصافندندر انکچون انلری عوام واعیان کورمزلر بلکه خواص و یاراونلر کورلر چونکه کورمزلر حقیقت اوزره بیلزلر مثلا بر پادشاهك صورتی بر صحیفه اوزرینه تصویر اولنمش اولسه انی کورن حقیقتده پادشاهی کورمز ووجودنی علی ماهو علیه ادراك ایتمز (لمحرره) کندینی کورمیجه سلطانك ❊ نیجه کنهن بیله کشی آنك ❊ ایرمیجه شهود ذاته کوکل ❊ کورمدی فائده سن عرفانك (زهراء) ازهرك تأنیثیدر روشن معناسنه

بوراده اشارتك صفتيدر اشارت جلى ديمكدر بعض نسخه لرده واو ايله زهواء دوشمشدر زهراء معناسنه در
قال فى القاموس الزهرة بالضم البياض والحسن والزهواء بالواو المنظر الحسن والنبات الناضر ونور النبت وزهره
اشراقه (اكرچه هب كاندن كيمسنه ايتدى افشا) افشا نشر واظهار در يقال فشا خبره وعرفه وفضله فشوا وفشوا
وفشيا انتشره وافشاه نشره يعنى اكرچه جمله كمالات حق كيمسه اظهار ايتدى زيرا كنهنى احاطه ممكن دكلدر ويا خود
هر پرده را زاجفه اذن حق بوقدر پس كمالاتنك بعضى افشا و بعضى ستر اولنور الحاصل اربابنه كوره معامله اولنور
زيرا كمالات حق تجلى طريقيله بيلنمش قيمتلو نسنه در قدرنى بيلميندن كتم اولنور تكيم بيورر (ولا تجهر بصلاتك) يعنى
جيبم نمازده قراءتكله مشركلر قولاغنه كيره جك مرتبه جهر ايتمه زيرا انلر قدر قرآنى فهم ايتمكدن ناشى ايشيدوب
لغو ايدرلر پس انك ظاهرين وباطنن نااهل اولاندن حفظ ايتمك لازمدر (جلالى اولدرر اى يار كه بطادى انى اغيار)
(اغيار) غيرك جمعيدر اثنينيتك مغايرتنده قالنلردر يار اولنلر سر وحدتى بيلنلر وانكله آشنا اولنلردر پس اهل
كثرت ومغايرت اهل وحدت وموافقتدن محروم اولمزلر زيرا انلر پرده پوش جلال اولمشلرو بونلر بى پرده حق كورمشلر
وحقله حقه وصول بولمشلردر الحاصل اغيار اولنلر اهل جلالدرز يرا سر وحدته ايرمشلرو نور جمالى كورمشلردر بلكه
حجاب اكوانله محجوب قالمشلردرنه مظاهرك حقائق اسماء صورى اولديغن بيلورلرونه مرآتده برنور الهى
مشاهده سنه قادر اولورلر قال شيخى وسندى روح الله روحه * شهودا يلردى آثارى اولوا الابصار اولنلر هب *
ولى اغيارى منع ايلر ايدوب غيرت جلال هو * بو مقامك تفصيلى بالاده كذر ايتمشدر (تجلى ايلدى اجلا) ظاهر
اولان بودر كه اجلى همزه نك فتحيله تجليتك صفتيدر زياده جلى وروشن ديمكدر الف ايله كتابت اولنديغى رسمده
اخوانه موافقت ايچوندر كسر همزه ايله مصدر اولورسه جلى وروشن قيلمق معناسنه اولور بو صورتده واو عاطفه
تقديرى لازم كلور فافهم ناظمك مرادى بودر كه الله تعالى نون جمع ذاتيدن فيض اقدسله حروف شئونى اخراج
ورتق احديدن نفس رحمانى ايله صور اعيانى فتق ايدوب اسمايى مضايقه كوندن تنفيس ايلدى وفيض مقدسيله
حقايق اشيايه درجه بعد درجه صورت ويروب اظهار قيلدى شويله كه انوار ذات وصفات واسما مرائى عوالمده
جلا بولدى وعالم بشرده تمام بدر اولوب طولدى اكر بو ظهور اولمسه ووجود كنز مخفى اولوب قالسه جمال حق كورنمز
وكمال مطلق بيلنمزدى فافهم جدا (كه ذاتى ذاته فى الذات اوله ظاهر كيرو بالذات) بو كلامك فهمى مغلقدر ناظمك
مرادى مقام حقيقتده اولان وحدت صرفه بى بيان وجمله ظهورات حقك اولديغنى عياندر * قال حضرة الشيخ
هدايى قدس سره فى عنوان بعض رسائله الحمد الله الذى تجلى لذاته بذاته فاظهر ما اظهر انتهى * ناظمك كلامنده
اشارت واردر كه بو ظهور بالذاتدر يعنى بالغير دكلدر زيرا حق غيرله ظهوردن منزهدر بلكه ظهورى براسمدن
براسمه در پس ناظر ومنظور ونظر حقيقتده بردر كما قيل * لقد كنت دهرا قبل ان يكشف الغطا * اخالك انى ذاكرا لك
شاكر * فلما اضاء الليل اصبحت شاهدا * بانك مذكور وذكر وذاكر * سؤال اولنورسه كه پس شهود نصكره اغيار ندر
جواب بودر كه بورتبه ده اغيار يوقدر واغيارك اغيار اولديغى اعتبار يدر ومقامنه كوره اطلاق اولنور برسوزدر
يعنى حقدن بى خبر اولان آدمه كندى بيله كندويه اغيار دندر فافهم والمحققون الواجدون ينفون ماسوى الله
حقيقة ويثبتونه اعتبارا لكن على انه عين الحق سبحانه وهذا من مزالق الاقدام قيل التحقق بحقيقة هذا المقام
والى هذا يشير قول الفتوحات سبحان من اظهر الاشياء وهو عينها وقد خطأه فى ذلك كثير من العلماء بل اكفره
واوله اهل الانصاف وهم المكاشفون المشاهدون المعاينون المحققون الواجدون وقد ثبت ان المؤول لا يكفر فافهم
(لمحرره) اوله لى عشقكله دلم منور * كوزم سندن غيرى كورمزندندر * آله لى جانب وحدتدن خبر * كثرتده
بو كوكل طورمزندندر * تجلى يه طويمز طاغله طاشلر * لطف وقهرك كوزلر يازله قيشلر * سنى كورن كوزلر كريه يه
باشلر * كنهكه عقللر ايرمزندندر * آينه ده كندين كورن اوصانور * خيالنه ايروب بركون اوصانور * بوكون اويانمين
يارن اويانور * يولده اولان منزل سوزمزندندر * اسمندن اسمنه سفر بيلمين * برزخدن منزله كذر قيلمين * كثرتده
وحدتك سرين بولمين * بولنلره واروب صورمزندندر * حق اهل غفلت بولميوب شهود * بيلمدى حقيقت ندر
بووجود * ايتمكه بو بازارا يچره اوز كه سود * فانى بى باقى يه ويرمزندندر (حقائقدر آلان الذات بوتوحيددن بيلن سرا)
حقائقدن مراد اهل حقائقدر تكيم مابعدى قرينه در (سرا) بوراده سر واب معناسنه در بعض نسخده بولان
دوشمشدر يعنى مصرع اولده ذكر اولنان توحيدك سرنى بيلن وما قبلنده مصرح اولان تجلى ذوقن آلان اهل
حقيقت اولنلردر كه فيض وشهود وتجلى ووجودنه ايدوكن بيلورلر ووجدانله حقائقى ادراك قيلورلر بوخسه اهل حجاب
اولنلره بو يوز كورنمز بيمذاق اولان خامان دهره بولنمز ويرلمز * فاين الثريا من يد المتطاول واين السماء من فهم

اسرار السلطان (کیم انك ذاتن استرسه وجودی محو محض اولدی) مقصود حق تعالینك کنه ذاتن طلب ایدن کمسنه مطلوبه ظفر بولدیغن بیاندر تکیم (و یحذرکم الله نفسه) آیتنده اکا اشارت واردر ولیکن طریق صوفیه ده عقل انی احاطه دن قاصر اولدیغی نسنه یی طلب جائزدر استحالتنه حکم ایتدیکنی طلب جائزدکلدر وحدت ذاتیه مرتبه سنده ذات حقی طلب جائز اولدیغی انوار المشارق وفصل الخطابده مسطوردر * پس معنی دیمك اولور که حق تعالی یی کنه ذات مرتبه سنده طالب اولان کیمسنه نك راه طلبده وجودی محو وفنا بولور وسر منزل مراده ایره مز زیرا کنه ذاته وصول مقدور بشر دکلدر فاما هویت ووحدت ذاتیه که تعین اولدرانك سرنه وصول ممکندر (لا یمسه الا المطهرون) اکا اشارتدر (صفاتن کیم طلب قیلسه صوك اوجی قیلدی استحیا) استحیا حیا ایتمکدر بونده دخی مراد کنه صفات حقی طلبدر واول معنی که تخلقوا باخلاق الله حدیثندن منفهم اولور صفات حقك بعض لوازمیدرز یرا کنهیله تخلق وحقیقت اوزره مکا ینبغی اسرار یله تحقق حق تعالی یه مخصوصدر فافهم المراتب ومیزان المطالب یا صاحب المآرب (احصا) صایمقدر اصل وضعی اوزره اولان معناسی مفصلا کذر ایتمشدر یعنی عاشقه عشق حقدن صفا کلمکله و بو سببدن دیانده معرفت ودماغنده لذت وحلاوت بولغله ذکر وفکردن اوصانمز وراه طلبدن دونمز وکیر وقالز یوخسه کنه ذات وصفاته وصول محال ایدوکن بیلور ومحالی طلب جائز اولدیغن آکار (لمحرره) عشقك صفاسندن بو کون شول جام ایچن نیلرجمی * آب حیاته باقزاول خضرك الندن بردمی * لذت سنك عشقکده در * دوات سنك وصلکده در * چکسون فراق اهلی اولان دنیا وعقباده غمی * ذکر کدن اوصانمز اسان * طویمزنم احسانه جان * صایمز جهانده قطره یه فیض اهلی اولنلر یمی * چونکم ایرشدی فیض وجود بولدی قوسندن وجود * قیلدی نفخت فیه من روحی مکرم آدمی * ایرمز جمالك کنهنه ادراك انسان وملك * حیران وسرکردان ایدر دیدارك اهل عالمی * راه طلبدن دونمزم بو یولده هیچ اوصانمزم * حیرتدر آخر منزلم سنسن بو جانم محرمی * حق خدادر مطلب اعلای عاشق هر نفس * درمان ودرداندن کلور اولدر بو زخمك مرهمی (ایشتدك روح قرآنی) روح قرآندن مراد آیة الکرسیدر زیرا جسددده روح نه منزله ده ایسه قرآنده دخی آیة الکرسی اومرتبه ده در وحقیقتده آیت مذکوره یه روح اطلاق اولنمق الله اعلم اکا بناء درکه مشتمل اولدیغی عقائد کلیه ومعارف الهیه غذای روحدر (بو کز بیل قلب فرقانی) بونده دخی (یاسین) شریفی قلبه تشبیه واردر یعنی فرقاندن (یاسین) جسمدن قلب مثابه سنده درزیرا قلب مدار وجود اولدیغی کبی (یس) دخی مدار قرآندرزیرا قرآنه اعتقادك صحتی یس شریفك متضمن اولدیغی حشر ونشرك وقوعنه ایمانله در انکچون قدم عالمه ذاهب اولنلر اکفار اولنمشلردرزیرا قدم نصله ثابت اولان حشرك نفینی مستلزمدر بو فقیره لایح اولان بودرکه (یاسین) شریفك قلب قرآن اولدیغی فی الحقیقه اکا مبنیدرکه قلب عالم ملکوتدندر پس سورهٔ شریفه نك آخری اولان آیة منیفه ملکوت ذکرنی مشتمل اولمغله قلب اطلاق اولندی بو سره بناء خسته یانده یس تلاوت اولنور فافهم (یس) مبهمات قرآندندر (طه) وسائر مقطعات ومتشابهات کبی بعضیلر اکا یا سید البشر معناسن ویرمشلردر * پس سین سیادت فخر عالمه اشارت اولمش اولور انکچون اهل بیت رسوله آل یس دینلدی (ع) الله درکم یا آل یاسینا * وحدیث انا سید ولد آدم بو حروفی تفسیر واقع اولمشدر (املا) کتابت معناسنه در (قال فی القاموس املیت الکتاب املته وامله قال فکتب عنه (استصفا) غین معجمه ایله قولاق طوتمق معناسنه فی الحدیث (لکل شیء قلب وقلب القرآن یس) خدایت لشکری داده زقرآن * یس انکه قلب آن لشکرز یاسین (لمحرره) تحصیل معالیده چکن کدلیالی * تکمیل فنون ایلیوب الدی نیجه تحسین * قرآن عظیم اولدی ولی قلبی علومك * قرآنه دخی قلب اولوب سورهٔ یاسین (لوجه الله) وجه بوراده ذات ورضا معناسنه در (ایلا) اعطا معناسنه (املاك) ملکك جمعیدر وهو جسم لطیف نورانی یتشکل باشکال مختلفة (امضا) بالفارسیة بکذرانیدن کار یعنی برکاری تنفیذ ایتمك و بو تنفیذ اولوا الامرك یا قولا حکمنه و یا قلما اشارتنه موقوف اولمغله اول معنایه دال اولان کلماته امضا دینلدی مقصود هر حرف مقابله سنه نزول ایدن اون عدد ملکك ثواب تحریر ایتدکلرین بیاندر بعض نسخه یا ایله ایضاء دوشمشدر روشن ایلمك معناسنه مراد نزول ایدن فرشتهلر کندیلرنی چشم محضره اظهار ایتدکلریدر بو نسخه سیاق حدیثه انسبدرز یرا متن حدیثده امضایه دال اولور کلام یوقدرو بردخی امضا واستغفاری حالت واحده ده جمع ایتمك بعیددر مکر تقسیم طریقیله اوله مع هذا امضا حسناته موکل اولان کاتب یمینك حالیدر * الحاصل بو مقام اصل نسخه یه مراجعته محتاجدر (دفن) یقال دفنته فی الارض ای سترته (استلقا) ارقه سی اوزرینه یاتمق (غرا) اغرك تأنیثیدر ابیض معناسنه (ایفا) عهدین یرینه کتورمك و بورجن ویرمك بوراده مطلق اعطا معناسنه در (رضوان) جنت خازنیدر وجنت رضا مقامی اولمغله خازننه دخی رضوان تسمیه اولندی تکیم خازن نارهٔ مالك دینلدی زیرا

مالکده شدت وقوت معناسی واردر (داء) مرض وزحمت (دخی هیچ اولیه اصلا نبیلر حوضنه محتاج) زیرا قیامتده هر نبی یه مخصوص حوض اولسه کرکدر نتکیم محلنده مبیندر (ماشاء الله تعالی) یعنی مادامکه الله تعالی دیلیدانك دیلسی ایسه باقیدرز یرا قرأنده خلود وبقا ایله وعد ایتمشدر وجائزدر که ضمیر سالف الذکر اولان عبده راجع اوله ایکی صورتده بیله مرادنا بیددر (شفیع اوله) یعنی قرأن قارئنه شفاعت ایلیه واستماع ایدنلردخی مغفور اوله (انباء) فتح همزه ایله خبرلردیمکدر زیرا نبأك جمعیدر خبر معناسنه مقصود ذکر اولنان اخبار صحیحه دروجائزدر که کسر همزه ایله مصدر اوله اخبار معناسنه واخبار اکرچه حقیقتده فخر عالمکدر * ولیکن ذکر اولنان معانی یه دال اولان احادیث شریفه کشافده مسطور اولمغله اخباری کشافه نسبت ایلدی خاتمة الاولیاء حضرت شیخ اکبر قدس سره فتوحات مکیه نك وصایا جلدنده بیوررلر که بروقتده بیمار اواش ایدم واول مرضده بکاغشیان عارض اولوب حیاتمدن ناامید اولمشلردی اول حالتده کوریرمکه برقوم کریه المنظر اوزریمه هجوم ایلیوب اذی وجفا صددنده اولدیلر ناکاه برجوان خوبروی وخوشبوی وقوی البدن ظاهر اولوب اول طائفهٔ زشترویانی دفع ومقهور ایلدی سن کیمسن دیو سؤال ایتدیکمده جواب ویروب بن سورهٔ یاسینم سنی دشمن الندن تخلیصه وکید اعدایی دفعه کلدم دیدی چون اول حالتدن هوشه کلدم کوردمکه پدرم سر بالیمده اوتورب آغلر وسورهٔ یس تلاوت ایلر واولحظه ده خاتمه سنه کلمش ایدی واقع اولان مشاهده دن اکا خبر ویردم ونیجه مدتدنصکره بو حدیث رسول بکا واصل اولدی (کما قال صلی الله علیه وسلم (اقرؤا علی موتاکم یس) انتهی بوراده موتادن مراد بطریق المجاز محتضر اولان کیمسه لردر زیرا هلاکه مشرف اولنلر هالك حکمنده در پس ای طالب آکاه ناکاه باداجل وزان اولمزدن مقدم باغ دلکی فیض قرأنله شاداب وخصوصا نم سر یاسین ایله سیراب ایله اللهم اجعلنا من حملة القرأن فی جمیع الاحیان (لمحرره) نور یس ایله ویر آیینهٔ قلبه جلا * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر * سر یاسین ایله سور کنسون سر کدن هر بلا * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر * کیم اوقورسه سورهٔ یاسینی آخر دمده تا * ایچمدن جنت شرابن آلیه زوجن خدا * مونس اوله حشر اولنجه سورهٔ یس اکا * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر * حضرت قرأنی صان برعسکرز جانیدر * سورهٔ یس کویا انلرك سلطانیدر * انکچون دیدی اولکم بوجهانك جانیدز * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر * باشکه تاج ایله قرأن اوزکه احساندرسکا * دردهٔ درمان عاقبت ایمان وقرأندرسکا * سورهٔ یس ایله جان ویرمك آساندرسکا * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر * عفو ایدرحق اهل قرأنك خطایاسن جمیع * اهل جنت اراسنده پایه سن ایلر رفیع * حقیا یاسین اوقی مخصوص استرسك شفیع * سورهٔ یس قلب حضرت قرأندر *

﴿ اول وآخر بیان قرأنی بیل ‖ نور کون ولامکان قرأنی بیل ﴾
﴿ نور رب عزت ونور رسول ‖ باطن ظاهر عیان قرأنی بیل ﴾

چونکه بیلدك بوفضائلدن کشی مأجور اولور ‖ کل بوکز برسوز ایشت کیم شعلهٔ دیجور اولور
دیدی پیغمبر یدی قات کوك یدی یرلر تمام ‖ قل هو الله احد بنیادینه معمور اولور
یعنی بو عالم عددمدن انکچون اولدی وار ‖ تا دلیل اوله انك برلیکنه مفطور اولور
ذاتی الله احد در وصفی الله الصمد ‖ سید ومقصود او در امری انك مقدور اولور
کیمسه اندن طو غمامشدر کیمسه دن هم طوغمدی ‖ زیرا بو قدر مثلی اصلا واردین مقهور اولور
دکله بو یرده امام فخر رازی کیم نه دیر ‖ کیم ایچرسه جرعهٔ سندن تا ابد مخمور اولور
دیدی دیدی حق تعالی قل هو الله احد ‖ کور بو اوج اسماده نیچه معنیلر مستور اولور
اشبو یرده اوج مقامه رمز ایدر الله دیر ‖ کیم بیلورسه اشبو رمزی شاکر ومشکور اولور
اولیدر (هو) مقامی کیم مقربلر بیلور ‖ بو نلر طور تجلی جان ایلنده طور اولور
ایتدیلر بو نلر نظر ماهیتنه عالمك ‖ بیلدیلر البته آنی کیمسه دن مصدور اولوز
زیرا ممکن اقتضا ایتمز وجود ویا عدم ‖ پس انی ایجاد ایدن واجبلغه مقصور اولور
انی ایجاد ایتمدی الا هو الله احد ‖ کیم قودللر ایچنده جودله مذکور اولور
پس مقربلر نظر قیلدی حقیقت یوزنه ‖ حقدن آرتق کورمدیلر کائناته نور اولور
بو مقامه کیمسه ایرمز الا کشف ذاتله ‖ هر کیمك کیم کشفی بوقدر وصلی یوق مهجور اولور
کیمکه کشفه ایردی ایسه کائناتی ترك ایدر ‖ کیمکه ایردی ایسه حقه دردله مشهور اولور
کوردی اصحاب یمین کیم حقده موجود خلقده هم ‖ بو مقام اهل یمینه خطهٔ منشور اولوز

واجب اولدی کیم هو الله دیه‌لر تا کیم بولر
چونکه بیلدك هو مقامن دکلکل ایکنجیسن
چون بو ایکنجی مقامی سیزه تقریر ایلدك
برمقام ایچره قرار ایتدیلر اصحاب شمال
بونلره الزام ایچون کلدی احد لفظی بو کز
دیدیلر بر کون رسول الله ایشتدی برکشی
چونکه بیلدك سورهٔ اخلاصی تحقیق بدیع
دیدی واجب اولدی اکا دیدیلر واجب ندر
هم دیدی قرآنی الله ایلدی اوچ جزء بولك
اشبو رسمه جمله قرآن معدن حکمتدر
کر مداد اولسه دکزلر جمله آغاجلر قلم
جمله عالم کاتب اولسه کلمی سوزین یازمیه
پس بو دریادن سوزوب برقطره الدم بندخی
چون کلام الله ایچنده اکلدك سرین براز
پس حقایق علمنی انجق رسول الله بیلور
دکلکل امدی رسول الله کلامن عشقله
هر نکیم نطق ایلدیسه وحی ربانیدر
نقل ایدرلر کیم ابو داود ایتدی یاز مشم
تا که بشیوز بیك احادیث نبیدن یاز مشم
اولی بو انما الاعمال بالنیاتدر
بودرر ایکنجیسی کیم آشکارا در حلال
هم حلال ایله حرامك اورته سنده شبهه چوق
کیم صاقنسه شبهه‌لردن دین وعرضن صاقلدی
اول کشی بکزر شوبانه قورقودر کیم ناکهان
پس دیدی هر پادشاهك قوروسی واردر بیلك
هم دیدی بیلك جسده وار درز بر پاره ات
اول چان فاسد اولورسه هب جسد ایدر فساد
بودر او چنجی حدیثی کیم رسول الله دیدی
ترك ما لا یعنی قیلق حسن اسلامدن دیدی
بودرردرد نجیسی کیم بیور و بدر اول رسول
دیدی کامل مؤمن اولمز شول کشی کیم کندویه
کلبر و اول متقی طوت بو احادیثی که سن
حق تعالی بیورر تقوی ایدندن اولوکز
غایت تقوی بودر کیم ایکیلك قیلمایه لر

پس بولر کثرتده قالدی ایشلری معسور اولور
حق خلقدن فرق ایدیجك ایشلری میسور اولور
ایشدك او چنجیسن کیم نیچه‌سی مزبور اولور
پس حقه شرك ایلدیلر کیم ایدرسه دور اولور
پس انکچون قل هو الله احد مأمور اولور
قل هو الله احد او فور فتی مسرور اولور
دکله پس آنی اوقوین نیچه‌سی مغفور اولور
دیدی جنت واجب اولدی اول اکا محشور اولور
قل هو الله احد برجزونه مسطور اولور
کیم حقائق جوهری اندن بزه مشور اولور
حق کلامن یازمغه کریر وکوك منشور اولور
کیم انی یازم دیریسه یازه مز محجور اولور
زیرا بر قطره بتر کیم بادهٔ عصفور اولور
زیرا ذره کوزلرینه کون نیچه منظور اولور
کیم کمالنجه حقك فیضی اکا موفور اولور
کیم انك سوزین طوتانك دولتی منصور اولور
هر کلامی معنی اسرا قیلنه بر صور اولور
شولکه جانلر جنتینك روضه سینه حور اولور
لیك جمله درت حدیثنده کبر و محصور اولور
کیم عمل نیتسز اولسه باطل ومدحور اولور
هم حرامله بللودر کیم ایشلمك محظور اولور
بیلزانی شول کشی کیم کندویه مغرور اولور
شول که دوشدی شبهه‌یه دوشر حرامه حور اولور
کر قوروبه واقع اوله اکا شر وشور اولور
قوروسی حقك محارمدر کیم اول منکور اولور
اول قچان صالح اولورسه هب جسد معمور اولور
اول دیدی کیم ات کوکلدر بلین ممکور اولور
کیم طوترسه حق قتنده یوزی اق موفور اولور
عمری ضایع ایلینلر صوك اوجی مثبور اولور
کیم سوزین طوتار ایسه قلبی انك مجبور اولوز
نه صانورسه قرداشینه صانمسه موزور اولور
کر اولورسك متقی آز صو چلرك معذور اولور
متقینك یری جنت ایچدوکی کافور اولور
ایکیلك قیلن کشینك ایچی طیشی کور اولور

اول واخر بیان قرآنی بیل* باطن وظاهر عیان قرآنی بیل* نور رب عزت ونور رسول* نور کون ولامکان قرآنی بیل* بو دو بیتك مفرداتی مرة بعد اخری شرح اولنمشدر و بیت اولده باطن اوله ناظر در انکچون آخر ناظر اولان ظاهر اوزرینه تقدیم اولندی زیرا اولیت و باطنیت غیب واخریت وظاهریت شهادتدر و بیت ثانیده لف ونشر غیر مرتب واردر زیرا نور کون نور رسوله ونور لامکان نور رب عزته ناظر در قرآنك نور رسول اولدیغی حسناتیله تخلق وحقائقی ایله تحققه بناء در وقرآن فعاینك متنی وجود رسول وشرحی عالم کون وآفاقدر وقرآن قولینك بعض اسراری بالاده کذر ایلمشدر (مأجور) اجر ویرلمش (والاجر الجزاء علی العمل وسمی ما زاد علی قدر العمل اجرا فی قوله تعالی (ویؤت من لدنه اجرا عظیما) مع کونه تفضلا لکونه تابعا للاجر (شمله دیجور)

شعله آیدنلق ضیا کبی (دیجور) قره کولق یقال لیلة دیجوری مظلمة بوراده شعله ایله مراد نور علم ودیجور ایله
مراد ظلمات جهلدر یعنی برسوز ایشتکیم انك نوری سنك جهلك ظلمتنی ازاله ایلیه نور آفتاب ظلمت شبی
ازاله ایتدیکی کبی (بنیاد) ثمل معناسنه دراساس کبی (قال علیه السلام اسست السموات السبع والارضون السبع
علی قل هو الله احد) ای ما خلقت الا لتکون دلائل علی توحید الله تعالی ومعرفة صفاته التی نطقت بها هذه السورة
کما فی تفسیر الارشاد یعنی هفت آسمان وزمین وحدت ذاته ومعرفت صفاته دلیل اولق ایچون خلق اولنمشدر
تنکیم بو وحدت وصفاتی سورهٔ اخلاص تعریف ایلمشدر پس سورهٔ اخلاص تعریف قولی وموجودات
تعریف فعلیدر (مفطور) فایله مخلوق معناسنه در (قال ابن عباس رضی الله عنه کان معنی الفاطر غیر ظاهر لی
الی ان تقدم رجلان من العرب یدعی کل منهما الملکیة فی بئر فقال احدهما انا فطرتها ای ابتدأت حفرها فعرفت ذلك
(ذاتی الله احد در) بعض کبار بیورمشلردر که بوراده هو هویت مطلقه یه والله اسمی ذات بحته واحد کلمه سی
احدیت ذاتیه یه اشارتدر که انده کثرت اسما وصفات واشتقاق متصور دکلدر پس بو مرتبه ده اولان
توحید اخص الخاصه اولان طائفهٔ جلیله یه مخصوصدر زیرا بو مرتبه ده خلقیت وحدوث فنا بولوب حقیقت
وقدم ظهور ایدر بو توحید حقدن حق توحیددر تنکیم بیورر (شهد الله انه لا اله الا هو) (وصفی الله الصمد)
بو توحید خواص متوسطینکدر که انلر مکاشفات ومشاهدات ومعاینات اربابیدر وکشف ایسه حقائق
صفاتیه واسمائیه یه تعلق ایدر پس مقام صمدیتك مقتضاسی کثرتدر وذات حقده کثرت اسما وصفات اعتبار
اولنمقدر وآیتك مابعدی الی آخر السورة توحید عوامه اشارتدر که شواهد واستدلال ایله حاصل اولور
وبو سوره الله تعالی یی صفات ثبوتیه وسلبیه سی ایله تعریفدر دیمشلردر که ترتیب سوره حال نزوله اشارتدر که
مجذوب حالیدر زیرا مجذوب اولان هو الله سرندن آخر سوره یه دك تنزل ایدر سالك ایسه آخر سوره دن
مراتب اوزره هو عالمنه دك صعود ایدر پس عاشقه لایقدر که یالکز قرأنده وجدان هوایله اکتفا ایلیه
بلکه قرأن فعلی یه ترقی ایدوب هو یی فرقاندہ مشاهده ایلیه شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورمشلردر که
بر کیمسه یه مصیبت اصابت ایتدیکی زمان استرجاع ایلمسه واصلا مضطرب اولمسه اول کمسه (لم یلد ولم یولد
ولم یکن له کفوا احد) مرتبه سنده اولمش اولور یعنی الله تعالی قیود واضافات وعلاقاتدن مجرد اولدیغی کبی
عبد مسترجع ومستسلم دخی اویله اولور زیرا اکر باطن عبدده تجرد تام اولمسه فوت اولان نسنه خصوصنده
لابد متألم اولوردی (لمحرره) بزه یتمز می بو مصیبتکیم * طفل دل فوت اولوب یاتور یرده * صاغ اولیدی اکر بو کون
دار * اوغرامزدق مصیبته درده * یوری دلدن علائق قطع ایت * وصله ایر کوزده قالمیه پرده * فی الحقیقه
تجرد اولدر کیم * اولمیه غیریه سودا سرده * یقلورسه اکر بتون دنیا * زن ایچون نه الم کله مرده (مقدور) مقضی
معناسنه در (قال فی القاموس القدر محرکة القضاء والحکم وقدر الله ذلك علیه یقدره ویقدره قدرا وقدرا
وقدره علیه وله واستقدر الله خیرا سأله ان یقدر له به انتهی * وابو السعود افندی بیان ایتدیکی اغلاطده کلمشدر که
المقدر کائن دکلدر المقدور کائن در قدر تقدیردن دکلدر اصطلاحه مخالف لغته موافقدر انتهی (جرعه) بالضم قاب
دینده قالان صو بقیه سی وقدح صوکی بو یله یرلرده بر یودم مراد اولنور زیرا قدح دینده قالان غالبا یودمدن
آرتوق اولان (مخمور) بوراده سرخوش معناسنه درمست کبی یعنی خمردندر خماردن دکلدر والخمار بالضم
بقیة السکر ای الم الخمر وصداعها واذاها کما فی القاموس (مستور) کیزلی (رمز) اشارت (شاکر ومشکور اولور)
یعنی کندی عالم اولدیغی جهتدن شاکر وغیره تعلیم ایتمیسله مشکور اولور ویاخود بو اوچ اسمك مسمالری
سر یله متحقق اولان کیمسه فناء مطلق وبقاء محقق اعتبار یله حقه لسان حقله شاکر وحقدن لسان حقله مشکور
اولور تنکیم تفصیلی مرور ایتمشدر (اولیدر هو مقامی کیم مقر بلر بیلور) معلوم اوله که سر هویت جمله عوالمی
محیطدر ولیکن معرفتی کشف تامه موقوفدر انکچون علمی مقر بلره احاله ایلدی مقر بلر شهود ذاتی اهلیدر که غایة
الغایاته ایرمشلر وحق حقله کورمشلردر عالم معناده بونلرك فوقنده کیمسه یوقدر (لمحرره) حق حق حقله کور حقه ایر *
ذاتی ذاتیله شهود ایت ذاتی اول * کفر وایمان برزخندن قیل کذر * نفی واثباتی براق اللهی بول (طور) طاغ
معناسنه در طور تجلی طور سینادر که حضرت موسی علیه السلام انك اوزرنده حقه مناجات ایتمش وتجلی دیلمشدر
وحقیقتده طور تجلی دل وجاندر که مقر بینه اول مقامده تجلیات ذاتیه واقع اولور (مصدور) طوغمش والصدور
بالضم طوغمق بوراده مصدور مأخوذ ومستفاد معناسنه در (ممکن) الممکن بالذات مایقتضی لذاته ان لا یقتضی
شیئا من الوجود والعدم کالعالم والممتنع بالذات مایقتضی لذاته عدمه کشریك الباری تعالی والواجب لذاته

هو الموجود الذی یمتنع عدمه امتناعا ولیس الوجود له من غیره بل من نفس ذاته فان کان وجوب الوجود لذاته سمی واجبا لذاته وان کان لغیره سمی واجبا لغیره وواجب الوجود هو الذی وجوده من ذاته ولا یحتاج الی شیء اصلا (حقدن آرتق کورمدیلر کائناته نور اولور) بو مقامك تحقیقی بودر که طائفهٔ مقربین ماهیات اشیایه من حیث هی هی نظر ایلیوب حقدن غیری وجود کورمدیلر زیرا ممکن من حیث هو هو معدومدر انلرده اولان وجود مفاض حقیقتده حقکدر پس هو کلمه سی اگرچه اصل وضعنده من غیر تعیین اشارت مطلقه ایچوندر ولیکن مقربین قتنده مرجعی معلومدر که الله تعالیدر زیرا انلرك مشاهده لرینه کوره وجودده تعدد یوقدر که مرجعده ابهام حاصل اوله وصو فیه طائفه سنك هو اسمیله ذکر ایتدکلری ذکر اولنان معنایه مبنیدر پس (هو هو) دیمك (او او) دیمکدر یعنی مرجعی متعین نسنه دکلدر دیو دخل ایدن کیمسنه نك کوزی مشاهده جانبنه آچلمشدر زیرا بو مقامده (او بوشو) بردر فافهم مع هذا ذات احدیه یه دال اولان الفاظك جمله سی سادات قتنده اسمدر پس هو جمع ذاتی مرتبه سنده هویته دال اولغله سائر مظاهر اولان اسما کبی ذات حقه اسمدر انکچون لام تعریف ادخال ایدوب عالم الهودیلر اصطلاحده ایسه مناقشه یوقدر فافهم فان الحق قد تبین والمراد بالهو قد تعین (لمحرره) نیسلر عاشق اولان ماسوی اللهی * یتردل دردنه درمان اولان هو * کوزلر دائم نور قل هو الله هی * کورونجه جانه جانان اولان هو * حق حلقهٔ هودن کورینور عیان کورمك استرایسك غفلتدن اویان * بره ایکی دیمز بو سری طویان * بردر عالمده سلطان اولان هو * کیمنی هجرله دوشرمش درده * کیمندن وصلله آچلمش پرده * تجلی ایلمش نیچه بیك پرده * کل یوم هو فی شان اولان هو * سویلنور وصفنده ازل وابد * هو الله احد الله الصمد * بو توحیدك دریاسنه یوقدر حد * محیطدر عالمی عمان اولان هو * هر قطره بردلدر فیضنه انك * هر ذره کوستررنورن مولانه نك * کورینو بدر صورتندن انسانك * حقیاهر یوزه شول آن اولان هو (کشف) مقصود کشف الهیدر که ذات وصفات وافعاله متعلقدر زیرا بو کشفله حقائق اشیا کماهی منکشف اولوب مراد حاصل اولور وبو مقامك مکاشفی کائناته نظر ایتمز زیرا انك باننده عموما کائنات شول زاهده نسبتله جاه دنیوی کبیدر * پس کشف الهی اهلی اولمیان برزخ اهلیدر * یعنی هویت ذاتیه سرنه عیاناو حقا واصل دکلدر وانك دردی درد مطلق دکلدر بلکه درد وصوله شهرتی کاذبه درعلامتی بالکلیه دنیایی و بلکه جمله ماسوایی ترك ایتمدیکیدر زیرا ترك کلی اهلی اولسه صندوقنده آلتون چیقمز واهل دنیایه نظر حب ایله باقمزدی نتکیم زمانمزده مشاهددر والعیاذ بالله تعالی (لمحرره) شول کشی که کیم کامل انسان اولور * آکه نسبت خاك وزر یکسان اولور * ترك وتجرید کلیولی دشواردر * صانمه کیم هر سالکه آسان اولور * بو مقام اهل یمینه خطهٔ منشور اولور * اهل یمیندن مراد شهود صفاتی اهلیدر که ابراردینلورو بونلرك مراتبی واردراك اعلاسی قاب قوسین اربابیدر (خطه) کسر خاء معجمه وتشدید طاء مهمله ایله مکشوف بردیمکدر وبعضیلر دائرهٔ شهر دردیمشلر بوراده مراد معنای اولدر * ولیکن تجرید اعتبار اولنور زیرا منشور مکشوف معناسنه در یعنی بو مقام ابرار طائفه سنك مکشوف وکشاده معنوی بریدروقرار وآرامکاهیدر (میسور) عسرتلی یعنی کوچلی وزحمتلی (هو الله) یعنی چونکه بو مقام اهلی حق علی حدة وخلق دخی علی حدة مشاهده ایلدیلر وموجود اتده کثرت بولدیلر پس بالکز هو دیمك انلره کوره حقه اشارت ایچون کفایت ایتمدی بلکه حق خلقدن تمیز ایدروابهامی ازاله قیلور تمیزه محتاج اولدیلر بناء علی هذا هو لفظنه اسم جلال مقارن قیلنوب (هو الله) دینلدی زیرا ذات حق اسم جلاله مقارنتله ماعدادن بالکلیه متمیز اولور لان لفظة الله اسم للموجود الذی یفتقر الیه ماعداه ویستغنی هو عن کل ماعداه (میسور) یسرلی یعنی قولایلی وآسانلی (مزبور) مکتوب زیرا زبر کتابت ومزبر قلم وزبور کتاب معناسنه در قال تعالی (وآتینا داود زبورا) ای کتابا (اصحاب شمال) بونلر نفس وطبیعت برزخنده قالوب قلب وروحه ایرمیلر وشرك ور یاظلمتنه دوشوب نور توحیدی کورمیلردر نعوذ بالله تعالی بونلرك حقنده (فنزل من حمیم وتصلیة جحیم) وارد اولمشدر * پس چونکه بونلر موجودانك کثرتنه ناظر اولدقلرندن ماعدا واجب الوجودك دخی کثرت وتعددنی تجویز ایلدیلر لاجرم انلری ردا ومقاله لرنی ابطالا (قل هو الله احد) دینلدی (لمحرره) پردهٔ کثرت آچلوب یوزدن * کل حق کرچك ایده لم توحید * دور اولوب رسم ماسوا کوزدن * کل حق کرچك ایده لم توحید * هو هو یتدر آره هر پرده * بی جهت کوزله جمله یوزلرده * ظاهر و باطن قالمیوب پرده * کل حق کرچك ایده لم توحید * لامکان مرغی اول حقه پرآچ * عالم قدسه طوغری قیل معراج * کثرتنه باقه کل بوشر کدن قاچ * کل حق کرچك ایده لم توحید * سرنه واصل اول بو توحیدك * فالمسون رسمی شرك وتقایدك * سن ازل حقه چون بلی دیدك * کل حق کرچك ایده لم توحید * حلقهٔ ذکره کل دخول ایله * کندیکی وارصاحب وصول ایله * پندنی حقینك قبول ایله * کل حق کرچك ایده لم توحید

(سورهٔ اخلاص) قال قتادة انما سميت سورة الاخلاص لانها سورة خالصة لله تعالى ليس فيها ذكر شيء من الدنيا والآخرة وقال الحنفي انما سميت سورة الاخلاص لانها تخلص قارئها من شدائد الآخرة وسكرات الموت وظلمات القبر واهوال القيامة (قال الكاشفي) شيخ ابو علي رودباري قدس سره فرموده كه شركت دائره است بر عدد وتقلب وعلت ومعلول وشكل وضد حق سبحانه وتعالى نفي عدد وكثرت كرد از ذات پاك خود كه (قل هو الله احد) ونفي تقلب وتنقص فرمود بالله الصمد وعلت ومعلول را منتفي ساخت (لم يلد ولم يولد) واشكال واضداد را مرتفع كردانيد (ولم يكن له كفوا احد) وازين جهتست كه اورا سورهٔ اخلاص ميكويند (بديع) عجيب وغريب (قتي مسرور اولور) مسرور اولان فخر عالمدر ويافارندر قال في الارشاد وعنه عليه السلام سمع رجلا يقرأ قل هو الله احد فقال وجبت فقيل وما وجبت يا رسول الله قال وجبت له الجنة انتهى الوجوب هنا بمعنى اللياقة اذ لا يجب على الله شيء عند اهل السنة وعبر عنها بالوجوب لان ادخال الله قارئ الاخلاص الجنة كالواجب عليه نظرا الى صدق وعده (اول اكا محشور اولور) يعني جنته حشر وجمع اولنور (مسطور) قال في القاموس السطر الصف من الشيء الكتاب والشجر وغيره وايضا الخط والكتابة يعني حضرت قرآنك مقاصدي اوج نسنه دي بيانه منحصردر كه بري عقائد وبري احكام وبري قصصدر وسورهٔ اخلاص بيان عقائده متكفل اولمغله قرآنك اوچ حصه سندن برحصه سي كبي اولدي بناء على هذا حديث صحيحده وارد اولديكه سورة الاخلاص تعدل ثلث القرآن (لمحرره) في والقرآن ندر شول قل هو الله احد * ص والصافات بيل كيم اولدر الله الصمد * لم يلد درهم ولم يولد نسبدن پاكدر * كرچكم اندن طوغوبدر بونجه عالم لا يعد * چون ديدي ليس كمثله اول خداي بيمثال * پس نيجه كفوا وله انك ذات پاكينه احد * وصفنك درياسنه يوقدر حقيقتده كنار * كيمسه بيلز نعتنك صحراسنه پايان وحد * دانه وش دام سوايه دوشمسون دللر ديو * صيدايدوب عارفلري ويردي مسمادن مدد * صاچدي جوهر كبي اسماسن جميع عالمه * ايلدي هودهٔ هويت سرين انلاره سند * اون سكز بيك عالمي آينه قيلدي پرجلا * تاكه كندن كوستره اول بونجه يوزدن بيعدد * سر توحيده ايرنلر ايرديلر اخلاصله * واي اوكيم اولدي اكا شرك ور يا ديوارى سد * حقياشول كيم ازل سرينه ايردي اشبو كون * كورمدي هجران ايلنده غصه وغم تا ابد (كيم حقائق جوهري اندن بزه منثور اولور) منثور ثاء مثلثه ايله طاغلمش معناسنه نثر دندر بو كلامده قرآني معدنه وحكمت وحقائق جوهره تشبيه واردر (مداد) مركب ديد كلري نسنه كه انكله يازويازرلر قال تعالى (ولو ان ما في الارض من شجرة اقلام والبحر يمده من بعده سبعة ابحر ما نفدت كلمات الله) الاية بو آية شريفه نك معناسي بودركه اكر روى زمينده اولان اشجارك جمله سي قلم وبحر محيط واكا مانند يدي عدد دريا يي بيايان دخي مركب بسيط غبراء فلك خضراء قرطاس اولسه ينه علم الهي وعجائب صنع پادشاهي انجامه رسيده اولمزدي بو مقامك تحقيقي بالاده كذرا ايتمشدر (منشور) شين معجمه ايله يايلمش وآچلمش معناسنه (محجور) ممنوع قال في القاموس الحجر مثلثة المنع (بادهٔ عصفور اولور) باده مطبوخ اولان خمردر (عصفور) ضمله سرچه ديد كلري كوچرك قوشدر يعني دريای علم وحكمتدن آلديغم بر قطره يتر زيرا بر قطره ايله عصفور حوصله اولان مست اولور وتشنه جكرينك حرارتي اول مقدارله كسلور (لمحرره) طوته لم فيض الهي اي دل * يدي دريا كبي اولمش موفور * آدمك حوصله سينه صغمز * قطره دن غيري مثال عصفور (زيراذره كوزلرينه كون نيجه منظور اولور) يعني كلام حقدن اسرار قليله فهم ايتمك اكا بناء در كه بزم كبيلر ذره يه واسرار قرآن آفتابه بكزر پس ذره نك كوزي كا ينبغي آفتابه نظردن عاجز اولديغي كبي عقول ضعيفه وفهوم كليله وكشوف خفيفه دخي اسرار قرآني كاهي ادراكدن قاصردر (موفور) كثير وتمام بو كلامدن منفهم اولور كه فخر عالمه نسبتله اول وآخر وظاهر وباطن مجهول نسنه يوقدر زيرا جميع اسماء الهيه وتجليات ربانيه انك اسم جامعي تحتنده در انكچون ديلمشدر (من قال ان نبي الله لا يعلم الغيب فقد اخطأ فيما اصاب) پس متشابهات قرآنيه ومقطعاتك جمله سي اكا كا ينبغي معلومدر وورثهٔ كمل دخي اول علمدن حصه مند اولمشلردر نتكيم شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك كتب جليله سي وفرزند دلبندي شيخ صدر الدين القونيوينك فاتحهٔ تفسيري مصداق تامدر (دولتي منصور اولور) يعني دولت غالبه صاحبي اولور (هرنه كيم نطق ايلديسه وحي ربانيدر) قال تعالى (وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحي يوحى) يعني فخر عالم كندي ناسوتيني مرتبه سندن فنا ولا هوتيت حقله بقا بولمسي سببيله نطق ناطق اولمش اولو رالحاصل انك جمله نطقي وحي الهي والهام ربانيدر زيرا قلب وحد انيسي تجلي كلامي حكميله منصبغ اولمشدر پس نطق ايتدكلري اكر حضرت قرآن واكر حديث قدسي واكر سائر احاديث شريفه در جمله سي وحي قسمندندر ووارث آنكن اولنلره دخي بو مقامدن نصيب واردر نتكيم حضرت مولانا قدس سره الاعلى

بیورر ❁ این نه نجمست ونه رملست ونه خواب ❁ وحی حق والله اعلم بالصواب (هر کلامی معنی اسرافیلنه برصور اولور) یعنی اسرافیل علیه السلام نفخ صور ایله احیاء اجساد ایلدیکی کبی اسرافیل معنوی یعنی فخر عالمك کلامی سریله متحقق اولان اولیاء الله دخی احیاء ارواح ایدرلر (کما قال فی المثنوی) هین که اسرافیل وقتند اولیا ❁ مردهرا زیشان حیاتست ونما (ومن لطائف الفضولی قوله) اولسه استعداد عارف قابل ادراك وحی ❁ لطف حق ارسالنه هرذره در برجبرئیل ❁ هذا من قبیل رمیة من غیر رام واین قائله من ادراك هذا الکلام اذهو مبنی علی فهم معنی الفناء والبقاء ومکاشفة اسرار اللقاء والله المرجو فی حصول المقصود وهو المشهود فی مرآة کل موجود (ابوداود) کتب ستهٔ اصحابنك بریدر کتابنه سنن ابی داود دیرلر (احادیث) حدیثك جمیدر علی غیر قیاس قال الفراء واحد الاحادیث احدوثة ثم جعل جمعا للحدیث والحدیث فی اللغة الجدید وفی عرف العامة الکلام وفی عرف المحدثین ما یحدث عن النبی علیه الصلاة والسلام فکانه لوحظ فیه مقابلة القرآن اذ ذاك قدیم وهذا حادث کذا فی انوار المشارق فان قلت تسمیة القرآن حدیثا فی قوله تعالی (فلعلك باخع نفسك علی آثارهم ان لم یؤمنوا بهذا الحدیث اسفا) دلیل علی حدوثه قلت سماه حدیثا لانه یحدث عند سماعهم له معناه ولانه عائد الی الحروف التی وقعت بها العبارة عن القرآن کما فی الاسؤلة المفحمة (محصور) بوراده محفوظ ومجموع معناسنه در (انما الاعمال بالنیات) النیة هی الارادة المتوجهة نحو الفعل ابتغاء لوجه الله تعالی وامتثالا لحکمه ای خطابه والاعمال البهیمیة ما عمل بغیر نیة فان اعتق بلا نیة صح ولا ثواب له بخلاف مثل قراءة القرآن والاذکار فان له اجرا ولو بلا نیة قال الکرمانی فی شرح البخاری النیة ایضا عمل لانها من اعمال القلب فان احتاج کل عمل الی نیة فالنیة ایضا تحتاج الی نیة وهلم جرا قلت المراد بالعمل عمل الجوارح نحو الصلوة والزکوة اذ ذاك خارج عنه بقرینة العقل دفعا للتسلسل فان قلت الترك ایضا عمل لان الاصح ان الترك کف النفس فیحتاج الی النیة قلت نعم اذا کان المقصود امتثال امر الشارع وتحصیل الثواب اما فی اسقاط العقاب فلا فالتارك للزنا یحتاج فیه لتحصیل الثواب الی النیة وما اشتهر ان التروك لا تحتاج الیها یریدون به فی الاسقاط یعنی لو ارید بالترك تحصیل الثواب وامتثال امر الشارع لابد فیها من قصد الترك امتثالا لامر الشارع فتارك الزنا ان قصد تركه لامتثال الامر یثاب ومقتضی حق العموم فی قوله علیه السلام (انما الاعمال بالنیات) ان لا یصح عمل من الاعمال الا بنیة اقوالها وافعالها فرضها ونفلها قلیلها وکثیرها ودخل فیها التوحید الذی هو رأس اعمال الدین فلا یصح الا بقصد الاخلاص فیه اقول لیس دخول التوحید فیها مسلما لان التوحید من الاعتقادیات لا من العملیات اللهم الا ان یراد بالتوحید کلمة الشهادة وبالعمل ما یتناول اللسان انتهی کلام الکرمانی رحمه الله (باطل ومدحور اولور) باطل ضائع وذاهب (مدحور) مطرود ومبعد ومدفوع (محظور) حاء مهمله وظاء معجمه ایله مباحك ضدیدر ممنوع معناسنه کما قیل الضرورات تبیح المحظورات قال فی غایة البیان غلط اکثر العوام یکتب الضرورات تبیح المحذورات بالذال فهو غلط فاحش لان المحذور ضد الامن والمحظور ضد المباح انتهی ومنه یعلم ان ما یذکر فی مقابلة الاباحة من لفظ الحظر فی الفروع والاصول کما قالوا کتاب الحظر والاباحة انما هو بالحاء المهملة والظاء المعجمة لا الخطر بالخاء المعجمة والطاء المهملة کما یدور بین البعض (مغرور) غرور ضمله (خدعه) یعنی الدانمق وفتحله شیطان معناسنه در که آلدایجیدر پس مغرور اگرچه بحسب الواضع مخدوع معناسنه در ولکن بویله یرلرده معجب بنفسه یعنی کندین کوریجی دیمکدر زیرا کندین کورن آدم حالنه مغرور اولوب کسب علومدن قالور وشبهاتدن جاهل اولور زیرا شبهاتی بیلك زیاده دقته وبصیرته محتاجدر (عرض) عرض الرجل جانبه الذی یصونه (شولکه دوشدی شبهه یه دوشر حرامه خوار اولور) انکچون حق تعالی (تلك حدود الله فلا تقربوها) بیوردی زیرا برکسنه برحده قریب اولمق اول حدی تجاوزه مؤدیدر پس شبهه اهلی حرام حدنده در که مابینده حاجز یوقدر وحلال اهلی اول حددن بعیددر (بعدذا) بزم زمانمزده بعض شبهات حادث اولمشدر که قرون اولده اولسیدی اکا حرام دینلوردی پس عاقل وتقوی صددنده اولنلره واجبدر که زمانك رخصتلرینه مغرور اولمیه لر بلکه عزیمت اهلی اولغه همت ایلیه لر (اول کشی بکزر شبانه فورقودر کیم ناکهان) بوراده فورقودر فورقیلور دیمکدر وقورو حمایه وحفظ اولنان یردر یعنی شبهه یه واقع اولان آدم قورویه یقین اولان شبانه بکزر پس قور قیلو رکیم یعنی خوف واردر که حمایه اولنان غیرك ملکنه تجاوز ایلیه واکا ایل یوزندن ستم کله الحاصل حرام اول قوریدیلن یرکیدر اکا قدم بصان وانی تعاطی ایدن عذاب حقه کرفتار اولور وفی الحدیث (ان لکل ملك حمی وان حمی الله محارمه) حمی مرعی ومرغزاردر که انده کوسفند وچهارپا رعی اولنه ویانفرج ویا برغیری معنی ایچون محفوظ ومرعی اوله یعنی هر پادشاهك بوممانیدن بری ایچون حفظ ایتدیکی بری

واردر وحق تعالینك حماسی حرام قیلدیغی نسنه لردر پس پادشاهك حماسنه وضع قدم ممنوع اولدیغی کبی
الله تعالینك حرام ایتدیکی نسنه لره دخی تعدی ایتمك ممنوعدر (شور) غوغا وفتنه وآشوب (محارم) محرمك
جمیدر حرام معناسنه وهو ماحرمه الله تعالی ومنع الانتفاع به (منکور) منکر ومنهی معناسنه دریعنی اول قول
ویافعل که انده رضای حق اولیه (صالح) الصلاح الحصول علی الحالة المستقیمة النافعة والفساد خروج الشیء
عن حالة استقامته وکونه منتفعا به (جسد) الجسد محرکة جسم الانسان وقد سبق الفرق بینه وبین البدن (مبرور)
ایو ومقبول (اول دیدیکم ات کوکلدر بیلین ممکور اولور) ممکور مکردند رحیله وخدعه وسحر ایتمك معناسنه
(بعدذا) ات پاره دن مراد مضغهٔ صنوبریه یعنی صنوبر دانه سنه مشابه اولان یورکدر که صدرك صول طرفنده وتین
دیدکلری طمره معلقدر کوکل دینلن لطیفهٔ ربانیه نك ظرفیدر (کما قال المولی الجامی) نیست این پیکر مخروطی دل ❁
بلکه هست این قفس وطوطی دل ❁ ولیکن ناظم ات پاره یی کوکل ایله تفسیر ایلدی تعلق اعتباریله وبو تعلقك کیفیتی
مکاشفه ایم بیلنور زیرا روح اضافیك بدنه تعلقی کبیدر الحاصل بدن روحك صورتی اولدیغی کبی مضغهٔ مزبوره دخی
کوکلك صورتیدر ولیکن روح وکوکل حقیقتده بدنه ومضغه یه نارك فحمه وآبك برکه سرپانی کبی ساری دکلدر ظرف
تعبیر اولنمق تفهیم ومحل تعینی ومقام سلطانی بیان ایچوندر فافهم وبونك تفصیلی روح فصلنده کلور ان شاء الله
تعالی (موقور) وقارلنمش بوراده وقارتو قیردندر تعظیم معناسنه وقد سبق الفرق بین السکینة والوقار (ترك
مالایعنی قیلق حسن اسلامدن دیدی) قال علیه السلام من حسن اسلام المرء ترکه مالایعنیه یقال عناه الامر یعنیه
ویعنوه عنایة وعنیا اهمه واعتنی به اهتم کما فی القاموس یعنی مالایعنی اودرکه کشی یه مهم ومقصود بالذات اولیه
اساطیر اولین وسائر مسامرات ومعاملات کبی ولیکن بو برزخدن خلاص اواش نادردر زیرا عزلت وصمت اختیارنه
موقوفدر (لمحرره) سخن اولدرکه اوله حامل حسن معنی ❁ اول دکل کیم اوله ازجملهٔ مالایعنی (عمری ضایع ایلینلر
صو کیجی مثبور اولور) العمر مدة الحیاة قلیلة او کثیرة قال الراغب العمر اسم لمدة عمارة البدن بالحیاة (مثبور) هالك
وخیردن مصروف ومغلوب معناسنه کلور قال تعالی حکایة (وانی لاظنك یافرعون مثبورا) ولیکن بومقامده
ظاهر اولان بودر مثبور صیغه سی نسبت ایچوندر ثبور صاحبی یعنی ثبورله دعا صاحبی دیمکدر قال تعالی
(فسوف یدعو ثبورا) ای یتمنی الثبور وهو الهلاك ویدعو بالثبور اه تعال فانه اوانك وأنی له ذلك وقال تعالی (لاتدعوا
الیوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا کثیرا) یعنی عمری اضاعت ایلینلر قیامت کونی یا ثبوراه دیو هلاك ایله دعا ایدرلر زیرا
هلاکده عذابدن نجات واردر ولیکن هلاکی بولمزلر وعذاب ایچره قالورلر قال الشیخ عمر ابن الفارض قدس سره
فی آخر القصیدة الخمریة ❁ علی نفسه فلیبك من ضاع عمره ❁ ولیس له منها نصیب ولا سهم ❁ یقال ضاع الشیء ضیعة وضیاعا
اذا فات والسهم هو النصیب والحظ یعنی نفسی اوزرینه بکا شدید ایله بکا ومدفون اولانك تعزیه سی کبی تعزیه ایلسون
اول کیمسه که انك نقد حیات وبضاعت اوقاتی ضایع اولدی واول نقدی عشقدن برجرعه تحصیلنه وسیله قیلدی
معلوم اوله که ایجاد عالمدن مقصود بنی آدم وبنی آدمك وجودندن دخی مطلوب اولان معرفة الله درکما قال تعالی
(وماخلقت الجن والانس الا لیعبدون) ای لیعرفون وانما عدل عن مقتضی الظاهر تنبیها علی ان المعتبر هو المعرفة التی
وسیلتها العبادة ❁ وبایزید بسطامی قدس سره دن مرویدرکه خلقك اکثری بو دنیایه کلوب کتدیلر والذ الاشیاء اولان
معرفة اللهی طاتمدیلر بیورمشلر (لمحرره) عشق ومحبتك یولنه کیروب ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم ❁ سمند همتی
اول یاکه سوروب ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم ❁ عمر کلوب کچر بر سایه مثال ❁ کان کوچر کیدر کورنمز خیال ❁
ایلدن بو فنادن ارتحال ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم ❁ فرمان احددر حکم شریعت ❁ ادب احمددر
رسم طریقت ❁ قالی حال ایلیوب حالی حقیقت ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم ❁ بوله لم مقدم بردلیل راه ❁ اوله لم
منزل وصلندن آکاه ❁ مطلب اعلادر عاشقه الله ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم ❁ یغما ایدوب واری عشقك الندن ❁
کوچه لم بقایه فنا ایلندن ❁ دونمیه لم حق شول حق یولندن ❁ کلك حقه طوغری عزم ایلیه لم (مجبور) مسرور
معناسنه دریقال اجبره سره قال تعالی (فی روضة یحبرون) ای یسرون بعض نسخه لرده جیله مجبور دوشمشدر
بتون ویایلش معناسنه زیرا جبر کسرك ضدیدر (موزور) بارکاهله یوکلو زیرا وزر آغرلقدر ثقل کبی (معذور)
مقبول العذر معفو وقد سبق معنی العذر (کافور) جنتده برچشمه نك اسمیدرکه صویی کافور بیاضنده ورایحه سنده
وبرودتنده در (بعدذا) کافور اکرچه ابرارك تسنیم مقربینکدر ولیکن مقربین یعنی حقیقت تقوی ایله متقی اولانلر دخی
کافوردن ایچمکه مانع یوقدر فافهم وحقیقت تقوی شرك خفیدن اجتنابدر ناظمك ایکیلك لفظندن مرادی اودر
قال حضرت الشیخ هدایی قدس سره ❁ ترك ایدوب انیتی محو ایله انیتی ❁ وحدت ذاتیه درلایق اولان فایقلره (لمحرره)

شونلر که بو کون وحدت حقدن خبر الدی * دریای وجود ایچره نه یکتا کوهر الدی * تقوای حقیقی بولان ارباب حقیقت * سهم نظره حضرت حق سپر الدی * بو فانی وجودی ویرن اول باقیه ای دل * بازار فناده هله بیلسك نلر الدی * کیم اولدی ایسه کافر عشق ایچمدی کافور * ویردی بو صفا جامنی عین کدر الدی * اکسیر کبی ایلدی زر خاك حقیری * شول دلکه بو کون اهل نظردن نظر الدی * نیلر ایکیلك بردین اللهه کوکلدن * نیلرمیسی اول کس که بو کان ایچره زر الدی * اصحاب حقیقت کاوله ارباب شریعت * کویا که ایکی النه شمس وقمر الدی * بو بادیه ده اولمدی کمراه حقیقت * برعارف بالهی شوکیم راهبر الدی * بلبل کبی مست اولسه نوله کلشن عشقده * انك که مشام دلی بوی سحر الدی * حق نه ملك سوردی نه جن ذوقنی عشقك * بو مجلس فیض ایچره اوجامی بشر الدی *

کلبرو ای علم ایچنده فیلسوف
بودرر تقوی که نفسك شرك و فسق

قیل تدارك ایرمدن عقله خسوف
ایتمیه تا ایتمیه قلبك کسوف

ای هدایت منبعی ای مخزن اسرار حق
جانی غواص الهی غرقهٔ انوار حق

معدن صدق وصفا سن قطب تاج اولیا
مرکز لطف خداسن نقطهٔ کردار حق

چونکیم ایمانیله تقوادن براز بسط ایلدك
پس ندر ایمان انی بیلدیرملم ای جار حق

بودرر ایمان که تصدیق ایدهلر کوکل ایله
کیم محمددر رسول الله اودر مختار حق

هرنکیم الله قتندن کیم کتوردی اول رسول
حقدرر کرچکدرر نه دیدیسه اخبار حق

اصل ایمان انی تصدیق ایلمکدر قابله
پس دیلیله سویلمکلك شرطیدر اقرار حق

چون بیلندی نفس ایمان کل کمالن دکله کل
نیجه اولور کامل ایمان کیمدرر دیندار حق

دیر ابو طالب مکی رحمة الله علیه
کیم رسول الله بیوردی نقل ایدر ابرار حق

اوچ احادیث ایچره ایمانك کمالن سویلدی
پس اساس ایدندی انی حالنه اخیار حق

بیری بودر کامل اولمز قولك ایمانی دیدی
کورنیجه ایندی عمارت دینی اول معمار حق

تا بیلنمکدن بیلنمز لیکنی یك سومسه
یعنی شهرت سومسه هیچ بیلسه دیار حق

دنیانك آزینی یکرك سومسه چوغندن اول
کامل اولمز انك ایمانی دیدی اول یار حق

دیدی اول زاهدلر کدر اشبو ایکی حال بیل
یولك اول قاپوسیدر کیم کیدر سیار حق

دکله ایکنجی حدیثی کیم بیور مشدر رسول
دیدی واردر اوچ خصائل کیم اولور اطوار حق

کیمده کیم بو اوچی اولسه اولدی کامل مؤمن اول
کامل الایمان اولنلر اولدیلر احرار حق

بیری بودرحق یولنده قورقیه هیچ کیمسه دن
هم ریا ایشلامیه تا اولمیه مکار حق

بودرر اوچنجیسی کیم کلسه آکا ایکی ایش
بیریسیدر دنیا چون اولسه اولمیه غدار حق

بیریسیده آخر نچون اولسه اول ایشك دیدی
آخر نچون ایشلسون کیم اولمیه بیزار حق

کیمده کیم بو اوچ صفتلر بولنورسه دیدی اول
مؤمن کامل اولور هیچ ایلمز انکار حق

دیدیلر اشبو صفتلر وصفیدر مخلصلرك
کیم محبت کوکلرنده اولدیلر اقرار حق

دکله اوچنجی حدیثی کیم نه بیوردی رسول
کورنیجه تیار اثار صوسزلره انهار حق

دیدی ایمانی قولك ایرمز کاله تا کیم اول
انده اوچ خصلت اکر اولمز ایسه آثار حق

بیری بودرکیم قچان قاقیسه برنسنه یه قول
اول غضب حددن چیقاروب اولمیه اشرار حق

بودر ایکنجی اکر برنسنه یه راضی اوله
اول رضا کر باطل ایسه قومایه ایده عار حق

بودرز اوچنجی خصلت کیم اکر قادر اوله
صونمیه اول نسنه یه کیم اولمدی ادرار حق

بو صفتلردر عبادات اهلنه محکم اساس
بونلری طوتنلری طوتمایه اصلا نار حق

چون شرایع مخزنندن ایلدك آکا نثار
کل حقایق جوهرندن ایدملم ایثار حق

کلبرو کور لامکان شهرنده یاپدم برسرای
کیم محققلر کوررلر کوره مزاغیار حق

اول سرایك صحنی چب چوره باغات ایلدم
باغك اورته روضه سینی ایلدم کلزار حق

طوتدم اول کلزار ایچنده خیمه اوزره سایبان
خیمه ده برتخت قوردم اوتورر دلدار حق

قارشوسنده قوردم انك کیرو برمیدان عشق
تا کدسر بازاولوبن ایدم بو کون اظهار حق

شول پری وشلر کتوردم کیم بشر فانی کوره
طوردی میدان ایچره صف صف آچلور ازهار حق

قانی امدی حق نظر کیم کوزلیه حقدن کمال
لعل والتونك رواجی بوندہ یوقدر خواجه کیم
بوندہ اول جان وجهان ترکن اورنلر ایر یشور
اهل حق ایمانه اوج درلو مراتب دید یلر
غیب قرآنیله بونلر آخرت غیبن کورر
حقی مشهودی بونلر جمله احسان ایچره تا

فانی راغب مشتریکم ایلیه پازار حق
بوندہ کوز فانی کرك التون بکزلو بازار حق
بوندہ اول محو وجود ایدن اولور طیار حق
بری غیبیدر عوامکدر اید ر انظار حق
صکره دو نر غیب غیبیلر اید ر تبشار حق
ماسوی اللهك شهودندن اولوب فرار حق

مصنف علیه الرحمه نك کندی خیالنده تصور ایتدیکی سرای دلکشا صورتیدر

بودر اول مرتبه ایمانه کیم دیدك انی
بونلرانلردر کیم اولدیلر خواص اولیا
بو سببدندر که حق ایتسه تجلی برقوله
قامو اجزا مؤمن اولور حقه ایدر انقیاد
زیرا نفس ایرمز نسیمینه روایح غیبنك
چون تجلی ایره قلبه پاره پاره اوله اول
کرافاقت بوله نفس اندن دیه تبت الیك
چونکه ایمان رتبتینك ایکیسن شرح ایلدك
بونلرانلردر که خاص الخاص اولوب اقطاب اولوب
ایردی بونلره جلالك سطوتندن انکشاف

پس ایکنجیسی انکدر کاولدیلر بیدار حق
بولوب ایمان عیانی اولدیلر زوار حق
جمله اعضاسی خضوع ایدر ایز انوار حق
نفس قلبه منکر اولور چون صحرا انوار حق
طور قلبه پس تجلیدن طوغر انوار حق
نفس موساسی دوشر انده آچر انوار حق
مؤمن اول بنم قیلدی اثر انوار حق
بودر اوچنجیسی کیم اشراق ایدر انوار حق
بولدیلر ایمان عینی کوردیلر انوار حق
محو مطلق قیلدی ذاتن چون ایرر انوار حق

پس بو کز باقی ایدر ایروب جمالك ظلمتی | عینه ایررلر چو کشف اولوب بودم دیدار حق
زیرا عینونت بولردن سلب ایدر کینونتی | سلب اولورسن اکلیه سنکیم بودر اسرار حق
زیرا حقانی وجودندن سکا کشف اوله حال | کیم اودر مذکور وذکر وذاکر واذکار حق
بی نهایت وحدتی دریاسی غرق ایده ایدی | کر محمد مشربندن ایچسه انظار حق

(کلبرو ای علم ایچنده فیلسوف * قیل تدارك ایرمدین عقله خسوف) فیلسوف فیلاسوفادن مخففدر فیلاغت یونانیه ده محب وسوفا علم وحکمت معناسنه در پس فیلسوف اصلده محب الحکمة دیمکدر صکره هر نسنه ده ماهر اولان کسنه یه اطلاق اولندی بوراده مراد ماهردر (تدارك) یتشمك وآکلق (خسوف) آی طوتلق ونوری کتمك قال تعالی (وخسف القمر) ای ذهب ضوءه وسبب خسوف القمر توسط الارض بین نور الشمس والابصار لان القمر مظلم بنفسه یستضیء بضیاء الشمس فاذا توسط الارض یقع فی ظلها فیبقی ظلامه الاصلی فیری منخسف وفی الحقیقة ان الخسوف والکسوف من باب التخویف لیرجع العباد الی الله اللطیف (بعدذا) ناظم عقلی قره تشبیه ایلدی انك خسوفی ادراك موتله حالنی تدارکدن عاجز اولمقدر یعنی ای علم فلسفه ده ماهر وامور عقلیه یی ادراکده کامل اولان کسنه نور عقلك ماه کبی منخسف اولمزدن یعنی اجل کلوب اولمزدن مقدم اوراق قیل وقالی آتش حالده یاق وحالکی تدارك ایچون علم حال دفترنه باق زیرا علم آخرت علم دنیادن یك وعلم آخرت ایله عامل اولان دخی علما اراسنده یك و یکدر (سعدی) کر همه علم عالمت باشد * بی عمل مدعی وکذابی * شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سره ابوعلی سینایه بالمواجهه بیورمشدر * ازتو اعلم در عالم نیست فاما کافری انتهی * یعنی اکرچه حالا عالمده سندن اعلم بوقدر ولکن کافرسن زیرا عملك غیر نافع قبیلندندر وعقلاء حقه وصول استرسن اوایسه شرع مصطفایه توسل ودامن مرشد ودست عشقه تمسکسز محالدر (والهی اسکوبی) علم هیئتله حکمت اشراق * موصل حق اولیدی طلابی * بوعلی مظهر کرامت اولوب * قطب آفاق اولیدی فارابی (وله) موصل راه حقیقت اولمز * لمعاتیله فتوحات وفصوص * اولمسك راعی شرع خاتم * مقتداك اولسه آیات ونصوص (نفعی) عقله مغرور اوله افلاطون وقت اولسك اکر * برادیب کاملی کوردکده طفل مکتب اول (وفی المثنوی) پس بکوشی و باخر از کلال * هم تو کو بی خویش کالعقل عقال * همچو آن مرده مفلسف روز مرك * عقل رامی دیدی پس بی بال و برك * بی غرض میکرد اندم اعتراف * کرز کاوت رانده ایم اسب از کزاف * ازغروری سر کشیدیم ازرجال * آشنا کردیم در بحر خیال * آشنا هیچست اندر بحر روح * نیست انجاچاره جز کشتی نوح (یعنی) بحر روحده شناورلك مفید دکلدر بلکه کشتی یه محتاجدر کشتیدن مراد مرشد کامل وانسان واصلدر وهدایی افندی قدس سره بیورمشلردر که ظلمت شرکدن و بحر وجوددن خلاص نور کشف ایله یاخود سفینهٔ شریعت ایله درانتهی (لمحرره) کیرمز بسك سفینهٔ شرعه * آخر الورسنی در پای خیال * قو بو کشف وکرامتی ای دل * اوله کورصو کبی حقه میال (بودرر تقوی که نفسك شرك وفسق * ایتیه تا ایتیه قلبك کسوف) بعض نسخده ایکنجیسی ایتیه دکل بولمیه در (کسوف) کون طوتلمقدر ولکن شیخ اکمل لفظ کسوف شمس وقمرده مستعملدر دیمشدر قال اهل الهیئة الشمس اذا صادفت فی سیرها القمر حال بینها و بین ضوئها ولکل نجم کسوف بتوسط افلاك النجوم بعضها لبعض فیحتجب بعضها ببعض ولاشك ان الافلاك عنصریة فیقبل الکل الاحتجاب بالتقابل وقال اهل الشرع سر الکسوف ان الشمس تعبد من دون الله فیعیر الله عابدها بانها لو کانت الها لما تغیرت اذ الاله یجب ان یکون قادرا علی ان یدفع عن نفسه مثل هذا والی هذا یشیر فی المثنوی بقوله * بد زکستاخی کسوف افتاب * شد عزازیلی زجرئت رد باب (بعدذا) بو کلامده قلبی افتابه تشبیه واردر یعنی تقوای حقیقی بودر که نفسك شریعت مرتبه سنده فسقدن وحقیقت مرتبه سنده شرك خفیدن پاك اوله والا بو شرك وفسقك ظلمتیله آفتاب وار نور قلب منکشف اولور ومرآتی کدورت بو اور زیرا ناشرعی اولان اقوال واعمالك جمله سی ظلمانیدر پس بو عالم نفس ناسوتده ظلمت نقدر افزون اولورسه عالم قلب وملکوت اوقدر محتجب اولوب نورندن اثر قالمز و کیمسه انی کورمکه ظفر بولمز الحاصل تقوی نور وشرك وفسق ظلمتدر پس کیجه نك ظلمتی کونك نوریله منکسف وزائل اولدیغی کبی نفسك شرك وفسقندن حاصل اولان ظلمت قلب دخی نور تقوی ایله مضمحل اولور انکچون احکام شریعت واداب طریقته زیاده اشتغال واهتمام کرکدر زیرا آینهٔ دلك کدورت وکثافتنه جلا وصیقلدر (ای هدایت منبعی) هدایت اون ایکی معنایه کلور بوراده سابقهٔ کلامه انسب اولان الهامدر کما فی قوله تعالی (والذی قدر فهدی) ای خلق الذکر والانثی فالهمها کیف یأتیها وتأتیه (منبع) صو چقدیغی یردر بو کلامده انسان کاملك قلبنی منبعه وفیض الهامی اب پاکه تشبیه واردر زیرا اب ناب جکری

وفیض والهام حرارت دلی کسر وصفا وشفا ویرر (ای مخزن اسرار حق) مخزن ایچنه اسباب قویوب حفظ ایتدکاری
ر که خزینه دخی دیرلر بو کلامده انسان کاملك قلبنی مخزنه واسرار الهیه یی اموال نفیسه یه تشبیه واردر زیرا
ایکیسیده معتبر ومغتبطدر (جانی غواص الهی غرقهٔ انوار حق) جاندن مراد روانده که روح سلطانیدر (غواص)
طالبجدر غوصدندر صویه طالق معناسنه (غرقه) غرق معناسنه درها علامت نقلدر یعنی عربیدن عجمی یه نقلك
نشانیدر تصرفات اعجامدندر نظائری چوقدر معشوقه وعرضه ونصیبه کبی بو مقوله لر الفاظ ترکیه اراسنده
استعمال عجم اوزره جاریدر نتکیم تجلی وتسلی بیانده مرورایتمشدر بوراده انوار الهیه یی دریایه وروح معرفت
آشنایی غواصه تشبیه واردر زیرا غواص اولان دریای عدندن درچقردیغی کبی روح عارف دخی تجلیات الهیددن
معارف وحقایق اله کتورر (معدن صدق وصفاسن) معدن دالك کسریله منبت جواهر معناسنه در تحقیق کذر
ایلدی (صدق) اصطلاح صوفیه ده صفات نفسانیه دن وبلکه شوائب غیریتدن خلاص اولمقدر صفا کدورات
ماسوادن صفوتدر بو کلامده انسان کاملك قلبنی معدنه وصدق وصفایی جواهره تشبیه واردر زیرا ایکیسیده
مرغوبدر (قطب تاج اولیا) قطب مداردیمکدر بوراده مراد تاج شاهیده اولان میانکیندر که انفس جواهردن اوله
کلمشدر مقصود اولیا تاجده هاء هویه دال اولان حلقه وزرین پول کبیسن دیمکدر یعنی اولیاسنی باشلرینه تاج
ایلشلر وبلکه تاجك تارکنده اولان جوهر نفیس یرینه قومشلردر پس سن جمله دن عزتلو ورفعتلو وحرمتلوسن
وسنك مرتبدك جمله نك فوقنده درانکیچون سکا قطب دیمك لایقدر زیرا عالمه مدارسن (مرکز اطف خداسن) مرکز
وسط الدائره ومقر معناسنه در یعنی لطف الی واحسان کلی سنده قرار ایلمشدر وسن اول دائره نك وسطی
منزله سنده سن (نقطهٔ کردار حق) نقطه نهایة الخط وجزء لایتجزی معناسنه در (کردار) صنعت یعنی عادت اولوب اشلمن
ایشدر مراد صنع حق بر دائره وسن اول دائره نك مرکزنده نقطه وارسن دیمکدر زیرا دائره مرکزده ثابت اولان
نقطه نك اوزرینه دور ایلدیکی کبی پرکار قدرت محیط اولدیغی عوالمك جمله سی سکا منوط ومربوطدر زیرا سنده
جمال وجلالی جمله جمعیت کبری ونقطهٔ احدیتی احرازله رتبهٔ علیا واردر الحاصل اسم جامعك سری سببیله جمله
اسمانك باشی سکا باغلنمشدر دیمکدر (لمحرره) سنسن ای دل جمله دن مختار حق * سنده در انوار حق اسرار حق *
چکدی قدرت عالم صنعه محیط * قیلدی ذاتك نقطهٔ کردار حق * کیدیکك شول تاج کرمنایی کور * بولدی بودولتی
دریای حق * اولدی عالم بربهارستان کبی * کامل اولانلرا کازهار حق * فیض برغنچه اکا بلبل کوکل * اهل عشقك
باطنی کلزار حق * یارالندن ایچمدی جام صفا * کیم بوکون اولدی ایسه اغیار حق * یار سنسن هم ینه
اغیارسن * نیجه براغیارسن ای یار حق * جرعه نوش ساغر وحدت اولان * ایلراول منصوروش اظهار حق *
زاهد فردسوه دل ایلردی سود * سود ایلسه کر عشقله بازار حق * ویرمدی حق هر کسه علم وعمل * تاایکی پرله اوله
طیار حق * فانی بی تبدیل ایده کور باقی یه * حق کوزیله کورینور دیدار حق * اولدکیسه کر اولوا الابصاردن * حقیا
حق کوستر آثار حق (بسط) دوشمك (جار) اصلده قوکشیدر بوراده بی جهت وکیفیت حقه متصل دیمکدر
(تصدیق) فارسیده کرویدن ایله تعبیر اولنان معنادر یعنی اینانمق قال الامام السهیلی الفرق بین التصدیق والایمان
ان التصدیق لابد ان یکون فی مقابلة خبر والایمان قدیکون فی مقابلة خبر صادق وقدیکون عن فکر ونظر
(شرطیدر اقرار حق) الشرط الزام الشیء والتزامه فی البیع ونحوه کالشریطة والجمع شروط وبالتحریك العلامة
والجمع اشراط ومنه اشراط الساعة قال فی التعریفات الشرط تعلیق شیء بشیء بحیث اذا وجد الاول وجد
الثانی وقیل الشرط مایتوقف علیه وجود الشیء ویکون خارجا من ماهیته ولایکون مؤثرا فی وجوده (بعدذا)
اقرار باللسان حقنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر دیدیلر که اقرار ایمانك جزئی وشرطی دکلدر ولیکن مقصد اوزرینه
احکام مسلمینی اجرایه شرطدر مثلا حیاتنده اکا اقتدا وعشر وزکوة مطالبه ایتمك ووفاتنده نمازین قیلق ومقابر
مسلمینده دفن ایلمك پس بو صورتده بر کیمسه حق بیلسه وقبول قیلسه ولیکن اقرار یعنی مؤمن اولدیغنی اعلام
ایتمسه عند الله مؤمن اولور احکام دنیاویه ده اولمز وبو مذهبی تأیید ایدر اول حدیثکه فخر عالم بیورمشدر (یخرج
من النار من کان فی قلبه مثقال ذرة من الایمان) وبعضیلر دیدیلر که اقرار رکن زائددر یعنی اضطرار حالنده ساقط
اولور انجق پس بو صورتده عمرنده بر کره اقرار ایتمین عند الله مؤمن اولمز بو مذهبی اولادر دیمشلردر زیرا انسان روحله
جسدن عبارتدر پس تصدیق روحك واقرار لسانك حصه سیدر * شیخ عزالدین بیورمشلردر که ایمان التی درجه در
اولکی درجه بودر که تصدیق بالجنان واقرار باللسان وعمل بالارکانك مجموعی بولنه بونك صاحبنك مستقری جنت
اولدیغنده خلاف یوقدر * ایکنجیسی بودر که تصدیق واقرار بولنه ولکن عمل نقصان اوزره وارتکاب کبیره دخی اوله

بونك صاحبى معتزله فتنده فاسق مخلددر اهل السنه فتنده مخلد دكلدر نتكيم حديث مذكور شاهددر * اوچنجى
درجه بودر كه تصديق واقرار بولنه عمل بولنميه بونك حقنده اختلاف اولنمشدر ابو طالب مكى حضرتلرى عمل
ايماندندر ايمان بى عمل تام دكلدر بيورمشلردر وليكن بونك اوزرينه اعتراض وارد اولور كه بر كيمسه تصديق واقرار
ايتديكى ساعت وفات ايلسه عند الله مؤمن دينلورمع هذا عمل بولنمدى وكذلك بر نماز وقتنه دك معمر اولوب ترك
صلوة ايلسه مخلددر دينلورسه معتزله مذهبيدر دينمزسه عمل ايماندن ركن وايمانك وجودنده وصاحبك جنته
استحقاقنده شرط اولديغى ظاهر اولور * دردنجيسى بودر كه تصديق بولنوب اقراردن اول وفات ايتمكدر پس
اقرار شرطدر دينه كوره مؤمن دينلز بوسوز ايسه فاسددر نتكيم حديث مذكور شاهددر * بشنجى درجه بودر كه
بر كيمسه تصديق ايلسه واقرار واجب اولديغن بيلوب وقتك مساعدەسى وار ايكن اقرار ايتمسه مخلددر زيرا بر كيمسه
فعل واجبى ترك ايتمكله ايمان معدوم اولز كذلك نطق واجبدن سكوت ايتمك ايله دخى معدوم اولمز ومر جئه
طائفه سنك مؤمن عاصى جهنمه كيرمز ديديكى غلودر زيرا حديثده ذكر اولنان خروج دخولى مشعردر * اوچنجى
بودر كه اقرار بولنه تصديق بولنميه بونك صاحبى دنياده مسلمندن وآخرتده كفاردندر يعنى مخلددر زيرا
منافقدر وبومقامه متعلق دخى كلام واردر محلنده كلوران شاء الله تعالى ديمشلردر كه ايمان واسلام بحسب الصدق
متحد وبحسب المفهوم متغايردر زيرا ايمان باطنده تصديق واسلام ظاهرده اولان انقياد درزمانه مزده شهودى
تغليط واسكات ايچون ايمانله اسلامك مابيننده فرق ندر ديدكلرى منهيدر ايمان ندر واسلام ندر دو سؤال ايتمك
كركدر زيرا امى اولنلر اراسنده فرق لفظى متعارف دكلدر ويل للحكام ويل لاهل الاختصام (ديندار) دين
طوتجيدر اما عرفده زياده متدين ومتقى اولان كيمسه يه اطلاق اولنور (ابو طالب مكى) قدس سره فضلاء صوفيه دندر
قوت القلوب نام كتابك صاحبيدر وكتاب مذكورده صلوة برائت وامثالنك صحتنه ذاهب اولمشدر بالاتفاق
كندى ممدوح آفاق وكتابى معتبر على الاطلاقدر (ابرار حق) بوراده ابرار ايله مراد ثقاه رواندر (اساس) تمل
(اخيار) ياء مثناتله خيرك جمعيدر بالفتح وكسر الياء المشددة ويجوز تخفيفه وهو الرجل الكريم الفاضل (عمارت)
عمر يعمردن مصدردر يعنى نصر بانيدن عمارت ايلمك خراب يرى آبادان قيلمقدر ومعمور محله دخى اطلاق اولنور
عوام ناس غلط ايدوب عمارت يرينه تعمير استعمال ايدرلر تعمير عمرى وياشى اوزون ايلمكدر انكچون چوق يشاين
آدمه معمر ديرلر (معمار حق) معمار مبالغه صيغه سيدر زياده عامر ديمكدر بوراده فخر عالمى معماره ودينى
معمور بنايه تشبيه واردر ودينك عمارتى لوازمنى بيان واعلام وشرايعنى اقامت واحكام ايله در (ديار) فرد
واحد معناسنه در تحقيق كذر ايلدى وفى الحديث ان العبد لينتشر له من الثناء مابين المشرق والمغرب ولا يزن
عند الله جناح بعوضة كما فى حيوة الحيوان قال القشيرى قدس سره الاستدراج انتشار الذكر دون خوف المكر
انتهى (قال كمال الخجندى) چونا قصان همه شهرت طلب كنندوكمال * بهين مقام زكم نامى وخمولى چيست *
وعن جعفر الصادق ان السلامة فى الخمول والسقوط عن العيون قلم معتبر رقم ثقاتك چكيده منقارى اولان
حكايتندر كه شام شهر يفده صبيح وملبح نام ايكى جوان عبادت اهتمام وار ايدى بر كون ضرورت كرسنكى ايله
خلوتخانه لرندن بيرون اولوب صحراده كيدركن بر حبشى يه ملاقى اولديلر كه باشنده بر قوجاق مقدارى هيزم
كتوررردى سؤال ايدوب ياهذا من ربك ديديلر حبشى دخى سرندن هيزم نهاده بونلره خطاب ايدوب بويله ديمكز وليكن
اين محل الايمان من قلبك ديمكز ديدى ومشكلكز وار ايسه عرض ايديكز ديوسويلدى جوانان دهان بسته قالوب
نطقه اقتدارلرى اولمدى پس حبشى روى نياز بدرگاه دانندهٔ راز ايليوب زمينه طرح ايتديكى حطبك ذهب خالص
اولمسنه توجه ايلدى وفى الحال اكسيرنظر ندن حطب مذكور ذهب خالصه منقلب اولدى وبعده نياز ايليوب يارب
سن بيلورسنكه سنك قوللركدن خمول انلره شهرتدن سوكلو كيمسه لر واردر پس بوزرى بنده هيزمه تبديل ايله ديديكى
ساعت قضبان ذهب حطبه منقلب وحطبنى الوب شهره طوغرى متوجه اولدى اول جوانلر اوراده بوكار بديعى
مشاهده ايليوب متحير قالديلر كذا فى روض الرياحين للامام اليافعى امدى اى طالب معلوميت بوسره واقف
اولدك ايسه شمدنصكره طالب مجهوليت اوله كوردنيامر اتبنك ذروه سنه وصوله همتى قويوب جاه اخروى ومعنوى
بوله كور زيرا سنك سالك اولديغك راه بطونه ظهور مساعده ايتمز وبطون استين ظهور يوانه كتمز طبل كبى آوازه
فاش اولوب تهى درون اولسك ندر فائده سى وسندن بوى پياز ظاهر ايكن ضمير كدن عطار اق ملاحظه سن ايتمك ندر
عائده سى حق بو خلقه اغيار ديمش ايكن سن انى كنديكه يار ايدرسن اكر سكا محرم سراى داده صحبت حق واريسه
خلقى نيدرسن اى شيخ طوته لم جمله عالم سكا مريد اولش فنى سنده فنا فى الله اى مريد طوته لم شيخك قطب وقت اولش

قنی سنده استعدادراه * اکرسنك دماغ دلکده چاشنیٔ خلوت ولذت وحدت اولیدی کثرت ایچون جان ویرمز دك
وخلوتی وجلوتی وبونلرك امثالی نسبتك صحیح اولیدی کسوه ایچنده عرف واضافت بولنه کیرمز دك سن کندی
خانقاه ودائره کده آمدوشدایدن عوام ایله رواج صاحبی کچنورسن خبرك یوقدر که کارك عین کسادر وبیمارستان
عالمده درد مندان آدمه طبیبم ومدار صلاحم دیرسن بیلمزسنکه خسته ومجروحك بریسی دخی سنسن وایشك محض
فسادر (والله یعلم المفسد من المصلح (لمحرره) کل کوکل کثرت یولندن فارغ اول * عاقل اول تنهاره صال کندیکی *
صحبتی قو خلقله وارحقی بول * اره ارالره صال کندیکی * شهرتی ترك ایت فنایلدك ایسه * ماسوایی قوحقی
بولدك ایسه * فیض عشقیله اکرطولدك ایسه * واربوری در بالره صال کندیکی * استمه حقدن خفائیله ظهور *
عبد محض اولمقده درذوق وحضور * جمله دن ایلی ایچون قیس اولدی دور * سندخی صحرالره صال کندیکی * وارانی
قویوقلغه همت دله * کندیکه درمان شکارایت دردله * صورتی کوسترمه شاهین دله * حقیامعنالره صال کندیکی
(سیار) مبالغه ایله سیرایدیجی بوراده سیرایله مرادذهاب معنویدرد عشلردر که طریق صوفیه اجتهاد وسلوك وسیر
وطیر اوزرینه مبنیدر پس اجتهاد استیجاوسلوك وضووسیر نماز کبید ربعنی بری برینه موقوفدر بونلرك غایتی
طیردر که حقه وصولدرپس ترك شهرت واختیار قناعت ایلیوب اجتهاد تامله سلوك طریق قپوسندن کیرمك
کرکدر (خصائل) شرحی کچدی (اطوار) طورك جمعیدرحال ومقداروحد معناسنه یقال الناس علی اطوار
ای علی حالات شتی وعداطوره ای جاوزحده وطورا بعدطور ای تارة بعدتارة کما فی الاختری بوراده اطوارمراتب
وحدود معناسنه در (احرار) حرك جمعیدرآزاد کمسنه که عبدك ضدیدربوراده مرادقیودماسوادن مطلق اولوب حقه
بندااولنلردر که عبدمحض دینلورقال الله تعالی (سبحان الذی اسری بعبده * الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب
وانه لما قام عبدالله) بوبرسر عجیبدر که الله تعالی سائرانبیایی دخی عبودیت ایله وصف ایلمشدر ولیکن اسمماسنه
مقارن قیلمشدر کما قال الله تعالی (ذکررحمة ربك عبده زکریا) الآیة فاما فخرعالمی عبودیت مطلقه ایله ذکرایلمشدرعبد
حقیقی ایسه کونیندن آزاداولاندرانکچون قیامت کونی امتی امتی بیوررسائرانبیا ایسه نفسی نفسی دیرو بوامتك
اکاملنه دخی بورتبه دن حصه واردر زیرابونلرك کالی متبوعلرینك کالنه تابعدرفافهم والله الهادی والموفق (مکار)
مبالغه ایله مکر وحیله وخدعه ایدیجی (غدار) زیاده غدریعنی نقض عهدایلیوب بیوفالق ایدیجی (بیزار) نفرت
یعنی اورکمك وقاچمق بوراده معنای لازمی مراد درکه عدم محبتدر یعنی تاکه حق تعالی اینك سومدیکی قوللردن
اولیه (انکار) عرفانك ضدیدرواعلم ان الانکار غیرمختص باللسان کما ظن بل هونفرة القلب وعدم معرفة الحق والمنع
باللسان اوسائرالارکان من ثمراتها الاری ان المنع غیرمفید اذالم یصادفها * بین الصوفیة متعارف اولان اهل انکار
اودرکه باطن شریعتدن نفرت ایتمشلروسلوك ایله حاصل اولان کشف ووصول وسروحدت وجودی بیلمامشلردر
پس بونلراکرچه عقلله اکتفاایلین فلاسفه وحکماقبیلندن دکللردر زیرامتشرعلردر ولیکن باطن شرعی انکار
ایتدکلری اجلدن انلردن برصنف کبی اولمشلردر * کل هد ایدن آل خبر ایرکن * حق استین قوسون انکارن *
بوندن منفهم اولور که شرعك ظاهری عابدی جنته وباطنی عاشقی حقه ایصال ایدروچونکه انسان جسدوروحدن
عبارتدر که بری جانب شهادت وبری دخی جانب غیبدرپس شریعت انك جسدی وحقیقت روحی کبیدر بناء
علی هذابوایکی امری تحصیل کرکدرهیچ اولمزسه باری طریقت مسلوکه بی اقراروارباینی تسلیم لازمدرفاما
بوزمانه ده حرمت شرعی هتك وادب طریقی ترك ایدن متصوفه نك حالنی منکراولنلره حقیقتده اهل انکاردینلرزیرا
فاسقك وبی ادبك دنیا وآخرتده بری یوقدر پس بومقوله بی اهل ظاهرانکا رایتدیکی کبی اهل باطن دخی انکار
ایدر ولیکن انکارك متعلقی یاقول فضیح ویافعل قبیحدرو بواعصارده طرفیندن افراط وتفریط ظهوو رایتمشدر
جمع وفرقی کما ینبغی رعایت ایدرنادردرحق بودرکه حق اوزره اولان شریعت وطریقت اهلنی تسلیم ایدوب اهل ادبله
صحبت کرکدر (لمحرره) شول کوکل کیم ایلدی حقدن بوکون نوراقتباس * قالمدی شرك وریانك ظلمتدن انده
پاس * سر وصلت استین دللرده نیلرغل وغش * جوهرین پاك ایتمیجه اولدی التون نحاس * کیرمکه محرم سرای
عشق پاکدزاهدا * اعتقاد استرمقدم اولدررزیرا اساس * بولمغه ایمان کامل رتبه سن ایله سلوك * عالم عین الیقینه
ایریشوب اول حق شناس * ای عجب جام محبت کیم ایچن برجرعه سن * تااید آوردماغ جانی ذوق بی قیاس *
ایلین آلایش شرك وریادن قلبی پاك * حقیاالخلاص وتقوادن کیرفاخرلباس (اقار) قرك جمعیدرآی معناسند
بوکلامده اهل اخلاصی ماهه ومحبتی افلاکه تشبیه واردر (تیار) تاءمثنات فوقانیه وباءمشددهٔ تحتانیه ایله موج دریا
معناسنه یقال بحرتیارای مواج یعنی کورنیجه انهار واراولان فیض حق مواج اولوب فخرعالم اسانندن وفرت اوزره

دلتشنه‌لره جریان ایدر (انهار) نهرك جمعیدر مجری الماء معناسنه بوراده جری النهر قبیلندندر (اشرار) شریرك جمعیدر زیاده شر اهلی کسنه بوراده اشرارك جمع ذکر اولندیغی صفت مذکوره ایله متصف اولنلرك جمله‌سنه نظر ایله دریعنی غضب لله ایلیه وحدتی شرعی تجاوز ایتمیه تاکه عند الله شریر لردن اولمیه (ادرار) دائم عطا ایتمك یعنی قادر اولدقجه عطاء رحمانی وموهبهٔ ربانی اولمیان نسنه‌یه ال صونمیه بلکه لا سلب ولا جلب موجبنجه من غیر طلب حاصل اولان رزقله اکتفا ایلیه (ایثار) الفرق بین الایثار والسخاء ان الایثار هو ان یجود بالمال مع الحاجة والسخاء عبارة عن بذل ما لا یحتاج الیه کذا فی الاسرار المحمدیة بوراده ایثار مطلق بذل وعطا معناسنه در بو کلامده شرایعی یعنی شریعته متعلق اولان فوایدی اموال نفیسه حفظ ایتدکاری مخزنه وشرایعك خلاصه سی اولان مسائلی وبواطنی اولان حقائق جواهره تشبیه واردر (لامکان) عالم دلدرزیرا جمله زمان ومکاندن خارج اولان انوار جبروتیه واسرار لاهوتیه‌نك جلوه کاهیدرو بو معنانك شاهدی (ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن) حدیثیدرزیرا زمان ومکاندن مبرا اولان حقه مسکن اولان دل دخی ذکر اولنان قیددن مطلقدر الحاصل لامکان شهری دیدکاری حقیقتده عالم وحدتدر وعالم وحدتك ظهوریته محل اولان اهل عرفانك دل مجلاسیدر فافهم (صحن) وسط الدار معناسنه (بعد ذا) بو مقامده ذکر اولنان ابیاتك مشتمل اولدیغی امور علی طریق التمثیل ذکر اولنمشدر پس مفرداتیچون علی حدة معانی تحمل اولنمز نتکیم صاحب بصیرته روشندر وجائزدر که لامکان شهرندن مراد عالم دل اوله کاسلف وسرایدن مراد دلك باطنی اولان عالم سر وباغاندن مراد مکاشفات ومشاهدات وکلزاردن مراد عالم خفی وخیمه‌دن مراد حجاب رقیق امکان وتختدن مراد عالم اخفی ودلداردن مراد سر ذات ویاخود شهود ذات اهلی ومیدان عشقدن مراد عالم جلال وسربازدن مراد عاشق بی اختیارو پریدن مراد ابکار معانی اوله (روضه) چایرلو وچنلویر (کلزار) انده کل چوق بتن یروقدسبق (خیمه) چادر (بارکاه) اجازت یری وقدسبق تحقیقه (تخت) خاء معجمه ایله پادشاهلر اوتوردیغی سریر (دلدار) جاناندر معنای لغویسی یوقاروده بیان اولندی (سرباز) باشله اوینایجی یعنی بهادر وبعض یرلرده بازمکشوف معناسنه اولوب سرباز باش آچق دیمك اولور وبهادر اولنلر غالبا باش آچق میدانه کیررلر (پری) جنی دیمکدر بشرك محبوبلرنی حسن وملاحتده پری یه تشبیه ایدوب پری وش وپری رودیرلر زیرا ملائکه کبی انلر دخی اجسام لطیفه قبیلندندر واشکال مختلفه ایله تشکل ایدرلر (قال الحافظ) سمن بویان غبار غم چو بنشینند بنشانند ❁ پری رویان قرار از دل چو بستیزند بستانند ❁ یعنی چونکه سمن بویعنی آق کل رایحه‌لو محبونلر عشاقله ارتوررلر غم توزنی اوتوردرلر یعنی کوکلارندن غمی ازاله ایدرلر وآیینه‌لرین کدرهجراندن سیلرلر وچونکه پری رولر عناد وجنك ایلیدلر کوکلدن صبروقراری آلورلر (عبیدی) پری پیکرلری اهل غنایه رام ایدن اولدر ❁ ایمه کبرسه والله یوزن بوزردم آلتونك (ازهار) زهرك جمعیدر چچك معناسنه بو کلامده ابکار معانی واسرار مکاشفات وانوار مشاهداتی صف صف طوروب آچلن شکوفه‌لره تشبیه واردر (رواج) کچمك یقال راج الشیء یروج رواجا ای نفق ومنه درهم رایج ای نافق (خواجه) الف رسمی ایله بوراده دولتلی معناسنه دریعنی ای خواجکی بو بازار معناده قرمزی رنك لعل وزرد فام زر کچمز زیرا بونلر بازار صورتك متاعیدر بلکه لعل یرینه درد عشقله جکردن چکیده کوزقانی وذکر وفکرله صارارمش چهرهٔ زعفرانی کرکدر (طیار) مبالغه ایله پروازایدیجی یعنی عالم حقه پروازایتمك عالم خلقدن عبورله درووجود سالك دخی عالم خلقدندر پس اکر جاندر که حجاب لطیف ونورانیدرو اکر جسم وجهاندر که حجاب کثیف وظلمانیدر بو جمله‌دن کذر ایدوب فنا مطلقه ایرمدکجه واصل حق اولمق ممکن دکلدر محو وجود ایتمك بو تعیناتك پرده سنی خرق ایتمکدن عبارتدر (قال المولی الجامی فی شرح الفصوص الکشف الالهی انما یحصل بالتوجه والافتقار التام الی الله سبحانه وتفریغ القلب و تعریته بالکلیة من جمیع التعلقات الکونیة والعلوم والقوانین الرسمیة انتهی قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر باب الملکوت والمعارف من المحال ان ینفتح وفی القلب شهوة لهذا الملکوت واما باب العلم بالله تعالی من حیث المشاهدة فلا ینفتح وفی القلب لمحة للعالم باسره الملك والملکوت انتهی ❁ بو تقریردن منفهم اولدیکه حقه ایرمکه جمیع عوالمدن کذر وجمله‌نك اعتبارندن سفر ایله اولور (لمحرره) واصل اولمق دیلرسك اللهه ❁ ماسوادن یوری کسل اول ❁ وار ایکن بونجه بار اوستکده ❁ کوزله منزل مرادی کل (اهل حق) بوراده مراد فرد کامل اولان اهل حقیقتدرزیرا اهل شریعت قتنده ایمان بر مرتبه در که ذکر اولندی الحاصل عموم اوزره اهل شریعتك توحیدی توحید علیدر اما اهل حقیقت قتنده یقینك مراتبی واردر نتکیم ذکر اولنور (غیبیدر) یعنی غیب قرآن وغیب آخرت وغیب الغیبه منسوب ومتعلق اولان ایماندر وبو ایمانك متعلق امور مذکوره اولمق شهودی مانع دکلدرزیرا بوراده بحث شهود طریقیله اولان ایماندندر فافهم غیب

قرآندن مراد قرآنك ناطق اولدیغی مغیبات وعقول جزدن غایب اولوب درج نظم شهادیده مندرج ومکنون اولان حقائق وقرآن کریمك مشتمل اولدیغی معانئ غیبیه واسرار اسمائیه در غیب آخرتدن مراد قیامت وانك متعلقاتیدر امام علی کرم الله وجهه صد کلمه ده بیورر ❁ لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا ❁ یعنی امروزبکا حاصل اولان علم الیقین روز فردانك عین الیقینی کبیدر زیرا حجاب ظلمانی اولان دنیا وعالم اجسام دیدهٔ دلدن زائل اولمشدر ❁ مال خلد وجحیم دانستم ❁ بیقین آنچنانکه می باید ❁ کر حجاب ازمیانه برکیرند ❁ آن یقین ذرهٔ نیفزاید ❁ وغیب الغیبله مراد الله تعالیدر وانی مشاهده حجاب نورانی اولان عالم ارواحدن کذردنصکره درپس بو مقامه واصل اولان سالکه غیب اطلاق اولنورنسنه قالمز بلکه آخرت وارواح ومافوقی وماتحتی جمله اکا حضور وشهود اولورانکچون ناظم غیبی کورر وحقی مشهود ایدینور دیدی فافهم (عوام) میمك تشدیدی ایله عامه نك جمعیدر هوام وهامه کبی ولیکن سلاست وزن ایچون تخفیف اولنوربوراده مراد عوام اولیادر عوام مؤمنین دکلدرزیرا اکرچه عوام مؤمننك دخی ایمانلرینك متعلقی غیبدر کما قال تعالی (یؤمنون بالغیب) ولیکن شهود طریقیله دکلدر اولیانك ایسه شهودیدرنتکیم بیورلمشدر (المؤمن ینظر بنور الله) ای بالنور الغیبی المتجلی فی قلبه (انظار) نظرك جمعیدر حقك عبده نظری لطف خاصی دیمکدر زیرا نظر رحمت لطف واحسانی مستلزمدر (تبشار) تاء مثناتك کسریله تبشیر ومژده مناسنه اسمدر امانفس مصدر اولنلرده تبیان وتلقادن غیری اولك کسریله کلمامشدر تحقیق وتفصیلی حریری نك درة الغواص نام کتابنده وشافیه شرحنده دز (احیان) حینك جمعیدر کسرله وقت معناسنه قال فی القاموس الحین بالکسر الدهر اووقت مبهم یصلح لجمیع الازمان طال اوقصر یکون سنة اواکثر او یختص بازبعین سنة اوسبع سنین اوسنتین اوستة اشهر اوشهرین اوکل غدوة وعشیة ویوم القیامة والمدة وقوله تعالی (فتول عنهم حتی حین) ای حتی تنقضی المدة التی امهلوها (ماسوی الله) تعینات اسماء الهیه دزروحانی اولسون جسمانی اولسون بومقامك تفصیلی مرور ایتمشدر (فرار) زیاده فرار ایدیجی الحاصل اهل حقیقت قتنده مراتب ایمانیه نك اولکیسی غیبدر که شهودی متضمندر پس اهل شر یعنك ایمانی سلطانی قریبدن تصور وعوام اولیانك ایمانی ایراقدن سلطانه نظر کبیدر جعلنا الله واياكم من الناظرين الى انوار جماله وآثار كماله (بیدار) اویانق ❁ نرکس اندر خواب غفلت یافت بلبل صد وصال ❁ خفته نابینا بود دولت به بیداران رسد (بعدذا) اهل سلوكك یقظه سی معنوی وقلبیدر پس انلره بیدار دیمك تشبیه طریقیله درزیرا نوم حالی غفلته و یقظه حالی شهوده اشارتدر ظاهرده اویانوب سیر صوراتمك بصرك صفتی اولدیغی کبی باطنده دخی اویانوب مطالعهٔ معانی قیلق بصیرتك حالیدر وباطنده بصیرتك اویانمسی تعینات روحانیه وجسمانیه دن حاصل اولان غفلت پرده سنك زوالی وجمال اسما وصفاتك تجلیسیدر (عیان) عینك کسریله معاینه ومشاهده معناسنه درولیکن بوشهودك مرتبهٔ غیبیه ده ذکر اولنان شهود دن فرقی واردر زیرا اولکی مرتبه ده اولان شهود بعید دن وبوقریبدندرانکچون زوار ایله تعبیر ایلدی (زوار) زائرك جمعیدر زیارت ایدیجی مناسنه (حق اینسه تجلی برقوله) ما تجلی الله لشیء الا خضع له خبرنه اشارت ایدربوراده خضوع ایله مراد وارلق دیدکاری معنانك زوالیدر زیرا نورقدیم حادثه تجلی ایتدکده شول هیزمی یاقوب کل ایلین آتش کبی اولدخی حادثك تعینی پرده سنی ازاله ایدر (وفی المثنوی) چون تجلی کرد اوصاف قدیم ❁ پس بسوزد وصف حادث را کلیم (قواجزا مؤمن اولور) یعنی اعضای ظاهره وقوای باطنه ماخلق له اوزرینه جاری اولور (نفس قلبه منکر اولور) یعنی قلبك حالنه واکا واقع اولان نظر الهی یه ایمان کتورمز وخلافی اوزره حرکته سعی ایدربوندن مراد فی نفس الامر نفسك حالنی بیان وکلجك ایمانی تمهیددر (زیر انفس ایرمز نسیمینه روایح غیبینك) نسیم ریح طیبه در روایح رایحه نك جمعیدر بوراده روایح حانك کسره سیله درزیرا غیبی اکا صفت واقع اولمشدر ولیکن وزن ایچون کسره اشباع اولنمز (بعدذا) بو کلام ماقبلنی تعلیلدر یعنی نفسك قلبه ایمان کتورمیوب انکار اوزره اولدیغنك علتی بودر که قلب عالم ملکوتدن اولغله روایح غیبیه نك نسیمندن استشمامه قادردر نفس ایسه قادردکلدرزیرا عالم ملك وناسوتدر کثی قادر اولمدیغی نسنه یی انکار ایدوب صاحبنه عداوت ایتمك ایسه عادت وجبلیدر ❁ زد شیخ شهر طعنه بر اسرارهای دل ❁ المرء لا یزال عدو الما جهل (طور قلب) ناظم قدس سره قلبی طوره یعنی جبل موسایه ونفسی موسایه تشبیه ایلدی زیرا طاغه تجلی مقدم وصعق وایمان موسی مؤخردر قلب ونفسك حالی دخی بو یلدرزیرا جمله دنصکره وجود بولان کمال امداد ملکوتینك حصولی وقوای نفس وطبیعتك تسخیریدر وبو امداد وتسخیرك حصولی ابتدای فتحدن قرق سنه ایچنده اولوروصاحبی قطب ارشادو بلکه قطب الاقطاب اولوب رحمن اسمنك تجلیسی ایله ظهور اولور ❁ اللهم اجعلنا من الحاکمین علی النفس الامارة بحرمة اسمك الحاکم (افاقت) مرضدن وسکردن وجنوندن آیلق

یعنی خسته نك صحتی وسرخوش ومجنونك عقلی یرینه کلمك بوراده مراد شراب وجود سکرندن افاقتدر یعنی تجلیٔ الهی ایله نفسك انانیتی برده سی یرتلدی ونفس کندویه کلدی وکندنده اثر تجلی مشاهده قیلدی لاجرم اکاغیب اولان نسنه عیان اولدی وانکاره مجالی قالمیوب شرف ایمان بولدی (حافظ) منعم کنی زعشق وی ای مفتیٔ زمان ❊ معذوردارمت که تواورانديدهٔ (خجندی) زاهد چه عجب کر کند ازعشق تو پرهیز ❊ کین لذت این باده چه داند که نخوردست ❊ الحاصل حضرت موسی علیه السلام جبل طورده تجلیٔ الهی بی مشاهده ایلدیکی کبی نفس دخی جبل نورده نوری عیان کوردی وایمان واقرار اهلی اولوب کفر وانکاری باده ویردی (المحرره) برزخ شرك ایچره قالمه منزل توحیده ایر ❊ پردهٔ حسی کیدر حقی عیان کورعیده ایر ❊ پاره پاره ایله کندك کل مقدم طور وش ❊ سکرهٔ ایمان عیانی اهلی اول تأییده ایر (اشراق) روشن اولمق وضیاویرمك (اقطاب) قطبك جمعیدر معناسی مرهٔ بعد اخری مرور ایلدی مراد قطب ارشاددیمکدر که اوتادارض وعمد سمادر حاصلی فنا وبقا اهلیدر (ایمان عینی) بوندن منفهم اولور که عین عیانك فوقنده درزیرا عیانده شاهد ومشهود وشهود متصور دکلدر زیرا جلال قوسین مقامیدر عینده ایسه نسب واضافات بالکلیه زائل اولور وشاهد مشهودك سریله متجلی اولور ووجودده حقیقت اوزره وحدت معناسن بولور اوادنی مقامی بود رو بومراتبه د اربو قاروده تفاصیل شتی کذرایتمشدر انکچون تطویل اولنمدی (ایردی بونلاره جلالك سطوتندن انکشاف) سطوت حمله وقهر معناسنه دربعنی ایمان عینی اهلنه اولا عالم جلال وهیبتك قهر وشدتندن تجلی ایردی تاکه انلرك وجود مجاز یلرین مقهور وافنا ایلیه مثلا صاعقه کبی که شدت ایله نزول ایدوب نازل اولدیغی محلی سوزان وویران ایلر انکچون بومقام اربابی ایله صحبت ممکن دکلدر زیرا جلالی وهیبتی غالب وسکر وحیرته مصاحبدر وبوحال اوزره نیچه یلار مستمر اولوب تدریجله عقله وصحوه کلور وکثرت اهلی ایله انس صوری بولور (پس بوکز باقی ایدر ایروب جمالی طلعتی) طلعت اصلده رؤیتدر ولیکن بوز معناسنده استعمال اولنور زیرا انسانك ابتدا اکور ینن یوز یدر نتکیم تفصیلی کچدی بوراده مراد عالم جمال وانسك تجلی وانکشافیدر یعنی اولا تجلیٔ جلال وجود فانیلرین محو وافنا قیلدیغی کبی ثانیا دخی تجلیٔ جمال وجود باقی ایله انلری ابقا ایلر پس وجودلرنده بوایکی تجلینك اثریله فنا فی الله وبقا بالله سری ظاهر اولور (هدایی) فانی وجودی ترك ایدن بولمزمی حقانی وجود (دیدار) یوزدر اشتقاقی یوقاروده کچمشدر (زیرا عینونت بولردن سلب ایدر کینونتی) عینونت عین اولق وکینونت کون اولمقدر یعنی تجلیٔ قدم نوری ظلمت حدوثی وانکشاف جمال واجب خیال کون وامکانی وعینیت که سر وحدتدر غیریتی سلب وازاله وافنا ایدر (هدایی) سبب اشلا یجق یده ❊ اولکی رسم کیده ❊ باقیکه ظهور ایده ❊ فانی ار یوب آقه (سلب اولور سك اکلیاسن) یعنی کشی لباس بشریتدن متجرد ومنسلخ وغواشیٔ اوصاف نفسانیه دن متعری ومنسلب اولدقجه بواسراری کایبغی فهم ایتمز زیرا من لم یذق لم یعرف در (المحرره) چکمینجه ره فناده بلا ❊ ایرمدی کسنه منزله کلا ❊ چون بلا وولادرر توأم ❊ چك بلایی بوله سن سر ولا (کیم اودر مذکور وذکر وذاکر واذکار حق) ذکر ذاکرك صفتی اولان معنای مصدریدر که انکله قائمدر (اذکار) همزه نك فتحیله ذکرك جمعیدر مایذکر به معناسنه پس کلامده تکرار یوقدر یعنی وجود حقانی ایردکده حقیقة الحال منکشف اولوب سر وحدت ظاهر اولور زیرا ظاهرده اولان تعدد وتکثر حقیقتده تفرد وتوحدی منافی دکلدر وبومقامه متعلق بالاده نیچه تحقیقات کذر ایتمشدر جعلنا الله وایاکم من المحققین الواجدین (نظار) نونك ضمیله ناظرك جمعیدر (بعدذا) کثرت بی نهایه اولدیغی کبی وحدت دخی بی غایه در زیرا هر کثرت بروحدتی متضمندر ووحدت اودر که سالك انفسده وآفاقده انجق وجود حق شهود ایده بومقامه فنا فی الله دیرلر بعجب دریادر که اکادوشنلر بالکلیه لباس بشریتدن متجرد وساحل کثرتدن مأخوذ اولورلر وملائکهٔ مهیمه کبی استغراق تام بولورلر بعده عنایت کبری اهلی اولنلر ارشاد عالم ایچون ساحل بقایه کلورلر محمد مشربندن مراد بودر انکیچون (کاه ارحنی یابلال وکاه کلمنی یاحمیرا) بیوررلردی معنای بیت بودر که اکر جمال حقه ناظر ومقام شهودده حاضر اولنلر محمد مشربی اوزره عالم بقاساحلنه رد اولنمشلردی فنا فی الله دریاسنده غرق اولوب قالورلردی ولکن نیچه لری مشرب مذکوردن مستفیض اولوب رتبهٔ علیا وفضیلت عظمی وجمعیت کبری اربابی اولمشلردر افاض الله علینا وعلیکم من هذا الماء فانه لانهایة للمداما ❊ وکلام ناظمده اشارت خفیه واردر که هر رتبه یه وصول فخر عالمك شفاعتیله دروهر فیض انك مشربندندر زیرا رحمن اسمنه مظهردر فافهم فقد کشفت لك القناع من الکلام ولم یبق الا النظر بالنظر التام (الهی) طاتمدی بی ذوق اولنلر لذت ایمانی ❊ هیچ ❊ بیلدی بی عشق اولنلر صحبت عرفانی ❊ هیچ ❊ فیض عشقه منکر اولان دیوانسان اولمدی ❊ ایچمدی اول خضر الندن چشمهٔ حیوانی ❊ هیچ ❊ چشم جانه چکمین کحل جلای معرفت

تا ابد کورمز جمال حضرت جانانی هیچ ❁ پاره پاره اولمنجه نفس منکر طوروش ❁ ایتدی اقرار حال موسیٰ عمرانی هیچ ❁ اول ایمان آخری عین العیان اولدی انك ❁ آفتابه استمز بینا اولان برهانی هیچ ❁ طوته لم یعرفنا فی اللهه غرق اولدك بوکون ❁ اکلدکمی شول بقادن ساحل عمانی هیچ ❁ محو مطلق مظهر حق اولمنجه برکشی ❁ بیلدی هرکز ندر بو یوغ ووارك شانی هیچ ❁ ذکر اودر ذاکر اودر مذکور اودر ذاکر اودر ❁ اشبو توحیده حقیقت کیمسه بیلز ثانی هیچ ❁ کل محمد مشربندن نوش ایدوب جام صفا ❁ عشق حق بزمنده آله عینکه دورانی هیچ ❁ ظاهر و باطن حقکدر هرتصرف حقیا ❁ کیم بیلور اقلیم واحدده ایکی سلطانی هیچ ❁

اول و آخر ابد الله در ‖ ظاهر و باطن صمد الله در
احد و محمود محمد در حبیب ‖ واحد و فرد واحد الله در

﴿ فضائل الزهد والتقوی ﴾

الا ای حضرت قدرت چوکلدك رب اعلادن ‖ ویا ای قدرت حضرت چورحمت سن تعالیدن
شفاعت شمعنی یاندر جمالك نورنه قارشو ‖ که پروانه اولم آکا کچم طاق معلادن
نشانك بولدی چون جانم نشانم بی نشان اولدی ‖ اسر که یا رسول الله عطا قیل بحر آلادن
قاپکدر مسند دولت بنم قاپکده بر طیراق ‖ نه اکسیله اکر قطره ایرسه بحر نعمادن
یورکده اود کوزمده یاش یاشمده خاك المدیل ‖ المطوت دوشدم آیقدن حجاب آج نوراجلادن
کوکل برسینه استرکیم فراق اودینه یانمشدر ‖ که شرحه شرحه اولمشدر یانوب درد دلارادن
که تاشرح فراق ایدم بیان اشتیاق ایدم ‖ که وصف احتراق ایدم دکلسه سنك خارادن
شوکیم عزم سفر ایده که معشوق ایلنه کیده ‖ ایشتسون اشبو نالیده نه سویلر زهد وتقوادن
شراب معرفت ایچسونکه بوله مشرب صافی ‖ غدای روحی نوش ایتسون بو فرجام مصفادن
کرك عاشق جکرقانی ایچه دوکه کوزی یاشن ‖ یراشور کیم ایچه صوفی مروق جام اصفادن
بو حسنه ماله ای خواجه ایکنده اولمغل مغرور ‖ که تجرید ایلنسرلر دسنی بودار دنیادن
بیورمشدر رسول الله خطاب ایدوب مکرر کون ‖ بیان ایدم انی سیزه ایشیدك قول اقوادن

(قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یا اباذر جدد السفینة فان البحر عمیق وخذ الزاد کاملا فان السفر بعید واخلص العمل فان الناقد بصیر وخفف الحمل فان العقبة صعب شدید)

بیوردی یا اباذر کم کیکی ایلکل یکی ‖ که یوقدر جمله دریاده درین دریابودریادن
آز یغوکی تمام الغل کیم اوزاقدر سفر بیلکل ‖ عمله ایلکل اخلاص بیلور حق سر اخفادن
بوکوکی ایلکل بینی عقبه غایت اصعبدر ‖ که بینی یوکلولر بولور خلاصی دار عقبادن
کوراول سلطان کونینی که سوزی نیجه جامعدر ‖ خصوصا علم تحقیق ادقدر سر اسنادن
شریعتده طریقتده معارفدر حقیقتده ‖ قوسن بونده درج ایتدی نه وارسه علم اقصادن
محققلر دیمشلردر بیورمشدر رسول الله ‖ کیرو برسوز که طتلودر نبات وقند احلادن

(قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعمل لدنیاك بقدر مقامك فیها واعمل لآخرتك بقدر بقائك فیها واعمل لله بقدر حاجتك الیه واعمل للنار بقدر صبرك علیها)

حدیثك معنسی بودر بیوردی برصحابی به ‖ ایشت بوسوزی مرویدر درست نقل ایچره احیادن
عمل قیل دیدی دنیا چون جهاندهطوردیغك مقدار ‖ عمل قیل دیدی جنت چون بقابولد قیچه مأوادن
عمل قیل دیدی تکریچون قتنده حاجتك مقدار ‖ عمل قیل دیدی اودایچون اوده صبر کیجه مثوادن
دیمشدر شیخ غزالی جمیع عالمك علمی ‖ بوسوزده جمله جمع اولدی پس آکاه اول بو معنادن
مناسب بوسوزه کیرو بیورمشدر رسول الله ‖ سوزی اصدافنه درر طلو بدر بحر مثنادن
عمر اوغلینه بیوردی که عبد الله ایدی آدی ‖ ایشت جان وکوکلدن کیم اقار صودر مجلادن

(قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کن فی الدنیاك کانك غریب اوعابر سبیل وعد نفسك من اصحاب القبور)

دیدی دنیاده شویله اول تکیم برغریب انسان ‖ که یعنی هیچ وطن طوتمه سمرقند و بخارادن
ویا بر یولجی کبی اول اقامت ایلمه اصلا ‖ که یعنی هیچ قرار ایتمه الك چك زیر و بالادن
دخی سن کندی کندوزك قبور اهلندن اواش بیل ‖ که یعنی ترك دنیا قیل کیجوب سرا وضرادن

بو سوزنده رسول الله فنا یه ایلدی تنبیه
بکلی حقه یوز طوته فنا فی الله اوله مطلق
اولم کلمزدن اوك اوله قبوره کیرمدن طوره
که زیرا محو اولان کیشی بو عالمده خبر بیلز
همین الله اولور باقی نه دیرسه حکم انك اولور
اوللك اولمزدن اوك دیو بیورمشدر رسول الله
تجلی ایردی ذاتندن انا الله پس دیدی برکز
قودیلر ماسوی اللهی هوادر دیوو اللهی
نیچون سومایه لرانی چون اولدر جانلرك جانی
حبیب اولدر طبیب اولدر بو دردهٔ اولدر دردرمان
اکر اهل حجاب انی محقق بلسه کیدر
شهادت ایدرم بنده محمد رسول الله
عیان ایتدی دلالاتی بیان ایتدی مقالاتی
حدودی ایلدی اجرا عهودی ایلدی ایفا
دیدی اول کیم اول الله احددر کیم شریکی یوق
هم اثبات ایتدی کندوزین که کلدی خلقه اللهدن
پس اثبات ایتدی حجتله که واردر آخرت ملکی
کیدهلر جنته دو بدز ندکلو وارایسه مؤمن
جهنم اودینه یانه جهاندن کفرله کیدن
بورسمه جمله احکامی کاهی ایلدی تقریر
بیوردی خلقه طاعاتی عبادت ایتدیلر حقه
کفردن شرکدن اهوادن ارتدی عالمك یوزین
محبت ایتدی احبابه عداوت قیلدی اعدایه
دریغا آه اوت نیدم نه دیللرله بیان ایدم
کل ای سوز قدرنی بیلن ایشت جان و کوکلدن سن

که طالب اولیه مغرور کچه بیضا وسودادن
فنادن دهٔ فنا اوله کچه اولی واخرادن
بقای ذاته حشر اوله تجلی ایره اسمادن
اثر بیلز اولور بلکم صفات واسماء حسنادن
نه بیلسون پس فنا اولان کشی اسم ومسمادن
محققلر پس الدیلر رموزی بو معمادن
انکچون فارغ اولدیلر هزاران طور موسادن
رسول الله اللهی سوب بك جمله اشیادن
بیلورلر انده جانانی بیلنلر سر ابهادن
بو سودایه دوا ایرمز هزاران خضر وعیسادن
چو کورمز یوسفك یوزین نه حاصل چشم اعمادن
رسالت تختی اوستنده منور شمس زهرادن
تمام ایتدی کمالاتی یتشدردی مهیادن
کچوردی جمله احکامی ثرایه تا ثریادن
مقدسدر عقول ایرمز معرادر هم آرادن
که تا انذار ایده خلقی فرحلرو یره بشرادن
قیامت قو پسر برکون خلائق طوره غبرادن
طلودر جنتك ایچی سرا ولدان وحورادن
ابد قورتلیه اصلا عذاب نار کبرادن
هیچ اکسك قومدی دیدی هب ایرشدردی ذکرادن
معاصیدن ایراغ ایتدی قو کبری وصغرادن
مطهر قیلدی دنیایی صمدن لات وعزادن
جهاد ایتدی کمالنجه یوجلتدی دینی طوبادن
که دنیادن سفر قیلدی بقایه قوندی مقنادن
اول اعلی سیدك وصفن یازیجی اوغلی ادنادن

(اول وآخر ابد الله در ❁ ظاهر و باطن صمد الله در ❁ احمد محمود محمد در حبیب ❁ واحد وفرد واحد الله در)

بو دو بیتك مفرداتی مرة بعد اخری شرح اولنمشدر اول وآخر وظاهر و باطن امهات اسماء الهیه درابد وازل اول وآخر مندرجدر احدیت وفردانیت ذاته وواحدیت وصمدانیت صفاته کوره در احمد فخر عالمه لواء حمدی حامل اولدیغی جهتدن علم ومحمد تکرر حمدی حیثیتندن عالمدر محمود احمدده ومحمدده داخلدر زیرا احمد تفضیل مفعول ایچون اولورسه زیاده محمود معناسنه در وبونلردن غیری دخی کتب الهیه ده اسماء کثیره سی واردر (آلای حضرت قدرت) بو خطاب فخر عالمه در حضرت حضورده یمکدراندن کنایه در وقدسبق قدرته اضافتی قدرت عالمندن تشریفنه بناء در تنکیم مابعدی یعنی چو کلدك رب اعلادن اکا بیان واقع اولمشدر (ویاای قدرت حضرت) بوراده قدرتدن مراد فخر عالم وحضرتدن مقصود الله تعالیدر قدرت اطلاق اولنمق حقك قدرت کامله سنه مظهر یتنه بناء در تنکیم زیاده عالم وعاقله علم وعقل دینلور (بعد ذا) بو بیت مابعدنه مرهوندر یعنی یا رسول الله چونکه بو عالمه حکمت حقله تشریف ایلدك ورحمت مطلقه ایله تجلی قیلدك وهر مرادی اظهاره ومرادی تنفیذه اسم قدیردن اقتدار بولدك پس (شفاعت شمعنی یاندراخ) طاق معلادن طاق کر ومصندره وقات معناسنه در بوراده مراد افلاکدر افلاك تخصیص بالذکر اولندیغی معظم اجسام اولمسیله در (اولاك لماخلت الافلاك) دخی بو یلدر والا عاشق صادق یالکز طاق معلی دکل بلکه جمیع ماسوادن کذرایدر ناظم شفاعت مصطفایی شمعه وکندی وجودنی پروانه یه تشبیه ایلدی یعنی یارسول الله بنم حقمده شفاعت ایله تا که بو نورك پروانه سی اولمغه بکا استعداد کلمه و یوزم بو شمع سببیله کل کبی کوله تنکیم سلطان حضورنده کافوری شمعه یانوب پروانه لره احراق وجود ایتمکه بهانه وسبب اولور (لمحرره) وجودك اولدی جمله خلقه رحمت یارسول الله ❁ دینلدی وجهکه مرأت حضرت یارسول الله ❁ یدقدرت ازلده جملهٔ

اسماء حسنادن ❁ بچوبدر قامت طوبا كه خلعت يارسول الله ❁ ليك چون منبع آب حيات فيض معنيدر ❁ ويرر
هرخسته جانه دراو شربت يارسول الله ❁ قالوردى ظلمت ذنب وجوداچره بوكون عاشق ❁ دلنده يانمسه شمع محبت
يارسول الله ❁ سن اول بزم الهى شمعيسن پرتوفروزاولمش ❁ بن اول پروانه يم باندم حقيقت يارسول الله ❁ شودلكم
راه عشقكده وجودن ذره وار ايتدى ❁ عجبمى بواسه اكسير سعادت يارسول الله ❁ اسر كه حق بيچاره بى
بردرد مندكدر ❁ شفاعت يارسول الله شفاعت يارسول الله (نشانك بولدى چون جانم) يعنى سندن نشان بولمق
بنى بى نشان ايلدى بونده اشارت واردر كه ارباب ابصار واصحاب بصائره كوره فخر عالمدن كورينن انجق برنشاندر زيرا
حقيقت اوزره انى بطك الله تعالى يه مخصوصدر ونشانن كورمك دخى راه تفتيشده مدت مديده تكاپودنصكره در
انكچون ديمشلردر ❁ يوركدن صدهزاران قطره طامدى ❁ كه تابولدم نشان برقطره اندن (بحرآلادن) آلالى نك
جميدرنعمت معناسنه يعنى بحرنعم وعطايادن (مسند دولت) دولت دارينك سندكاهى (نعماء) نعمت معناسندر
(حجاب آچ نور اجلادن) زياده روشن اولان نوردن مقصود جمال حضرتدر (كوكل برسينه استركيم فراق اودينه
يانمشدر) يعنى بنم كوكلم بنم كبى فراق ودرد وحسرت وعشق ومحبت آتشنه يانمش برسينه و برمخاطب و بركوكل استر
تاكه انى كندمه مصاحب وهمدرد وهمراز ايدينوب حالمى بيان ايده يم اولده اكرسنك خارادن يعنى بغرى قتى طاش
كبى اولنلردن دكل ايسه بنم سوزم آتشنده سوزان اوله وموم كبى اريه وحالمدن خبردار اولوب قال وحالنى لاف وكذافه
حمل ايتمه (لمحرره) جهان ايچره شو بيلدى مردعشقى ❁ كه بولدى جان ودلده دردعشقى ❁ تحمل ايلدى خارجفايه ❁
او بلبل كيم ديلر بودرد عشقى ❁ سوار درد اولور سر بازميدان ❁ نيجه اوينار پياده نرد عشقى ❁ شوكيم قالدى
ايكيلك پرده سنده ❁ كوزى يوقدر او كورمز فرد عشقى ❁ ندر تأثيراكسير محبت ❁ كورنلر بيلدى روى زرد عشقى
(شرحه) عريدر بر پارهات معناسنه كما قال فى القاموس الشرحة القطعة من اللحم (دلارا) وصف تركيبيدر
آرايدندن بزه مك معناسنه دل آرا محبوبدن كايه در زيرا عاشقك كوكلنه عشق وشوق وسرورله زينت ويريجيدر
(احتراق) يانمق بوراده مراد دلك نارعشقله يانقلغيدر (خارا) قتى طاش (ايشتسون اشبونا ايده) نال بوراده برقاچ
وجهه محمول اولمق جائزدر كه اكر ديل اوجى مراد اولنورسه ديمك اولور كه بوعاشقك ديلى اوجندن خواصك زهد
وتقواسنه متعلق كلام كوش ايتسون وانكله عمل ايدوب بو يوله كتسون واكر قامشك ايچندن چيقن تلار مراد
اولنورسه ناظم كندى وجودنك درد عشقله انجه اوب خيال اولديغنى مذكوريتله تشبيه ايتمش اولور وجائزدر كه
نالده نالنده معناسنه اوله يعنى ايكليجى فافهم (شراب معرفت ايچسون) معرفتك شرحى كجمشدر روح مجردك
صفتيدر (مشرب صافى) مشرب شرب معناسنه در شرب صافيدن مراد حقه وصلتدر (هدايى قدس سره)
بومشرب صافى ايچ كل هوديه لم ياهو ❁ وجائزدر كه مشرب صافى شراب معرفتك كندى اوله زيرا معرفة الله
شرابندن ماعداسى درد آشوب وكدرناكدر اشربهٔ دنيا واشربهٔ معارف جزئيه كبى (فرجام مصفى) فرجام صكره
ايچلن قدحدر بوراده ذكر محل ارادهٔ حال طريقيله واقع اولمشدر زيرا مصفى اولان قدحك كندى دكلدر بلكه ايچنده
اولان شرابدر (صوفى) صوفه منسوبدر قيون يوكى ديمكدر طائفهٔ صوفيه نك عبا وخرقه كيمك عادتلرى اولمغله
صوفى اطلاق اولندى مطلق زاهده دخى صوفى ديمك شايعدر خصوصا اشعار عجمده چوق كلور معلوم اوله كه
فخر عالم صلى الله عليه وسلمك زمان شريفلرنده صحبتك فوقنده فضيلت اولمامغله اوعصرده موجود اولان اهل ايمانه
صحابه واصحاب اطلاق اولندى صكره قرن ثانى اهلنه صحابه ايله صحبت وانلره اتباعلرى سببيله تابعين وتابعينه تابع
اولنلره اتباع التابعين ديلدى صكره خلق اراسنده اختلاف وتباين واقع اولوب امر دينه شدت عنايتى اولان
خواص ناسه زهاد وعباد ديو تسميه اولندى صكره بدع واهواء ظهور ايدوب هرفريق حق كندى طرفنده اولمق
ظنيله خلقى طريقت مسلوكه سنه دعوت ايلدكده اهل سنتك خواصى اسم تصوف ايله منفرد اولديلر و بواسم
شريف ايله هجرتدن ايكيوز سنه يه قريبده شهرت بولديلر رضى الله عنهم (قال فى شرح الطريقة اعلم ان اهل التصوف
تفرقت على اثنى عشرة (فرقة فواحدة منهم سنيون) وهم الذين اثنى عليهم العلماء والبواقى بدعيون وهم الحلولية والحالية
والاولياية والشمراخية والحبية والحورية والاباحية والمتكاسلة والمتجاهلة والواقفية والالهامية (فالحلولية) تقول
النظر الى الوجه الجميل من النساء والمردان حلال وفيه صفة الحق تعالى (والحالية) تقول الرقص وضرب اليد
حلال وللشيخ حالة لا يعتبر فيه الشرع (والاولياية) تقول اذا وصل العبد الى مرتبة الولاية سقط عنه التكاليف
ويقولون الولى افضل من النبى لان علم النبى بواسطة جبريل وعلم الولى بغير واسطة (والشمراخية) تقول الصحبة قديمة
وبها يسقط الامر والنهى فيحلون الملاهى والمناهى (والحبية) تقول اذا وصل العبد الى درجة المحبة عند الله تعالى

تسقط عنه التكاليف الشرعية ولا يسترون عورتهم فيما بينهم (والحورية) تقول مثل ما يقول الحالية لكنهم يدعون وطأ الحور في حالاتهم فاذا افاقوا اغتسلوا (والاباحية) تقول بترك الامر بالمعروف والنهي عن المنكر فيحلون الحرام وهم اخبثهم (والمتكاسلة) يتركون الكسب و يسألون عن الابواب و يدعون ترك الدنيا (والمتجاهلة) يلبسون لباس العشاق على ظاهرهم و يدعون باطنهم (والواقفية) يتركون طلب المعرفة و يقولون لا يعرف الله غير الله (والالهامية) يتركون طلب العلم والدرس و يقولون القرآن حجاب والاشعار قرآن الطريقة فيتركون القرآن و يتعلمون الاشعار فهلكوا بذلك (لمحرره) بوزمان بر عجب زماندر كيم * سني بر بدعت اهلي اولدي هزار * كچنور زاغ غنچه يه عاشق * نيجه زار ايتمسون كوكل چو هزار (مروق) ضمله صافي سوزلمش رواق نسنه (بعدذا) بو بيتده عاشق ايله مراد اهل فنا وصوفي ايله مراد اهل ذوق اولنلردر يعني اهل فنانك ذوقي المده يعني دردله دائما كريه وسوزايليوب جام اصفادن بدل خون جكر نوش ايتمكده در اهل ذوقك حالي ايسه بونك خلافيدر ناظمك مرادي اهل فنايي اهل ذوق اورر ينه ترجيحدر زيرا اهل فنا اكرچه بو عالمده هر دراو درده مبتلادر ولكن رتبه ده اعلادر زيرا طريقهٔ نبويدر انكچون ايلهٔ معراجده حضرت موسى فخر عالم عليهما الصلاة والسلامك حالنه غبطه ايليوب آغلدي پس جميع اهل ذوق ونعيم اولنلر روز فردا اهل فنانك مراتبنه مطلع اولدقده زياده متألم اولسه لر كركدر فافهم * واهل ذوق اسمايله سيرايدنلرده چوقدر زيرا اسمانك سلوكي تدريجدر وسفر تدريجله اوليجق انده راحت واردر پس انلرك حالي شول كعبه يه عزم ايده نك يولده تفرجنه مشابهدر و بو اسلوبله منزله ايرمك بعيددر الحاصل سير وسلوك محنت ومشقته دائردر پس صوري ومعنوي بو دردي چكمك كركدر فافهم (تجريد) بو راده مجرد معناسنه در يعني حسن ومال ومنال و بونلرك امثالي احوالدن مجرد اولديغك حالده رحلت ايلرسن قال تعالى (ولقد جئتمونا فرادى كما خلقناكم اول مرة) (هدايي قدس سره) بكمنين كشي بونده عبايي * بركون اولور بو خلقك خاكپايي * صويرلر اكنندن اطلس قبايي * عريان كلوب يه عريان كيدرلر (لمحرره) اهل فنا اولان كشي دنياده * بوفاني دنيايه التفات ايتمز * ترك وتجريد ايله ايرن مراده * اطلس ودبيايه التفات ايتمز * كوكلدن كيدروب جمله تشويشي * ذكر وفكري مولي ايله هر ايشي * كوكل قصرن معمور ايلين كشي * معلي سرايه التفات ايتمز * كسلمدن دنياسندن سن كسل * عشقله اوله كور حقه متصل * آيينهٔ دلدن كرد غيري سل * دل اهلي سوايه التفات ايتمز * هبوب ايتسه دله نسيم فنا * آچلور ازهار بستان بقا * حقدن بوي آنلر بوكون حقيا * شول كل رعنايه التفات ايتمز (قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم يا اباذر) ابوذر الغفاري رضي الله تعالى عنه كان اسمه جندب بن جنادب كان من اعلام الصحابة رضي الله عنه وخامسا في الاسلام كما في شرح المشارق لابن ملك وهو اول من قال لرسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم السلام عليك التي هي تحية الاسلام و بايع رسول الله على ان لا تأخذه في الله لومة لائم وعلى ان يقول الحق ولو كان مرا ومن ثم قال عليه الصلاة والسلام ما اظلت الخضراء ولا اقلت الغبراء اصدق لهجة من ابي ذر وفي الحديث ابوذر يمشي في الارض على زهد عيسى ابن مريم وفي الحديث ابوذر ازهد امتي واصدقها وقد هاجر ابوذر الى الشام بعد وفات ابي بكر الصديق رضي الله عنه واستمر بها الى ان ولي عثمان رضي الله عنه فاستقدم من الشام لشكوى معاوية واسكنه الربذة فكان بها حتى مات (لمحرره) اهل ترك ايدي ابوذراي دل * اولمش ايدي بو كنيده كرچك * يوغيدي خرقه سنده پرسوزن * زهد اولنجه جهانده بويله كرك (جدد السفينة فان البحر عميق) قال في القاموس سفنه يسفنه قشره ومنه السفينة لقشرها وجه الماء) يعني يا اباذر سفينه كي تجديد ايله زيرا دريا در بيندر تجديد سفينه دن مراد تحقيق ايماندر (كما قال عليه السلام جددوا ايمانكم) ودريادن مراد آفاقده جهنم وانفسده نفسدر پس بونده ايماني سفينه يه ونار جهنم وهواي نفسي دريايه تشبيه واردر زيرا بعض اخبارده كلمشدر كه روز فردا الله تعالى ثواب توحيدي سفينه وحضرت قرآني حبل وصلوتي شراع يعني يلكن ايليوب فخر عالم ملاح واهل ايمان ايله سفينهٔ مشحون تكبيرله رفع صوت ايدر اولد قلري حالده روز كار عنايت مساعده سيله سالما بحر نار جهنمدن عبور ايتسه لر كركدر (كما قال تعالى ثم ننجي الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيا) بعد قوله (وان منكم الا واردها) (وخذ الزاد كاملا فان السفر بعيد) الزاد الطعام يتخذ للسفر والمزود بالكسر ما يجعل فيه الزاد يعني زاد شول آزقدر كه اهل سفر يولده يمك ايچون كتوررلر بوراده زاددن مراد تقوى وطاعاتدر قال الله (وتزودوا فان خير الزاد التقوى) وسفردن مراد سفر آخرت وقيامتدر قال تعالى (في يوم كان مقداره خمسين الف سنة) پس كشي بويله سفر بعيد وروز دراز ايچون زادني تماميجه اخذ ايتمك كركدر تا كه زحمت چكميه الحاصل جد وجهد ايدوب غذاي ارواح اولان اقوال مرضيه واعمال شرعيه واحوال مرعيه يي تهيئه ايدوب خلافي اولان امور طبيعيه دن احتراز لازمدر

(واخلص العمل فان النقد بصير) ناقد پرامزی ایوسندن سحوب چقاریجی مثلا زیوف و نبهره بی جیددن تمییز ایدیجی (قال فی القاموس النقد تمییز الدراهم وغیرها بوراده ناقد ایله مراد الله تعالی در یعنی عملی حق ایچون خالص قیلوب شرك وریا قارشدرمدن زیرا حق تعالی زیاده مدر کدر طیب وجیددن ماعدایی قبول ایتمز (سعدی) وکر سیم اندوده باشد نحاس * توان خرج کردن بر ناشناس * منه آب زر جان من بر پشیز * که صراف دانا نکیرد بچیز * محکیدر که مفتی سعدی چلبیدن ابوالیسر یسر ومرجان سحجه لرندن قنغیسی افضلدر دیو استفتا ایتدکلرنده جوابده بو بیتی یازمشلر * یسر ومرجان دکل خاصه سبب * یوزی اخلاص نیت ایله طلب (وخفف الحمل فان العقبة صعب شدید) الحمل بالکسر ما حمل والحمل ما یحمل فی البطن من الولد وثمرة الشجر او بالفتح ما کان فی بطن او علی رأس شجرة والکسر لما علی ظهر او رأس کما فی القاموس یعنی بعضیلر فرق ایدوب حمل فتحله بطنده اولان ولد وشجرده ثمردر دیمشلر کما قال تعالی (فلما تغشاها حملت حملا خفیفا) وکسرله ارقه ده و باشده اولان یوکدر دیمشلر (کما قال تعالی وان تدع مثقلة الی حملها لا یحمل منه شیء ولو کان ذا قربی) قال بعضهم الحامل هی التی حملت فی البطن والحاملة هی التی حملت علی الظهر او علی الرأس وفی القاموس حملت المرأة تحمل علقت ولا یقال حملت او قیل وهی حامل وحاملة انتهی * قال فی الصحاح یقال امرأة حامل وحاملة اذا کانت حبلی فمن قال حامل قال هذا نعت لا یکون الا للاناث کالشب والحائض ومن قال حاملة بناها علی حملت فهی حاملة فاذا حملت المرأة شیأ علی ظهرها فهی حاملة لان التاء انما تلحق للفرق فیما لا یکون للمذکر لا حاجة فیه الی علامة التأنیث فان اتی بها فانما هو علی الاصل (والعقبة) بالتحریك مرقی صعب من الجبال یعنی بارکی تخفیف ایله زیرا یوقش زیاده دشواردر باردن مراد ذنوبدر تخفیفی بالکلیه ترکدن عبارتدر تنکیم بعض مواضعده قلت ذکر اولنوب عدم مراد اولنور و عقبه دن مراد طریق آخرتدر که مرصاددر یعنی پرهیزکار اولان انسان بی بار اولان حیوان کبی طریق آخرته آسان سلوك ایدر وآخرت بی زحمت سر منزل مراد اولان جنته ایرر و بی بار اولاسی سببیله مراصده زبانیه الندن قورتلور شول خرقه پردوش اولان درویش کبی که سفینه دن ساحله چقدقده کرکجیلر تمرضندن خلاص اولور و یاشول پیاده بی بارکبی که سرطریقده باجدار لره مرور ایتدکده سلامت ایله کذر ایدر پس باری اولان کیمسنه زحمتدن خالی دکلدر (بعدذا) نقدر برازخ ومواقف اخرویه وار ایسه جمله سی تهذیب جوهر روح ایچوندر پس دنیاده سلوك حسبیله عقبات تعینات کذر اولنوب جنت معنویه منزلنه دخول حاصل اولسه عقبات قیامت ایله مبتلی اولوب جنت صوریه یه قدم باصنجه چوق دردو بلا چکلور (اللهم عافنا واعف عنا وتجاوز عما یلوح من اوصاف البشر بدننا (لمحرره) ایتمدن بو ملك فانیدن کذر * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * اضطراری قیلمدن آخر سفر * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * دوسته طوغری کتمکه حاضر اولوب * عجزی زاری یوقلغی تحفه آلوب * اولمدن اول مرشد کامل بولوب * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * چونکه کلدك اشبو دار ماتمه * شاد اولوب دنیا ایچون دوشمه غمه * حقه دون بو فانیه بل باغلمه * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * باری تخفیف ایله یول دشواردر * هر قدم خوف وخطرلر واردر * چون مرادك عالم انوار در * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم * حقیا حقه سلوك ایتمك کرك * کیده کیده منزله یتمك کرك * بو جهان فانی بی نتمك کرك * کل بقا اقلیمنه یول صوره لم (عقبه) بوقشدر (اصعب) زیاده دشوار (ادق) زیاده دقیق یعنی اینجه (سراسنی) سراعلی وارفع دیمکدر زیرا سناء مد ایله رفعت معناسندر مقصود فخر عالمك حقیقت مرتبه سنه متعلق اولان مبالغ علمی جمله اسرارك فوقنده اولدیغن بیاندر (شریعت) فخر عالمك اقوالی وطریقت افعالی وحقیقت احوالیدر معرفت جمله ابوابه شامل وجمیع اسمایه متناولدر * الحاصل حقیقته وسیله وقدمدر وقد سبق شرحها (علم اقصی) اقصی ابعد معناسنه در بوراده مراد نهایت مرتبه ده مهم اولان علم دیمکدر (قنداحلی) زیاده طتلو شکر وفی القاموس القند عسل قصب السکر اذا جمد معرب انتهی * بوراده مناسب اولان قاموسده ذکر اولدیغی اوزره شکر قامشنك بالنه محمول اولمقدر تا که تکرار لازم کلمه زیرا مقدم ذکر اولنان نبات شکرك صافیسیدر فافهم والله الهادی (لمحرره) قنده قانمق کلور انسانه انك قندندن * نوش ایدن شربتن اولدمده کجر کندندن (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعمل لدنیاك بقدر مقامك فیها) یعنی دنیا ایچون عمل ایله وچالش دنیاده طوردیغك مقدار پس چونکه دنیاده طورمق آز در دنیا عملی دخی ازکرکدر (هدایی) بو اسك دنیایی بودارسن * بیك یللق تدبیر ایدرسن * آخر خودفو یوب کیدرسن * کل اللهه کل اللهه * الحاصل عمر دنیا نقدر دراز اولسه ینه عمر آدم انك قدحندن برجرعه کبیدر خصوصا بو امته نسبت ایله النمش و یتمش اراسی دقاقة الرقابدر دینلمشدر (لمحرره) آزا چق عمر ایچنده چوق یلمه * کندیکی قانیده باقی بیلمه * جمع سیم وزر ایتمدن نه بتر * بترای مبتلای حرص بتر * سنی پر فلسه صتار دست اجل * صبار اعمالکی حق عز وجل *

(واعمل لآخرتك بقدر بقائك فيها) يعنى آخرت ايچون عمل ايله آخرتده باقى اولديغك مقدار پس چونكه آخرتك بقاسنه نهايت يوقدر آخرت عملى دخى چوق كركدر (لمحرره) جنته لايق عمل ايله شهاه اوله سن تاكه خالدا فيها جنة تجرى تحتها الانهار ❁ مؤمنه اولدى ابددار قرار (واعمل لله بقدر حاجتك اليه) يعنى حق ايچون عمل ايله حقه احتياجك مقدار پس چونكه حقه احتياج كسلمز عمل خالص دخى اكا كوره لاينقطع كركدر (لمحرره) هر نفسده نيجه بيك حاجت وار ❁ بنكه حاجتك حقه يلوار ❁ خدمت ايله درخدايه ابد ❁ بول بو خدمتده دولت سرمد ❁ اكا محتاج ايكن ندر بوناز ❁ قو بونازى اوله كوراهل نياز (واعمل للنار بقدر صبرك عليها) يعنى آتش دوزخ ايچون عمل ايله انك اوزرينه صبرك مقدار پس چونكه يانمغه طاقتك يوقدر موجب عذاب اولان اعمالى بالكليه ترك ايله (لمحرره) چونكه يوقدر يانمغه طاقت وتاب ❁ كسب عصيانه ندر بونجه شتاب ❁ ذره دكلودكل ايكن برمور ❁ نيجه بارا اوله اكا كوه طور (مروى) الفرق بين المروى والمحكى ان المروى عبارة عن القول والمحكى عبارة عن الفعل (احياء) احياء العلوم امام غزالينك معظم مؤلفاتندندر كبار اوليادن چوق كيمسنه انى تدريس ايتمشدر ازجمله شيخ شيوخ الدنيا محى الدين ابن العربى قدس سره مكه مكرمه ده اصحابنه اول كتابى اوقمشدر وليكن اعتقاديانده برقاچ يرده خطاسن بولمشدر هله تدريسى كتاب مذكورك عظم شانندد الدر (لمحرره) نيجه دلرده لراحيا ايدر احياء علوم ❁ عمله حاصل اولور قلبه هزاران معلوم (مأوى) مرجع معناسنه دز بوراده مراد جهنمدر (مثوى) الفرق بين المثوى والمأوى ان المثوى مكان الاقامة المنبئة عن المكث والمأوى المكان الذى يأوى اليه الانسان قال تعالى (فلبئس مثوى المتكبرين وقال مأواهم جهنم (شيخ غزالى) هو ابو حامد محمد بن محمد بن احمد الغزالى حجة الاسلام زين الدين الطوسى الشافعى لم يكن فى الاخرين مثله اشتغل بطوس ثم قدم بنيابور واختلف الى درس امام الحرمين وجد فى الاشتغال وصار من الاعيان وصنف الكتب وتبحبح به ولم يزل ملازما الى ان مات امام الحرمين ثم لقى نظام الملك ودرس فى النظامية ببغداد سنة اربع وثمانين واربعمائة ثم قصد طريق الزهد وحج ورجع الى الشام واقام بدمشق وانتقل الى بيت المقدس ثم الى مصر واقام بالاسكندرية ثم عاد الى وطنه وصنف الكتب يقال انها تسعمائة وتسع وتسعون تصنيفا منها ياقوت التأويل فى تفسير القرآن اربعين مجلدا ثم عاد الى نيسابور ودرس بنظامية نيسابور ثم عاد الى وطنه واتخذ خانقاها للصوفية ومدرسة للمتعلمين ووزع اوقاته بقراءة القرآن ومجالسة اهل القلوب ومذاكرة العلوم الى ان مات يوم الاثنين رابع جمادى الاخرة سنة خمس وخمسمائة بالطابران وكان ولادته سنة خمسين واربعمائة طابران بفتح الباء بلدة بطوس هى ناحية من خراسان (الغزالى) بتشديد الزاى نسبة الى الغزل على عادة العجم كالبقالى فى النسبة الى البقل وقيل غزالة اسم قرية من قرى طوس فعلى هذا يكون بالتخفيف وهو خلاف المشهور كذا فى روضة الخطيب (بعد ذا) امام غزالى حضرتلرى شيخ اكر حضرتلرينك شهادتلريله علوم ظاهره و باطنه ده يدطولى صاحبى ورؤساء طريقتدندر وليكن شيخ مذكورك عصرنه كلنجه اكر امام غزالى واكر غيرى نه عبارت ونه كتابت ايله بيان حقائقه مأذون دكللر ايدى بلكه اشارات ورموزله اكتفا ايدرلردى پس شيخ ظهور ايتدكده قلم اعلايه مظهر اولوب چوق معارف وحقائق بسط ايلدى وصكره كلنلردخى انك مائده سنه طفيل اولوب اكا اتباعا بقدر الاستعداد يازدى وسويلدى بو مقامك تفصيلى تمام الفيض نام كتابمزده در (لمحرره) فخر عالم اولدى ختم الانبيا ❁ شيخ اكبر اولدى ختم الاوليا ❁ بو سوزك فتح ايتدى قفلن مكر ❁ اصفياء حضرت حق حقيا (وله) يا الهى ياق بنى عشق ومحبت نارنه ❁ قالمسون هركز وجود مدن بقيه يارنه ❁ نار هجرانه تحمل ايلمك ممكن دكل ❁ يانمشم لطف ايله طالدر وصلتك انهارنه ❁ جنت عرفانكه سالك نيجه ايتسون دخول ❁ كتميجه پاى اعمالى ايله معنى دارنه ❁ اسم رحمن مركزندن نقطه فيض اومسم نوله ❁ جام لطفك دور ايدر دائم قپوك دوارنه ❁ حكمتك بر باغباندر صنعكه يارب سنك ❁ كيمسينه كل صونر كيمن دوشور رخارنه ❁ حاجتى چوقدر دلك بوقدر ولى حسن عمل ❁ ياشفيع اوله قبول جملهٔ كفتارنه ❁ مقعد صدق مقام ايله سكا عاشقلره ❁ هم دوشرمه آخرت اهلينى دنياكارنه ❁ غرقياب بحر عفوايت حقى آنوده بى ❁ تاوجودى ذنبنى پاك ايدديارب آرنه (سوزى اصدافنه درلر طولدر بحر مثنادن) بو كلامده فخر عالمك جوهر الفاظنى اصدافه ومعانيسنى دره ومثنابى يعنى قرآنى دريايه تشبيه واردر زيرا حضرت قرآن جميع معارف وحقائق جامعدر پس فخر عالم اندن بودرى اخذ ايدوب واصداف الفاظه قويوب بازار محبتده قدر كوهر بلنلره عرض ايدر و بو سببله انلردخى دركار اولورلر (اللهم اجعلنا من العارفين) عبد الله بن عمر رضى الله عنه من اعلام الصحابة ومن العبادلة المشهورين بالفقه وكان شديد الاتباع لرسول الله صلى عليه وسلم وكان اكثر اكله مع المساكين وكان لاتوضع له مائدة الا وعليها يتيم وكان ثوبه الى نصف الساق اسلم مع ابيه بمكة وهو صغير ولد قبل الوحى بسنة ومات بمكة

سنة ثلاث وسبعين فی ایام عبد الملك وصلی علیه الحجاج وشهد ما بعد الخندق من المشاهد روی انه اعتق الف عبد
(اقار صدر مجلادن) یعنی نور حقله مجلی وروشن اولان سینه دن لسان مشرعنه نزول ایدوب نوله دهندن جاری اولور
(قال النبی صلی الله علیه وسلم کن فی الدنیا کانك غریب) یعنی دنیاده وطنکده اولدیغك حالده غریب کبی اول یعنی
غریبك خانهٔ مالکانه ومراد اوزره آشنا وکابنبغی آماده اوازمی اولدیغی کبی سن دخی خانه وزن وبرستار وفرزند
وخدمتکزاره تعلق طوتمیوب آشنایی تقلیل واختلاطی ترك ایله نتکیم ابراهیم ادهمدن قدس سره مرویدرکه ایلار
بیکانه لرله اشنا اولمغه چالشوز براشنالر یرله بیکانه اولق دیلرز بیورمشلر (بعدذا) بو کلام منیف (کنت یتیما فی الصغر
وغریبا فی الکبر) سرنه ناظردر زیرا عالم حقیقتده واصل اولنلر ابناء جنس منزلی اولان مقام طبیعت ونفسدن بالکلیه
مفارقت ایدوب جمیع اشنادن دور اولورلر وحقله اشنالق وحضور بولورلر بونلر شول بحر محیطده یالکز قالان فرده
بکزرلر که جمله لباسدن عری وانس وجن صحبتندن بری وکنارندن دور ونظردن مهجورلردر زیرا کیمسه انلری حقیقت
اوزره کورمز وسرنه ایرمز بلکه کندیلر کبی انلری دخی ظاهر وباطنده لباس بشریتله ملبوس وکثرت ایچنده صحبت
خلقله مأنوس صانورلر انکچون هم معلوم وهم مجهولردر زهی سمات عظمی بو طائفهٔ جلیله که پادشاهلرك
تعینی بونلرك اسملرینه محتاج وبونلردرکه اکسیر اعظم وحجر مکرمه مالك اولوب غناء ابدی سریرنده صاحب تاجدر
کثرهم الله تعالی (او کانك عابر سبیل) عبور ضمله کچمك وکتمك ذهاب کبی یقال عبرت النهر عبورا (بعدذا) بوراده
اوکلمه سی ترقی ایچوندر بل معناسنه زیراکاه اولور غریب اولان کمسنه بلاد غربتده ساکن ومقیم اولور عابر سبیله
یعنی یولجی یه ایسه بر وجهله اقامت یوقدر وبو کلامده اشارت واردر که دنیا ممر وسبیل واخرت مقام ومنزل مؤمندر
کما قال الله تعالی (وان الاخرة هی دار القرار) پس راهر ومنزله واصل اولنجه بر پرده قرار داده اولیوب قطع مفاوز وطی
مراحل ایتدیکی کبی مؤمن اکاه دلهٔ دخی لازمدرکه دنیادن زاد قلیله قانع اولوب جنته قدم بصیجه راه اخرته سلوك
اوزره اوله (وعد نفسك من اصحاب القبور) یعنی نفسکی اصحاب قبوردن عد ایله وهر لحظه موته منتظر اول زیرا موت
شاتندن اولان نسنه میت حکمنده در ومیتك مسکنی قبردر پس شول میت حکمنده اولان کیمسه یه لازمدرکه
میت کبی دنیادن کوزن یومه واعضا وجوارحندن معاصی صادر اولمیوب اصحاب کهف کبی دست قدرتله تقلیبده
اولدیغن بیله وبو کلامده (موتوا قبل ان تموتوا) سرنه اشارت واردر زیرا ارباب معنایه اجسام اصحاب صورته قبور
کبیدر پس اصحاب صورت موت صوری حالنده بالاضطرار افعال اختیاریه دن معزول اولدقلری کبی ارباب
معنی دخی موت معنوی یعنی فنا فی الله حالنده بالاختیار جمیع اوصافدن عاری اولوب اجسام اهل صورت زمینده
مقبور اولدیغی کبی بونلرك ارواحی دخی اجسادنده مقبور اولور نتکیم هدایی قدس سره بیورر (فنا بولوب حیات
الام شود مکه عشق یار مدن * محبت استین کلسون خبر آلسون مزار مدن * بو بیتك مصرع اولی کشف جلاله
یعنی فنا فی اللهه ومصرع ثانیسی کشف جماله یعنی بقا بالله اشارتدر * وکاه اولورکه ارباب کمالك قبور صوریه سی
یانندهٔ دخی توجه اولنوب مشکلك عقده سی منحل اولور بو فقیر بردفعه کوزرمکه هدایی مرحومك تربه سنه دخول
ایدوب پرکریه وزار قبر اوزرینه دوشدم وآغاز تحیت ایدوب اول روح پاکه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته دیدیکمده
درون قبردن وعلیکم السلام یابنی نداسی منعکس اولوب بعده تمثل وتجسد ایتدی وکندی منشأتی اولان خطب
مختصره سن عرض ایلدی وبو خطبه لر شیخ اکبر حضرتلرینك خطب مفصله سندن اجمال واختصار اولنمشدر دیو
بیوردی معتدل القامه وخفیف اللحیه در رضی الله تعالی عنه (لمحرره) دست حقدن نوش ایدن آب حیات *
خضر وش کورمز وجودی دردمرك * کر بهار وکر خزان اوله جهان * سرو بستان اولدی دائم تازه برك (سمرقند)
معربدر اصلی سمرکند در کند شهر در نتکیم کوی وکند دیرلر وسمر برجاریه نك اسمیدر که معمورهٔ مذکوره اول اول
جاریه ایچون بنیاد اولمشدر تفصیلی کچمشدر وسمر کندك دخی اصلی کند سمردر مرکب علم اولیجق مضاف الیه تقدیم
اولنمق قاعدهٔ اکثریه در (بخارا) قال فی القاموس بخاراء بلد ویقصر والبخاریة سکة بالبصرة اسکهاز یاد الف عبد
من بخاراء وعلی بن بخار کغراب واحمد بن محمد بن علی البخاری المنسوب الی بخار العود لانه کان یبخر به فی الحانات
محمد ثان انتهی * قال فی اللغة التیمیة بخارا مشتق بخارست که بلغات مغان بجمع علم باشد واین لفظ راپت پرستان
کوید (زیر) التدر اشاغه طوداغه اب زیرین دیرلر اغزك التنده اولدیغندن اوتوری اصلی زیردریا نسبت ونون تأکید
ایچون زیاده قیلنمشدر (بالا) یوقاروده معناسنه در عجم اشاغه یوقاروده جك یرده زیر وبالا دیرایکی اوبری برینك اوزرینه
اولسه اوستنده کی اوه بالاخانه دیرلر بوراده زیر وبالادن مراد سفلیات وعلویات واجسام وارواح وملك وملکوتدر
زیرا یولجی یولده اولدقجه آلچقده ویوکسکده یعنی صحراده وطاغده قرار ایتمیوب منزله دك کر بستهٔ عزیمت اولدیغی کبی

سالك راه خدادخی تعینات علویه وسفلیه یه التفات ایتیوب لاتعین عالمنه وصوله همت ایتمك كركدر (سراء ضراء)
سراء مسرت وآسانلق ووسعت ضرانك ضديدر ❁ بوراده مراد دنیانك وارلغنه سونمك و یوقلغنه یرنمكدر ❁ قال تعالی
(لكيلا تأسوا على مافاتكم ولا تفرحوا بما آتاكم) الایه و بو معنی حقیقت اوزره تارك دنیا اولنلرك حالیدر ❁ اللهم
اجعله لنا حالا (فنا) بویله برلرده فنا ایله مراد معنوی اولان یوقلقدر كه اوصاف بشریتك سقوطی وزوالیدر یوخسه
هلاك صوری دكلدر (بیضاء سوداء) اغ وقاره معناسنه در بو عباره نك متعلقاتی چوقدر حقیقتده اغ ارواح وقاره
اجسامدر نتكیم (هدایی قدس سره بیورر) دوستدن یكا قنات بو كوب اوچه لم ❁ آغ وقرایه باقیوب كچه لم ❁ والفاظ
ومعانی یه دخی اطلاق اولنور نتكیم اشرف اوغلی كلماتنده كلور ❁ نیجه بر الفاظ ومعنی خرج ایدرسن ای فقیه ❁ وار
اوتانكیم حق منزهدر بو آغ وقاره دن ❁ و بو مقامده دخی كلام واردر كه كشفی حرامدر ❁ الحاصل طالب حق اولان
كسنه رنك تعلق قبول ایدن امورك جمله سندن فنا بولوب اوح دلدن نقش غیری سلمك كركدر (قال الحافظ) غلام
همت آنم كه زیر چرخ كبود ❁ زهر چه رنك تعلق پذیرد آزادست ❁ زیر چرخ كبوددن مراد عالم ناسوتدر خواجه نك
مقصودی جمیع ماسوی الله قیدندن مطلق اولان تعظیمدر ❁ ولیكن عالم ناسوت معظم حجاب اولمغله تخصیص بالذكر
ایلدی زیرا ناسوت حجاب نورانیدن اشددر (بكلی حقه یوزطوته) یعنی جمیع اعضا وقواسیله سؤال اولنورسه كه
اعضا وقوی ایله حقه توجه محالدر جواب بونلری ماخلاق لهنده استعمال ایدرب دل پاك ووجه سرتا بناك ایله
حقه توجه كلی ایلمك كركدر ❁ مثلا ظاهر یوزی ایله كعبه یه و باطن یوزی ایله خالق كعبه یه توجه ایدر الحاصل جمیع
اعضا وقواسی نور الهی ایله مملو اولان كمسنه بالكلیه حقه متوجهدر فافهم (فنادنده فنا اوله) زیرا نفس فنادخی
قیوددندر بقایه مقابلدر ❁ پس ترك حالنی دخی ترك كركدر (لمحرره) اولمدی اهل فنانك ایشی برك ❁ ایتمیجه ترك
ایچنده ترك ترك ❁ بر معمادر فنایله بقا ❁ دكه عارف ایلز مقصودی درك (اولی اخری) اولی اولك واخری آخرك
كسرله مؤنثیدر ❁ مراد دنیا وآخرتدر وجائزدر كه اولی حالت فنا واخری حالت بقا اوله یعنی فنا وبقا قیدندن مطلق اوله
(بقای ذاته حشر اوله تجلی ایره اسمادن) معلوم اوله كه حشر اوچ وجه اوزره در اولكیسی حشر عمومیدر كه اجسادك
قبورندن محشره خروجدر ❁ ایكنجیسی حشر خاصدر كه ارواح اخرویه نك سیر وسلوك ایله اجسام دنیویه قبورندن
عالم روحانیته خروجیدر و بو حشر صفات حیوانیه نك زوالی ایله در ❁ اوچنجیسی حشر اخصدر كه سرك انانیت
روحانیه قبورندن هویت ربانیه عالمنه خروجیدر پس قبور روحانیه وجسمانیه دن خروج ایتمك اختیار یدر كه حیات
دنیویه ده سیر وسلوك ایله حاصلدر وقبور صوریه دن خروج ایتمك اضطراریدر كه نشئهٔ اخرویه ده قدرت مالك
الملوك ایله متحققدر وموت اضطراری واختیاری اولدیغی كبی ولادت دخی بویله در زیرا ولادت اولی اضطراریدر كه
محض خلق الله ایله در ❁ وولادت ثانیه كسب عبدله در نتكیم بو ولادته اشارت ایدوب حضرت عیسی علیه السلام
بیورر ❁ لن یلج ملكوت السموات من لم یولد مرتین (بعدذا) ناظمك كلامنده ایكی اشارت واردر ❁ اولكیسی
بودر كه موت وحشر اضطراری فنا و بقا صورتی اولدیغی كبی اختیاری دخی انك معناسیدر پس نشئهٔ دنیویه ده
بالاختیار فنا وبقاسرن بلنلر كندی نفسلری اوصافندن صاف اولمشلر وصفات الهیه ایله حیات حقانیه بولمشلردر انكچون
(المؤمنون لا یموتون بل ینقلون من دار الی دار) بیورلمشدر و بو مقوله لری امتحان ایچون سؤال قبر وصراط ومیزان
وامثالی یوقدر فافهم وحصل ومن هذا الاجمال فصل ❁ ایكنجیسی بودر كه فنا وبقامعنالری اسماء الهیه نك تجلیسی ایله
اولور ❁ كما قال تعالی (لمن الملك الیوم لله الواحد القهار) پس لفظهٔ جلالدن ذات وواحددن وحدت منفهم اولور
و بو وحدت ذاتیه نك ظهورنده كثرت اشیا مقهور ومستتر اولور ذات واحده دن غیری كورنمز شول حدت ایله كونشه
نظر ایدوب خیره لنن كوزه محسوسات كورنمدیكی كبی فنادیدكاری بودر كما قال تعالی (الله لا اله الا هو الحی القیوم)
پس هر موجوده سر حیات ساری وهر نسنه نك وجودی وجود حقله قائم اولدیغن مشاهده ایدوب خلقك افعال
وصفات وذواتی حقك افعال وصفات وذاتی ایله باقی ایدوكن تحقیق قیلوب رعایت مراتب ایتمك كركدر كه بقا
دیدكاری بودر (اثر بیلز اولور بلكیم صفات واسماء حسنادن) یعنی بالكز عالم ناسوتدن مأخوذ اولمق دكل بلكه كثرت اسما
وصفاتله ملحوظ اولان عالم لاهوتدن بله منسلخدر زیرا ذات بحت عالمنه قدم بصن كیمسه اسما واوصافدن ال چكمشدز
یعنی كثرت عینه كلمز وحقدن غیریدن خبر بیلز ❁ قال المولی ابو السعود رحمه الله عند قوله تعالی (فله الاسماء الحسنی
وكونها حسنی لدلالتها علی صفات الكمال من الجلال والجمال والاكرام (معمی) یقال عمی معنی البیت ای اخفاه
والمعمی تضمین اسم الحبیب اوشئ آخر فی بیت شعر اما بتصحیف او قلب او حساب اوغیر ذلك قال فی بعض رسائل
المعمی معمی مشتق از تعمیه است وتعمیه در لغت پنهان كردن چیزی را كویند پس معمی چیزی باشد كه پنهان شده

باشد و بحسب اصطلاح نامی را کویند که آن نام کرده باشد در بیتی یا در رباعی یا در قطعه ❁ اب حبیب بدندان کرفتم و کفتم زهی حلاوت اب لااله الاالله ❁ اب حبیبدن مراد (ح) ودنداندن لفظ (سین) در مجموعی حسین اولور (انا الله) معلوم اوله که توحید اوچ قسم اوزرینه در ❁ بری توحید عوام واهل حجابدر که لااله الاالله والاهودر ❁ و بری توحید خواص وارباب کشفدر که لااله الاانت در ❁ و بری توحید اخص واصحاب حقیقتدر که لااله الاانادر ❁ و بو مقامده جنید بغدادی ایس فی جبتی سوی الله ❁ وابو یزید بسطامی سبحانی ما اعظم شانی ❁ ومنصور حلاج انا الحق ❁ بیورمشلردر قدس الله اسرارهم (قال الجنیدی) هر که بدار فنا جبهٔ هستی بسوخت ❁ رمز سوی الله بخواند سر انا الحق شنود ❁ جامه بده جان ستان روی مپیچ از زیان ❁ عاشق بی مایه را عین زیانست سود ❁ سر فنا کوش کن جام بقا نوش کن ❁ حاجت تقریر نیست کز عدم آمد وجود ❁ واکابر عرفادن نیچه لر کلمات مذکوره یی تأویل ایتمشلردر محلنده طلب اوانه امام غزالی حضرتلری بیورمشلردر که انسان کاملدن انا الحق زمزمه سی شجرهٔ موسادن انا الله نداسندن عجیب دکلدر زیرا مظهر اسماء حسنی ومجلای صفات علیادر پس اول معنا که شجره دن ظاهردر انساندن بالطریق الاولی باهردر و بوندن عبد حق اواق لازم کلمز زیرا سر حق ظهور ایتدکده حکم حقکدر عبدك دکلدر لسان عبد آلت کبیدر فافهم (وفی المثنوی) کفت فرعونی انا الحق کشت پست ❁ کفت منصوری انا الحق و برست ❁ آن انا را لعنة الله در عقب ❁ وین انا را رحمة الله ای محب ❁ زانکه او سنك سیه بود این عقیق ❁ آن عدوی نور بود و این عشیق ❁ این انا هو بود در سر ای فضول ❁ زاتحاد نور نه از رای حلول (انکچون فارغ اولدیلر هزاران طور موسادن) بو کلامدن بو امتك اکاملنی موسی اوزرینه ترجیح لازم کلمز بلکه فخر عالمی ترجیح لازم کلور زیرا اکامل امت کمالات محمدیه یه آینه واقع اولمشدر بو سری بیلین اشرف اوغلینك (ع) بنم هر بر تجلیمده هزاران موسیلر حیران ❁ کلامنی توجیهدن عاجز اولور وبلکه ناسزا سوزدنجی سو یلیوب زیاندر ازلردن اولور ناظمك مرادی بودر که اهل فنانك طوری کندی دلیدر پس بو طوردلده تجلی ذاته مظهر اولانلر طور موسادن ال چکرلر وانفسده اولان معنایله اکتفا ایلیوب آفاقی ترك ایدرلر زهی اهل فنا رضی الله عنهم ابدا (لمحرره) حقیقت سرنی طویان ارنلر ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم ❁ اولمزدن اوك اولوب ینه طورنلر ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم ❁ جولر کبی بحر محیطه آقوب ❁ هر ذره ده شمس جماله باقوب ❁ درخت موسی وش کندیمز باقوب ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم ❁ واراق قباسنی صویلنلرقنی ❁ یوقلق عباسنی کینلرقنی ❁ حقله الاالله دینلرقنی ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم ❁ فنا بولوب اسم ورسمی ترك ایله ❁ ترکی ترك ایت یوری ایشك برك ایله ❁ انا الله سرنی سنده درك ایله ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم ❁ بو حلقه یه منکر اولان کیره مز ❁ بو توحیدك کلن زاهد دیره مز ❁ دکه دل بو وردی حق سوره مز ❁ کلك حق دلندن توحید ایدملم (سرابهی) ابهی بهادن اسم تفضیلدر ❁ حسن فائق وجمال رائق معناسنه بو راده سرابهادن مراد سر الله در (طبیب) الماهر الحاذق بعلمه والطب مثلثة الطاء علاج الجسم والنفس کما فی القاموس (بو سودایه دوا ایرمز هزاران خضر وعیسادن) زیرا خضر وعیسی دخی دوایی فخر عالمدن بولمشدر یعنی خضرك حیاتی وعلم لدنی یه ورائتی مسیحك فیض روح وجمیع معالجاتی فخر عالمك شفاعتی و بلکه نفس عطاسیله در زیرا عالم ارواحده جمله انبیا ورسله مقامات بخش اولان اودر وبو امتك اولیاسنك سائر امم اولیاسی اوزرینه مابه الرجحانی بودر که اولیاء امتك فیضی با واسطه در زیرا انلر انبیادن وانبیا دخی فخر عالمدن اخذ ایتمشلردر بو امتك اولیاسی ایسه بالذات فخر عالمدن اخذ ایدرلر پس بونلر بو معناده انبیایه مشارك اولمش اولورلر انکچون (علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل) بیورلمشدر فافهم الحاصل برامت که بالذات درکاه والای جناب احمده منتسب اوله اکاغیره التجایه حاجت یوقدر زیرا بودرکاه مقسم ارزاق صوریه ومعنویه وشفاساز امراض قالبیه وقلبیه در (لمحرره) دراطفك کشاده در هر کاه ❁ بو یله اولسون اولیجق بردرکاه ❁ دم عیسایه احتیاج قومه ❁ فیض روح ایله یارسول الله (اکر اهل حجاب آنی محقق بیلسه کیمدر ❁ چو کورمز یوسفك یوزین نه حاصل چشم اعمادن) اهل حجاب اهل کشفك مقابلیدر یعنی بر کیمسه نك چشم بصیرتندن پرده زائل اولوب فخر عالمی حقیقت اوزره کورمسه ونه سر عظیم ایله متحققدر بیلسه اول کیمسه شول اعمایه بکزر که جمال یوسفی مشاهده دن محرومدر بونده تنبیه واردر که کشفی یه تقاید مرتبه سنده بیلدیکی کفایت ایتمز زیرا برنسنه یی وراء پرده دن رؤیت کبیدر ❁ سؤال اولنورسه که فخر عالمی حقیقت اوزره بیلك ممکنمیدر جواب بودر که انك علمی حقه مخصوصدر ❁ ولکن انبیا وکمل اولیا بقدر الاستعداد انك ذوقی مرتبه سن بیلشلر لکن ذوقیله متحقق اولامشلردر زیرا سلطانك حالنی تخته جلوس ایتمین بیلمز تفتیش ومشاهده ایله بیلدیکی تام دکلدر ❁ الحاصل هر بره علم دخول ایتمز وهر علم دخول ایتدیکی بره قدم دخول ایتمز فافهم (قال فی انوار المشارق من اللطائف الاتفاقیة ان الاسف فی اللغة الحزن والاسیف العبد وقد اتفق

اجتماعهما فی یوسف علیه السلام انتهی * و یوسف قد یهمز و یثلث سینهما الکریم بن الکریم بن الکریم بن الکریم
کما فی القاموس والاصح انه اسم عبری ولذا لم ینصرف للعجمة والتعریف ولو کان عربیا لانصرف وقیل عربی والاصل
یوسف علی وزن یوجب الا انه غیر کما تغیر الاعلام المنقولة کما فی شمس بن مالك بضم المیم والاصل شمس کضرب مجهولا
کما فی الحواشی العصامیة (تخت) خاء معجمه ایله در شرحی مرور ایتمشدر (شمس زهراء) ازهرك تأنیثیدر اشراق
ایدیجی یعنی یلدرایجی دیمکدر (عیان ایتدی دلالاتی) مقصود معجز اندر که کندی صدقنه دالدر (بیان ایتدی
مقالاتی) مراد قرآن ذی شاندر (تمام ایتدی کمالاتی) یعنی کمالات علمیه وعملیه یی اتمام ایلدی وآیات تکوینیه
وتنزیلیه نك حقائقنی سویلدی (یتشدردی مهیاتدن) یعنی خلقك صلاحی ایچون تهیئه وآماده قیلنان اقوال
وافعال واحوالدن والتهیئة فی الاصل اظهار هیئة الشیء واحداثها ثم استعملت بمعنی الاصلاح والترتیب والاتمام
وما یناسبها قال تعالی حکایة (وهیی لنا من امرنا رشدا) (حدودی ایلدی اجرا) محصنی رجم وغیر محصنی جلد ویدسارقی
قطع وشاربی ضرب کبی * والحدود جمع حد هو فی اللغة المنع و فی الشرع هی عقوبة مقدرة وجبت حقا لله تعالی
(عهودی ایلدی ایفا) عهود عهدك جمعیدر عقد و یمین وامان ووصیت وذمت معناسنه (ایفا) عهدنه وفا ایتمك یعنی
یرینه کتورمکدر (لمحرره) حق تعالی بزه کوستردی حدود * فالدی مبهم اولدی هب محدود * حدکی ایتمه تجاوز
امدی * ایله هر لحظه ده وفای عهود (احکام) حکمك جمعیدر حکم قضادر * یقال حکم بینهم ای قضا ومنه در یقال
حکمه ای منعه والحاکم منفذ الحکم قهستانی شرحنده کاور که حکم سر یمنده معانی متعدده میانده مشترکدر
برمعناسی خطاب الله در که کلام نفسی دخی دینلور و برمعناسی خطاب اوزرینه مترتب اولان اثر یعنی وجوب
وحرمت وندب وکراهت واباحت وسائر خطاب ایله ثابت اولان صفات افعال مکلفدر پس بومعنایه کوره حکم
محکوم معناسنه اولور یعنی مجازاً مصدر مفعول اوزرینه اطلاق اولنور فمعنی حکم الشرع مثلا الاثر الثابت بخطابه
تعالی و برمعناسی دخی افعال شرعیه اوزرینه مترتب اولان اثردر نمازده صحت و بیعده ملك وفعل اوزرینه ثواب وترك
اوزرینه عقاب کبی (واعلم ان الحکم یفتقر الی الحاکم وهو الله تعالی لا العقل لانه آلة المعرفة والی المحکوم به وهو فعل
المکلف والمحکوم علیه وهو المکلف (ثری) قال فی القاموس الثری التراب والارض (ثریا) بالضم وفتح الراء وتشدید
الیاء اولکردیدکلری التی یلدز که ایکیشر ایکیشر بری بری مقابله سنده اولور منازل قمردندر بوراده ثری ایله مراد
سفلیات وثریا ایله مراد علویاتدر یعنی فخر عالم سفلیات وعلویاتده حکمنی یورتدی نتکیم مصداقی کچمشدر (مقدس)
منزه و پاك (معرا) تعریه دندرعاری قیلمق معناسنه (آراء) افکار معناسنه در وقد سبق یعنی الله تعالی عقول وافکار
ایله بیلمکدن مقدس ومعرا ومبرادر * و فی الحدیث کل ما هجس بباالك او خطر فی خیالك فالله سبحانه بخلاف ذلك
(لمحرره) کنهکه یا الهی کیرمدی نقل * ذاتکه فی الحقیقه ایرمدی عقل * قطره دریایه نیجه واصل اوله * ذره مهر جهانی
نیجه بوله * بحر ذاتك باقلسه ناپیدا * کوریلن موج نوردر محضا * حارفی درك نورك الابصار * تاه فی تیه سرك
الافکار * هذه دار ابن بانیها * لا یری ماسوی مبانیها * یعنی من دار فی حریم الدار * لم ینل غیر رؤیة الآثار * عجبا من
ظهور نور صفات * عجبا من بطون کنه الذات (انذار) یقال انذره بالامر اعلمه وحذره وخوفه فی ابلاغه (بشری)
مژده نك اسمیدر (غبراء) ارضدر نتکیم ابوذر حدیثنده مرورا یلدی اغبرك تأنیثیدر غبارندندر توز معناسنه (سرا)
سرایدن مخففدر پادشاهلر وعظماء اولدیغی خانه یه دیرلر (ولدان) ولیدك جمعیدر صبی معناسنه بوراده مراد خدمتنه
صالح اولان جنت خدامیدر بعضیلر بوکود کانی الله تعالی محض فضل وکرمیله برای خدمت بهشتیان جنتده خلق
ایتمشدر دیمشلر * و بعضلر اطفال مشرکین اولمغه ذاهب اولمشلر * قال تعالی (یطوف علیهم ولدان مخلدون (حوراء)
احورك مؤنثیدر کوزینك آغی وقاره سی شدتله آق وقاره اولان عورت وعند البعض کوزی بالکلیه قاره اولان آهو
کبی (بعدذا) حور العین خدمت وتمتع ایچوندر ولدان یانکز خدمت ایچوندر (و فی مناقب الکردری حرمة اللواطة
عقلیة فلا وجود لها فی الجنة وهو الصحیح کما فی الاشباه واما ما ذهب الیه المولی الشهیر بزیرك زاده من تجویز اللواطة
فی الجنة مستدلا بقوله تعالی (ولکم فیها ما تشتهی انفسکم) ونحوه فمن خباثة طبعه وقصور علمه وعقله وقد بسطنا
الکلام فی جوابه فی تفسیرنا الموسوم بروح البیان (کفر) بالضم والقیاس الفتح لغة الستر والتغطیة قال لبید * یعلو
طریقة متنها متواتر * فی لیلة کفر النجوم غمامها * وشریعة عدم الایمان عما من شانه ان یکون مؤمنا (نار کبری)
نار کبری حقیقتده نار قطیعت وهجراندر که (تطلع علی الافئدة) انك شاننده در و بونار دن خلاص اولنمز نار صغرانك
تأثیری یوقدر حضرت ابراهیم علیه السلام کبی وظاهرنه تأثیر ایتسه دخی باطننه المز یوقدر منصور حلاج کبی زیرا
انك النی وایاغن کسدیلر وآتشه یاقدیلر متألم اولمدی جمله عالم استغراقده اولدلر دخی اکا قیاس اولنه امابونار دن

خلاص اولمیلر ظاهر و باطن المزده اولورلر (جمله احکامی کاهی) هی نك مرجعی احکامدر یعنی کاینغی وحقیقتی اوزره (ذکری) تذکیردن اسمدر بشری تبشیردن اسم اولدیغی کبی (کبری وصغری) کبری اکبرك وصغری اصغرك تأنیثیدر مراد صغائر وکبائر اطلاق اولنان کناهلردر ولیکن صوفیه قتنده کبائر دیدکلری تعینات جسمانیه یه تعلق وصغائر تعینات روحانیه یه ارتباطدر پس حب دنیا وآخرت وعلوم ظاهره وباطنه وشرك خفی وجلی وبونلرك امثالی مذکورده داخلدر فافهم فقد رمزت فان فیه کلاما فوقه (اهواء) هوانك جمعیدر وهو ما یمیل الیه الطبع وتهواه النفس بمجرد الاشتهاء من غیر سند مقبول ودلیل معقول (صنم) صنم ایله وثن مابیننده فرق بودر که وثن جواهر ارضدن یعنی التون وکومش وباقر وامثالندن و یاخشب وحجاره دن آدمی صورتنده معمول ومعبود اولان جثه در صنم جثه سز اولان صورتدر دیوارلرده منقوش اولان کبی بعضیلر معکوس و بعضیلر دخی مابینلرنده فرق یوقدر ایکیسی بردر دیمشلر قال تعالی حکایة عن ابراهیم علیه السلام (واجنبنی و بنی ان نعبد الاصنام) بوراده اصنام صوری ومعنوی اولنلره شاملدر یعنی اکر ذهب وفضه وامثالی واکر نفس واولاد وازواج وتجارات وغیر بلردر جمله ماسوی الله اولمغله صنم قبیلندندر پس عاشقه لازمدر که کعبهٔ دلی پنخانه ایتمکدن احتراز ایلیه (لات) طائف دیدکلری محلده ثقیف قبیله سنك بتی اسمیدر (وهی فعلة من لوی لانهم کانوا یلوون علیها و یطوفون بها (عزی) اعرك تأنیثیدر غطفان قبیله سنك بتی اسمیدر قال تعالی (افرأیتم اللات والعزی ومنات الثالثة الاخری) منات هذیل وخزاعه قبیله لرینك صنمی اسمیدر (وسمیت مناة لان دماء النسك کانت تمنی عندها ای تراق (بعد ذا) کلام ناظمده لات وعزی واو عاطفه تقدیریله صنم اوزرینه معطوفدر عطف خاص علی العام طریقیله مقصود مکهٔ مکرمه بی واکا تابع اولان بلادی کیمی کندی مباشرتیله وکیمی دخی خلفا ووکلاسی مباشرتیله اثرشر کدن پاك ایدوب اسلام وتوحیدی عالمه اشاعت ایلدیکن بیاندر (در بغا اه) در بغ حسرت ودرد معناسنه درآه دردوحالتله کلان نفسدر اصلنده در بغ واه در واو عاطفه بی الفه قلب ایتمك قاعدهٔ عجمدر نتکیم سراپادیرلر سرو پاده وکاپیش دیرلر کم و بیشده باش دخی اپاق واکسك دخی ارتق دیمکدر (سفر) حضرك ضدیدر یعنی سفر فیحتین ایله قطع مسافه و بریردن بر یره حرکتدر حضر اقامتدر ویقال الحضر ضد البدو ودیمشلردر که سفر فانك سکونیله کشف معناسنه درسفر مسافرك نیك وبددن اخلاقنی کشف ایتدیکیچون سفر دینلدی بوراده مراد دنیادن آخرته یعنی نشئهٔ دنیویه دن نشئهٔ برزخیه یه انتقالدر (بقا) موطن آخرتدر که انده اقامت باقیدر وصورتنه تغیر وتبدل کلمك یوقدر نتکیم نصوص کثیره ایله مثبتدر (مفنی) فنایدر که دنیادر وفنا معناسنه مصدر میمی اولمق دخی جائزدر (الهی) اغله کوزم اغله عمان اولنجه * اکله کوکل اکله درمان بولنجه * عاقل اولان فرصت بیلور بودمی * امان ویرمز اجل قدح طولنجه * بوفنادن اخر سفر ایدرسن * کاربان حاضر اولوب وقتك کلنجه * اکرنبی اکر ولیدر بونده * طورمز کیدر حقه طوغری یولنجه * عاشقلر بو یولك طوغریسن استر * صاغی قیوب کتمز اکری صولنجه * بودریانك بولمزهر کز کنارن * حق بردلی عشق پاکه صالنجه * قدم همتی باصمق کرکدر * برمرشد کاملدن ال النجه * حقیا فنا و بقایه ایرش * سعی ایت بو اسراری سنده بیلنجه *

فی وفاة النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

کل ای طالب طلب قیلسك طلب قیل مطلب اعلی
سورسك حق سوکل سوکه حقدر مقصد اقصی

ندرسین بوفنا ملکی چو سن فانی جهان فانی
بقای لایزال استه که جنت ملکیدر ابقی

ندندر قانع اولمش سن هوایه ترك ایدوب هوبی
ایچرسك جام هودن ایچ هوادن کچ هو المولی

مجرد هونك آدنده خیال اولور همین حاصل
ولی دلال اولور کیرو خیالی و صلنه اولی

اکر اسمن او قود کسه مسما سین طلب ایله
بوجه ده استکل آبی که صوده عکسیدر ادنی

مصفا اول صفاتکدن نیته کیم آچلور آهن
کوره سن ذاتکی صافی اچیله آینه اصفی

بولاسن کوکلك ایچنده علوم انبیایی سن
کیم اندنه کتاب اوله نه درس اوله نه خود فتوی

ایریشه جانك اول نورك مقامینه حقیقت یل
که پیغمبر بیور مشدر که نور زمدر بنم ایهی

کوریسر امتم جانی بنی شول نور له دیدی
که بن اول نور له هردم کورورم انلری اسنی

انك اول نور لاهوتی احاطه قیلدی ناسوتی
اکرچه اول بوجه ذاتی کوزکدی اولدی هم اخفی

اولو بدی اللی اوچ یل مکه منزل
مدینه ده هم اون یل اولدی نازل

چو یاشی التمش اوچ اولدی رسولك
هلالی ای اولوب طولدی رسولك

پس ایندی اخرایت اشبو قرآن
تمام اولدی انکله جمله قرآن

﴿ قال الله تعالى واتقوا يوما ترجعون فيه الى الله ثم توفى كل نفس ما كسبت وهم لا يظلمون ﴾

كه قورقك چونكه آخر اولیسرسز	شو كونكيم حقه راجع اولیسرسز
بولیسر كل نفس نيجه قيلينه	كه حق ظلم ايلز اصلا قولينه

(مطلب اعلى * مقصد اقصى) حق تعالیدر شرحى مرة بعد اخرى كذر ايتمشدر (ملك) الفرق بين الملك بالضم (والملك بالكسر ان الملك بضم الميم يعم التصرف فى ذوى العقول وغيرهم و بكسرها يختص بغير العقلاء) بوراده ملك ضمله مملكت معناسندر كه بتون دنيا ومافيهادر (هوى) تعريفى كذر ايتمشدر معلوم اوله كه (هو) ايله هوايى فرق ايدن ياء علتدر پس علت ياء هوى زوال بولسه هوقالور (لمحرره) چكه كور اجتهادله يايى * آته كور پاى هوادن يايى (مولى) برقاج معنايه كلور بوراده مناسب اولان رب ومالك وناصر ومنعمدر (خيال) صورت (همين) انجق (دلال) زياده دلالت ايديجى اولى اكا صفتدر يعنى اكرچه محجوب وغافله كوره (هو) اسمندن حاصل اولان مجرد برخيالدر وليكن خيال وصل حقه دلال اولى اولان بنه هودر يعنى خيال مجرددن خيال وصله واصل اولنلر روز ومسا اسم هو بى ورد ايدينوب كثرت اشتغال ايله نائل اولمشلردر پس هو اسمى طالب هويه كوره مسمايه دلالدر الحاصل هوسز هويه وصلت بوقدر هواستين اسم هويه ملازمت ايتمك كركدر * بومقامك تحقيق بودر كه هواسمى مثلا ملفوظ ومذكور اولديغى جهتدن سادات صوفيه قتنده اسماء مجازيه دندر وهراسم مجازينك مدلول حقيقيسى واردر كه اكا اسم حقيقى ديرلر مجبى اسمنه كوره تعين ماء كبى وهراسمنك مدلول حقيقيسى اسم جامعك ومسمانك تحت حيطه سنده در پس بر كيمسه ذكر اولنان اسم مجازى يه حسب الطاقه اشتغال ايلسه المجاز قنطرة الحقيقة مقتضاسنجه اسم حقيقى يه واصل واندن مسماى حقه داخل اولوب مجازدن حقيقته بلكه حقيقة الحقائقه عبور ايدر وعالم صورت جسرندن صحراى معنايه كچر كيدر وتوجه واشتغالنك قوت وكمالنه كوره الله تعالى اكا اول اسم شريفك مرتبه سندن تجلى ايلر وكوش جانه نيجه كلمات الهيه سويلر الحاصل اول كيمسه مشغول اولديغى اسمك ظاهرا وباطنا اثرين كندنده مشاهده قيلور وانك تجليسى سببيله انفس وآفاقده بيلديكى معلوماته واصل اولور پس اشتغالده فائده اشتغال اولنان اسمك سريله مناسبت وبومناسبت سببيله مسمايه آشنالق تحصيل ايتمكدر (لمحرره) ذكر وفكر ماسوايى نيلسون * قوللرك وردى هوالمولى درر * هويترى غيرى هوايى نيلسون * قوللرك وردى هوالمولى درر * رهنماهودر سراى وحدته * آشناهودر جمال حضرته * هوايله ايردى ايرنلر وصلته * قوللرك وردى هوالمولى درر * وارخياله آلدانواب قالمه صاقن * عينه ايرعيبى هنرصانمه صاقن * هودبو كيربوله يا كلمه صاقن * قوللرك وردى هوالمولى درر * كيمكه هو بيله آچه بال وپرى * لامكان اولور اكا سيران پرى * وارميدز بر ذكر هودن ايلرى * قوللرك وردى هوالمولى درر * ايتمدن جسر مجازيدن كذر * كورمدى كيمسه حقيقتدن اثر * حقيا حقه وصوله هو يتر * قوللرك وردى هوالمولى درر (اكر اسمن اوقودكسه مسماسن طلب ايله) يعنى اكر محبوبكك اسمنى بيلوب اوقودكسه يالكز اكا قناعت ايتمه زيرا كاغدده مرتسم اولان صورت پادشاهك عينى دكلدر بلكه مدلول حقيقيه واصل اول مثلا وزيرى بول بعده مسماى حقه دخول ايله يعنى وزيرك سببيله پادشاهك لقاسيله روزن باصره يى پرنور ايله (يوجه ده استكل آيى كه صوده عكسيدر ادنى) بوكلام تشبيه طريقيله يعنى اسم مجردك اثرى قرك صويه منعكس اولان پيكرى كبيدر واسمك مسماسى فلك اولده مركوز اولان قر حقيقى كبيدر پس دنى همت اولان سفله نظر اندازاولوب ماهك صويه منعكس اولان خياليله قالور وكرچكدن ماهى كوردم وسرنه ايردم صانور وعالى همت علوه كردن افرازاولوب ماه مزبورك كندينى بولور وحقيقت اوزره ماهى كوروب او يانور الحاصل حقه وصول مراتب اوزره در پس انفس وآفاقده آثار اسما وصفاتى ومشاهده دن محجوب اولان كيمسنه شول اعمايه بكزر كه جمال يوسفى اصلا مطالعه يه قادر دكلدر وسر وصالدن بى بهره درو يالكز آفاقه كوره صاحب شهود اولان شول كوزلرى خيره لى كيمسنه يه بكزر كه فى الجمله مطالعه دن حصه مندر شهودك ابتدا قاپوسى بودر بورتبه يه توحيد شهودى ديرلر وانفس وآفاقده معاينه صاحبى اولان كيمسنه شول ديده سى كحل جلا ايله مجلى اولان كيمسنه يه بكزر كه بالجمله شهوددن بهره وردر بورتبه يه تجريد ديرلر زيرا كنز مخفينك دررى اولا آفاقه وثانيا انفسه نثر اولنمشدر پس سالك مكاشفه عروج حالنده ابتدا ظاهر اولان مرأت آفاقده انوار اسماء حسنى بعده مرأت انفسده رونما اولان آثار صفات عليادر قجانكه كثرتدن وحدت آفاقه ترقى ايلدى توحيد اهلى اولدى وقجانكه موحدى افاقدن تقطيع ايدوب وحدت انفسه ترقى قيلدى تجريد رتبه سن بولدى وبوايكى مرأتدن شهودى تقطيع ايدوب حق كندى ذاتنده

شهوداهلی اولان کیمسه شول وجودی سراپادیده اولان کیمسه یه بکزر که حقیقتده رؤیت نسبتی اندن منقطعدر
وانك حالنه رؤیت دیمك مجرد تفهیم ایچوندرو بورتبه یه تفرید دیرلر (سبق المفردون) اکا اشارتدر پس سالك حقه
لازمدر که بو اطواردن کذر ایدوب لاتعین عالمنده تفرید مرتبه سندن حتی شهود منزلنه دك سفر ایلیه واهل آفاق
وانفسك قیودندن مطلق اوله الان علی ماکان علیه سرنی حقیقت اوزره بیلوب (لم یکن شیأ مذکورا) رمزنی درك
ایلیوب خیالاتدن خلاص اوله وحتی مظاهرده طلب ایلیه بلکه وجه کلی ایله توجه ایلیوب سر السر ایچنده بوله
عجبدر که زمانه متصوفه سندن توحید آفاق آفتابندن لمعه بولنلر مقصود حاصل اولدی صانورلر و بینهم و بین
المطلب الاعلی کما بین الارض والسماء اف لهم واظنونهم الکاذبة ولدعواهم بان لهم الحالات القلبیة الجاذبة (آهن)
تیمور معناسنه در یعنی آهن ژنك خورده استاد حاذق الندن جلا بولدیغی کبی سندخی برمرشد کامل تربیه سی
یوزندن قلبه صفاویر یعنی ژنك شالی اولان صفات نفسانیه یی واوصاف بشریه یی سلوب تصفیهٔ دل ایله تا که
مقصود کلك صورت وسری آینه کده جلوه کرورونما اوله کاه مرآت و کاه مرئی اوله سن زهی سعادت کبری (علوم
انبیا) مراد علوم لدنیه در که محض موهبه در یعنی کتاب ودرس و اکتسابله دکلدر زیرا کوکل عالمنه اسم ورسم
وقانون صغمز بلکه اول باغك میوه لرنی بی دست وحرکت قوپارلرو بی لب ودهان تناول ایدرلر عقلدن خارج
نسنه در الله تعالی میسر ایلیه (لمحرره) لذت عشقی نه بیلسون زاهد ❁ ایچمدی چون می مذاق صرف ❁ کیمکه
من لم یذق اوله انك ❁ اولدی آخر جزاسی لم یعرف (ابهی) احسن دیمکدر زیرا بهاء حسن معناسنه در (اسنی) اعلی
وارفع دیمکدر زیرا سناء مدله رفعت معناسنه در یعنی فخر عالم امتنی نه نورله مشاهده ایدرسه امت دخی انی اول نورله
مکاشفه ایدر واول نوردن مراد نور لاهوتی ونور ولایت ونور تجلیدر که جانه حاصل اولور وجان انکله مغیباتی کورر
ومطلوب اولان نسنه یه ظفر بولور ولیکن فخر عالمك مشاهده سی احاطهٔ عظیمه وکلیت وجهی اوزرینه در اکامل
امتك ایسه کندی اسملرینه کوره در پس عالم معنانك نوری اصلده بردر هر مکاشفه استعدادنه کوره اندن حصه
واردر وبورك شواهدندن بری بودر که ناظم قدس سره کتاب محمدیه یی تألیفدن صکره نورمذکور ایله عالم معناده
فخر عالمه ملاقی اولوب کتاب مزبوری حضورنه عرض ایتمشدر وامام غزالی قدس سره دخی احیاء العلوم نام کتابنی
فخر عالمه امضا ایتدرمشدر مشهور ومتعارفدرو بوحالت یقظه حالنده انسلاخ ایله اولور ایکن بوصورتده مرئی
اولان فخر عالمك حقیقت اوزره روح مطهری میدر دکلیدر اختلاف واردر بعض کبار کورینن صورتینه رائینك
کندی حقیقتندن مثالدر دیمشلردر نتکیم بعضلر خضر علیه السلام رائینك صفت غالبه سی صورتی اولمغه ذاهب
اولمشلردر استانبولده متواری خاك اولان تاج ارباب صفا شیخ وفا حضرتلری کندویه منسوب اولان جامع شریفده
وعظ ایدرکن بر شخص ظاهر اولوب شیخه دست وزبان درازلق ایلیوب (اذا جاء الحال ذهب المقال) دیمشدر شخص
مزبور ایچون شیخك روحانیتی صورتیدر دیمشلردر و شیخ بو وقعه دنصکره مجلس وعظه جلوس ایتمیوب محراب اوکنده
بنا ایتدیکی حجره ده اوزادنه مشغول اولدی (قال فی انشاء العیون ارواح الانبیاء والشهداء بعد خروجها من
اجسادهم تعود الی تلك الاجساد فی القبر واذن لهم فی الخروج من قبورهم التصرف فی الملکوت العلوی والسفلی
ومن ثم قال ابن العربی رؤیة المصطفی صلی الله علیه وسلم بصفته العلویة ادراك له علی الحقیقة وعلی غیر صفته العلویة
ادراك للمثال انتهی ❁ ولیکن بو کلامده واقع اولان ابن العربی شیخ محیی الدین ابن العربی شارح موطأ امام ابو بکر
ابن العربی اولمغه محتملدر اکرچه ابن حجر فرق ایدوب ابو بکر بن العربی بالام واما محمد بن عبد الله الحاتمی الطائی الصوفی
فابن عربی بدون لام دیمشدر والعلم عند الله تعالی (لاهوت) عالم اسما وصفات وناسوت عالم بشردر بوراده ناسوتدن
مراد جمله عوالمدر ولیکن لاهوته مقابله ایچون تخصیص اولندی زیرا فخر عالمك نور لاهوتیلری عالم امر وعالم خلق
یعنی ارواح ومثال واجسام وسائر بونلرك تحتنده مندرج اولان عوالم جزئیه یی بالجمله محیطدر (اکرچه اول بوجه ذاتی
کوزکدی اولدی هم اخفی) اول ذات عالمینك کوزکسی بو عالم ملکه کلوب التمش اوچ بیل معمر اولمسی واخفی اولدیغی
بو عالمدن انتقالیدر یعنی آنك نورینك احاطه سی ذات عالمینك ظهورینه و یا خفاسنه موقوف دکلدر بلکه ظهور
وخفاسی حالنده احاطه سی یکساندر زیرا خفا نسبت ایله در یعنی ظهوردن جمیع عوالمده متصرف اولدیغی کبی
خفاده دخی متصرفدر بونك حقیقتی بودر که ارواح جزئیه عالم شهادتدن نقل ایدیجك شهادت انلره غیب وغیب
شهادت اولور فاما ارواح کلیه یه کوره بویله دکلدر بلکه جمله مواطن شهادتدر انکچون انلره حبس وقید یوقدر مراد
ایتدکلری عوالمده سیر ایدرلر پس اکامل امتك حالی بو اولیجق فخر عالمك نیجه اولاق کرك قیاس اولنه (قال بعضهم
ظهور الکرامة من الاولیاء انما هو بعد الموت الاختیاری بوجوده لا بفقده فالموت لاینافی الکرامات فالاولیاء

يظهرونها بعد وفاتهم الصوری ایضا انتهی انکچون جسده تعلقی اولان روحی نیامده اولان شمشیره تشبیه ایتمشلردر شمشیر نیامدن بیرون اولیجق زیاده کارکر اولور پس فنا و بقا اهلنه فنا و بقا بردر فافهم (صائب) مشو بمرك زامداد اهل دل نومید * که خواب مردم آکاه عین بیداریست (لمحرره) یارسول الله دهانك منبع آب حیات * یا حبیب الله جنانك مطلع انوار ذات * چکمسیدی پرتو کدن چشمه سرمه مهر و ماه * ایتمز یدی روز و شب هر بری سیر کائنات * هر بری برطوطئ کویادر عشاقك سنك * و یره لی نطقك دماغه لذت قند و نبات * کثرت اسماسنك ذاتك کتابی شرحیدر * وحدتك آیاتنی تفصیل ایدرست جهات * فیض اسم اعظم ایله زنده دردائم دلك * ذاتکه کلمز تغیر لحظه ای کامل صفات * عشقك ایله دور ایدر بونجه ملك بونجه فلك * مرکز عشقکده بولدی جمله عالم ثبات * رؤیت دیدارك ایله عید اکبر ایلیه * قیل تجلی حق ایچاره یه روز وفات (مکه مدینه) دیمشلردر که بر کیمسه بر شهر ده درت سنه قدر اقامت ایلسه اول شهر اهلندن اولور یعنی اکا نسبتی صحیحدر الحاصل مادرزاد اولدیغی یره نسبتی درست اولدیغی کبی نشو و نما بولدیغی محله دخی درستدر انکچون فخر عالمه هم مکی و هم مدنی دینلو راصول حدیث کتابلرنده مسطوردر که طائفهٔ عرب اسلامدن اول قبائله انتساب ایدرلردی بعده قری و مدنده سکنی غالب اولمغین انلردخی عادت عجم اوزره اوطانه انتساب ایلدیلر و اکثر یك نسبی ضایع اولدی دیمشلردر که عرب طائفه سی بادیه ده یعنی بیابانده اقامت ایله تمدح ایدرلر (کما قال ابن الرومی) هذا ابو الصقر فردا فی محاسنه * من نسل شیبان بین الضال والسلم * بو بیتك معناسی بودر که ابو الصقر دیدکاری کیمسه محاسن ذات و مکارم اخلاق و صفاتده منفرد در و اشجار بادیه دن ضال و سلم دیدکاری آغاجلرا راسنده نازل اولان نسل شیباندن متولد و نا شیدر یعنی انلر برقومدر که فصاحتلرنی حفظ ایدوب شرفلرنی صونا دائما بادیه نشین اولورلر و خلقله یعنی اهل حضر ایله اختلاط ایتمزلر زیرا مخالطه عزتی و حضور حرمتی ازاله ایدر ای بحسب زعمهم و اعتقادهم (لمحرره) مولدمدن سؤال ایدر وارسه * اوغراسون روم ایلنده آیدوسه * نره در منشأی دین شهری * منشأم بیلسون ادرنه شهری * دخی روح البلاد استانبول * که دیمشلر اکا اسلامی بول * روم ایلنده دخی اسکوب ایچره * یعنی باغ ارم اسلوب ایچره * ایلدم سالها توطن بن * صکره قیلدم بروسه یی مسکن * حقیا لاتکن زمانیا * حقیا لاتکن مکانیا * حقدر اصل وجود موجودات * جانب اصله طوغری قیل حرکات * جون وفاسزدر بو باغ جهان * اولور آخر بهاری خار و خزان * عندلیب دل ایلسون فریاد * کیمسه بو باغده اولدی دلشاد * سنك اولسه بو قدر روم و عجم * طوتسك الده بیجه بیل جام جم * شربت موتی ایچرسن آخر * منزل قبره کوچرسن آخر * کلدیکك یوله دونرسن لاریب * آچلور کوزلریکه عالم غیب * نور اولور مسکنك و یا خود نار * نار هجره دوشن همیشه بنار * کل بو کون کوزله علو مکان * اوله مال و منالله خندان * بو قلغی بیشه ایلیوب جانه * فقرله ایرجناب جانانه * جامهٔ مستعاری سلب ایله * سنی پاك ایله بر بهانه ایله * چون دیسك لا اله الا الله * اوله دعوا که حسن حال کواه * دله کلمز تسلی تا او کریم * ایتمیه فیض تجلی عظیم * عاقبت خیرنی بولان انسان * انسی مولا ایله بولور ای جان * قال الله تعالی (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) مراد یوم موت و یا یوم قیامتدر یعنی خوف ایدیکز اول کونك عذابندن که انده الله تعالی یه باز کردانیده اولورسکز پس اکا رجوعه حاضر و آماده اولیکز (ثم توفی کل نفس ما کسبت) پس هر نفسه عملنك اکر نیك و اکر بد جزاسی تمام و یریلور (وهم لا یظلمون) وانلر نقص ثواب و تضعیف عقابله ستمکرده اولمزلر زیرا هر کس خانه سندن جهت شمسه نقدر روزنه آچرسه اوقدر نور بولور و اوقدر ظلمتدن قورتلور پس کونشك صاحب خانهٔ مظلمه ظلمی یوقدر (بعدذا) بو آیت شریفه سوره بقره دن ایکیوز سکسانجی آیتك مطلعیدر و سوره بقره مدنیه در ابن عباس رضی الله عنه بیور مشلر که آیت مذکور خاتمة الوحی والانزالدر یعنی جبریلك الك آخر کتوردیکی آیتدر بو آیتك نزولندن صکره فخر عالم یکرمی بر کون و یا سکسان بر کون و یا یدی کون و یا اوچ ساعت معمر اولدی دیمشلر والعلم عند الله تعالی (لمحرره) دنیا برآندر انی نیلرسن * صوکی یوق بو جهانی نیلرسن * قنغی مرغ دل ایتدی بونده قرار * بو خراب آشیانی نیلرسن *

﴿ قافیة الباء ﴾

چو جبرائیل کلوب حقدن بو وحی ایلدی پرتاب	بو آیتدن رسول الله اجل حکمن ایدوب دریاب
بلا له امر قلدیکیم نمازه جمع ایده خلقی	دیرلدیلر طو اوب مسجد اوتوردیلر قو اصحاب
چیقوب منبرده اللهك کالینه ثنا ایتدی	نها یتجه بلا غتجه خطابت ایلدی ایجاب

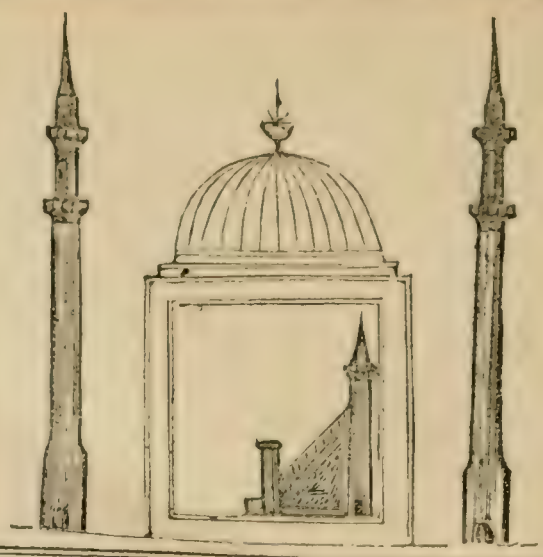

برای استماع نصیحت رسول اکرم حضورینه صحابه نك مجتمع اولدقلری مسجد محترمدر

جنانه ایلدی تشویق جهمدن ایدوب تحذیر
جهاده ایلدی تحریض نصیحتده ایدوب اطناب

شورسمه قورقدیلر اصحاب که قانلو باش آقتدیلر
دیدیلر یارسول الله بوحالی ایتدك استعجاب

دیدیکم بیلك ای اصحاب وداع ایدرونن سیزه
که صادقلر دکزدینده سیزه اولمیشدم نساب

ولی سزدن بریکیزی خلیل ایدنمزم اصلا
ایدنسیدم ایدینوردم ابو بکری خلیل الباب

که زیرا کیم بنی الله خلیل ایلدی کندویه
کیم ابراهیمی کندویه خلیل ایتمیشدی وهاب

بکا بو کیجه هب ویردی برك کوکك کلیدینی
خزائن قاپوسن آچدی بکا فتح ایلدی ابواب

بیلك کیم اوش یقین وقتده قویام سیزی فرقتده
کیم اولم شربتن جام اجلدن ایدرم اشراب

مثنوی

که حکم الله بو در اشبو فناده
که کیمسه فانیه فانی فناده

مقرب کرملك کرمرسل اوله
بقا بولمایه الا آخر اوله

بیلك کیم هم بنم ختم النبیین
که بند نصکره کلمز بردخی دین

بن اول آخر زمان پیغمبریم
که جمله انبیانك رهبریم

بنمله کامل ایتدی دینی دیان
بنمله آخر اولدی جمله ادیان

(پرتاب) اوزاغه آتلان اوق و یلدرامق معناسنه در بوراده ایکی معنایه بیله حمل اولنمق وجهدر یعنی جبریل بو وحیی منزل اوقی کبی سرعتله انزال و یااظهار ایلدی (اجل) هوالزمان الذی علم الله انه یموت فیه وفی اللغة الاجل مدة الشیء (دریاب) دریا بیدن یعنی اکلمق معناسنه درفهم کبی (بلال) الحبشی رضی الله عنه ترجمه سی مرور ایتمشدر دیمشلردرکه فخر عالمك وفاتی اولین وآخرینه مصیبتدر پس اهل اسلامك جمله سی بو معنایه کوره مصیبت زده در بو مصیبتك ابتداسی بو اولمشکه بر کیجه فخر عالمه داعیه حاصل اولوب مدینهٔ منوره ده بقیع نام مقبره یه چیقوب اهل قبوره دعا واستغفار ایلدی وحقدن تجلیات ذاتیه بولوب سعاد تخانه سنه عودت قیلدی واول صباح سر مبارکلرنده صداع ظاهر اولوب برقاچ کون عصابه بسته ازواج مطهره میانده قسمه رغایت ایلیوب آخر جمله نك حسن رضاسیله حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها حجره سنده تمریض اولندیلر و برکون صحابه یی مسجده جمع ایدوب ینه عصابه بسته منبره جلوس ایتدیلر وابتدا اصحاب احده دعا واستغفار ایلیوب بعده مقصوده شروع قیلدیلر ولیکن ناظم فخر عالمك خطبه سن مرضدن اول اولغه حمل ایلمشدر نتکیم کلور وجائز درکه فخر عالم برقاچ دفعه خطبه ایتمش اوله لر (منبر) یقال نبر الشیء رفعه ومنه المنبر بکسر المیم کما فی القاموس دیمشلردرکه فخر عالمك منبر منیفی اصلده اوچ درجه ایدی صکره معاویه خلافتنده التی درجه دخی زیاده قیلندی ولکن مشهور اولان بودرکه اصلده مجلسدن ماعدا درت درجه درکه هر بردرجه مراتب ار بعه دن بر مرتبه یه اشارتدر زیرا فخر عالمدن نصکره خلفاء ار بعه نك هر بری بردرجه یه متنزل اولوب خطبه ایلمشلردر اکر اوچ قدمه اولسیدی حضرت علی رضی الله عنه یرده خطبه

ایتمك لازم كلوردی وفخر عالمك منبرینك وقتنده وعاملنده اختلاف اولنمشدر كیمی هجرتك سكز نده وكیمی مقدم
دیمشلر وصانعی حقنده دخی بعضلر غلام عباس و بعضلر باقوم نام غلام و بعضلر تمیم داری و بعضلر دخی غیر یسنه قائل
اولمشلردر بعض كتب سیرده كلور كه منبر مذكور طول زمانله كهنه لنوب خلفاء عباسیاندن بعضلرانك اغاجلرندن
تبركا امشاط اتخاذ ایلدی و بعضلر حریق واقع اولوب یاندی دیمشلر صكره برقاچ دفعه ملوك اطراف منبری تجدید
ایلدیلر انسان العیونده كلور كه حالا موجود اولان منبر رخام قاهره ده مدرسهٔ مؤیده بی بنا ایلین سلطان مؤید كدر
دیمشدر (لمحرره) منبر نور حبیب مختار* نار هجرانه دوشدی آخر كار* باصمسون یاد اباق دیو آخر* اباغن چكدی
بطونه ظاهر* چون اوشاخك كلی بتوب یتدی* بلبلی اردنه دوشوب كتدی* بویله دربویله عاشق عالمده* بویله در
بویله صادق آدمده* غیرت عشقله یانوب كل اولور* دوست دوستن بو فنا اچره بولور* بوجه لوب طوردی شوكیم منبر
وار* اولدی معتبده برقوری دیوار* خطبه كوی فنا اولان آدم* صامت اولور سوادن اورمزدم* حقیا خلوت
حق بول سوزی كس* یله ماسوای حقه هوس* وارو یوق اعتباری نیچه یه دك* خنده وكریه ندر چون كودك*
دیمشلردر كه مغربده قرطبه شهرنده واقع اولان جامع شریفك منبر منیفی اعاجیب دهردندر وجامع مذكورده
بر مصحف لطیف واردر كه انك درت ورقی مصحف عثماندندر رضی الله عنه اوراقك اوزرنده دم عثمان جابجا نقطه لر
واردر (لمحرره) كوزلرم اولدی كریه دن جیحون* جكرم طولدی الملردن خون* قصد ایدوب دشمن دین عثمانه*
بو یادی مصحفنی آل قانه* فسیكفیكهمد كلدیكی دم* مصحفی اوستنه دوكلدی دم* آه آه ایلسون بو كابابل* كیم
بویاندی دم ایله جامهٔ كل* منبر شاخده ایتسون فریاد* كل صدبركی خزان ایلدی باد (خطابت) بالاده مفصلا یازلمشدر
(ایجاب) اثبات (تشویق) شوق ورغبت ویرمك (تحذیر) بیم نمودن یعنی خوف كوسترمك وقورقتمق وصاقندرمق
(تحریض) قندرمق (اطناب) فراوان كفتن یعنی سوزی اوزاتمق وزیاده سویلمك (استعجاب) عجب ایتمك والعجب
انكار ما یرد علیك (وداع) حج وداع عنوانده كچمشدر (لمحرره) الوداع ای عالم فانی سكا شمدنكری* آخرت سمتینه
یول دوشدی بكا شمدنكری* دوست باغنه آچلمش تازه كلر وار ایكن* نیلرم خارو خزانی بلبلا شمدنكری*
ارجعیدن دعوت حق كوشمه كیردی سحر* لایق اولان یل اجابتدر اكا شمدنكری* بركفندر كیدیكیم فانی
جهاندن عاقبت* خلعت فاخر بكا بسدر عبا شمدنكری* دوستانم اغلسون ابر بهار آسا بكا* بو چمندن دور اولوب
دوشدم جدا شمدنكری* موج اورب بحر اجل الدی بنی كردابنه* الوداع كورمزنی بر آشنا شمدنكری* جان
ویروب حق عشقنه یكدر فنا فی الله بكا* كوزلرم هر روز وشب سمت بقا شمدنكری* عاشقك سیرانی هو بیرامی هودر
ای كوكل* جان كوزی اولدی انكله روشنا شمدنكری* موت ایچون غم چكمزم اولدم دیرلدم اولمزم* آخر اولدی
جسم وجانه ابتلا شمدنكری* برایكی كون بواش ایدم چونكه طیر اقدن قفس* اول قفسده برنفس قالدی شها
شمدنكری* وحشت نی ایچره قاله عاقبت اندیش اول* انس بالله بول حقیقت حقیا شمدنكری (نساب) نسبت
ایدیجی مقصود نبوت ودعوت وارشادله اصحابه اولان انتسابنی بیاندر و یاخود نسبت بیلیجی یعنی حق تعالینك
ذات وصفاتنه متعلق نسب تعریف ایدیجی دیمك اوله وجائزدر كه نسب صوری مراد اولنه زیرا قبائل عربك اكثرنه
قرباو بعد انسب ارتباط وعلاقه سی وار ایدی (خلیل) لغتده دوست دیمكدر زیرا خلت دوستلقدر (ای الخلة بالضم
هی الصداقة المتخللة فی قلب المحب الداعیة الی اطلاع المحبوب علی سره (خلیل الباب) اضافت فی معناسنه در یعنی
بو قپوده ابو بكری خلیل ایدینوردم زیرا مالیله و بدنیله وجانیله جمله دن زیاده خدمتده وخدمت حقده بولنمشدر معلوم
اوله كه خلت صدیق خصوصنده ایكی حدیث شریف وارد اولمشدر اولكیسی اثباته دائردر كه فخر عالم بیوردی
(ان الله اتخذنی خلیلا كما اتخذ ابراهیم خلیلا وانه لم یكن نبی الا وله خلیل الا وان خلیلی ابو بكر) وایكنجیسی نفیه
متعلقدر كه بیوردی* انی ابرأ الی الله ان یكون لی منكم خلیل فان الله اتخذنی خلیلا كما اتخذ ابراهیم خلیلا ولو كنت
متخذا خلیلا من امتی لاتخذت ابا بكر خلیلا ولكن خلة الاسلام افضل) كما فی انسان العیون حدیث اول دلالت ایدر كه
حضرت صدیق فخر عالمك رازداری ایدی انكچون طرف كبریادن كتوردیكی علوم الهیه یی بالجمله اكا بیلدردی
وبو معنی وفاتدن بش كون مقدم اولان حدیث برأتی منافی دكلدر زیرا كمال اوزره خلت حقه مخصوصدر انكچون
رابعهٔ عدویه دن الله ورسولك محبتندن سؤال ایتدكلرنده الله تعالینك محبتی بنده كیمسه یه محبت قومدی بیوردیلر
بو كلامدن فخر عالمه عدم محبت فهم اولنمز زیرا جمیع كمالات انك شفاعتیله و بلكه فیضیله در ولكن فخر عالم ذات
وصفات وافعالنده جمله دن فانی اولوب حقك ذات وصفات وافعالی ایله باقی اولدیغی جهتدن ومحبك دخی جمیعی كمال
اوزره اولوب وحدت وجودی حقیقت اوزره مشاهده قیلدیغی معنادن اوتوری حقدن غیری یه محبت اثبات ایتمدی

و بردخی فخر عالمك اواخر عمرنده براءت كوستردیكی اصحابك سلو كنده ترقی وسیر فردانیته ارشاد ایچون ایدی انكچون ظاهرده حقك تعیین ایتدیكی اخوت اسلام ومودت دین ایله اكتفا ایلدی وذكر اولنان ایكی حدیث حضرت صدیقك زیاده شرف وفضلنده دلالت ایدر نتكیم اكر بن تلمسم عالمده سن نبی اولوردك یا عمر بیوردقلری حضرت فاروقك عظم شننه وكمال حالنه دلالت ایدر فافهم جدا (بعد ذا) حدیث ثانیدن مقام خلت مقام محبتدن ارفع واعلی اولق منفهم اولور ولكن عند المحققین ثانی اولك فوقنده در خلتی تخصیص محبتی مانع دكلدر (ورد الاخبار النبوی ان الناس اذا التجؤا الی الخلیل علیه السلام ان یشفع لهم و یقولون انت خلیل الله اشفع لنا یقول لهم انما كنت خلیلا من وراء وراء واخبر نبینا ایضا ان الخلق یلجأون الیه یوم القیامة حتی ابراهیم) بو كلامدن منفهم اولور كه فخر عالم خلت ومحبتك حقیقتی وحضرت ابراهیم صورتی ایله متحقق ایدی پس فخر عالمك خلت ومحبتی احدیت ذاتیه وحضرت ابراهیمك واحدیت صفاتیه وغیر یلرك واحدیت افعالیه مرتبه سنده در وبو مراتبه بسمله ده اشارت واردر زیرا فخر عالم بالفعل حبیب الله وخلیل الله در وحضرت ابراهیم بالفعل خلیل الرحمن وحبیب الرحمن در وغیر یلر بالفعل خلیل الرحیم وحبیب الرحیم در (كلید) فارسیدر مفتاح معناسنه قال علیه السلام اوتیت البارحة مفاتیح خزائن الارض والسماء بوندن مراد اجسام وارواح دینلن تعیناتك جمله سی اكر انفسی واكر آفاقی بالكلیه كندویه مسخر اولوب الوهیت سرنك حقیقت اوزره ظهورن بیاندر بو خود زیاده مقام عالیدر كه فخر عالمه مخصوصدر (خزائن) خزینه نك جمعیدر مال قویدقلری یردر وخزینه بی كوزلیوب حفظ ایدنه خازن دیرلر (اشراب) شرب معناسنه دریعنی ایچمك زیرا بعض یرده افعل فعل معناسنه در ولیكن حرفك زیاده لكی معنانك زیاده لكنه وقوت وشدتنه دلالت ایدر (لمحرره) نیل وجیحون ایلیوب ایكی كوزن * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون * بو فراقه دو یمیوب یاقسون اوزن * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون * شهپر عزمی آچوب فخر جهان * قیلدی بلبل كبی نقل آشیان * ماتم ایدوب فرقتینه هر زمان * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون * پند ایدوب اصحابنه اول پاك ذات * صوندی طوطی دیلاره قند ونبات * اغلیوب دیدی قریب اولدی وفات * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون * بزم دنیادن چون اوصاندی رسول * شربت موتی ایچوب قاندی رسول * ارجعی بو یینه بو یاندی رسول * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون * چون اجل بادی اسه باغ دله * دردله بلبلرك بغرین دله * اغله حق فرقتیله اول كله * اغلسون عاشق اولنلر اغلسون (اشبو فناده) یعنی دار فنا وزوال اولان دنیاده فانی فناده صفتك فاعلنه اضافتی قبیلندندر اصلی فانی الفناد رقائم الاب كبی (فناء) فانك كسریله اواوكی واوچوره سیدر اوك اوكی وچورمسی فانی اولق كندینك فناسندن كنایه در بو تركیبی بوندن غیری وجهه حمل ایتمك تكلفدر فافهم (كه بند نصكره كلن بردخی دین) یعنی نبوت بنم نبوتمله ختم اولندیغی كبی شرایع دخی بنم شریعتمله اتمام اولنمشدر یعنی بندنصكره نه نبی ونه شریعت جدیده واردر ولكن نبوت تشریعیه نك عدمندن نبوت تحقیقیه نك عدمی لازم كلمز زیرا تصفیهٔ دل ایدنلر الی یوم القیام حقدن بطریق الالهام الصحیح انباء ایدرلر فاما بو انباء عرفا نبوت دكلدر پس (لا نبی بعدی) حدیثنك تقدیری لانبی بعدی لامشرعا ولا متابعا دیمكدر مشرع شریعت جدیده صاحبیدر متابع شریعت جدیده صاحبنك شریعتنه تابع اولوب نبوت طریقیله خلقی اكا دعوت ایدندر انبیاء بنی اسرائیل كبی زیرا انلرك اكثری حضرت موسانك كتابنه وشریعتنه تابع ایدی قال ابن كثیر فی تفسیره عند قوله تعالی (ولكن رسول الله وخاتم النبیین) فهذه الایة نص علی انه لانبی بعده فلا رسول بطریق الاولی والاخری لان مقام الرسالة اخص من مقام النبوة فان كل رسول نبی ولا ینعكس و بذلك وردت الاحادیث المتواترة عن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ثم قال بعد ذكر عشرة احادیث الواردة فی هذا الباب فمن رحمة الله بالعباد ارسال محمد علیه السلام الیهم ثم من تشریفه له ختم الانبیاء والمرسلین به واكمال الدین الحنیف له وقد اخبر الله فی كتابه ورسوله فی السنة المتواترة عنه انه لانبی بعده لیعلموا ان كل من ادعی هذا المقام بعده كذاب افاك دجال ضال مضل واو تخرق وشعبذ واتی بانواع السحر والطلاسم والنیرنجات فكلها محال وضلال عند اولی الالباب كما اجری الله سبحانه علی ید الاسود العنسی بالیمن ومسیلمة الكذاب بالیمامة من الاحوال الفاسدة والاقوال الباردة ما علم كل ذی لب وفهم وحجی انهما كاذبان ضالان لعنهما الله تعالی وكذلك كل مدع لذلك الی یوم القیامة حتی یختموا بالمسیح الدجال یخلق الله معه من الامور ما یشهد العلماء والمؤمنون بكذب ما جاء بها انتهی كلامه * یقول الفقیر یفهم منه ان من لم یدع لنفسه النبوة ولكن تصدی لاثباتها لمن لیس بنبی تحقیقا فهو دجال زمانه ایضا لان فی التصدی المذكور من المفاسد ما فی الادعاء كما لا یخفی (وقال فی الاشباه فی كتاب السیر اذا لم یعرف الرجل ان محمدا صلی الله علیه وسلم آخر الانبیاء فلیس بمسلم لانه من الضروریات انتهی یقول الفقیر فقول من قال حین سمع من ادعی نبوة الحسنین قد اشكل الامر فانه ان كان كما قال یلزم ان لا یؤمن

الناس بمن وجب ايمانه وهو النبي اى الحسنان وان لم يكن كما قال يلزم ايمان من ليس بنبي وقد آمن به بعض الناس اى المتابعون له جهل عظيم وشك مريب وكفر وضلال والعياذ بالله تعالى اذ لا شك في عدم نبوة الحسنين لا بالتشريعية ولا بالمتابعة وانما نبوتهما تحقيقية لغوية كنبوة سائر الورثة الكمل من الاولياء والعلماء وقد اسلفنا المبحث في مواضع متعددة من هذا الشرح المحمدي فارجع (رهبر) يول كوستريجي يعني قولاوز بعض نسخده سرور دوشمشدر باشبوغ معناسنه سؤال اولنورسه كه فخر عالمك انبيايه رهبر اولمسي نيجه در كه انبيا اندن مقدمدر جواب بودر كه عالم ارواحه وعالم آخرته كوره در وسببيت ادعا اولنسه دخي وجهدر زيرا انبيا واوليا وصلحانك من الازل الى الابد جميع مواطنده مطلوبه اهتداسي فخر عالمك سببيله در (ديان) الله تعاليدر مجازي ومحاسب معناسنه زيرا دين كسرله جزاديمكدر (قال في القاموس) الدين بالكسر الجزاء والاسلام والعادة والعبادة والطاعة والحساب والقهر والغلبة والاستعلاء والسلطان والملك والحكم والسيرة والتدبير والتوحيد واسم لجميع ما يتعبد الله به والملة والديان القهار والقاضي والحاكم والسائس والمحاسب والمجازي الذي لا يضيع عملا بل يجزي بالخير والشر

﴿ قافية التاء ﴾

بنم چون فاتح وخاتم بمندر اعظم الآيات
چوسزلر خير امتسز سز كدر ارفع الرايات

وصيت ايدرم سيزه كه تقوى ايدك الله دن
كه هر كيم قورقدي الله دن انكدر رحمت جنات

ندنكيم قورقريسه اول امين ايده انى الله
حسابسز رزق ويره اكا قبول ايده قو حاجات

طوتك سزيا عباد الله كمانسز عروة وثقى
بو درز عروة وثقى شهادتده ايدك اثبات

كه بردر حق تعالى الله محمددر رسول الله
نماز ايدك زكاة ايدك قيلك حجله تعظيمات

اورج طوتك حلال ايدك انى كيم حق حلال ايتدى
حرام ايدك انى سزده انى كيم ايتدى تحريمات

دخي ديدى كه كوريجك قرنداشلار مه سزلر
بولازه ايركورك بندن تحيا ايله تسليمات

ديدى سلمان قرنداشز سكا بز يا رسول الله
ايتدى سز صحابه مسزسز كدر قدر وتكريمات

بنم قرداشلرم اولدر كه صكره كلبسز بندن
كه بني كورمدن ايمان كتورب ايده تصديقات

بو لر انلر درر لر كيم كه تقوى ايده الله دن
پس استغفار ايده حقه كه رحمت ايده في الحالات

﴿ مثنوى ﴾

بو خطبه كيم اوقودى شاه كونين
سعادت قبه سنده ماه كونين

وفاتندن مقدم بش كونيدى
مزاجى خسته لقدن اوكدين ايدى

پس ايندى منبرندن اغليه رق
كورنلارك پوره كن داغليه رق

ايرشدى عائشه نك منزلينه
كيم ادراك ايلشدر منزلى نه

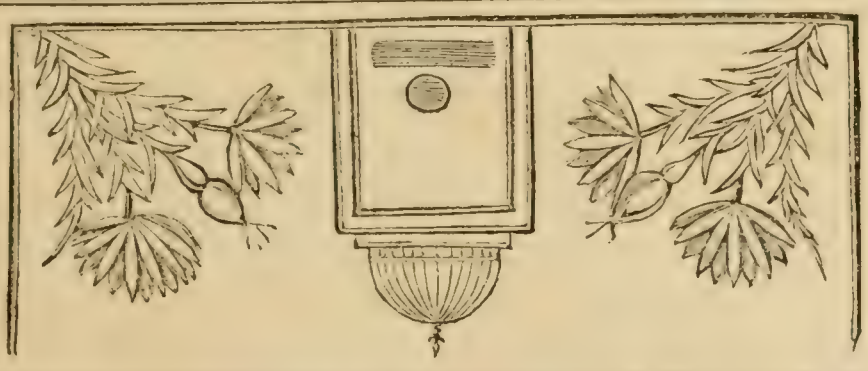

﴿ حضرت عائشه رضي الله عنهانك خانه شريفلريدر كه رسول اكرم خسته لقلرنده اورايه تشريف بيوردلر ﴾

دوشه كنده چون انك قودى باشن	آقندى كوز لرندن قانلى ياشن

(بنم چون فاتح وخاتم) يعني عالم ارواحده ابتدا ظهورله فاتح وعالم اجسامده نبوتله خاتم كما قال الله تعالى (وخاتم النبيين) (بمندر اعظم الايات) يعني قرآن وسائر معجزات (چوسزلر خير امتسز) كما قال الله تعالى (كنتم خير امة اخرجت للناس) (سز كدر ارفع الرايات) يعني سنجغلرك زياده رفيع وعاليسي زيرا رايات رايه نك جمعيدر سنجق معناسنه وقد سبق بوراده ارفع الرايات بو امت مرحومه نك عظم شان وعلو مقامندن كنايه در زيرا هر كسك رفعت حالى متبوعنك رفعت حالنه

کوره در (لمحرره) اولدی اتباع شاه عالمگیر * پایه ده جمله ناسدن برتر * جمله اعضایه ایتدیلر ترجیح * چشم و کوش اولمغیله تابع سر) (عروه وثقی) عروه ضمله باردق وابریق کبی نسندلرك قولابی وهر نسنه نك طوتجق یری کما یقال عروة کل شیء مقبضه (وثقی) اوثقك. ؤنثیدر زیاده محکم معناسنه قال تعالی (فمن یکفر بالطاغوت ویؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی) وهی مستعارة لتمسك الحق من النظر الصحیح (اثبات) یعنی عروهٔ وثقادن مراد شهادت کلمه سن کتوروب حقك وحدانیتن و رسولك حقانیتن اثبات ایتمکدر * پس هر کیمکه بو محکم قولیه یاپشه نجات بولور (تحریمات) بزازیه ده کلور که بر کیمسه حلالی حرام و یا حرامی حلال اعتقاد ایلسه کافر اولور اما بعلیوب حرامه حلال دیسه کافر اولمز بوندن منفهم اولور که بعض برده جهل عذر اولور (سلمان) الفارسی و یقال له سلمان الخیر مولی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سافر لطلب الدین فتنصر اولا وقرأ الکتب واول مشاهده الخندق وهو احد الذین اشتاقت الیهم الجنة ولاه عمر المدائن بارض العراق تحت بغداد وعاش مأتین وخمسین سنة ومات بالمدائن سنة خمس وثلاثین (قدر) منزلت وشرف قال تعالی (انا انزلناه فی لیلة القدر (تصدیقات) تصدیق اصلده امر واحد وجوهر فرددر بو راده جمیعی افراد اعتبار یله در بعض محلده متعلقات ملاحظه سبله دخی اولور (روی انس رضی الله تعالی عنه قال صلی الله تعالی علیه وسلم متی الق احبائی فقال اصحابه بابائنا وامهاتنا انت یارسول الله اولسنا احبابك فقال انتم اصحابی احبائی قوم لم یرونی وآمنوا بی انا الیهم بالاشواق وفی حدیث الاخوة قال اصحابه نحن اخوانك یا رسول الله قال لا انتم اصحابی واخوانی الذی یأتون بعدی وآمنوا بی ولم یرونی) معلوم اوله که فخر عالم انبیادن اخوته اخبار ایتمشدر نتکیم بیورر (لاتفضلونی علی اخی موسی) پس بو امتك. ؤمنلرنی اخوته تخصیص ایتدیکی ایچون علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل بیوردی و بو مؤمنلردن مراد اکامل اولنلردر انکیچون اخوت ومحبت وشوقه مخصوص اولدیلر فافهم بعض کبار بیورمشلردر که خیر الناس اولان قرن الی یوم القیام موجود وصاحبی صحابی وتابعی تابعدر نتکیم بو حدیث شریفدن منفهم اولور که فخر عالم بیورمشدر (طوبی لمن رآنی ولمن رأی من رآنی ولمن رأی من رأنی ولمن رأی من رأی من رآنی) بو حدیث لطیف صاحب التفسیر اولان کاشفینك رسالهٔ عینیه سنده ومثنوی شریفده مسطوردر ولیکن بو مقامك فهمی زیاده مغلقدر توفیق خاصه محتاجدر خصوصا صحابت مذکوره قرن اوله مخصوصدر پس هر قرنده نیجه متصور اولور (والله الهادی الی طریق الفهم والقبول ومتابعة الرسول ومصاحبه وارثه القریب المقبول (لمحرره) کوش ایدیکز بو پیامی عاشقان * فخر عالم سزه سلام ایلدی * جوش ایدیکز دریا کبی صادقان * فخر عالم سزه سلام ایلدی * اولیجق رسولك وفاتی یقین * اصحابه وصیت ایلدی همین * اخوانمدر دیوب جمله مؤمنین * فخر عالم سزه سلام ایلدی * دیدی جمله مؤمنلری سوزین * قرنداش بیلورن غیب ارنلرین * آخر دمده صاچوب دلدن کهرین * فخر عالم سزه سلام ایلدی * علماء امت حقنه اوشاه * انبیا کبیدر دیوب ویردی جاه * وداع ایتدی چونکیم صحابه یه آه * فخر عالم سزه سلام ایلدی * نه شرفدر بو که جناب حبیب * قومدی امتن بو ایلده غریب * کوش ایدك حقیدن کلام عجیب * فخر عالم سزه سلام ایلدی (فی الحالات) ای فی جمیع الحالات والازمان قال فی القاموس الحال کینونة الانسان وما هو علیه کالحالة والوقت الذی انت فیه و یذکر انتهی (مزاج) کیفیة متوسطة بین الحرارة والبرودة والرطوبة والیبوسة (کیم ادراك ایلمشدر منزلی نه) کیم استفهامدر یعنی فخر عالمك منزل ومرتبه سی نه اولدیغن کنهی اوزره کیم بلمشدر یعنی حقدن غیری کیمسه بلمشدر

﴿ قافیة الثاء ﴾

بیلدی چونکیم نقل ایدیسر پس دیدی یا مستغاث
یوزیمی درکاهکه طوتدم مدد قبل الغیاث

حق تعالی کوندرب عزرائیلی ایتدی سلام
دیدی چونکیم سن حبیبم سن بکا قبل انبعاث

بن سنی افضل یراتدم کائناته سرتسر
بن سکا مشتاقم ای دوست چانکی قبل انبعاث

کیرمه انك اوزرینه الادستوریله کیر
روحینی رفعتله قبض ایت ایتمسون تا انبعاث

چون اشتدیلر ملکلر کیم وفات ایدر رسول
جمله سی اغلشدیلر موتینه ایدوب اکتراث

عرشی کوتورن ملائك اغلدی فریاد ایدوب
اغلدی هم بیله عزرائیل ایدوب انتهاث

دیرلر یدی ای دریغا کیم محمد مصطفی
دنیه دن نقل ایدر ایمش ترك ایدوب ملك واثاث

ایندی عزرائیل ملکلر له یرك یوزینه پس
کلدی طوردی قاپوده هیچ ایتمدی اصلا بحاث

کوردی جبرائیلی انده دیدیکیم یا جبرائیل
حق بیوردی جانی قبض ایلیم بن لابحاث

کیرمیم اوستینه انك روحینی قبض ایتیم
تا مکر دستور ایده اول حق رسول مستغاث

مثنوی

چون ایشتدی اغلدی پس جبرائیل
اغلیو کیردی رسولك اوستنه
دیدی نیچون یا اخی یا جبرائیل
دیدی نیچون اغلمایم یا حبیب
کلدی عزرائیل قپویه یا رسول

دیدی نیدم چون بودر حکم جلیل
نیچون اغلامایه کیشی دوستنه
بو نجه اغلرسن دو کوب یاشك چوسیل
کیم سن ایدك درتلو جانیمه طبیب
دستور استر کیرمکه طاپو که یول

(مستغاث) الله تعالیدر که اندن عون ومدد طلب اولنور (غیاث) مدد و یاردیمك اسمیدر (عزرائیل) ملك الموتدر که مظهر قدرتدر بر لحظه‌ده بوقدر ارواح قبض ایدر بر یله اشتغال غیر یله اشتغاله مانع اولمز کیفیتی مکاشفه ایله بیلنور شیطانك برساعتده شرق وغربی دوراید وب بوقدر نفوسه القاء وسوسه ایتدیکی دخی بو بابدندر (انبعاث) بو کلمه بیت اولدسرعت وعجله وثانیده قوپمق وآیرلمق وثالثده حرکت واضطراب معناسنه در * پس تکرار لازم کلمز فاضبط هذا (مشتاق) حقك فخر عالمه اشتیاقی مظهریت وبشریت بردسنه کوره در والادائما بری برلرینه بی جهت واصلدر فافهم (دستور) فارسیدر اذن واجازت معناسنه (رفق) یومشقلق عنفك ضدیدر (اکتراث) باك داشتن یعنی قورقو طوتمق وقایرمق (التهاث) صوسزلقدن و یازحمتدن و یابورلمقدن دیلن چقارمقدر بوراده مراد حرارت واضطرابدر (ای دریغا) ای قوم زیاده حسرت ودردزیرا الف بویله یرلرده مبالغه افاده ایدر خوشا کبی که معناسی غایله ابودر دیمکدر وجائزدر که ای دریغا یا حسرتا قبیلندن اوله پس الف ندبه ایچون اولمش اولور (اثاث) اواسبابی متاع البیت معناسنه بوراده ملك واثاث فرض طریقیله درمقصود فجر عالمك مطلق دنیادن نقلن بیاندر والا فخر عالم فقر وفنادن غیری نسنه قبول ایتمشدر نتکیم بالاده بیان اولندی (لمحرره) شولکه جانیله اولدی عاشق دوست * دیدی بسدر بکا بردوست بر پوست * چونکه اولدم فقیردر که یار * چکمزم ذره منت اغیار * بکا نیلر جهانده شاهی قبا * کیمدی چونکه انی آل عبا * طاشی طاش اوستنه قویوب نیده رین * عاقبت چونکه ترابه کیده رین * دوجهاندن بدل بتر غم هو * طورسون اللهی سورسك او بو (بحاث) بحث وتفتیش ونزاع وجدل (لابحاث) یعنی جبرسز بلکه کندینك اذن واختیاریله (حکم جلیل) اولوتکرینك حکم وفرمانی (چوسیل) سینك فتحیله معروفدر وصواقدیغی یره مسیل دیرلر بوراده سیل وزن ایچون کسرله اوقنور اکر چوسیل برینه چونیل اولسه تکلفه حاجت قالمزدی ولکن سلك معناسنی ابهام ایچون اختیار ایلدی فافهم

قافیة الجیم

اغلدی پس ایشدیجك اشبو سوزی اول سراج
کلدی ویردی حضرتینه عزتیله خوش سلام
دیدی دیکل یا اخی عزرائیل امدی سن بکا
یاخو روحم قبض ایدرمیسن که حقه ایلته سن
دیدی دکله یا حبیبی یا محمد سن بنی
کردیلرسك قبض ایدم حق حضرتینه واره سن
اغلدی دیدیکه حق صادقدر ربیوردیکیم
دوندی عزرائیل دیدی کیم اغلمه غل یا حبیب
پس دیدی نعم القدومدر ربمه عز وجل
کیم کورم اصحابمی انصاریمی هر بر نظر

ویردی عزرائیله دستور کیردی ایتدی انتهاج
الدی لطفیله سلامن ایلادن اعوجاج
کیم زیارت ایتمکه می ایلدك با کار واج
بو ایکیسندن برندن قنغیسیدر اندراج
دیلرسك ایدم زیارت کیرو کیدم بی لجاج
چون ایشتدی بو کلامی کوکلی ایتدی اختلاج
کل نفس اولوم طادبنی طادبسر بی احتجاج
کیم انادن مشفقم بن سا که ایتمکده علاج
الابرآز صبر قیلکیم ایلیم تا انفراج
کوزلرم نوری علی یه فاطمه یه ابتهاج

مثنوی

کوزلرم نوری حسن یوزین کورم
دیدی عزرائیل کیم اولمیشم سمیع
عائشه اغلادی دیدی یا رسول
کلدی اندن پس علی ایله فاطمه
ایردی اندن هم حسینیله حسن

هم حسینیمك وصالنه ایرم
ربکه وهم سکا بنون مطیع
کورمسم سنی کیمه ایدم وصول
بیلدیلر کیم عمر ایرشدی خاتمه
یوزلری شمس وقمر بلکیم حسن

(سراج) چراغ معناسنه در فخر عالمك سراج اطلاقنك وجهی مرة بعد اخری یکمشدر (انتهاج) نونله در سلوك معناسنه زیرا نهج طریق واضحدر (یقال نهج ای سلك الطریق الواضح (اعوجاج) اکر یلك بوراده مراد میل وانحراف وتغیردر یعنی فخر عالم عزرائیلی کوردکده خوفه دوشوب حالندن متغیر اولمدی ومیل وانحراف واضطراب کوسترمدی زیرا بو حالات کاملاره کوره متصوردکلدر (قال فی المثنوی) همچنین باداجل باعارفان ❁ نرم وخوش همچون نسیم یوسفان ❁ آتش ابراهیم را ندان نزد ❁ چون کزیدهٔ حق بود چونش کزد ❁ و بلکه حقیقتده عزرائیل فخر عالمدن تهیب ایدردی زیرا انك جلالنك رنشانه سی ایدی نتکیم بو سره اشارت ایدوب یونس امره قدس سره بیورمشدر ❁ عزرائیل کلز یانمه صوریجی کلز سینومه ❁ بولار بندن نه صور الرانی صوردورن بن اولدم ❁ عزرائیل وصوریجی یانمه وسینومه کلز بیوردیغی یعنی اذیت وجفایله کلز دیمکدر غیری طریقیله کلمکه مانع بو قدر نتکیم ملك الموت تعظیم ایله فخر عالمك حضورینه کلدی مرویدرکه حضرت مولانا قدس سره قبل الاحتضار ملك الموتی مشاهده ایدوب بیورمشدر (پیشتر آ پیشتر آ جان من ❁ پیك در حضرت سلطان من ❁ یعنی ای حضرت سلطانم قپوسنك پیکی قپوده طورمه بکا قریب اول و بنم روحمی قبض ایدوب جانانمه ایرشدرزهی شرف وسعادت (لمحرره) جانانه ملك الموته قارشو چق ❁ اجل کلدیکنی بلدیکك زمان ❁ ابواب رحمتی بوله کور آچق ❁ حقك درکاهنه کلدیکك زمان ❁ حق سنی دعوته ملك کوندرر ❁ ماسوادن جنانه دوندرر ❁ بو حیات فانیدن اوصاندرر ❁ عشقله جان ویروب اولدیکك زمان ❁ دنیاسنی براقدن سن براق ❁ مجرد پاك اول سوادن مطلق ❁ جمالیله سکا مرهم اوره حق ❁ اولم وقتی جکر دلدیکك زمان ❁ جان مرغی قفسدن ایدیجك پرواز ❁ پست اولور کوز یکه عالم مجاز ❁ عیان اولور سکا حقیقت وراز ❁ موتله مرأتك سلدیکك زمان ❁ اولم کلمزدن اوك حقی اوله کور ❁ حیات باقیه سرن بوله کور ❁ شوق لقایله دائم طوله کور ❁ غله شاید کله کلدیکن زمان (رواج) کچمك درهم رایج کچر اچدیمکدر بوراده مراد حرکت ومیل وتوجهدر زیرا رواج واوك تشدیدیله حوض اطرافنده دورایدن تشنه یه دیرلر کما فی القاموس الحاصل بوراده رواج نفاق معناسنه دکلدر بلکه ترویج واستدارت معناسنه در (اندراج) دورلمك یعنی سنك قدومك ذکر اولنان ایکی معنانك قنغیسنده مندرج وداخلدر (لجاج) لامك فتحیله خصومت معناسنه در (اختلاج) حرکت دیمکدر اختلاج عین کوزك سکرمسی واو یناممسی واختلاج قلب دلك حرکت واضطرابیدر (احتجاج) حجت کتورمکدر بوراده مراد نزاع وخصومتدر (علاج) ومعالجه درمان ایتمك معناسنه بوراده مباشرت مراد اولنور (بعدذا) فخر عالمك کریه وسوزی موتی کراهتندن دکلدر انکچون نعم القدوم بیوردی ولیکن بشریتك مقتضاسیدر حقیقتده خنده نك برنوعیدر الحاصل اهل وصلت ایله اهل فرقتك بکاسی بردکلدر مابینلرنده فرق عظیم واردر ادراکی مکاشفه یه محتاجدر قال حضرت الشیخ الشهیر بافتاده البکاء علی المیت وان لم یحسن فی الشریعة ولکن له حسن عند الحقیقة بنظر واعتبار وحسن ذلك لا یدرك بهذا العقل الجزئی) مسطوردرکه خواجه عطار وحلاج وامثالی قدس الله اسرارهم قتل واشتشهاد اولندقلری وقتده خنده ایتمشلردر پس تابعك حالی بو اولیجق متبوعك نه اولمق کرك قیاس اولنه (لمحرره) حقه واصل اولان ندن اغلر ❁ ندن آه ایلیوب جکرداغلر ❁ شربت موتی اولمدن ایچدی ❁ دخی دنیاده صراطی کچدی ❁ دست تقوادن اولدی سندس پوش ❁ ایلدی جام سلسبیلی نوش ❁ کوردی حقك جمالنی روشن ❁ آچدی پاس درونی اولدی شن (نعم القدوم) قدوم ضمله سفردن کلمکدر یعنی نه کوزل قدومدر ربه اولان قدوم زیرا غائبك اهلنه قدومی کبیدر (انفراج) یارلمق وکیك اواق انشقاق واتساع کبی بوراده مراد فخر عالمك کشاده دل اولمسیدر (ابتهاج) شاد اواق سرور کبی (سمیع) بوراده مجیب معناسنه در سبیك اسمنی مسبب اوزرینه اطلاق طریقیله در زیرا سماع سبب اجابتدر ویاخود قابل معناسنه در (کما یقال سمع القاضی البینة (مطیع) اطاعت امر وفرمان اوزرینه مترتب اولان انقیاددر وعبادت بویله دکلدر (خاتمه) تانك کسریله یعنی مدت حیاتك وقت خاتمه ویاخود خاتمه سنه یعنی اخرته خاتم کبی فتحله فافهم

﴿ قافیة الحاء ﴾

چونکه کوردی یوزلرینی صدری اولدی انشراح ‖ اغلدی یاشن یاشن اه ایلیوب ایتدی صیاح
فاطمه دیدیکه نیچون یارسول الله عجب ‖ کیم مبارك کوزلرندن یاش اقوب اولور رواح
دیدی نیجه اغلایم سزدن ایدرون فراق ‖ زیرا عزرائیل ایرشدی بو لزم اندن فلاح
کیمسه قالمز باقی هیچ الا که حق باقی قالور ‖ جمله خلق فانی اولیسر کیمسه بولمز پس نجاح
اغلدیلر اهل بیتی جمله سی فریاد ایدوب ‖ فاطمه ایدوب ندا وا وحشتا ایتدی نیاح

دیدی انی استرم که استیه سن تکریدن
تا که بنی سایه که تیز اولشدیره بولم مراح

دیدی با کا سن یقین کل امدی تیز یا فاطمه
کلیجك اوپدی انی ایتدی بوسوزه افتتاح

کیم بکا هیچ کیمسه تیز سندن ایرشمیه کلوب
جنتك هم اولوخا تونی سن اوله سن صیاح

اهل بیتیله وداع ایدرکن ایرشدی بلال
کلدی اوقودی اذان کیم تا کله اهل صلاح

هم سلام ایتدی دیدیکیم یارسول الله نماز
دیدی و یرسون حق سکا خیرا الجزا یوم الکفاح

مثنوی

شمدی بن نفسیمه مشغولم دیدی
ضعف ایرشدی عجزه مشمولم دیدی

وارابو بکره ایت اولسون امام
یبرومه نصب ایلدم اولسون همام

عائشه دید یکیم اول پیر کیشیدر
بغری یوفقه سوزنی کیم ایشیدر

دیدی پیغمبر که اول اولسون امام
بن انك طوتدم قوایشسین تمام

مسجده کلوب بلال ایتدی ندا
تا ابو بکره ایده لر اقتدا

(صدری اولدی انشراح) یعنی سینه سنه کشاده لك کلدی وقلبندن انقباض عقدسی چوزلدی (صیاح) آواز معناسنه یعنی دردوحالت ایله کلان نفسی اظهار ایتدی وآه دیدیکن حاضر اولنلره ایشتدردی (آه من غربة بغیر ایاب ❊ آه من حسرة علی الاحباب (لمحرره) یاندی دل نار فراقه آه آه ❊ اولدی درد هجرله حالم تباه ❊ نیل وجیحون اولدی چشمم کریه دن ❊ اولمغیچون حالمه بوکون کواه ❊ نقله دست قضا چکدی قلم ❊ بو یله درنتمك کرك حکم الله ❊ مرغ دل اوچمق دیلر بو باغدن ❊ باکه چون سوزن کورندی هر کیاه ❊ جنتك باغن دیلردل بلبلی ❊ بوچمن اولدی بکا آیرق کناه ❊ الوداع ای دوستانم الوداع ❊ اوح خاطردن چقرماك کاه کاه ❊ برکفندر کیدیکیم آخر ولی ❊ جسم وجانم قاپلادی نور سیاه ❊ چاه قبر اولسه مقام غم دکل ❊ یوسفه حق چاهدن فیض ایتدی جاه ❊ ایله حق دائما حسن رجا ❊ لطفه غایت یوق اچقدر بارکاه (رواح) اصلنده بعد الزوال یوریمك وکتمکدر بوراده مراد کوزیاشنك یوزاوزرینه یوریمسی وجریانیدر (فلاح) نجات وخلاص (نجاح) ظفر بولمق وخلاص اولمق (لمحرره) اویان ای دل خواب غفلتدن اویان ❊ حاضر اول وقتکه اولم کلیور ❊ کیجه کوندزنار عشقه دوشوب یان ❊ حاضر اول وقتکه اولم کلیور ❊ هوالحی الباقی فلانی فانی ❊ شاه وکدا آخر قور بوجهانی ❊ قبض ایدر عزرائیل جسمکدن جانی ❊ حاضر اول وقتکه اولم کلیور ❊ خزان اولور برکون بوتازه چمن ❊ طپراغه یوزاورر یاسمن سمن ❊ قاپر کندك طاغلمدن انجمن ❊ حاضر اول وقتکه اولم کلیور ❊ داه ودانه کله جهانده نه وار ❊ آغ وقرا کوزك بو یاسون وار ❊ غافل اولوب دیمه دخی وقتم وار ❊ حاضر اول وقتکه اجل کلیور ❊ حق عاقل اولان غروری نیدر ❊ حالنی ارکندن تدارك ایدر ❊ کوندن کونه عمر اکساوب کیدر ❊ حاضر اول وقتکه اولم کلیور (واوحشتا) واحرف ندبه وحشتا آخرنده اولان الف مدصوت ایچوندر وحشت انسك ضدیدر مقصود فخر عالمك فرقتندن حاصل اولان وحشتك شدتنی بیاندر (نیاح) صاغ وصاغق یعنی میت اوزرینه اغلایوب اخلاقن ومحاسنن عد ایلمك بوراده مراد بکاء مجرددر زیرا نیاحت منهیدر حیوة الحیواندهمذکوردرکه حضرت نوح علیه السلام زمانده هدیل دیرلر برکبوتر بچه وارایدی برکون سباع طیردن بری انی صیدایلیوب کوتردی بوسیله کوکرجنلرالی یوم القیام انك ماتمن ایدرلر وفراقله نوحه لر کوسترلر ❊ سلام الله ماناحت حمامة ❊ افقد الالف اوجادت غمامة ❊ علی اکناف وادفیه حلت ❊ سعاد باسعادة والسلامه (لمحرره) روزکار الدی المدن کل صدبرکی اه ❊ بلبل جانمه کار ایتدی بنم خارجفا ❊ چون کبوتر ایده رم نوحه دمادم زیرا ❊ اشیان دلمه قونمدی برمرغ صفا (مراح) فتحله راحت اوله حق یرامابوراده ظاهر اولان مصدر میمیدر راحت معناسنه (بعدذا) حضرت فاطمه رضی الله عنهانك ذکر اولنان سؤالی داعیه طریقیله درکه عین ثابته سنك احوالندندر چونکه فخر عالم انك مسؤلنی قضایه موافق بولدی لاجرم وعد ایلدی و بونده حضرت فاطمه نك فخر عالمه صوری ومعنوی زیاده تقربنده وکمال اوزره ارتباطنه اشارت واردر و بوندن منفهم اولور که عاشق صادق موتی اختیار ایدر فرقتی اختیار ایتمز (لمحرره) عاشق اولدرکیم بوکون جانان بولنده جان ویره ❊ کل اوله پروانه وش بوقتله مقصوده ایره ❊ اختیار مرك ایده مانند زهراء بتول ❊ تا حبیبك جنت ایچره غنچهٔ وصلن دیره ❊ کیم اوله شول فاطمه حضرتلرندن اهل کیم ❊ روضهٔ پاك رسول اللهده بی پروا کیره ❊ عشق اودرکیم باقیه اینهٔ دهره ابد ❊ دائما سنك ملامت شیشهٔ عارن قیره ❊ حقیا جمعیت دل بواسه برعاشق بوکون ❊ کثرتی بواون سکز بیك عالمك ویره بره (یارسول الله نماز)

یعنی یارسول الله نماز حاضر اولدی ووقتی کلدی (وکانت تلك الصلوة صلوة العشاء الاخرة) کاشف انسان العیون (یوم الکفاح) کسرله یوز یوزه اولمق مقابله دیمکدر مراد یوم قیامتدر که هرکس انده عملنه ملاقی ومقابل اولور وجمله پرده لر یرتلور (یقال کفحه کشف عنه غطاءه وفلانا واجهه وکفح کمنع خجل) پس معنای اخیره کوره یوم الکفاح یوم الخجله اولور زیرا قیامت کونی عمل بد اهلی خجل اولور انکچون خیر جزا ایله دعا ایلدی یعنی فاسقلر بد عملاری مقابله سنده خجل وشرمسار اولدقلری کونده حق تعالی سکا عمل صالحك سببیله خیر جزا ویرسون (بجزء مشمولم) یعنی جمله اعضا وقوامه ضعف وعجز شامل ایلمشدر ووجودمی فتور احاطه قیلمشدر

﴿ قافیة الخاء ﴾

دیدی طوتك یا مسلمانلر سوز یمه سز قولاخ
کیم نه بیوردی رسول الله طوتوکز تیز قولاخ

کیم نه دیکز کندویه مشغول اولو بدز بیلکز
یا ابا بکر امر قیلدی ساکه سن اولغل اناخ

امر قیلدی یکیم امامت ایده سن اصحابه سن
ایشیدوب اصحاب قو اغلشدیلر طوتوب صماخ

اغلدی دیدیکه والله رسول الله بیلك
خوش اولیدی اولمزایدی اصلا مسجددن ایراخ

بو یرغن طوتدی رسولك یوریدی محرابنه
کچدی پس محرابه کیم ایده برنده ارتساخ

طوردیلر صف صف صحابه اویدیلر تکبیر ایدوب
باقدی انك سجده سی یبرینه ایتدی انفساخ

اغلدی ایتدی ندا وا وحشتا وا فرقتا
اغلمقدن صانه سنکیم اولدی انده ایکی شاخ

دیر ایدیکیم یا رسول الله دریغا یوزکی
کوزمدك هم کوك یوزندن وحی اولدی انسلاخ

جمله اصحاب بیله اغلشدی یوجه آوازله
کوزلرندن کیم اقریاش صانه دك قانیدی ناخ

چون رسول الله ایشتدی بونلرك اغلادیغن
دیدی نیچون یا علی بونجه ایدر بونلر صراخ

﴿ مثنوی ﴾

دیدیکیم سنکچون ایدرلر فغان
یوزه کوز یاشن کوندروب ارمغان

ایتدی رسول پس علیه السلام
بغشله رسولیکه یارب سلام

که مسلمانلر یله قیلا بر نماز
ایده حضرتیکه تضرع نیاز

دعایه اجابتده سنسن جدیر
که سنسن علی کل شئ قدیر

براز کلدی پس جسمه اوك راحتی
اولوم راحتیدر بو صوك راحتی

(اناخ) لغتلرده محله مناسب اولان وجهله یوقدر ظاهر بودر که ترکیدرو بر صحیح محمدیه هامشنده سوز طوتیجی دیمش والله اعلم (صماخ) قولاق دلیکی وبعضلر نفس اذندر دیمشلر (محراب) کسرله صدر مجلس بوندندر که مسجد صدرنه دخی محراب دیرلر کما فی الاختری قال فی القاموس المحراب الغرفة وصدر البیت واکرم مواضعه ومقام الامام من المسجد والموضع ینفرد به الملك فیتبا عدعن الناس ومحاریب بنی اسرائیل مساجدهم التی کانوا یجلسون فیها (ارتساخ) ثابت اولمق یقال رسخ رسوخا ثبت (انفساخ) برنسنه بوزیلوب تباه اولمق یقال انفسخ العزم والبیع والنکاح انتقض بوارده مراد خاطر پریشان اولمقدرز یرا پریشانلق اعضای وجودك چوزلمسه ودوزنی بوزلمسنه سببدر (شاخ) بوداقدر بوراده مراد ایکی پاره اولدی دیمکدر (دریغا) بوراده الف علامت ندا درای دریغ یعنی حسرت ودرد دیمکدر (ع) ملاذا دلنوا زاچاره سازا (انسلاخ) برنسنه دریسندن وقایندن طشره چقمق (ومنه انسلاخ الشهر وسلخ فلان شهره امضاء وصار فی آخره والسلخ آخر الشهر کمنسلخه بوراده مراد وحی الهینك منقطع وآخر اولمسیدر (ناخ) لغتلرده بوقدر ظاهر بودر که ترکیدرو یا خود نخ لفظندن اشباع اولنمشدر تکیم تحقیق خاء معجمه فصلندن ابتدا ناخده مرور ایلدی بعض صحیح محمدیه لرك هامشنده قزل رنك وتورنجی دیمشدر و بوکلمه محمدیه ده خاء معجمه ده برقاچ پرده کلور ناظم قدس سره هك کندی خط مبارکلریله حالا کلیبولیده سر مرقدلرنده محفوظ اولان اصل نسخه نك کنارنده ینه مرحومك قلیله جابجا لغات مشکله ضبط اولنمشدر فاما فقیر اتباعمدن بریله مراجعت ایتدم ناخ اوزینه برنسنه یازمشلردر ظاهر بودر که کندی زمانلرنده زیاده شیوعندن واستعمالندندر پس شهرتنه وترکی اولمسنه بناء اشارت ایتمشلردرو یا نخ لفظندن اشباع اولنوب محل لغاته احاله اولنمشدر بروسه ده واستانبولده معاصریمز اولنلره بوخصوصده مراجعت اولندی کیمسه جواب شافی ویرمدی ذاهب اولدقلری تکلفات باعث صداع سر اولغله ترك اندی (لحرره) خیر عشقله اولوب

ایکی شاخ * قاره چول کی جهانده نیلر ناخ * ایله پیراهنکی سیم سیاه * روز ماتم ایدیجك اه وصراخ * (صراخ) اواز و یرمك وفغان ایلمك (علیه السلام) ای من الله والمؤمنین والملائکة اجمعین سؤال اولنورسه که سلام حیاتده اولان کسنه ده مستعملدر فقط فخر عالمك حقنده ایسه (انك میت) وارد اولمشدر جواب بودر که حدیث صحیحده وارد اولدی (مامن مسلم یسلم علی الارد الله علی روحی حتی ارد علیه السلام) پس فخر عالم حیات برزخیه ایله دائما حیدر زیرا شرق وغربده کثرت مؤمنینه بناء لیل ونهارده برلحظه سلامه انقطاع کلمز سؤال اولنورسه که حیات برزخیه یعنی عالم برزخه لایق اولان وجهله حیات هر روحه حاصلدر * پس فخر عالمك امتیاز اولدیغی حیات نه وجهله درجواب بودر که سلام مذکورك عدم انقطاعی ودخی غیر اسبابله روحدن جسد پاك پیغمبره زیاده علاقه واتصال حاصل اولور بروجهله که حیات دنیویه کبی حس وشعور کلی بولور وسائر ارواح واجساد کبی ادراکدن غائب اولمز بومقامك تحقیقی شهدا بیانده کچمشدر (قال فی انوار المشارق ویکره ان یرمز للصلوة والسلام علی النبی علیه الصلوة والسلام فی الخط بان یقتصر من ذلك علی حرفین هکذا (ع م) اونحو ذلك کمن یکتب (صلعم یشیر به الی صلی الله علیه وسلم ویکره حذف واحد من الصلوة والتسلیم والاقتصار علی احدهما ای موافقة للنص لان الله تعالی جمع بینهما حیث قال (صلوا علیه وسلموا تسلیما) وفی الحدیث من صلی علی فی کتاب لم تزل صلوته جاریة مادام اسمی فی ذلك الکتاب انتهی پس ناظمك بومقامده سلام اوزرینه اکتفا ایتدیکی ضرورت حسبیله در وبعض علما عدم کراهتنه ذاهب اولمشلردر (قال الشیخ علی القاری فی شرح الجزری ولا دلالة للجمع بینهما علی وجه المعیة انتهی * وذلك لان الواو فی الآیة لمطلق الجمع من غیر دلالة علی المعیة فافهم وبعض علما سلامله اکتفا اولنور دیمشلردر کافی قوله تعالی (قل الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی) پس صاحب محمدیه نك بومذهبه بناء سلام ایله اکتفاسی واضحدر (سلام) بوراده سلامت وعافیت وقوت مراد اولنور (تضرع ونیاز) التضرع زاری کردن نیاز حاجتدر بوراده عرض حاجت مراد اولنور (جدیر) لایق (علی کل شیء) ای مماسوی الله تعالی وقد سبق تحقیقه (راحت) دکلمك معناسنه

قافیة الدال

چو بولدی براز خفتی ایلدی اعتماد — علی ایله فضل بن عباسه پس استناد
ایرو بن کاوب مسجده کیردی باصدی اياق — صحابه بیلوب اللرین ایلدیلر نهاد
کیم ال چنلدوب ایلدیلر اشارت که تا — ابو بکر ایشیده رسوله ایده انقیاد
ابو بکر ایشتدی کرو طوردی پس قیچنه — اشارت قیلوب اکا دید یکیم ایله عداد
کیم اول صف ایچره طورب ثابت اول اوی بکا — یوریدی تقدم ایدوب ایلدی اعتداد
اوتوردی امامت ایدوب اویدی اصحاب اکا — نمازی تمام ایلدی ایلیوب اجتهاد
مبارك یوزین طوتدی اصحابه اقبال ایدوب — نصیحت ایدوب بونلره کوستره تا رشاد
دیدی ای مسلمانلر اولك معاشر که سز — کرك بوله سیزك ایله بو جهان اعتضاد
کیم الله سزه رحمت ایتسون ندر حالکز — نیچون ال قاقوب ایتدیکز اللر ایله تناد
نیچه کیم امام سهو ایده سزده تسبیح ایدك — که تسبیح ارنلر ایشیدردیه لر مراد

مثنوی

الی ایله تصفیق اشارت ایچون — بوخاتونلرك درعبارت ایچون
بودر واجب احسان ایده سز بهم — فقیره مساکینه ایتامه هم
غریبه مدد سوزه احسان ایدك — سوزیمی طوتك طوغری یوله کیدك
سزه ایتدیمی نصیحت کلام — ایرشدرمدمی رسالت تمام
جهاد ایتدیمیدی الله ایچون — بیلوردم حقیقت بن الله ایچون

(اعتماد * واستناد) طیانمق (نهاد) نهادن معناسنه یعنی قومق (انقیاد) مطیع اولمق (عداد) بوراده قیام معناسنه در قال فی القاموس المعداد المناهدة ای المناهضة فی الحرب) پس ناظم عداد لفظنی بطریق التجرید نهوض یعنی اياق اوستنه طورمق معناسنه طوتمشدر نتکیم بیت آتی بومعنایی بیان واقع اولمشدر (اعتداد) بوکلمه برقاچ معنایه کلور بوراده حاضر ومهیا اولمق معناسنه در (اویدی اصحاب اکا) قائمك قاعده جواز اقتداسی بونکله بیلنمشدر *

دیمشلردر که حضرت صدیق رضی الله عنه فخر عالمك مرض موتنده اون یدی وقت امامت ایلمشلردر وفخر عالم بو اوقاتده اوچ دفعه صدیقه اقتدا ایلدیلر قاله الترمذی (اجتهاد) قوتی یتدیکی قدر جد وجهد ایتمك (رشاد) طوغری یول طوتمق یعنی دین ودنیاده صالحنه مهتدی اولق یقال رشد کنصر وفرح رشدا ورشدا ورشادا اهتدی والرشید فی صفات الله تعالی الهادی الی سواء الصراط (دیدی ای مسلمانلر اولك معاشر که سز) یعنی یا معاشر المسلمین والمعاشر بفتح المیم جمع المعشر وهی الجماعة التی تضبطهم جهة واحدة وحصل بینهم معاشرة ومخالطة قاله ابن الشیخ فی سورة الانعام وقال بعضهم المعشر الجماعة سمیت به لبلوغها غایة الکثرة فان العشر هو العدد الکامل الکثیر الذی لا عدد بعده الا بتر کیبه بما فیه من الاحاد فتقول احد عشر واثنا عشر فاذا قیل معشر فکانه قیل محل العشر الذی هو الکثرة الکاملة (اعتضاد) قوتلنمك (تناد) اصلده تنادیدر بری برینه ندا ایتمك معناسنه ویقال لیوم القیامة یوم التناد لتنادی اهل الجنة واهل النار فیه بوراده مراد ال قاقوب فخر عالمك قدومنی صدیقه اعلامدر (قچنکم امام سهو ایده سزده تسبیح ایدك) السهو ما ینبه صاحبه بادنی تنبیه قال السید ولا عیب فی السهو لانه ذهول یزول بادنی تنبیه والبشر لا یخلو عنه انما العیب فی الخطأ وهو ان تستقر الصورة المنافیة للحق فلا تزول بسرعة بل باتعاب انتهی کلامه بوراده تسبیح ایله مراد سبحان الله دیمکدر یعنی امامی تنبیهه متعلق بر امر عارض اولسه سبحان الله دیو اعلام ایدیکز یوخسه ال قاقوب اشارت ایتمکز زیرا سبحان الله دیمك ارلرك وتصفیق دخاتونلرکدر قال علیه السلام للناس اذا نابکم فی صلوتکم شیء فلیسبح الرجال ولتصفق النساء وذلك لان النساء اهل الستر فالانسب بحالهن التصفیق لا رفع الصوت (که تسبیح ارنلر ایشیدردیه لر مراد) یعنی نمازده رجاله برنسنه سو یلمك اقتضا ایتسه سو یلرلر بلکه مراد لرین تسبیح ایله افاده ایدرلر مثلا نمازخانده اوکلرندن کیمسه مرور ایتمك استسه نمازده اولدقلرنی اعلام ومرور مذکوری منع ایچون سبحان الله دیرلر (تصفیق) دست زدن یعنی ال اورمق وفی القاموس التصفیق الضرب بباطن الراحة علی الاخری یعنی صاغ النك آیه سن صول النك ارقاسنه اورمق وعند البعض صاغ النك ارقاسن صول النك آیه سنه اوروب اوتدرمك وبعضیلر مطلقا الی اله اورب اوتدرمکدر دیرلر کما فی الاخری وفی الحدیث انما التسبیح للرجال والتصفیق للنساء قال الشارح الشهاب بالفارسیه این در نماز بود که در نماز چیزی پیدا شود که اورا سخن باید کفتن بجای سخن تسبیح کنند مردوزن را بجای سخن تسبیح نشاید کرد شکم دست راست بر پشت دست دیکر زند واین بجای تابید ودر فقه این معر وفست انتهی (خاتون) قال فی القاموس الخاتون للمرأة الشریفة کلمة اعجمیة انتهی (بهم) بری بر یکزه دیمکدر بوراده هم مع معناسنه درمصرع ثانیده دخی دیمکدر واو عاطفه معناسنه (فقیر) هو من له شیء دون نصاب والمسکین من لا شیء له وقیل بالعکس ای الفقیر هو المعدم والمسکین هو المقل وجه الاول قول الشاعر ❁ اما الفقیر الذی کانت حلوبته ❁ سماه فقیرا مع ان له حلوبة قوله تعالی (او مسکینا ذا متربة) یعنی التصق بطنه بالتراب من الجوع والعری وجه الثانی قوله تعالی (اما السفینة فکانت لمساکین) والفقیر بمعنی المفقور وهو المکسور الفقار وهو اسوء حالا وفائدة هذا الخلاف تظهر فی الوصیة للفقیر والمسکین کذا فی کتب الفقه (ایتام) فحله یتیمك جمیدر وهو من الانسان من لا اب له ومن الحیوانات العجم من لا ام له قال فی القاموس الیتم بالضم الانفراد او فقدان الاب ویحرك وفی البهائم فقدان الام والیتیم الفرد وکل شیء یعز نظیره ومنه الدر الیتیم (غریب) وطنندن بعید اولان کیمسه فان الغربة هی النزوح ای البعد عن الوطن قالوا غراب البین لانه بان عن نوح علیه السلام لما وجهه لینظر الی الماء فذهب ولم یرجع فلذ تشأموا به واستخرجوا من اسمه الغربة کذا فی المقاصد الحسنة ❁ دیمشلردر که دیار مغربده قرطبه شهرینك جامعنده برستون واردر انده بدقدرتله غراب نوحك صورتی تصویر اولنمشدر (لحرره) کیمکه خدمتنده قصور ایدیو کون ❁ صانمه دنلرده حسن یادبوله ❁ یازدی حق رسم غراب نوحی ❁ اوح عالمده تاکه عبرت اوله (جهاد ایتمد میدی الله ایچون) الجهاد بالکسر القتال مع العدو کالمجاهدة مقصود رضاء الله جهاد ایتدیکن بیاندر (بیلوردم حقیقت بن للهی چون) تجنیس تامدرز یرا مصرع اولده هایایه موصولدر فافهم بو مصرع ماقبلنی تعلیلدرز یرا رضاء الله جهاد ایتمك حق حقیقت اوزره معرفتندر

❁ قافیة الذال ❁

دخی او قوماد می قرأنی شب بامداذ ‖ نماز کسزه ایتمد میدی امرك نفاذ
دیمد می سیزه که طوتن اورج آیینی ‖ دخی حج ایدك تکرینك اوین ایدك لیاذ
غزا ایده سزحق یولنده دیمسه دیمیدی ‖ دیدیلر بلی یارسول الله ایتدکدی شاذ
عوضلرو یره حق تعالی سزه فضلنی ‖ که سن بیزه مشفق رفیق ایدك اولوب ملاذ

دیدی یا مهاجر بو اوکی کیم انصار یلر
بو لارك كريمنه اكرام ايدك انصف ايدوب
دیدی هم بیلك برقول اولدی مخیر بودم
دیلامز سه الله قتینی ایده اختیار
بو قول چونکیم اولدی مخیر بو ایکیسنه
بو سوزك ابو بكر مفهومنی فهم ایدوب

خزانه مدرر ایلدم ایدی فضلیله داذ
یرامز لرینك صوچینی ایدك انتباذ
دیلرسه ایده دنیاده عمرله التذاذ
واره تكریسینه ایده خضر تینه عیاذ
پس الله قتین اختیار ایدوب ایتدی معاذ
بیلوب اغلدی کندویی ایتدیکن انخاذ

مثنوی

دیدی یا ابابکر ایو مه ایشت
طوتك دیدی مسجدده هرقاپویی
ابو بكرك اولسون همین قاپوسی
کدین بیلمزم صحبتیمه یار
چون اولده اول ایدی صاحب بکا

نه سوزکیم بیورسم انکله ایش ایت
یاپك اول قپولاره برك یاپویی
کیم افضلدر انك بکاطاپوسی
یك اندن کیم اوله بکا پرده دار
یرا شور پس آخر مصاحب بکا

(بامداد) دالله وذالله لغتدر زیرا فرس اهلی استعمالاتنده وقافیه لرنده دالله ذال معجمه یی فرق ایتمزلر انکچون لغات فارسیه کتابلرنده بشقه باب ذال یازلمامشدرودیمشلردر که هرلفظ مفرده حرف صحیح وساکندنصکره کلان دالدرو باقیسی ذال معجمه در (بام) خصوص اوزره صبح وقتیدر سلاطینك وحکامك اول وقت دیوان زمانی اولدیغی اعتبار یله اکا بامداد دیرلر صباح عدل معناسنه اصلده میك کسریله درو علمیه نقل اولنیجق قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنوب میم مکسوره اسکان اولنمشدر (نفاذ) عربیدر کچمك معناسنه وامر نافذای مطاع بوراده تنفیذ وامضا معناسنه در یعنی کچورمك وفرض اولدیغنی اعلام ایتمك (ایاذ) برکیمسه یه و یابرره صغنمق بوراده ملاذ ومالجأ معناسنه در یعنی صغنیجق یر یعنی حج ایدوب حضرت کعبه یی کندیکزه ملاذ ومالجأ ایدیکز زیرا حرم الله در (بعدذا) اکر ایدك ایاذ ماقبلندن منفصل عداولنورسه ایاذ معنای اوله محمولدر کالایخفی علی من یعرف السحر الحلال من الکلام (غزا) غزاه اراده وطلبه وقصده وغزا العدو سار الی قتالهم وانتهابهم (بلی) کلمهٔ ایجابدر عجم یانك ماقبلنی مکسور اوقورجلی وفدی کبی (قال المولی الجامی) مسکین فقیه میکند انکار حسن دوست ❊ یاو بکو که دیدهٔ جان راجلی کند ❊ تودرمیانه هیچ نه هرچه هست اوست ❊ هم خود الست کوید وهم خود بلی کند (شاد) فارسیدرشن معناسنه در (عوض) برنسنه مقابله سنده و یردکاری جمعی اعواض کلور قال فی القاموس العوض کعنب الخلف عاضنی الله منه عوضا وعوضا وعیاضا واصله عواض وعوضنی والاسم العوض والمعوضة انتهی (فضل) الفضل ابتداء احسان بلاعلة بوداره مراد فخر عالمك شان عظیمنه مناسب اولان لطف الهیدر (مشفق رفیق) دین یولنده اسر کیجی یولداش (ملاذ) قدمر آنفا (خزانه مدرر) یعنی سرمه مطلع قیلدیغم جماعت واصحابمدر بو کلامده فخر عالمك اسرارنی اموال نفیسه یه وصدور انصاری خزانه یه تشبیه واردر قال علیه السلام (یامعشر المهاجرین استوصوا بالانصار خیرا انهم کانوا عیبتی التی اویت الیهم فاحسنوا الی محسنهم وتجاوزوا عن مسیئهم) قال فی القاموس العیبة من الرجل موضع سره انتهی ای انهم جماعتی واصحابی الذین وثقت بهم واطلعتهم علی اسراری واعتمدت علیهم کما فی الصواعق لابن حجر فالاری ای الرجوع الیهم عبارة عن اعتماده علیه السلام علیهم ومعنی تجاوزوا عن مسیئهم قبلوهم عثراتهم فهو کحدیث اقیلوا ذوی الهیأت عثراتهم اذ الانصار من ذوی الهیأت (داد) عدل (انتباذ) طرح ایتمك یعنی مسیئ اولنلرینك اسائتنه التفات ایتمیوب خوش معامله ایدیکز (انتذاذ) مزه یافتن یعنی لذت وداد بولمق (عیاذ) پناه طوتمق یعنی صغنمق (معاذ) صغناجق مقام (مفهوم) لفظدن حاصل اولان مدلول وصورت عقلیه (انخاذ) اخذ ندر طوتمق معناسنه قال علیه السلام (ان عبدا من عباد الله خیره الله بین الدنیا و بین ماعنده فاختار ذلك العبد ماعند الله ففهمها ابو بکر رضی الله عنه وعرف انه نفسه یرید فبکی فقال نفدیك بانفسنا وابنائنا فقال علی رسلك یاابا بکر وفی روایة قال یاابابکر لاتبکی) (لمحرره) بلبل جان آغلسونکم اولدی کلشندن جدا ❊ کتدی کل دوری کسلدی عاقبت صیت وصدا ❊ کاش کلزار جمالی صولمسه جانانمك ❊ ایلسم بلبل کبی بن یولنه جانم فدا (ابو بکرك اولسون همین قاپوسی) معلوم اوله که اصحابدن بعض خواصك مسجد رسوله ملاصق سعاد تخانه لری واول خانه لرك مسجده آچلور قپولری وار ایدی بعض خانقاهات مساجدنه ملاصق اولان حجرات ابوابی کبی پس فخر عالم مرض

موتنده ابو بكرك سعادتخانه‌سی بابندن غیری ابوابك مسدود اولمسی حقنده امر ایتدکاری ابو بكرك خلیفهٔ اکبر وقائم مقام پیغمبر اولمرینه تعریضدرتا که خلافتی حقنده وترجیح وتقدیمی خصوصنده برفرد نزاع واعتراض ایتمیوب قبول ایده (پرده‌دار) قپوجی معناسنده مستعملدر (صاحب) قال علیه السلام ابو بكر صاحبی ومونسی فی الغار وقال لو ان الله سماه صاحبا لاتخذته خلیلا ولکن اخوة الاسلام (بعدذا) فخر عالمك ابو بكرله صحبتی قدیمدر غاره مقصور دکلدر نتکیم ابو بكرك ترجمه‌سنده بیان اولنمشدر (لمحرره) چون قریب اولدی رسول اللهه الملهه سفر* ایلدی اصحابنه مسجددهوعظ معتبر* ایلرندن فیض ایدوب آب حیات جاردان* اول شرابی صوندیکم هرقطره‌سی بیك جان دکر* خسته جانلر اولدیلراندن شفایاب درون* تشنه دللر بولدیلر هرجرعه‌ده ذوق شکر* جمله یه تقدیم ایدوب تصریحله تعریضله* ایلدی انده ابو بکره خلافتله نظر* کیم قدیمی یارغار اولمشدی فخر عالمه* ویرمشیدی وارینی انك یولینه بی کدر* چون ایشتدیلر کلام حضرت پیغمبری* بیلدیلر صدیقی اول اهل جهاندن بیك سور* فهم ایدوب اول جوهرك حقا که قدروقیمتن* قیلدیلر تاج قبوله شمشهٔ رغبت اثر* نعتکوی حضرت صدیق اولنلر حقیا* قوقدیلر باغ محبتده کل صدبرك تر*

قافیة الراء

چیقوب انده مسجددن اوده چوقیلدی قرار
طواف ایتدیلر مسجدی ناله لر ایلیوب
یتشدی کاوب فضل بیلدردی زار یلرن

ضعیف اولدی وارد چقه کچه کچه ایل ونهار
کلوب دیدی عباس کیم اغلشدیلر زار وزار
علی کلدی اندن خبر ویردی اول بختیار

پیغمبر افندمزك سعادتخانه لریدر

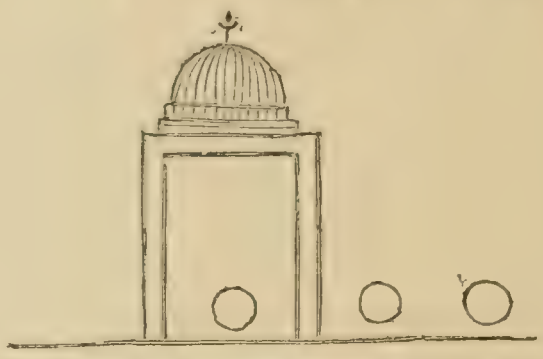

چون ایشتدی انی اوزاتدی مبارك الن
دیدیکم نه دیرلر بنم چون صحابه ایشت
دیرلدی کلوب جمله خاتونلری اغلدی
طور وکلدی آیاغی اوستینه سویکندی پس
مبارك باشن بغلادیلر عصابه ایله
کیروب مسجده اوتوروب منبر آیاغنه

یاپشدیلر اصحاب اوتوردی بولوب اقتدار
دیدی قور قدیلر ایده سز اولیمی اختیار
ارنلردر لدیکه چون دور ایدوبن دیار
علی ایله فضل بن عباس ویردی کنار
اوکجه‌دی عباس ایدرلردی آنی مدار
ثنا ایتدی اللهه حد ایلدی بی شمار

رسول اکرم افندمزك مسجد سریفلریدر

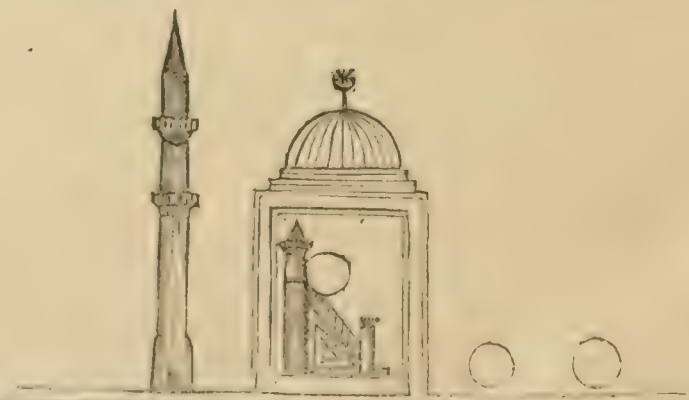

دیدی ایها الناس ایشتدم دیدکاریکز || که قورقمز اولم قیلام جانی حقه نثار

مثنوی

صنوکزده بومی وفات ایتیم || جهانده مخلد قالم اولمیم
هیچ ایشتدیکزمی مؤید رسول || کیم اولمادی قالدی مؤید رسول
که تابنده دنیاده دیری قلام || چون اولمکلکیچون چالندی قلم
کیرو ربه لاحق اولورونی || غریب ایدم اکا اولا شورونی
اکا سزده اولاشیسر سزبیلك || اکا کوره یاراغکیزی قیلك

(ضعیف اولدی واردجه کیجه کیجه لیل ونهار) فخر عالمك ذکر اولنان خطبه دنصکره برقاچ کون دخی حیاتده اولدقلرینه اشارتدر ولیکن بعض سیر کتابلرنده غیری وجهله ثبت اولنمشدر والعلم عند الله تعالی (ناله) ایکلدی (زار) نالان یعنی ایکلیجی دخی اکلك وذلیل وحقیر معناسنه کلور (زاری) ایکلدی معناسنه درناله کبی (بختیار) دولت وطالع اسی (اقتدار) کوجی یتمك (دیار) دارك جمعیدرعربیدر اولر دیمکدر ولیکن بعض مقامده مملکت معناسنده مستعملدر ذکرحال واراده محل طریقیله قال تعالی (فاصبحوا فی دیارهم) ای فی بلادهم اوفی مساکنهم ومنازلهم وتسمی البلاد الدیار لانه یدار فیها ای یتصرف یقال دیار بکر ای بلادهم وتقول العرب الذین حوالی مکة نحن من عرب الدار یریدون من عرب البلد کما فی بحر العلوم للسمرقندی رحمه الله یعنی رجال فخر عالمك مرضی اضطرابیله اولری طولانمق سببیله نساء دخی بو وقعه دن آکاه اولوب بریره کلدیلر ودرد وحسرتله فخر عالم ایچون آغلدیلر وبو معنی یعنی دوردیار ایتمك طواف مسجدی منافی دکلدر زیرا کاه دور وکاه طواف ایلدیلر ویاخود کیمی دوروکیمی طواف قیلدیلر (لمحرره) نوله دور ایلسم فلك مانند ❊ آغتابم کوزمدن اولدی نهان ❊ ظلمت غمده قالو پدر کوکلم ❊ بکا کور نیلدی آخر هجران (کار) یان وکاه اولور حالت وصلتدن کنایه اولور (ع) نه برمحلی دردك نه درکنار ایده بیلدك (عصابه) باشه باغلدقلری وصاردقلری نسنه من العصب وهو الشد یعنی سر مبارك پیغمبری بر بزایله بغلدیلر زیرا سبب مرضلری صداع ایدی (مدار) مایدور علیه الشیء بو راده مراد حضرت عباسی پیشر وانخاذ ایتدکاری بنی بیاندر زیرا بعض خصوصده اکابر اوکنجه یورمك قاعده در (منبر ایاغنه) یعنی منبرك آشاغه قدمه سنه اوتوردیلر (بی شمار) شمار صایش وبی شمار بی عدو بی حساب دیمکدر یعنی عدد سز وحساب سز زیرا بی ادات نفیدر که اسماء جوامده داخل اولور بو راده بی شمار ایله مراد کثرتدر جرائد توار یخده مثبتدر که خواقین عثمانیه دن سلطان محمد فاتح مولانا جامی یه بشیوز فلوری ارسال ایتدکده مولانای مزبور دخی سلطانه کوندردیکی نامه ده آلتون خصوصنده درج ایتدیکی ابیاتدندر که ذکر اولنور ❊ زکثرت کرچه بیرون ازشمارند ❊ چو بخششهادی شه حدی ندارند ❊ چو کیری ازشمار آغاز وانجام ❊ رسد حالی شمار آن باتمام ❊ یعنی بطریق الصلة ارسال اولنان آلتون اکرچه کثرتی حسبیله بی شمار در ولیکن شمار کلمه سنك آغازی که شین وانجامی که رادر اخذ اولنسه زرمذکورك عدد وشماری تمام اولور ❊ یعنی بشیوز اولور زیرا شین اوچیوز ورا ایکیوزدر بوندن مراد کندویه واصل اولان زرك عددنی بطریق الالغاز پادشاهه اعلامدر تاکه واسطه ده خیانت واقع اولدیسه بو طریقیله معلوم اوله (ایها الناس) ای موصوفه دریا ایها الرجل کبی وها تنبیه ایچوندر وحرف ندا محذوفدر تقدیری یا ایها الناس درو کل خطاب فی القرآن بقوله (یا ایها الناس) فهو لاهل مکة وبقوله (یا ایها الذین آمنوا) فهو لاهل المدینة قاله صاحب البصائر والحکم غالبی ای بالنظر الی الغالب قاله المولی الفناری قال بعض الکبار معنی (یا ایها الناس) یامونس لاتنس انسك بی قبل الولادة وفیه معنی آخر یا ابن النسیان تنبیه ولاتنس حیث کنت نسیا منسیا ولم تك شیئا مذکورا (مخلد) باقی من الخلود وهو البقاء والدوام (مؤید ❊ مؤید) اولکیمسی یایله تأیید دندر تقویت معناسنه زیرا رسول اولنلره وحی والهام ومعجزاتله قوت ویریلوب عون ونصرتله کار رسا اتلری استحکام بولمشدر ❊ وایکیجیسی تأیید دندر باء موحده ایله ابدی قیلمق معناسنه تخلید کبی (لاحق) لحوقدندر صکره دن اولشمق وتابع اولمق ویتشمك معناسنه یقال لحقه ادرکه قال تعالی (والیه المصیر) ای الرجوع بالموت الصوری والمعنوی وقال ولقد جئتمونا جعل المجیء الیه من غیر فصل وهو الاتصال الذی یلیق من العبد الی مولاه فافهم (غریب) وطنندن دور اولان کمسنه بو راده مراد اسفل سافلین اولان عالم بشریتدن واقلیم ناسوتدن اعلای علیین اولان عالم لاهوته وصول واتصالدر که حقیقتده وطن اصلی اودر ❊ سؤال اولنورسه که واصل حق اولنلرك غریبی نه معنایه در ❊ جواب بودر که بشریت پرده سنه کوره در وبردخی انبیا وکمل اولیایه مقام کشیده ایرنجه یعنی حشر صوری ایله طورا بعد طور تفصیل عظیم واردر فافهم فانه لا یذوقه الا اهل

الموت قال الشيخ يونس امرم قدس سره * آندنبرو كونلدم دوستله بيله كلدم * بو عالمده چقيجق بر عجب حاله كلدم * نه حالدهيم نه بيلم طوزاقدهيم نه كولم * برغريبجه بايلم اوتمكه كلدكلدم (لحرره) عشقكك كلزارنه افغانه كلدم بن بوكون * شمعكك انوارنه پروانه كلدم بن بوكون * وارلغى ويردم ايرشدم وصلكك بازارنه * يوقلغيله سودا ايچون ميدانه كلدم بن بوكون * كوزلرم ملك بقايى طوتمزم بونده وطن * برغريبم عالمى سيرانه كلدم بن بوكون * كرچه بيلدم باغ عشق ايچره بترخار جفا * باقيوب خاره كل خندانه كلدم بن بوكون * صورت رحمانى كورمكدر مرادم تابد * انكيچون عالم انسانه كلدم بن بوكون * اولمدن باد اجلدن بوسراى تن خراب * حقيا اولمزدن اولك ويرانه كلدم بن بوكون *

قافية الزاى

وصيت قيلورم سزه كشف ايدوب كيز اوراز
مهاجرلره ايده رم هم وصيت عيان
كه والعصر نك سوره سن بكا كوندروب
پس اوقيدى والعصر نك سوره سنى تمام
كه يعنى قسم ايدر الله ايكندويه دير
مكر شو لكيم ايمان كتوره حقى برليه
دخى بر بيرينه ايمان وصيت ايده
كتابن حقك طوتك مرسلينه اويك
دخى سعى ايدك طاعته معصيت ايشلمك
بولر درزيان ايتمينلر جهانده همين

مهاجرلرى خوش طوتاسزاولوب دلنواز
كيم الله عز وجل غنيدر بى نياز
بكا انده بر بريسان ايليو بدرمفاز
آنك انده بيلدردى آچوب معناسنى راز
كيم انسان قوسى زيان ايچره درانحياز
دخى قيله صالح عمل هم خصوصا نماز
ديه فرضى ايدك اداكور مكسزانى از
بوسوزى حقيقت بيلك كيم دكلدر مجاز
بورسمه ديه حقى تاباطل ايده امتياز
قلانى زيان ايچره دردى نور حجاز

مثنوى

قوايش خدانك پس اذنيله در
انك هر كز ايشنده تعجيل يوق
كيم آكا ديلرسه كه غاب اوله
كيم آكا ديلاريسه آل ايليه
روامى اوله كيم ايده سز فساد

قضا وقدر اشبو معنيله در
حقى بيلسه كيشى تعجيل يوق
كيده عجزه حق آكه غاب اوله
كيرو كندوزين الدايه نيليه
يا ارحام قطع ايده سز يا كساد

(وصيت) يقال اوصاه ووصاه توصية عهد اليه والاسم الوصاية والوصية (كشف) ازالة الحجاب بين المدرك والمدرك (راز) سر معناسنه (دلنواز) كوكل اوخشايجى (بى نياز) بى احتياج (مفاز) فوز بوله جق يرى يعنى ظفر ونجات ديمشلردر كه بريه يه مفازديد كارى تفؤل طريقيله درزيرا بريه اكثريا محل هلاكدر وجائزدر كه مفاز مصدر ميمى اولوب مضاف محذوف اوله سبب فوز معناسنه قال عليه السلام اوصيكم بالمهاجرين الاولين خيرا واوصى المهاجرين فيما بينهم بخير فان الله يقول (والعصر ان الانسان لفى خسر) السورة (ركاز) هو المال المركوز فى الارض مخلوقا كان اوموضوعا والمعدن ما كان مخلوقا والكنز ما كان موضوعا كذا فى كتب الفقه * ناظم معناى سوره يى نفاست ومرغوبيتده مال مدفونه تشبيه ايلدى پس نظم زمين ومعنى دفين كبى اولمش اولور قال تعالى (والعصر) اقسم الله بصلوة العصر لفضلها قال تعالى (والصلوة الوسطى) وهى صلاة العصر وقال بعض الكبار اقسم الله بكمال دوام الزمان واستمراره لاشتماله على ولاية النبى عليه السلام ونبوته ورسالته وخلافته (ان الانسان لفى خسر) تحقيق همه آدميان زيان ايچنده درزيرا مطالب ناپايداره صرف اعمار ايدرلر (بيت) مده به بيهده نقد عزيز عمر بدست * كه بس زيان كنى ومر تراندارد سود * سؤال اولنورسه كه بو كلامك اطلاقندن انبيا واوليا وعامهٔ مؤمنينك اهل خسر ان اولمسى ايهام اولنور * جواب بودركه ذكر اولنان طوائف جليله يه كوره قبل الاستثناء استثناء ملاحظه اولنور پس كلام مذكور عام مخصوص كبى اولور فافهم (الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات) مكر انلر كه عمل قلب ايله عمل اركانك مابينى جمع ايتديلر يعنى انلر زيان ايچنده دكللرزيرا تجارت آخرت ايتمشلر ونعيم باقى بولمشلردر (وتواصوا بالحق) دخى انلر بر بر لرينه عمل واعتقاددن انكارى صحيح اولين امور ثابته ايله وصيت ايتديلر (وتواصوا بالصبر) دخى طاعت وترك معصيت اوزرينه وصيت ايتديلر يعنى كندى نفسلرنده كامل اولدقلرندن صكره غيرلرى دخى تكميل ايلديلر هم سالك وهم مسلك اولديلر (انحياز) كرد آمدن يعنى اجتماع وانضمام پس ديمك اولور كه جمله انسان زيانه منضم

ومتصلدر ولكن سوق كلامدن ظاهر اولان بودر كه انحياز حيزدن مأخوذ در مكان معناسنه پس ناظمك مرادى
لفى خسر لفظنده اولان فى كلمه سنى وظرفيتى بيان اولمش اولور يعنى انسان زيانى كندينه حيز ومكان اخذ ايتمشدر
مظروف اولان نسنه ظرفنده مستقر اولديغى كبى اولدخى زيان ايچنده قرار دا ده در (صالح عمل) هو ما اريد به
وجه الله تعالى من غير ملاحظة ثواب وجزاء (بوسوزى حقيقت بيلك كيم دكلدر مجاز) يعنى ظاهرنه محمولدر يوخسه
مؤول دكلدر پس ايشق مشرب اولوب بوندن مراد بودر ديو هواى نفسه او يمامق كركدر لفظ الحقيقه مأخوذ من حق
فلان الامر اذا اثبته او من حققته اذا كنت منه على يقين واذا كان اللفظ مستعملا فى موضعه الاصلى فهو شئ مثبت
فى مقامه ومعلوم الدلالة على ذلك المعنى والمجاز مأخوذ من جاز الشئ يجوزه اذا تعداه واذا استعمل اللفظ فى المعنى
المجازى فقد جاز مكانه الاولى وموضوعه الاصلى فعلى هذا يكون المجاز مصدرا ميميا استعمل بمعنى اسم الفاعل
اى المجاوز ثم نقل الى اللفظ المذكور وقد يوجه بان المتكلم جاز فى هذا اللفظ عن معناه الاصلى الى معنى آخر فهو محل
الجواز قاله الشريف رحمه الله تعالى (صبر) حبس النفس على ما تكرهه (امتياز) آيرلمق يقال مازه يميز ميزا عزله وفرزه
كامازه وميزه فامتاز وانماز وتميز (همين) انجق (نور حجاز) فخر عالم عليه الصلوة والسلامدر وحجازك معناسى وحدى
بالاده بيان اولنمشدر (قضاء) فى اللغة الحكم وفى الاصطلاح عبارة عن الحكم الكلى الالهى فى اعيان الموجودات
على ما هى عليه من الاحوال الخارجية فى الازل والابد والقدر تعلق الارادة الذاتية بالاشياء فى اوقاتها الخاصة
فتعليق كل حال من احوال الاعيان بزمان معين عبارة عن القدر قال عليه السلام (وان الامور تجرى بامر الله)
يعنى جمله خير وشر الله تعالينك امريله وقضاسيله در اكرچه شره وكفره قوللرينه مرحمتدر رضاسى يوقدر زيرا قوللر
انكله متضرر اولورلر قال تعالى (ان الله لا يرضى لعباده الكفر) واما قوله تعالى (فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر)
فتهديد لا تخيير پس حقك مشيتندن خارج نسنه يوقدر وعبد حقك قضاسنه رضادن كفره دخى راضى اولمق لازم
كلمز يعنى كفره مقضى اولديغى جهتدن رضا يوقدر وليكن قضا اولديغى وجهله واردر الحاصل قضا وقدره ايمان
كتورمك وراضى اولمق جمله امور حقك امريله واراديله اولمق معناسنه كورەدر مستخرج الفصول نام كتابده كلور كه
فلان كسه قضاى بد ايرشدى ديمك خطادر واولكه دعا ده بزدن قضاء بدى دوندرديكارى مقضى يه محمولدر يوقيره
لايح اولان بودر كه دعامز بورده قضادن مراد مقضى اولمجق فلانه قضاء بد ايرشدى ديه نك كلامى دخى بوكا محمولدر
پس نيجه خطاء عظيم اولور اللهم اصرف عنا القضاء السؤ (قال الحافظ) دوران چومى نويسد بر عارضت خط خوش ❊
يارب نوشتهٔ بد از يار ما بكردان (تعجيل) تأنينك خلافيدر مواضع تعجيل بالاده بيان اولنمشدر لطائف اخبار دندر كه
ذكايله معروف اولان قاضى بصره اياسه ديديلر كه سنده اوچ عيب واردر بر قبيح الوجه اولمق وبرى اعجاب وبرى
حكمده عجله دراياس جواب ويروب ديديكه زشت صورت اولمق بنم المده دكلدر پس بنى اول وجهله تعييب ايدن
حقك صنعنى تعييب ايتمش اولور نتكيم برزن شوهرنه زبان درازلق ايدوب يا مفلس يا ديوث ديدى شوهرى جواب
ويرديكه افلاس حقدن كلمشدر پس بن انكله محل ذم اولمم وديوثلق سنك عملكدن اولمشدر يعنى وصفك بكا عروضى
سنك نامحرم ايله صحبت واختلاطكدندر ديوب زنى اسكات ايلدى بعده اياس ديديكه كندى سوزنى بكنور وانكله عجبه
دوشر ديو اعتراضكزه جواب بودر كه بنم كلامم سزه محل تعجب دكلدر يعنى بنم سوزلرم سزه خوش كلمزمى ديدى
انلردخى نعم ديديلر اياس ديديكه پس سزه خوش كلمجك بكادخى خوش كلور زيرا بر كلامك قائلى انكله اعجابه احقدر
ديدى وحكمده عجله ديديكز شو نلرقاچدر ديوانك پرمقلرين اوزاتدى انلردخى من غير توقف بشدر ديديلر اياس
جوابده عجله ايتديكز نيچون بو بارمقلرى بر بر رعد ايدوب جواب ويرمديكز ديدى انلردخى معلوم ومتيقن اولان
نسنه يى عد ايتمكه وجوابده توقفه حاجت يوقدر ديديلر اياس ديديكه پس بنم حكمم دخى بويله دريعنى حكومتده
عجله ايتديكم برحادثه نك جوابى معلومم اولمغله درو بو مقوله عجله مذموم دكلدر ❊ سؤال اولنورسه كه حق تعالى يه
نسبت ايله هر نسنه معلوم وحاضردر پس نيچون تعجيل ايتمز ❊ جواب بودر كه انك مرادى قوللرينه تأنى بابنى
تعليمدر وبر نسنه نك دخى ظهور وقتى كلمدكچه انى اظهار ايتمك حكمتنه مخالفدر (لمحرره) التى كونده يراتدى
پيروكولكى ❊ عجله ايلمدى اول بارى ❊ سكا پندا ولدى بو تأنيكم ❊ ايده سن يا بجه يا بجه هر كارى (تعجيل) تعظيم يعنى معرفة
الله صاحبى اوليان كمسنه عامه يانده معظم وموقر اولاسه دخى اهل الله قتنده خوار درز زيرا اعتبار معرفة الله در
معارف جزئيه يه واموردنيويه يه دكلدر انكچون روز قيامت بين الاولياء تفاوت مراتب عرفانله اولاسه كركدر
❊ حقيا عرفان ايچوندر جمله يازمق اوقومق ❊ جهل اشيدر اشبو كون عرفانى يارينه قومق ❊ فيض عرفان استريسك
قابكه الهدن ❊ رسم وقانون دفترن لازمدر رسا كايومق (آل) مدله فارسيدر برقاچ معنايه كلور بوراده مراد حيله

وخدعه در (ارحام) رحمك جمعيدر وعاء الولد معناسنه يعنى كيسه هيئتى اوزره مخلوق اولان اوغلان يتاغى ديدكلرى نسنه در صكره قرابتده استعمال اولندى قطع رحم ايتمك اقربادن صله وتفقدى كسمكدر تنكيم شرحى كچدى قال تعالى (فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا فى الارض وتقطعوا ارحامكم) يعنى پس آيا اكر حاكم خلق اولورسه كز سزدن رواو متوقعميدر اولكه جاهكز سببيله تكبر وتجبر يوزندن روى زمينده انواع تباهى وقطع رحم واقع اوله (كساد) عدم رواج يقال كسد كنصر وكرم كسادا وكسودا لم ينفق واكسدوا كسدت سوقهم (لمحرره) راغبوا فى الحق يا اهل الطلب ❊ ان وعد الموت حق مقترب ❊ ويرحيات نورله ذكريله وار ❊ خفته لب اولمه چو مرده روزوشب ❊ من له العلم الالهى الجليل ❊ عنده جل المنى كل الارب ❊ ايتمين بازار عشق ايلرزيان ❊ بو كسادك دفعنه بولمز سبب ❊ ادركوا العشاق فى هذا الطريق ❊ ايها الزهاد ماهذا الهرب ❊ قطع رحم عشق ايدن بولمز فلاح ❊ اولدى زيرا عشق رب مانداب ❊ قد فشا فى الارض انواع الفساد ❊ من فساد الباطن يا للعجب ❊ صبر ايدنلر طاعت حقه بو كون ❊ بولديلر تقوا ايله حقه نسب ❊ اقتبس يا صاح من نور الحجاز ❊ قبل ان يعلوك فى القبر اللهب ❊ نور ايچنده عود هندى وش دوتن ❊ يانمدى هجران اودينه چون خشب ❊ مت من الاوصاف قبل ان تموت ❊ ميت الاحياء عبد منتخب ❊ صحبت شاه استريسك حقيا ❊ ظاهر وباطن كوزت رسم ادب ❊

❊ قافية السين ❊

وصيت قيلورم سوز مدن ايدك اقتباس ‖ كيم انصار بلوكينه ايلك قيلك بى قياس
كه بونلر شولردر مهاجرلرم كلمجك ‖ بولرده بولوبدر نمارو دياروا ساس
دخى شول كشيلردر كيم چوبن كلمشم ‖ كلوب جمله ايمان كتوردى اولوب حق شناس
بيلك چونكم اوكدن سفر قيلورم دنيه دن ‖ سزك يوردكزايدرم تكريدن التماس
چو اوكجه وارم قيديكيزى مقدم كورم ‖ قصوريله ولدان وحورو براق ولباس
بكاسز دخى بركون اولاشيسر سز بيلك ‖ يرادىله سز كرچه كيم اوله سز اندراس
دخى حوضمه جمع اوله سز قيامتده سز ‖ ايچه جمله مؤمن هيچ اولميالر احتباس
بنم حوضمك عرضيدر شولقدر كيكلكى ‖ كرك عاقل ايده انى عقله افتراس
كه بصراى شامدن يمنده كى صنعاجه در ‖ آفار كوثر ايرماغى اولور اكا انعكاس
صويى سودن آقدر طادى طتلودر بالدن ‖ ايچن بركز آيرق صوصامز ديدى فخر ناس

❊ مثنوى ❊

بنم حوضمك ايچودر طاشلرى ‖ طاو مشكدرر ايچلرى طاشلرى
كيم استرسه ايرته بكا كلمكى ‖ ملالتدن آزاد اولوب كولمكى
ديلينى الينى بوكون ضاقلسون ‖ بنى حق بيلوبن حق حقلسون
ديله كلدى عباس اول بختيار ‖ ديدى يارسول الله ايت اختيار
قريشه وصيت بيورايلسون ‖ كه دين يولنه نه ايدوب نيلسون

(اقتباس) استفاده يقال اقتبست منه علما اى استفدته واصله اخذ القبس وهى شعلة نار (قياس) برنسنه يى آخر نسنه ايله تقدير ايتمك تقدير الشئ بالشئ معناسنه بى قياس كثرتدن كنايه در (نمارو دياروا ساس) يعنى انصار طائفه سى مشاطره ايدوب ميوه وخانه لرينك نصفنى مفت اواق اوزره مهاجرلره ويردىلر دخى مالرندن ممكن اوله نى افراز ايدوب هبه ايلدىلر حتى بعضى ايكى خاتونى اولان برن تطليق ايدوب مهاجره انكاح وتزويج قيلدى رضى الله عنهم (لمحرره) روى مقصودى كورمك استرسك ❊ صوفيا آيينه كى صاف ايله ❊ كورنو جمله سلوك ايتدى سلف ❊ سنده كيرحق بوله انصاف ايله (حق شناس) حق اكلايجى (التماس) اغتده مطلق طلب معناسنه در يعنى طالب مطلوب منه دن ادنى اولسون اعلى اولسون مساوى اولسون اصطلاحده على سبيل التساوى طالبدر بوراده مراد معناى لغويدر (اندراس) محو اواق يعنى بعد الوفات بندهاى اعضايه انحلال كلوب لحم وعظم وشحمكز اريوب چوريدكدنصكره ينه حيات تازه بولوب مبعوث اولورسز (بعدذا) بو كلام عامه ناسه كوره در زيرا خواصك تنلرى چوريمز تنكيم سرى بالاده بيان اولندى (لمحرره) حقيا اولمدن شوكيم اولدى ❊ بردخى اولمدن جدا اولدى ❊ نيچه يرلر اوفنا اهلن كيم ❊ حقله حق اولوب بقابولدى (حوض) معروفدر من حاض الماء جمعه واستحوض الماء اجتمع (احتباس) حبسدندر منع معناسنه (عرض) هر نسنه نك اينى كه خلاف طولدر (افتراس) فراستدندر تفرس كبى

نظرده اصابت معناسنه یعنی عقل ایله انی اکلیه وحقیقتن فهمده اصابت ایلیه (بصری) کجبلی بلدبالشام واضیف بصری الی الشام احترازاعن بصری بغدادوهی قریة فیهاقرب عکبراء (صنعاء) بلدبالیمن کثیرة الاشجاروالمیاه تشبه دمشق واحترزبهاعن صنعاءدمشق وهی قریةقریبابهاوالنسبةالیهاصنعائی اوالیهماصنعانی (انعکاس) منعکس اولمق یعنی دونمك (ملالت) یورلمق واوصانمق بویله یرلرده غم وغصه مراداولنور (دیلنی البنی بوکون صاقلسون) یعنی لایق اولمیان نسنه لردن سؤال اولنورسه کدیلی والی تخصیصه سبب ندرجواب بودرکه تناول الی ایله ولذت بولمق دیل ایله اولور پس الجزاء من جنس العمل وفقیجه بوایکی عضوی بوکون حفظ ایدن کسنه یارن اول حوضدن تناول ایدرولذتن بولورولامحروم اولور (لمحرره) حوضکدن ایچنلر سنك طولی جام ❁ مست اولورجنت ایچنده مدام ❁ صون بکاالکله یارسول الله ❁ کوثرایرماغندن صباحله شام ❁ ملالندن آزاداولوب کله لم ❁ بوله لم فردوس اعلاده مقام ❁ حوضکك زلالی قومزدلده تاب ❁ قانه قانه اندن ایچرلرانام ❁ دریای حوضکدن قطره اکسلمز ❁ چشمهٔ کوثردن طولربردوام ❁ طاشلری اولمشدردرشاهوار ❁ مشك قوقوسن آلورآیندن مشام ❁ لذتی وصفنده قاصردروصاف ❁ شربتی طمعنده دنلرکلام ❁ الن دیلن بوکون حفظ ایتمینه ❁ یارین اولسه کرك اوشربت حرام ❁ یارین خرام ایدرجنته طوغری ❁ بوکون بوپندله ایدنلر قیام ❁ حوض کوثرصاحبنك روحنه ❁ ویره کورحقیا صلوة وسلام ❁ (حقی حقلسون) یعنی حقی حق ویره بیلسون وباطله حق اعتقاد ایتمکدن حذر قیلسون (بختیار) سق مرارا

﴿ قافیة الشین ﴾

وصیت ایدرم دیدی که کیمسه چکمیه هیچ باش ‖ صمرلادم بودین ایشین قریشه کوزلیه ایچ طاش
قریشه تابع اولسونلرندکلو وارایسه انسان ‖ ایوسی ایوبه اویسون یاوزی یاوزه یولداش
دخی بیلك کناهلر کیم ایدرنعمتلری تغییر ‖ ایدرقسمتلری تبدیل اقیدرکوزدن آجی یاش
قیچن خلق ایلك ایلرسه ایدراولولری ایلك ‖ قیچان یاوزلق ایتسه لرایدر اولولری ایحاش
کهزیراحق تعالی الله بیورمشدرکتابنده ‖ که بعض ظالمی بعضه مسلط ایده رم پاداش

﴿ قال الله تعالی وکذلك نولی بعض الظالمین بعضا بما کانوایکسبون ﴾

پس اندن دیدیکیم سیرهٔ ویررم اندی الله هچون ‖ دخی حقم ایچون سزده بودم اوالك بکاغشاش
کهبن بردرهم الدمسه اکر ناحق یره سزدن ‖ یااوردمسه انی برکزیا اولدمسه اکا فحاش
بوکون کلسون قصاص ایتسون بکابوداردنیاده ‖ یارین استه مدن حقن طلب قیلسون بوکون بشاش
کهرب العالمین یارین قومز هیچ کیمسه نك حقن ‖ یرنده قورانی بربراولورسه دانهٔ خشخاش
یوسوزی سویلدی بربرجواب ویرمادی هیچ کیمسه ‖ ایکنجی کزاوچنجی کزکیرو بیوردی ایدوب فاش

﴿ مثنوی ﴾

دیدی اوتا نمیوب سویلك بکاسز ‖ میادا کیم یارین اندهاکاسز
طوروکلدی عکاشه آدلو بربیر ‖ فدا اولسون سکاآتام انام دیر
اکراندویرمسیدك طورمزیدم ‖ سوزیمی طابوکا ایرکورمزایدم
ولیکن یارسول الله انی بیل ‖ که برکزاورمشیدك سن بنی بیل
شووقتن کیم ایدردك سن غرابی ‖ تبوکده دوشمنه ایدوب جرابی

(صمرلادم بودین ایشین قریشه) مقصود خلافت ایله وصیتدرکماقال علیه السلام الائمة من قریش وکماأتی (ایچ طاش) مراد ظاهر وباطندر (قریشه تابع اولسونلرالخ) فی الحدیث الناس تبع لقریش فی هذا الشان ❁ ای فی الخلافة مسلمهم تبع لمسلمهم وکافرهم تبع لکافرهم) یعنی قریش کانوا متبوعین فی کفرهم لکون امر الکعبة فی ایدیهم وکذاهم متبوعون فی اسلامهم کذا قاله المظهر وقال الطیبی معناه ان السابقین بالایمان بالرسول علیه السلام کان من قریش وکذافی الکفرلان اول من رد دعوته وکفربه کان منهم وکانوا قدوة فی الحالتین لمسلمی الناس وکافرهم وقیل معناه انهم اذاکانوا خیارا سلط الله علیهم الخیار منهم وان کانواشرارا سلط الله علیهم الاشرار کماقیل اعمالکم عمالکم کذافی شرح المشارق لابن ملك (ایحاش) وحشت ویرمك که انسك ضدیدرالحاصل خلق اوزرینه مولی اولان کسنه لر خلقك صلاح وفسادنه ونیك وبدعلنه کوره اولورو فی الحدیث (کماتکونون یولی علیکم) مرویدرکه سردفتراهل ظلم وعناد ولجاج اعنی حجاجه عدل وانصاف یاپندن کلام ایلدیلر وحضرت فاروق رضی الله عنهك حسن

سیرتندن سوز سویلدیلر اولدخی انلرك خطاب عتاب آمیزلرینه جواب ویروب (تباذروا اعمرلکم) دیدی یعنی سزلر زهد وتقواده ابوذر حضرتلری کبی اولکز بندخی سزه عدل وانصافده عمر رضی الله عنه معامله سن ایدهیم دیدی ابوذرك ترجمه سی مرورایتمشدر (لمحرره) قبله ای دل شکایت دوران ❁ بو یله درسمدی مقتضای فلك ❁ خلقك اعمالنه کورمزیرا ❁ دخی عالمده نه لر اولسه کرك (مسلط) من التسلیط وهو بالفارسیة برکماشتن یعنی حواله قیلق (پاداش) جزا وایقداش معناسنه در معنای اوله کوره مفرد در ❁ سن ایتدکلریکی اونتمه یولداش ❁ بولینورهر ایشه البته پاداش ❁ یعنی جزا وعوض ومعنای ثانیه کوره مرکبدر اصلی پای تاشدر یاحذف اولنوب تاداله تبدیل اولنمشدر طاغلره دوشمش یلریل کبی سرکردان وزار ❁ نیچه مجنون کلدی بیری باکه پاداش اولمدی ❁ تاشك معناسی شریکدرترنی داده اکا اورتاق دیرلر ایکی قولك افندیسی براولسه اکا خواجه تاش وایکی کیمسه بر بلوکدن اولسه انلره خیلتاش دیرلر ناظمك کلامنده اولان پاداش معنای اوله محمولدر زیرا ظالمك ظالمه تسلطی جزاء عمل بابندندر ومعنای ثانیه حمل اولنمق دخی فی الجمله وجهسدر ولیکن بو مقامده آیقداش اولق مطلق ملازمته حمل اولنور فافهم قال الله تعالی (وکذلك) انس وجنك عاصیلرنی خذلانه اهل قیلدیغمز کبی کما فی تفسیر الجلالین (نولی بعض الظالمین بعضا) دنیاده بعض ظالمانی بعض اوزرینه مسلط وحواله قیلورز التولیة بالفارسیة ولایت دادن (بما کانوا یکسبون) علی الاستمرار کسب وکارایتدکاری معاصی ومناهی سببیله وفی الحدیث الظالم عدل الله فی ارضه ینتقم به ثم ینتقم منه وقد سبق تحقیقه وفی التأویلات النجمیة کما جعلنا مردة الجن والانس بعضهم اولیاء بعض کذلك نجعل الظالمین بعضهم اولیاء بعض لیعین بعضهم بعضا علی الظلم والفساد کما یعین الشیطان النفس علی المعاصی (بما کانوا یکسبون) یعنی بسبب ان الظالمین کانوا یفسدون استعدادهم الفطری الروحانی القابل للفیض الربانی بوضع المعاملات النفسانیة الحیوانیة موضعه التی هی مانعة عن قبول الفیض انتهی (لمحرره) ظالم اول کسدر که استعدادن افساد ایلید ❁ کندوبی افعال نفسانی یه معتاد ایلیه ❁ فیض حق اسبابنی دائم معطل ایلیوب ❁ فطرت اصلیه بنیادینی برباد ایلیه (تغییر) کردانیدن یعنی دوندرمك تبدیل کبی قال الله تعالی (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) الایة معلوم اوله که سبب عصیانله نعم ظاهره وباطنه دن چوق نسنه متغیر اولمشدر حضرت ابوالبشر ادم علیه السلامه نهی تنزیهی ایشلمك ایله ارضه هبوط ایله مبتلا اولدی وعزازیل تکبر واباء ایتمسی سببیله اسم وجسمی متغیر اولوب ابلیس وشیطان رجیم وامثالی اطلاق اولندی وحضرت داود علیه السلامك صوت جکرسوزی زله سی سببیله نیچه ایام متغیر اولدی وهاروت وماروت چاهله مبتلا اولدیلر وعربدن امیة بن الصلت نام بلیغدن علم مسلوب اولدی وعلی هذا تنکیم هر عصرده مشاهددر (لمحرره) دولتك پایدار اوله دیرسك ❁ سائلی واریوری کوندرمه تهی ❁ تاخزان ایرمیه بهار که هیچ ❁ طوره سن ترنتکیم سرو سهی ❁ دیدی فخر جهان ایدر تغییر ❁ نعمت ناسی ایتدیکی کنهی ❁ (ایدر قسمتلری تبدیل) قسمت بولمك وآیرمقدر بوراده مقسوم معناسنه درمقسومك تبدلی آخره معروف اولمق ایله درتنکیم برشهره مقسوم اولان باران هرسنه یکساندر ولیکن بعض سال قلت اوزره اولمسی اول شهراهلنك عصیانندندر پس بوسببله الله تعالی انی مکان آخره نقل ایدر بوندن منفهم اولور که مقسومك مقسوم له اولان کیمسه یه وصولی بعض اسبابه معلق ومرهوندر پس حقیقتده قسمتك تبدلی مقسوم لهك عین ثابته سنك احوالندندر که بحسب التعلیق وجود بولور فافهم بو مقامه متعلق کلام بالاده تفصیلی مرور ایتمشدر (لمحرره) یاالهی فتح باب ایت فتح باب ❁ قیل بزی لطفکله دائم کامیاب ❁ سال بزی ایرکن غمك بازارنه ❁ ایده لم بو غمده شنلك اکتساب ❁ قسمت عشقك نصیب ایت سك بزه ❁ نقد عمر ایچره بزه اولدر نصاب ❁ ایله شرمنده جرم وجود ❁ قبله دست ردله کوکلی خراب ❁ نفس ظالمدن کیدر آلایشی ❁ پاك وصافی قیل دلی مانند آب ❁ برکنهدر التفات ماسوا ❁ کیم سزادر اکا بیك درلو عذاب ❁ باش دلدر بو وجود ایچره بزه ❁ ایاشدر اکا اعضا انتساب ❁ چون فساد اوزره اوله عالمده سیر ❁ برقدم یوارکشی راه صواب ❁ افسون دیرسك کوزکدن آجی باش ❁ فیض حقدن ایچه کورشیرین شراب ❁ حقیا یلوارکوزل مولایه تا ❁ کشف ایده وجه حقیقتدن نقاب (غشاش) زیاده خیانت ایدیجی وصاف دل اولمیوب صورت معامله قیلیجی یقال غشه لم یحضه النصح اواظهر خلاف ما اضمر والغش بالکسر اسم منه والغل والحقد والمغشوش الغیر الخالص والغشش محرکة الکدر المشوب کما فی القاموس (قال الحافظ) خوش بود کر محك تجربه آید بمیان ❁ تاسیه روی شود هر که درو غش باشد (فحاش) فحش سویلیجی یعنی بدسوز یقال رجل فاحش وفحاش والفحش قال الفحش وهو عدوان الجواب ومنه (لا تکونی فاحشة لعائشة) الحدیث رضی الله عنها کما فی القاموس (بعد ذا) اکرچه فحش ضمله قولا وفعلا هر برامز ومستقبح اولان نسنه لرده مستعملدر ولیکن بو مقامده فحش قولی مراد

اولنور تخصیصه ماقبلی قرینه در (قصاص) ان یفعل بالفاعل مثل مافعل (بشاش) من البش بالفتح مع التشدید وهو طلاقة الوجه یعنی آچق یوزلی اولمق بوراده مراد آچق یوزایله یوزیمه قارشو بی پروا حقن دیلسون دیمکدر (خشخاش) معروفدر بوراده دانهٔ خشخاش قلتدن کنایه در قال فی القاموس الخشخاش اصناف بستانی ومنثور ومقرن وزبدی والکل منور ومخدر مبرد وقشره من نصف درهم غدوة ومثله عند النوم سقیا بماء بارد عجیب جدا لقطع الاسهال الخلطی والدموی اذا کان مع حرارة والتهاب (فاش) آشکاره اصلده فاشیدر یایله شائع ومشهور معناسنه عجم یانك ترکیله استعمال ایلر (مبادا که) اولمیه که و بلکه دیمکدر نعمة الله لغتنده شاید که معناسنه طوتمشدر ولکن لغته مخالفدر کما لایخفی (عکاشه) بن محصن رضی الله عنه تشدید الکاف اکثر من تخفیفها مأخوذ من عکش علی القوم اذا حمل علیهم والعکاشة العنکبوت (تبوك) ارض بین الشام والمدینه کما فی القاموس وکانت غزوة تبوك فی شهر رجب سنة تسع کما فی انسان العیون

قافیة الصاد

بزدك ناقهٔ عضباء یانکجه لشکری اشخاص
اوزون قمچی الکدیدی او کلکجه پیکر اشخاص

دوه بی ضرب ایدم دیردك بکاطوقندیدی قمچك
رسول الله ایشتدی چون پس اغلادی اولوب فحاص

جزاك الله دیدی آکا که بیلدردك بونی باکا
بلاله امر قیلدیکیم اوله تیز قمچی یه غواص

قیزم فاطمه یه دیکل که ویرسون قمچی ساکا
پس ایردی وسلام ویردی بوایشده ایلدی اخلاص

دیدی تیز قمچی ویرك دیدی شمدی نیدر سزسز
دیدی استر رسول الله قصاص ایتمکلکیچون خاص

عکاشه آدلو برکیشی بنی اوردك دیدی برکز
بوقمچیله غزا ایچره پس استدی اوخاص الخاص

ایشتدی فاطمه آنی پس اغلادی ایدوب فریاد
حسین ایله حسن بیله دیدیلر نیچون اولدی عاص

که تکرینك رسولینی نیجه ضرب ایله کیمسه
عکاشه یه سلام ایله بزی اورسون اولوب شخاص

کتوردی چون بلال آنی حسین ایله حسن بیله
کیروب مسجده اغلشدی که واجداه نیدر نصاص

ایشتدیلر آنی اصحاب بیله اغلشدیلر جمله
بوحال ایچنده طورمشدی بودم اول مفخر اشخاص

مثنوی

بلال چون قمچی صوندی رسوله
آلوب بلقادی هرکز صاغه صوله

صونی ویردی عکاشه الینه تیز
که مشغول اوله حق آلنه تیز

چوقصد ایتدی یوریدی لامحاله
صحابه جمله اغلشدی بوحاله

عکاشه کوردی بوحالی اریدی
اکرچه رهبت وهیبت اریدی

ابو بکر وعمر عثمان ایرشدی
قلوبه شفقت ایمان ایرشدی

(عضباء) هی الناقة المشقوقة الاذن ولقب ناقة النبی صلی الله علیه وسلم ولم تکن عضباء کما فی القاموس وقد سبق (اشخاص) شخصك جمعیدر وهو سواد الانسان وغیره تراه من بعد یعنی شخص هر نسنه نك عینه وذاتنه وقرا تیسنه دیرلر که ایراقدن کورینور (پیکر) صورت وقالب معناسنه در ولکن ابن کمال دفائقده پیکر جسددر که انده شکل وهیئت معتبردکلدر و پیکر ایله قالبك بیننده فرق بودر که قالبده یعنی روح حیوانینك قالبی اولان جسدده هیئت وشکل معتبردر پیکرده معتبردکلدر دیمشدر بوراده اشکر و پیکر اشخاصدن مراد عسکر اصحاب وصورت اهل اسلامدر (فحاص) فحصدندر بحث وتفتیش معناسنه بوراده معنای لازمی مراددر که فهم ومعرفتدر (جزاك الله خیرا) الله تعالی سکا خیرله جزا ویرسون (غواص) یعنی تحت المایه نزول ایدن طالقچی کبی علی الفور واروب تازیانه یی کتوره (اخلاص) مقصود طوغرولغن بیاندر (خاص) بوراده خاصة معناسنه در یعنی مخصوص قصاص ایچون استرغیری معنی ایچون استمز (عاص) عاصی معناسنه در فاش فاشی معناسنه اولدیغی کبی (شخاص) شخوصدندر ارتفاع معناسنه زیرا ضاربك مضروب اوزرینه ارتفاع وعلوی واردر (واجداه) واحرف ندبه جدا آخرنده اولان الف مدصوت ایچوندر والجد ابو الاب وابو الام کما فی القاموس (نیدر نصاص) بفتح النون مبالغة ناص من النص بمعنی التصریح والتعیین والاظهار والاستقصاء فی المسئلة والتحریك والدلیل والبرهان یعنی بوخبر موحشی اظهار وتصریح وتعیین و بوامری تحریك وبومادهده استقصا ومناقشه ایلین و بودعوایه حجت ودلیل ابراز قیلوب اجرا اولنمسنه نصب نفس ایدن عکاشه نیدر یعنی حقکزده نه فعل عجب بلکه منکر ایشلر که بو اولوردکلدر وبو کا کیمسه رضا ویرمز وطاقت کتورمز (لمحرره) شوال کیم ضرب ایده حاشا سنك کبی اولوشاهی ❊ قالورجنبشدن اول آخر قورر

والله بالاهی ❁ وجودی باغنه بادخزان ایرر آنك البت ❁ آلور یانمش جکرلردن شرار افشان اولان آهی (مفخر اشخاص) جمله موجوداتك محل فخری ولکن اشخاص تخصیص اولندیغی نشئهٔ عنصریه لرینك عالم ملکه مقارنتندن اوتوریدر و بردخی اشخاص واجسام بحسب الاسم الظاهر معظم موجوداتدر فافهم جدا (که مشغول اوله حقی آنه تیز) همزه نك مدیله اخذ اولنه دیمکدر یعنی عکاشه تازیانه یی النه آلوب حقن آلغه مشغول اوله وقصاص ایلیه بو معنی اوزره مشغول اولان عکاشه ومأخوذ اولان آنك حقی اولمش اولور واطائف معانیدندر که النه کلمه سنده اولان آل اهل معناسنه ونه ادات مفعول اولوب مشغول اولان حق اوله یعنی حق اسنه واهلنه ومستحقنه مشغول اوله وصاحبن بوله (لامحالة) بفتح المیم من الحیلة ای لاحیلة من التخلص عنه وقیل مصدر من حال کذا تحول الیه وخبرلا محذوف ای لامحالة موجود ای لاتحول ولاانقلاب ولاانتقال ذکره الشریف (اکرچه رهبت وهیبت اریدی) رهبت خوف وخشیت وهیبت عظمت وجلال دیمکدر بوراده رهبت مرهوب وهیبت مهیب معناسنه در یعنی اکرچه رهبتلو اوار وهیبتلو کیمسه ایدی وجائزدر که رهبت وهیبت اری ایدی دیمك اوله پس بو صورتده مصدر بمعنی المفعول اولمغه حاجت قالمز الحاصل اکرچه عکاشه بحسب الظاهر ذکر اولنان صفتلرله متصف ایدی ولکن بو امرهائلك مشاهده سندن حرارته دوشوب وجودی قال اولدی وجواهر ارض کبی اریدی واول دمده نه ایده جکن بیلدی

﴿ قافیة الضاد ﴾

دیدیلر یا عکاشه کل بو ایشدن ایلمکل اعراض
کل آلغل حقکی بزدن رسول اللهدن ایت اقباض

رسول الله بیوردیکیم اوتورك بارك الله سز
حسین ایله حسن ایدرکه یاجداه یا فیاض

بو کز اغلشدیلر جمله مهاجرلر له انصاری
دیدیلر یا عکاشه کل قصاص ایت بزدن ای مرتاض

عکاشه دیدیکیم بوسوز دکلدر اصلا حکم الله
که زیرا کیم بنی اوران رسول الله ایدی ریاض

دیدی پس یا عکاشه کل بنی ضرب ایت قصاص ایله
دیدیکیم یارسول الله دیلرسك بیتسه بو اغراض

شو وقتنکیم بنی اوزدك یا انجقدی بنم ارقم
نکیم امر ایلسك لکن بن اکا اولورم نهاض

بو کز اصحاب هجوم ایتدی دیدیلر کیروطوریوخسه
ایکی پاره قیلور قلیج دیدم دیدم ایدر مقراض

بیوردی پس رسول الله امان ویرك قصاص ایتسون
که حقن بندن استر اول قبول ایتمز بیلك اعواض

اوتوردیلر کیرو اصحاب بوسوزدن هیبت ایتدیلر
پس آچدی آرقه سن کرچه ضعیف ایتمشدی امراض

چون آچدی برق اورب چقدی نبوت مهرنك نوری
اطافتده اکا بکزرنه جوهروار نه خود اعراض

هذه حلية حضرة حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم

بسم الله الرحمن الرحيم * وما ارسلناك الا رحمة للعالمين * اللهم صل على محمد نبي الرحمة * روى عن على كرم الله تعالى وجهه * ورضى الله تعالى عنه * انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من رأى حليتي من بعدى فكانما رآني ومن رآها شوقا الى * حرم الله عليه النار * ويأمن من فتنة القبر * ولا يحشر عريانا في يوم الحشر والقرار *

قامتك اى بوستان لامكان پيرايه سى || نوردن برسرودر دوشمز زمينه سايه سى

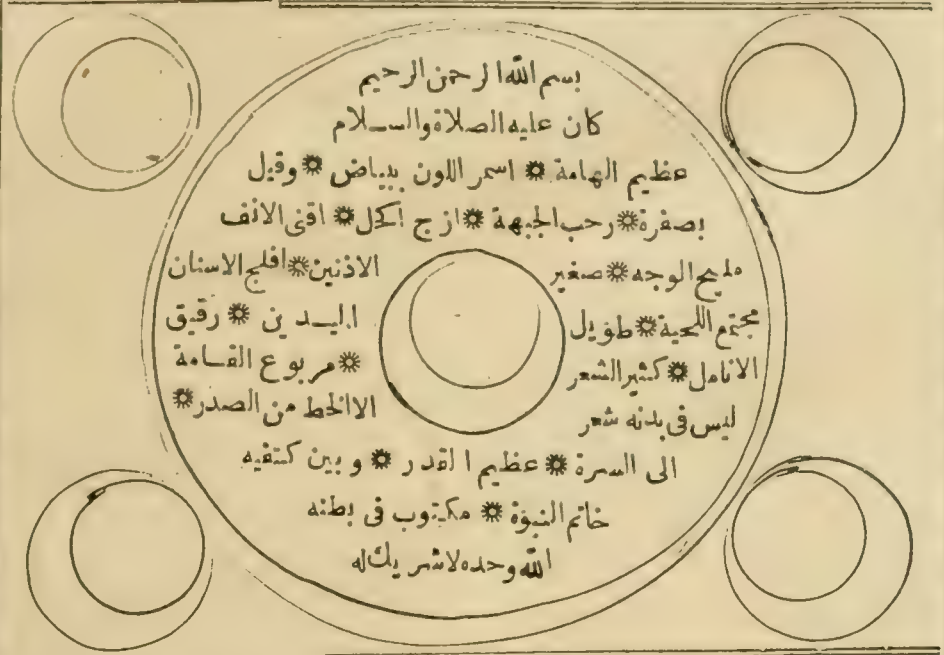

بو روايات كثير البركات || بويله نقل اولدي عليدن بالذات

كيمكه بو مهر شريفه بقسه بر كز صبح شام || هم يوزينه سورسه و يرسه هم صلوات تمام
هم سوينه بقدبغى دمده درونى صدقله || هم ايدينه بونى عادت هركونده بردوام
بلدرم كبى كچيسر در صراطى هم ديدى || چكميه ذره جه زحمت اول كشى روز قيام
هم ايچر كوثر شرابندن ايرر مقصودينه || هم دخى نار جهنم اول كسه اولور حرام
هم دخول جنتى اكا ميسر در ديو || ذكر ايدوب يازدى كتابنده سيوطى والسلام

مثنوى

نبوت مهرينك نورى كورندى || بو مهرك نورى نيجه در كورندى
عكاشه آنى كوره كليكه واردى || كورر كلك يمرطه سنجه واردى
نه كورر كورديكيم برنور براق || ايكى نوردن سطر ايدردى اشراق
كه لا اله الا الله يازلمش || محمد د ررسول الله يازلمش
قاشدى كوزلرى كوريجك آنى || قومشدى يولينه جسميله جانى

(اعراض) روى بكردانيدن ازچيزى يعنى برنسنه دن يوزچورمك (اقباض) بوراده افعل فعل معناسنده در يقال قبض عنه يده امتنع عن امساكه يعنى بوخصوصده فخر عالمه دست در ازلقدن امتناع وامساك ايله الحاصل اندن الك چك (بارك الله) اى زاد الله شرفكم واسعدكم في الدارين وادام لكم ما اعطاكم من حسن الحال (فياض) يقال رجل فياض اى وهاب جواد ونهر فياض اى كثير الماء وقد سبق (مرتاض) اصلده رياضتدندر كه كوره يعنى وحشى اولان حيوانى اوكرتمكدر وارتياض اول حيوانك تعليم قبول ايدوب يواش اولمسيدر نفس انسانى دخى حقدن تنفر ايتمكده بويله سركش حيوان مثال اولمغله اكل وشربى ترك وانواع مجاهده ايله انى تذليل ايدرلر (وفى المثنوى) لاجرم

اغلب بلا برانبیاست ❁ که ریاضت دادن خامان بلاست ❁ مراد مولانا بودر که جموح نفس وخام طبع اولان خلقی تعلیم وتذایلده زحمت اولمغله انبیا علیهم السلام اشد بلایله مبتلا اولدیلر وسائر ارشاد وتربیه صددنده اولمردخی بویله در بوتقریردن منفهم اولدیکه مرتاض پرهیزکار معناسنه در وعکاشه یه مرتاض اطلاقندن مراد آنی ارتیاض وپرهیزه حمل وتحریضدر تاکه بو مقوله منفور عنه اولان فعلدن فارغ اوله (ریاض) روضه یه ملازم اولان کیمسه در بوراده مراد فخر عالمدر که چمنزار صفایه ملازمدر وجائزدر که تقریر سابق اوزره معلم ومذال معناسنه اوله پس عکاشه نفسنی حیوان جموحه وفخر عالمی کمال اوزره احوال تربیه واسباب ریاضتی بیلن استاذ حاذقه تشبیه واردر زیرا بیان سالف اوزره اگرچه فخر عالمك عکاشه یی ضربی بطریق القصد کل ایدی ولکن فی الجمله تأدیبی متضمن ایدی (اغراض) غرضك جمعیدر فعلاء مطلوب اولان مصلحته دیرلر جمعیتی فخر عالمه وعکاشه یه کوره در زیرا عند الخلیل اقل جمع ایکیدر (نهاض) نهوضدندر قیام معناسنه یعنی امرك ایله عمل وحرکت وقیام ایلرم (هجوم) اکسیلدن کلك یقال هجمت علی القوم هجوما ای اتیت بغتة ویقال الهجوم الدخول (مقراض) آلت قرض یعنی قطع قال الحریری فی درة الغواص یقولون قرضته بالمقراض وقصصته بالمقص والصواب مقراضان ومقصان لانهما اثنان انتهی ❁ یقول الفقیر قاله بسبب ان المقراضین آلة واحدة فکانهما شیء واحد اذ لا یقرض احد الزوجین الا بانضمام الآخر ولذا اکتفوا بذکر احدهما (اعواض) همزه نك فتحیله عوضك جمعیدر وقد سبق (امراض) مرضك جمعیدر وهو ما یعرض البدن فیخرجه عن الاعتدال (مهر نبوت) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر فارجع (جوهر) ما یقوم بذاته وهو ینقسم الی بسیط روحانی کالعقول والنفوس المجردات والی بسیط جسمانی کالعناصر والی مرکب فی العقل دون الخارج کالماهیات الجوهریة المرکبة من الجنس والفصل والی مرکب منهما کالموالدات من المعادن والنبات والحیوان (اعراض) همزه نك فتحیله عرضك جمعیدر ما یقوم بغیره معناسنه یعنی جوهرك مقابلیدر (اشراق) ضیاویرمك ویلدرامق (لحرره) مهر نبوتی کورمك دیلرسك ❁ چشم جانك سیلوب روشنا ایله ❁ اول مهرك سرنه ایرمك دیلرسك ❁ حبیب ایله کندك آشنا ایله ❁ نوردن ایکی سطر یازلمش ایدی ❁ قدرت قلمیله قازلمش ایدی ❁ نبوته نشان دوزلمش ایدی ❁ بو کلامی دلده سن امضا ایله ❁ لا اله الا الله در عنوانی ❁ محمد رسول الله در ثانی ❁ ایکیسی برسردر بونه کورآنی ❁ اقتدای نور مصطفا ایله ❁ خزینهٔ حقدر چون رسول الله ❁ مهر انور ایت خزینهٔ شاه ❁ دیلرسك اوکنز مخفی یه کرراه ❁ مرشدی کند که رهنما ایله ❁ سر محمدی بیلور انبیا ❁ نور محمدی کوررا اولیا ❁ سنده اول نورله چشمی حقیا ❁ آینه مثالی پرجلا ایله ❁

﴿ قافیة الطاء ﴾

صحابه جمله اغلشدی بغایت ایتدیلر افراط
صانیدك کیم قیامتدن اودمده قو پددی اشراط

تضرع ایدوب الله‌ه فغان وزاری قیلدیلر
عکاشه قالدی سرکردان بیلمیزیده استنباط

خصوصا کوریجك نوری قاشدی کوزلری انك
سکرتدی مهرك اوستینه اوزونی ایلدی اسقاط

کوزندن باش روان اولدی او پوب کوزلارینه سوردی
فدی اولسون سکا دیدی آنم آنم قو اسباط

کیم اوله قصد ایده سا که والا یارسول الله
که پیر فانی اولمشدم دیدم ایتمایه سن اقناط

مبارك جسمکه جسمم اولا شسون دیو سو یلدم
که قورتولم قیامتده اوده تا اولیم اهباط

که زیرا حاشا سندن کیم کمسنه اینجنه هرکز
چو عالم سندن اوکرندی ادب خلق وکرم اقساط

ایشتدی چون رسول الله دیدیکیم مشتاق اولسون
کیم الله جسمکی اوده حرام ایتدی پس اول نشاط

بیوردی ای مسلمانلر که هرکیم کورمك استرسه
بو کون برجنت اهلندن کیمسنه دنیاده مشاط

عکاشه یوزینه باقسون کیم اولدی جنت اهلندن
زهی دولت که اوچقدن قورلدی اوستنه فسطاط

﴿ مثنوی ﴾

برن بیرن اکا قو پرلریدی
کلوب کوزلارینی اوپرلریدی

بونی دیرلاریدی کیم یا عکاشه
آب آکسیلدن سعادت قوندی باشه

کیم ایردك ناکهانی بونجه بخته
یوجلدك دولتیله یوجه تختـه

رسول الله کیرو ایتدی نصیحت
طوتنلر کورمیه هرکز فضیحت

مسلمانلر طوتك تقوی یولینی
یا قنده طوتارم اقوی یولینی

(افراط) زحد اندر کذشتن بوراده مراد کریه ده حدی تجاوزدر (اشراط) همزه نك فتحیله شرطك جمعیدر تحریکله

علامت معناسنه (سرگردان) حیران وقد سبق (استنباط) استخراج یعنی اووقتده فکر وتصور ایله مقتضای حاله موافق اولان حرکات واوضاعدن نه اجتهاد واستخراج ایده جکن بیلدی (اسقاط) دوشرمك (اسباط) سبطك جمعیدر سینك کسر یله ولدالولد معناسنه تفصیلی بوقاروده بیان اولندی بوراده مراد عکاشه نك اولاد واتباعی وجمله فروعیدر (اقناط) نومید ایتمك ومحروم قیلمق (مبارك جسمکه جسمم اولاشسون دیو سویلدم) اتصال جسم ونظائرنده معتقد اولنلره نفع کلی واردر نتکیم فخر عالمك وفاتی کونی حضرت صدیق رضی الله تعالی عنهك فرزندایندی عبدالرحمن فخر عالمك عیاده سنه کلمش ایدی و یاننده برمسواکی وارایدی پس فخر عالم مسواك استعمالنی محبتندن اکا نظر ایتدکده حضرت عائشه فخر عالمك مسواکه میلن حس ایلدی و یارسول الله مسواك لازمیدر دیدکده فخر عالم دخی سر مبارکیله نعم دیو اشارت ایلدی مبارك الته دفع اولندقده صلابتنه بناء تلیین ایچون حضرت عائشه یه صوندی اول دخی تلیین ایدوب فخر عالمه ویردی فخر عالم دخی استیاك ایلدی بو وقعه خصوصنده حضرت عائشه یورر که ان من نعم الله تعالی علی ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم توفی وهو فی بیتی و بین سحری ونحری وان الله تعالی جمع بین ریقی وریقه عند موته وفی روایة فجمع الله بین ریقی وریقه فی اخر یوم من الدنیا واول یوم من الآخرة (اهباط) اشاغه ایندرمك بوراده مهبط معناسنه در مفعول صیغه سی اوزره (حاشا) کلمهٔ تنزیهدر (ادب) هو وضع الشیء فی موضعه ورعایة الامور المستحسنة والتحرز عن الامور المستقبحة (خلق) بوراده خوی نیکو مراددر (کرم) افادة ما ینبغی لالغرض (اقساط) عدل ایتمك (ان الله یحب المقسطین) ای العادلین (نشاط) زیاده شادوشن ونشاط وانبساط اهلی (مشاط) صاچ وصقال طرایجی مشط ضمله طراقدر ماشطه دوز کنجی خاتوندر دنیاده مشط ایتمك زندهلرك اوصافندن اولمغله عکاشه آنکله وصف اولندی (فسطاط) خیمه در یعنی چادر (بخت) خاء معجمه ایله دولت وطالع معناسنه در (تخت) خاء معجمه ایله اصلده مطلقا سریردر که آغاجدن اوله یصی یونلمش آغاجه تخته دیدکاری آغاجدن دوزیلان تخته انتسابی اعتبار یله درآخرنده کی ها اول معنایی اظهار ایده زیرا کلمهنك آخرنده واقع اولان هاء ساکنه نسبت ایچونده کلور معنای اصلیسنده تختك سریر سلطانه اختصاصی یوقدر اما غلبهٔ استعمال اعلام غالبه دن اولمشدر اطلاق اوزرینه ذکر اولنسه مراد سریر سلطاندر نتکیم واقعدر ❁ چو آهنك رفتن کند جان پاك ❁ چه بر تخت مردن چه بر روی خاك (لمحرره) سیر ایدنلر یوزك یارسول الله ❁ حقك دیدارنی کورسه لر نوله ❁ کوش ایدنلر سوزك یاحبیب الله ❁ اسرار قرآنه ایرسه لر نوله ❁ مهر نبوته یوزن سورنلر ❁ عکاشه وش اول دولته ایرنلر ❁ بو لکد حقیقت جانن ویرنلر ❁ ابدی اولیوب طورسه لر نوله ❁ حسن نظر بولان کشیلرسندن ❁ نجب اولسه لر جنت اهلندن ❁ همجوارك اولوب دائم جان وتن ❁ وصالك ذوقنی سورسه لر نوله ❁ بو باغ ایچره عشقك ایله بتنلر ❁ خزان اولیسر چوریوب تنلر ❁ بلبل اولوب حقی کبی اوتنلر ❁ جمالك کلرین دیرسه لر نوله (فضیحت) رسوایلق یعنی سری آچلوب فاش اولمق (اقوی یولینی) یعنی زیاده قوی ومتین اولان حقهٔ رجوع یولنی طوترم

❁ قافیة الظاء ❁

کلوب غفلت منامندن چو خلق ایلدی ایقاظ
پس اندن چیقدی مسجددن مقامینه ایدوب الحاظ

علی یه فضله سویکندی کیرو منزیلنه کلدی
کیر والله امر ایتدی که عزرائیل اوله لحاظ

❁ پیغمبر افندیمزك خانهٔ سعادتلریدر ❁

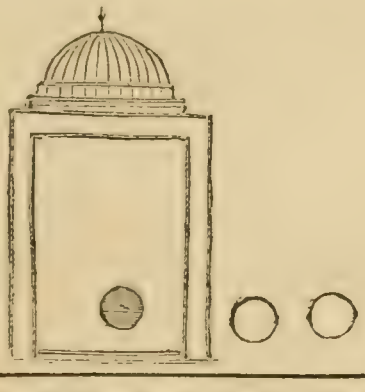

که تیز وارغل حبیبه سلام اوقی دیدی بندن
اکا رفق ایت تلطف قیل سوزیمی ایله استحفاظ

که بن اندن کرا متلو یرانمادم دخی برقول
اکا هم امتینه بن اولورم احفظ الحفاظ

الك امتلری باکا اوله لر حامد و شاکر
اوله لر راکعون ساجد اوله لر امر مه حفاظ

توجه قیلدی عزرائیل پس احسن صورت ایچنده
براعرابی کبی کلدی دیلنده عنبر الفاظ

سلام ایتدی ندا ایتدی که یا بیت نبوتده
رسالت معدنی اهلی سوزیکز جوهر الفاظ

بکا دستور ویرمیسز رسول اللهی تا کورم
دیدی پس فاطمه اکا سوز کدر سکر الفاظ

جزاك الله خیرا کیم رسول اللهدر مشغول
سلام ایتدی کیرودلدن صاچوبن کوهر الفاظ

که یا بیت کرامتده اولنلر ظلمته مصباح
و یا اهل رسول الله سوزیکز کوثر الفاظ

مثنوی

براعرابی کشی یم سیزه کلدم
خبر واردر سزه تعریزه کلدم

بکا دستور اولور می قپو سینه
رسول اللهك ایرم طا پو سینه

جوابن فاطمه پس ویردی کیرو
جزاك الله خیرا دیدی کیرو

رسول اللهدر کندویه مشغول
اولم حالنده در شمدی دیدی اول

کیرو او چنجی کز قاپویی اوردی
ایشیدوب فاطمه اکا یوکردی

(غفلت) الغفلة معنی یمنع الانسان من الوقوف علی حقیقة الامور بوراده غفلت دینلن معنایی منامه یعنی اویخویه تشبیه واردر زیرا خواب ربوده اولان کیمسه ده حس وشعور اولمدیغی کبی غافلده دخی اکاهی وحضور یوقدر اللهم احفظ (الحاظ) لحظ معناسنه در یعنی کوزاوجیله التفات ایتمك ونظر قیلق بوراده مراد توجهدر زیرا نظر توجهدندر فافهم (لحاظ) لاحظك مبالغه سیدر زیاده کوزاوجیله نظر ایدیجی معناسنه (رفق) یومشقلق ضد العنف (استحفاظ) حفظ ایتمك یعنی صاقلمق (احفظ الحفاظ) حافظلرك زیاده حافظی قال تعالی (فالله خیر حافظا) (حفاظ) بوراده حفظ ترك واهمالدن محافظه معناسنه در (اعرابی) هو النازل بالبادیة وان کان عجمی النسب والجمع اعراب کما فی حواشی ابن الشیخ فی سورة التوبة وقد سبق الفرق بین العرب والاعراب علی التفصیل (عنبر الفاظ) یعنی عنبر کبی مقبول ورنکین الفاظ وقوخوسی دماغ جانه فرح وبرر کلمات دیمکدر عنبرك تفصیلی مرور ایلدی (بیت نبوت) اضافت تشریف ایچوندر بیت الله کبی وشیخ سعدینك کلستانده خاندان نبوت عبارتی دخی بویله در (رسالت معدنی اهلی) رسالت معدنی فخر عالمدر واهلی بیت نبوته اضافتله شرف بولان خاندان وخواصدر و بو کلامده فخر عالمی معدنه ورسالت واکا متعلق اولان اموری قیمتلو جواهره تشبیه واردر انکچون جوهر ایله تعبیر ایلدی مقصود سزك کلمانکز غیرك کلماتنه نسبتله خزفدن جوهر منزله سنده در دیمکدر (لحرره) اوزك بحر معانی سوزلرك در * یوزك کلغنچه باغ صفادر (جزاك الله خیرا) الله تعالی سکا اعمالك اوزینه خیرله مکافات ایلسون دیمکدر بو کلام بین العرب خیر دعا محلنده استعمال اولنورر و میلرك الله راضی اوله سندن دید کلری کبی (رسول اللهدر مشغول) یعنی حالا مزاج لطافت امتزاجی منحرف اولمغله کندی نفسنه مشغولدر زیارت وصحبت وقتی دکلدر (اولنلر ظلمته مصباح) یعنی چراغ عقل سلیم ونور علم صریح وضیاء کشف صحیح ایله ظلمت شك وشبهه وجهلی ازاله ایدوب خلق صراط مستقیمه ارشاد وشریعت وحقیقته دعوت ایدنلر وفی الحدیث (اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم) قال الکمیت فی قصیدة یمدح بها اهل بیت الرسول صلی الله علیه وسلم * احلامکم لسقام الجهل شافیة * کما دماؤکم تشفی من الکلب * وصفهم بکونهم ملوکا واشرافا یعنی انتم ارباب العقول الراجحة وملوك واشراف (کوهر) یانی مرة بعد اخری کچمشدر تعریب ایدوب جوهر دیرلر کناه وجناح وبنك وبنج وامثالی کبی پس فارسیت وعربیت ایله اختلافی سببیله قافیه ده تکرار لازم کلمز زیرا بویله مقامده نظر لفظك اختلافنه در معنانك اتحادنه دکلدر (براعرابی کشی یم سیزه کلدم) بو کلام عزرائیلك بشر صورتنده تمثل ایدوب اعرابی زی ایله قدومنه کوره در پس کذب لازم کلمز (تعریز) بتقدیم الراء المهملة علی الزای یعنی الاخفاء کما فی القاموس یعنی سزه کیزلو خبر واردر آنی تنهاجه سویلمکه کلدم بعض نسخه لرده تعزیز دوشمشدر یعنی مضاعف عزیز کردن معناسنه ولیکن ظاهر اولان اولکی وجهدر

قافیة العین

کوزین آچدی رسول الله سوزندن ایلدی اطلاع
دیدی یا فاطمه سوزك نه شخصه ایلدك اسماع

دیدی کلدی براعرابی دیلر دستوراوه کیره
دیدی اعرابی دکلدر اولیسن اکا مناع

کیم اولدر هاذم اللذات جماعتلر طاغیدیجی
اوغل قیزاوکسز ایدیجی خراب ایدیجیدر اوضاع

یقیجی دارایله قصری عمارت ایدیجی قبری
اله بو دار دنیادن کیدم دار البقایه بن
ولی دستورایله کیررنم اوستیمه عزرائیل
قپویی آچ کیم اول کیره بنم قصدی بکا ایره
انك شخصینی کورمادم ایشتدم سوزنی اما
کدیا عزرائیل امدی سن بنی کورمکه می کلدك
نعم دیدی بیورمشدر کیم الله قبض ایدم روحك

که عزرائیلدر رکلدی اتاکی المغسه اسراع
او کیمسه دن طلب قطزنه دستور ونه استجماع
نکیم امر ایلدی الله او حکمی بو ایدر ایقاع
دیدی پس فاطمه آچدم قپویی ایتدم استطلاع
سلام ایتدی بیوردی پس رسول الله ایدوب اجماع
و یاخود قبض ایدرمیسن کیم ایدم اهلمی ایداع
شفیق اولم رفیق اولم که هیچ ایر کورمیم اوجاع

مثنوی

دیدی جبرائیلی قنده قیوب سن
دیدی دنیا کو کنده قودم انی
فرشتهلر عزا ایدرلر یدی
دیلرسن قبض ایدم روح شریفك
مقامك جنت اوله روح وریحان

بنی درکاهه چونکیم اوقیوب سن
سکا اغلردی غمناك ایدی جانی
بولك بولك اکا کیدرلر یدی
شرف دیلرتنی روحی شریفك
عیان اوله جمال وجه سبحان

(کوزنی اچدی رسول الله سوزندن ایلدی اطلاع) اطلاع بوراده اطلاعك مخففیدر نظر معناسنه یعنی فخر عالم حضرت فاطمه‌نك اعرابی ایله محاوره ومجاوبه سندن کوزن اچوب نظر ایلدی وجائز درکه اطلاع افعالدن اظهار معناسنه اوله پس مقصود حضرت فاطمه‌یی اعرابی خصوصنده حقیقة الحال مطلق قیلدقلرین بیاندر (اسماع) کسر همزه ایله ایشندرمك (مناع) زیاده منع ایدیجی (هاذم اللذات) ومفرق الجماعات یعنی بنیان لذاتی یقیجی وانجمن وجماعاتی پریشان ایدیجی (لمحرره) دیدی فخر جهان ایدوب تنبیه * اکثروا ذکر هاذم اللذات * دم آخرده امانت جانی * ملك الموت قبض ایدر بالذات * یقیلور قصر قیصر عالیده * بنی دار الزوال دارات * نفی ایدر خاقی دیار عدمه * ایده‌مز کیمسه وجودن اثبات * یوری امدی یقلمدن یقیلوب * طاشی طاش اوستنه قومه هیهات * پهلوان کیبی المدن اباغك * بو جهان حیله کارن اردکه آت (خراب) تخریبدن اسمدر پس خراب ایدیجی دیمك استعماله موافقدر فافهم (اوضاع) وضعك جمعیدر بوراده مراد موضعدر یعنی وضع اولنان بنالری تخریب ایدیجیدر * قلیل عمرنافی دار دنیا * ومرجعنا الی بیت التراب * له ملك ینادی کل یوم * لدوا للموت وابنوا للخراب (یحیی) نه روادر یوغیکن عمر ابد * یوجه اولر یباسن فوق الحد * اوزادر شیر اجل آدمه پای * براو اور حفره مور ایله سرای اوله بودار فنایه معمار * دامن عزتکی قیلمه غبار * ومن اطائف بعض المعاصرین فی حق المولی بولوی افندی * تنکدر دیو یکی اواری یقدك بولوی * تنك قبره کیریجك قنده بولورسن بول اوی (اسراع) التعجیل قال فی التهذیب الاسراع بشتافتن یعنی ایومك (ایقاع) بیفکندن یعنی آتق و براقك بوراده مراد امر حق وجوده کتورمکدر زیرا هرنسنه‌نك وقوعنه سبب ووقت وایقاعنه مظهروار در (لمحرره) مغرور اوله ای دل فانی جهانه * برکون آندن رحلت قیلسك کرکدر * الوداع ایلیوب جمله یارانه * اجلك ایریشوب اولسك کرکدر * عزرائیل امانت استیوب سندن * قبض ایدوب آیره جانی بدندن * بوی فنا آلوب اشیو چندن * باداجل اسوب صولسك کرکدر * قبضه سنه کیروب ملك الموتك * سویلیه دیلك کسله صوتك * اوقنه دللرده تاریخ فوتك * سن خاك ایچره یاتوب قالسك کرکدر * بکمزکن بونده اطلس فاخر * کیدیرلر سکا کفنی آخر * بو دنیاده قالوب جمله مفاخر * هرنسنه‌دن عریان اولسك کرکدر * بیلورسن مقرردر اولم کلمك * کرکدر جکرك دردله دلمك * اولمزدن اوك حقی یکدرر اولمك * چونکه آخر فنا بولسك کرکدر * (استجماع) جمع اولمق دیلك تکیم اکابرناس قپولرنه ورانلر واسطه ودربان نامنه اولنلردن مطلوب اولان کیمسه ایله صحبت وجمعیت طلب ایدرلر (استطلاع) برنسنه‌یه مطلع اولمق دیلك (شخص) الشخص جملة وهیئة یشار الیها دون غیرها تمیزا من غیرها بالافعال والصور کما فی اخوان الصفاء (اجماع) یقال اجمع فلان علی کذا ای عزم علیه مقصود فخر عالم عزرائیلك سلامن آلدقدنصکره کلامه آغاز ایتدیکن بیاندر (ایداع) ودیعه وامانت قومق یعنی اهل بیتمی اللهه امانت قویوب وداع ایدیم (شفیق) شفقت ومرحمت صاحبی (رفیق) رفق ولطف اهلی (اوجاع) وجعك جمعیدر اغری وزحمت مناسنه (درکاه) مرة بعد اخری بیان اولنمشدر (سکا آغلردی غمناك ایدی جانی) غمناك غم ایله متصف دیمکدر زیرا ناك لفظی معنای وصفیت افاده ایدر قاله الطوسی ودقائق ابن الکمالده کلور که ناك لسان فارسیده اختلاطدن عبارتدر که اشراب طریق ایله اوله غمناك کبی معناسی ایچنه باش

تأثیراتمش نسنه در کمال تکیفنده ناکله تعبیر ایدرلر مثلا غمناك وبرشناك دیرلر انتهی ❁ سؤال اولنورسه که کریه وخنده خواص انساندندر پس جبریلك اغلمسی نه معنایه محمولدر ❁ جواب بودر که عند الحکما ملائکدنك کریه وخنده سی تمثیل طریقیله در تنکیم قطرات باران انلرك کوزلری یاشنی وانهار زمینك سیل سرشکیدر دیرلر فاما تحقیق بودر که هر مخلوقك کندی مقام وحالنه مناسب اولان وجهله کریه وخنده سی واردر سائر صفات کبی پس ملائکه فخر عالمك ولادتنده مستبشر اولدقلری کبی وفاتلرنده غمناك اولدیلر وشانلرنه مناسب اولان طریقله اغلدیلر بو معنی ایسه کریه وخنده نك حقیقت انسانه اختصاصنی منافی دکلدر زیرا هر نوعك کریه وخنده سی بر نوعدر ❁ سؤال اولنورسه که ملائکدنك کریه سنه وجه ندر مع هذا روح پاك مصطفی علیه السلام ایله آشنادر ❁ جواب بودر که ملائکدنك کمالی بشرك کمالنه تابعدر کریه ایسه کمالات بشریه دندر زیرا کریه موطن دنیا ونشئهٔ عنصریه نك حکمی وفراق صورینك مقتضاسیدر (عزا) عین مهمله وزای معجمه ایله بوراده تعزیه دن اسمدر والتعزیة اعطاء العزاء ای الصبر عند وقوع المصیبة (شرف دیلرتنی روح شریفك) یعنی شریف اولان کیمسه نك جسم وجانی شرف وعلوه طالبدر زیرا اهلدر پس بوراده شریف ایله مراد ذات ومصرع اولده مقصود صفتدر انکچون قافیه ده تکرار لازم کلمز فافهم (روح) بالفتح الراحة والرحمة ونسیم الریح ومکان روحانی بالفتح طیب (هدایی قدس سره) نسیم روح رحماندن نفس ایرسه کرجانه ❁ بهارستان اوله عالم صفای نو بهارمدن ❁ بو بنده وامثالنده واقع اولان روح فتحله درغفلت اولنمیه وکذلك بعض اماکن متبرکه ایچون روحانی بردر دیدکاری فتحه دراکرچه که ضمله اولاق دخی فی الجمله وجهدر فان الروحانی بالضم ما فیه الروح وکذلك النسبة الی الملك والجن والجمع روحانیون (ریحان) نبت طیب الرایحة او کل نبت کذلك کما فی القاموس ایکنجی تفسیره کوره ریاحین طیبه نك جمله سنه اسم اواش اولور واختاره نعمة الله فی لغته وفی الحدیث من عرض علیه ریحان فلا یرده فانه خفیف المحمل قیل ان کسری انوشروان کان جالسا بالایوان واذا حیة قد دبت علی عش حمامة فی بعض شرف الایوان لتأکل فراخها فرمی الحیة بسهم او بندقة فقتلها فلما کان بعد ایام جاءت الحمامة بحب فی منقارها فالقته الیه فاخذه وقال ازرعوه فنبت ریحانا ولم یکن یعرف بارضه فقال نعم ما کان ما اتانا به الحمامة وکان الملك کثیر الزکام واوجاع الدماغ فاستعمل منه فنفعه جدا کذا فی حیوة الحیوان (عیسان اوله جمال وجه سبحان) یعنی حسن وجه سبحان و یاخود جمال ذات سبحان دیمکدر فافهم حسن ایله جمالك مابینده فرق وسبحان کلمه سنك ذات حقه اطلاقی بالاده بیان اولندی (بعدذا) بو کلامده اشارت واردر که جمال حق بی پرده کورنمك مقام کثیبه مخصوصدر و بو مقامك کایلنغی تحقیقاتی مرور ایلمشدر (لمحرره) رؤیت حقی دیلرسك حقی ❁ پردهٔ جسم وجانی چاك ایله ❁ یوقلغیله ایرش اوجانانه ❁ اولمدن بو وجودی خاك ایله ❁

❁ قافیة العین ❁

دیلرسك نوحك عمرنجه طفوز یوز الی یل اول صاغ
دیدی صکره نه اولیسر دیکل یا اخی عزرائیل
ولیکن مهل ویرکلکیم کله تا قرداشم جبریل
دیدی سا کا مطیعم بن نه یورسك بیور طوتام
تحیات وسلام ایتدی دیدی یا خیر خلق الله
تحیاتیله اکرامه سنی مخصوص ایدر الله
یوررر شمدیکی حالده نته در دیر شریف نفسك
کلورکن با کا عزرائیل انیچون قودك بنی کتدك
دیدیکیم یارسول الله چودوستمدك بنم ای دوست
کدز یرا اولم آجیسن بیلوردم نیجه آجیدر

هم الله ایلسون اعطا سکا التون کمو شدن طاغ
دیدی اولمکدر رصکره دیدی پس شمدی یك اوچاغ
سؤالم وار صورم اکا جوابن ایایه اسباغ
بولر بو سوز ایچنده ایکن اوزاتدی جبرئیل ایاغ
سلام ایدر سکا الله سوزینی ایدرم ابلاغ
صورار بیلور یکن حالك سکا شوقن ایدر افراغ
دیدی یا اخی جبرائیل نیچون اوردك ایچیمه داغ
بونك کبی قتی کونده نیچون اولدك ایدی ایراغ
بو حالده دوست دوستینه دویامز بیل ای یوزی آغ
انکچون کوز یوموب کتدم ولی حاشا اولم فراغ

❁ مثنوی ❁

دیدی امدی خیر ویرباکه حقدن
بدی قات کوکلرك قاپوسن اچدی
کلو بدر حوریلر اقدام ایدو بدر
سن اولسین کیم چنکیم یاریله سن
سن اول ایده سن خلاقه شفاعت

دیدیکیم وعده اولدرسا که حقدن
سکا دار السلامدن صاچو صاچدی
تحیات وسلام اکرام ایدو بدر
پس اول بر یوز بنه سن چیقاسن
ایده لر سوز یکه جمله اطاعت

(طقوز یوزاللی یل) بوندن مراد عمر نبوتی بیاندر والاعمر نوح بعضلر قتنده یك و بعضلر قتنده متجاوزدر دیمشلردر تنکیم اوائل شرحده بیان اولنمشدر (دیدی پس شمدی یك او چاغ) یعنی ذکر اولنان مدت معمر اولوب زندان دنیاده وقفس وجوددہ محبوس اولمقدن ایسه ایر کندن اوچاغه اوچمق یکدر * سؤال اولنورسه که فخر عالمك مدت مدیده معمر اولمسنده خلقه نفع کلی واردر پس وفاتی ترجیح ایتملرینه وجه ندر * جواب بودر که فخر عالمك وجود و بعثتندن مراد ارشاد عباددر واول وقتده امر دین کمالن بولمش وعقدهٔ مشکلات منحل اولمش ایدی پس ترجیح وفاتله ورثهٔ کملك خلافتده انبیا مقامنده بالغ اولوب ارشاد انامه کافی اولدقلرینه اشارت ایتدیلر کما قال علیه السلام علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل فافهم جدا (اسباغ) اکسك یرقومیوب اتمام ایتمك ومنه اسباغ الوضوء ای اتمامه یقال اسبغ الله علیه النعمة ای اتمها واسباغ الوضوء ابلغه مواضعه ووفی کل عضو حقه (ابلاغ) یتشدیرمك ایصال کبی (افراغ) دوکمك وبوشالتمق بوراده مراد شوقنی عرض وافاده ایتدیکیدر و بوشوقك مداری وجود بشری پرده سیدر والاطرفین بری برینه دائما واصل ایدی فافهم (داغ) نشان که آدمك و یاغیری حیوانك اعضاسنده دمرله و یاغیری نسنه ایله یاقرلر (فراغ) زیاده فراغت ایدیجی

﴿ قافیة الفاء ﴾

الکده در لواء الحمد سکا یوزطوتدی هب اشراف
که تا حوا اتاك آدم کلوبن استیه اعطاف

کناهك عفو ایده الله مقدمده مؤخرده
قو عالمره سندن شفا عتله اوله الطاف

دیدی یاقرداشم جبریل بولردن صورمزم ساکه
مساکین امتم حالن صورارم انی اول وصاف

ایتدی یا محمد کیم سن امتجون قایرمه هیچ
که یونلرقو بجك یردن طولیسر طاغ وطاش اطراف

اوکینه دوشوب انلارك آلوبن کیده سن حقه
خطابت ایده سن انده ایشیده نوعله اصناف

سن اشرفسن قو خلقدن طونا نمشدرسکا جنت
نته کیم طونا نر کلین کویکویه اولور شفاف

زهی دولت که ویرمشدر سکا وامته الله
زهی عزت که قلمشدرسکا اول قادر و کشاف

حقیقت بیلکیم اول جنت حرام اولمشدر رخلقه
که تا سن کیرمسك اکاهم امت طولمسه اعراف

بیوردی هم تعالی الله که بیلکل یا محمد سن
بنم عزم جلالمجون که ایرشمراکا اوصاف

اکر سنی یراتماسم یراتمزدم جهانی دیر
نه شمس ونه قمر کوکلر نه یرلر خود نه کوه قاف

﴿ مثنوی ﴾

نه کیجه کوندوز ایدردم بودمده
قالوردی جمله عالمر عدمده

اتاك آدمله حوایی وجوده
کتورمزدم بیورمزدم سجوده

سنك امتکی شویله سوزون
که صوکلکده خلیفه اولیسرون

نه یرده دفن قیلسونلر بیورغل
ملکلر انی بیلسونلر بیورغل

دیلرسن اولسون اول فردوس اعلی
یاسدر المنتهی اولسون یا مأوی

(لواء الحمد) تفصیلی واردر محلنده کلوران شاء الله تعالی (اعطاف) همزه نك فتحیله عطفك جمعیدر عینك فتحیله لطف وعطا وشفقت معناسنه مستعملدر * ابن کمالك بوکلمه خصوصنده اخلاط بیان ایتدیکی رساله سنده مندرج اولان تحریر اخیری لغتنده ثبت اولنان تقریره مخالفدر (وصاف) زیاده وصف و بیان ایدیجی ونشان ویریجی یقال وصفه یصفه وصفا وصفة نعته فاتصف والوصاف العارف بالوصف واللقب واحد سادا تهم واسم مالك بن عامر ومن ولده عبد الله بن الوابد الوصافی المحدث کما فی القاموس وقد سبق تفصیله (بعد ذا) فخر عالم کندی حقنده بی پروا اولمغله امتنی قایردی زیرا کندینك حسن عاقبتی وحق قتنده شرف وعزتی مقطوعدر پس اهم اولان محتاجه چاره ساز اولمقدر (لمحرره) چکدی ال خوان عمردن چورسول * امتك غصه سن یدی آخر * قایروب مرحمت وشفقتدن * امتی امتی دیدی آخر (نوع) هو صفة جماعة متفقة الصور یعمها معنی واحد و یشتمل علی اصناف کالانسان فانه نوع واحد مشتمل علی صنف العرب والفرس والروم ونحوهم (شفاف) روشن و براق ولطیف یقال شف الثوب رق فحکی ما تحته (کشاف) الکشف ازالة الحجاب بین المدرك والمدرك والکشاف مبالغة الکاشف قوله تعالی (وان یمسسك الله بضر فلا کاشف له الا هو) ای لا دافع ولا راد (که تا سن کیرمسك اکا) وفی الحدیث حرمت الجنة علی جمیع الامم حتی ادخلها انا وامتی * بو حدیثدن منفهم اولور که بو امتك عصاتندن معذب اولنلر تاردن چیقوب جنته قدم باصمدقچه امم سالفه نك نه علما وزهادندن ونه غیریلردن کیمسه جنته کیرمز زیرا دینلمشدر که جمله دن مقدم محاسبه

اولنسان بوامتدر پس بعید دکلدر که ام سالفه نك محاسبه سی تمام اولدن بونلرك مدت عذابی نهایت بولوب جمله دن اول جنته کیرلر کما فی انسان العیون (اعراف) سور بین الجنة والنار وسیأتی تفصیله ان شاء الله تعالی بوراده جائزدر که جنتك قصرلری ومرتفع یرلری مراد اوله (لمحرره) حق مزین ایلدی جنتلری ❁ روح پاك احمد مختار ایچون ❁ قیلدی آماده قونمقلری ❁ روح پاك احمد مختار ایچون ❁ آچلوب فردوس اعلی کولمری ❁ فوقدی عنبر بولری سنبلری ❁ باشلدی نعمته قو بابلاری ❁ روح پاك احمد مختار ایچون ❁ سایه صالدی سرو فردوس برین ❁ اطلس ودیبادوشندی یر برین ❁ قارشو چقدی حورعین نازنین ❁ روح پاك احمد مختار ایچون ❁ امته سالار اولوب فخر جهان ❁ جنته طوغرلدی اول پاکیزه جان ❁ اول نفس آچلدی ابواب جنان ❁ روح پاك احمد مختار ایچون ❁ جمله بو دولت بو عزت بو حضور ❁ جمله بو جنت بو نعمت بو سرور ❁ حقیا حاضرلنوبدر بی قصور ❁ روح پاك احمد مختار ایچون (که ایرشمزاکا اوصاف) یعنی عزوجلالك غایتنه اوصاف ایرمز وکیمسه بو مقامك کنهنجه حقن و یرمز (کوه قاف) تفصیلی بالاده مرور ایلدی (عدمده) عدم محضده یعنی بر مخلوق نه روحانی ونه جسمانی رایحهٔ وجودی شم ایتمز دی (که صو ککده خلیفه اولیسرون) وفی الحدیث الله خلیفتی فی امتی ❁ بوندن مراد فخر عالمه احسان اولنسان تصرف وجهی اوزره مظاهر کل بوزندن عالمك وآدمك ظاهر وباطنی حفظ وحراستدر پس بو معنایه هر عصرده پیغمبر حیاتده کبیدر زیرا نور نبوتی ظاهر شریعتده ونور ولایتی باطن قطبیتده در زهی شرف بوامته که حق آنلره خلیفه در اللهم انت الصاحب فی السفر والخلیفة فی الاهل (فردوس) فردوس وعدن جنت اعلانك وسطی واشرف مواضعیدر که مقام مقربیندر فخر عالمه مخصوص اولان مقام آنده درکه وسیله دینلور (سدر المنتهی) وصفی کچمشدر تانك حذفی ضرورت ایچوندر وهم تا اصلده بو قدر وحدت معناسنی افاده ایچون عارض اولمشدر (مأوی) جناندن برینك اسمیدر شرحی کچمشدر

﴿ قافیة القاف ﴾

دیدی پیغمبر که امت قنده اولور التحاق ‖ دیدی یرده دفن اولورلر یردن اولمزلر ایراق
دیدی بنده اختیار ایتدم که یرده دفن اولم ‖ زیرا بونلردن دله مزون کیم ایدم افتراق
باقدی پس اندن ابو بکره دیدیکیم دیلکل ‖ دیدی باصدیمی اجل پس یارسول الله ایاق
دیدیکیم کلدی اجل عمرم ایرشدی اخره ‖ دیدی اللهه کیدرسن ای دریغا الفراق
دیدی نوایدی بیلیدك منزلیمز بر دخی ‖ دیدی اللهه کیدرسز حشر اولوب یوم التلاق
منزلیکز جنة المأوی وسدر المنتهی ‖ عرش اعلی کأس اوفی درعلی السبع الطباق
هم رفیق اعلی بولیسر سز مهنا عیشله ‖ هم بوله سز سلسبیل وکوثر و حور و براق
دیدی کیم یوسون سنی پس یارسول الله بیور ‖ دیدیکیم یوسون علی بوایشده قوشانسون نطاق
عم اوغلی فضل قویسون اوزیمه صوبی هم ‖ دیدی فتحی طوندن ایده لم کفنلردن یراق
دیدی اشیو طونلرمله کیم کیورم شمدی بن ‖ هم یمندن حله وار درهم کفن وار مصری اق

﴿ مثنوی ﴾

دیدی کیم قیله نمازی اوستیکه ‖ چونکیم ایرشمك دیلادك دوستکه
اغلدیلر اولده بیله اغلدی ‖ ایشیدنلارك یورکن داغلدی
دیدی صبر ایدك که رحمت بوله سز ‖ حق قتنده یوزلری آغ اوله سز
و یرسون الله هم نبیکزدن عوض ‖ خیرنی ارزانی قیلسون بی غرض
چون بنی سز غسل وتکفین ایده سز ‖ پس قویوب تختمده تسکین ایده سز

(التحاق) اولشمقدر یعنی امتم وفات ایتدکده جسدلری نه مکانه اولاشورونره ده دفن اولنورلر (افتراق) ایراق ذکر الخطابی ان الافتراق بالکلام والتفرق بالاجسام لانه یقال فرقته فافترق وفرقته فتفرق (لمحرره) ادنی کورمه یری وار ایسه کوزك ❁ انده بونجه عالی پیغمبر یاتور ❁ فخر عالم کبی برسرور یاتور ❁ تواضع ایلیوب سوره کور یوزك ❁ انده بونجه عالی پیغمبر یاتور ❁ فخر عالم کبی برسرور یاتور ❁ جنت ترابندن ایکن اول رسول ❁ ایلدی یردن غیریسن قبول ❁ انکچون براولدی کوکلاردن مقبول ❁ انده بونجه مرسل پیغمبر یاتور ❁ محمد مصطفی کبی ار یاتور ❁ نظر ایدوب خاکه خدای اکبر ❁ ایلدی ادمی اندن مصور ❁ نیجه دیمسونلر طبراغه عنبر ❁ انده جان مشامی معطر یاتور ❁ فخر عالم کبی منور یاتور ❁ نیجه بهار اولوب یرشن اولسون ❁ کل بتروب یر یر کلشن اولسون ❁ نیجه کیجه کوندوز روشن

اولمسون * اندهٔ نیجه کلغنجهٔ تر یاتور * فخر عالم کبی برسرور یاتور * صفی الله اول صدفك در یدر * نجی الله نوح پیغمبر
یدر * کلیم الله موسی مستقر یدر * آنده نیجه عالی پیغمبر یاتور * فخر عالم کبی برسرور یاتور * موتوا قبل ان تموتوا
شربتن * بچمین نه بیلور فنا حانتن * خاك اولنلر بیلور خاکك قیمتن * آنده بونجه صاحب فنا ار یاتور * فخر عالم کبی
برسرور یاتور * نقد حالی اولان دللر بیلورلر * چوریمز خالص العیار اولان زر * حقیا صولیوب چوغنجهٔ تر * برده
بونجه جسم پیغمبر یاتور * فخر عالم کبی برسرور یاتور (ای دریغا) ای قوم زیاده حسرت ودرد زیرا الف بویله یرلرده
مبالغه ایچوندر تنکیم بوقاروده بیان اولنـدی وجائزدر که یا حسرتا قبیلندن اوله (الفراق) ای احضر الفراق اوهذا
وقت الفراق اوحالی الان الفراق منك اونحوذلك (یوم التلاق) اصلنده یوم التلاقیدر یعنی ارواح اجساده ملاقی
اولدیغی کونده یا اهل آسمان وزمین یا اولین وآخرین یا معبودان وعابدان یا مظلومان وظالمان یاخود هرکس کندی
عملنه قاوشدیغی کونده دیمك اوله قال تعالی (لینذر یوم التلاق) (کاس اوفی) کاس چناقدر اما ابن اعرابی قتنده
ایچنده شراب اولورسه کاس دیرلر اکر نسنه اولمز سه جام دیرلر (اوفی) زیاده وافی وتام دیمکدر بو یله یرلرده حظ کامل
ونصیب وافر مراد اولنور (سبع طباق) بری بری اوزرینه قات قات موضوع ومقبب اولان هفت آسمان (رفیق
اعلی) ترکیب وصفیدر ولیکن ضرورت وزن ایچون قافك کسره سی اشباع اولنمز مراد انبیا وصدیقین وشهداء
جماعتیدر قال تعالی (وحسن الیك رفیقا) (مهنا عیش) مهنا هنائتندر هنائت ومرائت طعام وشرابك سکیجی
اولمسیدر یعنی سهولتله بوغازدن کچوب منهضم اولمق وعیش منها که کدر سزدیرلك دیمکدر ابن کمال لحم مطبوخی یعنی
صوده قیمش اتیکه ترکیده یخنی دینلور یهنی درهنوء الطعام والشرابدن ماخوذدر دیمشدر ولیکن نعمة الله لغتنده
معنای مذکوره دال اولان لفظ یخنی ضبط اولنمشدر خاء معجمه ایله ومثنویدك اسد وثعلب وذئب حکایه سنده بو بیتی
دخی اکا شاهد در کما قال فی آواخر الجلد الاول * وین بزاز بهر میان روزرا * یخنیٔ باشدشه پیروزرا * (بعد اذ) عیش
عینك فتحیله در حیات معناسنه کسر له استعمالی غلط عامه قبیلندندر وقد سبق شرحه (کیم) بوراده ادات
استفهامدر رابطه دکلدر مصراع ثانی اولنـده واقع اولان کبی فافهم (نطاق) قوشاقدر تفصیلی مروز ایتمشدر
بوراده قوشاق قوشانمق جد واهتمامدن کنایه درز یرا مباشرت اولنان نسنه یه اهتمام اولنسه قوشاق قوشانیلور ودامن
درمیان اولنور (فضل) ابن عباس عم النبی علیه الصلوة والسلام (بعد اذا) بو تخصیصده علی وفضلك زیاده فضلنی
بیان واردر (حله) الحلة ثوب فوق ثوب کما فی انسان العیون دیمشلردر که ذکر اولنان حله یمن قریه لرندن سحوله
دیدکاری قریه ده منسوج ومعمول بیاض پنبه بزندن ایدی (ویرسون الله هم نیکزدن عوض) یعنی انك فراقی
مصیبتنه صبر یکز مقابله سنده اجر وثواب ویرسون (خیرنی ارزانی قیلسون بی غرض) ارزانی لایق وغرض فاعل
فعل حامل اولان معنی یعنی بی علت سزه خیرنی لایق قیلسون زیرا بعضلر قتنده فعل حق معلل بالغرض دکلدر
تنکیم بالاده بیان اولنـدی (غسل) غینك فتحیله دریومق معناسنه یعنی صو بی بشره وبدن اوزرینه اجرادر (تکفین)
کفن کردن (تخت) خاء معجمه ایله بوراده تنشیر دیدکاری تختـه در وهو الذی یغسل علیه المیت کما فی القهستانی
کنز شرحی عیون الحقائقده خاء معجمه ایله ضبط ایلمشدر

﴿ فیة الکاف ﴾

قوك بنی شول یرده کیم قبرم اولیسرانده خاك
زیرا اول کیم صلوة ایدر بکا الله ایدر
صکره پس دستوراولور بکا فرشتهـلر کلور
اول قیـلور اول نمازیمی ملـکلر دن بنم
صکره اسرافیل ایرر قیـلور نمازم اولدخی
قیـله لر بونلر نمـازم پس بولرد نصکره هم
چون قیله بونلر نمـازم سزده اولك فوج فوج
قیلسون آندن اهل بیتمـدن یقینی پس نماز
صکره خاتونلر قیـله هم صکره اوغلنـلر قیله
صبحه ایدوب نوحه قیلوب کیمسه صاغوصاغمسون

تیز چیقك برساعت اوستمدن ایدوبن انفکاك
یعنی فیض رحمت ایدر بو قدر آکا اشتراك
جمله دن اول بکا جبرائیـل ایدر انسـلاك
صکره میکائیل ایدر اول خلقی وخلقی بوزی پاك
صکره عزائیل ایرر ایدر جنودی اصطکاك
جمـع اوله جمله ملائك طوله یردن تاسماك
زمره زمره جمع اولوبن ایلك بنـدن فکاك
صکره قیلسونلر صحـابه اولسون بونلر هلاك
لیکن اصلا قیلسون طونن یقاسن کیمسه چاك
اینجنـورم کیمسـه انجمـکه ایتمسون حراك

﴿ مثنوی ﴾

دیدیلر کیم قبرینه کیم ایلتسر | زهره سیمی قاله هر کیم ایلتسر
دیدی اهل بیتك اقربلری | هم کلبسر در ملکار لشکری
کوره مزسز انلری انلرکورر | قبریمه سز کله بیله ایرکورر
بودر اصمر لادیغم سزه کلام | ایرکورك بندن قوخلقه سلام
فاطمه ایتدی ندا یا ابتاه | الفراق یوم التلاق نوقت اوله آه

(انفکاك) آیرلق (اشتراك) اورتاق اولمق (بعدذا) صلاتی فیض رحمتله تفسیر ایلدی زیرا غیر معنی ایله صلوات ایتمك حق تعالی حقنده محالدر یعنی تنزه وتجردی جهتندن فافهم (انسلاك) اصلده سلوکدندر دخول معناسنه بوراده قدوم مراد اولنور (بعدذا) بوندن مفهم اولور که عالم علوی سکانندن جبریلدن افضل یوقدر یعنی جبریلك بوخصوصده تقدمی افضلیتنه دلیلدر نتکیم فخر عالمك لیله معراجده امام انبیا وملائکه اولدیغی جمله اوزرینه جمعانده شاهددر وجه تقدیم بودر که جبریل مظهر علمدر انکچون روح القدس دینلور پس روحك روحله مناسبتی ظاهردر و بردخی جسمانیتده حامل الوحی اولمق جهتندن ظهوردهتقدمی روحانیتده دخی تقدمنی مرجحدر ❁ سؤال اولنورسه که فخر عالمك نمازی قیلنورکن روح پاکلری نرده اولورونه مقامده تعین وتحیز بولور ❁ جواب بودر که انك روح مجردی فی الحقیقه تحیزدن عالیدر ولیکن بحسب الظاهر جمیع علویاتده مقری واردر نمازلری قیلنورکن جسد مطهرلری باشنده حاضردر یعنی کندی نمازلرینه حاضر اولورلر و بلکه حقیقتده نمازلرین قیلن کندیلریدر وجمله کملك دخی ارواح طیبه سی نماز وقتنده جماعت ایله حاضر اولوب امام ایله بیله کندی نمازلرین قیلورلر و بوسر عجیبدر مکاشفه اهلندن غیری کیمسه بیلز و بلکه انکار دخی ایدرلر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) روح پاك اولیایه جلوه کاه ❁ ایلدی حق اون سکز بیك عالمی ❁ چشم جسم ایتمز بو کون ادراك روح ❁ سیر ایدر روح عالی وآدمی (میکائیل) ملك الارزاق قدر ومظهر ارادتدر انکچون جبریله ثانی اولدی زیرا ارادت علمی ولی ایدر یعنی اکا تابع اولور (اسرافیل) مظهر حیاتدر انکچون جبریله ثالث اولدی زیرا روح تعینده ثالثدر وحیاتك سری روحك تعینیله بیلنمشدر ❁ سؤال اولنورسه که یوقاروده بیان اولندیغی اوزره اسرافیل جبریلدن اوچ سنه مقدم فخر عالمه مقارنت ایتمشدر پس بوخصوصده تأخر وجه ندر ❁ جواب بودر که المقدم یؤخر و بردخی اسرافیلك قبل النبوة اقترانی فناء کلی وحیات روح وقتنده ابدی بوایسه من وجه جسمك فناسی وحقیقتده روحك بقاسی حالیدر پس مناسب اولان تأخردر فافهم (عزرائیل) مظهر قدرتدر وقدرت حیات وعلم وارادتنه تابعدر (جنود) جندك جمعیدر ضمله چری معناسنه جندی ضمله پادشاه چریسنه منسوب دیمکدر کسرله غلط عامه دندر (اصطکاك) طوقشمق بوراده جنودك اصطکاکی کثرتدن کنایه در بوندن مفهم اولور که ملائکهٔ اربعه کندیلره مضاف اولان عسکر روحانی ایله قدوم ایدرلر (سماك) کتاب وزننده ایکی منور کوکبك اسمیدر بری منازل قمردندر سماك اعزل دیرلر بوراده مراد مطلقا افلاکدر نتکیم سمکدن سماکه دك دیرلر یردن کوکه دك معناسنه (فوج) زمره وجماعت معناسنه در (فکاك) آیرلق یقال فکه فصله ❁ سؤال اولنورسه که ملائکه نك نماز خصوصنده تقدمندن بشردن افضل اولمری فهم اولنور وفخر عالمك کلامندن دخی تعظیم وتفضیل ملائکه اکلانور ❁ جواب بودر که اکرچه ملائکه نك کمالی بشرك کمالنه تابعدر فاما موطنك حکمی ملائکه نك تقدمیدر زیرا اجسام لطیفه در بشر ایسه اجسام کثیفه در پس اجسام لطیفه نك روح لطیف ایله مناسبتی ظاهردر ونماز حقیقتده جسده دکلدر بلکه روحه در و بردخی جمله دن مقدم آدمه سجده وسر فروایله مأمور اولان ملائکه در بناء علی هذا آدم حقیقی اولان فخر عالمه دخی جمله دن اقدم ثنا ودعا ونماز ایله مأمور اولدیلر و بوندن غیری دخی نیجه وجوهه محمولدر ارباب دانشه خفی دکلدر (اهل بیت) اهل بیت الرسول علیه السلام اعم من الازواج المطهرة رضی الله تعالی عنهم یعنی ازواج مطهره وبنات مکرمه و بونلرك امثالنه شاملدر پس فاطمه وحسن وحسین رضی الله عنهم اهل بیتدن وخصوصا آل عبادندر (چاك) یرتق وقد سبق تفصیله (صیحه) چاغرمق (نوحه) صاغوصاغمق وفریاد ایدوب اغلمق بوراده معنای ثانی مراددر تاکه تکرار لازم کلمیه فافهم (حراك) کسرله حرکت معناسنه در یقال مابه حراك ای حرکة (لمحرره) یاقو پدرجانلری هجرانك اودی ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکللر ❁ تو تردل مجمرندن آه عودی ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکللر ❁ نه ممکندر که جیحون اولیه کوز ❁ نه ممکندر صرار وب صولیه یوز ❁ نه ممکن صبر ایده بیچاره اوکسوز ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکللر ❁ کوکل یعقوبنه هجران کورندی ❁ لباس مام یوسف بورندی ❁ بلا وغصه طاشیله اورندی ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکللر ❁ یاقه لر چاك ایدوب کل کبی بلبل ❁ کوکرمش محنتیله رنك سنبل ❁ پریشان ایلمش کندینی کاکل ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکللر ❁ نیجه آه ایتسونلر خسته دللر ❁ بو کولدی

فرقتك دردیله بلار ❁ قالو پدر پادشاهسز بونجه قولار ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر ❁ بو آتشده جکرلر یاندی پشدی ❁ ار یدی جان ودل محوه ایرشدی ❁ بو کون حتی غم هجرانه دوشدی ❁ نیجه صبر ایلسون سنسز کوکلر (زهره) اود مراره معناسنه مجال معناسنه دخی استعمال اولنور قال ابن الکمال زهر آغودر معنای اصلیسی قاتی آجیدر اوده زهره دیدکلری اکا نسبت ایله درآخرنده کی ها اختصاص ایچوندر (یا اشاه) اصلی یا ابی در تایادن ابدال اولنمشدر زیرا حرف صحیح معتلدن اخفدر الف مدصوت و باوقف ایچون زیاده قلنمشدر (الفراق یوم التلاق نوخت اوله آه) الفراق واعرابی و یوم التلاق ومعناسی بالاده بیان اولنمشدر بوراده مراد حضرت فاطمه نك فخر عالمه تلاقیسی یعنی قاوشمسی وقتیدر (نوخت) نونك فتحه سی وواو وخاء معجمه وتانك سکونیله اصلنده نه وقتدر خاء قافدن بدلدر تاتار واکراد استعمالی اوزره در واولك سکونی ضرورت وزن ایچوندر (وآه) یقال عند الشکایة والتوجع واصله اوه بفتح الهمزة وسکون الواو وکسر الهاء وهو الاغلب وعلیه قول الشاعر ❁ فاوه لذکراها اذا ما ذکرتها ❁ ومن بعد ارض بیننا وسماء ❁ فقلبت الواو الفا فصار آه معنای مصراع محمدیه بودرکه ای پدر محترم ووالد مکرم عاقبت سزدن فراق حاصل اولدی (ع) کورمیدم بو کونلری باری ❁ عجبا سزه بردخی وصال نه وقت اوله ودل سوزان آب حیات وصالکزه نه زمان دسترس بوله

❁ قافیة اللام ❁

دیدیکیم یا فاطمه میزانده باکا بول وصال
امتم اعمالیچون انده ایده رم ارتحال

دیدی انده بولزیسم قنغی پرده اسیتم
دیدی حوضمده بوله سن امته صونم زلال

دیدی انده دخی بولمزسم نه پرده اسیتم
دیدی بوله سن صراط قاتنده بنی لا یزال

کیم دیم یارب سلامت ایله اوددن امتم
زیرا سنسن قادر وحنان ومنان ذو الجلال

عائشه ایدر رسول الله برآز اولدی صحیح
اولما میشیدی مبارك یوزینك بدری هلال

خلق سوندیلر طاغلدیلر ارنلر یریرین
قالدی خاتونلر فرح اولوب کیدردیلر ملال

پس رسول الله بیوردی سزده قاتمدن چیقك
کلدی عزرائیل ایدوب حق بویریغنه امتثال

چقدیلر هب بندن ارتق کیم وارایسه کتدیلر
کوکسمك اوستنده ایدی اوتورب خوش اولدی حال

واردم ایراقده اوتوردم چوق زمان سویلشدیلر
پس بنی قیغردی ایتدم حضرتینه انتقال

باشنی کوکسمده قودی سویکنوب طوردی بوکز
کوزه دوب اللهك امرین حکمن اول صاحب کمال

❁ مثنوی ❁

دیدی خاتونلاره کیردیلر کیرو
فاطمه هم بیله کیردی ایچرو

کل دیدی باکا یقین یا فاطمه
عمرم آز قالدی ایرشدی خاتمه

کلدی چون قاتینه ایتدی التزام
سریله قولاغنه دیدی کلام

اغلدی اغلا یجق امر ایلدی
کیرو قولاغینه برسوز سویلدی

باشنی قالدروب کولدی بوکز
شاد اولوب قاتیمزه کلدی بوکز

(میزان) ترازودر که وزن آلتیدر بوندن منفهم اولور که عالم برزخده ارواحك بری بریندن تلاقیسی تام دکلدر زیرا بالکز روحانیت مرتبه سندندر پس روز حشر اولوب ارواح اجساده تعلق ایدنجیه دك فرقت باقیدر فافهم جدا (لمحرره) روح کامل کیدیجك دنیادن ❁ ابر یشور یزم مصطفایه ولی ❁ روز حشر اولدقجه آخر کار ❁ کوره من کیمسه اوخرشیدی جلی (ارتحال) بریردن بریره نقل ورحلت ایتمك (لا یزال) یعنی بن صراط یاندن زائل اولمم دیمکدر یعنی اکثر حالده اوراده بولنورم (حنان منان) عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه الحنان الذی یقبل علی من اعرض عنه والمنان الذی یبدأ بالنوال قبل السؤال کذا فی اصول الحدیث قال فی القاموس الحنین والشوق والحنان کشداد من یحن الی الشیء واسم الله تعالی معناه الرحیم ومن علیه منا انعم والمنان من اسماء الله تعالی المعطی ابتداء (ذو الجلال) ذو الهیبة والعظمة والقهر (زلال) صفوق وطتلو صو که حرارت کسه وقدسبق تفصیله بوراده حوضله مراد محشرده اولان حوضدر جنتده اولان دکلدر (فرح اولوب) یعنی فرح صاحبی اولوب پس مضاف ملاحظه اولنور وقدسبق و بعض نسخده فرح بولوب دوشمشدر بوصورتده تقدیر مضافه حاجت قالمز (ملال) الم وغم (امتثال) اطاعت وانقیاد بوندن منفهم اولور که محتضر اولان کیمسه ضرورت اولدقجه یاننده عورت واوغلان قومیدر (خاتمه)

یعنی وقت خاتمه و یا خود خاتمه به یعنی آخره

﴿ قافیة المیم ﴾

عایشه دیدیکه صوردك نه دیدی سا کا کلام
دیدی دیدیکیم بو کون اولیسر عمرم اختتام

اغلادیغم اول ایدی صکره سوندردی بنی
دیدی اللهدن دیلادم ویردی حی لاینام

جمله اهلدن سن اول ایره سن با کا دیدی
کولدوکم اول ایدیکیم کوکلم اکا طوتدی مقام

پس قغردی قیزنی اوپدی و بوینن بیلدی
کلدی عزرائیل کیرو ویردی طاپوسینه سلام

دیدیکیم نه امر ایدرسك یا محمد امر قیل
دیدی شمدی ربمه کلکل اولشدر غل تمام

دیدی کیم بو کون سنی اولشدورم بن ربکه
چون سکا ربك قتی مشتاقدر ایله التزام

کیمسه نك اصلا تردد ایتیو بدر موتنه
الاسا کا یا رسول الله ایدو بدر احترام

بلکه برساعت قالو بدر عمرك آخر اولمغه
بوسوزی دیدی وکتدی طوتمدی انده قیام

جبرائیل دیدی سلام اولسون سکا شمدنکبرو
کیم بو آخرا ینشمدر طوتمزم آیرق مقام

وحی ایچون بریوزینه آیرق کسلدم کلمزم
حاجتم برده سنیدك بریوزی اولدی حرام

﴿ مثنوی ﴾

عایشه دیر بولدق اصلا مجال
طمندیلر سوزنه هرکز رجال

واردم اندن پس رسول اللهه دیر
بیلدم آنی کیم کیدر اللهه در

پس مبارك باشنی الدم دیزمه
طوتوبن صدرینی کلدم یوزمه

اول مبارك جبهه سندن چیقدی تر
کل یکانی اوزره مشکدن چکدی در

کاه کاهی کیم افاقت ایده دی
حضرتینه بوسوزی دیردم دیدی

(التزام) لازم اولمق ومتعدی دخی استعمال اولنور (اختتام) آخر اولمق (حی) هو الفعال الدراك والله تعالی یندرج جمیع المدرجات تحت ادراکه وجمیع الموجودات تحت فعله (لاینام) اویومز زیرا خواب حواس ظاهره نك رکود وسکونیدر حق تعالی ایسه حواسدن وذات کریمنه فتور کلمدن منزهدر (نظام) کسرله شول خیطدر که اینجو دیزلمش اوله وترتیب معناسنه ده کلور یعنی اینجو خیطه دیزلدیکی کبی کوکلم دخی اول معنایه تعلق ایدوب جمعیت بولدی و پریشانلغم مندفع اولدی بوندن منفهم اولور که اهل کمال اولنلر موتدن غم یمزلر و بلکه حصولنی نعمت بیلورلر کاورد ❁ الموت تحفة المؤمن ❁ اما اهل نقصان اولنلر قرب اجلدن اکاه اولسه چاك کریبان ایدرلر وای مدد دنیایی قویوب کیتسکمی کرك دیرلر ❁ غافلان ازمرك مهلت خواستند ❁ عاشقان کفتند نی نی زود باد (ایله التزام) بوراده التزام اعتناق معناسنه در کما قال فی القاموس التزمه اعتنقه یعنی ربك سکا مشتاقدر سندخی اکا دسترس بول ومتصل اول وجائزدر که اشتیاق معناسنك ملاحظه سنی کتدیکه لازم قبل واندن مفارقت ایتمه دیمك اوله (تردد) طولشمق وابکی نسنه نك آراسنده متفکر اولمق بوراده مراد توقف وفخر عالمك موتنی تعظیمدر ❁ قال ابن ملك لما کان التردد وهو التخیر بین الشیئین لعدم العلم بان الاصلح ایهما محالا فی حق الله تعالی حمل علی منتهاه وهو التوقف (احترام) حرمت وتعظیم ایتمك (مقام) یعنی پرده قیام طوتمم وجائزدر که بریوزنی موضع قیام طوتمم دیمك اوله فافهم (وحی ایچون بریوزینه آیرق کسلدم ایتمزم) یعنی وحی ایچون آخر نزولمدر پس بو معنی غیری خصوص ایچون نزولنی مانع دکلدر نتکیم ایله قدرده نزولی واردر و بوندن حسنین رضی الله عنهمانك عدم نبوتی ظاهر اولدی زیرا جبریلدن غیری نبوتله الله تعالی ایله انبیا آراسنده سفیر و واسطه بوقدر ❁ سؤال اولنورسه که حضرت عیسی علیه السلامه نزولندن صکره وحی اولنور دیو وارد اولان حدیث نه معنایه محمولدر ❁ جواب بودر که جائزدر که انده درج اولنان لفظ وحی معنای مصطلحه محمول اولمیه (لمحرره) یارسول الله وقت احتضار ❁ آغلادی عالم سنکچون زار زار ❁ عند ایلیك جبرائیله بو جهان ❁ عاقبت سنسز کورندی خارزار ❁ دیدی فریاد ایلیوب بلبل کبی ❁ اولدی چونکیم اونفس بی اختیار ❁ وحی ایچون بریوزینه ایتمم نزول ❁ بردخی بن ای رسول کردکار ❁ کتدی افغان ایده رك تاسدره یه ❁ دویمدی هجرانه اولدی دلفکار ❁ قالدی یأس وماتم ایچره عاقبت ❁ اون سکز بیك عالم ایچره هر نه وار ❁ یافدی هجران آتشی جان ودلی ❁ یقدی ویران ایلدی دیوار ودار ❁ کوکده ایلرلر فرشتهلر غریو ❁ پرده انسان ایلر غمدن قرار ❁ حق دلخسته یه ایله نکاه ❁ دوش اولو بدر درد که درمان اومار (رجال) رجلك جمعیدر حد بلوغه رسیده اولان ارمعناسنه (کلدم دیزمه) یعنی دیزم اوزرینه (جبهه) الی قال فی القاموس الجبهة موضع السجود اومستوی مابین الحاجبین

الى الناصية (افاقت) مرضدن وسكردن وجنتدن آيلق بوندن منفهم اولور كه فخر عالمه كاهيجه اغماوغشيان صورتى حاصل اولوردى خالصة الحقائقده وروضة العلماده كلور كه معاذ نسنى موتندن اوچ كون مقدم مأخوذ العقل اولمسى حقنده دعا ايدردى سرى سؤال اولندقده سوء خاتمه دن خوف ايده رم ديردى يعنى وقت احتضارده مأخوذ العقل اولان كيمسه دن كلمهٔ كفر صادر اولسه انكله مؤاخذه اولنمز زيرا مجنون اوزرينه قلم جارى دكلدر فاما بو فقيرك فهم ايتديكى بودر كه بو مقوله ثمنى مغلوب الخوف اولان عباده كوره در عشاقه كوره دكلدر زيرا جنون وسفه صفات نقصاندر پس انبيا وكمل اوليايه لاحال النزع ولاقبله بو مقوله اوصاف عارض اولمز وهم كمال عقل اوزرينه وفات ايتمكده شهادت مرتبه سى واردر تنكيم بعض مطعون اولنلرده وامثالنده مشاهددر * سؤال اولنورسه كه بعض اوليانك قبل النزع حس وشعوردن مأخوذ اولدقلرى بو معنايه محمولدر * جواب بودر كه انسلاخه محمولدر پس آنلرك اغماسى سائرلرك اغماوغشيانينه قياس اولنمز زيرا تجلى حالى دل عارفى تغييرايدر وآنك سببيله بدن دخى متلاشى ومنفعل اولور بو مقامك تفصيلى تمام الفيض نام كتابمزده در قال الشيخ الشهير بذاكرزاده قدس سره * پادشاهم شول زمانكيم دعوت ايدرسن بنى * ذاتك ايله قيل تجلى بعده اولدر بنى * بو بيتدن منفهم اولور كه كمل اوليايه وقت وفاتده تجلى الهى حاصل اولور ووجود اول تجليدن مغلوبيت بولور (لمحرره) قصد پروازايدجك بو مرغ جان * يا الهى قيل تجلى صوك نفس * ايليجك عزم كلزار جنان * يا الهى قيل تجلى صوك نفس * حيرت كبراى عشقك قيل نصيب * منت عظماى شوقك قيل نصيب * رتبهٔ عليناى ذوقك قيل نصيب * يا الهى قيل تجلى صوك نفس * صاقلمه دلدن اودم اسرارك * ايله كوزدن نهان انوارك * لطف ايدوب كوستر بزه ديدارك * يا الهى قيل تجلى صوك نفس * محرم سر صفاتك حقيچون * مظهر افعال ذاتك حقيچون * نور فخر كائناتك حقيچون * يا الهى قيل تجلى صوك نفس * بوله لم آخر نفس انس وحضور * اوله لم اول دم غريق بحر نور * حق يه باطن يوزى ايده ظهور * يا الهى قيل تجلى صوك نفس

قافية النون

آتم آنم نفسم اهلم يا رسول مستعان
هب فدا اولسون سكا يولكده ويرسون جمله جان

بو مبارك النك اوزره ديريلن درلرنده
ديديكيم يا عايشه بودرلر آكادر نشان

كيم چيقر مؤمنلرك بودرلر يله جانى بيل
كافرك جانى چكه سنده چيقار بولمز امان

پس مبارك يوزين اورتدى كلدى عزرائيل ايروب
جنتك طيبن اكا بيلدى انده اول زمان

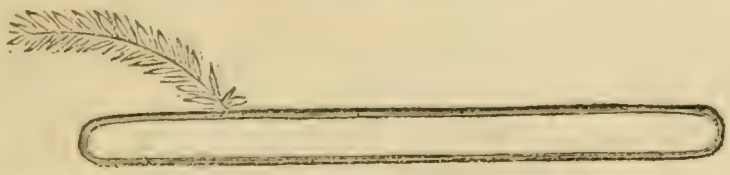

ديديكيم يا مطمئن نفس ربكه ايله رجوع
راضيه مرضيه اولوب حضرته وارعالى شان

چون مطهر روحى ايتدى اياغندن انتقال
ديدى بسم الله پس اول مفخر كون ومكان

اول منور روحى چونكيم ساقنه ايردى انك
ديدى بو اولدر كيم الله وعده ايتمشدى چنان

نقل قيلدى اول مقدس روحى اندن ديزنه
ديدى حول وقوت اولمز الا الله دن همان

اول معلا روحى چونكيم ايردى انك صدرنه
ديدى آه واكربتا واشدتا اولدى عيان

فاطمه ديدى دريغا يا رسول الله بن
شدتكچون نيليم حالم كيمه ايدم بيان

مثنوى

ويردى اكا پس رسول الله جواب
كوكلنى شاد ايلدى ايتدى خطاب

ديدى اصلا غصه يمه آتكا
كيم بو كوندن صكره يوق شدت اكا

ديدى عزرائيله چون اولم كلور
اولم اجيسى بو رسمدمى اولور

ديدى بيليكيم يا رسول الله موت
بوندن ارتقدر قتى والله موت

واردر ريتمش بر آنك غصه سى
اجيسن ايشت نيجه در قصه سى

(مستعان) الله تعاليدر كه اندن عون ومدد طلب اولنور (كيم چيقر مؤمنلرك بودرلر يله جانى بيل) يعنى مؤمنك جانى بدنندن بودرك خروجى كبى آسان وجهله منفصل اولور وكويا زحمتى همان عرقريز اولديغيدر وكافرك جانى

چکه سندن چقمق شدتنه اشارتدر * تکیم منخنق اولان کیمسه‌نك نفسی بروجه معتاد اغزندن مخرج بولیوب عسرتله چیقار فافهم (بعدذا) حالت نزعده رشح جبین وسیلان دمع وانتشار منخرین حسن عاقبت علامتیدر اماونك زیاده تغیری حلقومك خوراسی وفك ایکی جانبندن کف کلمسی سوء عاقبت نشانیدر اللهم اعنا علی سکرات الموت * واجعل لنا خیر علامة عند الفوت * انك انت المعین فی کل حین (جنتك طیبن) طیب خوش قوقولی نسنه (لمحرره) الهی جنتك قوقولرندن * نصیب ایله اجل کلدیکی زمان * کل وسنبلنك خوشبولرندن * نصیب ایله اجل کلدیکی زمان * بدن ایچره جانم نیجه بریاندر * کوکل حرارتله بوکون بریاندر * شراب طهوری ایچروب قاندر * کرم ایله اجل کلدیکی زمان * باغ نجایدن کلمرآچله * کوثر رحمتدن جرعه صاچله * کفتم برینه حله بچله * احسان ایله اجل کلدیکی زمان * ایریشه ملکار دیلندن سلام * کورینه جنت اعلاده مقام * بزم نجلیده طاوطلوجام * نصیب ایله اجل کلدیکی زمان * تسلیم اولوب سنك امرکه بوجان * شول نفس که ایده عزم لامکان * سکرات موتی حق یه آسان * ایله یارب اجل کلدیکی زمان (یامطمئن نفس) قال تعالی (یاایتها النفس المطمئنة) ای بنم ذکرمله آرام کرفته اولان نفس که نعمتده شاکر ومحنتده صابر ایدك (ارجعی) دنیادن رجوع ایله (الی ربك) پروردکارك جانبنه (راضیة) حقدن ونعم ظاهره وباطنه‌دن احسان اولندیغك نعمتلردن خوشنود اولدیغك حالده (مرضیة) حق تعالی قتنده پسندیده اولدیغك حالده (فادخلی) پس روزقیامتده دخول ایله (فی عبادی) شایستهٔ درکاهم اولان بنده‌لر زمره سنه (وادخلی جنتی) وزمرهٔ مقربان ایله بهشته دخول ایله بوایة شریفه‌نك اشارتی بودرکه نفسك ربیسنه رجوعی فنا ایله در یعنی قطع منازل ومقامات ایدوب احکام طبیعیه واثار بشریه‌دن فنا منزلنه وصوللهدر ونفس اول وقتده نتایج سلوکدن راضیه اولوب عند الله دخی الباس بقا ایله مرضی اولور وحقك سرذات وصفاتی ایله متحقق اولان عباد مخلصین زمره سنه دخول ایدوب جنت حقیقته قدم بصر پس انبیا وکمل اولیانك حقه رجوعی بومعنایه دائردر وموت صوری ایله اولان رجوعلری موت معنوی ایله اولان رجوعك حقایقنی مشتملدر انکیچون عند الموت وبعده الطاف خفیهٔ الهیه ظهوره کلوب هروجهله مغتنم اولور لروصفالر بولورلر اللهم اجعلنا من اهل الرضاء والولاء لامن اهل السخط والبلاء (کون) وجود عالمدن عبارتدر یعنی بالفعل پس مکون معناسنه اولمش اولور (مکان) لغتده برنسنه‌نك قرارکاهیدر مکان ایله حیزك مابینده فرق واردر کتب حکمتده مسطور در (ساق) ساق قدمدر یعنی بالدرقال فی القاموس الساق مابین الکعب والرکبة (چنان) شویله وانجلین مقصود قرآنده مذکور اولان وعده موتدر قال تعالی (انك میت وانهم میتون) وقال (قل یتوفاکم ملك الموت الذی وکل بکم) وقال (والتفت الساق بالساق) یعنی هول مرکدن محتضرك ساقی ساقنه طولاشور وحرکتسه مجالی قالمز (حول وقوت) لاحول ای لاتحول ولاانتقال عن معصیة الله الابعصمة الله (ولاقوة) ای لاقوة علی طاعة الله لابمعونة الله هکذا فسره النبی علیه السلام کما فی بحر العلوم وبوکلامك روح مقدس یعنی الایش ماسوادن پاکلری دیزلرینه کلدکده صدورنه وجه بودرکه حرکتسه قوت دیزده درومن لطائف عمر بن سراقة الصحابی رضی الله عنه انه بعثه النبی صلی الله علیه وسلم فی سریة فجاع فکان لایستطیع ان یمشی فضیفه حی من العرب فمشی فقال کنت احسب الرجلین تحملان البطن فاذا البطن تحمل الرجلین (واکربتا) واحرف ندبه والف ندبه در مدصوت ایچون زیاده قیلنمشدر والکربة الحزن یأخذ بالنفس (بعدذا) فخر عالمك حالت نزعده چکدکلری شدت وزحمت برقاچ معنایه محمولدر * اولکیسی بودرکه فخر عالم اصل الموجودات اولغله حیات انسانیه بدن شریفلرینه زیاده تعلق طوتمش ایدی پس انفصال وانحلالنده زحمت کوردیلر انکیچون دیمشلردر * الفت مکبر همچو الف هیچ باکسی * تابستهٔ الم نشوی وقت انقطاع * ایکنجیسی بودرکه مزاج شریفلری اعدل الامزجه ایدی انکیچون سائرلردن زیاده الم احساس ایتدیلر * تکیم قروی ایله شهریده مشاهددر زیرا قروی اولان کیمسه‌نك اول اعمال شاقه ایتمکله بعض اعضاسی زیاده غلظت وخشونت اوزره درشویله که دکمه حار وبارد ومؤذی نسنه‌دن متألم اولمز اما شهری بویله دکلدر روح حالی دخی بوکا قیاس اولنه اما بوندن اهل حجاب اولنلرك موتی آسان اولاق منفهم اولمز بلکه ینه حالارینه کوره شدت چکرلر اوچنجیسی بودرکه اوجاع وآلامك طریانی مقتضای بشریتدر ولیکن انبیا وکمل اولیایه کوره ظواهر اجسامه در بواطنده کلدرز زیرا باطنلری مقام انسده حاضر وجمال حقه ناظردر * دردنجیسی بودرکه جزیل اجره وصول ایچوندر زیرا اخر الابتلادر پس اشد البلاء علی الانبیاء مضمونی اوزره فخر عالمك هرخصوصده ابتلاسی سائرلرك ابتلاسنه غالبدر * بشنجیسی امتنی تسلیه درتاکه موت حالنده بوشدت یاکزیزه دردیمیه‌لر انکیچون حضرت عائشه رضی الله عنها فخر عالمدن نصکره کیمسه‌یه شدت موتی کراهت ایتمم بیورمشلردر التنجیسی جناب حقدن کندی

موتنك صعوبتنى وامتك موتنك سهولتنى رجاسنك ثمره سيدر نتكيم محمديه ده كلور * سؤال اولنورسه كه ابتلايى طلب ايتمك يوقدر زيرا (واسئلوا الله العفو والعافية) وارد اولمشدر جواب بودر كه بو ابتلا منفعت امتى متضمن اولغله شفقة عليهم كنديلرينك صعوبت موتنى استدعا ايتديلر * يدنجيسى اول حالتى مشاهده ايدنلره ثواب جزيلك حصوليدر زيرا آنك شدتنى كورنلر مشقتده دوشرلر آنكچون اطفالك عند الموت مقاسات شدائدايتدكارى ابوين وسائر اقارب واجانبدن حاضر اولنلره كفارتدر پس اطفال وصبيانك سكرات موتى كندى نفسلرينى تكميله راجع دكلدر بلكه غيره كوره در (لمحرره) يارب بزى غرقهٔ دريای حضورايت * دلدن غم دورئ حضرتى دورايت * چشمم قدحى طولديغى دم پاشله آخر * كوستر بكا ديدارى برذوق وسرورايت * شولدمكه اجل شيرى هجوم ايليه جانه * فريادرس اول بنده كه اولدمده ظهورايت * قيل بار بلاى اجلى چكمكى آسان * بويولده كرم قيل بكا بوماتمى سورايت * شولدمكه غروب ايليه خرشيد حياتم * قبرم اوينى شمع تجلى ايله نورايت *

قافية الواو

اواومك هر آجيسن ايشت نه دكلو در كيرو
پس رسول الله ايتدى امدى اللهم بن
باكا دشوارايت اولمى امتيه قيل كيكز
وارايدى برقربه صوالن صوقردى دميدم
ديرايدى پس لا اله اندن الا الله اول

قلج ايله بيك كزاور مقبجه دراول اى ماهرو
قيلورم ساكا تضرع حضرتيكه يالوارو
طاتمسون هيچ اولم آجيسنى كتسون دكلنو
يوزنى اول صويله سيلردى اول يوزى صواو
اولميك آجيسى وار در طتلو اولن بخلتلو

پيغمبر افندمزك خانهٔ شريفلر يدر

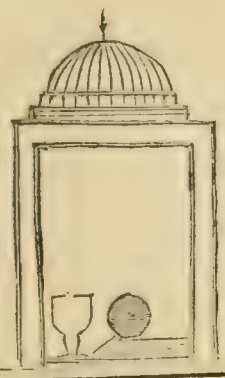

اللرين كوكه كتوردى ايتدى اللهمه دعا
عايشه ديدى ايشتدم ديدى يوجه صوتله
كانلره انعام ايدوب قيلدك كيمسن انبيا
كيمسن قيلدك شهيد و يوزنى آغ ايلدك
صوك سوزى بو ايدى ديدى الصلوة الصلوة

استرم سندن رفيق اعلى بكا و برسو كلو
كيم بنى سن يا الهى انلر كله قيل كيرو
كيمسن صديق ايدوب طاشن ايچن قيلدك طلو
كيمسنى صالح ايتدك قدرنى قيلدك اولو
يعنى كيم قيلك نمازى رحمت ايده تا كه هو

مثنوى

اشبو حالتدن خبر ويردى على
كيم رسول الله ايتدم بن نظر
ديره دردى ايكى دوداغينى اول
قولغم طوتدم سوزينى دكلدم
زى محبت امتينه زى كرم

جسم وجانى قدرى وسرى على
ايدر يكن صوك نفسده بن نظر
حالت نزع ايچره سويلردى رسول
امتى ديدى ايكى كزا كلدم
شمس عالمكن اوله بدر حرم

(اللهم) اصله يا الله حذف حرف النداء وجعل الميم فى الاخر عوضا عنه وانما اخر الميم ليتبرك بالابتداء باسمه تعالى وتمامه فى كتابنا الموسوم بالفروق (تضرع) زارى كردن (لا اله الا الله) امام غزالى رحمه الله بيور مشلركه روح قلبى مفارقت ايتدكده بصر فاسد اولور فاما سمع آخر نفسه دك فاسد اولز انكچون فخر عالم (لقنوا موتاكم شهادة ان لا اله الا الله) بيوردىلر انتهى كلامه بطريق المفهوم وليكن بو كلام ان الروح اذا قبض تبعه البصر حديثنه مخالفدر زيرا بو حديثك مداولى بودر كه محتضر اولان كيمسه الى آخر الانفاس قابض ومقبوضه نظر ايدر وكشاده چشم اولديغى

اندن ناشیدر وانسان العیونده کاور که روح ایچون حین احتضارده معراج نصب اولنور انکچون میت انك
حسنندن تعجبا ودوام نظرندن مفتوح العین قالور * پس چشمك انتصاب وانفتاحی قابض ومقبوض ومعراجه
نظردندر (بعدذا) حدیث تلقین عند الشافعی رحمه الله حقیقته یعنی بعد الدفن اولان تلقینه محمولدر اما علماء حنفیه
رحمهم الله بیورمشلرکه وقت احتضار شیطانك علیه مایستحق افساد عقیده یه تعرض ایتدیکی وقتدر پس اول
دمده میت تذکیره محتاجدر بناء علی هذا موتی لفظی موته مشرف وقریب اولانه محمولدر اعصر خمراکبی یعنی مایؤول
الیه اعتبار یله اولان اطلاق قبیلندندر (رفیق اعلی) حضرت عائشه روایتنده مندرج اولان انبیا وصدیقین وشهدا
وصالحیندر نتکیم کاور وبالاده دخی بیان اولنمشدر قال تعالی (ومن یطع الله والرسول) وهرکیم اوامر ونواهی
واحکام وحدوده فرمانبر خدا ورسول اوله (فاولئك مع الذین انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء
والصالحین) پس اول کروه منعم علیه اولان طوائف جلیله انبیا وصدیقین وشهدا وصالحین ایله اولور (وحسن
اولئك رفیقا) وبو جماعت همنشینان اولق جهتندن نه کوزلدر پس هرکس روز قیامت (المرء مع من احب) رفقجه
کندی هوادارنه مقارن اولور (مثنوی) همچو بلبل دوستی کل را کزین * تاشوی باخرمن کل همنشین * زاغ چون
مردار راشد همنفس * یار اومردار خواهد بود و بس * بعض کبار بیورمشلرکه ذکر اولنان آیه شریفه ده حضرت
ابی بکر الصدیقك حقیت خلافتنه وتقدمنه دلالت واردر زیرا انبیادن نصکره سر صدیقیندر پس صدیقین انبیا
اوزرینه تقدیم اولنمدیغی کبی شهدادخی یعنی عمر وعثمان وعلی رضی الله عنهم صدیق اوزرینه ترجیح اولنمز (صدیق)
اهل وصول ووصالدر که صدق وولایت ایله منعم علیه اولمشلردر تفصیلی بالاده بیان اولنمشدر (شهید) اهل جهاد
وقتالدر که شهادت ایله منعم علیه اولمشلردر (صالح) اهل استعدادد ر که صلاح وسداد ایله منعم علیه اولمشلردر پس
نبینده فخر عالم وصدیقینده حضرت صدیق وشهدادہ خلفاء ثلاثه وصالحیندہ سائر صحابه وصلحاء مؤمنین داخلدر
(لمحرره) ایله یارب عباد مخلصکی * راه عشق ایچره بزه نعم الرفیق * قومه بو یولده منزله ایرکور * انت لاریب ولی التوفیق
(الصلوة) بالنصب ای احفظوا الصلوة الخمس وتمامه وما ملکت ایمانکم ای احفظوا المماليك بحسن القیام بما یحتاجون
الیه من الطعام والکسوة وغیرها قرنه بامر الصلوة اشارة الی ان حقوق المماليك واجبة علی السادات وجوب الصلوة
قال الامام فقد کان هذا آخر ما اوصی به النبی علیه السلام ان قال اتقوا الله فیما ملکت ایمانکم اطعموهم مما تأکلون
واکسوهم مما تکسون ولا تکلفوهم من العمل مالا یطیقون فما احببتم فامسکوا وما کرهتم فبیعوا ولا تعذبوا خلق الله
تعالی فان الله تعالی ملککم ایاهم ولو شاء لملکهم ایاکم (هدایی) سنی قول ایدوب ایتسه غیری سلطان * عجب قادر
دکلیدر اورحمان (حانتدن) الحال والحالة کینونت الانسان وما هو علیه یعنی فخر عالمك آخر نفسده آنك اوزرینه اولدیغی
معنادن خبر ویردی (علی) اولسکی علی اسمدر انکچون اوزرینه الف لام داخل اولمز مکر الحسن کبی تحسین لفظ
ایچون اوله بو ایسه مسموع دکلدر ایکنجیسی صفتدر بو مبحث بالاده بیان اولنمشدر معرفت علو همتی اولانه خفی
دکلدر (نفس) نونك وفانك فتحله لر ایله معروفدر دیمشلردر که انسانك کوکلی بیت معمور وانفاسی فرشتلره بکزر که
صو غوق کیررلر واسی چیقارلر بری مفرح ذات وبری ممد حیاتدر (بعدذا) هرشخص ایچون مقدر اولان انفاس
معدوده در یوخسه ایام واعوام محدوده دکلدر پس انفاس تمام اولدقده موت عارض اولور وبو انفاس ایله ساعات
وساعات ایله لیل ونهار ولیل ونهار ایله هفته وهفته ایله شهر وشهر ایله سنه وسنه ایله دهر متقدر اولور حقیقتده جمله سی
نفسدر پس ابن وقت اولوب نفسن حفظ ایدن کیمسه جمله ساعات ایام ولیالی واسابیع وشهور واعوامی دخی محافظه
ایتمش اولور (لمحرره) اوله کورذکرله زبان کردان * غفلتیله کچورمه اوقاتك * نفس آخره دك صیقل ویر * تاسوادن
سلنه مرآتك (نزع) چکمك وقلع ایتمك وقولهم فلان فی النزع ای فی قلع الحیاة کما فی الکتب اللغویة والظاهر ان النزع
وصف الملائکة کما قال تعالی (والنازعات غرقا) وهو اقسام من الله تعالی بطوائف الملائکة الذین ینزعون الارواح
من الاجساد (امتی امتی) الظاهر ان التقدیر امتی هی التی تستحق ان ترحم وتشفع لها اذ المبتدأ والخبر اذا کانا متحدین
فالمراد بعض لوازمهما ومثله نفسی نفسی ویجوز ان یکون التقدیر ارید امتی لا نفسی وذلك لان نفسه الزکیة مفروغ
منها لکمالها الذاتی والصفاتی وتخلصها من الوجود بالکلیة فاعرف (زی) زهی دن محققدر تحسین وتعجب مقامنده
استعمال اولنور (شمس عالمکن اوله بدر حرم) حرمدن مراد مکه ومدینه در فخر عالمك شمس عالم اولدیغی بودر که
اون سکز بیك عالمه نور وجودانك نورندن فیض اولنمشدر وبدر حرم اولدیغی مکه ومدینه وآنلرك وساطتیله سائر
بلاددن ظلمت شرك واثر معصیتی ازاله ایدوب قلوب امتی نور توحید وطاعت ایله منور قیلدقلریدر یعنی عظم شانله
جهانه صغمزکن حرمینده مقام طوتوب ارشاداتیله ایلدی پس بو کلامده فخر عالمی ایکی وجهله وصف واردر بری

علوذاتدر کدشمس اکا اشارتدرو بری دخی علوصفاتدر کدقمر اکا اشارتدر وتواضع صفات عالیه دندر بناء علی هذا اصحابی کالنجوم بیوردی زیرا قرده مظهریت کمال اوزره در نجومك ضیاسی ایسه قردن مستفاددر فافهم جدا (لمحرره) ای فخر جهان امته ایدوب محبتی * دیدك دم آخرده ایکی دفعه امتی * چونکیم قایردك امت ناچاری صوك نفس * یارین عجبمی رحم ایدوب ایتسك شفاعتی * بوتشنه لردن ایتمه زلال ایك دریغ * کس نطقك ایله دللر یمزدن حرارتی * بوخسته لردن ایلمه قطع نظر شها * داروی النفاتله ویرجانه صحتی * اولدمکه نطقه قالیدذره مجالمز * تلقین ایله کندی لبکدن شهادتی * موتك زهر اوجامی بزی اولدرر آخر * باق حیات بولمغه صون اوزکه شربتی * روضدك ترابن ایله شهاتوتیای جان * آخر نفسده تاکوره دیدار حضرتی * چوقدر قپوکده لطفکه محتاجلر ولی * حق قتی فقیرنو حقیر کدررقتی *

﴿ قافیة الهاء ﴾

پس اندن کوزنی یومدی بوماتمدن رسول الله
کوزبنی حضرته اچدی دو عالمدن رسول الله

دوشنبه کونی قوشلقده بقاملکه سفرقیلدی
یوزین دوندی ملکلردن هم ادمدن رسول الله

اواوبدی هجرت اون بریل بو ییلدن طوتدیلر تاریخ
ربیع الاول آینده اون ایکنجیده کتدی آه

اکرچه اون سکز کونده مبارك جسمدی خسته
ولیکن روحی شادیدی وصال استرایدی اول شاه

وارایدی اون یدی قیل آق محاسنده همین انجق
صنا سنکیم قرشمشدی کیجه کوندز ایله ناکاه

منور یوزین آچدیلر کوررلردنیادن کتمش
تغیر اولمش اونی بوزینه غشی ایدردی ماه

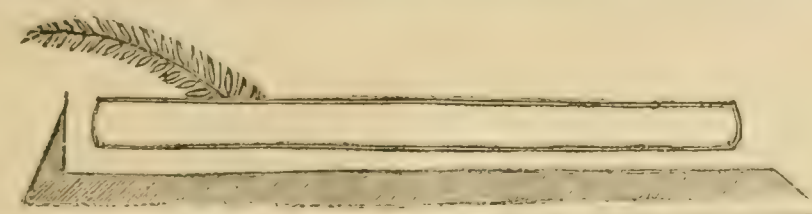

چوعزرائیل انك روحن سماواته آلوب چیقدی
تمام بیك صف فرشتهلر انکله اولدیلر همراه

اولشدی حی وقیومه ایرشدی علم معلومه
انی تعظیم ایدوب الله بغشلادی یوجه درکاه

بواشدی عاشق ومعشوق کیرووحدت سراینده
بوکثرت ملکنی قودی سفرقیلدی خلیل الله

اکرچه اکه ناظردی قوحاتده محبوبی
ولی دنیا حجابیدی قودی کتدی حبیب الله

﴿ مثنوی ﴾

ابو بکرك کلوب اوغلی ایرشدی
ایتدی عائشه حقه ایرشدی

اشیدوب اختلاف ایتدیلر اصحاب
رسول اولمادی دیدی ابن خطاب

علی اوتوردی عثمان صامت اولدی
فلانك اصی کتدی چونکیم اولدی

عمر دیدی رسول الله دیر بدر
که زیرا انبیانك سرور بدر

چون افضلدر اکا اولك یراشمز
کر اولدیسه بزه کولك یراشمز

(پس اندن کوزنی یومدی بوماتمدن رسول الله) ماتم اصلنده ماتمدر مقعد وزننده صکره همزه الفه قلب اولنمشدر وهو کل مجتمع فی حزن اوفرح کما فی القاموس بوراده مراددار ماتم ومقام شوئن اولان دنیادر یعنی فخر عالم آخر نفسده امتی امتی بیوردقدنصکره دیدهٔ نرکس وارنی باغ عالمه نظردن یومدی وروح طیبلری جسد طاهرلرندن مفارقت قیلدی (بعدذا) ناظمك جملهٔ طائفندندر که فخر عالمك وفاتنی هافصلنده ایرادایلدی زیرا سادات صوفیه قدس الله اسرارهم فتنده ها کلمه سی هو یته اشارتدر پس بوکلامده فخر عالمك هو یتی حقك هو یتنه بی جهت وکیفیت اتصالنه دلالت واردر * معلوم اوله که بدندن مفارقت ایدن روح خصوصنده بین العلماء اختلاف شدید واقع اولمشدر اهل سنتك اکثری فتنده روح جسمدر وراکب اولدیغی هیکلك صورتنده در وحکما وصوفیه فتنده مجرداتدندر وامام محمد غزالی که رؤسای طائفهٔ صوفیه دندر روحك عدم تحیزنه ذاهب اولمشدر وبرادری شیخ احمد غزالی بومذهبه قائل اولمیوب سراج العقول نام کتابنده انی ردایتمشدر ولکن بوفقیرك فهم ایتدیکی بودر که امام مذکورك عدم تحیزدن مرادی اهل نظر فتنده متعارف اولان حلولی ردد یعنی اهل نظر روح جسمدر وبدنه تارك

فحمه وآبك ورده ودهنك زيتونه سريانى كبى ساريدر ديرلر بو كلام ايسه سادات صوفيه قتده فى الجمله پسنديده دكلدر
زيرا صوفيه ديرلر كه روح ارواح مجرده عالمندن اولمغله بدنه مغايردر وبذاته قائمدر ودوام وبقاسنده بدنه محتاج دكلدر
وليكن تدبير وتصرف تعلقيله بدنه متعلقدر فاما بدن انك عالم شهادتده صورتى ومظهر كمالاتى اولمسنه بناء بدنه
محتاجدر واندن منفك دكلدر لكن بدنه سريانى حلول مذكوره مغايردر يعنى انده اهل نظر ذكر ايتديكى وجهله
حلول وسريان يوقدر بلكه سريانى وجود مطلقك جميع موجوداته سريانى كبيدر وبو معنايى ادراك ايتمك ارباب
انسلاخ واصحاب كشف صحيحه مخصوصدر ومن مشى على المراتب لم يعثر والله تعالى الهادى (لمحرره) بنك استرسك
اكر روح ندر ❁ ايريشمجه اجلك صبرايله ❁ اولمدن ياخود اولمكه سعى ايت ❁ جانكه صبح ومساجبرايله (كوزينى حضرته
آچدى دوعالمدن رسول الله) بو كوزدن مراد جان كوزيدر حضرتك تحقيق كذرايتدى دوعالم دنيا وآخرت
وملك وملكوت وظاهر وباطندر مقصود جميع عوالمدن كوز يومديغن بياندر ولكن دوعالم تخصيص اولنديغى معظم
عوالم اولمسنه بناءدر وسائر عوالم جزئيه دخى بو ايكى عالمك تحتنده داخلدر يعنى فخر عالم جميع عوالمدن كوز يومومب
وشهادت وغيبى وظاهر وباطنى قويوب كوزن غيب الغيوبه وبطن البطونه اچدى انكچون بيت آتيده ملك وآدمى
ذكر ايلدى زيرا ملك ملكوتدن وآدم ملكدر فخر عالمك واصل اولديغى مقام ايسه بو ايكى عالمك فوقنده در پس
اكرچه فخر عالمك مقام علويه بين الملائكه روح پاكلرى مشهوددر ولكن حقيقتده انك رتبه سنى اهل ملك وملكوت
بيلز وانى اورتبه ده كيمسه كورمز فافهم جدا (بو يلدن طوتديلر تاريخ) معلوم اوله كه تاريخ برقاچ واردر نتكيم
بالاده اجمال اولندى فخر عالمك دورى دورقرى اولمغله دورقرحسابنجه بر يلى اون ايكى آيه تقسيم ايدوب هر برينه آد
ويرمشلردر پس تاريخ عربينك ابتداسى حضرت رسالت صلى الله تعالى عليه وسلمك مكه دن مدينه يه شرفهما الله
تعالى هجرت وانتقالى وقتندندر كه ربيع الاول آيدر وكلستان وديباجه سى شرحنده لامعى ديركه ابتداء تاريخ
حضرت رسالت صلى الله تعالى عليه وسلمك مكه دن مدينه يه شرفهما الله تعالى هجرت وانتقالى وقتندندر كه محرم آيى
ايدى انتهى ❁ شرح تقويمده كلور كه تاريخ عربينك ابتداسى هجرت نبويه اولمغه سبب بودر كه وقت هجرتده خلاف
يوقدر اما وقت بعثتده ووقت ولادتده خلاف واردر ووقت وفات اكرچه متيقندر وليكن مبدأ تاريخ اولمق عقلا
قبيح اولمغله رعاية للادب ترك اولندى وبو تاريخ اوزرينه اتفاق هجرتك اون يدنجى سنه سنده واقع اولمشدر اما كلنجه
سنه لرى حوادثه اضافت ايدرلردى مثلا هجرتك سنة اولى سنه سنة الاذن بالرحيل وسنة ثانيه سنه سنة الامر
بالقتال ديرلردى وعلى هذا ❁ ولفظ التاريخ معرب من ماه روز والاصل فى ذلك ان ابا موسى الاشعرى رضى الله عنه
قد كتب الى عمر بن الخطاب رضى الله عنه انه يأتينا من قبل امير المؤمنين كتب لا ندرى على ايها نعمل وقد قرأ صكا
محله شعبان فقال اى شعبان هذا هو الذى نحن فيه او الذى هو آت ثم جمع وجوه الصحابة رضى الله عنهم وقال ان
الاموال قد كثرت وما قسمناه غير موقت فكيف التوصل الى ما ينضبط به ذلك فقال الهرمزان وهو ملك الاهواز وقد
اسر عند فتوح فارس وحمل الى عمر رضى الله تعالى عنه واسلم على يده ان للعجم حسابا يسمونه ماه روز ويسندونه الى من
غلب عليهم من الاكاسرة فعربوا لفظ ماه روز بمؤرخ وجعلوا مصدره التاريخ واستعملوه فى وجوه التصريف ثم شرح
لهم الهرمزان كيفية استعمال ذلك فقال عمر رضى الله تعالى عنه ضعوا للناس تاريخا يعملون عليه وتصير اوقاتهم
مضبوطة فيما يتعاطونه من معاملاتهم كذا فى شرح التقويم (ربيع الاول آينده) شهور عربيه نك اسماسنك معانيسى
بالاده بيان اولنمشدر قيل ربيع بالتنوين والاول صفته واضافته الى الاول غلط قال بعض الافاضل لا يكتب لفظ
الشهر الا ثلاثة اشهر شهر رمضان وشهر ربيع الاول وشهر ربيع الاخر الا ان يكتب شهر الله رجب او شهر الله الاصم
رجب او شهر الله المحرم كما قال بعضهم بالتركى ❁ سكا بر قاعده اعلام ايده يم دكله انى ❁ حفظى انسانه آنك خيلى
مهمدر الحق ❁ لفظ شهرى اون ايكى آيدر ايابدر منير ❁ رمضان ايله ربيعينه يازرسن انجق ❁ وجهه ان الربيع انما
يتصل به الشهر للفصل على ما قال فى الصحاح ان الربيع عند العرب ربيعان ربيع الشهور وربيع الازمنة فربيع الشهور
شهر ان بعد صفر لا يقال فيه شهر ربيع الاول وشهر ربيع الاخر ولا ربيع الازمنة فربيعان الربيع الاول وهو الذى
تأتى فيه الكمأة والنور وهو ربيع الكلاء والربيع الثانى وهو الفصل الذى تدرك فيه الثمار انتهى ❁ واما رمضان فانه
يتصل به ذلك لانه اسم من اسماء الله تعالى على ما روى لا تقولوا جاء رمضان وذهب رمضان ولكن قولوا جاء شهر رمضان
فان رمضان اسم من اسماء الله تعالى على ما فى تفسير التيسير ذكر فى الكشاف ان العلم هو شهر رمضان بالاضافة
ورمضان محمول على الحذف للتخفيف وذلك لانه لو كان رمضان علما لكان شهر رمضان بمنزلة انسان زيد ولا يخفى قبحه
ولهما اكثر فى كلام العرب شهر رمضان ولم يسمع شهر رجب وشهر شعبان على الاضافة كذا فى التلويح قال المولى

حسن چلبی قد یمنع القبح بان الاضافة البیانیة شائعة عرفا فلا مجال لاستقباحها بعد ان تکون مطردة انتهی یقول الفقیر اهل کلام الکشاف ناظر الی ما فی التیسیر من اسمیة رمضان فیکون العلم هو المجموع المرکب فافهم (اون ایکنجیده کتدی اه) تنکیم ولادتلری دخی شهر ربیع الاولك اون ایکنجیسنده واقع اولمش ایدی پس بونده مبدأ ومعاد سرنك وحدتنه اشارت واردر (لمحرره) آتش هجرکله یاندی جان ودل * آه آه ای فخر عالم آه آه * کوزلرم دردکله جیحون اولدی سیل * اه اه ای فخر عالم اه اه * نیلیم بیلم بو کون هجرانله * قالمشم بو دردبیدرمانله * لاله وش بغرم طلوبدرقانله * اماه ای فخر عالم اماه * اون ایکیسنده ربیع الاولك * بوفنادن کوز یومو چکدك الك * ملك باقی سمتنه دشدی یولك * اه اه ای فخر عالم اماه * کل جمالك حسرتندن ای حبیب * اه وفریاد ایتسه نوله عندلیب * نبده لم هجرانمش آخر نصیب * اماه ای فخر عالم اماه * دردکیله دال اولوب قدفلك * فرقتکله اغلشور انس وملك * بوفراق اودی سیونمز حشره دك * اماه ای فخر عالم اماه * خاکه صالدی حسرتك عاشقلری * مبتلای محنت اولدی هر بری * چکدی هجرك جانمیزه خنجری * اماه ای فخر عالم اماه * قدمز بوکدك بوکون پای ایلدك * بغرمز دلدك یزم نای ایلدك * کارمز صبح ومساوای ایلدك * اماه ای فخر عالم اماه * پادشاهك فرقتی کوجدر قوله * کلدن ایرلق بلادر بلبله * یردخی ممکنمی بو حق کوله * اماه ای فخر عالم اماه (ولیکن روحی شادیدی وصال استرایدی اول شاه) وفی الحدیث من بشرنی بخروج صفر بشرت له بالجنة * معلوم اوله که انبیا وکمل اولیایه موت تحفه اولمغله قدومندن متألم اولمزلر بلکه شاد اولورلر تنکیم مثنویده کلور * پس رجال از نقل عالم شادمان * وز بقااش شادمان این کودکان * چونکه آب خوش ندید آن مرغ کور * پیش او کوثر نماید آب شور * پس فخر عالمه وقت وفاتلری معلوم اولمغله دائم اکامتر قبلرایدی بناء علی هذا سنهٔ وفاتنده صفر آیی دخول ایتدکده حقه اقبال وموته تعشقلرندن ناشی هر کیم بکا صفر آیی چقدی وربیع الاول آیی کیردی دیو مژده ایدرسه اکا جنتله مژده ایده رم بیوردیلر عکاشه نام صحابی بو خصوصده اهتمام ایدوب خروج صفرله اخبار ایتدکده فخر عالم لسانندن مبشر بالجنة اولدی عکاشه دنصکره بر کیمسه دخی کلوب غره دن خبر ویردکده عکاشه سنی سبقت ایتدی بیوردیلر (لمحرره) علت جسم علت اولمز علت جان ودله * روح شندر مبتلا اولسون کرك تن دردله (محاسن) قال فی القاموس الحسن بالضم الجمال والجمع محاسن علی غیر قیاس والمحاسن الموضع الحسنة من البدن انتهی * بوراده مراد صاچ وصقالدر یعنی فخر عالم اکرچه آلتمش اوچ یاشنده وفات ایلدی ولکن حین وفاتده صاچ وصقالمزندن انجق اون یدی قیل اغارمش ایدی کیمی عنفقه ده یعنی دودق التنده بتن قلارده وکیمی صدغده یعنی زلف برنده وکیمی باشده ایدی * قال علیه السلام شیبتنی هود واخواتها فقال له ابو بکر رضی الله عنه ما اخواتها یارسول الله قال الواقعة والقارعة وسأل سائل واذا الشمس کورت وفی روایة شیبتنی هود والواقعة والمرسلات وعم یتساءلون واذا الشمس کورت واقتربت الساعة قال ابن الشیخ ان الهموم والاحزان اذا تفاقمت علی الانسان اسرع فیه الشیب لان کثرة الهموم توجب انعصار الروح الی داخل القلب وذلك الانعصار یوجب انطفاء الحرارة الغریزیة وضعفها وانطفاؤها یوجب بقاء الاجزاء الغذائیة غیر تامة النضج وذلك یوجب ابیاض الشعر ومسارعة الشیب (دهتنا امور تشیب الولیدا * ویخذل فیها الصدیق الصدیقا (صناسنکیم قارشمشدی کیجه کوندوزیله ناکاه) بو کلامده فخر عالمك صاچ وصقالمزنده اولان موی سیاهی شبه وبیاضی روزه تشبیه واردر یعنی سواد وبیاضده (تغیر) بوراده متغیر معناسنه در یعنی سائر موتانك اونی کبی رنك بشرلری متغیر ومتبدل دکل ایدی بلکه روحك مفارقتندن اول اولان تروتازه لك اوزره باقی ایدی (یوزینه غشی ایدردی ماه) غشی اورتمك یعنی ماه کبی یوزینی نور الهی بورمش ایدی انکیچون حضرت صدیق رضی الله عنه مطلع اولدقده فخر عالمی تقبیل ایدوب بابی انت وامی طبت حیا ومیتا بیوردی وکریان وسوزان اوتوردی (تمام بیك صف فرشتهلر انکله اولدیلر همراه) همراه بولداشدر ظاهر اولان بودرکه تعیین صفوف تکثیر ایچوندر مقصود ارواح عالیه دن ماعدا اولان ملکوت اهلنك حضور ورفاقتیدر تنکیم سلطان سرایندن طشره چیقسه خواص وعوام کیمی خدمته وکیمی مطالعهٔ جماله حاضر اولور (ایرشدی علمی معلومه) معلومدن مراد حی وقیوم اولان الله تعالیدر کما قال الله تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله) فافهم یعنی فخر عالمك علم کلی وعرفان الیسی معلوم اولان حقه ایرشدی وعینیت ایله ترقی بولدی بوندن مراد روحك بدندن مفارقتندنصکره اولان ترقی وزیاده کمالنی بیاندر والاقبل المفارقة دخی حی وقیومه اولشمش وعلمی عینیت وبلکه حقیقت وبلکه حق الیقینك باطنی اولان حقیقة الیقین مرتبه سن بولمش ایدی وسلوك اهلنه کوره روحك بعد المفارقة ترقی وکمالی علی التفصیل بالاده بیان اولندی (آنی تعظیم ایدوب الله یغشلادی یوجه درکاه) درکاه آستان وقپواوکی وقپواستی واولو صفه درشرحی کذر ایتمشدر (بعدذا) بودرکاه عالیدن مراد

عالم صورته کوره اعلای عالمین اولان وسیله مقامیدر وعالم معنایه کوره اولدنی رتبه سنك حقیقتیدر وملکوت اهلنك روح باکندر فاقتی وبونك امثالی دخی تشریف وتعظیم بایندندر (عاشق ومعشوق) فخر عالم والله تعالیدر اکرچه که عکس دخی جائزدر (ع) کل حبیبم ساکه عاشق اولمشم (وحدت سرایندہ) سرای تعبیری تفهیم ایچون تمثیلدر مقصود عالم وحدتدر ولکن فخر عالمه احسان اولنان سر وحدت جمله نك فوقنده در زیرا وجودن بالکلیه خلاص اولمق اکا مخصوصدر پس آنك وحدتی وحدت کبرادر فافهم (اکرچه اکا ناظردی قوحالنده محبوبی) محبوبدن مراد فخر عالمدر زیرا حبیب الله در ولیکن سوق کلامدن منفهم اولان عکسدر یعنی اکرچه حق تعالی دائما دیده لطف ایله ناظر واولدخی حقك بزم وصلنده حاضر ایدی (ولی دنیا حجابیدی) دنیادن مراد بشریت وجسمانیت پرده سیدر که حجبك زیاده کثیفیدر بوندن منفهم اولور که انسان کامل نقد روصول اهلی اولسه ینه دنیاده اولدقچه ادنی مرتبه جسم پرده سندن خالی دکلدر کرك جسم لطیف اولسون فخر عالمك جسمی کبی وکرك کثیف اولسون سائرلرك اجسامی کبی (فهیم) نیه فرقتده در عاشق اولورسه یارله یك تن ❊ فلك بیهوده قیسی وادیٔ هجرانه صالمشدر ❊ بویت مجازی قنطرهٔ حقیقت واقع اولمشدر برخوش فهم اولنه الحاصل اکملیت وجهی اورزه اولان مشاهده عالم کثیفه مخصوصدر زیرا کاملار اومقامه ایرنجه موطنابعد موطن ترقی وازدیاد احاطه وشهودده در ولیکن شویله فهم اولنه که فخر عالمك دنیاده اولان شهودی سائر کلك کثیفده اولان شهودندن برتردر پس آنك مقام کثیفده اولان شهود اکمی نه مرتبه اولق کرکدر قیاس اولنه زیرا دنیاده لی مع الله وقت مقاله سیله زمزمه پرداز اولان اعلم الکائنات واکمل الموجودات اخرتده دخی تجلیات مخصوصهٔ الهیه ایله سرافراز ومستثنادر فافهم ومن الله التوفیق ❊ اعلم انه لاغبار علی الناظم قدس سره فی کلامه المذکور وهو ادعاء کون الدنیا حجابا واوبالنسبة الی النبی صلی الله علیه وسلم فان المراد بیان الترقیات الواقعة فی المواطن کلها وقد ثبت ان موسی علیه السلام مع کونه من اهل المشاهدة والتجلی لم یر ربه وهو فی الدنیا وکذلك نبینا علیه السلام وذلك لانه رآه وهو فوق العرش لیس من الدنیا لانه من الطف الطبیعیات کما سبق فی فصل المعراج فان قلت هب انه علیه السلام رآه وهو لیس فی حد الدنیا لکنه رآه وهو ملبوس بلباس الجسم قلت مراد نا ان الذی یحصل من المشاهدة بعد مفارقة الروح من البدن اعلی مما یحصل قبلهم فالدنیا والجسم حجاب علی کل حال فاعرف ولاتغلط وکن علی الحد الوسط ولاتنسب الی نبیك غیر ما فیه شرفه الذاتی وعلوه الصفاتی (لمحرره) کلك جمله حجابلری آچه لم ❊ کوره لم جمالن کوزل اللهك ❊ حقی ماسوادن برخوش سچه لم ❊ کوره لم جمالن کوزل اللهك ❊ دلدن کثرت فکرین یوبالم آخر ❊ وحدتك سرنی طویه لم آخر ❊ دنیا حجابنی قویه لم آخر ❊ کوره لم جمالن کوزل اللهك ❊ کرچه بزه ناظر در محبوبمز ❊ حاضر ومهیادر مطلوبمز ❊ بزده آچوب ابصار قلوبمز ❊ کوره لم جمالن کوزل اللهك ❊ تجلی ایلیوب فنای وجود ❊ ایده لم حقیا حقانی سجود ❊ کالنه ایدوب عاقبت شهود ❊ کوره لم دیدارین کوزل اللهك (وله) جهان برجای ماتمدر کلان دنیایه شاد اولمز ❊ بوشؤخانه دن هرکز مسرت مستفاد اولمز ❊ عروس کهنه ذرآرایشینه باقه دنیانك ❊ بویانمه رنکنه کل کبی اکا اعتداد اولمز ❊ قدیمی برزن مکاره در پرحیله پرفتنه ❊ بیلورسن بیوفادر بیوفایه اعتماد اولمز ❊ شوقصرك کیم قورلمش اوله آب اوستینه بنیادی ❊ دوامینه ثباتینه آنك هیچ اعتقاد اولمز ❊ بوعالم کشتزارنده حقیقت کورمدی کیمسه ❊ که زرع نورسیدك آخری وقت حصاد اولمز ❊ قنی آدم قنی حوا قنی شیث قنی ادریس ❊ بودکلو انبیادن وارمی برمو تیله یاد اولمز ❊ جهان فخری محمد مصطفایه قالمدی دنیا ❊ بلی فانیده برفرده که باقی دیو آد اولمز ❊ عمر بربرفه بکزرشول تموزك آفتابنده ❊ که قطره قطره دائم اکسلور هرکز زیاد اولمز ❊ اونمه هادم اللذاتی عقلك باشکه جمع ایت ❊ اجل کلدکده زیرا داعیٔ موته عناد اولمز ❊ بوکون سرمایهٔ عمرك طریق حقه بذل ایله ❊ یارین موت ایریجك زیرا بکم تحصیل زاد اولمز ❊ الکدن چیقمسون نقد صفای وقتی حفظ ایله ❊ بوبازار فناده عاشقه وقت کساد اولمز ❊ توجه قیل خدایه قاضی الحاجات اود رحقی ❊ قودنیایی که دنیا اهلی هرکز برمراد اولمز (ابو بکرك کلوب اوغلی ایرشدی) یعنی عبد الرحمن نام فرزند دلبندیکه حضرت عائشه نك لاب وام برادری ایدی (ابن خطاب) یعنی عمر رضی الله عنه خطاب خانه سجده ایله در (صامت) ساکت یعنی نطقه مجالی قالمدی ودیلسز کبی اولدی

﴿ قافیة اللام الف ﴾

چیقوب منبرده دیدیکیم بوسوزی سویلمك اصلا ‖ که حاشا کیم رسول الله اوله اولمز یلك کلا
الینی قیلجه اوردی ایاغن باصدی یوریدی ‖ کیم اولدی دیریسه دیدی ایکی پاره قیلم فصلا

منافقدن کیم ایدرسه که اولمشدر رسول الله
اکا وعده ایدوبدر حق تکیم ایتدی موسایه
ایلرو یوریدی عباس دیدی والله کیم اولدی

الن وآیاغن کسم بوسوزه ایلسه میلا
کلیسر اول کیروسیزه اول اولیسر دکل لالا
کهزیرا اکا دیمشدی کلامن کوندروب نقلا

قال الله تعالی واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله الایه

ابو بکره خبر ایردی کلوبن اوستنه کیردی
چیقوب پس منبر اوستینده دیدی کتدی رسول الله
کیم اللهه ثنا ایتدی رسولینه دعا ایتدی
طپارسه کیم محمده محمد اولدی بیلسون اول
رسولینی سوب الله قتینه ایلدی دعوت

آنی آچدی یوزین اوپدی وفات ایتمش کوررفعلا
خطابت ایلدی آنده بوسوزی سویلدی قولا
دیدی بندن اشیدك سزبوسوزی نقلاه عقلا
محمد رینه کیسه طپارسه اوازاول اصلا
کتاب اللهی سنتله قودی کتدی سزدالا

مثنوی

دینندن کیم رجوع ایدرسه دیدی
آنکله بیزم اورتامزده فصلا
پس آندن اوقودی بو آیتی اول

قیوب اسلامنی کیدرسه دیدی
قلیجدن غیری نسنه یوقدر اصلا
عیان ایتدی بوسوزدن غایتی اول

قال الله تعالی وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات اوقتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا وسیجزی الله الشاکرین

ایتدی یا عمر سن سویلمشسن
مکر ایشتمدك بو آیتی سن
کتا بنده بیورمادیمی الله

رسول اللهی اولمادی دیمشسن
نیچون انکار ایدرسن کی قتی سن
رسوله ویردیمادیمی الله

قال الله تعالی انك میت وانهم میتون

عمر دیدی اشتمامشدم آنی
چوبیلدم اویله در ایتدم اطاعت
بوسوزدنصکره جمع اولدیلر اصحاب
دیدیلر بیلزز نیجه یویاوز
یانجق ایلیوبن یویالمی
بوایشك غصه سن چونکیم یدیلر

کیم الله دیمش اوله فی المثانی
قیلپس بنده حکم اللهه طاعت
رسولی یومغه کلدیلر اصحاب
بوایشده نیده وز کیمه اویاوز
ویاخود طونلریله قویالمی
براوینخو ویردی الله اویودیلر

(حاشا) حرف تنزیهدر (کلا) حرف زجردر (فصلا) فصل آیرمقدر یعنی قلج ایله وجودنی ایکی نیمه ایدوب بری برندن تفریق ایدم (بعدذا) ظاهر اولان بودر که حضرت عمرك ذکر اولنان نکیری یازیاده حیرتنه محمول ویاباب فتنه بی سده مبنیدر زیرا فخر عالمك وفاتی خطب جلیل وامر عظیم ایدی واول وقتده ارباب نفاق اصحاب قیل وقال وشقاق دخی اکسك دکل ایدی ولکن ابوبکرك کلمجك جوابنه سرفروایتدیکی وجه اولی تأیید ایدر (لالا) حرف نفیدر تکراری تأکیدایچوندر یعنی حضرت موسی علیه السلام طوره مناجاته وتورات کتورمکه کیدوب فرق کون مکث ایتمکین بین الناس وفاتی خبری شایع اولدی ولیکن کذب اولمغله حضرت موسی ینه قومنه مدت مذکوره دنصکره رجوع ایلدی پس فخر عالمك دخی حالی بوکونه اولق بعیددکلدر دیو اهل نفاقی تخویف ایلدی شویله که ایلرینك کناری دریای نطقك جوشندن پرکف اولدی (لحرره) بن بوباغك بلبل کویاسیم * انکیچون آه وافغان ایلرم * خارجورد شمنه قیلم نظر * چون عمر حقی جهانده سویلرم * قال تعالی (واتقوا یوما الایة) بو آیت شریفه نك معنای منیفی بالاده بیان اولندی (فعلا) یعنی بالفعل علی التحقیق وفات ایلمش یوخسه بالقوة وبالتأویل دکل (اصلا) قطعا معناسنه استعمال اولنور قال فی الکافیة وبنوتمیم لا یثبتونه اصلا ای فی زمان من الازمنة قال الله تعالی (وما محمد الا رسول) جریدهٔ تفاسیرده مثبتدر که احد غزاسنده اصحابدن بحسب الحکمة صورت پریشانی رونما اولوب صکره فخر عالم ملامت کرده نیچون فراری قراراوزرینه اختیار ایتدیکز بیورد قده زبان عذر کشوده یارسول الله حقکزده خبر موحش فاش یعنی آوازهٔ قتلکز شایع اولمغین شوریدهٔ روزکار اولدق ویولی یاکلدق دیوجواب ویردیلر حضرت عزت آنلرك عذرنی دفع ایدوب بیوردیکه بنم بندهٔ ستوده صفاتم یعنی فخر کائناتم دکلدر الا رسالت اوزرینه مقصوردر (قد خلت من قبله الرسل) آندن اول بوقدر رسل وانبیا کچدی (افان مات اوقتل

انقلبتم

انقلبتم على اعقابكم) آيا اكر اول يابى سبب و يا بطريق القتل وفات ايدرسه سز اوچه لر بكز اوزرينه دونرميسكز يعنى ترك جهاد ايدر و يا مرتدمى اولورسكز بو ايكيسى دخى سزدن منكردر (ومن ينقلب على عقبيه) وهر كيم ارتداد و يا ترك جهاد ايله رجوع ايليه (فلن يضر الله شيئا) پس البته سزك انقلابكز ايله حقه برنسنه وادنى زيان ايرشدرمز (وسيجزى الله الشاكرين) وحق تعالى شاكر وسپاسدار اولنلره عن قريب ثواب و يرر ومكافات ايلر وقال الله تعالى (انك ميت وانهم ميتون) مرويدر كه كفار مكه فخر عالم صلى الله عليه وسلم الندن خلاص اولمق ايچون انك موتنه منتظر لرايدى الله تعالى بيورديكه حبيبم اكرسن واكرسنك موتكه مترقب اولان دشمنلرك جمله كز بو بزم فانيده شراب مركى نوش ايدر و بوفنادن سمت بقايه كوچوب كيدر سز پس كشى كندى شمس وجودنك زوالندن امين دكل ايكن غيرك زوالنه انتظار اوزره اولمق عين جهالتدر * مكن شادمانى بمرك كسى * كه دهرت نماند پس ازوى بسى (نحرره) مرك دشمنله اوله اصلا شاد * روز وشب كندى موتكى قيل ياد * وارمى بوباغده بر برك وجود * ايتميه مرك آنى آخر بر باد * واعلم ان فى الآية المذكورة نعيا للنبى عليه السلام وعامة امته واشارة الى موت الطبيعة واوصافها وموت النفس واخلاقها وقواها والانانية التى وقعت على الذات الانسانية مانعة عن تمنى لقاء الله تعالى فاذا زالت كان الانسان ممن احب لقاء الله واحب الله لقاءه وهو الموت بالاختيار قبل الموت بالاضطرار وهو الفارق بين المدعين والمحققين فان بعض الناس يدعى النجاة والدرجات ولكن يكره الموت وهم اهل الدعوى لا اهل المعنى وتمامه فى كتابنا الموسوم بتمام الفيض نسأل الله تعالى ان يجعلنا من اهل التحقيق والتوفيق وهو نعم الرفيق (مثانى) حضرت قرآندر وجه تسميه مرة بعد اخرى بيان اولنمشدر مقصود حضرت عمر رضى الله تعالى عنه كمال حيرتندن ذكر اولنان آية كريمه يى استحضار ايده ميوب صكره حضرت صديق لسانندن كوش ايتدكده هذه الاية فى القرآن و ياخود كانى لم اسمع بها فى كتاب الله تعالى قبل الان بيورديغن بياندر (اطاعت * طاعت) الطاعة مصدر فعلها الاطاعة كالطاقة والغارة مصادر افعالهما الاطاقة والاغارة بدليل ان الفعل اطاع واطاق واغار فاما قولهم فى المثل (اساء سمعا فاساء اجابة) فالاجابة هنا هى الاسم والمصدر الاجابة وهذا المثل يضرب لمن يخطى سمعا فيسىء اجابة واصله ان سهيل بن عمرو بن مضعوف رأه انسان مارا فقال له اين امك يريد اى اين قصدك فظن انه يسأله عن امه فقال ذهبت تطحن فقال اساء سمعا فاساء اجابة كذا فى درة الغواص والمراد بالحكم هنا خطاب الله وكلامه وقد سبق تفصيله (بوسوزدنصكره جمع اولديلر اصحاب) انسان العيونده مسطوردر كه حضرت ابى بكر الصديق رضى الله تعالى عنه خلافت ايله مبايعه اولندقدنصكره فخر عالمك جهاز نه مباشرت اولنمشدر

قافية الياء

برآواز ايشدلديكم احاطه قيلدى سرتاپاى ‖ ولى بيلماديلر آنى كه كيم ايدى اوعالى راى
رسول اللهى يوك طونده بالتحقيق ايلمك ديدى ‖ كه زيرا دو يه مز كوزل يشانور كوزله بدراى
اوياندىلر چون او يخودن على يوريدى يومغه ‖ كوزينى قيلدى انوار نيتكيم برق اوره بدراى

رسالتپناه افندمزك وقت غسلارنده اولان حالته اشارتدر

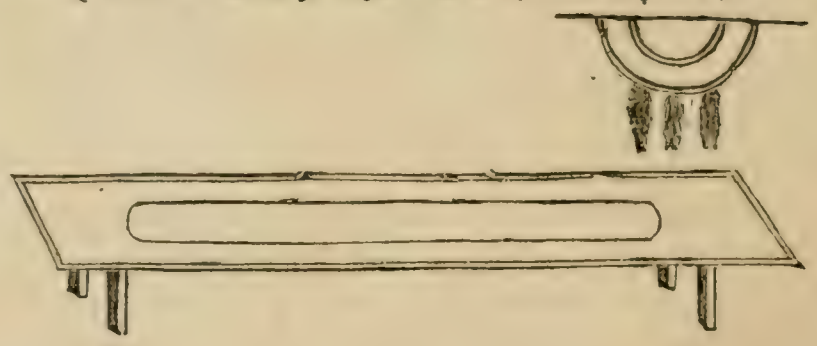

صوقويدى فضل بن عباس بوديلر كوملك ايچنده ‖ صنامنكيم سحاب ايچره شروع ايده يره بدراى
على دوندرمدين آنى يمينه يسارينه ‖ دونردى كندوسى صانكيم رجوع ايده يره بدراى
سلام ايدرايدم اكا ديريدم يارسول الله ‖ صنوردم كيم بوجه كوكدن سطوع ايده يره بدراى
فرشتهلر يله يوردى مطهر جسمنى آنك ‖ انى كيم كوردى عالمده طلوع ايده يره بدراى

بر آواز ایردی یل کبی رسول الله رفق ایلك
فچنکیم یودیلر انی پس ایندی کیرو جبرائیل
کفن صاردی انی الدی قودی قبرك کنارنده
ملکلر زمره زمره پس نماز ین قیلدیلر انك

که یعنی رفقله طونك لطیف تن اول جهان آرای
کتوردی انده جنتدن حنوطیله کفن یکتای
صلوة ایتدی اکا اول او بیرو بارو بی همتای
سمادن تاهوا طولدی جهانك یوزی تاهر جای

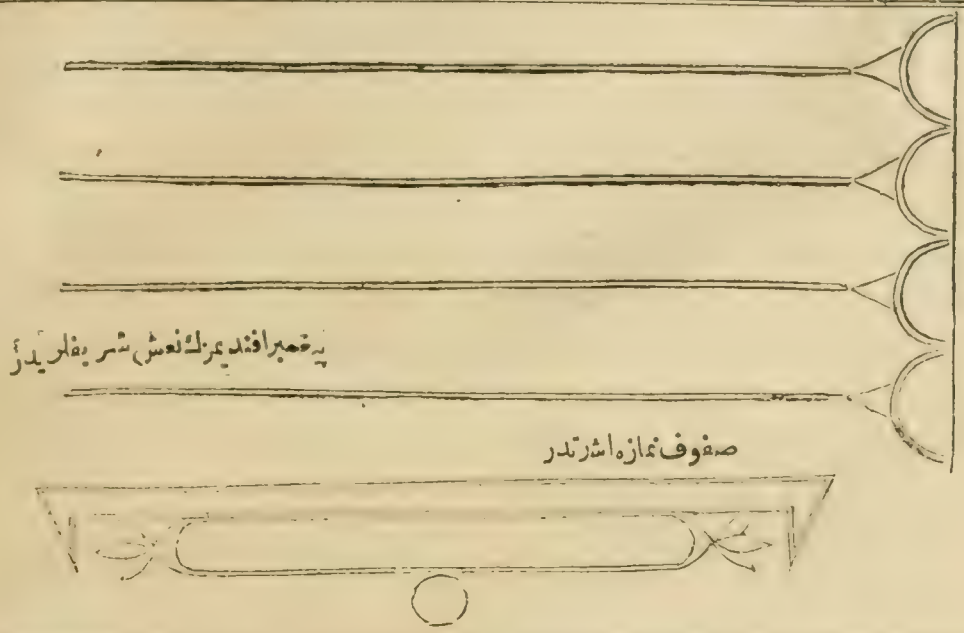

بولردنصکره مؤمنلر نمازین قیلدیلر فوج فوج
شو یرده کیم وفات ایتدی او یرده قودیلر انی

بشر یرده ملك کوکده طلودی زیرله بالای
که زیرا انبیایی هیچ کتورمك یوق ای روح افزای

﴿ مثنوی ﴾

سه شنبه کون چون اویله وقتی کچدی
دیلدیلرکه دفن ایده لر آنی
دوشادیلر یره مفرش قطیفه
انك اوستینه قوذیلر تنینی
دیلدیلرکه طپراق اورته لردی
قوماز م دیدی والله بوحالی
علی دیدی ایشتمادکمی آنی

کونش کوك قبه سنده قوندی کوچدی
تراب ایچره اول اری جسم وجانی
انك اوستینه طونلارین لطیفه
کفنله بورودیلردرت یانینی
سکرتدی فضل انك اوستینه واردی
رسول الله یتا طپراقده خالی
که بیورمشدر الله فی المثانی

﴿ قال الله تعالی منها خلقناکم وفیها نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری ﴾

که طپراقدن یراتدق بزسزی دیر
کیرو بیره اعاده ایدیسه رز
ایشتدی بوسوزی فضل ایتدی مقبول
پس اندن جسمنی دفن ایلدیلر
ابو بکر ایردی اول خاندانه

نه ایده رز ایشیدك بزسزی دیر
کیرو برکز دخی یارادیسه رز
دیدی صادقدر الله العظیم اول
ایشت کیم امدی اصحاب نیلدیلر
کوزندن یاش اقیدر دانه دانه

(سرتاپای) تا ادات غایتدر اصلی ازسر تاپیای درباشدن آیاغه دك دیمکدر مقصود خواب ربوده اولنلرك جمله سی ناحیهٔ بیتدن ذکر اولنان آوازی استماع ایتدکلرن بیاندر دیمشلردر که اوازك صاحبی حضرت خضر ایدی صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه وعلی سائر الانبیاء (عالی رای) عالی فکر او (طون) مقصود قیصدر (بدرآی) نورله طولمش ای (لمحرره) اولمسه پرده پوش ابر رقیق ❊ کیمسه کورمزدی شمس آفاقی ❊ پس نیجه پیرهنسز ایده شهود ❊ دیده جسم رسول خلاقی (علی یوریدی یوماغه) زیرا فخر عالم بنی علی غسل ایده دیو وصیت ایتمش ایدی ❊ وقال له لا یری

احد عورتی الا طمست عیناه غیرك ای علی فرض وقوع ذلك (بعد ذا) بو وصیتده فخر عالمك حضرت علی یه فیض
خاصة زیاده محرمینه اشارت واردر بعض روایاتده کاور که حضرت عباس رضی الله عنه بیت عائشه ده ثیاب
یمانیه دن خیمه نصب ایدوب فخر عالم انك ایچنده غسل اولندی انکچون دیمشلردر که میت برخالی موضعده غسل
اولنوب اعین ناسدن ستر اولنمق کرکدر (سحاب) بلوط بو کلامده فخر عالمك جسم منورنی بدر اولمش آیه و پیراهنی ابره تشبیه
واردر (شروع) دخول و برایشه مباشرتدر بوراده مراد نزولدر (یمین) صاغ جانب و یسار صول طرفدر (سطوع)
ظهور وارتفاع یقال سطع البرق والشعاع ارتفع وسطعتنی رایحة المسك اذا طارت الی انفك (طلوع) ظهور یعنی
بدر آیك بریوزنده ظهورنی کیمسه کورمدی مکر بو معنی فخر عالمده مشاهده اولنه (جهان آرای) یعنی وجود اطبقی
کل کبی بستان عالمه زینت و یریجی دیمکدر وصف ترکیبیدر بزه مك معناسنه (قیچانکم بو دیلرانی)
دیمشلردر که قریه قباده غرس دیرلر برصو قیوسی وار ایدیکه کاهیجه فخر عالمه اندن صو کتوررلردی فخر عالم انك
حقنده (غرس من عیون الجنة وماؤها طیب الماء) بیورمش ایدی مرض موتلرنده وصیتلری حسبیله بعد الوفات
اول عین بهشت منبعك آب طهوری ایله غسل اولندیلر (لمحرره) بحر فیضکدن الدی قطره آب * طعمی بئر قبانك
اولدی شکر * صود کل چون کلاب ایدی آخر * غسل اولندك انکله ای کل تر (حنوط) کصبور کل طیب یخلط
للمیت کما فی القاموس وهو عطر مرکب من اشیاء طیبة یخلط لتطییب الموتی خاصة ولا بأس بسائر الطیب غیر
الزعفران والورس لانهما کانا مکروهین للرجال حال الحیاة فکذا بعد الممات کما فی الفقه (یکتای) ترلك قفتان
وبرقات معناسنه بوراده مراد پنبه سزدیمکدر زیرا حشو مقوله سی کفنه صالح دکلدر تتکیم کتب فقهیه ده بیان
اولنمشدر (بار) بوراده باریدندن مخففدر خالق معناسنه مرکب ذکر اولنسه بارخدا کبی خالق اولان الله دیمك اولور
ولیکن بارخداده اولان بار اجازت وخدای صاحب معناسنه اولمق دخی جائزدر تمام انامه بار عام الله تعالی
در کاهندن غیری یرده اولدیغندن اوتوری لفظ مذکورك اطلاقی حق جل وعلا یه مخصوصدر کذا فی الدقائق
ونعمة الله لغتنده بارخدامولی وخدای بزرك معناسنه دردیمش (بیهمتای) بی مثل (بعد ذا) حقك صلاتندن مراد
فیض رحمتدر تتکیم کاف فصلنده ناظم تفسیر ایلدی (هرجای) هر برهرجایی بریرده ثابت قدم اولمیه دیرلر بیوفا
معناسنه استعمال اولنور زیرا متعین برقپویه انتسابی اولیان کمسنه بیوفا اولور (فوج) وزمره وجماعت دیمکدر
معلوم اوله که فخر عالم غسل وتکفین اولندقده بیت عائشه ده شفیر قبرده بسر براوزرنه وضع وتسجیه اولنوب بعده
حضرت صدیق مهاجرین وانصاردن بیت مذکورك تحملی قدر کمسنه ایله ایچرو کیروب هربری ادبله (السلام علیك
ایها النبی ورحمة الله وبرکاته) دیو بدأ ایلدیلر وصف بسته طوردیلر ودرت تکبیر ایله فخر عالمك نمازین قیلدیلر وتکبیرات
اثناسنده شان رسوله مناسب اولان وجهله دعا ایلدیلر * ولیکن هربری برأسه قیلدی یعنی کیمسه امام اولوب اکا
اقتدا طریقی ایله دکل ایدی بعده آنلر خانه بیرون اولوب بقیه اصحاب فوج فوج دخول ایدوب نماز کذار اولدیلر * فصلی
علیه الرجال الاحرار اولا ثم النساء الاحرار ثم الصبیان ثم العبید ثم الاماء هذا الذی قررناه هو الصحیح الذی علیه
الجمهور واعلم ان الصلوة علی المیت فرض کفایة وتکبیراتها ایضا فرض والجماعة لیست بشرط حتی لو صلی علی المیت
واحد یکفی کما فی المحیط بخلاف الطهارة فانها شرط فی المصلی والمصلی علیه وغسل المیت شریعة ماضیة وفی الحدیث
ما من میت یموت الا ویجنب عند الموت واختلف فی معناه فقیل انه من شدة النزع ینزل وقیل اذا فارقته الروح وارتاح
من شدة النزع التذ وانزل فوجب علی الاحیاء غسله والمشهور ان المیت یغسل بتنجسه بالموت کسائر الحیوانات
الدموی الا انه یطهر بالغسل کرامة له وقیل لا یتنجس لانه مؤمن بل الغسل لاجل انه علی غیر وضوء کما فی جامع الفتاوی وهو
الصحیح ولی رؤیا صادقة تعین الاخیر ذکرتها فی کتابی الموسوم بتمام الفیض وفیه تفاصیل اخر حسبما فتح الله علی امسکت
عن ذکرها هنا اذ المؤمن بما یعتقده اهل الاشارات قلیل والله الموفق والهادی وعلیه اتکالی واعتمادی (زیر) اشاغه در
مراد زمیندر (بالای) یوقاروده در مراد آسماندر ولکن بوراده ظاهر اولان بین السماء والارضدر (که زیرا انبیایی
هیچ کتورمك یوق) معلوم اوله که فخر عالم وداع عالم فانی قیلدقدنصکره صحابه رضی الله عنهم مدفنی خصوصنده
اختلاف ایلدیلر حضرت صدیق رضی الله عنه بیوردیکه ادفنوه فی الموضع الذی قبض فیه فان الله لم یقبض روحه
الا فی مکان طیب وبرروایتده بو حدیثی نقل ایلدیکه فخر عالم بیورر لا یدفن نبی الا حیث قبض پس بونك اوزرینه
اتفاق ایدوب فخر عالمك فراشنی تحویل ایلدیلر ووفات ایتدیکی موضعی حفر ایدوب اوراده دفن ایتدیلر ونمازنی دخی
اوراده قیلدیلر (روح افزای) روح آرتریجی یعنی پاك اداوحسن لقاووضع معقول وطرز مقبول و بونلرك امثالی امورله
روح روانه صفا وانبساط وفرح ونشاط و یریجی وقوت جلب ایدیجی دیمکدر زیرا روحك حقیقتده افزون اولمسی

یوقدر (لمحرره) دلم فرقت غمینه مبتلادر یارسول الله ❁ کوزم حسرت نمینه آشنادر یارسول الله ❁ جهان باغنده
افغان ایتمسونمی بلبل دلکم ❁ سنك کبی کل تردن جدادر یارسول الله ❁ دریغا آه بغرم پاره‌سی قان اولدی دردکله ❁
اولورسم یولکه جانم فدادر یارسول الله ❁ وفاتك محنتی تاحشر اولنجه جمله عشاقه ❁ اوکلمز یاره مشکل ابتلادر
یارسول الله ❁ نوله ملك بقایه عزم راه اینسك بوعالمدن ❁ بوعالم مرکزدورفنادر یارسول الله ❁ بودی حق کوثر رحمتله
ذاتك اول وآخر ❁ دیدی حقکده مغفورا لخطادر یارسول الله ❁ ملکارحلهٔ سندس کیوردی جسمکه آخر ❁ کفنپوش
اولدیغك پس صورتادر یارسول الله ❁ نمازك قیلغه یرده بشر کوکده ملکارهب ❁ دیدیلر بیری بیرینه صلادر
یارسول الله ❁ حقیقتده ثریا رتبه فردوس آشیان اولدك ❁ اکرچه مسکنك تحت الثرادر یارسول الله ❁ تراب روضهٔ
فردوس رشکك چشم عشاقه ❁ جلال بخش اولمغه خوش توتیادر یارسول الله ❁ سورنلر یوزاودر کاهه بواورلردولت
باقی ❁ غبار آستانه‌ك کیمیادر یارسول الله ❁ وجودك کعبهٔ علیای سرجاودانیدر ❁ مقامك قبله کاه اصفیادر یارسول
الله ❁ دلك محرم سرای مرحمتدر امته دائم ❁ که الرحمن علی العرش استوی در یارسول الله ❁ بریسی نعتکك خیر
الوری درجمله دللرده ❁ بریده فخر عالم مصطفادر یارسول الله ❁ الك ادنی همتك سروی بوکون بستان عالمدن ❁ نظر
اهلی قتنده منتهادر یارسول الله ❁ امید حق بودر قالیه دمبسته صوك دمده ❁ دلی نعتکله زیراپاك ادادر یارسول الله ❁
(سه‌شنبه) صالی کونیدر یعنی یوم احدك ثالثی فافهم معلوم اوله که فخر عالم اثنین کونی ضحی وقتنده وفات
ایتمش ایدی ولیکن بعض اصحاب حضرت صدیقك خلافتی خصوصنده اختلاف اوزره اولمغین عرق نزاع منقطع
اولنجه توقف اولندی بناء علی هذا فخر عالمی ناظمك مختاری اولان قول اوزره صالی کون وقت ظهر دنصکره دفن
ایلدیلر ودیمشلردر که صالی کون وقت ضحادن اول وبعضلردخی چهارشنبه کون دفن ایلدیلر دیمشلردر ❁
سؤال اولنورسه که فخر عالمك ضحی وقتنده وفاتی وبعد الظهر دفنده اشارت ندر ❁ جواب بودر که نهار عالم صفاته
یعنی عالم بقایه اشارتدر وضحی ایسه نهارك فوتی زمانیدر پس بونده فخر عالمك بقابالله مرتبه‌سنده فوتنه اشارت
واردر وبعد الظهر دفن اولنمسی موتك غروبه مشابهتندندر بعضلر فخر عالمك ولادتنی دخی ضحی وقتنده دردیمشلر
ولیکن مذاق صوفیه یه موافق اولان صبح صادقك طلوعنده اولمقدرتا که کیجه‌نك فناسی وکوندزك بقاسی سرنك
جمعیتی ظاهر اوله فافهم (تراب ایچره اول آری جسم وجانی) معلوم اوله که فخر عالمك جسمنك طهارتی غسل اولنمقدن
دکلدر بلکه طهارت جانك انعکاسندندر زیرا جان آلایش ماسوادن پاك اولیجق بدنه دخی پاکلك منعکس اولور
شمسك نوریله قردخی منور اولدیغی کبی پس جنابت وحدث کبی نسنه‌لر شرعك ظاهرنه کوره‌در یعنی کاملك
بومقوله امورله عدم طهارتی اضافیدر یعنی اهل نقصانه تبعیت ایله در زیرا ناقصده ظاهرا جنابت وحدث کبی
نسنه‌لرله وباطنادخی میل ماسوا ایله طهارت یوقدر پس انك عدم طهارتی ایکی وجهله وکاملك بروجهله درالحاصل
کامل اولنه دخی مثلا جنابتدن اغتسال ایتمك فرضدر ولکن ناقصه نسبت ایله در زیرا دنیاده اولدقجه باطن
ظاهره تابعدر انکچون عموم وخصوص اهلنه بنای شریعتدن طاش قویرمق یوقدر فاما آخرتده ظاهر باطنه
تابعدر انکچون اوراده عموم وخصوص اهلنه جنایت وبونك امثالی نسنه‌لر عارض اولمز بلکه ناقص دخی کاملاره
تبعیتله مستریح اولورلر تکیم دنیاده اولدقجه کاملر ناقصلره تبعیتله زحمت چکرلر فافهم فانه غریب قال شیخی
وسندی روح الله تعالی روحه لایصح الاقتداء بالجنب ویکره بالاعمی لعدم الشرائط وانما یصح بالجنب الباطنی
والاعمی ببصره لوجود الشرائط فی الظاهر وقد ورد صلوا خلف کل بر وفاجر (وفی المثنوی) درشریعت هست
مکروه ای کیا ❁ درامامت پیش کردن کوررا ❁ کرچه حافظ باشد وچست وفقیه ❁ چشم روشن به وکر باشد سفیه ❁
کوررا پرهیز نبود ازقذر ❁ چشم باشد اصل پرهیز وحذر ❁ کور ظاهر درنجاست ظاهرست ❁ کور باطن درنجاسات
سرست ❁ چون نجس خواندست کافررا خدا ❁ این نجاست نیست برظاهر ورا ❁ ظاهر کافر ملوث نیست زین ❁
این نجاست هست براخلاق ودین ❁ اللهم اجعلنا من المتطهرین عن قاذورات المعاصی واوساخها قبل انحلال
الابدان وانفساخها (دوشادیلر بره مفرش قطیفه) مفرش فراش معناسنه در قال فی القاموس القطیفة دثار مخمل
والقطائف المأکولة لایعرفها العرب اولما علیها من نحو خمل القطائف الملبوسة انتهی یعنی قطیفه طشنه کیلن
خاواو وصچقلو وقفتاندر معهود قاشه قطیفه دیدکاری خاوندن اوتوریدر بوراده مراد حریردن منسوج اولان قطیفه
دکلدر غیریدر قال فی انسان العیون وفرش شقران فی اللحد تحته علیه السلام قطیفة حمراء وفی روایة بیضاء کان
یجعلها علی رحله اذا سافر لان الارض کانت ندیة وفی الحدیث افرشوالی قطیفتی فی لحدی فان الارض لم تسلط علی
اجساد الانبیاء علیهم الصلوة والسلام (انك اوستینه طونلان لطیفه) یعنی ذکر اولنان قطیفه دن فراشك اوزرینه

حیاتلرنده کید کلری سائر لطیف لباسلری دخی دوشه دیلر ولیکن حین وفاتده اوزرلرنده بولنان قیص که آنك ایچنده
غسل اولنمشلردی بمضلر رطوبتدن اوتوری نزع وبمضلر دخی عصر اولنوب حالی اوزرینه وضع اولندی دیمشلر
(لمحرره) چیقمسون پیرهنك جسمکدن ✿ یوخسه خرشید آسمان طوتلور ✿ نور که تاب کتورمز هر کز ✿ کوردیکی
دم مه تابان طوتلور (مثانی) قرأندر تفصیلی مرور ایتمشدر قال الله تعالی (منها) یعنی عزرائیلك وجه الارضدن اخذ
ایتدیکی قبضهٔ ترابدن (خلقناکم) سزی خلق ایلدك یعنی ابو البشر آدمك خلقی ضمننده وعطاء خراسانی بیورمشکه
نطفه رحم مادرده مستقر اولدقده موکل اولان ملك مدفنندن برمقدار تراب اخذ ایدوب نطفهٔ مذکوره اوزرینه
تفریق ونشر ایدر پس بو معنایه هرنسنه نطفه دن وترابدن مخلوق اولمش اولور (وفیها نعیدکم) وینه سزی زمینه
اعاده ایدرز یعنی اماته وتفریق اجزااایله مقصود ترابی اخذ اولندیغی محله دیمکدر ولیکن انبیا وصدیقین و شهدا ایله
کوره تفریق اجزا یوقدر (ومنها نخرجکم تارة اخری) وسزی برکره دخی حساب وجزا ایچون یردن اخراج
ایدرز یعنی تألیف اجزااایله وبقاء ابدی یه مستعد اولان جسدله وکون هذا الاخراج تارة اخری باعتباران خلقهم
من الارض اخراج لهم منها وان لم یکن علی نهج التارة الثانیة کما فی الارشاد (حکیم فردوسی) بخاکت درآرد خداوند
پاك ✿ دکره برون آرد از زیر خاك ✿ بدان حال که آبی بخاك اندرون ✿ بدان کونه از خاك آبی برون ✿ اکر پاك در خاك
کیری مقام ✿ برآبی ازو پاك پاکیزه نام (بزسزی دیر) مصرع اولده اولان دیر لفظی فارسیدر کیچ وچوقدن واسکی
معناسنه بوراده ابتدا وقدیمی دیمکدر ومصرع ثانیده ترکیدر یقول معناسنه وعکس دخی وجهدر ولیکن
اوزمان دیرثانی کیچ یعنی کلجك زمان معناسنه اولور پس اشباعله تلفظ اولنور وعلی کلا التقدیرین قافیه تکراردن
سلامت بولور فتنبه لهذا فانه دقیق وبعض نسخ مصححه ده مصرع اولده بزسزی وثانیده تقدیم وتأخیر ایله سزبزی
واقع اولمشدر بو صورتده دفع تکرار ایچون تأویله حاجت قالماز (پس آندن جسمنی دفن ایلدیلر) معلوم اوله که سنت
اولان بودر که ارضده صلابت وار ایسه قبر ملحود اولمق کرکدر والملحد ان یحفر فی جانب القبلة من القبر حفیرة فیوضع
فیها المیت پس بو معنایه بناء فخر عالمك قبر پرنورلری لحد اولنوب جسد طیبلری آنك ایچنه وضع اولندی وقپوسی
طقوز عدد کربچله اطباق اولنوب قبر ایچندن اخراج اولنان تراب ینه اوزرینه دوکلدی دیمشلردر که میتك باشی
اوجنه برای علامت طاش نصب ایتمك فعل رسوله ثابتدر ومیت عظماء دیندن ایسه تحقیر اولنمق ایچون طاشك
اوزرینه کتابت دخی جائزدر فاما ضرورت یوغسه مکروهدر کما فی المحیط وقد جاء ان الانسان یدفن فی التربة التی خلق
منها بو خبر دلالت ایدر که فخر عالم وصدیق وفاروق حضراتی تربه دن خلق اولنمشلردر انکچون تربه ده دفن اولندیلر
ولکن تقارب مدفنندن فی الجمله تباعد وتفاوت فهم اولنور فافهم انکچون دیمشلردر که فخر عالمك اعضاء شریفه سن
ضم ایدن بقعهٔ لطیفه بالاجماع ارضك جمله سندن وبلکه عرش وکرسیدن دخی افضلدر ✿ سؤال اولنورسه مکهٔ
مکرمه ام القری اولمغله بقاع ارضك افضلیدر پس ظاهر اولان بو ایدیکه فخر عالمك ترابی مکه دن مأخوذ واوراده
مدفون اوله ✿ جواب بودر که فخر عالمك تربهٔ طیبه سی اصلده محل کعبه دندر زیرا طوفان نوحده موج اول تربه یی
محل کعبه دن ازاله ایدوب مدینه یه نقل ایلدی بناء علی هذا مدینه ده دفن اولندی وبوندن بطریق الاشاره
مأخوذدر که کل ورثه نك دخی ترابی فی الحقیقه ارض مکه دن بحسب الوراثه تربهٔ رسوله قریب اولان موضعدندر
ولکن تموج طوفانله ایادی سبا اقطار ارضه متفرق اولمشدر انکچون هر بری یرده مدفوندر فافهم فانه غریب
لایقبله الا الغریب ✿ وعن ابی بکر رضی الله عنه سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول لایقبض النبی الا فی احب
الامکنة الیه قال بعضهم ولا شك ان احبها ای الامکنة الیه احبها الی ربه فان حبه تابع لحب ربه ✿ بوندن منفهم اولور که
وارث کامل اولنلرك حالی دخی بو یله در پس انلرك ارض جنته ملحق اولان سوکلو بقعه لرینه وتربه لرینه منکر
مبغوض اوغرامز واوغراسه دخی بردرده اوغرار زیرا قدم تعظیمله کیرمز ومقامك کما ینبغی حکمنی ویرمز (لمحرره)
نیلسون اعمی اولنلر یوسفی ✿ خانهٔ چشمنده چون یانمز چراغ ✿ نیلسون زاغ سیه دل کلشنی ✿ بر درر یانده آنك طاغ
وباغ (وله) نیلسون قند ونباتك شربتی ✿ شول کشی کیم اوله مرور المزاج ✿ هرنه دکلاوان کوثر اواسه آقی ✿ نیلر آنی
نوش ایدنلر آب زاج ✿ تربهٔ صاحبدل عدن اولدی همان ✿ دیو ایسك جنته طورمه طشره قاچ ✿ منکرك درمان
بولنمز دردنه ✿ ایتمیجه عشقله جانه علاج ✿ عاشقه زاهد قرین اولمز ابد ✿ ایلز انسانله دیو ازدواج ✿ کیمسی منکر کیمسی
ملحد مدعی ✿ طوادی عالم اهل لج واعوجاج ✿ حقیانادر درر عذب فرات ✿ اولدی خلقك اکثری ملح اجاج (وله)
بلبل ایسك ای کوکل کل عزم راه ایت روضه یه ✿ قیل زیارت روضهٔ پاك جنان احمدی ✿ طورمه اشبو خارزار ایچره
بوری کیت روضه یه ✿ قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی ✿ اسمه دن بادی فنا وصواله دن عمرك کلی ✿ روضهٔ فخر جهان

برنفس اول بلبلی * فرصتی فوت ایتمه ایر کوردامن یاره الی * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * یانبی الله ترحم دیوافغان ایلیوب * سور یوزك درکاهنه حالك بیان ایت اغلیوب * الصلوة والسلام یارسول الله دیوب * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * کورمسون اغیار اولنلر وجهمی دیو اوشاه * چکدی قات قات مرقدینه پردهٔ نورسیاه * پرده‌سی دامانی بوس ایله باصدآه وواه * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی * روضهٔ جنت دیدی چون قبر ومنبر آره‌سن * کیم دیلرسه جنتی وارسون بولندن آره‌سن * حقیا بولمق دیلرسك وصل حقك چاره‌سن * قیل زیارت روضهٔ پاك جناب احمدی (خاندان) اهل بیت دیمکدر اصلده خانه منزل ودان ظرف مکاندر پس خاندان اوك دائره‌سنده اولان حوایدر که لسان عربده اکا حرم دیرلر صکره عربلر خاتونلرندن حرمله کنایت ایتدکلری کبی بجملردخی خاندان ایله کنایت ایتدیلر (بعدذا) حضرت صدیقك اهل بیت رسوله دخولندن مراد انلری تعزیه ایدی مرویدر که اوچ کوندنصکره تعزیهٔ مصیبت وتهنیهٔ مسرت ایتمك استخفاف مودتدر

بحر آخر

کاوب چون ایچرو کیردی ثنایه ایلدی انشا
رسول الله ذکر ایتدی تحیات ایلدی افشا

ایشیدوب اهل بیت آنی فغان وزاری قیدیلر
که تاجتی مصلادن ایشتدیلر اولوا الآرا

بولر بو اغلمقده ایکن برآواز ایردی قاپودن
سلام ایتدی دیدیکه الله ایدوبدر بوایشی اجرا

که کل نفس اولم طادین طادرالبته دنیاده
عوض ویررولی الله شوکون کیم ایدیسرا حیا

اکاهرخیری ویریسرمرادینه ایرور یسر
مخافتدن نجات ویروب قلیسنرقدرنی اعلا

بس اللهدن رجا ایدك سوزینه اعتقاد ایدك
ایشینه اعتماد ایدك النده‌در قواشیا

بوسوزی چون ایشتدیلر بغایت دهشت ایتدیلر
چیقوب بولمدیلر کیمدر بوسوزی ایلین القا

کیرو اغلشدیلر کیرو منادی برندا ایتدی
دیدی یااهل بیت ایدك که ذکراللهه سزالقا

اکاهرحالده حمدایدك اوله‌سزتاکه مخلصلر
که الله هرمصیبتده عوض ویرر بلااحصا

پس اللهه مطیع اولك آنك بیوردیغن طوتك
عمله ایلمك تقصیرکه تاانعام ایده نعما

اشتدیلر بوسوزیده ولی بیلدیلر کیمدر
ابوبکراندهحاضردی دیدی بیلك قیلك سرا

که بونلرخضر والیاسدر رسول اللهه کلدیلر
عزا ایلدیلر سیزه اکرچه اولدیلر اخفا

مثنوی

خبرده وارد اولدی بر روایت
کرك کیم ایده‌لر آنی رعایت

رسول الله چونقل ایتدی فنادن
غنا ملکینه بو ملك عنادن

که دیمومیت اللهه یراشور
چو قیمومیت اللهه یراشور

چیقردی عائشه ایدوب ندایی
ایشیدوب قیل بوسوزه اقتدایی

برالده بروساده ایچیدی لیف
برالده برعبا ایتمشدی تألیف

دیدی چیقدی رسول الله جهاندن
آنی صاقلردی اول الله جهاندن

بو یصتق باشنك التنده ایدی
دوشکدی بو عبا تحتنده ایدی

حیاتنده قومادی طاشی طاشه
مماتنده‌ده یوق مال ایچه طاشه

چوقال طونیده یوق سیم وزریده
انی شمعون یهودی خیبریده

که برصاع اریه ایچون قومیشدی
الن کلی جهاندن یومیشدی

مخلفات حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

مصحف شریف	سجادهٔ شریف	تسبیح شریف	کهنه عباء شریف	مسواك شریف
عدد ١	عدد ١	عدد ١	عدد ١	عدد ١
طراق شریف	ابریق شریف	نعلین شریف	کهنه حصیر شریف	عصای مبارك
عدد ١	عدد ١	عدد ١	عدد ١	عدد ١

هرکیم بومخلفات شریفی یازوب کوتورسه غنای قلب حاصل اوله وقنغی اوده یازسه‌لر کوندن کونه رزقی زیاده اوله واول مخلفات شریفه‌نك حرمتنه جمله بلالردن امین اوله وصلی الله تعالی علی سیدنا محمد وآله وصحبه اجمعین والحمد لله رب العالمین

مصحف

سبحتان

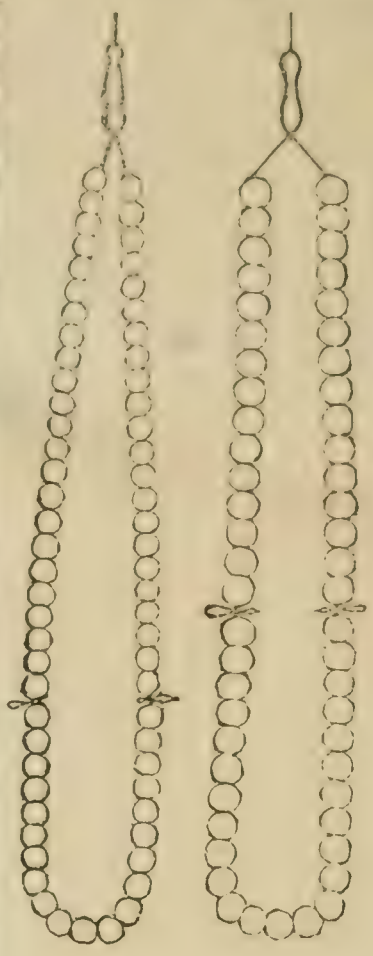

سجاده

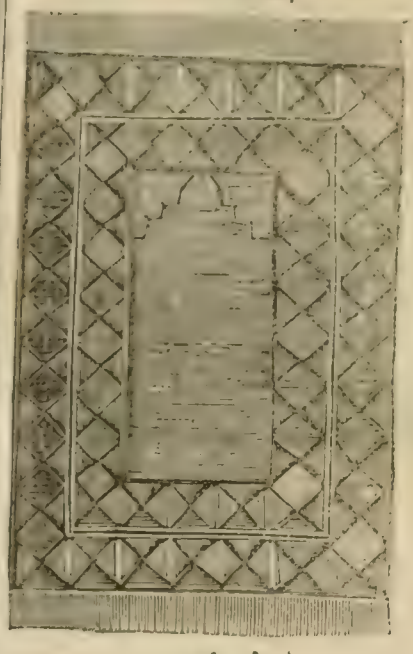

عصای شریف

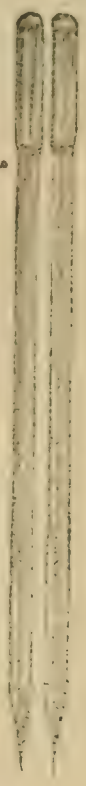

مسواك شریف

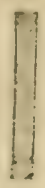

عبای شریف

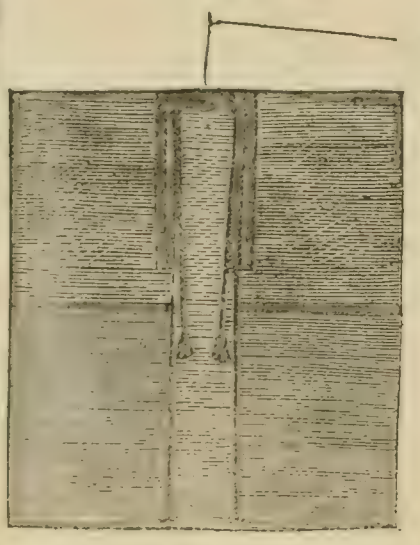

ابریق

مشط

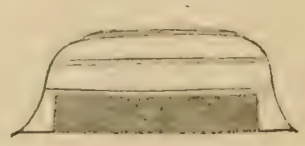

حصیر شریف

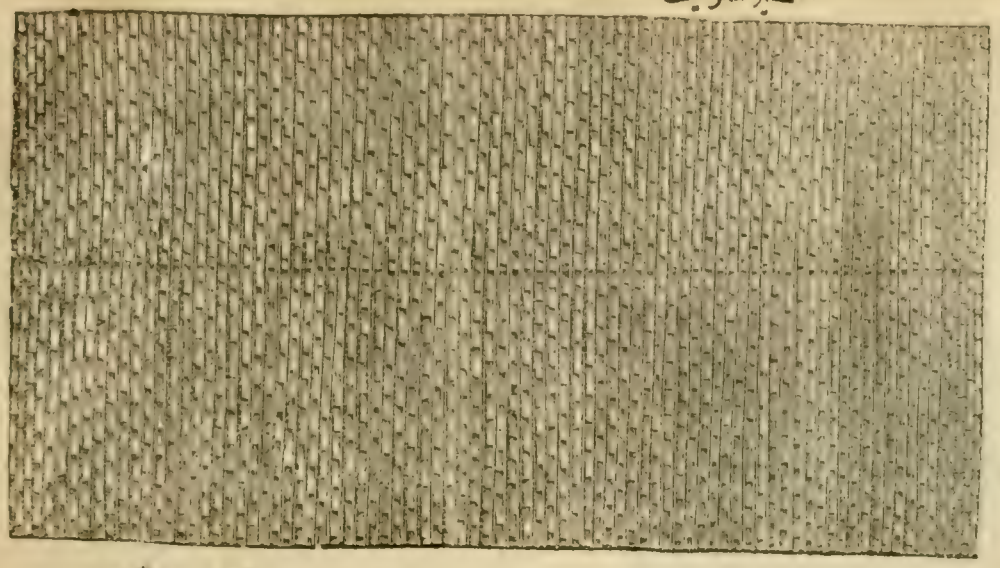

نعلین شریف

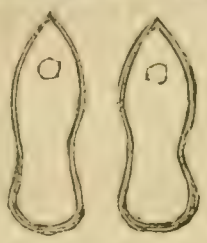

کورك سلطان کونین ایکن انی
علی کلدی اوینه کوکلی غمناك
ایتدی فاطمه کیم دوندیکزمی
علی دیدی قضاء اللهه رد یوق
شوکیم کلدی بودار ما تمه آه
جهان اندر خراب اندر خرابست

قبول ایدرمیدی جان جهانی
فراق اودینه یانوب کوزی نمناك
رسول اللهی یرده کومدیکزمی
قیچانکیم ایره حکم الله سد یوق
صوك اوجی عمری ایردی خانه آه
تراب اندر تراب اندر ترابست

(انشاء) یقال انشأ الحدیث وضعه ای اخترعه وابتدأ به وشرع فیه وانشأه الله ای خلقه (تحیات) تحیتك جمیدر دعاوثنامعناسنه ونیجه معناده دخی کلور (افشا) اظهار ونشر (مصلی) نمازکاه (اولوا الاراء) اصحاب الافکار المستقیمة وارباب العقول السلیمة (دهشت) متحیراولمق سبب دهشت بودرکه اصحاب واهل بیت رسول اهل حضور ویقظه ایدیلر پس با لذات حقدن سلام خبرین استماع وذکر اولنان کلمات معنیداری درکوش ایتدکده تأثر وانفعالدن ناشی زیاده سرکردان ومبهوت اولدیلر خصوصا خبرالقا ایدن کیمسدنك قوت حالی وسمت مقالی دخی تدهیش ایدر نتکیم ارباب دله خفی دکلدر (القا) براقق (اکاهر حالده حمد ایدك) بومقامك تحقیقی سبقت ایتمشدر الحمدلله علی کل حال سوی حال الکفر والضلال (مصیبت) بلاوزحمت وامر مکروه (بلااحصاء) بی حساب وبی عدد وقدسبق تحقیقه من الکواشی قال الله تعالی (انما یوفی الصابرون اجرهم بغیرحساب (قال الجامی) اکرزسهم حوادث مصیبتی رسدت ❊ درین نشیمن خرمان که موطن خطرست ❊ مکن بدست جزع خرقهٔ صبوری چاك ❊ که فوت اجر مصیبت مصیبت دکرست (تقصیر) سستی کردن یعنی برامر دهست اولوب کسل کوسترمك واکسکلك (نعماء) نعمت معناسنه در (سرا) مسرت وفرح خضر والیاس حیاتلری وتفصیل قصه لری بالاده بیان اولنمشدر (عزا) بوراده تعزیه معناسنه در والتعزیة اعطاء العزاء ای الصبر عند وقوع المصیبة (اخفا) همزه نك فتحیله زیاده خفی ومستور دیمکدر (ملك عنا) عین مهمله ایله مشقت معناسنه درملك عنا دنیادرکه مشقت وزحمتدن عبارتدر زیرا فقر ومرض وبونلرك امثالی غالب الوجوددر وآخرت ایسه ملك غنادرغین معجمه ایله ضد فقر معناسنه زیرا فقر وفنا اربابی غنی اسمنك صورتاومعنی تجلیسنه مظهردر (دیمومیت) دائم وباقی اولمقلق من دام یدوم دیمومة (قیمومیت) قائم وثابت اولمقلق من قام یقوم قیمومة (وساده) واوك کسریله باش آلتنه ویوزالتنه قودقلری یصدق مخده کبی (ایف) خرماچوبی (تألیف) بریره جمع ایتمك مقصود دوشك اولمق ایچون عبابی ایکی قات ایلمشدی دیمکدر قال

القهستانی التألیف جمع الاشیاء المتناسبة والتنظیم فوقه لانه یراعی فیه مع المناسبة الجنسیة قال الشریف الفرق بین التألیف والترتیب عموم وخصوص مطلق اعنی ان التألیف عام والترتیب خاص (تحت) بوراده جهات سندندر که فوقك نقیضیدر (ممانده ده بوق مال ایچه طاشه) یعنی ایچروده اهل بیتنه وطشره ده اولان وارثنه ماله متعلق نسنه سی یوقدر مرویدر که فخر عالم مرض موتنده قرق عدد نفس آزاد ایلدی ویاننده انی ویایدی عدد اتون بولنمش ایدی انی دخی النه آلوب حضرت عائشه یه امر ایلدیکه تصدق ایلیه وقال (ماظن محمد ربه ان یلقی الله وهذه عنده وتصدقت بها * سؤال اولنورسه که چونکه فخر عالمك میراثه متعلق مالی قالمدی پس حضرت فاطمه رضی الله عنهانك حضرت صدیق رضی الله عنهدن طلب ایتدیکی میراث پدرنه ایدی * جواب بودر که فخر عالمك صلی الله علیه وسلم اوقهرا فتح اولنان قلعه لردن و بعض اراضیدن حصه وعائده سی وار ایدیکه آندن دفع ضرورت ایده جك قدر کندی نفسنه واهل بیتنه انفاق ایدوب فضله سی اولورسه فی سبیل الله خیل وسلاحه صرف ایدردی صکره حضرت صدیق قائمقام پیغمبر اولدقده خلافتی جهتندن فخر عالمك کندی حصه سی اکا انتقال ایلدی وازواج مطهره نك کالاول نفقه سن اجرا ایتدی زیرا آخره تزوجلری نصله حرام اولغین معتدات حکمنده ایدیلر پس (لانورث انا ترکناه صدقة) حدیثیله عمل ایدوب ذکر اولنان اموالده حضرت فاطمه یه میراث ویرمدی زیرا فخر عالمك ملکی اوزرنده باقی کبی ایدی ولیکن غیر وجهله حضرت فاطمه یه اعانت ایلدی فاما فاطمه حضرتلری کندی اجتهادنه بناء خصوص مزبوره رضا کوستریوب وفاتنه دك ابوبکری ترك ایلدی دیمشلر که مرض موتنده ابوبکر فاطمه نك عیاده سنه کلوب فاطمه دن عذر دیلدی وآنی ارضا قیلدی (چوقال طونی) جوشن دیدکاری دمور کوملکدر که جنکده کیرلر دیمشلردر کذکر اولنان عوائد بعض زمان فخر عالمك سنه آخرنه دك مصارفنه وفا ایتمیوب دفع ضرورت ایچون استقراض ایدرلردی بناء علی ذلك وفاتلری سنه سنده ذات الفضول دیدکاری زرهی که آنی فخر عالمه بدره توجهلرنده سادات انصاردن سعد بن عباده رضی الله عنه اهدا ایتمش ایدی خیبر یهودلرندن شمعون نام یهودی یه بر صاع آرپه مقابله سنده رهن قومشلردی وفاتلرینه دك فك ایده مدکاری حسبیله صکره حضرت صدیق صاع مزبوری قضا ایدوب زرهی تخلیص ایتدیلر (صاع) اوچك که انکله ارپه وبغدای وسائر حبوب اوچرلر وبعض محلده بیك قرق درهم اولور اوچك مراد اولنور قال فی القاموس الصاع اربعة امداد کل مد رطل وثلث والرطل اثنتا عشرة اوقیة والاوقیة استار وثلثا استار والاستار اربعة مثاقیل ونصف والمثقال درهم وثلاثة اسباع درهم والدرهم ستة دوانق والدانق قیراطان والقیراط طسوجان والطسوج حبتان والحبة سدس ثمن درهم وهو جزء من ثمانیة واربعین جزأ من درهم قال الداودی معیاره الذی لایختلف اربع حفنات بکفی الرجل الذی لیس بعظیم الکفین ولا صغیرهما ذلیس کل مکان یوجد فیه صاع النبی صلی الله علیه وسلم انتهی وجربت ذلك فوجدته صحیحا انتهی (رسول اللهی یرده کومدیکز می) قالت فاطمة لعلی رضی الله عنه یا ابا الحسن دفنتم رسول الله صلی الله علیه وسلم قال نعم قالت کیف طابت قلوبکم ان تحثوا التراب علیه کان نبی الرحمة قال نعم ولکن لاراد لامر الله تعالی (سد) فتح وتشدیدله کدك یری طوتمق وبرکتمك وایکی نسنه نك اراسن واورتاسن آیریجی حاجز کبی بوراده ظاهر اولان معنای اخیردر یعنی حکم اللهك اوکنه طورب نفوذ وتأثیردن منع ایتمك ممکن دکلدر چونکه موتله قضا وقبر ودفنله امر ایلدی پس نیجه ایده لم بزدخی آنکله عامل اولدق (دارماتم) المأتم کمقعد کل مجتمع فی حزن اوفرح اوخاص بالنساء اوبالشواب کما فی القاموس وعن ابن السماك قال سألت بعض الرهبان لم سمی الاجتماع فی المصیبة ماتما فبکی ثم قال انما سمی ماتما لانه لایتم ثم قال اتدرون من اول من سماه ماتما قلت من قال کان فی زمن داود علیه السلام رجل یعمل الخوص وان بنی اسرائیل سألوه ان یعمل لهم من الخوص شیأ یکنهم من الشمس اذا قاموا للصلوة فی بیت المقدس فاخذ هو وبنوه فی عمله وکانت بنو اسرائیل تروح وتغدو علیه یسألونه عن ذلك فیقول ماتم بعد ولو قدتم دفعته الیکم فبینما هو کذلك اذ نزل به الموت فجاء بنو اسرائیل وهم یظنون انه قد فرغ فوجدوه میتا فقالوا ماتم فاجتمعوا یبکون علیه ویقولون ماتم فهم اول من سمی ماتم الاجتماع فی المصیبة ماتما کذا فی کتاب الوسائل الی معرفة الاوائل للعلامة جلال الدین السیوطی رحمه الله (خاتمه) اصلده تانك کسریله دروقت خاتم ویاخاتمیه دیمکدر بوراده ماتمه موافقت ایچون فتحله تلفظ اولنور فاعرف ذلك (جهان اندر خراب اندر خرابست) جهان دنیادر بعضلر عالم کون وفسادك جمله سی دنیادندر دیمشلردر پس سموات سبع حد دنیاده داخلدر عرش وکرسی دکل زیرا قیامت کونی هفت آسمانه فساد طاری اولور تکیم نصله ثابتدر فاما عرش وکرسی حالی اوزرینه باقیدر اندر لفظی ظرفیت افاده ایدر اسان عربیده فی کلمه سی کبی جهانك خراب ایچنده خراب اولمسی زیاده خراب ابلغندن عبارتدر خراب آباد کبی وکذلك تراب ایچنده تراب

اولدیغی زیاده فنا سیدر (الهی) جهان بردارماتمدرکلن کولمزبودنیایه ❁ جهان برفانی عالمدرکلن قالمزبودنیایه ❁ خلاص اولمز کلی دست خزاندن بوکلستانك ❁ الان بوی بقایی عندلیب اولمز بودنیایه ❁ شودل کیم عاقبت اندیش اولوبدر اشبو عالمده ❁ بهارینه غروریدوب دیمز صولمزبودنیایه ❁ یلان دنیایه یار اولمزشوکیم حق اهلیدرکرچك ❁ بویانمزرنکنه اصلانظر قیلمزبودنیایه ❁ بودکلو انبیاواولیاکوچدی بودنیادن ❁ کلن بادصبا کیبی کچرایتمزبودنیایه ❁ شهودایلر فناآثارنی هرلحظه عالمده ❁ کوزی آچق اولان عاشق بقابیلمزبودنیایه ❁ شوکیم فقریله فخرایتدی جهانده مصطفی کیبی ❁ غنای دل بولوب افکاری قورطالمزبودنیایه ❁ شکارعشق پاك حضرت مولی ایدرعاقل ❁ کوکل شهبازنی خوارایلیوب صالمزبودنیایه ❁ عبابه قائل اول زیرا کفندرکیدیکك آخر ❁ کیمی کوردك که عریان اولمزآچلمز بودنیایه ❁ یوری اولمزدن اوك حق فناسربنی تحصیل ایت ❁ بیلورسن چون کیدنلر بردخی کلمزبودنیایه ❁

❁ فصل بدایع ❁

ایشت ایدم شرایع جوهرندن
نثارایدم بدایع کوهرندن

که تابو جوهرم قیله سنی شاه
ایکی عالمده یوزك تا اوله ماه

اید وبد رشمس تبریزی روایت
آنی ثبت ایله کوکچك قیل درایت

که برکیشی سؤال ایتدی عمردن
اودین معماری اول یوزی قردن

رسول الله دریمید راولومی
حقیقت واقع اولدیمی اولومی

عمر دیدی رسول الله دریدر
اکرچه ظاهرا روضه یریدر

ابوبکره ایرشدی اول عرب تیز
دیلر کیم ایلیه بو ایشی تمییز

پس اندن داخی ایتدی بوسؤالی
ابوبکر آکه ویردی بومقالی

که میتدرسول الله دیدی اول
عرب دیدی سعادتدمدام اول

ابوبکرآکه دیدی ایومه امدی
ویرم ساکا جواب شافی شمدی

رسول الاهی کوردك اولمشیدی
ممانی خلقه ظاهر اولمشیدی

ولی شمدی دریدرقبرایچنده
اکرچه کیم یریدرقبرایچنده

ایکیبزك دخی حقدرکلامی
اوکات فهم ایلکل سوزی تمامی

بوسوزك صحتینه وار دلائل
دلائلدراولان روح مسائل

رسول الله بیورمشدرخبرده
آنك سوزیدررواقع خبرده

کیم الله تعالی رب فتاح
ملکلرپاره دوبدرپرده سیاح

که یریوزنده هرپیره ایرلر
سیاحت ایلیوب امت ارارلر

صلوات ایده نی چونکیم کورلر
بکاآنك سلامن ایرکورلر

دیدیلریارسول الله اواورسن
چوررسن خودآنی نیتمه بیلورسن

دیدیکیم انبیایی هیچ یمزیر
حرام ایلادی الله نیتمه سی یر

چوررایسه نه وارشیخ وصبیلر
قبورنده دریلردرنبیلر

دخی بیوردی اول صدررسالت
صاچوب پرتاونی بدررسالت

سلام ویرسه بکاهر اهل ایمان
ویرجانیمی باکاکیروزرحمان

سلامینی آلورم دیدی آنك
بشارتدرایشت شاد ایله جانك

چوبواخباری بیلدك اعتمادایت
رسول الله دربدر اعتقادایت

اکرجسمی آنك طپراق اولیدی
وکراول کل یکاقلاری صولیدی

نتهسی برق اورردی نوری آنك
جوبدرایدی چیقاردی نوری آنك

چیقارهرکیجه نوری روضه سندن
بولورجانلرسروری روضه سندن

بویرده ایتدی اهل الله تحقیق
ایدوب تشریعله تحقیق تطبیق

که کشف ذاتله بیلدك محقق
محمد درحقیقت مظهرحق

چومظهردرجمال کبریایه
هویتدرکمال کبریایه

کیم آندن ظاهراولدی جمله اشیا
اول اسمادن صفات افعال ونعما

پس اویله اولیجق اول نوربدر
انکچون کائناته اول سببدر

روامیدر حقك نوری سیونه
ایشتدك اوله جبرائیل نه دیدی
کیم اول سن هم آخر یا محمد
اکر بزه سؤال ایدرسه سائل
کیم اول آخر الله در حقیقت
نه معنادن دیدی جبرائیل انی
ایکی وجهیله درانك جوابی
بریسن اهل ظاهر ایتدی تطبیق
ایتدیلر کیم اولدر عقل اول
انکچون دیدی الله اکا اولاك
هم آخر در که ختم انبیادر
دخی ظاهر در الله ایتدی جودی
دخی باطندر اکا ایرمز ادراك
چون ایشتدك بونا ویلی تمامی
دیدیلر کیم انکچون اولدر اول
که زیرا اسم اعظمدر وجودی
چو ذاتینه تجلی ایلدی ذات
پس اول بو تعین ظاهر اولدی
هم اخردر رجوع ایتسه حقائق
انکله وار زاللهه وارنلر
دخی ظاهر در انکچونکه ذاتی
دخی باطندر اول غیب الهی
اکرچه خلعتی جسمانی ایدی
وجودی صورت انسانی ایدی
ظهوری مظهر حقانی ایدی
کمالی معهد روحانی ایدی
که ذاتی مقصد ربانی ایدی
بوکز ایتسه بزه سائل سؤالی
نه در اول واخر حضرت الله
جوابیز بودرکه فخر رازی
که دیدی اول واخر زماندر
پس اولدر مبدعی حین وزمانك
ایتمشدر جنید شیخ بغداد
هو الاول کیم اکا ابتدا یوق
هو الظاهر که زیرا حاکم اولدر
هو الاول درر زیرا قدیم اول
هو الظاهر درر زیرا حلیم اول
هو الاول که فتاح القلوب اول
هو الظاهر که کشاف الکروب اول
بیوردی بو مقامده شیخ اکبر
هو الاول که اندن کلدی موجود

سیوندی دیرسه هر کیم اغزی کیونه
بو تحقیقك نیجه قیدینی بیدی
که باطن سن که ظاهر یا محمد
دیریسه باکه طاکدز بو مسائل
که باطن ظاهر الله در حقیقت
بزه تلفیق کرك بین المعانی
ایشیدوب شاد اوله جانك جوابی
بریسن اهل باطن ایتدی تحقیق
پس اولدز بو معناجه مؤول
سن اولماسك یرنمازیدنم افلاك
نبیلر شاهی ماه اولیادر
کمالاتیله ظاهر در وجودی
حقیله وحدتینه کیرمز ادراك
ایشت پس باطن اهلندن کلامی
کیم اولدر تعقلده محصل
مسماده معظمدر وجودی
تجلیدن هویت کلدی بالذات
حقائقدن بو اول ظاهر اولدی
بوکا واصل اولور آخر دقائق
انکله ایرر اللهه ایرنلر
کوزوکه اندہ اللهك صفاتی
کیم اکا فیض ایدر غیبی الهی
ولکن طلعتی رحمانی ایدی
شهودی حضرت سلطانی ایدی
حضوری منظر فرقانی ایدی
جمالی مشهد سبحانی ایدی
صفاتی مرصد نورانی ایدی
بیان ایت امدی بیزه اشبو حالی
چو باطندر چو ظاهر حضرت الله
عیان ایتمشدرر بوکیز اورازی
دخی هم باطن وظاهر مکاندر
هم اولدر صانعی کون ومکانك
محققلر اولوسی فخر زهاد
هو الاخر کیم اکا انتها یوق
هو الباطن که زیرا عالم اولدر
هو الاخر درر زیرا رحیم اول
هو الباطن درر زیرا علیم اول
هو الاخر که ستار العیوب اول
هو الباطن که علام الغیوب اول
دیلرسك معرفت انی قیل از بر
هو الاخر که انی بولدی موجود

هوالظاهر که ظاهردر صفاتی — هوالباطن که کیزلو غیب ذاتی
عیان استرایسك انی نهان اول — نهان استرایسك آنی عیان اول
دیرایسك ظاهر وباطن درر پس — ایکیسندن دخی بالذات مقدس
کیرو بیره سؤال ایدرسه سائل — که مشکل ارندی ارندقچه مسائل
نچون اولدی پس اول سلطان کونین — نیچون کتدی جهاندن نورعینین
چوعیسی خضر والیاس اولمشدز — هنوز اولمك بولاره اولمشدر
رسول الله قودن افضل ایدی — کرك اولمایه دی چون اکمل ایدی
جوابیمز بودر اشبو سؤاله — آنك کیم عقلی وارعلیله آله
خضر والیاس ازان بولدی حیاتی — کیم ایرکوره جهانه طیباتی
قراده خضر اوله دریاده الیاس — بولردن یاردم اوله دکلنه ناس
محمد حرمتیچون دیریلردر — محمد امتیچون دیریلردر
دخی عیسی کمال اولماغیچوندی — محمد امتی اولماغیچوندی
دخی کفاری الزام ایتمکیچون — دخی دجالی اقحام ایتمکیچون
رسول الله اکر دیری قالیدی — نکیم عیسایه دندی دینلیدی
انکچون کتدی هم بوندن بقایه — که تا اوله سبب وصله لقایه
چومهریدی طلسم کائناته — که روح اولمشدی جسم کائناته
بقایه کتمکیچون کلمشیدی — هدایت ایتمکیچون کلمشیدی
که مقصود اول ایدیکیم حضرت ذات — کمالن کوستره عالمده بالذات
پس اول قیلدی بونده حق اثبات — انکچون کوستروبدی دراوآیات
ایرشدی بوجهانی قیلدی افلاح — یتشدی اول جهانی قیلدی اصلاح
که حقه ایرکوره دوبدز جهانی — صاچه عالمره کنج نهانی
انکچون رحمة للعالمیندر — انکچون صادق الوعد الامیندر
صلاتیله سلام اولسون هزاران — مقدس روحنه باجمله یاران
خصوصا اهلنه اولسون تحیات — عموما آلنه اولسون تحیات

(بدایع) بومقوله صحیح الاصل اولان جموعده قاعده بودرکه همزه ایله کتابت وتلفظ اولنه نظائرکبی ولکن همزه‌نك حرف حلقه مجاورتیله حاصل اولان ثقلتنی دفع ایچون همزه یایه قلب اولنور بدیعك جمعیدر بدع بانك فتحیله برنسنه‌یی مثالسز اختراع ایلمکدر برنسنه برخاصه ایله منفرد اولوب یاعصرنده و یاجمله اوقاتده مثلی معهود اولمسه اکا بدیع دیرلر بدایع عجائب وغرائب معناسنه استعمال اولنور زمخشریك کشافك بعض مواضعنده ومن بدع التفاسیر دیدیکی ابتدا اولمش برحادث ومنکر نسنه دردیمکدر بوراده بدایع ایله مراد معارف وحقائقدر زیرا شرایعه نسبتله معارف وحقائقك شان عجیبی واردر و بومعنایه شرایع مقابله سنده ذکر اولندیغی قرینه‌در و بوکلامده شرایع احکامنی ومعارف احوالنی نفاست واطافتده جوهره تشبیه واردر (شاه) بوراده مراد شاه معنویدر یعنی هرکیمکه بوقیمتلی جوهری بولور وانی شمسه تاج ایدینور افلاسدن خلاص اولوب بادشاه معنوی اولور ودولت ابدیه‌سر یرنده حکومت قیلور (ماه) بوراده تشبیه طریقیله واردر یعنی تاکه دنیاوآخرتده یوزك قرصه ماه کبی شعشعه اندازاوله سؤال اولنورسه که یوزك بدرمنیرکبی اولمسی نشئه آخرته کوره ظاهردر فامادنیایه کوره خفیدر * جواب بودرکه وجه ظاهرك نوری باطندن منعکسدر پس اول اثرکه آخرتده ظاهر یوزینه عارض اولور دنیاده باطن یوزینك اثری صورتیدر الحاصل منور اولان دنیاده باطن یوزی وآخرتده ظاهر یوزیدر مع هذا اهل حال اولنلرك دنیاده دخی انوار باطنه‌سنك انعکاسندن بشره‌لری فی الجمله نورانیدر (وفی الحدیث من کثرصلاته باللیل حسن وجهه بالنهار) ناظمك بوتمهیددن مرادی شمس شیرازی نقلنه انتقالدر زیرا رعایت تناسب محسناتدندر (لمحرره) هرکیمك اولسه سویداسی سفید * کوستر رعکسنی آنك سیما * نتکیم فرشی رخام براق * اولسه آبك کوریه نور صافی ما (وله) آبله فرقی شراب نابك * رنکیدر فی الحقیقه اچ کوز یکی * اولسه مرات قیچن تیره نهاد * صانمه کیم صاف کوستره یوز یکی * (شیراز) شیراز بن طهمورث بناقصبة بلاد فارس فسمیت به کما فی القاموس (ثبت) یقال هوثابت وثبت والاثبات

التفات یعنی عقلکده انی ثابت ومحکم قیل وکوزل بیل یقال داره علمه والمصدر درایة (معمار) اسم فاعلك مبالغه سیدر زیاده عمارت ایدیجی معناسنه (الومی) اولکی کلمه ده اولان میم استفهام ایچوندر وایکنجیده اصلیدر فتنبه (اکرچه ظاهرا روضه یر یدر) ظاهر کلمه سنده وامثالنده قیاس تنوین ایله تلفظدر واما عجم صورت وقفده اجرا ایدر وتنوینی الفه ابدال ایدوب اوقور یعنی اکرچه ظاهرده ریاض جنتدن بر روضه اولان قبرنده مدفوندر ونکن حیدر (مقال) کلام (ولی شمدی در یدر قبر ایچنده) یعنی برزخه مناسب اولان وجهله زنده در ولکن فخر عالمك روح طاهر وجسد طیبه سنك علاقه واتصالی سائردن زیاده درشویله که حیات دنیایه مشابهدر بو مقامك تحقیق کذر ایتمشدر (تمامی) بو راده یازلمدر نتکیم بالاده کچدی (دلائل) دلیلك جمعیدر مطلوبه ارشاد ایدن وسبب علم قطعی اولان نسنه در (روح مسائل) مسئله نك جمعیدر دیمشلردر که برنسنه مسئول عنه اولدیغی جهتدن مسئله ومطلوب بالدلیل اولدیغی حیثیتدن مطلوب وممثل به اولدیغی معنادن مثالدر جمله ده مآل بردر بو کلامده دلیلی روحه ومسئله یی جسده تشبیه ایلدی زیرا جسدك قوامی روحله اولدیغی کبی مسئله نك دخی صحتی دلیل ایله در (خبرده) اولکی ده لفظی ظرفیت وایکنجیسی دخی معناسنه در پس قافیه ده تکرار لازم کلمز یعنی وقوعی اولان خبر دخی انك خبریدر غیرینك خبری دکلدر بو کلام ذلك الکتاب قبیلندندر فافهم (سیاح) السیاحة بالکسر الذهاب فی الارض للعبادة ومنه المسیح ابن مریم کما فی القاموس پس سیاح اصلنده عبادت ایچون سیر وسلوك ایدن کمسنه در نتکیم شیخ سعدی شیرازی قدس سره فرق سنه عالمی دور ایلدی وارض عریده نیجه زمان سفالق ایدوب عاقبت خضر علیه السلامه راست کلدی وانك فیض انفاسندن سیراب اولدی صکره بیکار وآواره اطراف جهانی کشت ایدنلره دخی سیاح دینلدی اصلحهم الله (لمحرره) نیجه بیك بیل کوکل اولوب سیاح ❁ دور ایدوب بزمنی بو دنیانك ❁ عاقبت بر زمردین جامه ❁ دوش اولوب ایچدی شربتی انك (شیخ وصبی) قال فی اسؤلة الحکم اسنان الانسان سبعة اطوار طور الطفولیة الی سبع سنین ثم الصباوة الی اربع عشرة سنة ثم الشبابة الی اثنتین وثلاثین سنة ثم الشیخوخة ثم الکهولة ثم الهرم الی منتهی العمر انتهی وقد سبق تفصیل آخر من الاشباه وفی القاموس الشیخ من استبانت فیه السن اومن خمسین اواحدی وخمسین الی آخر عمره اوالی الثمانین والصبی مالم یفطم انتهی وقد یطلق الشیخ علی العالم والمقدم فی الدین وان کان شابا ویقال له بالفارسیة خواجه (وفی المثنوی) عیسی اندر مهد دارد صد نفیر ❁ که جوان ناکشته ما شیخیم و پیر (قبورنده در یلردر نبیلر) زیرا جسدلرینك عدم تفسخ وانحلالی حیاتلرینه دلیلدر وفی الحدیث (ان الله حرم علی الارض ان تأکل اجساد الانبیاء) بو حدیثك تحقیقی بودر که انسانك ذاتی ایکی هیکلی مشتملدر که بری هیکل جسمانی ظلمانی وکثیف وفرعی وبری هیکل روحانی ونورانی ولطیف واصلیدر چونکه هیکل نورانی ریاضت ومجاهدات شاقه وساطتیله هیکل ظلمانی کدورانتدن پاك وانوار تجلیات ایله (واشرقت الارض بنور ربها) مقتضاسنجه ارض وجود تابنك اوله لاجرم انك برکاتی ❁ وللارض من کأس الکرام نصیب ❁ حکمنجه بدن وقوایه ساری اولوب اول دخی بقا بولور ونشئهٔ اخرویه انتشاسنك ابتداسنه دك متصل اولیوب حالی اوزرینه طورر الحاصل اجزاء صوریه تفسخ وتفرق قبول ایتیوب نضارتی اوزره قالور زیرا توحید حقانی اثر ایلیوب بدنی تفسخ وانحلالی موجب اولان عفونتدن تنقیه ایلمشدر ولکن انبیانك مزاجلری زیاده اعتدال اوزره اولغین جسدلری دخی زمان حیاتلرنده کبی زیاده نضارت وطراوت اوزره در اولیانك اجسادی ایسه بو مرتبه دکلدر یعنی کرچه انلرك دخی جسدلرینه تراب تأثیر ایتمز ولکن اجساد انبیایه کوره نوعا ذبول کلور وهر کس تنقیه سی قدر اثر بولور پس تراب که اصلده تطهیر ایچوندر نتکیم آب ناپاك خاك آلود اولسه آنکله سقی اولنان زرع خاك وساطتیله پاك اولور ابدان کلمه تأثیر ایتمز زیرا انلرك ابدانی نفوس پاکلری برکاتیله منقی اولمشدر تراب تنقیه وتطهیرنه احتیاجی قالمشدر وبوندن مفهم اولور که ذنب وجوددن خلاص اولمینلرك جسدلرینی تراب اکل ایدر یعنی عامهٔ مؤمنینك بدنلری چورر وچوریدکلری رحمت حقدندر تاکه تربه بولوب نشئهٔ جنانیه یه مستعد اولهلر پس ای طالب حق بو کون جد وجهد ایدوب تزکیهٔ نفس ایدنلر جنته دخوله دك اصلا برزخ کورمزلر ایتمینلر ایسه طریق جنته سلوکی ابتداء موت الم وسکراتیله بدأ ایدوب اندن سؤال قبرله مبتلی اولورلر واندن چوریوب ارلرلر واندن مواقف قیامت شدتلرینه اوغرارلر الحاصل جنته دخوله استعداد کلنجه کورمدکلری محنت قالمز کورامدی بودنیاده مدت قلیله ده تحصیلی آسان اولان کارك نه صعوبتلری ظهور ایدرونه مدتلر چورچکلور زیرا قیامت کونی الی بیك بیلدن عبارتدر (لمحرره) ای کوکل شونکم اولور اولمزدن اوك اولمزابد ❁ برحیات باقی بولور کیم اول فنا بولمزابد ❁ تر طورر جسم لطیف انبیا واولیا ❁ تا قیامت باغنك کلفنجه سی صولمزابد ❁ روضهٔ قبر ایچره کامل کل کبی تردر مدام ❁ نو بهار ینه وجودینك خزان کلمزابد ❁ جوهر حالی

شونك كيم عشق اودنده اولدی قال * بردخی قال اهلی وش نارایچره قال اولمزابد * فقر وذلت ایچره هر كيم چوريوب
طپراق اولور * قبرایچنده كوزلری طپراغله طولمز ابد * عشقله التون كبی شولكم ارمز اشبو كون * شمع وش یارین
كوزینك یاشنی سیلمزابد * كوزلری نم بغری قان اولمزسه قنغی عاشقنك * ماتم هجرانله آه ایوب كولمزابد * سویلمه زاهدلره
حقی خبر بوعشقدن * شولكه حیواندر جهانده عشقی اول بیلمزابد (صدر رسالت) صدرالقوم اجلهم واكبرهم
فی الرتبة یعنی اهل نبوت ورسالت اولان طوائف جلیله نك جمله سنك مقدمی ورتبه ده اعلاسی پس حذف مضاف
قصر مسافه یابندن اولمش اولور وجائزدر كه صدر انساندن اوله كو یا فخر عالم رسالتك جزء شریفی اولمشدر وجائزدر كه
صدردن تحریك ایله اسم اوله رجوع معناسنه زیرا جمله رسالاتك رجوعی فخر عالمه در فافهم (پرتاب) وپرتا ویلدرامق
معناسنه در یعنی اهل رسالت نجومنك ویا فلك رسالتك بدری كبی اولان فخر عالم رسالتی حقائقنك پرتو وشعله سنی
صاچوب نور معرفتله ظلمانی كوكلری منور ایلدی (سلام) السلام علیك یاسیدنا یارسول الله * السلام علیك یانبی
الله * السلام علیك یاحبیب الله * السلام علیك یاصفی الله * السلام علیك یاصفوة الله * السلام علیك یاخیرة الله *
السلام علیك یاخیر خلق الله * السلام علیك یانور عرش الله * السلام علیك یاطه * السلام علیك یایس *
السلام علیك یابشیر * السلام علیك یانذیر * السلام علیك یاامام المتقین * السلام علیك یارسول رب العالمین *
السلام علیك یامن ارسله الله رحمة للعالمین (بیت) السلام ای سید اولاد آدم السلام * السلام ای سرور افراد عالم
السلام (بعد ذا) روضهٔ فخر عالمه سلام امانت ایتمك رسم قدیمدر نتكیم حجاجه سپارش ایدرلر ولكن بزم فهم
ایتدیكمز اوزره بوزمانه ده ادب بودر كه بندن اودركاهه یوزك سوردیه یاخود آدابله صلوة وسلام خدمتن یرینه
كتوردیه زیرا مطلق بندن رسول اللهه سلام ایله دیمك نتكیم بعض معاصرلردن استماع اولنور ترك ادب كبیدر
انكچون بعض اكابر خصوصنده بندن مبارك اللرین ویاداملرین پوس ایله دیو امانت ایدرلر سلام ایله دیمزلر فاعرف
هذا وفی الحدیث (مامن مسلم یسلم علی الارد الله علی روحی حتی ارد علیه السلام) بوندن مراد فخر عالمك برزخده دوام
حیاتنی بیاندر زیرا شب وروز افراد امتدن اكا سلام اكسك اولمز نتكیم بالاده بیان اولندی * سؤال اولنوزسه كه
فخر عالمك روح پاكلری رفیق اعلایله اعلای علیینده در پس قبرده نوجهله حی اولوب ردسلام ایدر * جواب بودر كه
روحك اعلای علیینده قرارداده اولمسی شعاعنك بدنه اتصالنی مانع دكلدر كونش كبی زیرا كونش فلك چهارم
مكان ایكن شعاعی زمینه منعكسدر انكچون فخر عالم ایله معراجده بیت مقدس یولنده حضرت موسانك مرقدنه
اوغرایوب انی نماز قیلور كوردی وینه سماء سادسه ده مشاهده قیلدی پس بوندن مفهم اولدیكه روح كندی
مقامنده مثال بدن اوزره ثابتدر ولكن بدننه اتصالی اولمغله قبرنده نماز قیلور وسلام ویرنلرك سلامن الور زیرا شان
ارواح شان ابدان كبی دكلدر الحاصل بو خصوصده غائبی شاهد اوزرینه قیاس ایتمك غلط محضدر زیرا بدن حالت
واحده ده محال مختلفه ده اولمق ممكن دكلدر فاما روحه كوره ممكندر زیرا لطیفدر وهر یرده تمثله قادردر نتكیم
دنیاده بعض اولیاء الله بروقتده بدن مثالی ایله برقاچ یرده حاضر اولمشلردر فافهم (بشارت) بانك كسریله مژده
معناسنه در فتحله غلطدر نتكیم مرور ایلدی (جسم) ماله طول وعرض وعمق والجسم الشفاف كل جسم یری
ماوراءه (برق) یقال برق الشیء برقا لمع وتلألأ والبرق نار وهواء كما فی اخوان الصفاء (نور) جوهر بسیط یری الضیاء
من ذاته ویری به غیره (لمحرره) برق اور رنور جمالك روضه ك ایچره یارسول * عالمی ایلر كونش كبی منور صاغ وصول *
بدروش نور رخك دائم كمال اوستنده در * شمسكه كلمز زوال ویلزهر كز افول * مرقدك باغنده آچلمش ایكی كلدر رخك *
تاقیامت روضه كه پای خزان ایتمز دخول * شمع كافوری بنار دائم تجلیدن سكا * ایلمشدر بجهت نور اسمی اول
بزمه حلول * نیجه بیك ارواح دیوانكده در هر دم سنك * طاپو كه بونجه ملك هر روز وشب ایلر نزول * دور ایدوب
افلاك دائم مرقدك ایلر طواف * روزنكدن شمس سجده ایلیوب استر قبول * تحفهٔ امت صلاتیله سلام اولدی سكا *
اومرز بزم قبول حضرته ایریشه بول * برك كل كبی پریشاندر غمكله عاشقنان * آل اله خاطرلرینی اولسونلر دل
ملول * راه روضدك دور وبرخار مغیلان آه آه * طوت الن دوشمشلرك آسان اوله تاكیم وصول * هرندكا وفیض
لطف ایلرسك اول احسان سنك * یارسول الله قپوكده بركدادر حقی قول (اهل الله) خواص حق معناسنه در
وفی الحدیث ان لله اهلین من الناس اهل القرآن وهم اهل الله قالوا الاهل خاصة الشیء ینسب الیه ومنه قوله تعالی
(رب ان ابنی من اهلی) وتسمی زوجة الرجل اهله وكذلك اهل البلد واهل الدار واهل الحی فهم خاصته الذین ینسبون
الیه ذكره القاشانی فی تفسیره (تطبیق) مراد شریعت ایله حقیقتی بری برینه مطابق وموافق قیلمقدر (كشف ذات)
الكشف فی اللغة رفع الحجاب وفی الاصطلاح هو الاطلاع علی ماوراء الحجاب من المعانی الغیبیة والامور الحقیقیة

وجودا وشهودا كشف ذاتله مراد تعينات علميه واعيانيه پرده‌لرين ازاله ايدوب حقك سر ذاتنى حقيقت اوزره معرفت ونور جمالنى حد بشرده اولان مرتبه‌ده شهود در نتكيم تفصيل حال كذر ايلمشدر (مظهر حق) يعنى سر ذات وصفاتك ظهورنه مرآتدر (چو مظهر در جمال كبرياء) يعنى ذوالكبرياء والعظمة اولان حقك نور جمالنه مظهر در معلوم اوله كه حقك ذاتى جمال وجلال صفاتى مشتملدر كه مجموعى كمالدر جمال صفاتى رضا واطف وجلال صفاتى غضب وقهره متعلق اولان امور در فخر عالمك هويتى يعنى ذاتى وحقيقتى بو كمالى جامعدر انكچون هم رحمة للعالمين وهم نبى السيف اولدى وسيفده سائر آثار جلاليه دخى داخلدر فافهم (بعدذا) انسانك مرآت حق اولديغى انوار جمال وآثار جلالى حق اندن ادراك ايچوندر زيرا حقك كمالنى كندى ذاتنده شهود ايتمك ممكن دكلدر نتكيم بر كيمسه كونشى كيفيت وكميتى اوزره واسطه سز ادراك ايده‌مز زيرا تلألؤ شعاعى مانعدر اما چان برظرف كثيف آب صافى ايله پر قيلنوب كونش مقابله سنه وضع اولنسه كونشك صورتى اكا منعكس اولور زيرا آب لطافتنه بناء اول صورتى قبول وظرف دخى كثافتنه بناء امساك ايدر پس بو طريق ايله كونشى ادراك ايتمك ممكن اولور الحاصل ذكر اولنان ظرف كثيف وآب لطيف ادراك شمسه مرآت اولديغى كبى انسان دخى جسم وجانيله شهود حقه آينه اولمشدر فاعرف هذا المثال الصواب فقد كشفت لك الحجاب (اسما) مقصود فخر عالمك اسم اعظمه مظهر اولديغن بياندر انكچون ارواح واجسامده جمله تعينات انك فيضى ايله وجود بولمشدر وجمله آثار اندن ظهوره كلمشدر زيرا جميع اسما اسم اعظمك تحت حيطه سنده در (معلوم اوله كه صور حسيه صور مثاليه‌نك مظاهرى واولدخى صور مجرداتك واولدخى صور علميه‌نك واول دخى اعيان ثابته‌نك واولدخى اسماء الهيه‌نك واولدخى صفات واحديه‌نك واولدخى ذات احديه تجلياتنك مظاهريدر ولكن محمديه دن منفهم اولان بودر كه ذاتدن اسما واسمادن صفات وصفاتدن افعال وافعالدن آثار ظاهر اوله وجهى بودر كه اسماء تعينات معناسنه اخذ اولنديغى زمان صفاتك مظاهريدر وهو الوجه الاول وتعيناتدن قطع نظر اخذ اولنديغى وقت عكسدر يعنى صفات انك مظاهريدر وهو الوجه الثانى (بعدذا) اسماء افعال بحسب الاحكام اوچ قسمه منقسمدر قسم اول ازل الازال وابد الآباد حكمى منقطع واثرى منتهى اولمين اسمادر ارواح قدسيه ونفوس ملكوتيه وبونلرك امثالى اوزرينه حاكم اولان اسمادر زيرا بونلر اكرچه تحت دهرده داخلدر ولكن تحت زمانده داخل دكلدر زيرا زمان عرشك تعيننده نصكردر پس بو مقوله مجرداتك وجودى ماده‌دن ومدتدن دكلدر ودوام حقله دائملردر وبو مجردات حقنده تفصيل واختلاف واردر كتب تصوفه نظر اولنه قسم ثانى ابد الآباد حكمى منقطع اولميان اسمادر آخرت اوزرينه حاكم اولان اسماكبى زيرا بو اسماده ظهور جهتندن ازليت يوقدر زيرا ابتداى ظهورى نشئهٔ دنيويه‌نك انقطاعندندر ولكن ابديت واردر زيرا آيات قرآنيه انك واحكامنك خلودنه دالدر قسم ثالث ازلا وابدا حكم واثرى منقطع اولان اسمادر نشئهٔ دنيويه‌نك اوزرينه حاكم اولان اسماكبى زيرا تحت زمانده داخل اولان نسنه‌لر ازلى وابدى دكلدر اكرچه نتايجنه بحسب الاخرة ابديت واردر مثلا دنياده نماز قيلق متناهيدر زيرا وقتايله ساقط اولور ولكن ثواب اخرويسى دائم وباقيدر (صفات افعال ونعماء) نعماء نعمت معناسنه در بو راده مراد آثار معنويه وصوريه در زيرا آثار افعال اوزرينه وافعال صفات اوزرينه وصفات اسما اوزرينه واسمادخى ذات اوزرينه مبتنيدر يعنى تجلى ايله برى برندن ظهور ايدر ازدواج ايله برى برندن اولاد تولد ايتديكى كبى ولكن اولادك تولدى نكاح صورى وآثار وافعال وصفاتك تولدى نكاح معنوى ايله در پس آباء وامهات عالم صورت ومعناده جاريدر فافهم (روا ميدر كه حقك نورى سوينه) يعنى نور حق ابد الآباد سوينمز زيرا تجلى الهى باقيدر وبو نورك سوينمسى حكمته مخالفدر ولكن امر وجود بر موطنه‌دن بر موطنه نقل ايدر فاما بو نقلدن حقيقتده عدم وفنا لازم كلمز بلكه حالا عالم برزخده ارواح موجودلردر وارواحه تبعيتله انبيا وصديقين وشهدانك اجسادنه دخى فنا كلمز نتكيم سرى بيان اولندى پس فخر عالم كه مظهر اسم اعظمدر روحا وجسما ابدى فنا بولمز زيرا وجود كائناته مداردر نبوتنك نورى حالا شريعت مطهره‌ده وولايتنك نورى هر عصرده مدار عالم اولان غوث اعظمك باطننده در ولكن انتقال طريقى ايله دكلدر زيرا فخر عالم ازلا وابدا نبى وولىدر بلكه خلافت طريقيله در فافهم جدا (لمحرره) او يركلدر بقا بالله بو يينه بو يانمشدر ❁ فنا كلمز وجودينه حيات آينه قانمشدر ❁ او برشمع الهيدر ينار صورتده معناده ❁ آنى هر كيم سوندى ديرسه نار هجره يانمشدر ❁ او برشهدر كه اسمينه قو اسما طورر ديوان ❁ بقائى كائنات آنك وجودينه طيانمشدر ❁ او برسرو سهيدر كيم خزان ايرمز وجودينه ❁ كه زيرا بوستان جاودانيده اويانمشدر ❁ تجلى بقايه قيل شفاعت يا رسول الله ❁ دل حق فنادن خيلى دمدر كيم اوصانمشدر (تلفيق) بريره جمع وضم ايتمك يقال لفق الثوب بلفقه اذا ضم شقه الى قطعة اخرى فخلطهما يعنى

حقك ذكر اولنان صفاتله اتصافيله فخر عالمك اتصافى مابينى بحسب التأويل جمع ايلمك كركدر (اهل ظاهر) يعنى علم
ظاهر وعبارت ودراست وشريعت اهلى واهل باطن يعنى علم باطن واشارت ووراثت وحقيقت اهلى وبو ايكى علم كندى
مقاملرندن يعنى برى برينه نسبتدن قطع نظر كمال محضدر نتكيم جهل وغفلت نقصان محضدر فاما ظاهرك باطنه
نسبتى قشرك لبه نسبتى كبيدر (لو لاك لما خلقت الافلاك) حديث قدسيدر صحتى ومعناسى اوائل شرحده
كچمشدر (كما لاتيله ظاهر در وجودى) يعنى حقك جمال وجلالى وسرى آنده ظاهر واسماء حسنانك حقائقى آنده
باهردر (حق ايله وحدتنه كيرمز ادراك) يعنى حقله نيجه حق اولمش ووحدت كامله سرين بولمشدرانى عقل ناقص
ادراك وفهم ايده مز وكشف اهلى متحيردر زيرا سلطنتك حقيقتنى تخته جلوس ايدن سلطان بيلور (تأويل)
طلب مايؤول اليه الكلام وصرفه الى مرجعه (محصل) حاصل كلام ديمكدر ولكن اكثريا حاصل تفصيلدن صكره
اجمالده ومحصل اجمالدن صكره تفصيلده مستعملدر (اسم اعظم) صوفيه اصطلاحنده اسمله تعين مراد اولنور پس
فخر عالمك وجودى اسم اعظم اولمق اسم جلالك كمال اوزره تعين وظهورنه محل ومرآت اولديغيدر يعنى اسم اعظمك
حقيقتى فخر عالمك تعينى ايله معلوم اولدى انكچون انك مسمماسنه بكزر معظم مسمى يوقدر زيرا هر كسك مسمماسنك
عظمتى آينهٔ ذاتنده جلوه كر اولان اسمك عظمتنه كوره در اسم اعظمك بيانى بالاده كذر ايتمشدر (چوذاتينه تجلى
ايلدى ذات) يعنى حق تعالى كندى ذاتنه ينه كندى ذاتيله تجلى ايلدى * سؤال اولنورسه كه بوندن متجلى ايله متجلى
لهك اتحادى لازم كلور * جواب بودر كه بو مقوله عبارتلر مجرد تفهيم ايچوندر كه اسما وذات مابيننده وحدت وكثرتى
مشعردر مقصود امر وجودك بالقوه ظهورنى بياندر (تجيلدن هويت كلدى بالذات) معلوم اوله كه اصطلاح
صوفيه ده تعين الهينك اولى هويت ذاتيه در كه حقيقتده حقيقت محمديه ديدكلريدر وليكن بو مقامه كوره حقيقت
محمديه وتعين كونى يه نسبت ايله روح محمدى ديملور يعنى حقك ذكر اولنان وجهله تجليسندن هويت ذاتيه
ظهوره كلدى وبو ظهورينه حقه كوره در زيرا او مقامده حقدن غيرى يوقدر كنت كنزاً سرينك ابتدا ظهورى
بودر ولكن عالم خلقدن مقدمدر فافهم (پس اول بو تعين ظاهر اولدى) مقصود حقيقت محمديه تعينيدر نتكيم
اشارت اولندى (حقائقدن بو اول ظاهر اولدى) بو راده اول ظاهر اسملردر پس قافيه ده تكرار لازم كلمز يعنى
جميع حقايقدن مقدم حقيقت محمديه وجود بو اوب اول وظاهر اسملرينه مظهر اولدى انكچون اكا حقيقت الحقايق
ديملور زيرا جمله يه رئيس ومرجعدر وحقائق ايكى نوعدر برى حقائق الهيه وبرى حقائق كونيه در تفصيلى سبقت
ايتمشدر (رجوع ايتمه حقائق) يعنى اسم اعظمدن ماعدا اولان آسمانك حقائقى ذكر اولنان اسم اعظم حقيقتنه
رجوع ايدر زيرا ذاتله حقائق اسمايا تنده واسطه اولان اسم اعظم حقيقتيدر پس اكا منتهى اولمدقجه غيرى
بولدن حقه وصول ممكن دكلدر مثلا اهل ديوان وسائر حواشينك سلطانه انتسابى وزير اعظم توسطى وكذلك كوه
وبيابانلردن منصب وجارى اولان انهار وجدا اولمك بحر اخضره اتصالى بحر سياه وسفيد وساطتيله در فافهم جدا
(دخى باطندر اول غيب الهى) غيب ايله مراد فخر عالمدر والهى كلمه سنده اولان يا نسبت ايچوندر (كيم اكا فيض
ايدر غيبى الهى) بو راده غيب ايله مراد حقك ذات وصفات واسمالرنه متعلق اولان حقائق واسرار وسائر مغيباتدر
انكچون (من قال ان نبى الله لايعلم الغيب فقد اخطأ فيما اصاب) ديملشدر فافهم (الهى) ده اولان يا ضمير غائب
مقامنده در والتقدير بالعربية يفيض اليه الهه الغيب مايشاء پس قافيه ده تكرار يوقدر (طلعت) اصلنده رؤيت
يعنى كورمكدر صكره عجم انسانك اول كوريتى يوزى اولمغله يوزده استعمال ايلدى يعنى اكرچه فخر عالم بحسب
الصورة خلقتده جسمانى وعنصرده طينى ايدى زيرا خلعت پوش بشريت ايدى وليكن فى الحقيقه يوزنده انوار جمال
الهى برق اوردى زيرا مظهر تام ايدى (وخلق الله آدم على صورته) حقيقتده آنك شانندايدى (لمحرره) بشرده
كورمدى كمسنه سنك كبى ملك سيما * نه سيما ملك معنيده بلكه صورت الله * احددن احمد بر ديمدر فرق ايلين
نامك * ولى مرآت ذاتندن كورندى حضرت الله (شهودى) يعنى آنك ايينه سندن مشاهده اولنان سلطان ازلك
نور جمالى ايدى (بعد ذا) وجودله صورت وشهودله حضرت وظهورله مظهر وحضورله منظر ارالرنده واو عاطفه
تقديراولنور غفلت اولنميه (حضورى منظرى فرقانى ايدى) خلق قرآنله اتصافى بياندر كما قالت عائشه كان
خلقه القرآن يعنى فخر عالمك حضور ومجلسى ونظر كاهى قرآنه منسوب ايدى آنى كورن وكلامن ايشيدن وحركات
وسكناتنده امعان ايدن قرآنك سرينه واصل اولوردى ومعناى مرادى آنك مصحفندن مطالعه قيلوردى (كالى معهد
روحانى ايدى) معهد محل عهد ديمكدر يعنى فخر عالمك كالى عالم ارواحده اخذ اولنان عهد وميثاقك ظهورينه محل
ايدى مقصود عهد روحانينك حقيقت اوزره اثرى فخر عالمك كمالاتيله ظاهر اولديغن بياندر پس بو صورتده روحانى

ضمله روحه منسوب اولور آخرنده اولان الف ونون مبالغه ایچون زیاده قیلنمشدر وجائزدر که قوله روحه منسوب
اوله رحمت معناسنه پس مقصود عهد رحمت فخر عالمك کمایله ظاهر اولدیغن بیان اولمش اولور کما قال الله تعالی
(بالمؤمنین رؤف رحیم) (مشهد) شهود ومطالعه یری (کدذاتی مقصد ربانی ایدی) بو کلامده مقصودی مقصده تشبیه
واردر یعنی فخر عالمك مقصود حق یاخود مظاهر اسمائك توجهات روحانیه سنه محل ایدی بو صورتده ربانی ایله
وصف ایتمك مقصد حقی مقصد خلقدن افراد ایچوندر فافهم (صفائی مرصد نورانی ایدی) مرصد رصد کاه یعنی
منتظر اوله جق یر مقصود فخر عالمك هر برصفت نورانیه سندن برصفت رحمانیه مشهود اولدیغن بیاندر یعنی حکماء
فلاسفه رصد کاهلرده رصدایله ستارهای نورانی کوزلیوب کواکب ارصادیه اثبات ایتدکاری کبی حکماء الهیه دخی
فخر عالمك صفائی مراصدندن بصیرت ایله انوار الهیه کوزلمشلردر وهر برصفتندن برصفت حقانیه یه وصول
بولمشلردر (لمحرره) ای جمالك مطلع انوار مولی مصطفی ❁ زلف وخالك مجمع اسرار مولی مصطفی ❁ کنت کنزك کومر
غیبی وجود کدرسنك ❁ سنده ظاهر اولدی هم آثار مولی مصطفی ❁ جمله دن اول تعین جامنی نوش ایلیوب ❁ بزم
وحدت ایچره اولدك یار مولی مصطفی ❁ عالم ارواحده قالوا بلی بزمنده ده ❁ سن ایدك اوك ایلین اقرار مولی مصطفی
❁ صورت انسانده کلدك عالم ملکه ولی ❁ آینه کدن کور ینور دیدار مولی مصطفی ❁ اسم اعظمدر نظر کاهك ازلدن
تابد ❁ ظاهر وباطن اولوب بیدار مولی مصطفی ❁ برکل تریوقدر ذاتك کبی بو باغده ❁ آچلوبدر کرچه چوق کلزار مولی
مصطفی ❁ اول وآخر سنك ذاتکدر مقصود اولان ❁ یارسنسن غیر یلر اغیار مولی مصطفی ❁ قلب حقی اختیار عشق
باکلك ایلدی ❁ ای جهانده جمله دن مختار مولی مصطفی (نته دراول وآخر حضرة الله) یعنی فخر عالمك اولیت
وآخریت وظاهریت وباطنیتی ذکر اولنان تفصیلدن معلوم اولدی ولکن الله تعالینك اسمایله اتصافی نوجهله در
ونه معنایه محمولدرانی دخی بزه بیان ایله تاکه هر یوزدن مشکل منحل اوله (فخر رازی) قد سبق ترجمته والرازی بتقدیم
الراء علی الزای منسوب الی مدینة الری علی غیر قیاس بزیادة الزای کما یقال فی النسبة الی مرو مروزی قال بعض
الافاضل وجدت بخط مولانا قطب الدین الرازی رحمه الله علیه انه کان ینبغی ان تکون النسبة الی الری ریا ولکن
سبب زیادة الالف والزای انه کان ملکان فی ذلك الاقلیم احدهما یسمی ریا والاخر رازا واتفقا فی بناء مدینة الری فلما
کملت اختلفا فی تسمیة المدینة بری اوراز فاتفقا علی اصطلاح وقاعدة وهی ان تسمی بری وان ینسب الی رازوهو
رعایة لاسمیهما فحصل من الاختلاف هذه النتیجة کذا فی هامش روضة ابن الخطیب (که دیدی اول وآخر
زماندر) الزمان هو مقدار حرکة الفلك الاطلس عند الحکماء وعند المتکلمین عبارة عن متجدد معلوم یتقدر به
متجدد آخر موهوم کما یقال آتیك عند طلوع الشمس فان طلوع الشمس معلوم ومجیئه موهوم فاذا قرن ذلك الموهوم
بذلك المعلوم زال الابهام (بعدذا) زمانك اصلی (کل یوم هو فی شأن) کلامنده مشار الیه اولان آن غیر منقسمدر که
اکا حقیقة الحقائق ونفس رحمانی ووجود حقیقی اطلاق اولنورانکچون لاتسبوا الدهر فان الدهر هو الله وارد
اولمشدر وسائر آنات ودقائق ودرجات وساعات وایام ولیالی واسابیع وشهور واعوام وادوار ذکر اولنان آندن
تفصل ایتمشدر پس اول آن ابتدا تعین وجود صورتی اولمغله اولی وارولکن آخری یوقدر زیرا تجلی الهی ابدیدر
ولکن اندن تشعب ایدن ازمانك اولی وآخری واردر نتکیم یوم عرفه نك اولی طلوع آفتاب وآخری غروبدر بناء
علی هذا الله تعالی اول وآخر اسملریله مسمادر زیرا اولیت وآخریت ایله متصف اولان زمانی خلق ایتمشدر والا انك
کندی ذاتنده اولی واخری اولمق محالدر زیرا تناهی اوصاف ممکناتدر الحاصل اول وآخر اسماء اضافیه دندر وحق
تعالینك انلرله مسمی اولمسی خلق وایجاد اعتباریله در ولکن بو فقیره لایح اولان بودر که بو معنانك مفسدهسی واردر
زیرا حق تعالی یه مثلا خالق البیاض اولمغله ابیض اطلاقنك صحتنی مشعردر بو ایسه صحیح دکلدر زیرا البیض من قام به
البیاض دیو خسه من خلق البیاض دکلدر پس اسلم اولان جنید بغدادی وامثالنك قولنی تأویلدر نتکیم کلور
(دخی هم باطن وظاهر مکاندر) المکان کل موضع تمکن فیه المتمکن وهو نهایات الجسم کذا فی اخوان الصفا والاصح
ان الارواح متحیزة کالاجسام (بعدذا) مکانك ظاهر وباطن اسملرینه مظهر اولدیغی ظاهردر مثلا فوق الارض
ظاهر وتحت الارض باطندر وکذلك بارز اولان مکان ظاهر ومستتر اولان مکان باطندر قال تعالی (وتری الارض
بارزة) یعنی قیامت کونی طاغلر یرلرندن منقلع اولمغله ماتحتی ظاهر اولور وجبال ایله مشغول اولین اماکن دخی دوز
اولوب اشجار ونباتات وامثالی حواله قالمز وکذلك بشره نسبتله زمین ظاهر وآسمان باطندر (پس اولدر مبدعی حین
وزمانك) الابداع نو آوردن واصل البدیع فی کلامهم الجدید والحین بالکسر الدهر او وقت مبهم یصلح لجمیع الازمان
طال او قصر یکون سنة واکثر او یختص باربعین سنة او سبع سنین او سنتین او ستة اشهر او شهرین او کل غدوة وعشیة

ويوم القيامة والمدة وقوله تعالى (فتول عنهم حتى حين) اى حتى تنقضى المدة التى امهلوها والجمع احيان وجمع الجمع احايين كما فى القاموس ❊ الحاصل زمانك حين اوزرينه عطفى ياعطف تفسير وياعامى خاص اوزرينه عطف قيلندن اولور يعنى جمله زمانى يكيدن ايجاد ايديجى الله تعاليدر (هم اولدرصانعى كون ومكانك) صانع فاعل وعامل معناسنه در بوراده خالق مراد اولنور كون بالفعل وجود عالمدر يعنى مكونات موجوده ومشهوده (جنيد) قدس سره وهو سيد الطائفة الصوفية السنية بالاتفاق واستاذ الشيخ الشبلى قدس سره وشهرته الشايعة مغنية عن البيان وهو ابو القاسم جنيد بن محمد بن الجنيد القزازى القواريرى اصله من نهاوند وهو من بلاد الجبل ومولده ونشأ ببغداد واخذ التصوف من خاله السرى السقطى روى انه كان على مذهب الثورى صحب الحارث وصحبه ابو العباس ابن سريج الفقيه الشافعى وكان الجنيد يقول مذهبنا هذا مقيد بالكتاب والسنة مات قدس سره سنة سبع وتسعين ومأتين فقول بعضهم انه افتى بقتل الحلاج كذب لان الحلاج وان صحت الجنيد لكنه قتل وصلب ببغداد سنة تسع وثلثمائة فى خلافة المقتدر بالله قال مرجع طريقتنا الجلوتية بالجيم الشيخ محمود الهدايى سأل حضرة الشيخ عن نسبى وهو الشيخ الشهير بافتاد البروسوى فقلت كنت اسمع عن اسلافى انهم ينسبوننى الى جنيد البغدادى قدس سره (بغداد) وبغداذ بمهملتين ومعجمتين وتقديم كل منهما وبغدان وبغدين ومغدانه مدينة السلام كما فى القاموس بناها عبد الله بن محمد السفاح ثانى الخلفاء العباسية وسماها مدينة السلام ثم كانت مستقر الخلفاء العباسية قيل كانت مرجة خضراء فيها صومعة راهب اسمه بغداد فسميت باسمه (فخر زهاد) زاهدك جمعيدر بوراده زهدله اعراض عماسوى الله مراد اولنور كما لايخفى (هو الاول كيم آكا ابتدايوق) بلكه جمله موجودات ابتدا وجودى اندن استفاده ايتمشدر پس حق تعالى هر اولك اولى اولمغله اكا ابتدا بوقدر زيرا نقدر اوليات فرض اولنسه ينه حق تعالى آنلرك اوليدر فافهم قال الامام الغزالى رحمه الله اذا نظرت الى ترتيب الوجود ولاحظت سلسلة الموجودات المرتبة فالله تعالى بالاضافة اليها اول اذ الموجودات كلها استفادت الوجود منه واما هو فوجوده بذاته وما استفاد الوجود من غيره (هو الاخر كيم اكا انتهايوق) زيرا هر منتهى دنصكره باقيدر قال تعالى (انا نحن نرث الارض ومن عليها) وقال (ولله ميراث السموات والارض) قيل للباقى وارث استعارة من وارث الميت لانه يبقى بعد فنائه والله تعالى باق بعد فناء الخلق جميعا المالك للملك عند انقضاء زمان الملك المجازى الحاكم فى الكل اولا وآخرا (رحيم) خصوص اوزره آخرتده مؤمنلره رحمت ايديجى پس آخرتده بو صفتك تجليسنه كوره آخرديندلدى (والعاقبة للمتقين) (حاكم) الله تعاليدر كه حكم وقضاسنى كيمسه ردايتمكه قادردكلدر وحكم وقضانك اثرى ظاهر اولمغله حقه ظاهر اطلاق اولندى (عالم) الله تعاليدر كه هر نسنه نك ظاهر و باطننه علمى محيطدر وبو صفت ادراكات باطنه دن اولمغله حقه امور بواطنى عالم اوليغى جهتدن باطن دينلدى و بردخى بواطن اموردانادر قال تعالى (يعلم خائنة الاعين وما تخفى الصدور) وقال (ولله غيب السموات والارض) (حليم) الله تعاليدر كه عصاتك معصيتنى مشاهده ايدوب انتقامده عجله ايتمز پس بو مشاهده اعتباريله حقه ظاهر اسمى اطلاق اولندى (فتاح القلوب) الله تعاليدر كه قلوب اوليادن حجابى رفع وابواب ملكوتى فتح ايدر پس بو فتحك ابتداسى اندن اولمغله اول اكا اطلاق اولندى (ستار العيوب) الله تعاليدر كه عبادك عيبلرنى مشاهده ايدوب ستر ايدر وخلقه كوستر مز پس ستر ايتمك شهود دنصكره اولق اعتباريله آخر اطلاق اولندى يقول الله تعالى يوم القيمة سترتها عليك فى الدنيا وانا اغفرها لك اليوم قال آدم لنبينا عليهما السلام ليلة المعراج انت خير الناس لان الله تعالى فضحنى بقوله وعصى آدم وستر على امتك (قال الشيخ سعدى) پس پرده بيند عملهاى بد ❊ هم اوپرده پوشد بالاى خود (كشاف الكروب) جمع كربة بالضم وهى الحزن يأخذ بالنفس قال تعالى وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له الا هو) اى ان يصبك بمرض اوشدة اوفقر وبو صله اليك فلا يرفعه عنك ولا يزيله الا هو تعالى وحده (بعدذا) حزن والم وجدانياتدندر وليكن بشره ده اثرى ظاهر درنتكيم فرح وسرور دخى بويله در پس حقك اثر كشفى ظاهر اولمغله ظاهر اطلاق اولندى (شيخ اكبر) قدس سره الاطهر وهو محيى الدين ابو عبد الله محمد بن على العربى الطائى الحاتمى الاندلسى ولد بمرسية من بلاد اندلس ليلة الاثنين السابعة عشرة من رمضان سنة ستين وخمسمائة وتوفى ليلة الجمعة الثانية والعشرين من شهر ربيع الاخر سنة ثمان وثلاثين وستمائة بدمشق ودفن بالصالحية وله من المصنفات اكثر من خمسمائة والفصوص روح والفتوحات قلب قال الشيخ فى الفتوحات انما فرقنا بين الاشارة والتحقيق لئلا يتخيل من لامعرفة له بما اخذه اهل الله انهم يرمون بالظواهر وحاشاهم من ذلك بل هم القائلون بالطرفين وكان شيخنا ابو مدين يقول الجامع بين الطرفين هو الكامل فى السنة والمعرفة ❊ يقول الفقير نبهه الله المقتدر رأيت حضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر فى بعض المنامات الصادقة قد اقبل على وهو رجل معتدل القامة

اسمر اللون وقد اهزم الشيب خده فقبل فمي وقبلت قدمه المباركة والحمد لله على نفخ الروح وفتح باب الفتوح وكم ترى وتسمع في حقه انكارا بل اكفارا حيث يقولون الاكفر بدل الاكبر ومعناه عندنا معاشر الصوفية اشد كفرا بالطاغوت وهو محض الايمان قال تعالى (ومن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها) ومن هذا المسلك قول الشيخ في بعض رباعيته ❁ وجنة الفردوس للكافر (وقوله) من لم يتم كفره لم تكمل حقيقته ❁ وقد استوفينا الكلام في حقه بما لا مزيد عليه في كتابنا الموسوم بتمام الفيض وعند مجتازي الى بلدة قونيه بعد الاياب من جزيرة قبرس زرت مرقد حضرة الشيخ صدر الدين محمد بن اسحق بن محمد قدس سره ودخلت حجرته المتصلة بالجامع المنسوب اليه فرأيت على ظهر الفصوص الذي كتبه بخطيده امضاء واشارة بقلم الشيخ الاكبر وصورته هكذا ❁ قرأ على هذا الكتاب من اوله الى اخره الولد العارف المحقق المشروح الصدر المنور الذات محمد بن اسحق بن محمد القنوي مالك هذا الكتاب واذنت له في الحديث به عني وكتب منشيه محمد بن العربي في غرة جمادى الآخرة سنة ثلاثين وستمائة انتهى (لمحرره) دلايل شيخ اكبر نافهٔ آهوی عالمده ❁ مشام جان كشاد اولان قتنده مسك اذفر در ❁ كورن صاحب بصيرت آنى ياخود بى توقف در ❁ بوخاك تيره يى زر قلمغه كبريت احمردر ❁ وياخود پرورش ياب نم فيض خدا اولمش ❁ نيستان حقائقده نى پردوق شكردر ❁ ويازم معانيده صونلمش دست حكمتدن ❁ صفا اربابنه حقا كه برابر ساغردر ❁ اوپرسر وسهيدر بوستان فيض مولاده ❁ سردولت نشانى عرش اعلايه برابردر ❁ اوپر كلغنجهٔ تردر عنايت كلستاننده ❁ هزاران عندليب دل آنك بو بيله خوشتردر ❁ او پرشاه جهان كيرمعاتيدر كه عالمده ❁ ندكلو واريسه دل اهلى حكمينه مسخردر ❁ آنك هر فيضى آب جاودان خضره غالبدر ❁ ابندن دائما جارى اولان معناى كوثردر ❁ نوله بو دور عرفان ايچره ختم اوليا اولسه ❁ اومركزده ولايت صانمه كيم غيره ميسردر ❁ جنيد آنك طفيلى بايزيد آنك امكدارى ❁ شهاب ونجم اكا قنبر او عالى ذات حيدردر ❁ او پرمفتى معنى قاضى شهر ولايتدر ❁ آنك امضاوحكمن طوتمين معتيده كافردر ❁ هله بن بيلديكم حقى بو كون عقليله كشفيله ❁ ولايت اهلى هب طفل صغير شيخ اكبردر (هو الاول كه آندن كلدى موجود) يعنى حق تعالى مبداء سلسلهٔ كائنات اولمغله اول اطلاق اولندى زيرا عقل اولك وجودى آندن مستفاض وسائرلرك دخى عقل اولدن مستفاددر (هو الآخر كه آنى بولدى موجود) يعنى ترتيب سلوكه نظر اولنسه ومنازل سائرينك مراتبى ملاحظه قيلنسه معرفت حق منزل اقصى وآخر درجات العارفين در فهو آخر بالاضافة الى السلوك اول بالاضافة الى الوجود فمنه المبدأ اولا واليه المرجع والمصير اخرا وايضا هو الاول باعتبار بدأ السير نزولا والاخر باعتبار ختم السير عروجا (هو الظاهر كه ظاهردر صفاتى) زيرا جميع موجودات واثارانك صفاتنه مظاهردر پس صفات ظاهر وصفاتك محتوى اولديغى ذات غيبدر زيرا بحسب الظاهر كورينن خلقدر حق دكلدر (مغربى) آنچه اوعالمش همى خواند ❁ عكس رخسار تست در مرآت ❁ وانچه اوآدمش همى داند ❁ نسخهٔ عالمست ومظهر ذات ❁ وهو الظاهر بحسب النظر الى الوجود الحق وهو الباطن بحسب النظر الى الوجود الخلق وهذا اما قالوا ان ظاهر الحق سبحانه باطن الخلق وباطن الخلق ظاهر الحق لان الهوية برزخ بينهما لا يبغيان وبالنظر الى الحق هوية الهية وبالنظر الى الخلق هوية كونية وايضا هو الظاهر ان طلبته من خزانة العقل بطريق الاستدلال وهو الباطن ان طلبته من ادراك الحواس وخزانة الخيال (عيان استر ايسك آنى نهان اول) يعنى كندى وجود كدى خلوت يول واوصاف بشريه وغواشى خلقيه دن مجرد اول زيراسن كندى نفسكه وجود اضافت ايتدكچه وجود حقيقى يوزين كورمزسن وسنده بنلك برزخى واراينكن حقيقت منزلنه ايرمزسن ايمدى حقى عيان كورمك استين ابتدا كندينك وجودندن نهان اولاور ورؤيت ديدارله شرفياب اولمق ديلين اولا فنا فى الله سرن بولاور (شيخ افتاده) اهل عرفان ديديلرسن چقنجه آره دن ❁ بيله مزسن كيمدرر كندوبى نهان ايلين ❁ بو بيتك تحقيق كذرا ايتمشدر (هدايى قدس سره) كيمسه يه اولمزدن اولك كوستر ميوب ديدارنى ❁ ايركورب باقى حياته ايلك صكره شاد ايدن (نهان استر ايسك انى عيان اول) يعنى صفات حقله ظاهر اول ونعوت الهيه ايله تخلق سرن بول (بعد ذا) مصرع اول لا اله سرنه اشارتدر كه مقام خلوتدر بو مقامده حق عيان وظاهر وخلق نهان وباطن اولور ومصرع ثانى الا الله سرنه اشارتدر كه مقام جلوتدر بو مقامده حق نهان وباطن وخلق عيان وظاهر اولور اولكيسى فنا فى الله سرى وايكنجيسى بقا بالله صورتيدر تفصيلى بالاده بيان اولنمشدر (ايكيسندن دخى بالذات مقدس) يعنى حقه ظاهر وباطن اطلاق ايتمك بحسب المراتب وباعتبار النسب والاضافاتدر وبراى تفهيم وتعليم سويلنور الفاظدر يوخسه آنك كندذاتى ظهور وبطوندن فى الحقيقه منزهدر تكيم محمديه اواخرنده كلسه كركدر وحق تعالينك نسب واضافات جهتندن مدرك و وحدت وتجرد جهتندن غير مدرك اولديغى يوقاروده ذكر اولنمشدر

(لمحرره) خدادر مبدأ عالم ❁ هو الاول هو الآخر ❁ آنكله زنده در آدم ❁ هو الباطن هو الظاهر ❁ اكر جن واكر انسان ❁ مسخر امرنه هر جان ❁ نه استرسه ايدر اول آن ❁ هو الحاكم هو القاهر ❁ تجلى ايتدى اسمادن ❁ كورندى بونجه اشيادن ❁ وار آكاه اول بو معنادن ❁ هو الحاضر هو الناظر ❁ ايدوب سالكلرى ارشاد ❁ وصالى ايله قيلدى شاد ❁ المدن ايلدى آزاد ❁ هو المولى هو القادر ❁ عيوبه باقمز اول مولى ❁ قصوره قالمز اول اعلى ❁ اودر حقى قوله اولى ❁ هو الغافر هو الساتر (نور عينين) جسم وجان كوزلرينك نورى زيرا جمالنه نظر ايدنلرك كوزنك نورى وكوكلنك سرورى افزون اولوردى وكتوردكى نورله مهتدى اولنلرك چشم جانى روشنالق بولوردى (عيسى وخضر والياس) قال بعضهم بينا انا اسير باردن اذا نا برجل فى ناحية الوادى قائم يصلى وسحابة تظله من الشمس فقلت يرحمك الله من انت قال الياس النبى قلت ادع لى (فقال ياحى ياقيوم ياهيا اشراهيا ثم قلت كم من الانبياء فى الحيوة قال انا والخضر وادريس وعيسى قلت هل تلتقى انت والخضر قال نعم فى كل عام بعرفات قوله آهيا اشراهيا اى الازلى الذى لم يزل وهيا شراهيا لحن وخطأ كما فى القاموس (بعدذا) خضرك نسبى ونبوتى وحياتى روح البيان نام تفسيرنده سورهٔ كهفده مفصلا بيان اولنمشدر (طيبات) طيبه نك جمعيدر طيب اصلنده پاك وارى نسنه يه ديرلر خبيثك خلافيدر بوراده مراد امداد واعانه در تنكيم بيت آتى بو معنايى ناظمدر (قراده خضر اوله دريا ده الياس) يعنى خضر اهل برك والياس اهل بحرك امدادنده اوله ولكن انسان العيونده وبعض تفاسيرده قراده الياس ودريا ده خضر اولمق اوزره يازلمشدر وجه بودركه خضرك آب حيات نوش ايتمسى وموسى عليه السلامله مجمع البحرينده دريا كارنده ملاقاتى وسفينه سوار اولمسى بحر اهلنك اعانتنه موكل اولديغن مشعردر والياسك سمند سوار آتشين اولديغى براهلنك امدادنه مأمور اولمسن مخبردر زيرا سمندمراكب بردندر وبردخى آتش ايله خاك ميانده قابضيت مضاسى جهت جامعه در سؤال اولنورسه كه خضر والياس عليهما السلامى ارباب احوال اكثريا قراده مشاهده ايدرلر پس دريا امدادنه حضور نوجهله درجواب بودركه ارواحه وروحانيتى غالب اولوب تمثلاته قادر اولنلره كوره بعد مسافه يوقدر بلكه بوتن دنيا نصب العينلرپس نيجه ديلرلرسه اقطار ارضده متصرف اولورلر وآن واحده مواضع متعدده بولنورلر (دجال) من دجلت البعير اذا طليته بالقطران ومنه سميت دجلة لانها غطت الارض وسمى دجالا لانه يغطى الارض بكثرة جموعه وقال آخرون بل يغطى على الناس بكفره كما فى تهذيب المصادر وذكر فى القاموس وجوه اخر فلتطلب هناك (اقحام) فايله اولورسه ابسم ايتمك معناسنه دريقال اقحمه فلان اذا اسكته والفرق بين الاقحام والالزام ان الاقحام يتعلق بالسائل يعنى لو اعجز السائل المعلل يقال اقحمه اى اعجزه كما يعجز امى عن التكلم ولو اعجز المعلل السائل يقال الزمه واكر قافله اولورسه ادخال معناسنه دريقال اقحم نفسه فى التهلكة اى ادخلها والقاها فيها دجالى تهلكه يه القا وادخال ايتمدن مراد آتى اهلاك ايتمكدر (بعدذا) فايله اولمق الزام لفظنده وقافله اولمق معنايه مناسبدر وليكن بو مقوله مقامده الزامدن دخى مراد قتل واهلاكدر (نكم عيسايه دندى ودينلدى) يعنى نصارى طائفه سى حضرت عيسى حقنده بعض امور خارقه دن اوتورى ابن الله ديدكلرى كبى فخر عالم حقنده دخى نيجه لر ضلالته دوشوب خلاف واقعى اسناد ايدرلردى ❁ تنكيم منصور حلاجك بعض اصحابى منصور قتل اولنمدى ولكن شبهى اعداء اللهدن برعدو اوزرينه القا اولندى ديو دعوى ايلديلر وبو خصوصده افراط واطرا فيلديلر وفى الحديث (لا تطرونى كما اطرى عيسى ابن مريم وقولوا عبد الله ورسوله) الاطراء مجاوزة الحد فى المدح والكذب فيه اى لا تجاوزوا الحد فى مدحى كما بالغ النصارى فى مدح عيسى حتى ضلوا وقالوا انه ولد الله تعالى الله عن ذلك ولكن قولوا فى حقى انه عبد الله ورسوله ولذا قدم عبده فى التشهد على قوله رسوله نفيا لقول اليهود والنصارى فان اليهود قالوا عزير ابن الله والنصارى المسيح ابن الله فنحن نقول عبده ورسوله (وصله لقايه) يعنى عالم فنادهاهل عالم ملكى ارشاد ايلديكى كبى عالم بقاده دخى اهل ملكوتى ارشاد ايليه وهر مخلوقك استعدادنه كوره حقه وصول ولقاسنه سبب اوله وايكى جهان خلقى آنك قدومى ايله شرف بوله اكرچه كه عالم ملكده دخى ملكوت اهلنى ارشاددن خالى دكل ايدى زيرا هر نه زمان اهل ملكى ارشاددن اهل ملكوتى ارشاده انتقال ايتمك مراد ايلسه ارحنى يابلال بيوررردى وهر بار كه اهل ملكوتى ارشاددن اهل ملكى ارشاده تنزل ايتمك ديلسه كلمنى ياحميراء ديردى وخطبه ده اولان جلسه وقيام ملك وملكوت اهلنى ارشاد وتنزل وترقى صورتيدر وجه دخى بودركه آخرت فخر عالمه خيرلو ايدى كما قال تعالى (والآخرة خير وابقى وللآخرة خير لك من الاولى وما عند الله خير للابرار) وبردخى سر خلافت ووراثت ايچوندر زيرا خليفهٔ پيغمبر اولان كمسنه ايامن كان امتى حفظ ايدر وآنك حكمت ومعرفتنه وارث اولور وبو وجهله علماء امت فضل خلافت ووراثت بولور وبردخى فخر عالمك حياتى خيرلو اولديغى كبى مماتى دخى خيردر زيرا بيورمشدركه (حياتى خير لكم ومماتى خير لكم)

قالوا هذا خبرنا فی حیاتك فاخبرنا فی مماتك قال تعرض علی اعمالكم كل عشیة الاثنین والخمیس فما كان من خیر حمدت الله تعالی وما كان من شر استغفر الله لكم وقال علیه السلام اذا اراد الله رحمة بامة قبض نبیها قبلها فجعله لها فرطا وسلفا) و بردخی بودر كه فخر عالم وفاتنه دعا ایتمش ایدی پس دعاسی مستجاب اولدی كما قال علیه السلام اللهم الرفیق الاعلی وقال یوسف الصدیق علیه السلام (توفنی مسلما وألحقنی بالصالحین (چومهر یدی طلسم كائناته) طلسم فتح طاایله در كسرله غلط مشهور قیلندندر ومعنی الطلسم عقد لایحل وقیل هو مقلوب اسم مسلط لانه من جوهر القهر والتسلط كذا فی مفتاح السعادة طلسمك انواعی كتب اكسیرده بیان اولنمشدر (بعدذا) طلسمك كائناته اضافتی بیانیه در زیرا بو كلامده اسمانك حقائقی خزانه ده محفوظ اولان اموال نفیسه یه وصور واشكال عوالمی طلسمه وفخر عالمی اول طلسم اوزرینه ضرب اولنان مهره تشبیه واردر خزانه ده اولان اموالك یغماسی كلید اوزرینه ضرب اولنان مهرك زوالنه منوط اولدیغی كبی عالم كبرای صورتك دخی تبدلی فخر عالمك وفاتنه موقوفدر یعنی قیام ساعت امر محتوم اولمغله فخر عالمك وفاتی لابددر كه تدریجله اشراط ساعت ظهور ایلیه ونظام عالم خلل پذیر اولوب اسماء الهیه نك صوز واشكالی پریشان اوله زیرا سلطانك وفاتی سبب فتنهٔ رعایا و بلكه باعث اختلال اقالیم و برایادر فافهم جدا (كه روح اولمشدی جسم ممكناته) بو كلامده جمله ممكناتی علوی اولسون سفلی اولسون جسمه وفخر عالمی روحه تشبیه واردر زیرا جمله اسمانك قیامی اسم اعظم ایله در جسدك قیامی روحله اولدیغی كبی (كمالن كوستره عالمده بالذات) حقك كمالی جمال وجلالیدر كه فخر عالم بوزندن ظاهر اولمشدر یعنی حقه كمال اوزره اول آینه در غیری دكل (بونده) یعنی عالم دنیاده (دوراو آیات) وحدت حقه وصدق رسالته نشان اولان خوارق عادات كرك قرآن ذی شان وكرك سائر معجزات (كنج نهانی) كنج كاف فارسیله خزینه در نهان خفیدر كاه اولور آخر نه بر یازیاده ایدوب نهانی دیرلر ینه اولیكی معنایی افاده ایدر تمام وتمامی كبی بوراده یانسبت ایچوندر كنج نهانیدن مراد كنت كنزا اسرار یدر (صلاتیله سلام اولسون هزاران) الصلوة من العبد طلب التعظیم لجناب رسول الله صلی الله علیه وسلم فی الدنیا والآخرة فمعنی قوله اللهم صل علی محمد اللهم عظمه فی الدنیا باعلاء ذكره واظهار دعوته وابقاء شریعته وفی الآخرة بتشفیعه فی امته وتضعیف اجره ومثوبته كذا فی شرح الكشاف سلامك معناسی سبقت ایتدی هزاران هزارك جمعیدر بیك معناسنه الف كبی بوراده جمعیت مجرد تكثیر ایچوندر (یاران) یارك جمعیدر دوست و یولداش معناسنه بوراده اصحاب مراد اولنور بیت آتیده عموما آلنه قرینه سیله اكر بوقرینه اولمسه یارانی اصحاب وتابعین وتبع تابعینه تعمیم ممكن ایدی مكر آل لفظی آل رسول اولان ساداته تخصیص اولنه فافهم (اهل) مراد اهل بیت رسولدر ازواج مطهره اولسون غیری خواصی اولسون حضرت فاطمه وحسنین كبی رضی الله تعالی عنهم تتكیم بالاده بیان اولنمشدی قال تعالی (انما یرید الله لیذهب عنكم الرجس اهل البیت ویطهركم تطهیرا) المراد باهل البیت فی هذه الآیة خواص بیت النبوة مطلقا عند الاكثر (تحیات) تحیتك جمعیدر اصلده آفاتدن سلامت معناسنه در صكره عرف شرعده سلام ودعا معناسنده استعمال اولندی (آل) اتباع معناسنه دز یعنی اهل ایمان پس آل رسول فخر عالمك دینی وملتی اوزرینه اولان كیمسه لردر كرك آنك عصرنده اولسون وكرك سائر اعصارده اولسون كرك آنك نسب طاهرندن اولسون وكرك اولمسون وآنك دین وملتی اوزره اولینلر آل واهلندن دكللردر ابولهب وابوجهل كبی ذكره القرطبی فی تفسیره (بعدذا) آل عباء بش عدد كیمسه اوزرینه اطلاق اولنور كه بو بیت آنلری جمع ایدر ❁ آل العباء رسول الله وابنته ❁ والمرتضی ثم سبطاه اذا اجتمعوا ❁ اصلی بودر كه بركون فخر عالم سیاه عبا كیوب طشره چیقدقلرنده حضرت فاطمه رضی الله عنها كلدی فخر عالم آنی عبا ایچنه الدی بعده حضرت علی رضی الله عنه وبعده حسن وحسین رضی الله عنهم كلدیلر و بونلری دخی بر بر ذكر اولنان عبا ایله پوشیده قیلوب (انما یرید الله لیذهب عنكم الرجس اهل البیت و یطهركم تطهیرا) آیتن تلاوت بیوردی بو سببدن بو مجموعه آل عبا اطلاق اولندی (بعدذا) ناظم تحیاتی تعمیم ایلدی زیرا (اذا صلیتم علی فعمموا) حدیثی موجبنجه فخر عالمه صلات وتحیاتك كمالی آل واصحابنه دخی صلات وتحیاتی اكا ضمله در پس یالكز اللهم صل علی محمد دیمكده نقصان واردر وعلی آل محمد دخی دیمك كركدر وذكر اولنان خبری علماء دین اوائل تألیفاتده حدیث صحیح اولمق اوزره درج ایتمشلردر وقال فی المقاصد الحسنة لم اقف علیه بهذا اللفظ و یمكن ان یكون بمعنی صلوا علی وعلی انبیاء الله فان الله بعثهم كما بعثنی انتهی (لمحرره) ای وجودی بوستان وحدته سرو سهی ❁ منتهای قدی طوبای چناندن منتهی ❁ سنسن اول رونقفزای روضهٔ توحید كیم ❁ غنچهٔ اسرار هوسندن كشاد اولدی زهی ❁ مقعد صدق وصفاده ایلیوب دائم قرار ❁ كلشن فیض خدا اولدی دلك نزهتكهی ❁ ایلدك سنده جهان فانیه آخر وداع ❁ قلب پاكك اولدی چون

سر بقانك آكهی * روح ایدی جسمك وجود كائناته سر تسر * چونكه نقل ایتدك جهاندن قالدی كو یاتن تهی * خضر والیاس نبی ایكی امكدار كدر ر * كاه دریا كوزایوب صحرایی كشت ایلر كهی * امتك اولماغیچون بولدی بقا جسم مسیح * اولمشیكن زمرهٔ روحانیانك اشبهی * آل واصحابك سنك سر حلقهٔ عشاقدر * اولدیلرسن شاهك آنكچون مقیم در كهی * صد سلام اولسون سكا اصحابكه اتباعكه * نور بخش اولدقجه چرخك كوكب ومهر ومهی * قلب حق بولمدی عشقكدن اوزكه محرمی * بوقدر ر بو بولاده آندن غیری آنك همرهی * اللهم صل وسلم علی سیدنا محمد وعلی آله واصحابه اجمعین واوصل منا الی روحه الطیب الطاهر من التحیات ما یحیط بكل حین *

فصل فی الصلوة علی النبی علیه السلام

ای كوكل واهب عقل معقولات — ای كوكل واهب علم معلومات
روشن ایله كه صغمز ادراكه — غمز ایدر اوجده سرنی ذرات
وارلغینه بو پیر وكوك شاهد — بر لكینه جمیع شیٔ آیات
شش جهتدن وجودی مستبعد — چار عنصردن اولدی خالی ذات
غیرتندن جهانه صغمدی غیر — نور حق اولدی پس وجودیات
اچدی ناكه جمالی پردهٔ سنی — صاچدی عالم یوزینه آب حیات
قنی عاشق كیم اكلیه رازی — دله كلمز كه خرج ایدم اصوات
جام كیتی نما دوزتدی سنی — سنده بیلدیردی علم غیبیات
منظر ایتدی سنی كمالینه — قیلدی مظهر كه ظاهر اوله صفات
پیر وكوك ساكه نقطهٔ موهوم — عرش برشمه ذره موجودات
قودی یلدهٔ كرامت عیسی — هر سحر عالمه صاچر نفحات
دوشه دی بو زمردین فرشی — ویردی صودن حیات بعد ممات
قصدی سنسن سكا قیله اعطا — حوردیدار وروضهٔ جنات
قدری كیم ویردی قدرنی بیلسن — كونلرك عید وكیجه‌ك قدر برات
شاهی سورمه بو نطعه كبریله — اوله سن بر پیاده‌یه شهمات
باقه دنیا یوزیكه كلدوكنه — دونه یوزی وزهر اوله لذات
كیمه ویردی امان وامنیت — كیمه صوندی بو ملكه توغ وبرات
قنی یوزلركه زاریدی عالم — نوادی دیلار دوكردی قندنبات
كرمه كوكسك جهانه الدائمه — حسنه ماله باعمره وارمی ثبات
فلكی دوزدی سرنكون برجام — ایچوروب عالمه شراب وفات
شرقه غربه بنم دیبنی كور — طپراغ ایچنده یردیلن حشرات
بوكاكلن بنم دیدی كتدی — قیلمدی بیری سوزنی اثبات
ذره ذره یاتور تراب ایچره — منتظرلركه عرض اوله عرصات
غافل اولمه چو بویله دز عالم — قالی ترك ایله بوله سن حالات
امر شرعه مخالفت زنهار — اولمسون سنده اصلا منهیات
عقل كوكلك واریسه طوت وحدت — كلمز ایسه بوكل جزئیات
كمبنیك چو رسه یك جهتن — عكس دوشمشدر آكاست جهات
چاره بیچاره لكدر ر ناچار — ایرمز آكا چو فكر ایله غایات
بیكده بیری قولاغمه كیرمز — اون ایكی علمی دكلدم كرات
ظاهرا وردی ذكر قدوسی — باطنا فكری زخمهٔ نغمات
ساعت ولحظه قورمیم خالی — قیلیم آه ودرد له كلمات
نفس النده الهی قومه اسیر — عشق الندن كركز اصلا نجات
قومهٔ بوخمدی یازیجی اوغلی — محمد ویر محمده صلوات

ای كوكل واهب عقل معقولات * ای كوكل واهب علم معلومات) بو بیت مابعدنه مرهوندر یعنی ای كوكل معقولانه

تعلق ایدن عقلی ومعلوماته تعلق ایدن علمی هبه وانعام ایلین الله تعالی (روشن ایله) و بو خصوصده شبهه لنمه که
کنهی اوزره عقل وادراك دائره سنه صغمز بلکه عقلا بطریق الاستدلال وکشفا بطریق العیان معلوم ومرئی اولدیغی
الوهیت دیدکاری مرتبه یه دکدر کما قال تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله) فافهم والعقل مأخوذ من عقال البعیر لمنع ذوی
العقول من العدول عن سواء السبیل وهو الصحیح انه جوهر یدرك به الغائبات بالوسائط والمحسوسات بالمشاهدة
وافرق بین العلم والعقل ان العلم افضل من العقل لانه مقصود لذاته والعقل مقصود لغیره والمراد هو العلم المقرون بالعقل
والا فلا شك فی افضلیة العقل لانه جوهر والعلم عرض من اعراضه هذا بالنسبة الی علم المخلوق واما علم الحق تعالی
فنسبته ذاتیة ولا یقارنه العقل لانه کونی کما لا یخفی (بعدذا) هبه لفظندن منفهم اولور که عقل وعلم حقیقتده کسبی
دکلدر وعقل تقدیم اولندی زیرا کمالات علمیه وعملیه نك مبدئی وتکلیفات شرعیه نك منطیدر و بو عقل هبه نك
معناسی بودر که وجود انسانیده ترکیب اولنوب انسان انکله سائر حیواندن ممتاز اولمشدر و بو عقل اول ما خلق الله
العقل حدیثنده ذکر اولنان عقل دکلدر زیرا او عقل کلی و بو عقل جزئیدر یعنی انسانك خلقتندن مدت طویلدنصکره
خلق اولنور ولکن عقول انبیا وکمل اولیا ایله عقول عامه مابینده فرق عظیم واردر ارواحده اولان فرق کبی
زیرا ارواح جزئیه ترکیب بشریدنصکره درارواح کلیه ایسه مقدمدر و بو مقامی فهم ایتمه صعوبت واردر والله
الوهاب (عمز یدر اوجده سرتی ذرات) غمز کوزله وقاشله اشارت ایتمکدر (ذرات) ذره نك جمعیدر زیاده کیچرك
قارنجه وشعاع شمسده کوریلن اواجق غبار معناسنه واصحابدن ابوذر بوندن مکنیدر یعنی اکرچه جمله ذرات حقك
سرنه اشارت ایدر زیرا بو اشیا مظاهر اسما واسمادخی مجالی ذاتدر ولیکن حقیقتده ذات ادراك اولنمز بلکه ظهوری
قدر ادراك اولنور فافهم (لمحرره) تیر غمزه نك سنك اولوب دلدوز * قدمی بو کدی ای کمان ابرو * شب زلفکده قلشم
حیران * اه بیلم اوله می روزی رو (وارانفینه بو بیر و کوك شاهد) زیرا عدمدن وجود صادر اولمز علوی اولسون سفلی
اولسون (برلکینه جمیع شیء آیات) کما قالوا * فی کل شیء له آیة * تدل علی انه واحد * بو مقامك تحقیق بودر که
هر شیئده جهت کثرت وجهت وحدت واردر مثلا جسم انسانده کثرت بودر که اعضاسی متعدد در سمع و بصر و ید
ورجل کبی ووحدت بودر که اصلی جسم واحددر تنکیم بردرختك هرچند شعبه لری بسیار اولسه ده ینه اصلنك
وحدتی سببیله یراغاج دینلور ایکی دینلمز و بردخی جسمك نهایتی جزء لایتجزی در پس هر جسمده بالحسب الاصل
وبالاعتبار النهایة وحدت واردر بو معنایه بناء الواحد لا یصدر عنه الا الواحد دینلور وجسمك وحدتی حقك وحدت
وجودنه دال اولمش اولور ور وحده کثرت بودر که اعضاده تأثیرنك ظهورنده افعال وصفات جهتندن تعدد
واختلاف واردر ووحدت بودر که جسم کبی اصلی واحددر بلکه انك جهت وحدتی جسمه غالبدر زیرا جسمك
تعدد اعضاسی ظاهردر فاما اثار روحك اعضاده ظهورنی دکه کس بیلمز بلکه جمله ناس وحتی صبیان بیله وحدتنه
قائلدر و بوذکر اولنان شخص واحده نسبت ایله در کثرت ووحدت عالم دخی بو کاقیاس اولنه یعنی عالم کبرایه نظر
اولنسه اجسام وارواح متعددر ولیکن مماثلات اولمغله اجسامی جسمیت وارواحی روحیت جمع ایلمشدر بو معنایه
بناء واحددر مثلا جمیع افراد انسان مابینده انسانیت دیدکاری معنی جهت جامعه درشویله که انسان برنوعدر
دینلور و بو وحدتنه کثرت افرادی ضرر ویرمز زیرا کثرت وتعددی تشخص وتعین ووحدت وتفردی تحقق وهویت
حسبیله در پس جهت جامعه ایله برنوعه کوره بحسب الحقیقه بو وحدت معتبر اولدیغی کبی جمیع انواعه کوره
دخی بویله در زیرا البته یا جسمیت و یا جوهریت تحتنده داخلدر الحاصل وجود انسانده وغیری حیواندهترکیب
اولنان جسم مثلا اکرچه ظاهرده متعددر ولیکن برکورر پس تعددی عالم کثرتده ظهورنه نظر ایله ووحدت
رؤیتی تأثیر رؤیت عالم وحدتدن وصولی اعتبار ایله در بو معنایه بناء جهت وحدتی جهت کثرتنه مانع اولمز و بو مقامك
امثله سی چوقدر عقل کامل اهلنه ذکر اولنان کافیدر (لمحرره) سودکم بردر ایکی عالمده * بردن اوزکه بکادخی نه کرك *
بره بردر دایل اولان البت * عقلی اولنلره اخی نه کرك (شش جهتدن وجودی مستبعد) یعنی امام وخلف و یمین
و یسار وفوق وتحت دیدکاری جهاتدن وجود حقیقی منزهدر زیرا بو جهاتك ظهوری وجود خلقیدنصکره در
وجود حقی ایسه قدیمدر حین لا لیل ولا نهار ولا کون ولا مکان موجود در پس حادث اولان قدیمه قید اولمز بلکه
قدیم اولان حق اطلاق حقیقی ایله مطلقدر انکچون تفرید دیدکاری مرتبه تجریددن وتجریددخی توحیددن افضلدر
تنکیم تحقیقی کذر ایتمشدر فافهم * سؤال اولنورسه که بو بیتك معناسی ندر که شیخی دیمشدر * شش جهتدن سن
منزهسن ولی سندن طلو * عرش وفرش وفوق وتحت وصاغ وصول و پیش و پس * جواب بودر که بو کلام مراتب
اعتبار ایله درزیرا حقك بحسب الحقیقة والذات تنزهی بحسب التجلی اسمانك ظهورنی مانع دکلدر تنکیم سلطانك

تستر واحتجابی خارجده حکمنك جریانی منافی دکلدر و بونك تحقیقی بیت آتیده کلوران شاء الله تعالی (چار عنصر) خاك وآب وهوا وآتشدر که وجود انسان بودرت اصلدن ترکیب اولنمشدر ولیکن خاك سائر عناصره غالبدر نتکیم جن آتش وهوادن مخلوقدر ولکن انلرك نهادنه کوره آتش سائره غالبدر پس (خلقتنی من نار وخلقته من طین) نشئه لرنده غالب اولان عنصر حسبیله در وبوراده چار عنصردن مراد موالید ثلاثه یعنی معدن ونبات وحیوانك اصلی اولان عناصر بسیطه در که عناصر مرکبه نك یعنی محسوسه نك هیولاسیدر پس حق تعالی برنسنه نك اصلندن منزه اولیجق فرعندن دخی منزه اولور (غیرتندن جهانه صغمدی غیر * نور حق اولدی پس وجودیات) بعض نسخده طلو حق اولدی واقع اولمشدر مآل بردر الغیرة کراهیة مشارکة الغیر فی حق من الحقوق کما للضرتین (وجودیات) اجسام وارواحه شاملدر اجسام کرك کثیف اولسون کرك لطیف اولسون ارواح دخی کرك کلی اولسون وکرك جزئی اولسون یعنی حق تعالی وجود خصوصنده شرکت سومد یکندن بزم عالمده کندی نور وجودی شمعه سندن غیری چراغ او یارمدی پس بو کارخانه نك هرنه جانبنه نظر اولنسه کارکر اولان سر مطلق وکور یتن نور حقدر غیری دکلدر زیرا جمله اشیا مظاهر اسمادر ماسوی الله دیدکاری تعینات اعتباریله در یعنی سالك اولان هویت ذاتیه سرنه واصل اولنجه ترقیده در پس بو تنزلات واسترسالات اول سره نسبت ایله اغیاردر زیرا برازخ ومراتبدر مثلا بر کیمسه وزیری کورسه پادشاهی کورمش اولور زیرا پادشاهك مهری انك النده در ولکن پادشاهی کندی تعیننده کورمك کبی دکلدر زیرا پادشاه حقیقت ووزیرانك خیالیدر پس بو اعتبارله وزیره غیر دینلور منام یقظه نك غیری اولدیغی کبی بو مقامك تحقیقی بودر که الله تعالی هر موجودی براسمه مظهر قیلشدر مثلا عرشی اسم محیطه وکرسی یی اسم شکوره وفلك اطلسی اسم غنی یه ومنازل اسم مقتدره وسماء کیوانی اسم ربه وسماء مشتری یی اسم علیمه وسماء مریخی اسم قاهره وسماء شمسی اسم نوره وسماء زهره یی اسم مصوره وسماء عطاردی اسم محصی یه وسماء قمری اسم مبینه وعنصر ناری اسم قابضه وعنصر هوایی اسم حیه وعنصر مایی اسم محیی یه وعنصر ترابی اسم ممیته ویا تکوینه ومعدنی اسم عزیزه ونباتی اسم رزاقه وحیوانی اسم مذله وملکی اسم قوی یه وجنی اسم لطیفه وانسانی اسم جامعه مظهر ایلمشدر پس شول بصیرتدن که پرده تعین زائل اولوب بو حقائق کماهی مکاشفه ایلسه توحید حقیقی اهلی اولور ومظاهر یوزندن اسماء الهیه یی مطالعه قیلور ونظرنده حقدن غیری قالمز زیرا ذکر اولنان اسمانك هر بری حقه مضافدر وهر برنده بالقوه اسم اعظم سری موجوددر یعنی اصل ظهورده جمیع اسما برابردر انکچون (اذفی کل ذرة مافی الکل من اسرار الظهور بلا زیادة ولا نقصان) دینلمشدر ولیکن مراتب ظهوردد تفاوت واردر مثلا بالاده ذکر اولنان مظاهر اسمانك ظهوری انسانك ظهوری کبی دکلدر زیرا انسان بالفعل اسم جامعه مظهردر انکچون فخر عالم صلی الله علیه وسلمده جمیع کمالات تجلی ایلدی وظهور بولدی اکرچه بحسب النظر الظاهر حقك اسما وآثارندن غیری مرئی ومشهود یوقدر ولیکن انسانك سری اون سکز بیك عالمدن تنزل ایدوب بو صورت رحمانیه یه کیرمکله بحسب السلوك بو اسمادن ترقی ایدوب هویت صرفه عالمنه عروج لازمدر زیرا هویتك ماتحتی اولان تعینات کلیه وجزئیه مراتب ومنازلدر سالك ایسه منزل المنازله رسیده اولمدقجه فی الحقیقه برزخدن واغیاردن خلاص اولمز وبر اسمك بندنه دوشوب اسم جامعك تفصیلی اوزره سرنه وصول بولمز انکچون (لا یمسه الا المطهرون) بیورلمشدر والاشارة فیه ان الهویة الذاتیة لا یمسها الا المطهر من دنس التعلق بالتعینات مطلقا وفی صیغة المفعول اشارة الی ان فاعل التطهیر هو الله تعالی فلیس للمرء تطهیر نفسه ولا تطهیر غیره الا باذن الله تعالی * سؤال اولنورسه که جمله ظهورات کونیه تجلیات اسماء الهیه اولیجق اخس مظاهر اولان قاذورات وامثالی نوجهله توجیه اولنور * جواب بودر که بو مقامده شیخ ابو مدین مغربی قدس سره بیورمشلردر که * لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته * پس وجود له هذا الموجود وظهور له هذا المظهر که میانده فرق ظاهردر فان الذات الاحدیة مقدسة فی ذاته وبو مقامده نیجه لر الحاده ونیجه لر غلطه دوشمشلردر فهمی غایت صعبدر عهد مأخوذ اولمسه ایدی دخی تفصیل اولنوردی (فایاك والتعدی عن طورك من الادب فانه یوجب غضب الرب) الحاصل برموجودك وجودی وظهوری حقدن اولمغله کندی حق اولمق لازم کلمز نتکیم اصطبل سلطانی خدمتنده اولان سائس سلطانك بعض ظهوراتیدر ولکن بو ظهوردن سلطانك عینی اولمق اقتضا ایتمز سلطان نفسنده انك متصف اولدیغی معنادن مبرادر پس اکرچه اون سکز بیك عالمده انسان مرتبه سنه کلنجه مراتب قوزاش وهر مرتبه ده بردرلو ظهور کورلمشدر ولکن بو ظهورات وتنزلات حقك کندی ذاتنده اولان علو وتنزه وبراءتی مانع دکلدر انکچون ومن مشی علی المراتب لم یعثر دینلمشدر شش جهت حقدن طولو دردیدکاری ظهورات اسمایه کوره در

حقك كنه وحقيقت ذاتنه كوره دكلدر ذاتنه كوره اولسه كل متحير اولمزلردى وناظم قدس سره ترتيده اصابت ايدوب اولا
حقك كنه ذاتى ادراكه صغمديغن بيان ايلدى زيرا بو مرتبه ده حقه ظهور بوقدر وثانيا جميع وجوديات نور حق
اولديغن تحرير قيلدى زيرا مرتبهٔ اسماده جمله سى تجليات حقدر وفخر عالمدن ايلهٔ معراجده ربكى كوردكمى ديو سؤال
ايتدكلرنده (نورانى اراه) بيوردقلرى مرتبهٔ اولى يه ناظردر زيرا حقه نسبت واضافاتدن تجردنه كوره علم ورؤيت تعلق
ايتمز والله تعالينك (الله نور السموات والارض) بيوردينى مرتبهٔ ثانيه يه ناظردر زيرا مقصود نور متعينى بياندر
سؤال اولنورسه كه فخر عالم بر جاريه يه سؤال ايدوب اين الله بيوردقده جاريه دخى فى السماء ديو جواب ويردى صكره
من انا ديو سؤال ايتدكده جاريه دخى انت رسول الله ديدى فخر عالم اول جاريه نك ايمانه حكم ايتدى فقهايه
الله تعالى سماده در ديني اكفار ايتمشلردر ❁ جواب بودر كه بو اعتقاد اوزره اولان كيمسه نك كفرنده شبهه يوقدر زيرا حقه
مكان اثبات ايتمش اولور حق ايسه كندى ذاتنده مكاندن منزهدر اكرچه (الله نور السموات والارض) موجبجه
هر بره نورى سار يدر طائفهٔ عرب اهل لسان وسليقه اولغله متشابهات مقوله سنى يعنى حقه كوره نزول مجئ وضحك
وغضب وامثالنى حقيقتنه حمل ايتمزلردى پس حق سماده در ديسه لر مراد لرى آثار ارضيه نك ظهوريندن افلاك
علويه نك تأثيراتى مبدأ در ديمك ايدى زيرا احكام واوامر عرش اعلى طرفندن نزول ايدر فخر عالم انلردن بو تأويله
عالم اولمغله كفرلرينه حكم ايتمزدى اما هر كس بو حيرتده دكلدر پس سد ذريعه ايچون بو باب منسد اولمق كركدر
بو مراتب ومعانى بى بطريق الذوق والكشف فهم ايتمك مجرد عقل قاصر ايله كردمحمد افندى طريقت محمديه
شرحنده خلط كلام يازمشدر كه كفر محضدر والعياذ بالله تعالى من الزيغ والزلل (لمحرره) كوستر آينهٔ عالم جمال
حضرتى ❁ بيلدير رجعيت آدم كمال حضرتى ❁ غيرتندن صغمدى هركز جهانه غير حق ❁ نور وحدتله ظهور ايتدى
جلال حضرتى ❁ هر كسك حالنجه قيلدى برتجلى اول خدا ❁ سفرهٔ اميده ايرشدى نوال حضرتى ❁ بى جهت
كوزله جمالن شش جهتدن فارغ اول ❁ انفس وآفاقى ترك ايت بول وصال حضرتى ❁ بو تعين برزخنده قالمه جهد
ايت سالكا ❁ ايرهويت بزمنه نوش ايت زلال حضرتى ❁ حيرت كبراده قالدى بونجه ارباب كمال ❁ بيلدى كنهنجه
ذات بى زوال حضرتى ❁ حقيذات وصفاتنده نظيرى يوق حقك ❁ بو يله بيل بو يله وجود لامثال حضرتى (اچدى
ناكاه جمال پرده سنى) كنت كنزا مخفيا حديثنه اشارتدر يعنى اسما وصفاتيله تجلى ايلدى وخفا ظهور بولدى پرده لفظى
تمثيلدر (صاچدى عالم يوزينه آب حيات) بو كلام اول حديثه اشارتدر كه فخر عالم بيوررر (ان الله خلق الخلق فى ظلمة
ثم رش عليهم من نوره) بو راده خلق ايله مراد تقديردر تكيم (خلق الموت والحياة) آينده دخى بو يله در وظلمت ايله
مقصود كون خارجينك عدميدر (معلوم اوله كه جميع اسماء الهيه ذات احديتده مستجن ومخفى و بلكه كثرت اغصان
واوراق وثمار يكدانه نواتده مودع ومدرج اولديغى كبى انلردخى سطوت احديتده مستهلك الكثره ايدى پس
حق تعالى فيض اقدسيله مجموع حقائق اشيايه مرتبهٔ علمده يعنى حضرت علميه ده ثبوت ويردى و بو شيئيت ثبوتيه
بو آينده اشارت واردر ❁ تكيم بيوررر (انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) ولكن بو مرتبه ده شيئيت
وجود بو غيدى ❁ تكيم بيوررر (هل اتى على الانسان حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا) صكره فيض مقدسله
شيئيت وجود اعطا ايلدى تكيم ذكر اولنان رش نور بو معنادن عبارتدر وناظمك كلامنده صاچقى لفظى ايله دخى
مراد بودر وليكن بو نوزدن آب حيات ايله استعاره ايلدى زيرا آب حيات ايله شيئيت وجود بولان مرده لر زنده
اولديغى كبى ذكر اولنان نور الهى ايله دخى شيئيت ثبوت بولان معدومات باسرها شيئيت وجود بولوب اسماء الهيه
بالفعل تنفس ايدر تكيم آدمك جماد اولان جسد طينيسى نفخ روح ايله تنفس ايلدى وعالم ايله مراد حديثده ذكر
اولنان خلقدر كه بالقوه مراد اولنور فافهم حاصل معنى بودر كه جميع عوالم ظلمت آباد نابوده مستور ومخفى ايكن
الله تعالى انلرك اوزرينه نور وجودرش ايدوب صحراى شهوده كتوردى و بو سببله جمال اسمادن پرده يى كتوردى
پس حقائق اشيا لباس ظهور ايله ملبوس اولوب تجلى حاصل اولدى وهر حقيقت ضيق خفادن تنفس بولدى
حرف ايكن كلمه وكلمه ايكن آيت وآيت ايكن سوره صورتنده تجلى قيلدى وهر كس كندى حقيقتنى واسمنى بيلوب
عالم تفصيل وتدبيرده كارنه مشغول اولدى (دله كلز كه خرج ايدم اصوات) خرج دخلك خلافيدر بذل مراد اولنور
(اصوات) صوتك جمعيدر ايكى جسمك تصادمى سببيله تموج ايلين هوايه دير لر فاسك خشبه ضربندن حاصل اولان
هوا كبى وهو عام والحرف مخصوص بالانسان وضعا بو راده اصوات ايله مراد كلماتدر و بو كلامك ايكى معنايه تحملى
واردر اولكيسى بودر كه بو راز دله كلور نسنه دكلدر كه انك حقنده واكا متعلق سوز سويليم ديمكدر (وفى المثنوى)
داند و بوشد بامر ذوالجلال ❁ كه نباشد كشف راز حق حلال ❁ ايكنجيسى بودر كه راز فهم ايدر بر محرم عاشق

بو اسم بی حساب رازسویلره نکته ورمز بیان ایلردم دیمکدر (لمحرره) محرم رازدرون آکله هر نامردی * اچه بی درد
اولنه جانك ایچنده دردی (جام کیتی نما دوز تدی سنی) کیتی نما وصف ترکیبدر کیتی جهاندر نما نونك ضمیله
نمایندندر کوسترمك معناسنه (بعدذا) جام جم وجام جهانما وجام جهان بین برقدحك اسمیدر که انی جم نام
بر پادشاهك زمانده حکما پیدا ایلدیکه بر مملکتك حالنی بیلمك استه‌لر اول قدحه نظر ایدرلر واول مملکتك احوالنی
انده مشاهده قیلورلردی صکره اول قدح داراب بن دارا بن بهمن نام پادشاهه انتقال ایلدی دارا اسکندر ذوالقرنینك
اول ظهوری زمانده مصرده بر بیوك پادشاه ایدی وفات ایتدکده اوغلی داراب انك یرینه تخت نشین اولوب
اسکندر ایله چپ دوشدی هر بار که اسکندر داراب اوزرینه عسکر چکسه جام جم داراب النده اولمغله اکا نظر ایدوب
اسکندرك احوالنه مطلع اولور وبو یوزدن مکر وحیله سنی دفع ایدردی اسکندر دخی دارابك حالنه مطلع اولمغیچون
یانده اولان حکمادن برچاره درخواست ایتدکده حکما دخی آینه یی پیدا ایلیوب اسکندر یه ده برعیل اوزرینه
وضع ایلدیلره آندن اقالیم سبعه یی سیر ایدرلردی بو بهانه ایله اسکندر دارابه ظفر بولوب انی قتل ایلدی آینه اسکندر
وجام جم عالمده مشهودر شعرا فتنده جام جمدن مراد جام باده دراما اهل دل فتنده قلب عارفدر که اسرار غیبیه یه
انکله اطلاع حاصل اولور نتکیم دیمشلردر * درجستن جام جم جهان پیمودم * روزی ننشستم وشبی نغنودم *
زاستاد چو وصف جام جم بشنودم * خود جام جهانمای جم من بودم * معنای بیت محمدیه بودر که الله تعالی سنك
قلبکی اون سکز بیك عالمك اسرارنی کوستریجی جام قیلدی وسنی اسم جامعه مظهر دوزوب جمیع اسمانك صورت
حقائقی انعکاسنه آینه ایلدی الحاصل سنده مشاهده اولنان جمعیت حقائق برمظهردن مشاهده اولنمدی وسندن
بیلنن اسرار غیبیه برنسخه دن بیلنمدی بو خطاب بالفعل انسان کامله وبالقوه انسان ناقصه در (لمحرره) قاله
نقصان ایچنده ای دل وار * دل کامله کورنه سر لر وار * صاف دل اولمغه چون ایند * روز وشب حضرت حقه یلوار
(وله) جام جم استریسك عالمده * قومه الدن کوکل آینه سنی * ایمه آینه‌ده لك مغبر * سیله کور جمله کبر وکینه سنی *
کیمسه باقز یوزینه مرآتك * پاك وصاف ایتمیجه سینه سنی (منظر) نظرکاه (صفات) یعنی صفات الهیه واخلاق
رحمانیه (بیرو کوك سما که نقطهٔ موهوم) زمین وآسمانی نطقه یه تشبیه ایلدی مدور لکده زیرا ایکیسی دخی کری
الشکلدر ونقطه یی موهومیت ایله وصف ایتدی زیرا انسان حقیقتنه نسبت ایله معدوم الوجود وغیر واقع کیبدر
کویا انسان کمالات الهیه ایله اتصافده بر دائره وسیعه وزمین وآسمان اول دائره ده فرض اولنان بر نقطه در وسائر
موجودات دخی بو یله در انکیچون عرش اعظمی بو قدر احاطه سیله بر شعه یعنی بر جزئی نسنه وغیر یلری بر ذره یرینه
فرض ایلدی زیرا بونلرك اسملری جزئیدر وکندیلری دخی متناهیدر انسانك اسمی کلی وجامع وفیضی نامتناهیدر
الحاصل اجسام وارواحك جمله سی عالم خلقدن اولمغله انسانه کوره امر جزئیدر زیرا انسان عالم خلق وعالم امرك
مجموعنی جامعدر وسری جمله یی محیطدر فرضا قلب کاملك بر کوشه سنده نیجه بو زیبك عرش وضع اولنسه بر ذره
دکلو کمز فسبحان الواسع العظیم (قودی یلده کرامت عیسی * هر سحر عالمه صاچر نفحات) ناظم کندی خطیدیله
اولان نسخهٔ مبارکه حج وداع خطبه سنده واقع اولان نفحات لفظنی خاء معجمه ایله ضبط ایدوب کنارنه عطالردیو شرح
ایتمشدر بزه ظاهر اولان وجوهك تفصیلی ذکر اولنان حج وداع فصلنك عنوانده کذر ایتمشدر یعنی حضرت عیسی
علیه السلام روح القدس اولمغله مکرم اولوب نفس نفیسلریله باذن الله تعالی نیجه مرده لر زنده ایدوب اظهار معجزه
ایتدکلری کبی هر سحر هبوب ایدن روز کار وباد صبا دخی نفس رحمانی یه مظهر اولوب عالمه حیات تازه ویرر مقصود
انکله عالم وعالمیان صفا وراحت ونما وبرکت بولدقلرینی بیاندر خصوصا بعض اوقاتده نسیم ایله مشام عشاقه بوی
جنت کلور یسر الله تعالی * بو دوای چشم باشد نور ساز * شد ز بو بی دیده یعقوب باز * دیمشلردر که باد صبا حقدن
استیذان ایدوب بشیرك قدومندن اول حضرت یعقوبه پیراهن یوسفك قوقوسن کتوردی * دیرمی جند بشیر
آی باد برکنعان کذر * مژدهٔ پیراهن یوسف بر یعقوب را * وحضرت یعقوب اولادمده ریح جنت شم ایدوب بیلدیکه
پیراهندندر زیرا پیراهن یوسف اصلده جنتدن چقمش ایدی و بو سببندر که محزون اولنلر باد صبا ایله مستریح اولورلر
وفرقت وغربتده دوشنلر کوکللرنده اوطان واحبابه شوق وحنین بولورلر قال الشاعر * ایا جبلی نعمان بالله خلیا *
نسیم الصبا یخلص الی نسیمها * فان الصبا ریح اذا ما تنفست * علی نفس مهموم تجلت همومها * امام جلدکی
برهان نام کتابده دیر که انسانك بعض عوارض حسبیله کثافتی زیاده اولدقجه حواسنك ادراکنه دخی نقصان
طاری اولور وهر بارکه لطافتی زیاده اوله حواسنك ادراکی دخی کمال بولور انکیچون بعض ارباب مکاشفه بعد
مسافه دن حاسهٔ شم ایله روایح عطره ادراك ایدرلر و بلکه رایحهٔ معتاده سی اولمین نسنه لرده بیله رایحه بولورلر قیص

یوسف کبی زیرا انك رایحه سی یعقوب و یوسفدن غیره خفی ایدی (لحرره) بالاختار یله بو یله آشنا اولمق ندن ❁ کلشنی
ترك ایلیوب کلدن جدا اولمق ندن ❁ بوی عشق وشوق یاره برنفس یار اولیوب ❁ زاهد فرسوده دل وش بی وفا اولمق
ندن ❁ دوست باغندن سحر لرده نسیم وصل اسر ❁ اول اثردن جان مشامی بی نشأ اولمق ندن ❁ برکلور جمله مشامه
طوغر یلوب اول بوی دوست ❁ یولیوب بعضیلر اول بو بی خطا اولمق ندن ❁ دامن دل حقیار غنجهٔ مقصود ایکن ❁
جیب عاشق کل کبی بو یله قبا اولمق ندن (دوشه دی بوزمردین فرشی) زمردزای عربیله بریشل قیمتلو جوهر درجهٔ
خواصندن بری بودر که حیات وعقارب اول جوهری کوتورندن فجرلر یلان اول جوهری کورسه کوزی کور اولور
(ظهیر فاریابی) کردشمن شه چوشیر پرزور شود ❁ خیل وحشمش زیادت از مور شود ❁ تیغ توزمردست ودشمن
افعی ❁ افعی بزمردنکرد کور شود ❁ آخرنده اولان یانسبت ونون تأکیدایچوندر فرش دوشکدر بوراده مراد
زمیندر یعنی حق تعالی کیاه سبزله زمردرنك اولان زمینی دوشك کبی دوشه دی کما قال تعالی (والارض فرشناها فنعم
الماهدون) (و یردی صودن حیات بعد ممات) قال تعالی (والله انزل من السماء ماء فاحیی به الارض بعد موتها)
یعنی الله تعالی طرف آسماندن باران کوندروب انك سببیله زمینی زنده قیلدی یعنی اونلرقور یوب اثرقالدقد نصکره
یره تازه نباتات ایله حیات تازه و یردی (نو بهار ایرشدی وکتدی شتا ❁ کیف یحیی الارض بعد موتها) (قدر) رفعت
وشرف ومنزلت وجاه (برات) براءتدن مخففدر ایله برات شعبانك اون بشنجی کیجه سیدر که حق تعالی اول کیجه ده
احبابه نار دوزخ ونار هجراندن واعدایه نعیم جنان وذوق وصلتدن برامت و یررکما قال تعالی (براءة من الله) ولیالی
رغائب و برات وقدرك حقنده ونمازلری خصوصنده فضایل کثیره وارد اولمشدر رغم شیطان اولان سجده دن فرار
ایتمك کرکدر الله الهادی (شاهی سورمه بو نطعه کبر یله ❁ اوله سن بر پیاده یه شه مات) شاه و پیاده شطرنج اسباندندر
نطع فتحله وکسرله شطرنج اوینادقلری بساطدر ومات شطرنج اوینده مات اولمقدر بوندن مقصود کبر وغروری تقبیح
ومانده اولان فضا حتی بیاندر یعنی شطرنج بساطنده غرورله شاه سورنلر عاقبت بر پیاده یه مات اولوب فضاحت
بولدقلری کبی بودنیا بساطنده دخی غرورله شاه کبی کبرله یورو ینلر عاقبت ملك الموت النده مات اولورلر (و بدا لهم
من الله مالم یکونوا یحتسبون) وفتحه علی رؤس الخلائق رسوا ایلق بولور (امان وامنیت) امان وامن امینلك
یعنی فورقوسزلق معناسنه پس خوفك ضدی اولمش اولور امنیت اکر همزه نك فتحیله اولورسه عطف تفسیر اولوب
امینلك دیمك اولور ضمیله اولورسه امید ومقصود آرزو معناسنه اولور یعنی دنیانه شاه ونه کدایه اجلدن
امان ویرمز وکیمسه بودنیاده بو مقوله آرزو یه ایرمز بعض آرزو یه مساعده ایلدیکی دخی زوالی غصه سن چکدرمکدن
اوتوریدر (یحیی) زوالی غصه سن چکسون دیو نعمت ویرر بوخسه ❁ فلك اهل دلك صانمك که مسرور اولدیغن استر ❁
(توغ) فارسیدر سنجق اغاجی معناسنه صکره بکلرك و پادشاهلرك معروف نشانلرنده استعمال اولندی
(برات) یعنی بو ملکی ضبط ایدی ایچون کیمسه یه برات ویرمدی برات انکله جهات دنیویه ضبط وتصرف اولنوب
آخرك مداخله سنی دفع ایچون پادشاهلرك ویردیکی نشاندر سکز یوز سکسان تاریخنه دك خواقین عثمانیه دورنده
امام وخطیبدن غیری مرتزقه وخدام اوقاف حتی کاتب وشیخ عمارات متولیلر نصبی ایله منصوب اولوب عزلری ایله
معزول اولورلردی ذکر اولنان سال بهجت اتصالده که فاتح سلطان محمد دوریدر آستانهٔ سعادته عرض اولنوب برات
پادشاهی صدقه بیوراق قانون اولدی (قند) عسل قصب السکر اذا جمد معرب کما فی القاموس بو کلامده کلام فصیحی
حلاوتده شکر قامشنك بالنه ونباته تشبیه واردر حلاوتدن مراد لازمیدر که میل طبعدر زیرا کلام فصیح ایله قند
ونبات میانده حقیقتده مشترك اولان میل مذکوردر بوخسه خواص مضموماتدن اولان حلاوت دکلدر (جامی)
لذت شیرینی کفتار اودر جان بماند ❁ لله الله آنچه آبهای شکر کفتار بود (فلکی درزدی سرنکون برجام) دلك جمیع
جهاتدن محیط هوایه دیرلر تفصیلی کذر ایتمشدر (سرنکون) باشی آشاغه دیمکدر قال فی القاموس الجام اناء من فضة
انتهی وقال الاختری جام شول قابدر که ایچنده شراب اولمیه ایچنده شراب اولنه کاس دیرلر انتهی ❁ نعمة الله
لغتنده بوش وطولی اولان قدحه اعم طوتمشدر ومفتاح اللغه ده طولی قدح دیو تخصیص ایتمشدر وهو الظاهر من
قول ابی الفتح البستی ❁ کلکم قد اخذ الجام ولا جام لنا ❁ ما الذی ضر مذیر الجام اوجاملنا (بعدذا) فلکی سرنکون
جامه تشبیه ایلدی زیرا ناظره باشی آشاغه قدح وطاس کبی کورینور ❁ اولدی بزم امیدایچره جهانده جرعه نوش ❁
ساغر میناسی چرخك سرنکون اولمق ندن (حشرات) حشرنك جمعیدر فتحتین ایله حیوانات ارضك صغارندندیرلر
وبعضلر ذوات السمومدر دیمشلرحیه وعقرب وغیریلرکبی (بعدذا) مشرق ومغرب بمقدر دیو فخر ایدن سلطانلرك دیلنی
وبورنی صوکنده حشرات ارض اکل ایلدی زیرا جزاء اطلاق اولنان نسنه ینه عمل جنسندندر و بو مقامك بیانی سبقت

ایتمشدر (قال الصائب) هر محنتی مقدمهٔ راحتی بود * شد همزبان حق چو زبان کلیم سوخت * یعنی حضرت موسی کلیم الله لسانی وقت طفولیتده فرعونك آتش امتحانی ایله سوزان اولمغله صکره طورده حقله همزبان اولوب مناجات ایله مکافات اولندی پس هر نقدر دعوی اهلی وارایسه کرك ظاهر وکرك باطن صوك دمده دللری اوجندن شمع کبی ینارلر وقبرده طعمهٔ حشرات اولوب چوریوب واریوب سو ینورلر قال الله تعالی (نار الله الموقدة التی تطلع علی الافئدة) الحاصل اکر ظاهر دیلی واکر باطن دیلیدر حالنه کوره البته جزالنورلر فافهم (عرصات) العرصة کل بقعة من الدور واسعة لیس فیها بناء کما فی القاموس بوراده مراد میدان حشر وموقف عرضدر که ارض مستویه در جمع ذکر اولندیغی هر محلی دو بدزو موقفه صالح اولغه بناءدر عرفات کبی فافهم (فالی ترك ایله بوله سن حالات) قال ظاهره وحال باطنده تعلق ایدن امور دربوراده قال ایله مراد ماسوی الله هدر واکن بحسب الغالب علم رسمیده استعمال اولنور (قال الحافظ) ازقال وقیل مدرسه حالی دلم کرفت * یك چندنیز خدمت معشوق می کنم (وقال الجامی) یکباره دل برداشتم ازقیل وقال مدرسه * زین پس بکنج میکده ماییم وکفت وکوی تو * بودو بیتده مذکور اولان مدرسه مسجده دخی شاملدر میکده ارباب عشقك خانقاهیدر که انکله مراد فی الحقیقه دلدر می عشق ومعشوق حقیقی الله تعالیدر یعنی مدرسه ده طالبلرله قیل وقال مذاکره سندن ومسجدده زاهدلرله ریاوسمعه یه مبنی اولان اعمال مزاوله سندن اوصاندم وبکا بوجمله دن ملال وفتور کلدی واره بن شمدنکری برمرشد کامل خانقاهنده تکیه لنوب مهر برد هان اوله بن وکفت وکوی عشقه دوشوب مقصودی کوکل خلوتخانه سنده بوله بن ومیخانهٔ عشقده نار محبتله پوتهٔ تربیه ده قال اولوب دفع حرارت دل ایچون طولی جام تجلیات ایله طوله بن (یونس امرم قدس سره) مسجد ومدرسه ده چوق چرق طاعت قیلمشم * عشق اودنه یانو بن آندن بن قاله کلدم * سؤال اولنورسه که قالی مطلقا ترك ایلمکدن علم ظاهری دخی ترك لازمدر علم ایسه کرك ظاهر وکرك باطن فی نفس الامر لازم وکا لدر نتکیم جهل وغفلت نقصاندر * جواب بودر که علم حالك تحصیلی عندالکل فرضدر زیرا اساس شریعت واساس حقیقتدر پس بعد التحصیل ملاحظهٔ وپندارلغی ترك لازمدر علم حجابدر دیدکاری بو معنایه در یوخسه اصلنده حجابدر تحصیلی لازم دکلدر دیمك دکلدر نتکیم نیجه جهال واهل الحاد بو معنایه ذاهب اولوب دائرهٔ شریعتدن بیرون وکفریات ایله مشحون اولمشلردر نعوذ بالله تعالی بو مقامك اجمالا تحقیقی بودر که سالکك ظاهری عالم وباطنی امی کرکدر ظاهرده علمك اثری احکام شریعت ایله عملدر وباطنده امیتك حکمی جناب حقدن بلاواسطه اولان علمی اخذ ایتمکدر زیرا باطنده ساده دل اولدقجه نقش فیض صورتپذیر اولور انکچون فخر عالمده هم امی وهم عالم دینلور امی اولدیغی حقیقتده وعالم اولدیغی شریعتده ناظردر زیرا علم حقیقی کیمسه دن اوکرنمدی وعلم شریعتی جبریلدن اخذ ایلدی اکرچه استاذ ظاهردن عدم تلمذنه کوره معلم من عند الله دینلور ولیکن بالواسطه اولان عمله بلاواسطه اولان عملك میانده فرق واردر بالواسطه اولان علم عبارت وعلم اشارتدر حضرت موسی علیه السلامك خضردن تعلم ایلدیکی علم اشارت قسمندندر وبلاواسطه اولان حقیقت صرفه در پس فخر عالمك ظاهری علم شریعت ایله مزین وباطنی علم حقیقت ایله منور ایدی وعلم شریعتی بحسب الظاهر جبریل لسانندن اخذ ایتمسندن منفهم اولور که جمله مؤمن مکلفه اکر زاهد اکر عاشق استاذ ظاهردن علم حال اوکرنوب انکله عمل کرکدر واستاذ باطندن دخی علم اشارت اخذ ایدوب بینه وبین الله علم حقیقته وصول لازمدر بو معنایی بیلمین جاهل سالك جبریل امین مقامنه اولان استاذ ظاهری خوار کورب علم حالدن محروم اولور وتابع پیغمبر اولمق رتبه سندن ساقط اولوب ضلالت بولور وکفر وضلالت وایمان وهدایت بهم برزده بریهٔ خیالات وبادیهٔ نفس اماره ده قالور زمانه مزملحدلری کبی والعیاذ بالله تعالی (وصایای فتوحانده مسطوردر که برزاهدك بردیشی مرکبی وارایمش که کاهیجه بو مرکب ایله تسکین شهوت ایدرمش صکره شریعده حرام اولدیغن بیلوب توبه واستغفار ایلمش وچوق زمان اغلمش معلوم اولدیکه هر کسه علم حال لازمدر وبو علم کشفله حاصل اولمق حکمته مخالفدر فرضا حاصل اولسه دخی کشفه قدم باصمجه نه ایله عمل ایدر زیرا بو مرتبه ده کشف اهلی اولمق مکر فرق بیل مجاهده ور یاضتله اوله یالکز مجاهده ور یاضت دخی کشفی موجب دکلدر عصمنا الله وایاکم من الزیغ والکسل وشرفنا بالعلم النافع وحسن العمل (زنهار) کلمهٔ تنزیه وکلمهٔ ردعدر کلامعناسنه یعنی صقین امر شرعه مخالفت ایدوب منهیات ایشلمه (بعدذا) ناظم قدس سره بو معنایی قالی ترك ایله امر دنصکره ذکر ایتدیکنك وجهی بودر که قالده امر شرع داخل دکلدر بلکه امر شرع حال دینلن معنایه وصوله وسیله دروسیله دخی مقاصده ملحقدر پس قنغی صوفی صورتك که ظاهرنده امر شرعی یه رعایتی اولمیه البته حال اهلی اولمز (سعدی) ترسم نرسی بکعبه ای اعرابی * کین ره که تو میروی بترکستانست (فضولی) هدایت منزلینه

ایتدیلرسمی ایله افرانك ❁ ضلالات ایچره سن قالدك سكا بو عار تمزی ❁ فضولی دیمه یتك منزل مقصوده مشكلدر ❁ طوتان
دامان شرع احمد مختاری بتمزمی (عقل كل) معلوم اوله كه عقل اوچ قسم اوزرینه در اولكیسی عقل اولدر كه عقل
كلدر ایكنجیسی عقل اوسطدر كه عقول اولا كدر اوچنجیسی عقل آخردر كه عقول جزئیه در یعنی اكر عقل اول اولوب
عقل معاد دكلك وار ایسه كثرتدن فرار ووحدتی اختیار ایله زیرا بو جمله كلیات وجزئیات ایشه كلورنسنه دكلدر یعنی
اهل وحدت اولان عاشقلره یرامز ❁ عالمك برفكر صالح كاری بوقدر عصمتی ❁ وضع ناساز جهان یاشو یله در یا بویله در
(كعبتینك چورسه یك جهتن ❁ عكس دوشمشدر اكاست جهات) بو بیت ماقبلنده ذكر اولنان وحدت وكثرت
معنالرن تمثیل وسر وحدته كثرتك مقابل كلدیكن بیاندر كعبتین ومهره وششدر نرد دیدكلری لعبك اسبابندندر واول
لعبی ابتدا اول ملوك ساسان اولان شابور بن اردشیر وضع ایتمشدر ونقل عن خط سعدی المفتی انه كان كسری اردشیر بن
بابك قد وضع له النرد ولذلك قیل له النرد شیر انتهی كعبتین كعبدنك تثنیه سیدر كعبه نردك زاریدر كه مسدس الشكلدر
واول شش خانه ده ست جهات یك جهته مقابل كلمشدر ناظمك عكسله مرادی بو مقابله در بو صورت اوزره كه

اشارت اولنور پس بو صورتده یك نقطه وانك جهتی شش نقطه نك جهتنه مقابل
دوشمش وعكس واقع اولمشدر وانسان كه عناصر ار بعه دن عبارت وشش جهتی
بحسب الصوره مشتملدر سر وحدت اكا مقابل دوشمشدر شمسك پرتوی قره مقابل
كلدیكی كبی پس سر وحدت دیلین عاشقه كركدر كه عالم اطلاقه توجه وانوار لاهوته
اتصالله شش جهت قیدندن آزاد وظلمت ناسوتدن خلاص اوله وقركبی جرم دانه توحید حقانی ایله صیقل ویروب
ژنك علایق وكدرماسوادن صفوت بوله وآینه سنه مقابل اولان سر وحدت جمالنی مطالعه ایله چشم بصیرتی نور
حقیقی ایله طوله (قال المولی الجامی فی المعراج) جهت رامهره ازشش در رهانید ❁ مكانرا مركب ازتنكی چهانید
(لمحرره) ای كوكل مرغی حقیقت اشیان اولمق دیله ❁ محرم اسرار بزم قدسیان اولمق دیله ❁ مرغزار كثرتی قووحدت
ایله اختیار ❁ ترك ایدوب كون ومكانی لامكان اولمق دیله ❁ شش جهت قیدندن آزاد اولمغه برچاره بول ❁
سر وحدتدن خبر بیل نكته دان اولمق دیله ❁ بو وجودك مصحفندن نقطه در مقصود اولان ❁ جمله اياته ای دل
سر نشان اولمق دیله ❁ بولدكیسه خضر وش علم لدنی كوهرن ❁ فیض بخش موسی جان وجهان اولمق دیله ❁ حقیا
آب حیات معنیدن نوش ایلیوب ❁ تا ابد كورمه فنایی جاودان اولمق دیله (اون ایكی علمی دكلدم كرات) مقصود قیل
وقالدن كایا فراغن بیان وعلم حال مجرد قوانین ورسوم ایله حاصل اولمدیغن عیاندر ❁ اعلم ان علم العربیة یسمی بعلم
الادب لان ادب الدرس والمحاورة موقوف علیه وهو ینقسم الی اثنی عشر قسما كما صرح بذلك العلامة الزمخشری فی
القسطاس (اللغة (والصرف) والاشتقاق (والنحو) والمعانی) والبیان (والعروض) والقافیة (والخط) وقرض الشعر
١٠ ٩ ٨ ٧ ٦ ٥ ٤ ٣ ٢ ١
(وعلم الانشاء) (والمحاضرات) والتواریخ من المحاضرات والبدیع جعلا ذیلا لعلم البلاغة (ظاهر اویردی ذكر قدوسی)
١٢ ١١
ظاهر اكلمه سنده ظاهر اولان تنوین ایله اوقومقدر اما عجم قیاسه یاقیوب صورت وقفده اجرا ایدر وتنوینی الفه ابدال
ایدوب اوقور بوندن مراد ذكر لسانی یه اشتغالن بیاندر تكیم مصرع ثانیده مقصود ذكر قلبی یه توغلن عیاندر سؤال
اولنورسه كه ذكر قلبی اهلنده ذكر لسانی تنزل دكلیدر جواب بودر كه بوراده ذكر لسانی ایله مراد احیانادر دلهاه والله
دیمكدر كه حرارت درونك اثارندندر مبتدیلرك متعارف اولان وجهله ذكر لسانیلری دكلدر فافهم (زخمهٔ نغمات)
زخمه تازنهٔ ساز كه آنكله ساز چالارلر عربیده مضراب دیرلر میك كسریله (وفی المثنوی) ماچو چنكیم وتو زخمهٔ میزنی
❁ زاری ازمانی توزاری میكنی (نغمات) نغمه نك جمعیدر یا بچه یا بچه اولان كلام وخوش آواز وحسن صوت
معناسنه وحزین اولان صوته نغمهٔ رخیمه دیرلر خاء معجمه ایله (سعدی) به ازروی زیباست آواز خوش ❁ كه این حظ
نفسست وان قوت روح (بعد ذا) نغماتك اصول وفروعی واردر موسیقی شناسلر قتنده معروفدر یعنی حق تعالی
بكا ظاهرده ذكر قدوس ویردیكی كبی باطنده دخی فكر انوس ونغماته زخمه كبی اولان عشق وحالت ویردی
كه ظاهر وباطن بو ایكی اكلنجه ایله قولاغم قیل وقال استماعندن بالكلیه سد واسانم كفت وكوی عالمدن بند وقلمدن
افكار ماسوایی رد ایتدم (ومن یك وجده وجدا صحیحا ❁ فلم یحتج الی قول المغنی ❁ له من ذاته طرب قدیم ❁ وسكر دائم
من غیر دن) الحاصل ارباب قیل وقالك اوهام وخیالاتی كو یا زخمه ونایلری ومباحثهٔ نظریه لری نغمات كبیدر كه
اصحاب عیش وطرب كبی آنكله اكلنورلر وكاه اوصانوب در كفت وكویی سد ایدوب بر مقدار دكلنورلر اما اهل عشقك
محركی عشق وشوق ونغماتی آه ودرد له اولان كلمتدر كه اصلا فنا وفتور كلمز زیرا امداد معنوی یه مستندر پس

بوحالدن خبردار اولان قالی نیلرودلنده ذوق باقی بولان عیش فانی بی ترک ایلر زیرا خارجدن اولان ذوقك صفاسی یوق واولسه دخی مکدر ومتهیدر (لمحرره) نابی نیلرجهانده صادقلر* عشقله کوکلن اکلرعاشقلر* برصدادرقوری بوقیل ایله قال* اوته دربوندن اوته معنی وحال* عشقدر زخمه سی درویشانك* آهدر نغمه سی درویشانك (ساعت ولحظ قورمیم خالی* قیلیم آه ودرد له کلمات) بوکلام بحسب الغالبدر زیرا اهل عشق وارباب ریاضت اکثریابیدار وآه ایلمکده بی اختیاردر ولیکن حقیقتی بودرکه بومقوله نك منام وسکوت وسکونی یقظه وتکلم وحرکت حکمنده در زیرا (والذین هم فی صلاتهم دائمون) حکمنجه توجهلری دائم (وتنام عیناى ولاینام قلبی) مصداقنجه شهود باقی ایله قائملردر فافهم جدا (نفس النده الهی قومه اسیر) مراد نفس اماره درا کرچه نفس مطمئنه یه دك فی الجمله اسیرلك ملحوظدرزیرا فناء کلی بولمدقجه بردل اسیرحق اولمز قال تعالی حکایة (قال عسی ربکم ان یهلك عدوکم) الایه بوراده عدوکم عبارتیله مراد فرعون وقومی واشارتیله مراد نفس وانك صفات ذمیمه سیدرو بونفس وصفات سافله نك فناسی واذیتنك اندفاعی یالکزواردات روحانیه ایله حاصل اولمز بلکه واردات ربانیه یعنی تجلی صفات ربوبیته محتاجدرزمانمزده بعض تجلی علمی یه مظهر اولنلرایش بتدی صانورلرانکچون حاللرنده نظام یوق وتلوینلری غایت ایله چوقدر وتأویلات تجمیه ده کاورکه نفسك هرنقدرکه صفات اماریه سی مطمئنه یه متبدل اولسه بنه مکرندن ومطمئنه دن اماریته تبدلندن امن یوقدرنتکیم بلعام وبرصیصا مطمئنه یه وصولدنصکره بنه اماریته رجوع ایتدیلر وعاقبت کفرقبیح ایله کتدیلرنعوذبالله تعالی سالك قرنداش وجود انسانیده نفس کبی برید وشدید قوت ترکیب اولنمشدرآنك حقیقتنی افراد امت وعوام ملت دکل بلکه نجه خواص دخی فهم ایتمشلردر برعجیب بنددرکه کاکاسیراولمدق نادردر زیراواردات روحانیه اهلنك هنوزنفسی فنابولمیجق سائرفیضدن بی حصه اولنلرنجه اولمق کرکدر وذکر اولنان واردات که یقظه حالنك صفتیدرآنکاه ایش بتمیجك عالم منامك اوهام وخیالاتیله نجه ایش بتر* جعلنا الله واياكم من الواصلين الى سر النفس الفانية والباقية واوصلنا الى حقيقة قاب قوسين اوادنى فى المعارج الراقية انه الواهب المختار والواحد القهار (عشق الندن کرکز اصلانجات) عشق عینك کسریله افراط محبتدرانکچون حقه محب دینلورعاشق دینلمز زیرا صفات الله اعتدال اوزره درو بوعشق ذاتك صفاته نظرندن طوغر* والعشق جنون الهی لایقبل المدح والذم وهوآخرمراتب المحبة والمحبة اول درجات العشق ولذلك قال بعض الكبار نور المحبة ثم نار العشق ثم حرارة الشهوة ومن ثم كثرنكاح الكمل وفى الحديث (من عشق فعف وكتم ثم مات مات شهيدا) قال يحيى بن معاذ الرازى لوامرنى الله ان اقسم العذاب بين الخلق ماقسمت للعاشقين عذابا (بعدذا) ناظمك ذكراولنان كلامنه موافقدر اول بیت که اشرف اوغلی دیمشدر* بن بوعشقدن برنفس آیرلیم* کریوره کم شرحه شرحه دیلنه* ولیکن بوسوزلریااصل عشقه کوره درویانهایته وصولدن مقدمدرزیرا کمل اولیابیورمشلردرکه عشق محبت مقامیدرواندہ اثنینیت واردرپس اول قیددن دخی مطلق اولوب واول اضافتدن دخی فنابولوب مقام محبوبیته قدم بصمق کرکدرکه حبیب الله سریدرفافهم* واعلم انه قدانكشف لى صحيحا بحيث لاشك فيه ان طريق ارباب الفناء الكلى اجل وادق واعلى واسبق من طريقة الرجال وذلك لانهم قالوا ان نهاية الامر بدايته والوجود الانسانى تنزل من عالم السكون والحضور الذى كان الليل مظهرا له فى مرتبة الجلال واستقر فى عالم الحركة والاشتغال الذى كان النهار مظهرا له فى مرتبة الجمال وفى السكون حضور كما ان فى الحركة تعبا ولا يجد ذلك الحضور الا لمن انتهى نهاره وتجلى له الليل الحقيقى بقمره ونوره وقد سمعت فى القرآن قوله تعالى (فاتخذه وكيلا) فانظر كيف ارشد حبيبه الى الخروج عن كل حركة وقول وفعل والدخول فى الفناء التام عن كل شغل كخروج الموكل بالكسر ودخوله بالنسبة الى وكيله وعند هذا المقام المحمود يحصل المقصود وذلك لان النهر اذا وصل الى البحر يكون حركته وسكونه بالبحر لا بنفسه وحينئذ يتخلص عن التغير واما قبل الوصول فله تغير وتبدل وتكدر* عاشقنا زاتافنا ازشادی وغم چاره نیست* سیل راپست وبلندی هست تادر یاشدن* رزقنا الله واياكم هذا المقام وشرفنا بالفناء عن كل مرام (الهی) ای کوکل عشق خدایه آشنا اول آشنا* ای کوکل شوق لقایه آشنا اول آشنا* وارلغك عشق آتشینه یاق فنابول جمله دن* بوفنادنده فنایه اشنا اول اشنا* نجه برنفسه اسیراول روز وشب ای دردمند* جان ایلمدن بردوایه اشنا اول اشنا* سن بوایلمدن عاقبت عزم وطن قیلسك کرك* غربت ایچره اشنایه اشنا اول اشنا* دردله اه وفغان ایت غنچهٔ مقصود ایچون* بلبلا خار جفایه اشنا اول اشنا* اون ایکی علمی فداقیل شول لدنی علمنه* نجه برصیت وصدایه اشنا اول اشنا* خضر الندن برقدح نوش ایلیوب اولزدن اوك* بوفنا ایچره بقایه اشنا اول اشنا* نجه برایزق کبی بویله بولانمق عاشقا* وار یوری بحر صفایه اشنا اول اشنا* بولمق استرسك اکرحال اهلنی قالی براق*

یلدزی ترك ایله آیه آشنا اول آشنا ❁ عقل کلك وارایسه وحدت کوزت قوکثرتی ❁ سنده سر کبریایه آشنا اول آشنا ❁ باقه دهر دونه ای دل مطلب اعلایی کور ❁ زاغی نیلرسن همایه آشنا اول آشنا ❁ غافل اولمه کیمسه یه باقی دکلدر بوجهان ❁ قوجفایی کل وفایه آشنا اول آشنا ❁ حقیا دائم صلاتیله سلام ایت وردکی ❁ اشبو یوزدن مصطفایه آشنا اول آشنا ❁

﴿ فصل فی الصلوات ﴾

حضرت اللهدن ایرشسون اکا بیك بیك نفحات
غیب ذات احدیت اکا آچسون سبحات

سن بیوردك کیم الهی که سن الله تعالی
کیم کیروکندو رسولینه ویرر کند وصلات

هم بیوردك که ملائك صلوات ایدراکا
پس بیوردك که وپره جملهٔ مؤمن صلوات

وپره سن حضرتنه بزدن انك الف سلام
اوپرز ایشکن آنك بیرز ادنی ذرات

ایرر اللهم انك روحن مقدس باغنه
سحر اسدکچه صبا یلی اکا آب حیات

احدیتده اودر کاشف انوار صمد
صمدیتده اودر جامع اسرار صفات

عالم ملك وملکوته قورن اولدر خیمه
عالم جفر جبروته دیکین اولدرر ایات

جذبة من جذبات الحق توازی که دیدی
جن وانسك عملنجه بریسیدر طاعات

چو نسیم مدنیدن که صبا یلی اسر
بزه برلحظه‌ده اندن ایریشور بیك جذبات

دیلرز وجه جلالکاه اکا یوز طوته‌سن
هم اکا نور جمالکده آچاسن لمعات

کل اشیا سنی ذکر ایده آنی ذکر ایله
جمله عالم سکا شکر ایدن اکا آچ حضرات

اکا وبرکل شومقامی که مقام محمود
آنی ایرکور شو پره کیم اودر اعلی الدرجات

آنی شول رسمه عزیز ایت که قیامتده قو
کورملر رحمت ایمش عاصیه یوم العرصات

چو اودر کامل آدم پس انکدر بو کمال
چون اودر عالم عالم یوجه‌در بیل طبقات

بیز اکا نیتنه صلاتیله سلام ایتیه‌وز
چون اکا کندوزی وپره صلوات حضرت ذات

هم اکا صوردیلر اصحاب که بزه ایله بیان
بوسوزك معنیسنی قومغل ایچده حسرات

﴿ قال الله تعالی ان الله وملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما ﴾

دیدی بوسوزکه صوررسز بکا انك خبرین
بودر اول علم که مکنون اوله اول فی الایات

صوره‌سه کز انی بندن دیمز بذم انی بن
بودر اول کیم بکا الله چو ویرو بدر ملکات

بکا قوشمشدرر الله که بیلك ایکی ملك
که قچن کیمسه صلات ایتسه بکا هر لمحات

بولر انده دیمز الا سنی حق یارلغسون
صوچکی عفوایدوب ایتسون سکا محو عثرات

بیوررانده پس الله وملائك آمین
که بوقوله اوله رحمت کیده قهر سطوات

دخی هر کیم بن آکاسم بکا ویرمسه صلات
دیمز الا بوملکار بونی دیرلر کلمات

که سنی یارلغماسون دیوب الله ایلنور
کر وآمین دیوب استرلر اکا پس درکات

بوسوزی نقل صحیحیله بیان ایلدی کشاف
صلوات ویرسون اکا کیمکه دیلرسه جنات

دیر ابو اللیث که بیوردی اورسول الثقلین
صلوات اوزره کشی بواسه قچن دلده ثبات

بکا جبریل ایروب دیرکه فلان بن فلان
سکا اوقیدی سلام ایلدی شوق وعزمات

بندخی پس دیرم او یرده سلام اولسون اکا
رحمة الله ایریشوب بواسون اومؤمن برکات

هم بیوردی صلوات ایدیجی اولك که بکا
قیله الله صلواتکزی تاسیزه زکات

دیدی جابر که رسول اویله بیوردی ایشیدك
کیم که یوزکز صلوات ایتسه بکا فی اللذات

پس انك یوزدیلکینی ایده الله روا
چون اکا پاره‌شور اول ایده رواهر حاجات

پس یوزك یمشنی قیله روا اخرت ایچون
اوتوزن دنیا ایچون قیله مجیب الدعوات

دخی دیدیکه بکا اولدی ملاقی جبریل
دیدی شاد اول که سکا ایلدی الله حسنات

بیوررهر که سکا ویرسه سلام بنده ویرم
صلوات ایتسه اکا رحمت ایدم بن صدقات

نه بدیع اوله کمال کرمندن بیزه
کیم انك دوستلوغیچون یارلغنورسه بوعصات

دیلرم بنده الهی شو محبت حقیچون
که حبیبکله سنك وارکیم اکا بوق غایات
که قولك بازیجی اوغلی بو محمد بوز اورب
صوچنی عفوایده سن دیر کوزی دوکر قطرات
کیم انك یارلغنه اصلی وفرعی جمله
که حسابیله عذاب اولیه هم فی الحالات

﴿ فی فضیلة الصلوة علی النبی علیه الصلوة والسلام ﴾

﴿ مثنوی ﴾

ایشت کیم بیوردی علیه السلام
بوسوزه مناسب لطیف بر کلام
که هر کیم صلوات ویرسه بکا
ملك قودی الله ایرور ربکا
فرح بولاورم چون ایرر بو کلام
دیرم بندن ایلت اکا اون سلام
قیامتده ساکا شفاعت ایدم
سنی جنته بیله آلام کیدم
بوکز بو ملك عرشه ایدر صعود
وار ر عرشك التنده ایدر سجود
بونی دیر که ویردی فلان قول صلوة
دیر الله که ایرکوردی چون اول صلوة
ایرشدرا کابندن اون رحتم
بورسمه اولو بدر بنم حکمتم
که بر رحمت رحتمدن ایریشه سکا
ابد باقیه اودسنی دی اکا
پس آندن بیورر فرشتهلره
صلوتنی که علیینه ایرکوره
صلوات حر وفنجه بر بر ملك
یرادر طولر آنده بر بر ملك
انك هب کالنجه در هراشی
ویرر هر بره اوچیوز التمش باشی
کیر و هر باشك صنعتن کوزه در
کیر واوچیوز التمش یوزین دوزه در
دخی هر باشه چونکه یوز یاره در
اکا اوچیوز التمش اغز یاره در
هر آغزده کیر و یراتمشدرر
لسانی کیر واوچیوز التمش درر
ایشت هر لساننده کیم نیلر اول
کیر اوچیوز التمش لغت سویلر اول
بولر تا قیامت ثنالر ایدر
ثوابی صلوات ایدنه کیدر

(نفحات) عطایا معناسنه در تکیم ناظم قدس سره کندی قلیله محمدیه سی کنارنه اشارت ایتمشدر بزه ظاهر اولان وجوه بالاده بیان اولندی (غیب ذات احدیت) غیبك ذاته اضافتی بیانیه در وغیب الهویة والغیب المطلق هو ذات الحق تعالی باعتبار اللاتعین (سبحات) قال فی القاموس سبحات وجه الله انواره (تعال) اصلنده تعالیدر ضرورت ایچون یا حذف اولنمشدر (سحر اسد کجه صبایلی اکا آب حیات) یعنی سحر وقتنده صبایلی اسوب ریاض جهانی تازه لد کجه سندخی آنك روح مقدس باغنی آبه بکزه ین حیاتله تروتازه قیل پس بوراده آبك حیاته اضافتی لجین الماء قبیلندندر معروف اولان آب حیات کبی دکلدر فافهم فانه دقیق (احدیت) ذات مرتبه سی وصمدیت صفات مرتبه سیدر تفصیلاری مرة بعد اخری کذر ایتمشدر (عالم ملك وملکوته قورن اولدر خیمه) خیمه چادر وچادر قورمق ملك وملکوتك اسرارنی احاطه دن کنایه در (عالم جفر جبروته دیکن اولدر رآیات) جفر مشهور علمدر که حضرت علی رضی الله عنه آنی جفر یعنی اوغلق دریسی اوزرینه اشارت ایتمشدر تفصیلی آیة الکرسینك فضیلتی بیان اولندیغی یرده سبقت ایتدی جبروته مضافدر ولیکن وزن ایچون کسره اشباع اولنمز جبروت وملکوتك بناری مبالغه ایچوندر جبروت البلیغ الجبر علی ما اراد وملکوت الملك العظیم المبسوط معناسنه ولکن صوفیه اصطلاحنده جبروت عالم مجردانه وعالم اسما وصفاته اطلاق اولنور وملکوت عالم ملائکه یه وکاه اولور مطلق عالم معنایه دینلور که عالم ملکك باطنیدر جفر جبروت سر جبروت دیمکدر زیرا بو سر جبروت جفر کبی غامضدر (رایات) رایه نك جمعیدر سنجاق معناسنه رایه ایله اوانك فرقی بو قارورده بیان اولنمشدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم سر اسما وصفات عالمنك ذروه سنه علم دکمشدر مقصود فخر عالمك بو بلده غایة الغایات واقصی النهایات وصولن بیاندر (جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین) حدیث صحیحدر کما فی التأویلات النجمیة وفی الحدیث نفس من انفاس المشتاقین خیر من عبادة الثقلین وفی الحدیث رکعتان من رجل زاهد قلبه خیر واحب الی الله تعالی من عبادة المتعبدین الی آخر الدهر سرمدا کما فی بحر العلوم فی سورة الکهف (جذبه) عاشقك باطنی بی اختیار طرف حقه میل وتوجه ایتمسیدر جذبهٔ حقدن مراد عشقدر عشقك خاصیتی بودر که حرارتی آتش کبی اولغله ماسوی سوزدر انکچون عشقله بر لحظه ده حاصل اولان معنی مجاهده ایله نیجه بیللرده حاصل اولمز زیرا یالکز مجاهده ده انجذاب یوقدر بلکه مجاهده تحصیل انجذاب ضروری ایچوندر پس بی اختیار انجذاب اولمجق دلدن رشتهٔ علاقهٔ ماسوی کسلمز واخلاص حقیقی رتبه سی

بولنمز انکچون اشرف اوغلنك بعض کلماتنده کاور ❁ عشقله بن بردمیی ویرمزم ❁ عشقسز اولان عمریمك بیك یلنه ❁
بوسیبدندر که عاشقلر یاننده زاهدلر پست پایه‌در زیرا زهد مجرد اهلی حدید بارد ضرب ایدن کمسنه کبیدر (هدایی
قدس سره) ای لاف اوریجی نامرد ❁ آهن دوکاوری می سرد ❁ اولدین اسیر درد ❁ درمان الکه کیرمز ❁ یعنی انسان
مجرد زهد وعبادت ایله لاف اورمق سرد اولان آهنی دوکمك کبیدر بونکله ایسه مقصود حاصل اولمز پس اول درد
عشقه اسیر ومبتلا اولق کرکدر که درمان حاصل اوله یعنی عشق حرارتنه دوشمکله ماسوی بالکلیه یانوب وصلت حق
ظهور بوله (قال المولی الجامی) سالکان بی کشش دوست بجایی نرسند ❁ سالها اکرچه درین راه تك وپوی کنند ❁ یعنی
بو یولك سالکلری نقدر تکاپو ایتسه لر جذبهٔ حق اولمدقجه معتبر منزله ایرشمزلر (وقال) زنقد عشق اکر خالی بود جیب ❁
چه سود از کنج افریدونم ای دوست ❁ مقصود بر عابد ما بین السماء والارضی عبادتله مملو قیلسه افریدون نام پادشاهکه
سادس ملوك فرس وقاتل ضحاك ماریدر مال ایله خزینه سن پر قیلدیغی کبی بنه کیسه وجیب دلنده نقد عشق اولمدقجه
مفلس حکمنده دردیمکدر (وقال کمال الخجندی) لقمهٔ دوزخست زاهد خشك ❁ قوت آتش بجز حطب نبود ❁
بوراده دوزخدن مراد نار قطیعت وهجراندر یعنی زاهد خشك عبادتیله جسمنی نار جهنمدن تخلیص ایدرسه‌ده
جانی نار هجر اندن قورترمز بلکه جنت صوریه ایچنده اولدیغی حالده بنه هیزم کبی آتش فراقه یانرفا فهم نیجه
یانمسون که دنیاده حطب مرتبه سندن ترقی ایتمدی انکچون محرك دل اولان بعض اسباب کوش ایتسه شول حجر
صلد وهیزم خشك کبی اصلا جنبشه کلمز وحیوان کبی عشق وشوق ندر بلمز (نوازی) مواز اندر مقابل
ومساوی اولق معناسنه (ثقلین) انس وجندر سمیابذ لك لثقلهما علی الارض اولرزانهٔ آرائهما ولانهما مثقلان
بالتکلیف کذا فی الارشاد فی سورهٔ الرحمن ❁ یعنی جذبات حقدن بر جذبه انس وجنك اعمال وطاعاتنه رتبه‌ده برابر
وبلکه اندن برتردر زیرا بو کلامدن مقصود جذبه‌نك زیاده فضیلتی یاندر ❁ پس جذبه‌یا اکسیردر که مس اعمال
واحوال وبلکه مس وجود بی اعتبار آنکله زر خالص العیار اولور وعمل کیبردن حاصل اولان بر درهم اکسیر دنیا
طولوسی نحاسدن یکدر زیرا جمله سن التونه قلب ایتمك شانندندر پس دنیا طلوسی التونی اولان باقری اولاندن
غنی معتبردر بو سببدندر که منتهیلرك بر کره ذکر ایتدیکی مبتدی ومتوسطلرك نیجه بیك ذکرندن افضل واثو بدر
وآنلرك تاملری ونفسلری ذکر وعبادتدر زیرا اکسیر حقیقت عالم سردن جانه وجاندن جسمه تنزل ایدوب وجودك
جمله اعضا وقواسنه تأثیر ایتمشدر انکچون خالص التون یرده چور یمز یکی کبی آنلرك جسد پاکلری دخی چور یمز
تنکیم بالاده بیان اولندی الحاصل بورتبه‌نك صاحبی غیره قیاس اولنمز زیرا میانده فاروق واردر جعلنا الله وایاکم
من اهل الجذبة الحقة ❁ وصیر قلوبنا لجواهر الجذبات حقة (بعد ذا) جذبه مراتب اوزرینه در زیاده مقبولی دائم
اولان ومجاهده ایله حصول بولندر کما قال تعالی (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) الآیة بونك صاحبنه مرید
سالك مراد وسالك مجذوب دیرلر که سلوکی عادت الهیه اوزرینه واقع اولمشدر و اولکه قبل المجاهده مجذوب اولمشدر
اکا مجذوب سالك ومراد مرید دیرلر وبو ایکیسنك میانده اولان فرقه اشارت ایدوب حق تعالی بیورر
(لا یستوی منکم من انفق من قبل الفتح وقاتل) ای لا یستوی هو ومن انفق من بعد الفتح وقاتل فحذف لوضوح
الدلالة ❁ دیمشلردر که حضرت عمر رضی الله عنه وسحرهٔ فرعون مجذوب سالك قسمندندر وبو قسمدن مرشده مقارن
اولمینلرك اکثری مجنون اولمشلردر وقسم اولك برازنجی چوقدر الحاصل تربیهٔ والدین ایله حاصل اولان اولاد یتامی کبی
دکلدر مکر اویسی مشرب اولوب معلم من عند الله اوله بو ایسه غایت نادردر قال علیه السلام (ان الله ادبنی فاحسن
تأدیبی) اللهم خذ بایدینا واجعلنا مستقیمین دینا (لمحرره) جذبهٔ حق اولمنجه کیمسه ایرمز منزله ❁ آه وزاریله قالور
بو بولده آخر دردله ❁ عشقدر شول جذبه کیم تا عالم لاهوته دك ❁ شهپر معنی اولوب قوت ویرر مرغ دله ❁ بر بهانه یله
بوری تحصیل جذبه ایده کور ❁ کیر تنور خلوته یانوب یاقیل توحیدله ❁ بر دمی عشقك نیجه بیك ایله اسرا اولور ❁
وار بو دمدن سنده حقدن برنشان بولمق دله ❁ ذره کلمز مهر تابان نور پاك عاشقه ❁ قطره کلمز بحر اخضر بحر فیض
کامله ❁ استین علم لدنی صحبت خضری بولور ❁ رهنمایه اویمین آخر یولینی یاکله ❁ حقیا حق چون نفخت فیه من روحی
دیدی ❁ جوهر روحه نظر قیل یاقه شول آب وکله (نسیم) ریح طیبه در (مدنی) الفرق بین المدنی والمدینی ان الاول
منسوب الی مدینة الرسول صلی الله علیه وسلم والثانی الی سائر البلد ان کما فی انسان العیون ❁ یعنی مدینهٔ منوره‌یه
منسوب اولان خوش قوخولی یلدن صبایلی اسد کجه حضرت یعقوبك مشامنه سکسان فرسخ یردن بوی پیراهن
یوسفی کتورب دماغن آشفته قیلدیغی کبی بزی دخی معطر دماغ ایدر وسبب انجذاب دل اولور (وجه جلال) ذات
جلیله دیمکدر زیرا ذاتدن وجهله تعبیر ومصدر مشتق اوزرینه اطلاق اولنمق مشهوردر (لمعات) لمعه‌نك جمعیدر

بر کره یلدرامق وشافق یقال لمع البرق اضاء (هدایی قدس سره) خرشیده الثوب ذره یی * بدر تمامه لمعه یی (حضرات) معلوم اوله عوالم کلیه بشد راولکیسی عالم لاهوتدر که عالم ذاتدر ایکنجیسی عالم جبروتدر که عالم صفاتدر اوچنجیسی عالم ملکوتدر که عالم ارواحدر دردنجیسی عالم ملکدر که عالم اجسامدر بشنجیسی عالم ناسوتدر که عالم انساندر بو بش عالم وسائر بونلره تابع اولان عوالم جزئیه نك جمله سی وجود حقك شرح وتفصیلیدر بو راده حضرات آچمدن مراد مظاهر اسما وصفات اولان عوالمك فخر عالم صلی الله علیه وسلم پرده سن کشف ایدوب هر یوزدن بر تجلی وهر مرتبه ده بر نعمت معنویه ایله آنی منعم علیه ایتمسیدر (مقام محمود) مقام شفاعت عظمادر صاحب فتوحات قدس سره بیورمشلردر که مقام محمود بر مقامدر که جمیع مقاماتك مرجعی وتمام اسماء الهیه نك منظریدر واول مقام خاصة مقام فخر عالمدر وباب شفاعت بو مقام عالیده کشاده اولور (اعلی الدرجات) مراد وسیله مقامیدر که جنت عدنك اك اعلی واشرف یریدر بو دخی فخر عالمك خاصه سیدر ولیکن فخر عالم اکا امتك دعاسیله واصل اولوردیمشلردر وهذا من باب الغیرة الالهیة ان فهمت (لمحرره) ای صبا وقت سحرده کذرایت درکاهه * یعنی درکاه معلای رسول الله * خاك درکاهنه یزدن اوشهك یوزلرسور * نیجه لایق ایسه عالمده کدادن شاهه * صدهزاران صلوات الله سلام ایت تبلیغ * اوغره سیاح ملکلرله اونزهتکاهه * ینه اول روضه دن عزم ایله یزه برکل ایله * بلبل دل نیجه دمدر که دشوبدر آهه * خاکنك سرمه سنی دیده لره چك لطف ایت * جامنك جرعه سنی صاچ کرم ایت افواهه * فطره یی جذبهٔ عشق ایله ایرشدر بحره * لمعه یی برنظری ایله یتشدرماهه * چونکه مخصوصدر اوسلطانه مقام محمود * صغنور مجرم اولان بنده شفا عتکاهه * حقیا حق اکا ویرمشدر اعلی الدرجات * مظهر ایتمشدر آنی جمله دن عالی جاهه (حسرات) حسرتك جمیدر ندامت وبرنسنه فوت اولدیغیچون زیاده غصه لنمق معناسنه قال الله تعالی (ان الله وملائکته یصلون علی النبی) تحقیق الله تعالی وآنك ملکلری نبی علیه الصلوة والسلام اوزرینه صلات ایدرلر یعنی شانینه اعتنا ایدرلر بر وجهله که الله تعالی رحمت ایدر وملکلر دعا واستغفار قیلرلر بعض کبار بیورمشلر که الله تعالینك حضرتنه لایق اولان وجهله حضرت نبوته مناسب اولان صلاتنك معناسی ایکیسندن غیری کمسنه فهم ایتمز زیرا حوصلهٔ عقول وکشوفه کنجایش مرتبه سندن دور بر سر کریم وتجلی عظیمدر وحق تعالینك عباد اوزرینه صلاتی مراتب عباد حسبیله در کیمنه رحمت وکیمنه مغفرت وکیمنه برکت وکیمنه واردات وکیمنه شواهد وکیمنه کشوف وکیمنه جذبه وکیمنه قربت وکیمنه شرب وکیمنه روی وکیمنه سکر وکیمنه تجلی وکیمنه فنا فی الله وکیمنه بقا بالله محمولدر (یاایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما) ای مؤمن اولنلر نبی علیه السلام اوزرینه تصلیه وتسلیم ایدیکز یعنی اللهم صل علی سیدنا محمد وعلی آل محمد وسلم دیکز * یاسید الانام درود صلوة تو * وردزبان ماست مه وسال وصبح وشام * نزدیك توچه تحفه فرستیم مازدور * دردست ماهمین صلواتست والسلام * سؤال اولنور سه که الله تعالی ذکر اولنان آیة شریفه ده فخر عالم اوزرینه صلات وسلام ایله امر ایلدی مع هذا فی الحقیقه تصلیه وتسلیم ایدن یزدکیلر بلکه کندی جنابیدر زیرا اللهم صل علی محمد کلامنده اولان خطاب عبددن حقه در * جواب بودر که الله تعالی بزم فخر عالم اوزرینه مستحق اولدیغی وجه اوزرینه صلاتدن عجزمزی بیلوب بو خصوصده نائب وو کیلز اولدی ولیکن اظهار محبت ایچون بزدن استدعاء صلات لازمدر بعض کبار بیورمشلر که فخر عالم اوزرینه صلات ایتمك کرك نمازده وکرك خارجنده ظهر غیبله دعادر حدیث صحیحده ایسه کلمشدر که من دعا لاخیه بظهر الغیب قال له الملك ولك بمثله وفی روایة ولك بمثلیه پس صلاتك مشروع اولمسنده حکمت بو خیر ونفعك ملکدن مصلی اوزرینه عود ورجوعیدر آنکیچون مذهب حنفیده فخر عالمك روح طاهرنه فاتحه قرائت ایتمك مکروه دکلدر زیرا فاتحه اوقومق کرچه عصاة حقنده ترحمدر ولیکن انبیایه کوره د اعینك مقصودی بر بهانه ایله کندینه جلب منفعتدر * سؤال اولنور سه که سلام حی اولنه مخصوصدر فخر عالم ایسه میتدر کما قال تعالی (انك میت وانهم میتون) جواب بودر که فخر عالمك جسد طیبلری حالا تروتازه وعالم برزخه لایق اولان وجهله دائمازنده درشویله که غیره قیاس اولنمز تکیم تفصیلی مرور ایتمشدر وبو مقامه مناسب اولان بعض فوائد دخی مقامنده تحریر اولنمشدر فارجع (مکنون) مستور یقال کنه ستره واستکن استتر (صورمسه کز) بوندن منفهم اولور که تابع متبوعدن بعض مهم اولان نسنه نك سؤالنه مفاتحه ایتمك کرکدر مکر سؤالی اعتراضه دائر ویا بر شرطه مفاتراوله پس حضرت خضرك موسی علیهما السلامه (فان اتبعتنی فلا تسئلنی عن شیء حتی احدث لك منه ذکرا) دیدیکی بوکا مخالف دکلدر زیرا برنسنه نك یاقال ویاحاله انفهامی ممکن اولسه اوبابده سدباب سؤال ایتمك کرکدر خصوصا سؤالی حضرت موسی کبی اعتراض یوزندن اوله آنکیچون حضرت لقمان حکیم حضرت داود علیهما السلامی زره دیدکاری درعك حلقه لرینی سرد

ایدرکن کوروب بونه دردیمدی زیرا سؤال ایتمك ادبه مخالف ایدی بلکه برسنه قدر توقف ایدوب صکره حضرت
داود اول درعی اوزرینه کیوب نعم الدرع للحرب دیدکده عقدهٔ ابهام منحل اولدی (هدایی قدس سره) اغیارکی
سوره کور * دوست دیدارن کوره کور * بربلوره صوره کور * قنده درر دوست ایلی * بو کلامده بیلوردن مراد مرشد
کامل وصورمقدن مقصود آنك تربیه سنده اولمقدر ومرید ایله مرشدك اراسنده جاری اولان احوالك جمله سی اسان
حالدن سؤال وجوابدر پس دکه پرده سؤال صوری یوقدر فافهم جدا (لمحرره) دهنه مهر سکوت اورجانا * دیدی
احمد که من صمت نجا (ملکات) ملکه نك جمیدر فتحتین ایله نفسده راسخ اولان صفته دیرلر بوراده مراد فخر عالمك
خواص وفضائلیدر قالوا یحصل للنفس هیئة بسبب فعل من الافعال ویقال لتلك الهیئة کیفیة نفسانیة وتسمی
حالة ما دامت سریعة الزوال فان تکررت ومارست النفس لها حتی ترسخ تلك الکیفیة فیها وصارت بطیئة
الزوال فتصیر ملکة وبالقیاس الی ذلك الفعل عادة وخلقا کما فی التعریفات (ایکی ملك) قال علیه السلام وکل الله بی
ملکین فلا اذکر عند مسلم فیصلی علی الا قال ذانك الملکان غفر الله له وقال الله تعالی (وملائکته) جوابا لذینك
الملکین آمین ولا اذکر عند مسلم فلا یصلی علی الا قال ذانك الملکان لا غفر الله لك ویقال الله تعالی وملائکته جوابا
لذینك الملکین آمین کذا فی الارشاد فی تفسیر آیة التصلیة (لمحات) لمحه نك جمیدر نظر واحد معناسنه بوراده مراد
لحظه وساعتدر (عثرات) عثره نك جمیدر زله یعنی سورچك معناسنه بوراده مراد کناه در (آمین) مبنی لکونه اسم فعل
علی الفتح کما فی این وکیف لالتقاء الساکنین وقد یسکن للوقف وقد یکسر لضرورة الشعر لان الساکن اذا حرك کسر
وهو تعریب همین یعنی همین میخواهم اوهمین بادای استجب اللهم اولیکن کذلك وذکر الرضی انه سریانی کقابیل
بنی علی الفتح وخفف بحذف الالف ولا منع ان یقال اصله القصر ثم المد قال ابو علی وزنه فعیل والمد للاشباع لانه لیس
فی کلام العرب افعیل ولا فاعیل ولا فعیل ولذا قال عطیة لیست بعربیة وقال الاخفش مثلها فی العجمیة شاهین قال علی
رضی الله عنه آمین خاتم رب العالمین ختم به دعاء عبده وسره ان الخاتم کما یمنع من المختوم الاطلاع علیه والتصرف
فیه یمنع آمین من دعاء العبد الخیبة کما فی تفسیر الفاتحة للفناری (قهر) اطفك ضدیدر (سطوات) سطوتك جمیدر
حمله وشدت ایله اخذ ایدوب قهر ایتمك مقصود غضبدر که رحمتك خلافیدر (درکات) درکه نك جمیدر تحریك ایله
درجه نك ضدیدر یعنی درجه علوی اولان ومرتبه درکه سفلی اولان منزلدر یقال درجات الجنة ودرکات النار ای
مراتب اهلها ومنازلها (فلان بن فلان) قاعده درکه ابن لفظی ایك غیره مضاف اولسه الف ثابت اولور المعتضد بالله
ابن اخی المعتمد علی الله کبی اما فلان بن فلان کلامنده فی الحقیقة ابه مضاف اولمشدر زیرا لفظ فلان ثانی ایدن کنایه در
پس الف حذف اولنور وعیسی ابن مریمده الف ثابتدر زیرا ایك غیره مضاف در قال العلامة الزمخشری استعمال
الکنیة بالعلم نادر والنادر کالمعدوم فکانه لم یکن علما (شوق وعزمات) عزمه نك جمیدر عزیمت معناسنه یعنی قصد
جازم (برکات) بو بیتده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم لسانندن سلام ورحمت وبرکات جمع وترتیب اولندی زیرا فنون
مطالب اوچدر اولکیسی مضار وآفاتدن سلامتدر که جمله دن مقدمدر ایکنجیسی نیل منافعدر که اولکی معنی
اوزرینه مترتبدر رحمات ایله مراد بودر اوچنجیسی اول منافعك دوام ونماسیدر برکات ایله مقصود بودر انکچون السلام
علیکم ورحمة الله وبرکاته دینلور (زکات) یعنی سبب طهارت وجود وباعث برکات وخیر وجود ایلیه قال الراغب
اصل الزکاة النمو الحاصل من برکة الله تعالی ویعتبر ذلك بالامور الدنیویة والاخرویة یقال زکی الزرع یزکو اذا حصل
منه نمو وبرکة ومنه الزکوة یخرجها الانسان الی الفقراء لما فیها من رجاء البرکة وتزکیة النفس ای تنمیتها بالخیرات
اولهما جمیعا فان الخیرین موجودان فیها وفی القاموس الزکوة ما اخرجته من مالك لتطهره به (جابر) بن عبد الله
الانصاری رضی الله عنه کان من مشاهیر الصحابة رضی الله تعالی عنهم بو روایتی حضرت شیخ جزری مفتاح نام کتابنده
درج ایتمشدر کما فی رسالة الکاشی ولکن صباح ویا اخشام نمازندن صکره اولمق اوزره قید اولنمشدر (فی اللذات)
لذتك جمیدر ضد الم معناسنه بوراده مراد دماغ جانه لذت بخش اولان قریاتدر یعنی میل طبعده طعام لذیذه مشابه
اولان حسنات اراسنده صلوتی وجوده کتورسه (حسنات) بوراده مراد عطایای حسنه در (بیوررهر که سکا
ویرسه سلام بنده ویرم) قاضی عیاض شفا نام کتابنده بیورر که فخر عالم اوزرینه سلام اوچ معنایه کلور اولکیسی
سلامتدر یعنی سلامت سکا وسنکله اولسون ایکنجیسی سلام نام حضرت ملك علامدر یعنی الله تعالی سنك حفظ
ورعایتك اوزرینه وکیل وعون وحمایتکه کفیل اولسون اوچنجیسی مسالمدر یعنی بزم جانبمزدن سکا تسلیم وانقیاد
واردر هرنه فرمان ایدرسك مأمورز ومخالفت ومعاندهدن دورز * بهرچه حکم کنی بنده ایم وفرمان بر * بهرچه امر شود
بنده ایم وخدمتکار * وحق تعالینك دار سلام اهلنه سلامی ایکی اولکی معنی اوزرینه دائردر وجائزدر که تسلیم وانقیاد

معناسنه دخی محمول اوله زیرا من کان لله کان الله له وارد اولمشدر قال ابو طالب ما اطوعك ربك یا محمد فافهم * توهم کردن ازحکم داور هیچ * که کردن نه بیجد زحکم تو هیچ (رحمت ایدم بن صدقات) یعنی بنم مصلی اوزرینه صلاتم اولدرکه کارحمت صدقه ایدرم (بدیع) عجیب وغریب وقدسبق (اصلی وفرعی) یعنی اباواجداد واولاد واحفادی (فی الحالات) یعنی جمیع حالده دنیاده وبرزخده ومواقف آخرتده (لمحرره) غرقهٔ انوار حقدر جسم وجان مصطفی * کوندن اظهر دربکم نور عیان مصطفی * روضه سندن هر کیجه نور الهی برق اورر * مطلع شمس حقیقتدر مکان مصطفی * کیم اکا ویرسه سلام الله اکا ویره سلام * حق قتنده عالیدر زیرا که شان مصطفی * برصلات ایدن عجبمی بیك خطا مغفور اوله * چون شفاعتکاه اولوبدر آستان مصطفی * هر کسه حالنجه عشاقك صوزبروردتر * آچلوررنکین ورعناکلستان مصطفی * ظاهر وباطنده حق کورمسون خوف وحساب * یا اله العالمین بولسون امان مصطفی (ایشتکیم بیوردی علیه السلام) بو حدیث شریفی حسن بصری رحمه الله ابو هریره دن روایت ایدر تفسیر فارسی صاحبی کاشفینك صلوات خصوصنده جمع ایتدیکی کتابنده مندرجدر (ملك) فصول نام کتابده کلور که صلواته موکل اولان ملکك درت عدد قنادی واردر بری مشرقده وبری مغربده وبری تحت العرشده وبری دخی روضهٔ مطهره اوزرنده دربو ملك هرکاه که صلوات بنده یی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضورنه عرض ایده خواجهٔ عالم بیورر که بو صلوات بزم قتمزده امانت طورسون تا روز قیامت صاحبنه ادا اولنه مقصود صاحبنه ثواب وشفاعت حصولی وعددر اما زهرة الریاض نام کتابده ذکر اولنان فرشته ذوالجنا حیندر دیمشدر تکیم محمدیه ده کلور (ابدیاقیه اودسنی دی اکا) یعنی حقك اون رحمتندن بری جهنمدن خلاصنه سبب اولیجق باقی طقوز رحمتیله اولان اطفی دخی اکا قیاس اولنه (علیین) یعنی آنك صلواتنی روز قیامتده اکا ذخیره اولمق ایچون علیینه وضع ایده لر قال فی القاموس علیون جماعة علی فی السماء السابعة یصعد الیه ارواح المؤمنین انتهی وقال الکاشفی عند قوله تعالی (کلا ان کتاب الابرار لفی علیین) حقا وبدرستی که کتاب اعمال نیکوکاران درعلیین باشدبر آسمان هفتم درزیر عرش عظیم وکویند آن قائمهٔ یمنی بودازعرش وکفته اندسدرة المنتهی انتهی وقال المولی ابو السعود علیون علم لدیوان الخیر الذی دون فیه کل ما عملته الملائکة وصلحاء الثقلین منقول من جمع علی علی فعیل من العلو سمی بذلك اما لانه سبب الارتفاع الی اعلی الدرجات فی الجنة واما لانه مرفوع فی السماء السابعة حیث یسکن الکروبیون تکریما له وتعظیما (و یرر هر بره اوچیوز التمش باشی) بو کلامده سر تضعیفه اشارت واردر زیرا صلواتده مشهور اولان (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد وسلم) دیمکدر بو جمله نك حروفی ایسه مشددلرده تکریر ولفظهٔ جلال وآلك وسطنده اولان الف ملفوظه وعلی لرده الفینك وحدتیله اوتوز التیدر پس (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) حسبیله مجموع ثواب اوچیوز التمش اولور و بردخی بودرکه فخر عالمك سر پاکی اوچیوز التمش بیك سیرانی عالمه سار یدر پس صلواتله مخلوق اولان ملائکه نك هر برنده اوچر یوز التمش باش و یوز واغز ودل اولمق ذکر اولنان عوالمه نظر ایله در والله تعالی اعلم (لمحرره) استریسك بوی مقصود ایله اولمق خوش مشام * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * دوشمسون هرکز اسانکدن صلاتیله سلام * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * کردیلرسك کیم شفاعت ایلیه سا که حبیب * کلشن عشقنده فریاد ایت مثال عندلیب * اوله حقدن بوی رحمت جان مشامینه نصیب * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * هر که بو کون مصطفی یی برسلامیله اکا * ایرکوره اون رحمتن الله عظیم الشان اکا * کردیلرسك آتش دوزخ سلام اولسون سکا * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * ای کوکل مرغی خراب اولمزدن اول بو قفس * اول کل بیخار ایچون فریاد وزار ایت هر نفس * مصطفی ذکری یترصیت وصدای غیری کس * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی * امنك حق سلامینه موکلدر ملك * ایرکورر فخر جهانه صکره علیندك * کلشن فیض ایچره بتسون کل کبی دیرسك دیلك * روضهٔ فخر جهانك بلبلی اول بلبلی *

دخی هم بیوردی علیه السلام فی الخطاب
ایشتسون بوسوزی کوکلدن قوشیخ وشاب

که هر کیم بکا کونده بیك کز صلوات ایده
آنك حق قتنده دعاسی اوله مستجاب

که دنیادن اول چقمیه کورمیجه دیدی
مکانی جنتده دنیادن اول بی حجاب

دخی هر که بکا صلوات چوق ایتسه دیدی
بکا اندن اقرب کشی اولمیه فی المآب

دخی هر کیم ایدرسه باکه دیدی صلوات
اکا ویره جنتده الله شودکلو ثواب

که یافوت احمردن اکا پایه لر برسرای
بوسوزی حقیقت بیلوب ایلسکل انتساب

دخی ابن عباس روایت ایدر کیم رسول
بیوردی بو سوزی ایشتماکه بغله رکاب

که هر کیم بکا هر صباح هر کیجه اون صلوات
ایدرسه شفاعت قیلم اکا یوم الحساب

صلوات قیامتده نور اولیسر در دیدی
صراطك قراکولغنده ایدرکن ذهاب

دخی دیدی اسرافیل ایردی بکا دیدی کیم
که جنتده برقبه وار بکزمز آکا هیچ قباب

که اوچیوز بیل اول قبه نك کیکلکیدر
ایچنده اسرهم کرامت یلی مشکناب

اکا کیرمز الا سکا چوق صلوات ویرن
سکا چوق صلوات ایدن کورمیه هیچ عتاب

دخی اوچ بولك طائفه ظل عرشده اوله
شو کون کیم حرارتدن اوله جکیرلر کباب

دیدیلر که کیملر در آنلر بیورغل بزه
بیوردی پس اصحابه اولدم بورسمه جواب

بری بودرر کیدره امتم غصه سن
بری سنتم دیر کورن اولمشکن خراب

اوچنجیسی بوکیم بکا چوق صلوات ایده
خصوصا که تعظیم ایدرسه اولور چوق مثاب

برادر صلواتن الله آنك بر ملك
وار ایکی قنادی آچرانی مشکین نقاب

بریسن آچر مشرقه بیریسن مغربه
ایاغی یدنجی یر التنده تحت التراب

باشی عرشك التنده بوینن اکوبن طورر
خطاب ایریشور حقدن اکا ایشت مستطاب

که قولم رسولیمه چون کیم ایتدی صلوات
صلوات ایت سنده اکا اولنجه مثاب

روایت ایدرلر که بر کون علیه السلام
کلوب منبره چیقدی ایشت ندر دیر کتاب

بر آیاغنه بصدی آمین دیدی چیقدی اهم
ایکنجیده آمین دیدی اول دعاسی مستجاب

اوچنجیده آمین دیدی صوردی اکا معاذ
دیدی جبرئیل کلدی دیدی بلا ارتیاب

که سن یا محمد آکلسك قیچن بر کشی
صلوات ایتمدین اولسه اولیسر تباب

اوده یا قسون الله اکا ایتسون رحمتی
بن آمین دیدم پس ایریشیسر اکا عقاب

ایکنجی ایاغنده بونی دیدی جبرئیل
که هر کیم اورج آینه ایرو بن ایتمسه احتساب

اورج طوتسه اولمسه مقبول پس اولیجکز
اوده یانسون اول دیدی کورسون اشد عذاب

اکا دخی آمین دیدم چیقدم اوچنجی یه
دیدی کیم اتایه اتایه ایتمسه فتح باب

بولاره اکر ایلك ایتمدین اولور ایسه
جهنمده یانسون تتکیم یانرلر رقاب

اکا دخی آمین دیدم اویله اولسون دیدی
بوسوزلری خوش اکلغل ایلمکل ارتقاب

﴿ مثنوی ﴾

بیور دیکه دیدی بکا جبرئیل
که مخلصلرك بودرر شانی بیل

که خلوتده سکا صلوات ایدر
منافقلر ایتمز خرافات ایدر

دخی ایکی مؤمن ایریشسه دیدی
صلوات ایدوبن کورشسه دیدی

ایکیسی دخی یرلغانور دیدی
شو کیم مؤمن اوله اینانور دیدی

بوسوزی روایت قیلور عائشه
بغایت درایت قیلور عائشه

دیدی برکز ایکنم یتورمیشدم
آنی بولغسه موم کتورمیشدم

بولیما دمیدی رسول کلدی دی
بولوب آنی کولدم نه کولدك دیدی

دیدم ایکنه جیکم یتورمیشدم
بولیمادم آنی اوتور میشدم

مبارك یوزکدن کوزم کوردی نور
کیروبولدم آنی چوبرق اوردی نور

دیدی وای اکا بکا ایرمیه اول
که بنی قیامتده کورمیه اول

ایتدم کیم اوله سنی کورمین
بخیل اوله دیدی بنی کورمین

ایتدم بخیل کیمدر ایله بیان
ایتدی آکلسم صلوة ایتمیان

نمازك کیم ایدرسه فرضین ادا
بکا هر کیم اون کز صلوات ایده

آنك حق نمازینی مقبول ایده
نمازینی علینه ایلمده

ندا ایده انده اکا بر ملك
که حاجت دیله کیم روادر دیلك

(شیخ وشاب) پیروجوان (بی حجاب) بی پرده یعنی حق تعالی مصلی ایله جنتده مقامی اراسنده اولان پرده بی قالدیروب مکانینی عیان کوستره بو حدیث جلاء الافهام نام کتابده ورسالهٔ کاشفیه ده مسطوردر (فی المآب) مرجع

ومصیر معناسنه در یقال آب ای رجع بوراده مراد صوك دمده وقیامتده وجنتده دیمکدر (قال علیه السلام اولی الناس بی یوم القیامة اکثرهم علی صلوة) ذکره الکاشفی (انتساب) کندویی برکیمسه یه نسبت ایتمك بوراده مراد کلام مذکورك حقیقتنی اعتقاددن صکره عمل ایله اکا انتسابدر (رکاب) اوزنکو که اکراسبابندندر ویوك کوترن دوه بوراده شدر کابدن مراد عزم واهتمام واجتهاددر شد میزرکبی (ذهاب) ذلك فتحیله کتمك معناسنه (ع) خوشا راهی که نور مصطفی باشد دلیل او (بعدذا) بوحدیث ریاض المذکورین ده ابوهریره دن منقولدر (مشکناب) خالص مسك مقصود اول بادك مسك خالص کبی بوبی اولدیغن بیاندر (عتاب) هو اظهار الغضب علی احد لشیء مع بقاء المحبة بالترك یعنی دنیا وآخرتده ملامت وشفاعتدن محرومیت کورمیه (کیدره امتم غصه سن) یعنی غمناك اولان مؤمنه تسلی ایده وفرح ویره (لمحرره) مظهر لطف حق اولان ازلی * دامن لطفی طوتر کسمزالی * روشن ایلر کونش کبی فی الحال * ابرغم پوش اولان جمالی دلی (خصوصا که تعظیم ایدرسه اولورچوق مثاب) تعظیمندندر که فخر عالمك نام پاکنی بی وضو اسانته المیه مجمع اللطائف نام کتابده کلور که ایاز خاصك محمد نام برپسری وار ایدیکه سلطان محمودك ابر یقداری ایدی برکون سلطان طهارت خانه یه متوجه اولوب پسر ایازه سو یلك آب طهارتی کتورسون دیدی بو کلام سمع ایازك باباسنه رسیده اولدقده پریشان دل اولوب ایا سلطان بنم اوغلمندن خاطر مانده اولدیکه اسمنی ذکر ایتمدی دیدی بعده سلطان وضو ساخته بیرون اولوب بشره ایازی متغیر کوردکده سبب اثر ملالدن سؤال ایلدی اول دخی اندیشه دن کذرایدن معنایی سو یلدی سلطان تبسم کنان بیوردیکه سنك پسرکدن مکروه طبع برشی صادر اولمشدر ولیکن نامی محمد اولمغله بی وضو اول نشانهٔ نام حضرت سید انامی لسانمه کتورمکی روا کورمدم دیدی (هزار بار بشویم دهن بمشك وکلاب * هنوز نام تو بردن ادب نمی دانم (مشکین نقاب) بو کلامده ذکر اولنان فرشته نك قنادنی مسك رنکلی نقابه تشبیه واردر (مستطاب) کوکچك (متاب) تاء مثناته رجوع معناسنه در تاب یتوب دن مصدردر مقصود حقه رجوع کونی اولان قیامتدك اول فرشته نك مصلی ایچون استغفار یدر (روایت ایدرلر صحیح ترمذیده وغیری کتب احادیثده مسطوردر (معاذ) میك ضمی وذال معجمه ایله درمراد معاذ بن جبلدر رضی الله عنه (بلا ارتیاب) بی شك وشبهة (تباب) هلاك بوراده مراد هلاك معنویدر که ثمره سی شفاعتدن محرومیت وجهنمه دخولدر (احتساب) اخلاص واجر امید ایتمك قال فی القاموس اختسب بکذا اجرا عند الله اعده ینوی به وجه الله تعالی (رقاب) رقبه نك جمعیدر بوبن معناسنه قال فی القاموس الرقبة محرکة العنق اواصل مؤخره انتهی * بوراده مراد ذکر جزؤ وارادهٔ کل طریقیله اهل جهنم اولان نفوسدر (ارتقاب) حفظ وحراست یقال ارتقب الشیء انتظره وحرسه والرقیب الحافظ المنتظر والحارس (لمحرره) تخفه در روضه سنه امت مرحومندن * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * عربندن عجمندن حبش ورومندن * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * سبب مغفرت جرم وخطادر صلوات * باعث مرحمت ولطف وعطادر صلوات * مؤمن کامله هردمده روادر صلوات * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * دیرایسك اوله جنان ایچره سرایك یاقوت * کیجه کوندز صلوات ایده کور جانکه قوت * بولغه نور صلاتیله صراط اوزره ثبوت * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * صلواتیله شفاعت بوله لم روز حساب * اولمیه جان وجکر آتش ایله تا که کباب * سایهٔ عرشه ایروب بولمغیچون حسن مآب * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات * صلوات اهلنه ای حق خدا اولدی معین * ایتدی ایصالنه سیاح ملکلر تعیین * دیرایسك جمله دعایه دیه جبریل آمین * دیه لم فخر جهان روحنه هردم صلوات (خرافات) خرافه نك جمعیدر خاء معجمه نك ضمیله خرافه اصلده بنی عذره قبیله سندن برکیمسه ایدی امام مطرزی مغرب نام لغتده فخر عالم زمانده ایدی دیمش فاما امام سخاوینك مقاصد حسنه نام کتابندن منفهم اولان جاهلی اولمقدر دیمشلردر که طائفهٔ جن مذکور خرافه یی اسیر ایدوب مدت مدیده آنلرك ارالرنده مکث ایلدی صکره انسه رد اولندقده مشاهده ایتدیکی اعاجیبدن خبر ویردی ناس انك کلام غریب وخبر عجیبنی تکذیب ایلدیلر اکرچه نفس الامرده جندن خبر ویردیکی امورك جمله سی واقع ایدی نتکیم فخر عالم بیورر (خرافة حق یعنی ما تحدث به عن الجن) صکره هر مستملح وکذب اولان خبره هذا حدیث خرافة دیدیلر یعنی زعم ناس اوزره خرافات حقیقتی واصل اولمین اخباردر شایع اولدی ناظمك دخی کلامی بونك اوزرینه واردر یعنی منافق اولنلر صلواتدن بدل تنهالرنده فخر عالم حقنده حاشا کاذب سویلرلر (دخی ایکی مؤمن ایرشسه دیدی) معلوم اوله که اهل اسلام ایله مصافحه وقتنده صلوات شریفه نك سبب مغفرت اولدیغن صاحب التفسیر کاشفی انس روایتیله ریاض اربعین نام کتابلردن نقل ایتمشدر ومصابحده مصافحه وقتنده حمد واستغفار ذکر اولنمشدر کما قال علیه السلام اذا التقی المسلمان فتصافحا وحمدا الله واستغفراه غفر لهما * ولیکن بو معنی

صلوات ذکرنی منافی دکادر کما لا یخفی ❁ آب عنایت رسد از فیض عام ❁ شسته شود نامهٔ جرمش تمام (موم) فارسیده شمع معناسنه ولکن ترکیده وعربیده مستعملدر وکان الشمع موجودا قبل البعثة لان اول من اوقد جذعة الابرش وهو قبل البعثة بدهر واوقده للنبی علیه الصلاة والسلام عند دفنه عبدالله ذوالسجادین کما فی انسان العیون بوندن منفهم اولور که حضرت عائشه نك کتوردیکی موم شمع جنسندن دکل بلکه اوعصرده متعارف ومعتاد اولان خورما چوبی وامثالندن ایدی وفخر عالم زمانده مسجد شریفده قندیلی ابتدا ایتمیم داری ایقاد ایتمشدر صکره حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده لیالی رمضانده برآی تراویح ایچون قندیل وموم چوغاندی وکتدکچه شهرت بولدی وشعبانك نصفی کیجه‌سی اولان زیادهٔ وقودی دخی انك انوار وآثارندندر (لمحرره) شمع جانك اویار بوکون یوخسه ❁ ظلمت ایچره قالورسن آخر کار ❁ قنغی جان عشقله منورد ر ❁ صائمه نیران ایچنده انی بنار (وله) مسجدك دل سراجك ایماندر ❁ بوسراجی دمادم اویاندر ❁ تاصباح قیامت اولنجه ❁ ظلمت تنده انی یاقی یاندر (وله) بوجسد شمعدانه قونمش ❁ شعله افروز شمعسن روحم ❁ شمع عشقدا کراولدکسه موم ❁ عاقبت شمع جمعسن روحم (بخیل) حدیث بخل صحیح ترمذیده ووصایای فتوحاتده وغیری کتب معتبره‌ده مسطوردر دیمشلردر که بخل اذم اوصاف واقبح اخلاقدر بومقامده معنای بخل تارك صلواتك نفسندراجعدر زیرا کندینی برصلات مقابله سنده موعود اولان اون رحمتدن محروم وبی بهره ایلرو بخل بخلا اولدر که کندی نفسی اوزرینه بخل ایلیه انکچون بوبخیلی ممسکدن بدتردر دیمشلردر والعیاذ بالله تعالی (لمحرره) قنغی دلکم اوله طوطی مشرب ❁ نیجب ایلسه نطقی صلوات ❁ نعت کل نقد پاکنی بابل ❁ بخل وامساك ایدرمی هیچ هیهات (آنك حق نمازینی مقبول ایده) زیرا صلوات مفتاح القبولدر انکچون جلوتیه طریقنده جیم ایله اعقاب صلوات مفروضه‌ده قرق کره صلوات شریفه کتورمك معتاددر نتکیم حضرت هدایی قدس سره تصریح وتعیین ایتمشدر (بعدذا) خصوص اوزره صباح واخشام نمازندنصکره دخی صلواتك فضائل کثیره‌سی واردر کاشفی رساله‌سنده مسطوردر (علیین) ایکی ورق مقدم مفصلا بیان اولنمشدر (لمحرره) کلکز نوش ایده‌لم جام صفای صلوات ❁ بوله‌لم خسته دله فیض شفای صلوات ❁ صدق واخلاصله پرزیور ایدوب دلاریمز ❁ قیله‌لم خلوت وجلوتده سزای صلوات ❁ روزن روضه‌سنی کوزلایه بوکوزلریمز ❁ ایده‌لم پاك زبانلرله ادای صلوات ❁ شعله شمع محبتله یاقوب جانمزی ❁ قیله‌لم دلاری پرنور وضیای صلوات ❁ مصطفی نورنی یارن کوره‌یم دیرسك اکر ❁ چك بوکون چشم دله‌کن جلای صلوات ❁ کرقبول اوله نماز یله نیازم دیرسك ❁ بل که حاجتلراولور جمله روای صلوات ❁ ویرصلات اسمی آکلدقجه صاقن اولمه بخیل ❁ کردیلرسك بوله سن فیضه عطای صلوات ❁ کیم بخیل اوله اکا ویرمیه هردم صلوات ❁ بولیه دردنه عالمده دوای صلوات ❁ اولقدر فخر جهان روحنه کلبانك ایتکیم ❁ قبهٔ چرخه چیقه صیت وصدای صلوات ❁ نیجه ایرسون عملك منزل علیینه ❁ بولنجه ره عشق ایچره هدایی صلوات ❁ ایرکورن صد قزی اوج هوای هویه ❁ اولدی بی شبهه شب وروز همای صلوات ❁ حق تعظیم ایچون الله محمد نورن ❁ ایتدی صلوا خبری برله صلای صلوات ❁

روایت ایدرلر دیلندن آقتدی زلال
شورسمه زلالی کیم اندن زلال اولدی زال

بیوردی نه یرده آکلسه محمد آدی
آدیم کیم ایشدوب اکر طوترسه مثال

که باش پرمغیله یانشده کی پرماغنی
کوزینه سورب انلری ایلسه اشتمال

کوزاغریسی کورمیه دیدی ایداول کشی
انك کوزلرینه ایرشمایه اصلا زوال

روایت ایدرلرکه برکشی کلدی اکا
دیدی ایده‌رم حضرتیکه سنك برسؤال

شوکون کیم کوکللر اولیسر بنم اولسه
بیوردی اکر اولسون دیرسك لایزال

دیکل کونده اوچ کز بوسوزی کهاجی یاقیوم
صلوات ایدوب هرکون اول بی ملال

عجبمی شوکشینك اولمزسه کوکلی انك
کیم اکا صلوات ایده کورمیه هیچ وبال

روایت ایدرلرکه تورات ایچنده کلور
کیم الله عزوجل غنی ذوالجلال

که وحی ایتدی موسایه عزوجلالی ایله
که قرب رضامی دیلرسك علی کل حال

سکا بنده اقرب اولم یا موسی شواقدر
دیلکدن سوزکدن ایشت بلاقیل وقال

یقین اولم اغزك یارندن دخی بن سکا
کوزیکك قراسندن آغینه هم بی مقال

دخی جسمك ایچنده جانکدن اولام یقین
دخی کوکلك اندیشه سندن یقین بی جدال

دیلرمیسن اولم سکا بن یقین بوقدر
دیدی بودر استاد یکیم یاکریم النوال

دیدی پس محمد حبیبه چوق و یر صلوات
کیم اقرب اولم سکا هیچ ایتیم انفعال

زهی قدر اعلا که و یردی حبیبنه اول
که موسی کبی کشی بولور آدیله منال

قیاس ایت که موسی کلیمنه بو اولیجق
قو انبیا پس نیته بوله آنسز کمال

انکچون بیوردی بو سوزی رسول علیه السلام
دعا سنده هر کیم بکا ایتسه انتقال

دعاسی انك نته سی مستجاب اوله چون
وسیله بنم رحمته او لمغه اتصال

انکچون دیدیلر نمازك ایچنده قیچن
تحیات اوقونسه صلوات کرك بی مجال

بزم مذهبمزده سنتدر انی دیمك
ولی فرض درر شافعیده بلا احتمال

وکر غیری یرده اکلسه مبارك آدی
دیدی بعض برکز اولور واجبه ارتحال

دیدی کرخی مجلسده تکرار آکلسه رسول
نتکیم مکرر طوغر شمس و بدر وهلال

صلوات ایتمك ایشیدنه واجب دیدر
ولی برکز اولور انك فرضنه امتثال

طحاوی دیمشدر که هرکاه کیم آکیله اول
ایشیدنه واجبدر آچیق اکا پر و بال

دیدی نقل کشافده کیم بودر احتیاط
که زیرا که لایقدر اول شریف الخصال

بیوردی علی کیم صلوات ایدیجك اکا
دعانك اوکنده آدن ایده لر قتلو فال

که زیرا کیم اکا صلوات ایدیجك کشی
حق انك صلواتن ایدر روا بی محال

پس اندن نکیم دیلر یسه قبول ایده حق
که زیرا کیم اول سوزی کچدی بی اختلال

کشینك قیچن برسوزی کچسه بر یرده پس
امید درکه برسوزی دخی کچه بی خلال

الهی سنك حضرتکدن بودر حاجتم
که بنی اسیر ایتمیه اصلا بوظل خیال

که دریای عشقکده بر قطره یم غرق اولوب
نته بی نهایت دکزده بولم بن وصال

حبیبك بکا دستکیر ایلمکل یا غیاث
که کوزم آچوب کوستره تا که نور جمال

(روایت ایدرلر) جمع صیغه سنده مرویدر صحتنه دلالت واردر انکچون بو مضمون منیف کتاب السعاده ده ورسالة کاشفیده وصلات مجیده ومحیطده وقوت القلوبده ومضمراتده وفردوس الاخبارده وامثالنده مسطوردر حتی قهستانی اذان بابنده کنز العباد دن نقل ایدوب بو عبارتله دیرکه واعلم انه یستحب ان یقال عند سماع الاولی من الشهادة الثانیة (صلی الله علیك یارسول الله) وعند سماع الثانیة (قرة عینی بك یارسول الله) ثم یقول (اللهم متعنی بالسمع والبصر بعد وضع ظفر الابهامین علی العینین فانه علیه السلام یکون قائدا له الی الجنة کذا فی کنز العباد انتهی * وقصص انبیاده کلور که آدم علیه السلام بهشت آشیان ایکن فخر عالمك جمالنه مشتاق اولدی الله تعالی دخی اول صورت زیبایی آدمك باش برمقلرنده که طرنقلری صفوتده آینه مثال ایدی تصویر ایلدی آدم اکا نظر انداز ارلدقده بی اختیار بوس ایدوب کوزلرینه سوردی جبریل بو قصه دن فخر عالمی اکاه ایلدکده فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه من سمع اسمی فی الاذان فقبل ظفری ابهامیه ومسح علی عینیه لم یعم ابدا * ومرجع طریقمز حضرت هدایی قدس سره ترتیب ایلدیکی مجالسده دخی مسطوردر که آدم فخر عالمك جمالنه مشتاق اولدقده نور مصطفی صلی الله علیه وسلم شهادت برمغنده ظاهر اولوب آدم اکا سلام ویردی حق تعالی فخر عالم طرفندن آدمك سلامنی الدی پس سلام آدمدن صادر اولمغله سنت وردی حق تعالی طرفندن ظهور بولمغله فرض اولدی وروض فائقده کلور که نور مصطفی علیه السلام آدمك برمغنده تسبیح ایتمکله مسبحه تسمیه اولندی ودیوان امام علی رضی الله تعالی عنه شرحنده کلور که شافعی مذهبنده تخیاتده مسبحه نك اشارتله اختصاصنه وجه بودرکه مسبحه نك مزاجی سائر اعضانك مزاجندن اعدل اولمغله نفس ناطقه نك اکا تعلقی سائردن بیشتردر ظاهر بودرکه بو اعدلیت نور مصطفی علیه السلام اول برمقده ظهور وتسبیحندندر فسبحان العلیم الحکیم پس بو جمع کثیرك که نسخهٔ اثرلری قلم اعلای توفیق ایله ثبت اولنمش وهر برینك ایرادایلدیکی مضمون لوح محفوظ تحقیقندن آلنمشدر تقریرندن ظاهر اولورکه اذاندهاسم محمد صلی الله علیه وسلم ذکر اولندقده باش برمقلرینك طرنقلرین تقبیل ایدوب کوزلرینه وضع ایتمك مکروهدرز یرا بو خصوصده صحیح وارد اولمشدر دین کسنه نك کلامی صحیح دکلدرز یرا روات ثقات نقلهٔ اثباتی تکذیبدر مکر مرادی حدیث مرفوعده کلمشدر دیمك اوله نتکیم امام سخاوی مقاصد حسنه نام کتابده لم یصح فی المرفوع دیمشدر یعنی بو خصوص حدیث ضعیف ایله ثابتدر حدیث ضعیف ایله ایسه ترغیب وترهیب بابنده عمل جائزدرکه کما فی الاذکار للنووی وانسان العیون لعلی بن برهان الدین الحلبی والاسرار المحمدیة لابن فخر الدین الرومی وغیرها ولئن سلم خصوص

مزبور حدیث ضعیف ایله ثابت اوله علیاتده حدیث ضعیف ایله عملده علما فرقتین اولمشلردر ابن حجر اصول حدیثده
ردوقبح قریبده تجویز ایتمشدر زیرا قواعد اسلامی هادم اولدیغندن ماعدا نفع عظیمی دخی واردر عجب حالدر که
حفاظ ومحدثین اراسنده بعض آثارده اختلاف شدید واقع اولوب برینك موضوعدر دیدیکنه بری مرفوعدر
دیمشدر پس قنغیسنك سوزنه اعتماد ایدهلم سامحهم الله تعالی امابزم مبلغ علمز بودر که ظاهرده حجت و برهان
وباطنده کشف وعیان ایله مؤید اولوب طرفینی جمع ایدن ارباب حقیقت البته خطا اوزرینه قرارداده اولمزلر پس
نفی واثباتده انلرك مسالکنه اتباع ایتمك غیری جناح واحد اوزرینه اولنلرك آثارنه اقتفادن اولیدر خصوصا
متنازع فیه اولان ماده نك قوت القلوبده ثبت اولندیغی صحتنه ادل دلیدر زیرا مؤلفی حضرت شیخ ابوطالب محمد
ابن علی المکی مقدم الامة وامام الملة ومختار الائمه در (زلال) قطع حرارت ایدن لذیذ وبارد صودر وحیوة الحیوانده
کلور که زلال برف یعنی قارایچنده حاصل اولور برمق قدر برقورددر که اوزرنده صاری نقطه لری واردر آب سردی
زلاله تشبیه ایتدکلری شایعدر زیرا تبریده مداردر (زال) بوراده زائلدن مخففدر مراد زلال لفظ پیغمبری زلال آب
اوزرینه ترجیحدر زیرا زلال آب حرارت چکر وزلال لفظ پیغمبر حرارت دل قطع ایدر یعنی یانده صورت
مقصود بالذات اولمغله چندان معتبر دکلدر (لمحرره) تابله یاندی طوتشدی جکرم ❁ نیجه برین بو بلایی چکرم ❁ جام
لفظکله فیضکی صونکیم ❁ بزم دلده اوجامه منتظرم ❁ اسم پاکك اکلدیغی پرده ❁ ناخنم ساکه حرمت اوپرم ❁ چکرم
سرمه کبی کوزلریمه ❁ روشن اوله آنکله تابصرم (کوزینه سوروب) یعنی ظهر ابهامین ایله کوزینه مسح ایدر وصلات
نجمیده ناخن هردو ابهامی چشم اوزرینه وضع ایدرمدایتمزدیمشدر فاما مسح اکرچه امر ارشی ایله تفسیر اولنمشدر
ولکن حکمی یه شاملدر مثلا وضوده سره یاران اصابت ایلسه مسحدن مغنیدر فافهم (اشتمال) قبلامق
احاطه کبی بوندن منفهم اولور که یالکز مسح کفایت ایتمز بلکه مد ایتمك کرکدر زیرا مد ایتمدکجه اشتمال کامل حاصل
اولمز (لایزال) ابدی (بعدذا) موت قلوب کفردن ومحبت دنیادن وحین نزع وقبر وقیامتده تحیردن عبارتدر (راهروانرا
زتودل زندکیست ❁ زنده دلانرا بتو پایندکیست ❁ چون زتو فیض ازلی یافت دل ❁ شد بحیات ابدی متصل (یاحی
یاقیوم) بوایکی اسم شریف اسم اعظم اولمغه تخصیص بالذکر اولندی وبردخی اسم اول حیاته وثانی کائناتك نور
حقله بقاسنه دالدر پس بوایکی اسمی صلواتله جمع ایتمکده نکته فخر جهان وساطتیله اولان فیض دائمی تذکیر
وتعریفدر زیرا جمیع عالمك حیات وبقاسی فخر عالمك حقات وبقاسی وساطتیله در کما قال اول ماخلق الله نوری وقال
انا من الله والمؤمنون منی) الحاصل موت قلبدن خلاص اولوب حیات ابدیه بولمق استین سبب حیات اولان اسم
ومسمایه ارتباط ایتمك کرکدر فافهم (ملال) اصلنده فتوردر بوراده ملزومی مرادذر که غالبا الم وکدردر (وبال)
ضرر وزیان (ذوالجلال) ذوالعظمة والکبریاء والهیبة ❁ معلوم اوله که بوروایت مجمع اللطائفده وصلوات کاشفیه ده
مذکوردر (قرب رضا) رضایله اولان قرب که معنویدر بوندن مراد مقعد صدق مقامنده فیض جاودانی درجه سنه
وصولدر روی فی الحدیث القدسی (اذا تلقانی عبدی بشبر تلقیته بذراع واذا تلقانی بذراع تلقیته بباع واذا تلقانی بباع
جئته باسرع) ای من تلقیه والمراد منه الفیض الحاصل من الله تعالی علی حسب اقبال العبد الیه وهو مبنی علی
الرضاء الاتری الی قوله تعالی (انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین (قیل وقال) سوز صاو کدفارسیده کفت
وکوی دیرلر وقد سبق تحقیقه قال الکاشفی حق تعالی خطاب کردیموسی علیه السلام که ای موسی میخواهی
ودوست میداری آنرا که بتو نزدیك باشم از کلام تو بزبان تو وازدیدن تو بچشم تو وازشنیدن تو بکوش تو وازروح
تو ببدن تو وازاندیشهٔ تو بدل تو انتهی ❁ ناظم دیمك استر که سوزکك دلکه وآغزك یارنك آغزکه وکوزکك قراسنك
آغنه وجانکك جسمکه وکوکلك اندیشه سنك کوکلکه قربندن قریب اولم کلام زیاده قربی تمثیلدر کما قال تعالی
(ونحن اقرب الیه من حبل الورید (یاکریم النوال) یاکثیر العطاء ونفیسه (ع) همه کس دولت قرب تو بجان می طلبند ❁
قال فی القاموس رزقا کریما کثیرا وارض کرم محرکة کریمة طیبة (محمد) بواسم شریفك سائر اسماء حضرتدن
صلواته اختصاصنه وجه بودر که ذکر صلوات که اول حضرتی ستایشدر بواسمه انسبدر زیرا بواسمك دخی معناسی
بسیار ستوده دیمکدر (انفعال) برفعلدن متأثر اولمقدر که اوصاف جسمانیاتدندر بوراده مراد صفت رحمتدن صفت
غضبه انتقال وتحولدر که اثری قربی تبعیدوانیسی توحیش وتنفیردر یعنی سکا روجهله اقرب اولم که صفت غضب
تجلیسی ایله بردخی بعد کورمیه سن (منال) عطادر نوال کبی واما اولکه عزیز المنال دیرلر نیلدندر وصول واصابت
معناسنه (کلیم) مکالم معناسنه یعنی حقله کلام ایدیجی قال الله تعالی (وکلم الله موسی تکلیما) (دعا سنده
هر کیم بکا ایتمسه انتقال) یعنی دعانك اولنده وآخرنده بکا صلوات کتورمسه دعاسی مستجاب اولمز زیرا

دعا اولنده درود قائد یعنی دعانی محل اجابته کشنده وآخرنده سائق یعنی انی سر منزل اجابته رانده در الحاصل
هر کارك حصولنه وسیله لازم اولدیغی کبی دعانك وغیری طاعاتك قبولنه دخی دست آویز صلوات کرکدر کما فی قوت
القلوب للامام المکی وفی الدعوات الکبیرة للامام السمعانی والرسالة الکاشفیة * بی پروبال درود نبوی * نیرد مرغ
دعا بر کردون * ورد عبا صلواتست قرین * زود کردد باجابت مقرون * وابن عطا قدس سره بیورمشلر که دعانك
ارکانی حضور دل وقطع علائق واجتهدسی صدق نیت وخلوص طویت واوقاتی اسحار وقوی ترین اسبابی صلوات
سید مختار در صلی الله علیه وسلم * بی بدرقهٔ درود او هیچ دعا * البته بمنزل اجابت نرسد (وسیله) ما یتوسل به الی
المقصود و یترسل (بی مجال) مصدر میمیدر جولان یعنی دور وطواف معناسنه کاهیجه طاقت واقتدار مراد اولنور
زیرا حرکته قدرت لازمدر و یقال جال الشیء اختاردیمك اولور بوراده مراد شافعی مذهبی
اوزره تحیاتدن صکره یعنی تشهد اخیرده صلواتك فرضیتنی بیاندر زیرا فرض اولان نسنه ده انسان بی اختیاردر
وترکنه قادردر کلدر (قال علیه الصلاة والسلام لا صلوة لمن لم یصل علی فی صلاته) * قلنا ذلك محمول علی نفی الکمال بزم
مذهبزده یعنی امام اعظم مذهبنده قعدهٔ اخیره ده تحیاتدن صکره صلوات سنتدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم
اعرابی یه ارکان صلاتی تعلیم ایتدیکی زمان صلواتی تعلیم ایتمدی (بلا احتمال) یعنی قطعا فرضدر بعضیلر امام اعظم
مذهبی اوزره واجب دیمشلر ولیکن فتوی سنت اولمسی اوزرینه در که ترکیله نماز فاسد اولمز وسجدهٔ سهو دخی لازم
کلمز (وکرغیری یرده) یعنی نمازك خارجنده امام مالك قتنده عمرنده برکره واجبدر وانك اوزرینه زیاده ایتمك مندوب
ومستحبدر پس مالك مذهبی اوزرینه تشهد اخیرده صلوات ایتمك مستحبدر وکرخی قتنده عمرنده برکره فرضدر زیرا
صلوا علیه کلامنده اولان امر تکراری مقتضی دکلدر ولیکن بر مجلسده نام مبارکی مکرر ذکر اولنسه بر دفعه
صلواتله واجب ساقط اولور وهو المختار کما فی القهستانی قال فی بحر العلوم والارشاد منهم من قال یجب فی کل مجلس
مرة وان تکرر ذکره علیه السلام کما قیل فی آیة السجدة وتشمیت العاطس وکذلك فی کل دعاء فی اوله وآخره ومنهم
من اوجبها فی العمر مرة وکذا قال فی اظهار الشهادتین (کرخی) هو ابو الحسن عبید الله بن الحسین بن دلال من
سادات الحنفیة منسوب الی کرخ بصرة ولد فی سنة ستین ومأتین ومات لیلة النصف من شعبان سنة اربعین وثلثمائة
واما ابو محفوظ معروف الکرخی فمنسوب الی کرخ بغداد محلة فیها مات معروف سنة مأتین فی زمن المأمون ودفن
ببغداد وقبره معروف ومجرب فی استجابة الدعاء کما ذکره صاحب الروضة (طحاوی) ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامة
الازدی الطحاوی انتهت الیه ریاسة اصحاب ابی حنیفة بمصر وکان شافعیا ثم انتقل الی مذهب ابی حنیفة وبلغ الغایة
وصنف کتبا جلیلة ولد سنة تسع وعشرین ومأتین ومات سنة احدی وعشرین وثلثمائة الازد ابو قبیلة وطحا
قریة من قری مصر (احتیاط) اولی واقوی ایله عمل یقال احتاط اخذ فی الحزم وهو بالحاء المهملة ضبط الامر والاخذ
فیه بالثقة والاحتیاط بالفارسیة استوار کرفتن کار یعنی اقوی بودر که طحاوی قولیله عمل اولنوب بر مجلسده
فخر عالمك نام مبارکی هزار کرة یاد اولنورسه دخی ینه مستحب هر کره ده صلوات کتوره کما قال المولی ابو السعود فی تفسیره
والذی یقتضیه الاحتیاط ویستدعیه معرفة علو شانه صلی الله علیه وسلم ان یصلی علیه کلما مر ذکره الرفیع (عند
ذکر النبی صل علیه * واطلب الفوز والنجاة لدیه * کهی که می شنوی نام سید السادات * همی فرست بسویش
هدیهٔ صلوات * که بی کمان صلوات نبی بموقف حشر * رهاندت زهلاك ورساندت بنجات (قال) قیل له صلی الله
علیه وسلم ما الفال قال الکلمة الصالحة یسمعها احدکم قال فی السیر الحلبیة الفال بالهمز وبدونه یقال فیما یسر
والتطیر فیما یسوء فالفال ضد الطیرة بکسر الطاء فرق بعضهم بین الفال والتفؤل بان الاول یکون فی سماع الادمیین
والثانی فی الطیر باسمائها واصواتها ومرها (محال) مرور ایلدی (اختلال) تباه شدن کار یعنی برایش فساد قبول
ایتمکه دیرلر صلاح وانتظامك خلافیدر زیرا خلل ایکی نسنه نك ارالغیدر فرجه کبی بوراده بی اختلال ایله مراد
صلواتك قبولیله رشته بند انتظام اولدیغیدر (بی خلال) بی خلل دیمکدر زیرا ایکنجی سوزك قبولی اولکی یه منضم
اولیجق مابینده فرجه قالمزفا فهم (بعد ذا) ذکر اولنان روایت قوت القلوبده مسطوردر (ظل خیال) اضافت
بیانیه در خیال صورت معنا سنه در بو قاروده بیان اولندیکه بو اکوان وآثارك جمله سی ظلالات اسماء الهیه در پس
مقصود بالذات اولان ظل دکل بکه ذو الظل که انك حقیقتیدر وچون مراتب اوزره ماسوی الله اسیر بند
اولمش نفوس وارواح بسیاردر لاجرم ناظم قدس سره مطلب اعلایه توجه ایدوب هویت حقه ارتباط استدی
زیرا خیاله اسیر اولمقدن آزاد اولنلر حقیقته بند اولمشلردر * اللهم یسر الوصول الی هذا المقام * بحرمة سید الانام
علیه الصلوة والسلام (بی نهایت) مقصود عالم حقیقتدر که اکا نهایت یوقدر زیرا تناهی صفات ممکناتدر تنکیم

بحر اخضرك ساحلنه كوره غايتى بوقدر (دستكير) الطوتيجى ديمكدر شفاعتله عنايتى دوشمشدا عانت تشبيهدر (غياث) اغاثنك اسميد ربوراد مراده مغيث ومعينندر (كه كوزم آچوب كوسترة تا كه نور جمال) مراد ديدهٔ باطنك انكشا فيدر * سؤال اولنورسه كه ديدهٔ دلك پردهسى ندر * جواب بودر كه غفلت ديدكارى مناندر وبو غفلتك دخى مبادى واسبابى امور بشريه واحوال طبيعيه در زوالى بحسب الظاهر رياضت ومجاهده يه موقوف وبحسب الحقيقة عنايت حقه منوطدر * اللهم اكشف عن بصائرنا الحجب والاستار * بحرمة نور جمال الحبيب المختار * عليه من الصلوات مايستغرقه الليل والنهار (الهى) منزلك روضهٔ رسوله يتور * روضهٔ فردوس اعلى ديلرسك * نامى ذكر اولنسه صلوات كتور * يارن شفاعت عظمى ديلرسك * يوسف انك جمالنه قول اولدى * موسى تجلى بى انكله بولدى * ارواح واجسامه انوارى طولدى * اونورى كوره كورمولى ديلرسك * قبول اولور دعا اكلسه نامى * نامىدر دعانك زيرا امامى * ويرر وحنه صلاتله سلامى * حقدن عنايت كبرى ديلرسك * اولسون ابدى ديرسك بولدى * صولسون آچلسون ديرسك بوكلى * اول حبيبك روضه سنك بلبلى * باغ فنا ايچره بقا ديلرسك * حقيا آلدانمه ظل خياله * ايرش تجلى شمس جماله * رسولك ايزندن ايربو كماله * حقيقتده ره هدى ديلرسك *

فصل فى اصحاب النبى عليه السلام وازواجه رضوان الله تعالى عليهم اجمعين

رسولك طقوز خاتونى واريدى
طقوزى طقوز حجره ده ياريدى

سر اپرده اهلى يوزى صولولر
خديجه زماننده يوق ايدى بولر

اراده همين عائشه بكردى
ايشى ذكردى شكردى فكردى

قپوسنده وار ايدى ايكى جاريه
كه ريحان بريسى برى ماريه

مقوقس كه سلطان ايدى مصره اول
انى كوندرو بدى كيم الدى رسول

كيم ابراهيمك اولدى اول آنه سى
صدف ماريه اوغلى در دانه سى

دخى قوللق ايدن صحابه رجال
بريسى انس دى بريسى بلال

بريسى ابو ذر غفار ايدى
بريسيده سلمان كه ايچ ياريدى

بريسى دخى ابن مسعود ايدى
خصالى انك غير معدود ايدى

طپوسنده اسرارنه اهل ايدى
قپوسنده هم صاحب النعل ايدى

اوتورسه كوزه در دى نعلينى
كه صاقلردى يكى ايچنده انى

قچان طورسه اوكنه قوردى روان
ايا قلرنه كيدر ردى روان

زى كوز كيم اكا كوزيكه اول سراج
زى باشكيم اوله اكا نعلينى تاج

مؤذنلرك در دى معلوميدى
بلال ايدى هم ابن ام مكتوم ايدى

مدينه ده اوقوردى بونلر اذان
نيچه كيم اولورلر ايدى جاودان

بريسعد ايدى كيم قباده طوتوبدى كفار
ابو محذوره مكه ده قلشيدى منار

دخى باز بجيسى يكرمى اوچيدى آنك
كه قرآن يازرلردى تا ايده لر انتشار

بريسى ابو بكردى بريسى عمر
بريسى عثمان ايدى برى على نامدار

قتى چوق يازنلر ايكى كشيدى ولى
برى زيد وبرى معاويه دى كامكار

كه وحى ايندكجه يازرلردى بربرانى
كيروحى اولنجه ايدرلردى انتظار

نه موضعده كيم امر ايديدى عليه السلام
كيم انده بولر بسمله ايدرلردى اختيار

يازرلردى پس بسمله ديدوكى موضعه
انكچون يوزاون درت اولوب سوره اولدى شمار

پس اندن بيورديكه عثمان انى جمع ايده
بوترتيبله كيم يازاش مصاحفده وار

بو معنا جهدركه انى عثمان جمع ايلدى
كه نظميله معناسنه ايتسه يلر اعتبار

چوياشى رسولك ايرشمشدى التمش اوچه
رسالت يكرمى اوچ ايدوب طوتوبدى قرار

چوكتدى بقايه صحابه ايشت نولديلر
قوآخرت ملكنه ايلديلر كذار

ديديلر اوتوز اوچ بيكيدى صحابه تمام
ديدى بعضيلر كايسى ايدى آنك چل هزار

الهى رسولك كونشدر قوكائنات
آنك يوزينك پرتوى عكسنه برغبار

تحيات اكا آل واصحابنه سر تسر
كه بونلر نجوم هدايتدر رشاهسوار

چو عصیان دکیزنده یاربی غرق اولمشز || چیقاریونلرك یوزی صوینه ای بیروبار

(الاصحاب) جمع صحب وهو جمع صاحب واختلف فی تفسیر الصحابی بناء علی ان الصاحب له معنیان احدهما عرفی وهو من یکون کثیر الصحبة کما یقال خادمه لمن کان کثیر الخدمة لا لمن یخدم یوما والثانی لغوی وهو من یکون صاحبا ولو کان ساعة وسعید بن المسیب اعتبر الاول ولم یعد من الصحابة الا من اقام مع النبی علیه السلام سنة والباقون اعتبروا الثانی حتی عدوا من رآه من المسلمین من اصحابه والحق ان من رآه ولم یخالطه انما عد منهم الحاقا بهم لا انه صحابی کذا قاله النووی والازواج جمع زوج وهو الفرد المزوج لصاحبه ذکرا کان او انثی والزوج فی الانثی اکثر استعمالا من الزوجة قال تعالی (وزوجك الجنة) وقال (وازواجه امهاتهم) (رسولك طقوز خاتونی واریدی) قال فی القاموس الخاتون للمرأة الشریفة کلمة اعجمیة انتهی قال فی بستان العارفین جمیع ما تزوج من النساء اربعة عشر نسوة فاول امرأة تزوجها خدیجة بنت خویلد وهی سیدة النساء وکانت اسبق النساء اسلاما ثم سودة بنت زمعة ثم عائشة بنت ابی بکر تزوج هولاء الثلاثة بمکة وتزوج بالمدینة حفصة بنت عمر رضی الله عنه وام سلمة بنت ابی امیة وام حبیبة بنت ابی سفیان کانت هولاء الست من قریش وجویریة من بنی المصطلق وصفیة بنت حیی بن اخطب وزینب بنت جحش وکانت امرأة زید بن حارثة یقال لها ام المساکین لسخائها وهی اول نسائه ماتت بعد رسول الله وميمونة بنت الحارث الاسلمیة وهی خالة ابن عباس وزینب بنت خزیمة وامرأة من بنی هلال وهی التی وهبت نفسها للنبی وامرأة من کندة وهی التی استعاذت منه فطلقها وامرأة من بنی کلب انتهی وفی انسان العیون لا یخفی ان ازواجه صلی الله علیه وسلم المدخول بهن اثنتا عشرة امرأة فذکر خدیجة وسودة وعائشة وحفصة وزینب بنت خزیمة وام سلمة وزینب بنت جحش وجویریة بنت الحارث سبیت فی غزوة المصطلق وریحانة بنت یزید من بنی النضیر وام حبیبة وصفیة وميمونة علی هذا الترتیب فی النکاح وفی الحدیث ما تزوجت شیئا من نسائی ولا زوجت شیئا من بناتی الا بوحی جاءنی به جبریل من ربی عزوجل (بعدذا) بوراده طقوز خاتوندن مراد فخر عالمك وفاتنده تحت نکاحنده بولنان امهات المؤمنین در که بو بیتلر انلری جمع ایدر * توفی رسول الله عن تسع نسوة * الیهن تعزی المکرمات وتنسب * فعائشة وميمونة وصفیة * وحفصة تتلوهن هند وزینب * جویریة مع رملة ثم سودة * ثلاث وست ذکرهن ایمذب (هند) ام سلمه نك اسمی ورملة ام حبیبه نك عملیدر رضی الله عنهما عائشه نك ذکری مرورا تمشدر ميمونه عبد الله بن عباس رضی الله عنهك خاله سیدر هجرتك یدنجی عمرة القضاء سنه سنده سرف نام موضعده عباس حضرتلری ميمونه بی فخر عالمه تزویج ایلدی مقدما اسمی بره ایدی صکره فخر عالم ميمونه دیونام ویردی مبارکه معنا سنه هجرتك اللی برنجی سنه سنده سکسان یاشنده وفات ایدوب مذکور اولان سرفده دفن اولندی رضی الله عنها صفیه سید بنی النضیر اولان حیی نام یهودینك قزی ایدی خیبر غزاسنده سبی اولنوب فخر عالم آنی صفا یادن قیلدی وآزاد ایدوب تزوج ایلدی عاقله خاتون ایدی هجرتك اللی بشنجی رمضانده وفات ایدوب بقیع مقبره سنده دفن اولندی رضی الله تعالی عنها حفصه نبوتدن بش سنه مقدم دنیایه کلوب هجرتك قرق بشنجی شعبانده التمش اوچ یاشنده مدینده وفات ایلدی فخر عالم حفصه یی سوره تحریمده ذکر اولنان قصه دن اوتوری تطلیق ایتمشدی صکره امر حقله مراجعت ایلدی * قال له جبریل علیه السلام انها صوامة قوامة وانها زوجتك فی الجنة قال فی القاموس الحفص ولد الاسد وبه کنی النبی علیه السلام عمر رضی الله عنه وبهاء بنت عمر ام المومنین رضی الله تعالی عنها هند سکسان درت یاشنده وفات ایدوب بقیع مقبره سنده دفن اولندی رضی الله تعالی عنها فخر عالم انی تزوج ایتدیکی وقتده زوج آخردن درت قزی وار ایدی صکره سنه اولغله نوبتنی حضرت عائشه یه هبه ایلدی زینب فخر عالم حضرتلرینك عمه سی عبد المطلب قزی امیمه نك قزیدر سوره احزابده ذکر اولنان زیدك تحت نکاحنده ایدی صکره تطلیق ایدوب بعد العدة بالذات الله تعالی فخر عالمه هجرتك دردنجی ذی القعده سنك هلالنده تزویج ایلدی زینب اول وقتده اوتوزبش یاشنده ایدی وکان اسمها برة فسماها علیه السلام زینب ای خشی ان یقال خرج من عند برة قال فی القاموس زنب کفرح سمن والازنب السمین وبه سمیت المرأة زینب واصلها زین اب انتهی باجمال وهی اول نسائه علیه السلام لحوقا به ماتت رضی الله عنها بالمدینة سنة عشرین ودفنت بالبقیع ولها من العمر ثلاث وخمسون سنة وکانت عائشة رضی الله عنها تقول فی حقها هی التی کانت تساوینی فی المنزلة عند رسول الله علیه السلام ما رأیت امرأة قط خیرا فی الدین واتقی لله واصدق فی حدیث واوصل للرحم واعظم صدقة من زینب رضی الله عنها جویریة بونك دخی اسمی بره ایدی فخر عالم تبدیل ایدوب جویریه تسمیه ایلدی مصطلق غزاسنده سبی اولنوب ثابت بن قیس سهمنه دوشوب کتابته کسلمش ایدی صکره فخر عالم بدل کتابتی ثابته ادا ایدوب تزوج ایلدی زیاده ملاحت وحلاوت صاحبه سی خاتون ایدی ذیمشلر که اول وقتده یکرمی یاشنده ایدی هجرتك اللی التنجی سنه سنده التمش یاشنده وفات ایدوب مدینه مقبره سنده

دفن اولندی رضی الله تعالی عنها (رملة) ابو سفیان قزی ام حبیبه در زوجی عبید الله بن جحش ایله ارض حبشه
هجرت ایتمش ایدی صکره زوجی اوراده تنصر ایتمکین فخر عالم حبش پادشاهی اولان نجاشی یه خبر کوندروب
کندو یه تزویج اولندی واصدقها النجاشی عن رسول الله علیه السلام اربعمائة دینار وجهزها من عنده وارسلها
مع شرحبیل ابن اخته فی سنة سبع رضی الله عنها قال فی القاموس الرمل معروف واحده رملة وبها سمیت رملة
ام حبیبة زوج النبی علیه السلام وغیرها سودة بنت زمعة وامها من بنی النجار قال فی القاموس السود بالفتح صفح
مستور کثیر الحجارة السود المقطعة بها ومنه سمیت المرأة سودة انتهی (بعدذا) فخر عالمك ازواج مطهره سی نص قاطع
ایله امهات المؤمنین در انکچون (ولا ان تنکحوا ازواجه من بعده ابدا) حکمنجه فخر عالمك وفاتندن صکره آخرك انلری
تزوجی حرام اولدی زیرا تعظیم پیغمبری منافیدر وشاکردلرك استاذه ومریدلرك شیوخله بو مقوله ادبی رعایتده اسوهٔ
حسنه لری واردر زیرا الشیخ فی قومه کالنبی فی امته واردا ولمشدر پس مریدشیخنك مطلقه سنی ویا متوفی عنها سنی
نکاح ایتمکده یمن وبرکت یوقدر بلکه دنیا وآخرتده سبب خسراندر کذا فی التأویلات النجمیة ومواقع النجوم
لحضرة الشیخ الکبیر قدس سره الاطهر (لمحرره) زن استاده اوله شوهر کیم ❁ سکا مادر کبیدر معتاده ❁ اوله زنهار
جامه پوش پدر ❁ قیل تعلی ادبله دنیاده (طقوزی طقوز حجره ده یار یدی) الحجرة کل مکان محجور دیمشلردر که ذکر
اولنان حجرات مسجد رسوله متصل ایدی فخر عالمك وفاتندن صکره ازواج مطهره الی آخر العمر اول حجراتده نشین
اولوب بعد الانقراض نقضه اولنوب مسجده الحاق اولندی تتکیم تفصیلی مرور ایلدی (سراپرده) اول ایچنه
چکلن پرده یه دیرلر بوراده مراد مطلق پرده در (یوزی صواولر) یعنی عرض ووقار وادب وحیا اهلی (خدیجه زمانده
یوقدی بولر) زیرا فخر عالم خدیجه اوزرینده تأهل ایتمدی وفاتندن صکره دخی دائما مناقبن ذکر ایدردی زیرا ابراهیمدن
غیری جمله اولاد کرامی خدیجه دن ایدی وحدیثده کلور که کمل من الرجال کثیر ولم یکمل من النساء غیر مریم
بنت عمران وآسیة امرأة فرعون وخدیجة بنت خویلد وفاطمة بن محمد خدیجه لفتده وفتندن اول طوغان ولددر زیرا
خداج نقصان معناسنه در پس جائزدر که خدیجه تسمیه سی بو معنایه مبنی اوله زیرا اسما وکنی ده ادنای مناسبت
کافیدر وخدیجه نك ترجمه سی مفصلا مرور ایلدی (اراده همین عائشه بکردی) عائشه عیشدندر فتحله حیات
معناسنه وجائزدر که رجل عایش له حالة حسنة قبیلندن اوله بکر عذرادر یعنی ارکورمدك قز وفی الحدیث (خذوا ثلثی
دینکم من عائشة) وفی الامالی ❁ وللصدیقة الرجحان فاعلم ❁ علی الزهراء فی بعض الخصال ❁ ولیکن بعض خصالده
رجحاندن مطلقا فاطمه دن وکذلك خدیجه دن افضل اولمق لازم کلمز کما یفهم من الحدیثین المذکورین (جاریه)
عربیدر فتیة النساء معناسنه یعنی امه که قول جنسندن اولان دیشی خدمتکاردر (که ریحان بر ینی بری ماریه)
قال فی انسان العیون اما سراریه صلی الله علیه وسلم فاربع ماریة القبطیة ام سیدنا ابراهیم وریحانة وجاریة وهبتها له
علیه السلام زینب بنت جحش رضی الله عنها واخری اسمها ریحانة القرظیة وقیل ریحانة بنت زید کانت جمیلة وسیمة
وقعت فی سبی بنی قریظة فکانت صفی رسول الله علیه السلام فخیرها رسول الله بین الاسلام ودینها فاختارت
الاسلام فاعتقها وتزوجها وقیل کانت موطوءة له علیه السلام بملك الیمین فقد ذکر بعضهم انه علیه السلام خیرها
بین ان یعتقها ویتزوجها وبین ان تکون فی ملکه فقالت یا رسول الله ان اکون فی ملکك اخف علیك وعلی فکانت
فی ملکه وعلیه فتکون من السراری لا من الزوجات قیل ماتت مرجعه علیه السلام من حجة الوداع ودفنها بالبقیع
انتهی باختصار وسبقت ترجمة ماریة عند ذکر اولاد النبی علیه السلام فارجع (مقوقس) ملك القبط وهم اهل مصر
والاسکندریة ولیسوا من بنی اسرائیل وقد سبق ترجمته علی التفصیل (دخی قوللق ایدن صحابه رجال) صحابه فتحله
مصدردر اصحاب معناسنه مستعملدر یعنی غلبة استعمالله اصحابه علم کبی اولمشدر انکچون نسبتده صحابی دینلور
بوراده قوللق ایدنلر له مراد احرار اولنلردر وفخر عالمك آزادلی قوللری دخی واردر مشهور اولنلری زید وابو رافع
وشقران وثوبان وانجشه ورباح ویسار وسفینه در رجال دیدی زیرا نسادن دخی خادمه لری وار ایدی امة الله
بنت رزینه وخوله وماریه ام الرباب کبی (انس) بن مالك الانصاری رضی الله عنه فخر عالم مدینه یه تشریف ایتدکده
وفاتنه دك اون سنه سفرده وحضرده شایسته خدمتلر ایلمشدر اخص خدامندر (لمحرره) پاك دامن پاك دل هر کز
دیمزلر سالکه ❁ راه عشق ایچره غبار آلود خدمت اولمسه ❁ دولت وصل ایازیله نیجه مغبوط اولور ❁ شولکه بو میدانده
محمود خدمت اولمسه ❁ بولمیه بازار عشق مصطفی کرمیتن ❁ بو کوکل کیم چون انس پرسود خدمت اولمسه (بلال)
مؤذنه صلی الله علیه وسلم وکان رضی الله عنه علی نفقاته وهو مولی ابی بکر رضی الله عنه لانه الذی اشتراه وهو یعذب
فی الله واعتقه وقد سبق مفصلا (غفار) کتاب وزننده برقبیله نك اسمیدر ابوذرك وسلمانك وابن مسعودك ترجمه سی مرور

ایتمشدر (خصالی انك غیر معدود ایدی) یعنی ایوخویلری صایلز دی زیرا غایت چوغیدی (نعل) ماوقیت به القدم
من الارض کالنعلة مؤنثة والجمع نعال وفی الاخری النعل بالفتح باشمق ونعلین وطوار ایاغنه ایتدکلری یصی دمر
(سراج) چراغ (تاج) پادشاهلر باشلرینه کیدکلری دمرصکره صوفیه قلنسوه سنه دخی تاج اطلاق اولندی زیرا
سلطانه اضافت معنویه لری واردر نتکیم وارد اولشدر السلطان ظل الله فی الارض فافهم جدا (لمحرره) سرکه
نعلین پاککی بولدی ❁ تاج عزتله سرفراز اولدی ❁ دیده کیم کحل خاکپایکدن ❁ حصه مند اولدی نورله طولدی ❁
(مؤذن) تأذین ندر اعلام معناسنه اذان حی علی الصلوة حی علی الفلاح درلیکن بعضك اسمی کل اوزرینه اطلاق
اولنمشدر تحیاته تشهد اطلاق اولندیغی کبی (بعدذا) مؤذنلرك دوردی معلوم اولمغدن مراد اذان ایچون متعین
اولدقلریدر اکرچه کبودرتدن ماعدا زیاد بن الحارث وعبد العزیز بن الاصم نام صحابیلر دخی اقتضاجسبیله بر دفعه
فخر عالم حضورنده اذان ویرمشلردر (ابن ام مکتوم) عبد الله ابن ام مکتوم الاعمی کسوره عبس بونك حقنده نازل
اولمشدر (جاودان) ابدی وباقی اولدقجه دیمکدر یوخسه حیاتده اولدقجه دیمك دکلدر زیرا فخر عالمك وفاتندنصکره
بلال حبشی شامه نقل ایلمشدر نتکیم بالاده بیان اولندی (سعد القرظ) مولی عمار بن یاسر رضی الله عنهما قرظ
قافك ورانك فتحیله سلم دیدکلری دکنلو اغاجك بیراغیدر کهاز کلهادیم دباغت اولنور مذکور سعدك تجارتی قرظ اولمغله
سعد القرظ اطلاق اولندی (قبا) بضم القاف موضع قرب المدینة ویذکر ویقصر کما فی القاموس (کار) طرف دیمکدر
مراد قبادر یعنی قبا که مدینه نك کناری ایدی سعد القرظ اوراده مؤذن اولمغی اختیار ایتمشدی (ابو محذورة) سمرة
ابن مغیره که مکهٔ مکرمه ده فخر عالمك مؤذنی ایدی بوراده وزن ایچون واو قصر اولنور (منار) قال فی القاموس المنارة
والاصل منورة موضع النور کالمنار والمسرجة والمأذنة والجمع مناور ومنائر ومن همزه فقد شبه الاصلی بالزائد انتهی
بوراده مراد مأذنه یعنی اذان ویره جك یردر (انتشار) طاغلمق وپراکنده اولمق (نامدار) نام طوتیجی یعنی بین الناس
مشهور اولاندر (زید) بن ثابت رضی الله عنه که فخر عالم قرأ فی الك آخرا کما عرض ایلدی یعنی تلاوت ایدوب زید دخی
استماع ایلدی انکیچون دیمشلردرکه مصحف عثمان رضی الله عنه زیدك مصحفی اوزرینه واردر (معاویه)
ابو عبد الرحمن معاویة بن ابی سفیان صخر بن حرب بن امیة بن عبد شمس بن امیة بن عبد شمس بن عبد مناف
القرشی الاموی اسلم عام الحدیبیة هو احد الذین کتبوا لرسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم روی عنه ابن عباس وابو سعید
تولی الشام بعد اخیه یزید ار بعین سنة عشرین بالنیابة وعشرین بالاصالة مات سنة ستین فی رجب بدمشق واصابته
القوة فی آخر عمره هو اول من عهد الی ولده بالولایة بعده کذا فی روضة الاخبار (کامکار) مرکبدر برجزئی کامدر
کاف عربیله مراد معناسنه وبرجزئیده کاردرایش معناسنه مرادن ایشلیجی یعنی غالب وقاهر کیمسه یه کامکاردیرلر
(بسمله) اخذ البسملة من قول المسمی بسم الله الرحمن الرحیم کما اخذ السبحلة من قول المسبح سبحان الله ونظائرهما
کثیرة ومثلهما مأخوذ من کلام مرکب من اکثر من کلمتین (شمار) صاغش معلوم اوله که ابی بن کعب الانصاری که کتاب
وحیدندر دعاء قنوتی ایکی سوره عد ایتمشدر وبعض صحابی دخی انفال وتوبه یی برسوره وبعضیلر دخی انفال وتوبه یی
برسوره وفیل وقریشی برسوره ومعوذتینی دخی برسوره اعتبار ایتمشدر پس بو حساب اوزره سور قرآن یوز اون
درتدن ارتق واکسك اولور ولیکن زیدروایتی اوزره مبنی اولان مصحف عثمانك مشتمل اولدیغی یوز اون درت
سوره اوزرینه اجماع امت حاصل اولمشدر والسورة من سار یسور اذا ارتفع وعلا فسمیت طائفة من کلامه تعالی
سورة لرفعة شانها وجلالة محلها فی الدین وقیل غیر ذلك (مصاحف) جمع مصحف مثلث المیم وهو ما جمع فیه القرآن
او الصحف وسماه ای القرآن ابو بکر رضی الله تعالی عنه باجماع الصحابة رضی الله تعالی عنهم مصحفا حین جمعه لان ابا بکر
اول من جمع المصحف وسماه مصحفا حین التمس واله اسما کما فی اسؤلة الحکم واول من نقط المصحف ابو الاسود الدئلی بامر عبد
الملك بن مروان واول من وضع الهمزة والتشدید والروم والاشمام الخلیل بن احمد کما فی کتاب الوسائل الی معرفة الاوائل
للامام السیوطی رحمه الله وقال فی انوار المشارق اول من نقط المصحف وشکله الحجاج بامر عبد الملك بن مروان کما قال
ابن عطیة فی تفسیره وزاد تحزیبه وقال ابن الجوزی فی المنتخب اول من نقط المصاحف یحیی بن یعمر قال بعضهم قسم
القراء القرآن فی زمن الحجاج الی ثلاثین جزأ قال فی شرح الاشباه ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه اول من جمع
القرآن من صدور الرجال والصحف المتفرقة والعظام والجلود وانما نسب الی عثمان رضی الله عنه لانه اول من رتب
السور ورد الآیات الی سورها واهتم فی رسمها وخطها ثم جمعها فی مصحف ونسخها فی مصاحف وارسلها الی الآفاق
کما روی فی صحیح البخاری قال الشیخ علی القاری فی شرح الجزری الاظهر ان المراد بمصحف الامام جنسه الشامل
لما اتخذه لنفسه فی المدینة ولما ارسله الی مکة والشام والکوفة والبصرة وغیرها انتهی قیل بجامع قرطبة بالمغرب

مصحف فيه اربع ورقات من مصحف عثمان رضى الله عنه بخط يده وفيه نقط من دمه كذا فى انسان العيون (نظم) فى ذكر النظم دون اللفظ الذى هو اسقاط شئ من الفم لغة رعاية للادب لان النظم حقيقته جمع اللالى فى السلك بحسن الترتيب وفيه تشبيه الفاظ القرآن بانفس الجواهر ❁ الحاصل حضرت عثمان رضى الله تعالى عنه آيات وسوره حالا مصاحفده اولان وجهله مصحف واحددده جمع ايليوب مجموع قرآن يوزاون درت سوره اولمق اوزره ترتيب ايتدى وسائر مختلف فيه اولان مصاحفى احراقله امر ايلدى پس بالاجماع انفال وتوبه وفيل وايلافك هر برى على حدة سوره درو معوذتين قرآندر فنوت ديدكارى دعاء كلدر قال فى هدية المهديين فى انكار قرآنية المعوذتين اختلاف المشايخ والصحيح انه كفر انتهى وفى الاكمل عن سفيان بن سحبان من قال ان المعوذتين ليستا من القرآن لم يكفر انما أويل ابن مسعود رضى الله عنه كما فى المغرب للمطرزى يعنى ان ابن عبد الله بن مسعود كان يقول انهما منزلتان من السماء وهما من كلام رب العالمين ولكن النبى عليه السلام كان يرقى بهما ويتعوذ بهما فاشتبه عليه انهما من القرآن اوليستا منه فلم يكتبهما فى المصحف كما فى البستان (التمش اوچ) معلوم اوله كه فخر عالم عام فيلده مكهٔ مكرمه ده شهر ربيع الاولك اون ايكنجى اثنين كونى دنيايى تشريف ايليوب قرق ياشنده رسالتله مشرف اولدى والتمش اوچ ياشنده وداع عالم فانى قيلدى وهو الاصح كما سبق پس زمان رسالتلرى بالجمله يكرمى اوچ سنه اولمش اولور (صحابه) مصدر در اصحابه علم كبى اولمشدر كما سبق (آخرت) سميت بها لتأخرها عن الدنيا (كذار) وكذر كجمك معناسنه ذال معجمه ايله درواوده مك معناسنه زاى منقوطه ايله درغفلت اولنميه مثلا حقوقكزار حقوق اوده يجى ديمكدر (چل هزار) قرق بيك قال ابو زرعة الرازى قبض رسول الله صلى الله عليه وسلم عن مائة الف وار بعة عشر الفا من الصحابة ممن روى عنه وسمع منه كذا فى اصول الحديث وهو الظاهر لانه قال فى انسان العيون وعند خروجه عليه السلام للحج عام الوداع اصاب الناس بالمدينة جدرى بضم الجيم وفتح الدال ويفتحهما اوحصبة منعت كثيرا من الناس من الحج معه عليه السلام ومع ذلك كان معه جموع لا يعلمها الا الله قيل كانوا اربعين الفا وقيل كانوا تسعين الفا وقيل كانوا مائة الف وار بعة عشر الفا وقيل عشرون الفا وقيل كانوا اكثر من ذلك انتهى (پرتو) شعلهٔ آفتاب وآتش مطلقا نور وضيا (غبار) توز بو كلامده فخر عالمى كونشه وجمله كائناتى ذره يه تشبيه واردر پس كونش يانده ذره بى اعتبار ووجودنك ظهورنه پرتوك انعكاسى مدار اولديغى كبى جمله موجودات دخى فخر عالمه نسبت ايله بو يله درتكيم مرة بعد اخرى تفصيلى مرور ايتمشدر (سرتسر) باشدن باشه واوجدن اوجه اصلى سرتا بسر در تكيم بالاده بيان اولندى (نجوم هدايت) قال الله تعالى (وبالنجم هم يهتدون) وقال عليه السلام (اصحابى كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) والنجوم اجسام بسيطة مركوزة فى الافلاك كالفص فى الخاتم مضيئة بذواتها الا القمر فان نوره مستفاد من الشمس (بعد ذا) بو كلامده وسيلهٔ مقصودى وسيلهٔ مقصده تشبيه واردر زيرا ظلمات شبده نور نجم مقصده هادى اولديغى كبى ظلمات اوهام وخيال وشكوك وشبهاتده دخى نور علم آل واصحاب مقصوده هاديدر (شهسوار) آتلو پادشاه واولود يمكدر (بار) بوراده بارى دن مخففدر يراد يجى معناسنه فاما نعمة الله فتنده بار بزركدر تكيم ايدرلر اى بار خدايمنى اى خداى بزرك ديمشدر وجائزدر كه را اصلده مشدد اوله اسماء حسنادن رمعناسنه وقد سبق شرحه (الهى) اى كوكل فخر جهانك قبل نظر اصحابنه ❁ سنده انلر كبى كل جانيله خدمت بانه ❁ بسدر ربودولت عظماى خدمت ديديلر ❁ ايتديلر دهر دونك التفات اسبابنه ❁ خاكپاى چكديلر كحل جلاوش كوزلره ❁ نعلنى تاج ايلديلر ذى شرف اربابنه ❁ هر برى برخضر اواوب باقى حياته ايرديلر ❁ قائديلر فيض لبندن زندكانى آبنه ❁ قطره دن جو اولديلر باران فيضيله انك ❁ صفحه ديلر وسعتيله بو جهان ميزابنه ❁ چون ارحنى يا بلال ايردى بلالك سمعنه ❁ الصلا ديدى قو يارانده احبابنه ❁ اولديلر آكاه صلوة ثم وجه اللهدن ❁ دوندیلر عشقيله انده شول كوكل محرابنه ❁ اوقيديلر مصحف ذاتنده ايات حق ❁ اويديلر فخر جهانك جملهٔ آدابنه ❁ وحى قرآن بازديلر بو بكر عمر عثمان على ❁ مكتب عرفانك استاد اولديلر كتابنه ❁ آلندا اصحابنه اول صدر و بدر عالمك ❁ قيل محبت جملهٔ اولادنه انسابنه ❁ وار ايكن نجم هدايت اوله كل كمكرده راه ❁ دوشمه عصيان بحرنك زنهارسن كردابنه ❁ ذره وش مهر جمال مصطفايى كوزله وار ❁ كرچه كم طاقت كتورمز كيمسه يوزى تابنه ❁ حقيا فخر جهان يوزى صو يينه اول اله ❁ جان كوزينى قبله يه آلوده غفلت خوابنه ❁

﴿ وفاة فاطمة الزهراء رضى الله تعالى عنها ﴾

زوايت ايدرلر صحيح دكله اى بختيار ‖ كيم اول آخرت خاتونى فاطمه كامدار
لقب ويرديلردى كه زهرا ديو زيرا اول ‖ كيم آى يوزينك نورينه غرق اولوردى ديار

شودکلوایدیکیم حکایت ایدر عائشه ‖ که نورندن ایپلاك اکبر رایدك یوقدی نار

(نثر) برکون مدینه شهرنده یهودیلردن بریسی قزین چیقاروب دوکون ایلدی پیغمبر علیه السلامك قزی فاطمه رضی الله عنها بی اول دوکونه دعوت ایتدیلر اول یهودیلرك خاتونلری فاخر اباسلرین کیوب حضرت فاطمه‌نك پلاس لباسنی کوروب استهزاء ایتمك مراد ایتمشلر ایدی پس پیغمبر علیه السلام حضرت فاطمه‌یه دستورو یردی اول دوکونه کیدر اولدی اما ارقه‌سنده اولان لباسك نیجه یرده یماسی وارایدی یمار ینکده کیمیسی سیاه کیمیسی آق و کیمیسی کوك ایدی چونکه فاطمه‌یی بوحالده رسولك خاتونلری کوروب اغلشدیلر ایتدیلر که فخر عالمك قیزیدر بریکیجه اباسی یوق دیدیلر فاطمه‌نك بوکز مبارك خاطرشریفلری ملول اولدی درحال جبرائیل علیه السلام کلدی بیله سنجه اکاجنتدن برقفتان کتوردی کوزلر باقدقجه فاشور نوری آی و کونشی مهر ایدردی جبرائیل علیه السلام ایتدی یارسول الله فاطمه‌یه بیور بوقفتانی کیوب یهودیلرك دوکونه وارسون دیدی پس فاطمه اول قفتانی کیوب اول دوکونه واردی انی کورنلر حیران اولدیلر اوتوردقلری اوك ایچی نورله طولدی پس دیدیلر که یافاطمه سن بوقفتانی قنده بولدك دنیاده بونجلین نقش اواورمی دیدیلر فاطمه ایتدی بونی جبرائیل علیه السلام بکا جنتدن کتوردی رب تعالینك هدیه سیدر دیدی بریهودی عورتی ایتدی یافاطمه اکر بوقفتانك بریکن کسوب بکا ویرسك مسلمان اولیم دیدی امامرادی اول قفتانی عیبلو ایتمك ایدی پس فاطمه بریکن کسوب اکا ویردی وبردیکری دخی ایتدی یافاطمه اکر اول بریکنی دخی کسوب بکا ویرسك بنده مسلمان اولیم دیدی فاطمه بریکن دخی کسوب اکا ویردی پس اول عورتلر اول ایکی یکلری الوب یهودیلرك جمیعتنه کتوردیلر اول اراده اولنلرك جمله سی

﴿ یکلر صورتیدر ﴾

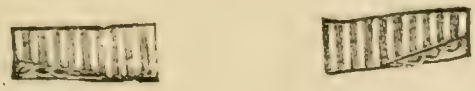

اول یکلری کوروب عجبه قالدیلر زیرا آدم الی دکمش دکل رنکی برساعتده نیجه دوراورنك کوستر روالحاصل نقدر جهد ایتدیلر ایسه‌ندن دوقمشدر بیلمدیلر برزماندنصکره کوردیلر اول قفتانك یکلری ینه آزآز اوزایوب کلدی قفتانله برابر اولدی پس اول عورتلر بونی کوردیلر ایمانه کلوب دین اسلامله مشرف اولدیلر

﴿ جنتدن کلان قفتان صورتیدر ﴾

چو طولدی رسولك وفاتینه بیل التی آی
دیلادی رسوله واره فاطمه شاهوار

حسنله حسینك بودی طونلرین ایتدی آغ
ولیکن دوکردی مبارك کوزندن پیکار

طوروب هم پشوردی نیجه قرصلرار یه دن
ایدردی اتامی کبی فقرله افتخار

آنی کوردی دیدی علی یا کریمه نیچون
بورسمه قیدلر کوروب ایلدك کاروبار

دیدی بلکه عزم سفر ایدرم آتمه
مبارك ضمیریکی طوتمه بو سوزیمه طار

ولی خوش طوتاسن حسنله حسینی سن
که بیزه سعادت باغنده بولردثمار

دخی بر امانت وار آنی صمرلرونن
سوزومی قبول ایله اولمه ایکن انکسار

بودر اول که صندوقده برحقه وار درکتور
کتوردی انك پرده سن آچدی اول لاله زار

ایچندن چیقردی مهر لو حریر بر بتی
چو چیقدی بنی طولدی انوارله جمله دار

حقه ایچنده اولان نامهٔ شریفك صورتیدر

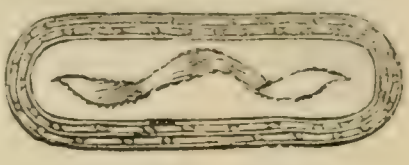

دیدی بو بتی نه بتیدر بیان ایلمکل
دیدی بو بتی اولدرر ایلمکل افتکار

شو وقتن که بنی سکا ویرمك استادیلر
دیلرلردی درهمله کابن قیالر ای یار

دیدم اولمزم راضی بن بو جهان مهرنه
دیدی پس رسول یا قزم ایلدك چونکه عار

نه اوله سنك مهرك امدی انی دی بزه
دیدم کوندرو بدرسنی چون غنی کردکار

سنك امتك طوتیسر عالمی سر تسر
بولارك خواتینی وار درکنهکار وزار

دیلرون بن اولم قیامت کونده شفیع
بولارك صوچن بن دیله یم ایدم اعتذار

دیدی کوره لم امدی الله نیجه امر ایدر
که تا وحی اینجه کویوب ایده لم اصطبار

کلوب دیدی جبرائیل الله سلام ایلدی
نکیم دیرسه فاطمه اویله اولیسر بوکار

دیدم بوسوزه یا که حجت کرك تکریدن
کیرو کلدی جبرائیل ایردی روان بی خسار

الوب کلدی بوحجتی یا کا اللهدن اول
سوزم دکله امدی ایا صاحب ذوالفقار

چیانکیم اولم بیله دفن ایله بوحجتی
قیامت کونی ایلیم جانمی بن نثار

آچم یاشمی پس الهی دیم انده بن
که طوت حجتیکی بنی ایله تارمار

کرك کیم شفاعت قیلم انده خاتونلره
قومایم کیم انده اوله لر بولر خوروزار

(نثر) و بر روایت دخی حضرت علی کرم الله وجهه ایدر بنم کوکلمدن کیچردی که فاطمه رضی الله عنهایی حلالغه دیلیم ولکن رسول الله علیه السلامدن اوتانوردم وهم دنیا لقدن نسنهم یوق ایدیکه خرج ایدم پس برکون ایتدم یا رسول الله بنی اورسکز فاطمه یی بکا تزویج ایتسکز دیدم پیغمبر علیه السلام ایتدی یا علی دنیا لقدن نه شیئك وارکوره لم بن ایتدم یارسول الله خیبر غزاسنده برسلاح الیمه کیرمش ایدی انی بشیوز اقچه یه صاتدم اقچه سن الدم شمدی قرق اقچه سی قالمشدر بو قرق اقچه نك ماعداسنی صدقه ایلدم دیدم بو قرق اقچه یی رسول الله علیه السلامه ویردم بو کز رسول الله علیه السلام بکا ایتدی یا علی وار ابو بکری بکا اوقی کلسون بندخی واروب چاغردم ابو بکر کلدی رسول الله اکا ایتدی یا صدیق دیلرمکه فاطمه یی علی یه تزویج ایدم سن نه دیرسن دیدی ابو بکر ایتدی سز اعلم سز یارسول الله اندن بیوردی که یا ابا بکر وار بو قرق اقچه یه جهازدن لازم اولانی الکتوردیدی ابو بکر دخی حضرت عمری و بلالی یانته الوب مدینه بازارینه کلوب اون اوچ اقچه یه بردوشك الدیلر ایچی خرمالیغی ایله طواش بش اقچه یه ایکی یاصدق الدی

یدی اڭچه یه بر کوملك الدی ودرت اڭچه یه برطون الدی ال یوز سیلکه ایکی اڭچه یه برهاولی الدی ودرت اڭچه یه برال دکرمنی الدی وایکی اڭچه یه برحصیر الدی و براڭچه یه برطیراق چراقن الدی و براڭچه یه اغاج چناق الدی و براڭچه یه برچوملك الدی و براڭچه یه بر برداق و برابریق الدی واورتونمك ایچون برالاجه کلیم الدی ابو بکر بونلری الوب یانندن سکز اڭچه قاتدی پس بو اسبابلری حضرت عمر وحضرت بلال وابو بکر رضی الله تعالی عنهم رسول الله صلی الله علیه وسلمك حضورینه کتوریلر رسول الله صلی الله علیه السلام بونلری کوروب فرح اولدی بونلره خیر و برکات برله دعا قیلدی بو کز فاطمه بی علی یه تزویج ایتمك مراد ایتدیلر

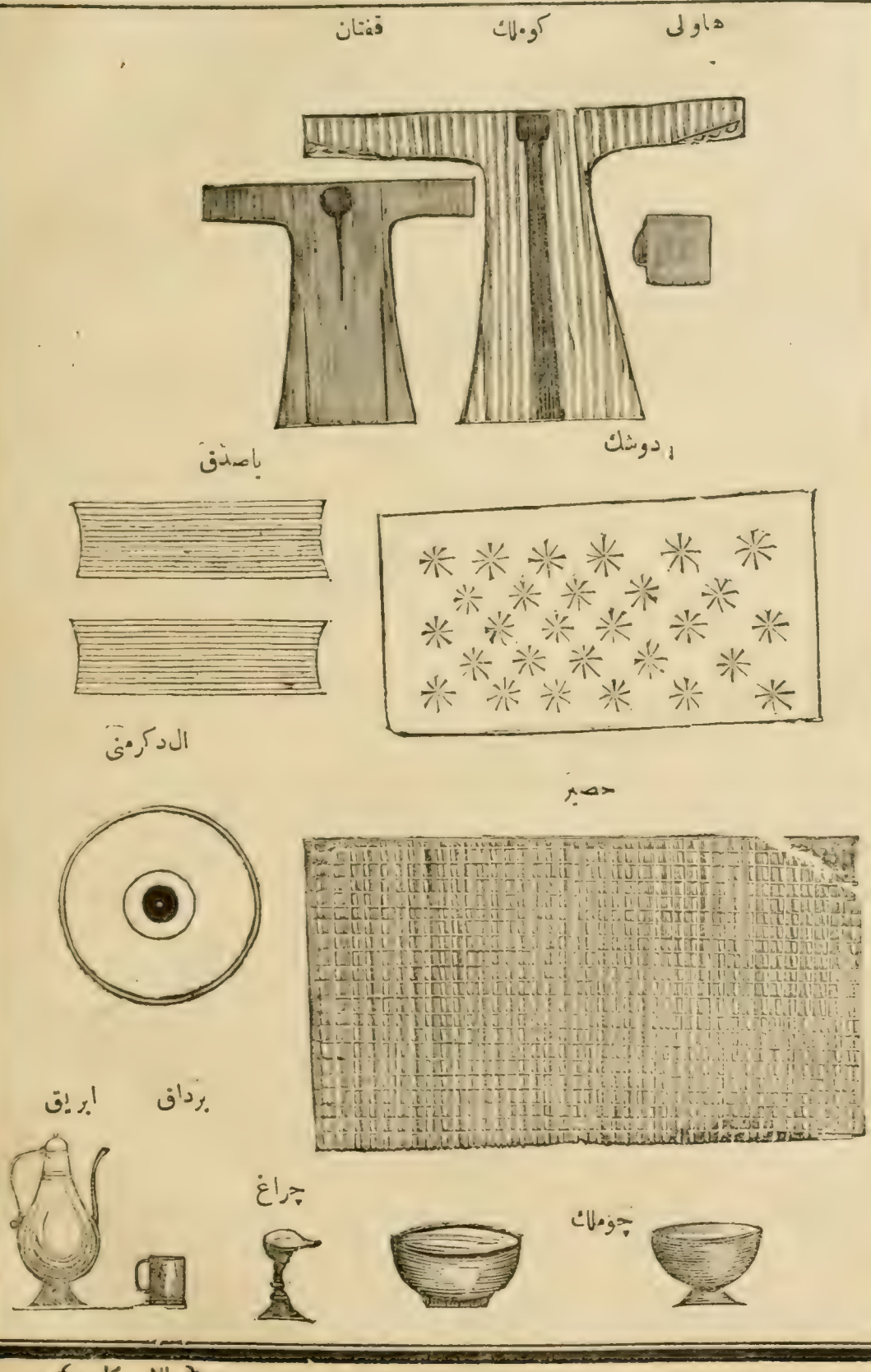

الاجه کلیم

الاجه كليم كه عربجه اكاكساء ديرلر

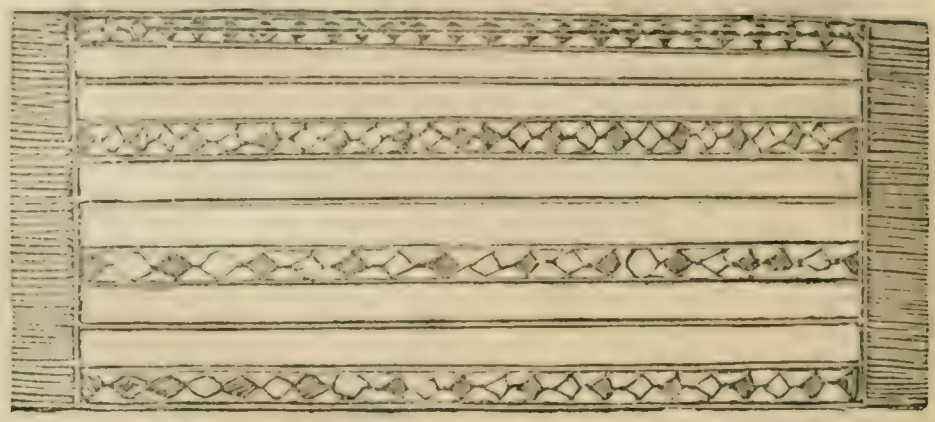

پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرت فاطمة الزهراء رضى الله عنها يه ايتدى اى
چكر كوشم فاطمه سنى على يه تزويج ايدرم نه مقدار نسنه ايله نكاح ايدهلم ديدى فاطمه
رضى الله عنها ايتدى اى بابابن دنيامتاعيله نكاح اولمغه راضى اولمزين براز صبر ايدهلم ديدى پس اندن طوردى
آبدست الوب ايكى ركعت نماز قيلدى حق تعالى يه تضرع ونياز ايتدى نكاحنك عوضين ديلدى درحال
جبرائيل عليه السلام كلدى يارسول الله حق تعالى سكا سلام ايدر حضرت فاطمه يه فردوس جنتنى نكاحنه
عوض ويردم سؤال ايله راضى ميدرديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرت فاطمه يه سويلدى
حضرت فاطمه ايتدى يارسول الله بن ربمدن انى ديلرمكه قيامت كونده سن امتلريكك ارلرينه شفاعتجى
اولورسين بنده اول كونده امتلريكك خاتونلرندن ارلرينه مطيع اولوب وحرمت ايدوب وبش وقت نمازلرين قيلانلره
شفيعه اولوب شفاعت ايليم بو نكاحك عوضى اول اولسون ديدى اندن رسول الله عليه السلام حق تعالى يه
تضرع ونياز ايلدى اندن حق تعالى جبرائيل عليه السلامه فاطمه ايچون شفاعت حجتن ويرديدى جبرائيل
عليه السلام اول حجتى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمه ويردى جنت حريرلرينه صارلمش ايدى رسول عليه
السلام اول حجتى حضرت فاطمه يه ويردى اولدخى الينه الوب نكاح اولمغه راضيه اولدى قچانكم وفات ايدر
اولدى اول حجتى آخرت اوينه بيله كوتوردى بارين عرصات ميدانده اول حجتى مبارك الينه الوب
بوامتك خاتونلرينك صوچلرينه شفاعت ايليه ان صح

پس بزدخی حق تعالیدن رجاوتمنی ایده‌لمکه حضرت فاطمة الزهرانك شفاعتنی بزعاصیلره دخی نصیب ایلیه امین

چون کلدی اجل کلدی عزرائیل انده ایروب
دیدی جانمی بن سکا ویرمزم اضطرار

ایتدی رسولکده بن الدم اول جانی
دیدی امتیچوندی اول ایله اعتذار

دونوب دیدی یارب شوده که ویردکدی جان
ارایرده عزرائیل اولماز دی شهریار

بودمکیم سنك حضرتیکه واریرم نیجون
اراده اوله واسطه جانمه قوزه دار

بوسوزی دیوب ویردی اللهه جانن اول
بقه قالدی عزرائیل انده ایدرکن مدار

چون آنی کتوردیلر الدی علی ایریشوب
کتوردی رسولك انی قبرنه بی ضرار

حضرت فاطمه‌نك مدفون اولدقلری قبر منورلری صورتیدر

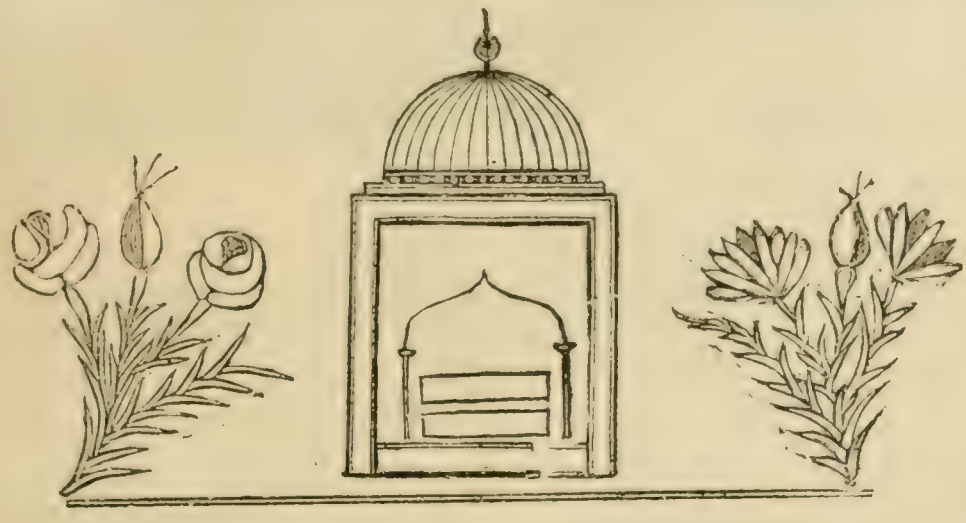

مبارك الینی چیقردی رسول روضه دن
دیدی قبرنمی بکا ویریا علی ایلیم استتار

انکچون دیدیلر ایکیسیدرز بزمزار
دیدی بعضیلر کیم یانده یانور اشتهار

دریغا اجل یلی اسدی عمر باغنه
خزان ایردی اکا دخی صولدی اول نونهار

کیمك باغنه اسمدی یا کیمه اسمیه
کیمی قودی اولم کیمی قویسر پایدار

قنی مشکبار اوزره دور ایلین زلفنی
قنی کلعذار اوزره دیزن کل شاخسار

قنی اول ملك وش که حیراندی انس وپری
قنی اول فلك رخش که کرداندی لیل وبهار

قنی خدخوبی که وجده کلوردی کونش
قنی قدطوبی که سجده قیلوردی چنار

قنی آل یکا قلر کیم اندن خجل ایدی لعل
قنی لعل لبلر کیم اندن قیزاردی انار

صودندی بولار طپراق اولدی اسریل کبی
کیمی نور ایچنده کیمی نار ایچنده ینار

(الوفاة) الموت وتوفاه الله تعالی قبض روحه کما فی القاموس وفات وامثالی معتلات ومنقوصاندن قاعدهٔ خطیه‌نك مقتضاسی بودر که کلام عربی میاننده واقع اولسه تاء مدوره ایله رسم اولنه زیرا اصلی دکلدر ولکن حملا للنظیر علی النظیر وفقنجه فواته محمول اولوب تاء طویله ایله رسم اولنمق دخی جائزدر فاطمه فاطمه دیمکدر ورد انما سمیت ابنتی فاطمة لان الله فطمها ومحبیها عن النار وقال علی لم سمیت فاطمة یارسول الله قال ان الله قد فطمها وذریتها من النار کذا فی الصواعق لابن حجر (زهراء) ازهرك تأنیثیدر بلدر ایجی معناسنه یقال زهر السراج والقمر والوجه کمنع زهورا تلألأ کازهر والنار اضاءت کما فی القاموس زهرا ایله تلقیبك وجهی محمدیه‌ده کلور وحضرت فاطمه‌یه بتول دخی دیرلر باء موحدنك تقدیمیله منقطعه معناسنه زیرا نساء زماننده ونساء امتدن فضل ودین وحسب ایله انقطاع ایتمشدر وکذلك منقطعة عن الدنیا وعماسوی الله الی الله در وحضرت مریمه بتول اطلاق اولندیغی رجالدن یعنی ازواجدن منقطعه اولدیغیجوندر دیمشلردر که فاطمه‌نك اصل خلقتی تفاح جنتدندر وبعضیلر جنتك سفرجلندن اولمغه ذاهب اولمشلردر کما قال ابوعبدالله الحسن بن خالد بن خالویه فی کتاب اعراب الثلثین آیة کان علیه السلام لیلة

اسرى به رفعت له شجرة فتناول من ثمرها ثمرة دون الرمانة فوق التفاحة يعنى السفرجلة فاكلها ثم نزل فواقع خديجة فخلق الله من تلك السفرجلة ماء فى ظهر رسول الله عليه السلام فلما واقع خديجة خلق الله تعالى من ذلك الماء فاطمة فكان النبى عليه السلام اذا اشتاق الى رائحة الجنة قبل صفحة عنق فاطمة وعرض وجهها انتهى (بعدذا) ناظم حضرت فاطمه نك وفاتنى تقديم ايلدى زيرا اهل بيت رسولدن فخر عالمدنصكره ابتدا وفات ايدن فاطمه درو بردخى (فاطمة بضعة منى) مقتضا سنجه فاطمه نك فخر عالمه زياده اتصالى واردر انكچون انك وفاتنى فخر عالمك وفاتى عقبنده ايراد ايلدى (بختيار) دولت وطالع اسى (كلعذار) كل يكا قلو عذارك تفصيلى مرورا تمشدر (لقب) هو ما سمى به الانسان بعد اسمه العلم من لفظ يدل على المدح او الذم لمعنى فيه وتفصيله فى النحو (شاهوار) واربو راده مقام تشبيهده مستعملدر مراد فاطمه يى رفعت محل وجلالت شانده سلطانه تشبيهدر (قرصه) چورك قال فى القاموس القرصة الخبزة (افتخار) فخر ايتمك يعنى فقرله تمدح قال فى القاموس الفخر التمدح بالخصال (باكريمه) اى خوبى خوب وخصال حميده سى چوق فاطمه (كاربار) ايش كوچ (ضمير) قلبدر زيرا مضمر ومخفيدر ويا خود ضميرك قلب اوزرينه اطلاقى حالك محل اوزرينه اطلاقى قبيلندندر خاطر كبى وفى القاموس الضمير داخل الخاطر والجمع ضمائر (ثمار) ثمره نك جمعيدر حمل الشجر معناسنه يعنى ميوه (انكسار) منكسر يعنى شكسته دل مصدر بمعنى الفاعلدر (صندوق) بضم الصاد وقد يفتح كما فى القاموس (لاله زار) لاله لك بوندن مقصود حضرت فاطمه يى لاله رنك اولمغله وصفدر (احمد پاشا) لاله خد كدن مكر كل رنك وبو اوغر ولدى * كيم درخته صاروبن كزدر ديلر بازارده (دار) خانه (افتكار) فكر ايتمك (درهم) الدرهم سنة دوانيق والدانق قيراطان والقيراط طسوجان والطسوج حبتان والحبة سدس ثمن درهم وهو جزء من ثمانية واربعين جزءا من درهم كما فى القاموس وقال فى الاختيرى درهم اصلده اون درت قيراط آغرلغنه ديرلر صكره هر برده مستعمل اولان دراهمك هر بريسنه اطلاق اولندى نه مقدار اولورسه اولسون فارسيدن معربدر انتهى (مهر) ميمك فتحيله كابيندر يعنى منكوحه نك بدل بضعى (حافظ) خوش عروست جهان ازره صورت ليكن * هر كه پيوست بدو عمر خودش كابين داد (بعدذا) حضرت فاطمه نك بو جهان مهرنه عدم رضاسى عقدنك بى مهر اولمسنى مستلزم دكلدر زيرا جمله كتب معتبره ده فخر عالمك فاطمه يى على رضى الله عنهه درتيوز مثقال كومش اوزرينه تزويج ايتديكى مصرحدر پس مقصود يالكز جهان مهرنه راضى اولمم ديمكدر زيرا جهان مهرى شريعته دائر وذكر اولنان مهر ايسه حقيقتده انك كالنه مبنى برامردر الحاصل ايكى مهرك اجتماعى كمالات فاطمه دندر رضى الله عنها (لحرره) مالى نيلر اهل حال اولان كشى * ماللهه حالينه ويرمز تشويشى * قيل وقالى حبه يه صايمز بوكون * شولكه قال اولمقدر عشقيله ايشى * وكان عمر فاطمة يومئذ خمس عشرة سنة وسن على احدى وعشرين سنة وخمسة اشهر واولم عليها بكبش من عند سعد وآصع من ذرة من عند جماعة من الانصار رضى الله عنهم كذا فى الصواعق وانسان العيون (كردكار) كرد كاف عربينك فتحيله اسم مصدر در كردن لفظندن فعل معناسنه دركار كاف عجمى ايله يى معناسنه ادات فاعلدر پس كردكار فعال وصانع يعنى عملجى وايشجى معناسنه در (خواتين) خاتونك جمعيدر معربدر راصلده شريفه زن معناسنه در صكره مطلق زنده استعمال اولندى (كنهكار) كار بو راده كاف عربيله وعجميله اولمغه محتملدر كناه ايشليجى معناسنه (زار) ذليل وحقير (شفيع) شفا عتدندر شفع وترك ضديدر پس شفيع مشفوع لهك تحصيل مراد نده كندينى اكا جفت قيليجى ديمكدر (اعتذار) عذر ديلك وقد سبق معنى العذر قال فى الارشاد الاعتذار عبارة عن محو اثر الذنب (اصطبار) صبر ايتمك (حجت) الحجة ما دلت على صحة الدعوى وانما سميت حجة لان من تمسك بها استدلالا على مطلوبه غلب على الخصم من حج يحج اذا غلب فيكون من قبيل اطلاق اسم المسبب على السبب (بى خسار) بى زيان يعنى حضرت فاطمه يى مراندنه خايب وخاسر قيلمدى بلكه مرادى اوزره كلدى (اياصاحب ذوالفقار) ذوالفقار بالفتح سيف العاص بن منبه قتل يوم بدر كافرا فصار الى النبى عليه السلام ثم صار الى على كما فى القاموس وقيل غير ذلك وقد سبق تفصيله (بعدذا) اكثر نسخه لرده ذوواوله واقع اولمشدر زيرا ذوالفقارك مجموعى علمدر پس اياصاحب ذوالفقار كتبه على ابن ابوطالب قبيلندندر رفا فهم (تارمار) پريشان (نزار) نونك كسريله ضعيف معناسنه (اضطرار) چاره سز اولمغه ديرلر يعنى كوجله بن سكاجانمى ويرمم (اعتزار) عين مهمله وزاى معجمه ايله عزردندر اجبار على الامر معناسنه بعض نسخده اغترار دوشمشدر غين معجمه وراء مهمله ايله مغرور اولمق معناسنه يعنى بو خصوصده بكا جبر صورتن كوستره ويا خود رسولك روحنى بن قبض ايتمش ايدم ديو مغرور اولوب بكا قصد ايتمه (شهريار) سلطان واولوبك بو راده مراد واسطه درزيرا يارك برمعناسى معينده رواعانته وساطت ملزومدر پس شهريارده تجريد ملحوظدر تنكيم مطلق

پرده معناسنده مستعمل اولان سراپرده ده ملحوظ در وقد سبق (دار) بوراده معروف اوغری آصاجق پردر یعنی
دیکلی آغاج معنا سنه د ارقور مقدن مراد جان آلغیچون دوزن قوروب زحمت وثقلت ویرمکدر الحاصل جان
آلغه قصد در (مدار) بوراده دور معناسنه در یعنی طولنور کن (بی ضرار) زیان ایرشدرمکسزین (استتار) کیزلنمك
بوراده مصدر یعنی الفاعلدر یعنی مستتره ومختفیه تکیم بیت آتیده اولان اشتهار لفظی دخی مشتهر معنا سنه در
(دریغا) زیاده درد وحسرت زیرا بویله یرلرده الف مبالغه ایچوندر خوشاده کی کبی (خزان) کوز آیی (نوبهار) تازه
بیراق وکهنه بهار اسکی بیراقدر اسان فارسیده فصل ربیعه هنکام نوبهار دیرلر فصل خزانه هنکام کهنه بهار دیرلر
کاه لفظ هنکامی حذف ایدوب لفظ نوبهار وکهنه بهار ایله فصل ربیع وفصل خزان مراد ایدینورلر یالکز بهاری مجازا
فصل ربیعه دخی اطلاق ایدرلر (پایدار) ثابت وباقی وبرك (قنی مشکبار اوزره دور ایلین زلفنی) مشکبار وصف
ترکیبیدر مشك یاغدیریجی معنا سنه باریدندن مشتقدر بوراده موصوف محذوفدر خط مشکبار دیمکدر
زیرا مقصود مطلقا محبوبلرك حالنی بیاندر یالکز حضرت فاطمه نك دکل وخط تازه کلمش صقالدر وبو تقدیرده زلف
لفظی قرینه در زیرا انیس العشاق نام کتابده دیرکه ❊ انچه درکرد رخسار چون ماردرکلز ار حلقه زند ویرا زلف
خوانند انتهی یعنی یوزك چپ چوره اطرافنه حلقه اولان صاچه زلف دیرلر معنی بودرکه خط مشکبار اوزره چپ
چوره زلفنی دور ایلین محبوب قنی یعنی دنیا اکادخی قالمدی وخطك مشکبار اولدیغی مشك رنکلی ومشك قوقولی
اولمسنه بناء در ومحابیبك خط وزلف وخال وکیسو وامثالنه مشك بار وعنبر بار وعنبر فام وامثالی اطلاق اولنمق
شایعدر تفصیلی انیس العشاقده در ❊ سؤال اولنورسه که خط اوصاف ذکوردندر پس اوصاف اناثدن اولان
زلفله نیجه مجتمع اولور ❊ جواب بودرکه تراش اولمیان محبوبلره وباعادت اعصار واماکنه کوره در وباخود مراد مطلقا
حسنی تصویردر پس ذکر اولنان معنانك امر وقوعی اولمسی لازم دکلدر (قنی کلمذار اوزره دیزان کل شاخسار)
کلمذار کل یکافلو کاسبق (شاخ) بداق (سار) تپه درزیرا سرك بمضید رکافی دقائق ابن الکمال ولیکن غیریلر
شاخسار بداقلقدر سار برنسنه نك کثرتندن عبارتدرد یمشلردر پس کل شاخسار بداق تپه سنك کلی ویا بداقلق
کلی دیمك اولور ونعمة الله ده سار نسبت معنا سنه دخی کلور دیمشدر پس مرادشا خه منسوب کلدر ناظمك
مرادی یکافلری کل کل اولان محبوبلرك صرصر مرکله خزان بولدیغن بیاندر وباخود باشنك ایکی جانبنه کلمر
صوقوب یکافلری اوزره اول کلمرك باشلرنی دزنلرك حالنی عیاندرکا هو المشاهد من جمع الملاح وجوقة اصباح
(پری) جنی (قنی اول فلك رخش که کردانده لیل ونهار) رخش الاجه بکلو بوزآت ویوکرك آت وشعله کردان صفت
مشبهه در دونکن معنا سنه بوراده آت معناسنه رخشی سرعت سیرده فلکه تشبیه واردر تکیم بادصبا یه
وصاعقه یه وبونلرك امثالی سریع الحرکه اولنلره دخی تشبیهی شایعدر مصداقی نفعینك سلطان مرادرابعك آنلری
حقنده انشا ایتدیکی قصیده در انده مطالعه اولنه یعنی قنی اول رخش فلك سیرله اطراف عالمی ایدن شهسوار
وسمند سبکپایله طرفة العینده بوقدر منزل کیدن صبارفتار فامابومقامده ایراد اولنان ابیاتك فحاویسنه مناسب
اولان رخش معناسنه محمول اولمقدر زیرا فلکك شعله سی که شمس وقمردرشب وروز بوایکی نورجهان افروزایله
کردان اولدیغی کبی محبوب دخی کاه پنجهٔ آفتاب اولوب محافلده دوروکاه شمع جمع اولوب مجالسده سیرایدر (خد)
یکافدر رخ کبی حدی بالاده بیان اولنمشدر (وجد) مصادفه معناسنه در فقدك ضدیدر یعنی اهل حالك بصیرتله برق
تجلیٔ حضرتی شهود وبلاتکلف قلبه وارد اولان معنایی ادراکیدر الحاصل وجد بلاکد نصکره بولمقدر وبونك
دخی غایتی اولمقدر معنی بودرکه قنی محبوبك اول خدخوبی که کونش انی سیرایتسه عاشق پرحالات کبی وجده کلور
واول حسن یکتا عشقیله آشفته دل اولاوردی بوندن مقصود ذکر اولنان خدی نوروضیا وبهجت وبهاده آفتاب
اوزرنه ترجیحدر تکیم مصراع ثانیده مراد قامت طوبی وارنی چنار اوزرینه تفضیلدر زیرا شول قد
وقامته که چنار سجده وسر فروایده لاجرم چناردن بالا وچنار اکانسبتله پستدر (لحرره) بوستان جهانده بویله
نهال ❊ کورمدی چشم سدره وطوبی ❊ قدنه سجده قیلور سرو وچنار ❊ دیرکورنلر فیاله طوبی (خجل) حیادن متحیر
ومدهوش اولاندر خجیل یایله غلطدر (صودندی بولار) یعنی نطفه دن کما قال تعالی (وهو الذی خلق من الماء بشرا)
الایة وابو البشر آدم علیه السلامك طینتی دخی آبله تخمیر اولنمغله صودن خلق اولنمش کبی اولدی وبردخی طپراق
اصلده زبدهٔ آبدرکا سبق پس جمله موجودات اکر آدم واکر غیری صودن مخلوقدر (طپراق اولدی) یعنی موت
وفنایله بوسوزانیا وصدیقین وشهدادن ماعدایه کوره در زیرا ذکر اولنان طوائف جلیله نك اجسادنی ارض اکل
ایتمز تکیم سری مرور ایلدی (اسریل کبی) یعنی بادکبی خاکه قرشدی وباخود وجود خارجیلری ترابه متحول

اولمغله روزکار کبی عینلرندن اثر باورمدی (کیمی نور ایچنده) قرار داده دراهل ایمان وطاعت کبی (کیمی نار ایچنده نار) اهل کفر ومعصیت کبی ونار قطیعت وهجران اهلی دخی بونده داخلدر (بعدذا) ناظم قدس سره بو بیتده عناصر اربعه یی درج ایلدی که آب وخاك وهوا وآتشدرو بو ملاحظه دن اوتوری هواذکرنك صغوقلغنه نظر ایتمدی بلکه ادنای مناسبت ایله اکتفا ایلدی فافهم (الهی) ای دل بو فرقته اولنجه آغله ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ زهرغم ایچ دائم جکرك داغله ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ دوندرب حضرت مولایه یوزی ❁ آچلدی اول دوستك یوزینه کوزی ❁ مصطفانك بغری پاره سی قزی ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ وفاتی ایریجك کورکه نیلدی ❁ حضرت علی یه حالن سویلدی ❁ حسن وحسینه وداع ایلدی ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ تعظیم ایدوب انی الله العظیم ❁ قبضهٔ قدرتله ایچوردی تسنیم ❁ اولدی حی وباقی امرنه تسلیم ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ قبرندن مصطفا اوزادوب الی ❁ ویر بکا قزیمی دیدی یا علی ❁ روضه سنه الدی آخر اوکلی ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ اجل یلی اسدی عمر باغنه ❁ خزان ایردی آخر کل اوجاغنه ❁ مرغ فنا قوندی جان بداغنه ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ ملك حیران ایدی حسننه انك ❁ رشك ایدردی مهری چرخ کردانك ❁ سوکلیسی خدیجهٔ کبرانك ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ التی آیدنصکره بکا سفری ❁ ایدرسن دیمشدی اکا پدری ❁ وعده ویروب قودی بوفانی بری ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁ دوشوب خاکه آخر کلبرك آلی ❁ ایرقبره کیردی شمس جمالی ❁ حقیا کوزلرده قالدی خیالی ❁ کتدی فاطمة الزهرا دنیادن ❁

﴿ وفاة حضرة ابی بکر الصدیق التقی رضی الله تعالی عنه ﴾

الا ای کرامات ایلنده قیلن انتظار ❁ ویا ای مقامات عالیده بولان نظام
ایشتکل ابو بکر صدیقك اوصافنی ❁ که حق نیجه ویرمشدی اکا صفات عظام
اکا آد عبد الله ایدرلر یدی عرب ❁ ابو بکر آدینی رسول اکا ویرمشدی نام
دیدی تکرینك اوچیوز اخلاقی واردر بیلك ❁ بریله تخلق ایدن ایلیه اغتنام
او بر خلق انی اوچفه قیو بن تاج اوره ❁ سعادت یوزیکی اوله پرمغنده ختام
ابو بکر ایتدی عجب بنده وارمی بری ❁ دیدی کلیسن حق سکا ایلدی اقتسام
آنك جمله اصحابدن افضلغینه دلیل ❁ بودرکیم انکچون بیوررالله الانام
کیم اول اویله اتقادر کیم ویرر مالنی ❁ چون اتقی اوله پس اوله اول اعز کرام
دخی انك افضللغیچون کلو بدر خبر ❁ روایت ایدرلرکه دیدی علیه السلام
نبیلرذن اوزکه ابو بکردن افضله ❁ که کون طوغمیه هم طوانمیه هیچ بردوام
دخی وارد اولدی خبرلرده نقل صحیح ❁ که برکون رسول الله ایتدی قتی اهتمام

هذه حلية حضرة ابو بكر الصديق رضي الله تعالى عنه

نقل ايله بو يله اولندى تحقيق
حليه سين وصف ايدن ارباب سخن
يعنى ايتمشدى انك صنع خدا
سروايدى كلشن صدقه اول قد
مسجد دينه آنى ايدن امام

حليهٔ حضرت صديق عتيق
باشلمش قامت موزونندن
قامت سدره خرامن بالا
كرطويل اولسه دكل مستبعد
قامتن ايتدى ستون اسلام

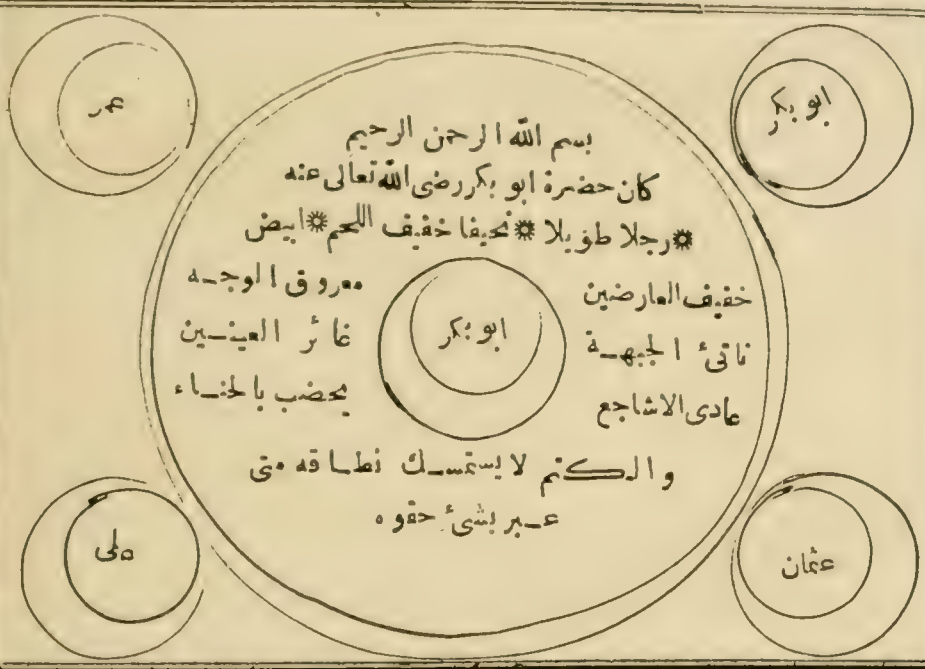

كه جنت كليدى قيامتده كيده اوله
شواق ساعت ايردى روان اكا پك جليل
بيوردى كليدى ابو بكر الندده اوله
شوكيشى كيم اندن ابو بكر راضى اوله
دخى شول كشيد نكيم اول اوليه راضى دير
بو سوز اهل سنت وجماعت اولا نكدر
اكر فكر ايدر ايسك بودرر يوجه مرتبه
نيچون لايق اوليه اول مسند عالى يه
چون اولدى امام اويدى اصحاب اكا بى خلاف
ديدى چونكه دين يولينه اولبجق نائبى
خليفه اولوب سوردى احكام شرعيه بى
چون ايردى بوده التمش اوچ ياشنك اوجنه
عمر حضرتينه ايتدى وصيت بوكز

جنانك قبولرين آچوب كيم اوله همام
كه ساكه سلام ايدر اول خالق لاينام
قيامت كونده اول آچسون كيره خاص وعام
انى قويسون اوچاغه ايدوب اكا احترام
انى قويمسون جنته جنت اولسون حرام
ولى قورقو در بدعت اهلينه قيل انفهام
ولى اكا لايقدرر كيم محلدر تمام
چون انى قومشدر رسول الله اوله امام
خليفه ايدندلر انى بلا اختصام
رواد ر پس اولورسه دنياده قائم مقام
ايكى يل دخى درت آى ايتدى خلافت قيام
ايرشدى پس انك دخى عمرنه اختتام
كه تااول خلافت ايده يبرينه صبح وشام

﴿ حضرت ابی بکرك قبرشریفیدر ﴾

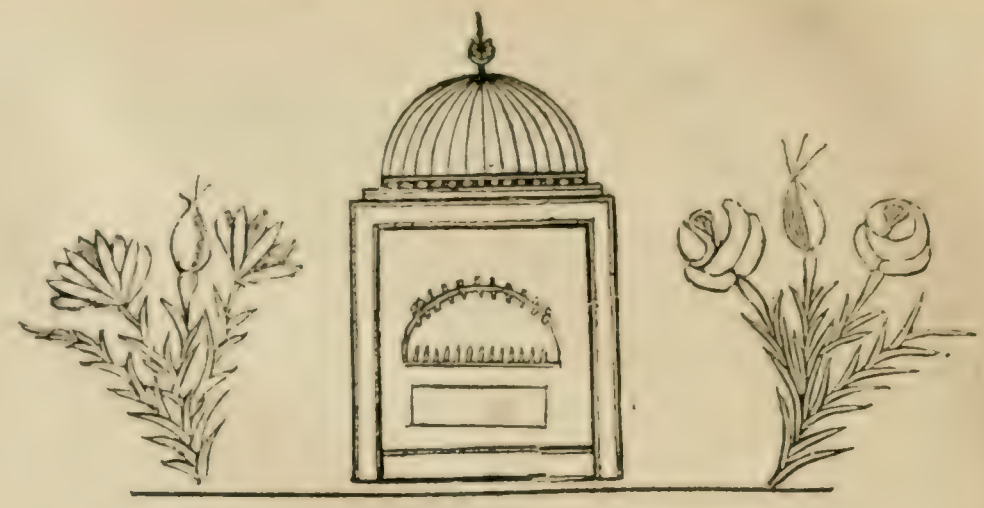

فنادن سفر قیلدی کتدی بقا ملکنه || ایرشدی قورب جنت عدن ایچنده خیام

ابوبکرله تسمیه وصدیقله تلقیبك وجهی ونسبنك بیانی کذرایتمشدر (تقی) پرهیزکار معناسنه درا صلده وقی درتا واودن بدل قیلنمشدر یقال وقی یقی وقایة صان واتقی حذر والاسم التقوی (بعدذا) حضرت صدیقك تقی وصفیله اتصافی سورهٔ واللیلده ذکر اولنان معنی ایچوندر قال تعالی (فاما من اعطی واتقی وصدق بالحسنی) وقال (وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزکی) تفاسیرده مسطوردر که ذکر اولنان آیتلر ابوبکرك سیرتی حقنده نازل اولمشدر معلوم اوله که ناظم قدس سره وفیات خلفایی ترتیب خلافت اوزره ذکر ایلدی وافضلیتده دخی بو ترتیب مرعیدر تنکیم محلنده مبیندر (کرامات) کرامتك جمعیدر عزوشرف معناسنه ❁ قال فی القاموس الکرم ضد اللوم یقال کرم بضم الراء کرامة وکرما فهو کریم والکرامة فی الاصطلاح ظهور امر خارق للعادة من قبل شخص غیر مقارن لدعوی النبوة فما لا یکون مقرونا بالایمان والعمل الصالح یکون استدراجا ومایکون مقرونا بدعوی النبوة یکون معجزة (بعدذا) ناظمك ذکر اولنان عنوانده آغازنده نکته بودر که ابوبکر سائر امتدن اتقادر تنکیم بیان اولندی اتقا ایسه عندالله اکرمدر کما قال الله تعالی (ان اکرمکم عند الله اتقاکم) وبردخی ابوبکرك کرامت علمیه ده یدطولاسی واردر انکچون دیمشلردر که خلفانك هربرینك نشئه لرنده برمعنی غالب ایدی اول معنی ابوبکرده معرفة اللهدر وکرامانده معتبر اولان کرامت علمیه در که حقك ذات وصفات وافعالنه دائر در کونیه دکلدر که مخلوقاته متعلقدر انکچون ابوبکردن خارق عادات نسنه صادر اولمشدر مع هذا افضل الامه در فافهم وکن من اهل الکرامة العلمیة والعبودیة العملیة تکن من اهل الیقظة دون الغافلین ولا تغتر بالخوارق فانها قد تظهر علی ایدی من لیس من المسلمین (لمحرره) کرامت سر حقی بیلك اولدی ❁ بوسری کیمکه بیلدی حقی بولدی ❁ شوکیم کشف وکرامتدن اوردم ❁ جهانده صانمه اولور کامل آدم ❁ کالی آدمك پنهان اولوبدر ❁ دلی پربوی اولوب برکی صولوبدر ❁ قوبو ظاهر کراماتی نهان اول ❁ قصور وعجزله دائم عیان اول (انتظام) یقال نظم اللؤلؤ نظما ونظاما ونظمه الفه وجمعه فی سلك فانتظم وتنظم یعنی ای کرامات معنویه ایلنده منتظم الحال اولان واول سلسله یه ارتباط بولان (نظام) کسرله شول خیطدر که انجو بونجق دیزلمش اوله وترتیب معناسنه ده کلور کما فی الاختری بوراده مراد دوزن وترتیبدر (عظام) ابوالسعود افندی یه معزیدر که موالیٔ عظام دیرلر ضم عین ایله در کسرله دکلدر زیرا کسرله عظمك جمعیدر (فکسون العظام لحما) انتهی بو فقیره ظاهر اولان بودر که عظام کسرله نظیری اولان کبار اوزرینه محمولدر یعنی کبار کبیرك جمعی اولدیغی کبی عظام دخی کسرله عظیمك جمعیدر اکرچه فی الجمله فرق ایدوب عظیمك مقابلی حقیر وکبیرك مقابلی صغیردر دیمشلر وفی القاموس العظم بکسر العین خلاف الصغر (بعدذا) ناظمك قدس سره حضرت صدیق حقنده بو مقامده ذکر ایتدیکی روایت صحیحه ابن حجرك صواعق محرقه نام کتابنده وغیری کتب معتبره ده مصرحدر (تخلق) خوی ایلك (اغتنام) غنیمت طوتمق مراد جنته دخول ایتمك غنیمتدر که بیت آیندہ کلور (ختام) کسرله مهردر

(اقتسام) بخش وقسمت ایلمك (انام) یریوزنده اولان مخلو قاتدر انس وجن اولسون غیری اولسون (اتقی) زیاده پرهیزکار قال الله تعالی (وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزکی) یعنی آتش مذکوردن عن قریب دور اولور اول زیاده پرهیزکار اولان ابو بکر که مالنی وجوه خیره صرف ایدوب انکله عند الله پاکلك مرادایدر ریا وسمعه دکل (اعز کرام) کریم وسخی اولنلرك زیاده عزیز وشریف وغالبی (بردوام) دوام اوزره یعنی دنیانك ابتدا سندن انتهاسنه دك کونش انك اوزرینه طلوع وغروب ایتدیکی اشیاده انبیادن امثل وابو بکردن افضل یوقدر کما قال علیه السلام ما طلعت الشمس وما غربت علی احد بعد النبیین والمرسلین افضل من ابی بکر کما فی الصواعق (اهتمام) اقدام وقصد ایتمك وفی تهذیب المصادر الاهتمام اندوهکین شدن یعنی غمناك اولمق وشیء مهم حامل للمرء علی الهم والقصد (کاید) فارسیدر مفتاح معناسنه (همام) اولو کشی قال فی القاموس الهمام کغراب الملك العظیم الهمة والسید الشجاع السخی خاص بالرجال کالهمهام (پیك جلیل) اولو اللهك قپوسنك پیکی یعنی جبریل وجائزدر که جلیل پیکه صفت اوله (احترام) حرمت وعزت ایتمك (حرام) مامنع منه فیکون بمعنی المحرم ای الممنوع والمهجور وهو ارجح من کونه مصدرا کذا قاله القهستانی وفی الحدیث من ادعی ای انتسب الی غیر ابیه وهو یعلم انه غیر ابیه فالجنة علیه حرام یعنی فاعله ممنوع عن دخولها عبر عنه بهذه العبارة تشدیدا فی الزجر عنه لانه مؤد الی الفساد الکثیر کذا فی شرح المشارق لابن ملك (اهل سنت وجماعت) معلوم اوله که شیخ ابو الحسن الاشعری واکا تابع اولنلر معتزله نك رأیینی ابطال ایدوب سنت رسولك ظاهری نه معنی اوزرینه وارد وجماعت صحابه نه حال اوزرینه جاری ایسه انی اثبات ایتدکلرنده اهل سنت وجماعت تسمیه اولندیلر الی یوم القیام انلرك اعتقادی اوزره اولنلر دخی بو اسمله متسمیلردر کثرهم الله تعالی تفصیل مقام کتب کلامده مبینددر (بعدذا) اهل سنت وجماعتدن اولمق یالکز شریعتك ظاهرنه کوره دکلدر بلکه طریقت ومعرفت وحقیقته کوره دخی معتبردر پس قنغی سالك بودرت مرتبه ده اهل سنت وجماعتدن اولسه بدعت والحاد وزندقه اهلندن اولمش اولور ولکن بو مراتبك غوامضنی فهم ایتمك غایت دشواردر انکچون دکه سالك سر منزل نجاته ایرمشدر نعوذ بالله من الزیغ والزلل وسوء الاعتقاد وفساد العمل وصوفیهٔ محققینك معتقدی فصل الخطابده ویواقیت شعرانیده وبونلرك امثالی کتب معتبره ده بیان اولنمشدر طالب اولنلر انلره مراجعت ایده‌لر (بدعت اهلی) یعنی روافض وامثالی زیرا انلر حاشا سب شیخین ایدرلر پس بو وجهله ابو بکر رضی الله عنه انلردن راضی اولیجق نیجه جنت یوزی کوررلر ویل لمن شفعاؤه خصماؤه شرح مشار قده کلور که حضرت علی رضی الله عنه زنادقه طائفه سنی اخذ ایدوب نیچون بنم الوهیتمه ذاهب اولدیکزد یوجمله سن آتشه یاقدی یا محبتده حدنی تجاوز ایده‌نك حالی بو اولیجق بغضده افراط اوزره اولنك جزاسی نیجه اولمق کرکدر قال الله تعالی (یا اهل الکتاب لا تغلوا فی دینکم غیر الحق) معلوم اوله که عملده ریا مذموم اولدیغی کبی اعتقاده بدعت دخی مردود درمثلا حسنین رضی الله عنهما حضراتنك نبوتلرنه قائل اولمق بدعت اعتقادیه‌در (وخاتم النبیین) نصنك ظاهرنه مخالف اولمغله کفری مستلزمدر تنکیم بالاده بیان اولندی زیرا اهل سنت وجماعتدن بو عصره کلنجه برفرد ذکر اولنان اعتقاد اوزره اولمشدر فاما عملده اولان بعض بدعت حسنه مقوله سی مقبول ومستحسندر صلوة رغائب وبرات وقدر کبی زیرا برکسنه بو نمازلری مستحسنات مشایخدن اولمق اعتقادی اوزره قیلسه مثاب ومأجور اولور زیرا سائر نوافل مطلقه کبیدر مردود اولمق اوزمان اولور که پیغمبر قیلدی دیو افترا ایلیه ویا نافله یه فرض ویا واجب دیه بوخود اهل دانشدن کیمسه دن صادر اولمشدر وبعض اخبار آحاد ایله پیغمبره اضافت ایتدکلری عملیاتده ظنیاتله عملك جوازنه وحدیث ضعیف ایله اخذده رخصته مبنیدر برامرك کتب سته ده ذکری طی اولنمق ترکنی مستلزم دکلدر زیرا اخبار آحاد ایله عمل شایعدر الحاصل ذکر اولنان صلوات وامثالی مرخصاتدندر واجباتدن دکلدر پس تارکه حرج وفاعله تشنیع یوقدر زیرا اعتقادیاتدن اولمدیغندن ماعدا فعلنه قواعد اسلامدن برقاعده یی هدم وتخریبدن عاریدر (انفهام) منفهم اولمق یعنی بیلنمك وفی القاموس انفهم لحن انتهی لعل وجهه ان انفعل مختص بالعلاج ای بما یفعل بالاعضاء فلا یقال فهمته فانفهم لان الفهم غیر علاج وانما یقال فهمته فهو مفهوم (مسند) طیانه جق یردر بوراده مراد جاه ورتبه در (امام) یعنی فخر عالمك مرض موتنده کما سبق تفصیله (بلا اختصام) خصومتسز یعنی جنك وجدالسز (نائب) یقال ناب یثوب نوبا ومنابا قام مقامه یعنی امامت صغراده نائبی اولیجق امامت کبراده دخی نائبی اولمق روادر (خلیفه) سلطان اعظمه دیرلر ویقال هذا خلف فلان وخلیفة فلان ای قائم مقامه والتاء اما للنقل من الوصفیة الی الاسمیة واما للتأنیث بتقدیر موصوف مؤنث وقد سبق (عمر) مدت حیاته دیرلر کرك قلیل کرك کثیر قال الراغب العمر اسم لمدة عمارة البدن بالحیوة یعنی انك دخی عمری آخره ایریشوب هجرتك اون اوچنجی سنه سنك جمادی الاولیسنده

وداع عالم فانی قیلوب حجره ده فخر عالم یاننده دفن اولندی کذا فی روضة الخطیب وصواعق نام کتابده کلور که ابو بکر حضرتلری فخر عالمك وفاتندنصکره انك فراقی غمیله کتدکچه ضعیف الحال اولدی وهجرتك اون اوچنجی جمادی الاخره سنك یدنجی اثنین کونی که اغتسال ایتمشدی هوانك برودتندن اون بش کون قدر محموم اولوب جماعته چیقمدی وبو اثناده حضرت عثمانه عهدنامه تحریر ایتدروب جمله نك رأییله حضرت عمری خلافته تعیین ایلدی وماه مزبورك یکرمی اوچنجی صالی کیجه سی وفات قیلدی رضی الله تعالی عنه (خیام) خیمه نك جمیدر چادر معناسنه مراد بو عالمدن نقلنی تمثیلدر زیرا بو جلی منزل بمنزل چادر قورب کوچکده در (الهی) نقل ایدوب بودار فرقتدن سرای وصلته ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ ایردی آخر بزم فانیدن جوار حضرته ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ فخر عالم چون انی ایتدی حیاتنده امام ❁ نوله کر بعد الوفات اولسه اکا قائم مقام ❁ ایکی بیل درت آیدنصکره بولوب عمری ختام ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ اولمش ایدی تا ازلدن محرم خیر البشر ❁ بوغیدی اکا معادل یار غار معتبر ❁ التمش اوچ یاشنده آخر قیلدی فانیدن سفر ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ قالمشدی سر تسر جسمن انك نور سفید ❁ ظاهر اولمشدی یوزنده غره یوم المزید ❁ جمله دن اوك اولغه فردوس اعلایه کلید ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ سالکا بو بولده کر صادق ایسك صدیق سو ❁ کیم انك حبینه اهل سنت اولمشدر کرو ❁ قیل درونك نار هجرانیله دائم پر علو ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁ اولمشیکن نور کونینك حقیقت نائبی ❁ چوق خلافت سورمدی طوغدی طولندی کون کبی ❁ حقیا حق ایدی چونکیم هر نفسده مطلبی ❁ حضرت بو بکر صدیق ایلدی خلقه وداع ❁

﴿ وفاة حضرة عمر الفاروق التقی رضی الله تعالی عنه ﴾

عمر چون خلیفه اولوب ایلدی احتشام
پس آنك زمانتده فتح اولادی مصر یله شام

شورسمیله قوت طوتو بدی عمردن بودین
که عدایله اسلام قوقوسی طلو بدی مشام

رسول الله ایدر بکا جبرائیل دیدیکیم
عمر اولیجك اغلر اسلام چون آنکله ایدی تمام

چون اولدی انك عمرنك صاغشی التمش اوچ
اکاده ایرشدی اجل قبضه سندن سهام

کلوب کعب الاحبار ایتدی وصیت بیور
که عمر کدن اوچ کون قالو بدر ایشتکل کلام

هذه حلية حضرة عمر الفاروق رضى الله تعالى عنه

وصف ايدن حليهٔ پاك عمرى
وير دى صحتله بو يوزدن خبرى
انك ايتمشدى خداوند جليل
سدرهٔ قدنى موزون وطويل
علم دين مبين ايدى اوقد
ظلى اولسه نوله ممدود ايد
ايتدى چون مصلحت دينه قيام
سرفراز اولدى لواى اسلام
اومهابتله كورنسه هر بار
اندن ابليس اودم ايلردى فرار

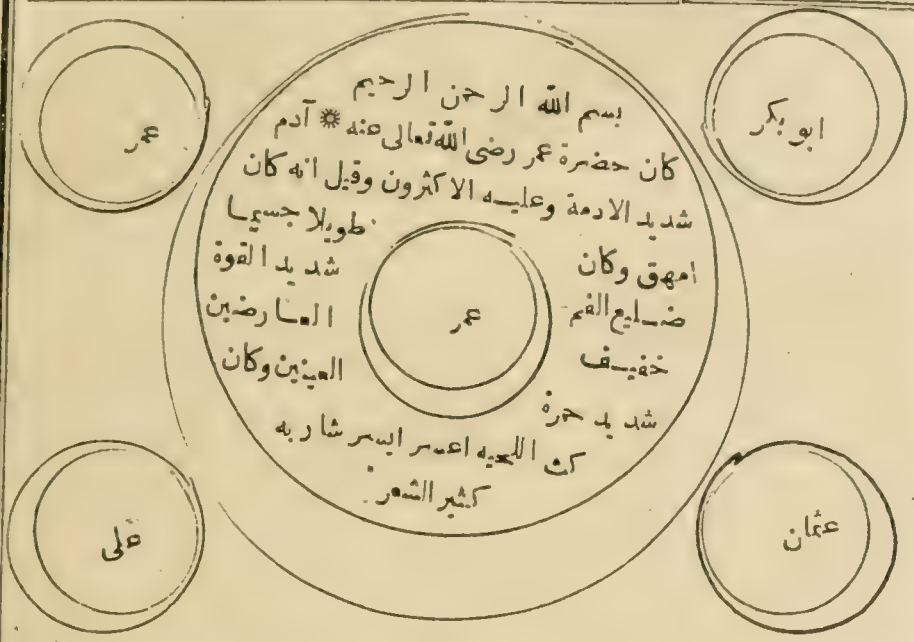

ايتدى ندن معلوم اولدى بوحالم سكا
ياتورات ايچنده مى اولدى اديم ارتسام
ديدى آدكى بولدم وصفكى بولمشم
رسولك صفاتيله اولمشدى اول انضمام
خلافت ايده سكده انده يازلمشيدى
دخى قاچ ييل ايليه سكده اكا التزام
بوكز قالمادى عمر يكه الا اوچ كون همين
كه اوچ كون تمام اوليجق اوليسر انعدام
حكايت ايدرلركه برقول واردى مكر
كه فيروز ايدى آدى شرير وكافر غلام
لقب ديرلرديدى اكا هم ابو لؤلؤه
نه لؤلؤ اوزى ظالميدى ويوزى ظلام
ايرشدى عمر حضرتينه كيروب مسجده
نماز ايچره بولدى النده يالنجق حسام
ايكى يوزاو بچاغيله دورتدى انى بوقول
عمر ديدى كيمدر قيلن عمريمى انهدام
چيقوب ابن عباس انى بيلدى كلدى ديدى
مغيره قوليدر ايدر يعنى كيم انتقام
ديدى شكر ايدرون كه مسلم دكل اولدرن
اونه كتوردىلر ايتدى حقه اعتصام
طقوز كيشى اولدردى صكره انى طوتديلر
اوزونى بوغزلادى كندى اول ابترغلام
ديدى اوغلانه بورجمى كل حساب ايلكل
حساب ايتدى سكسان بيك ارتق بولنمشدى وام
وير ردى قومانى بورج ايدردى دخى
ايشى زهد وتقوى ايدى هم صلوة وصيام
خبر كوندروب عائشه حضرتينه ديدى
رسولك قتنده بيوررمى طوتام مرام
ديدى كندى نفسم ايچون صاقلادمدى انى
ولى اكا ايثار ايدرون اولوب خيره رام
ايلتديلر انى شوروضه ايچنه كيم اول
رسوله وابو بكره مرقد ايدى اول مقام

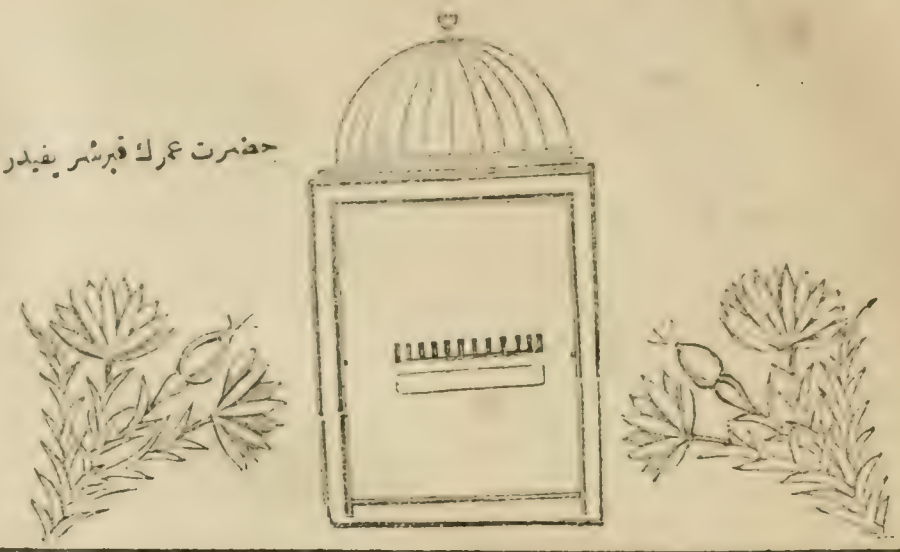

حضرت عمرك قبرشريفيدر

رسولك يانده يا تو رصاحبي صدرنه
اينكو نده يمش بيك انده ملكاريره
اون اوچ ييل خلافت ايدوبدر بوايكي عزيز
جهان اكنه چون بولر سايه صالميشدى

انك صدرنه فارشوايتدى عمر الشام
رسوله كلورلر زيارت ايدرلر مدام
خلايق رفاهيت ايچره اولوبدى نيام
كل ولاله كبي ايدردى يوزى ابتسام

حضرت عمر رضى الله عنهه فاروق دينلمك حق وباطلك ميانني فصل وفرق ايتمسنه بناءدر تفصيلى مرورايتمشدر ابتدا امير المؤمنين ديو تسميه اولنان عمردراندن مقدم صديقه خليفهٔ رسول الله دينلوردى (نقى) پاك وآرى نسنه نظيف كبي مرادقلبنى ماسوى آلايشندن نقاوت وطهارتله وصفدر (احتشام) محتشم اولق يعنى حرمتلو وهيبتلو زيرا حشمت كسرله حرمت وهيبتدر كافى الاخترى وجائزدر كه حشمتدن اوله تحريكله قول وخدمتكار معناسنه پس اهل حشمته حرمت وهيبت لازمدر (بعدذا) احتشام عبارتنده اشارت واردر كه حضرت عمر عظيم الهيبه وشديد المعامله ايدى بناء على ذلك منبرنشين خلافت اولدقده بوكلامى عنوان خطابت ايليوب بيوردى (يارب بن شديدم بنى ملايم ايت وبن ضعيفم بكا قوت ويروبن بخيلم بنى سخى قيل) ديمشلردركه بونك كونده فتوح جليله واقع اولدى شام وعراق وفارس وروم ومصر واسكندريه كبي (لحرره) چونكه اولمشدى عدالت قيلجى ❋ لاجرم آچدى جهانى قلجى (مشام) كيكزده قوخى آلان عضودركه اكا حاسهٔ شم ديرلر (سهام) سهمك جمعيدر اوق معناسنه (كعب الاحبار) حاء مهمله ايله حبرك جمعيدر فتحله وكسرله عالم معناسنه خاء معجمه ايله غلطدر وهو ابو اسحق كعب ابن مانع المعروف بكعب الاحبار الحميرى اسلم فى خلافة ابى بكر اوفى زمن عمر وكان من علماء اهل الكتاب ولذلك سمى كعب الاحبار فهو من كبار التابعين مات بحمص سنة اثنتين وثلاثين فى خلافة عثمان وله من العمر مائة واربع وستون سنة (بعدذا) كعب الاحبارك معناى لغويسنده اختلاف ايلمشلر واضافتك وجهنده بعض بعيد سوزسويلمشلردر ظاهر اولان بودركه كعب اصلده علمدر ولكن بوراده معناى وصفيت ملحوظدر احبار علماء يهوددر يقال كل شئ علا وارتفع فهو كعب من ثمة قيل للكعبة كعبة پس كعب الاحبار يمك علماء يهودك زياده علم وفضلله معروف ومشهورى معناسندر فافهم هداك الله تعالى (ارتسام) مرتسم ومنتقش اولق يعنى اسمم تورانده يازلمشمى ايدى (انعدام) يوق اولمق زيرا عدم وجودك ضديدر (فيروز) كسرله اصلده مظفر معناسنه درصواعقده مسطوردركه مذكور فيروز كوفه واليسى اولان مغيرة بن شعبه نك قولى ايدى ابو لؤلؤه ديرلردى مجوسى ايدى ولكن چولحه اق ونقاشاق ونجاراق ودكرمنجيلك صنعتلرنده مهارتنه بناء مذكور مغيره فيروزى حضرت عمره عرض ايدوب مدينه يه كوندردى تاكه خلق انك صنايعندن انتفاع ايدهلر خصوصا مدينه ده آسياباد پيدا ايدوب ضعفاى ناس ال دكرمنى زحمتدن خلاص اولهلر فيروز دخى مجلس عمره داخل اولدقده بهر يوم خراج مقطوعى اولان درت درهمدن

چوقدر دیوشکایت ایلدی حضرت عمر استماع ایتمدکده غضبه کلوب مجلسدن قیام ایتدی وحضرت عمری قتل ایتمك نیتنه برخنجر زهرآلود پیدا ایلدی برکون علی السحر مسجده کیروب برکوشه ده اختفا قلدی حضرت عمر دخی عادتی اوزره ایرکن مسجده کلدکده مذکور فیروز خنجر معهودله حضرت عمرك اموزنه وبوکرنه اوچ دفعه ضرب ایدوب دوشوردی وصواعق روایتی اوزره مسجد ایچنده اولنلردن اون اوچ نفر اصحابی مجروح ایلدی که التیسی جرعه نوش جام اجل اولدیلر اورادن حضرت عمر خانه سنه نقل اولنوب اوچ کوند نصکره وداع عالم فانی قیلدی یعنی هجرتك یکرمی اوچنجی ذی الحجه سنك یکرمی التنجی چهارشنبه کونی مجروح اولوب یوم الاحد دفن اولندی وصح ان الشمس انکسفت یوم موته وناحت الجن علیه وقد تکفل ببیانه آکام المرجان (لمحرره) بویله کون یوزلینك فراقی ایچون * طوتلور سه نوله فلکده کونش * مهر وماه عرب وروم ایدی * چون غروب ایتدی جهان اولدی حبش (وله) کریه ایلرایرا کا یاشن * ماه نو غمدن کمان ایتمش قاشن * بغرنه خنجر چکوب سوسنلر آه * لاله لر داغیله اولمش دل تباه * انس وجن وساکنان نه فلك * ماتم فاروق ایدر تا حشره دك (ظلام) قتحله کیجه نك اولنه دیرلر ومطلق قرا کولقده دخی استعمال اولنور (بعدذا) بو تشبیهده ابولؤلؤه نك حبشی اولمسنه اشارت واردر وجائز در که چهره سنده ظاهر اولان اثر کفری ظلمته تشبیه مراد اولنه (حسام) سیف قاطعدر زیرا حسم قطع معنا سنه در بوراده ایکی یوزلی بچاغی حدت وصلابتده قلیجه تشبیه واردر (انهدام) بنا یقیلوب یوزلمق وبالفارسیة فرود آمدن کافی تهذیب المصادر والهدم نقض البناء کالتهدیم کافی القاموس بوزاده عمری بنایه تشبیه واردر یعنی انسان حیاتده اولدقجه قائم اولان بنا کبیدر وفات ایتدکده منهدم وساقط اولور (انتقام) کین آلمق (دیدی شکر ایدرن که مسلم دکل اولدورن) قال الحمد لله الذی لم یجعل منیتی بید رجل یدعی الاسلام کافی صحیح البخاری (اعتصام) صاقنمق وصغنمق ورنسنه یه ال اورب یاپشمق بوراده مراد روحك بدندن مفارقتیله حقه اتصالیدر (ابتر) دم بریده یعنی قویریغی کسلمش وخیردن منقطع وبی نسل وذریت معناسنه (ملام) میمك فتحیله محل لوم وضمیله من اتی بما یلام علیه معناسنه (وام) فارسیدر بورج معناسنه دین کبی یعنی سکسان التی بیك اقچه قدر بورجی بولندی وبوجمله بورج راه حقه بذل طریقیله ایدی تنکیم بیت آتی انی مشعردر یوخسه حاشا اسراف وتحصیل مرادات نفس ایچون دکل ایدی ویوقرودہ بیان اولندیکه فخر عالم دخی مدیونا وفات ایلدی صکره زرهنی شمعون نام یهودیدن حضرت صدیق فك ایلدی (مرام) مقصد ومطلب معناسنه یعنی مقصدم فخر عالمك حجره سنده وجوارنده دفن اولنمقدر پس بود نخواهه مساعده لری وارمیدر (ایثار) محتاج الیه اولان نسنه یی بذل ایتمکدر یعنی اکرچه انك مطلوبی اولان مدفنی کندی نفسم ایچون مستملش ایدم ولیکن خیر رام ومنقاد اولوب اول محلی اکا بذر ایدرم دیدی معلوم اوله که حضرت عایشه نك حجره سی که روضهٔ پیغمبر اولمش ایدی اوچ مرقددن غیره محلی یوغیدی پس بدر حضرت صدیقه یعنی صدیق فخر عالم جوارنده دفن اولندقده باقی قالان یری حضرت صدیقه کندی ایچون ملاحظه ایدردی انی دخی حضرت عمره بذل وبخش ایتدی وبو فقیره عالم معناده حجرهٔ عایشه نك جرمنی معاینه وذکر اولنان اوچ عدد مرقدعالینك کیفیت وضعنی مشاهده حاصل اولدی والحمد لله تعالی اولا وآخرا ومنه الانعام باطنا وظاهرا (لمحرره) نه یردر غبطهٔ فردوس اولان پاکیزه روضه دك کیم * ترابی کحل حور العین وخدامی ملکاردر * نوله کر باصمادمسه بیت معموره قدم اما * بحمد الله طواف کعبهٔ کویك میسردر (منام) خواب وخوابکاهدر یعنی فراش بوراده مراد ثانیدر نوم اخ الموت اولمغله فراشی قبر ایچون استعاره قیلدی فافهم (صاحبی) مراد صدیقدر کما قال تعالی (اذ یقول لصاحبه) الایه یعنی ابوبکر الصدیق فخر عالمك صدرنه وحضرت عمر دخی ابوبکرك صدرنه برابر ومقابل یاتور فتوح الحرمینده تصویر اولندیغی اوزره وقد رأیته کما ذکره والحمد لله تعالی (التیام) برارایه کلمك یعنی ایکی نسنه یری برینه قاوشمق (رفاهیت) یانك تخفیفیله مصدردر تشدیدیله لحندریقال فلان فی رفاهة من العیش ورفاهیة منه ای فی سعة وخصب واین (نیام) نائمك جمعیدر خواب ربوده کمسنه معناسنه بوراده نومله مراد آسودکی واستراحتدر (ابتسام) تبسم ایتمك یعنی کلمسمك که اول ضحکدر بوراده مراد بونلرك دورنده جهان خلقنك مسرور وخندان اولدقلریدر کل ولاله نك خنده سی کشاده دهان اولمسیدر (الهی) ای کوکل بونجه دادله آخر * قالدی دنیا حضرت عمره * ای کوکل بونجه آدله آخر * قالدی دنیا حضرت عمره * دورعدالنده کوزکن ایام * ایلدی فوتی ایله ماتم تام * صوندی فاروقه فلك زهرین جام * قالدی دنیا حضرت عمره * التمش اوچده ایریشوب سهم اجل * ویردی بنیاد وجودینه خلل * ملك الموت اکاده صوندی ال * قالدی دنیا حضرت عمره * چون شهید اولدی فی سبیل الله * قان روان اولدی دیده لردن آه * منزل آخرته طوتدی راه *

قالمدی دنیا حضرت عمره ❁ کل کبی اولمش ایکن خنده دهان ❁ باغنه اسدی انك باد خزان ❁ برك وش دوشدی یراه اول جان ❁ قالمدی دنیا حضرت عمره ❁ روضهٔ مصطفا یه بولدی جوار ❁ صحن فردوسه کیردی بلبل وار ❁ قودی حق جهانی آخر کار ❁ قالمدی دنیا حضرت عمره ❁ اللهم انت تعلم انا نحب الشیخین والختنین ونبغض من یبغضهم من اهل البدعة والشین والمین فاجعلهم من شفعا ئنا یوم لا یشفع احد الا باذنك واشارتك وشر فنا بجوارهم فی حظیرة قدسك وصلا لی جنتك

﴿ وفاة عثمان ذی النورین الزکی رضی الله تعالی عنه ﴾

عمر یرینه اولدی عثمان خلیفه روان
شو عثمان که قرآنی جمع ایلدی بی کمان

روایت ایدرلر که قدری شود کلو ایدی
که برق اوردی کونلرده برکون بهشت ثمان

دیدی اهل جنت نه برقدر عجب اشبو برق
که جنتده هرکز بلورمز دی برقدن نشان

دیدی حق تعالی که بو برق دکلدر ولی
که عثماندر حجره سندن کیدر بو زمان

انك نعلی تصما سنك نوریدر برق اورن
زی رتبت که جنتده نعلی اوله نور فشان

نته نعلی برق اورمیه دی انك کیم انی
ایکی کز کویکو ایدندی رسول جهان

اکا ایکی نور اسی ایدرلر یدی لقب
عجبمی بو حالات کشیده بو اولور سه شان

هم احیا ایدردی تمام ختمله هر کیجه
که بر رکعت ایچره تمام ایدردی روان

بورسمیله عمری چو طقسانه ایرمشیدی
خلافتده اون ایکی بیل طو تمشیدی مکان

ایشت امدی برشخصه ویردی مصر تختنی
بتی یازدی کوندردی ایتدی بو حالی بیان

که وار بجق انی قبول ایده سز بکلکه
براتی الوب بو کشی سوردی مصره همجنان

براتی اوقودی کورر فاقبلو ایا زیلو
انی فاقتلو اصاندیکیم اولدیرك بی امان

کیرو کلدی جنك ایتدی عثمانله دوندی پس
انك قتلنه قصد ایدوب چکدی قیلج وسنان

بو کز دیدی عثمان دو شمده بیوردی رسول
که یا عثمان ایلدیلرمی سکا امتحان

که صو سزسنی حصر ایدوب ایتدیلرمی هجوم
نعم دیدم ایتدی بولر قصد ینی همچنان

پس اندن صو ویردیکه ایچدم دخی دیدیکیم
دیلرسك بودم سکا عون ایلسون مستعان

دیلرسك بزم قایمزده اچاسن اورج
بن انی قبول ایلدم دیدی ایتدی عیان

دید یلرکه درت یوزدن ارتق قولی واریدی
دیدی اولسون آزاد که جنك ایتمیه هرجوان

الن چکدیلر جمله سی پس ایشتدی علی
حسنله حسینی و یریدی اولمیه قان

کلوب طور دیلر قپوده کوردی شخص انلری
اوك آردنی آچدی کیردیکیم اوچوره جان

ایروب مصحفی اوزره کیدی مبارك باشن
روان اولدی قان ویردی اللهه جانی همان

هذا صفة حلية حضرة عثمان ذى النورين رضى الله تعالى عنه

حليهٔ پاك لطيف عثمانى
وسط القامه ايدى اول دانا
اعتدال اوزره ايدى قدى تمام
كلبن جنت ايدى اول قامت
هم دمشلر اوكوزين بشره

اولدى بووجهله تحقيق تبيانى
خير محض اولسه نوله سرتاپا
برسهى سروايدى موزون اندام
روضهٔ دينه و يردى زينت
حسن الوجه رقيق البشره

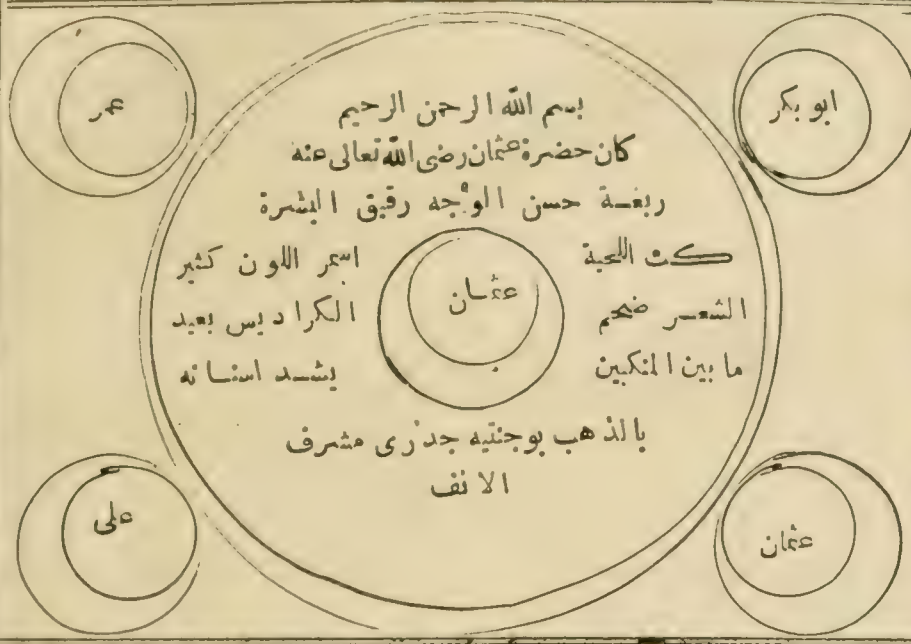

جهان چون فنادرنه دكلو چكرسك عنا
نظر قيل كه بواوليانك ندر حاللرى

بقايى دكشمه فنايه اولورسن چوفان
چكرلر مدى باش آچرلر مدى هيچ زبان

حضرت عثمانك قبر شريفيدر

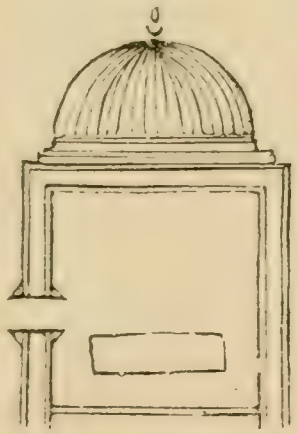

شو رسمه مطیع ایدی بونلر حقك امرنه | که جانلر ویرو بن ایدرلر یدی امتشان
اکا راضیلردی که برکون نظر ایریشه | جلالی سراپرده سنده ایده اقتران

عثمان رضی الله عنهك نسبی بالاده بیان اولندی فخر عالمك کریمه لرندن ابتدا رقیه بی وبعده هاام کلثومی تزویج ایتمکله ذوالنورین ایله ملقب اولدیلر زیرا اول ایکی کریمه فخر عالمك انوار صفاتندن ایکی نور عظیم ایدی خصوصا رقیه نك حسن وجمالی مقدما تعریف اولنمشدر (زکی) زیرك عاقل وطاهر معناسنه در مقصود طهارت دلدر وقد سبق (بی کمان) بی شبهه (قال ابن حجر فی الصواعق هو احد الصحابة الذین جمعوا القرآن ومران الصدیق جمعه ایضا وانما تمیز عثمان بجمعه فی المصحف علی ترتیبه المعروف الیوم (بهشت ثمان) سکز جنت دیمکدر بهشت بانك کسریله در (زی) زهی دن مخففدن تحسین ایچوندر (نورفشان) نور صاچیجی اصلی نور افشاندر معلوم اوله که انسان کاملده ایکی قدم واردر که بری قدم جمالدر انکله جنت مالامال وبری قدم جلالدر انکله جهنم پراولور پس حضرت عثمانك قدم جمالی نعلنك تصماسندن یعنی جمال معنویسی صفاتنك اثرندن جنت منور اولمق انك زیاده کاملنه دلالت وحقیقتی بودر که جنتده برق اوران نور ذکر اولنان ایکی نورك پرتویدر که بری نفس وبری طبیعته اشاندر ونفس وطبیعت خاکی وسفلیدر تنکیم قلب وروح اوجی وعلویدر پس قپجان نفس وطبیعت انوار روح وقلب ایله منور اولسه شول پرتو آفتابله مضیا اولان خاك کبی اولش اولور وانلرك انوار طاعات وعباداتی دخی قلب وروحه منعکس اولوب زمین آسماندن نور صوری اخذ ایتدیکی کبی آسمان دخی زمیندن نور معنوی مستفیض اولور نعل تصماسنك نور یله جنتك تنورینك سری بودر فافهم جدا (عجبمی بو حالت کشیده بو اولور سه شان) یعنی ذکر اولنان معنادن اوتوری حضرت عثمانك حال وشانی بویله اولمق عجب دکلدر (تمام ختمله) دیمشلردر که بو امتدن قرآنی بر رکعتده درت کسنه ختم ایلشدر بری حضرت عثمان بری تمیم داری وبری سعید بن جبیر وبری امام ابو حنیفه در رضی الله عنهم (هجان) کسرله آق ایودوه یقال ناقة هجان وبعیر هجان ای کریم ابیض (فاقبلوا) قبول ایدیکز یعنی ولایت وحکومته (فاقتلوا) قتل ایدیکز یعنی اولدریکز وجه اشتباه بودر که قرآن اولده نقطه سز ایدی ضکره خطاط ابن مقله زمانده نقطه احداث اولندی انکچون نقطه ایله حساب ایتمك اولقدر معتبردکلدر پس فاقبلوا کلمه سنك صورتی فاقتلوا ایله مشابه اولغله وهمه تابع اولوب جنکه متصدی اولدی ❁ معلوم اوله که حضرت عثمان وقعه سنك اسبابی چوقدر سیرده وصواعقده یازلمش ومحل اعتراض اولان اموره جوابلر ویرلمشدر (سنان) سنکوذمری (حصر) حبس ومنع معلوم اوله که مصر اهلی حضرت عثمانی قرق کون قدر محاصره ایدوب مسجد رسوله جماعتد خروجدن منع ایتدکلرندن ماعدا صودخی ویرمدیلر وبو مدتده حضرت عثمان طوزلو صو ایله افطار ایدردی بردفعه که حضرت علی اوچ قربه صو کوندرمش ایدی واصل اولمیوب انك سببیله نیچه لر مجروح اولدیلر صکره ذکر اولنان واقعه یی کوروب ایرتسی کون مصحفی اوکنه الوب (فسیکفیکهم الله) آیتنه کلدکده شهادت واقع اولدی رضی الله تعالی عنه (همچنان) هم انجلین (و یردی الاهه جانی همان) یعنی اهل مصردن حمال نام برازرق واشتر یدیله شهید اولدی دیمشلردر که بو وقعه هجرتك اوتوز بشنجی ایام تشریق اورتاسنده واقع اولدی وحضرت عثمانك میتی اوچ کون سعادت خانه سنده قالدی زیرا خوف اعدادن کیمسه یانه واروب دفنه مباشرت ایده مدی صکره اصحابدن اون ایکی نفر کیمسه اتفاق ایدوب دردنجی کیجه جسد عثمانی برقاپو تخته سی اوزرینه قویوب خفیة بقیع مقبره سنده دفن ایدوب مزارن بلور سز ایتدیلر وبو وقعه دنصکره خلق اراسنده قلیج دوشوب الی یوم القیام مستمر اولدی (لمحرره) جمع اولوب برنیچه جبار عنید ❁ ایتدیلر حضرت عثمانی شهید ❁ خون عثمانی ایتدیلر چوروان ❁ دوشدی خلق آراسنه سیف وسنان ❁ عرق رحمت کسلدی عالمدن ❁ خواب راحت آچلدی آدمدن ❁ لاله وش دوشدی دله نقطهٔ غم ❁ طوندی اطراف دلی خار الم ❁ بو یله در امتحان ربانی ❁ دوکیلور قان دوکنلرك قانی ❁ برشر ردن ینار دوتر بو جهان ❁ باقه عدوانله صاقن نیران (عنا) زحمت (فان) فانیدن مخففدر قال تعالی (کل من علیها فان) یعنی فنای عالمی یقین اوزره بیلن کسی وانبیا واولیا کبی هرنقدر زحمت چکر وابتلا کوررسه ده بقایی اختیار ایدر یعنی طریق حقده ثابت قدم اولوب درد وبلایی سبب ترقی بیلور اصلا بی حضور اولمز (نسیمی) هرکه ایوبك بلاسن سودیکندن چکمدی ❁ کیمدی اول یار الندن خلعت عبدا شکور (زبان) فتحله وضمله دیل ولسان معناسنه کاه اولور شفویتده اشتراکارینه بناء فایی بادن بدل ایدوب زفان دخی دیرلر مقصود قولا وفعلا امر حقه اعتراض ایتمزلردی دیمکدر (امتنان) انعام واحسان ایتمك ونعمتی صایمق وتکرار ایتمك بوراده مراد جان بذل ایتدکلرین نعمت بیلورلردی دیمکدر (فضولی) جانمی جانان اکر استرسه منت جانمه ❁ جان ندرکیم انی قربان ایتیم جانانمه (جلالی سراپرده سنده

ایده اقتران) بوراده جلال ایله مراد عظمتدر ولیکن بحسب المقام صورت قهری ایهام ایدرسراپرده اولر ایچنه چکیلن پرده یه دیرلر بوراده تمثیل طریقیله دریعنی زمان اولده پادشاهلره هر نظر تعلق ایتمسون ایچون سرای ایچنه پرده چکرلرمش تنکیم خلفاء بغدادار اسنده معتاد ایدی پس حقك جلالنی اولوجهله تصویر ایلدی (وسع کرسیه السموات) کبی (اقتران) مقارن اولمق یعنی سلاطین مراد ایتدکلری خواصه سراپردهٔ جلالی رفع ایدوب کندیلرله هم مجلس ونظرلرنه مقارن قیلدقلری کبی انلرك دخی مرادلری حریف بزم قربت ونديم جناب حضرت اولوب نظرکاه حق اولمق ایدی انکچون صورت قهرده بولندقلری کندیلره لطف کلوردی وهربری بلایی عین ولا بیلوردی الحاصل درد وبلاچکدکلرینه باقمزلردی تك همان اول پادشاهلر پادشاهی سراپردهٔ جلالده بونلره نظر ایده وکندویه لایق اولان وجهله انلری جنابنه مقارن قیله (اللهم اجعلنامن الناظرین الیك والحاضرین لدیك (الهی) بولمغیچون بزم وصل حضرت حقده ندیم ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ بولمغیچون جنت فردوسده باقی نعیم ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ ذرهٔ نعلی جنانه اولمشیدی آفتاب ❁ خاکپایی کحل حورالعین ایدی بی ارتیاب ❁ کوزیوموب بو بزم فانیدن جهانی بیلدی خواب ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ ایکی دفعه اولدی داماد رسول کردکار ❁ آنکیچون بولدی ذوالنورین دیو اول اشتهار ❁ مصحف اوزره نقطه وش دوشدی دم بی اختیار ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ چونکه اعدا کسدیلر انك مبارك باشنی ❁ خلق عالم خون آلود ایتدی کوزی یاشنی ❁ چاتمدی اول صاف دل جام قضایه قاشنی ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ هر کیجه خون شفقله اشبو جام سرنکون ❁ بزم محنتده نیجه عاقللری ایلر زبون ❁ کوردی چون پیمانه طولدی آخر اول خالی درون ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁ حقیا آیینهٔ جور وجفادر اولیا ❁ جلوه کاه صبر وتسلیم ورضادر اولیا ❁ دعوت ایتدی بزمنه چون انی شاه انبیا ❁ حضرت عثمان شهادت شربتن نوش ایلدی ❁

❁ وفاة علی الرضی السخی الوفی کرم الله تعالی وجهه ❁

طولندی جهان مغربندن چو بدر ضیا ‖ علی طوغدی جان مشرقندن چو شمس ضیا
انك قدر اعلاسنی کیم ایدیسر بیان ‖ انك کبریاسنه پس کیم ایدر کبریا
بیوردی اکا برکون اول سید المرسلین ‖ دیلر بیلدیرمه اولدر سید الاولیا
که موسایه هرون کبی سین بکا یا علی ‖ ولی شویله بیلکیم بنم خاتم الانبیا
روایت ایدرلر که کیروعلی حقنه ‖ بوسوزی علیه السلام برکون ایتدی ادا
که هر کیم دیلرسه نظر ایلیه آدمه ‖ که حق بیلدوریدی اکا علم ارض وسما
دخی شیث حلمنی کیم دیلرسه کوره ‖ که حق کیدوریدی اکا حلمی ورفقی ردا
دخی ادریسی کورمك استرسه هم رفعتن ‖ که حق ویرمشیدی اکا کوك یوزنده علا

هذا صفة حلية حضرة علی المرتضی رضی الله تعالی عنه

لوح آینهٔ وجه اری
بو صفتلرله اولنمش تصویر
انك ایتمشدی حکیم بیجون
وجه پاکن کوروب ارباب نظر
دقت اولسه کورینوردی نظر

محرم راز نبی یعنی علی
ایده ین شکلنی نقل و تحریر
لون پاکیزه سنی اسمر کون
کرم الله تعالی دیدیلر
قامت طولندن اقرب قصر

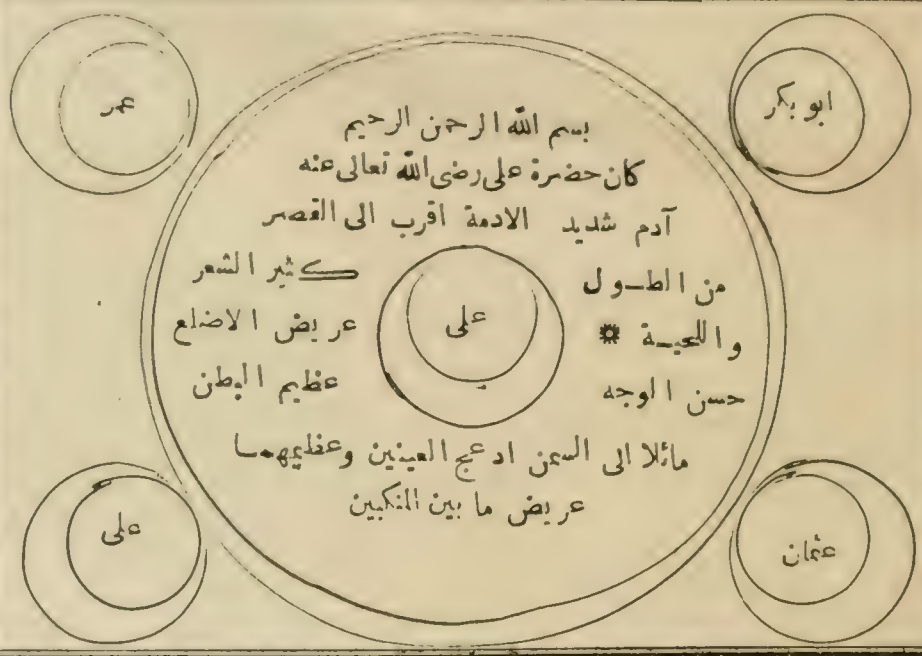

دخی نوحی کورمك دیلرسه هم دعوتن
دخی کیمکه ابراهیمی کورمك استرسه اول
دخی کیمکه موسایی کورمك دیرلرسه دیدی
دخی کیمکه داودی کورمك دیرلرسه دیدی
دخی کیمکه عیسایی کورسم دیر ایسه دیدی
دخی کیمکه کورمك دیرلرسه زکریایی اول
دخی کیمکه یحیایی کورمك دیلرسه دیدی
علی یه نظر ایلسون تا کوره بونلری
ولی بعضیلر کورمزیدی کیم انی بیله
خلا فتده آنکله ایدرلریدی نزاع
ایرشدی علی التمش اوچ یاشنه چون تمام
کیم ایرته نمازینه وارمش ایدی جمعه کون
پس اوردی انی ابن ملجم بچاغیله تیز
انی مسجدی جامعك یانه کومدیلر

که حق قیلمشیدی انك دعوتینی روا
که حق صونمشیدی سخاوتده اکا عطا
که حق ویرمشیدی صلابتده اکا عصا
که حق ایتمشیدی خلافتده اکا ندا
که حق صونمشیدی زهادتده اکا عبا
که حق ویرمشیدی شهادتده اکا فنا
که حق قیلمشیدی انك عصمتنده ثنا
علی حق نمادر علی خلق ایچنده همما
کیم ایاغنك توزیدر کوزلره توتیا
معاویه وانك اتباعی قیلوب جفا
اکا ده بو رسمیله ایرشدی حکم خدا
اورج آبی ایدی کوفه شهرنده اول مرتضا
نمازینی قیلدی هم اوغلی حسن رضا
بیلورسز قیلوب قبرینی ایلدیلر خفا

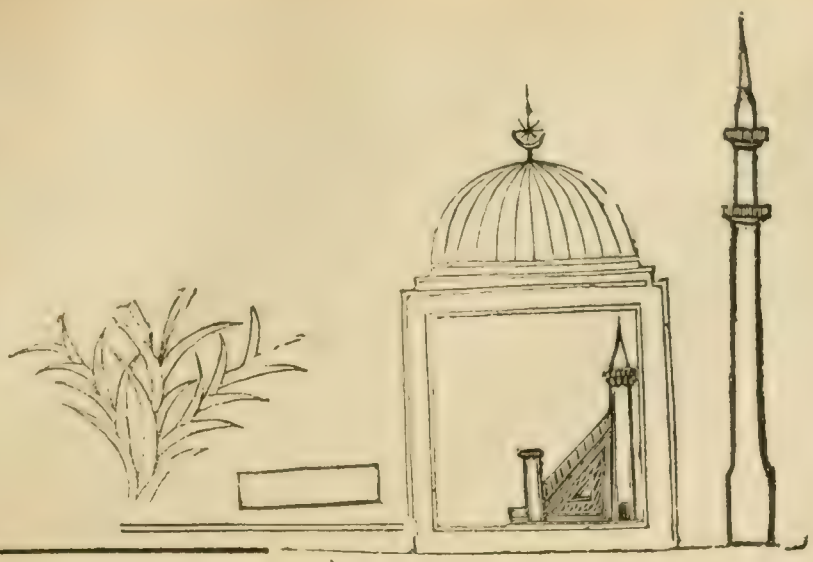

مسجد کوفه — قبر حضرت علی رضی الله تعالی عنه

خلافت مقامنده بش یل قرار ایلدی — اکاده صوك اوجی وطن اولدی دارالبقا
اکرچه خلافتده نص ایتمشدی رسول — که کیمسه خلیفه اولوب ایده لر اقتدا
ولی بیوریدی که چون بن کیدم دنیه دن — اوتوز یلده اولور خلافت یلك انتهی
تمام اولیجق اولیسر دردیدی ملك عضوض — که یعنی رعایایه ظلمله اوله جزا
پس اولدی علی حضرتیله خلافت تمام — که زیرا بودردی اوتوز یل ایدوبدی قضا
علی چونکه نقل ایتدی اعدا هجوم ایلدی — خلائق بیری برینه ایلدی اعتدا
حسن حضرتینه اغوویردی دشمنلری — حسین حضرتی هم شهید اولدی در کربلا
قواصفیا جورله کلدیلر کتدیلر — کیمی مبتلا ایتمشدر بو دار البلا

بحر متقارب

نه عزت یریدر بو دار الفنا — نه راحت اویدر بو شهر عنا
نه یمك نه ایچمك نه کولمك عزیز — قوسی چون آخر اولیسر هبا
کوکلدر چو عارف فلرك خلوتی — اکر عارف ایسك بیامرحبا
بو وحدت مقامی عجب کوشه در — ایکی تکریلویه دیمزلر صلا
چو انساندر نسخهٔ علم حق — انکچوندر جام کیتی نما
بو جام جهانی کیر وجان اوقور — هوای هویتده اولدر همما
پس اول کتورر اطفله قهرنی — کتورمامشیدی چون ارض وسما

(علی) علمدر اکرچه صفات اوزرینه تحسین ایچون لامك دخولی مجوزدر الحسن الحسین العباس کبی ولکن علی ده مهجوردر پس امضاسنده کتبه العلی دیو تحریر ایدن درجهٔ علو معرفتدن ساقطدر (رضی) زیاده راضی ممناسنه در ویاخود مرضی نتکیم مرتضی اکا قرینه در سخی جومردر (سخا) ایله ایشارك فرقی مرورایتمشدر حضرت علی یه اسد الله دیمك کرچه کمال شجاعتنه بناء در خالد بن الولیده سیف الله اطلاق اولندیغی کبی ولکن اسد الله سخاوتله دخی متصف اولمغله کاه اولور که رؤیاده اسد کوریلوب سخایه تعبیر اولنور زیرا شجاعت سخاوتدندر پس بحسب المقام ملزوم مراد اولنور (وفی) غایت ایله عهده وفا ایدیجی (وجه) عضو معروفدر ولکن اشرف الاعضاء ومجمع المشاعر وموضع السجود ومظهر آثار الخضوع اولمغله ذات ایچون مستعاردر قال تعالی (وعنت الوجوه) وقال (بلی من اسلم

وجهه الله وهو محسن) الآيه دیمشلردر که اثر انقیاد وخضوع وجهده ظاهر اولمغله فعلی اکا اضافت ایتمك جائزدر
نتکیم اثر رضا وجهده باهر اولمغله کاه اولور که وجه رضادن مجاز اولور کما قال تعالی (یریدون وجهه) ای رضاه
کما فی الحواشی الحسنیه علی التلویح بوراده مراد معنای اولدردیمشلردر که حضرت علینك تکریم وجهنی تخصیصه
سبب بودر که جمله دن اول شرف سلامله شرفیاب اولمشدر کما قال (سبقتکم الی الاسلام) وبردخی پدر ومادر
طرفندن هاشمیدر وبالاده بعض وجوه دخی ذکر اولنمشدر الحاصل حضرت علی بحسب الظاهر والباطن امور کثیره
ایله ممتاز اولمغله سائر اصحاب اراسندن تخصیص اولنوب کرم الله وجهه دینلدی یعنی حق تعالی انك ذات شریفنی مکرم
ایلیه یعنی کرامت وشرف اوزرینه دائم قیله کما یقال للعزیز اعزك الله ای ادامك علی عزك وزادك فیه ولمولی قدس الله
سره ای ادامه الله علی قدسه الاصلی وطهارته الحقیقة ومثل هذا من التحیات فافهم جدا (طوانلدی جهان
مغربندن چوبدر حیا) بو کلامده جهانی مغربه وحضرت عثمانی بدره وحیایی فلکه تشبیه واردر زیرا بدره البته غروب
لازم کلدیکی کبی جهان اهلنه دخی موت مقرردر وبدری حیایه مضاف قیلدی زیرا حضرت عثمانك حیایه زیاده
اختصاصی واردر اخرج الشیخان عن عائشة رضی الله عنها ان النبی علیه السلام جمع ثیابه حین دخل عثمان وقال
(الا استحی من رجل یستحی منه الملائکة) کذا فی الصواعق نتکیم ناظم عنوان کتابده بیوررر (ع) اوتاندیلر حیا سندن
ملکلر ❁ وقد سبق معنی الحیاء علی التفصیل (شمس ضیا) شمسك ضیایه اضافتی زیاده نوره اختصاصندن اوتوریدر
انکچون بعضیلر ضیا بحکم الوضع والاستعمال نوردن اقوادردیمشلر قال تعالی (وهو الذی جعل الشمس ضیاء
والقمر نورا) اصلی بودر که ضیا بالذات ونور بالعرض درنتکیم دیرلر نور القمر مستفاد من الشمس وبو معنی شمسه
نور اطلاقنی مانع دکلدر فافهم بو مقامه متعلق تحقیق آخر کذر ایتمشدر (کبریا) عظمتدر یعنی حضرت علینك
عظمت وجلالی یانده کیمسه کبریا ایدمز زیرا علینك عظم شانی وعلو قدری جمله نك فوقنده در پس ادنانك
اعلایه نه منا سبتی واردر قال الامام احمد رحمه الله ما جاء لاحد من الفضائل ما جاء لعلی رضی الله عنه (که موسایه
هرون کبی سن بکایا علی) روی انه علیه السلام لما خرج الی تبوك استخلف علیا رضی الله عنه علی المدینة فقال
علی اتخلفنی فی النساء والصبیان فقال علیه السلام له الا ترضی ان تکون منی بمنزلة هرون من موسی غیر انه لا نبی بعدی
ای فان موسی علیه السلام حین توجه الی میقات ربه استخلف هرون فی قومه والحدیث مذکور فی الصحیحین
کما فی انسان العیون یعنی فخر عالم تبوك غزاسنه کر بسته عزیمت اولدقده حضرت علی بی مدینه ده قائمقام قیلدی
نتکیم حضرت موسی طوره توجه ایتدکده برادری هارونی یرینه خلیفه نصب ایلدی ولیکن هارونك نبوتندن
علینك دخی نبوتی منفهم اولمغله فخر عالم بو وهمی دفع ایلیوب ولیکن بندنصکره یعنی بنم نبوتمدنصکره نبوت یوقدر
دیو قطع ایلدی پس بوندن منفهم اولدیکه فخر عالمك زمانتده وزمانندنصکره نبی آخر کلامشدر والی قیام الساعة
کلمز حدیث مذکوری لانبی بعدی مشرعا دیو تأویل ایتمك الحاد ورفضدن وزیاده جهلدندر (علم ارض وسما) یعنی
زمین وآسمان وبونلرك مشتمل اولدیغی ملك وجن وسائر مخلوقاتك علمنی کما قال تعالی (وعلم آدم الاسماء) حلمی
ورفقی ردا) مقصود ردا انسانی مشتمل اولدیغی کبی حلم ورفق صفتلری دخی حضرت شیئی مشتمل اولمش ایدی دیمکدر
(ادریس) بوراده وزن ایچون یا اشباع اولنمز یعنی رافصرله تلفظ اولنور قال تعالی (ورفعناه مکانا علیا) وقد سبق
شرحه بورادمراد حضرت علی یه احسان اولنان رفعت معنویه در (علا) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ
رفیعه کما فی الاختری (دعوت) دعاء معناسنه در قال تعالی حکایة عن نوح علیه السلام (رب لا تذر علی الارض
من الکافرین دیارا) مراد هلاك عامله دعادر پس حق تعالی حضرت نوحك دعاسنی قبول ایدوب (مما خطیئاتهم
اغرقوا) مقتضا سنجه کفاری طوفانله اهلاك ایلدی مقصود حضرت علینك مستجاب الدعوه اولدیغن بیاندر
(لحرره) هر قیچانکم دیسه یارب علی ❁ اثری مهروش اولوردی جلی ❁ لاجرم منزله ایرر چون تیر ❁ یولده قالمز نفس
پاك ولی (سخاوت) السخاوة کیفیة نفسانیة تقتضی اعطاء المال بلا عوض (بعد ذا) حضرت ابراهیمك بذل وسخا
وضیافتی مشهور وحالا خلیل الرحمانده نعمتی مبذولدر (صلا بتده اکا عصا) عصادن مراد قوتدر یعنی حضرت
موسی عصا معجزه سیله قوم فرعونی الزامه قوی اولدیغی کبی حضرت علی دخی قوت باطنه ایله مؤید اولوب اعدایی
قهر ایلدی وباب خیبر قصه سی خود بالاده بیان اولنمشدر (ندا) رفع صوت معناسنه در بوراده مراد خطابدر
قال تعالی (یا داود انا جعلناك خلیفة فی الارض) بعض کبار بیورشملردر که داوده اولان تنصیص خلافت انبیادن
کیمسه یه اولمامشدر وخلافت که امامتدن مرتبهٔ مخصوصه در ایکی نوع اوزره در بری حقدن خلافتدر که انك صاحبی
بلا واسطه اخذ ایدیجیدر بری دخی جناب رسالتدن خلافتدر انك صاحبی بالواسطه آخذدر الحاصل شریعتده

خلافت متابعت جناب رسالت ایله در وحقیقتده کمال متابعتك ثمره سی اولان اخذ عن الله ایله در فافهم جدا
بوایکی خلافتك سری بوامتك کملنده موجوددر خصوصا حضرت علی بو دائره نك نقطه سیدر پس بو خلافت
علیه شیخینك وعثمانك خلافتنی منافی دکلدر بلکه انلر دخی حق اوزره ظاهرا وباطنا خلیفه لردر نتکیم محلنده
مبین ومبرهندر وبومقامی فهم ایتمکده صعوبت واردر پس قاصر اولنلر افراط وتفریطدن احتراز ایدوب حسن
اعتقاد اوزره اولمق کرکدر (زهادت) اغتنده برنسنه یه میلی ترك ایتمکدر اصطلاح اهل حقیقتده دنیا وبلکه ماسوی
الله دن اعراضدردیمشلردر که حضرت علی دخی حضرت عیسی کبی عباپوش اولوب تجرد اهلی ایدی زیرا پدری
ابوطالب اکرچه سادات قریشدن ایدی ولیکن سائرلر کبی اهل غنا دکل ایدی پس حضرت علینك قبل الخلافه
بطریق المیراث تمولی یوغیدی وبعد الخلافه دخی قبول ایتمدی کما قال فیما کتب الی عثمان بن حنیف خلیفته علی
البصرة * اعلموا ان امامکم هذا اقدا کتفی من دنیاکم هذه بطمریه * ولسد سورة جوعه بقرصیه * ولا یأکل الفلذة
فی حولیه الا فی سنة اضحیه * ثم قال واوشئت لتسربلت بالقوهی من ثیابکم * والدمقس النفیس من دیباجکم *
ولاکلت لباب البر بصد وردجاجکم * وشربت الماء برقیق زجاجکم * ایبت مبطانا وحولی بطون غرثی *
اذا یخصمننی فی القیامة وهم من ذکروانثی * ثم قال لقد رقعت مدرعتی هذه حتی استحییت من راقعها * قال لی
القها فقد والانی لا یرضاها البراذعها * فقلت اعزب عنی عند الصباح یحمد القوم السری * وتجلی عنهم غمایات الکری
بلی کانت لنا فدك من جمیع ما اظله الفلك * فشحت علیها نفوس قوم وسخت بها نفوس قوم آخرین ویحکم الله بیننا
وهو خیر الحاکمین ثم اطال واجاد (شهادتده اکافنا) یعنی اره یهود ایله زکریایی دونیم ایلدی وانی فنا صوری ومعنوی
اهلی قیلدی بوندن مراد حضرت علینك شربت شهادت نوش ایده جکن بیاندر نتکیم کلور (عصمتندن ثنا) عصمت
کناهدن معصوم ومحفوظ اولمق قال تعالی (وآتیناه الحکم صبیا وحنانا من لدنا وزکاة وکان تقیا وبرا بوالدیه ولم یکن
جبارا عصیا) وقال (وسیدا وحصورا ونبیا من الصالحین) وجاء فی الخبر عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال ما احد من
بنی آدم الا اذنب او هم بذنب الا یحیی بن زکریا کما فی برهان القرآن (لمحرره) عبرت آل حضرت یحیادن کیم * ایتمدی
ذره قدر قصد کناه * بو قدر عصمت حقیله ینه * روز وشب ایلریدی آهله واه (علی حق نمادر) حق کوستریجیدر یعنی
حقك کما لاتنه آینه واقع اولمشدر (هما) سایه سی مبارك قوشدر تفصیلی مرور ایتمشدر یعنی مرغان اراسنده
همانیجه ایسه علی دخی خلق اراسنده اویله دربوندن مراد علی بی زیاده شرف وعلوله وصفدر شویله که هر کیمه علینك
سایهٔ نظری واقع اولورسه سلطان حقیقت اولور (لمحرره) کرهمای زلفکك ایرسه کدایه سایه سی * حاصل اولور دردمنده
سلطنت سرمایه سی * برنفس بو سایه ده هر کیم که راحت بولمدی * کرکونش اولسه جهانده قالدی ذره پایه سی
(توتیا) قال فی القاموس التوتیا حجر انتهی وقال فی الاختری التوتیا بالضم برطاشدر که اندن سرمه ایدرلر انتهی
دیوان حافظ شرحنده سودی غلط ایدوب توتیا کوز اوتیدر یعنی دفع مرض ایچون کوزه چکدکلری اوتدر سرمه
معناسنه دکلدر دیمشدر مشهوره مخالف اولدیغندن ماعدا لغته دخی مخالفدر توتیا سرمه جنسندندر ولیکن انواعی
واردر پس بعض نوعی تحسین وبعض نوعی دفع مرض ایچون کوزه چکلمکه مانع یوقدر (کوفه) قال فی القاموس
الکوفة بالضم الرملة الحمراء المستدیرة ومدینة العراق الکبری وقبة الاسلام ودار هجرة المسلمین مصرها سعد بن
ابی وقاص وکانت منزل نوح وبنی مسجدها سمیت لاستدارتها واجتماع الناس بها (مرتضی) مصطفی ومختار
(ابن ملجم) هو عبد الرحمن بن ملجم المرادی ومراد کغراب ابو قبیلة لانه تمرد کما فی القاموس معلوم اوله که فخر عالم
حضرت علینك ابن ملجم الندن شربت شهادت نوش ایده جکن اخبار ایتمش ایدی حضرت علیدن ماعدا ابن ملجم
دخی بو معنایی بیلور وحاشا بو کبیره بندن صادر اوله دیردی صکره هجرتك قرقنجی شهر رمضانك اون یدنجی جمعه
کیجه سی حضرت علی موعود اولدیغم کیجه در دیو علی السحر جامعه کلدکده مذکور ابن ملجم که خوارج
طائفه سندن ایدی کین کاهدن چقوب حضرت علینك قلج ایله سر مبارکن دماغنه دك دونیم ایلدی وحضرت علی
اول زخمدن احد کیجه سی وداع عالم فانی قیلدی امام حسن بعد الغسل یدی تکبیره نمازین قیلوب ناظمك
اختیاری اوزره جامع اعظم یانه دفن ایدوب خوارج طائفه سی مطلع اولسون ایچون وصیت علی اوزره قبرنی
بی نشان ایلدی دیمشلردر که خلفاء عباسیه اوائلنه دك قبر علی مخفی قالدی صکره امام جعفر صادق رضی الله عنه
دلالتیله متعین اولدی صو اعقده کلور که مذکور ابن ملجم ذکر اولنان وقعه دنصکره اله کلوب الن واياغن کسدیلر
وجثه سن احراق بالنار قیلدیلر وحدیث صحیحده کلور که خلقك اشقاسی ایکیدر بری عاقر ناقه وبری قاتل علیدر
زیرا ناقه وعلی که معجزا ولدقلری جهتدن فتح باب سعادت ایتمشلردی پس انلری قتل ایتمك اول بابی سد وباب

شماتوی قهدر (لمحرره) وارمیدر بویله شقی عالمده ❁ که اله قبضه سنه ظلمله سیف ❁ ناقة الالهی عقر ایدر بی باك ❁ اسد
اللهی قتل ایده صدحیف (حسین رضا) حسین راضی ویامرضی دیمکدر مصدره اضافت حسینك اول معنایه
زیاده انتسابندندر (بعد ذا) حضرت علینك نمازین قیلان یعنی نماز نده امامت ایدن فرزند کبیری امام حسن
ایدی ولیکن امام حسینك دخی حضورنه بناء ناظم ذکر اولنان نمازی ضرورت وزن ایچون امام حسینه نسبت ایلدی
(نص) تصریح دیمکدر وقد سبق تحقیقه یعنی بند نصکره خلافت فلان وفلانه انتقال ایدردیو چهار یاری تصریحا
تعیین ایتمش بلکه اشارتله اکتفا قیلمشدی ولیکن وفاتند نصکره مدت خلافت اوتوز سنه اولمسنه نص وارد
اولمشدی کما قال علیه السلام الخلافة بعدی ثلثون سنة ثم تصیر ملکا عضوضا (ملك عضوض) الملك بضم المیم ولایة
التصرف وبکسرها اسم لما تحت التصرف قاله القاشانی فی شرح التائیة وقد سبق غیر هذا فی اوائل الشرح عضوض
عاضك مبالغه سیدر عض اصرمق معناسنه در عضی ملکه نسبت ایتدی مراد اهل ملکدر وظلمدن عض ایله تعبیر
ایلدی زیرا ظالم کویا مظلومی عض ایدر یعنی اوتوز سنه دنصکره خلافت کامله نك مدتی تمام اولوب صکره کانلری
برلرینه ظلم ایده لر پس معاویه وامثالی خلافت کامله اهلندن دکلدر انکچون تیمور معاویه یه ظالم ویزیده ملعوندر
دیردی وخلقی بوقوله حمل ایدردی یونك تفصیلی محلنده کلوران شاء الله تعالی (بعد ذا) ملوك عثمانیه دن عثمان غازی
واورخان بك وخداوندکار حضراتنك سلطنتلری ایامی دخی خلفا زمانی کبی معتدل اولوب صکره یلدرم کونی شعبهٔ
سلطنته ظلمله یلدرم نزول ایتمشدر وندی وکندکچه الی هذا الان اختلال قبول ایلدی (لمحرره) خانهٔ سلطنته اولمش
ایدی ❁ عدل وداد ملوك اوزکه عمود ❁ یقدیلر خانه یی عمودن الوب ❁ یاقدیلر خلقی چیقرحالا دود (رعایا) رانك فتحیله
رعیتك جمیدر هدایا وهدیه کبی رعیه مرعیه معناسنه در یعنی محفوظه زیرا رعایت حفظدر وفی الحدیث (کلکم راع
وکلکم مسئول عن رعیته) یعنی کلکم ملتزم بحفظ ما یطالب به من العدل ان کان والیا ومن عدم الخیانة ان کان موالیا
علیه وکلکم مسئول عما التزم حفظه یوم القیامة قال فی القاموس الراعی کل من ولی امر قوم (ظلم) الظلم بالضم وضع
الشیء فی غیر موضعه کوضع الکفر موضع الایمان والمعصیة موضع الطاعة ونحو ذلك (جزا) هو المکافاة علی
الشیء (اوتوزییل) صواعقدر کلورکه خلافت کامله نك مدتی اولان اوتوز سنه امام حسنك التی آی خلافتیله تکمیل
اولنمشدر پس چهار یاره اوتوز سنه خلافت نسبتی بطریق التغلیب اولور (قضا) حکومت معناسنه در بو راده
مراد خلافت کامله یه مقارن اولان حکومتدر (اعتدا) جور وظلم وحددن تجاوز ایتمك (حسن حضرتینه اغو ویردی
دشمنلری) معلوم ارله که حضرت علی کوفه ده شربت شهادت نوش ایتدکدنصکره قرق بیك قدر کمسنه تجمع ایدوب
بولکه باشمز فدادر دیو امام حسنه متابعت ایلدیلر امام حسن دخی التی آی خلافتدنصکره قطع عرق نزاع ایچون
هجرتك قرق برنجی جمادی الاخره سنده امر حکومتی معاویه یه تسلیم ایلدی اکرچه نیجه لر بو فراغی معقول کورمدیلر
فاما بو خصوص فخر عالمك معجزاتندن ایدی زیرا امام حسن حقنده بیورمش ایدیکه (ان ابنی هذا سید وسیصلح الله به
بین فئتین عظیمتین من المسلمین) صکره یزید علیه اللعنه امام حسنك خاتونی اولان اشعث بن قیس الکندی قزی
جعده یه سر اخبر کوندروب اکر امام حسنه زهر ایچرر سك سنی تزوج ایدوب یوز بیك درهم دخی انعام ایدرم
دیو مغرور ایدوب اول خاتنه دخی بو خصوصه جسارت ایلدی امام حسن بو معنادن اوتوری قرق کون مریض
اولوب جکری پاره پاره اولدی وشربت وصال حقله جکر تازه لیوب بزم عقباده یرن بولدی امام حسین هرچندای
شقیق من بوزهری سکا کیم ایچوردی دیو الحاح ایلدی فاما امام حسن بو ماده خلق اراسنده سفك دماید مجبر اولور
دیو فتنه وقوعندن احترازایدوب حانی سویلدی (لمحرره) دیدیکیم باریلور حالی ایتم شکوی ❁ ای برادر اولیجك
ایلدقانم دعوی ❁ کربو کون اوله مراد نجه عد وشیرین کام ❁ کوره یارن نیجه اولور تلخی جام بلوی ❁ دیمشلردر که
امام حسن هجرتك اوچنجی سنده عالم شهودی تشریف ایدوب اللنجیده قرق یدی باشنده جوار حضرته کتدی ❁
پس یدی سنه فخر عالم واوتوز سنه پدری صحبتنده اولدی بعده التی آی خلیفهٔ حق وامام عدل اولوب بعد الفراغ طقوز
بچق سنه مدینه ده مکث ایلدی قبر منوری بقیع مقبره سنده جده سی فاطمة بنت اسد یاننده در (لمحرره) نور ایز
صبح ومسامر قدنه ❁ آی وکون حاضر اولور مشهدنه ❁ چونکه اولدر کزین سبط رسول ❁ مرقدنده دعا اولور مقبول
(در کربلا) در دالك فتحیله ظرفیت ایچوندر فی کبی کربلا فرات صویی کنارنده بر موضعدر قال فی روضة الخطیب قتل
الحسین یوم الجمعة یوم عاشوراء سنة احدی وستین بکربلا من ارض العراق فیما بین الکوفة والحلة وله ثمان وخمسون
سنة انتهی امام حسینك تفصیل واقعه سی آشاغه ده کلوران شاء الله تعالی (اصفیا) اهل الله در که خلق اراسندن
نیجه خواصله اورندلنمشلردر (عنا) زحمت ومشقت (هبا) توز غبار کبی واوایچنده کونش دوشدکده کورینن

نسنه‌لر که ذره‌دیرلر (بیا) کل (مرحبا) واسع یره کلدك زیرا عارفك کوکلی خلوتخانه‌سنك بر کوشه‌سنه نیجه یوز بیك عرش اعظم وضع اولنسه ذره قدر کلمز زیرا قلب عالم ملکوتدن یعنی اجسامدندر عالم معانی وارواح ایسه عالم صورت واجسامدن واسعدر نتکیم بالاده بیان اولنمشدر (صلا) قال فی الاخری الصلاء بالمد والفتح اعلام ایتمك یعنی وحدت حقیقیه اهلی کثرت اهلنه الصلا دیوب انلری اول کوشه‌یه دعوت ایتمزلر وکو کل دائره‌سنه قومزلر زیرا کثرت اربابی حقیقتده پوت پرست کبیدر پس پوت پرست یعنی ماسوا پرست اولان حق پرست ایله جمع اولمز وایکیسنك جمعی کالجمع بین الضب والنون در مثلا لذات اسمائیه اهلی که صفاتیلردر جمله لذاتدن فنا بولان ذاتیلرله صحبت ایتمك ممکن اولمیجق سائر افعال وصفاتدن بی بهره اولنلر انلرك مجلسنه نیجه دخول ایدراندر که فنا اهلنه دکه کس مقارنت ایده مز زیرا مابینده جهت جامعه یوقدر مقارنت اولسه دخی حقیقی دکلدر وایکی تکریلو اولمق که اثنینیت اهلی اولقدر مراتب سلوکدن اوادنا مرتبه‌سنه وارنجه هر یرده جاریدر پس قیجان سالك رتبهٔ اوادنایه واصل اولسه فناسی کمال بولوب سر ذات ظاهر ووحدت حقیقیه باهر اولور واصلا وهم وخیال قالمز الحاصل توحید حقانی نوری تجلی ایتمدکجه سالك شرکدن خلاص اولمز وظاهرده پوت پرست اولوب تکری ایکیدر دین شرك جلی اهلی طریق نظر وبرهاندن توحیده محتاج اولدیغی کبی باطنده دخی شرك خفی اهلی طریق کشف وعیاندن تحقیقه محتاجدر (بعدذا) ناظمك بو بیتی غایت معنیدار در پس شرك خفی اربابی یوق یره بو توحیددن دم اورمسونلر ورسوم اصحابی ضبط اصطلاحله بو معرفت مجلسنه کیرمسونلر زیرا دعوانك فسادی چوقدر ولغت واصطلاحك بو راده آدی یوقدر (ع) بونده اول جان وجهان ترکن اورنلر ایریشور * قال بعضهم (ع) بو علمه دخول ایلیمز منلا کورانی * پس جاه معنوی بندنه کرفتار اولان حقیقت اوزره بو علم مجلسنه دخول ایده میجك جاه صوری قیدیله مقید اولان قدم نیجه دخول ایدر فافهم جدا (لمحرره) سویله لاف ایلیوب هرکز کرامتدن خبر * کیم فنا اهلنده یوقدر ماسوی الله‌دن اثر * کل کوکل خلوت اوینه‌داری ودیاری قو * بوله‌سن تا صحبت جانانه خلوتده ظفر * کردیلرسك منزل علم الهی‌یه وصول * قیل وقالك برز خندن ایله ایرکندن کذر * بزم عشقك جامنی ذوق وصفا اهلینه صور * بیلمدی اول نشوه‌یی عالمده ارباب کدر * ماسوی دیرنده شولکم پوت پرست اولدی بو کون * مسجد دلده‌انك اوانی نمازی معتبر * الصلا یاقوم قد قامت صلوة العارفین * عجلوا فی وقتکم قبل المضی لمح البصر * کوش جانه حقیا ایردیسه کر حقدن صلا * ایلدك بی شبهه شول وحدت مقامن مستقر (جام کیتی نما) یعنی انسانك جهان کوستریجی جام اولدیغی علم حق نسخه‌سی اولمسنه بناء در الحاصل جام جدن احوال عالم مشاهده اولندیغی کبی انسان نسخه‌سندن دخی تجلیدن علمیه سیر اولنور ومقصود انسان کاملك احاطه‌سنی وقلبنك وسعتنی وهر وجهله مظهریتنی بیاندر وبو مقامك تفصیلی بالاده بیان اولنمشدر (بو جام جهانی کیر وجان اوقور) یعنی بو جهان بر جام جه بکزر که انسان کاملك دیدهٔ جانی انده تجلیات اسمائیه وصفاتیه مشاهده ایدر وباخود انسانك وجودی جامی وذاتی نسخه‌سنك آیات وکلمات صفاتیه وحروف ذاتیه‌سن اوقیان ینه عالم امردن اولا روح اضافی اهلیدر بو خسه عالم خلقدن اولان جهان صوری اهلی دکلدر زیرا انك مشاهده‌سی دیدهٔ باطنه وادراکی عقل اوله محتاجدر پس ظاهربین واهل عقل آخر اولان انی نیجه کور رونه وجهله اوقور بیلور بو سببدندر که اهل حق مستوردر کاورد (اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری) (لمحرره) ای طفل ابجد مصحفك سرن بیلم صانمه صاقن * شول قطرهٔ ناچیزده دریا بولم صانمه صاقن * آچلمدن جان کوزلری آچلمز اسمایوزلری * هرکز قفادن بو یوزی سیران قیلم صانمه صاقن (هویت) تشخصدن قطع نظر حقیقتده دیرلر بو راده مراد مدرك اولدیغی جهتدن ذات حقدر یعنی ذات حق هواسنده همما کبی پرواز ایدن جاندر پس جسمانیتی غالب اولنلر بو هواده اوچنه قادر اولمزلر وعقل معاش اهلی بو ادراکه یول بولمزلر (ارض وسما) یعنی ارض وسما وسائر مخلوقاته امانة الله تکلیف اولندقده کیمسه تحمل ایده میوب انسان اول سری بردوش جان قیلدی وحقك لطف وقهری جمیعنه مظهر اولوب کمال بولدی بو مقامك تفصیلی مرور ایتمشدر (الهی) قیلدی تابوت فنایی جسم پاکینه سمند * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * اولدی دنیا کذر کاهنده صاغ وصوله بند * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * ایلدی بش یل حکومت ایچره عدلیله قیام * اولدی انکله خلافت مدتی آخر تمام * التمش اوچ یاشنده آچلدی اکا دار السلام * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * آیغی طیراغی کحل چشم جان اولمش ایکن * کور ینوردی دیدهٔ اعدایه اول کل چون دکن * کیدی چون دست قضادن عاقبت کلکون کفن * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * کوفه شهرین ایلیوب اول شاه مردان تختکاه * بر سحر حالن ایدرکن عرض درکاه اله * ابن ملجم ناکهان چکدی سرینه تیغ آه * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی * نسخهٔ کلیت اسما ایدی اول پر کمال * اوقنوردی انده آیات جمال ذوالجلال * باقدی دنیا لوحنه یوق غیر نقش قیل وقال * عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی *

اولمشیدی کوشهٔ وحدت مقام خلوتی ❁ بولمشیدی سر پاکنده جناب حضرتی ❁ ابتلادن غایته ایردی چودنیا زحمتی ❁ عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی ❁ جورله کلدی وکتدی انبیا واولیا ❁ خلقه شکوی ایتمدیلر ایتدیلر حقدن حیا ❁ جان وسر بذل ایلیوب آخر بو بولده حقیا ❁ عزم عقبی ایتدی داماد رسول الله علی ❁

❁ وفاة الحسن والحسین رضی الله تعالی عنهما ❁

روایتده کلور برکون رسول الله اولو بدی شاد
حسینی اوپدی بویندن حسن اغزن دوداغندن
ایرشدی جبرائیل درحال انده واریدی اوچ شال
دیدی الله سلام ایدر بیورر کیم روامیدر
بنم عشقم انی استرکه بندن غیری صغما یه
بوقاره طونی پس کیسون که بو یاس طونیدرر دیدی
قزل طونی حسین کیسون شهیدا اولوردیدی زیرا
بنم عزم جلالمچون انی کیم اوپدک اغزندن
هم انی کیم بوغازندن اوپدک یا حبیبم دیر
صکوجی اویله اولدی هم که قصد ایتدی یزید ملعون
یزیده لعنت اولمزدی زمان اول ایچنده
رسول الالهك اول زیرا اهانت ایلدی اهلن
کدزیرا بونلرك وصفن قنی دلکیم ایدم تقریر
رسول الله مکر برکون کمال محض شفقتدن
دیدی کیم سورم بونی پس اللهم سوسنده
بیورمشدر دخی برکز حسین بندن حسیندن بن
کرکدر امدی ساداته خلایق ایده‌لر تعظیم
حسن باری آغوایچدی ضعیف اولدی قتی حالی
که برملکه وارر سنکیم کوزك آچوب کوررسنکیم
اتاکدر بوایکی سلطان بقاده طوتدیلر اوطان
خدیجه فاطمه انده اناکدر بوایکی خاتون
هم انده جعفر وحمزه بو ایکیسیدر رعمك
دیدی اول یکاغی کلکون رایشه ایرمشم بوکون

که دیزنده اوتورمشدی حسینیله حسن شهزاد
ایکیسی باب شفقتده بورسمه ایلدی ایراد
بری قاره بری صارو بری قیزل ایدی وقاد
بنی نیجه سورچونکیم بکا قارشو اوپر اولاد
بنم محبوب کوکل ملکی بنم ایله اولور آباد
صاروطونی حسن کیسون کیم آغوایچیسر بیداد
دخی حق شویله بیوردی کرك کیم اوله سن منقاد
اکا اغو ویرم ایچه دوداغنده ایده انفاد
قفاسندن بوغازلادم بودر ایکیسنه میعاد
برینه زهر ایچوردیلر برینی ایتدیلر اشهاد
ولی صکره کلن ایتدی ایده رزایتمه استبعاد
پس اولدی لعنه لایق چوحقدن ایلدی الحاد
قنی براوح صافی کیم صفاتنده اولم نقاد
اموزینه آلوپدی کیم حسن ایدر ایدی استناد
قیاس ایت اویله اولیجق ندکاوبولدی اول ارشاد
بونی سون سوزحقی پس انی سودیلر اوتاد
که زیرا سویلور سون سولمز سومدی حساد
حسین انی صوره کلدی دیدی ایتمه جزع انشاد
رسول الله علی ایله باغشلر نور استعداد
پس انده سنده استیطان قیلوب قیل حقدن استمداد
مبارك یوزلرین کورب ایده سن انده استشهاد
کوره سن بونلرك یوزین اوله کوکلك بغایت شاد
که بوکوندر بکادوکن ایدردم بوکونی ارصاد

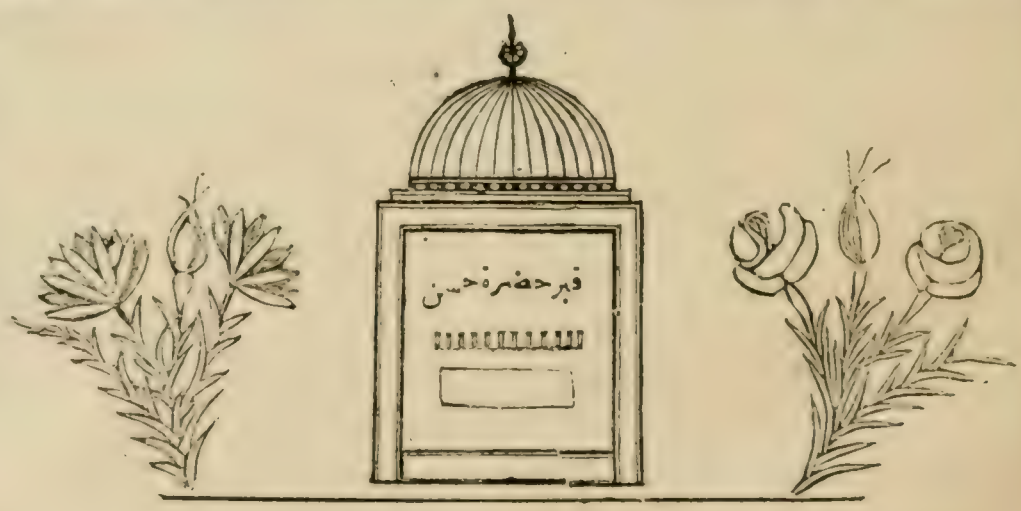

سفر قیلدی پس اللهه ایرشدی یوجه درکاهه
حسینده بیلدیکیم انی آلورلر کوده دن جانی
خطابت ایلدی خلقه ثنالر ایلدی حقه
نه حق اوزره عمل اولور نه باطلدن یغیلنور
چون اویله کلدی بوکلك سعادتدر بکا اولمك
پس اندن دوکدیلر قانی شهید ایلدیلر انی
مبارك بوینی انك رسول الله چون اوپمشدی
چوغاشورا کونیدی کیم حسن حسین شهید اولدی
پس اول کون سرمه دور تمك یزیده بکزه مکلکدر

اولاشدی شول شهنشاهه که امر یدر لبالمرصاد
ایشت پس اول کوزل خانی نه رسمه باغلدی ارصاد
دیدی شویله بیلك حقا چو جمع اولدی بو کون اضداد
نته اشراق ایده پس نور که مؤمنلر اوله امجاد
که ظالملرله دیرلك خطا عمره ایدر افساد
صمرلادی حقه جانی اوکوزلر نوری بی انداد
بچاق کسمادی اول یردن قفادن ایتدیلر افراد
سوینوب سرمه لندیلر کوکل شهریٔ اولوب بغداد
روامیدرکه مؤمنلر بوایشه اوله لر معتاد

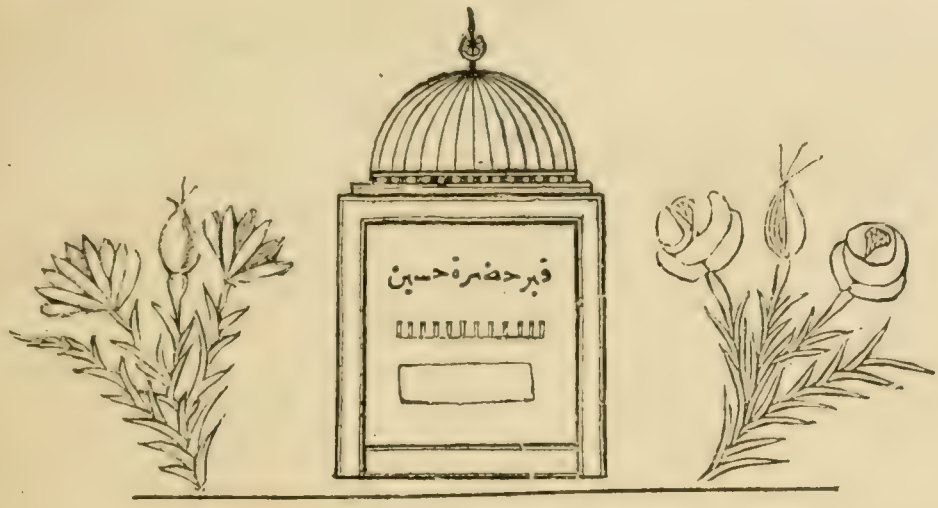

عجبیدر ایا مغرور بو ایش غدار دنیادن
قنی آدم قنی ادریس قنی علم وقنی تدریس
قنی هاروتله ماروت قنی طالوتله جالوت
قنی ضحاك وافریدون که دون ایتدی انی کردون
یله ویردی سلیمانی ایدیندی لقمه لقمانی
قنی یوسف زلیخا هم قباد وکیقباد وجم
قنی فرعونله موسی قنی یحیا ایله عیسی
محمد مصطفی قانی که اول نوریدی حقانی
اکاده کورکه نتدیلر روایت اویله ایتدیلر
اون ایکی بیلکه چون طوادی دیدی شمدی اووقت اولدی
ابوبکر وعمر قانی ایشتکل عمر من انی
عجبدر بوسنك اوزك که دونمز دنیه دن یوزك
بیلورمیسن سکا نوله سنیده کوندره یوله
اجل قبلادی صاغ وصول کوزه درایکی کوزك یول
باشك الینه المشدر الوب میدانه کلمشدر
اجل صیادنك ناکاه چود وشدی آغنه برقوش
قفسده ایلدی زندان زبانیلر قودی دربان

کیمی قودی کیمی قویه النه دن آه انك فریاد
قنی کبر ایلین ابلیس قنی کوستر نمود وعاد
کیوب اکفانله تابوت قرا یرده یاتور اجساد
قنی نمرود وابراهیم قنی اسکندر وشداد
اوده اندی نریمانی کوزت نیجه ایدر ایقاد
قنی کیخسرو وخسرو قنی شیرینله فرهاد
بلورسن اولدیلر فرسی صاوردی توزلرینی باد
ویربیمشیدی حق انی بیل اول ایدی حاصل ایجاد
قوزویه آغو فاتدیلر یدی اول مفخر افراد
یورکدن ابهر اوزادی چون اویله ایلدی استاد
که عثمان وعلی قانی اولو بن دوکدیلر اجساد
بقر طویمزا کا کوزك بیلشدك اولیمز سن یاد
کوزك باشلاریله طوله عجب ایدرمسین هیچ یاد
سکا سندن یقیندر اول که طوغمشدر بیله همزاد
کوزك یوزنده قالمشدر سنی طوتمشدرر جلاد
طوتوب قودی ادین آدم کوزت نیلرانی صیاد
بودرده بولیمز درمان نبی مرسل ولی زهاد

بوقوش انده اوشانیسر قفص برکون اوشانیسر ایچندن قوش بوشانیسر قفسدن اولیسر آزاد
بو یردن کیدیجك بوردی یا اولور عالم انوار یه اولوز عالم آفات چو بوقدر کنیده بنیاد
دوشیسر طپراغه جسمی بلورسز اولیسر رسمی اونود یله انك اسمی نه دولت قاله نه خود آد
بوزار نقشی کیازمشدر بیقر کوشکی که دوزمشدر شو بید اقلرکه دیزمشدر کیرو بر دیر نراد
پس آلدنمه نقوشینه نه در کند و نقوشی نه ایرزسن یول یقوشینه اکر طوتماز ایسك نون صاد

خبرده وارد در که حسن وحسین اهل جنت اسماسندن ایکی اسمدر عرب طائفه سی زمان جاهلیتده بو ایکی اسمله تسمیه ایتمشلردر وفی الحدیث سمی هرون ابنیه شبر وشبیر وانی سمیت ابنی الحسن والحسین کما سمی بهما هرون ابنیه قال فی القاموس شبر کبقم وشبیر کقمیر ومشبر کمحدث ابناء هرون علیه السلام قیل و باسمائهم سمی النبی صلی الله علیه وسلم الحسن والحسین والمحسن انتهی ❁ دیمشلردر که امام حسن سیماده فخر عالمه بکرزدی هجرتك اوچنجی سنه سنده دنیایه کلمشدر وحضرت فاطمه امام حسنی ولادتدن اللی کون مؤخر امام حسینه حامل اولمشدر حسینك ولادتی هجرتك دردنجی شعبانی آوائلنده در وحسنین حضراتنك فضائل کثیره سی واردر صواعقده وغیر کتب معتبره ده مسطوردر برمقدارنه ناظم دخی اشارت ایتمشدر نتکیم کلور (صبابی) بن نیجه مدح ایدم حسن ایله حسینی کیم ایکی همادرر رضی الله عنهما (شهزاد) اولو زاده وقدسبق شرحه (ایراد) کتورمك وقاد آتش کبی وقود صاحبی یعنی بالکلمق مقصود اول سلك آتشین رنك اولدیغن بیاندر (آباد) معمور بونده اشارت واردر که هر قنغی دله حقك محبتندن غیری مالك ومتصرف اولسه خرابدر زیرا کوکل ملکی شاه عشق ومحبته تختکاه اولمق ایچون ایجاد اولنمشدر پس بو معنادن خالی اولیجق سلطانسز مملکت کبی خراب اولور (لمحرره) کوکل اقلیم وسلطانی انك عشق ومحبتدر ❁ بو عشق و بو محبت اوزکه عزت اوزکه دولتدر (یاس طونی) معلوم اوله که سیاه رنك لباس جلال وفنایه اشارتدر نتکیم صفت نبی فصلنده بیان اولنمشدر بوندندر که رهبان سیاه بوش اولورلر زیرا یهوده نسبتله فنا اهلیدر ولکن اهل اسلامه نسبتله فنالری مذموم در پس فنایه باطن اولمدقچه مجرد بو معنایه دلالت ایدن لباسله تلبس ایتمه ده فائده یوقدر (بعد ذا) یاس وماتم محلنده سیاه بوش اولمق بوزمانه ده شعار اهل بدعت وفسق اولغله مهجوردر بو معنادن قطع نظر سیاه دلبند صارنمق وقره عبا کیمك سنت رسولدر (ابن کمال) بکا سودای زلفك آخر کار ❁ قره چول کیدرر عبایرینه (منقاد) مطیع (انفاد) اصلده افنا یعنی دو کمك معناسنه در بوراده ذال معجمه ایله اولان انفاذ معناسنه در یعنی یکورمك وجائزدر که اصلی اوزرینه اولوب دوداغندن ایچمك سببیله اول زهر انی افنا ایلیه دیمك اوله فافهم (میعاد) وعد معناسنه در والوعد یستعمل فی الخیر والشر یقال وعدته خیرا ووعدته شرا فاذا سقط الخیر والشر قالوا فی الخیر الوعد والعدة وفی الشر الایعاد والوعید (اشهاد) شهید قتلق شهیدك معناسی کذر ایتمشدر معلوم اوله که فنا دنصکره بقا بولنرك هر بری برمرتبه یه تنزل ایتمشلردر فخر عالمك تنزلی اعدل المراتب اولان روح مرتبه سنده در زیرا نفس مرتبه سنه تنزل تعب وطبیعت مرتبه سنه تنزل اتعبدر پس امام حسنك مسموم اولدیغی حالت بقاده مرتبهٔ طبیعته تنزلندن اوتوریدر زیرا زهر اساس وجود اولان طبیعته تأثیر ایدر که بشریت جانبیدر روحه تأثیر ایتمز وامام حسینك مذبوح اولدیغی مرتبهٔ روحه تنزلندن اوتوریدر زیرا روحك جسدله علاقه سی اولمغله بدندن مفارقتنه ذبح وانك حکمنده اولاندن غیری نسنه کار ایتمز ❁ سؤال اولنورسه که فخر عالمك تنزلی مرتبهٔ روحده اولیجق اون ایکی سنه مرورندنصکره زهرك تأثیرنه وجه ندر نتکیم بو بحرده کلسه کرکدر ❁ جواب بودر که موت کشینك بشریتنه جاری اولور پس فخر عالم حین احتضارده ادنی المراتب اولان بشریت وطبیعته تنزل ایتمکله بو مرتبه ده زهر تأثیر ایتدی والا مرتبهٔ روحده زهرك تأثیری یوقدر نتکیم حضرت عمر رضی الله تعالی عنه قیصردن زهر کلوب نوش ایلدی واصلا کار ایتمدی زیرا عمر انی حقیقتی وروحانیتی جانبیله شرب ایلدی بشریتی وجسمانیتی ایله دکل (بعد ذا) اکرچه حسنینك قصه لری فخر عالمك انلرك تقبیلی سببیله اولدی ولکن بو وقعه یه حقیقیده سبب انلرك کمال تعینلری شهادت ایله اولمقدر یعنی فخر عالم شفاعت ایله ذکر اولنان ورطه دن انلری تخلیصه قادر ایدی ولکن کوردیکه برینك کمالی مسموم وبرینك کمالی مذبوح اولمقده در پس بو کمالی خلاص وشفاعت اوزرینه ترجیح ایلدی انبیا واولیانك سائر ابتلالری دخی بو کا قیاس اولنه و بو معنایی کمال اوزره ادراکه عقل صحیح وکشف صریح کرکدر انکچون بو شهوده ایرن هر دراو بلایه صابردر زیرا انك کمالی اول بلاده مندرجدر وهم عین ثابته سنك احواندندر پس عاقل اولان کندی مزرعه سنده بتن دانه یی هر نه ایسه قبول ایدر فافهم جدا والله الهادی وعلیه اتکالی واعتمادی ❁ صواعقده کلور که برکون جبریل علیه السلام حضرت حسینك مقتلی اولان کربلادن

برقبضه تراب احمر کتورب فخر عالمی قصه دن آکاه ایلدی فخر عالم دخی اول خاك سرخی ام المؤمنین ام سلمه رضی الله عنهایه و یروب بیوردیکه بوطپراق حسینك مقتلی اولان ارضك تربه سندندر هرنه زمان قانه متحول اولورسه اوغلم حسین اول وقتده شراب شهادت نوش ایدر ام سلمه دخی اول طپراغی برشیشه یه وضع ایدوب وقتی کلدکده کوردیکه خون اولمشدر (لمحرره) کور بجك شیشه ده اودمده دمی ❁ جکری پاره لری خون اولدی ❁ بیلدیکیم دوشدی خاکه جسم حسین ❁ الف قدسروی نون اولدی ❁ وفی الواقعات المحمودیة دفع علیه السلام قارورتین لواحدة من الازواج المطهرة رضی الله عنهن وقال اذا اصفر ما فی احدیهما یکون الحسن شهیدا بالسم واذا احمر ما فی الاخری یکون الحسین شهیدا بالذبح فکان کذلك (استبعاد) بعید کورمك (الحاد) میل وعدول ایتمك یقال الحد مال وعدل قال فی بحر العلوم الملحد هو الذی امال مذهبه عن الادیان کلها واوام یمله عن دین الی دین والالحاد الامالة انتهی (بعدذا) یزیدك اعنی حقنده علما مختلف الکلام اولوب بعضیلر توقفه میل و بعضیلر دخی توبه واصرارنك مجهولیتنه بناء وهم منصوص علیه اولیان فاسقه بعینه حقك رحمتندن ابعاد معناسنه لعنك عدم جوازنه ذاهب وبعضیلر دخی اشتهار کفر وتواتر فضاحت شرنه بناء مسلك لعنه سالك اولمشلردر وهو الحق الصریح الذی لامحید عنه والقول الصحیح الذی لامفر منه نتکیم ناظم قدس سره دخی اهانت اهل بیت رسول ایله تعلیل ایدوب لعن ایلدی واصابت ایتدی زیرا مطلق علمایه اهانت وانلری استهزاء کفر اولیجق علمك ظاهرا و باطنا منبعی اولوب هر وجهله واجب الرعایه اولان خاندان رسوله اهانت ایتمك نیجه کفر اولمزو بویله کافر نیجه لعنت بولمز فلعنة الله علیه وعلی اعوانه وانصاره ❁ قال سعد الدین التفتازانی ❁ اللعن علی یزید فی الشرع یجوز ❁ والاعن یجری حسنات و یفوز ❁ قد صح لدی انه معتل ❁ واللعن مضاعف وذاك مهموز ❁ وقال الشیخ محمد البکری فی حق یزید ❁ زاده الله خزیا وضعفه ❁ وفی اسفل سجین وضعه ❁ وقال بعض کبار الشافعیة الامام احمد قولان ای فی لعنه تلویح وتصریح وکذا الامام مالك وکذا لابی حنیفه ولنا قول واحد التصریح دون التلویح انتهی وصنف ابن الجوزی فی اباحة لعنه کتابا مسمی بالرد علی المتعصب العنید ❁ المانع من ذم یزید) دیمشلردر که ابا مسلم شامه استیلا سنده یزیدك قبرنی آچوب کمکلرین آتشه اوردی واصابت ایتدی زیرا اول ملعون ابدی مقدما پدری معاویه کونده امام حسنه خاتونی جعده ایله زهر قاتل ایچوردی نتکیم قصه سی سبقت ایتدی وصکره کندینك خلافتی کونی ارض عراقده والی نصب ایلدیکی عبید بن زیادی امام حسین اوزرینه حواله ایلیوب امام حسین دخی سکسان عددن آرتوق اهل بیت ایله مکهٔ مکرمه دن بیرون اولوب مقتل پدرماجدی اولان کوفه یه متوجه ایکن فرات کنارنده کربلا نام موضعه رسیده اولدقده مذکور ابن زیاد ایله مقابله واقع اولوب اهل بیتك رجالی فردا فردا اول وقعه ده شربت شهادت نوش ایتدکدنصکره امام حسین دخی تشنه لبکدن بی تاب اولوب بالاخره اوزرینه ال اوشوردیلر واول سمن واری خاك سیاهه دوشوردیلر وسر مبارکن اهل بیتك نسوانیله یزیده کوندردیلر ومخدرات اهل بیتی عریانادوللر اوزرینه بتدروب شام خلقی اراسنده خجل قیلدیلر واول سر مبارك برطبق ایچنده یزیده عرض اولندقده النده برچوبله دندان درر وارلرینه اوروب استهزادن ماعدا بدر وقعه سنده مقتول اولان اجداد واقربا سنك انتقامن آلمغه متعلق کلمات کفریه سویلدی وینه تسخیر عالم غرضیله مسلم بن قتیبه یی مدینهٔ منوره خلقی اوزرینه تسلیط ایدوب اول کافر دخی نسوان وصبیان واخلاط ناسدن ماعدا وجوه انصار ومهاجرندن بیك یدی یوز وحملهٔ قرآندن یدی یوز نفر کیمسه قتل ایلدیکندن غیری مسجد رسولی حاشا اوچ کون اصطبل دواب ومبال کلاب ایلیوب بومدتده اذان اوقونمدی وجماعت ایله نماز قیلنمدی و بوندنصکره حضرت صدیقك کریمه زاده سی عبد الله ابن زبیری صید ایچون مکه ده منجنیق نصب ایدوب حضرت کعبه یی احراق ایلدی و بونلردن غیری دین مسیح اوزرینه خمری استحلال ایدوب ادمان ایلدی ونکاح محارم قیلدی وترك صلات واجب وکلابه اشتغال کوستردی وبونك امثالی کفر وکبائره مصر اولوب اوچ سنه والیٔ عضوض اولوب مرداولدی پس بوقدر منکرات ایله اشتهار بولوب خانهٔ دینك ظاهر و باطنی ویران ایلین ملعونك امتدن امتناعه وجه یوقدر وفی الحدیث لایزال امر امتی قائما بالقسط حتی یکون اول من یثلمه رجل من بنی امیة یقال له یزید کما فی الصواعق وانسان العیون بو کلامده اشارت واردر که یزید اصحابدن دکلدر بلکه حضرت عمرك رضی الله تعالی عنه ایام خلافتنده دنیایه کلشدر لعنة الله علیه دیمشلردر که یزیدك فوتندنصکره برصالح فرزندی قالوب قرق کون قدر سریر نشین حکومت اولدی فسبحان من یخرج الحی من المیت و یخرج المیت من الحی وفرزند مذکور ابتدای تقلدنده بالای منبره نشین اولدقده بعد الحمد والثناء بو وجهله آغاز کلام ایلیوب دیدیکه بوندن مقدم جدم معاویه کونده حضرت علی رضی الله عنه خلافته احق ایکن جدم انکله بوخصوصده بغیر حق منازعه ایدوب بوقدر ناسزا ایشدنصکره عاقبت قبرنده ذنوبنه مرهون

اولادی و یدرم یزید کونده دخی خلافته مستحق اولان امام حسین ایکن بدرم انکله بی وجه طریق جدله سلك
اولوب اول عرق طاهری نیشتر عدوانه قطع ایلدی و استحلال خمر و تخریب مدینهٔ منوره قیلوب بو قدر فضایحدن صکره
قبیده کناهنه رهین اولدی و بونك امثالی کلماتدن صکره منبردن نزول ایدوب وفاتنه دك طشره چقمدی پس بو جمله ده
عقلایه زیاده عبرت واردر ولیکن علما معاویه حقنده امساك اولنمق کرکدر دیشلردر زیرا فخر عالمك خبر دعاسن آلمش
وکاتب الوحی اولمشدر فاما تیمورلنك شیعی مذهب اولمغله امام علی حق و معاویه ظالم و یزید فاسقدر دیر و خلق بو قوله
حمل ایدردی و من الغرائب ما قال صاحب الهدایة من انه یجوز تقلد القضاء من ولاة الجور فان کثیرا من الصحابة
والتابعین رضی الله عنهم اجمعین تقلدوا القضاء من معاویة وکان الحق مع علی رضی الله عنه فی نوبته (بعدذا)
بو فصلك تفصیلی کتب سیرده مسطوردر و بر مقداری دخی روح البیان نام تفسیر یمزده مندرجدر بو اجماله قناعت
ایتمیلر محلنه مراجعت ایده لر و بونك امثالی مسئلده طریق عدل اوزره کیده لر فرضی الله عن الناظم حیث
اوجز و اجاد وارشد العباد الی طریق السداد (بونلرك) یعنی حسن و حسینك (لوح صافی) محبت اهل بیتله صفوت
وجلا بولمش کوکل دیمکدر زیرا اهل بیتك صفات حسنه سنی نقش ایتمکه بویله بر لوح کرکدر (نقاد) مبالغه
ایله نقد ایدیجی یعنی نقد جید کبی ملخص سوز سویلیجی و انلرك صفات جلیله سن تعداد ایدیجی زیرا نقد سحمك
وصایغ معناسنه کلور (شفقت) فتحات ایله اسرکك معناسنه بوراده وزن ایچون قانك سکونیله تلفظ اولنور (استاد)
سند قیلمق یعنی سوزنی کندنه مسند قیلمشدی و اکا سویکمشدی (ارشاد) راه راست نمودن یعنی طوغری یول
کوسترمك بوراده مراد امام حسنك کمال اوزره حقه اقتداسن بیاندر زیرا محبت آخر المراتبدر یعنی صعود اکا قال
(کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف) پس قنغی دله کیم بو صفتك کمال انتساب و ارتباطی اوله لاجرم هدایت عظمی
وعنایت کبرا بولمشدر (حسین بندن) مقصود حسینك کندنه صورة و معنی کمال ارتباطی و اتصالنی و قربنی بیاندز
تکیم بیورر (فاطمة بضعة منی) پس بوندن حسین پیغمبر اولمق لازم کلمز والا فاطمه نك دخی نبوتنه قول
لازم کلور مع هذا نسواندن نبی کلمشدر کلسه حضرت مریم نبی اولوردی قال تعالی (وامه صدیقة) الحاصل
مریم و فاطمه صدیقه لر و حسن و حسین صدیقلردر انبیادن دکللردر پس انلرك نبوتنه ذاهب اولمق رفض
والحاددر والعیاذ بالله تعالی (اوتاد) وتدك جمعیدر تانك کسر یله میخ و قازق معناسنه اوتاد اصطلاح صوفیه ده
خواص اولیادن درت نفر کیمسنه در که شرق و غرب و جنوب و شمالی حفظ ایدرلر ابدال سبعه اقالیم سبعه یی حفظ
ایتدکاری کبی و ذکر اولنان درت طرف عالم صورتك ارکانی اولمغله انلرك حفظ و ثباتنه موکل اولان رجال اللهه
بطریق التشبیه اوتاد دیدیلر بوراده مراد مطلقا اهل حق و اهل سنت و جماعتدر که انلرك محبتلری اعتدالله اوله یعنی
نبوت والوهیتدانده قول یوقدر (سادات) سادتك جمعی و ساده دخی سائدك جمعیدر سید معناسنه سید اولوردیمکدر
عظیم کبی بوراده سادایله مراد هاشمیلردر که عرق طاهر حسنیندن متسلسل اولان آل رسولدر (بعدذا) بر کیمسنه نك
حسنیه انتسابی والده طرفندن اولمق سیادتنی مانع دکلدر تکیم حسنینك دخی فخر عالمه انتسابی والده لری
حضرت فاطمه وساطتیله دراکرچه که حضرت علی دخی هاشمیدر قال الله تعالی فی سورة الانعام (وزکریا و یحیی
وعیسی والیاس کل من الصالحین) الایة قال ابن الشیخ فی حواشیه وفی ذکر عیسی دلیل علی ان الذریة تتناول اولاد
البنات فیکون الحسنین رضی الله عنهما من ذریة سید المرسلین صلی الله تعالی علیه وسلم مع انتسابهما الیه بالام
ومن آذاهما فقد آذی ذریته علیه السلام یعنی حضرت عیسانك نوحه و ابراهیمه انتسابی والده سی مریم وساطتی
ایله ایکن بنه ذریت اطلاق اولندی پس حسنین حضراتی دخی بویله در و اولکه بنوامیه انلری فخر عالم ذریتندن
دکللردر دیرلر ذکر اولنان آیت شریفه انلری الزامه کافیدر الحاصل شریفه زاده لر شریف دکلدر دیمك صحیح دکلدر
سؤال اولنورسه که بو سوز فتاوای زینیده مسطور اولان فتوایه مخالفدر تکیم کاور سئل عن ابن الشریفة هل
یکون شریفا کامه اجاب ان لم یکن ابوه شریفا لا یکون شریفا لامه انتهی * جواب بودر که بو جواب الله اعلم علامت
کوتورمکه محمول اولمق کرك زیرا یحیی افندی فتاواسنده کاور که شریفه زاده لر علامت کوتورر لر علامت انلرك سائر
ناسدن مابه الامتیاز لریدر بتون یشل باباطرفندن اولان سادات کرامك مابه الامتیازلریدر انتهی قال الامام
السیوطی اول من امر الاشراف بالعلامة الخضراء الاشرف شعبان بن حسین سنة ثلاث وسبعین وسبعمائة وقال
فی ذلك ابو عبد الله الاندلسی الاعمی * جعلوا لابناء الرسول علامة * ان العلامة شأن من لم یشهر * نور النبوة فی وسیم
وجوههم * یغنی الشریف عن الطراز الاخضر * وقال الادیب شمس الدین محمد بن ابراهیم بن برکة الدمشقی *
اطراف تیجان انت من سندس * خضر باعلام علی الاشرف * والاشرف السلطان خصهم بها * شرفا لیفرقهم

من الاطراف (بعدذا) سادات كرام واجب الاحترام اولدقلرنده كلام يوقدر حتى مرجع طريقتمز پيرافتاده قدس سره مجلسنه آل رسولدن بر كيمسه قدوم ايلسه نوجهله تعظيم ايده جكم بلم بيوررلر وصه واعقده دخى تعظيم اهل بيت حقنده اطناب ايلشدر وليكن آل رسول اولنلره دخى مواضع تهمدن احتراز لازمدر قال بعضهم * انفخر بانتسابك من على * واصل البولة الماء القراح * وليس بنافع نسب زكى * تدنسه صنايعك القباح * وقال آخر * وماينفع الاصل من هاشم * اذا كانت النفس من باهلة * وباهلة عرفوا بالدناءة لانهم كانوا يأكلون نقى العظام اى عظام الميتة الخبيثة (وكنجينهٔ رازصاحبى يحيى دير) اولسون اول آله همیشه صلوات * كه ظهور ايليه اندن حسنات * اولادى آل اولنه رمز وتنبيه * نكتهٔ الولد سر ابيه * اصلى ونسلى انك كيم اوله پاك * ايلمز پردهٔ ناموسنى چاك * صانمه اى آل هوابى كه رسول * ايده مردود اوله جنى مقبول * آل كاذب اولسه حقه بعيد * هيچ خرماو يره مى شاخ پليد * جعل ايله آل اوله مزهر كره * اهل ايله براوله مزسنك سياه (حساد) حاسدك جعيدر حسد غيرك نعمتنك زوالن استمكدر يعنى اهل سنت والجماعت اولنلر حسنينى وآل رسولى مطلقا سورلر والله ورسول دخى انلرى سورز يراحقك ورسولنك احبابنه محبت ايتمك حقك ورسولنك محبتنه وسيله دروحسودلر كه خوارج ونواصب وامثاليدر انلرى سومديلر پس الله ورسول دخى انلرى سومز يعنى آل رسوله بغض اوزره اولنلر الله ورسولى قتنده مبغوض اولورلر فامار وافض طائفه سنك محبتلرى مقبول دكلدر زيرا افراطدر وشيخينه بعض ايتدكلرى على واولادنه دخى بغض حكمنده درزيرا بونلرك جمله سى خلقهٔ مفرغه كيدر پس بونلرى محبتده برى برندن تفريق ايتمك يوقدر (لمحرره) مؤمنى كافر ايلراشبو ولا * واردر اشبو ولاده نيجه بلا * مؤمن اولدركه جمله اصحابى * سوه فرق ايتميه فردى اصلا * شولكه فخر جهان وداماد * حيدر يجون صلاته ديسه صلا * نبى ايدوب يعنى بعض اصحابى * كوزلسه مدح وثناده الا * رافضى اولديغى مقرر اولور * كتب شرعده بودر املا (حسن بارى آغوايجدى) امام حسن خلافتى معاويه يه فراغدنصكره كوفه دن مدينه يه نقل ايلدى واوراده بالاده شرح اولنديغى اوزره زهردن وداع عالم فانى قيلدى (جزع) حركت ايله صبرك نقيضيدر (انشاد) رفع صوت ايله تعريف ايتمك مقصود حالنى اغياره تعريفدن جزعله رفع صوت ايتمدن نهيدر (استعداد) برايشى آراسته قيلوب مهيا اولمق وفى التعريفات الاستعداد كون الشئ بالقوة القريبة او البعيدة الى الفعل انتهى يعنى استعداد قابليته ديرلر يعنى واردينك ملكده كه عالم بقادر رسول الله وحضرت على اهل قابليته تورنجش ايدرلر پس بوظلمت عالمندن خلاص اولوب عالم نوره كيدرسن وكيداعدادن محفوظ اولوب حضور ايدرسن (اوطان) وطنك جمعيدر منزل الاقامه معناسنه (استيطان) وطن طوتمق (استمداد) مدد ويارديم ديلك (استشهاد) شهود ديلك بوراده مراد مشاهده ورؤيتدر (بعدذا) بوتقديردن منفهم اولور كه خسته يانده رجايه متعلق كلام كركدر زيرا فرح وسرور وحقه اعتمادى آرتور وعالم بقايه ميل كتورر وبوسبب ايله من احب لقاء الله احب الله لقاءه سرى ظاهر اولور (كلكون) كل رنكلى يعنى قرمزى (ارصاد) كوزلمك منتظر اولمق يعنى بوكون كه وفاتم كونيدر بكا سوردرو بوكونى بن چوقدن كوزلرم زيرا بوكونده زنداندن صحرايه چيقرم وغريبتدن وطنه ايره رم ومحنتدن حضور وراحته دوشرم پس كشى خراب آباد اولان دنيادن ارض معمورهٔ عقبايه سفر قيلسه نه الم چكر بوكلامده اشارت واردركه اهل الله موته حاضرلردر وموت انلره حيات دنيادن محبوبدر (وفى المثنوى) همچنين باداجل باعارفان * نرم وخوش همچون نسيم يوسفان * پس رجال ازنقل عالم شادمان * وز بقا اش شادمان اين كودكان * ومن كلمات بلال الحبشى رضى الله عنه فى مرض موته (غدا نلقى الاحبة) (شهنشاه) اصلى شاه شاهان ايدى پادشاهلر پادشاهى ديمكدر ملك الملوك معناسنه بكا بكى ديدكارى كبى صكره مضاف اليهى تقديم ايدوب شاها نشاه ديديلر پس الف متوسطى حذف ايدوب شهنشاه ديديلر كاه اولوركه الف اخيريده حذف ايدوب شاهنشه ديرلر وكاه اولور الف اولى وثانى بى حذف ايدوب شهنشه ديرلر نتكيم ناظمك كلامنده واقع اولمشدر وقال بعضهم شهنشاه كلمة فارسية وقد تكلمت به العرب قديما قال الاعشى * وكسرى شهنشاه الذى سار ذكره * بوفقيرك فهم ايتديكى بودركه اعشانك بوكلامه ايله تكلمى كسرانك انكلاء اشتهارنه بناءدر نتكيم حضرت مولانا مثنويده بعض فارسى اولمين كلماتله تكلم ايلمشدر پس آل عثمان وصفنده شهنشاه الاعظم ديمك خطادر * نتكيم بعض موالى امضاسنده واقع اولمشدر الحاصل شهنشاه لفظى معرب وعربى دكلدر (بالمرصاد) باء ظرفيت ايچوندر فى كبى مرصاد كذركاه يعنى اول مكاندركه كذرايدنلرى انده كوزلرلر ومنتظر اولورلر قال تعالى (ان ربك لبالمرصاد) بوكلام تمثيل طريقيله وارد اولمشدر يعنى رصدكاهده ترصد وترقب ايدن كيمسه دن مطلوب فوت اولديغى كبى الله تعالى دخى عصات وانلرك

اعمالی فوت اولان بلکه جمله سی دست قدرتده وعملاری دخی حیز مجازاتده در بوراده ابالمرصاد حقك اوامرندن برامر
واحکامندن برحکمدر دیمکدر (ارصاد) همزه نك فتحیله رصدك جمعیدر یوك یوکلمك معناسنه کما فی المرقاة بوراده
مراد مطلق یوکدر ویوك بغلمدن مقصود سفر آخرت اسبابنه مباشرت ایدوب حاضر وآماده اولمقدر (خطابت)
خلقه خطاب ایدوب وعظ ایتمکدرنه لغت ولسان ایله اولورسه اولسون (اضداد) ضدك جمعیدر مخالف معناسنه
بوراده مراد یزید وانك اعوان وانصاریدر لعنه الله فانهم اهانوا اهل البیت واخافوا اهل المدینة وخربوا
المدینة کما سبق تفصیل القصة (امجاد) ماجدك جمعیدر اولو معناسنه عظیم وشریف کبی بونده اشارت واردر که امام
حسین کبی خلیفهٔ حق وامام عدلك قدری بیلمدیکی وجبهه سنده لایح اولان نور ولایت وسعادتك کورمدیکی
جهل وغفلتك غلبه سندن وظلمت ظلم وعدوانك ظهورندن وخلقك انواع فسق وفجورندندر (پس اندن دوکدیلر
قانی) یعنی کوفه سمتنده کربلادیدکلری موضعده هجرتك التمش برنجی سنه سنده عاشوراء کونی که جمعه ایدی حضرت
حسین وا کا تابع اولان رجالی شهید ایلدیلر نتکیم تفصیلی مرور ایلدی وحضرت حسین اول وقتده الملی سکز
یاشنده ایدی زیرا هجرتك دردنجی سنه سنك شعبانده دنیایه کلمش ایدی (وهو ریحانة رسول الله وسید شباب اهل
الجنة) رضی الله عنه دیمشلردر که حضرت حسین شهید اولدیغی کون غضب الهی اثری ظهور ایدوب شمس منکسف
اولدی وآسمانده حمرت بلوردی واول حمرت الی الان افقده باقی قالدی وشامده قنغی طاشی قالدرسه لر
التنده قان بولندی وبونك امثالی علامات ظهور ایتدی وحضرت حسین وقعهٔ سنده حاضر اولنلر وغائب
اولوب بوامر عظیمه رضا کوسترنلرك هر بری بزدرده مبتلی اولوب آز زمانده هلاك اولدیلر ودیمشلردر که احد
وقعه سنده حضرت حمزه یی قتل ایدن وحشی اسلامه کلدکده فخر عالم اکا خطاب ایدوب وارکوزمك کورمدیکی یرده
اوتور بکا کورنمه زیرا احبابی قتل ایدنلرك یوزنه نظر ایدهم بیوردی پس اسلام ماقبلنه کفارت ایکن فخر عالم صلی
الله علیه وسلم حمزه یی قاتل اولانه نظری سومیجك جکر کوشه سن قتل ایدوب اهل بیتنی عریاناشام ایچنده کزدیروب
اجانب یاننده خور وخجیل قیلوب بونك کبی اهانتلر ایدن ظالملرك یوزلرینه نیجه نظر ایتسه کرکدر حاشا بویله اولنلرك
یوزلرینه نظر رحمت ایله نظر اولنمز وبونلر کبی جهانده لعنته سزا یوغیکن اهل غیرت لسانندن بونلره نیجه لعنت قیلنمز
(لمحرره) کرصوزرسك حقیقت خبری ❁ کلمشدر یزیدوش ملعون ❁ چیقمسون جانی جهنمدن هیچ ❁ لعنت باری یه
اولسون مقرون (بی انداد) ندك جمعیدر نونك کسریله مثل معناسنه مقصود کما لانده لا نظیر اولدیغن بیاندر (افراد)
همزه نك کسریله مصدردر فرد قیلمق یعنی آیرمق معناسنه افراز کبی (عاشوراء) مدله محرم آینك اونجی کونیدر
معلوم اوله که امام حسنك شهادتی معاویه کونده وحسینك شهادتی اوغلی یزید زمانده ایدی الحاصل حسینك
وقعه سی امام حسندن اون برسنه مؤخردر ولیکن ایکیسنك دخی وفاتلری عاشورایه مصادف اولمشدر (بعد ذا)
ترجمه سی مرور ایتمشدر یعنی دشمنلرك کوکللری بغداد شهری کبی معمور اولدی وخصمدن انتقام الدق دیو طونمنا
ایامی کبی سرورله طوناندی (پس اول کون سورمه دورتمك یزیده بکزه مکلکدر) معلوم اوله که عاشوراء کونی اکتحال
وخضاب واتخاذ عید واظهار سرور وزینت وبونلرك امثالی نسنه لر حقنده اثر صحیح وارد اولمامشدر بلکه قتلهٔ امام
حسین اولان یزیدی وخارجیلر ابتداع ایتمشدر دیو اکثر علماء موضوعیتنه ذاهب اولمشلردر ولیکن بو فقیرك فهم
ایتدیکی بودر که بوسوز سدذریعه ایچون شدت انکار قیلمندندر یوخسه ذکر اولنان امورك بعضیسنك فی نفس
الامر عدم ثبوتنده دکلدر زیرا برنسنه اصلنده سنت اولدیغی صورتده دخی صکره دن شعار اهل بدعت اولسه
اومقوله سنتی ترك ایتمك سنت وبلکه واجبدر نتکیم بوشرحده بومسئله نك بعض نظائری مرور ایتمشدر یمنده تختم
وتقصیر ثیاب کبی وبومادهده قهستانیدن تصریح واردر پس عاشوراء کونی سرمه استعمالنك اصل صحیحی اولسه
بیله بنه ترك ایتمك لازمدر زیرا خوارج نواجسه تشبهدر نتکیم اول کونده ندب ونیاحت وحزن وامثالی شعار
روافض وشیعه در الحاصل مؤمن کامل وسنی عاقل اولان اول کونی نه یوم عیدونه یوم ماتم اتخاذ ایدرتا که ملاعینه
تشبه بولنمیه بلکه سائر ایام فاضله کبی فضل وشرفنی بیلوب صوم وصلاته وتشبه حاصل اولمیه جق قدر وجوه بره
اشتغال کوسترر وافعالنده تشبه وعدم تشبهدن خاطرینه برنسنه کتورمز نتکیم نوروز نصارایه تشبه ایتمك کفردر
فاما کیفما اتفق تشبه حاصل اولور برنسنه یه مباشرت ایتمك لابأسدر زیرا تشبه وعدم تشبهدن بری دخی مراد
دکلدر ولیکن مادهٔ سابقه ده اکتحال ظاهر الاثر اولمغله احتراز لازمدر مکتحلك خالی الذهن اولمسی اباحتنده مؤثر
دکلدر فافهم ولیس وراء عبادان قریة (لمحرره) چیقسون اول کوز که روز عاشورا ❁ اوله میل میل کحل جلا ❁
بکزه ده چشم یزیده کندن ❁ کورمیه زوی رحمتی اصلا (غدار) بی وفا یقال غادره واغدره اذا ترکه ومنه الغدر

الذی هو ترك الوفاء والغدر ما غادره السیل وترکه فی الارض الغائرة کذا فی تفسیر قوله تعالی (فلم نغادر منهم احدا)
فی سورة الکهف (ادریس) اسم شریفلری اخنوخ دیدرضم همزه ایله حضرت آدمه وشیثه وکندوبه نازل اولان صحیفه دن
خلقه چوق درس ویردیکیچون ادریس دینلدی کذا قالوا ولیکن قاموسده دیرکه اسم ادریس لیس من
الدراسة کما توهمه کثیرون لانه اعجمی واسمه خنوخ واخنوخ انتهی ادریسه اوتوز صحف نازل اولوب اولاد قابیلی
دعوته ارسال اولندی وانلری اسیرو پایمال قیلدی سنت غزا اورسم جهادی انلر قودی * کعب الاحبار دن مرویدرکه
ادریس اوچیوز التمش یاشنه ایرشدکده آسمانه رفع اولندی نتکیم قصه سی بالاده مرور ایتمشدر زیرا ایلك صنعتی
وعلم خط وعلم نجوم وعلم حساب انك تألیفیدر ارباب تاریخ ادریسه المثلث بالنعمة دیرلر زیرا هم پیغمبر وهم پادشاه
وهم حکیم ایدی لاب ادلو براوغلی وارایدی اصطرلاب انکدر ادریس آسمانه کیدیجك یرینه اوغلی متوشلخ خلیفه
اولدی (ثمود) صالح پیغمبر علیه السلامك قومیدرکه شام ایله حجازاراسنده اولورلردی ناقة الالهی عقر ایتملریله صیحهٔ
جبریل ایله هلاك اولدیلر وثمود قبیلة وتصرف کما فی القاموس قال فی الارشاد ثمود قبیلة مشهورة سمیت باسم جدهم
ثمود اخی جدیس وهما ابنا عامر بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام وکانوا عربا من العاربة یسکنون الحجر بین الحجاز
وتبوك (عاد) هود پیغمبرك قومیدرکه عمان ایله یمن اراسنده ساکن اولورلردی عصیانلری سببیله ریح صرصر ایله
هلاك اولدیلر یعنی سموم دوزخ بونلرك مناخرنه نفوذ ایدوب ادبارندن بیرون اولدی واعضاسن پاره پاره قیلدی
قال فی القاموس وعاد قبیلة وتمنع انتهی قال فی الارشاد المراد بعاد ای فی قوله تعالی (الم تر کیف فعل ربك بعاد)
اولاد عاد بن عوض بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام قوم هود علیه السلام سموا باسم ابیهم کما سمی بنو هاشم هاشما
وقیل لاوائلهم عاد الاولی ولآخرهم عاد الاخیرة قال عماد الدین بن کثیر کل ما ورد فی القرآن خبر عاد عاد الاولی
الا ما فی سورة الاحقاف (هاروت ماروت) سریانیدر ایکی فرشته نك اسمیدرکه علم سحری خلقه تعلیم ایچون
صورت بشریده آسماندن نازل اولمشلردر زیرا اول وقتده سحر بازلر دعوای نبوت ایدرلردی وعوام ناس سحری
معجزه دن فرق ایده میوب ضلالته دوشمشلردی پس اکرچه سحرك عملی کفردر ولکن شردن احتراز ایچون علمنی
تحصیل ایتمك جائزدر انکیچون اول ایکی ملك خلقه علم سحری تعلیم ایدوب (انما نحن فتنة فلا تکفر) دیرلردی ای فلا
تکفر باعتقادانه لا یترتب علی عمله اثم دیمشلردر که صکره انلردن بعض خطا صادر اولمغله چاه بابلده موی سر ایله آویخته
کرفتار عذاب دنیا اولدیلر وبونلرك حقنده علمادن اختلاف شدید واردر تحقیقی زوح البیان نام تفسیر بمزده مبینذر
(وفی الحدیث احذروا الدنیا فانها اسحر من هاروت وماروت (لمحرره) زن دنیا کراولمسه جادو * صالار یدی نیجه
مردانه کنند * رستم وسام وکستهم اولسك * سنی برموی سرله ایلر بند (وله) سحر دنیایه زبون اولمشدر * نیجه هاروت
ایله نیجه ماروت * آلدانوب نفس شومه بالاخره * یرلری اولدی عالم ناسوت * او یمسه نفسنه اکر شیطان * ایلرزدی
هواسنی اول پوت * نفس وشیطان وشهوت دنیا * عقل وجان ودلی ایدر مبهوت * قیلوب انسان زنده بی مرده * جسمن
ایلر اکا قوری تابوت * کچه کور آزدن وآزه اول خرسند * باقه یاقوته وارایسه کرقوت (طالوت جالوت) طالوت بن بشیر
ابن بنیامین بن یعقوب علیه السلام که اشمویل پیغمبرك اشارتیله بنی اسرائیله پادشاه نصب اولنوب جالوت اوزرینه
غزا ایلدی وجالوت وقومی عمالقه طائفه سندن جبارلر وبت پرست بدکارلر ایدی آخر جالوت حضرت داود علیه
السلام الیله مقتول اولوب جمعیتلری پریشان اولدی تفصیل قصه سورهٔ بقره دردر * قال فی القاموس العمالقة قوم
تفرقوا فی البلاد من ولد عملیق کقندیل او عملاق کقرطاس بن لاوذ بن ارم بن سام (کیوب اکفانله تابوت) یعنی
کفنلر کیوب وتابوتلره کیروب پس بوکلام علقتهاتبنا وماء باردا قبیلتسندندر وطالوت وجالوت بیاننده
تابوت ذکری اطافتدن خالی دکلدر زیرا جالوت بنی اسرائیله متسلط اولدقده الرندن تابوتی قهرا آلوب ارض
فلسطینه کوتورمش ایدی واول برتابوت ایدیکه ایچنده صور انبیا منقوش ونیجه امور غریبه یی مشتمل ایدی
بنی اسرائیل هرنه زمان غزا ایتسه لر اول تابوتی پیش طوتوب انکله استفتاح ایدرلر ومنصور اولورلردی صکره طالوت
کونده ینه اله کتوردیلر بو رواده تابوت ایله مراد ایچنه میت قودقلری معروف نسندر بوامت ایچنده ابتدا حضرت
فاطمة الزهراء ویاخود ام المؤمنین زینب رضی الله عنهما نك وفاتنده احداث اولنمشدر اندن مقدم میتی سریر
اوزرینه قویوب نقل ایدرلردی اصل وضعی حبشدن شایعدر (ضحاك) قال فی القاموس هو کشداد رجل ملك
الارض وکانت امه جنیة فلحق بالجن انتهی ولیکن کتب تواریخ وسیرده مسطوردرکه ضحاك مارینك اموزلرنده
ایکی پاره لحم زائد نابت اولوب اطبا علاجندن عاجز اولدقده شیطان تمثل ایدوب آدمی دماغن مرهم کبی وضعی تعلیم
ایلدی بو سببدن ضحاك نیجه بی کناه جوانلرك قانه کیردی صکره کاوی اصفهانی دیرلر بردمرجینك اوغلنی قتل ایتمك

استدکده کاوی دخی بی اختیار فریاد کنان در پیش اولان ادیمی براغاج اوزرینه بند ایدوب ضحاکه سب ایتدی وجمله
ستمدیده اولنلرانك تحت لواسنه جمع اولوب سرای ضحاکه هجوم ایلدکلرنده ضحاك فرار ایلدی مذکور کاوی یه تختی
تکلیف ایتدکلرنده اولدخی کندینك سلطنتنه رضا کوستریوب افریدون ابن جمشیده دلالت ایلدی پس
طبرستانده افریدونی بولوب تخته اجلاس ایتدیلر ضحاکی اله کتورب قتل ایتمك استدکده قلیج کسمدی زیرا زیاده
جادو ایدی پس بالآخره کوه دماوندده برغارده بند ایلدیلر واوراده هلاك اولدی ولیکن نعمة الله لغتنده
افریدون ضحاك مارینك قاتلیدر دیمشدر (افریدون) جمشید اولادندندر تنکیم شمدی مرورایتدی دیمشلردر که
افریدون عاقل وعادل پادشاه ایدی حضرت ابراهیم علیه السلام انك زماننده ایدی ملوك فرسك التنجیسیدر مدت
عمرنده اختلاف واردر ولیکن بشیوز یل پادشاه اولدی خرومادیاندن استر تولید ایتمك اندن قالمشدر (کردون)
کرد کدکرمی یه دیرلر کردون اندن مأخوذدر عربیه کردون دیدکلری دوندیکندن اوتوریدر فلکه تشبیهاً استعاره
طریقیله فلکه چرخ کردون دیرلر تنکیم واقعدر * عجمی پرده متبوع اولسه کردون * که کاوه تابع اولور چرخ کردون *
وکاه اولور چرخنی حذف ایدوب یالکز کردون دیرلر تنکیم واقعدر (انکچون بویله کردان اولدی کردون * که اکلمیه کردانا
وکردون * بوندن منفهم اولور که دانانك مقابلی دون اوله تنکیم واقعدر * بو ایش دانالری قیلور جکرخون * قیاس
ایت قانده قالدی دکه بردون * فاما حاشیهٔ مطالعده سید شریف دانانك مقابلی نادانلردیمشدر ناظم قدس
سره نك مرادی بودر که کردون یعنی فلك نیجه ضحاك وافریدون کبی عالی پادشاهلری موتله دون ایتدی وتختندن
ایندردی نمرود وابراهیم واسکندر وشداد وسلیمان ولقمان بونلرك ترجمه لری مرور ایتمشدر فلکك سلیمانی بله ویروب
لقمانی برلقمه ایتدیکی افنا واماته دن کنایه در (قال الشیخ سعدی) جهان ای پسر ملك جاویدنیست * زدنیا
وفاداری امیدنیست * نه بر باد رفتی سحرکاه وشام * سر پر سلیمان علیه السلام * بآخر ندیدی که بر باد رفت *
خنك انکه بادانش وداد رفت (نرم ایتدی نریمانی نه قیلور کور جهان بیداد) نرم ایتدی یومشتدی وملائم
قیلدی دیمکدر وزن ایچون میم مابعدنه وصل اولنمز (نریمان) نونك فتحی ورانك کسریله جمشیدك حفادندن بر پهلوانك
اسمیدر که منوچهر نام پادشاهك زماننده کلمشدر رویین درنام قلعه قپوسنی کرز ایله ضرب ایدرکن اهالیٔ قلعه
انی برحیله ایله ایکی طاش اراسنه کتورب خردومرد ایتمشلردر نرم ایتدی دیدیکی بودر صکره رستم اول قلعه یی
آتشه یاقمشدر نریمان رستمك باباسنك دده سیدر زیرا کتب توارینخده رستم بن زال بن سام بن نریمان دیو یازلمشدر
(بیداد ظالم دیمکدر بعض نسخده (اوده آتدی نریمانی کوزت نیجه ایدر ابقاد) واقع اولمشدر ابقاد اودیاقمقدر ولیکن
دیمشلردر که دریای آتشه دخول ایله امتحان اولنان سیاوشدر که سوداوه نام خاتون ایله متهم اولدقده آتشه دخول
ایدوب سالماً چیقمشدر تفصیل قصه یه فردوسینك شهنامه سندن استطلاع اولنه (زلیخا) زانك فتحی ولامك کسریله
مشهوردر بعضلر اولك ضمی وثانینك فتحیله تصحیح ایتمشلردر (قباد) بن فیروز ساسانیاندر انوشروانك پدر یدر قرق
اوچ سنه پادشاه اولمشدر (کیقباد) ملوك کیانیانك اولیدر یوز یکرمی سنه پادشاه اولمشدر انبیادن خزقیل والیاس
بن الیسع واشموئیل علیه السلام انك زماننده ایدی کی اولو سلطان واولو بك معناسنه در شیخ ابو اسحاق
* ای کلاه تورشك افسرکی * کویا که بلندلکده فلك سابعك کوکبی اولان کیواندن یعنی زحلدن اخذ اولنمشدر جمعی
کیان کلور وعجم پادشاهلرینه کیقبادن فیلقوشه کلنجه کیان دیرلر پس کیقباد اولو سلطاندر وکیکاوس وکیخسرو
دخی بویله در وابن کاتك دقائق الحقائق نام کتابنده کلور که کیان سلاطین قدیمدن برجماعتدر انلرك اولی کیومرث
وآخری کیخسرودر انتهی اما نظام التواریخده کلور که جهانه اول پادشاه اولان کیومرثدر (جم) جیم عربی
ایله برنامدار پادشاهك اسمیدر که جام اکا اضافت اولنوب جام جم دیرلر تنکیم قصه سی مرور ایتمشدر وجمشیده
دخی جم دیرلر ودقائقده کلور که جم اسم جنسدر هر سلطان عالیشانه اطلاق اولنور اسم جنس اولدیغی اعتبارله در
جمشیده اطلاقی انتهی قال فی انوار المشارق جمشید بفتح الجیم جم هو القمر وشید هو الشعاع ای شعاع القمر وکذلك
خورشید ای شعاع الشمس لان خور اسم الشمس انتهی (کیخسرو) اولو پادشاه دیمکدر تنکیم مرور ایتدی
بوراده مراد سیاوش مقتولك اوغلیدر افراسیاب پادشاه اولمشدر حکمادن فیثاغورث انك زماننده ایدی (خسرو)
ابن هرمز بن انوشروان اصلده خسرو پرویزك لقبیدر تنکیم شیخینك بو بیتندن منفهم اولور * چو خسرولك نشانی
تیز اوررلر * آدینی خسرو پرویز اوررلر * اوتوزیدی سنه پادشاه اولمشدر فخر عالمك نامهٔ دعوتی پاره پاره ایلین کردنکش
بودر (لمحرره) ایلدی قصر دولتینه ستون * نفس فخر جهانی قیصر * تا بروز قیامت کبری * اسمزاول قصره انکچون
صرصر * دوشدی آخر خسارته اما * خسرونامه در فخر بشر * بدعای رسوله مظهر اولوب * طاق ایوانی اولدی

زیر وزیر (شیرین فرهاد) شیرین ارمن ولایتنده سلطان اولان مهین بانو خاتونك قرنداشی قزیدر مهین بانو وفات ایتدکده یرینه پادشاه اولادی ذکر اولنان خسرو که مدائن شهرنده اولوردی شیرینك اوصاف حسنی کوش ایتدکده قولاقدن عاشق اولدی و بر بهانه ایله شیرینی دخی کندیندن عاشق قیلدی صکره شیرین ترك دیار ایدوب مدائن طاغلرنك برنده بر قصر بنا ایتدیروب بر ازمدت مکث ایلدی وفرهاد که شاپور نقاش ایله چینده بر استاده ملازمت ایدوب شاپور خامه ایله کاغد وحریر وامثالنده وفرهاد کوه بیکردخی تیشه ایله سنکه تصویر صنعتن اوکرنمشلردی شیرینه عاشق اولوب شیرینك قصری طاغلرنده کوهکنلك ایلدی وتمام عالمه عشق شیرین ایله آوازه صالدی خسروانی کتوردوب عشق شیرندن فارغ اول بکاعاردردیوسو یلدی فاما الزام ایده مدی بالاخره وصل شیرینی محاله تعلیق ایدوب بی ستون نام بر کوه بلندی تیشه ایله تراش امر ایلدی فرهاد دخی نیجه روزکاردر کار اولدی عاقبت دروغله شیرین وفات ایتدی دیو سمعنه ایرشدردکلرنده بی هوش اولوب تسلیم روح ایلدی شیرین فرهادك وفاتندن آکاه اولدقده اول طاغده اوزرینه بر عالی قبه بنا ایتدردی صکره خسرو شیرینه عقد نکاح ایدوب قصر مذکوردن تخته کتوردی و یرینه شاپور نقاشی پادشاه نصب ایدوب ارمن ولایتنه کوندردی تفصیل قصهٔ بی حصه شیخی نك خسرو وشیرین نام منظومنده در (فرسا) آشمش وصولمش ومتغیر اولمش فرسوده معناسنه (قوزی یه آغو قاتدیلر) معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضورنه ایکی دفعه زهر آلود بریان کتوردیلر* اولکیسی بدر غزاسندن مدینه یه عودت ایتدکده بر یهودیه بر اوغلاق بریان ایلیوب یا محمد سلامت ایله مدینه یه عودت ایدرسك سکا بو بریانی نذر ایتمشدم دیو حضورنه قودی واول بریان (یا محمد لا تأکلنی فانی مسموم) دیدی فخر عالم دخی تناول ایتمدی ایکنجیسی خیبر فتحنده بر یهودیه بر معز بریان وزهر آلود ایدوب فخر عالم صلوة مغربی ادا دنصکره حضورینه کتوروب (یا ابا القاسم هدیة اهدیتها لك) دیدی فخر عالم دخی امر ایدوب اول بریانك ذراعن کسدیلر واورتایه کتوروب حاضر اولان اصحابه صلا ایلدیلر فخر عالم و بشر بن البراء بر لقمه تناول دنصکره حق تعالی اول ذراعی انطاق ایلیوب مسموم اولدیغن خبر ویردی و بشرك اول ساعت اونی متغیر اولوب وفات ایلدی شرف المصطفی نام کتابده مسطوردر که صکره فخر عالم اول یهودیه بی قصاصا قتل وصلب ایلدی (مفخر افراد) افراد اکمل عباددر قال فی شرح التجلیات الاکبریة لله قوم من بنی آدم هم الافراد لا یعرفون ولا یعرفون قد طمس الله علی اعینهم فهم لا یبصرون قال علیه السلام (سیدهذا المقام انتم اعرف بمصالح دنیاکم) ومقام الافراد هو المقام الذی نحا الیه الانبیاء علیهم السلام (ابهر) یورك طمریدر یعنی قلبه متعلق اولان عرقدر که کسلدکده صاحبی هلاك اولور (قال علیه السلام فی مرضه الذی مات فیه هذا اوان انقطاع ابهری من الاکلة التی اکلت بخیبر) معلوم اوله که زهرك بوقدر مدتده عدم تأثیرنك حکمتی بودر که فخر عالمك تنزلی اعدل المراتب اولان روح مرتبه سنده ایدی صکره بشریت اوزرینه جاری اولان موت طاری اولدقده تأثیر ایتدی نتکیم تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر (بعدذا) خیبر وقعه سی هجرتك یدنجی سنه سنده اولمشدر پس رسول الله علیه السلام قصهٔ سمد نصکره روایت مشهوره اوزره درت سنه حیاتده اولدیلر کما قال الغزالی قدس سره فی الاحیاء واطعم علیه السلام السم فمات الذی اکله معه وعاش هو علیه السلام بعده اربع سنین انتهی ولکن صاحب محمدیه روایت مشهوره نك غیریه ذاهب اولوب (اون ایکی ییل که چون طولدی) دیدی یعنی مدینه ده اقامتدن بری پس قصهٔ سمد نصکره مدت عمرلری یدی ییله قریب اولور شمائل ترمذیده ثبت اولندیغی اوزره تفصیل مقام بودر که فخر عالمك سن شریفلرنده ومدت اقامتلرنده اوچ روایت واردر بر روایتده بشمشدنصکره مکه ده اون ومدینه ده دخی اون سنه اقامت ایتدیلر بو صورتده سن شریفلری التمش اولور وبر روایتده مکه ده اون اوچ ومدینه ده اون سنه اقامت ایتدیلر بو صورتده سن شریفلری التمش اوچ اولور و بر قولده که ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر که سن شریفلری التمش بشه بالغ اولمشدر پس بو روایت اوزره مکه ده اون اوچ ومدینه ده اون ایکی سنه اقامت لازم کلور والعلم عند الله تعالی (بعدذا) بو مقام اشکالدن خالی دکلدر زیرا ناظم قدس سره بالاده دیمشدر که (اولو بدر اللی اوچ ییل مکه منزل) (مدینه ده هم اون ییل اولدی نازل) پس اکر مرادی مدینه ده اوان ایکی سنه اقامت ایسه کلامین میانده تناقض واقع اولور واکر اول مسمومی اکلدنبری اولان مدت ایسه قبل الهجره برماده یه محمول اولمق لازم کلور اوایسه متعارف دکلدر مع هذا انقطاع ابهر حدیثنده خیبر تصریح اولنمشدر بعض کبار بیورمشلر که نبوتدنصکره شهادت کبی مرتبه یوقدر انکچون انبیا واولیادن نیجه لر وخصوصا فخر عالم شهادت ایله رحلت ایتدی زیرا مسموما وفات ایتمك شهادتدن بر نوعدر وامام حسن رضی الله عنهك فخر عالمه شبه کاملی اولمغله اولدخی جرعه نوش جام جدا اولدی ومیراثدن حظ اوفی احراز ایدوب رتبهٔ علیا بولدی بو سر نهاندن خبردار اولنلر انبیا واولیانك هر کونه ابتلاسنی کمال

بیلورلر وصورت تنزلده ترقی یه ناظر اولورلر (لمحرره) کیمسی زهر و کیمی سیف ایله * بونجه اهل کمال اولدی شهید *
کامله بو بلاد کل نقصان * بلکه اولدور سبب فیض مزید (عمر من) ای بنم عمرم یعنی عمر کبی محبوبم نکیم
روحم دیرلر روح کبی سوکلم معناسنه قال فی بحر العلوم عند قوله تعالی (فارسلنا الیها روحنا) یزید جبریل سمی
روحا لان الدین یحیی به وبوحیه او حملا علی المجاز بحذفه و تقریبا کقولك انت روحی لمن تحبه انتهی (بلشدك اولیمزسن
یاد) یعنی دنیایله اولقدر آشنا اولدك که بردخی یاد و بیکانه اوله جق حالك قالمدی پس لازم اولان دنیا ومافیها و جمیع
ماسوی و بلکه نفس وجوددن دخی ال چکوب حقه قربت واتصال بولمقدر قال تعالی (وتبتل الیه تبتیلا) وقال
تعالی (الینا ترجعون) والرجوع نوعان رجوع قهری وهو رجوع العوام الباقیة نفوسهم ورجوع لطفی وهو رجوع
الخواص الفانیة نفوسهم ولیس فی الرجوع الاضطراری الا الترح کانه لیس فی الرجوع الاختیاری الا الفرح فعلی
العاقل ان ینقطع عن الخلق و یتصل بالحق ولا یکون مطمح نظره الا ما ینبغی المطموح الیه والاستشراف علیه (یاد)
بوراده یاد اکق معناسنه درذکر کبی یعنی عاقبت سالك راه آخرت اولوب بی زاد وتوشه اولدیغك صورتده کریان
وسوزان اوله جغك هیچ خاطره کتورر میسن (اجل) هو الزمان الذی علم الله انه یموت فیه (سکاسندن یقیندر اول)
زیاده قرب اجلی بیاندر کما یقال کل آت قریب (همزاد) بله طوغمش یعنی ایکز ماقبلنی تأکیددر وبوندن مراد اجل
ورزق و سعادت وشقاوت دخی زحم مادر و بلکه بطن ام الکتابده تقدیر وتعیین اولنوب مولودك بو معانی
حاصل اولدیغی حالده دنیایه کلدیکن بیاندر (جلاد) یقال جلده یجلده ضربه بالسوط کما فی القاموس قال صاحب
الکشاف الجلد ضرب الجلد یقال جلده کقولك ظهره و بطنه ورأسه انتهی * صکره قتالده یعنی قتله مباشر اولان
کیمسه ده استعمال اولندی زیرا ارباب سیاست واهل عرف تعزیر وحده مستحق اولان مجرملری جلاد النه و یرلر
وکاه اولور علی حسب المصلحة قتل ایچون فرمان ایدرلر (ویسی) وهمی اولماسه اکر غمزه خون ریز کدن * بو یله قان
دوکمکه بو یمی اورردی جلاد (صیاد) آوجی بو کلامده اجلی صیاده وانسانی صیده تشبیه واردر (قفص) بالاده بیان
وتفصیل اولنمشدر بوراده مراد جسد انسانی در (سعدی) خبرداری از استخوان قفس * که جان تو مرغست نامش
نفس * یعنی سنك مرغ جانکه استخواندن قفس دوزب اول قفسده انی زندانده محبوس کبی حبس ایلدی (زبانی)
وزبانیه زبنی نك و یاز بنیه نك جمعیدر شدت وعنفله دفع ایدیجی معناسنه قال تعالی (علیها ملائکة غلاظ شداد) عذاب
ملکلرینه اهل جهنمی شدت وعنفله ناره دفع ایتدکلری ایچون زبانیه دیرلر پس زبانیه اهل جهنم اوزرینه موکل اولان
ملکلردر (وما جعلنا اصحاب النار الا ملائکة) ورئیسلرینك عددلری اون طقوزدر قال تعالی (علیها تسعة عشره) بوراده
زبانیه ایله مراد مطلقا ملکلردر که شهر وجودك دربانی یعنی قپوجیسی وحارس وحافظیدر زیرا هر وجوده اوزرینه
نیجه ملك موکلدر وجائزدر که بوراده زبانیه ایله مراد حواس ظاهره و باطنه وسائر قوای مختلفه اوله (بودرده) یعنی
اجل وموت دردنه (نبی مرسل ولی زهاد) نبوت رسالتدن وولایت ایکیسندن وزهادت جمله سندن اعمدر زیرا زهد
ترك دنیا و بلکه ترك ماسوادر و بو معنانك غایتی ولایتدر که عبد نفسندن فنا بولوب حقله قیامیدر و بو معنانك
مآلی نبوتدر که حقدن اخبار درو بعض مخبر مرسل اولور کتب الهیه اصحابی کبی قال تعالی فی حق ابراهیم
علیه السلام (انه کان صدیقا نبیا) بو ترتیبده فائده بودر که صدیق اولمق نبوتی مستلزم دکلدر ولکن نبوتك صدیقیت
شرطندندر وتقدیم الرسالة فی قوله (وکان رسولا نبیا) فی حق موسی علیه السلام لاجل الفواصل کما لا یخفی
(چو بو قدر کنبده نیاد) کنبد قبه در بوراده مراد افلاك مقببه در بنیاد تمامدر اساس کبی یعنی بو عالمدن سفر ایدوب
ذکر اولنان ایکی عالمك بنده قرار ایتملودرز یرا بو چرخك تملی بو قدر یعنی البته عالم کون وفساد بوز یلوب ایچنده اولنلره
بالضروره سفر واقع اولور برقبه نك که اساسی اولمیه انسان انی نیجه مسکن و یوردایدینور هیهات (بوزار نقشی که
یازمشدر) مراد اوح عالمده کلك قدرت ایله نکاریده اولان آثاردر (بیقر کوشکی که دوزمشدر) مراد افلاکدر
(شو بیدافلر کدیزه مشدر کیر و بر دیر زراد) بیدق شطرنج پیاده سیدر نرد مشهور اویوندر کدزارله اوینانور طاوله کبی
زرادلا عبی وانده ماهر اولان کیمسنه در تفصیلی بالاده مرور ایتمشدر بو راده بیدافلرله مراد انسان وسائر
موجوداتدر که نطع وجود اوزرینه بیداق کبی دیزلمشدر پس بو کلام تمثیل اوزرینه واردر یعنی زاد نطع مفروش
اوزرینه دیزدیکی بیادقی عمل غایتن بولدقده دیو شرب درکیسه قیلدیغی کبی الله تعالی دخی بو اشکال وصوری
مدتی آخر اولدقده ظهوردن بطونه نقل ایدر واندن اثر قومز و بو مقوله تمثیلك اضافتی بیلین کثیف الطبع کیمسه
ناظمك کلامنده غبار وار صانور غبار ایسه فی الحقیقة جاهلك چشم ادراکنده در (ندرکندی نقوشی نه)
نه حرف استفهامدر یعنی چونکه دنیا بر لوح خیالدر انك کندی ونقوشی نه اوله جقدر پس چشم باطنی کشاد اولان بو یله

فانی به باقز ونقشنه دلبند اولوب اصلا کاقز (نون صاد) نص دیمکدر تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر بوراده مراد امر الهی وحکم یزدانیدر وجائزدر که بعض کلمه ایله اکتفا قبیلندن اوله یعنی اکر نصیحت طوتمز ایسك شول بوقشه کیدن کبی سندخی صکره زحمت چکرسن وراحت بولمزسن سعدی (بیت) بکوی آنچه دانی سخن سود مند * وکر هیچ کس را نیاید پسند * که فردا پشیمان برآرد خروش * که اوخ چرا حق نکردم بکوش (الهی) شهپر اقبال آچوب چون زمرهٔ قدوسیان * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * بلبل آسا طوتیوب باغ فناده آشیان * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * نوش ایدوب جام قضادن عاقبت زهر اجل * قان کبی جان جرعه سن صاچدی چکوب جسمندن ال * بو چندن دعوت ایتدی چونکه حق عزوجل * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * اول ایکی شهزاده نك قانینه قصد ایدوب یزید * بیرنی زهر و برینی ذبحله ایتدی شهید * خلقه ماتم انلره روز وفاتی اولدی عید * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * کربلاده برینك بغرینی قان ایتدی بو دُرد * روی وردینی مدینه ده برینك قیلدی زرد * روز عاشورا چکوب بلبل کبی صد آه سرد * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین قانی آدم قانی حوا قانی ادریس وانوش * کاسهٔ زهر موتی ایتدیلر هب جمله نوش * کور نیجه فخر جهان بلماری اولدی خموش * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * کوزله آینهٔ فانیده پرذره صفا * یوقدرر اوراق دهر ایچره خط مهر ووفا * چون طوقندی بلبل جان ودله خار جفا * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * استخواندن حق تعالی دوزدی براوز که قفس * قالدی انده حبس اولوب برنیجه دم مرغ نفس * اولمشیکن اهل درد ومحنته فریادرس * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * اوحدر عالمکه انده نقش اولوب بونجه صور * کیمی نقاشی کوزلر کیمی نقشی سور * ماسوادن کوز یومیوب آخر اول ایکی نامور * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین * کرطوترسك حقیا جان ودل ایله نون وصاد * کوزله تسلیم ورضایی ایتمه تقدیره عناد * کور نوجهیله ایدوب فرمان حقه انقیاد * حقه پرواز ایلدی جان حسن جان حسین *

فصل فی العشرة المبشرة رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

چون ایشتدك بو اخباری تمامت — پس ایثار ایدم آثاری تمامت
وارایدی اون صحابه ادی مشهور — مبشر لردی جنت برله منشور
رسول الله مکر برکون دیمشدی — بو لاره او چمنی مشتوله مشدی
ابو بکر وعمر عثمان علی دی — مقربلردی بونلردرت ولی دی
بشنجیسنك ادی طلحه ایدی — ایشی خیرایدی یونی صلحه ایدی
زبیرایدی هم التنجینك ادی — قو عمرنده اتحادی فسادی
یدنجیسنك ادی عبد الرحمن — ایچی طو پطلو ایدی علم وایمان
سکزنجی قیلان دینینی اباد — که سعد بن ابی وقاص ایدی آد
طقوز نجینك ادی سعید بن زید — سعادتله ایدو بدی دولتی صید
اونجیسنه آد ابو عبیده — که والیدی موالیدی عبیده

اعلم ان التخصیص بالعدد لا ینفی الزائد وقد ورد فی کثیر انه من اهل الجنة مثل الحسن والحسین وازواج النبی صلی الله علیه وسلم وغیرهم رضی الله تعالی عنهم وجعل الجنة مأواهم (قال علیه السلام ابو بکر فی الجنة وعمر فی الجنة وعثمان فی الجنة وعلی فی الجنة وطلحة فی الجنة والزبیر فی الجنة وعبد الرحمن بن عوف فی الجنة وسعد بن ابی وقاص فی الجنة وسعید بن زید فی الجنة وابو عبیدة بن الجراح فی الجنة والحدیث ان فاطمة سیدة نساء اهل الجنة وان الحسن والحسین سیدا شباب اهل الجنة (تمامت) مصدر در بتون ودرست معناسنه یقال تم تماما وتمامة کما فی القاموس (ایثار) بذل وجود معناسنه (آثار) اثرك جمعیدر بوراده مراد خبر در یعنی فهم اولان اثار واخباری بذل ایدم وهر بابدن مناسب سوزسو یلیم (مبشر) اسم مفعولدر مژده لنمش معناسنه (منشور) بوراده مشهور معناسنه درنشر اصلده طیك خلافیدر یعنی برنسنه یی یایمق وآچمق واظهار ایتمك معناسنه (طلحه) قال فی القاموس سمی النبی علیه السلام طلحة بن عبید الله یوم احد طلحة الخیر ویوم غزوة ذات العشیرة طلحة الفیاض ویوم حنین طلحة الجود * قال فی الاسرار ان لم یعلم اذکر هو ای السقط ام انثی سمی باسم یصلح لهما بان یکون مؤنث اللفظ دون المعنی کحمزة وطلحة کما فی عین العلم (زبیر) بضم الزای وفتح الباء ابن العوام بتشدید الواو زوج اسماء بنت ابی بکر الصدیق وکانت اسماء اکبر من عائشة بعشر سنین رضی الله عنهم (عبد الرحمن) بن عوف الزهری القرشی اسلم قدیما علی ید ابی بکر وهاجر الهجرتین وشهد

المشاهد كلها مع النبي عليه السلام وثبت يوم احد وجرح فيه وصلى النبي عليه السلام خلفه في غزوة تبوك ركعة واتم ما فاته مات سنة اثنتين وثلاثين وله اثنتان وسبعون سنة كان من اغنياء الاصحاب تصدق في حياته باربعين الف دينار وحمل على خمسمائة فرس وعلى خمسمائة ناقة في سبيل الله قال في القاموس العوف نبات طيب الرائحة وبه سموا (سعد بن ابي وقاص) قال في القاموس ابو اسحق سعد بن ابي وقاص مالك بن وهيب احد العشرة يقال وقص عنقه كوعد كسر هافو قصت لازم ومتعد (صيد) شكار ايتمك (ولى) حاكم (موالى) مولانك جمعيدر عبد معناسنده بعض نسخده موايد دوشمشدر بوصورتده مولودك جمعيدر (عبيد) عبدك جمعيدر (الهى) مژده دراربابعشقه جنت ديدارله * مژده دراصحاب شوقه صحبت دلدارله * جنت ديدارى بولمقدر مرادعاشقان * نيلسون ايدوب قناعت برقورى ديوارله * شولكه بولدى عالم قدسه پرآچوب اوچمغى * آشيان لامكانه ايردى عشق يارله * البلرندن چشمهٔ كوثر اقتدى مصطفى * جنت ماجلندر بيلدردى چوق اسرارله * اولمدن اول نيجه اصحابه جنت وعدايدوب * وعدنى قيلدى معجزنكتهٔ اخبارله * حقياجان كوزلرين بيناقيلورسك عشقله * اون سكزبيك عالمى سيرايلدك انوارله *

فصل في بيت الخلافة

ايشت كيمكدر بيت الخلافت ‖ عليدن صوك كيمه اولدى اضافت
رسول الله مكر عباسه بركون ‖ بيوردى مشتاقدر رايله دوكون
كيم الله تعالى اشبو دينى ‖ بنمله فتح ايدو بدر بيل يقينى
ولى ذريتكله ختم ايد يسر ‖ قيامت كونلرينه دك كيد يسر
انكچوندر مصرده آل عباس ‖ اوتورمشدر قصرده آل عباس
بولر كيمى ايدرسه انده سلطان ‖ آنكدر قبض وبسط وملك اوطان
دخى دنياده هر كيم طوتدى ايوان ‖ بولارك دستورله ايتدى ديوان

معلوم اوله كه خلافت امامتدن وامامت دخى سلطنتدن اخصدر زيرا خليفه اودركه طريقتى وحكومتى طريقت نبى عليه السلام وانك حكومتى اوزرينه اوله خلافت خلفاء اربعه وحسنين وعمر بن عبد العزيز كبى كه بونلرك خلافتنه خلافت كامله ديلور ماعداسنك خلافتى خلافت ناقصه درو امامت قريشه مخصوصدر زيرا الائمة من قريش وارد اولمشدر بوعصرده شريف مكه دن غيرى قريشدن معروف امام يوقدر اولدخى آل عثمانك نصبيله درانكچون حكومتى خصوص اوزره در پس حقيقتده اكادخى امام ديلمز زيرا حل وعقد انده دكلدر (عليدن صوك كيمه اولدى اضافت) بوراده اضافت ايله مراد خلافتك اتصالى وخلفك تبعيتى ديمكدر معلوم اوله كه حضرت على رضى الله عنه بنى هاشمدن اولان خلفانك اوليدر زيرا ابو بكر وعمر وعثمان قريشيدر هاشمى دكلدر وحضرت عليدن نصكره التى آى قدر امام حسن خليفهٔ حق وامام عدل اولمشدر نتكيم تفصيلى مرور ايلدى امام حسندن نصكره معاويه يه اول الملوك ديناور نتكيم امام سيوطى تصريح ايتمشدر وبنى اميه دن اون درت نفر والى كاوب طقسان طقوزسنه حكومت ايتمشلردر آخر ملوك بنى اميه اولان مروان كونده خراساندن ابو مسلم خروج ايدوب دم حسين رضى الله عنه ايچون خلق اولاد عباسه بيعتدعوت ايلدى وعاقبت امر بنى تنفيذ ايدوب بنى اميه يه تابع اولنلرى قتل ايلدى ومروانك باشنى كسوب بنى عباسدن سفاح خليفه يه كوندردى عبد الله سفاح خلفاء عباسيه نك اوليدركه هجرتك يوزاو توزبرنده ويا ايكيسنده سريرخلافته جلوس ايتمشدر وآخرى مستعصم بالله خليفه در مجموعى اوتوز يدى نفردر ومدت خلافتلرى بشيوزيكرمى اوچ سنه در (نصير طوسى) سال هجرت ششصد و پنجاه وشش روز پنجشنبه چهارم از صفر * شد خليفه بيش تخت پادشاه * دولت عباسيان آمد بسر (قيامت كونلرينه دك كيد يسر) معلوم اوكه اكرچه بغداذده خلفاء عباسيه يه انقراض كلمشدر نتكيم بيان اولندى وحالا كه خادم الحرمين الشريفين آل عثماندر وليكن مغربده واطراف عالمده بنى عباسدن قيامتدك طوائف ملوك اولق بعيدد كلدر مع هذا نعيم بن حماد كتاب الفتنده ايراد ايدركه يملك بنوا العباس حتى ييأس الناس من الخير ثم يستصعب امرهم في سنة خمس وتسعين ويكون في الناس شر طويل ثم يزول ملكهم في سنة سبع او تسع وتسعين ويقوم المهدى في سنة مائتين ذكره الامام السيوطى في رسالة الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف بوندن منفهم اولور كه بنى عباسك دولتى مهدى يه متصل اولور آل عثمان كبى وليكن انلر هر عصرده حكومت عامه اهلى اولق لازم كلمز پس بو معنى آل عثمانك دولتى آخر الدول اولمغى منافى دكلدر فافهم جدا ودمشلردركه مهدينك خروجنده بنى عباسدن نيجه لرانك

تحت رایه سنده موجود اولوب معاونت ایتسه لر کرکدر (جاءنا المهدی من عترة النبی علیه السلام من ولد فاطمة قیل من ولد الحسین وقیل من ولد الحسن وقیل من ولد عمه علیه السلام العباس فعن ابن عباس ان امه ام الفضل مرت به علیه السلام فقال انك حامل بغلام فاذا ولدته فأتینی به قالت فلما ولدته اتیته به فاذن علیه السلام فی اذنه الیمنی واقام فی الیسری والباه ای اسقاه اللبا من ریقه وسماه عبد الله وقال اذهبی بابی الخلفاء فاخبرت العباس فاتاه فذکر له فقال علیه السلام هو ما اخبرتك هذا ابو الخلفاء حتی یکون منهم السفاح حتی یکون منهم المهدی ای الخلیفة وهو ابو الرشید بدلیل قوله حتی یکون منهم من یصلی بعیسی ابن مریم ای وهو المهدی الذی یأتی آخر الزمان اسمه محمد بن عبد الله وروی ابو نعیم بسند ضعیف انه علیه السلام خرج فتلقاه عمه العباس رضی الله عنه قال علیه السلام الا ابشرك یا ابا الفضل قال بلی یا رسول الله قال ان الله فتح بی هذا الامر وبذریتك یختمه وفی روایة ویختمه بولدك کذا فی انسان العیون فی الجلد الاول وقال ابن عباس رضی الله تعالی عنه نزلت هذه الآیة فینا وفی بنی امیة ای (فظلت اعناقهم لها خاضعین) فی اوائل الشعراء قال ستکون لنا علیهم الدولة فتذل لها اعناقهم بعد صعوبة وتهون بعد عزة کذا فی کشف الاسرار قال بعض الائمة اعناق کافة الناس خاضعة ابدا الامام من ائمة بنی العباس الی قیام الساعة کما قال علیه السلام للعباس بن عبد المطلب ینزل عیسی ابن مریم ویؤم به بعض اولادك فی الصلوة کذا فی الاسئلة المفحمة فی الاجوبة المفحمة عند تفسیر الآیة المذکورة (انکچوندر مصرده آل عباس) معلوم اوله که ناظم قدس سره قرن تاسعده کلمشدر واول وقتده مصرده دولت چراکسه طائفه سی النده ایدی خواقین عثمانیه دن سیف الله المسلول سلطان سلیم اول طغوز یور یکرمی اوچده مصر قاهره یی فتح ایلیوب سلطانی اولان تومن بایی اله کتوروب باب زویله ده صلب ایلدی وکندی طرفندن خیر بکی مصره والی نصب ایلدی الی هذه الآن مصر عثمانیان النده در ناظمك کلامندن منفهم اولور که اول وقتده مصرده حل وعقد فی الحقیقه آل عباس النده ایدی ولکن مراد ایتدکلرینه مصری ضبط ایتدیرلردی وچراکسه طائفه سی دخی انلرك منصو بلرندن ایدی وحالا مصرده آل عباسدن اثر تاپیدادر اکرچه که موجود دردیرلر والله اعلم صکره قطبی تاریخنده مصادفه اولندیکه هلاکو بغداد اوزرینه مستولی اولدقده آل عباسدن برقاچ کیمسه لر خلاص اولوب مصره داخل اولدقلرنده ملوك مصر انلری خوش کوروب معاشه متعلق اوازمن کوردیلر وجلوس اقتضا ایتسه تبرکا انلردن اذن الورلردی واطرافده اولان ملوك دخی وقت جلوسده هد ایاکوندروب استیذان ایدرلردی اکرچه که حل وعقد انلرك اللرنده دکل ایدی خواقین عثمانیه دن سلطان سلیم اول مصری فتح ایتدکده انلردن برینی استصحاب ایدوب استانبوله کوتوردیلر وبو استیذان قضیه سی فاتح سلطان محمد کونده مهجور اولدی ومصرده آل عباس بعد زمان منقرض اولدی قال الامام السیوطی فی کتاب الوسائل الی معرفة الاوائل اول من ملك مصر قبل الطوفان فقراوس بن مصر بن براکیل بن زرائل بن عربان بن آدم علیه السلام وصل فی نیف وسبعین رجلا لما بغی بعض بنی آدم علی بعض فطلب موضعا ینقطع فیه فلما نزل علی النیل اقام هو ومن معه علیه وبنوا الابنیة قالوا هذا بلد زرع فبناه وسماه باسم ابیه تبرکا به ذکر ذلك ابراهیم ابن القاسم الکاتب فی مختصر العجائب (اوتورمشدر قصرده) یعنی حکومت تختنده وجائزدر که اول وقتده تخت یوسف کوشکی اوله (بولار) یعنی آل عباس (انده) یعنی مصرده (قبض وبسط) بوراده عقد وحل مراددر (اوطان) وطنك جمعیدر منزل اقامت معناسنه (ایوان) مثل دیوان یعنی مجلس سلطان وخیمهٔ شاه دیوانك تفصیلی مرور ایتمشدر (بعدذا) دنیاده صاحب دیوان اولانلر یعنی سلاطین وملوکك حکومتلری آل عباسك اذیله اولمق اوائل زمانه نسبت ایله در بو اعصاره کوره دکلدر کما لا یخفی معلوم اوله که ناظم قدس سره نك فنون شتاده وخصوصا معارف الهیه ده ید طولاسی واردر تکیم عربی وترکی آثاری شاهددر پس اکر بیت الخلافة واکر غیری فصولده ثبت ایتدیکی معانی یقینندن صادر اولمشدر پس بعض مواضعه محل جرحدردین مرحومك رتبه سنه جهلندندر (الهی) درویش اولدر عالم معنیده شاهنشاه اوله * صورت رحمت جهانه سایهٔ الله اوله * عشقله یوسف کبی اول دوشه چاه غمه * صکره مصر وصلت مولاده عالی جاه اوله * تا ابد دیوان حقده ایلسه نوله قیام * قنغی قول روزازلده مقبل درکاه اوله * دولت الفقر فخری بدن نشان ویرن کشی * این ادهم واربر سلطان دل آکاه اوله * اویمیان سلطان عشقه ایرمیوب سر منزله * اشبو کون قوللق بولانده سالك کمراه اوله * عشقله اشبو وجود افلیمنه سلطان اولان * تاقیامت حق دیوانی انك هرکاه اوله *

* فصل فی اصحاب الصفة رضوان الله تعالی علیهم اجمعین *

آیشت کیملردر اصحاب صفه	صفاتی صافیلر ارباب صفه

ایدوبد رصاحب الکشاف حکایت
مصحح نقل ایله ایدوب روایت

که واریدی مهاجر درتیوز اصحاب
یذ بیوز دردیدیلر بعض ارباب

که فقر وفاقه یی سومشلریدی
رواقی طاقه یی صاومشلریدی

بکلی ایشلریدی طاعة الله
قو جنبشلریدی طاعة الله

هیچ ایتمزلر ایدی کسب تجارت
نه بیع ونه شرا اجرت اجارت

اواورلردی مدینه ده مجاور
چیقوب اولمزلریدی هیچ مسافر

نه واریدی اقارب نه مساکن
مساکین دی اواوب مسجدده ساکن

کیجه لرده اوقورلاریدی قرآن
ایدوب قرآن یولینه جانی قربان

غزالر اولیجق بیله کیدرلر
غزابی هم کیرو الله ایدرلر

مکر بوکون رسول الله کوررکیم
قو اصحاب صفه واری هرکیم

اوتور مشلر مقام صبر ایچنده
اکرچه فقر اندر فقر ایچنده

اکرچه زحمتیله هب رمیده
کوکللاری ولیکن آرمیده

ندا ایتدیکه یا اصحاب صفه
کیم اولسون مشتاق ارباب صفه

که قنغی کیمه لر کیم امتمدن
بو حالده اوله هرکیم امتمدن

اکر راضی اولو راسه حالنه اول
بنمله جنت ایچره صالنه اول

بنم اوچقده یولداشم اوله اول
بنمله انده قو لداشم اوله اول

کل امدی اعتبار ایت اشبو حاله
بو حالی المه غل سن اش محاله

نولیدی بن جهانه کلمیدم
چو کلدم باری انسان اولمیدم

چون اولدم عشقه محجور اولمیدم
چون اولدم باری مهجور اولمیدم

چو هجران ایره اولم کور میادم
چو کوردم قبر ایچینه کیرمیادم

چو کیردم قبره هیچ نشر اولمیادم
چو چیقم باری هیچ حشر اولمیادم

چو حشر اولم معاتب اولمیادم
چون اواورسم معاقب اولمیادم

چون اولم باری مردود اولمسه دم
جهنمده مطرود اولمسه دم

که زیرا انده وارن قالدی محجوب
محب اولان اولو رمحبوبه محجوب

الهی بن قو لوکی بی حجاب ایت
رسولك قاپوسنده فتح باب ایت

بکا تا شمدی یه دك قیلدك احسان
مؤبد قیل که سنسن رب محسان

که تا تو فیقك اوله باکه یولداش
که منزل کی اوزاق بن پایه یولداش

دیلرون بی نهایت یوله کیدم
اومرون سندن ارشاد اوله کیدم

معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره یه هجرت ایتدکده مسجد شریفی بنا ایلیوب اوکنده فقرا ومساکینه مسکن اولمق ایچون برسایبان قوردیکه انك نامنه صفه واصحابنه اهل صفه دینلوردی ومذکور اهل صفه یی هراخشام اصحابنه تفریق ایدوب کندیلردخی انلردن برطائفه یی سعادتخانه لرینه کوتورب اطعام ایدرلردی نتکیم تفصیل حال سورهٔ بقره ده (للفقراء الذین احصروا فی سبیل الله) آیه شریفه سی تفسیرنده بیان اولنمشدر وبوامتك اهل تجردی ذکر اولنان طائفهٔ جلیله یه الحاق اولنمشدر تجرددخی ایکی قسمدر بری ظاهرا وباطنا وبری یالکز باطنا تجرددر ❁ اولکیسی اقوادرزیرا اهل صفه حالنده هر وجهله موافقدر تفصیلی روایح نام رساله مزده مبیندر (صفاتی صافیلر) یعنی نفسی اوصاف ذمیمه دن پاك وصاف ایدوب قلبی اخلاق حمیده ایله تحلیه قیلمشلر (مصحح نقل) اسم مفعول صیغه سی اوزره در مقصود ذکر اولنان نقلده علت جرح اولمدیغن بیاندر (بعض ارباب) بعض سادات اهل علم وعرفان ویابعض ارباب نقل وبیان (فقر وفاقه) فقر واحتیاج معناسنه (رواقی طاقه یی صاومشلریدی) رواق کتاب وغراب وزننده کافی القاموس اوکی آچق اولان چارطاق وسرای عالی واواوکنك اورتوسی سقف مقدم البیت معناسنه ولیکن نعمة الله لغتنده راء مفتوحه بابنده درج اولنمشدر (طاقه) طاق قپوکری ومصندره وچارطاق آخرنده اولان هاء عربیدن عجمی یه نقلك علامتیدر ونعمة الله لغتنده طاقه بنجه دردیمش یعنی فقر وفاقه یی سومشلر ویوجه سر ایلری وکرلری باشدن صاومشلردی انکچون ذکر اولنان سایبان مسجدده نشین

ونانپارهٔ جوین ایله قناعت کزین ایدیلر (لمحرره) فقر وفنادر رکاری درویشك * عشق حقدر جمله واری درویشك *
نیلردرویش اولان بوجه سرایی * کوشهٔ کلخندرداری درویشك * اغیاراولوب خلق جهان درویشه * بوقدرحقدن
غیری باری درویشك * ماسوادن اولوب مجرد پاك * قالماشدراصلایاری درویشك * مرآتنده هرکزکورنمزسوا *
صاف ایلدی قلبن باری درویشك * عشقله بولانق آقارسیل کبی * اولدی امادلی آری درویشك * عشقك عباسنی
قبایه ویرمز * بوقدررعبادن عاری درویشك * تاج دولت کیمدکسه باشکه * قیوسنده قول اول باری درویشك *
ذکرحقه ایتسه حقیاآغاز * بلبلی اکلدرزاری درویشك (بکلی) کلیت ایله دیمکدر (جنبش) حرکت (تجارت) عمل
التاجر وهوالذی یبیع ویشتری (نه بیع ونه شرا اجرت اجارت) البیع فروختن یعنی صاتمق والشرأ خریدن یعنی آلمق
اجرت ضمله کراوبدل (اجاره) منفعت بونك کبی کلمه لرك تاری عربیده قصه یازیلوروا کاتاء مربوطه دیرلراماعجم
اوزن یازار واکا تاء مطوله دیرلر پس بوراده اجارت لفظی وزن ایچون عجم استعمالی اوزره وارددر (قال الحافظ)
زبامدادبدست دکر برآمدهٔ * وظیفهٔ می نوشین مکرزیادت رفت (اقارب) اقربك جمعیدر عقارب وعقرب کبی خصم
وقوم معنا سنه (مساکن) مسکنك جمعیدر محل سکون معنا سنه (مساکین) مسکینك جمعیدر فقیر معنا سنه
ولیکن فقیرله مسکین میانده فرق واردربالاده بیان اولنمشدر (اکرچه فقراندرفقرایچنده) فقرایچنده فقردیمکدر
اندرظرفیت افاده ایدرفی کبی مقصودزیاده فقرله متصف ایکن جزع ایتیوب حالارینه خرسندوصابروحقدن راضی
وشاکراولدقلرین بیاندربوبابك اطائفندندر که اشرف اوغلنك * خوشدربکاسندن کلن * یاتازه کل یاخودد کن *
دیدیکی کلامی حقنده مرجع طریقتمزشیخ افتاده قدس سره بیور هذاکلام حسن ولکنه غافل عنه فانه اشارة
الی التسلیم الکلی فلوکلف ذلك القائل بالجوع یوماوثلاثة ایام لم یتحمل ولم یذکرهذا القول فی ذلك الوقت انتهی ذکره
تلمیذه حضرة الشیخ هدایی قدس سره فی الواقعات (رمیده) اورکمش (آرمیده) دکلمش وراحت اولمش (کیم)
اولکیسی رابطه وایکنجیسی استفهامدر پس تکرارلازم کلمز (اش محال) اش لفظی ای شیئدن مخففدر محال میمك
ضمیله مایمتنع وجوده فی الخارج معنا سنه یعنی سن اصحاب صفه نك حالنی ای شیء هذا المحال دیوب محاله حمل ایتمه
واولمزنسنه دردیمه بلکه واقعه مطابق وبی شبهه واقع بیل واکا کوره جهد ایدوب اول طائفهٔ علیه یه التحاقه
مسارعت قیل (لمحرره) قلبکی کرد کدردن صاف ایت * قیل نظرعبرت ایله انصافی ایت * وارمیدربویله نکوخرسنده *
بوغیسه بول انی یاهوسنده * نیجه بردامن دعوایه باپش * قوری دعوی ایله بزمی بوایش * اهل صفه سکایتزعبرت *
یوری وارسندخی ایله غیرت (نولیدی بن جهانه کلمیدم) معلوم اوله که ناظم قدس سره اصحاب صفه نك صفات
غریبه وخصال عجیبه سن بیان ایتدکده کندی حالنی استقصار ایلدی واشتدادکارقتنده سنن صالحین اوزرینه
جاری اولدی نتکیم حضرت مریم رضی الله عنها لسان ملائکه دن عیسی علیه السلام حقنده مژده بولمش ایکن بیله
ینه (یالیتنی مت قبل هذا وکنت نسیامنسیا) بیوردی وحضرت عمررضی الله عنه برکون صعوبت حالی مطالعه
ایدوب النه برصمان پاره سی آلوب نولیدی شوصمان پاره سی اولیدم برمعتبرنسنه اولمیدم دیدی وحضرت بلال
حبشی رضی الله عنه دخی ایت بلالالم تلده امه دیدی وحضرت هدایی قدس سره دخی بوکلام منقولدرنتکیم
بیورر * اقول تارة یارب زدنی * واخری ایت امی لم تلدنی (لمحرره) کارای دل اولقدردشواردر * دیده دن قان کلسه
یبری واردر * اولمیدم کاش مادرزادبن * بولمیدم دهرایچنده آدبن * کورمیدم عالم هجران یوزین * دوشمیدم
بویلایه اکسوزن * چاره سی یوق بیلمیلم نیلیم * واریسه سویلك نه چاره ایلیم * اولمشم آیینه وش خاطرشکست *
غم الندن قالمشم چون خاك پست * معشر الاصحاب قولوا فی النجات * خلصونامن بلاء الکائنات (محجور) ممنوع
معناسنه یقال حجره القاضی اذامنعه من التصرف فی ماله یعنی چونکه انسان اولدم باری بلای عشقله مبتلی اولوب
بویله ممنوع ومحصور اولمیدم زیرابارعشقه تحملده صعوبت واروعاشقك حالی قتی دشوارد رنتکیم یونس
امره قدس سره بیورر * طوزاغه دوشن کولمزعاشق هیچ راحت اولمز * سویلرم دلم بیلمزبرعجب ایله کلدم * نه حالده یم
نه بیلم طوزاقده یم نه کلم * برغریبجه بلبل اوتمکه کلدم * مرویدرکه حضرت موسی علیه السلام طوره کیدرکن بولده
برعابدراست کلدیکه مناجات ایلیوب حقدن ذره قدر محبت استردی حضرت موسی دخی مذکورعابدك فیض
مرادیچون خدادن درخواست قیلدی طوردن عودتنده کوردیکه اول کسنه دهان بازودیده برآسمان اولوب
مبهوت قالمش وبرحاله ملاقی اولمش که حیرت فزای عالمیان وعبرتنمای آدمیاندر پس برذره عشق ومحبت اثری
بواولیجق اول آفتابه دوش واوجامدن مست ومدهوش اولنلرك حالی نه اولمق کرکدر (لمحرره) بربلای نهانی اولدی
بوعشق * آدمك دردجانی اولدی بوعشق * ذره سن سویلمکه بوقدرتات * قوقپانسون آچلمسون بوباب * بیلور

زاهد اولان بودردی * که انك صافی ریادر وردی * کیمسه بلمز ندر غمك باری * دیدیم رمثال بن باری * کوه قافی شوکیم
ایده بردوش * اولدی بار عشقه ذره جه دوش * اون سکز بیك جهان غمی ای جان * دیمه کیم بو یمه الام آسان *
حقی وارایسه بونشوه سرده * سویله حال دردی بی درده (مهجور) متروك ومنقطع یعنی وصلتدن دور سؤال
اولنورسه که محرم عشق اولان دل حریم وصلتدن نیجه دور اولور جواب بودر که عشق عالم صفاتك اثریدر وصفات
ذاتك برزخیدر پس بو برزخدن خلاص اولوب منزل فناء کلی ووصل الی یه دك چوق میدان واردر الحاصل
عاشقك وصالی تام دکلدر زیرا سری برزخ صفاتده در اما اهل فنانك یعنی محبوبیت مقامنده واصل اولانلرك سری عالم
ذاتده در و بو یولده منزله برقدم قالسه دخی ینه فرقتدن امن بولمز تنکیم جنته قدم بصمد قجه خارجنده مکر
خدادن کیمسه امان بولمز فافهم جدا و بو مقامه متعلق بالاده نیجه تفصیل مرور ایتمشدر فارجع * قال فی التأویلات
النجمیة عند قوله تعالی فی سورة مریم (و یوم اموت) یشیر الی ان عیسی المعنی المتولد من نفخ الحق فی القلب قابل
الموت بسبب غلبات صفات النفس والمعاملات المنتجة منها لئلا یغتر الواصل بانه اذا حی بحیوة الله لا یموت المعنی الذی
فی قلبه وقال فی موضع آخر النفس وان تبدلت صفاتها الامارة الی المطمئنة لا یؤمن مکرها وتبدلها من المطمئنة
الی الامارة کما کان حال بلعام و برصیصا (چو هجران ایده اولم کور میادم) زیرا هجرانله بقا هجرانله فنادن آساندر
وکذلك موتله هجران قبره دخولله هجراندن اسهلدر زیرا ثانیده عذاب وسؤال واردر (نشر) النشر احیاء المیت
کالنشور والانشار والحشر الجمع روی عن الفضیل بن عیاض رحمه الله انه قال انی لاغبط ملکا مقربا ولا نبیا مرسلا
ولا عبدا صالحا الیس هؤلاء یعاینون القیامة واهوالها وانما اغبط من لم یخلق لانه لا یری اهوال القیامة وشدائدها
(معاتب) العتاب اظهار الغضب علی احد لشیء مع بقاء المحبة بالترك والعقاب کالعذاب والایجاع الشدید (که زیرا
اندہ واران قالدی محجوب) یعنی جهنمده مخلد اولان حقك ذات وصفاتنه اطلاعدن محجوب ونعیمدن بالکلیه
محرومدر (محب اولان اولور محبوبه مصحوب) معلوم اوله که صحبت اکرچه نسبت اولدیغی جهتدن طرفینه اضافتی
درستدر فاما راجح اولان مصحوب محبوب وصاحب محبدر کما قال تعالی (اذ یقول لصاحبه لا تحزن) ولکن ضرورت
وزن ومبالغه ایچون محبه مصحوبیت اثبات ایلدی یعنی مخلد فی النار اولان نیجه محجوب اولسونکه محبوبدن
جدا دوشدی زیرا اکرجدا دوشمسه مقام کثیده حقه ناظر وشهودنه یارو مصاحب اولوردی (بعدذا) بو مقامه
متعلق اسرار خفیه واردر ولکن افشاسی حرامدر انکچون ذکری طی اولندی (الهی بن قولوکی بی حجاب ایت) یعنی
ذکر اولنان ورطه لر و برزخلردن دور وسکا وصول تامله مسرور ایله (رسولك قاپوسنده فتح باب ایت) یعنی باب رسولی
اکا مفتوح قیل زیرا هر کیمه که در رسول مسدود اوله محجوب اولور ومظهردن محجوب اولان ظاهردن دخی محجوب
قالور الحاصل بنی رسوله آشنا وانك وساطتیله دیده لرم شهود جمالك ایله روشنا قیل (مؤید) باء موحده ایله در یعنی
ابدی قیل ولا ینقطع ایله (محسان) زیاده احسان ایدیجی (توفیق) تفصیلی مرور ایتمشدر (منزل) مراد منزل
وصلتدر پیاده لك اسباب سفرك قالتدن ویولك طاش اولدیغی صعوبتدن کنایه در (دلرون بی نهایت یوله کیدم) مراد
طریق ذاتدر که بی نهایت در تنکیم حضرت مولانا قدس سره بیورر * ای برادر بی نهایت در کهیست * هر کجا که
میرسی بالله مثیست * و بونده اشارت واردر که سالك اولان اوادنی مقامنده عالم ذاته واصل اولمدقجه برزخدن خلاص
اولمازو طریقنه نهایت کلور * سؤال اولنورسه که الصوفی من لا مذهب له کلامندن مفهم اولور که طریقده نهایت
واردر جواب بودر که سلوك نهایت بولور فاما سیر نهایت بولمز پس سلوك نهایت بولمدن طریقده قالمق نقصاندر فافهم
جدا (اومرون سندن ارشاد اوله کیدم) یعنی امیدم بودر که بنی ذکر اولنان بی نهایت یوله ارشاد ایده سن ویوله قومیه
سن هدایی قدس سره * نیجه برحجابدن آرنمیالم * ایرکورسکا بوله سورنمیالم * سؤال اولنورسه یولدن وارشادن
مراد نه در جواب بودر که یول تعینات کونیه والهیه وارشاد بو تعیناتك وراسی اولان عالم غیب الغیبه دلالتدر
(بعدذا) ناظم قدس سره نك کلامنده اشارت واردر که کنت یتیما فی الصغر مضمونی اوزره بو یولك یتیمی اوله سؤال
اولنورسه که شیخ حاجی بیرام ولی قدس سره نك ارشادین بولان نیجه یتیم اولور واو یسی مشرب قالور جواب بودر که
سالك اول سلوکدن قرق سنه غایتنه دك تربیه یه محتاجدر حاجی بیرامك تربیه سی ایسه بو غایته رسیده اولمامشدر
تنکیم شیخ افتاده البر و سوی قدس سره دخی اکرچه سکز سنه قدر مقعد خضرده ایله صحبت ایتمشدر ولکن
خضر دده نك وفاتندنصکره سر منزل مراده ایرنجه نه زحتلر چکمشدر وکذلك شیخ هدایی قدس سره حضرتلری
دخی مذکور شیخ افتاده نك وفاتندنصکره بسیار ابتلا کورمشدر تنکیم بعض نیاز صورتنده ایراد ایتدیکی الهیاتندن
مفهمدر الحاصل ارباب سلوکك اکثری یتیم قالمشدر ولکن مقدم مشربی پاك اهلندن جرعه نوش اولمغله ارشاد حقه

مظهر اولوب ان الله ادبنی فاحسن تأدیبی مضمونی اوزره محروم قالمشلردر ونیجه لر دخی اهل کماله مقرون اولمد قلرندن ماعدا حقدن بلا واسطه دخی اخذ فیض ایده میوب برزخده قالنلرك نیجه سی دخی الحاد وزندقه یه دوشمشلردر نعوذ بالله تعالی اللهم اجعلنا من الواصلین الیك والحاضرین لدیك (لمحرره) ای کوکل فقر وفنا سوسنده اهل صفه وار * عاقلیسك مال وملك فانیه آلدنمه وار * کورنیجه اصحاب صفه ال چکوب آغیاردن * اولدیلر تنهادل ایچره باده نوش بزم یار * جسم وجانه طاعت وتقوایی حلیه قیلدیلر * ذکر وفکر حق پیشه ایتدیلر ایل ونهار * هجرت کثرت ایدوب وحدتده طوتدیلر وطن * ایتدیلر خلق جهاندن جانب حقه فرار * مصطفانك مسجدن فردوس اعلی بیلدیلر * کوردیلر وجهنده نور کعبهٔ علیا ینار * جسمی عریان جانی بریان قلبی قربان ایتدیلر * اولدیلر سرباز اصحاب حبیب کردکار * آلدیلر فخر جهانك ایلرندن مژده یی * صبرله جام شکر نوش ایتدیلر بی اختیار * هر کیمه توفیق اوله اشبو طریق ایچره رفیق * واصل درکاه حق اولسه نوله انجام کار * قالدی غفلت پرده سنده عاقبت زاهد مثال * هر کیمك چشم دلینه اولدی عشق آشکار * حقیا ارشاد حق بولدکسه اشبو یولده سن * سیر کلمز نهایت قلزمك بولمز کنار

اول الجزء الثانی من شرح المحمدیة من ترتیب الشارح التحریر رحمه الله تعالی

الحمد لله المبدئ المعید * لیجازی کل شقی وسعید * والصلاة والسلام علی اول الای لتقارب الزمان * وآخر المظهر الانسانی لکمالات الرحمن * محمد الذی نبه بان الدنیا خیال وسنه * وعین بان مدة هذه الامة الف سنه * وعلی آله واصحابه ومن تبعهم ممن جاء قبل الخط الفاصل بین الاشراط الصغری والکبری * وبعده وهو رأس الالف الذی فی وسطه ینشئ الله النشأة الاخری * ماقامت قیامة العارفین * ودامت سیور السالکین (و بعد) فیقول الفقیر الشیخ اسمعیل حقی * شرفه الله بمزید الترقی * کنت قد قدرت اولا ان یکون هذا الشرح الموسوم بفرح الروح جلدا واحدا بما اشتمل علیه من بعض السنوح لکن لما شرحت فیه وجدت تیار اداماء المحمدیة کالطود العظیم * وعباب غطمطمها لیس کجبل ازیم * ولله در ناظمها حیث غاص فی بحر المعانی * وخاض فی نظم الجمان من الالهام الربانی * فجعلت اعبره مرة بسفینة نوح * واخوض فیه اخری بقوة الروح * علی ماساعدنی العقل الصحیح * والنقل الصریح والکشف الالی * وامدنی الفیض الکلی * فزاد الحجم علی المقدر بلا اختیار منی * وعظم الجلد بترشحات عنی * فرأیت ان اجعله مجلدین مجلدا فی المبدأ ومجلدا فی المعاد * ان فسح الله فی مدتی الی حصول المراد * فانه مادری مایفعل بی غدا * مع ان رکن الوجود الی لیضعضع غدا * اذ من جاوز الاربعین * فهو فی السقوط کل حین * والله الممد والمعین * الی ان یأتی الیقین ویحصل التمکین

فصل فی اشراط الساعة

ایا دولت سرایینك سریرنده اولان مسرور
سعادت تاجی باشکدن همیشه اولسون مهجور

اشتدك شمدیه دك کیم ندکلو ایلدم تبیان
عجب برسوزمی قالدیکیم طاپکده اولدی اول مزجور

خصوصا صدر عالمدن چوصدر نورنك عکسی
تجلی ایتدی صدرمده نهارا اولدی شب دیجور

بقدر فیض استعداد کالندن برازا کدم
بحمد الله قپوسندن بنی قیلدی حق محجور

جمیع عالمك علمی آنك علمنه بالنسبه
که منقارنده بر قوشك چنانکم قطرهٔ مسجور

چو نور کبریای ذات تجلی ایتدی عالمده
قردورنده اول بدری کتوردی پس مصور نور

اکر حسن جمالیسه همین اوله نهایتده
وکر حلم وکمالیسه انی عقل ایدمز محصور

جهانك ابتداسندن خبر ویردم سکا بر بر
که مصدردن نیجه صادر اولوبن کلدی اول مصدور

دیدم اول حیاتینی دخی صکره مماتینی
هم اصحابك وفاتینی چو یازدم ایلدم منشور

دیلرون شمدی سویلیم بوعالم انتهاسندن
که نیجه اولیسر صوکی نیه ایریشسر مقدور

چو حقدن ابتدا اولدی اکا رانتها کیرو
قولاق اور انجولر دیزم یواقیتی قیلم منثور

چو هجرت یوزیله واردی قواصحاب سفر قیلدی
پس آخر وائله اوغلی که عامر اولدی چون مقبور

زمان تابعین اولدی امام اعظم ایرشدی
سراج امت اولدی اول جهان اولدی کیرو مشکور

امام شافعی مالك یتشدی احمد حنبل
بولر پس چار مذهبده فتاوی ایتدیلر مزبور

کلنلر کتدی سورلدی که دفترلری دورلدی
بوکز برکونه ایرلدی که اولبدر نیجه لر مغرور

ایشت پس نقل ایدم آنی نیته درعود جسمانی
نیجه در نشر نفسانی نیته سی اولیسر محشور

ولیکن اقتصار ایدم بغایت اختصار ایدم
مهمات انحصار ایدم که شاهد قصر اوله مقصور

که زیرا حق کلامینی دکزلر کرمداد اولسه
یزارسه جمله موجودات هنوز اولمایدی مسطور

رسول الله بیورمشدر کیم اشراط قیامتدن
زنا وشرب خمر ایدوب بغایت اولیسر اکثار
که تا حتی بر اریاشینه اوشه اللی عورتلر
بیوردی التی نسنه هم قیامتدن اوك اولیسر
ایکنجیسی بودر انك که بیت المقدس آچیله
بودر دردنجیسی انك شودکلو چوق اوله کیم مال
بشنجیسی بودر آنك عربده چوق اوله فتنه
بنی اصفر له صلح اوله کیروغدر ایده لر انلر
که هر سنجق دبنده هم اون ایکی بیك اوله کافر
محدثلر دیدیلر کیم بنی الاصفر درر افرنج
که زیرا کیم روایتدر رسول الله بیورمشدر
بنم امتمك ملکی ایریسر شرقله غربه
بنی الاصفر هجوم ایدوب ایریشه دیدی اعماقه
مدینه دن چیقه لشکر شولشکر کیم انك کبی
قیجانکم یغلیه لر صف بنی الاصفر دیه قوك کیم
مسلمانلر دیه لر کیم که لا والله حاشا کیم
پس اندن بو ایکی لشکر قتاله ایده لر اقدام
ایکنجیسی اوله شهید اوچنجیسی اوله غالب
بیوردی پس رسول الله هیچ ایشتدیککز وارمی
کیم انك برجانبی بره دخی برجانبی بحره
ایتدی چونکیم اعماقده صنیسردر بنی الاصفر
که یتمش بیك صحابیله یله اول شهره ایریشه
سلاح واوقله انلر قتال ایتمایه لر اصلا

که علم اوقنیه کیده چوق اوله جهل وشروشور
ارنلر آز اوله عورت چوق اوله اولیده محذور
قیجانکیم امته قلیج کیره اولیه ایرق دور
بوالتینك بری اولدر جهانده چوق وبا اولور
اوچنجیسی بودر آنك اولنلر اولیسر موفور
که بوز دینار ویرر لرسه کسنه اولمیه مسرور
بودر التنجیسی انك که صلحه اولیسر دستور
که سکسان سنجغیله پس چقوبن اوله لر مشهور
طقوز بوز بیك هم التمش بیك اولور بوجمله مذکور
ولی بر بوز بنی اسلام آلیسر اولیسر منصور
که بر بوزن بکا الله تمامت ایلدی منظور
پس اندنصکره چیقیسر بنی الاصفر ایدیسر زور
دیار شامده بر بردر بلنلردن دکل مستور
تمامت یر یوزنده هیچ بولنمایه چری مغفور
ایده لم انلرکله جنك کیم ایتمشدی بزی مأسور
قویاوز سیزی جنك اوله قرنداشلر اوله مجبور
مسلمان اوچ بولك اوله بریسی اوله لر مکسور
صیه لر کافری انده بنی الاصفر اوله مقهور
که واردز بر مدینه کیم اولو بدر شویله اول مفطور
دیدیلر کیم اشتمیشمز خراب اولامی اول معمور
مدینه لشکری انی صیوب قیروب ایده لر خور
کیم اول قسطنطنیه در پس انی ایده لر مجرور
ولکن انی ذکریله بیقالر ایده لر مشهور

(اشراط) شرطك جمعیدر تحریکله علامت معناسنه (ساعت) قیامت قوپدیغی وقتك اسمیدر (سمی بها لانها ساعة خفیفة یحدث فیها امر عظیم کما فی شرح المشارق لابن ملك * وقال ابن الشیخ سمیت الساعة ساعة لسمیها الی جانب الوقوع ومسافته الانفاس وقال الله تعالی فی سورة النحل (لا یستأخرون ساعة) ای اقصر ساعة واقربها کما فی بحر العلوم وهی مثل فی قلة المدة کما فی الارشاد (بعدذا) اشراط ایکیدر صغری وکبرادر اشراط کبری قیام ساعتك اقترابنه منوطدر واشراط مثالیه نك ظهوری دخی بویله درمثلا قیامت قریب اولدقده اهل اسلامك کوردیکی رؤیا رده صدق ظهورایدر وخارجه مطابق کلور واکثرناس اسرار خفیه یه اطلاع بولور نتکیم بزم زمانمزده بومعنی قوت بولمقدردر یعنی بواعصارك عوامی زمان اولك خواصی قدر وقوف اهلی اولمشدر زیرا قیامت قریب اولمغله رازمقوله سی کیمی رؤیا وکیمی غیرطریقله فاش اولمغه باشلمشدر کما لا یخفی (ایادوات سرایینك سریرنده اولان مسرور) (سریر) تختدردولتدن مراددولت معرفتدر سرای ذکری تمثیل طریقیله دروبومنایه مصرع ثانی قرینه دروجائزدر که سرای مطلقادرون وسر بردل عارف اوله وکشی معرفة الله مقامنه واصل اولمدقجه حقیقتده غمدن خلاص اولمز وحقیقت معرفت حقیقته وصولدنصکره در پس ارباب برازخك جمله سنده حالارینه کوره اثرغم واردر (هدایی قدس سره) کجوب صحرای عالمدن کذرقیل عرش اعظمدن * خلاص اول دردله غمدن دیکل یاهو ویامن هو * بوکلامك شرحی کذر ایتمشدر (تاج) بادشاهلر باشلرینه کیدکلری تفصیلی مرور ایتمشدر (همیشه) دائما (مهجور) دور ومتروك (تبیان) بیان معناسنه در وهو الکشف عن شیء بای طریق کان وقال بعضهم البیان باللسان والتبیان بالجنان (بعدذا) اهل عربیه دیمشلردر که تفعال وزنی اوزرینه کلان مصادرك جمله سی فتح تائله در تبیان وتلقاءدن غیری نتکیم مرور ایلدی (مزجور) زجرومنع اولنمش یعنی مبداء متعلق اولان امورك جمله سندن اجمال اوزره بیان واسرار نهفته سن عیان ایتدم (صدرعالم) مقدم عالم دیمکدر مراد فخر کائنات علیه اکمل التحیاتدر تحقیقی بالاده بیان اولنمشدر ایکنجی واوچنجی صدر سینه معناسنه در که مقدم جسددر (نهار اولدی شب دیجور) النهار طلوع الشمس فوق الافق بوراده مراد

آشکار وروشندر (دیجور) قراکولق ظلمت کبی یعنی فخر عالمك صدر مشرحلر ینك نوری صدرمه منعکس ومرآت دله تجلی ایتمکله شب ظلمانی کبی اولان حالم روزنورانی کبی اولدی الحاصل کیجهم کوندزه منتهی اولوب بصیرتمه کیرلو نسنه قالمدی بلکه جمله اسرار روشن وآشکار اولدی (بعدذا) ناظمك بو کلامنده فخر عالمك نورنی شمسه وکندی آینه سنی قره تشبیه واردر پس نورالقمر مستفاد من الشمس حسبنجه شمس کبی اولان فخر عالمك پرتویله قمر مستنیر اولدیغنی بیان ایدر (لمحرره) دلم اولمشدی جهلاه دیجور* معرفت نوری آنی قیلدی دور* شب دیجور ابر بشور انجامه* ایدیجك افتاب روز ظهور (بقدر فیض استعداد) باعجم استعمالی اوزره مفتوحدر بنام خالق کبی (قدر) مقدار معناسنه در (فیض) ایرمق جوانبندن طاشمقدر کاهیجه انعام مراد اولنور (الاستعداد) کون الشیء بالقوة القریبة اوالبعیدة الی الفعل ومثله القابلیة فتدبر یعنی حق تعالی بکا انعام ایلدیکی قابلیت مقداری فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کمالندن ذکر ایلدم یاخود فخر عالم صلی الله علیه وسلم تجلی مذکور ایله فیض قابلیت ایتدیکی مقداردیمك اوله فافهم بونده اشارت واردر که هر کامل کندی حدنده واقفدر (وفی قصیدة البردة) وکلهم من رسول الله ملتمس* غرفا من البحر اورشفا من الدیم* وواقفون لدیه عند حدهم* من نقطة العلم اومن شکلة الحکم* یعنی ان علوم الکائنات وان کثرت بالنسبة الی علم الله تعالی بمنزلة نقطة اوشکلة ومشربها بحر روحانیة محمد صلی الله علیه وسلم فکل رسول ونبی اوولی آخذ بقدر القابلیة والاستعداد مما لدیه ولیس لاحدان یعدوه او یتقدم علیه (مجبور) ممنوع یعنی بکا فیض استعداد مقداری نطق و بیان حاصل اولمق حق بنی باب اطفندن دور ایتمدیکنه علامتدر فافهم (لمحرره) بوقدر نطقله بنی انکار* ایلمك بربیوك قباحتدر* شولکه طوطی اوله بو باغ ایچره* کفته سی صدفنه علامتدر (منقار) قوش بورنی انف طیر معناسنه اصلده آلت نقر یعنی ضربدر قوش بورنیله یری نقر ایلیوب دانه دوشردیکیچون بورننه منقار دینلدی وفی التهذیب النقر میان چوب برکندن ومنه المنقار (چنان) شویله وانجلین (قطرهٔ مسجور) یعنی بحر مسجور قطره سی کبیدر قال الله تعالی (والبحر المسجور) ای المملوء وهو البحر المحیط معلوم اوله که قطره نك بحره نسبتی متناهینك غیر متناهی یه نسبتیدر معلومات مخلوقاتك معلومات خالقه نسبتی ایسه متناهینك غیر متناهی یه اولان نسبتیدر پس ذکر اولنان تمثیل تفهیم ایچوندرز یرانسبتین میانده فرق عظیم واردر (چونور کبریای ذات تجلی ایتدی عالمده) کبریا اصلده ذاتك صفتیدر یعنی چونکه ذات ذی العظمة والکبریانك نوری عالمده تجلی ایتدی وموجودات اول نور ذاتله وجود بولدی نتکیم شرحی کذر ایتدی وجائزدر که فی الحقیقه نور کبریایه مضاف اوله یعنی ذات حقك نور عظمت وجلالی ظهور ایتدی ونهایت مرتبه ده تجلی قیلدی (قردورنده اول بدری کتوردی پس مصور نور) قردوری فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ولایتنی بیانده شرح اولنمشدر بدردن مراد فخر عالمدر (مصور نور) روح مجسم کبیدر یعنی روح جسم صورتن بولدیغن ونور سایه صورت اولدیغن بیاندر الحاصل الله تعالی اعلی التجلیات اولان تجلی ذات ایله تجلی ایلیوب دور قرده فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کتوردی واول نوری بدجمال وجلالیله تصویر ایدوب بوستان فیض وجوددہ انواع کمالات ایله بتوردی (اکر حسن جمالیسه همین اوله نهایتده) یعنی اکر فخر عالم آینه سنده جلوه کر اولان حسن جمالی دیرسك وانك حقیقتندن سؤال ایدرسك نهایتده انجق اوله یعنی منتهی کوزلدر که انك فوقنده یوقدر (وکر حلم وکمالیسه انی عقل ایده من محصور) محصور حصر وضبط اولنمش دیمکدر یعنی اکر فخر عالم صلی الله علیه وسلمده ایداع اولنان حلم وعلم وکمالی دیرسك عقل قاصر ایله ضبط اولنمز زیرا دائره ادراکدن خارجدر انکیچون هر کس انك کمالنی بقدر الاستعداد فهم ایدر پس حقیقتن الله تعالی بیلور (مصدر الله تعالی) یاحقیقت محمدیه در (مصدور) اجسام وارواحی جامع اولان موجوداتدر ولکن بو صدور وظهور تجلی طریقیله در که نکاح معنویینك آثاریدر زیرا زوجینك ازدواجندن اولاد صوریه حاصل اولدیغی کبی ذات وصفتك اقترانندن دخی آثار الهیه وجود بولمشدر (منشور) نشر وتفریق اولنمش یعنی طاغلمش وفاش اولمش (مقدور) تحت قدرتده اولان موجودات (چوحقدن ابتدا اولدی) یعنی موجودات حقدن طوغدی واندن ظهور بولدی نتکیم حدیث قدسیده حضرت داود علیه السلامه خطاب ایدوب (کنت کنزا مخفیا فخلقت الخلق) بیوردی (وقال الله تعالی (وهو الذی یبدأ الخلق ثم یعیده) وقال تعالی (هو الاول والآخر والظاهر والباطن) وغیر ذلك من الآثار (آکادر انتها کیرو) قال تعالی والیه المصیر) ولکن رجوع ایکیدر بری معنویدر که اختیار یدر و بری صوریدر که اضطرار یدر نتکیم (والیه ترجعون) فتح تاء ضمله ذکر اولنان معنایه دالدر (یواقیت) یاقوتك جمعیدر معروف قیمتلی طاشدر هر درلو رنکده اولور غایت ایوسی رمانیدر (منثور) تاء مثلثه ایله نثردندر طاغتمق معناسنه در بو کلامده ترتیب ایده جکی معانی بی لطافت ونفاستده لؤلؤ و یاقوته تشبیه واردر وناظم بو مصرعده متقابلینك بینی جمع ایتمشدر که نظم ونثردر بوخود

صنایع بدیعه دندر مقابلی مراعات نظیردر (پس آخر وائله اوغلی که عامر اولدی چون مقبور) قال فی القاموس وائلة
اللیثی الذی قال رأیت الحجر الاسود ابیض وابنه ابو الطفیل عامر انتهی (مقبور) مدفون دیمکدر معلوم اوله که فخر عالم
صلی الله علیه وسلمك وفاتنده موجود اولان اصحاب روات یوزاون درت بیك ایدی کما قال فی اصول الحدیث قال ابو
زرعة الرازی قبض رسول الله صلی الله علیه وسلم عن مائة الف وار بعة عشر الفا من الصحابة ممن روی عنه وسمع منه
وآخر الصحابة موتا ابو الطفیل عامر بن واثله رضی الله عنه مات بمکة سنة مائة من الهجرة وقیل اخر من مات من الصحابة
عبد الله بن انیس رضی الله عنه ذکره الامام الراغب فی المفردات والعلم عند الله تعالی (تابعین) عصر ثانی اهلیدر که
صحابه ایله صحبت ایتمشدر حسن بصری وسعید بن المسیب وشعبی ونخعی وشریح ومسروق وعلقمة وامثالی کبی امام
اعظم ابو حنیفة نعمان بن ثابت الکوفی رحمه الله تعالی کتب تواریخده حضرت امامك سلسله سی انوشروان عادله
منتهی اولمق اوزره یازلمشدر و بعضیلر دیدیلر که ملك بغداد اولان هرمز نام پادشاهه منتهیدر وغیر کلام دخی واردر که
محلنده مذکوردر هجرتك سکسانجی سنه سنده کوفه شهرنده وجوده کلمشدر پدری ثابت حضرت علی رضی الله
تعالی عنهك خیر دعاسن المشدر وکندی دخی اوچ یاشنده ایکن زین العابدین حضرتلرینك نظرنه مظهر اولمشدر
هجرتك یوز اللیسنده شهر رجبك استفتاحنده بغدادده منصور خلیفه حبسنده وفات ایتمشدر زیرا منصور اکا عراق
قضاسن تقلید ایتمك استدکده امام حضرتلری دخی قبول کوستر میوب بلکه عدم تقلده قسم ایلدکده منصور غضب
ایدوب حبس ایتدی وآخر زندانده وفات ایلدی (بو حنیفه قضا نکردو بمرد * تو بمیری اکر قضا نکنی) دیمشلردر که ایام
حبسده یدی بیك دفعه ختم قرآن ایتمشدر سلجوقیاندن سلطان جلال الدین ملك شاه امامك مزاری اوزرینه عمارت
عالیه بنا ایلمشدر خواقین عثمانیه دن سلطان مراد رابع بغدادی فتح ایلدکده شیخ الاسلام یحیی افندی برای مرقد امام
اعظم بو تاریخی دیمشدر که ذکر اولنور (قطعه) سلطان غازی خان مراد شاه نشه عالی نژاد * بغداد فتحنده ایدوب
چون فی سبیل الله جهاد * شان امام اعظمی تعظیم واکرام ایتمده * حق عمرنی افزون ایده ایتدی کمال اجتهاد * ایتدی
کوشدن بابنی هم قبرنك شباکنی * اول پادشاه جم حشم اول شاه صاحب عدل وداد * ایدوب دعاء دولتن یحیی دیدی
تاریخنی * هم بابی هم شباکنی سیم ایلدی سلطان مراد (سراج امت) امام اعظمی چراغه تشبیه ایتدی زیرا بو امت
انك نور علیله مستنیر ومنار معرفتیله مهتدی اولمشدر (قال فی عین العلم ورد ابو حنیفة سراج امتی وفی روضة الخطیب
قیل ذکر فی التوریة صفة ابی حنیفة رحمه الله وعن ابن عباس رضی الله عنه قال یکون بعد النبی علیه السلام نور یکنی
بابی حنیفة ومناقبه کثیرة وفی مناقبه مؤلفات کتبها الافاضل) اصحابدن انس حضرتلرینی کورمش وقرق یل وضوء
عشا ایله صلوة صبحی قیلمش واللی بش دفعه حج ایتمشدر وامام اعظمك وسائر ائمه نك عالم حقیقته وصولری حقنده
امام غزالی رحمه الله احیاء العلوم اوائلنده دلائل کثیره یازمشدر خصوصا عین العلمده کلیات مناقبی مندرج اولوب
اهل حال وعلم الهی صاحبی اولدیغنه عبارت واشارت واردر اما اولکه مولانا حضرتلرندن و بعض مشایخدن ائمهٔ
اربعه حقنده مذکورك خلافنه کلام صادر اولمشدر انك جوابی بالاده کذر ایلمشدر فارجع (لمحرره) واصل حضرت
مولادر امام اعظم * داخل درکه والادر امام اعظم * قاب قوسین اوادنادر انك محرابی * رتبه ده جمله دن اعلادر امام
اعظم * قاله کیمسه انك رتبهٔ حالن بیلز * صغمدن عقله معلادر امام اعظم * سر فروایتسه اکا سدره عجبمی زیرا *
عرش اعظم کبی بالادر امام اعظم * دلی مجموعهٔ اسرار خدا اولمغله * زر عشقیله مطلادر امام اعظم * آشنای یم عرفان
اوله لی چون غواص * مالك لؤلؤ لالادر امام اعظم * سر حال ایتمکچون ایلدی قالی درکار * زیب حال ایله محلادر
امام اعظم * اعلم امت مرحومه چون اولدر تحقیق * مقتدی اولمغه اولادر امام اعظم * مجتهدلر نیجه اولمایه اکا
دانشمند * اوزکه علامه ومتلادر امام اعظم * کور ینور صورت مقصود دل پاکنده * صانکه مرآت مجلادر امام
اعظم * لوح افلاکه عطارد یازراندن حکمت * سرور زمرهٔ املادر امام اعظم * نه عجب اولسه بو بزم ایچره سراج
امت * ظلمتی رفعه مولادر امام اعظم * بزم دعواده بودر حق شهادت بزدن * لادر زغیر بلرالادر امام اعظم (جهان اولدی
کیر ومشکور) یعنی جهانك حالی السنهٔ عالمیاندن مشکور اولدی و یاخود جهان اهلی نظام عالمدن شاکر اولدی
بو صورتده مفعول بمعنی الفاعل اولور (کان وعده مأتیا) کبی علی احد القولین (امام شافعی) ابو عبد الله محمد بن
ادریس الشافعی احد اجدادی اولان شافعه منسوبدر امامذهب شافعیده نسبت شافعی یه درو لکن یاء اولی تخفیف
ایچون حذف اولنمشدر بلاد فلسطینده غزه ده هجرتك یوز اللیسنده دنیایه کلمشدر وهجرتك ایکیوز دردی رجبنك
آخرنده جمعه کیجه سی بعد المغرب اللی درت یاشنده مصرده وفات ایدوب قرافه ده دفن اولنمشدر نسبی فخر عالم صلی الله
علیه وسلمك جدی عبد المطلبك عمی مطلب بن منافده منتهی اولور بو سببدن قاضیٔ بیضاوی شافعی المذهب اولمغله

(اولامستم النساء) آیتنده ابن عم النبی الشافعی دیو افتخار ایدوب نفسانیت کوستر مشدر (وفی الحدیث لاتسبوا قریشا فان عالمها یملأ الارض علما) امام احمد وائمه دن بعض جماعت بو حدیثده مذکور اولان عالم ایله مراد شافعیدر دیمشلر ولکن امام صغانی وابن حجر حدیث مذکورك موضوعیتنه وحافظ عراقی ضعفنه ذاهب اولمشلردر (یقول الفقیر الظاهر علی تقدیر صحته ان رسول الله صلی الله علیه وسلم اراد بالعالم نفسه الکریمة لانه هو الذی رفع ذکره وانتشر تبلیغه وفشا علمه وامتلأ اقطار الارض بآثاره وتنور وجوه الطول والعرض بانواره کما لایخفی (وفی الاشباه والنظائر) اذا صار الشافعی حنفیا ثم عاد الی مذهبه یعزر عند البعض لانتقاله الی المذهب الادون کذا فی شفعة البزازیة انتهی (یقول الفقیر اخذ منه ان الجلوتی بالجیم اذا صار خلوتیا اونحوه یعزر لان الجلوتی بالجیم آخر الطرق الحقة ففیه سر الخمیة فالانتقال منه کالانتقال من مذهب ابی حنیفة الی مذهب الشافعی هذا لکن یجب علی العاقل ان یحب الائمة ولایبغض واحدا منهم فانهم اعرف بمراد الله من غیرهم واقدم فی الاجتهاد واشد فی التقوی علی ماذکر فی کتب التواریخ والحاصل لایکون کمن یقول نؤمن ببعض ونکفر ببعض بل یقول لانفرق بین احد من رسله وکذا بین احد من ورثة رسله ولکن اذا احب الشافعی اکثر من ابی حنیفة وغیره لکونه من اقارب النبی علیه السلام لاباس ثم کما اذا احب علیا اکثر من ابی بکر وعمر وعثمان لذلك (لمحرره) دلا افراغ اولنمش حلقه درصان اجتهاد اهلی ❊ بیلمز بر طرف آخر طرفدن انده صورتده ❊ شوطشتك کیم هیولاسی اوله پولاد هندیدن ❊ قالور مورضعیف رخنه جوالبته زحمتده ❊ مالك ابو عبد الله مالك بن انس بن مالك امام دار الهجرة ولد فی خلافة سلیمان بن عبد الملك وبقی فی بطن امه ثلاث سنین ومات سنة تسع وسبعین ومائة فی خلافة الرشید ودفن بالبقیع مناقبه اکثر من ان تعد وفضائله اظهر من ان تحد وهو واحد الائمة الستة والکتب الستة المعتبرة التی من حفظها باسانیدها وضبط احوال رواة احادیثها عند اهل الحدیث من الجرح والتعدیل یعد من الحفاظ هی الموطأ وصحیح البخاری وصحیح مسلم وسنن ابی داود وجامع الترمذی وکتاب السنن لابی عبد الرحمن النسائی (لمحرره) اجتهاد ایدوب امام مالك ❊ اولادی اقلیم معنی یه مالك ❊ قیله انك دلالتیله عمل ❊ منزله ایرمك استین سالك (امام احمد حنبل) خلیل آزر وابراهیم ادهم وابو علی سینا وحسین بیقرا قبیلندندر جدیله شهرت بولمشدر زیرا حنبلی دینلور نتکیم حسین حلاج دخی بدری منصور اسمیله مشهوردر وهو ابو عبد الله احمد بن محمد بن حنبل ولد ببغداد سنة اربع وستین ومائة ومات فیها سنة احدی واربعین ومائتین وله سبع وسبعون سنة فضائله کثیرة ومناقبه جمة قیل من حضر جنازته من الرجال ثمانمائة الف ومن النساء ستون الفا قیل اسلم یوم موته عشرون الفا من النصاری والیهود والمجوس (لمحرره) جد وجهد ایدوب امام احمد ❊ ایتدی دین محمده مداد ❊ مصطفی سنتن احیا قیلدی ❊ اولدی محمود خلق ورب عباد (چار مذهب) درت مذهب دیمکدر مذهب حقه کیده جك یولدر (لمحرره) سر تربیه اشارت ایلیوب ❊ چار یارك سری اولدی چار امام ❊ چار مذهبده فتاوی ویردیلر ❊ ایتدیلر تقوایه هم اقدام تام (فتاوی) فتوانك جمعیدر من الفتی وهو الشاب القوی وسمی الفتوی فتوی لان المفتی یقوی السائل فی جواب الحادثة والافتاء بیان حکم المسئلة (مزبور) مکتوب معناسنه در زیراز بر کتابت ومزبر کسر میمله قلم وزبور مکتوب معناسنه کتابدر معلوم اوله که شیخ اکبر قدس سره الاطهره کلنجه اکر مجتهدین واکر سائر ارباب یقین لسان حقیقتدن تکلمله مأذون دکللر ایدی یعنی حقیقتی رمز واشارت واجمال طریقیله سویلرلردی عبارت وصراحت وتفصیل طریقیله دیمزلردی وبلکه جمله انبیاء علیهم السلام دخی تلویحات ایله اکتفا ایدرلردی زیرا تعمیم خطاب ایله مبعوث ایدیلر بالاصاله معتبر اولان ایسه فهم عامه درفهم خاصه دکلدر پس مذاهب اربعه اهلی اکرچه حقیقتده هرمرتبه ده یدطولی لری وار ایدی ولکن نشئه لرنده شریعت غالب اولمغله ترتیب احکام شریعت ایله تقید ایلدیلر ومقتضای زمانی کوزتدیلر نتکیم خلفاء اربعه دخی بالاتفاق حقیقته واصللردی ولیکن صدیقك نشئه سنده معرفت وفاروقك شریعت وذوالنورینك طریقت ومرتضانك حقیقت غالب ایدی پس هرکس کندی نشئه سنك مقتضاسی اوزرینه حرکت ایلدی یعنی بحسب الغالب نشئه سنده ابداع اولنان معنایه عمل قیلدی مرویدرکه جنید بغدادی قدس سره حضرتلری سید الطائفه ایکن فقهله تسترایدوب ابو ثور مذهبی اوزرینه فتوی ویررردی وفتواسی حق تقوایه متقی اولمسنه مانع اولمدی چار مذهب اربابی دخی بو کا قیاس اولنه پس ارباب سکرك سکر حالنده مجتهدین حقنده عشقدن درس ویرمشلردر دیدکاری ذکر اولنان معنایه وسکره محمولدر زیرا عدم درسدن عدم قدرت لازم کلمز فافهم (قال المرحوم ابن الاشرف الازنیقی رحمه الله فی حق اهل الحقیقة) بولار مذهب طوتمز بر امامی ❊ بو کلامدن مراد مذاهبی ردایتمك دکلدر بلکه حقیقته وکمال توحیده واصل اولان سالك مراتب مذاهبی کذر ومقامات اجتهاددن ترقی ایدوب مقام اطلاقه وصولنی وحقدن اخذ قدرت حسبیله مقتضای حاله

مناسب اولان وجهله عامل اولمسنی بیاندر بو معنی ایسه ظاهرده برمذهب ایله تقیدنی مانع دکلدر و بردخی حقیقت
اهلی برمذهبی مذهب طوتمز بلکه مقامنه کوره جمله مذاهب ایله عمل ایدر دیمکدر تنکیم دینلمشدر (الصوفی من
لامذهب له) مثلا حنفی المذهب اولان کیمسه شافعی مذهبیله عملا وضود نصکره مس نساء ایتمسه تقوادن معدوددر
تنکیم مسح خفینك مشروعیتنی اعتقاد ایدن کیمسه احتیاط ایله عمل ایدوب دائما غسل رجلین ایلك مقبولدر
و بو معنایی اسرار محمدیه ده تصریح واردر فافهم (قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر قد یظهر من الخلیفة
لاخذ الحکم من الله ما یخالف حدیثا مافی الحکم فیتخیل انه من الاجتهاد ولیس کذلك وانما هذا الامام لم یثبت
عنده من جهة الکشف ذلك الخبر عن النبی علیه السلام ولو ثبت لحکم به وان کان طریق الاسناد العدل عن العدل
فالعدل بمعصوم من الوهم الذی هو مبدأ السهو والنسیان ولامن النقل علی المعنی الذی هو مبدأ التأویلات
والتحریفات فمثل هذا یقع من الخلیفة الیوم انتهی (دفتر) بازاش نسنه مکتوب کبی جمعی دفاتر کلور وفی القاموس
الدفتر وقد تکسر الدال جماعة الصحف المضمومة (مغرور) اغرور سکون النفس الی مایوافق الهوی و یمیل الیه الطبع
وایضا الغرور تزیین الباطل بمایظن انه حق وقیل تزیین الخطاء بمایوهم انه صواب وقال الجوهری قال ابن السکیت
الغرور بالضم ما اغتر به من متاع الدنیا) یعنی برزمان اولدیکه اکثرناس هوی ایله مأنوس ومتاع دنیا ایله مسرور اولوب
هدادن دوروتعیم روحانیدن مهجور اولدی زیرا تقاوم عهد واقتراب زمان حسبیله نظام صوری ومعنوی خلل
بولدی (وفی المرفوع لایأتی علیکم زمان الا والذی بعده شر منه حتی تلقوا ربکم * وقال الحسن البصری رحمه الله کل
عام تزدادون (قال الحافظ) روزی اکر غمی رسدت تنکدل مباش * روشکر کن مباد که از بد بترشود (عود جسمانی)
معدومك اجزاء اصلیه وعناصر اربعه سنی جمع واعاده اولنمق (نشر نفسانی) قال فی القاموس النشر احیاء المیت
کالنشور والانشار الحیوة نشره فنشر انتهی نشر نفسانی نشر جسمانینك خلافیدر وجائزدر که نشر نفسانی نشر
روحانی مقابله سنده اولوب ماقبلنی تأکیداوله تنکیم کلامك مابعدی دخی قرینندر معلوم اوله که معاد ونشر حکما
قتنده نفسك تدبیر بدندن رجوعی وحشر نفوس جزئیه بی نفس کلیه یه جمعیدر پس بونلره کوره آخرت امور معقوله
ومعاد فقط روحانی اولمش اولور دنیاده سلوك حسبیله اولان معاد روحانی کبی ولیکن کتاب الهینك ناطق وزمرهٔ
انبیانك قائل اولدیغی مذهب صحیح بودر که نشئه ایکیدر بری اجسام محسوسه و بری دخی ارواح معقوله نشئه سیدر
حشر بو ایکی نشئهٔ اوزینه دورایدر نشئهٔ اولی عالم شهادت وظاهردن ونشئهٔ ثانیه عالم غیب وباطندندر پس ظاهر
وباطن اسملرینك مقتضاسی وحق تعالینك عالم الغیب والشهادة اولمسنك معناسی بودر که دنیاده وآخرتده بو اسمانك
اثری ظاهر وتجلیسی باهر اوله سؤال اولنورسه که دنیا حالا ظاهر وآخرت باطندر وروز حشر امر برعکس اولور پس
بوظهور لرده بطون ندر جواب بودر که الله تعالی انسانی جسم ورو حدن ترکیب ایتمشدر وجسم محسوس وروح
معقولدر پس جسمه تابع اولان نعیم وعذاب دخی حسی وروحه لاحق اولان عقلیدر مثلا اکل وشرب ونکاح
وامثالی لذت جسمانیه وغم وکدر وقساوت آلام روحانیه در وعکسی دخی بو کا قیاس اولنه مثلا ضرب وجرح عذاب
جسمانی وفرح وسرور نعیم روحانیدر ولیکن بو عالم سفلیده لذت دیو توهم اولنان حقیقتده دفع الم قبیلندندر * یعنی
انسان ناقصه کوره فاما انسان کامله کوره لذت حقیقیه مکاشفات ومشاهداتدن حاصل اولان ذوق دائم ونعیم
کاملدر که جمیع نشأتده اکا مصحوبدر وجنتده اولان نعیم صوری بو معانینك صوریدر تنکیم جهنمده اولان عذاب
صوری دخی انسان ناقصك معانی باطنه سنك صورتلریدر پس بو ایکی عالم غیب وشهادتی جامع وانسان بو ایکی عالمده
انواع نعیم واصناف عذابه مظهر ومبتلادر و بو محسوس ومعقولك دارینده مبانی جمع ایتمك قدرتده اظهر وحکمتده
اعظمدر بناء علی هذا نشر جسمانی وروحانی ثابت اولدی وبو اعتقاد اوزره اولان نجات بولدی واردات نام کتابك
اولنده امور آخرت جهال زعم ایتدیکی کبی دکلدر دیدیکی حشر اجسادی نفی دکلدر بلکه امور اخرویه نك طبیعی
وصور اعمال اولدیغن بیلمیوب عناصره قیاس ایدنلره تعریضدر مثلا نعیم جنت کرچه محسوسدر فاما روحانیت
غالبدر زیرا دنیاده باطن کاملك صفاسی صورتیدر که سلوك ایله حاصل اولمشدر سلوکی اولمینلرك لطافت جنانیه لری
بحسب المقادیر والمراتب لطافت کامله تابعدر پس اکر نعیم واکر جحیم اخروی بو قدر صفا ولطافت وجفا واذیتله عالم
انفسدن مستنبط اولدیغنی مکاشفه یه قادر اولمیوب غائبی مشاهده قیاس ایلین حقیقت اوزره امور اخرویه یی ادراك
ایتمش اولان وقوری امنیه برزخنده فلان درجات وقربات منزلنه وصول بولمز (المحرره) ای فلان دوزخ هوی ایچره *
بندواغلال ماسوی ایچره * آچه کورجان کوزین بودنیاده * حق کورمك دیلرسك عقباده * دوزخ نفس ایچنده
محجوبك * کوزی یوزین کوردمی اول خوبك * سنده درشمدی جنت ونیران * کور بنور آینه کده ایکی جهان *

نقدی و یرمه بو کون یارینه * دوشمه غفلتله غم دیارینه * حال فردادن اولمغله غافل * سنده مضمرد رراو معنی بیل *
(بعدذا) حشر اجسامه قائل اولنلردخی کیفیت اعاده ده اختلاف ایلمشلردر بعض ارباب کشوف (کما بدأکم تعودون)
مضمونك ظاهرینه ذاهب اولوب دنیاده کی کبی آدم طینندن خلق اولنوب آخر مولوده دك مدت قصیره ده تناکح
وتناسل طریقیله دردیو زعم ایلمشدر بوزعم اوزره آدمك جسدی چوریمك لازم کلور بوایسه حدیث مشهوره
مخالفدر * تکیم مرورایلدی و بعضیلردخی منی مانندباران غلیظ یاغوب انکله اجسادنما بولور و عجب الذنب دیدکاری
اصل نشئهٔ دنیا اوزرینه منتشی اولوردیمشلردر والعلم عندالله تعالی فاماذکر اولنان خبر باراندن منفهم اولان بودرکه
حیات تازه یی تصویر و تمثیل اوله زیرا عالم علویدن تأثیر حاصل اولدقجه عالم سفلیده آثار ظاهر اولان فافهم والله
الهادی (محشور) مجموع دیمکدرزیرا حشر جمع معناسنه در (اقتصار اختصار) المختصر مایکون لفظه قلیلا ومعناه
کثیرا والمقتصر مایکون لفظه ومعناه قلیلا وقال بعضهم الاختصار حذف فی اللفظ دون المعنی والنیة والاقتصار
حذف الشیء نسیا منسیا وایضا الحذف لدلیل اختصار ولغیردلیل اقتصار قال برهان الدین فی شرح الرسالة الفناریة
فی المیزان یقال اختصره اذا ترك بعضه واورد بعضه واتی بشیء دون شیء واقتصر علیه اذا لم یأت بشیء مما یغایره فیکون
مداول الاختصار ترك البعض ومداول الاقتصار ترك الکل انتهی) بوراده اقتصار ایله مراد مباحث معادك بعضیسی
بالکلیه ترك واختصار ایله مقصود بعض مهم اولنلری اجمال اوزره ذکردر (مهمات انحصار ایدم) یعنی نقلی مهماته
منحصر ایدم (والمهم مایحمل المرء علی الهم والقصد) وابو السعود افندینك بیان ایتدیکی اغلاطدندرکه دیرحصر
اولدم دیرلر منحصر اولدم دیمك کرکدرزیرا حصر متعدیدر کندی اوزرینه واقع اوان محصور اولان غیردر معناسی
حصر اولنمق دیمکدرانتهی (که شاهه قصر اوله مقصور) یعنی پادشاهلره قصر و تخت مقصور و منحصر اولدیغی کبی بنم
دخی نقلم مهم اولان مباحثه منحصر اوله (مداد) مرکب دیدکاری نسنه کهانکله یازی یازرلر (مسطور) مکتوب قال
فی القاموس السطر الصف من الشیء الکتاب والشجر وغیره والخط والکتابة انتهی * ناظمك مرادی حقك افعال
وصفاتنه متعلق اولان کلامی شرح و بیان ایلمکدن عجزی بیاندرزیرا مالانهایه درتکیم (قل لو کان البحر مدادا)
آیتنده مرورایلدی (لمحرره) خبر بلدکی ای سالك سلوکك انتهاسندن * حقیقت اوزره بولدکی بویولك رهنماسندن
* ابد سیرالی اللهه نهایت بولمدی کیمسه * ازل دیرلر کرچه سویلینلر ابتدا سندن * شوکیم هجرت ایدوب عزم دیار
لامکان ایده * خبرسویلرا اولوردائم بوعالم ماوراسندن * دیدی چون مصطفی اولمك کرکدراختیار ایله * کفن کی
امدی یوقلقدن صوبون وارلق لباسندن * شولرکیم عود جسمانیدن اول حشر اولوب طوردی * بوکون یارن خلاص
اولدیلراول یارك جفاسندن * دیلرسك عافیت بولمق بلای زهدباردن * کرك کم اوله سن شول کرم عشقك مبتلاسندن
* خطاب ارجعی ایرسه شونك کیم جان قولاغینه * دونرحقد اوساعت اولمزانك بیوفاسندن * چیقر لؤلؤی
عرفانی کلام حقدن ای حق * اکردریای علمك اولدك ایسه آشناسندن (اشراط) شرطك جمعیدر تحریکله علامت
معناسنه تکیم کذر ایلدی (قیامت) سمی المعاد قیامة لقیام الناس فیه من قبورهم کما سمی آخرة لتأخرها عن الاولی
ودار القرار لتقرر الناس فیها (که علم اوقونمیه کیده چوغ اوله جهل وشر وشور) علم جهلك نقیضیدرکه برامری علی
ماهو علیه ادراك جازمدر وجهل ایکیدر بری بسیطدرکه سلب علمدر و بری مرکبدرکه قابل علاج دکلدر فخر عالم
علیه السلام آنك صاحبنه شیطاندراندن اجتناب ایدیکز دیو بیورمشدر بوراده علمك ارتفاعندن مراد علمایه
انقراض کلمکدر یوخسه قلوبدن علمك انتزاعی دکلدر بوفقیره لایح اولان بودرکه علم ایله مراد علم نافعدرکه ظاهره
متعلق اولان احکام وباطنه دائر اولان اخلاقدرکه مجموعی تعلم ایله حاصل اولان علوم شرعیه وحالیه درومطلقا علم
نافعده علم الهی دخی داخلدرفاما بوعلم جلیل الهی وهبیدرکسبی دکلدرو بواعصارده بوعلوم نافعه یی بیلن علماء
آزقالمشدرزیرا اکثری فلسفه یه مشغوللردرپس بومعنی اشراط ساعتدندر (هدایی) نیه یارارافندی فلسفیات
* یوری وار ایله تضییع اوقات (شر) خیرك خلافیدرو (شور) غوغا وفتنه وآشوب وطالغه وقرقشه اقدرکافی الغة نعمة الله
(زنا) مدوقصرله حرام اولان عورته جماع ایتمك وطأ المحرمات معناسنه زنانظرله اولنه دخی شاملدرکه اکثر علما
وزهادك زناسیدر (خمر) عنب وتمرو امثالندن مسکر اولان عصیردرسمیت بذلك لانها تخمر العقل وتستره اولانها
ترکت حتی ادرکت واختمرت اولانها تخامر العقل ای تخالطه (بعدذا) زمان اولده خمر مقوله سنی علنا شرب ایتمزلردی
بلکه شرب ایدنلرك اکثری فاسق مستور قبیلندن ایدی بواعصارده ایسه شرب ایدنلر فاسق معلن اولدقلرندن
ماعدا خواص ناس زینده اولنلره دخی ساری اولوب سکرهوایه سکرخمری دخی ضم ایتمشلردرتکیم تکیه لره متردد
اولان متصوفه فسقه سنده مشاهددرقاتلهم الله (لمحرره) اولدیغیچون بوجهان میکده وش * اهل دنیایه دیدیلر

سرخوش ❁ صوفی مغبون وغیریلر مفتون ❁ بوقدر رهیچ برنده عقل وهوش (وله) اعتماد ایتمه دکمه برناسه ❁ دیمه آدم
جهانده نسناسه ❁ ابن ادهم بکنلر ظاهر ❁ اویدیلر باطن ایچره خناسه (اکثار) بالفارسیة بسیار کردن یعنی چوغالتمق
(محذور) بوراده مصدر معناسنه در یعنی حذر واحتراز دیمشلر که محذور ذال معجمه ایله امنك ومحظور ظاء
منقوطه ایله مباحك ضدیدر الضرورات تبیح المحظورات بوقیبلدندر (بعدذا) بو عصرده ذکر اولنان معنانك اثری
فاشدر زیرا زنان دوراسواق وزقاق ایتدکلرندن ماعدا تکیه لرده دور مجلسلرینه حاضر اولوب نامحرملرله اختلاط ایدرلر
ونائره افروز اهل هوی اولورلر (تاحتی) تافارسیده عربیده حتی کبی انتهاء غایت معناسن افاده ایدر ترکی دادهدك
لفظی کبی بوراده حتی تابی تأکید ایچون کلمشدردك تابی تأکید ایچون کلدیکی کبی تنکیم واقعدر ❁ چین سحردن برکون
اولوردی صواش اخشامه دك ❁ پرصدا اولمشدی عالم رومدن تاشامه دك (المی عورت) یعنی برار اللی عدد عورته
قیم ومصلحتکذار اوله بو معنی ایسه زوجیتی مقتضی دکلدر زیرا زوج شریعتده دورده محصردر ولیکن فی الجمله
فساددن خالی دکلدر انکچون اشراط ساعتدن عدا اولنمشدر (فلیج) فی الحدیث اذا وضع السیف فی امتی لم یرفع عنها
الی یوم القیامة) دیمشلردرکه بو معنی حضرت عثمان رضی الله عنه وقعه سندن قیامته دك مستمردر زیرا هر عصرده
اهل اسلام واهل کفر واهل بغی میانده جنك وحرب موجود اولدیغی کبی (تنکیم الجهاد ماض الی یوم القیمة) بیورلمشدر
بین المسلمین دخی حرب ومقاتله اکسك دکلدر (وباء) مدله وقصرله مرض عامدرکه سببی فساد هوا ویاغیری معنادر
طاعون اولسون غیری اولسون فکل طاعون وباء ولیس کل وباء طاعونا (بعدذا) حدیث بخاریده علامات ستك
اولی فخر عالم علیه السلامك موتی اولمق اوزره تصریح اولنمشدر زیرا ناظمك تحریرینه کوره تکرار لازم کلور یعنی
بیت آتیده مندرج اولنلردن مراد ذکر اولنان وبادر وبو وباء حضرت عمر رضی الله عنه زمانده بیت مقدس
قریه لرندن عمواس نام قریه ده واقع اولان وبادرکه عسکر مسلمینك اصابت ایدوب اوچ کونده یمش بیك کیمسه هلاك
اولمشدر دیمشلردرکه اسلامده واقع اولان ابتدا وبابودر (لمحرره) طوته لی روی زمینی طاعون ❁ اولدی مستولی
عالمه طاعون ❁ اریدی برف کبی داغله طاغ ❁ یره کچدی المندن هامون (بیت المقدس آچیله) (مقدس) مجلس وزننده
قدس وطهارت معناسنه در (بیت مقدس) اول مکاندرکه شرکدن منزه ومرتفع اوله وعاصی اولان کناهدن انده
طهارت بوله وبیت مقدس دینلور تشدیدله مطهر کبی لفظا ومعنی (وتطهیره اخلاوه من الاصنام کما فی فضائل القدس
قال الله تعالی (انك بالواد المقدس طوی) ای المطهر والمبعد من السوء کما فی بحر العلوم وقال الکاشفی (پاکیزه ومبارك
وستوده (بعدذا) بیت مقدسك آچلمسی فتحی ونصاری الندن استخلاصیدر ابتداء فتحی حضرت عمر رضی الله عنه
خلافتنده هجرتك اون التنجی سنه سی شهر ربیع الاولنده واقع اولمشدر صکره درتیو زسکسان ایکنجی سالنده فرنج
ملعنت سنج تغلب ایدوب ثانیا بشیوز سکسان بش تاریخنده سلطان صلاح الدین یوسف بن ایوب فتحنه ظفر بولمشدر
اندن بری الی الان اهل ایمان النده در (موفور) بول وچوق من الوفرة وهی الکثرة والوسعة (دینار) فیلوری اصلنده
دناردر تشدیدله کذاب وزننده اولان مصادره ملتبس اولمسون ایچون احدی النونین دن یا ابدال اولنمشدر یعنی آخر
زمانده دفینه لر ظاهر اولوب نقدین وفرتده اولغله یوز قیچه بی استکثار ایدن فقیر یوز التونی استقلال ایده (لمحرره)
دیده سنده اوچن بوکون التون ❁ اول زمانده شکار دولت ایدر ❁ شوایکه اکسیره مالك اولمشدر ❁ نیچه خاك حقیره
رغبت ایدر (فتنه) لغت عربیده امتحان واعتبار معناسنه در (کما یقال فتنت الذهب بالنار اذا امتحنته بها ودینار
مفتون ویسمی الصائغ فتانا اما اکثر هرج ومرج وشر وشرور ده یعنی قرقشلقلرده واضطراب واختلافده مستعملدر
یعنی عربدن هرخانه یه فتنه دخول ایلیه وهرکس بحضور ومضطرب اوله (دستور) دلك فتحیله اذندر (بنی اصفر)
(قال ابن ملك اراد بهم الروم لان اباهم الاول وهو الروم بن عیصو بن یعقوب بن اسحاق کان اصفر فی بیاض انتهی وقد
سبق مفصلا (بعدذا) بنی اصفردن مراد روم اولمق ناظم ذاهب اولدیغی اوزره افرنج اولمغی منافی دکلدر زیرا افرنج
رومدن برصنفدر ثبت فی الصحیح انه لایبقی مسلم وقت قیام الساعة لکن یکون الروم وهو قوم معروف اکثر الکفرة
فی ذلك الوقت کما کانوا الیوم اکثرهم (غدر) ترك وفا معناسنه در مشروحا کذر ایتمشدر یعنی اهل اسلام ایله
بنی اصفر میانده صلح واقع اولوب صکره بنی اصفر نقض عهد ایده لر وذکر اولنان سنجاقلرله اهل اسلام اوزرینه یوریه لر
وفسطاط المسلمین یومئذ فی ارض یقال لها الغوطة بضم الغین المعجمة فی مدینة دمشق (محدث) اهل حدیثدرکه
عنعنه ایله فخر عالم علیه السلامدن حدیث حفظ ونقل ایدرلر حدیثك تحقیقی کذر ایتمشدر (افرنج) فرنك دیدکلری
طائفه در افرنکدن معربدر (قال فی القاموس الافرنجة جیل معرب افرنك والقیاس کسر الراء اخراجا له بخرج
الاسفنط علی ان فتح فائها لغة والکسر اعلی انتهی (منظور) یعنی لیله معراجده نظر مه کتوردی (کما قال علیه السلام

ان الله زوى لى الارض فرأيت مشارقها ومغاربها وان ملك امتى سيبلغ مازوى لى منها) بو حديثك ظاهرندن منفهم
اولان جميع آفاق ارض فخر عالم عليه السلامك زير نظرنه كلوب امتى تدريجله الى يوم القيام جمله سنه مالك اولمقدر
تكيم ناظم ذاهب اولدى وليكن شهاب شرحنده ديركه فخر عالم عليه السلامك منظورى اولان يرلر دار اسلام
ونظرندن محجوب اولان دار الكفر اولدى پس بو صورتده الارض ده اولان لام عهد خارجى يه محمول اولور استغراقه
دكل (كما اذا قيل اغلق الباب اذا كان مشاهدا) تفصيلى شروح حديثدن طلب اولنه (ملك) بضم الميم ولاية التصرف
وبكسرها اسم لما تحت التصرف قاله القاشانى فى شرح التائية وسبق غير هذا فى اوائل الشرح (زور) كوچ وقوت
(اعماق) بلدبين حلب وانطاكيه مصب مياه كثيرة لا يجف الا صيفا كما فى القاموس يعنى روم طائفه سى نقض
صلحدن نصكره ارض عربدن اعماق نام شهره دك هجوم ايده (شام) ذكرى سبقت ايتمشدر (مستور) كزلى (مدينه
يا حلب ياد مشقدر معهود مدينه دكلدر) عفوله مغفرتك فرفى كذر ايتمشدر بوراده مراد بنى اصفره مقابل
كلان عسكر اسلامك خيار اهل ارضدن اولديغن بياندر (مأسور) اسير يمكدر اسر فتحله شدوربط معناسنه در
پس اسير تسميه سى حين اخذده وثاق و بندله محكم شدوربط اولنمغه مبنيدر يعنى ذكر اولنان مدينه دن خروج ايدن
عسكر اسلامه بنى اصفرديه لركه مانع اولمكزتاكه دشمنلر يمزله جنك ايده لم زيرا انلر بونجه روزكاردركه بزدن نيجه اسير
آلمشلر و بى حساب مال نهب وغارت قيلمشلردر دشمنلردن مراد اهل اسلامدركه بنى اصفرك تغلبى سببله رومدن
اعماق جانبنه نقل ايتمشلردر زيرا شام شريف فتحندن ذكر اولنان نقلك زمانه دك رومله محاربه اكسك اولميوب
قرال بدفعالى اقاصئ بلادنه نفى ايتمسدلر كركدر (مسلمانلر) يعنى مدينهٔ مذكوره اهلى (قرنداشلر) يعنى رومدن
عربه منضم اولان عسكر اسلام (مجبور) مغلوب (مكسور) منهزم بونده تفريق جماعتى تفريق اجزايه تشبيه واردر
زيرا كسر اصلده قرمقدركو ياعسكردن برفرقه نك متفرق ومدبر اولمسى بر بتون نسنه نك اجزاسى منكسر اولمق
كبيدر دمشلردركه بو فرقه فرار اوزره مصر اولوب الهام توبه دن محروم اولمسدلر كركدر (المحرره) مرد ميدان اودركه
روزوغا* اوق كبى طوغريلور كرى دونمز* پر آچر آشيان فردوسه* اولمنجه هما كبى قونمز (مفطور) يرادلمش مخلوق
كبى والفاطر الخالق الشئ ابتداء يقال فطرت البئر ابتدأت حفرها (بر) فتح وتشديدله اوت وصو اولين يردر ضد البحر
معناسنه (بحر) چوق صو و ياطوزلى وآجى صو دمشلردركه بر يوزنده اولان دريالر طوفان توحده آسماندن نزول ايدن
صولردر بحر محيط (وكان عرشه على الماء) آيتنده ذكر اولنان ماء عذبدندر زيرا بوماء عذبك كفندن زمين خلق
اولندقده بقيه سى چكلوب بحر محيط اولمشدر فاما انهاردن نيل مصر وفرات كوفه ودجلهٔ بغداد وسيحان مصيصه
وسيحون هند وجيحان ادنه وجيحون بلخ جنتدن منصب اولوردى روايت واردر تكيم فصل معراجده كذر ايلدى
بنى اسحاق) اسحاق پيغمبر عليه السلامك اولاديكه ارض مقدسه ده ساكنلردر زيرا حضرت ابراهيم عليه السلامك
وفاتندنصكره حضرت اسماعيل حرمده وحضرت اسحاق شامده توطن ايتمشلردر (اسحاق) ضحاك معناسنه در
(قال كعب حملت سارة باسحاق فى الليلة التى هلك فيها قوم لوط فلما تم حملها وضعت ليلة عاشوراء وعلى وجهه
نور اضاء ما حوله ولما وضعته خر ساجدا لربه ورفع يده الى السماء بالتوحيد وسمى اسحاق لضحك سارة حين بشرتها به
الملائكة كما فى قصص الانبياء (قسطنطينية) استانبول شهريدر ولكن لفظنده اختلاف ايتمشلردر (قال بعضهم
بضم القاف وفتح الطاء المهملة بعدها نون ساكنة وطاء مهملة وياء ساكنة ونون مكسورة وياء مفتوحة مخففة وقال
بعضهم بضم القاف واسكان السين المهملة وضم الطاء الاولى وبعدها نون ساكنة ثم طاء مكسورة ثم ياء ساكنة بعدها
نون وقال بعضهم بفتح الطاء وزيادة ياء مشددة بعد النون* وقال فى القاموس قسطنطينيه اوقسطنطينيه بزيادة ياء
مشددة وقد يضم الطاء الاولى منهما دار ملك الروم وفتحها من اشراط الساعة وتسمى بالرومية بوزنطيا وارتفاع
سورها احد وعشرون ذراعا وكنيستها مسطيلة وبجانبها عمود عال فى دور اربعة انواع تقريبا وفى رأسه فرس
من نحاس وعليه فارس وفى احدى يديه كرة من ذهب وقد فتح اصابع يده الاخرى مشيرا بها وهو صورة قسطنطين بانيها
انتهى* قال الترمذى قد فتحت قسطنطينية فى زمان بعد اصحاب النبى عليه السلام وتفتح عند خروج الدجال* وقال
الخطيب صاحب الروضة قيل قد فتح مسلمة بن عبد الملك بن مروان القسطنطينية ثم فتحها السلطان الفاتح محمد انتهى
وفى الحديث (لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير امرها ولنعم الجيش ذلك الجيش* يقول الفقير نقش هذا الحديث على
حائط جامع السلطان محمد الفاتح الواقع فى القسطنطينية وعن عبد الله بن بشر بن ربيعة الغنوى ويقال الخثعمى عن
ابيه انه سمع النبى عليه السلام يقول لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير امرها ولنعم الجيش ذلك الجيش قال عبد الله
فدعانى مسلمة بن عبد الملك فسألنى فحدثته بهذا الحديث فغزا القسطنطينية كذا فى حسن المحاضرة للامام السيوطى

(بعدذا) نقول علما اوزره بو آنه کلنجه استانبولك ایکی دفعه فتحی میسر اولمشدر * سؤال اولنورسه که استانبولی مهدی فتح ایدر دیدکاری نیه محمولدر * جواب بودر که مهدیدن مراد فاتحدر کرك معنای لغوی ایله ملوك عثمانیه دن سلطان محمد ثانی اولسون کرك آخر زمانده استیلاء بنی الاصفرده خروج ایدن مهدیٔ معروف اولسون پس بوندن منفهم اولور که استانبول اوچنجی دفعه ده مهدیٔ منتظر کونده فتح اولنسه کرکدر وملوك عثمانیه نك دواتی مهدی زمانندك ممتد اولور والله اعلم (مجرور) جر وجذب اولنمش مراد فتحی بیاندر (مثبور) هلاك اولنمش زیرا ثبور هلاك واهلاك معناسنه در کما فی القاموس (تهلیل) لااله الاالله دیمك بونده آخر زمانده خارق عادتك وفرتنه اشارت واردر یعنی انتها ابتدایه رجوع ایدوب قوت حال ظهور ایلیه ومجاهد فی سبیل الله اولان چوقلق مزاولهٔ اسبابه محتاج اولمیه

مثنوی

که بر یردن قوتهلیل ایده لر
صوکنده دیه لر الله اکبر

دکزدن یانی اوکدن بیقلیسر
ایکنجی کز بولر اویله قیلیسر

یقیله بر یانی داخی تمامت
یقلماسونمی قویسر قیامت

اوچنجی کز که حقی ذکر ایده لر
بکلی آچیله شهر ده کیره لر

بولر یغماده ایشت نه اوله حال
بر آواز ایشدیله چیقدی دجال

قویالر کیرو اول مالی النلر
کیده لر شام ایلینه کیرو آنلر

دیمشلردر خبرده اهل تاریخ
بیورمشدر رسول الله تواریخ

که تا قسطنطنیه یقلنجه
بنی اسحاق اکا آنی قیلنجه

بنی الاصفر خروجندن اکادك
اولیسر آنی بیل دیمشدی بی شك

یدنجی بیلده چیقردیدی دجال
نیجه چیقار ایشت کل امدی دجال

بلنلر بونده اویله دیدی اقوال
کیم اوکدن مهدی چیقر صکره دجال

دخی مهدی جهانه کلمشدر
روافض کرچه کیم طوغدی دیمشدر

ولی دیرلر که مغربدن اولیسر
کیمی دیرلر بخارادن کلیسر

روایتدر که جابر سویلمشدر
رسول الله اکا برکون دیمشدر

که بودین بولیسردر استقامت
هم اولیسردر زغالب بوامت

قومایه لر جهانی آلمینجه
هم اون ایکی خلیفه اولمینجه

قریشدن اوله لر جمله خلیفه
ایتدی صکره نه اوله وظیفه

دیدی صکره اولیسر قاتی فتنه
چنان کیم قیلایه اوقاتی فتنه

دیمشلردر بو اون ایکی خلیفه
که دردی اولمشیدی کیم خلیفه

حسن بشنجی النجی حسین اول
که کوکالر سروری نورعین اول

یدنجی اکله وار ایسه تمیزك
عمردر اوغلی بیل عبد العزیزك

قلانی کیمی کلدی کیم کلیسر
اون ایکنجی ولی مهدی اولیسر

جهانی طولدر یسر عدلله صوك
تکیم طولمشیدی ظلمله اوك

یدی بیل بر یوزینه حکم ایدیسر
صوك ارجی اولدر دنیادن کیدیسر

بنی اسحاق رجوع ایده چوشامه
دخان اینه طولادوید زمشامه

بیورمشدر رسول الله ایشت کل
قولاغك طوت کوزك اکا ایشت قیل

قیامت قوپمیه تا اون علامت
جهانی قپلامینجه تمامت

سکا بر برانی تعیین ایده ین
اوکات دکله که خوش تبیین ایده ین

بری انك دخاندر کیم اولیسر
تمامت مشرق ومغرب طولیسر

طوتیسر بر یوز بنی دیدی قرق کون
قچن مؤمنلره ایرسه بوتوتون

زکام ایر رکبی اوله دماغی
پس آندن اولیسرلردر دماغی

ولی کافر قتی سکران اولیسر
کوزی قولاغی وبورنی طولیسر

ایکنجیسی بودر کیم چیقه دجال
جهانی فتنه ایله یقه دجال

رسولدن اویله نقل ایتدیلر اصحاب
رسولز دیوبن دعوی ایده لر
اکرچه کیم ویره لر خلقه چوق مال
حقیقت چون بنم ختم النبیین
ایشت امدی دیم دجالك اصلن
مدینه شهری ایچندیدی دجال
عمر دیدیکه بو کتسه تولیدی

اوتوز دجال چقیسر جمله کذاب
صوك اوجی بونلری رسوای ایده لر
ایده لر دراودرلو حیله وآل
کیده بونلر بنم دردین وآیین
که تابر بیله سن حالن اصلن
فساده مائل ایدی شره عجال
فساده شر اوله کیم کوتر ولیدی

(یغما) تاراج یعنی کافردن النان مال وحرامی الدیغی اسباب کذا فی اللغة النعمتیة ولکن بویله یرلرده معنای مصدریده یعنی غارتده مستعملدر عجم سورلرده وامثالنده عامه ایچون طبخ اولان طعامه خوان یغمادیرلر (سعدی) ادیم زمین سفره عام اوست * برین خوان یغما چه دشمن چه دوست (دجال) شرحی فصلنده کلوران شاء الله تعالی یعنی شیطان بجهت دروغ ندا ایدوب مجاهدینی ازعاج ایلدی ونه طوررسکز دجال چیقوب اهل وعیالکزی غارت ایتدی دیوسو یلدی تاکه مال غنیمتی براغوب شامه رجوع ایده لر وکلدکاری یوله دونوب کیده لر انلر دخی کرچك صانوب دونه لر وشامه کلدکلر نصکره دجال خروج ایده (لمحرره) فتح ایدن دل قلعه سن توحید حقنی ایله * پاك ایده آینه سن شرك وریایی هب سیله * ذکر جهر یدرحصار نفسی ویران ایلین * قومه بوضربی صاقن الدن که قوتدردله * هر کیمك مهدی کبی الده ولایت تیغی وار * اوستنه دشمنلرك تیغندن آتش صاچله * هر کیمه حقدن عنایت عسکری قیلدی مدد * دمبدم غیب وشهادت ملکی اکه آچله * قیلدن یغما سنی نفسك بنی الاصفر کبی * شام جان ایلن کوزتکیم بکزه مز اول برایله * بریانك شول بحرجان وبریانك برجسد * فرق ایدرسك جمع وفرقی ایربو بحره ساحله * آهنین برقلعه در اشبو وجود ایچره وجود * فتحی آنك نیجه آسان اوله بوآب وکله * کیمکه فعل غیب ذاتك فتحنه درمان دیلر * ذکرنك مفتاحنه دردوغمی دندان قیله * اشبو ذکرك طوت الن سیرانه کل اول دوست ایلن * سنده بول انك یولن هم منزلی سنده دیله * حقیا آخر زماندرسو یله سرحقی * بلینلر آنی انکار ایده شاید کیم بیله (که او کدین مهدی چیقر صکره دجال) امام سیوطی رحمه الله رسالة الکشفده یازمشدر که کونشك مغربدن طلوعندن اون سنه مقدم دجال ودجالدن یدی سنه اول مهدی ظهور ایدر ومهدیدن مقدم دخی نیجه اشراط ظهور ایتسه کرکدر ازجمله مقدمهٔ دجال اولان بنی اصفر مستولی اولوب روم واناطولی یی ضبط ایده لر وارض عربده سابقاذکر اولان اعماق نام شهرده دك کیده لر ومهدینك وقت ظهوری مقطوع دکلدر بعضیلر بیك ایکیوز و بعضیلر بیك ایکیوز درتده دردیمشلر (وفی الحدیث خیرکم بعد المأتین خفیف الحاذ قیل یارسول الله وماخفیف الحاذ قال الذی لااهل له ولاولد) بوحدیثده مأتیندن مراد الفدنصکره اولان مأتیندر که مهدینك ظهوری وقتیدر واول وقتده هرج ومرج واقع اولمغله مجرد اولان متأهل قدرفتنه کورمز وزحمت چکمز و بعضیلر الفدن اول اولان مأتینه حمل ایتمشلردر زیرا فخرعالم صلی الله علیه وسلم خیریت ایله شهادت ایتدیکی قروندنصکره شرغالبدر پس دنیاده زیاده فساد وفتنه ظهور ایتدیکی وقتده آزاده لك دینه انسبدر (لمحرره) میل فرزند وزن ایدوب ای دل * ایله جانی کل کرفتار بند * عقلکی باشکه دیوشور امروز * چونکه واردر مجال کوش پند * ایده مز مرغ بسته پرپرواز * چاره جو اولسه ده اکرهرچند * بولمدی راه سیر صحرایه * قنغی آهو که اوله بند کمند * نه بلادر بوزمانده غم زن * نه غم بی اماندر فرزند * روزوشب غالب اولوب فکر معاش * زهر اولور آدمه کامنده کی قند (دخی مهدی جهانه کلمشدر) مهدی منتظرك اسمی محمد بن عبد الله در بعضیلر ولد امام حسیندن و بعضیلر ولد امام حسندن اولمغه ذاهب اولمشلر و بعضیلر دخی ولد عباسدن اولمق روایتن قیلمشلردر زیرا عبد الله بن عباس رضی الله عنهما دنیایه کلدکده مهدی آنك نسلندن کلمك اوزره اشارت نبویه صادر اولدی و ینه برکون فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرت عباسه ملاقی اولوب بیوردیلر که (ألا ابشرك یاابا الفضل قال بلی یارسول الله قال ان الله فتح بی هذا الامر وبذریتك یختمه وفی روایة و یختمه بذریتك) پس بوندن منفهم اولور که امر خلافت ذریت عباس ایله ختم اولنور که مهدیدر انکچون ناظم بیت الخلافه فصلنده بوحدیثك مضمونی ایراد ایلیوب دیدی * ولی ذریتکله ختم اولیسر * قیامت کونلرینه دك کدیسر *) قال فی انسان العیون وظهوره یکون بعدان یکسف القمر فی اول لیلة من رمضان وتکسف الشمس فی النصف منه فان ذلك لم یوجد منذ خلق الله السموات والارض عمره عشرون سنة وقیل اربعون سنة ووجهه کوکب دری علی خده الایمن خال اسود یخرج فی آخر الزمان و ینزل فی زمانه عیسی ابن مریم علیهما السلام واماماورد لامهدی الاعیسی ابن مریم فلاینافی ذلك لجواز ان یکون المراد لامهدی

كاملا معصوما الا عيسى (وقال بعضهم لا يبعد ان يحمل على العهد اية لاهلاك الدجال) (روافض كرچه كيم طوغدى
ديمشدر) يعنى انلردر كه مهدى دنيايه كلمشد روليكن وقتنى كوزل واعدادن خوفا كندينى بيلدرمز بوندن منفهم
اولور كه بونلرك زعمى اوزره مهدى يد عمر طويل ويرلمشدر خضر والياس كبى (بعدذا) روافض رافضك جمعيدر رفض
ترك معناسنه در ذكر اولنان طائفهٔ ضلالت آيينه در وافض تسميه سنه وجه بودر كه امام على رضى الله عنه احفادندن
زيد حضرتلرى كوفه ده مبايعه اولندقده اهل كوفه دن برطائفه طريق الحاده سلوك ايدوب يازيد شيخيندن يعنى
ابو بكر وعمر رضى الله عنهما دن تبرى ايله تاكه سكا مبايعه ايده لم ديديلر زيد حضرتلرى اباء ايتدكده آنلرد خى
بزده سنى رفض وترك ايده رز ديديلر بو سببدن آنلره روافض ومبايعه ايدنلره زيديه ديديلر (بخارا) بضم الباء وفتح الخاء
المعجمة وبعد الالف راء وهى من اعظم مدن ماوراء النهر بينها وبين سمرقند مسافة ثمانية ايام كما فى مختصر ابن
خلكان (جابر) رضى الله تعالى عنه ترجمه سى جلد اولده در (استقامت) خط مستوى اوزره اولان طريقده مستعملدر
تشبيها طريق حقه دخى مستقيم ديرلر انسانك مستقيم اولمسى صراط مستقيم اوزره حركتى ودينك استقامتى قوتى
وظهوريدر (اون ايكى خليفه) مقصود ظاهرا وباطنا سيرت رسوله وارث اولان خليفه لردر كه ناظم قدس سره فى الجملة
تعداد ايتمشدر فاما روافضك تعيين ايتديكى اون ايكى امام بونلردر كه ذكر اولنور * امام على * امام حسن * امام حسين
* امام على زين العابدين * امام محمد الباقر * امام جعفر الصادق * امام موسى الكاظم * امام على الرضا * امام
محمد التقى * امام على النقى * امام حسن العسكرى * امام محمد المهدى رضى الله عنهم (قريش) ترجمه سى جلد اولده در
(وظيفه) سفينه وزننده بهر يوم تقدير اولنان طعام وعلوفه وبونلرك غيرى نسنه در توظيف تعيندر بو راده وظيفه دن
مراد امور متعينه وحوادث دهريه در (فتنه) محنت وانسانه مشقتلى اولان نسنه در تفصيلى مرور ايتمشدر
(چنان) انجلين بالضم (اوقاتى) اوقاتى كلمه سى ايله جناس ناقصدر يعنى فتنه مقدما بعض اوقاتده اولور كن صكره جميع
اوقاتده ظهور ايده وساعات ليل ونهار اندن خالى اولميه (دردى) مراد چهار باردر (خليفه) يعنى بالفعل وخصوص
اوزره پس تكرار لازم كلمز (بو) حسين رضى الله عنه (اول) حسن رضى الله عنه (تميز) تميز وادراك وفصل بين
المتشابهات (سعدى) چو يوسف كسى در صلاح وتميز * بسى سال بايد كه گردد عزيز (عمر ابو حفص) عمر بن عبد العزيز
ابن مروان بن الحكم الاموى القرشى اجمع على خلافته ووفور علمه وشفقته على المسلمين تولى على الخلافة سنة تسع
وتسعين ومدة خلافته سنتان وخمسة اشهر) ديمشلردر كه خلفاء متقدمينده نصكره علم وعدالت وانصاف ودياننده
نظيرى كلمشدر مائهٔ اولى صاحبيد رخطبه ده چهار بار ذكر اولنمق وآخرنده (ان الله يأمر بالعدل والاحسان) آيتى
اوقونمق انك سنت حسنه سيدر منافقى چوقدر (فلانى كيمى) الخ ناظم قدس سره اون ايكى خليفه نك سكزنى ذكر
ودردنى طى ايتدى وجهى يا مختلف فيه ويا مجهول ويا مستور اولد قلريدر (دخان) اجرام يابسه دن تولد ايدن توتوندر
(مشام) ككزده قو قو آلان عضودر كه اكا حاسهٔ شم ديرلر (قولاغك طوت كوزك اكا ايشت قيل) الف ونشر مرتب
طريقى اوزره در يعنى قولاغك فخر عالم صلى الله عليه وسلمك كلامنه طتوب ايشت وكوزك دخى اول طرفه قيل ونظر
ايله وجائزدر كه ايشت كل اولوب ايش ايت كل ديمك اوله پس قافيه ده تكرار لازم كلمز (تبيين) بيان ايتمك وآشكاره قلمق
(زكام ضمله معناسى مصرع اخيرك آخيريدر كه دماغيدر باشه صغوق كچمه دن اولور (قال فى القاموس الزكام
بالضمة والزكمة تجلب فضول رطوبة من بطنى الدماغ المقدمين الى المنخرين (سكران) مست وسرخوش (اوتوزدجال)
عن ابى هريرة رضى الله عنه ان النبى عليه السلام قال لا تقوم الساعة حتى تقتتل فئتان عظيمتان تكون بينهما
مقتلة عظيمة دعواهما واحدة وحتى يبعث دجالون كذابون قريب من ثلاثين كلهم يزعم انه رسول الله كذا فى
المصابيح فى باب الملاحم وعن جابر بن سمرة رضى الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول ان بين يدى
الساعة كذا بين فاحذر وهم كذا فى المصابيح فى باب اشراط الساعة قال فى اسؤلة الحكم اما ما ورد فى الاحاديث
النبوية فى حق الدجاجلة وظهورها بين الامة فلا شك عند اهل العلم ان الدجاجلة هم الائمة المضلون لاسيما
متصوفة الزمان ومشيخيهم شاهدنا منهم فى عصرنا هذا اقاتلهم الله تعالى حيث كانوا ونعوذ بك اللهم من فتنة الدجال
وفتن الدجاجلة ومن كل فتنة مضلة ونعوذ بك من شر ما استعاذ منه نبيك محمد عليه السلام ونسئلك اللهم من خير
ما سألك منه نبيك محمد عليه السلام آمين انتهى كلام الاسؤلة (آيين) ترتيب ورسم وعادت مقصود دين واكا متعلق
اولان رسوم وقوانين شرعيه در (المحرره) جناب مصطفى ويردى خبر قرب قيامتدن * خبردار ايلدى بو امتى اشراط
ساعتدن * شريعت اهلنه كوستردى چون آيات كبرايى * حقيقت اهلنه قيلدى نيچه رمز واشارتدن * ديدى
اوقنيه علم الهى پاك ديللرده * بلمزلر اوله وحدت سرى بو عالمده كثرتدن * سلوك اهلينه زن دوش غائب اوله ميل آرايش *

* کیه درویش اولنلر تاج وخرقه دست شهرتدن * چوغ اوله کوکلی مرده نفسی زنده خلق عالمده * حیات خضره مظهر آزاوله اصناف امتدن * اسه بادهوی خیشوم جانی پرزکام ایده * توته تودسود لخانه ده کانون غفلتدن * قوای نفس بدباش قالدیروب دائم هجوم ایده * بنوالا صفر مثالی کوسترهٔ انواع شوکتدن * کیمی مهدی کیمی عیسی اوله دعوی ایله خلقك * خبرویره دروغ ایله خلافتدن ولایتدن * نیجه دجال مشربلردیه بیغمبرم تحقیق * خبرویرمش ایکن قرآنده حق ختم نبوتدن * چوحال اهل عالم بویله دروارقالی ترك ایله * فنا اهلندن آیرله جدا اوله بو صحبتدن * فنای کونی ویرحق بقای جاودان استه * قیامتدن مقدم عشقله طوی ذوق جنتدن (قال فی تهذیب المصادر (الدجل) دروغ کفتن ومنه اشتق الدجال ویقال انه سمی دجالا لانه یغطی الارض بکثرة جموعه وقال آخرون بل یغطی علی الناس بکفره وهو من دجلت البعیر اذا طلیته بالقطران ومنه سمیت دجلة لانها غطت الارض انتهی * وفی الاختری الدجال الکذاب (یقال دجله) ای کذبه سمی بذلك لانه یغطی الحق بسحره وکذبه کما یغطی الرجل جرب بعیره بالدجالة وهی القطران * وفی القاموس اومن دجل قطع نواحی الارض سیرا ای فی زمان قلیل اومن الدجال کسحاب للسرجین لانه یجس وجه الارض اومن دجل الناس للقاطهم لانهم یتبعونه انتهی * قال اهل العرفان للسر فی ظهور صورة الدجال انه مثال الحجاب الظلمانی وصورة الطبع السفلی الحیوانی المبعود عن استعداد شهود الحق المطبوع علی الفساد والکفر والبعاد (مدینه شهری ایچنده ایدی دجال) دجالك پدرنه صیاد ومادرنه صاف دیرلردی کهانت ایله مشهور ایدی دخی مراهق ایکن دماغنده رسالت دعواسی وار ایدی حضرت عمر رضی الله عنه آنی قتل ایتمك مراد ایتدکده فخر عالم صلی الله علیه وسلم اذن ویرمدی زیرا آنك قتلی آخر زمانده حضرت عیسی علیه السلام الندهٔ اولدیغن بیلوردی (فساد) الفساد خروج الشیء عن الاعتدال قلیلا کان الخروج عنه او کثیرا ویضاده الصلاح ویستعمل ذلك فی النفس والبدن والاشیاء الخارجة عن الاستقامة (شر) الشر الذی یرغب عنه الکل کما ان الخیر هو الذی یرغب فیه الکل (عجاب) زیاده عجله ایدیجی عجله برامری وقتندن مقدم طلب وتحری ایتمکدر اوصاف مذمومه دندر زیرا مقتضای شهوتدر دیمشلردر که عربه یه سرعت مرورندن اوتوری عجله دینلدی وکذلك ولد بقره یه عجل اطلاق اولنمق ثور اولدقده عجله سی تصورنه بناءدر

﴿ فصـــــل فی خروج الدجال ﴾

رسول الله دعا قیلدی ایدوب حقه مناجاتی
دعاسن مستجاب ایتدی قبول ایدیجی حاجاتی

ایرشدی جبرئیل درحال الندهٔ برپاره بولت
ایچنه قویدی دجالی که دفع ایده بلیاتی

ایروب مشرق دکزنده قودی برآطه ده آنی
روایت شویله کلمشدر بود رآنك درایاتی

واریدی برصحابی کیم تمیم داری دیرلردی
انی کوردی خبرویردی یازلدی پس روایاتی

رسول الله بیوردیکیم سزه یوق قورقو دجالدن
ولیکن غیری دجالدن صقینورون بریاتی

اکر شمدی چیقر اولسه بن آنی ایدرم ابطال
اکر بنسز چیقرسهٔ اول ایدر الله رعایاتی

خلیفه مدر بنم الله بوایشدهٔ اول یوجه درکاه
قومؤ منلره اول شاه ایدیسر در هدایاتی

بیلك کیم چیقیجق دجال شویردن اولیسر ظاهر
طوته شام وعراقك اول اراسنده مقاماتی

اویلیسر اصفهاندن هم یهودی آکه تمش بیك
قوسی طیلسانیله ایده لر جور وغاراتی

مدینهٔ شهرنه کلسهٔ ملکلر آنی منع ایده
ولی دنیایی سیرایده کزه هب شام وشاماتی

اکا کیم ایریشر سه اول اوقوسون سورهٔ کهفی
آنی صقلایه حق اندن ایرشدرمیه آفاتی

دیدی پس یاعباد الله اولك ثابت دیانتده
کسنه دنیاده قالمز قومالك پس هیچ دیاناتی

دیدی اصحاب ایتدك کیم ندکلو اکلنه یرده
دیدی قرق کون قرار ایده ایشیدك بو مقالاتی

کیم اول کونی بریلجه ایکنجی کونی برآیجه
اوچنجی کونی جمعه جه اولیسر قدر ساعاتی

پس آندن سائر ایامی کیرو کونلر کبی اوله
دیدك کیم یارسول الله بزه ایله بیاناتی

کیم اول بریل قدر کونده نمازیش وقتمی اولیسر
دیدی شمدی دینلمز اول اووقت اولور عباداتی

ایتدك یارسول الله که یرده تیزیورر می اول
ایتدیکم یل اوکنجه بولت کبی یورر قاتی

ایده برقومی اول دعوت انی تصدیق ایده لر چون
کله امر ایلیه انده که کوستره علاماتی

که کوکدن پس یغا یغمور بته اوت یراوله معمور
شود کاو چوغ اوله سود یاغ که خلق ایده مباهاتی

ایریشه کیرو برقومه انیده ایلیه دعوت
انی تکذیب ایده برقوم که کچمیه فشاراتی

چوصبح اوله طوره برقوم کوره‌لر نسنه قالماش
قیچان ویرانه یه ایرسه بیوره کیم چیقر مالك
دیه انا نمین کاسون اولوسنی دیری قیلم
اوله برجانبنده صود نخی برجانبنده اود
اکا اویمایینی اوده براغیسر ولی اول اود
هم اول صوکیم اولیسر اود کیرنلر یانیسر فی الحال
کوزی اعوردر آلتنده بازلمشدر که کافردر
قلیسر بریکیدی اول قلمیجیله ایکی پاره
یکت کیرودیری اوله طوره اوروکله کوله

نه کیم مال وارایسه کتمش حرامیله حلالاتی
چیقه‌یر یوزینه مالی ایشتدکی بوحالاتی
شیاطین اویله کوزیکه کوستره خیالاتی
اویانی صویه آتیسر ایشت اشبو عباراتی
اکا طتلو صو اولیسر اکا ایرر نهایاتی
پس اویماك اودینه کیرك بولاسز صوده لذاتی
اوقور بیلور اکر کاتب وکرامی اماراتی
دونوب آنی قغیر یسر ایدوب آکا اشاراتی
انی دیرلر که خضر اوله انك چوقدر کراماتی

(مناجات) رازسویلك (مستجاب) الاستجابة پاسخ کردن یعنی جواب ویرمك (قال الراغب فی المفردات الاستجابة قیل هی الاجابة وحقیقتها هی التحری للجواب والتهیؤ له لکن عبر بها عن الاجابة لقلة انفکاکها منها (حاجات) جمع حاجة والحاجة الی الشیء الفقر الیه مع محبة وحاج یحوج احتاج (رفع) بوراده جسم موضوعی مقرندن اعلاء معناسنه در زیرا بلیاتدن مراد حقیقتده اکا سبب اولان دجالك وجودیدرکاه اولور تطویل بناده استعمال اولنور (واذ یرفع ابراهیم القواعد من البیت) کبی وکاه تنویه ذکرده استعمال اولنور (ورفعنا لك ذکرك) کبی وکاه تشریف منزلتده استعمال اولنور (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات) کبی ورفعله دفعك میانده فرق بودرکه رفع رااید بعد الوقوع ودفع دالله قبل الوقوع مستعملدر (بلیات) بلیه‌نك جمعیدر بلاء کشینك جسمنی ابلاء ایدن یعنی اسکیدن وچوریدن غم وقساوت ومشاق وانکله عبد امتحان واختبار اولنان اموردر ولکن حقه نبتله بلاو امتحان عبدك جودت ورداءتنی اظهار وعبده نسبتله تعرف وامر مجهوله وقوفدر (مشرق) شرقك محلی یعنی طلوعك مکانی وناحیه‌سی * تنکیم مغرب غرب جانبیدر (درایات) درایه‌نك جمعیدر معرفت معناسنه (قال الراغب) الدرایة المعرفة المدرکة بضرب من الحیل فلا تستعمل فی الله تعالی (تمیم داری) ابن اوس بن خارجة دار تمیمك اجدادندن بر ینك اسمیدر آخرنده یانسبت ایچوندر کان یختم القرآن فی رکعة و یردد الایة الواحدة فی اللیل کله الی الصباح اسلم وکان نصرانیا سنة تسع فی منصرف النبی علیه الصلاة والسلام من غزوة تبوك وسکن المدینة ثم انتقل الی الشام بعد قتل عثمان رضی الله تعالی عنه واقام بها الی ان مات سنة اربعین وهو اول من اسرج فی المسجد واول من قص باذن عمر رضی الله تعالی عنه (انی کوردی خبر ویردی) یعنی تمیم داری دجالی ذکر اولنان مشرق دریاسنك جزیره‌سنده بردیده الی وایاغی بند ایچره کورب فخر عالم علیه السلامه اندن خبر ویردی وقصهٔ دجالی نقل ایتدی * تنکیم مشارقك سکزنجی بابنده برحدیث طویلده بیان اولنمشدر (سزه بوق قورقو دجالدن) زیرا کذبنه دلالات ایدر علامات اولمغله بصیرت اهلی اولنلر انکله استدلال ایدوب زیغ وضلالدن خلاص اولورلر فاما دجالك غیری نیجه باطل واردرکه صورت حقده ظاهر اولوب ضعفادن اولنلری فتنه‌یه دوشورلر واهل ایمانی عقیدهٔ پاك بولندن شاشرلر (بریات) بریه‌نك جمعیدر خلق معناسنه قیل اصله الهمزة فترك وقیل بل ذلك من قولهم بریة العود وسمیت بریة لکونها میراة عن البری ای التراب (اکرشمدی چیقر اواسه بن آنی ایدرم ابطال) باطل قلق وبرنسنه‌نك بطلانی بیان ومفسده‌سنی ازاله ایتمك وبطل خرج عن الصحة بوندن مراد دجالك وقت خروجنی وقیامتی تقریبدر تاکه خوف اوزره اوله‌لر وشرندن حقه التجا ایده‌لر والا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم دجالك مهدید نصکره خروجنی ومقتول عیسی اوله جغنی وحیله بیلوردی (رعایات) رعایه‌نك جمعیدر حفظ وحراست معناسنه قال تعالی (فما رعوها حق رعایتها) ای ما حافظوا علیها حق المحافظة قال علیه السلام وانه یخرج ولست فیکم فامرؤ حجیج نفسه ای یحج نفسه بما عنده من الحجج الشرعیة والعقلیة الدالة علی کذبه (خلیفه مدر بنم الله) بوندن مقصود امتك حالنی حقه تفویضدرتاکه شر دجالی انلردن دفع ایده (والخلافة النیابة عن الغیر اما لغیبة المنوب عنه واما لموته واما لعجزه واما لتشریف المستخلف وعلی الوجه الاخر استخلف الله اولیاءه فی الارض فقال تعالی (هو الذی جعلکم خلائف فی الارض (درکاه) درقپودرکاه کاف عجمیله ادات ظرفیه‌در زمانده ومکانده مستعمل لفظدر قپویری دیمکدر مقصود بطریق الکنایه حضوردر عربیده ذاتدن جنابله تعبیر ایتدکلری کبی وتعبیرده سبب تعظیمدر تنکیم تحقیق جلد اولده مرور ایلدی (هدایات) هدایه‌نك جمعیدر دلالات وارشاد معناسنه جمعیتی افراد مؤمننه کوره‌در وجائزدرکه متعلقات هدایته کوره اوله (عراق) کسرله بلاد معروفه‌در و بصره وکوفه‌یه عراقان دیرلر شرحی

كذر ايتمشدر (اصفهان) واصبهان عراقده و ياخراسانده برشهرك اسميدر حية آدم عليه السلام اول ولايته اهباط اولنمشدر * تنكيم ذكرى مرور ايلدى (طيلسان) الطيلسان رداء عظيم يلبسه كل اهل دين سماوى على رأسه قال عليه السلام يتبع الدجال من يهود اصفهان سبعون الفا عليهم الطيالسة كذا فى حواشى المولى اخى چلبى (غارات) غارتك جمعيدر اغاره معناسنه يعنى يغما ايتمك * قال بعضهم الطاعة والطاقة والغارة مصادر افعالها الاطاعة والاطاقة والاغارة بدليل ان الفعل اطاع واطاق واغار (مدينه شهرنه) الخ قال عليه السلام لا يدخل المدينة رعب المسيح قال فى القاموس المسيح ان يخلق الله الشئ مباركا او ملعونا من الاضداد والمسيح عيسى عليه السلام لبركته والدجال لشؤمه انتهى اوسمى عيسى مسيحا لانه لا يمسح ذا مرض الا برئ او لانه خرج عن بطن امه ممسوحا بالدهن او لنحو ذلك وسمى الدجال مسيحا لانه ممسوح العين يعنى ليس فى موضعها اثر عين ولانه مسح الارض اى قطعها حين خروجه او لنحو ذلك * وردان للمدينة يومئذ سبعة ابواب على كل باب ملكان يدفعانه عن الدخول فيها وفيه دلالة على فضيلة المدينة المنورة وحراستها عن الدجال وانه لا يقدر على ما يريده بل ما فعله انما يكون بمشيئة الله واقداره عليه ولا شك ان شرف المكان بالمكين صلى الله على صاحب الروضة المباركة فى المدينة (لمحرره) بيل مدينه حرم جنتدر * قطعة عدندر رقبر رسول * اكا دجال ايده من وضع قدم * بوقدر ركافره جناته دخول (ولى دنيايى سبرايده) زيرا امتحان عباد ايچون ظهور ايتمشدر (قال الله تعالى ليميز الله الخبيث من الطيب) الآية (شامات) شامك جمعيدر مراد اطراف شامده شام مانندواكا مضاف اولان شهرلردر وجائزدر كه شامتك جمعى اوله تخفيف ايله (شامه) بكدركه يوزده و بدنده اولان سياه نقطه در خال كبى بو صورتده بلاد معظمه يى شامه يه تشبيه واردر يعنى شام كبى روى عالمده خال كبى شهرستانلرى سبرايده واطراف زمينى تمام كشت ايليه (سورهٔ كهف) آنده كهف ذكر اولنان سوره ديمكدر سورهٔ بقره وسورهٔ آل عمران كبى كهف بيت امثالى اولان مغارهٔ واسعه در (بعدذا) بعض احاديثده سورهٔ كهف مطلق ذكر اولنمشدر پس فتنهٔ دجالدن عصمته سبب اولان مجموعنى تلاوتدر وبعض احاديثده اوائلنده اون آيت تخصيص اولنمشدر كه بونلردر (عوجا حسنا * ابدا * ولدا * كذبا * اسفا * عملا * جرزا * عجبا * رشدا * كما قال عليه السلام من حفظ عشر آيات من اول سورة الكهف عصم من الدجال رواه مسلم والسر فى العصمة منه ان هذه الايات العشرة مشتملة على قصة اصحاب الكهف وهم لما التجاؤا الى الله تعالى من شر دقيانوس الكافر انجاهم الله منه فالمرجو منه تعالى ان يحفظ قارئها من الدجال و يثبته على الدين القويم واللام فى الدجال الواقع فى الحديث للعهد ويجوز ان يكون للجنس لان الدجال من يكثر فيه الكذب والتلبيس وقد جاء فى الحديث يكون فى آخر الزمان دجالون فاهل الاهواء والبدع دجاجلة زمانهم فينبغى لمن ادرك زمان دجال من الدجاجلة ان نشتغل بقرأة سورة الكهف خصوصا العشرة منها ويداوم عليها فان التأثير فى كمال العصمة فى الملازمة الدائمة نسأل الله العصمة والتوفيق انه بالاجابة جدير وحقيق (لمحرره) فتنهٔ دهردن اولور محفوظ * ورديدن داده سورهٔ كهفى * چيقسه دجال اكر زمانده * حصن حفظه كيروب اولور محفى (آفات) آفتك جمعيدر بلا معناسنه يعنى دجال ايله مبتلى اولوب انك يوزندن قارئ سورهٔ كهفك دين ودنياسنه ضرر كليه (ثابت) الثبات ضد الزوال واسند الثبات الى العباد المضاف الى الجلالة لان من لم يكن عبدا حقا لله تعالى لا يرجى منه الثبات على الدين عند وقوع الفتن اللهم انا نسئلك التوفيق والثبات فى الدين (ديانات) ديانتك جمعيدر ديانت ديندارلق وامانت واستقامت عوامك تقديم نون ايله دنايت ذيدكلرى لحن جلى مقوله سندندر يعنى ياعباد الله دين وتوحيد اوزرينه ثابت و پايدار اولكز ودجال لعينه ملاقى اولدقده اتباع ايتمكيز وديانات كلمه سنك جمعيتى افراد عباده وباكثرت متعلقاته كوره در تنكيم نظيرى سبقت ايتدى (مقالات) مقالهنك جمعيدر كلام معناسنه نطق ايله قوللك ميانده اولان فرق بالاده كذر ايتدى (سائر) همزه ايله باقى معناسندر اما عجم اكثر جمع معناسنده استعمال ايدر (عبادات) عبادتك جمعيدر دالله غايت تذلل معناسنه عبادت ايكيدر عبادت تسخيريه واختياريه در * اولكنسى ناطقك غيرى اشيايه * وايكنجيسى ذو نطقه كوره در اكرچه اول وقتده قدرت حقله يوم اولك اجزاسى متزايد اولوب برسنه مقدارى اولور * وليكن صلوات خمس اكا كوره تقديرا اولنوب برسنه نك مشتمل اولديغى صلوات حساب اوقات اوزره بر كونده ادا اولنور (يعنى اذا مضى بعد طلوع الفجر قدر ما يكون بينه وبين ظهر يوم يصلون الظهر ثم اذا مضى قدر ما يكون بينه وبين العصر يصلون العصر وعلى هذا قال القاضى هذا حكم مخصوص بذلك الزمان شرعه لنا صاحب الشرع لان الاوقات اسباب وتقديم المسببات على الاسباب غير جائز الا بشرع مخصوص كما يقدم العصر على وقته بعرفات (مباهات) غيرك اوزرينه افتخار ايتمك يقال فلان يباهى باهله وولده يفتخر بهم على غيره (فشارات) قال فى القاموس الفشار الذى يستعمله العامة بمعنى الهذيان ليس من كلام العرب (مال) عن محمد

ابن الحسن المال كل ما يملكه الناس من دراهم اودنانير اوذهب اوفضة اوحنطة اوخبز اوحيوان اوثياب اوسلاح اوغير ذلك والمال العين هو المضروب كذا فى بحر العلوم فى سورة الكهف وسمى المال بذلك لكونه مائلا ابدا وزائلا ولذلك سمى عرضا وعلى هذا دل قول من قال المال قحبة تكون يوما فى بيت عطار ويوما تكون فى دار بيطار (حرام) الحرام الممنوع اما بتسخير الهى كما فى قوله تعالى (وحرمنا عليه المراضع) واما بمنع قهرى كما فى قوله تعالى (انه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة) واما من جهة الشرع كتحريم بيع الطعام متفاضلا واما بمنع من جهة العقل اومن جهة من يرتسم امره * وعن حل العقدة استعير قولهم حل الشئ حلالا قال تعالى (وكلوا مما رزقكم الله حلالا طيبا) (حالات) حالات الدهر واحواله صروفه والحال كينية الانسان وما هو عليه كالحالة والوقت الذى انت فيه ويذكر الجمع احوال واحولة (خيالات) الخيال اصله الصورة المجردة كالصورة المتصورة فى المنام وفى المرآة وفى القلب بعد غيبوبة المرئى ثم تستعمل فى صورة كل امر متصور وفى كل شخص دقيق يجرى مجرى الخيال (عبارات) عبارتك جميدر رايله يقال عبرت الرؤيا اذا فسرتها سميت الالفاظ الدالة على المعانى عبارات لانها تفسر ما فى الضمير الذى هو مستور (قال الراغب العبارة مختصة بالكلام العابر فى الهوى من لسان المتكلم الى سمع السامع (اعور) يك چشم قال فى القاموس العور ذهاب حس احدى العينين انتهى (بعدذا) بعض رواياتده اعور اليمنى وبعضنده اعور اليسرى وبعضنده ممسوح احدى العينين وارد اولمشدر توفيق بودر كه بو تفاوت ناظر اولان اشخاصه نسبت ايله در پس كيمنه اعور اليمنى وكيمنه اعور اليسرى كورينور وبو معنى دجالك كمال سحرنه وبطلان امرنه دالدر (قال ابن ملك ويجوز ان يكون كل منهما اعور اى لان عور العين ان لا تكون سليمة الفص فيصدق على الممسوحة ايضا انتهى * معلوم اوله كه انسانده تركيب اولنان دوچشم جمال وجلاله ناظردر وبشريت جلال وروحانيت جمالدر پس شيطان آدمه بركوز له نظر ايليوب اعور اولدى يعنى نظرين جانب جسمانيته قصر ايدوب روحانيت آدمده ايداع اولنان سر خلافته مطلع اولمدى لاجرم دجال دخى بو عماده اكا تابع اولمغله اعور اولدى (لمحرره) دوچشمك وار ايسه يك چشمه باقه * كوزى آقوب كيدن دجاله آقه * كوزت نور جمال مصطفايى * صاقين نار جلاله جانى ياقه (النده يازلمشدر) قال عليه السلام مكتوب بين عينيه (ك ف ر) قال المحققون هذه الكتابة حقيقة جعلها الله علامة لكذبه يجوز ان يظهرها الله لكل مؤمن كاتب وغير كاتب ويخفيها عن اراد شقاوته * والكتابة ضم الحروف بعضها الى بعض بالخط واصل الكتب ضم اديم الى اديم بالخياطة (مى) قال فى الكافى الامى منسوب الى امة العرب وهى الامة الخالية عن العلم والقراءة والكتابة فاستعير لمن لا يعرف الكتابة والقراءة انتهى وقيل منسوب الى امه لكونه مثل امه فى عدم معرفة الكتابة لا مثل ابيه الذى من شأنه الاشتغال بها (امارات) امارتك جميدر فتحله علامت معناسنه (خضر) وجه تلقيب وسائر تفصيلى جلد اولده مرور ايتمشدر وفى آخر صحيح مسلم فى احاديث الدجال انه يقتل رجل ثم يحيى قال ابراهيم بن سفيان صاحب مسلم يقال ان هذا الرجل هو الخضر (كرامات) كرامتك جميدر والكرامة ظهور امر خارق للعادة من قبل شخص غير مقارن لدعوى النبوة فما لا يكون مقرونا بالايمان والعمل الصالح يكون استدراجا وما يكون مقرونا بدعوى النبوة يكون معجزة (لمحرره) دكله اى راه حضرته سالك * سالكه اشبو بولده آفاتى * شول مدينه كبيدر شهر وجود * نفس دجال پر بلياتى * رفع ايچون بو مدينه دن انى * حضرت حقه قيل مناجاتى * صورت طبع سفليدر دجال * كوستر خلقه چوق خيالاتى * بو قدر خرق عاده ايله ينه * عين نقصاندر كمالاتى * ايتميوب لطف وقهر حق شهود * اعور يتله كجر اوقاتى * سير ايدر بركوز يله عالمده * بوليوب حضرته هداياتى * كورمز انوار جمال حق * طوتميوب داده صاف مرآتى * كيمده كيم اولسه شهود خدا * فوت اولور فائده سز ساعاتى * سير شام وعراقه الدائمه * وار حجاز ايچره طوت مقاماتى * اكلا مهدى وعيسى ودجال * سنده در جمله نك اشاراتى * نفسى حبس ايليوب هوالردن * طبعكه ويرنيچه رياضاتى * نفس اماره يه غزا ايله * چونكه وار كفرينك علاماتى * ايلمدكسه بو نفسى كر اصلاح * بولدك اللهدن كراماتى * مرشد كامل اولان مهديدن * كورينور بو يولك نهاياتى * قيل وقال اهلنه مصاحب اولان * بوليه جان ايچنده حالاتى * بدعت اهلنه يار اولان كشينك * باطلى اولور قو عباداتى * آتش عشقه كيرمينجه كشى * بولمز آب صفاده لذاتى * حق نفى ايتمينجه اغيارى * ممكن اولمز او يارك اثباتى *

فصل فى نزول عيسى عليه السلام

بو حال ايچنده كن دجال كيرو امر ايليه الله | كه عيسايى ايده انزال ايده يرده دلالاتى
دمشقده آق مناره يه نزول ايليه پس عيسى | كه دجالى هلاك ايده ولى ايتمز رسالاتى
قويه ايكى فرشته نك قنادنده ايكى الن | ايكى حله كيه ديدى بو رسمه اوله آياتى

باشن آشاغه طوتدقچه یوقاروهم کتوردکجه
کوزی قنده ایررایسه ایریشه انده انفاسی
انك انفاسنك عطری نه یرده کیم ایریشورسه
بورسمیله کیده عیسی که بیت المقدسه ایره
قچنکیم کوره عیسایی اری به طوز کبی انده
ایره قانی تمام انك یرك دوکندیکی یبره
هلاك اولسه قچن دجال دوه یله یوریه ارسلان
یلانله اوینیه اوغلان جهان امن وامان اوله

کومش طمله طمه یوزدن کیم اینجو کبی رایانی
معطر اوله مشك کبی ایشت اشبو کالاتی
اوله قوخولین کافر بودر اقصای غایاتی
بوله لدك قپوسنده ایدنمیه صیاناتی
ولکن اوره خنجر له بوله ایتمش جنایاتی
تمام بر بر بیان ایتدم بودر آنك حکایاتی
قیون قوردیله یوری به هیچ ایتمیه خیاناتی
عمارات اولیسر صوکی نیجه ایسه هم بدایاتی

النزول فی الاصل هو الانحطاط من علو یقال نزل عن دابته ونزل فی مکان کذا اذا حط رحله فیه وانزله غیره وانزل الله نعمه علی الخلق اعطاه ایاهم وذلك اما بانزال الشیء نفسه کانزال القرآن واما بانزال اسبابه والهدایة الیه کانزال الحدید واللباس فی قوله تعالی (وانزلنا الحدید فیه بأس شدید* وانزلنا علیکم لباسا یواری سوآتکم* والفرق بین الانزال والتنزیل ان الاول دفعی والثانی تدریجی وایضا الاول بواسطة جبریل والثانی بلا واسطة وعیسی هو کلمة الله المسیح ابن مریم بنت عمران من اولی العزم من المرسلین انزل الله علیه الانجیل واجری علی یده من المعجزات ما حارت له العقول وارسله وله ثلاثون سنة ولم یرسل احدا کذلك ورفعه الی السماء وله ثلاث وثلاثون سنة و بین مولده والهجرة ستمائة وثلاثون سنة قال فی القاموس وعیسی بالکسر اسم عبرانی اوسریانی (ایده یرده دلالاتی) هر وجهله حقه دلالات وارشاد ایده (دمشق) بکسر الدال وفتح المیم وقد یکسر المیم ایضا وسکون الشین قصبة الشام سمیت باسم بانیها دمشاق بن نمرود بن کنعان اودامشقیوش کما فی القاموس وقیل بناها غلام ابراهیم علیه السلام وکان حبشیا وهبه له نمرود بن کنعان حین خرج من النار وکان اسمه دمشق وقیل غیر ذلك وهی غیر منصرفة للعلمیة والعجمة (مناره) مأذنه یعنی اذان ویره جك یردر* قال الراغب المنارة مفعلة من النور اومن النار کمنارة ما یؤذن علیه ومنار الارض اعلامها (نزول ایلیه) یعنی ایکنجی کوکدن زیرا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم ایله معراجده عیسی علیه السلامه ایکنجی کوکده ملاقی اولدی وناظم دخی اواخر محمدیه ده بیورر* چون ایکنجی کوکه چقدی بولندی انده برایکنده* برایکنه چون حجاب اولدی اودکلو بولدی پس اکرام (هلاك ایده) غلط مشهور قبیلندندر اهلاك ایده دیمکدر معلوم اوله که هلاك ایله ذم قصد اولنور مکر حضرت یوسف علیه السلام حقنده که الله تعالی بیورر (ولقد جاءکم یوسف من قبل بالبینات فما زلتم فی شك مما جاءکم به حتی اذا هلك قلتم) واطلاق اوزره موتی حقنده که بیورر (ان امرؤ هلك لیس له ولد) ودهریلر حقنده که بطریق الحکایه بیورر (وما یهلکنا الا الدهر) والهلاك علی انواع افتقاد الشیء عنك وهو عند غیرك موجود کقوله (هلك عنی سلطانیه) وهلاك الشیء باستحالة وفساد کقوله (و یهلك الحرث والنسل) ویقال هلك الطعام والثالث الموت کما فی (ان امرؤ هلك) والرابع بطلان الشیء من العالم وعدمه رأسه وذلك مسمی فناء المشار الیه بقوله (کل شیء هالك الا وجهه) و یقال للعذاب والخوف والفقر والهلاك (ولی ایتمز رسالاتی) (رسالات) رسالهنك جمعیدر سفارت معناسنه یعنی حقله خلق اراسنده ترجمانلق وایلچیلك* قال الراغب واصل الرسل الانبعاث علی التؤدة و یقال ناقة رسل سهلة السیر وابل مراسیل منبعثة انبعاثا سهلا ومنه الرسول المنبعث انتهی* یعنی عیسی علیه السلامك نزولی اهلاك دجال ایچوندر بوخسه نبوت ورسالت طریقیله دکلدر زیرا رسالتنك وقتی سمایه رفعله منقضی اولمشدر پس انك نزولی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك خاتم الانبیاء اولمسنه مانع دکلدر زیرا علماء امت کبی شریعت مصطفایه تابعدر (حله) ثوب فوق ثوب لان الاعلی یحل فوق الاسفل (قال الراغب الحلة ازار ورداء یعنی ورس دیدکلری اوتك کوکیله بویانمش ایکی ثوب کیه ورس یمنده بتر براوتدرکه انك عروقیله ثیاب صبغ ایدرلر بوندن مراد والله اعلم حضرت عیسی علیه السلامك اول وقتده کیدیکی جنت حله سنك رنکنی ورس ایله مصبوغ اولان ثوبك رنکنه تشبیهدر (آیات) آیتك جمعیدر نشان معناسنه (رایات) رایهنك جمعیدر سنجق و بوینه طاقدقلری بوغمق معناسنه بوراده مراد معنای ثانیدر یعنی کردنه زینت ایچون ترتیب ایتدکلری قلاده اینجولری مقدارنده عرقندن سیم حبه لرکبی تقاطر ایده (لمحرره) کورسه دلبرا کراوحبه لری* رغبتندن دوشورمزیدی یره* کیمنی زینت ایچون کردن بند* کیمن ایلردی شمسه تاج سره (انفاس) نفسك جمعیدر فانك فتحیله (قال الراغب النفس الریح الداخل والخارج فی البدن من الفم والمنخر وهو کالغذاء للنفس و بانقطاعه بطلانها و یقال للفرج بفتح الفاء والراء نفس (ومنه ما روی انی لاجد نفس ربکم من قبل الیمن) (وقوله لا تسبوا الریح فانه من قبل الرحمن) ای مما یفرج به الکرب یقال اللهم نفس عنی ای فرج انتهی (مطهر)

معطر خوش قوقوایله قوقولنمش (عطار) عطر صاتیجیدر یعنی طیب که خوش رایحه اونسنه در پس معطر لفظنده
و بیت آتیده اولان عطرده تجرید اعتبار اولنور (اوله قوخولین کافر) زیرا حضرت عیسی علیه السلام نفس
نفیسنده رایحهٔ جنت و بلکه اثر نفس رحمانی واردر و بو مقوله رایحه یی استشمامه جهنمی اوله نك مشامنده استعداد
اولمغله طاقت کتوره میوب هلاك اولور تکیم برقروی عطار دکاننده مرور ایتدکده رایحهٔ طیبه دن مغشی علیه
اولوب مرده مثال زمینه دوشدی صکره برادری کلوب بورنه زبل بخور ایتمکله افاقت بولدی تفصیل قصه
مثنویده در (لمحرره) بوی عنبردن اولور شهری شاد ✿ ترك اولان ایلر او بودن فریاد ✿ نیه معتاد اولورسه حس مشام ✿
بنه آنکله اولور عقده کشاد (وله) مجمر دلده یانسه عشقله عود ✿ ایر یشور جان دماغنه خوش دود ✿ شول دماغ ایچره
کیم طوتر سودا ✿ بوی عشق اولسه جهان جمله چه سود (اقصای غایاتی) غایتلرك زیاده غایتی مقصود حضرت عیسی
علیه السلام نفسی خصوصنك غایتی ذکر اولنان معنی اولدیغنی بیاندر (لد) قال فی القاموس لد بالضم قریة
بفلسطین یقتل عیسی علیه السلام الدجال عندبابها انتهی ✿ وفیه فضیلة لاهل تلك الارض المقدسة فانهم یقاتلون
مع نبی الله عیسی علیه السلام (صیاناتی) صیانتك جمعیدر حفظ ایتمك معناسنه یعنی حضرت عیسی دجالی ارض
مقدسه دن لدنام قریه قپوسنده بولدقده دجال کندینی بروجهله صیانت وحفظه قادر اولمیوب عیسی علیه السلام
النده زبون اوله (اری یه طوزکبی انده) یعنی صوده طوزاریرکبی ارمك حدنه واره شویله که فرضا عیسی علیه
السلام النده مقتول اولسه دخی بالکلیه ارپوب هلاك اولوردی (خنجر) خاء معجمه ایله جعفر وزننده بیوك بچاقدر
ومیان بند ایتدکلری ایکی یوزلو آلت معروفه یه دخی خنجر دیرلر وعن عبادة بن قیس ان عیسی علیه السلام یأخذ من
حجارة بیت المقدس ثلاثة احجار یقول عند اخذ الاول باسم اله ابراهیم وعند اخذ الثانی باسم اله اسحق وعند اخذ
الثالث باسم اله یعقوب ثم یخرج بمن معه من المسلمین الی الدجال فیدرکه عند باب لد فیرمیه باول حجر فیضعه بین
عینیه ثم الثانی ثم الثالث فیقع علی الارض فیقتله عیسی علیه السلام و یقتل الیهود حتی ان الحجر والشجر لیقولان
یاعیسی بجنبی یهودی فأته فاقتله کذا فی فضائل القدس) سؤال اولنورسه که نیچون دجال حضرت عیسی علیه
السلام نفسندن سائر کفره کبی هلاك اولمدی ✿ جواب بودرکه خنجر ایله قتل اولنمسنده معجزه زیاده در زیرا جمله
حاضر اولنلر سر حربه ده اعینك دمینی مشاهده ایدوب اتباعنه اهانت واتباع عیسی علیه السلامه قوت یقین حاصل
اولوب سحر بازاولدیغنه اطمینان بولورلر پس دجالك هلاکنك تأخری ذکر اولنان معنایه بناءدر کرك عیسی علیه
السلام نفسی اهلاك کفار ایچون قصده مقارن اولسون کرك اولمسون فافهم (لمحرره) ای دل انفاس پاك اهل الله ✿
اریدر آهنی چو موم ایلر ✿ نفس کرم عندلیب نیجه ✿ شبنمی لحظه ده معدوم ایلر (بوله ایتمش جنایاتی) جمله جنایتك جمعیدر
صوچ وکناه معناسنه یقال جنیت الثمرة واجتنیتها واجنی الشجر ادرك ثمره والارض کثر جناها واستعیر من ذلك
جنی فلان جنایة کما فی مفردات الراغب) یعنی دجال اول وقتده ایتدیکی صوچلرك جراسنی بوله (ایررقانی تمام آنك یرك
دوکندیکی یره) زیرا سراسر عالمی سیر ایلمش وهریرك خلقنه بردراو سحر کوسترمش ایدی ✿ بناء علی ذلك خونی
هر مکانه وصول بوله تاکه سحار اولدیغی جمله یه ظاهر وحضرت عیسانك معجزه سی باهر اوله (حکایات) حکایه نك
جمعیدر یقال حکوت الحدیث وحکیت عنه الکلام نقلته (خیانات) خاء معجمه ایله خیانتك جمعیدر نقیض امانت
معناسنه (قال الامام الراغب فی المفردات الخیانة والنفاق واحد الا ان الخیانة یقال اعتبارا بالعهد والامانة والنفاق
یقال اعتبارا بالدین ثم یتداخلان فالخیانة مخالفة الحق بنقض العهد فی السر ونقیض الخیانة الامانة یقال خنت فلانا
وخنت امانة فلان (امن وامان) اصل الامن طمأنینة النفس وزوال الخوف والامن والامانة والامان فی الاصل
مصادر ویجعل الامان تارة اسما للحالة التی یکون علیه الانسان فی الامن وتارة اسما لما یؤمن علیه الانسان نحو قوله
تعالی (وتخونوا امانا تکم) ای ما ائتمنتم علیه (عمارات) حفظ بناء معناسنه خرابك نقیضیدر (بدایات) بدایتك جمعیدر
ابتدا معناسنه وهو تقدیم الشیء علی غیره ضربا من التقدیم ✿ معلوم اوله که حضرت آدم زماننده امن وامان وار ولکن
عمارت بناء یوقیدی ✿ زیرا خلق مغاره لرده ساکن اولوردی پس بدایت اضافیدرکه آدمدن صکره کلان انبیا وخلفا
زماننه محمولدر مکر عمارت ایله مراد ذکر اولنان معانی اوله (لمحرره) شول دلکه فیض حقله خندان اولوب کلور ✿
کلزار عشقه بلبل نالان اولوب کلور ✿ معمور اولور تجلی باقی ایله ابد ✿ هر کیم فنای ذاتله ویران اولوب کلور ✿ اول
فنایه صکره بقایه ایرن کوکل ✿ درد اهلنك دواسنه لقمان اولوب کلور ✿ سالك هوای نفسه زبون اولمزایسه کر ✿
آخر هو ای هوده سلیمان اولوب کلور ✿ دجال نفسی خنجر قهر ایله اولدورن ✿ عیسای دور آخر زمان اولوب کلور ✿
ظلم وجوری رفعه موفق دوشن آدم ✿ عدل وصفیله حق مهدی دوران اولوب کلور ✿ مصر وجوده عشقله سلطان

اولان کشی * عزوشرفله یوسف کنعان اولوب کلور * طوز کبی آب عشقده محو وجود ایدن * قان صانمه آنی چشمهٔ حیوان اولوب کلور * صحبت دیلین علم لدنیده خضرله * خدمت درینه موسی عمران اولوب کلور * نفسی آتنی کندو یه رام ایلین کشی * میدان کونه صاحب عرفان اولوب کلور * اکوانه باقه حقی اله عالمین کوزت * کون اهلی یارن غافل انسان اولوب کلور *

مثنوی

کل امدی دکله کیم نه اولیسر در
آنك آردنجه رومیه اوله فتح
بو اوچی فتح اولیجق چیقه دجال
چو عیسی یر یوزینه کیم انیسر
صلیبی کسر ایده باغشلیه مال
هم آغاج طاش قوسی نطق ایدیسر
کل ای مسلم انی قتل ایله دیه
اولیسر مهدیه عیسی ملاقات
دیه مهدی که بسم الله امامت
دیه یوق بعضکز بعضیکزه سز
انکچون ایتیسر در امامت
پس آندن وحی ایده الله هادی
کیم اوله که بو لره فارشو طوره

چو قسطنطینیه آلینسر در
هم آردنجه عوریه اوله فتح
پس اینه عیسی انی ایده خجال
جهانه عدلله دادی ار یسر
که هب خلقك الی صاغشلیه مال
که بنده واردر کافر دیسر
قیره حق کافری چون اویله دیه
اذان اوقینه چونکیم اوله اوقات
سنکدرقیل کیم اوقوندی اقامت
امیر لرسز او یالم پس سزه یز
که حق قومشدز امتده کرامت
که یاعیسی چیقردم شول عبادی
وارآل کیت قوللریمی صاقله طوره

(قسطنطینیه) شرحی کذر ایلدی (رومیه) قال فی القاموس رومیه بلد بالمدائن خرب وبلد بالروم سوق الدجاج به فرسخ وسوق البر ثلاثة فراسخ وتقف المراکب فیه علی دکاکین التجار فی خلیج معمول من النحاس وارتفاع سوره ثمانون ذراعا فی عرض عشرین فیما ذکره ابن خرداذ (وان یك کاذبا فعلیه کذبه) انتهی وفی لغة نعمة الله رومیة کافرستانده برمعظم شهردر ایچنده التی یوزحمام وارد ردیرلر (فتح) ازالة اغلاق واشکال معناسنه در (بعدذا) فتح ایکیدر اولکیسی بصرله ادراك اولنور فتح باب وفتح قفل وامثالی کبی * ایکنجیسی بصیرتله ادراك اولنور فتح هم کبی ازالهٔ غم معناسنه وعلومدن منغلق اولانی فتح ایتمك دخی بو نوعدندر * الحاصل فتح امور صوریه ومعنویه ودنیویه واخرویه ده جاریدر (عموریه) اصلنده عین مهمله نك فتحی ومشددهٔ نك ضمیله دربوراده وزن ایچون تخفیف اولنور (قال فی القاموس عموریه مشددة المیم بلد بالروم انتهی (قال الامام الیافعی فی المرآة هی التی یسمیها اهل الروم انکوریه وهی مدینة کبیرة کانت مقر ملوکهم انتهی فتحها المعتصم بالله سنة ثلاث وعشرین ومائتین ونزل علیها یوم الجمعة لست خلون من رمضان وفتح ورجع فی اواخر شوال وقتل ستین الفا من الروم وسبی مثلهم وفی سبیه ستون بطریقا واحرق جوانبها والبطریق بکسر الباء القائد من قواد الروم وهو معرب والجمع بطارقة ذکره الخطیب صاحب الروضة (بعدذا) بوراده ذکر اولنان فتحله مراد فتح ثانیدر که آخر زمانده تکرار روم استیلا سندنصکره واقع اولسه کرکدر * فاماروميه نام شهرالی الان قبضهٔ تسخیره کیرمشدرنه صغراسی که بچ دیدکلری قلعه درونه کبراسی که اقصای بلادرومده در (خجال) زیاده خجیل وهو المتحیر المدهوش من الحیاء (عجال) عربی (داد) فارسیدر قال فی القاموس العدل ضد الجور وماقام فی النفوس انه مستقیم وعدل الحکم تعدیلا اقامه وفلان ذکاء والمیزان سواء انتهی * قال الامام الراغب العدل یقتضی معنی المساواة روی بالعدل قامت السموات ای بالمساواة بینها علی انه لو کان رکن من الارکان الاربعة فی العالم زائدا عن الاخر اوناقصا عنه علی مقتضی الحکمة لم یکن العالم منتظما والعدل فی قوله تعالی (ان الله یأمر بالعدل والاحسان) هو المساواة فی المکافاة ان خیرا فخیر وان شرا فشر والاحسان ان یقابل الخیر باکثر منه والشر باقل منه انتهی * وفی الحدیث الظالم عدل الله فی الارض ینتقم به ثم ینتقم منه) بوراده عدل ایله مراد فضلك مقابلیدرزیرا عدل هر کسه فعلیله معامله درفضل ایسه مثلا مسیء اولاندن عفودر (صلیبی کسر ایده) یعنی پوتی قیره وخنزیری اولدوره یاحقیقت اوزره ویاذکر لازم وارادهٔ ملزوم طریقیله ابطال دین کفره مراد اوله * نتکیم ابن کمال بعثت لکسر المزامیر وقتل الخنازیر حدیثنی شرحده کسرله مراد قرینی قرینه سیله نهیدن مبالغه دریوخسه حقیقتی اوزره دکلدر دیمشدر (بعدذا) صلیب اصلده قتل ایچون اوزرینهٔ انسان صلب وتعلیق ایتدکلری اغاجدر

بوراده

بوراده مراد خاچ دیدکاری نسنه درکه کافرلر اکا طپارلر وعزت ایدوب انکله تقرب ایدرلر عملرنجه حضرت عیسی علیه السلام صلب اولندیغی خشب اول هیئت اوزره اولغله اکا تعظیما صورت مذکوره یی احداث ایدوب صلیب دیدیلر ❁ معلوم اوله که حضرت عیسی علیه السلام نزولندنصکره جزیه خصوصنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر دیمشلردرکه حضرت عیسی علیه السلام جمله جزیه لری رفع ایدوب اسلامدن غیری شی قبول ایتمسه کرکدر وبعضیلر دیمشلرکه اسلام قبول ایتمین جمیع ادیان مختلفه اوزرینه جزیه وضع ایتمسه کرکدر زیرا شرقده وغربده انکله محاربه یه کیمسه قادر دکلدر (قال فی تفسیر المناسبات عند قوله تعالی فی سورة الفتح (لیظهره علی الدین کله) ولا یبقی فی آخر الزمان الا مسلم اوذمة للمسلمین انتهی بو فقیرک ترجیح ایتدیکی وجه بودر زیرا اهل اسلامک انقراضندنصکره کفار بر بوزینه یوز بیل و بر روایتده یوز یکرمی بیل مالک ومتصرف اولسه لر کرکدر پس ظاهر اولان بودرکه حضرت عیسی علیه السلام کونده ذمت باقیدر والله تعالی اعلم (باغشلیه مال) مقصود حضرت عیسی کونده مالک وفرتنی بیاندر تکیم ذکری مرور ایلدی (نطق) قال فی القاموس نطق تکلم بصوت وحروف یعرف بها المعانی انتهی ❁ والنطق سخن کفتن کافی التهذیب (قال الامام الراغب النطق فی التعارف الاصوات المقطعة التی یظهرها اللسان وتعیها الآذان ولا یکاد یقال الا للانسان ولا یقال لغیره الا علی سبیل التبع نحو الناطق والصامت فیراد بالناطق ماله صوت وبالصامت مالا صوت له انتهی یعنی ان النطق خاص بالانسان والقول عام له ولغیره ولذا یقال ان الله تعالی خیر من قال بالصواب ونبینا علیه السلام خیر من نطق بالصواب (قتل) جسددن روحی ازاله درولکن مباشرک فعلنه کوره قتل وفوت حیاته کوره موت دینلور (ایله) اولسکی ایله صیغهٔ امردر زیرا اقتل افعل القتل دیمکدر ❁ ایکنجی ایله شویله معناسنه درپس قافیه ده تکرار بوقدر (ملاقات) کورشمک وقاوشمق بوراده مصدر بمعنی الفاعلدر یعنی ملاقی (اذان) اذانک ووقتک شرحی مرور ایلدی (اقامت) الفاظ معهوده ایله نمازک وقت قیامنی اعلامدر (امیر) امر ایدیجیدر بکارده و پادشاهلرده مستعملدر (کرامت) عزت وشرف یعنی سر خلافت انکچون مهدی خلافت مطلقه وعیسی ولایت مطلقه نک خاتمیدر وذکر اولنان کرامت بوامتده ایداع اولنمدن منفهم اولورکه حضرت عیسی من وجه بوامتدن دکلدر تکیم سن بری بر یکزه امیر ورئیسلر سزدیو خطابی دخی انی مشعردر ❁ معلوم اوله که ذکر اولنان امامت صغراده حضرت عیسانک عدم تقدمی امامت کبرانک فرعیدر وبعضلر دیمشلردرکه عیسی مهدی یه امام اولور زیرا نبیدر ونبی ولیدن افضلدر تکیم سعد الدین بوقوله ذاهب اولمشدر وبعضلر دخی حین ملاقاته مهدی امامت ایدوب صکره عیسایی توکیل ایتمسه کرکدر دیمشلردر ❁ اما اصح اولان ناظمک ذاهب اولدیغی قولدر تکیم صواعقده وغیر کتب معتبره ده تحقیق اولنمشدر (قال ابو الفرج ابن الجوزی فی دریاق الذنوب اذا نزل عیسی صلی مأموما لئلا یتدنس بغبار الشبه وجه لانبی بعدی انتهی (لمحرره) ابن مریم دیمزیدی بیورک محرابه ❁ اولمسه سر امامته مکرم مهدی ❁ لانبی بعدی دین عرض نبیدر بوکیم ❁ کامل امته مخصوص اوله دائم عهدی (وله) کیمده در شول علم اسما آدم کاملده در ❁ قنده درسر مسمی تادرون دلده در ❁ دستنه مهر خلافت صوندی انسانک خدا ❁ تیغ سر تیزید الله قبضه سی اول الده در ❁ انکچون ایتمدی عیسی امامت مهدی یه ❁ کیم خلافت عهدی اشبوامت واصلده در ❁ صورت ومعنایی فرق ایت عین جمعه ایره سن ❁ اسمنک سری کوکلده نقشی آب وکلده در ❁ بوالدی عشق اهلی بویولده عاقبت وصل وطن ❁ دردفرقت چکسون اول زاهد که غربت ایلده در ❁ مظهر سر تجلیدر جمیع کائنات ❁ بوی خوش کولده محبت حالتی بلبلده در ❁ تاقیامت حقیا امر خدا نازلدرر ❁ کیمی ایردی منزل مقصوده کیمی یولده در ❁ (که یاعیسی چیقردم شول عبادی) بونلردن مراد یأجوج ومأجوج قومیدرکه حضرت عیسانک نزولندن صکره سد اسکندری یقوب طشره چیقه لر (کیم اوله که بوزه قارشو طوره) یعنی کیمسه بونلرک اوکنه طورمغه قادر اولیه وانلره قتال وحربه مجال بولیه زیرا کثرت وشوکت صاحبلریدر شویله که هواده اوچان قوشلر آنلرک کثرتندن قوناجق یر بولمسه لر کرکدر (طور) حضرت موسانک حقله مناجات ایتدیکی طاغدر تکیم مرور ایلدی یعنی جمله مؤمن اولنلری یانه الوب طور طاغنه واره وانده تحصن ایلیه یعنی مؤمنلره اول طاغی حرز وحصار قیله

﴿ فصل فی خروج یأجوج ومأجوج ﴾

رسول الله بیوردی چیقه یأجوج ‖ دخی بر بلوکینک آدی مأجوج
یقوب سدی کلوب شامه کچه لر ‖ طبریه دکزینی ایچه لر
دیه صکره کلنلر قوریمش صو ‖ بویرده برزمانده وار ایمش صو
واره لر صکره بیت المقدسه تیز ‖ دیه لر چونکیم قردق یره کن بیز

بو کز کوکده قرالم هب وارینی
آنه لرکوك یوزینه اوقلرینی

پس اوقلارینی قانه باندیره حق
کیرو یرلر یوزینه کوندره حق

بوکز عزم ایلیوب طوره کیده لر
واروب عیسایی آنده حصر ایده لر

بولر قحط یله ایلی شویله بیقه
که صغر باشی یوز دیناره چیقه

دعا قیله الن کتوره عیسی
کیم الله انلری کوتوره فرسی

بیونلارنده بر رنج ویره الله
قوسینه هلاك ایرکوره الله

کیرو عیسی دعا یه ال کتوره
که حق نیجه کتوردیسه یتوره

همان ساعتده قوشلر کوندره حق
آنه بر برنه بیره بیوره حق

پس آندن یاغدیره حق بیره یغمور
کیرو پاکیزه قیله یبری معمور

بیره امر ایده بیتوره نباتات
یمشلرینی کیرو ایده انبات

شو دکلو نعمته طویه جماعت
که بر ناری بیه طویه جماعت

اونارك قابنی خیمه ایدینه
جهان هم غرق اوله القوسودینه

هم اوله بردوه نك سودی کافی
که طویه بر جماعت اوله وافی

بوحال ایچنده ایکن اهل عالم
ایشت امدی نه اولور حال عالم

کیم الله امر ایدیسراسه چون یل
یمندن برحریردن یومشق یل

ایره چون اهل ایمانه تمامی
که صنجه قوانوغندن خاص وعامی

هلاك اوله نه کیم واراهل اسلام
چو عیسایه بو احوال اوله اعلام

جهان ایچره یدی یل حکم ایدیسر
صوك اوجی مکه شهرینه کیدیسر

حکایت ایله کلدی قرطبیدن
خبر ویرمشدر عیسی نبیدن

کیم احباب ایدینه اصحاب کهفی
بیله هم قیلیسر لر حج وطوفی

کل امدی اول کیروقدرتدن اکاه
طواف ایدر لر یکن بیتی ناکاه

که یر دیرنه دتره یه قنادیل
شونك کبی که هیچ شرح ایتمیه دیل

یار یله یر چیقه دابه صفادن
جهانی طولدره ذوق وصفادن

یأجوج ومأجوج اسماء اعجمیه دندر وبعضلر عربیتنه ذاهب اولوب بیان اشتقاقده تکلفلر ایتمشلر نتکیم تفاسیرده مبیندر دیمشلردر که یأجوج ومأجوج یافث بن نوح اولادلرندندر یکرمی ایکی قبیله ایدیلر اسکندر سدی بنا ایتدکده برقبیله سی تجارتده ویاغزاده بولنوب طشرده قالمغله ترك تسمیه اولندیلر لانهم ترکوا خارجین والترك التاتار وابن هشام دیرکه انلردن برقبیله مؤمن بالله اولوب اسکندر انلری حالی اوزرنه ترك ایتمکله ترك اطلاق اولندی وانوار المشارق نام کتابده دیرکه اصل ترك قنطورا اولادیدر قنطورا حضرت ابراهیم علیه السلامك جاریه سی ایدی ترك انك اولادندن منتشر اولدی وبعض کتب معتبره ده مثبتدر که برکون آدم علیه السلام احتلام اولوب نطفه سی تراب آلود اولدقده اندن یأجوج ومأجوج خلق اولندی پس انلرك بزه اتصالی من جهة الاب اولمش اولور ولکن علماء بوقول جدا منکردرلر دیمشلردر وبحر العلومده (ما احتلم نبی قط) حدیثنه وطوفان وقعه سنه دخی مخالفدر دیو تصریح ایتمشدر زیرا احتلام ملاعبه شیطاندندر وشیطانك انبیاوکن اولیایله ملاعبه یه اقتداری یوقدر پس انلره منام ویقظه ده شیطاندن محفوظلردر بو فقیرك فهم ایتدیکی بودر که ذکر اولنان روایتك حکمت خفیفه یه بناء اصلی اولسه دخی رعایة للادب لسانه کتورمیوب اندن امساك وانی قولدن خلق منع ایتمك کرکدر ❁ زیرا عقل قاصر اهلنه کوره مزالق اقدامدندر ❁ سؤال اولنورسه که احتلامك ثبوتی تقدیری اوزرنه ملاعبهٔ شیطانه نسبت اولنورمی ❁ جواب بودر که هر نطفه نك نزولی ملاعبهٔ شیطاندن دکلدر جائزدر که آدمك حالی بوقبیلدن اوله وبو که حقیقتده احتلام دیملز والعلم عند الله تعالی دیمشلردر که یأجوج ومأجوج برفاچ صنفدر برصنفنك قامتی یوز یکرمی ذراع وبرینك برقارش قدردر وبرصنفنك دخی قولاقلری غایت کبیر وعریضدر شویله که یاتسه لر برین فراش وبرین لحاف ایدینورلر وبوجمله لباس کیمزلر زیرا بدنلری حیوانات کبی پر شعوردر اللرنده طرنقلری واغزلرنده کسکین دیشلری واردر دندانلرندن جرس آوازی کبی آواز کلور ❁ چو پوزینکان آمده دروجود ❁ مژه زرد ورخ سرخ ودیده کبود ❁ ندارند جو خواب وخور هیچ کار ❁ نمیردیکی تانزاید هزار ❁ وبوتلرنه بواسه لر یرلر فیل وجمل ووحش وخنزیر وحشرات وحیات

وعقارب

وعقارب وكندى ميتلرينك اتى كبى وبريه‌لرك طاغلركبى عظيم الجثه ازدهالرندن باذن الله تعالى برملك آلوب الله
براغور واول ازدهانك لحمى سببيله ارالرنده خصب ورخا واقع اولور فسبحان القادر وانلرك كثرتى اونقدردر كه بنى آدم
انلرك عشريدر (قال ابن عباس رضى الله عنهما (لمحرره) سد اسكندر ايتمسك شرعى ❁ فتنه يأجوجى ايدوساكه خروج
نفس وشيطان سفلى يه باقه ❁ پايهٔ قلب وروحه ايله عروج ❁ سد شرحى جلد اولدمرورايلدى (طبريه) محركه قصبة
الاردن والنسبة طبرانى وقرية بواسط والنسبة طبرى كما فى القاموس (بيت المقدس) مراد بيت المقدسده خمر ديدكارى
طاغدر (عزم) عقد القلب على امضاء الامر (حصر) تضييق ومنع وحبس (قحط) قتلق قال فى القاموس القحط
احتباس المطر (فرسى) فريسك جمعيدر قتلى وقتيل كبى لفظا ومعنى (رنج) زحمت (وفى الحديث فيرسل الله عليهم
النغف فى رقابهم) والنغف بفتحتين والغين المعجمة جمع نغفة وهى دود يكون فى انف الابل والبقر والغنم وفى قصص
الانبياء فيسلط الله عليهم خيلا من الجن لهم مخاليب كالسباع فيقتلونهم عن اخرهم انتهى ❁ يقول الفقير يمكن الجمع
بين الحديث وبين هذا الخبر بان يقال ان الدود المذكور اثر اصابة الجن كما ان الطاعون اثر طعنهم ❁ معلوم اوله كه حضرت
عيسانك دعاسى مستجاب اولوب يأجوج ومأجوج هلاك اولدقدنصكره طوردن بريوزنه نزول ايده ولكن قوم
مذكورك لاشه‌لرينك رايحهٔ كريهه‌سى تمام عالمه شامل اولمغله رفيچون تكرار دعا ايليه الله تعالى مستجاب ايدوب
طوال الاعناق دوه لرصورتنده مرغان ويا ملائكه كوندرب اول جيفه‌لرى مرادى اولان محله طرح ايتديره وبوى
خبيثدن مشام عالمى پاك ايده‌ديشلردر كه يأجوج ومأجوج هلاك اولدنصكره اهل اسلام انلرك تيروتيركش وكمانلرين
هفت سال هيزم يرنه استيفا ايده‌لر (لمحرره) فلك برشيزدر كيمسه انك بنجه‌سن بورمز ❁ كورنلردستبردن اكاباش
اورمز ايلق طورمز ❁ قالور اخر خميده قد كمان آسابو منزلده ❁ نه ميرونه كداهركز مرادنجه نشان اورمز (نباتات)
نباتك جمعيدر اوت معناسنه اصلده يردن چيقان نامياندركه ساقى اولسون شجركبى وكرك اولمسون بقول
وخضروات كبى ولكن عند العرف ساقى اولمينه وبلكه عند العامة حيوانات اكل ايتديكى نسنه يه مخصوصدر ومتى
اعتبرت الحقائق فانه يستعمل فى كل نام نباتا كان اوحيوانا اوانسانا (انبات) بتورمك بعض نسخده اثبات دوشمشدر
ثاء مثلثه ايله ولكن نسخهٔ اولى متن حديثه موافقدر (كما قال عليه السلام ثم يقال للارض انبتى ثمرتك وردى بركتك)
(نعمت) اصلده خوش ديرلك وكوزل حاله ديرلر بوراده ما انعم به اولان ماكولات مراداولنور والانعام ايصال
الاحسان الى الغير (طويه) اولكى طويمق غنا كلك معناسنه تنكيم فلان كيمسه هله مرادنجه ماله طويدى ديرلر
وايكنجى قارن طويمق معناسندر پس تكرار لازم كلز يعنى عمالقه زماننده ارض مقدسه‌ده برانار برجماعته وفا
ايتديكى كبى آخر زمانده دخى اويله اوله (خيمه) چادر يعنى برجماعت برانارك قابنى خيمه كبى اوزرلرنه سايبان ايده‌لر
مقصود انارك عظمتى وقابنك وسعتنى بياندر (القو) تركيدر كچى معناسنه معز كبى القوسودينه غرق اولمق سودك
كثرتندن كنايه‌در وبو كلامده سودى كثرتده در پايه تشبيه واردر (كافى) كفايت ايديجى (وافى) وفا ايديجى يقال
وفى الشئ وقيا تم وكثر فهو وفى وواف (بوحال ايچنده ايكن) يعنى طيب عيشله تنعمكيرورفاهيت حال ايله هركدا
مانند اميرايكن (يمندن) يعنى يمن طرفندن يمنك شرحى جلد اولنده مرورايتمشدر (بعدذا) بوريحك يمن طرفندن
هبوب ايتمسى الايمان يمان سرنه اشارتدر يعنى ايمان يمن اهلنده كامل وانصار دخى اصلده يمنى اولوب يمنك ايمانى
ابتداده سبب حيات ومدار امن وامان اولديغى كبى انتهاده دخى ريحى سبب ممات اهل ايمان اولور والله اعلم (لمحرره)
نه سرا ولسون بوكيم بادصبا كلزار عالمده ❁ كريبان كلى نفخ نفسله چاك چاك ايلر ❁ ولى جان ضعيف بابله كار ايليوب آخر ❁
صونرجام فرحدن شربت مرى هلاك ايلر (تمامى) يازائده دركامر غيرمرة (خاص) الاختصاص تفرد بعض
الشئ بما لا تشاركه فيه الجملة والخاصة ضد العامة (عامى) عامه يه منسوبدر اصلده ميم مشدده ايله در بوراده ضرورت
ايچون تخفيف اولنمشدر عام مخفف سنه معناسنه درجمعى اعوام كلور (هلاك اوله نه كيم واراهل اسلام) وشرارناس
قالوب خزان كبى بريند قاريشوب وقتى كلدكده اوزرلرنه قيامت قوپه (قرطبى) قرطبه مغربده برشهرك اسميدر
صاحب التذكرة والتفسير امام قرطبى اكا منسوبدر (احباب) واحباحبيبك جمعيدر دوست وسوكلو كيمسه (اصحاب
كهف) ترجمه‌سى مرور ايتمشدر (بعدذا) ظاهر اولان بودر كه اصحاب كهف احباب عيسى اولوب آنكله بيله حج
وطواف ايتملرى مهدينك خلافتنده نصكره‌در زيرا روايات صحيحه‌ده كلمشدر كه الله تعالى آخر زمانده اصحاب كهفى
احيا ايليوب وزارت مهديه رتبه‌سن انلرله ختم ايتمسه كركدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم وزراسى اولديغى
كبى تنكيم كذر ايلدى مهدينك دخى خلافت مطلقه‌نك خاتمى اولديغى جهتدن وزراسى واردر وانك وزراسى طغوز
عدددر ❁ بديسى جسمانيدر كه اصحاب كهف قدر وايكيسى روحانيدر كه حضرت على رضى الله تعالى عنهك وختم خاصنك

روحانیتلریدر واصحاب کهف کرچه عربدن دکلدر ولکن آخر زمانده عربی تکلم ایتسه لر کرکدر وآل عثمانك یدی عدد قبه وزیری انلره اشارت ایله وضع اولنمشدر (حجی وطوفی) اصل الحج القصد للزیارة وخص فی تعارف الشرع بقصد بیت الله تعالی اقامة للنسك والطواف المشی حول الشیء ومنه الطائف لمن یدور حول البیوت حافظا (لمحرره) ای کوکل شرع شریفی سد اسکندر ایدن* قورتلور یأجوج غم مأجوج مکر وفتنه دن* هر قدمده واردر ربك برزخ خوف ورجا* عشقله ایرر بویولده منزل وصله ایرن* شول کوکل کیم عزم ایده طور مناجات حقه* وادیء ایمنده آخر طوتسه جائز در وطن* برزمان اوله اسه فیض الهیدن نسیم* کیمده کیم کلزار دل عشق خدادن اوله شن* فیضنك ارض وجوده قطره سی قیلسه نزول* حبهٔ سوداء دلدن ظاهر اوله صد سمن* عاشقه باداجل شول بوی یوسف کیبدر* آچلور یعقوب جان جسمی کوکل کورمز حزن* بو نفسدن کلشن جانه نسیم اومان کشی* کوزلسون وقت سحر سیاره وش سمت یمن* عالم قدسه چوجبریل ایلیه پروازجان* روضهٔ رضوانه ملحق اوله بو خاکی بدن* کلبری وصل الهی کعبه سن ایله طواف* کلمدن وقت اجل ایرمزدن اولك عمره حزن* سعی ایدوب اصحاب کهف آسا حیات تازه بول* خدمت مهدیء دین یولنه بذل ایت جان وتن* حقیا اشراط ساعت ایلدی بر بر ظهور* چون زمان آخر اوله وقت قیامت اکله سن*

فصل فی خروج دابة الارض

دابة الارض جانور در چیقه یردن آشکار — عالمی ایده شکار اول انی کیم ایده شکار
باشی اوکوز باشلیدر خنزیره بکزر کوزلری — طرفه در غایتده شکلی وصفی اولمز انحصار
قیل قولقلاری کبی واربو ینوزی کجی کبی — بو ینی دوه قوشی کبی کوکسی ارسلان شهسوار
اونی قپلان لونی کبی قویروغی قوج کیبدر — درت ایاقلیدر دوه کبی ایاغی پایدار
واردر ایکی قنادی بویی ایر ربولتسه — التنك کیکلیکنك مقداری هم اوچ میلجه وار
بیله موسانك عصاسن طوته چیقیسر درر — هم سلیمانك یوزیکی بیله سنجه شاهوار
هم عربجه سویلیه دیلی فصیح اوله انك — ایده اینانمز بنم چقدیغمه اهل شرار
لعنة الله اولسون اول ظالملره کیم دنیاده — نفسنه ظلم ایلیوب فسقیله ایدر افتخار
مؤمنه ایرسه عصا ایله اوریسر النده — کوکب دری کبی اوله بکاغی کلعذار
ایکی قاشی اورته سنده یازیله مؤمن دیو — پس دیه سن اهل جنت سن کیم اولدك بختیار
کافرك اول یوزك ایله یوزینه طمغابصه — یوزی قاره اوله اول کافر اوله ایشی خسار
ایکی قاشی اورته سنده یازیله کافر دیو — دیه اکا کیم جهنم اهلیسن سن خوار وزار
چیقه اول مغربه یورویه اندن مشرقه — شامه واندن یمن ملکینی ایده اختیار
اشبو رسمه دابة الارض سیر ایدیسر عالمی — حق اظهار ایلیوب باطلی ایلر تار مار

(دابه) دیبیدندر مشی خفیف معناسنه لغتده یریوزنده حرکت ایدن جمیع حیواناتده مستعملدر عرف عامده خیل و بغال وحمیره مخصوصدر بوراده مراد بین الناس متعارف اولمیان بردراو حیواندر که قرب قیامتده خروج ایدر تکیم ناظم وصف ایتسه کرکدر ارضه اضافتی اندن خروجی اعتبار یله در ارض سمایه مقابل اولان جرمدر کاه برنسنه نك اسفلندن ارضله تعبیر اولنور اعلاسندن سما ایله تعبیر اولندیغی کبی قال الله تعالی فی سورة النمل (واذا وقع القول علیهم) وچون آدمیان اوزرنه امر بالمعروف ونهی عن المنکری ترك ایتدکاری وقتده قول عذاب واجب وحق اوله (اخرجنا لهم دابة من الارض) برای ایشان یردن بردابه اخراج ایدرز که (تکلمهم) اول دابه انلره تکلم ایدر (ان الناس کانوا بایاتنا لایوقنون) ناس بزم مجیء ساعت ومبادیسی ایله ناطق اولان آیاتمزه یقین اوزره اولمدقلرنی وآیات قدرت ودلائل حکمت اولان حشر ونشر وامثالنی تصدیق قلمدقلرنی بو آیتده دابة الارض ایله مراد اقصی نام حیواندر که یاجبل صفا ویامیان صفا ومروه ویا کوه اجیاد ویا اودیهٔ تهامه دن بروادی ویا بحر سدوم ویا رکن خانهٔ کعبه دن بیرون اولسه کرکدر قال بعض العارفین السر فی صورة الدابة وظهور جمیعة الکون فیها انها صورة الاستعداد الکونی الشهادی الحیوانی ومثال الطبع الکلی الحیوانی حامل جمیعة الحقائق الدنیویة وهی ایضا سر البرزخ الکلی العنصری یظهر منها اسرار الحقایق المتضادة کالکفر والایمان والطاعة والعصیان والانسانیة والحیوانیة وهی ایة جامعة فیها معان واسرار لذوی الابصار (قدرت) حقدن هر وجهله عجزی نفیدر پس حقك قدرتی قدرت مطلقه وغیرك قدرت مقیده در (آکاه) خبردار (بیت) کعبه نك علمیدر (ناکاه) اکسزن ووقتسز دیمکدرز یرا لسان فارسیده

ادات نفی و کاه کاف عجمیله زمان ومکان اورتاسنده مشترك ظرفك اسمیدر کاه زمان مراد اولان یرده استعمال اولنوب مثلا صبحکاه دیرلر معناسی صبح وقتیدر وکاه مکانی مرئی اولان یرده استعمال اولنور مثلا در کاه دیرلر قپویری معناسنه وسویکنجك یرنکیه کاه دیرلر (قنادیل) قندیلك جمعیدر کسر قافله (شرح) اصل الشرح بسط اللحم ونحوه ومنه شرح الصدر بسطه بنور الهی وسکینة من جهة الله وروح منه وشرح المشکل من الکلام بسطه واظهار ما یخفی من معانیه (صفا) مکه ده برطاغك اسمیدر که مروه مقابلیدر قال الراغب اصل الصفا خلوص الشیء من الشوب ومنه الصفا للحجارة الصافیة قال تعالی (ان الصفا والمروة من شعائر الله) وذلك اسم لموضع مخصوص (ذوق) وجود الطعم بالفم واصله فیما یقل تناوله دون ما یکثر فان ما یکثر من ذلك یقال له الاکل (جانور) جان روح حیوانی ور لسان فارسیده عربیده کی ذومعنا سنه در ترکی دلده لو ایله تعبیر ایدرلر مثلا ترك جانلو دیر عرب ذی روح وعجم جانوردیر (چیقه یردن آشکار) یعنی مزدلفه کیجه سی خلق منایه کیدرکن صفا طاغی آیریلوب دابه ظاهر اوله سنکدن ناقهٔ صالح بیرون اولدیغی کبی ولیکن دیمشلردر که اوچ کونده ثلث مقداری انجق خارج اوله وطولی التمش ارشون وبعضیلر دیمشلر که باشی سحابه بالغ اوله انی چیقارکن کورنلرك کیمی خوفندن فرار وکیمی دخی سیر ایچون قرار ایلیه (شکار) صید یعنی آو مقصود دابهٔ مذکوره نك اهل عالمی صید کبی آله کتورب کیمسه اکا غالب اولمدیغن بیاندر (طرفه) نظرك استحسان وتعجب ایتدیکی نسنه (شکل) صورت (وصف) برنسنه یی حلیه ونعتیله ذکر ایتمك یعنی انك شکلنك وصف وبیان وذکری منحصر ومضبوط دکلدر بلکه حد ضبط وادراکدن خارجدر (شهسوار) اصلده آتلو پادشاه دیمکدر بوراده هیبت مراد اولنور زیرا پادشاهلره هیبت لازمدر خصوصا که سوار اوله (اون) رنك (پایدار) آیاق طوتیجی یعنی ثابت وبرك (مقدار) مبلغ الشیء وقیاس الشیء بالشیء (میل) بالکسر مد البصر اواربعة آلاف ذراع یعنی کوزایریمی یره ویادرت بیك ارشون وادیم یره دیرلر (موسی) قبطیه لسانده موصو وسا شجردر حضرت موسانك والده سی موسایی فرعون خوفندن برتابوت ایچنه قویوب نهر نیله القا ایتدکده تابوت مذکور فرعونك بستانده برآغاج کنارنه رسیده اولدقده آل فرعون کورب طشره چیقردیلر وبو مناسبت ایله اسمنه موسی دیدیلر (عصا) نامی علیق ویانیمدر که جنت مرسینندن معمول ایدی طولی اون ذراع وسری دوشاخ وزیرنده سنان نشانده ایدی حضرت آدمدن حضرت شعیبه میراث قالمش وحضرت موسی دخی داماد شعیب اولمغله اکا انتقال ایتمش ایدی بعضلر دیمشلر که اون ایکی ارشون ایدی برملك انسان صورتنه تمثل ایدوب شعیبه امانت وضع ایتمش ایدی والعلم عند الله تعالی (سلیمان) وجه تسمیه مرور ایتمشدر دیمشلردر که حضرت آدمك خاتمی حضرت سلیمانه وحضرت آدمك عصاسی حضرت موسایه انتقال ایلدی زیرا آدم جانشین جنت اولدقده ذکر اولنان خاتم اکا دفع اولنمش ایدی صکره نسیان عهد واقع اولدقده برمغندن پرواز ایدوب ارکان عرشدن بر رکنده آشیانساز اولدی حضرت سلیمان عمامه بند خلافت اولیجق حضرت جبریل امر الهی ایله اول خاتمی الوب سلیمانه کتوردی شهر رمضانك یکرمی بدنجی جمعه کونی سلیمانك اصبع یمناسنه وضع ایلدی واول ساعت جمیع مخلوقات سلیمانه مسخر اولدی دیمشلردر که خاتم سلیمان کوکب دری وبلکه برق ابری کبی شعشعه اندازایدی وانك درت رکنی وار ایدیکه هر رکنده برفصی وهر فصنده برنوع ترکیب منتقش ایدی ❁ اولکی فصنده ❁ لا اله الا الله محمد رسول الله ❁ ترکیبی نقش اولنمش ایدیکه بوفص مرده شیاطین ایچون ایدی ❁ وایکنجی فصنده ❁ کل شیء هالك الا وجهه ❁ ترکیبی صورتنده ایدیکی بوفص سباع ووحوش وطیور ایچون ایدی ❁ واوچنجی فصنده ❁ الملك لله والکبریاء لله ❁ ترکیبی یازلمش ایدیکه بوفص شرقا وغربا ملوك نواحی ایچون ایدی ❁ ودردنجی فصنده ❁ تبارك الله احسن الخالقین ❁ ترکیبی منطبع ایدیکه بوفص اشجار ونبات وسکان بحار وجبال ایچون ایدی وبعضیلر دیمشلردر که خاتم سلیمان اوچ سطری مشتمل ایدیکه اولکیسی بسمله ❁ وایکنجیسی لا اله الا الله ❁ واوچنجیسی محمد رسول الله ❁ ایدی وبو خاتمده اولقدر مهابت وار ایدیکه انکشت سلیمان انکله مشرف اولدقده اصحابی سلیمانی کورمز اولدیلر تضرع ایتدکلرنده لا اله الا الله محمد رسول الله دیکردیلر دخی بو کلمهٔ طیبه ایله زبان کردان اولدقلرنده برکت توحید سببیله استعداد رؤیت حاصل اولدی انکچوندر که توحید حقانی اربابنده مهابت عظیمه واردر زیرا کوکل برخاتم وانك نقشی ذکر اولنان توحید حقیقیدر وحضرت سلیمان خاتم مذکورك سریله عالم آفاق وانفسده متصرف اولدیغی کبی سلیمان معنی اولنلر دخی ملك وجودده سر مستور ایله حکومت ایدرلر وبو سری بالفعل اله کتورمینلر ظاهرده تلبس خاتم محضا تقلیددر وبو خاتمك سریدر که نزع اولندقده آلات وقوی معطل اولور زیرا جمیع اشیا تسبیحدن غفلت ایتدکجه هلاك اولور ❁ پس هر سالکه لازمدر که بالفعل اسم حاکمدن حصه مند اوله وحکومت باقیه سرین بوله عون حق مهر سلیمان اوله ❁ نفسه حکم

ایلمك آسان اوله (لمحرره) کل سلیمان زمان اول خاتم توحیدله * عالمی ضبط ایله اسم اعظم توحیدله * آدم معنی دیلن بیلك دیلرسك عاشقا * محرم رازاول مقدم وارفم توحیدله * کوهر مقصودی در دست ایتمکه طالب اولان * آشنا اولمق کرکدرشول یم توحیدله * حلقهٔ ذکره نوله کیرمز سه اهل زهد اولان * اهل شرك اولمز مصاحب محرم توحیدله * جان عاشق هجرله پاره پاره قالوردی اکر * قیلسه آنك علاجن مرهم توحیدله * کیمی دنیا کیمی عقبانك غمن چکمکده در * عاشقان دلشاد دردائم غم توحیدله * روضهٔ رضوانه باقزهر کیمك باغ دلی * پرورش بولدیسه روز وشب نم توحیدله * طوبیدی سمت یمندن بوی انفاس خدا * دلکه همدم اولدی بو کون دم توحیدله * سیر حقانی دیلرسك اون سکز بیك عالمی * قیل نظر ای حق چشم آدم توحیدله (شاهوار) شاهه لایق ومناسب * زیر السان فارسیده وارلفظی مناسبت ولیاقت معناسن افاده ایدر نتکیم شرحی مرور ایلدی (عرب) علی قول اولاد اسماعیل علیه السلام در شرحی واعراب ایله فرقی جلد اولده کذر ایتمشدر (فصیح) الفصیح والفصاحة البیان وخلوص الشیء مما یشوبه واصله فی اللبن یقال فصح اللبن اذا تعری من الرغوة ومنه استعیر فصح الرجل جادت لغته وانواع الفصاحة فی علم البیان (شرار) شریرك جمعیدر خیار خیرك جمعی اولدیغی کبی ورجل شریر وشر متعاط للشر * یعنی جمله نك فتنده ناپسند اولان کاره متعاطی اولانه شریر وشرذ یرلر نتکیم خیر جمله نك رغبت ایتدیکی نسنه یه رغبت ایدن کشنه یه دیرلر بو رادهٔ قوم شرار ایله مراد کفاردر زیرا انلر (کانوا یاتالا یوقنون) آیتی مقتضاسنجه قیامتی وانك اشراطنی منکرلردر که جملهٔ اشراطدن بریده دابة الارضك خروجیدر پس اول وقتده انك خروجنی کورب اقراره کلسه لر کرکدر ولیکن چه فائده (ع) علاج واقعه پیش ازوقوع باید کرد (لعنة الله) یعنی کافرلر اوزرینه علی سبیل الغضب طرد وابعاد اولسون مراد نیاده توفیق وقبول فیضدن انقطاع وآخرتده عقوبت دائمه در (ظالم) بو رادهٔ ظالم ایله مراد کافردر قال الله تعالی (ان الشرك لظلم عظیم) اصلی بودر که ظلم برنسنه یی موضعنك غیری موضعه وضع ایتمکدر کفار دخی ابطال استعداد ایمان ایدوب سوء اختیارلری ایله کفری ایمان محلنده وضع ایتدیلر پس بو معنی نفسه ظلم ایتمکدر زیرا نعیمدن تبعید وجحیمه تقریب وتعریضدر نعوذ بالله تعالی (فسق) فسق فلان خرج عن حجر الشرع وحده وذلك من قولهم فسق الرطب اذا خرج عن قشره فسقیه دیدکاری دخی آبك انبوبه دن خروج وظهوری اعتباریله در (بعدذا) فسق کفردن اعمدر وفسق ذنوبك قلیل وکثیرنه کوره اطلاق اولنور ولکن کثیرده عرف اولمشدر واکثر مایقال الفاسق لمن التزم حکم الشرع واقر به ثم اخل بجمیع احکامه او ببعضه واذا قیل للکافر الاصلی فاسق فلانه اخل بحکم ما الزمه العقل واقتضته الفطرة (افتخار) الافتخار المباهاة فی الاشیاء الخارجة عن الانسان کالمال والجاه (بعدذا) فسقله افتخار ایتمك کشی نامعقولی معقول وناپسندی پسند عد ایتمکاه در مثلا لباس فاخر یعنی نفیس کین سبب کبر اولان جامه ایله فخر ایدر وکندی اوزرنده کوردکچه دلشاد اولور وخانه سنه چنك وچغانه کتورن دائره مده شنلك اولدی دیو فرح بولور بو سببدن کندینی غیر یلر اوزرینه عالی قیلور (کوکب دری) الکواکب اجسام بسیطة مرکوزة فی الافلاك کالفص فی الخاتم مضیئة بذواتها الا القمر والدری منسوب الی الدر قال تعالی (کانها کوکب دری) یعنی کویا ستاره ایست رخشنده چون زهره ومشتری وبالعربیة کوکب دری متلألئ وقد شبهه بالدر فی صفائه وزهرته ودراری الکواکب عظامها المشهورة الحاصل اول عصانك ضربندن مؤمنك یکاغی کل کبی شن وتر وتازه اولوب جمالی صاف وشفاف اولان اینجویه مشابه اولان ستاره کبی رخشان اوله (کلمذار) شرحی مرة بعد اخری مرور ایتمشدر (بعدذا) یکاغی کلمذارده تجرید ویاتأکید اعتبار اولنور فافهم (بختیار دولت اسی زیرا بخت دولت وطالع معناسنه در (خسار) هلاك وزیان والخسر والخسران ذهاب رأس المال وینسب ذلك الی الانسان فیقال خسر فلان والی الفعل فیقال خسرت تجارته ویستعمل ذلك فی المقتنیات الخارجة کالمال والجاه فی الدنیا وهو الاکثر وفی المقتنیات النفیسة کالصحة والسلامة والعقل والایمان والثواب وهو الذی جعله الله تعالی الخسران المبین (خوار وزار) ذلیل وحقیر وبی حرمت دیمکدر تفسیر کاشفیده کلور که دابة الارض عصا ایله روی اهل ایمانه مس ایلدکده سفید وخائنی میان دوچشم کفاره سوردکده یوزلری سیاه اوله ودنیاده سفید روی وسیاهرویدن غیری کیمسه قالمیه ومردمان بری برلرنی نام ولقبله ذکر ایتیوب بلکه سفید رویه ای بهشتی وسیاهرویه ای دوزخی دیه لر (لمحرره) اولمق استرسك اکر روی سفید * ایده کور حق صدقه توحید * پاك ایدر اوث دلی ذکر الله * قومز ایینده کرد تقلید (اول) هو الذی یترتب علیه غیره وفی التعریفات الاول فرد لا یکون غیره من جنسه سابقا علیه ولا مقارنا له والمراد بالاول هنا ای فی کلام الناظم المتقدم بالزمان (مشرق ومغرب وشام ویمن وملکك شرحلری کذر ایتمشدر (اختیار برکزیدن) یعنی برنسنه یی اورندولمك (اشبور سمه) اشبوثراوزره دیمکدرها عربیدن عجمی یه

نقلك اثريدر (سير) السير المضى فى الارض (حق اظهار) يعنى آيات وادله يى اظهار ومقتضاى شرعى اثبات ايليه (تارمار) پريشان يعنى خلاف حق اولان اموری ازاله ونفى ايليه مثلا كفرى وآنك آثارنى قالدیره (لمحرره) غذاء كائنات اولان * حبة الارضى بيلدكمى * ذروهٔ طبقات اولان * قبة الارضى بيلدكمى * اسير عشق ومحبت * اكسير معدن حكمت * خمير قبضهٔ قدرت * تربة الارضى بلدكمى * منبرى كرسيدن برتر * عنبرى روز وشب توتر * بيك براسم حقه مظهر * طيبة الارضى بيلدكمى * عصاسى آلنى نورايدن * خاتمى يوزى خوارايدن * آخر زمان ظهورايدن * دابة الارضى بيلدكمى * ديوان حق هيبتندن * سلطان عشق سطوتندن * زلزله نك شدتندن * رهبة الارضى بيلدكمى * مال وملكى فنابولوب * قرق بيل شويله خراب اولوب * آشنا اردن آيريلوب * غربة الارضى بيلدكمى * حقيا قيل حق اظهار * باطلى ايله تارمار * دنيادكل دار قرار * نوبة الارضى بيلدكمى *

فصل فى طلوع الشمس من مغربها

دابة الارض چونكه چيقه آنك آردنجه كونش
طوغه مغربدن وليكن نيجه طوغر بيل اى يار

ايده دم اصلنجه هرسوزى سكا بر بربيان
الا يتمش جلده صغمز اعتزيسم اقتصار

پس شو سوزلر كيم نتايجدر انى تقريرايدم
تاكه تابيزاوله جامع ملخص اختصار

بوكتابدن اكلايلر جمله عالم علمنى
كيم اولور برنقطه يوزبيك دائره ايچره مدار

عالمك تا اولندن آخرينه سويلرز
تاكه كوكلك عالم اسينه ايده قصد قرار

نيجه لر چوكان عشقه باشنى طوب ايلدى
نيجه لر ميدان دردك اولد يلرد ورنده دار

بوكتاب انموذج اولوب بيلديره عنوانى
ايده سن بحر محيطى قطره سندن اعتبار

زيرا كيمسه قطره كورسه كوكلنه دريادوشر
شمسه استدلال ايدر كركورايسه برغبار

كرنسيم صبح اولورسه بيلديلر طوغر كونش
كرينفشه آچيلور سه بيلديلر اولدى بهار

كورسه بلبل لاله زارى كلستانى ياد ايدر
حسرت هجران النسدن جانى ايدر نثار

اى دريغا نقش عالم ايتدى يغما كوكلكى
كوزلرك قالدى خيالنده قنى نقش ونكار

عارفك بريوزى وارد رحق جمالندن يكا
كركوزكسه اولدى اول معبود خلق اى شهريار

برق خاطف كبى كاه كاه جانك اول نورى كورر
آنكيچون كوكلك اول جانانه يه ايد رفرار

پس كركدر معرفت دريا سنه غرق اوله سن
تابيله سن بودكزده يوقدر رحد وكار

بوسوزه يوقدر نهايت پس كيروكلدك سوزه
تاكه قالمايه بويولده كار بانندن قطار

بارى كلدك بوسوزه كيم چونكه عيسى مكديه
كلسه چيقه دابة الارض سيرايده دار ودبار

انك اردنجه كونش چونكيم طولانه مغربه
طوغميه اوچ كون هم اوچ كيجه قدر فكر ايله وار

انى انجق دون نمازينى قيلنلر بيله لر
ايده لر حقه تضرع اغلشه لر زار زار

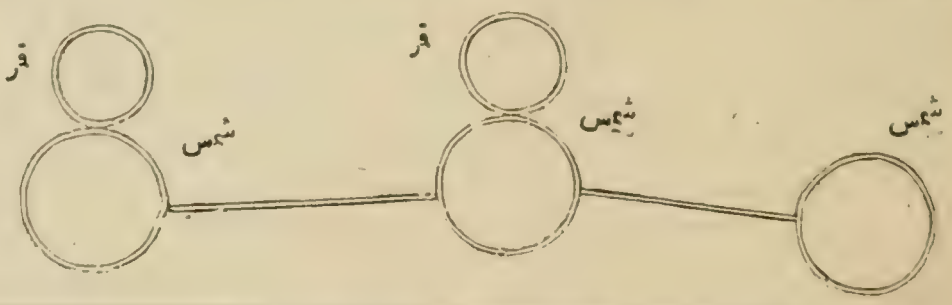

پس طوغه مغرب كنارندن چيقه تا اورته يه
آنك آردنجه قمر سير ايليه جون شاخسار

ايكنسى چون بواوشه قبقاره طو بلر اوله لر
طوانه لر كيرومغربده ايده لر انتظار

امر ايده جبار عالم طوغه مشرقدن كونش
برلو بيرنجه اوله كيروهمان ليل ونهار

(طلوع) ظهور مناسنه درتكيم غروب ذهاب وغيبوبتدر شمسك مطلعى موضع طلوعى ومغربى موضع غروبيدر شمس شمسه دن مأخوذدر كه قلاده مشتمل اولديغى جواهرك جرما اعظمى وقيمة انفسيدر فارسيده ميانكين ديرلر پس شمس تسميه سنه سبب بين الكواكب توسطيدر زيرا فلك چارمده دروشمس قرصهٔ آفتابه واندن منتشر اولان

ضوئه دخی اطلاق اولنور (لیکن) ولیك حرف استدر اکدرعربیده لکن کبی (ای یار) ای حرف ندادر ولکن عربیده
فتحله وفارسیده کسر له دخی مستعملدر بوراده کسر وقصرله در یاردوست ویوداشدر دقائقده یارمعین ویاری
معاونتدر دیدیکی فی الحقیقه معاونت دوستلغك لوازمندن اولمق اعتباریله در وجائزدر که برعکس اوله یعنی یارك
معنای اصلیسی معین اولوب ذکر اولنان مناسبتله دوسته اطلاق اولنه والله اعلم (ای دیدم) منادی محذوفدر
ای یاردیدم دیمکدر (اصل) برشیئك اصلی انك قاعده واساسیدر که اوزرینه مبتنی اولور (بیان) برنسنه نك خفاسنی
یاعبارت ویاکنایت ویااشارت ایله کشف وازاله در (جلد) کسرله اصلده بدنك قابی ودریسیدر کاه اولور نفس بدن
مراد اولور نتکیم قرآنده کلور (ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله) ای ابدانهم ونفوسهم بوراده جلد ایله مراد
مجلد وتمش جلد ایله مراد کثردر (اقتصار) واختصارك معنالری مرور ایتمشدر (نتایج) نتیجه نك جمعیدر اصلده
دوه وآت وامثالنك طغوردیغی ولد در صکره هر اصل اوزرینه متفرع اولان امور ده استعمال اولندی نتکیم قیاس
منطقی اوزرینه متفرع اولوب اندن حاصل اولان صورته نتیجه دیرلر بوراده مراد زبده وخلاصه در (تقریر) لسان
ایله اولان بیاندر بوراده کتابت ایله اولان بیانه اطلاق لسانله مقرر اولدیغی جهتدندر ومعنای اصلیسی اعتباریله
اولمق دخی جائزدر فافهم (جامع) بحسب الاصول (ملخص) بحسب الفروع خلاصه دندر زبده وصافی معناسنه
(اختصار) بوراده مصدر بمعنی المفعولدر مختصر معناسنه وجائزدر که مضاف تقدیر اولنه (بعدذا) بو مصراعك
لطائفندندر که متناسباتی جمع ایتمشدر زیرا کتاب اصلده صحیفه نك اسمیدر که انده کتابت یعنی حروفك بعضی بعضه
خطله ضم اوله جمعیت ایسه بو معنانك لوازمندن وتلخیص واختصار محسناتندر خصوصا اسم فاعل ومفعول
ومصدر صیغه لرنی جمعده اولان لطافت خفی دکلدر (بو کتابدن اکلیالر جمله عالم علمی) یعنی اون سکز بیك عالمك علمی
کتاب محمدیه دن استفاده ایده لر کیمی اشارتندن زیرا بو کتاب مبدأ ومعاد وظاهر وباطن وحق وخلقك
اسرارنی مشتملدر (بعدذا) بو کلامده اوتیت جوامع الکلم سر نه اشارت واردر * سؤال لنورسه که ذکر اولنان
وجه اوزرنه کلام مقدور بشر میدر * جواب بودر که انبیا وکمل اولیایه داد حقدر انکچون هر پرده نقل بالمعنی ایتمك
تجویز اولنمامشدر زیرا تبدیل وتحریفدن خالی اولمز (لمحرره) حق تعالی زبان عارف را * کر بسر ازل کند انطاق * سفته
باشد بجوهر سخنش * کوشهای ملائك نه طاق (نقطه) وضع غیر منقسم صاحبندیرلر حکمانك نهایة الخط دیدکاری
دخی بو معنایه دائردر زیرا نهایة الخط منقسم دکلدر ونقطه کری الشکلدر پس جمیع اشیا بسائط اولسون مرکبات
اولسون کریدر مسطح دکلدر زیرا بحسب الترکیب سطحك عروضی فی الحقیقه مرکبك جزء لایتجزایه انتهاسنی منافی
دکلدر نتکیم فصل صلوات عنوانده تحقیق کذر ایلدی (دائره) هی فی اصطلاح علماء الهندسة شکل مسطح یحیط
به خط واحد وفی داخله نقطة کل الخطوط المستقیمة الخارجة الیه مساویة وتسمی تلك النقطة مرکز الدائرة وذلك
الخط محیطها (مدار) وسط الدائره در مرکز کبی (بعدذا) ناظم قدس سره کتاب محمدیه یی بر نقطه یه وعلوم عوالمی
دوائر کثیره یه تشبیه ایلدی یعنی بر نقطه نك یوز بیك دائره یه مدار ومرکز اولمغه تحملی اولدیغی کبی بو کتابك دخی علوم
عو المه ارشاد ده کفایتی واردر الحاصل بو کتاب برمندر که جمیع علومی بوندن شرح وبیان ایتمك ممکندر سؤال
اولنورسه که العلم نقطة کثرها الجاهلون ایله مراد ندر جواب بودر که علمك وحدتی معلومك وحدتی اعتباریله در
ومعلوم نقطه کبیدر یعنی نقطه فرض دائره توهم نقاطدن فی الحقیقه متکثر اولدیغی معلوم واحد اولان هویت
الهیه دخی تنوعات تجلیات وتعینات ایله متعدد اولمز ولکن بو وحدتك علمی کشفه موقوف اولمغله محجوب اولان
جاهللاره کثرت توهم ایدرلر وخلق وحق کوروب اثنینیت مسلکنه کیدرلر پس بونلر حقیقت اوزره جاهللر وکنه
امردن غافللردر وبعضیلر دخی جهللایه تعلیم وتفهیم ایچون کثرت کوسترلر وحقائق صیانت ایچون اعتباراته رعایت
قیلورلر بونلر حقیقته واصللر ومعرفتلرنده کاملاردر زیرا فی الحقیقه دوائر تعیناته نقطهٔ واحده دن غیری مشهودلری
یوقدر (قال المولی الجامی) در مشرب توحید بود وهم دویی کفر * در مذهب تقلید بود نفی دویی شین * این وحدت
محضست که از کثرت تکرار * که اربعه وکاه ثلاثست وکه اثنین * عینیست یکانه که جوازقید تعین * افزود بر آن
نقطه پدید آمد ازوغین (عالمك تا اولندن اخرینه سویلرز) یعنی تعین کونینك اولی اولان روح محمدیدن آخری اولان
نشئهٔ انسانیه یه دك سویلرز ومبدأ الکائنات اولان هویت ذاتیه دن معادك غایتی اولان نشئهٔ کثیبیه یه دك شرح
وبیان ایلرز پس اولیت وآخریت حقیقی واضافیدر (عالم اسی) یعنی الله تعالی که جمیع عو الملك خالقی وما لکیدر
(قصد فرار) فرار هرب معناسنه در یعنی قاچمق مقصود (ففروا الی الله) امرنه امتثال ایدوب ماسوادن انقطاع
وحقه اتصال بولمغدر دیمکدر زیرا حقه وصول یا بطریق النظر والبرهان ویا بطریق الکشف والعیاندر وبهر حال

وجدان وشهود ظهور وجود اوزرینه موقوفدر زیرا مجهول مطلق طلب ایتمك محالدر ادنی مرتبه واجدك وجودی
اثر فیض وجود ووسیله انتقال سر معبود در تنکیم آیینه سبب تجلیدر الحاصل ممالك سیرندن مراد سلطانی بولمق
واثارندن اکا واصل اولمقدر بو معنی حاصل اولمسه انسانك مرعاده کزن حیوان خلیع العذاردن فرقی قالمز (چوکان)
جیم وکاف عجمیله درتعریب ایدوب صولجان دیرلر براوجی اکری دکنکدر کشلر عصاسی کبی انکله آت اوزرنده
صحراده طوب چلرلر بوراده عشق چوکانه وباشی طوپه تشبیه واردر مراد حسین حلاج وامثالیدر (دورنده دار)
دور دائره معناسنه دار دائره دن مخففدر هار وها ترکی دوراید یجی دیمکدر (انموذج) نمودار دن معربدر چاشنی
واورنك معناسنه قاله داود القیصری رحمه الله (وقال فی القاموس النموذج بفتح النون مثال الشیء والانموذج لحن
انتهی (عنوان) عینك ضمیله وکسریله نامه وامثالنك ابتداسی ونشانیدر که نامه ایچنده مندرج اولان سلام واوصاف
واحکامی جامعدر رسمی لانه یعن له من ناحیته ای یظهر له من جانب الکتاب والانموذج والعنوان بمعنی واحد ❁
یعنی کتاب محمدیه انموذج وعنوان اولوب نسخهٔ کائناتك علمنی اول امردن وبالاجمال بیلدیره (بحر محیط) بحر ماء کثیری
جمع ایلین مکان واسمه دیرلر بعضیلر بحری آجی دریایه تخصیص ایتمشلردر بوراده طنلو مراد اولنور زیرا کرهٔ ارضی
محیط اولان دریانك صویی طنلودر تنکیم تفصیلی مرورا یتمشدر بحر اخضر بحر محیطك غیریدر که فلك قردن اشاغه
قدرت حقله معلق دریادر تنکیم (خواجه حافظ بیورر) دریای اخضر فلك وکشتیٔ هلال ❁ هستند غرق نعمت
حاجی قوام ما ❁ خواجه بو بیتنده هلالی دریای اخضرده کشتی یه تشبیه ایلدی ❁ وهو تشبیه حسن لانه لایزال یسیر
سیر الفلك فی البحر اقبالا وادبارا یمینا وشمالا (قطره) القطر والقطران بچکیدن آب والقطور شدن در روی زمین قال
الراغب القطر الجانب وقطرته القیته علی قطر وتقطر وقع علی قطرة ومنه قطر المطر ای سقط وسمی قطرا انتهی
(اعتبار) وعبرت اول حالته دیرلر که آنکله مشاهدا اولان نسنه یی معرفتدن مشاهدا اولمیانی معرفته توصل اولنه
عبارت اول کلامدر که انك هو اسی متکلمك لسانندن سامعك سمعنه عبور ایتمشدر عبور یا سباحت ویا سفینه
ویاقنطره اوزرندن تجاوز مایه مختصدر تعبیر تفسیر رؤیاده مستعملدر زیرا ظاهرندن باطننه عبور اولنمشدر بوراده
اعتبارله مراد قطره دن عبرت آلوب اندن دریایه عبور ایده سن ودریا سرنی قطره ده بوله سن دیمکدر زیرا کیمسه قطره
کورسه کوکلنه دریا دوشر یعنی جزئیت وکلیت واجمال وتفصیل امور اضافیه دندر پس بو کتابك علم جامعندن
امور شتایه انتقال اولنور تنکیم نقطه دن دائره یه وقطره دن دریایه ذره دن شمس منیره استدلال اولنور (استدلال)
اثردن مؤثره ویا مؤثردن اثره انتقالدر (غبار) توز قال فی المفردات (الغبار الماکث بعد مضی ما معه والغبار ما یبقی من
التراب المثار (نسیم) خوش قوقولی یل (بهار) مفصلا مرورا یتمشدر (لاله زار) لاله لك زیرا زار فارسیده کثرت
معناسن افاده ایدر (کلستان) بوراده ستان ظرف مکاندر کلستان کلك دیمکدر یعنی چوق کل بتن بر یوخسه چوق
کل دوکیلن یر دکل بو مقامده کلستانك لامی ساکن تلفظ اولنور بعض محلده لامك کسری وسینك سکونی دخی
جائزدر مقصود بودر که اکرچه لاله زار بلبلك مقامی دکلدر فاما فی الجمله کندی آرامکاهی اولان کلستانی مذکردر
پس بلبل لاله زاری کورسه بو بهانه ایله کندینك تفرجکاهی اولان کلستان خاطرنه کلور (لحرره) برنفس کلخن
نشین اولان غریب ❁ شول وطنده خانمانی یاد ایدر ❁ عندلیب زار کورسه لاله زار ❁ کلستانك یادنه فریاد ایدر ❁
(حسرت) هی الغم علی ما فاته والندم علیه کانه انحسر عنه الجهل الذی حمله علی ما ارتکبه او انحسر قواه من فرط
غم اوادر که اعیاء عن تدارك ما فرط منه (هجران) انسان غیری یی بدن ویالسان ویاقلب ایله مفارقتدر (نثار) طاغتمق
وصاچمق جانی نثر ایتمك نقد وجواهر کبی مراد اولان محله بذل دیمکدر وقد سبق (ای دریغا) ای یار دریغا دیمکدر
دریغ درد وحسرت وحیف وآهدر آخرنده اولان الف مبالغه ایچوندر خوشاده کی کبی (نقش) برنسنه یی ایکی
اونله ویا الوانله تلوین ایتمکه دیرلر بوراده مراد اجزاء عالمك بری برینه اتصالندن حاصل اولان ترکیبدر کرك منقش
اولسون کرك اولمسون فاما اتصالات عالمك اکثری حالته کوره منقوشدر انکچون سبب دلفریب نظارا اولمشدر (قال
الحافظ اغلام همت آنم که زیر چرخ کبود ❁ زهر چه رنك تعلق پذیرد آزاد است (وقال) آنکه برنقش زد این دائرهٔ
مینایی ❁ نیست معلوم که در پردهٔ اسرار چه کرد ❁ خواجه بیت اولاده چرخی کبود ایله وصف ایلدی زیرا مراد نظر
نهار ایله نیر اعظمدن قطع نظر کوك رنکدر وبیت ثانیده چرخ مذکوردن دائرهٔ مینا ایله تعبیر ایلیوب نقشله موصوف
قیلدی زیرا نظر لیل ایله ستاره وماه ایله منقوشدر وکاه اولور که قوس الله ایله دخی مزین اولور وعالمك نقشی عالم صفاتك
اثریدر زیرا عالم ذاتده وصف ورسم بوقدر شول اوچ ایلق جنینده صورت وشکل آدمی اولمدیغی کبی تنکیم تفصیلی
مرورا ایلدی ناظمك قدس سره مرادی بودر که ای یار حیف که بوز یر چرخ کبودده رنك تعلق قبول ایدن نقوش

وصورك محبتی دلکی یغما ایلیوب عالم صورت ورسمه بند واسیر اولدك و کوزلرك دخی انك رنك خیالنه بویانوب بوسببدن جمال حق مطالعه دن قالدك زیرا جمیع عوالم بالاعتبار ماسوی اللهدر نتکیم مفصلا مرور ایلدی (هدایی قدس سره) خلاص اولمق دیلرسك دردوغمدن ❁ اسیر صورت اوله کچ صمدن ❁ وجوده ایرنه استرسن عدمدن ❁ کل اللهه مرادك حاصل اولسون (قال الحافظ) بال بکشا وصفیر از شجر طوبی زن ❁ حیف باشد چو تو مرغی که اسیر قفسی (وقال) همایی چون توعالی قدر حرص استخوان حیفست ❁ دریغا سایهٔ همت که برنا اهل افکندی (لمحرره) ای شیخ قبله تکیه کی سن تکیه کاه دل ❁ بالین بال عشقه کل استناد قیل ❁ پر آج همامنان هوای هویته ❁ اوجه جناح صوفیء زاغله متصل ❁ دوران بنم دیو بوهای وهویی قو ❁ باص مرکز محبته ادواردن کسل ❁ طوت دامن تجردی سلطان بلخ وش ❁ دلدن علاقه نقشنی بورنك رسمی سل ❁ حق بودیرك ایله اشکالنه نظر ❁ واراون سکز بیك عالمی مطلق خیال بیل (خیال) اصلده صورت مجرده در مناسده ومرئیدر غیب وبتند نصکره قابده متصور اولان صورت کبی صکره هرامر متصورك صورتنده وخیال مجرا سنه جاری اولان شخص دقیقده استعمال اولندی (نکار) محبوب ومعشوق بوراده مراد محبوب حقیقدر وآنك نقشی اسما وصفاتنك آثاریدر وحقیقتده انسان کامل سرنه حاصل اولان تجلیات متنوعه در که انك رنکی بشره ده ظاهر اولور فافهم (عارفك بریوزی واردر حق جاللدن یکا ❁ کرکوز کسه اولدی اول معبود خلق ای شهریار) شهریار سلطان واولوبك معناسنه اصلده یارشهردر معین ولایت دیمکدر زیرا پادشاهان مالك شهر ومعین ناسدر (بعدذا) بوراده عارف ایله مراد انسان اکملدوانك بریوزی امکان وحدوثدر که جانب خلقه ناظر وبریوزی دخی وجوب وقدمدر که سر حقه دائردر پس وجه اولدن عابد ووجه ثانیدن معبوددر زیرا جمیع روحانیات وجسمانیات اکا مسخر اولوب سرفروقیلشلر وانك هویتنی کندی توجهلرینه محراب وقبله بیلشلردر پس اکر اول یوزك سری صورت بولوب بحسب الظاهر خلقه تجلی ایلسه خلق اندن مشاهده اولنان آثار کاله باقوب انی معبود اتخاذ ایدرلردی ومعبود بالحق اندن غیری بی بیلمزلردی نتکیم سلطان اعظمك ظهورنده خلق عالم سرفرو وبلکه کمال تعظیمدن ناشی تقبیل ارض ایدرانکچون انسان اکمل هم معلوم وهم مجهولدر معلوم اولدیغی بشریتیله ومجهول اولدیغی حقیقتیله در زیرا غیب الغیبده مستقر ومستوردر شویله که اثری ادراك اولنمز وعین وخبری بیلنمز مرآتنده ظاهر اولان تجلیات حسبیله کورندی ظن اولنور وکندویه مضاف اولان صورتدن صادر اولان آثار مقتضاسنجه بیلندی قیاس اولنور واول صورت انك صورتی اولمق اکلانور فی نفس الامر ایسه نه کورینور ونه بیلنور بر کیمسه حقیقت اوزره بوسره واقف اولسه بوسرك صاحبنه کرچك مرید اولمز ومطلوبه وصول بولمز بوسببدندر که طریقتنامه لرده درج اولنان شرائط سلوکك بری دخی ترك اعتراضدر ❁ زیرا انسان اکمله اعتراض ایتمك همان حقه اعتراض ایتمکدر انکچون قرآنده کلور (وما کان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضی الله ورسوله امرا ان تکون لهم الخیرة من امرهم) یعنی رسول الله علیه الصلاة والسلام ذات حقده فانی وانك سری ایله باقی اولمغله انك قضا وحکمنه انقیاد کرکدر زیرا انك قضاسی دخی قضاء حقدر نتکیم حدیث قدسیده کلور (لایزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره ولسانه ویده الحدیث) پس قیجان عبدك لسانی لسان حق اولسه اندن صادر اولان حکم حقه مضاف اولمش اولور انسان اکملك حکمنی دخی رسولك حکمنه قیاس ایله ❁ زیرا وارث صحیحدر (بعدذا) کرامات اولیاذکر اولنان سر اعظمك بعض آثاریدر وکامل بوزندن هرنقدر خارق عادات وتجلیات کورینورسه انك مصداقیدر ولیکن دنیا ظاهر اسمنه مظهر اولمغله اهل باطنك جمیع کالی عامه یه ظاهر اولمق مقتضای حکمت دکلدر بوسببدن واقف اسرار اولنلر سترله مقیدلردر ای نورجان وسرور جنان سامری اثر جبریل علیه السلامدن برقبضه تراب اخذ ایدوب مصوغ اولان صورت کوساله یه اکسیر وارطرح ایتدکده کوساله نك بانکرده صورتمای حیات اولدیغن مشاهده ایدنلر بی اختیار انی معبود اتخاذ ایتدیلر یا کمالات حقك جمله سی انسان اکمل بوزندن ظاهر اولوب عامهٔ ناس انی مطالعه قیلسه لر حال نه کونا اولوردی (لمحرره) کامل انسانك کورنلر لوحهٔ سیماسی ❁ حق تعالینك اوقورلر جملهٔ اسماسی ❁ حق جمالن کوسترن آینهٔ انسانه باق ❁ بی بصر اوله کوزك اچ قلبکك سل پاسنی ❁ عالم وحدتده بردر عابد ومعبود دهب ❁ کیمسه فرق ایتمز بوجمعك عبدله مولاسنی ❁ برق خاطف کبی کاهی نور حق ایتسه کذر ❁ روشن ایلر پرتوندن جسم وجان صحراسنی ❁ فیض عشقیله مفضلدر ملکدن آدمی ❁ قطره یه کورمه برابر معرفت دریاسنی ❁ حقیاتوحید حقانیده درذوق وحضور ❁ جنت تحقیق ایچنده قیل کوکل مأواسنی (برق) لمعان السحاب یعنی بلوتدن ظاهر اولان شعشعه در (خاطف) یقال خطف الشیء استلبه وخطف البرق ابصر ذهب به قال فی المفردات الخطف والاختطاف الاختلاس بسرعة یعنی برنسنه بی سرعتله قاپمق پس برق خاطف سرعتله

کاوب کوزك نورنی قپان وکوزی قاشدیران برقدر وجائز درکه تجرید طریقیله برق سریع مراد اولنه (کاه کاه جانك
اول نوری کورر) بوراده جاندن مراد روان دیدکاری روح انسانیدر که مظهر تعین صفاتی من حیث الربوبیة
ذات الهیه نورنك جلوکاهیدر یعنی بعض اوقاتده جانکه جمال مطلق تجلیسنك نوری سرعتله برق کبی اوغرار ودیده
باطن اول یوزك نورنی کورر ولیکن دائم دکلدر تکیم حضرت هدایی بیورر ❁ مکر کیم برق خاطف کبی بر آن ❁
قولك سرینه ایره نور رحمان ❁ ولیکن زائل اولور بنه اولدم ❁ ایرشمز آکه بیك عقل آدم ❁ بونك اصلی بودر که ارشاد ناس
استنارله در وتجلیٔ دائمه انسان طاقت کتوره مز تکیم حضرت موسی علیه السلام طورده مغشی علیه اولدی
وتاب تجلیدن بیتاب اولوب نیجه مدت حس وحرکتدن قالدی (معرفت) من عرفت ای اصبت عرفه بالفتح ای رایحته
اوعرفه بالضم ای حده (بعد ذا) معرفت علمدن اخصدر زیرا عرفان اول علم قاصرده استعمال اولنور که وصولی
تفکر طریقیله اوله انکچون اللهه عالم دینلور عارف دینلمز ولیکن اصطلاح صوفیه ده عارف معرفت ملکوت اهلیدر
سری جلد اولده مرورایتمشدر دیمشلردر که عمك ضدی جهل ومعرفتك ضدی انکاردر (غرق) صویه باتمق قال
فی المفردات الغرق الرسوب فی الماء وفی البلاد رسب الشیٔ فی الماء رسو باای سفل فیه ورسبت عیناه ای غارت (حد)
منتهی الشیٔ معناسنه یعنی برنسنه نك غایت ونهایتی مقصودر دریای معرفت عالم ملکوتدن اولمغله عالم ملکك دریاسی
کبی کنار ونهایتی اولمدیغن بیاندر زیرا اجسام وارواح متناهیه وذات واسما وصفات غیر متناهیه در تفصیلی مرة
بعد اخری کذر ایتمشدر (کاربان) کارکاف عربیله ایش وبان ادات فاعلدر یعنی معناسنه واووباشفوی اولمغله کاروان
دخی دیرلر بولجی وقافله مراد اولنور زیرا اکثر یولجینك حرکتی ایش ایله وتجارت ایله در (قطار) دوه وقاطر قطاری
معروفدر یقال تقاطر القوم جاؤا ارسالا کالقطر ومنه قطار الابل کما فی مفردات الامام الراغب یعنی یغمور قطره سی
کبی بری بری اردنجه کلن دوه لره قطاردیرلر قال فی القاموس قطر الابل قطرا وقطرها واقطرها قرب بعضها الی بعض
علی نسق وجاءت الابل قطارا بالکسر ای مقطورة انتهی ❁ ناظم قدس سره بو مقامده مبحوث عنه اولان بیانی طریقه
وصددن خارج اولان کلام ایله اشتغالی قطارك کاربانك کری قالمسنه تشبیه ایلدی زیرا قطارك کاربانك تأخری
منزلدن بعد واکا عدم وصولنی مستلزم اولدیغی کبی کلام زائد ایله اشتغال دخی مقصود بالذات اولان بیانك عدم
حصولنی مقتضیدر (لمحرره) سوز قاتمه مکر حکمت ایله ❁ آغزك آچمه مکر نصیحت ایله ❁ چیقمه یولدن ایرنجه
منزله تا ❁ یاقه اطرافه مکر عبرت ایله (باری) برقاچ معنایه کلور بوراده وحدت ایچوندر برکرده دیمکدر یعنی برکره دخی
بوسوزه وتکرار بوصدده کلدك (دارودیار) دیاردارك جمعیدر بوراده دارودیار ایله مراد منزل وولایتدر سمی المنزل
دارا اعتبار ابدورانها الذی لها بالحائط اولانه یدار فیها للتصرف قال فی بحر العلوم ویسمی البلاد الدیار لانه یدار فیها
ای یتصرف یقال دیار بکر لبلادهم وتقول العرب الذین حوالی مکة نحن من عرب الدار یریدون عرب البلد
(تضرع) اظهار ضراعت یعنی ذل وضعف (زار) ذایل واکلیجی الحاصل شمسك مغربدن طلوعی صباحنك کیجه سی
سائر لیالیدن اطول اوله وقیام ایله معتاد اولان متهجدلر اول کیجه خدمت اورادی اداد نصکره اثر صباح ظاهر
اولمدیغن مشاهده ایلدکده ایرقالقمشلر دیواستیناف اوراد ایده لر صکره ظاهر اوله که جانب غیبدن برامر عجیب
حادث اولسه کرکدر بناء علی ذلك تضرع ونیازه مشغول اوله لر صباح اولدقده کورملر که کونش بی نور وفر مغربدن
طلوع ایده وحکمتنده دینلمشدر که حضرت ابراهیم علیه السلام نمرود ایله محاجه ده (ان الله یأتی بالشمس من المشرق
فأت بها من المغرب) بیوردقده نمرود مبهوت اولوب بو مدعایه معارضه ایده مدی وسحره ومنجمه نك جمله سی شمسك
مغربدن طلوعنی انکار واستبعاد ایدرلر ایدی پس رب العزة آخر زمانده شمسی مغربدن اطلاع ایدوب منکر اولانلره قدرت
نامه سن کوسترسه کرکدر وبو وقعه د نصکره یوز یکرمی سنه قدر ناس دنیاده تعیش ایدوب درخت خرما غرس
ایتدکاری مسطوردر (لمحرره) غرس ایدن بونجه درخت خرما ❁ سرن افلاکه برابرمی قیلور ❁ دم آخر اسنجه صرصر
مرك ❁ سرو وش خاك حقیره یقیلور (وله) ایریشور جان دهان انسانه ❁ حرص غالب دخی چیقمز دلدن ❁ ایتمدن آفتاب
جان غروب ❁ قیل جدا جسمی راحت ظلدن (وله) دوسه روزاوله جهانه مغرور ❁ روز آخر اولوب شب ایده ظهور
(شاخسار) شاخ بداقدر بو یوزه شاخ دیدکاری تشبیه طریقیله درسار لفظی کتب لغویه ده تحریر اولندیغی اوزره
کلمه نك آخرنه لاحق اولسه کثرتنه دلالت ایدر مثلا شاخسار بداقلق وکوهسار طاغلق وسنکسار طاشلق دیمك
اولور ولیکن ابن کمال د قائقده دیمشدر که سار کلمه در سر که زبان فارسیده باشه دیرلر سار اندن بعضدر چاهسار قیو
باشی وکوهسار طاغ دپه سی وشاخسار بداق دپه سیدر اصلده سار چاه وکوه وشاخدر بو فقیرك فهم ایتدیکی
بودر که ذکر اولنان ایکی وجه دخی صحیحدر ولیکن رخسار کبی یرلرده معنای کثرته محمول اولدیغی صورتده مبالغه

مراد اولنور شرمسار کبی ناظمك کلامنده شاخسار لفظی معنای ثانی یه محمول اولوب سیرك مفعولی وچون چونکه معناسنه ادات تعلیل اولمق اظهردر وشاخساردن مراد ذکر جزء واراده کل طریقیله فرك سیری ممکن اولان اشیانك جمله سیدر ولیکن شاخسارك تخصیص اولندیغی نماو علو وظهورنه بناءدر وجائزدر که چون حرف تشبیه اوله یعنی شاخسار بالادن پسته ناظر اولدیغی کبی فردخی اوج فلکدن حضیض مرکزه ناظر اوله ووسط سمایه دك دوراییلیوب عالمك پست وبلندنی سیرایلیه (انتظار) کوزلمك وکوزمك یقال انتظره تأنی علیه (امر) مصدر امر ته اذا کلفته ان یفعل شیئا (جبار) هوالذی یجبر الناس ای یقهرهم علی مایریده (همان) کیرواول دیمکدر بوراده ماتقدمی تأکید ایچوندر ویاکالاول معنا سنه محمولدر (لیل ونهار) کیجه وکوندز قال فی اخوان الصفا اللیل ظل الارض والنهار ضوء الشمس (وقال الاصفهانی النهار الوقت الذی ینتشر فیه الضوء وهو فی الشرع مابین طلوع الفجر الی غروب الشمس وفی الاصل مابین طلوع الشمس الی غروبها (لمحرره) چشم جانه ویر تجلیدن جلا * وار بصیرت اهلی اول عالمده وار * حقه ایرغایت بوله هر ابتلا * وار نهایت اهلی اول عالمده وار * مشرق جاندن طوغوب نور ازل * ظاهر اوله کون کبی سر ازل * بلك استرسك ندر امر ازل * وار ولایت اهلی اول عالمده وار * بولمدن عمرك کونش کبی زوال * قیل فرماندی تحصیل کمال * رخصته الدائمه سعی ایت بی ملال * وار عزیمت اهلی اول عالمده وار * طوغمدن مغرب کارندن کونش * اولمدن ظلمتدن عالم چون حبش * نار عشقه یان یاقل پروانه وش * وار محبت اهل اول عالمده وار * حقیا فردایه قیله انتظار * آخر اولمش اکله بولیل ونهار * یارنك سری بوکون عارفده وار * وار قیامت اهلی اول عالمده وار *

﴿ فصل فی سد باب التوبة ﴾

توبه قاپوسی نه رسمه سد اولیسر دکله کل
دیدی بیوردی رسول الله که توبه قاپوسی
ایکی التوندن قنادی واردر اول قاپونك
بر قنادندن آنك تا بر قنادینه دکین

ابن عباسدن روایتدر اولندی انتشار
مغربك آردنده درآنك مقامی اشتهار
درله یاقوتله تزیین ایدوبدر کردکار
تیزیورر آتلویه قرق یللق اولور اولمایه طار

﴿ باب التوبة ﴾

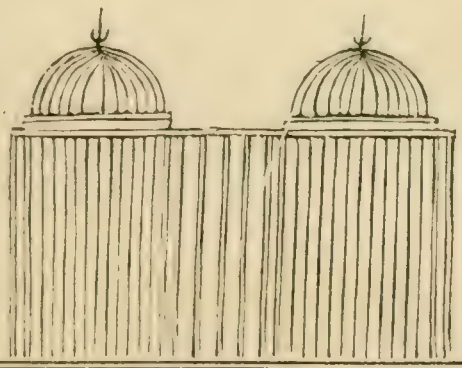

یاره دادن عالمی الله اچقدر اول قاپو
تاکونش طوغنجه مغربدن اولنجه آشکار

﴿ مثنوی ﴾

کر نصوح توبه سن ایدرسه کشی
پس سؤال ایتدی معاذ استربیان
دیدی اولدر کیم کناه ایتسه کشی
اول کناهی ایتسه عمر نجه اول
بویله درعالمده احوال بشر
طولنیجق قپانیسر قاپوسی
چون قپانه توبه مقبول اولمیه
هر عمل کیم جن وانسان ایشلیه
جمله خیراتی آنك کتمش اوله

اول قپودن کیرر آنك توبه سی
دیدی نصوح توبه سینی قیل عیان
یالواروبن اول کون آه ایتسه کشی
اول کشینك توبه سی اولور قبول
طولنجه مغربه شمس وقمر
شویله کیم اوله بلور سنز یاپوسی
هیچ طرفدن قاپویه یول بولمیه
نه قدر کیم خیر واحسان ایشلیه
تا مکر کیم توبه اوك ایتمش اوله

هم بیورمشدر کونش ایتمه رجوع ‌ ‌ ‌ ایلسه مغرب کنارندن طلوع
کوریجك ایمان کتوره جمله خلق ‌ ‌ ‌ الا مقبول ایتمیه هیچ انی حق
کوره عیسی تفرقه اولدی جهان ‌ ‌ ‌ پس مدینه شهرینه اوله روان
هم عربدن انده برخاتون آله ‌ ‌ ‌ قرق یل انده طوره قزلاری اوله
اولیجك انی عمریانده پس ‌ ‌ ‌ دفن ایده لر انده عیسیٔ نفس
کیدیسر مهدی دخی چین ایلنه ‌ ‌ ‌ اولدخی انده وار یجق اولنه
اوغلی طوغه خاتم الاولاد اوله ‌ ‌ ‌ اوغلی قیزی اولمیه آزاد اوله
پس قصراق یایلیسر عالمه ‌ ‌ ‌ ایرق اوغلان کلیسر عالمه
بوسببدن اهل ایمان دوکنه ‌ ‌ ‌ طوغمیه چون طوغن اوغلان دوکنه
بو یکا کلدك حبش قیله خراب ‌ ‌ ‌ کعبه یی طاش طاش اله قویه تراب
پس مصاحفدن کیده قرآن تمام ‌ ‌ ‌ انك اردنجه بوز یلیسر نظام
کیم مدینة قومی آچلقدن اوله ‌ ‌ ‌ بصره شهری جمله صویه غرق اوله
کیمنه امراض ایریشه علمله ‌ ‌ ‌ کیمه حرق وغرق وسیف وزلزله
اشبو رسمه قیرله اهل جهان ‌ ‌ ‌ اهل اسلام قالمیه ظاهر نهان
شیخ محی الدین دیمش ایشت بونی ‌ ‌ ‌ روح قدس ادلو کتابنده انی
کیم رسول الله بیورمشدر صریح ‌ ‌ ‌ راو یلردن ثابت اولمشدر صحیح

﴿ قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ان استقامت امتی فلها یوم وان لم تستقم فلها نصف یوم ﴾

استقامت ایدر ایسه امتم ‌ ‌ ‌ طوغری یوله کیدر ایسه امتم
عمری برکون اولیسر دیدی رسول ‌ ‌ ‌ یعنی بیك یل دیمك اولور دیدی اول
اشبو سوزدندرکه دیرلر ای همام ‌ ‌ ‌ بیك یل اوله امتك عمری تمام
چونکه جمله اهل اسلام کتورله ‌ ‌ ‌ پس خلائق سرتسر کافر اوله
نه حلاله ایلیه لر احتراز ‌ ‌ ‌ نه حرامدن ایلیه لر احتراز
ایده لر دوبدز فساده اجتماع ‌ ‌ ‌ آشکاره ایده لر بر بر جماع
چونکه کفره ایلیه لر انتساب ‌ ‌ ‌ اوستلرینه قویه پس یوم الحساب
جمله کافر غافلیکن ناکهان ‌ ‌ ‌ ایشت امدی نه اولور حال جهان
نور چون کیده ایده ظلمت هجوم ‌ ‌ ‌ یرلره دوکلیسر کلی نجوم
بوسببدن یرلر ایده اضطراب ‌ ‌ ‌ دپرنه طاغ چالقنه طاش وتراب
جن انسه انس جنه صیغنه ‌ ‌ ‌ طوته لر می سد قدرت تیغنه
طیر ووحش دایه ایده امتزاج ‌ ‌ ‌ موج اوره بر برینه کیدوب مزاج
جنیلر دیه کوره لم نولدی کار ‌ ‌ ‌ کوره لر اولمش دکزلر جمله نار

(السد) مصدر سد السلمة کذا اصلحها ووثقها والسد الجبل والحاجز ویضم او بالضم ما کان مخلوقا لله تعالی وبالفتح من فعلنا کسد ذی القرنین وشبهت به الموانع نحو قوله تعالی (وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا) والباب یقال لمدخل الشیٔ واصل ذلك مداخل الامکنة کباب المدینة والدار والبیت ومنه یقال فی العلم باب کذا وهذا العلم باب الی علم کذا ای به یتوصل الیه وفی الحدیث (انا مدینة العلم وعلی بابها) ای به یتوصل وقد یقال ابواب الجنة وابواب جهنم للاسباب التی بها یتوصل الیهما والتوبة ترك الذنب علی اجمل الوجوه وهو ابلغ ضروب الاعتذار فان الاعتذار علی ثلاثة اوجه اما ان یقول المعتذر لم افعل او یقول فعلت لاجل کذا او فعلت واسأت وقد اقلعت ولا رابع لذلك وهذا الاخیر هو التوبة والتوبة فی الشرع ترك الذنب لقبحه والندم لما فرط منه والعزیمة علی ترك المعاودة وتدارك ما امکنه ان یتدارك من الاعمال بالاعادة فمتی اجتمعت هذه الاربع فقد کملت شرائط التوبة کما فی مفردات الاصفهانی وتاب الی الله رجع عن المعصیة وتاب الله علیه وفقه للتوبة او رجع به من التشدید الی التخفیف او رجع علیه بفضله وقبوله کما فی القاموس (انتشار) طاغلمق وپراکنده اولمق قال الاصفهانی النشر نشر الثوب والصحیفة والسحاب والنعمة والحدیث وهو بسطها (در) اینجو وفی القاموس الدرة بالضم اللؤلؤة العظیمة والجمع درر ودرات والیاقوت من الجواهر معروف

معرب اجوده الاحمر الرمانی نافع للوسواس والخفقان وضعف القلب شربا وجمود الدم تعلیقا (تزیین) بیاراستن یعنی بزمك والزینة مالایشین (کردکار) کاف عربیدنك فتحیله فعال معناسنه در تفصیلی مرور ایتمشدر (نصوح) النصح تحری فعل اوقول فیه صلاح صاحبه من قولهم نصحت له الودای اخلصته وناصح العسل خالصه اومن قولهم نصحت الجلد خطته والناصح الخیاط والنصاح الخیط وقوله تعالی (توبوا الی الله توبة نصوحا) فمن احد هذین اما الاخلاص واما الاحکام ویقال نصوح ونصاح نحو ذهوب وذهاب کما فی المفردات والتوبة النصوح الصادقة اوان لایرجع الی ماتاب عنه اوان لاینوی الرجوع کما فی القاموس قال فی الارشاد عند قوله تعالی فی سورة التحریم (یاایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) ای بالغة فی النصح وصفت التوبة بذلك علی الاسناد المجازی وهو وصف التائبین وهو ان ینصحوا بالتوبة انفسهم فیأتوبها علی طریقها وذلك ان یتوبوا عن القبایح لقبحها نادمین علیها مغتمین اشد الاغتمام لارتکابها عازمین علی انهم لایعودون فی قبیح من القبایح موطنین انفسهم علی ذلك بحیث لایلویهم عنه صارف اصلا انتهی (مثنوی) توبه چون باشد بشیمان آمدن * بردرحق نومسلمان آمدن * خدمتی ازسر کرفتن بانیاز * باحقیقت روی کردن ازمجاز * وقال فی التأویلات النجمیة یشیر الی المؤمنین الذین لم تترسخ اقدامهم فی ارض الایمان ترسخ اقدام الکمل ویحثهم علی التوبة الی الله بالرجوع عن الدنیا ومحبتها والاقبال علی الله وطاعته توبة نصوح بحیث یرفوا جمیع خروق وقعت فی ثوب دینه بسبب استیفاء اللذات الجسمانیة واستقصاء الشهوات الحیوانیة انتهی (بعدذا) لطائف مثنویدندر که زمان سابقده نصوح نام برکمسنه صورت وصوتله زنان مانند اولغله انلرك حامنده دلاکلك ایدر وزنان انك رجولیتندن بی خبرایدی ونصوح مذکور برقاچ دفعه توبه ایدوب ینه نقض ایتمش ایدی برکون دختر پادشاه حامه کلوب کوشواره سندن برکوهر قیمتدار دوشدی بناء علی ذلك جستجوایچون حمامی در بسته قیلوب جمله رختلری آرادیلر بولنمدقده زنانی برر برر عریان ایدوب ممکن اولان یرلرندن کوهر مذکوری تفتیشه باشلدیلر بواثناده نصوح دردمندز یاده خجالت وفضاحتدن خلوتنشین اولوب دیدهٔ دلی نم ندامتله طولدی ودرکاه حضرته بوخصوصده جبهه سای نیاز اولدی نوبت اکاکلوب انك دخی کوش ودهان وغیری سوراخندن تفتیش صددنده ایکن دعاسنك اثر اجابتی ظاهر اولوب کوهر مطلوب الهکیردی ونصوح فضاحتدن خلاص اولوب (ع) قولده ثابت قدمز توبه مزاوزره نصوحز * وفقجه بردخی بویله خسارته جسارت ایتمدی وتوبه سی اوزره پایدار اولوب حمام زنانه کتمدی (مثنوی) توبهٔ کردم حقیقت باخدا * نشکنم تاجان شدن ازتن جدا * اشته توبهٔ نصوحك برصورتی دخی توبهٔ نصوحدر عجبدر که بواعصارده دست انابت بولان وتلقین توبه النلرك چوغی هفته سنه وارمیوب نقض عهد ایدرلر وغدارلق یولنه کیدرلر قال الله تعالی (فبما نقضهم میثاقهم لعناهم) الآیة لعنت اومقوله مرده سیرت مربدلرك صورت باطنه لری ممسوخ اولمقدر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) نقض عهد جناب حضرت ایدن * کاذب القول فاسق وفاجر * روزفردا کوره سن محشرده * صورت خوکه مسخ اوله آخر (معاذ) میمك ضمیله در ترجمه سی مرور ایتمشدر (عمر) میمك سکونی وضمیله بدنك حیاتله عمارتی مدتنه اسمدر طال عمره دیمك بدننك روحله عمارتی طویل اولغه محمولدر انکچون الله تعالی یه باقی دینلور معمر دینلمز بقافنانك ضدیدر (قبول) ردك ضدیدر (بشر) بشره ظاهر الجلد معناسنه در انساندن بشرله تعبیر اولندیغی جلدنك شعردن ظهوری اعتباریله درسائر صوف وشعروو بری اولان قیون وکچی ودوه وامثالی ایسه بویله دکلدر (طرف) جانب معناسنه در اجسام واوقات وغیریده مستعملدر مثلا صحیفه نك ایکی جانبی ونهارك ایکی طرفی دینلور (عمل) قصده مقارن اولان فعلده مستعملدر نیك اولسون بد اولسون فعل ایسه حیوانانه و بلکه جماداته دخی نسبت اولنورزیرا انلردن صادر اولان فعلده قصد یوقدر پس عمل فعلدن اخصدر ولم یستعمل العمل فی الحیوانات الافی قولهم الابل العوامل قاله الاصفهانی (جن) حاسهٔ بصردن مستور اولان نسنه یه دیرلر انسك مقابلی اولان جن اولسون ملائکه وشیاطین اولسون پس جن ملائکه دن اعمدر یعنی هرملك جندر ولکن هرجن ملك دکلدر وبو معنی مفردات اصفهانیده مصرح اولدیغندن ماعدا تأویلات نجمیه ده (قل لئن اجتمعت الانس والجن) آیتنده کلور که لفظ الجن یتناول الملائکة وکل من لم یدرکه حس البصر لانهم مستورون عن البصر یقال جن بترسه اذاستر به ولذا قیل للترس المجن انتهی (انسان) انسدندر ضمیله وحشتك مقابلنده استعمال اولنور انسان مدنی بالطبع اولدیغی جهتدن بری بریله انسه محتاج اولمغله انسان دینلدی بعضیلر دیمشلردر که هرالفت ایتدیکی نسنه ایله انس اولور وبعضیلر دخی دیمشلردر که انسان نسیاندندر زیرا عهدنی اونوتمشدر پس اولکی وجه اوزرینه وزنی فعلان وایکنجی یه کوره افعال اولمش اولور وفی القاموس انس الشیء ابصره انتهی بعضیلر بومعنایه ذاهب اولوب انسان

تسمیه سنه وجه حس بصرله مرئی ومدرك اولدیغیدر دیمشلردر (احسان) ایکی نوعدر بری احسان علی الغیر و بری
کندی فعلنده احساندر نتکیم امام علی کرم الله تعالی وجهه بیورر الناس ابناء ما یحسنون ای منسوبون الی ما یعملونه
و یعملونه من الاعمال الحسنة والاحسان اعم من الانعام قال الله تعالی (ان احسنتم احسنتم لانفسکم) (رجوع)
الرجوع العود الی ما کان منه البدء مکانا کان او فعلا او قولا وبذاته کان رجوعه او بجزء من اجزائه او بفعل من
افعاله (الا مقبول ایتمیه هیچ انی حق) یعنی شمس مغربدن طلوع ایدیجك باب توبه منسد اوله و بردخی ایمان مقبول
اولیه زیرا اول وقتده اولان ایمان فی الحقیقه ایمان اختیاری دکلدر بلکه هلاك خوفندن ناشی اولان ایماندر قال تعالی
(فلما رأوا بأسنا قالوا آمنا) الآیة ایمان بأس ایسه مقبول دکلدر زیرا ایمان وطاعته اولان رغبت ذاتی کرکدر یعنی طالب
ثواب وخوف عقاب غرضلرندن مبرا اولمق لازمدر نتکیم تحقیق مرورایتدی بعض علما دیمشلردر که اول وقتده ایمان
وتوبه نك عدم قبولی شمسك مغربدن طلوعی مشاهده ایدنه مخصوصدر مشاهده ایتیوب وباطلوع مذکور نصکره
دنیایه کلنلرك ایمان وتوبه لری مقبولدر ولیکن اصح اولان قول اولدر که مشاهده ایدنه مخصوص دکلدر (تفرقه)
پریشانلقده مستعملدر جمعك مقابلیدر فرق کبی (قزلاری اوله) بوندن منفهم اولور که نکاح سنة المرسلیندر
وعیسی علیه السلامك اولاد ذکوری اولمق عرق نبوتك انقطاعنه دالدر (عمر یانده) یعنی حجره عائشه ده حضرت
عمر رضی الله عنهك قبری مقابلنده دفن ایدیلر وبو مقامده اولان باقی کلام جلد اولده مرور ایتمشدر (دفن) یقال دفنه
ستره وواراه (ای عیسی نفس) النفس محرکة الریح الداخل والخارج فی البدن من الفم والمنخر بوراده نفس ایله مراد
اهل اللهه مضاف اولان نفس رحمانیدر که انکله حیات دل حاصل اولور وعیسی علیه السلامك احیاء اموات
ایتدیکی بالاده بیان اولنمشدر (قال الحافظ) فیض روح القدس ار باز مدد فرماید ❁ دیکران هم بکنند آنچه مسیحا
میکرد ❁ یعنی حضرت عیسی علیه السلام جبریلك نفخ ونفسندن تعین بولمغله اندن دخی صوری ومعنوی نیچه
احیا حاصل اولدی پس بو چشمهٔ فیض واوله مدد قنغی عاشقك دلنه جاری اولسه اول دخی مسیحا صفت اولور
نتکیم ابو یزید بسطامی قدس سره برمرغه وبرموره نفخ ایدوب مرده ایکن زنده قیلدی احیاء دل دخی بوکا قیاس
اولنه (بعدذا) بوراده عیسی نفس تفأل طریقیله واردر مراد الله تعالی سنی عیسی نفسنه مظهر ایلیه دیمکدر
(چین) اقصی مشرقده یعنی ترکستانده بر مملکتدر که چینی کاسه لراندن کلور اما بو مقامده ظاهر اولان چین ایله مراد
صیندر که اقصای هندستانده بر شهرك اسمیدر سرندیب کبی (اطلبوا العلم ولو بالصین) حدیثی اکا اشارتدر زیرا آخر
زماندهٔ علم ودین صینه منتهی واندهٔ متختم اولسه کرکدر حکمتی بودر که نوع بشرك ابتدا ظهوری یعنی آدم علیه
السلامك هبوطی اقصای هندده سرندیب شهرنه مضاف اولان طاغ اوزرینه واقع اولمشدر نتکیم شرحی کذر
ایتدی پس هر بدایت ونهایتك میانده متحقق اولان نسبت موجبنجه انتهاء کمال دخی ارض هندنهایاتندن اولان
صین شهرنده اولسه کرکدر (اوغلی طوغه خاتم الاولاد اوله) (خاتم) فتح تایله برنسنه نك آخر وعاقبتیدر یعنی اولاد بشر
انکله ختم اولنه وآخر اوله کسر تائله دخی جائزدر یعنی جمله اولادی ختم وتتمیم ایلیه (اولاد) ولدك جمعیدر مولود
معناسنه اوغل وقزدیمکدر دیمشلردر که ذکر اولنان خاتم الاولاد بر قزایله معاطوغه شویله که قزاول طوغوب خاتمك
باشی قزك آیاغی اوجنده اوله زیرا مقدم خروج اولسه خاتم اولمق لازم کلور وخاتم مشرب شیث علیه السلام اوزره در
پس بوندن منفهم اولور که شیث اول الاولاددر زیرا حوا که هر بطنده توأم طوغرردی نوبت شیثده اول شیثی
اردنجه اکا متصل همشیره سنی طغوردی تاکه اولیت متحقق اوله ومذکور مولودی آخر مولودی اولان شهرك لغتی
اوزره تکلم ایلیوب خلق حقه دعوت ایده ولکن مجاب اولمیه زیرا اجابت سبب امتداد زماندر اول وقت ایسه قرب
قیامتدر فافهم (بعدذا) ناظمك قدس سره تقریرندن منفهم اولور که خاتم الاولادك وجودی حضرت عیسانك
نزولندنصکره اوله بو تقدیر اوزره ایسه حضرت عیسی علیه السلام ولایت مطلقه نك خاتمی اولمق لازم کلور
نکیجون بعضیلر توجیه ایدوب حضرت عیسانك نزولنی خاتمك زماننده اولمغه حمل ایتمشلردر والله تعالی اعلم معلوم اوله که
الله تعالی آخر زمانده عالم شهادتنك خواتمن جمع ایدوب وجود دنیوی بی انلر ایله ختم ایتسه کرکدر ازجمله ولایت
مطلقه نك خاتمی عیسادر نتکیم ولایت مقیده نك خاتمی عربدن بر معروف ومجهول کیمسه در وخلافت مطلقه نك
خاتمی مهدیدر نتکیم خلافت مقیده نك خاتمی حضرت علی کرم الله تعالی وجهه در وخاتم الاولاد مهدی زاده وخاتم
الوزراء اصحاب کهفدر کما سبق (بو سببدن اهل ایمان دوکنه) یعنی قصر اق علتنه بناء دنیاده اهل ایمان قالیه
پس مهدی زاده وزمانتك مؤمنلری مقبوض اولدقده قالنلر صورت انسانده حیوانات اوله لر یعنی حقائق بهیمیه
وسبعیه نك کالی انلرده ظاهر اولوب شهوت مجرده یه تابع اوله لر ودائرهٔ عقل ونقلدن خارج اولوب حدود اللهه

رعایت ایتمیه‌لر وحلال وحرام قیدنده اولمیه‌لر پس قیامت انلرك اوزرینه قوپوب عالم خراب اوله وظهور بطونه نقل ایلیه (لمحرره) پیر عشقك کوزتمین امرن * قالور آخر جهانده بی ارشاد * غم هجرانه دوشوب آخر کار * اواز عالمده برنفس دلشاد * حبس زندان وجود اوله صاقن * بوله کور عالم فنایه کشاد * قو یمدن شول قیامت کبری * ایله هب تخت ورختکی برباد * شولکه قیدهوایه دوشمشدر * اولمز انواع بلادن آزاد * شهوت صرفه نك نه عالمی وار * حیف کیم آدم اوله کاونهاد * نیلسون باطنی ظاهر اهلی * آکلمز اشبوفنی هر استاد (حبش) مغربده سیاهلر صنفندن برطائفه در زنجیدن غیریدر مملکتلرینه حبشه دیرلر (خراب) اصلده عمارتك ضدیدر بوراده تخریبدن اسمدر سلام وتسلیم کبی (تراب) طیراق دیمشلردر که مکه حبشدن خراب اوله ومدینه وعراق آجلقدن وبصره غرقدن ویاترکدن وایله که ینبع ایله مصر اراسنده برشهردر عراق طرفندن هجوم ایدن دوشمندن وجزیره که بصره ده بر یردر جیلدن وشام رومدن ومصر انقطاع نیلدن واختلاف جیوشدن واسکندریه مغربده بر یردیدکاری طائفه‌دن واندلس رومدن وبازنوجدن وفارس زلازلدن واصفهان دجالدن ونهاوندجیلدن وخراسان قبطدن وحوافر خیلدن وقبط صین طرفندن وری شهری دیلدن ودیلم ارمندن وارمن حزر دیدکاری طائفه‌دن وحزر ترکدن وترك صواعقدن وجبال صواعق ورواجفدن وسند ولایتی هندن وهند اهل سددن یعنی مأجوج ومأجوجدن خراب اوله وروی عن وهب بن منبه ان الجزیرة آمنة من الخراب حتی تخرب ارمینیة وارمینیة آمنة حتی تخرب مصر ومصر آمنة حتی تخرب الکوفة ولاتکون الملحمة الکبری ای الواقعة العظیمة القتل حتی تخرب الکوفة واذا کانت الملحمة الکبری فتحت قسطنطینیة علی یدرجل من بنی هاشم قال الله تعالی (وان من قریة الانحن مهلکوها قبل یوم القیامة اومعذبوها عذابا شدیدا کان ذلك فی الکتاب مسطورا (مصاحف) مصحفك جمعیدر وهوماجمع فیه القرآن اوالصحف قال الاصفهانی فی المفردات الصحیفة المبسوطة من الشیء کصحیفة الوجه والصحیفة التی تکتب فیها والمصحف ماجعل جامعا للصحف المکتوبة (نظام) دوزن وترتیب (کیم مدینه قومی آجلقدن اوله) فی الحدیث آخر قریة من قری الاسلام خرابا المدینة کما فی الارشاد (بصره) البصرة حجارة رخوة تلمع کانها تبصر وسمیت بذلك لان لها ضوأ تبصر به من بعد وفی الرموز البصرة بالفتح الارض الغلیظة وحجارة رخوة ذات بیاض وبها سمیت البصرة بناها عمر رضی الله عنه وکسر الباء فی النسبة الی البلدة لیمتاز عن النسبة الی الحجارة فانها بفتح الباء وقولهم بعد خراب البصرة مثل یضرب للامر بعد فوات فرصته واصله انه کان بالبصرة عبید کثیرة من الهندیة فاتفقوا وقتلوا ساداتهم وقام کل واحد منهم مقام سیده فی حرفته وعمله ومنصبه وبلغ الخبر الخلیفة فبعث جیشا لیقتل هؤلاء العبید فقال الناس ارسل الخلیفة الجیش الی البصرة لیقتل العبید فقال واحد من الناس بعد خراب البصرة ای بعث ان خربت البصرة فصارت مثلا (امراض) مرضك جمعدر طبیعتك اعتدالدن خروجنه سبب اولان امر عارض دیمکدر مرادمرض جسمانیدر (علمله) عین مهمله ایله زلزله وزننده علت واضطراب معناسنه وغین معجمه ایله سرعت وحرارت وشدت دیمکدر بومقوله کلمه‌لر عند البصریین جمیع حروف اصلیه اولمق اوزره رباعیدر وعند الکوفیین مضاعفدر مثلا زلزل زلدن ودمدم دمدن مأخوذدر پس بونلره کوره فانك تکراری جائزدر (حرق) یانمق لازم ومتعدی اولور کما فی الاختری (قال فی المفردات الحرق ایقاع حرارة فی الشیء من غیر لهیب والاحراق ایقاع نار ذات لهیب فی الشیء ومنه استعیر احرقنی بلومه اذا بالغ فی اذیته بلوم (غرق) صویه باتمق وقدمر (سیف) قلیج (زلزله) اضطراب معناسندر اصلی جلد اولده مسطوردر (اهل جهان) دنیا مسکنی انلری جمع ایلین آدمیان یقال اهل الرجل من یجمعه واایاهم نسب اودین اومایجری مجراهما من صناعة وبیت وبلد (ظاهر ونهان) آشکاره وکیزلی (شیخ محیی الدین) شیخ افتده مسن آدمه دیرلر تفصیلی مرة بعد اخری مرورایتمشدر عرفده کثیر العلم اولانه اطلاق اولنور زیرا شیخك شانی کثیر التجارب والمعارف اولمقدر محیی الدین دین اهلنك قلوبنی علمله احیا ایدیجی دیمکدر زیرادین وشمائردینك حیاتی اربابنك حیاتیله درمراد شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلریدر ترجمه‌لری جلد اولده مفصلا مرورایتمشدر (روح قدس) اصلده جبریل علیه السلامدر زیرا روح مقدس ومطهردر تنکیم کذرایلدی بوراده اسم کتاب اولمق مضمونك الهامی ملك وساطتیله اولمغه محمولدر ویاسبب حیات ارواح طیبه اولمغه بناءدر پس بومعنایه کوره الهامی واسطه‌یه محتاج اولمز زیرا شیخك غالب مؤلفاتی عالم حقیقت صرفه دندرفافهم جداوشیخك مصنفاتی ایکیوز الیدن متجاوز وعدد مجلداتی دائره ضبطدن بیروندر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (ان استقامت امتی فلها یوم وان لم تستقم فلها نصف یوم (استقامت) اصلده خط مستوی اوزرینه اولان طریقه مقولدر طریق حق اکا تشبیداولنوب صراط مستقیم دینلور انسانك استقامتی منهج مستقیمه ملازمتیدر (امت) اول جماعتدر که انلره رسول کونده ریله قال

الاصفهانی فی المفردات الامة کل جماعة یجمعهم امر ما اما دین واحد او زمان واحد او مکان سواء کان الامر الجامع تسخیرا او اختیارا قال تعالی (وما من دابة فی الارض ولا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم) ای کل نوع منها علی طریقة قد سخرها الله علیها بالطبع فهی ما بین ناسجة کالعنکبوت وبانیة کالسرفة ومدخرة کالنمل ومعتمدة علی قوت وقتها کالحمام والعصفور الی غیر ذلک من الطبایع التی یختص بها نوع الانسان وقوله تعالی (کان الناس امة واحدة) ای صنفا واحدا وعلی طریقة واحدة فی الضلال والکفر (ولو شاء ربک لجعل الناس امة واحدة) ای فی الایمان قال الشیخ الاکمل ابن ملک فی شرح المشارق الامة تطلق تارة علی کافة الناس وهم امة الدعوة واخری علی المؤمنین وهم امة الاجابة فامة الاجابة امة دعوة ولا ینعکس کلیا انتهی ❁ یوم شریعتده طلوع فجردن وعرفده طلوع شمسدن غروبه دک اولان وقته دیرلر یومک دخی مراتبی واردر برمرتبه سی یوم شأندر که زمان غیر منقسمدر وبری دخی یوم آخرتدر که الف سنه درو بری دخی یوم قیامتدر که اللی بیک سنه درو بری دخی یوم سنبله در که یدی بیک سنه در بوراده مراد یوم آخرتدر که یوم رب دخی دینلور قال تعالی (وان یوما عند ربک کالف سنة مما تعدون) معنی دیمک اولور که اکر امتم صراط مستقیم اوزره ثابت قدم اولوب بنی اسرائیل کبی متزلزل اولمزلرسه مدت عمرلری بیک سنه والا بشیوز سنه اولور (بعد ذا) فخر عالم شق اولنک وقوعنه عالم ایدی ولکن مصلحتنه بناء تردید ایلیوب کلامی صورت ابهامده اخراج ایلدی تنکیم اسرار معراجده بو معنانک نظیری مرور ایتدی (طوغری یوله الخ) استقامتی تفسیردر بیک بیل سؤال اولنورسه که هجرت نبویه دن بو آنه کلنجه بیک یوز التی سنه اولمشدر وحدیثده دخی الآیات بعد المائتین واردر پس مدت عمرامت بیک سنه دن زیاده اولش اولور جواب بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم الف سادسدن التیوز سنه کذر ایتدکدنصکره مبعوث اولمشدر معتبر اولان مدت تماما الف سابعدر پس بو امتک مدتی تقریبا بیک دوتیوز سنه یه بالغ اولور ودور ثانیدنک نصف اولنده هر کس براو یرین بولور فافهم وقوله انا اکرم علی الله من ان یترکنی فی التراب الف عام قد ذکره الامام الصفانی وکذا الجلال السیوطی فی الموضوعات لمخالفته الواقع وتفصیل المقام فی رسالة الکشف عن مجاوزة هذه الامة الالاف (هما) اولو کیشی کما سبق (خلایق) خلیقه نک جمعیدر خلق معناسنه (سرتسر) سرتاسردن مخففدر اوجدن اوجه وباشدن باشه دیمکدر (کافر) هو علی الاطلاق متعارف فیمن یجحد الوحدانیة او النبوة او الشریعة من الکفر وهو ستر الشیء والکافر ساتر الحق (اهتزاز) زائین ایله حرکت ومیل معناسنه (یقال هزه حرکه فاهتز ای فتحرک قال فی الارشاد عند قوله تعالی (وهزی الیک) هز الشیء تحریکه الی الجهات المتقابلة تحریکا عنیفا متدارکا (احتزاز) توقی یعنی صاقنمق معناسنه (اجتماع) کردآمدن (جماع) مردوزن بر یره کلمک وعضوی عضوه ضم ایتمک (انتساب) نسبت واضافت ایتمک (یوم الحساب) حساب حسبدن نصر کبی عد ایتمک معناسنه در زیرا اخرتده اعمال عباد مجازات ایچون عد اولنور بوراده یوم حسابدن مراد اکا متصل اولان زماندر کدانده ناظمک ذکر ایتدیکی امر هائل واقع اولسه کرکدر (غافل) الغفلة سهو یعتری من قلة التحفظ والتیقظ (ناکهان) اکسزین وقتسزدیمکدر تفصیلی بالاده مرور ایتمشدر (ظلمت) هی عدم النور ویعبر بها عن الجهل والشرک والفسق کما یعبر بالنور عن اضدادها (هجوم) هجم علیه هجوما انتهی الیه بغتة (نجوم) نجمک جمعیدر یلدز معناسنه واصل النجم الکوکب الطالع یقال نجم ای طلع (اضطراب) کثرة الذهاب فی الجهات من الضرب فی الارض ای البعد (طوته لرمی سدی قدرت تیغنه) یعنی قدرت فلیجنه کیمسه سد وحائل طوتمیه ومنعنه چاره بولیه زیرا حق تعالی مراد ایتدیکی امری تنفیذ ایدر برمخلوق انک دفعنه قادر اولمز (طیر) طائرک جمعیدر هواده پرواز ایدن ذوالجناحه دیرلر (وحش) انسله انسی اولمین حیواناته دیرلر زیرا وحش انسک خلافیدر فلان کیمسه وحشیدر دیرلر وحوش کبی کیمسه ایله مأنوس دکلدر معناسنه (دابه) مفصلا مرور ایتدی (امتزاج) بری برینه قارشمق (موج) الموج فی البحر ما یعلو من غوارب الماء قال فی القاموس غوارب الماء اعلی موجه (مزاج) هو من البدن ما رکب علیه من الطبایع کما فی القاموس یعنی حیرت ودهشتدن خلق عالم بری برینه قاریشه وهر حیوان کندی طبیعتندن چیقه یعنی ضعفاسنده احتزاز واقو یاسنده افتراس قالیه قوردقیون ایله کزه وهر ذی روح جانندن بزه (نار) انشه وحس بصره ظاهر اولان شعله انشه وحرارته اطلاق اولنور (لمحرره) قرع باب توبه قبل مقبول درکاه اول یوری ❁ بزم قرب حقه ایر محبوب الله اول یوری ❁ آفتاب جان جسددن ایتمدن اخر غروب ❁ اسمان سرده دائم دوراید ر ماه اول یوری ❁ نوح وش بیک بیل بو باغ عالمه اولسک هزار ❁ چون خزاندر اخری پر نوحه وآه اول یوری ❁ شول اجلدن اوستکدا خر قیامت قوپمدن ❁ حشر ونشرک اشبو کون سرندن اکاه اول یوری ❁ دوزخی برد وسلام ایلر بو عشقک اتشی ❁ حال ابراهیمه باق درد یله اواه اول یوری ❁ سنده بر عیسی نفسدن بول حیات جاودان ❁

مهدیٔ آخرزمان وش هادیٔ راه اول یوری ❁ بولسون هرکز نظام عالم دل اختلال ❁ حقیا درو یشلك تختده وارشاه اول یوری ❁

فصل فی نفخ الصور

امر ایده الله اسرافیله ایده اعتداد
صوری اوره اوله هلاك جمله خلایق اطراد
ایکی کز صور اوریسر دربر بسی قرمغیچون
بیری دیرکور مکیچوندر کیم اوله یوم التناد
صوری دیمشدر رسول الله کیم اول بر نور در
شکلی بو ینوز شکلیدر ایله بوسوزه اعتقاد
قوپه مغربدن یکادن پس قیامت اولا
خلق انی بلوط صانوب اکا ایده لر اتحاد
امر اوله عزرائیله کیم صاغ الن عرش التنه
صول الینی کرسینك التینه ایده امتداد
قبض ایده ارواحی هب اوله ملکارهم هلاك
الا اشبودرت ملائك کیم مقربدر شداد
یعنی جبرائیل ومیکائیل وعزرائیل هم
بیری اسرافیل اوله صکره قلانك بی عناد
امر ایده عزرائیله کیم جانن ال اسرافلك
چون اله جانینی حق صورا که کیم قالدی عباد
ایده جبرائیل و میکائیل وعزرائیل همین
ایده میکائیلی قبض ایله ایدوبن اجتهاد
صکره کیم قالدی ایده جبرائیل وبن قولك
ایده یا عزرائیل امدی سنده ایله انقیاد
اولده چون اوله هلاك پس صوره کیم یاجبرائیل
کیمدر باقی قلان سن ایله انی باکه یاد
ایده جبرائیل که سن قالدك که وجهك باقیدر
قالدی جبرائیل کیم اولده اولیسر فانی نهاد
ایده جبرائیله امدی سندخی اولغل هلاك
سجده ایده ویره جانن قیل بو سوزه اعتماد
بعضیلر ایدر کیم عزرائیل اولور صکره قلان
ایکیسیده سوزدر والله اعلم بالسداد

لاتقوم الساعة الاعلی شرار الناس

حق تعالی مؤمنلری بالکلیه قبض ایلیه کافرلر اوزرینه قیامتی قوپرمق دیلیه برجمعه کونی که هم عرفه کونی اوله اسرافیله امر ایلیه که دنیا خلقنه قیامت یقین کلدوکین بلدیره پس اسرافیل برکره نعره اورب دیه که یا اهل دنیا نیجه غافل اولورسز قیامت کلمشدر اسرافیلك بو نعره سین ایشیدن هرقنده ایسه ارکك ودیشی یوزی اوزرینه یقلوب یدی کون بیهوش یاته لرشویله ظن ایده لر که کوکلر یقلدی وطاغلر پاره پاره اولدی هیچ یوکلی عورت قالیه الاجمیسی یوکنی براغه بعده ینه هرکشی قالقوب کندی عالملرنده اوله لر زیرا کوره لر که کوکلر یرنده وطاغلر یرنده دیه لر که بو کورلدی کوك کورلمسی ایمش بونك اوزرینه برسهل زمان کچدکدنصکره اسرافیل امر ربانی ایله ینه برجمعه کونی غایت هیبتله برکره نعره اوره که جمیع عالم خلقی انسان وحیوان وملائك اول نعره دن برنفسده دوشوب جان ویره لر بازارده کی بازارده طاغده کی طاغده قاله هرکشی نه حالده ایسه یوزی اوزرینه دوشوب حتی اغزنده لقمه سین یوتمیه

ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض الامن شاء الله

دخی برلر اول هیبتدن شول دکز یوزنده کمی اوینارکی دتره یه زلزله ایلیه شول قابور ایچنده تخیل چالقنورکبی حرکت ایلیه حتی بنادن وطاغدن براوزرنده برشیٔ قالیه باقی قلان عزرائیل جبرائیل میکائیل اسرافیل بونلرك وصفی معلوم صکره بونلر دخی هلاك اوله لر پس عالم خلقی هلاك اولدقدنصکره اولکی کبی کوکلر ویرلر آی وکونش قیش ویازوجمله نعمتلر یرنده اوله بونك اوزرینه قرق بیل کچه یر یوزنده برجانلو اولیه که اول نعمتلری بیه کوکلر اهلی کوکده یرلر اهلی یرده یاته لر حتی جمله چوروبه اتدن وکمکوکدن اثر قالمیه الاشول کمکوجك قاله که آدمك قویرق صوقنده اولور نخود قدر کمکوکدر ایلکی یوقدر اول کمکوك قطعا چوروبه صکره ینه اندن پیدا اوله بعده حق تعالی سقر قپولرندن برقپو آچه اول قپودن براود چیقوب یر یوزنده نه وار ایسه یاقه واول اود آتلمش پنبوق کبی هرشیٔ یاقه یر یوزی قاره زفت کبی قاله کوکلر ایمش قورشون کبی اوله اود کوکدن یوقاروسن یاقمه قصد ایدیجك حق تعالی سوینده و بعده حق تعالی جمیع دنیایی برآق بلوطدن آب حیات دکزندن برغایت صواو یغمور کوندره قرق کون تمام یاغه حتی یر یوزی دکزکبی اوله اون ذراع بویی اولوب دو بدز صو اولدیغندنصکره قرق ارشون یره اینجه یر بالجق اول پس اوله یغمور سببیله دنیا خلقی شول انه رحمنده دورر کبی دوروبه یعنی هرکشی قبرنده اولانطفه اوله بعده قان اوله بعده او یوشه بعده دوکلمش ات اوله بعده کمکوك بغلیه ات بته قیلار بته بعده ارکك ودیشی ظاهر اوله اکر برکیمسه یی قوردیمش اولسه قوردی کاب یسه کابی قوشلر یسه صحرادهاولوب توزاولسه یاخود

بر کیمسه یی اود یاقوب کولی یله و یراسه هر بر بنی ایرو ایرو حق تعالی جمع ایلیوب اولمکی کبی اوله حاصل کلام بو اسلوب اوزرینه هر کشی قبرنده انه قرنده می کبی بیوه دنیادن کندیکی صورتی بولنجه اکر برقبرده برنیجه کیمسه اولسه بر برینك اوزرینه قات قات دوریه

﴿ قبور ﴾

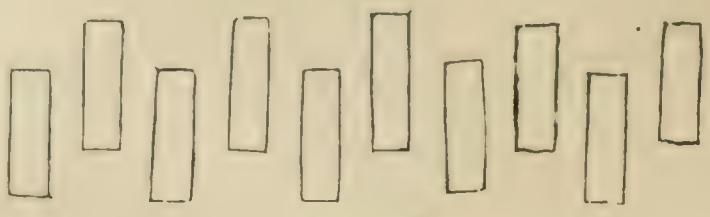

پس یانه قرق یل جهان اندن اسه ریح عقیم
یعنی شول یل کیم هلاك اولمشدر اندن قوم عاد

ایکنسه یوردیسی قدر چیقه جهانك یوزنه
طاغی طاشی دوبدز ایده ایلیه صانکیم رماد

پس دیه الله که یا دنیا قنی کیم اهلکی
زینتکله فتنه ایدوب ایلدکدی دلکشاد

قانی انلر کیم طپاردی غیره یا که شرك ایدوب
قانی اول جبار بکار کیم ایدر لردی فساد

کندویه ایده ثنا ایده بقایه افتخار
کیم انکدر عز ودائم اولدر الله وهاد

قدرتیدر قاهره هم حکمتیدر باهره
صنعتیدر زاهره یهدی لمن شاء الرشاد

ایده بو کون ملك کیمکدر کیمسه و یرمیه جواب
پس سؤالینه جواب کندی ایده اول جواد

ملك اللهکدر کیم واحد وقهار اودر
کیم جمیع عالم اندن ایدر ایدی اعتضاد

پس سقر اداو جهنمدن چیقاره بر بالك
قومیه ایدی دکزدن قطره جه صو مستفاد

یر یوزین قبقاره قیله زیت کبی کوك اریه
کاسینه قصد ایدیجك حق دیه وارمه زیاد

(نفخ) اوفورمکدر (صور) نوردن بر بوینوزدر که الله تعالی انی اسرافیل علیه السلام آغزنه و یرمشدر کما قال علیه السلام (هو قرن من نور الفمه اسرافیل) واول قرنك اون درت دائره سی واردر که هر ایکی دائره نك مابینی اسمان وزمینك استدارتی کبیدر الحاصل اکوانده اندن اوسع نسنه یوقدر وانده ارواح خلق عدد نجه سوراخلر واردر هر مقبوض اولان روحك صورت جسدیه سی کندی سوراخنده قرار ایدر وروحك برزخده اولان ادراکاتی ذکر اولنان صورتك کوزیله در ولکن بعض ارواح تضرفدن مقیددر ارواح عصاذکبی و بعضلرینه حالت خواب عارض اولوب تانفخهٔ ثانیده بیدار اولورلر قال تعالی (ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض) ای هلاك وقال تعالی (ونفخ فی الصور فجمعناهم جمعا) وهی النفخة الثانیة بوندن ظاهر اولور که الله تعالی شیٔ واحدی متضادینه سبب قیلغه قادردر نتکیم نفخی اماته واحیایه سبب قیلدی و بوسره انبیا وکمل اولیا مظهر دوشمشلردر نتکیم بروسه ده آسوده اولان حضرت امیر قدس سره الخطیر (ان کانت الا صیحة واحدة فاذاهم خامدون) آیتنی تلاوت ایدوب بلدرم سلطان طرفندن قتل ایچون وارد اولان قرق نفر دشمن اوزرینه نفخ ایتدیکی ساعتده جمله سی بلدرم ایمشه دونوب هلاك اولمشلردر (صائب) نتیجهٔ نفس کرم عندلیبانست ❁ که عمر شبنم کستاخ یکزمان باشد ❁ واحیا حالی دخی بوکا قیاس اولنه ابو یزید بسطامیدن وامثالندن صادر اولدیغی کبی نتکیم مرور ایلدی (وفی المثنوی) هین که اسرافیل وقتنده اولیا ❁ مرده راز یشان حیاتست ونما (اسرافیل) بکسر الهمزة اسم ملك وقیل خماسی همزته اصلیة وهی لغة فی اسرافین العجمی مضاف الی ایل وهو الله تعالی واسرافیل علیه السلام مظهر الحیوة وجبرائیل علیه السلام مظهر العلم ومیکائیل علیه السلام مظهر الارادة وعزرائیل علیه السلام مظهر القدرة واصول الصفات هی هذه الاربع (اعتداد) عدوحسابده قیلق یعنی اعتبار ایتمك (اطراد) اطراد الشیٔ متابعة بعضه بعضا یعنی جمله ذی روح اولنلر اول نفخك هیبت وشدتندن بالاتفاق هلاك اولدیمشلردر که نفخهٔ صعقدن مقدم نفخهٔ فزع دخی اولسه کرکدر وهی التی تفزع بها اهل السموات والارض کما فی انسان العیون (یوم التناد) قیامت کونیدر که خلق انده

استغاثه ایچون بری برلرینه ندا ایدرلر و یاویل وثبور ایله صیحه قیلورلر و یا اهل جنت اهل ناره ندا ایدوب (قد وجدنا
ماوعد نا ربنا حقا فهل وجدتم ماوعد ربکم حقا) واصحاب نار اصحاب جنته (افیضوا علینا من الماء او مما رزقکم الله)
دیرلر (نور) مراد نور ایدر ولکن بطریق المبالغة نور ایله تعبیر اولندی و یا خود نور جامد دیمکدر تنکیم حوری نور
جامددر کما یأتی والنور الضوء المنتشر الذی یعین علی الابصار وقد سبق الفرق بینه وبین الضیاء وهو ای النور دنیوی
معقول کنور العقل ونور القرآن ومحسوس کالقمرین والنجوم والنیران والهی کما فی قوله تعالی (نور علی نور) ونحوه
(اعتقاد) کره زدن دردل برچیزی یعنی کوکلده برنسنه اوزرینه دوکم بغلق (قیامت) عبارة عن قیام الساعة المذکورة
فی قوله تعالی (و یوم تقوم الساعة) وقوله تعالی (یوم یقوم الناس لرب العالمین) واصل القیامة ما یکون من الناس
من القیام دفعة واحدة ادخل فیها الهاء تنبیها علی وقوعها دفعة (بعدذا) قیامتك مغربدن ظهورنه وجه بودرکه
مغرب مظهر جلالدر و بردخی غروب هلاکه مناسبدر امور خارجیه ایسه مناسبات اوزرینه مبنیدر (اولا) عجم
استعمالی اوزره وصلده ووقفده تنوین الفه قلب اولنور ظاهرا وامثالی دخی بویله دراول آخرك ضدیدر وقد سبق
شرحهما (التحاد) میل ایتمك یقال التحد الی کذا مال الیه قال تعالی (ولن تجد من دونه ملتحدا) ای موضع نجاة
تعدل وتمیل الیه (عرش) عرش فلك اعلی وکرسی فلك کواکبدر مفصلا شرحلری کذر ایتمشدر (امتداد) اصلده
لازمدر زیرا مده فامتد دینلور بوراده مد وجر وبسط معناسنه متعدیدر (قبض) کفله برنسنه یی اخذ وتناولدر وقبض
الید علی الشیء جمعها بعد تناوله وقبضها عن الشیء جمعها قبل تناوله وذلك امساك عنه ومنه قیل لامساك الید عن
البذل قبض و یستعار القبض لتحصیل الشیء کقولك قبضت الدار من فلان و یکنی به عن الموت فیقال قبضه الله
(ارواح) روحك جمعیدر مایه الحیوة معناسنه تحقیق جلد اولده کذر ایتمشدر ❊ معلوم اوله که مرارت موتی ذوق
ایدن جان وجسدك مجموعیدر فاما کل نفس ذائقة الموت کلامنده نفسه نسبت اولندیغی اصالتنه بناءدر یعنی
جسدك تألمی روحك علاقه واتصالی وساطتیله در زیرا روحدن قطع نظر جسد جماددر وجماد ایسه حسدن
خالیدر پس حس اولمیجق ذوق وادراك حاصل اولمز مثلا حیك برعضوی قطع اولنسه جان وجسد متألم اولور میت
ایسه بویله دکلدر یعنی میتك عضوی قطع اولنمقدن جسده الم حاصل اولمز بلکه فقط روحه حاصل اولور زیرا جسد ایله
علاقهٔ معنویه سی واردر اکرچه که موت سببیله ضیاسی جسدك ظاهر و باطنندن منقطعدر انکچون میتك قبرنه
باصمقدن و یاعظمنی کسر ایتمکدن و بونلرك امثالندن نهی اولنمشدر امام غزالی رحمه الله درهٔ فاخره نام کتابده
ایراد ایدرکه برکیمسه وفات ایدوب صلحادن بری انی واقعه سنده کوزب حاننده سؤال ایلدی اولدخی حالم خوشدر
ولیکن قبرم اوستندن برطاش دوشوب پهاوم استخوانندن بزنی کسر ایتدی الم اندندر دیدی و بری دخی قبرنه یغمور
صویی دخولندن شکایت ایلدی (هلاك) برقاچ معنایه کلور بوراده مراد موت وفنادر (بعدذا) هلاك اولان
اجسادد زیرا ارواح بقایه مظهردر (لمحرره) حقیا خسته دله بوقدر اولم ❊ تن اولورسه اولور ینه جان صاغ ❊ قفس
جسمی قوخراب اولسون ❊ اورمسون مرغ جان اباغنه باغ ❊ سؤال اولنورسه که روز قیامت حیوانات تراب
اولدقده ارواح دخی فنابولورمی جواب بودرکه حیواناتك ارواحی بخار قسمندندر و بردخی ارواح جزئیه درکه حادثدر
و بردخی اول عالمك ترابیله دورایدر والله اعلم بحقیقة الادوار ❊ سؤال اولنورسه که امر وجوده فنا کلز دیدکاری نیه
کوره در ❊ جواب بودرکه وجود مطلقه مبنی برمعنادر و بومقامك مذاکره سنك بوندن زیاده یه تحملی یوقدر (شداد)
شدیدك جمعیدر قوی معناسنه ذکر اولنان ملائکهٔ اربعه نك مقرب اولدیغی رتبه جهتندندر زیرا رسل بشرکبی
ملکات فاضله ارباب یدر (بی عناد) عناد حقی بیلوب آکلدقدنصکره رد ومخالفته دیرلر و بی عناد اولمق ملائکه دن
طائفهٔ مخصوصه یه کوره دکلدر زیرا جمله سی (لایعصون الله ما امرهم و یفعلون ما یؤمرون) عنوانیله مکرمدر
اصلی بودرکه ملائکه نك طاعت وانقیادلری طبیعی وجبلیدر بشرك ایسه بویله دکلدر هاروت وماروت وقعه سی صحیح
اولدیغی صورتده مزاج بشری ایله تحقق نصکره در و بوندن منفهم اولور که عصیان ایتمك ملائکه نك دخی بشرکبی
شاننندر اکرچه جبلته نظرا محال کیدر زیرا عدم عصیانله مدح ایتمك مکانی مشعردر (لمحرره) فیض عشق پاکه
مظهر اولین دللر بوکون ❊ جمله عالمده کویا برقوری تابوت اولور ❊ دست قهری دکسون برکیمسه یه بالله کیم ❊
ابتلا چاهینه دوشمش اولده برهاروت اولور (عباد) عبدك جمعیدر انسان معناسنه جر اولسون رقیق اولسون
دیمشلردرکه عبد برقاچ قسمدر ❊ اولکیسی عبد بحکم الشرعدرکه مملوکدر ❊ ایکنجیسی عبد بالایجاد درکه جمیع
مخلوقاتدر قال تعالی (ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا) اوچنجیسی عبد بالعبادة والخدمه در
بودخی ایکی نوعدر بری عبد مخلصدرکه عبد اللهدر و بری دخی عبد مرائیدرکه عبد الدنیادر (همین) انجق (اجتهاد)

بكوشيدن يعنى دورشمك وچالشمق مراد ميكائيل عليه السلامك روحنى قبض ايتمكده بذل وسع ايدوب معالجه
ومباشرتيدر (انقياد) مطيع اولمق (وجه) ذات معناسنده استعمال اولنور ذكر جزء واراده كل طريقيله تفصيلى مرور
ايتمشدر قال تعالى (كل شئ هالك الا وجهه) اى نفسه وذاته تعالى وقال (لا ابتغاء وجه ربه الاعلى) اى رضاه وجه المجاز
فى هذا الوجه ان الرضاء معلوم فى الوجه وكذا السخط (فانى نهاد) نهاد نونك كسريله طبيعت واصل وبنياد بدن
معناسنه مقصود وجود عارضينك فناسيدر (اعتماد) واستناد طيانمق معناسنه مراد ذكر اولنان كلامك متانتنى
بياندر (سداد) سينك فتحيله استقامت وصواب (ريح عقيم) ريح هواء متحركه ديرلر كما قال فى اخوان الصفا الريح
تموج الهواء وسيلانه الى احد الجهات (عقيم) عقم دندر اصلده قبول اثردن مانع اولان يبوسته ديرلر ريح عقيم اول
ذكباء يلديركه بى نفع وبى خيردر يعنى درختانه نماو ثمرات ويرمز وابر پر باران قاندروب سورمز * قال فى المفردات ريح
عقيم يصح ان يكون بمعنى الفاعل وهى التى لا تلقح سحابا ولا شجرا ويصح ان يكون بمعنى المفعول كالمجوز العقيم
وهى التى لا تقبل اثر الخير اذا لم تقبل ولم تتأثر لم تعط ولم تؤثر قال تعالى (وارسلنا عليهم الريح العقيم (عاد) هود عليه
السلام قومىدر شرحى جلد اولده در (رماد) كلدرنه نك اولورسه اولسون خاكسترى كبى مقصود ذكر اولنان روزكارك
شدتنى بياندر يعنى جزئى ريح عقيم بوجزئيات وكلياتى پريشان ايليه طاغ وطاشى پريله برابر قيله زينت وفتنه
وشرك وجبار وفساد وامثالى مرور ايتمشدر (دلكشاد) كى وكلى آچق يعنى مسرور وشن (ثناء) اثناء لاشئ
فعل ما يشعر بتعظيمه والمراد هنا الثناء النفسى لا ما كان من السنة المظاهر كما لا يخفى (ايده بقايه افتخار) يعنى
كنديسنك بقاودوامليله فخر ايده وبوكامباهات حقيقيه ديرلركه حقه مخصوصدر (قدرتيدر قاهره) يعنى قدرت
غالبه سى واردر (حكمتيدر باهره) يعنى حكمت ظاهره سى واردر والحكمة اصابة الحق بالعلم والفعل فالحكمة
من الله تعالى معرفة الاشياء وايجادها على غاية الاحكام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخيرات وهذا
هو الذى وصف به لقمان فى قوله عزوجل (ولقد آتينا لقمان الحكمة) كذا فى مفردات الراغب * يقول الفقير الحكمة
تابعة للعلم فانها متعلقة بالاشياء الخارجة من حيث وجودها الخارجى وتمامها فى تفسيرنا الموسوم بروح البيان
(صنعتيدر زاهره) آشكاره وروشن ونوراوز يا هر صنعتده نيجه اسماسنك انوارى واردر صنع اجادة الفعل معناسنه
قال تعالى (صنع الله الذى اتقن كل شئ) الآية كاهيجه صنع وصنعه ايله مصنوع مراد اولنور بومقامده ايكيسيده
وجهدر (يهدى لمن شاء الرشاد) رشاد فتحيله دين ودنيا مصالحنه اهتدادر رشد كبى يعنى الله تعالى اهتداسنى مراد
ايتديكى كيمسه يه توفيق وهدايت ايدر * والرشيد فى صفات الله تعالى الهادى الى سواء الصراط كما فى القاموس (ملك)
بوراده ميمك ضميله درمملكت وپادشاهلق وولايت تصرف معناسنه (جواد) هو المعطى ابتداء قبل السؤال (واحد)
هو الذى لا يصح عليه التجزى ولا التكثر (قهار) القهر الغلبة والتذليل معا ويستعمل فى كل واحد منهما فالقهار هو
الذى يقصم ظهور الجبابرة من اعدائه فيقهرهم بالاهانة والاذلال بل الذى لا موجود الا وهو مسخر تحت قهره
وقدرته عاجز فى قبضته (اعتضاد) بالفارسيه تيرو كرفتن يعنى قوت طوتمق قال فى المفردات العضد ما بين المرفق الى
الكتف وعضدته اذا اخذت عضده وقويته ويستعار للمعين كاليد قال تعالى (وما كنت متخذ المضلين عضدا) انتهى اى
اعوانا فى شأن من شؤنى اعتضد بهم واتقوى قال تعالى (لمن الملك اليوم) هو سؤال (لله الواحد القهار) هو جواب
(بعدذا) بوندن مراد تصرفات مجازيه اسبابك انقطاعنى وجميع افاعيلك قدرت الهيه قبضه سنه اختصاصنى
بياندر وبومعنى اهل فنايه دنياده حاصلدر زيرا ملك وجود حقك اولديغنى مكاشفه ايله بيلمشلر وقيامت دائمه نك سرنى
اكلمشلردر انكچون سيد الطائفه جنيد قدس سره ما فى الوجود سوى الله بيور مشدر پس حق تعالى صفت قهار يله
تجلى ايلسه اندن غيرداعى ومجيب قالمز فافهم والله الهادى (سقر) لامسز طبقات جهنمدن برينك اسميدر وجه
تسميه شدت حرارت والتهابدر زيرا سقر حرارت شمسدر يقال سقرته الشمس احمته وجعلته حارا (مستفاد) مأخوذ
ومكسوب يعنى اخذ اولنمغله قطره صوقاليه يقال استفاده اقتناه اى اكتسبه قال فى التهذيب الاستفاده مال يافتن
من الفائدة انتهى والفائدة فى اللغة ما حصلته من علم او مال مشتق من الفيد بمعنى استحداث المال والخير * قاب قره
وصاب صارى ويم بشل وكوم كوك وبونلرك امثالى مركباتك جزءاولى تأكيد ايچون زياده قيلنمشدر ميم بادن بدلدر
زيرا ايكيسده شفو يدر عربيده بونك نظيرى يوم ايوم وليل اليل وامثاليدر يعنى لسان عربيده برنسنه ده مبالغه مراد
ايلسه لر لفظندن برصفت اخذ ايدوب انكله تأكيد ايدرلر اما قاش وقاش وكچ مج وامثالى اتباع ومزاوجه
طريقندندر (اطيق) مشو بمردم قاش وقاش ياروحريف * كه مال خود بشود عاقبت خراب وبياب (زيت) زيتون
دانه سنك ياغيدر (زياده) زياده معناسنه دروهى ان ينضم الى ما عليه الشئ فى نفسه شئ آخر يقال زدته فازداد يعنى

ذکر اولنان یالك جمله کوکلره قصد ایدیجك حق تعالی انی تسکین ایده وزیاده اضرارنه رخصت و یرمیه (المحرره) برکون اسرافیل امر حقله نفخ ایده صور* انس وجنك جان وجسمن برندن ایده دور* صوینه وارلق لباسندن جهان درویش وش* دلدکی سر فنانك صورتی ایده ظهور* وجه باقی سطوتندن کل شیء هالك اوله* دو یمه نور تجلیء حقه مانند طور* طاغ وطاشی کل ایده حقك جلال آتشی* هفت دریایی قیله حکمتله نار الله نور* موراوله نیجه سلیمان هیبت قهاردن* قصر شاهیدن دوشوب جبار اولنلر اوله خور* غیرت حق ماسواده قومیه ذره وجود* قالمیه خاك فنادہ بلکه آثار قبور* طینت فغفوروش قرق بیل یاته جسم جهان* کاسهء چرخك دونه دوری کیده بزم سرور* شول کفندن اوزکه زینت بولمیه مردان وزن* زائل اوله جمله آرایش دار الغرور* سر موتوادن خبر بیل بول حیات جاودان* حقیا حق اهلنه حاضر طورر یوم النشور *

﴿ فصل فی القیامة ﴾

دکلـه کل الله امدی کیرونیجـه دیر کورر
حق تعالی برخزینـه فتح ایده عرشدن بوکز
بود کزدن یریوزینـه برعجب یغمور یاغـه
امر ایده الله کیم اجساد قبر ایچـنده بیتـه لر
برکوچك واردرر انسانده اصـلا چوریمز
حق تعالی کیرو اندن یارادیسر جسمنی
کل ای مرد معنوی کور صورتك نقاشـنی
یوغیکن وار ایدر انی وارایکن هم کیرو یوق
چونکه قبر ایچـنده اجسادی یرادر کیرو حق
یعـنی بیکت بیکت اوله پیرلر اوله ینـه پیر
عرشـك التندن یره بریل ویرر ایچـنده اود
دیدیلر اهل تواریخ انبیـادن ایشـدوب
التمش ایکی بیك دخی طقوز یوز التمش اولدی چون
هم بنی آدم یدی بیك بیل تمام حکم ایدیسر
قرق بیل اولدرکیم قوانسان کیدیجك دنیه دن
چون تمام یتمش بیك اوله بوجهانك عمری پس
بوز یسر بوخیمه بی کیم ملکك اسی قوردیدی

چوریمش سوککلری نیجـه یرادر فی المعاد
چیقـه اندن بردکز بحر الحیاتدر اکه آد
کیم ارنلر صوینـه بکزر اوله ای شاه زاد
کرنی وکرولی وکر سلیمان کرقباد
کیم سکردنده اولور جسم اکه ایتمشـدر عماد
نیتـه کیم اول انا قرنـده ایتمشـدر نهاد
صوده انسان صورتی یازر مصور بی مداد
دیرکورب کیرو ایدر انی وارایکن جسمینی روحینه مهاد
نیجه کیم اولدی ایسه اویله یرادر با مداد
بولوب اشـبو صورتی کیرو اوله لر جـمله شاد
تا که یل آچاریری بونلر چیقـه بوله مراد
کیم جهانك عمری یتمش بیك بیل اوله فی العداد
یاراد لـدی آدم ویابدی بنی آدم بـلاد
قالدی قرق بیل کیم تمام یتمش بیك اوله بوق مزاد
یاتسر قرق بیل مشایخ بوکا ایتـدی اتحاد
کیرو فانی اولیسر قالمایسر آغ وسـواد
دیوشرر بودوشـکی کیم دوشـه مشدی اوستاد

(القیامة) سبق معنی القیامة فی الفصل المتقدم (فی المعاد) العود الرجوع الی الشیء بعد الانصراف عنه اما انصرافا بالذات او بالقول والعزیمة والمعاد یقال للعود وللزمان الذی یعود فیه وقد یکون الموضع الذی یعود الیه قال تعالی (ان الذی فرض علیك القرآن لرادك الی معاد) ای الی مکة او الجنة التی خلقه فیها بالقوة فی ظهر ادم واظهره منه حیث قال تعالی (واذ اخذ ربك من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم واشهدهم) الآیة (وفی شرح الرقیم الاول للغزالی رحمه الله تعالی ان المعاد عبارة عن رجوع النفس عن تدبیر بدنها انتهی* والمراد هنا هو العود الجسمانی الذی یقال له البعث والنشور و یجوز ان یکون یوم البعث کما لا یخفی (خزینه) اموال نفیسه حفظ اولنان موضعده شایعدر اما اصلده مجموع ومحفوظ اولان اموالك عینیدر مکانه مخزن وخزانه دینلور خاء معجمه نك کسریله قال تعالی (وان من شیء الا عندنا خزائنه) وهی جمع خزانة بمعنی المخزن کذا فی التفاسیر* ارباب ظاهر مسلکی اوزره الله تعالینك مقدوراتی علوم عالمیندن مستوره اولمقده خزائن سلطانیدده محفوظ اولان اموال نفیسه یه تشبیه اولنمشدر* فاما فی الحقیقه هر نسنه نك عرش اعلاده برخزانهء محسوسه سی واردر ارادت حق تعلق ایتدکده اورادن زمینه نزول ایدر وذکر اولنان باران بحر الحیاتك نزولی صورت تصویر اجسادی تمثیله محمول اولاق فی الحقیقه وجودنی منافی دکلدر نتکیم سائر امطارك منشائی سحابدر دیدکلری فی نفس الامر (وانزلنا من السماء ماء) کلامنده اولان من ابتدائیه موجبجه عرش اعلاده اولان دریادن نزولی منافی دکلدر پس بوصورتده سبب قریب سحاب وسحابك امطارنده مؤثر اولان حکم عرشی اولدیغی کبی تصویر اجسادده دخی سبب قریب باران بحر الحیاة و بارانك اتیاننده دخی موثر اولان ارادت وقدرت حقدر (کیم ارنلر صوینه بکزر) یعنی ادمی نطفه سی کبی بیاض وغلیظ (ای شاه زاد) شاه

اولووزادفعل ماضیدر بوراه مرادزاده درطوغمش معناسنه (قباد) انوشروانك پدری اسمیدر نتکیم وفات حسنین رضی الله عنهماده کذر ایتدی (عماد) دیرکدرعمود کبی بوراده مایعتمد علیه معناسنه در یعنی جسمك ترکیبی اکا اعتماد ایلش وجسمه اصل اولمشدر کهلسان عربیده اکاعجب الذنب دیرلر خردل دانه سی قدر نسنه درمعلوم اوله که نطفهٔ انسانده خردل قدر تجم واردر که رحم مادرده جنینك وجودی انك اوزرینه مبتنی اولور واول تخمك مظهری ذکر اولنان عجب الذنبدر پس عوامه کوره بعد الموت اجزاء وجودفنا بولوب عجب الذنب قالور ومبدأ نطفه ده اولان تخم مذکوره بنا اولنان ترکیب بشری معادده دخی انك صورتی اولان عجب الذنب اوزرینه بنا اولنور بوصورتده قبر رحم مادر وعجب الذنب نطفه ده اولان تخم کبی اواش اولور وولادت ثانیه ولادت اولی طبقی اولوب حرکت دوریه سری ظهور بولور فافهم هذا السر العجیب ایها اللبیب (نهاد) اصل و بنیاد بدن دیمکدر یعنی نطفه نك مشتمل اولدیغی تخمی رحم مادرده اساس وجود ایتدیکی کبی قبرده دخی عجب الذنبی بنیاد ایلدی وجائزدر که نهاد نهاده دیمك اوله قومش معناسنه ومعنی همان اولیکیدر (کل ای مرد معنوی کورصورتك نقاشنی) کل قطعه وای کسرله وقصرله او قنور ضرورت ایچون مرد معنوی اهل بصیرت وصورتك نقاشی الله تعالیدر زیرا لوح وجود اوزرینه کلك قدرت وحکمتله جمیع اشکال وصوری نقش وتصویر ایلمشدرو بونلری حقیقت اوزره مشاهده ایتمك اهل بصیرته موقوف اولمغله رؤیتی مرد معنایه احاله قیلدی (لمحرره) کورر کورمز جهانده چوقدرای یار ❁ شوکیم اول یاری کورمز اولدی اغیار ❁ بونقشك صورتنده قالدی اعمی ❁ بصیر ارلدی رخ معنایی سیار (صوده انسان صورتی بازار مصور بی مداد) صودن مراد نطفهٔ آدمیدر که اولاد آدم اندن خلق اولنمشدر قال تعالی (فلینظر الانسان مم خلق خلق من ماء دافق یخرج من بین الصلب والترائب) مصور واوك فتحیله در (مداد) کسرله مرکبدر که انکله یازی یازیلور یعنی نطفهٔ انسانی قلم قدرتله مرکبسز آدم صورتنده تصویر ایدروایکی ار بعین تمامنده شکل بشری کتورروا وچنجی ار بعین غایتنده نفخ روح ایدرو بووجهله صوده یازی یازمغه واثبات رقم قیلمغه اندن غیری برفرد قادردکلدر بوندن منفهم اولور که انسان جنین ایکن و بلکه نطفه حالنده مصور کسرله اول وظاهر و بدیع وخالق وباری وواحد وجامع و بونلرك امثالی اسماء حسنایه مظهردر فافهم (مهاد) بساط وفراش معناسندر قال فی المفردات المهاد المکان الممهد الموطأ قال تعالی (الم نجعل الارض مهادا) وذلك کقوله (جعل لکم الارض فراشا (بامداد) صباح یعنی روزقیامت بام خصوص ایله صبح وقتیدر سلاطین وحکامك اول وقت دیوان زمانی اولدیغی اعتبارله اکابام داد عدل دیرلر اصلی میمك کسره سیله درعلمیته نقل اولنیجق قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنوب میم مکسوره اسکان اولنمشدر (تواریخ) تاریخك جمعیدر معناسی مفصلا سبقت ایتمشدر اهل تواریخ تاریخ علمی وانلری جمع ایلین طائفه در (عداد) صاغش یقال فلان من عداد القوم ای یعد فیهم وفی کلام بعضهم قد اکثر المنجمون فی تقدیر مدة الدنیا فقال بعضهم عمرها سبعة آلاف سنة بعدد النجوم السیارة ای وهی سبعة وبعضهم اثنا عشر الف سنة بعدد البروج و بعضهم ثلاثمائة الف وستون الفا بعدد درجات الفلك وکلها تحکمات عقلیة لادلیل علیها (وفی کلام الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر اکمل الله خلق الموجودات من الجمادات والنباتات والحیوان بعد انتهاء خلق العالم الطبیعی باحدی وسبعین الف سنة ثم خلق الله الدنیا بعد ان انقضی من مدة خلق العالم الطبیعی اربع وخمسون الف سنة ثم خلق الله الاخرة یعنی الجنة والنار بعد الدنیا بتسعة آلاف سنة ولم یجعل الله للجنة والنار امدا ینتهی الیه بقاؤهما فلهما الدوام وقال خلق الله طینة آدم بعد ان مضی من عمر الدنیا سبعة عشر الف سنة ومن عمر الآخرة التی لانهایة لها فی الدوام ثمانیة آلاف سنة وخلق الله الجان فی الارض قبل آدم بستین الف سنة ای واهل هذا هو المعنی بقول بعضهم خلق الله قبل آدم خلقا فی صورة البهائم ثم اماتهم قبل وهم ❁ الجن ❁ والبن ❁ والطم ❁ والرم ❁ والحس ❁ والبس ❁ فافسدوا فی الارض وسفکوا الدماء قال وقد طفت بالکعبة مع قوم لا اعرفهم فقال لی واحد منهم اما تعرفنی فقلت لا قال انا من اجدادك الاول فقلت له کم لك من مدة قال لی بضع واربعون الف سنة فقلت لیس لادم هذا القدر من السنین فقال لی عن ای آدم تقول عن هذا الاقرب الیك اوعن غیره فتذکرت حدیثا روی عن النبی صلی الله علیه وسلم ان لله خلق قبل آدم مائة الف آدم فقلت قد یکون ذلك الجد الذی نسبنی الیه من اولئك والتاریخ فی ذلك مجهول مع حدوث العالم بلاشك هذا کلامه (بلاد) بلدك جمعیدر وهو المکان المحیط المحدود المتأثر باجتماع قطانه واقامتهم فیه (مزاد) مصدر میمیدر زیاده معناسنه (مشایخ) شیخك جمعیدر علی غیر قیاس شیخ لغتده یاشلو آدمه دیرلر تفصیلی مرة بعد اخری مرور ایتمشدر بوراده مشایخ ایله مراد علمادر زیرا عالمك سالخورده کبی تجربه و معرفتی بسیاردر (اتحاد) متحد ومتفق اولق یعنی برلك (بوجهان) یعنی عالم کون وفساد که زمین وهفت اسماندن عبارتدر

(سواد) قاره که آغك ضدیدر بوراده آغ وقاره مراد بیت آتی قرینه سیله ایل ونهاردر وجائزدر که عموما الوان اوله اغ وقاره یی تخصیص کمال ظهورنه مبنی وضرورته دائردر (خیمه) چادردر مراد تشبیه طریقیله آسمانلردر (دوشك) مراد زمینلردر قال تعالی (الم نجعل الارض مهادا) (استاد) الله تعالیدر حقه اطلاقی صانع معناسی ملاحظه سیله در واستاد ازل دیرلر بطریق التمثیل عرفده شایعدر

چونکه بو سوزی سکا ایتدم بیان — بیر وکوك تاریخنی قیلدم عیان
دکله کیرو بر خبر تقریر ایدم — عالمك تاریخنی تحریر ایدم
کیم مجاهد دن بو رسمه نقل وار — دیدی اللی بیکدرر تاریخ ای یار
فخر رازی رحمة الله علیه — ابتدی احسان احسن الله الیه
لیلة المعراجده کیدرکن رسول — جبرائیلیله اکا اوغرادی یول
کیم ملکلر اشکری صف صف کیدر — بر برینه پس مقابل سیر ایدر
جبرائیلدن صوردی اول خیر البشر — کیم بولر قندن کلور قنده اشر
دیدی بن مخلوق اوله لی یارسول — بویله کوردم بونلری صاغیله صول
شویله کیم بر کوردیکمی کورمدم — اولینه اخرینه ایرمدم
ایلدیلر انده بیرینه خطاب — نه وقتدن یاره دلدك ویر جواب
دیدی عمرم ابتدا سین بیلمزم — نه قدر اولدی حسابن قیلمزم
لیك درت یوز بیك ییل اولیجق اله — کوکده بر یلدز یراتدی پادشاه
بن یراد یلالی درت یوز بیك تمام — کوکده یلدزلر یراتدی والسلام
ذی کمال وقدرت اسی ذوالجلال — کیم انکدر علم وحکمت بر کمال
بو خبرلرده بودر محکم جواب — ایده وز والله اعلم بالصواب
بونده عالملر کیرو ایدر سؤال — کل شیء هالك ده نوله حال
عرش وکرسی نولیسر لوح وقلم — جنت ونار ه ایریشرمی الم
جان اولورمی یوخسه اولمزمی هلاك — بو یدی اشیایه کلزمی هلاك
ویردیلر کیرو جواب شافی هم — صوندیلر کیرو شراب صافی هم
کیم بو یدی نسنه اولور انعدام — کیرو کلور کوز اچنجه والسلام

(عالم) بوراده عالم ایله مراد عالم طبیعیدر که عرش وکرسی وسائر ملکوتیاتدر که عالم اجسامك مبدئیدر (مجاهد) ابو الحجاج مجاهد بن جبر کان اماما فی القراءة والتفسیر من فقهاء مکة وتابعیها واحد الاعلام المعروفین روی عن ابی هریرة وابن عباس وسعد رضی الله عنهم مات سنة اربع مائة بمکة وهو ساجد قال عرضت القرآن علی ابن عباس ثلاثین مرة واخذ عنه القراءة ابو عمرو بن العلا قال کان ابو عمرو یأخذ لی الرکاب ویسوی علی ثیابی اذا رکبت (اللی بیك) مرادی الله اعلم عالم طبیعینك دنیادن اللی بیك ییل مقدم خلق اولندیغن بیاندر ولکن بالاده شیخ کبیردن منقوله مخالفدر زیرا انك نقلی اوزره عرش اعظمك حرکتندن اللی درت بیك ییلدنصکره دنیا والتمش اوچ بیك ییلدنصکره اخرت واخرتدن سکز بیك ییل مؤخر طینت آدم خلق اولنمشدر که مجموعی یتمش بر بیك ییل اولور وجائزدر که بیت سابقده ذکر اولنان عالمدن مراد یالکز عالم طبیعی اولمیه بلکه مطلق عالم اوله پس مجاهددن منقول اولان عالمه تاریخ دیکر وروایت اخری اواش اولور (فخر رازی) تفسیر کبیر صاحبیدر ترجمه سی جلد اولده مفصلا کذر ایتمشدر (صف) ان یجعل الشیء علی خط مستو کالناس والاشجار ونحو ذلك (مقابل) رو برو یعنی کیمی کلور وکیمی کیدر یوز یوزه بری برینه اوغرارلر (زی) کلمهٔ تحسیندر زهیدن مخففدر کما سبق (زی کمال وقدرت اسی ذوالجلال ❊ کیم انکدر علم وحکمت بر کمال) العلم ادراك الشیء بحقیقته ومعنی العالم فی وصف الله تعالی انه الذی لا یخفی علیه شیء والحکمة اصابة الحق بالعلم والفعل فالحکمة من الله تعالی معرفة الاشیاء وایجادها علی غایة الاحکام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخیرات قوله بر بفتح الباء بمعنی علی وکمال الشیء حصول ما فیه الغرض منه فاذا قیل لکل کذا فمعناه حصل ماهو الغرض منه وضده النقصان یعنی علم وحکمت الله تعالیده کمال وغیر یلرده نقصان اوزره در (بعدذا) علم معلومه تابع وحکمت علمه تابعدر که اشیانك وجود خارجیسی اعتبار یله در (ایده وز والله اعلم بالصواب) یعنی تاریخ عالم خصوصنده مجاهددن وفخر رازیدن

وغیر یلردن نقل اولنان خبرلر چونکه بری برینه مخالف کلدی وذراع تقدیرنك کیمی دراز و کیمی کوتاه دوشدی پس بو خصوصده احوط واولی اولان بودر که الله اعلم باصواب وحقیقة الحال دینله ومدت جهانك علمی حقده تفویض اولنه قطع اولنوب شوقدردر دینلیه سؤال اولنورسه که فخر رازی نقلنه کوره قدم عالم لازم کلور جواب بودر که مدت نقدر دراز ومبدأ هر چند مجهول اولسه ینه حدوث مقرردر و بو معنی اوزره نصوص کثیره قائمه در قال ادریس علیه الصلاة والسلام نحن معاشر الانبیاء نؤمن بحدوث العالم کله وان لم نعلم اوله والحق تعالی منفرد بعلم اوائل الکائنات واواخره (لمحرره) اول وآخری بیلور الله ❁ کردراز اوله یاخود کوتاه ❁ کیمسه بیلمز جهانك اولنی ❁ نقدر اولسه علمدن آکاه ❁ آخرین وار بوکه قیاس ایله ❁ اوله شول بیلدیکك امره کواه ❁ دیه کورصدقله الله اعلم ❁ یول بودر ای روندهٔ درکاه (شافی) من الشفاء والشفاء من المرض موافاة شفاء السلامة ای طرفها (صافی) من الصفاء وهو خلوص الشیء من الشوب (انعدام) یوغ اولق بوراده منعدم معناسنه محمولدر (کیرو کلور کوز آچنجه) پس آیة (کل شیء هالك الا وجهه) ده هلاك ایله مراد فناء کلیدر یعنی برنسنه نك عالمدن بالکلیه بطلان وانعدامیدر وهلاك لحظی دوام و بقایی منافی دکلدر نتکیم اهل الله قتده اجسامك جمله سی اعراض کبی لاینقطع معدوم وموجود اولمقده در ولکن هلاك لحظیلری وجود متصل اولمغله عدم حکمنده در (وفی المثنوی) هرنفس نومی شود دنیا وما ❁ بی خبر از نو شدن اندر بقا ❁ مثلا بر کیمسه شاخ آتشی النه آلوب یمین و یساره سرعت شدیده ایله جنبان اولسه اول آتش نظر ظاهرده دراز کور ینور فامافی الحقیقه مستمر شکل اولدیغی تیز دستلکندر تیزی صنع دخی بوکا قیاس اولنه فافهم (بعد ذا) ذکر اولنان معنی الاوجهه مشتمل اولدیغی ضمیر اللهه راجع اولدیغی صورتده در اکر بعض اهل الله ذاهب اولدیغی اوزره شیئك کندنه راجع اولورسه هر شیئك جهت حقی ولی ایدن وجهی وهویتی فنا بولمزدیمك اولور زیرا دیمشلردر که ماهیات اوچ قسم اوزرینه در بری واجب الوجود درکه وجودی بحتدر و بری ممتنع الوجوددرکه عدم محضدر و بری ممکن الوجوددرکه وجود وعدمك مجموعندن مرکبدر زیرا ممکنك وجودی ووجود اوزرینه عارض اولان ماهیتی واردر پس ماهیتی امر اعتباری وخارجده معدومدرکه من حیث هو هو وجود خارجی قبول ایتمز ووجودی دخی موجوددرکه من حیث هو هو عدم قبول ایتمز ❁ واو استقریت جهات الموجودات وتفحصت وجوهها وجدتها باسرها فانیة فی حد ذاتها الا وجه الله تعالی ای الوجه الذی یلی جهته کذا فی تفسیر البیضاوی عند قوله تعالی (ویبقی وجه ربك ذو الجلال والاکرام) قال اهل السنة والجماعة لایفنی سبعة اشیاء العرش والکرسی واللوح والقلم والجنة والنار باهلهما والارواح یدل علیه قوله تعالی (ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض الا من شاء الله) فتأمل (لمحرره) ازلدن تا ابد سرمست جام جاودانم بن ❁ فنا بزمنده شکل جسمه کیرمش اوزکه جانم بن ❁ چکوب شول خلوت محو وفنایی قرق یل اوصلمز ❁ چور یوب قالمدی بندن اثر بر بی نشانم بن ❁ کورندی کل شیء هالك چشم دله ظاهر ❁ بو کون شول وجه باقینك غمیله شادمانم بن ❁ نوله بسته دهان اولدمسه دعوای انا الحقدن ❁ فنا اهلینك اسرار ینی حفظه جرعه دانم بن ❁ هم عرش وکرسی هم لوح وقلم هم جنت ونارم ❁ غداء کون وجسم عالمه روح روانم بن ❁ یدنجی کلدم آخر عالم کبرایه حکمتله ❁ کورندم صورت آدم ولی سر نهانم بن ❁ یدی بیك یل دونرسه اوستمه شول سنبله نوله ❁ یدی اسمایی تحصیل ایتمکه خرمن مکانم بن ❁ جهانده حقیا بحر الحیات اولسه نوله آدم ❁ دمادم فیض بخشای زمین وآسمانم بن (وله) بو خانهٔ دهر دون ویران اولیسر آخر ❁ بو خانه نك اربابی جمله اولیسر آخر ❁ مردانه یوری باقه هر کزنن دنیایه ❁ کیم چشم جهان بینده طیراق طولیسر آخر ❁ بو خرمن عالمده بردانه در عمر نوح ❁ بو سنبله نك دوری غایت بولیسر آخر ❁ دنیا اوی صحبتدن تنها قالیجق قرق یل ❁ کوش دل وجانی آچ دکله نولیسر آخر ❁ باران حیاتله قبرایچره بتوب اجساد ❁ یرلو یرینه ارواح جمله کلیسر آخر ❁ هر پیر وجوان قبرك زندانی بکلر کن ❁ حق انلری میدان حشره صالیسر آخر ❁ قان آغلیه اولدمده اغیاره بقان کوزل ❁ یارك کوزنك یاشن مولی سلیسر آخر ❁ حق یولنه ای حق جان ویرمکه سعی ایله ❁ سن ویرمز ایسك اول حق انی آلیسر آخر ❁ قال الله تعالی (کل شیء هالك) جمله اشیاء حد ذاتنده فانیدر یعنی ممکن الوجود اولمغله الیوم معدوم حکمنده در انکچون یهلك دنلمدی (الا وجهه) مکر حق تعالینك ذاتی فانی دکلدر و یاخود اول شیئك هویتی وحقی ولی ایدن جهتی کاسبق (له الحکم) قضاء نافذ اکا مخصوصدر یعنی خلق اوزرینه فرمانی جاریدر (والیه ترجعون) وعند البعث حق وعدل ایله جزاء ومکافات ایچون انجق اکا رد اولنورسکز فتحمله اولورسه اختیار کزله اکا رجوع ایدرسز دیمك اولور

﴿ فصل فی الحشر ﴾ ﴿ قافیة الالف ﴾

چونکه عالم خلقی دو بدز اوله‌لر محو وفنا
حی وقیوم ایده‌کیر و انلری حی و بقا

اول اسرافیلی احیا ایلیه امر ایلیه
بیت مقدس صخراسنده صورن ایده ابتدا

صورنك درت شعبه‌سی اوله طوره درت کوشه‌ده
بیری شرقده بیری غربده اولیسر ایدوب ادا

بیری یر التنده بیری کوکلر اوستنده اوله
التی اوله دلکی چیقیسر انلردن صدا

اول دلیکلك هر برنده اولیسر بردراو جان
اولنده اولیسر ارواح جمله انبیا

اولیسر ایکنجیسنده جمله ارواح ملك
بیریسنده جنیلر ارواحی ایده التقا

بیریسنده آدمیلر جانی اوله خاص وعام
بیریسنده اوله ارواح شیاطین امتلا

بیریسنده اوله حیوانات ارواحی قو
صورده اون درت دائره هم ایدیسر دراستوا

پس خطاب ایریشه اسرافیله کیم اورصورکی
بر ایاغن ایلر و باصور بن ایلیه ندا

ای قرایرلرده چوریمش سوککلر دیرلك
ای تراب اولمش بدنلر کاولدیکز ایدی هبا

جانلریکز کیرو ویردی حق سزه دیریلکز
بیرکزدن قوپك امدی قوپدی چون یوم الجزا

(قبور)

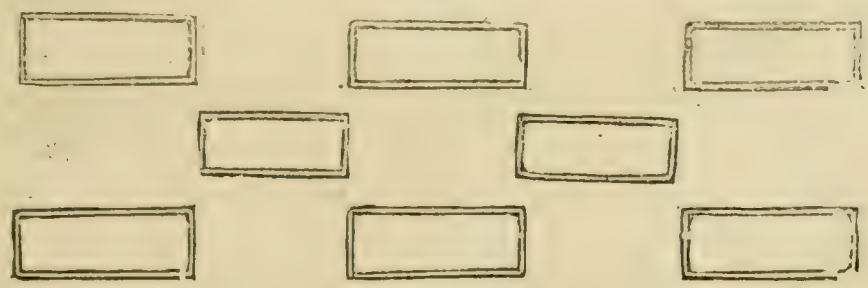

پس بدنلر یارادیله قبر ایچنده شو یله کیم
آنالر زحنده نیجه یاردلدیسه سوا

نیجه کیم اجسادی اول یارادوب جان ویردیدی
بونده دخی او یله ایدیسر در آخر انتها

چون بدنلر یرین دوبدز تمامت دوزیله
چیقه جانلر صورایچندن طوله لر ارض وسما

هر بری جسمینه کیروب دیریله قبرنده هب
عرشك التندن بر اودلو یل اسه طوله هوا

یری یاره جمله خلقك قبرین آچه طوره‌لر
دکله امدی نیجه چیقه‌لر بولر ای مه لقا

پس جمیعی بیویوب کمالن بولدقدنصکره حق تعالی ملائکهٔ مقربین وجمیع ملکاری واول اسرافیلی احیا ایلیوب صوری الیکه ال دیو بیوره زیرا اسرافیل جمیع ملکارك اواوسیدر لوح محفوظ دفترینه اسرافیلدن غیری براحد نظر ایلردکلدرو هر بیل باشنده اسرافیل کائناتك احوالندن کلجك یله وارنجه اوله حق ایشلری دفتر ایلیوب هرایشی صاحبنه تسلیم ایدردی اسرافیل صوری اورمغله عالم حیات بولدیغی بودرکه اول صورك ایچنده چورین تنلرك روحلری جمع اولمشلردی صوری اورمغله ارواح صوردن چیقوب هرجان تنن بولسه کرك آمنا وصدقنا پس اندنصکره قدس شریفده قبهٔ صخره اوزرنده طورب صوری اوره التی کلام سو یلیه‌دیه که ای اوفنمش قفه‌لر ای چورمش اتلرای اون اولمش کوکلرای قوریمش طمرلرای چورمش کوده‌لر ای طاغلمش قیلار تیز طورك ایاق اوزرینه کلك رب العالمین حضورنه دیه اندنصکره اول صورك دلیکلرنده اولان ارواح برکره‌دن هوایوزنده آری کبی کوم کوم هرروح تنن ایستمکده اوله امایر یوزینه جمیع ارواحدن اول روح محمد صلی الله علیه وسلم اینوب مبارك تننه کیروب قبری اوزرنده برغایت نورلو یلدز کبی برق اورر کن فی الحال (عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا) آیتیله مبشر اوله بعده جمیع ارواح هوایوزنده کندی جسمن ایستمکده قرق بیل متحیر اولدقدنصکره هرروحی یازیجی ملکارك بریسی یدوب بریسی سورمکاه کندی تنی قنده ایسه بولوب ایکی حسرتی بری برینه قاوشدیرلر همان هرروح تننه کیرنجه جمیع عالمده نقدر جانلی وار ایسه برکزدن یریوزینه چیقالر (فاذاهم من الاجداث الی ربهم ینسلون) جمیع پیغمبرلر وصالحلر وشهیدلر ومؤمنلر کفنلریله حشر اوله‌لر کانه آق کومش کبی اماکافرلر ومنافقلر عریان آچ وصوسز باشی آچق یالن ایاق قوپه‌لر قیچانکه هرکشی قبری اوزرینه چیقه کوره که قیامت قوپمش جبرائیل علیه السلام فی الحال

ایکی حله و براق وخلعت ایلته لر وجبرائیل علیه السلام قبرك باشنده طوره واسرافیل علیه السلام اورته یرده طوره وآبرق فرشتهلر یوره سنده هب چوره ال قاوشروب طوره لر اسرافیل علیه السلام ایده ای پاك قبردن چیق کل دیه ایلك قفردقده قبر یاریله ایکنجید . قبردن قوپه صاچی وصقالی طیراغن سلکه طوره کله کوزین آچه جبرائیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل وسائر ملائکه لری کور . ایده لر یامحمد

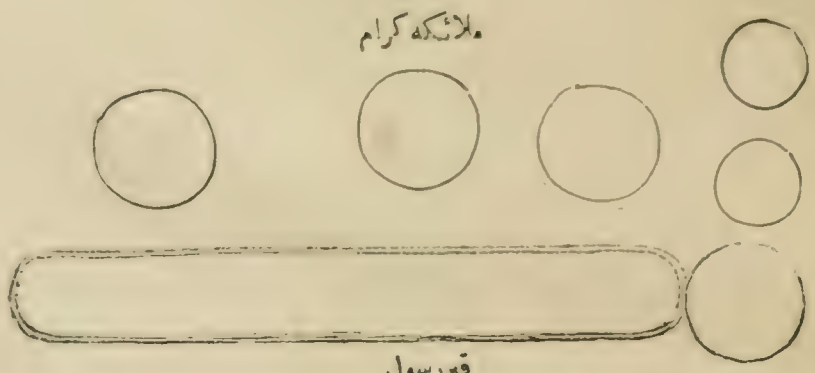

قبر رسول

حشر ونشر کونی وملامت کونی وصراط کونی کلدی دیه لر تمام بوسوزی دیه جك محمد علیه الصلوة والسلام اغلیه جبرائیل ایده یامحمد نیچون اغلرسین براق وحله وتاج وعلم اکتوردم ایده بن انلرك قیغوسنده دکلم بکا امتم کرك انلردن بکا خبرو یرکل دیه حق تعالی امتمه نه قیلدی دیه اول ساعت اسرافیل یامحمد السلام علیکم تکیم بن اسرافیلم اشبو ساعت دیرلدم هنوز دخی صوری تمام اورمدم آدم اوغلانی قبرندن طورمشدر دیه اندن سرینه تاج وحله لرکیه براقنه بنه قیچا نکه هرکشی قبری اوزرینه چیقه کوره که قیامت قوپمش فی الحال قره صقاللولر آق صقاللو اوله لر حتی معصوملر اول کونك هیبتندن ابریشم کبی صاچلری آق یوك کبی اوله

قبور

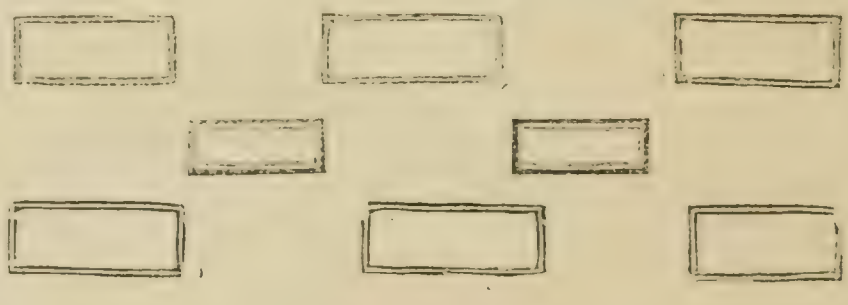

(یوم یجعل الولدان شیبا) هرکشی سرخوش کبی حیران وسرکردان باش اشاغه ایلیوب اياق اوزرینه قبری اوزرنده بیك بیل طوره لر آج وصوسز طوره لر دخی ایلر وسنده باشنه نه کلجکدر بلیه بعضی قره یوزلو و بعضی درلو صورت اوزرینه قوپه لر هرکشی بوحال اوزره طوردقدنصکره حق تعالی مشرق جانبندن خلق محشر برینه ارض ساهره یه سورمك ایچون براود کوندره

چونکه اول صوری اوره دیرایسر جبرائیل
کوندره حق یونلری رضوانه تا کیم جنتی
کیریسردر امتیله تا ابد باقی قالوب
امر ایده جبرائیله الغل لواء الحمدی تیز

صکره میکائیل وعزرائیل ضیا اندر ضیا
ایلسون غایت مزین کیم محمد مصطفا
بی نهایت لطف ایچنده عیش ایده لر منتها
ایکی حله تاج براق ال کیم بنه خیر الورا

﴿ ذخر اعلمدر محمد صادق الوعد الامين ﴾
﴿ فخر عالمدر محمد رحمة للعالمين ﴾

حله نك بيرى يشل بيرى صارو
كيمون اشبو طونلرى اول ماهرو
اول براق ايكى قنا تلو در عجب
يوزى انسان يوزيدر ديلى عرب
امر ايده جبرائيله جانك اويار
اور آكا ياقوت احمردن اكر
هم زمردن لجام اورغل اكا
بو ملكارى آلوب وارغل اكا
ايره اسرافيل وجبرائيل روان
واره ميكائيل وعزرائيل روان
كوره لر كيم دوبدزا ولمش بريوزى
هيچ بلور سز قبرينك ايزى اوزى
كوره لر اما كه نوردن بر ديرك
برق اور ربر ده تا اوج فلك
پس ايريشه ايده اسرافيل ندا
بو كلامى ايليه انده ادا
طور اى روح طيبهٔ شاه رضا
طور قيامت قوپدى كور فصل قضا
طور حسابه عرض ايچون رحمانه كل
طور اوروتيز درد لره درمانه كل

(الحشر) اخراج الجماعة عن مقرهم وازعاجهم عنه الى الحرب ونحوها ولايقال الحشر الا فى الجماعة كما فى المفردات وقال فى القاموس الحشر الجمع (محو) ازالة الاثر (فنا) برنسنه نك بالكليه بطلان وعدميدر (حى) اذا قيل فيه تعالى حى فمنا لايصح عليه الموت وقوله تعالى (الله لااله الاهو الحى القيوم) اى القائم الحافظ لكل شئ والمعطى له مابه قوامه وقد سبق غير هذا فى الجلد الاول (بقا) مصدر بمعنى الفاعلدر يعنى باقى ديمكدر بقا فنانك ضديدر يعنى برنسنه نك اولمكى حالى اوزرينه ثبتيدر ❊ قال الامام الراغب الباقى ضربان باق بنفسه لاالى مدة وهو البارى تعالى ولايصح عليه الفناء وباق بغيره وهو ماعداه ويصح عليه الفناء والباقى بالله ضربان باق بشخصه الى ان يشاء الله ان يفنيه كبقاء الاجرام السماوية وباق بنوعه وجنسه دون شخصه وجزئه كالانسان والحيوانات وكذا فى الاخرة باق بشخصه كاهل الجنة فانهم يبقون على التأبيد لاالى مدة والاخر بنوعه وجنسه كثمار اهل الجنة فانها تقطع وتؤكل ويخلف مكانها مثالها (احيا) بالكسر اعطاء الحياة اى القوة العاملة العاقلة وذلك بالنسبة الى الانس والجن والملك واما حياة الحيوان فقوته الحساسة وحياة النبات فقوته النامية (صخرة) صلابتله متصف اولان طاشدر بوراده مراد صخرة اللهدر كه صخور جنتدندر قيامت كونى بياض مرجانه مبدل اولسه كركدر سبب تعليقنك وجهى معلوم دكلدر اكرچه كه افواهده ليلهٔ معراجده معلق اولمق اوزره شايعدر (بعدذا) صخره ده نفخ صوره ابتدا ايتمك زياده شرفنه دالدرو بوندن منفهم اولور كه بيت مقدس وسط دنيادر كما قال على رضى الله تعالى عنه وسط الدنيا بيت المقدس وقد سبق غير هذا فى محله (شعبه) بداق شاخ كبى (ادا) قال فى القاموس اداه تأدية اوصله وقضاه والاسم الاداء انتهى وفى المفردات الاداء دفع مايحق دفعه وتوفيته كاداء الخراج والجزية ورد الامانة انتهى وفى شروح الجزرى الاداء الاخذ عن افواه المشايخ (صدا) طاغدن وامثالندن منعكس اولان آوازدر بوراده مطلق صوت معناسنه در (التقاء) برى برين كورمك واولشمق مراد ارواح جنك انده اجتماعى بياندر (خاص وعام) اولياوغيرى (شياطين) جنك غيريدر نتكيم محلنده شرح اولندى (امتلا) طولمق (حيواناتك ارواحى) بوندن منفهم اولور كه ارواح حيوانات دخى سائر ارواح كبى تعين صاحبيدر ولكن ارواح جزئيه در (دائره) خط محيط (استواء) راست بيستادن يعنى طوغرى طورمق بوراده مراد صورده اون درت دائره نك وجودنى بياندر (نداء) رفع صوت مقصود نفخ صوردن حاصل اولان آواز بلند در كه اندن معنى منفهم اولور نتكيم بيت آتى انى شرح ايدر (هباء) توزغبار كبى وعند البعض طوارك آياغندن قوبان واوايچنده كونش دوشدكده كورينن نسنه لر كه ذره ديرلر بوراده مراد فنا ومحوكليدر (يوم الجزاء) الجزاء الغناء والكفاية والجزاء مافيه الكفاية من المقابلة ان خيرا فخير وان شرا فشر والفرق بينه وبين الاجر ان الجزاء يقال فيما كان عن عقد وعن غير عقد وفى النافع وفى الضار والاجر يقال فيما كان عن عقد ومايجرى مجرى العقد ولايقال الا فى النفع (رحم) اوغلان يتاغيدر كه كيسه كبى برنسنه در (سواء) فتحله برابر معناسنه يعنى ابتدا رحم مادرده منى انسانده بذر مثابه سنده مظهر حيات اولان دانهٔ خردله قدر تخمدر نتكيم داخل بيضه ده مشاهددر تكون ايدوب دوراطوار دنصكره صورت انسانه كيرديكى كبى ثانيا قبرده دخى اول مظهر حياتدن حاصل اولان عجز ذنبدن تكون ايده وشكل آدمى بوله فسبحان القادر (هر برى جسمينه كيروب ديريله قيبنده هب) معلوم اوله كه اجسادك اكر رحم مادرده واكر بطن قبرده قابل حيات اولديغى كمال استعدادندنصكره در پس شول حطب يابسده

اشتعاله استعداد اولدیغی جهتدن مشتعل اولدیغی کبی اجسادده نخی بعدالاستعداد انکامل ارواحله مشتعل اولور
اجسادارضیه دخی بویله در مثلا نحاس استاد حاذق الندن اوصاف رذیله دن طهارت ونقاوت بولمدقجه طرح قبول
ایتمز فافهم وکذلک سالکده جسد شریعت وطریقت کمال بولسه روح معرفت وحقیقت نفخ اولنمز پس روحه ترقب
کمال طهارت جسددنصکره در (هدایی قدس سره) ای لاف اوریجی نامرد * آهن دوکیلورمی سرد * اولمادن اسیردرد
* درمان انکه کیرمز * یعنی عاشقده دردل آهنده حرارت آتش کبیدرآهنک نرم اولوب هیولاسنی مراداولان
شکله تصویر ایتمک آتشه محتاج اولدیغی کبی دل دخی صورت کمال بولمق ودرمانه واصل اولمق درده موقوفدر پس
انک دردنک قوتی جسدک کمالی وفیضنک ظهوری اثرروح کبیدرحیات معنویه دیدکاری بودر * اللهم طهرنا عن
سفساف الاخلاق ورذائل الصفات * واجعلنا من اهل النفخ والفیض والحیاة (لمحرره) اهل نقصاندہ کمال اولمز *
هیزم تردہ اشتعال اولمز * قالله اشتغال ایدن دلده * حالت اهل وجدوحال اولمز (وله) هرکوکل عشقه تختکاه اولمز *
هرکس عالمده پادشاه اولمز * دل ناپاک اهل دنیاده * فیض پاکیزهٔ آله اولمز (وله) دانه سنبل صورتی بولمزاکرخاک
اولمسه * قابل اکسیر اولمز کرجسد پاک اولمسه * منزل مقصوده ایرمزدکه براهل سلوک * پای عشقیله بویوله
چست وچالاک اولمسه (وله) نفس برسکدر سک اصحاب کهف اولسه اکر * صورت مردم بولوب معنیده اولور
معتبر * شول کوکل کیم نکتهٔ فردادن آکاه اولدی * مقعد صدق خدا اقنده اولور آکامقر (مه لقا) مه ماهدن
مخففدر قرمعنا سنه لقاء قاوشمق وکورشمکدر بوراده ابتدا محل رؤیت اولان وجه مراد دریعنی ای یوزی حسن
وبهاده آی کبی اولان کیمسه (ضیاالدرضیا) ضیا اجسام نیره دن منتشر اولان پرتودر بعضیلر قتنده نوردن اخصدر
تکیم مرورایتمشدر (اندر) درکبی ظرفیت ایچوندر عربیده فی کلمه سی کبی بوندن مراد ذکر اولنان ملائکهٔ کرامک زیاده
نورانیتنی بیان ویاخودواحدابعدواحد نفخ روحله تکررنی عیاندرفافهم (رضوان) ورضا اصلده سخطک ضدیدر
بوراده خازن جنتک اسمیدر وجه مناسبت جنتک اهل رضایه آرامکاه اولدیغیدر (عیش ایده لرمنتها) عیش فتح عینله
حیوانه مخصوص اولان حیاتدر یعنی حیاتدن اخصدر زیراحیات حیوانده وباری تعالیده وملکده مستعملدر
بوراده کسرله غلط مشهور دیرلک معناسنه عیشت کبی (منتهی) نهایتدر یعنی نهایت مرتبه درعیش وعشرت
ایده لر (لواء الحمد) فخرعالم صلی الله علیه وسلک سنجاغیدرشرحی محلنده کلور (خیرالوری) خلقک خیراوسی قال
الخلیل الوری الانام الذین علی وجه الارض فی الوقت لیس من مضی ولامن یتناسل بعدهم فکانهم یسترون الارض
باشخاصهم یقال واریت کذا اذا سترته (ذخراعلمدر محمد صادق الوعدالامین) یقال ذخره ذخرا بالضم اختاره واتخذه
کما فی القاموس ذخر بوراده مختار معناسنه در (اعلم) الله تعالیدر پس ذخراعلم مختار حق دیمکدروجائزدرکه ذخره
صفت اوله ولیکن قرینه مناسب اولان معنای اولدر یعنی مضاف الیه اولمقدر (صدق) کذبک ضدیدرایکیسی دخی
اوصاف خیردندر (وعده) اضافتندن بالقصدالاول قولده استعمالی منفهم اولورزیراوعدقبل الوقوع ایصال منفعت
ایله اخباردن عبارتدر (امانت) خیانتک ضدیدربوراده وعدوامانت دنیوی واخروی اولانه شاملدر (فخرعالمدر محمد
رحمة للعالمین) فخرخصال ایله تمدحدرافتخارکبی باقی مفردات ظاهردر (بعدذا) مصرع اول متضمن اولدیغی نعوت
بحسب الذات وثانی بحسب الغیردر ومصراعینده فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلک حقدن خلقه تنزلی ومقبولیت
ومرغوبیتنی بیان واردرکما لایخفی (لمحرره) مصطفادرسبب قربت حق * مصطفادرسبب وصلت حق * قبله کاه
توجه ملکوت * کعبهٔ سرذات حضرت حق * کل صدبرک باغ وحدت هو * بلبل کلشن هویت حق * مظهر
اسم اعظم الله * مصدرجملهٔ کرامت حق * کلسیدی بوکثرت عالمنه * کیمسه بیلردی ندروحدت حق * قدسروی
چکوب سربالا * بولدی طوبادن اوته رفعت حق * عالم هژده هزاره‌ای * مابه الفخرقیلدی حکمت حق * صادق
الوعد الامین اولدیغنه * بیتزای دل بترشهادت حق * النه ویردی لواء الحمدی * اول حبیبک یدعنایت حق * روز
محشرده صونوب جام صفا * کوثردن ایچورر شربت حق * امتینه مزین اولمشدر * حرمتینه بودکلوجنت حق *
صلواتی کیوررحلهٔ سبز * طاعتی باشده تاج عزت حق * حقیاراز عشقنی حفظایت * واریسه کردلکده غیرت حق *
(ماهرو) آی یوزلی (یاقوت احمر) یاقوت معروف قیمتلو طاشدر هردراو رنکده اولورغایت ایوسی رمانی یعنی
انار دانه سی کبی قرمزی اولاندر انکچون احمرایله وصف ایلدی زمردک تفصیلی مرورایتمشدر (اوج) هرنسنه نک
یوقاروسی علوکبی وفی القاموس الاوج ضدالهبوط انتهی والفلک جسم شفاف محیط بالعالم کما فی اخوان الصفاء
(روح طیبه) شاه رضا طیبه ده همزهٔ اضافت واردرلیکن وزن ایچون اشباع اولنمز (شاه رضا) فخرعالم صلی الله تعالی
علیه وسلمدر که سلطان مرضیدر پس مصدر بمعنی المفعول اولور یاخود اهل رضانک اولوسی دیمک اوله پس مضاف

محذوف اولور نفسك رضایه اضافتی اول معنایه زیاده اختصاصنی بیان ایچوند رو محتملدر که مصدر بمعنی الفاعل اولوب شاه حق راضی مراد اوله (فصل قضا) الفصل ابانة احد الشیئین من الآخر حتی یکون بینهما فرجة والقضاء فصل الامر قولا کان ذلك او فعلا قال تعالی (وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه) ای امر ربك وقال (فقضاهن سبع سموات فی یومین) وهو اشارة الی ایجاده الابداعی والفراغ منه یعنی فصل ایکی نسنه یی بر برندن آیرمق وقضا حکمده فصل وبین الامرین حکومتدر بوراده مراد فصل دعوی وحکومت بین الخلا یقدر پس قضاده تجرید اعتبار اولنور (حساب) مجازات ایچون اعمال عبادی عد ایتمکدر (لمحرره) ای رسول مصطفای کبریا * وی حبیب مقتدای انبیا * منبع فیض تجلی ازل * مجمع اسماء حسناء خدا * درجدر روضدك وجودك بر کهر * کوهرك نام شریفی مصطفا * چون سرسر وك زمین روضه دن * عرش اعلایه ایره روز جزا * بذل ایدوب برك شفاعت امته * میوه چین ایتسك قیامتده نولا * بر نظر قیل خسته دللر جمعنه * درد لیوز درمان اومه کلدك سکا * سندن اوز که عاصیان امته * یوقدرر ایکی جهاند ملتجا * حق یه ایله تجلی رضا * روز محشر کیم اوله فصل قضا *

قافیة الباء

چون رسول الله اسرافلیدن ایره بو خطاب
قبر اچیله چیقه یردن پس او نور مستطاب

سلکه باشندن صقالندن بوکز طیر اغنی
ایکی حله طونلرینی کیه اول عالی جناب

ایده کیم یا جبرائیل اشبو نه کوندردی بکا
ایده کیم بو کون قیامت کونیدر یوم الحساب

ایده کیم پس مشتله کیم ایشدوب اولم فرح
ایده کیم اشته لواء الحمد له تاج ونقاب

ایده کیم بوق یوق سؤال ایتمازم اندن بن سکا
ایده کیم آچلدی جنت فاپنوب دار العقاب

ایده کیم اندنده صور مازم سکا یا جبرائیل
ایده عاصی امتمدن صور ارم ویر کل جواب

ایده اسرافیل که صوری اورمیشم بن تمام
ایده شمدی کوکلك یوزینه صاچدیکز کلاب

(قبور انبیاء)

پس کیه تاجن براقینه بنه اول شهسوار
جنته عزم ایلیوب سجده ایده اوله مجاب

برنداایده منادی کیم باشك یردن کوتور
سجده نك کونی دکل بلکه حسابیله عذاب

استه تکرکدن دیلکلر کیم عطالر ایلیه
ایده یارب وعده ایلشدك ایله مستجاب

حق تعالی پس دیه کیم یا حبیبم بن سکا
شو لقد رویر مکه راضی اوله سن درفتح باب

امر ایده کیم اوره اسرافیل صورین چون تمام
دیریله جمله خلائق ایلیه لر اضطراب

انبیا اول دیریله آردلر نجنه اولیا
اشبو رسمیله مرانجه طوره لر از تراب

طوره مؤمنلر قبورندن قویوزلری آق
طوره کافرلر قاره یوزلو ایشلری خراب

بعضی مؤمنلر یوزی اوله منور کون کبی
بعضیلر آی کبی اوله کیم کوز وکه بی حجاب

بعضنك بلدزکبی اشراق ایده یوزی لطیف
بعضنك برق اوره یوزی همچو نور شمع تاب

طوره قبر اوستنده یك یل جمله سرکردان اولوب
ایره مغربدن براود ایده جکلرین کباب

کلی عالم باشن اکون نیلیه سن بلیه
کیم ایراقده کیم یاقنده کیم معذب کیم مثاب

جمله خلقك کله اعمالی کوزوکه سویلیه
حالنی بر بر بیان ایلیسر صانکیم کتاب

هر کشی ایمانه کوره کوره انوارنی
شاه کونینه یقینلر بولیسر حسن مآب

ذخر اعلمدر محمد صادق الوعد الامین
فخر عالمدر محمد رحمة للعالمین

هم رسول الله بیورمشدر صریح
کیم انی ابن عمر دیدی صحیح

کداهل ایمان کورمیه لر وحشتی
نه او لمده نه قبرده دهشتی

نه کیرونشر اولسه وحشت کوره لر
باشلرندن خاکی سلکوب طوره لر

ایده لر الحمد لله الغفور
کیم کیدردی غصه میزی اول شکور

قنغی دراو طونلریله اوله لر
هم کیرواول طونلریله اوله لر

کرکشی شادان اکر کریان اوله
صکره طونی اسکیه عریان اوله

صکره جنتدن کلیسر حله لر
ارکك ودیشی کیسر حله لر

باری چونکم حشر اوله دوبدز تمام
قبرك اوستینه کلوب طوته قیام

متقیلر بلوکینه ناکهان
آشکاره اولیسر فضل نهان

بعضنه التون اکر لو بردوه
ایریشه کوکلی نه جندن کیم سوه

﴿ نوع دیکر ﴾

بعضنه یاقوت اکر لو ایریشه بر کوکچك آت
بودوه آت او رنیسر ایکیشر نوردن قنات

کردیلرلر ایسه سیران ایده لر هر مجلسی
کردیلرلر ایسه اوچوب کیده لرست جهات

هم کاه مؤمنلره اعمالی الطف طیبله
صورت احسن سوزندن دوکیسر قند نبات

ایده هیچ بیلورمیسنکیم بن کیم کیم کلدم اوش
ایده کیم یوق بیلزم قالدم ولی حسنکده مات

ایده شول صالح عمل کیم ایشلریدك دنیاده
ذکر ایدردك قیلر ایدك دون وکون صوم وصلات

اول بنم اوش لیك بیزدم سکا بن دنیاده
شمدی سن بنکل بکا بولغل بلالردن نجات

﴿ قال الله تعالی یوم نحشر المتقین الی الرحمن وفدا ونسوق المجرمین الی جهنم وردا ﴾

کافره اعمالی چرکن صورت ایچنده کاه
فوقسی انجس اوله فنده بولیسر طیبات

ایده هیچ بیلورمیسنکیم بن کیم کیم کلدم اوش
ایده کیم یوق بیلزم نولیدی اولیدم ممات

ایده شول مردار عمل کیم قیلر ایدك دنیاده
بن اولم کیم ایشلر ایدك کفر وفسق وسیئات

سن بکا دنیاده بیزدك بوکون بن بیزم
بوسوزی تفسیر ایچنده اویله نقل ایتدی روات

﴿ قال الله تعالی وهم یحملون اوزارهم علی ظهورهم الاساء مایزرون ﴾

عائشه ایدر سؤال ایتدم رسول الله دن
کیم خلایق نیجه سی حشر اولیسرای عالی ذات

دیدی حشر اوله قو باشی قبایان آیاق
بن دیدم عیب اولیامی عورته اشبو صفات

دیدی یاصدیق قزی اول کون شوکوندر کیم ایشت
کندویه مشغول اولیسر جمله خلق ممکنات

کوزلرینی کوکه دیکوب طوره لر قرق یل تمام
بیبیه لر ایچمیه لر ایده لر یرده ثبات

تره غرق اولیسردر جمله کافر کیمسی
باشنه دك اغزنه دك قرننه دك هب عصات

الا مؤمنلر اوتوره هربری برکرسیده
کولکه لر ایده بلوتلر کونلری عید وبرات

اول قیامت کونی برساعت کاه مؤمنلره
دولت انك کیم نمازه طوریشه ویره زکات

نقل ایدر کشاف قبردن تاکیرنجه جنته
برنماز قدری اولور هر کیم اوقور والنازعات

اشبو سوزك قدرنی تالله بلزسن ندر
اشبو رسمه خضر سکا صونه می آب حیات

کیمسه بودولت سریرینه قیجان یول بولیسر
تامکر اوله شفیعی انده فخر کائنات

ذخر اعلمدر محمد صادق الوعد الامین
فخر عالمدر محمد رحمة للعالمین

ابن عباس دیدی چونکیم حشر اوله
هر کشی حالینه کوره نشر اوله

معصیتدن توبه سز اوان کشی
اول اولیسردر خجل اولان کشی

کیمکه سکران اولسه سکران اولیسر
عاجز وغمناك وحیران اولیسر

آیغ ومست اوله دستنده قدح
جیفه کبی قوقه لعنت ایده لر
کیمکه چالغو چالر اواسه چالیسر
اوطیلر یردن قالقشمش قوبه لر
هر که عاصی اواسه رسوای اولیسر
توبه یه کل توبه یه کل توبه یه
هر که انك ایشی استغفار اوله

دستسی بوینده دستنده قدح
اژدهالر صوقه لعنت ایده لر
اوتانوب چالغویی بیره چالیسر
ایت کبی بونلرچا تشمش قوبه لر
ایشی دائم ناله هیم وای اولیسر
کچدی عمرك ایریسرسن نوبه یه
دستکیری اول غنی غفارا وله

(مستطاب) عالی جناب (یوم الحساب) مرور ایتمشدر (نقاب) پچه وپرده بوراده مراد حله در (کلاب) کاف عجمینك ضمیله آب کلدر قاعدهٔ عجم اوزره مضاف الیه تقدیم اولنمشدر (شهسوار) آتلو پادشاه (مجاب) مفعول صیغه سی اوزره اجابت اولنمش دیمکدر یعنی سجده سنده صادر اولان دعایی حق تعالی مستجاب ایلیه (درفتح باب) درفتحله ادات ظرفدر لسان عربیده فی کبی بابدن مراد باب عطادر یعنی مراد کجدباب عطا ولطف وکرمی فتح اتمم خصوصنده خشنود اوله سن (اضطراب) کثرة الذهاب فی الجهات من الضرب فی الارض بوراده مراد خلقك تأثیر فیض حیات ایله جنبش وحرکته کلدکاریدر (انبیا اول دیریله) معلوم اوله که معادده اولان ترتیب وجود وتأثیر حیات مبدأ کبیدر یعنی مبدأده ابتدا تعین روح بولان فخر عالم بعده انبیا بعده اولیا بعده سائرلر اولدیغی کبی معادده دخی بویله در وبو ترتیب مقدمك شرفنه دالدر تقدم حقیقی اواسون اضافی اواسون (ازتراب) طیراقدن ازفارسیده کلام عربیده من جاره کبیدر بی (حجاب) حجاب رؤیت ومطالعه دن مانع اولان پرده در ومقصود پرده ایردن معرا اولان ماهه تشبیهدر (اشراق) یلدرامق (برق) اصلده بوات اراسندن ظاهر اولان نوردر بوراده اشراق کبی شاقیق ویلدرامق معناسنه در (همچو نور شمع تاب) همچو کلمهٔ تشبیهدر مثل معناسنه شمع اصلده محرکدر بوراد تسکین میم ایله دربال مومنه دیرلر خزانهٔ عسل معناسنه ومطلقا مومه دخی اطلاق اولنور بوراده مراد ثانیدر تاب شعله وضیادر یعنی بعضنك یوزی شمع شعله وار منور اوله وبرق اوره (بعدذا) آخرتده یوزلرده ظاهر اولان انوار صوریه دنیاده ایمان ویقین وعرفان وشهود له دللرده باطن اولان انوار معنویه نك صورتیدر پس هر کسك نور جمالی حالنه کوره جمال دلدن مستفاد در شمع عموم اهلنك توحید علمیسی نورنه اشارتدر زیرا شمع انوار زمینده ندر زمین ایسه آسمانه کوره پست پایه در ویلدز خصوص اهلنك توحید عینیسی نورنه اشارتدر یعنی مراتب عینده ن توحید افعاله وآی نور توحید صفاته وکون نور توحید ذاته کوره در بو درت مرتبه دن ماعداسی جهل وغفلتدر که اهل شرك وریانك حالیدر انکیچون قیامتده زرق العیون وسود الوجوه کلورلر زیرا جهل وغفلت عین ظلمتدر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) نور عرفاندن اولان خالی دل * کوره جهلیله نتدی کندنه های * سیم سیاه اوله یوزی محشرده * اولیجق وجه عارف اول کون آی (سرکردان) حیران وسراسیمه یعنی صاغلمش کیمسه معنای لغویسی باشی دونکن دیمکدر (مثاب) معذبك ضدیدر (اعمالی کوزوکه) (قال علیه السلام انما هی اعمالکم ترد علیکم) اعلم ان کل عمل لابد له من روح وحقیقة وتلك الحقیقة تظهر بعد الموت بما یناسبها من الصور التی افاضها الله تعالی علیها فان کانت الاعمال حسنة حصلت فی احسن صورة تناسبها والا فبا قبح صورة تناسبها کما فی شرح الرقیم الاول للامام الغزالی رحمه الله قال تعالی (فینبئهم بما کانوا یعملون) ای یظهر لهم علی رؤس الاشهاد ویعلمهم ای شیء شنیع کانوا یعملونه فی الدنیا علی الاستمرار ویترتب علیه ما یلیق به من الجزاء عبر عن الاظهار بالتنبئة لما بینهما من الملابسة فی انهما سبب للعلم تنبیها علی انهم کانوا جاهلین بحال ما ارتکبوه غافلین عن سوء عاقبته (هوکشی ایمانه کوره) شرحی آنفا مرور ایتدی معلوم اوله که ایمان اهل عمومه کوره علم واهل خصوصه کوره عیندر (یا ایها الذین آمنوا آمنوا) کلامنده اولان خطاب ایمان برهان وایمان عیانی اهلنه متناولدر پس اهل خصوصك عیانه ایمان اطلاق اولندیغی مبدأ اعتباریله وتفهیم ایچوندر (نور کونین) فخر عالم علیه الصلاة والسلامدر شرحی کذر ایتمشدر (حسن مآب) حسن مرجع دیمکدر تکیم مرور ایتدی یعنی مراتب اربعه ده فخر عالمه مقرب اولنلر قیامتده حسن حال بولورلر وعالی مقامه ایررلر ومتابعتدن جدا اولنلر بی نور وفرقاورلر (بعدذا) بیت اخیر حسن ختام اوزرینه مبنیدر ومن محسنات الکلام رعایة ما یلیق بالاختتام فافهم (لمحرره) جان قولاغیله ایشت اخبار فخر عالمی * صد زبانیله اوقواذ کار فخر عالمی * بلبل کویای کلزار جناب حضرت اول * کلشن عشق ایچره دیر ازهار فخر عالمی * چشم جانه ویرمین کحل محبتله جلا * کورمدی کورمیسر آثار فخر عالمی * اولمق استرسك تجلی خدادن بهره یاب * کوزله وار آینهٔ دیدار فخر عالمی * کون کبی اولمق دیلرسك روز محشرده یوزك

یاق کوکلده شمعهٔ انوار فخر عالمی ❁ نفخ اسرافیل عشق ایله اولنلر زنده دل ❁ صوردن اول بیلور اسرار فخر عالمی ❁
اول وآخرده هودر ظاهر و باطنده هو ❁ بیل معاد ومبدأ اطوار فخر عالمی ❁ آتش فرقتله یغرك اولمدن آخر کباب ❁
یاق محبتدن کوکلده نار فخر عالمی ❁ بونده هر معنی کیره یارین لباس صورته ❁ ذی سعادت کیم بوله کردار فخر عالمی ❁
واصل درکاه یارا اولمق دیلرسك حقیا ❁ قو بو یولده صحبت اغیار فخر عالمی (صریح) آشکاره که انده شوب شبهه
وخفا یوق اوله (ابن عمر) عبد الله بن عمرك ترجمه سی مرورایتمشدر (صحیح) سقیمك ضدیدر کلامك علت شبهه دن سالمی
صحیح المزاجه تشبیه طریقیله در (وحشت) انسك ضدیدر (دهشت) حیرت (نشر) احیاء المیت کما فی القاموس قال
تعالی (ثم اذا شاء انشره) بالفارسیة پس چون خواهد خدای تعالی زنده کرد انداورا ❁ قال فی التهذیب النشر
والنشور زنده کردن یا زنده شدن والنشر بکشادن ثوب وغیر و النشر چوب پاره ببریدن ومنه المنشار وقال
فی المفردات نشر المیت نشورا وانشر الله المیت فنشر وقیل نشر الله وانشره بمعنی والحقیقة ان نشر الله المیت مستعار
من نشر الثوب ونشرت الخشبة بالمنشار اعتبارا بما ینشر منه عند النحت (غصه) یمك یرکن بوغزده طوران لقمه یه
دیرلر اما عجم غم معناسنده استعمال ایدر زیرا معنای مذکور ایله غصه غمه سببدر (غفور شکور) غفورك معناسنی
مرور ایتمشدر شکور خلق اوزرینه مکافی دیمکدر (اوله لر) اولکیسی قصر له ایکنجیسی مدله در یعنی مماتلرنده
الباس اولنان کفنلریله قبردن مبعوث اوله لر انکیچون کفنده اهتمام کرکدر (بعدذا) ذکر اولنان معنی خواص ناسه
کوره در عوام ایسه عریانا منشور ومحشور اولورلر ولکن کمال هول وهیبتدن بری برلرینی کورمزلر و بیلمزلر (متقی)
تقوای خاص اهلیدر که شرك ومعاصی وماسوی الله دن پرهیزکار اولنلردر نتکیم مرکبلرنك اکرلری التون و یاقوت
اولمق اکادالدر (فضل نهان) کیزلی عطا واحسان که سائر ناس اوزرینه سبب زیاده ورجحاندر (ست جهات) التی
طرف که اکا توجه واستقبال اولنور فوق وتحت و یمین و یسار وامام وخلف کبی (الطف طیبله) زیاده لطیف
وخوش رایحه ایله (قند) عسل قصب السکر اذا جمد معرب کما فی القاموس یعنی قند شکر قامشنك منجمد اولان پارچه
دیرلر اصلده فارسیدر (مات) اصلده شطرنج ماتیدر نتکیم بیان اولندی قال تعالی فی سورة مریم (یوم نحشر
المتقین) یاد ایله اول کونیکه پرهیزکار اولنلری جمع ایدرز (الی الرحمن) خدای بخشنده نك بهشتی جانبنه (وفدا)
ناقهٔ بهشته سوار اولدقلری حالده یعنی درکاه ملوکه وارد اولان ایلچیلر کبی انلری جنته سوار ایرشدیررز ❁ امام قشیری
قدس سره بیورمشلردر که بعضیلر نجایب طاعات وعبادات اوزرینه سوار اولوب جنته واصل و بعضیلر دخی مراکب
قصد ونیات اوزرینه سوار اولوب قرب حقه نائل اولورلر پس بهشت جوی ورحمان جوی اولان منزلده برابر دکلدر
کشف الاسرار ده مسطور در که آکابر اولیادن ممشاد دینوری حضرتلری حالت نزعده ایکن بردرویش انك
حضورنه کلوب دعا ایلدی وخدایا ممشاده رحمت ایله و بهشتی اکا احسان قیل دیدی ممشاد بیوردیکه ای غافل اوتوز
سنه واردر که بهشتی بکا عرض ایدرلر و بن اکا کوشهٔ چشم همت افکنده اولمدم شمدیکه درکاه قربه کیدرم کندیکه
زحمت و یروب بنم ایچون بهشت جو اوله دیدی ❁ باغ فردوس از برای دیدنش باید مرا ❁ بی جمالش روضهٔ رضوان
چه کار آید مرا (قال الحافظ) صحبت حور نخواهم که بود عین قصور ❁ با خیال تو اکر یاد کری پردازم (لمحرره) صائمه
کیم عاشق اولنلر حوری وغلمان دیلر ❁ مقعد صدق ایچره دائم جنت رضوان دیلر ❁ شول کوکل کیم آتش عشق ایچره
یاندی کل اولوب ❁ نه جنانه میل ایدرنه فرقت نیران دیلر ❁ اولمین جان دلدل عشق الهی یه سوار ❁ اول نه بو یولده
حقیقت منزل جانان دیلر ❁ رنك و بو بینه بو یانمز بو فنا کلزارنك ❁ روضهٔ باقیده عاشقلر کل خندان دیلر ❁ شول که راز
عشقی جان ودلده صقلردائما ❁ قورانا الحق دعویسن دوست صحبتن پنهان دیلر ❁ حقیا قطب فنا اولان کوکل ساکن
اولور ❁ عالم ذاته ایرنلر صائمه کیم دوران دیلر (انجس) زیاده مردار (طیب) پاك ولذیذ (ممات) حیاتك ضدیدر بوراده
میت معناسنه در (بعدذا) ناظمك لطائفندندر که حسنده مات وقبحده ممات ذکر ایلدی زیرا انسان زیاده حسندار
اولان نسنه یی مشاهده ایتسه مثلا حضرت یوسفی ویا فرشته و یاپری کورسه عدم طاقتندن ناشی یا مبهوت ویا هلاك
اولدیغی کبی زیاده قبیح اولان صورت هولناکی کورد کده دخی بویله درخصوص اصاغ اواوب بویله زشتله ابتلادن ایسه
اولمك یکدر دیر (لمحرره) چشم بختم کشاد اوله دیرسك ❁ صورت زشت دشمنی کورمه ❁ اولومك اختیار قیل دشمن ❁
خسته اواسه بیله حالن صورمه (وله) صحبت دشمن آدمه غم اولور ❁ کرچه کیم غمله آدم آدم اولور ❁ دشمنی کورمدن
اولمك یکدر ❁ موت بردم او بلا هردم اولور (فسق) حد شرعدن خروجدر کفردن اعمدر پس بوترکیبده عامی خاص
اوزرینه عطف واردر (سیئات) حسناتك ضدیدر فعلات قبیحه معناسنه یعنی بدایشلر (روات) راوینك جمعیدر
ناقل اخبار معناسنه قال الله تعالی فی سورة الانعام (وهم یحملون اوزارهم علی ظهورهم) وانلر یعنی بعد الموت موعود

اولان ثواب وعقابی تکذیب ایدن کافرلر کندی کناهلرنی ارقدلری اوزرینه یوکلنورلر (ألا ساء ما یزرون) آکاه اولکز که نه بد باردر انلرك چکدکاری بارکناه * معلوم اوله که وجود وتعین وانانیت دیدکاری معنی سالکه سلوکدن مانع بر بار بزرك وحمل ثقیلدر سائر تعلقات زایده اثقالی دخی ظهر وجود اوزرینه حمل واکاضم اولنسه کارزیاده دشوار اولور پس بو بارهای کران دست مجاهده ایله قبل الموت ازاله اولنمق کرکدر (بعدذا) اهل ایمانك دنیاده مرکوب اولدیغی (وحملها الانسان) موجبجه سر امانتی واکا ملحق اولان تکالیف الهیه یی حمل ایدوب اداسنده موتنه دك مقاسات شدائد ایتدیکی جهتدندر واهل کفرك راکب اولدیغی معاصی وشهواته تابع اولوب مرادی اوزره چپ وراسته تکاپو قیلوب خلیع العذار حرکتی سببیله در پس آخرتده امر برعکس اولوب یعنی بطون ظهوره کلوب راکب مرکوب ومرکوب دخی راکب اولور فافهم والله الهادی (لمحرره) ایچمدن ای دل سرمست شراب اجلی * عقلکی باشکه جمع ایله قوطول املی * عشقله جنبشه کل برك بهاری مانند * نرکس باغ کبی خوابی قوترك ایت کسلی * میوه چین اول یوری کیرمشکن اله شاخ حیات * بردخی روزاجل کیمسه نك ایرشمزالی * وحشت قبری ایدکورمیه ایمان اهلی * کله انس اولمغیچون صورت حسن علی * حلهٔ سندس اوله قات قات انك جامه لری * ابدی قبلیه عریان انی لطف ازلی * پوشش زرله براق عمله اوله سوار * کورمش اوله بو سلطانلغی کونه کله لی * بوی عنبرله طوله جان مشامی یارك * کحل ایدن چشمه بو کون تربهٔ فخر ملی * صورت زشتله ظاهر اوله کار کفره * کورمیه کوزلری اعمی اولان اول لم یزلی * بولمیه حالی انك منزل محشرده نظام * واردرر چونکه ره حقده هزاران خللی * دوشدی بردولت عظمادن افندی هر کیم * ویردی شول خاك حقیره کهر بی بدلی * ماسوانك نقدر قدری اوله حقه کوره * برمیدر ذرهٔ پنهان ایله شول مهر جلی * حالی بولدکسه اوقی علم الهی درسن * حقیا قالی براق ایله جنك وجدلی (خلق ممکنات) مخلوقات ممکنه وجائزدر که خلق عوالم ممکنه دیمك اوله مراد مکلف اولنلردر (عصاة) عاصینك جمعیدر قضاة ایله قاضی کبی یقال عصی عصیانا اذا خرج عن الطاعة واصله ان یمنع بعصاه (کونلری عیدو برات) اکتفا قیلنمندر یعنی کونلری عیدو کیجه لری برات عیدو برانك معناسی مرور ایتمشدر برساعت کله زیرا الدنیا ساعة حکمنجه برلحظه حکمنده اولان عمری طاعته صرف ایدنك جزاء وفاقی روز حشر که اللی بیك یل قدردر اکا برساعت خفیفه کلمکدر یعنی یاسر وردن ویاقبض وبسط سرنك ظهورندن فافهم (هر کیم اوقور والنازعات) والنازعات ارواحی اجسادن نزع ایدن طوایف ملائکه یه قسمدر یعنی کشافده والنازعات سوره سی تفسیرنك آخرنده فخر عالمدن روایت اولنمشدر که هر کیم والنازعات سوره سن اوقورسه قبرده وقیامتده محبوس اولمسیله جنته دخولنك مابینی برفرض نماز ادا ایده جك قدر زمان اوله کما قال علیه السلام من قرأ سورة والنازعات کان ممن حبسه الله فی القبر والقیامة حتی یدخل الجنة قدر صلوة مکتوبة (بعدذا) بیت سابقده مذکور اولان ساعت نجومیه اولورسه کشافدن منقول اولان ترقی باینندن اولور (خضر وآب حیات) مفصلا بیان اولنمشدر یعنی اکر کلام سابقك شرفنی بیلمدك وحقیقتنی فهم ایتمدك وشکرنی قیلمدکسه خضر حقیقی البندن آب حیات معنی نوش ایلمدك زیرا ذکر اولنان کلام معرفت شعار شریعت وحقیقتده مطارح انظاردندر بو دولت یعنی دولت نجات وآسانی که ابیات سابقه دن منفهمدر نتکیم بیورر (دولت انك کیم الخ) شفیع وفخر وکائنات معناری مرور ایتمشدر (لمحرره) سالك راه حقیقت اول دلاشمدنکری * حضرته ذون ایله ترك ماسوی شمدنکری * برکفندر کیدیکك دست اجلدن عاقبت * جامهٔ فاخر یرینه کی عبا شمدنکری * روز محشر باش آچق یالن آیاق اولمزدن اوك * ایله تقوادن لباسك دائما شمدنکری * صورت بدکور مسون بارین کوزم دیر سك اکر * سیل عمل مرآتنی پاك ایت شهاشمدنکری * سایهٔ عرشه ایروب کرسیده سیران ایتمکه * نفسه راحت ویرمه وار صبح ومساشمدنکری * استریسك اللی بیك یل ساکه برساعت کله * اشبو دنیا ساعتن صرف ایت اکا شمدنکری * دولت وصلت سرایینه دیلرسك کر طریق * عشق پاکی قیل بو یولده رهنما شمدنکری * شول وجودك ذنبنه اوله شفیعك مصطفی * طالب محو وفنا اول حقیا شمدنکری (خجل) حیادن متحیر ومدهوش معناسنه خجیل یا ایله غلطدر (سکران) مست وسرخوش والسکر حالة تعرض بین المرء وعقله واکثر مایستعمل ذلك فی الشراب وقد یعتری من الغضب والعشق ولذلك قال الشاعر * سکران سکر هوی سکر مدامة * ومنه سکرات الموت (مست) اسرك (قدح) پیالهٔ شراب یعنی شراب ایچدکاری کاسه اولکی قدح مابعدنه مرهوندر قدح دستسی بوینده والنده دخی قدح اوله دیمکدر دستینك قدحه اضافتی ادنای ملابسه ایچوندر مراد شراب دستیسیدر (جیفه) اولمش نسنه نك کوده سی که قوقش ارله * کما قال فی القاموس الجیفة جثة المیت وقد اراح (اژدها) بیوك یلاندر که آدمی وحیوانی یودر تفصیلی جلد اولده در (لوطی) لوط علیه السلام یعنی قومنه منسوب فعل شنیع

ایتمکده واشتقاق اوط من لاط الشیء بقلبه یلوط لصق ولاط عمل عمل قومه (قال فی المفردات) قولهم تلوط فلان اذا تعاطی فعل قوم لوط فمن طریق الاشتقاق فانه اشتق من لفظ لوط الناهی عن ذلك لا من لفظ المتعاطین له (رسوای) ملامت اولمش کیمسه (ناله) ایکلدی (آه وای) توجمه دال اولان الفاظدندر (توبه) اصل رسمی توبه یه درها وقفده تادن بدل ویه ترکیده علامت مفعولدر فارسیده راکبی یقال تاب الشیء توبا وتوبة ای رجع مرة بعد اخری وسمی النحل توبا لرجوعها الی مقرها وفلان یتاب فلانا ای یقصده مرة بعد اخری کذا قال الراغب وفی القاموس التوب نزول الامر کالتوبة وجاءت توبتك انتهی ❁ بوراده مراد کاسهٔ مجلس واحد ابعد واحد دوراینده یکی کبی جام مرك دخی اقرانکی دوراید وب سکا واصل اولسه کرکدر یمکدر (دستکیر) ال طوتیجی یعنی معین (لمحرره) مبتلای درد عصیانم مدد ❁ طالب درمان غفرانم مدد ❁ ایله شرمندهٔ جرم وگناه ❁ کرچه کیم برعاصی انسانم مدد ❁ برفقیرم ای غنی پرورد کار ❁ دمبدم محتاج احسانم مدد ❁ صون بکا جام وصال حضرتك ❁ کوشه کیر بزم هجرانم مدد ❁ کیجدی عمرم دور ساغر وش بنم ❁ شمدی دردیله جکر قانم مدد ❁ نوله کردر یا مثال اولسهٔ یانشم ❁ جرمله بی حد وپایانم مدد ❁ طوتمدم فروا الی الله امری ❁ عبد آبق کبی حیرانم مدد ❁ طاعت وتقوایه چون یار اولمدم ❁ آه کیم آغیار میدانم مدد ❁ قیلمدم مرشد قیوسنده قرار ❁ بویله سرکردان دورانم مدد ❁ نو بهار عمرمدا یردی خزان ❁ بن نمه خندان کریانم مدد ❁ دستکیر اول پادشاها حقیه ❁ دردمند درمندانم مدد (پاشاه) مصلح ومدبر سلطان ویادافع ویل ورافع ظلم دیمکدر اولکی معنایه کوره القاب وزرادن وایکنجی یه کوره القاب سلاطینندندر شرحی مرورایتمشدر

❁ قافیة الثاء ❁

پس ندا ایدیسر اندن پادشاه مستغاث
کیم قنی شونلر بنی بیلمزدی شاه مستغاث

قنده در دشمنلرم دیه ملکلر ایده لر
کیمدرز دشمنلرك دی یا اله المستغاث

ایده کیم دشمنلرم شونلردر کیم دنیاده
کیم بنله پس یلان سوزلر له ایدردی بحاث

افترا ایدرلر یدی یا که اول کذابلر
بن منزه تکریه بورسمه کیدردی بحاث

هم کله قرآن کوزیکه ایده قرآن اهلنه
هیچ بنی بیلورمیسن شوقك ایدرمی انبعاث

بن شو قرآنم که باکا عاشق اولوب دائما
کوندوزاوقوردك بنی صوسز ایدردك التهاث

کیجه لر اویقویی ساکا چوق حرام ایتمشدم
کاه حضرده کاه سفرده کیم کیدردك التهاث

ایده لر بوکون کرك هرتاجراصی ایلیه
خرمتن اکا کوره کوتوره کیم ایتدی حراث

آخرت تاجرلرندن سن زیاده اوله سن
حاصلی آرتق الاسن چونکه اوش بتدی حراث

پس ویریله اهل قرآنه شورسمه سلطنت
کیم کچور مزدی خیالندن بووجهیله تراث

اورالر باشینه هم جوهرلو برتاج وقار
کیم اوچورمزدی خیالندن بووجهیله تراث

آنه سینه آنه سینه حله لر کیم ویره لر
ایریه هیچ قیمتینه دنیاده ملك واثاث

ایده لر کیم نه سیبدن ویردیلر بونی بزه
ویرمدکدی قیمتینه دنیاده ملك واثاث

ایده لر کیم اندن اوتریدرکه سیزك اوغلوکز
کوزلمزدی دنیاده مثنی رباعیله ثلاث

دائما قرآنی یاد ایدوب اوقوردی عشقله
استمزدی دنیاده مثنی رباعیله ثلاث

پس دونوب قرآن اوقویانه دیه لر کیم اوقی
حق سنی اسرکیوب ویرمشدی قرآنی غیاث

جنت ایچنده اوقودقجه مراتب بوله سن
دولتینه چون سبب ایتمشدی انی غیاث

نه قدر اوقورسه انی اولقدر عزت بوله
رحمتیچون انی قیلمشیدی ارزانی غیاث

کوندر ویدی بیزه سلطان سلاطین حضرتی
کندو محبوبی ایله لاشك اوفرقانی غیاث

❁ ذخر عالمدر محمد صادق الوعد الامین ❁
❁ فخر عالمدر محمد رحمة للعالمین ❁

کوزکیسر خیر واحسان وزکات
احسن صورتده حج صوم وصلات

خیر واحسان بریشل قبه اوله
سایبان اوله اکر حبه اوله

باری هر اعمال که انسان ایشلیه
قنغی وجهیله که احسان ایشلیه

هب مصور اولیسر دریارین اول
استه بیسر یارین انده یارین اول

ذی سعادت کیم عبادت ایلیه
دون وکون خیراتی عادت ایلیه

دوات انك كيم فتوت ايليه — خير ايده دائم مروت ايليه
تا كه خيرى دستكير اوله اكا — باشنه بركون كله انى اكا
چونكه خلق يردن قوپنسر بى كمان — بر بر بنى بيلسر لر بر زمان
صكره اهوال قيامت اولسر — كيم سلامت كيم ملامت اولسر
بيلميه كيمسه بوكز بيرى برين — بيلميه كوكده كوكين يرده يرين

(مستغاث) شدائدى ازاله ايچون اندن عون ونصرت طلب اولنمش ذات كه الله تعاليدر (بنى بيلزيدى شاه مستغاث) يعنى بنى تكرى بيلزدى بلكه بت پرست ومشرك ايدى (بحاث) مباحثه ومناظره بوراده جدل وخصومت مراد اولنور زيرا بحسب الغالب لوازم مباحثه دندر والبحث الكشف والطلب والتفتيش يقال بحثته عن الامر وبحثت كذا (افتراء) دروغ كفتن قال فى الاسؤلة المفحمة الفرق الافتراء والكذب ان الافتراء هو افتعال الكذب من قبل نفسه والكذب قد يكون على وجه التقليد للغير فيه (مبزه) يعنى اهل واولاد وشر كادن دور واوث اوصاف جسمانيه دن پاك (انبعاث) حركت ايتمك ويرندن قوپمق يقال بعثته فانبعث اى اثرته وسيرته (والموتى يبعثهم الله) اى يخرجهم ويسيرهم الى عرصة القيامة (التهاث) صوسزلقدن ديلن طشره چيقرمق (حضر) باديه نك خلافيدر يعنى حضر كوى وكندو باديه صحراو بريه در (تاجر) التجارة التصرف فى رأس المال طلبا للربح والتاجر الذى يبيع ويشترى بوراده مراد تاجر آخرتدر كه ايمان وعمل وعشق ومحبت بازارنده تحصيل بدل جنت وقربت ايچون تكاپو قيلشدر قال تعالى (ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة) وقال تعالى (هل ادلكم على تجارة تنجيكم من عذاب اليم تؤمنون بالله ورسوله وتجاهدون فى سبيل الله باموالكم وانفسكم * فقوله (تؤمنون بالله) الآية تفسير للتجارة المنجية (خرمن) خاء معجمه نك كسريله غله معناسنه در والغلة الدخل من كراء دار واجر غلام وفائدة ارض كما فى القاموس بوراده مراديرمحصوليدر (حراث) اكن اكمك قال فى المفردات الحرث القاء البذر فى الارض وتهيئتها للزرع انتهى يعنى هر كس بجديكى محصول زمينى اكديكنه كوره بوله (ع) بضاعت بچندانكه آرى برى * روى اصدق الاسماء الحارث وذلك لتصور معنى الكسب منه وروى احرث فى دنياك لآخرتك (لمحرره) آلدن مالكى آخر وارث * اوله كور آخرتكچون حارث (سن زياده اوله سن) اهل قرأنه خطابدر مقصود سائر اعمال فاضله كسب ايدنلرك ثوابندن اهل قرأنك ثوابى زياده اولديغن بياندر (بتدى حراث) يعنى اكديكك اكنك بتديكى زماندر كما ورد الدنيا مزرعة الآخرة (خيال) بالاده مفصلا بيان اولنمشدر بوراده مراد قوت خياليه در * قال فى التعريفات الخيال قوة تحفظ مايدركه الحس المشترك من صور المحسوسات بعد غيبوبة المادة بحيث يشاهدها الحس المشترك كلما التفت اليها فهو خزانة للحس المشترك ومحله مؤخر البطن الاول من الدماغ (تراث) اصلنده ورائدر تاواودن بدلدر ميتدن انتقال ايدن ميراث معناسنه بوراده مراد تلاوت قرأن سببيله ذكر اولنان سلطنت يعنى عطاء الهيدر وبو عطا حقيقتده زنده دل اولنلره مرده دل اولنلردن ميراث قالمشدر فافهم (لمحرره) زنده دل اولسه بركشى بونده * وارث مرده دل اوله يارين * يارله صحبت ايتمكه تنها * مجلسنده سوزه ياراغيارين * مرده دل اوله عطادن محروم * قويه جنتده زنده يه وارين * مرده نك مالى دكر زنده يه چون * ضبط ايدر غازى حربينك دارين * جارنه ويره خانه سن الله * شول كسك كيم اوله مؤذى جارين * بويله در بويله دار عقباده * آكله وارشرع پاكك اسرارين (تاج وقارن) وقار غض بصر وخفض صوت وامثالندن هيئتده حاصل اولان سكون وتأنيدر سكينت حركاتده اولان تأنيدر وقد سبق تاج وقاردن مراد عظمتده دال ونشان اولان تاجدر نتكيم ملوك اوقات مخصوصه ده كيرلر (قيمت) القيمة ما يوافق مقدار الشئ ويعادله والثمن ما يقع التراضى به مما يكون وفقا له او زيد عليه او انقص منه (اثاث) متاع البيت الكثير واصله من اث اى كثر وتكاثف وقيل للمال كله اذا كثر اثاث (قسمت) قسمة الميراث وقسمة الغنيمة تفريقهما على اربابهما والقسم افراز النصيب (مثنى ثلاث رباع) اثنين اثنين ثلاثه ثلاثه اربعه اربعه دن معدولدر ايكيشر ايكيشر واوچر اوچر ودوردر دوردر ديمكدر قرأنده ايكى موضعده كلوز برى نساحقنده قال تعالى (فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع) وبرى دخى اجنحهٔ ملائكه وصفنده كما قال تعالى (اولى اجنحة مثنى وثلاث ورباع) بوراده مراد عورت واولاد ومال ومتاع دنيادر يعنى سزك اوغليكز دنياده خرجه مدار اولان نقود وفسخه مؤدى اولان عقود وعلاقه يه صالح اولان قيودى كوزلمزدى بلكه بصر وبصيرتنى مطالعهٔ دنيادن صرف ايدوب اوقاتنى ذخر آخرت اولان تلاوت قرأنه خرج ايدردى پس اكرچه دنياده بونك كبى دولته سبب اولور عمل ايتمديكز وليكن كسبكز اولان اوغليكزك كسبى بركاتيله بولديكز وانك قرأنله اشتغالى حرمتنه حالا بويله مكرم اولديكز (بعد ذا) ذكر اولنان كلمات

ثلاثك ابوين ايله جمعى لطافتدن خالى اولديغى خفى دكلدر (غياث) مدد و يارديمك اسميدر وجائزدر كه مغيث معناسنه
الله تعالى مراد اوله نتكيم ابيات آتيه ده واقع اولان بو معنايه قرينه در فافهم * قال الراغب الغوث يقال فى النصرة
والغيث فى المطر (مراتب) مرتبه لك جمعيدر منزله معناسنه * وفى الحديث يقال للمؤمن اذا دخل الجنة اقرأ وارق
فيقرأ كقراءته فى الدنيا ان كان بطيئا فبطئ وان سريعا فسريع وكان له بكل آية قرأها او علمها اغيره درجة حتى انتهى
الى آخر ما معه من القرآن او الثلث او الربع وفى الحديث يقال لصاحب القرآن اقرأ وارتق ورتل كما كنت ترتل
فى الدنيا وان منزلك عند آخر آية تقرؤها فيقرأ و يرقى حتى ينتهى به القرآن الى غرفة من لؤلؤة لها سبعون الف باب
من ذهب متداينة ثمارها مطردة انهارها فيها اسكانها وازواجها وخدامها وفيها ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر
على قلب بشر وجاء فى الاثار ان عدد آى القرآن على قدر درج الجنة (ارزانى) لايق (سلطان سلاطين حضرتى) يعنى
الله تعالى بوندن مفهم اولور كه تعظيمنه دال اولان الفاظى الله تعالى اوزرينه اطلاق ايتمك صحيحدر كرك اذن شرع
اولسون كرك اولمسون كما ذهب اليه البعض (قال الراغب السلاطة التمكن من القهر يقال سلطته فتسلط ومنه
يسمى السلطان (محبوب) حبيب الله صلى الله عليه وسلم در (لاشك) الشك اعتدال النقيضين عند الانسان
وتساويهما وهو ضرب من الجهل لكن الجهل اخص منه لان الجهل قد يكون عدم العلم بالنقيضين رأسا فكل شك
جهل وليس كل جهل شكا (فرقان) كلام الله تعالى لفرقه بين الحق والباطل فى الاعتقاد والصدق والكذب فى المقال
والصالح والطالح فى الاعمال والفرقان ابلغ من الفرق لانه يستعمل فى الفرق بين الحق والباطل والفرق يستعمل فى ذلك
وفى غيره (لمحرره) ديله اى بلبل كلزار قرآن * شب وروز ايله كندك رازقرآن * سحرلرده قوخوابى ايله فرياد *
دلكدن كتمسون اذكار قرآن * تجلى جوى طور قدس اولان دل * اولور تا صبحه دك بيدار قرآن * نحاسن زرقيلور
ارباب عشقك * بو كون اكسير مانند كار قرآن * شولر كيم خوشه چين معرفتدر * اولورلر خرمن اسرار قرآن *
شوچشم دلكه كوزلر حق جمالن * كرك كيم اوله پرانوار قرآن * قيامتده مصور اوليسردر * كور ينوب اهلنه ديدار
قرآن * ديه كلسون بو كون سودا ايتمكيچون * شولر كيم ايتديلر بازار قرآن * قونه هب اهل قرآنك سرينه * عجب تاج
وقارای يار قرآن * كله جنتدن اعلى حله لرهم * اوله ظاهر قوآثار قرآن * اوله يارين دخى قرآن خوان اول * چون
ايتمشدى بو كون اظهار قرآن * بوله هر حرفنه برتبه انك * كه اعلادر نهايت دار قرآن * بو كلدن آلمدى برشمه بو *
مشام صاحب انكار قرآن * شو كيم نور احد سر محمد * ديلرسه ايلسون اقرار قرآن * جناب حق كمال رحمتدن *
ايدو يدر قوللره ايثار قرآن * ديلرسك نسخهٔ علم الهى * ايده كور حفيانكرار قرآن (سايبان) اغتده كولكه جى وكولكه
كوزديجيدر اما عرفده كولكه لك معناسنده شايعدر (مصور) مفعول صيغه سى اوزره صورت وشكل و يرلمش
والصورة ما تتميز بها الاعيان عن غيرها (يارين) مصراع اخيرك آخرنده اولان يارن دوستن وصاحبن معناسنه در
(ذى سعادت كيم عبادت ايليه) يعنى عابد اولنلرك نجب كوكبى معين و بختى مساعد وحالى خوشدر والسعادة معاونة
الامور الالهية للانسان على نيل الخير و يضادها الشقاوة والمساعدة المعاونة واعظم السعادات الجنة والقربة
والوصلة (لمحرره) رؤيت ديدار له ايدنلر عيد * بيلديلر انلر ندر يوم المزيد (عادت) العادة اسم لتكرير الفعل والانفعال
حتى يصير ذلك سهلا تعاطيه كالطبع ولذلك قيل العادة طبيعة ثانية والفرق بين العادة والعرف ان العادة
تستعمل فى الافعال كلبس القميص والعرف فى الاقوال كقول القائل فى حالة العزاء الحكم لله لا فى حالة التهنية كذا
فى التلويح وايضا العرف ما اشتهر بشهادات العقول وتلقته الطبايع بالقبول والعادة ما استمر الناس عليه وعاودوه كذا
فى الاصول (فتوت) اغتده سخا وكرم واصطلاح اهل حقيقتده كشى خلقى كندى نفسى اوزرينه دنيا وآخرتله ايثار
واختيار در مقام عالى وسر دقيقدر اللهم يسر (مروت) همزه ايله سهوات وزننده در واوك تشديدى ايله غلط
مشهوردر بعض نسخده مروت يرينه اخوت دوشمشدر يقال مرء ككرم مروءة فهو مرىء اى ذو مروءة وانسانية
كما فى القاموس (وقال فى التعريفات المروءة هى قوة للنفس مبداء لصدور الافعال الجميلة عنها المستتبعة للمدح شرعا
وعقلا وعرفا (وقال الراغب المروءة كمال المرء كما ان الرجولية كمال الرجل انتهى فهى مأخوذة من لفظ المرء
(وفى الحدائق) المروءة شعبة من الفتوة وهى كف الاذى و بذل الندى وقيل حسن الخلق (دستكير) ال طوتيجى يعنى
معين * معلوم اوله كه دستكير حقيقتده الله تعالى در ولكن خير ايشده خلاصه سببيت اولمغله دستكير لك خيره نسبت
اولندى (ملامت) رسوايلق (بليه كوكده كوكن يرده يرين) مقصود علوى وسفلى اولنلره حاصل اولان تغيرى
بياندر نتكيم محلنده كلوران شاء الله تعالى (لمحرره) آدم كه بو كون طاعت وتقوى ارى اولدى * البته يارن جنت
اعلى يرى اولدى * يارن سكا يار اوله بو كون حسن عمل قيل * سندن كه او كون جملهٔ عالم يرى اولدى * كندى عمل اهلى

ایلری جنت عدنه ❁ قالدی کسل اهلی الم ایچره کیری اولدی ❁ رضوان دیلین حضرت سلطان ازلدن ❁ دنیاده ابد فقر وفنا مظهری اولدی ❁ عرفان دیلین حضرت علام ازلدن ❁ انك ابدی نسخهٔ عشق ازبری اولدی ❁ کر خیر وسلامت دکر عشق وملامت ❁ هر بری یارین صاحبنك یاوری اولدی ❁ کیدی عملندن نیجه سی حلهٔ سندس ❁ نیت کیمنك شه کبی تاج سری اولدی ❁ قرآنکه بو کون معدن احکام خدادر ❁ تاج عملك روز جزا کوهری اولدی ❁ بر بیرینی فرق ایتمیه عمدن یارین انسان ❁ آخر نیجه بیکانه همدیکری اولدی ❁ بیکانه اولان جمله اغیارله بونده ❁ انده در یارك نجب دلبری اولدی ❁ کبرای قیامت قپوسر هیبت عشقله ❁ میدان فنا اهل دلك محشری اولدی ❁ حق اوله کور پیر وسلطان دو عالم ❁ کیم فخر جهان اشبو یولك رهبری اولدی ❁

❁ فصل فی تبدل الارض والسموات) (قافیة الجیم ❁

کلدك امدی نیجه اولور پیر وکوکلر ای سراج
نیجه اولور زائل انده اوصلر او کلر ای سراج

خلق یرندن طور یجق طاغلاری کتمش کوره لر
دو بدز اولمش یر یوزی هیچ قالمامش بحر اجاج

یعنی دکزلر صو غملش شهر وکوی اولمش خراب
جمله یلدزلر دو کلمش کوکلر اولمش انفراج

حق تعالی آیه کونه قدرتیله یا پشه
آته اول بو ایکیسنی دکیزه بی لجاج

اندن اویله یلن اسدیره بولاری قزدیره
اوده قاته کوزك آج

یر یوزینی آق کومشدن ایلیه دیدی علی
کوکلری التوندن ایده برنظر ده بی علاج

یر یوزی تبدیل اولیجق خلق صراطه کیدیسر
انده ظلمنده طوریسرلر ایاغی یالن آج

بونده تفسیر اهلی اوچ دراو روایت ایلدی
بیری بو یرخام کومشدن اوله اولمز طاش اغاج

بو درر ایکنجیسی کیم اشبو پیری کیك ایده
سختیان کبی چکیسر درانی بی اعوجاج

بو درر اوچنجی کیم دوزر بر آیرق بیری کیم
ساهره در آدی برآق یردر اول همچون زجاج

❁ قال الله تعالی فاذاهم بالساهرة ❁

بو یر اشبو یردر کیم هیچ کناه ایشلمدی
انی کیك ایلیسر در تا ایده خلق انتهاج

دید یلر بو یر یکرمی بر بلوکدر کیکلکینی بو نجه قاج
انی طقسان طقوز ایدر کیکلکینی بو نجه قاج

شول که میدان یر یدر که خلقی انده جمع ایدر
آق چورك کبی قلیسر اورته یرده همچو عاج

کوکلری پس قبض ایده اندن دوره کاغد کبی
یر اره آته بو کوکلری ایشت بی احتجاج

منتظر اوله خلایق کیم نیجه امر ایده حق
بیك ایاق برایاق او ستینه ایدیسر اندراج

چون بو دنیاکه وکی ایکی پاره اوله امرله
اینیسر پیره ملکلری قیلیسر ازدواج

بونلرك جن و بشر جه ایکی اوله صاغشی
قوشدالر یر یوزینی دکله نولیسر نتاج

ایده لر بزدن منزهدر غنی بی احتیاج
ایده لر کیم یا ملکلر سزده میدر تکریمز

یزده یوقدر رولی اما کلیسر تکریمز
یعنی ظاهر اولیسر امری اولیسر در رواج

آشکاره اوله افعالی صفاتی ذاتی هم
ویریسر در قوللرینه سلطنت تختنده تاج

ارض ساهره برآق یردر که اصلا اوزرنده کناه اولمش دکلدر محشر کونده یر کومشدن کوك التوندن اوله یر کنه اولکی یردر تبدیل صفا تنده اولور یعنی طاغلر ودره لر کیدوب عکاظی سختیان کبی هر طرفه چکلوب شول مقدار بیوسه کرك که جمیع ذوی الارواح وعرش وجنت وجهنم صغر اوله (واذا الارض مدت) بیوردیغی اوزره تبدیل ارض بو وجهله اوله پس اندنصکره اول اود خلقی محشره سوره اهل ایمانك بعضیسی برآدم بردوه یه بنه بعضیسی ایکی کشی بردوه یه بنه و یتمش کشی بردوه یه بنه و بعضیسی یورویه یورویه سفر ایده ابن عباس رضی الله عنهما بیوررکه خلقك اشبو سفرلری بشیوز بیلده آخر اواسه کرك زیرا یوزنده نقدر طاغ وارایسه حق تعالی جمع ایدوب بر عظیم اولو یوقش ایلیوب خلقك عملاری یوکی هر نه ایسه اول یوکیله بو یوقشه سورسه کرك هر کشی یه عملی یولداشدر (یحملون اوزارهم علی ظهورهم) پس هر کشی دنیاده کسب ایتدیکی قبایح عملارینی کوتوروب محشر یرینه اولودیوانده ربیسنه پیشکش چکسه کرك بنم قره یوزمه لایق اولان ارمغان بودرقاره قولك ارمغانی کندی یوزینه کوره اولور دیسه کرك بو جمله شدتلر ایله بو عظیم سفرده اول یوکلر ایله کیده جك یوللر شول درجه ده ظلماتدر که دنیا خلق اوله لی هر کیجه نك ظلماتی حق تعالی مغربده جمع ایلیوب براو اوخزینه ایلمش ایدی شمدیکی

اول ظلماتی خلقك اوزرینه کوندرسه کرك هر کشی بو سفرده دنیاده ایتدوکن بو اسه کرك جهنمه وارمدین الاشول کشیلر که دنیادن یوزلرین اللرین یومشلر اوله انلر بو ظلماتدن امین اوله لر (یسعی نورهم بین ایدیهم و بایمانهم) اهل ایمانك نوری نیجه مرتبه اوزرینه اوله بعض مؤمن اوله که نوری کوز ایرمی یرمقداری اوله بعضینك برمیل مقداری اوله بعضینك بر ذراع اوله بعضینك نوری برساعت پرتو ایلیه یولن کوره برساعت ینه سونه ظلمانده قاله بعضینك هیچ نوری اولمیه انلرین چاله چاله اغلیو اغلیو کاه صاغنه کیده و کاه صولنه کیده فریادلر ایدوب چاغره که یا فلان دنیاده سنکله بولداش دکلیدك طوزاتمك بویله می بیدك برمقدار بکا کویسك اولمز میکه سنك نورکله بن دخی یولم کورم سیزك ایله بنده کیدم کافرلر اراسنده قالیم دیه پس انلر دخی اول منافقلره دیه لر که بزنور یمزی دنیادن الی کلشیدك دنیا دوستلغی خود دنیاده قالمشدر سندخی دون کیرو دنیایه وارنوری اندن طلب ایت دیوب استهزا ایده لر معلوم اولدیکه کیمسه دن کیمسه یه فائده یوق

آنکچون برق اورر نور کمال کبریا
زیرا اشراق ایدیسر نور جمال کبریا

اندن ایکنجی کوکی قبض ایدیسر
اینه لر بونك دخی اهلی یزه
بو کوکك ایشت که اهلی نیجه در
ایده لر کیم سزده میدز تکریمز
ایده لر بزدن یوجه در اول اله
ظاهر او ایسر ولی امری انك
اشبو رسمه کوکاری بر بر دورر
هر کوکی دوردکجه اهلی ایدیسر
اورته یره آیسر لر عالمی
هر کوکك یلدوزن اوده آتسر

یدی قات کوك کیرو بر بر کیدیسر
قوشدالر بر یوزینی دائره
ایکی اولکی کوکك اهلنجه در
کوز کوز یسرده میدر تکریمز
بزده یوقدر اول منزه پادشاه
قاپلمشدر ولی امری انك
بر بنی کیبی یری کوکی دورر
قوشادیسر بر یوزینی سرتسر
اورته یرده قالیسر جن آدمی
اودایدوب اول اودی اوده آتسر

قال الامام الراغب الابدال والتبدیل والتبدل والاستبدال جعل الشیء مکان آخر وهو اعم من العوض فان العوض هو ان یصیر لك الثانی باعطاء الاول والتبدیل یقال للتغییر وان لم یأت ببدله قال تعالی (یوم تبدل الارض غیر الارض) ای تغیر عن حالها والارض الجرم المقابل للسماء وجمعه ارضون ولم تجیء مجموعة فی القرآن قال البیضاوی فی اول الانعام جمع السموات دون الارض وهی مثلهن لان طباقها مختلفة بالذات متفاوتة الاثار والحرکات انتهی و یعبر بالارض عن اسفل الشیء کما یعبر بالسماء عن اعلاه قال بعضهم کل سماء بالاضافة الی مادونها فسماء و بالاضافة الی مافوقها فارض الا السماء العلیا فانها سماء بلا ارض وحمل علی هذا (الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن) قال فی اخوان الصفاء الارض جسم غلیظ اغلظ مایکون من الاجسام واقف فی مرکز العالم مبین لکیفیة الجهات الست فالشرق حیث تطلع الشمس والغرب حیث تغیب والشمال حیث مدار الجدی والجنوب حیث مدار سهیل والفوق مایلی المحیط والاسفل مایلی مرکز الارض ومرکز الارض نقطة فی وسط عمقها ومن تلك النقطة الی ظاهر سطح الارض ثلاثة ونصف من اثنین وعشرین من المحیط (سراج) چراغ معناسنه در بوند مخاطبی اضائت وهدایتده چراغه تشبیه واردر (زائل) ذاهب ومفارق یقال زال الشیء یزول زوالا فارق طریقته والزوال یقال فی شیء قد کان ثابتا قبل فان قیل فقد قالوا زوال الشمس معلوم ان لاثبات للشمس قبل قلنا ان ذلك قالوه لاعتقادهم فی الظهیرة ان لها ثباتا فی کبد السماء (اوصلر اوکلر) عقلار دیمکدر فارسیده هوشدر واصی واوکی کتمشه بیهوش دیرلر (بحر اجاج) طوزلو وآجی دریا مراد جمله صولر ودریالردر نتکیم بیت آتی اکا بیان واقع اولمشدر (قال الراغب قال الله تعالی (هذا عذب فرات وهذا ملح اجاج) ای شدید الملوحة والحرارة من قولهم اجیج النار واجتها وقد اجت وانتج النهار و یأجوج منه شبهوا بالنار المضطرمة والمیاه المتموجة لکثرة اضطرابهم (انفراج) یارلمق انشقاق کبی (لجاج) لامك قتحیله خصومت معناسنه (قال فی المفردات اللجاج التمادی فی العناد فی تعاطی الفعل المزجور عنه ولجة البحر تردد امواجه (یروی ان الشمس والنجوم تطرح فی جهنم لیراها من عبدها کما قال (انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم) بدز کستاخی کسوف آفتاب ✿ یعنی سر کسوف الشمس وحصول التغیر فیها لانها تعبد من دون الله فیعتبر عابدها بانها لو کانت الهة لقدرت ان تردعن نفسها الکسوف ثم ان کسوف الشمس وطرحها فی النار لیس بعذاب لها بل الکسوف والتغیر

المذكور والطرح لتسجير جهنم وزيادة حرارتها اذ الشمس نار فى الاصل وان كانت فى صورة النور الا ترى الى احراقها الشديد فاعرف (برنظرده بى علاج) يعنى امر تكوينى ايله زيرا حق تعالى علاجدن يعنى اعضا وجوارح ايله برايشه مباشرتدن منزهدر (بر يوزى تبديل اولنجق خلق صراطه كيديسر) قال تعالى (يوم تبدل الارض غير الارض والسموات) معلوم اوله كه تبديل ارض ياصفت وياصورتيله وياذاتيله اولور (كما قال المولى الفنارى يبدل الله الارض كيف يشاء اما بالصورة واما بارض اخرى تسمى الساهرة وامام قرطبى صاحب الافصاحدن نقل ايدر كه ارض وسما ايكى كره متبدل اولور اولكيسى نفخهٔ اوليدن اول صفت ايله وايكنجيسى نفخهٔ ثانيه دنصكره ذاتيله وحشر وقت تبديلده صراط يانده ظلمتده اولور وبرروايتده خلق اول وقتده صراط اوزرنده اولورلر ديو اثر واردر (اعوجاج) اكريلك (ساهره) قال الراغب هى وجه الارض او ارض القيامة وحقيقتها التى يكثر الوطأ بها فكانها اسهرت من ذلك (وفى الارشاد الساهرة الارض البيضاء المستوية سميت بذلك لان السراب يجرى فيها من قولهم عين ساهرة جارية الماء وفى ضدها نائمة وقيل لان سالكها لا ينام خوف الهلكة وقال الكاشفى (فاذاهم بالساهرة) پس انكاه ايشان بروى زمين سفيد همواره باشنديعنى بزمين محشر آيند بعدازانكه درزمين بوده باشند وكفتند ساهره نام زمينست نزديك بيت المقدس درحوالئ جبل اريحا كه محشر انجا بود وخداى تعالى آنرا كشاده كرداند چنانكه خواهد (زجاج) صرچه ديدكارى حجر شفا فدرانده هيچ كناه ايشلمندى (قال ابن عباس رضى الله تعالى عنه الساهرة ارض من فضة بيضاء لم يعص الله عليها قط خلقها يومئذ (انتهاج) طريق واضحه دخول وسلوك زيرا نهج طريق واضحدر (طقسان طقوز) يعنى يكرمى برجزء يرك وسعتنى زياده ايدوب طقسان طقوز قيلر پس يكرمى بر بولك يروسعتده بوقدر اولنجق طقسان طقوز بولك اولديغى صورتده نقدر اولمق كركدر قياس اولنه (عاج) فيل كركى وفى القاموس العاج الذبل وعظم الفيل ومن خواصه انه ان بخر به الزرع او الشجر لم يقربه دود وشاربته كل يوم درهمين بماء وعسل ان جومعت بعد سبعة ايام حبلت انتهى (كوكلرى پس قبض ايده) قال تعالى (يوم نطوى السماء كطى السجل للكتب) السجل الصحيفة اى طيا كطى الطومار كائنا للكتب فان الكتب عبارة عن الصحائف وما كتب فيها فسجلها بعض اجزائها وبه يتعلق الطى حقيقة وقال تعالى (والسموات مطويات بيمينه) وهو تمثيل وتخييل من غير اعتبار اليمين حقيقة ولا مجازا كما فى الارشاد وهذه الاية من المتشابهات فلا مساغ لها الا الايمان بها كما فى غيره (بى احتجاج) احتجاج حجت كتورمكدر بوراده مراد نزاع وجدلدز (اندراج) دورلمك وايكى نسنه برى برينه كيرمك (ايكى پاره) يعنى راه كهكشاندن ياريله قال تعالى (وانشقت السماء) دخى آسمان قيامت كونى ايكى پاره اولور يعنى نزول ملائكه ايچون (فهى) پس آسمان (يومئذ) روز قيامتده (واهية) سست وضعيفدر قوت واستوادن صكره (والملك) وفرشتكان (على ارجائها) آسمانك جوانبى اوزرينه اولورلر يعنى مسكنلرى اولان آسمان منشق اولدقده انك اطرافنه نزول ايدرلر (ازدواج) بريه جمع اولمق وبرى برينه قارشمق اختلاط كبى (نتاج) نتيجدنك جمعيدر صباح وصبيحه كبى شرحى مرور ايتمشدر (ايده لركيم الخ) بوسؤاله باعث عظيم مملكتى مشاهده درزيرا اهل ارض كنديلرينك اضعافى اولان كروه ملائكه يى وهيبت مقامى مطالعه ايتدكده الله تعالينك بلا كيفية انلرله نزولنى تخيل ايتسه لركركدر وحقك حقيقتده نزولى افعال وصفات ونور ذاتيله ظهورندن عبارتدر نتكيم ناظم قدس سره تفسير ايتسه كركدر (رواج) كچمك ومنه درهم رايج يعنى فى الوقت كچن اقچه يه رايج ديرلر (ذاتى) معلوم اوله كه نشأت حشريه ده وجنانيده خلقه ظاهر اولان صورت تجلئ صفاتدر اكرچه كه نظارك مراتبنه كوره نظرده تفاوت واردر وليكن صفات ذاتى مشتمل اولمغله ذاتك دخى ظهورنه حكم ايلدى ذاتك حقيقتده ظهورى انوارندن لمعه يه كوره در نتكيم دنياده تجلئ ذات مظهرى اولان اهل كماله واقع اولور (تخت) خاء معجمه ايله (وتاج) مراد شرح اولنمشدر (انكيچون برق اورر نور كمال كبريا) مقصود ذو العظمة والكبريا اولان الله تعالينك نور افعال وصفاتنك برق ولمعاتيدر (زيرا اشراق ايديسر نور جمال كبريا) مقصود الله تعالينك نور ذاتنك اشراق واضائتيدر بوكلامك محصولى بودركه ملكلرك ذكر اولنان وجهله نزولى وحقك روز حشرده افعال عظام وآيات كبرى وصفات عليا سنك ظهورى تهى دكلدر بلكه غايتده نور ذاتنك تجلى وظهورنه مقدمه درنتكيم ملوكك آلايلرى مشتمل اولديغى آثار بديعه نك انجامى كنديلرينك طلوعيدر فافهم پس اظهار كمالدن مراد تجلئ جمالدر (لمحرره) اويان اى جانكه اسرافيل وقتك خوش دمى كلدى * جسد قبرنده قالمه جيق كه حشرك موسمى كلدى * وجودك طاغلرى عشقك يلندن صاور يلوب كتدى * شهودك باغلرين ترقلغه فيضك يمى كلدى * آجلدى آسمان آسا كوكل ابر تعلقدن * دورلدى دفتر غفلت تجلى عالمى كلدى * تنك يرين كوش جانك كوكلك التوندن ايله * بوكون سر خدا اكسيرنك برمحرمى كلدى * يتر هجران يارك

یاره سیله خسته دل اول وار ❁ که اول یارك وصالندن بو یاره مرهمی کلدی ❁ جنان ذات وافعال وصفاتك صوردم احوالن ❁ بو کون روی زمینه اهل دل برآدمی کلدی ❁ کوکل ملك سلیمانه نظر قیلن حقیقتده ❁ تجرد تختنك زیرا که ابن ادهمی کلدی ❁ کوکل یردن دکل عرشیله کرسیدنده واسعدر ❁ که زیرا اسم واسعدن مسمی همدمی کلدی ❁ جمال کبریانك برق اوروب انواری ای حق ❁ کالی بزمنه عشاق ایچون جام جمی کلدی (یدی قات کوك کبر و بر کید یسر) بو کلامدن منفهم اولور که سموات سبع عالم کون وفساد دن وحد دنیادندر عرش وکرسی حد آخرندندر انکچون قیامت کونی فساد قبول ایتمز و بو معنانك شرحی مفصلامر ورایتمشدر (دم) وقت وساعت (ولی) اولکی ولی ولیکندن مخففدر ایکنجیسی اسم فاعلدر ولایتدن تولیٔ امر معناسنه اصلده مشدد وامره مضافدر ولیکن وزن ایچون تشدیدطی واشباع کسره ترك اولنور یعنی اکرچه متولی امر الهی ومباشر حکم یزدانی اولان ملائکهٔ سموات انس وجنی احاطه قیلمشدر ولکن بو خلقك حقنده امر حق وفرمان مطلق ندرهنوز وارد دکلدر فاما وارد اولسه کرکدر زیرا حشر ونشردن مراد مجازات عبادد بوندن ظاهر اولور که قیامت کونده واقع اولان فصل قضایا ومکافات برایا ولی الامر اولان ملائکه الندن وجود بولور تکیم احکام ملوکك نفاذی وکلانك مباشرتیله ظهوره کلورفافهم جدا (عالمی) خلق عالمی دیمکدر تکیم مصرع ثانی بو معنایی بیان ایدر (هر کوکك یلدوزن اوده آتیسر) یعنی اولکیده قری ایکنجیده عطاردی واوچنجیده زهره یی ودرد نجیده شمسی و بشنجیده مریخی والتنجیده مشتری یی و یدنجیده زحلی نار دوزخه ضم ایده و بونلره تابع اولان سائر کواکب جزئیه دخی بو یله در و بو معنانك سر وحکمتی بالاده بیان اولنمشدر ❁ قال فی اسؤلة الحکم لاشك ان من مقعر الکرسی الی تحت الارضین مع بحارها تسجر وتعود نارا سوی القوی الروحانیة والنورانیة فتلحق بعالم الجنان والحاصل کل ما فی السموات والارضین من الصفو والروحانیة ککة والروضة المقدسة ومساجد الله التی یعبد الله فیها یصیر انتقاله فی القیامة واتصاله بالجنان وکل ما فیها من الکدر وغلبة الصفات العنصریة الظلمانیة المقتضیة للکون والفساد تسیل وتکون من جملة جهنم باتصالها بالعناصر تستحیل نارا وزمهریرا (قال الشیخ الاکبر قدس سره فی الفتوحات المکیة وتحشر الوحوش کلها فی النار انعاما من الله تعالی علیها الا الغزلان وما کان فیه مسرة لبنی آدم کالطاوس وغیره وما استعمل من الحیوان فی سبیل الله فانها فی الجنان علی صورة یقتضیها ذلك الموطن وکذا کل صورة تغذی به اهل الجنة فی الدنیا اوجعلها فداء فی سبیل الله اوجاهد علیها اوحج فکلها یلحق بعالم الجنان

﴿ قافیة الحاء ﴾

بو یدی کوکلر دور یلوب خلق ایتدکچه رواح ‖ صور یسر لر تکریمز قانی که کوره وز کفاح
ایده لر کیم بزده یوقدر اول منزه تکریدر ‖ الا ظاهر اولیسر پس امدی سز ایتمك صیاح
پس بولرد نصکره روح اعظم اینیسر یره ‖ هب ملکلر دن عظیمدر آچیسر یرده جناح
برصف اولوب طور یسر رحمانه قارشو اشبو روح ‖ بونك آردنجه بولر صف صف طوروب ایده صفاح
جمله ایمان اهلی اوله یوز یکرمی صف تمام ‖ اوله سکسان صف محمد امتی اهل صلاح
هر صفك اوزونلغی مشرقدن ایره مغربه ‖ هب باشی قبا یا لنجقلرنه کوملك نه سلاح

﴿ قال تعالی یوم ینفخ فی الصور فتأتون افواجا ﴾

نقل ایدر کشاف معاذ بن جبل برکون کلوب ‖ کیم رسول الله قتنده ایتدی سوزه افتتاح
دیدی یوم ینفخ فی الصوری بیلدر یار سول ‖ دیدی ایتدك یا معاذ امر عظیمدن انفتاح
اندن اول ایکی مبارك کوزلرندن یاش آقوب ‖ اشبو رسمیله جوابه صدری اولدی انشراح
دیدی بیلکیم امتمدن قو پیسر دراون بلوك ‖ بعضیسی مایمون صورت بعضیسی طوکز قباح
بعضیسی ایقدن آصیلوب سور ینیسر یوزین ‖ بعضی کوزسز بعضی صاغر دیلسوز اوله یا نباح
بعضی دیلن چینیسر کوکسنه صارقوب دیلی ‖ اقه اغزندن ایرینلر بولیده اندن فلاح
اهل محشر کوروبن حالندن انك ایکرنه ‖ بعضیسی السزایا قسز قو پیسر بولمز نجاح
بعضی بو غازندن آصیله طاموا غاجنه ‖ بعضیسی هم جیفه دن ارتق قوقه اندر بطاح
بعضی قطران جبه لر کیه تلینه یاپشوب ‖ بونلری بر بر بیان ایتدی کل اکله اصطلاح
دیدی مایمون صورتنده قو پیسر قوغقوغلین ‖ هم حرام یین طوکز قو پاکه یمزدی مباح
ایقندن آصلن شول کیشیدر کیم بر ربا ‖ کوزسز اولان جورایدندر حکم ایچنده بی صحاح

شول که صاغر دیلسز اوله کندوزن کوزندر ر
نیچون اولو دوشه کیشی عجب ایدوب اعمالنه
سیما کیم نور عزت قیلمشدر عالمی

عجب ایدوب اعمالنه دنیاده ایدردی مزاح
اولاق کیمك ایدوکی اولیسر ظاهر صباح
کوزلره انوار ذاتی اولیسر زاهر صباح

انلچون برق اورر نور کمال کبریا
زیرا اشراق ایدیسر نور جمال کبریا

شول که دیلن چینیسر یارین اول
دیدی انلر شویله عالمدر ر
کیم مخالف اوله قولی فعلنه
شولکیم ال آیاق کسلمش کیدهلر
شولکه طاموا غاجینه آصهلر

دکله انکچون نه بیوردی رسول
بردهٔ شول قصاص ظالمدر ر
چون مخالفدر کیم اویه قولنه
انلراولدر قوکشی سن اینجیدهلر
بکاره غماز اولوب قوقغوباصهلر

جیفهلردن شولکیم آرتق قوقهلر
ایشلری مردارله لذات اوله
هم زکاتی ویرمیوب منع ایدهلر
شول که قطراندن کیهلر جبهلر
خلقه کبریله دماغ ایلیهلر

نفسلرینی مهمل ایشه صوقهلر
نفسلرینك لذتی شهوات اوله
نیچه کیم سیم وزری جمع ایدهلر
کبر وفخریله یپارقبهلر
خشم ضربیله چوماغ ایلیهلر

(رواح) بعد الزوال یورمك وکتمك وزوال شمسدن آخرنهاره وارنجه رواح دیرلر حین طلوعدن زواله وارنجه غدو دیدکلری کبی بوراده مراد مطلق ذهابدر (کفاح) کسرله یوزه یوزاولاق یقال کافحه ای قابله (صیاح) کسرله رفع صوت وبالفارسیة بانك کردن یعنی چاغرمق (روح اعظم) قال تعالی (یوم یقوم الروح والملائکة صفا) بو آیة شریفه ده مندرج اولان روح حقنده زیاده اختلاف واردر اکثر علما قوانده روح اعظمدر که اندن بزرکتر مخلوق بوقدر انکچون روز قیامت ملائکه بوقدر کثرت عدد وعظمت جسدله برصف وذکر اولنان روح بالکز برصف اولوب عظم جرمله جمله یه برابر کلسه کرکدر وناظمك قدس سره کلامندن منفهم اولور که روحك دخی سائر ملائکه کبی مقری آسماندر نتکیم عین المعانی نام کتابده ابن مسعود رضی الله عنهدن منقولدر که مقام روح آسمان چهارمدر هر کون اون ایکی بیك کره تسبیح ایدر وهر تسبیحندن برملك مخلوق اولور باقی کلام تفاسیرده مطالعه اولنه (لمحرره) بیلزیسه کشی ندر بوروح ❁ عالم جسمه نیه کلمشدر ❁ دیمه بوامر روح مشکلدر ❁ انی خلقك خواصی بیلمشدر (جناح) قنادبونده اشارت واردر که روح دخی فرشته اولدیغی جهتدن ذوالجناحدر (طوریسر رحمانه قارشو) مراد خدام ملوك آدابله دیوانده قیام ایتدکلری کبی اولدخی عرصهٔ قیامتده باتعظیم واجلال قائم اولوب امر حقه انتظارنی بیاندر (صفاح) وصفح برقاچ معنایه کلور بومقامه مناسب اولان اعراضدر یعنی امام وجماعت کبی بری برلرینك مواجهه سندن اعراض وآرندنه صف اولوب طورهلر (بوزیکرمی صف) عدد صفوف یوزیکرمی اولوب خصوص اوزره امت محمد سکسان صف اولدقلرنده حکمت بودر که آدم علیه السلام اصل البشر وجنت انك مسکنی وفخر عالم صلی الله علیه وسلم وامتی آدمك فی الحقیقه اولادا قربی وسائرلر اولادا بعدیدر اقرب ابعدی حجب ایتدیکی کبی امت محمد دخی (اولئك هم الوارثون) حکمنجه سائر اممی حجب ایدر الحاصل مرد کاله نسادن اقرب اولمغله (للذکر مثل حظ الانثیین) مصداقنجه نصیب مضاعف احراز ایتدیکی کبی جنتك ثلثینی دخی اصل اقربه وثلث واحدی فرع ابعده ویریلور سکسان ایسه یوزیکرمینك ثلثانیدر ❁ سؤال اولنورسه که ثلث وثلثان قضیه سی یوزیکرمینك مادونده دخی اعتبار اولنمق ممکندر پس یوزیکرمی یه تخصیص اولنمغه وجه ندر ❁ جواب بودر که اربعین عدد کامل وسر شاملدر پس سائر امت کاللرینه کوره فرق صف اولوب ثلث جنتی احراز ایدیجك امت محمد سکسان صف اولوب ثلثانی احراز ایتمك لازم کلور زیرا سکسان فرقك مضاعفی وثلثانیدر (صلاح) فسادك ضدیدر صلاح وفساد اکثر استعمالده افعاله مختصدر بوراده صلاح ایله مراد صلاح مطلقدر یعنی اهل صلاح منتهی اولان صدیقلره ومتوسط اولان شهیدلره ومبتدی اولان سائر مطیعلره شاملدر زیرا صدیق وشهید اولمق مؤمنك اخص اوصافندندر فی نفس الامر ایسه جمله مطیع اولان مؤمنلره صالح دینلور امیر وزیر وسائر ارکانه انسان دینلدیکی کبی فافهم ❁ فانه زل فیه بعض الاقدام (سلاح) مقاتله یه صالح اولان آلاتدرنه اولورسه (لمحرره) ای کوکل بیلدکی آخرسن ندر مبدأ معاد ❁ آکلدکی مکتب عرفان ایچنده نون وصاد ❁ چونکه بوق سودك نیه کلدك فنا بازارنه ❁ بیلمدك عشقك رواجن طوبمدك زهدده کساد ❁

یادقیل اول دملری کیم حکمت مولا ایله ❁ قالمیه بو هیئت اوزره عالم کون وفساد ❁ کنبد افلاك یادقیمرله ویران اوله ❁
شول جلالك آتشندن یرلر اوله چون رماد ❁ جامهٔ دهر اوله عاشقلر یقامی کبی چاك ❁ کاغد آسا آسمان قات قات
دوریله بی عناد ❁ عرصه کاه محشره جمع ایده جن وآدمی ❁ روی عدایله تجلی قیلغه رب العباد ❁ حلقه حلقه دور
ایدوب خلقی ملکار عسکری ❁ ایده لر حقدن فرار ایدنلری هب اصطیاد ❁ اهل ایمان یوز یکرمی صف اوله انده تمام ❁
اوله سکسان صف محمد امتی اهل رشاد ❁ حق تعالی ایلیه اجرین مضاعف امتك ❁ فخر عالم حرمتینه بخش ایده دراو
مراد ❁ حقیا ایرمك دیلرسك منزل مقصوده کر ❁ ایله احیا طریق مصطفاده اجتهاد ❁ قال تعالی (یوم ینفخ فی الصور)
نفخ صور اولدیغی کون یعنی نفخهٔ ثانیه کونی اولین وآخرینك بعثنه وبعث اوزرینه مترتب اولان جزایه علم حق وتقدیر
مطلقده میقات ومیعاد اولدی شویله که تقدم وتأخر ایله تخلف ممکن دکلدر (فتأتون افواجا) پس سز قبور یکزدن
عرصه کاه محشره کروه کروه اولدیغکز حالده کلورسکز (نقل ایدر کشاف) فعلی اثره اسناد قیلندندر مقصود
صاحب الکشاف محمود زمخشریدنك کشاف نام تفسیرنده مندرج اولان نقلیدر صاحب کشافك ترجمه سی مرور
ایتمشدر (معاذ بن جبل) معاذ میمك ضمیله عظماء اصحابدندر ذکری کذر ایتمشدر (افتتاح) باشلامق ابتدا کبی
اختتامك ضدیدر یقال افتتح فلان کذا اذا ابتدأ به (انفتاح) آچلمق معلوم اوله که معاذك حقیقتده سؤالی
افواجدندر یالکز نفخ صوردن دکلدر ولکن ناظم قدس سره ضرورت وزن ایچون (یوم ینفخ فی الصور) ایله اکتفا
ایلدی (صدری اولدی انشراح) صدر سینه ذربوراده مراد سینه نك مشتمل اولدیغی قلبدر انشراح بوزاده منشرح
معناسنه دریعنی واسع (بعضیسی مایمون) مقصود صفت غالبه ایله حشر اولدقلرین بیاندر وذکر اولنان صورك معناسی
تنکیم کلورانسانده غالب وزیاده قبیح اولمغله تخصیص اولندی والا جمیع صفاتك صورت مخصوصه سی واردر مثلا
حسدك صورتی صوغلجان وحرصك فرنجه واکل وشرب ومنامك بقر وزینت وشهرتك طاوس وشهوت غالبه نك حمار
وحیله نك دلکو وکینك دوه ولواطه نك فیل وفائده سز اندیشه نك کهله ونیاحك چقال وسائرلرك دخی حالرینه
کوره در (قباح) کسرله خنزیره کوره قبیحك وصورته کوره قبیحه نك جمعیدر ضمله مفرددر قبیح معناسنه قبیح
حسنك ضدیدر (قال الراغب القبیح ماینبو عنه البصر من الاعیان وماتنبو عنه النفس من الاعمال والاحوال انتهی
الحاصل برنسنه کوزه ویاکوکاه ملایم اولمسه اکا قبیح دیرلر (فلاح) ظفر وادراك مراد در بوراده خلاص ونجات
معناسنه در (نیاح) اصلده میت اوزرینه آغلیوب اخلاق ومحاسنن عد ایلمکدر بوراده مراد مطلق کریه وفریاددر
یقال ناح ای صاح (نجاح) برنسنه یه ظفر بولمق وغالب اولمقدر (جیفه) اولمش نسنه نك کوده سی که قوقش اوله
وقد سبق (اندر بطاح) اندر ظرفیت ایچوندر فی کلمه سی کبی (بطاح) بانك کسریله بطحاء وابطحك جمعیدر اوفق طاشلو
واسع یوك دره یه دیرلر مقصود دره لره وچقور یرلره مطروح اولان جیفه دن ارتق قوقه دیمکدر زیرا محشرده بطاح
اولمز مکر تمثیله محمول اوله (قطران) قافك فتحی وطانك کسری وسکونیله آردج وچام آغاجنك عصاره سی یعنی
صقند یسیدر (قال الراغب القطران مایتقاطر من الهناء قال فی القاموس هناء الابل یهناءها مثلثة النون طلاها
بالهناء ککتاب القطران (جبه) جار دیدکلری قفتاندر جب اصلده قطع معناسنه در ثوب معروفه جبه دیمك
بو اعتبارله در (اصطلاح) اتفاق قوم علی تخصیص اللفظ اللغوی بمعنی غیر اللغوی وهذا التخصیص ان صدر من
النحوی فهو اصطلاح النحو وان صدر من الفقیه فهو اصطلاح الفقه وهکذا اصلده صلحدندر بین الناس نفرت
ووحشتی ازاله یه مخصوصدر بوراده متفق علیه اولان معنای مرادی بیاندر (مباح) ما استوی طرفاه یعنی اصلده
فعلنه ثواب وترکنه عقاب ترتب ایتمین نسنه یه دیرلر بوراده حلال معناسنه در زیرا حلالده بندرجدر (قالوا انه اخص
من الحلال لان الحلال یجامع الکراهة دون المباح کما ان المحظور اعم من الحرام اصدق المحظور علی المکروه کراهة تنزیه
دون الحرام وتمام الاقوال فی المباح مستوفی فی شرحنا علی الفقه الکیدانی (ربا) هی الزیادة علی رأس المال لکن
خص فی الشرع بالزیادة علی وجه دون وجه ای بفضل خال عن عوض شرط لاحد العاقدین (جور) حق وصوابدن
میل واعراضدر (بی صحاح) صاد مهمله نك فتحیله صحت معناسنه در یعنی ذهاب مرضله بوراده مراد حکومت
قاضینك جهله ورشوته بناء عدم صحتیدر (عجب) عین مهمله نك ضمیله کشی کندی حالن بکنمك ومستحق اولمدیغی
رتبه یی تصوردر (مزاح) میمك کسری وزاء معجمه ایله اغو واطیفه ایلمك (صباح) مراد قیامت کونیدر که کیجه سی
یوقدر یعنی اولواق فی الحقیقة وبالاصالة الله تعالینك وبالتبعیة انبیا وکمل اولیا وسائر بی غرض صلحانکدر (سیما کیم
نور عزت) یعنی خصوصا کیم عزیز اولان الله تعالینك نور پاکی ویاخود حقك نور عزیز وغالبی (سی) اصلده مساوی
ومثل معناسنه ومازائده در (زاهر) مضیء وشعشعه انداز (بعدذا) نور عزتك ظهورنی صباح قیامته احاله قیلدی

زیرا یارین جمله باطن اولنلر ظاهر اولسه کرکدر * سؤال اولنورسه که خواص امته نسبتله نور حقك دنیا وآخرتده تجلیسی برابردکلیدر * جواب بودر که کل امته نشئهٔ کثیبه یه وارنجه جمیع مواطنده ترقی واردر پس روز حشرده اولان انکشاف نور دنیایه کوره غالب وجنت حالی دخی حشره نسبتله راجحدر (قصاص) تافك ضمیله قاصك جمیدر قصه خوان معناسنه معلوم اوله که قصاصده ترغیب وترهیب اهلی داخل دکلدر (قال ابن الکمال فی شرح الاربعین حدیثا لا بأس للجلوس للوعظ اذا اراد به وجه الله تعالی وکان ابن مسعود رضی الله عنه یذکر عشیة کل خمیس ویتکلم بالخوف والرجاء وکان لا یجعل کله خوفا ولا کله رجاء انتهی * بعض کتب معتبره ده کلور که حضرت علی کرم الله وجهه مسجده دخول ایدوب قصه نقل ایدنلری اخراج ایلدی حسن بصری رحمه الله مجلسنه مرور ایدوب دینك بانی وهادمندن سؤال ایتدکده حسن بصری بیوردیلر که دینك بانیسی ورع وهادمی طمعدر حضرت علی پسند ایدوب نقله اذن ویردی بوندن منفهم اولور که حسن بصری حضرتلری واعظلرك پیریدر وسالکلرك سلسلهٔ سلوك واجازتلری دخی اکا متصل واندن امام علی یه منتهیدر بو معنایی حفاظ دیدیکی کبی حسنك علیدن عدم روایتی منافی دکلدر زیرا سر ولایت وتسلیك علیدن حسنه انتقال ایتمشدر کرك علی ایله حسن میانده واسطه اثبات ایله کرك ایله تکیم حلاج منصورك یوز اللی سنه د نصکره روحی خواجه عطاره تجلی ایلمشدر پس بو معنایه عطارك شیخی حلاج اولمش اولور فافهم والله الهادی الی الفهم الحسن من النقل المستحسن (کیم ایکنجی) کیم لفظی استفهامدر (غماز) عربیدر قوغجی معناسنه قال فی القاموس غمز بالرجل سعی به شرا یعنی بکاره وصاحب ریاست اولان جبابره یه نیجه بیکناه کیمسه لری غمز ایدوب تجریم ایتدیرن ساعی بالفساد قیامتده دار آتشینه آویخته اوله (مهمل ایش) فائده سز عمل وبلکه ترکی لازم اولان ضرر لی کار (مردار) ناپاك بوراده مراد حرامدر (شهوات) شهوت اصلده نفس کندی آرزوسنه میل ایتمکدر لذتده دخی استعمال اولنور بوراده شهوات ایله مراد انواع معاصیدر شرب خمر وزنا وامثالی کبی قال تعالی (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات) (بعد ذا) اهل شهوتك لاشه دن زیاده بد قوقدقلرینك اصلی بودر که شهوانك اکثری امور طبیعیه در امور طبیعیه نك ایسه غایتی نجاسته استحالتدر (وفی المثنوی) ای بدیده اوتهای چرب خیز * فضلهٔ آن را ببین در آبریز * مرخبث راکو که آن خوبیت کو * برطبق آن ذوق وآن نغزی و بو (سیم وزر) کومش والتون شرحی مرور ایتمشدر (دماغ) کسرله بینی جمعی ادمغه کلور (دماغ) فتحله وتشدیدله کوکلوآدمه دیرلر (خشم) قافیمق کسر خا ایله مشهوردر ولکن فتحه اصحدر

﴿ قافیة الخاء ﴾

چونکه بو احوالی بیلدك آکلدك طوتدك قولاخ
بلکه سعی ایت کیم اولولر زمره سندن اوله سن
شیخ غزالی روایت ایتدی احیاده ایشت
یوزلری یلدز کبی تابنده اوله بونلرك
ایده لر چونکیم اذانك ایشدردك اوکنی
بونلرك آردنجه طوره کیرو برخوش طائفه
ایده لر کیم نه سببدن یوز یکز آی کیدز
بونلرك اردنجه کیرو قو پیسر بر طائفه
ایده لر کیم نه سببدن یوز یکز کون کیدر
اشبو سوزه امدی صراف اول بنم دیزدرلم
دیدیلر کیم یارسول نیتنه بیله سن کافری
دیدیکم یوم القیامتده کلیسر امتم
زیرا ابدست صوینك ایریسر آثاری دیدی
هم بیوردی کیم خلایق اولیسردر اوچ بولك
سوریسر دربونلری عیسی محمد بید یسر
بر بلوکی یایان اوله بیریسی اوله سوار
دیدیلر کیم نیجه یورر یوزلرینك اوستنه

پس صقین اشبو صفتلردن سن اول زنهار اراخ
تاکه زرین تاج اور ینوب کیه سن زرباف تاخ
کیم قیامت کونی بر قوم او لیسر غایت اناخ
ایده لر نیجه عمل ایدردیکز سز انتساخ
طورب آبدسته کیدردك ایتمزیدك انتفاخ
یوزلری صانکیم قردر کیم قیلك اکا قوناخ
ایده لر آبدستی اوك وقتدن آلوردق ارتساخ
یوزلرنده صان کونش اولمش حیادن ایکی شاخ
ایده لر مسجده طوتردق اذانه بز قولاخ
زیرا دریادن چیقوب استرچودردانه قولاخ
نیجه بیوردی دیم طوت سوزه مردانه قولاخ
یوزلری آق قوللری آق طوت اوسلطانه قولاخ
اندن اوترو آق اولوردیدی طوت اول خانه قولاخ
نیجه اولیسر دیم طوت سر رحمانه قولاخ
اویله بیوردی طوت اول دزدلاره درمانه قولاخ
بر بلوکی یوزی اوستونه طوت اول جانه قولاخ
ایده یم کیم نه بیوردی طوت او جانانه قولاخ

دیدی قادر در آیاغی اوزرینه یوریدن
پس بیورمشدر رسول الله که حق قادر در
قطره دن یوزلر دوزب کوز ویردی تاکوره یوزین

یوزیده قادر در اول کیم طوت یوعرفانه قولاخ
طپراغه جان ویردی هم علمینه قرآنه قولاخ
هم سوزن ایشتمکه ویرمشدر انسانه قولاخ

انکچون برق اورر نور کمال کبریا
زیرا اشراق ایدیسر نور جمال کبریا

چون بوحاله ایره انسان طلعتی
خلعتی اول رسول کیمیشدی
اندن ابراهیم اوله خلعت کین
زیرا دنیاده بوعریان اولدیدی
انك آردنجه کیه لر انبیا
انلرك آردنجه پس جمله شهید
اشبو وجهله مراتبجه تمام
بکلر آیقلرده ذره اوله لر
اوغلی اولان کیشی بولیسر وصال
کوره اوغلا نجیغنی شادان اوله

کیدیره لر انبیایه خلعتی
شول زمانکیم قبردن طوره یشدی
بویله نقل ایتدی بونی بویله دین
حق یولنده اودلره آتلدیدی
انلرك آردنجه جمله اولیا
انلرك آردنجه پس جمله سعید
طونه نالر اهل ایمان خاص وعام
قاضیلر بونلارك ایله قاله لر
ویریسر اوغلی اکا آب زلال
اول یقلمش کوکلی آبادان اوله

(قولاخ) قولاقدر خاء قافدن بدلدر ایراخ وامثالی دخی بویله در (زنهار) کلمهٔ تنزیه وردع وزجردر کلامه معناسنه (زرین تاج) یانسبت ونون تأکید ایچوندر یعنی پادشاهلر کیدیکی آلتونلی تاج (زرباف) بافتندن طوقیمق معناسنه یعنی آلتونله طوقنمش دیبا وسائر نالی قماشلر کبی (ناخ) نخ لفظندن اشباع اولندیسه حریر واینجه ابریشم معناسنه اولور بوراده مراد صرمه ایله ایشلنمش اینجه حریر لباسدر ناخ حقنده باقی کلام جلد اولده در (لحرره) حاضر اول هر دمده یوم ینفخ فی الصوره باق * وارفنا اهلندن اول جان ویرمه ده منصوره باق * فوج حقدن اولغه سعی ایله بو دنیاده سن * دار عقباده نه غلمان اهلنه نه خوره باق * صوی لباس مستعاری صویمدن دست اجل * عبرت استرسك جهانده میت مقبوره باق * هر کشی اعمالنك دیدارنه حیران ایکن * سن بصیرت چشمن آچ محشرده نور لاهه باق * تاج زرین اورسره کی عشقله زرباف ناخ * کوزله وجه سری مرآت دل معموره باق * صورت دل بردکل معناده شکل نفس ایله * روز روشنله برابر می شب دیجوره باق * کیمده کیم حسن عمل واریسه یارین خوب اولور * حقدن احسان اولنان شول اجرنا محصوره باق * کبر وکین وعجب اعمال اهلی یارین خوار اولور * کور نولور حالی قیامتده نیجه مغروره باق * حقیالذت دیلرسك عشق زهرین نوش قیل * نیجه برجام جم وشول کاسهٔ فغفوره باق * (شیخ غزالی) امام غزالینك ترجمه سی ونسبتنك تصحیحی واحیاء العلوم نام کتابنك ذکری بالاده کذر ایتمشدر (اناخ) خاء معجمه قافدن بدلدر اناق معناسنه یعنی ایمن وقیفوسز (تابنده) اسم فاعلدر بلدر ایچی معناسنه (انتساخ) یقال نسخ الکتاب وانتسخه کتبه عن معارضة بوراده عملی انتساخ ایتمك انی فعله کتورمك وتحصیل قیلمقدر زیرا کتابنده وعمل موجودده ثبوت واردر (آبدست) الصوبی دیمکدر مراد ذکر جزء واراده کل طریقیله اعضاء وضونك مجموعیدر ولکن بدایت الدن اولمغله انکله اکتفا اولندی (انتفاخ) ششمك یعنی صدای اذانی استماع ایتدکده ششوب یاتمزدق بلکه قیام ایدوب اسباب صلاته مباشرت ایدردك ویاخود کوجنوب ششمزدك بلکه صفای خاطرله امر حقه امتثال کوسترردك زیرا اهل نفاقه آبدست ونماز غایت ثقیل وسبب انقباضدر (طائفه) جماعت دیمکدر فرقه ایله فرقی بیان اولنمشدر (فوناخ) قوناق دیمکدر زیرا فلك دنیا قرك قوناق یریدر (ارتساخ) ثابت اولمق یعنی عادتمزدا ئما قبل الوقت وضو ایدی (حیا) اوتانمق تفصیلی مرور ایتمشدر (ایکی شاخ) ایکی بوداق بو کلامده یوزك هر شقنی شق شمسه تشبیه واردر یعنی کویا قرص آفتاب ایکی قطعه اولوب یوزلرینك صفحه لری اندن ترکب ایتمشدر (صراف) التونی آقچه یه ویاآقچه یی آلتونه بوزیجیدر (قال الراغب الصرف رد الشیء من حالة الی حالة اوابداله بغیره (دیزدرلرم) یعنی نفاست واضافتده اینجویه مشابه اولان کلمات وانك محتویه اولدیغی معانی مرغوبه می رشتهٔ دله نظم ایله (زیرادریادن چیقوب استرچو دردانه قولاخ) یعنی دریای صورتدن چیقان یکپاره قیمتی لؤلؤ کوشواره اولمغیچون کوش معشوقه عاشق اولدیغی کبی دریای معنادن بیرون اولان معانی غیبیه دخی کوش عاشقه طالبدر الحاصل بو سوزلری حقیقت اوزره استماع ایتمکه کوش جانی کشاده آدم وقدر معانی فهم ایدر صراف مشرب کیمسه لازمدر (ع) نه بیلیسون جوهری

سنك سيهدن شولكه اعمادر (مردانه) مرداردر عربيده رجل كبى پس حد بلوغه وارمنجه مرد ديمزلر آخرنده هاتخصيص ايچوندر يعنى ارلره مخصوص اولان وجهله وكرچك ارلر كبى قولاق طوت (آثار) اثرك جمعيدر علامت معناسنه ديمشلردر كه اعضاى وضؤظواهر الاعضاء وعروس الجوارحدر انكچون قيامتده عرايس كبى انوارله مزينه اولور * اللهم احشرنا مع اهل الآثار والانوار (خان) اولو سلطان (سور وسر دربونلرى عيسى محمد ديسر) زيرا بوامتك مقدمى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم ومؤخرى حضرت عيسى عليه السلامدر تنكيم بالاده بيان اولندى (سوار) آنلو (علمينه قرأنه قولاح) يعنى علمنى وانزال ايتديكى قرأنى استماع ايتمكه قولاق ويردى بوندن مراد بالواسطه اولان استماعدر تنكيم بيت آتينك مصراع ثانيسندن مقصود بالذات اولان استماعدر (لمحرره) جنت جانك ندر مفتاحى ديرسك ذكرهو * خانهٔ قلبك ندر مصباحى ديرسك فكرهو * مسجد دلده صلات ثم وجه الله قيل * نور اولوب جان وتنك كورينه آثار وضو * كوكب درى كبى وجهك مضيا اولمغه * شول حقيقت آفتابيله اوله كور روبرو * ارجعيدن دعوت حق ايردى كوش ايله اذان * سجدهٔ سر فنا فى اللهه ايله سرفرو * منزل وصله ايرم ديرسك سوار اول عشقه وار * زهدله قالمه پياده دونمه بويولدن كيرو * يوزى اوستينه يوررسه غافلان يارين نوله * راه حقده بى قدمدر سفليدر ايشى قو * قطره يه جان ويردى حق دريای عرفان ايلدى * قيلدى انسانى جهانك جمله سندن سوكلو * حقيا بى پرده كوش ايت حق كلامن سرله * طوت كوزك اول يوزه تا انوارله اوله طلو (طلعت) اصلنده كورمكدر صكره عجم بوزده استعمال ايلدى زيرا انسانك اول كوريندن يوز بدر مقصود بالاده ذكر اولنان طوايف جليله نك يوزلرى پرنور اولديغن بياندر (خلعت) قال فى القاموس الخلعة بالكسر ما يخلع على الانسان وفى المفردات الخلع خلع الانسان ثوبه والفرس جله وازاره واذا قيل خلع فلان على فلان فمعناه اعطاه ثوبا واستفيد معنى العطاء من هذه اللفظة بان وصله بثوب لا مجرد الخلع انتهى * الحاصل تشريف طريقيله اعطا والباس اولنان جامه يه خلعت ديرلر (اندن ابراهيم اوله خلعت كين) سؤال اولنورسه كه حديث صحيحده وارد اولوب (اول من يكسى من الخلائق يوم القيامة ابراهيم) بيورلمشدر پس ناظمك بيانى مضمون حديثه مخالف دكلميدر جواب بودر كه حديثده مذكور اولان اوليت اضافيه در سبب ظاهرى ناظمك ذكر ايتديكى معنادر فاما سبب باطنى بودر كه حضرت ابراهيم عليه السلامدكانجه اولان انبياء كرامك نشئهلرنده غالب اولان صفات سلبيه ايله ظهور اولمغله زياده تنزيه وتنزيهيه دعوتلرى حسبيله ذات الهيه كسوه دن مجرد ومعرى منزله سنده ايدى صكره حضرت ابراهيم صفات ثبوتيه ايله ظهور ايدوب ذات الهيه يه كسوه كيدرمش كبى اولدى پس بو معنى ابتدا حضرت ابراهيمده ظاهر اولمغله انبيادن مقدم خلعت انده استحقاق بولدى (لمحرره) ترازوى كمال حقه * دو كفه كبيدر تنزيه وتشبيه * شوكيم بولدى بوسرك اعتدالن * يوزين سمت كماله قيلدى توجيه (بكار قاضيلر) مراد بونلردن ظالم اولنلردر زيرا عادل اولنلر نوردن منبرلر اوزرنده اوتورسه لر كركدر (آب زلال) عامك خاصه اضافتى قبيلندندر اكر زلال قاراچنده حاصل اولان قوردك اسمى اولورسه اضافت ادنای ملابسه ايچون اولور * بو مقامك شرحى بالاده مرور ايتمشدر (آبادان) معمور يعنى شنلك بوندن مراد وفاتى مصيبتنه صبر اولنان اوغلانلردر (لمحرره) شولركيم كيدى تقوادن لباسى * چيقردى يارين اكندن پلاسى * مشرف اولدى خلعت برله حقدن * قودى باشينه تاج پادشاهى * بو دنياده كزركن زار وعريان * بچلدى اينجه سندسدن قباسى * قباى اطلس ايله فخر ايدنلر * اولور يارين مذلت مبتلاسى * آيقلرده قالور ذره مثالى * ندكلو اولسه عزت آشناسى * مصيبت دردنه صبر ايلر يسك * سلينه قلبكك محشرده پاسى * خرابيكن كوكل محنت الندن * صفادن دوز بله يارين اساسى * شوكيم پرواز قيلدى آوج عشقه * هما كبى بلند اولدى هواسى * طوتوب عهد ازل دامانى وار * اونوتمه آدم ايسك رب ناسى * نه وار لقدن سونه يوقلغى ر * بو يولك بويله كلدى اولياسى * عبادن چيقمه حقى تا اولنجه * مقرر درجهانك چون فناسى *

﴿ قافية الدال ﴾

طوره بيك ييل منتظر خلق انده اوله اطراد
ايشدنجه طوريسرلر نقر ناقورى بولر
جمله سركردان اولوب بتليه لر نوله طراد
نقر ناقور سر قرأندندر ايله اعتقاد

﴿ قال الله تعالى فاذا نقر فى الناقور ﴾

بعضيلر ديرنقر ناقور اولنسر ايكنجى صور
ناكهانى كوره لركيم عرشى كتورمش كلور
هر فرشته كيم بصار ايا غنى بر موضعه
ياری بونلر صانه لر ايردى عذاب حق شداد
اومزى اوزره سكز املاك ايدوبن اجتهاد
سبر ايدر يكرمى بيك ييلاق بولى ايدر نفاد

﴿ قال الله تعالى ويحمل عرش ربك فوقهم يومئذ ثمانية ﴾

اشبو رسمه ايره لر عرشى قويه لرشول يره | كيم ديمشدك انى آق كومشدندر دوشمشد رمهاد
انى انكچون يراتمشدر كه عرش انده كله | عرشى انده كوز يجك قور قيسر اندن هب عباد
قورقه عالملر شهيدلر ايده لر اندن فزع | انبيا رغبت ايدوب حقه ايده لر اعتماد
نورعرش چون ظاهر اوله اول يراشراق ايليه | زيره حق حكم ايد يسر چون اوليسر يوم المعاد

(اطراد) اتفاق ومتابعت يقال اطرد الامر تبع بعضه بعضا وجرى (سر كردان) حيران وسراسيمه (طراد) كسرله طرد معناسنه يعنى سورمك وايراق ايلمك وجائزدر كه فتحله يوم طويل مراد اوله يعنى بطيه لر كه على سبيل الاستخفاف ازعاج وابعادك غايتى ويايوم طويلك نهايتى نيه منجر اوله وبازه يه طردورد اولنه لر قال الله تعالى (فاذا نقر فى الناقور) اى نفخ فى الصور وهو فاعول من النقر بمعنى التصويت واصله النقر الذى هو سبب الصوت كما فى الارشاد واختلف فى انها النفخة الاولى ام الثانية كما فى الكشاف (سر قرأندندر) يعنى انى حقيقت اوزره الله تعالى وانك تعليم ايتديكى خواص بيلور سائر متشابهات قرآنيه واسرار فرقانيه كبى (شداد) مفرد استعمال اولنمشدر عذابه صفت واقع اولمق اوزره شديد وقوى معناسنه وجائزدر كه شديدك جمعى اوله انواع عذاب اعتباريله (ناكهان) ناكاه ديمكدر يعنى آكسيزدن (املاك) ملكك جمعيدر قال تعالى (ويحمل عرش ربك فوقهم يومئذ ثمانية) عن النبى عليه السلام هم اليوم اربعة فاذا كان يوم القيامة ايدهم الله باربعة آخرين فيكون ثمانية وروى ثمانية املاك ارجلهم فى تخوم الارض السابعة والعرش فوق رؤسهم وهم مطرقون مسبحون (اجتهاد) طورشمق وقدسبق (نفاد) دوكمك وفانى اولق يعنى برخطوه ده يكرمى بيك بيلاق مسافه يى قطع ايده بوندن مراد ملائكهٔ مذكوره نك عظمتى بياندر وبطريق الدلالة عرش اعظمك عظمتى دخى اشعاردر (چون مهاد) دوشك كبى مقصود دوزلكده بساط مفروشه تشبيهدر (انى انكچون يراتمشدر الخ) سرى بودر كه عرش اعلاده وسائر افلاكده ملائكه يوزندن حقه عصيان واقع اولمشدر نتكيم انلرك وصفنده بيورر (لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما يؤمرون) پس بويله جسم پاكه مكان پاك كركدر كه انده وضع اولنه وقدسبق ان تلك الارض البيضاء لم يعص الله فيها احد بوندن مفهوم اولور كه فخر عالم صلى الله عليه وسلمك زوضه سى اولان محل مخصوصده كيمسه دن عصيان صادر اولمشدر فافهم فانه غريب (لمحرره) ظلمت ونور امتزاج ايتمز * كفر وايمان ازدواج ايتمز * شولكه عذب وفرات اوله تحقيق * خلطهٔ قلزم اجاج ايتمز (عباد) بندكان حق (فزع) مخوف اولان نسنه دن عارض اولان انقباض ونفرتدر قال الله تعالى (لا يحزنهم الفزع الاكبر) وهو الفزع من دخول النار پس انبيا وكمل اوليا اكرچه كندى نفسلرى اوزرينه آمنلردر ولكن انبيا عليهم السلام امم اوزرينه واولياء كرام دخى مقامك هيبتندن فزعه دوشه لر (قال المولى الفنارى فى تفسير الفاتحه اذا ابصر الناس جهنم لها فوران وتغيظ على الجبابرة المتكبرين فزع الخلق باجمعهم منها العظم ما يرونه خوفا وفزعا وهو الفزع الاكبر (وتتلقاهم الملائكة هذا يومكم الذى كنتم توعدون) فهم الامنون مع النبيين على انفسهم غير ان النبيين يفزعون على امهم للشفقة التى جبلهم الله عليها للخلق فيقولون فى ذلك اليوم اللهم سلم سلم ويخافون اشد الخوف على امهم والامم يخافون على انفسهم والمطهرون المحفوظون الذين ماتدنست بواطنهم بالشبه المضلة ولا ظواهرهم ايضا بالمخالفات الشرعية آمنون يغبطهم النبيون فى الذى هم عليه من الامن ان النبيون عليه من الخوف على امهم (رغبت) هى السعة فى الارادة فاذا قيل رغب فيه واليه يقتضى الحرص عليه قال الله تعالى (انا الى ربنا راغبون) واذا قيل رغب عنه اقتضى صرف الرغبة عنه والزهد فيه (اعتماد) استناد يعنى طيانمق مراد درگاه حقه التجادر (يوم المعاد) عود جسمانى كونى كه قيامتدر حقك حكمندن مراد بين الخلائق فصل وقضا سيدر (فيأتى الله فى ظلل من الغمام والملائكة) ويكون اتيانه اتيان الملك فانه يقول ملك يوم الدين وهو ذلك اليوم فسمى بالملك (لمحرره) بوكون كوش ايتمين اهل فنادن نقر ناقورى * ندر بيلز يارين نفخ اولنان شول نوردن صورى * قيامت قلب عاشقده فنا فى الله دربونده * انكچون كوزارز اهد كبى اول يوم منشورى * قيام ايده شوكيم ديوان حقده برنفس بوكون * بومعنادن يارن بيك ييل قيامى ايلر صورى * كوكل برعرش اعظمدر قونلمش ارض بيضاده * كديمنى سينه سى قيلمش احاطه قربله دورى * فرشتهلر اموزنده طوترلر انى قوتله * قواى باطنك بيمنى اودرغايتده منظورى * اودر كرسى حقكم جنت انك سطحيدر تحقيق * اولوبدر چشم جاهلدن خدانك سرى مستورى * جهنم نفس انساندر كه قورقر خلق شرندن * عياندر كينه شرى نهاندر كينه شورى * بواطف وقهر انسانى قوحكم الهيدر * ايتز بريوزينه حقك قيمانكم اوله دستورى * بوحكمه حق راضى اول اوله سن اهل حقدن تا *

وجودك ايكى عالمده ايد كورميه محذورى

فصل فى المواقف

امر ايده حق پس ملائك جمله خلقى سوره لر
كيد يسر او كچه محمد بوله مؤمنلر رشاد

سور يسرلردر زبانيلر ايروب كافر لرى
بغلنوب هر بيرى برشيطانله يوزى سواد

كيمى ايا غن يوريسر كيمى يوزى اوستنه
هر برى نيدر سه بوله چون اوله يوم التناد

ابن مسعود دن رو ايتدر كه كندونقل ايدر
ديدى بكا اول على بن ابى طالب جواد

ديدى بيوردى رسول الله كه بكا ياعلى
كيم قيامتده مواقف اوليسر قيل انقياد

طوره هر موقفده بيك ييل چون خلايق بى نزاع
بودر اول موقفى كيم خلق قوپجق بى عداد

كيمكه مؤمن ايسه انده بو ليسر فوز ونجات
كيمكه كافر ايسه طوره بيك ييل انده بى عناد

سور يسرلر بو مقامدن خلقى محشر يرينه
بيك ييل انده پس طور يسر درقواهل فساد

اهل ايمان عرش رحمن كولكه سنده طوره لر
ايده لر ظل امان ايچره فرحده استناد

سوره لر پس خلق اندن ظلمته نوره كيده
ايده كافر ظلمت ايچنده كير وبيك ييل نهاد

چيقه مؤمن طرفة العين ايچره ظلمتدن روان
ايچنى طاشى نور اولوب نوره كيده بوله مراد

انكيچون برق اورر نور كمال كبريا
زيرا اشراق ايديسر نورجمال كبريا

چون ايده لر اشبو حاله انتساب
سوره لر كيم صوره لر بربرحساب

اون سر اپرده اوليسر انده ييل
نيچه لر اول يرده اوليسر خجل

اول ايده لر حرام ايشدن سؤال
كيم حرام ايدرميدى ياخود حلال

صوره لر ايكنجيده بدعت اكا
ايتمد يسه ويره لر رفعت اكا

صوره لر اوچنجيده احوالنى
آنه سيله آنه سيله حالنى

بونلره كرعاصى اولما ديسه اول
تيز كچه دردنجيده ايده نزول

صوره لر شول نسنه كيم ديده اوله
شوايكه انك حكمى التده اوله

انلره تعليم قرآن ايتدى
عمله آداب دين اوكرتديمى

ايتدى ايسه تيز كچه بشنجيه
كوزآچوب يومنجه حاشا انجيه

صوره لر قوالدن قراوشدن بوكز
نيلديسه قورودن باشدن بوكز

صوره لر التنجيده قومن اكا
صوره لر بدنجيده رحمن اكا

سكزنجيده حسددن صوره لر
نيلدى جان وجسددن صوره لر

طقوزنجيده كردن صوره لر
هم اونده بوفكردن صوره لر

آلده مقدن ايده لر انده سؤال
دكلدكى جانله تندن سؤال

كربولرده ويرر ايسه خوش جواب
ظل عرشده اوتوره بوله ثواب

كربولرده صوچلوچيقسه اى همام
هر برنده طور يسر بيك ييل تمام

سوره لر بوندن دخى خلقى روان
شول يره ايره كير وپير وجوان

كيم ويره لرانده بربيتيسن
قوللرينه تكرى خيرى بيتيسن

انده اون بش موقف اوليسر ديدى
صور ليسر نتدى سرتاسر ديدى

صوره لر اول اكا انده زكات
خير ايدوب ويرديسه هر قنده زكات

(مواقف) موقف جمعيدر محل وقوف معناسنه يقال وقف يقف وقوفا دام قائما (رشاد) مهتدى اولمق يعنى طوغرى يول بولمق (زبانى) قال فى القاموس الزبنية كهبرية متمرد الجن والانس والشديد والجمع زبانية وواحدها زبنى والزبن كالضرب الدفع وفى الاختيرى زبنيه عنفله دفع ايتمك زبانيه عذاب ملكلريكه اهل جهنمى عنفله اوده دفع ايتدكلريچون زبانى ديرلر مفردى زبنى كلور كسائى قولنده اما ابو عبيده زبنيه كلور انتهى پس زبانى زبانيه لفظنه منسوب اولمش اولور * سؤال اولنورسه كه علم صرفده مصرحدر كه جمعه نسبت صحيح دكلدر جواب بودر كه جمع اولان كلمه علم ياعلم حكمنده اولسه ويا واحد مستعملى اولسه جمعه نسبت ايتمك صحيحدر زبانيه دخى بويله درزيرا انصار

وامثالی کبی عز اولمشدر وواحدنك استعمالی دخی متروکدر (سواد) سیاه که قبح اعتقاد واعمالك اثریدر تنکیم بالاده
شرح اولندی (یوم التناد) اصلنده تنادیدر بری بر ینه ندا ایتمك وچاغرمق وقد سبق بیانه (جواد) فتحله جومرد
معناسنه حضرت علی کرم الله وجهه نك سخاسی مشهوردر حتی واقعه ده اسد وبالك شبلی کوراسه کاه اولور که
سخا ایله تعبیر اولنور زیرا حضرت علی رضی الله عنه اسد الله درفافهم * وقد سبق الفرق بین الجود والکرم والعطاء
والسخاء * قال الراغب الجود بذل المقتنیات مالا کان او عینا (انتقاد) نقدی تمیز یعنی جیدنی زیوفندن تخلیص وفرق
ایتمك * قال فی القاموس النقد تمییز الدراهم وغیرها کالانتقاد بعض نسخده انقیاد دوشمشدر اطاعت معناسنه
(طوره هر موقفده بیك بیل) بوندن منفهم اولور که روز قیامت اللی بیك بیلدن عبارتدر تنکیم شرحی کذر ایتدی
(خلائق) خلیقه نك جمعیدر خلق معناسنه (بی نزاع) بی مخاصمه ومجادله زیرا نزع اصلنده برنسنه یی مقرندن جذب
ایتمکه دیرلر مخاصمه ده طرفیندن مجاذبهٔ کلام وبلکه مجاذبهٔ کریبان اولمغله انك اوزرینه منازعه ونزاع وتنازع
اطلاق اولندی (بی عداد) بی حساب (فوز) الفوز الظفر بالخیر مع حصول السلامة (بی عناد) یقال عند خالف الحق
ورده عارفانه یعنی اول موقف بودر که ناس قبوردن بیرون اولدقده مؤمن اولنلر فوز ونجات وغنیمت وسعادت بوله لر
وکافر اولنلر ابواب قبورده بیك بیل عریان وکرسنه وتشنه طوره لر (سوره لر بو مقامدن) یعنی ابواب قبورده بیك بیل
قیامد نصکره محشره سوق اولنه لر محشر بالاده بیان اولنمشدر * وفی الحدیث بیث المقدس ارض المحشر
والمنشر کافی المقاصد الحسنة (ظل امان) ظل کونش اصابت ایتمین یره دیرلر بوراده امانی یعنی بی خوف اولمغی ظله
تشبیه واردر وجه تشبیه استراحتدر وجائزدر که اماندن مراد محل امان اولان عرش اولوب ظل حقیقته محمول اوله
زیرا ناس سر قبوردن محشره سوق اولندقده الله تعالی یه اخلاصله ورسولنی اقرارله ملاقی اولوب شرك وسحر واهراق
دماء مسلمیندن بری وناصح لله ورسوله ومحب مطیع ومبغض عاصی اولنلر ظل عرشده مستریح اولوب غمدن نجات
بوله لر و بومذکورك خلافی اوزره اولنلر حر شمس وحرارت نار وهموم وعذابده بیك بیل آیاق اوزره طوره لر (فرح) لذت
عاجله ایله انشراح صدره دیرلر اکثر یابدنیه اولان لذات دنیویه ده مستعملدر قال الله تعالی (ولا تفرحوا بما آتاکم)
(استناد) طیانمق اعتماد کبی یعنی ذکر اولنان امان وفرحده اولدقلری حالده عرش رحمانه استناد ایده لر وجائزدر که نفس
امان وفرح انلره سند کاه اوله (ظلمات) عدم النور معناسنه ونور اول ضوء منتشردر که رؤیته معینلر (نهاد) رسم وآیین
وبنیاددر بوراده مصدردر نهادن دیمکدر قومق معناسنه ولکن بحسب المقام طورمق مراد اولنور وجائزدر که نهاده
دیمك اوله یعنی نهادن لفظندن اسم مفعول اولسه قونلمش معناسنه ولکن ایده لفظنه مناسب کلمز فافهم (طرفة العین)
طرفه بناء مرددر یقال طرف بصره اطبق احد جفنیه علی الاخر اوطرف بعینه حرك جفنیها یعنی طرف کوزقپاغن
تحریك ایتمکدیرلر کاه اولور که طرفله نظر مراد اولنور زیرا نظر تحریك جفنك لوازمندندر بوراده طرفة العین ایله
مراد زمان قلیلدر یعنی برکره کوزآچوب یومجه اولان زمان مقدارنده ظلمتدن چیقه وبور یوب نوره کیده الحاصل
خلق ظلمت ونوره مسوق اولدقده شرك ونفاق وشکندن بری اولوب قولا وفعلا حق رعایت ایدوب خلقله انصافله
معامله قیلوب سر وعلانیتده اطاعت وقضاء اللهه رضا ومقسومه قناعت اوزره اولنلر طرفة العین مقدارنده مبیض
الوجوه اولدقلری حالده ظلمتدن نوره چیقدیلر وجمله غمومدن نجات بوله لر بو اوصاف جلیله نك اضدادیله متصف اولنلر
ایسه بیك بیل ظلمت ایچنده غم وهمده قالوب صکره مسود الوجه بیرون اوله لر (لمحرره) اولدکیسه مرض دلدن صاغ *
ایتدك اخلاصله یارین یوزك آغ * مورمقدار اولان ضعیف انسان * نیجه حمل ایده باری چون قاره طاغ (انتساب)
کشی کندینی بر کیمسه یه نسبت ایتمك تنکیم اعیاندن انتسابکز کیمه در دیو سؤال اولندقده فلانه در دینلور بوراده مراد
ظلمت ونور حالنه اولان انتساب واضافتدر (سوره لر کیم صوره لر بر بر حساب) یعنی خلق ظلمت ونور موقفندن
سرادقات حسابه سوق ایده لر که اون عدد سراپرده در وهر برنده برسؤال واردر اول سؤاللره جواب ویرمینلر هر برنده
بیك بیل وقوف ایتسه لر کرکدر (سراپرده) اصلنده پردهٔ سرایدر اولر ایچنده چکلن پرده یه دیرلر وهر اوده که بزدن اوله
جبنلك کبی اکا سراپرده دیرلر عربجه سرادق دینلور سراپرده دن معربدر سروری دیوان حافظ شرحنده سراپرده
ایچ حولیدر دیدوکنی سودی ردایلمشدر ولکن اصابت ایتمشدر زیرا ایچ حولی معناسنه ده کلدیکی نعمة الله
لغتنده مصرح اولدیغندن ماعدا بحر العلوم صاحبی شیخ سمرقندی رحمه الله سورهٔ کهف تفسیرنده بیورر که
السرادق مایدار حول الخیمة من شقق بلا سقف * وقیل السرادق الحجرة التی تکون حول الفسطاط انتهی پس
حقیقتده ایچ حولی دیدکلری اکا برچادرلر ینك اطرافنه غلیظ بزدن اداره اولنان پرده درفافهم (یل) یاسز رسم اولنمق
کرکدر زیرا مقابلی اولان خجل دخی یاسزدر خجیل یایله اغلاط عامه دندر تنکیم مرور ایتدی والخجل کمنف هو المتحیر

المدهوش من الحياء (بدعت) اسم من الابتداع وهو الاتيان بالشئ من غير مثال سابق له وعرفوها بوجوه فقيل هى الفعلة المخالفة للسنة وقيل الحدث فى الدين بعد الاكمال وليس له اصل فى الشرع وقيل مالم يفعله رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا الصحابة ولا التابعون الى يومنا هذا ولا يقوم ايضا دليل على جوازه وهى قبيحة وحسنة على ما فصل فى كتب الحديث وجاء فى تفسير الفاتحة للمولى الفناري رحمه الله سئل عن الاهواء فقيل مكان البدعة والهوى ما يميل اليه الطبع وتهواه النفس بمجرد اشتهاء من غير سند مقبول ودليل معقول ويقال فلان من اهل الاهواء اذا زاغ عن السنة متعمدا (عاصى) يقال عصى عصيانا اذا خرج من الطاعة (بعدذا) عقوق والدين شرعه موافق اولان اموره مخالف قدر مخالف اولان موادده اطاعت ايتمك كركدر قال تعالى (وان جاهداك على ان تشرك بى ما ليس لك به علم فلا تطعهما) چون بودخويش رادبانت وتقوى * قطع رحم بهتراز مودت قربى (نزول) النزول فى الاصل هو الانحطاط يقال نزل من علو ونزل عن دابته ونزل فى مكان كذا حط رحله فيه (شولكه الك حكمى التنده اوله) مراد اهل واولاد وشاكردلر ويتيملر وينه شمه خدمتكارلر در كه انلرك امورى اكا تفويض اولنمشدر (آداب) ادبك جمعيدر چوق وجهله تعريف اولنمشدر (قال بعضهم الادب عبارة عن رعاية الامور المستحسنة والتحرز عن الامور المستقبحة وقيل هو التخلق بالاخلاق الجميلة والخصال الحميدة من معاشرة الناس ومعاملتهم وقيل صيانة النفس عما لا يستقيم قولا وفعلا وقيل الادب عبارة عن معرفة ما يحترز به عن جميع انواع الخطا وقيل الادب الدعاء الى الطعام وسميت الخصال الحميدة ادبا لانها تدعو الى الخيرات وتدل على الحسنات وكان علوم الادب اى العربية تدعو سائر العلوم الى نفسها للاستفيد منها والادب بالكسر بمعنى العجيب يعنى ان علوم العربية المسماة بعلم الادب عجيبة غريبة لكثرة نكاتها ولطائفها كذا فى حواشى المفتاح للسيد السند (بعدذا) زمانه خلقى اولادحقنده جاهل اولسون صاغ اولسون ديرلر وسائر استخدام اولنان اتباعك خدمتدن قالوردبو تعليمنده تكاسل ايدرلر بيلمزلر كه بونلرله بو وجهله بش اون كون انتفاع ايتمك بيك بيل شدتده وقوفه مؤدى اولور (لمحرره) روزوشب علم دين ايدوب تعليم * قومه جاهل جهانده اولادك * جمله اتباعكى مؤدب قيل * يا اوله حسن ذكرله آدك (انجيه) انجنه معناسنه درتونله (قولدن قراوشدن) يعنى قولنده وجاريه سنه احسان ايتديسه التنجى سرادقه كچه (قومن) يعنى قرابتدن سؤال ايده لر قوم اصلده جماعت رجالدر كاهيجه نساء دخى مراد اولنور قال فى القاموس القوم الجماعة من الرجال والنساء معا او الرجال خاصة او تدخله النساء على التبعية ويؤنث الجمع اقوام (رحمن) يعنى صلهٔ رحمدن سؤال ايده لر والرحم رحم المرأة وامرأة رحوم تشتكى رحمها ومنه استعير الرحم للقرابة لكونها خارجين من رحم واحدة قال فى القاموس الرحم ككتف بيت منبت الولد ووعاؤه والقرابة اواصلها واسبابها والجمع ارحام انتهى (بعدذا) بو مقامده رحم ايله مراد ذى رحم محرم وقومله مقصود اقارب واباعد در وصلهٔ رحمك معناسى كذر ايتمشدر (حسد) الحسد تمنى زوال نعمة من مستحق لها وربما كان مع ذلك سعى فى ازالتها وروى المؤمن يغبط والمنافق يحسد (تيلدى جان وجسددن صورمل) يعنى جان وجسدى حسدده مى وياغبطه ده مى استعمال ايلدى (مكر) المكر صرف الغير عما يقصده بحيلة وذلك ضربان مكر محمود وهو ان يتحرى بذلك فعل جميل وعلى ذلك قال الله تعالى (والله خير الماكرين) ومذموم وهو ان يتحرى به فعل قبيح قال تعالى (ولا يحيق المكر السئ الا باهله (دكلدكى جانله تنده سؤال) يعنى كيمى جانه وكيمى تنه متعلق اولان سؤالرى مثلا حسد درونه دائر وتعليم واحسان ظاهره متعلقدر وعلى هذا (همام) اولوكشى (لمحرره) طوتمدن دبيت اجل دامانكى * ايده كورحسن عمل ترك امل * ويرمدين ناچار شيرين جانكى * ايده كور حسن عمل ترك امل * اهل طاعت بوله محشرده نجات * عاصى بى ايده احاطه سيئات * استريسك كرصراط اوزره ثبات * ايده كورحسن عمل ترك امل * ظل عرشه ايريجك اهل صفا * نارغمده قاينيه اهل جفا * عهد كه روزازل ايدوب وفا * ايده كورحسن عمل ترك امل * ظلمت شرك وريايى كيچه كور * طرفة العين ايچره نوره اوچه كور * عشق الندن جام وحدت ايچه كور * ايده كورحسن عمل ترك امل * راه سنت ظاهر يكن كوزله * بدعته اويمه دوشوب چب ايزله * الدانوب قالمه مجرد سوزله * ايده كورحسن عمل ترك امل * علم حال اوكرن اوتور آدابله * صحبت ايت اهل صلاح احبابله * بلكه وقتك كلمش اوله كيم بله * ايده كورحسن عمل ترك امل * آدمى زسوا ايدريارين حسد * راه جنانه اولور برقاتى سد * ياريكن بوكون سكاجان وجسد * ايده كورحسن عمل ترك امل * ويردكيسه حق سؤالينه جواب * جنت فردوسه بولدك فتح باب * حقيا آسان اوله ديرسك حساب * ايده كورحسن عمل ترك امل (بربتيسن) يعنى هركسه دفترعملن ويرلر (خيرين يتيسن) يعنى الله تعالى خيرين ويرسون شرايشدن حفظ ايتسون (انده) يعنى ايمان وشمائل ايله اخذ كتبه حشر اولندقلرى موضعده (سرتاسر) باشدن باشه واوجدن اوجه

صوره‌لر ایکنجیده حق دیدیمی ای شاهزاذ
یاخود صوچلر عفونه سعی ایتدیمی ای شاهزاذ

صوره‌لر اوچنجیده کیم امر معروف ایتدیمی
صوره‌لر دردنجیده نهی ایتدیمی ای شاه زاذ

صوره‌لر بشنجیده کیم حسن خلق ایدرمدی
صوره‌لر التنجیده کیم حب و بغض ایدرمی یاذ

صوره‌لر یدنجیده کیم یرمدی مال حرام
صوره‌لر سکزنجیده کیم شرب خمر ایدرمی یاذ

صوره‌لر طقوزنجیده کیم هیچ زنا ایدرمیدی
صوره‌لر اونجیده یکلش سوزی دوزرمی یاذ

اون برنده صوره‌لر هیچ اند ایچرمیدی یلان
صوره‌لر اون ایکیده کیم هیچ ربا قیلورمی یاذ

صورو ایسه‌لر اون اوچنجیده ایدرمی افترا
محصناته سوکدیمی یا ایلدیمی العیاذ

صور ولیسه‌لر اون درتده هیچ یلان طانقلغه
یلتنو بن وار دیمی یا ایلدیمی العیاذ

صورولیسه‌لر اون بشنده هیچ مسلمان کیمسه‌یه
یوق بیره بهتان ایدرمیدی صور یله بامداذ

کرجواب ایدرایسه وارهٔ لواء الحمده اول
ویرمز ایسه هر برنده بیک بیل طور یله بامداذ

سوره‌لر بوندن کیرو خلقی بنیلر و یرمکه
کرسخی ایسه ایدوب درویشلره مالی کشاذ

بیتسینی صاغ الندن ویره‌لر جومرد ایسه
آچوب انی اوقیجق اولیسه حالی کشاذ

جنتک کیه لباسن تاجن اوره باشنه
عرش رحمان کولکه سنده اوتورو بن اوله شاذ

کرچغان و کافر ایسه صول الندن ویره‌لر
اوله غمناك انی مؤمنلر کور و بن اوله شاذ

سوره‌لر اندنده خلقی کیده‌لر میزانه هب
متقیلر آنی کورجك وارو بن اوله شاذ

کیمکه برمثقال ذره خیر ایدرسه طارته‌لر
کیمك آغر کلسه میزانی طرو بن اوله شاذ

هر کیمك میزانی یتنی کلسه بیك بیل طور یسر
اشبو حالی کوره مؤمن یوکرو بن اوله شاذ

سور یسرلر خلقی اندن وار یسرلر شول یره
یولنی رحمانه مؤمن ایرکور و بن اوله شاذ

اون ایکی موقف ایدیسردر بو بیرده حق کیرو
اهل ایمانی بو یرده طور غرو بن اوله شاذ

صوره‌لر اول کیم آزاد ایلدیمی بنده هیچ
ایلدیسه بوسوزی اکا صورو بن اوله شاذ

صوره‌لر ایکنجیده قرآنی خوش اوقورمیدی
اوقودی طوتدی ایسه آنی طرو بن اوله شاذ

صوره‌لر اوچنجیده کیم هیچ ایدرمیدی غزا
ایلدیسه کافری ایروب اورو بن اوله شاذ

صوره‌لر دردنجیده کیم غیبت ایدرمیدی هیچ
ایتدیسه اشبو یزدن تیز سرو بن اوله شاذ

صوره‌لر بشنجیده کیم کیمسه‌یی قفو لرمیدی
قفولدی ایسه کچه اندن یوریوب اوله شاذ

(حق دیدیمی) یعنی محلنده حق شوزسو یلدیمی یوخسه مداهنه ایدوب زمانه کاسه لیسلری کبی سکوتمی ایتدی الساکت عن الحق شیطان اخرس (شاهزاذ) اولو زاده زادبوراده ذال معجمه ایله در زیرا فرس اهلی استعمالا تنده وقافیه‌لرنده دالله ذال معجمه‌یی فرق ایتمزلر ودیمشلردرکه هرلفظ مفرده حرف صحیح وساکنده نصکره کلن دال و یاقیسی ذال معجمه‌در (عفو) العفو القصد لتناول الشیء وعفوت عنك کانه قصد ازالة ذنبه صارفاعنه فالمفعول فی الحقیقة متروك وعن متعلق بمضمر فالعفو هو التجافی عن الذنب وقد سبق الفرق بین العفو والمغفرة (سعی) السعی المشی السریع وهو دون العدو و یستعمل للجد فی الامر خیرا کان اوشرا (معروف) اسم لماعرف من طاعة الله والتقرب الیه و یطلق علی الاحسان الی الناس ایضا ❊ قال الامام الراغب المعروف اسم لکل فعل یعرف بالعقل والشرع حسنه والمنکر ما ینکر بهما قال تعالی (ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر) ومن هذا قیل الاقتصاد فی الجود معروف لما کان ذلك مستحسنا فی العقل والشرع (نهی) هو الزجر عن الشیء بلفظة افعل نحو اجتنب کذا او بلفظة لا تفعل والنهی عن المنکر یکون تارة بالید وتارة باللسان وتارة بالقلب (حسن خلق) قال الحسن البصری رحمه الله فی حسن الخلق بسط الحیاء وکف الاذی و بذل الندی والعفو عمن وقع منه الخطاء (حب و بغض) یعنی اکر حب فی الله و بغض فی الله اهلی ایسه یدنجی موقفه کذر ایده ❊ قال الراغب البغض نفار النفس عن الشیء الذی ترغب عنه وهو ضد الحب فان الحب انجذاب النفس الی الشیء الذی ترغب فیه (یاذ) ذال مهمله ومعجمه ایله اکتق وخاطرده طوتمق (یرمدی مال حرام) بالاده سراد قاتده ذکر اولنان حرامه وقوع اعم و بوا خصدر پس تکرار لازم کلمز (یکلش سوز) قول زور دیدکاریدر (ربا) باء موحده ایله درشرحی کذر ایتمشدر (افترا) کذبدن اخصدر زیرا افترا کندی یاندن یلان پیدا ایتمکدر کذب ایسه کاه اولور غیره تقلیدا ایله دخی اولور یعنی ایلدن اشتدیکی یلانی سویلك دخی کذبدر (محصنات) محصنه‌نك جمعیدر مسلمه وحره وعاقله و بالغه وعفیفه

یعنی زنادن پرهیز کار خاتون (العیاذ) اللهه صغنمق محصناته قذفی ترکدن کنایه در تنکیم بیت آتیده مراد شهادت زورك
ترکن بیاندر (بهتان) قال تعالی (هذا بهتان عظیم) ای کذب یبهت سامعه لفظا عنه ای یدهش ویتحیر وفی القاموس
بهته کمنعه بهتا و بهتانا قال علیه مالم یفعل والبهیتة الباطل الذی یتحیر من بطلانه والکذب کالبهت بالضم انتهی
(بامداد) صباح یعنی روز قیامت بام خصوصیله صبح وقتیدر سلاطین وحکامك اول وقت دیوان زمانی اولدیغی
اعتبارله اکا بامداد دیرلر داد عدلدر ذال معجمه ایله دخی لغتدر تنکیم نظائری مرور ایتدی (سوره لر بوندن الخ)
بوراده تکرار سوق اولنمق بوقدر بلکه مقدم سوق اولندقلری موضعده اولان مواقفك اسؤله سند نصکره بیك بیل
قراءت کتب ایچون اقامت واردر مکرسوق جزئی اوله * قال المولی الفناری رحمه الله ثم یقام الناس فی قرآءة کتبهم
الف عام فان کان سخیا قد قدم ماله لیوم فقره وحاجته وفاقته فرأ کتابه وهون علیه قرآءته وکسی من ثیاب الجنة
وتوج من تیجان الجنة وقعد تحت ظل عرش الرحمن آمنا مطمئنا وان کان بخیلا لم یقدم ماله لیوم فقره وفاقته اعطی
کتابه بشماله ویقطع له من مقطعات النیران ویقام علی رؤس الخلائق الف عام فی الجوع والعطش والعری والهم والغم
والحزن والفضیحة حتی یقضی الله عز وجل فیه بما یشاء (سخی) سخاء حاجت مقداری اولان عطادر (درویش)
یوخسول (کشاد) کشاده دیمکدر یعنی آچق بوندن مقصود مال کیسه سنك و یا خزانه سنك کشاده لکیدر ماله
نسبت اولندیغی مجازدر (صاغ الندن ویره لر) یعنی تعظیما زیرا صاغ صولدن افضلدر انکچون خیر وحسناته موکل
اولان ملك صاغ جانبده وشر وسیئاته موکل اولان فرشته صول طرفده در پس کافره دفتر اعمالی صول طرفدن دفع
اولنمق اهانت ایچوندر (میزان) عبارة عما یعرف به مقادیر الاعمال ذهب کثیر من المفسرین الی ان له کفتین ولسانا
وساقین وقد ورد فی الخبر الصحیح تفسیره بذلك وصاحب المیزان یوم القیامة جبرائیل علیه السلام قال اهل
السنة والجماعة تتجسد الاعمال والاذکار فتوزن وقال بعضهم الصحائف هی التی توزن قال حضرة الشیخ الاکبر
قدس سره فی الفتوحات المکیة توضع الموازین لوزن الاعمال فیجعل فیها الکتب بالاعمال وآخر ما یوزن فی المیزان قول
الانسان الحمد لله فکل ذکر وعمل یدخل المیزان الا قول لا اله الا الله فانها لا تدخل لانها لیس لها ضد فیجعل فی مقابلتها
فکل یوزن بضده وضد الایمان الکفر وهو النفی والعدم المحض فلا یجمع توحید وشرك ابدا فی میزان ولا یدخل
الموازین الا اعمال الجوارح وهی سبع السمع والبصر واللسان والید والبطن والفرج والرجل والاعمال المعنویة
فلا تدخل المیزان المحسوس لکن یقام فیها العدل وهو المیزان المعنوی فحس لحس ومعنی لمعنی یقابل کل شیء
بشاکلته (قل کل یعمل علی شاکلته) (مثقال ذرة) مثقال الشیء میزانه من مثله والذرة النملة الصغیرة یعنی کوچورك
قرنجه آغرنجه ووزنجه خیری اولسه طارتله وشری دخی اکا قیاس اولنه پس هر کیمك باطنی ظاهرنه راجح اولمغله میزان
حسناتی ثقیل اولسه طرفة العینده فوز ونجات بوله وهر کیمك ظاهری باطننه غالب اولمغله میزان سیئاتی کران اولسه
عند المیزان بیك بیل محبوس اوله * کناهم وزن ایدوب طارتسه رحمان * نلرچکسه کرك محشرده میزان (یولی رحمانه
مؤمن ایرکورو بن اوله شاذ) یعنی خلق حضور حقده موقفه دعوت اولندلر بوندن مراد ذکر اولنان مواقفدن هیبتلو
برمقام عظیمه سوق اولنه لر دیمکدر * قال اهل التفسیر عند قوله تعالی (ولمن خاف مقام ربه جنتان) مقامه تعالی
موقفه الذی یقف فیه العباد للحساب (یوم یقوم الناس لرب العالمین) وقال بعض اهل الحقائق هو المقام الذی یقوم
بین یدی ربه یوم القیامة عند کشف الستور وظهور حقائق الامور وسکوت الکل من الانبیاء والاولیاء لظهور
القدرة والجبروت (بنده) مطلقا اسیره دیرلر ارکك اولسون دیشی اولسون ومسبی اولسون خانمکی اولسون یعنی اکر
قادر اولوب بنده آزاد ایلدیسه ایکنجی موقفه کذر ایده ایتدیسه بیك بیل اوراده وقوف ایلیه (لمحرره) بنده کیم بنده
ایلیه آزاد * بنده ایکن اوله یارن شهزاد * نه روادر بو دکلو کیسه ایله * کسمیه مالی اوجندن برزاد * زمانه مزك دولتمند
اولنلرینك اکثری اول غایته رسیده اولدیکه زمان صحتنده عتق رقاب دکل بلکه حال احتضارنده حفظ اموال
واستخدام بندکان ایله وصیت ایدرلر والعیاذ بالله تعالی (لمحرره) ایلرسك بو یولده مالی فدا * نفسکه چوق جزا اوله جدا *
نه روادر غنی ایکن بو کون * اوله سن روز قیامتده کدا * تابکی جمع زرای بازرکان * قیل پریشان انی برای خدا *
غنچه وش صاقلمه زرك زنهار * اوله روز اجل نهان پیدا * حق ایچون بنده لر آزاد ایله * ایده کور فرضی خلوص
اوزره ادا (اوقیدی) دیمشلردر که قرأنی نظردن تلاوت ایتمك ظهر قلبدن قرأتدن افضلدر زیرا مصحفه نظر دخی
عبادتدر * وکان کثیر من الصحابة یقرؤن من المصحف ویکرهون ان یخرج یوم ولا ینظرون فی المصحف کما فی الاحیاء
(طوتدی) یعنی احکامی ایله عمل ایتدیسه وکان خلقه علیه السلام القرآن (غزا) الغزو الخروج الی محاربة
العدو وفی القاموس غزا العدو سار الی قتالهم وانتهابهم (کافر) الکفر فی اللغة ستر الشیء وکفر النعمة وکفرانها

سترها بترك اداء شكرها واعظم الكفر ستر الحق وجحود الوحدانية والنبوة والشريعة (غيبت) الغيبة بكسر الغين المعجمة ان تذكر اخاك بما يكرهه فان كان فيه فقد اغتبته وان لم يكن فيه فقد بهته اى قلت عليه ما لم يفعله

﴿ قافية الذال ﴾

صورەلر التجيده كيم هيچ يلان سويلرميدى
سويلما ديسه انى تيز قورتره اول مستعاذ

صوزەلر يدنجيده كيم طالب العلم اولديمى
اولدى ايسه حضرتينه ايركوره اول مستعاذ

صوره لرسكز نجيده كيم عجب ايدرميدى عجب
ايتديسه مالنسه علمينه بوله التذاذ

صوره لر طقوزنجيده كيم كيمسه يه كبر ايتديمى
ايتديسه انده ايچى طيشى طوله التذاذ

صوره لر اونجيده كيم هيچ اميدن كسديمى
كسديسه رحمة اللهدن پس اوله التذاذ

كيمسه هركز بومقاماتى نيجه كيجه مكر
كيم حبيب اللهدن اوله اشبو قوله التذاذ

سرا كبردر محمد سيد كون ومكان
نور ازهردر محمد اسعد حين وزمان

صور يسرلر اون برنده در كمين
كاولديميدى مكر حقدن هيچ امين

صوره لرچون اون ايكنجى قوكشيدن
شهر وكوى وباغ اكنجى قوكشيدن

كر بولردن ويررايسه خوش جواب
بوليسرلر حق قتنده چوق ثواب

حق قتنده يوزى آغ اوله آنك
كوكلى شادوايشى صاغ اوله آنك

مشتولايه حق كه وار بولدك امان
برفرح ويره كه حق بيله همان

تو بەسزاولسه كشى ديدى رسول
طور يسردرهر برنده بيك بيل اول

كلبر وانصاف ايده لم اى عزيز
قو يسردر چونكه آخر رستخيز

بو دكلى بكركى كيم آدمى
كيم صوك اوجى بوله شول قتلودمى

كيم ايره يوز آقلغيله حضرته
رحمته غرق اوله كيره جنته

يا الهى رحمتك ارزانى قيل
شولكه لايقدر سكا سن انى قيل

بز قولز قولدن خطالر ياره شور
پادشاهسين ساكه عطالر ياره شور

قولك ايشى سهوله عصيان اولور
شاهك ايشى عفوله غفران اولور

برنظرده كوكى دوار ايلدك
برنظرده يرلرى وار ايلدك

برنظرده يرده انسان ايلدك
برنظرده آكه احسان ايلدك

حكمتكى آكا آسان ايلدك
رحمتيكى اكا يكسان ايلدك

يوغيكن بو رسمه الطاف ايلدك
يوغيكن بونوعه اعطاف ايلدك

شمديكيم ايمان ويروب قيلدك عطا
پس عجبمى عفو ايدرسك كرخطا

شمديكيم عرفان ويروب ويردك كمال
پس عجبمى كشف ايدرسك كرجمال

شمديكيم قرآن ويروب ويردك بيان
پس عجبمى يوزوكى كورسك عيان

شمديكيم بولدى چو بو برهانى اول
پس عجبمى بوله سن سلطانى اول

(مستعاذ) الله تعالى دركه هر كارده اندن عون طلب اولنمش واكا التجا قيلنمشدر (طالب العلم) مقصود علم نافعدر كه علم حال وعلم آخرت وعلم الهى انده داخلدر الحاصل علم معامله وعلم مكاشفه يه شاملدر (قال فى عين العلم العلم علمان علم المكاشفة وهو نور يظهر فى القلب فيشاهد به الغيب وهو افضل لانه المقصود وعلم المعاملة وهو العلم بما يقرب اليه تعالى وما يبعد منه وهو مقدم لانه الشرط فاذا اراد علم المكاشفة فيما ورد (فضل العالم على العابد كفضلى على امتى) اذ غيره تبع للعمل لثبوته شرطا له والمعاملة القلبية الواجبة فيما ورد (طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة) لامتناع ارادة غيرها اما التوحيد فللحصول واما الصلوة فلجواز ان يأمها شخص وقت الضحى ومات قبل الظهر واما غيرهما فاظهر وعلم الاخرة مطلقا فيما ورد (قل هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون) فلا يفضل علماء الزمان على الصحابة رضى الله عنهم اجمعين فصحح دلالة الكلام والتعمق فى فتاوى ندر وقوعها المحدث انتهى بالاختصار ويقول الفقير فيما نقلناه من عين العلم كفاية للمصنف ولقد مررت ببلدة حين ابابى من السفر القبرسى المذكور فى كتابه الموسوم بتمام الفيض فصادفت فى المسجد الجامع هناك واعظا يقرر لاهل المجلس ان العالم هو الذى علم ان زيدا فى ان زيدا قائم اسم ان وقائم خبره

فقات فی نفسی یا ویله ... ندی علی جهله دقنع باعشر من الماء واکتنی بالنخالة من الحب وما الرسم فی تجنب الکشف الا کالسواد من البیاض او الموت من الحیوة او البحر الملح الاجاج من العذب الفرات (عجب) کندن بکمك وحالنی خوش کورمك یعنی دیننده ودنیاسنده ویا عملنده برنسنه ده معجب بنفسه اولق قال فی عین العلم العجب استعظام النفس وخصالها التی هی النعم مع الرکون الیها ونسیان الاضافة الیه تعالی والامن من الزوال فمن رأی النعمة منه تعالی وفرح من حیث انها منه وخاف علیها الزوال لا یکون معجبا وضد العجب ذکر توفیقه تعالی (لمحرره) بطلوب حقدن اولدیغن توفیق ❊ عجب ایدر حالنه ارباب غرور ❊ ابر اکر ایتسه فیض باران ❊ هیچ ایدرمیدی نباتات ظهور (التذاذ) لذت وداد بولق (کبر) کشی کندی نفسنی صفت کمالده غیرك فوقنده کورمك (لمحرره) کیمده کیم اولسه کبر شیطانی ❊ دوشه شیطان الینه ایمانی ❊ ایدر یکن هواسنه پرواز ❊ دوشه چاه جهنمه جانی ❊ صدر مجلس نشین ایکن دائم ❊ درکهندن سوره الله آنی ❊ مهر پرتو فروز دولت ایکن ❊ ذره دکلواوله حالی شانی ❊ نه کالیند کبر ایده انسان ❊ وار ایکن صدهزار نقصانی ❊ برآوج ما لله صغمز دهره ❊ کچنور دولت وعزت کانی ❊ برالفدن و یره من طوغری خبر ❊ علمانك کچنور سلطانی ❊ ابن سینا کچر طبابت ایله ❊ یوغیکن باشنه بر درمانی ❊ سوزده اکسیر صاتسه بلکه اولور ❊ جلدکی اجهل شاکردانی ❊ حال وقال ایتمکه بیلز اولثیم ❊ بی عمل نسنه صانور عرفانی (رحمة الله) قال تعالی (لا تقنطوا من رحمة الله) ای من مغفرته اولا وتفضله ثانیا وفی الحدیث الفاجر الراجی اقرب الی الله تعالی من العابد القانط (ع) نومید مشو که نا امیدی کفرست ❊ مثنوی ❊ ندارم هیچ کونه توشهٔ راه ❊ بجز لا تقنطوا من رحمة الله ❊ تو فرمودی که نومیدی میارید ❊ زمن لطف وعنایت چشم دارید ❊ بدین معنی بسی امیدواریم ❊ بخشش ازانکه بس امیدواریم ❊ امید دردمندانرا روا کن ❊ دل امیدوارانرا دوا کن ❊ محبی ❊ کنهکارم دیو محبی امیدك کسمه رحمتدن ❊ محمد مصطفی کبی شفاعتکا نمز واردر (هدایی) دیدك لا تقنطوا من رحمة الله ❊ امید ایله قپوکه کلدم ای شاه ❊ (سر اکبر در محمد) یعنی سر ذاتدرز یرا اسم اعظمه مظهر تامدر شویله که الله تعالینك نور افعال وصفات وسر ذاتی انك آینه سندن غیر یده اکملیت واتمیت وجهی اوزره جلوه کر اولمامشدر (سید کون ومکان) سید سواده یعنی جماعت کثیره یه متولی اولندر مهذب النفس اولمق یولینك شرطندن اولمغله نفسنده فاضل اولنه سید دینلدی (کون) یعنی المکوندر بالفعل وجود عالمدن عبارتدر (مکان) کونك جزئیاتندندر حاوی ومستقر معناسنه ایکیسنك دخی شرحی کذر ایتمشدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم جمیع موجودات وانلرك متحیز اولدقلری امکنه نك اولیسیدر (بعدذا) بو سیادت بالاصاله افاضل موجوداته وبالتبعیه سائرلره واما کنه کوره در زیرا سید الثوب وسید الفرس دینلمز بلکه سید القوم دینلور وبو کلامده عالم ذاتدن عالم صفاته تنزلی وایکی عالمده بیله شرف محمد صلی الله علیه وسلمی بیان واردر (نور از هر در محمد) یعنی زیاده ضیء وشعله دار نوردر که صفحات فلك آنك آفتابیله روشندر نوری سر مقابله سنده ثانی کتوردی زیرا بر معنی عالم علم وغیب وامره کوره سر در عالم عین وشهادت وخلقه نسبتله نوردر که هم ظاهر وهم مظهردر بو معنی ایسه فخر عالمك صورتیدر فافهم (اسعد حین وزمان) اسعد نیل خیر اوزرینه زیاده معاونت اولنمش دیمکدر بو راده جمیع کمالاتده نصیب جهتندن اکثر دیمکدر حین برنسنه نك بلوغ وحصولنك وقتیدر بو راده زمان مطلق معناسنه در پس زمان اکا عطف تفسیر اولور زمان شول متجدد معلومه دیرلر که انکله متجدد موهوم تقدیر اولنور مثلا آنیك عند طلوع الشمس دینلسه طلوع شمس معلوم ومتکلمك مجیء موهومدر پس موهوم اولان مجیء معلوم اولان طلوعه مقارن قلنیجق ابهام زائل اولور هذا عند المتکلمین واما عند الحکماء فالزمان عدد حرکات الفلك وتکرار اللیل والنهار (بعدذا) بو راده اسعدیت بحسب الصوره حین وزمانه وبحسب المعنی حین وزمانك مشتمل اولدیغی اهل زمانه مضافدر وعند الصوفیة المحققین زمان فردایله مراد نفس رحمانیدر پس نفس رحمانی تجلیسندن فخر عالمدن زیاده نصیب وافر وحظ کامل انش بوقدر (لمحرره) سر اکبرسنك وجود کده ❊ آشکار اولدی یارسول الله ❊ نور اظهرسنك شهود کده ❊ شعله دار اولدی یارسول الله ❊ صورتك صورت حقدر تحقیق ❊ بولدی صورت سنکله سر دقیق ❊ استین صحبت مولایه طریق ❊ سکا یار اولدی یارسول الله ❊ اولمسه کون کبی جمالك عیان ❊ عینی کورمزدی دیدهٔ اعیان ❊ طوغدی سندن بود کلو جان وجهان ❊ جمله وار اولدی یارسول الله ❊ اولمیجه شفاعتك رهبر ❊ کیمسه بولمز مقام وصله ظفر ❊ ایرمین نور کدر روز محشر ❊ یاندی نار اولدی یارسول الله ❊ فیض رحمتله کائناته قو ❊ ذات پاککدر رهدیهٔ هو ❊ عشقکیله دل حق چون جو ❊ بیقرار اولدی یارسول الله (درکمین) بصوده زیرا در لفظی ظرفیت افاده ایدر وکمین کیزلو وبلور سزدیمکدر یقال کمن الشیء کمونا ای اختفی وکمن له استخفی (بعدذا) بو کلامده ملائکه نك رصد کاهنی کمینکاهه تشبیه واردر (مکر) اصلنده خدیعه وحیله ایله بر کیمسه یی

مقصودندن صرف ایتمکه دیرلر بوراده مراد الله تعالی برقولی استدراج اهلی ایلیوب بلدیکی وجه اوزره نا کاه
مؤاخذه ایتمیدر قال الکاشفی عند قوله تعالی (افأمنوا مکر الله) آیا ایمن شدند اهل تکذیب ازنا کاه کرفتن خدای
مکر استعاره است ازاستدراج بنده وکرفتن او بروجهی که نداند (فلا یأمن مکر الله) پس ایمن نشوند ازمکر خدای
(الا القوم الخاسرون) مکر کروه زیانکاران که بکفر ونفاق زیانزده هر دوجهان باشند انتهی ❁ قال بعضهم من مکر الله
امهال العبد وتمکینه من اعراض الدنیا ولذلك قال امیر المؤمنین وسع علیه دنیاه ولم یعلم انه مکر به فهو مخدوع عن
عقله (قوکشدن) یعنی قوکشی حقندن (شهروکوی) شهر معروفدر ترکیده شاردیرلر کوی انك مقابلیدر که جمعه
اقامت اولنمین یردر اصلنده محله دیمکدر لسان عامه ده کوی شهرك محله سی کبی اولمغله کوی اطلاق اولندی کوی
وکند لفظنده کند شهر معناسنه در تکیم سمرقند بیانده کذر ایلدی (اکنجی) همزه نك فتحیله معروفدر همزه نك
کسریله اولان ایکنجیدر قاعده یا ایله رسم اولنمقدر بو کلامدن منفهم اولور که شهروکوی اهلی حق جاردن سؤال اولنمق
یانکز سکنی جارنه کوره دکلدر بلکه خانه خانه یه متصل اولمغله حق جوار ثابت اولدیغی کبی باغ باغه وبستان بستانه
وتارلا تارلایه وبوردیورده اتصال ایله دخی ثابت اولور (لمحرره) ایتمین مردم اداء حق جار ❁ جوراندن ایده بیك یل
آه وازار (رستخیز) قیامت کونی رسته رانك ضمیله اصلده ماضیدن قسمدر بتمش معناسنه (خیز) خاوزای معجمتین ایله
امردر طور یعنی قیام ایله معناسنه کانه قیامت کونی اجساد بالیه بحر الحیاتك نمندن بتوب قبوردن قیام ایتملریله
اول کونه رستخیز ورستاخیز دینلدی (آدمی) بوراده یا نسبت ایچوندر یعنی آدمه منسوب اولان اولاد وذریت (دم)
فتحه نفس وساعت (ارزانی) لایق (سهو) غفلت ونسیان (هدایی) بشردن شر جزء اولمشدر الهی ❁ نیجه اکسك
اوله جرم وکناهی (کفران) قال الراغب کفر النعمة وکفرانها سترها بترك اداء شکرها والکفر والکفران
فی جحود النعمة اکثر استعمالا والکفر فی الدین اکثر والکفور فیهما جمیعا (دوار) زیاده دوراید یجی مراد
فلك اعظمدر زیرا سائر افلاکك ادواری اکا تابعدر (حکمت) اصابة الحق بالعلم والفعل فالحکمة من الله
تعالی معرفة الاشیاء وایجادها علی غایة الاحکام ومن الانسان معرفة الموجودات وفعل الخیرات
(یکسان) بردوزیه وبریکا زیرایك بروسان شول نسنه درکه عرب اندن اسلوب ایله تعبیر ایدر ترك بردوزیه
دیدیکی برده عجم یکسان دیرنتکه واقعدر ❁ کرسنك همه لعل بدخسان بودی ❁ پس قیمت لعل وسنك یکسان
بودی (ادوساندہ) اولان سان رسم معناسنه در ادوسان اسم ورسم دیمکدر که حقیقتده اسم صاحبنك
شکل وهیئتیدر (بعدذا) ناظمك ذکر ایتدیکی رحمت ایله مراد رحمن اسمنك مقتضاسی اولان رحمت عامه درکه
فی الحقیقه انك تجلیسی کافر ومسلمانه وبلکه جمله ذی روح وجماد ونباته برابردر حکمت ایله مقصود خاصه درکه
خواص انسانك صفتیدر وجائزدرکه مطلق علم معناسنه اولوب صفت عامه اوله فافهم (بونوعه) بوکونه
والنوع صفة جماعة متفقة الصور یعمها معنی واحد کما ان الجنس صفة جماعة مختلفة الصور یعمها معنی واحد
(اعطاف) اختریده اعطاف عطفك فتحله جمعی اولورسه اعطا ومیل ومودت وکسرله اموز باشی وجانب
معناسنه اخذ ایتمشدر ولیکن ابن کمال تنبیه نام رساله سنده اعطاف عطفك کسرله جمعیدر جانب الشیء
معناسنه ناس ایسه انی اشفاق معناسنه عطفك فتحله جمعی ظن ایدوب لا یبعد من الطاف مولانا واعطافه ان یفعل
کذا دیرلر دیو تخطئه ایتمشدر پس بوصورتده حق اولان اعطاف عطفك کسرله جمعی اولوب بویله برلرده
میل وشفقت ایچون استعاره اولنمشدر قال فی القاموس عطف یعطف مال وعلیه اشفق کتعطف انتهی وفی المفردات
العطف یقال فی الشیء اذا ثنی احد طرفیه الی الاخر کعطف الغصن والوسادة والحبل ومنه قیل للرداء المثنی عطاف
وعطفا الانسان جانباه من لدن رأسه الی ورکه وذلك هو الذی یمکنه ان یعطفه من بدنه ویستعار للمیل والشفقة اذا
عدی بعلی واذا عدی بعن یکون علی الضد انتهی باختصار (پس عجبمی الخ) یعنی عرفان کمالنك غایتی اکملیتدرکه
کشف جمال وتجلی عینیدر (ویردك بیان) یعنی قرآنله حروف اسرار ذات وکلمات صفات وافعالکی تعریف ایتمك
کشف ذاتکه وسیله وبهانه در زیرا بو کشفه عنایتك اولمسه وسیله سن ویرمزدك ❁ الحاصل قرآن برهان ویاندر
وبو معنانك غایتی مستعده کوره کشف وعیاندر (برهان) البرهان بیان الحجة وهو فعلان مثل الرجحان والبنیان وهو
اوکد الادلة وهو الذی یقتضی الصدق ابدا لاستحالة وذلك ان الادلة خمسة اضرب دلالة تقتضی الصدق ابدا ودلالة
تقتضی الکذب ابدا ودلالة الی الصدق اقرب ودلالة الی الکذب اقرب ودلالة هی الیهما سواء (لمحرره) ای نورنی کحل
بصر جان ایدن الله ❁ ای سرنی فیض دل حیران ایدن الله ❁ عاشقلرنی دعوت درکاه ایدوب اول ❁ صکره یوزنی کشفله
احسان ایدن الله ❁ صاد قلره صدمژده ایدوب وصله مقدم ❁ اخر نیجه الطاف فروان ایدن الله ❁ باطنلرنه قوت عشق

ایلیوب امداد ❁ سالکارینك یوللرین آسان ایدن الله ❁ غایت نیجه ممکن بومقامات فنایه ❁ ای درکهنی بیحد و پایان ایدن الله ❁ و یردك کیمنه دولت جاوید عیانی ❁ قابن کیمنك مظهر ایمان ایدن الله ❁ دل دانه سنی تربیت فیض کرمندن ❁ صدخرمن پاکیزهٔ عرفان ایدن الله ❁ عرفان کهرین خاتم ایدوب برنیجه موره ❁ تسخیر معانیده سلیمان ایدن الله ❁ اوردك سرنه نیجه لرك تاج فنایی ❁ ای نیجه لری عالمه سلطان ایدن الله ❁ ورد ملکی ذکر ایله تسبیح ایدوب انجق ❁ ورد بشری حضرت قرآن ایدن الله ❁ سهو یله خطا صادر اولورکن کیجه کوندز ❁ بردمده انی عفوله غفران ایدن الله ❁ کیمدرکه کسدسندن امیدین دوجهنده ❁ رحمتله کوکل باغنی خندان ایدن الله ❁ حقیه یتر ظاهر و باطن بوکرامت ❁ کوزی یاشنی عشقله عمان ایدن الله ❁

❁ فصل فی لواء الحمد ❁

دکله امدی اشبو یرده نیجه ایدر کردکار
نیجه صنعت کوستر رمیدانه اول پروردکار

اول قیامت کونده اول که ظاهر اولیسر
سنجغی غازیلرك اول اولیسر آشکار

پس کله اول رسول الله لواء الحمد له
سنجغیدر اول انك الده طوتیسر شاهوار

دیدیکیم بن سیدم یوم القیامتده بیلك
آدم اوغلنلارینه قیلازم اما افتخار

هم لواء الحمد المده اوله جمله انبیا
سنجاغمم التنده ایدیسردرر اول کون قرار

صوردیلر کیم یارسول الله بیور اول سنجغك
نه قدر در طول وعرضی نیجه در حد وکنار

دیدی بیك بیلاقدرر سنجاغمك اوزونلغی
عرضی بشیوز بیلاق اولیسردر انك اشتهار

باشیدر یاقوت احمر قبضه سیدر آق کومش
اوچ قنادی واردرر اوچ یاکه اولوز انتشار

بیری مشرقده اولیسر بیری مغربده آنك
بیری دنیا کوکنك اورتاسنه همچون منار

اوچ سطر واراوزرنده شکلی اشبو رسمه در
هرسطر اوزونلغی بیك ایل قدردر پایدار

❁ لواء الحمد ❁

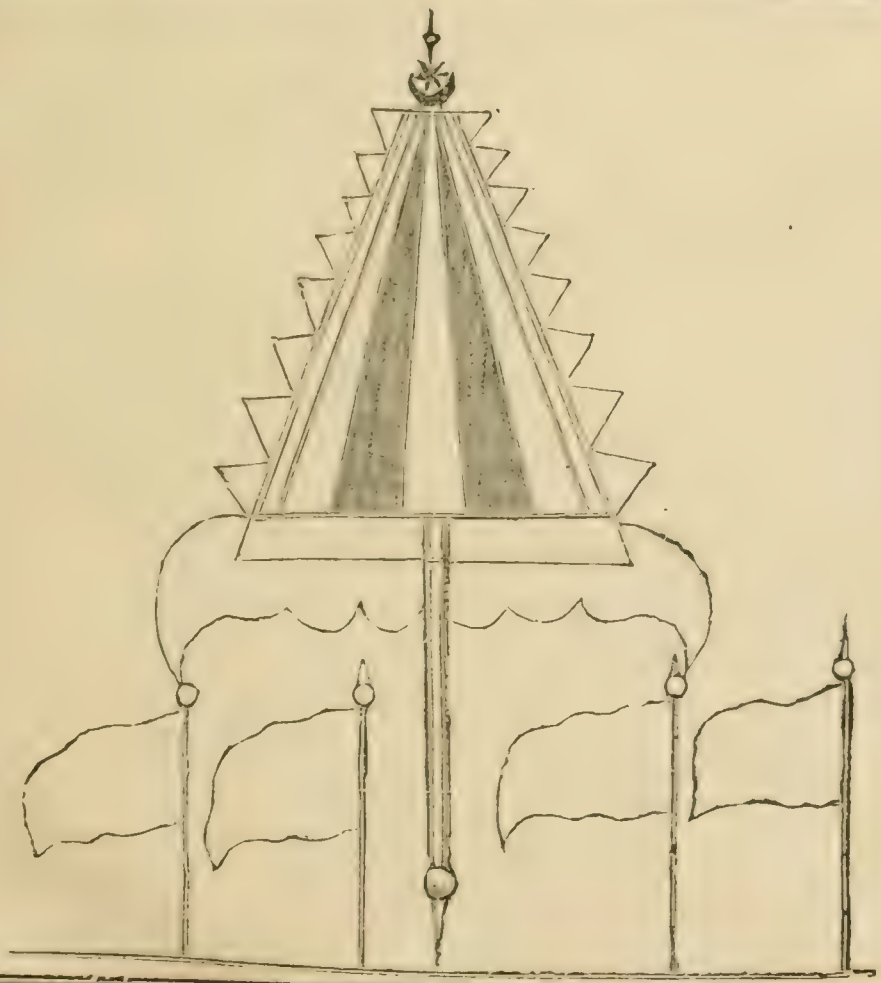

(السطر الاول) ❁ بسم الله الرحمن الرحيم ❁ (السطر الثانى) ❁ الحمد لله رب العالمين ❁ (السطر الثالث) ❁ لا اله الا الله محمد رسول الله ❁

اول لوا قتنده يتمش بيكدرر سنجاق تمام	طوره هر سنجاقلر التنده ملائك بى شمار
طوره هر سنجاقده يتمش بيك ملائك صفلرى	طوره هر صفلرده بشيوز بيك ملائك شهسوار
جمله سى تسبيح وتقديس ايده لر اول خالقه	اهل ايمان سنجغى التنده طوره نه كه وار

الفرق بين اللواء والراية ان اللواء العلم الكبير ينصب عند السلطان ويدار معه ولا يكون الا واحدا والراية علم صغير لاصحاب القتال ويكون متعددا اللون الاول ابيض والثانى اسود لانه ابين عند الغبار كما ذكره الامام السرخسى رحمه الله كذا فى شرح القهستانى وقال فى انسان العيون اللواء هو العلم الذى يحمل فى الحرب يعرف به موضع امير الجيش وقد يجعل فى مقدم الجيش واول من عقد الالوية ابراهيم عليه السلام بلغه ان قوما اغاروا على لوط فعقد لواء وسار اليهم بعبيده ومواليه وقال بعضهم صرح جماعة من اهل اللغة بترادف اللواء والراية فيطلق على كل اسم الآخر وعن ابن اسحاق ان اسم الراية انما حدث بعد خيبر وقال فى المفردات اللواء الراية سميت لالتوائها بالرمح والراية العلامة المنصوبة للرؤية يقول الفقير حشره الله تعالى تحت اللواء الخطير لعل الوجه فى اسناد اللواء المحمدى الى الحمد لانه صورة الحمد الحقيقى الذى حمد الله به لسان الحقيقة المحمدية وهو الحمد الذى لم يحمد به الاولون والاخرون من اكابر الانبياء وافاضل الاولياء ويدل عليه بعض اسمائه الشريفة ومصداقه ما يقال بيت الحمد للذى يبنى فى الجنة للصاب الحامد الصابر كما ورد فى الحديث ويجوز ان يكون الاضافة لادنى ملابسة لكون الحمد لله رب العالمين مسطورا فى جناح من الاجنحة الثلاثة ويحتمل غير ذلك والله اعلم وفى الخبر اذا كان يوم القيامة ينصب لواء الصدق لابى بكر الصديق رضى الله عنه وكل صديق تحت لوائه ولواء العدل لعمر رضى الله عنه وكل عادل تحت لوائه ولواء السخاوة لعثمان رضى الله عنه وكل سخى تحت لوائه ولواء الشهداء لعلى رضى الله عنه وكل شهيد تحت لوائه ولواء الفقهاء لمعاذ بن جبل رضى الله عنه وكل فقيه تحت لوائه ولواء الزهد لابى ذر رضى الله عنه وكل زاهد تحت لوائه ولواء الفقر لابى الدرداء رضى الله عنه وكل فقير تحت لوائه ولواء المقرئين لابى بن كعب رضى الله عنه وكل قارئ تحت لوائه ولواء المؤذنين لبلال الحبشى رضى الله عنه وكل مؤذن تحت لوائه ولواء المقتولين ظلما للحسين بن على رضى الله عنهما وكل مقتول تحت لوائه فذلك قوله تعالى (يوم ندعو كل اناس بامامهم) الاية (كردكار) فعال وصانع وقد سبق (پروردكار) بسايجى وتربيت قلجى رب معناسنه در (سنجغى غاز يلرك) بونده غزانك شرف عظيمنه دلالات واردر پس غاز يلرك قتاله مسارعى ازهاق روح واخفاء وجوده سبب اولمغله الله تعالى انلرى جمله دن مقدم دائرهٔ كرامته ادخال وشرفلرين اظهار ايلدى وبردخى ابتدا لواء غزا ايچون عقد اولنمشدر تنكيم مرور ايلدى (محرره) جنكه اقدام ايتسه چون شير ژيان ❁ جان وباشيله كروه غازيان ❁ جمله دن اول كلور سنجاقلرى ❁ سود ايدوب محشرده كور مزلرزيان (بعدذا) لواء غازيانك اوليتى سائر الويه يه نسبت ايله در زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم لواسى جمله دن مقدمدر تنكيم ناظم بيت آتيده اشارت ايدر (شاهوار) شاه كبى قال بعضهم معنى قوله عليه السلام لواء الحمد بيدى انه اذا كان يوم القيامة يكون اللواء مضروبا والمؤمنون حول لوائه من لدن آدم الى قيام الساعة ويكون الكفار فى ساحة من النار مادام لواء الحمد مضروبا واذا حول اللواء فحينئذ يساق الكفار الى النار (سيد) قد سبق معناه قال عليه السلام (انا سيد ولد آدم ولا فخر) معلوم اوله كه بو حديث صحيحده ولد آدمله مراد نوع بشردر زيرا بو نوعه علم كبى اولمشدر پس فخر عالم دنيا وآخرتده نوع بشرك سيديدر ابو البشر اولان نفس آدم اولسون اولادى اولسون ولكن آخرتده سيادتى زياده ظاهر اولسه كركدر زيرا اوراده معاند ومكابر يوقدر وبو كلامدن فخر عالم ملائكه دن وجمله خلقدن افضل اولمق منفهم اولور زيرا اهل السنة قتنده بشرك خواصى ملائكه نك خواصندن وعوامى انلرك عوامندن افضلدر پس آدميلردن افضل اولمجق جمله خلقدن دخى افضل اولمق لازم كلور فاما حديث آخرده ❁ لا تفضلونى من بين الانبياء وارد اولديغى بحسب المصلحه در يعنى تنقيص مفضوله وياخصومته مؤدى اولان ويا نفس نبوتده تفضيلدن نهى اوزرينه محمولدر ❁ سؤال اولنورسه ولا فخر نك معناسى ندر جواب بودر كه فخر اصلنده انساندن خارج اولان اشياده يعنى مال وجاه وامثاليله مباهاتدر پس مراد پيغمبر بودر كه بكا بو سيادت عظمى ايله فخر ايتمك يوقدر زيرا كسبى دكلدر بلكه مزيد فضل الله ايله در وفخر ايتمك لازم كلورسه فضل حق اولديغى جهتدن فخر اولنور تنكيم بورر (قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا) وفخر حقيقى بو مقوله فرح مشروع جنسندندر الحاصل لسان نبوتدن سيادته متعلق كلام وارد اولدقده مخاطب اولنلر آنى بين الناس متعارف اولان فخره حمل ايتمسونلر ايچون ساحهٔ عرض

نبوتی ولافخر ایله تنزیه وتبرئه ایتدی وعیدك تکبیراتنك سری دخی بو قبیلدندر زیرا یوم عیدده قبائل عرب جمعیت کبری ایدوب فخر عالمه نظر انداز اولورلر وتعظیم بلیغ کوسترلردی فخر عالم دخی اکرچه انلرك نظر تعظیمله نظرندن ملوك وسلاطین کبی حاشا منفعل ومتأثر اولمزلردی ولکن عظمت وکبریایی زیاده تخصیص واضافت ایچون خاطرلری مطمئن ودللری متسلی اولدیغی قدر تکبیر ایدرلردی تکبیرات اعیادده اختلافه وجه بودر سؤال اولنورسه که چونکه فخر عالمده سیادت مذکوره ایله افتخار یوغیدی پس ذکر ایتمکه حاجت نه ایدی جواب بودر که ذکری (واما بنعمة ربك فحدث) امرنه امتثال ایچوندر سائر تحدیث ایتدکلری نعم الهیه کبی و بردخی بو مقوله معنایی امته تبلیغ لازمدر زیرا سائر انبیادن شرف تام ورجحان مالا کلامنه دالدر تاکه بو وجه اوزره اعتقاد ایدوب اتباعده تقصیراتیمیه لر وتعظیمده راه اهتمامدن طشره کتمیه لر قال تعالی (واذا تلیت علیهم آیاته زادتهم ایمانا) پس اسباب کمال ووجوه جلال که آیات نبوت مصطفادر آنی ذکر ایتمك سبب ازدیاد ایقاندر فافهم جدا فالکلام فی اهل الارادة مع اهل الارشاد کالکلام فی الصحابة مع حبیب رب العباد ومن الله التوفیق لاستماع الحق والوصول الی هذا السر الادق (لمحرره) اویله دلتشنه یم که نطق حبیب * جامه عین حیات آبی کلور * سومیم می اولبلری شکری * بکاهردم شراب نابی کلور * عقدهٔ مشکلاتم ایلرحل * یك سؤاله نیجه جوابی کلور * کوش جانیله دکلرم آنی * هر نفس لذت خطابی کلور * ایچمین اشبو شربت عذبی * برکون اولوردم عذابی کلور * قوشوانکار اهلنی جدا * کیم بو باغك اولر غرابی کلور * بزم عشاقه اوغرامز زیرا * دکلسه عشق سوزین خوابی کلور (سانجغم الشنده) بو معنی اسم اعظمك سائر اسماء کلیه وجزئیه یی احاطه سی صورتیدر نتکیم برقاچ دفعه بیان اولندی * نه همین زیراواء دولتش مایم و پس * آدم ومن دونه تحت اللواء مصطفاست (قال الکاشفی) همه انبیادر پناه تواند * مقیم در بارکاه تواند * تو مهر منیری همه اختزند * تو سلطان ملکی همه لشکرند (عرض) فتحله ورانك سکونیله هر نسنه نك انی که خلاف طولدر قال الراغب العرض خلاف الطول واصله ان یقال فی الاجسام ثم یستعمل فی غیرها کما قال تعالی (فذو دعاء عریض) (والحد) الحاجز بین الشیئین الذی یمنع اختلاط احدهما بالاخر وحد الدار ما تتمیز به عن غیرها وحد الشیء الوصف المحیط بمعناه المیز له عن غیره وحد الزنا والخمر سمی به لکونه مانعا للمتعاطیه عن معاودة مثله ومانعا لغیره ان یسلك مسلکه قال تعالی (تلك حدود الله فلا تعتدوها) (کنار) حدك عطف تفسیریدر زیرا حدك منع معناسنه اولدیغی کنار وغایت معناسنی منافی دکلدر مثلا بر ملکك سنوری اول ملکك هم کنار ونهایتی وهم غیری املاکدن ممیز وحاجزیدر (بیك ییلاق) بیك اسمك اثریدر زیرا هر اسم بر یوم الهی به اشارتدر وهر یوم الهی بیك ییلدر نتکیم بیورر (وان یوما عند ربك کالف سنة) پس بو بسط وتفصیل اوزره بیك ییلاق بیك کره بیك ییلاق دیمك اولور نتکیم طینت آدم علیه السلامك ایام تخمیرنده قرق صباح ایله مراد قرق کوندر که هر کونی عند العارفین بیك ییله بسط اولنمشدر قرق ییل دیدکلری حقیقتده قرق بیك ییلدر و بوندن مراد سنجاق شریفك باطنی جمیع ارواحی صور اسرافیل کبی مشتمل اولدیغی کبی ظاهری دخی جمیع اجسامی محیط اولدیغن بیان اجمالیدر وعرضنك بش یوز ییلاق اولدیغی شرق وغرب اراسنی احاطه سی صورتیدر زیرا میان مشرق ومغرب بشیوز ییلاق یولدر و بو دخی طولك بیانی کبی قطع مسافه بابندندر تفصیل آنك تفصیلی کبیدر ولکن هر نسنه نك عرضی طولندن اقل واقصر اولمغله تنصیف اولندی (قبضه) قبض ال ایله برنسنه یی اخذ وتناولدر قبضه قبضدن مره در یعنی بر کره قبض ایتمك دیمکدر کاهیجه قبضه فتحله قبضه کبی ضمله مقبوض اوزرینه دخی اطلاق اولنور نتکیم قرآنده کلور (فقبضت قبضة من اثر الرسول) الآیة حدیث اواده قبضه ایله مراد مقبضه در یعنی سنجاقدن قبض ایده جك یردر (قال فی القاموس المقبض کمنزل ومقعد ومنبر و بالهاء فیهن ما یقبض علیه من السیف وغیره (انتشار) طاغلق پریشان و پراکنده کبی (منار) مناره دیمکدر وقد سبق وجائزدر که اعم اوله زیرا برنسنه یه علامت اولسون ایچون وضع اولنان نشانه مناردیرلر اصلده موضع نور دیمکدر مأذنه یه مناره دیدکلری مسجده نشان وایالی مبارکده قندیللر له زین اولندیغنه بناء در والله اعلم قندیللر یله زین دکلدر مناره لر * سن شاهی کورمکه یره ایندی ستاره لر (سطر) کاتبدن وشجر مغروسدن وقوم وقوفدن برصفدر بوراده مراد اولدر (شکل) هیئت وصورت جسمیه در کاهیجه بطریق التشبیه هیئت معنویه اوزرینه اطلاق اولنور قال فی برهان المیزان الشکل عندهم یطلق علی الهیئة الحاصلة من احاطة الحد الواحد ای النهایة الواحدة کما فی الکرویات او الحدود کما فی المضلعات بالمقدار الذی هو عبارة عن الامتداد الطولی والعرضی والعمقی (رسم) اثر ونشان یقال رسم الدار لما کان من آثارها لاصقا بالارض (قدر) مقدار معناسنه درکه شمدی مرور ایلدی (پایدار) ثابت ومحکم مقصود ذکر اولنان مضمونده اشتباه اولمدیغن بیاندر (بی شمار) بی عدد

(شهسوار) آتلو پادشاه ولکن بو معنایه عظمت جلال لازم اولمغله بوراده مراد معنای لازمیدر یعنی احتشام وجلالنده شهسوار کبی اولان ملائکه قیام ایدرلر (تسبیح) السبح المر السریع فی الماء اوفی الهواء والتسبیح تنزیه الله تعالی واصله المر السریع فی عبادة الله وجعل التسبیح عاما فی العبادات قولا کان اوفعلا اونیة فقوله تعالی (فلولا انه کان من المسبحین) الاولی ان یحمل علی ثلاثتها کما فی المفردات (تقدیس) ذات وصفات وافعال حق هرناشایسته دن پاکیزه لکله وصف ایتمکه دیرلر روح القدس جبریل علیه السلام درکه طهارت نفوسه سبب اولان قرآن وحکمت وفیض الهی ایله نازل اولمشدر بیت مقدس وارض مقدسه شرکدن پاک دیمکدر وحظیرة القدس اشاغده کلوران شاء الله تعالی (لمحرره) یاقسون جان ضعیفی تاب خورشید جلال ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁ سایهٔ فخر جهاندہ بوله لم خوش حسن حال ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁ عرصهٔ محشرده حیران اولیجق خلق جهان ❁ بیك قدم هم بر قدم اوستینه طوردیغی زمان ❁ انس وجن وجان حرارتدن دیه چون الامان ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁ آنده هر بر کاملك حالنجه برسنجق کله ❁ پیر وکامل اولان عشاق شاد اولوب کوله ❁ فخر عالم جمله دن عالی اوآله اله ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁ حرمت الحمد لله حق بسم الله ایچون ❁ سر توحید حقیقی ذل آکاه ایچون ❁ قبضهٔ سیم لواء الحمدی طوتن شاه ایچون ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁ آدم ومن دونه تحت اللوا اوله یارن ❁ امت فخر جهان عز وشرف بوله یارن ❁ حشر ایدرسك حق بی تحت اللوا انوله یارن ❁ قیل بزی یارب یارن تحت اللواء مصطفی ❁

❁ فصل فی جهنم نعوذ بالله منها ❁

راویلر ایدر قیچا نکیم اولین وآخرین
بریره کیم جمع اوله لرهب صفا ریله کبار

طوره لر صف صف ملائك قوشاده لر عالمی
حق تعالی امر ایده جبرائیله کیم بوری وار

وار کتور کلسون جهنم شمدی وقت اولدی اکا
واره ایده یاجهنم کل کیم اوقو رکردکار

قورقه بو سوزدن جهنم ایده کیم نیدر بنی
کیم عذاب ایتمکیچون بی باکه ایتدی اعتبار

ایده کیم یوق انکیچون قیغرر شمدی سنی
وار ایدی دنیاده بونجه کافر وعاصی شرار

انتقام ایتمك دیلر بوکون سنکله انلره
سنی انکیچون یراتمشدی که یانه اهل نار

پس چکه لر آنی یتمش بیك زمامیله بو کز
هر زمامك اولیسر در حلقه سی یتمش هزار

حلقه نك بیرینه یتمش بیك زبانی یاپشه
شول زبانیلر که بیری ایده دی طاغی غبار

پس جهنم صوصغیری صورتنده یوریه
تو تو نندن چیقه اودلر صیده اودلر تار مار

چونکه بیك ییلاق یول ایره یوریه خلق اوستنه
بو شنه ناکه زبانیلر الندن اضطرار

اشبو قورقودن جمیع انبیا ومرسلین
دیزلرینك اوزرینه چوکه لر بی اختیار

یاپشه پس عرشه ابراهیم وموسی قورقودن
هم یاپشه عرشه عیسی قورقودن ای شهریار

اونیده ابراهیم آنده اوغلی اسماعیلنی
قرداشی هارونی موسی مریمی عیسی ای یار

ایده لر یارب نفسی نفسی بیزه قیل مدد
انجق انی استرز کیم قیله بزی شرمسار

جمله نفسی نفسی دیوب یلوار یجق تکریه
پس محمد مصطفی بو رسمه ایده اعتذار

کیم کرکز نفسمی یارب دیلارین امتم
بونلری ایله سلامت ویرنجسات ای بیرویار

نفسنی قربان ایدیسر امتیچون ذی کرم
جانی ایشا رایدیسر رینه قیلوب نثار

❁ سر اکبر در محمد سید کون ومکان ❁

❁ نور ازهر در محمد اسعد حین وزمان ❁

پس طمودن یاکه طوته یول حبیب
طوته زنجیرندن آنی اول حبیب

دون کیرو اهلك کلیسر در دیه
فوج فوج ساکاطو ایسر در دیه

ایده کیم قو یارسول الله بنی
حق حرام ایتمشدر باکه سنی

یا محمد سنسن اول صادق امین
کیم حبیبم دیدی رب العالمین

چون بنی حق ایلدی دار العقاب
قو بنی کیم ایلیم خلقه عذاب

برندا ایده اکا عرشدن سطیع
کیم حبیبمك سوزینه اول مطیع

چون جهنم بوندابی ایشده
کوتریله عرشك شما لینه کیده

جمله عالم قورقودن اوله امین || هم بلینه رحمة للعالمین

هذا فصل فی بیان جهنم

بروایتده دخی جهنم محشر یرینه کله حق تعالی ندا ایلیه که جهنمی عرصات میدانه کتورك دیو ملکلر کوندره پس جهنم بوخبری ایشدوب قورقه دتره یوب بریره طوب اولوب شویله ظن ایلیه که کندویی محشر یرینه دعوت ایلمکدن مراد بو اوله که حق تعالینك بردرلو مخلوقی اوله جهنمدن اولو اوله جهنمه انکله عذاب ایلیه پس بو قورقوایله واران ملکلره دتره یه رك سؤال ایلیه که هیچ بیلور میسز حق تعالینك برمخلوقی اوله انکله بکا بو کون محشر خلقنه قار شودرلو عذابلر ایلیه پس ملکلر دیه لر که اللهك عظمتی حقیچون بویله ظن ایله که حق تعالی سنی خلق ایلیوب بونجه زماندنبرو بو کونه صقلردیکه اللهك رزقن یوب غیریه طپانلره وعاصیلره انتقام ایلیه سین پس جهنم بوخبری ایشدوب فرح اوله شول اسیجق بولمش ازدها کبی برکره غایت قوتیله کریشوب ایافلی حیوان صورتنده اوله برایاغندن برایاغنه اون کره بیك ییلاق یول اوله اوتوز بیك باشی اوله هرباشنده اوتوز بیك اغزی اوله بوهیتله محشر یرینه طوغری همان یوریمك قصد ایدیجك ملکلر کوره که

جهنم بوهیتله استرکه جمیع عالمی خراب ایلیه پس باشنه یتمش بیك بولاراوره لرهر بولارك زنجیرندن یتمش بیك زبانی پادشه که هرزبانی شول درجه ده قوتلو اوله که دنیا طاغلرینك غایت یوکنی بغدای باشی ازر کبی ایاسنده اوفادب توزایلمکه قادراوله بوهیتله زبانیلر جهنمی یدرك کافرلره هیبت ایچون جهنم دوه لر کبی کوکره یوب اکلیوب قورلو توتونلر صاچه، که هر برقوری کوشکار وقزل دوه لر کبی اوله (ترمی بشرر کالقصر کانه جمالة صفر) وظلماتی جمیع آفاقی احاطه ایلیه بواسلوب اوزرینه کله طوررکن خلقه بوکلمك بیك ییلاق یول قالیجق برکره قوتله سلکنوب بودکلو زبانیلر الندن بوشنوب محشر اهلنك اوزرینه عالی صوتله جرکین آوازلریله هجوم ایلیوب خلق برکزدن جمله سی ایاق اوزرینه کلوب دیه لر که های بوکلان ندریزم خود بونجه بیك ییلد نبرو درلو هیبتلر جانمزه یتمشدر ای عجب بوکلانده بزمی کلوردیجك دیه لر که اول جهنمدر که حق تعالی سزه وعد ایلمشدر (هذه جهنم التی کنتم توعدون) بودکلو قوتلو زبانیلر الندن بوشاندی زبانیلرك کوجی یتمدی اوش کلدی یتمدی دیه لر بوحالی کوروب جمیع خلق اختیارسز حیران اولوب دیزلری اوزرینه چوکه لر حتی جمیع انبیا عاجز قالوب دیزلرین چوکوب تضرع ایتمکه باشلیه لر ابراهیم وموسی وعیسی ابراهیم اوغلی اسماعیلی وموسی قرنداشی هارونی وعیسی اناسی مریمی اونوده هربریسی عرشك ایاغینه یاپشوب تضرع ایده لر دیه لر که یاالهی بو کونکی کون سندن دلکمز جنت دکل اوغل قیزدکل همان دلکمز نفسمزدر بزم نفسمزی بوکلان جهنمدن آزاد ایله یارب مدد دیوب چاغرشه لر محشر اهلندن ایاق اوزرنده براحد قالمیوب جمله سی دیزچوکوب حیران اوله رسول الله سکردوب قارشو واروب یولارنه یاپشوب دون کیروسنك اهلك سکاکلوردیه پس عرش جانبندن برنداکله که محمده مطیع اول رسول علیه السلام شول یاواش دوه کبی انی چکوب عرشك صول یانده ساکن ایلیه پس بوکالی محشر اهلی کوروب دیه لر که محمد رحمة للعالمین اولدیغی اوش ظاهر اولدی دیوب محمد علیه السلام کیم اولدیغن بیله لر

جهنم معرب فارسی الاصل یقال رکیة جهنام ای بعیدة الغور وکانه فی الفرس چه نم کذا فی بعض شروح الفصوص وهی من اعظم المخلوقات وهی سجن الله فی الاخرة تحتوی علی حرور وزمهریر ففیها الحر والبرد علی اقصی درجاتهما

ومعناها فی الانسان النفس الامارة ولذا تقول هل من مزید اذلا تشبع النفس من الدنیا بل کلما توسعت لها ازدادت
حرصا علیها فنعوذ بالله من مکرها وکیدها (اولین وآخرین) یعنی فخر عالمدن اول وصکره کلنلر (جمع) بوراد مجموع
دیمکدر (صغار وکبار) صغیر وکبیرك جمعیدر کوچك وبیوك معناسنه صغر وکبر اسماء متضایفه دندر یعنی کاه
اولور که برنسنه غیره اضافت اولنسه کبیره کوره صغیر وصغیره کوره کبیر اولور وکاه اولور که زمان اعتباریله اطلاق
اولنور مثلا اون یاشنده اولنه صغیر ویکرمی یاشنده اولنه کبیر دیرلر وکاه اولور که جثه اعتباریله مقول اولور مثلا کوه
قاف سائر جباله کوره کبیردر وکاه اولور که قدر ومنزلت اعتبار اولنور مثلا خیری کثیر اولنه کبیر ویسیر اولنه صغیر
دینلور (کردکار) مرة بعد اخری تصحیح اولنمشدر (شرار) شریرك جمعیدر خیار وخیر کبی (انتقام) کین آلمق یقال
نقمت الشیء اذا انکرته اما باللسان واما بالعقوبة والنقمة المکافأة بالعقوبة وانتقم منه عاقبه (زمام) کسرله یولارکه
طوار باشنه طقرلر جمعی ازمه کلور یقال زمه فازم ای شده فالزمام ککتاب ما یزم به ای یشد ویربط ومنه قوله
(من ذا یحدثنی وزم العیس * ماللغریب سوی الغریب انیس * سؤال اولنورسه که جهنمی زمامله جذب ایدن ملکار
آنك آتشندن متأثر اولمزلرمی جواب بودر که زبانیه طائفه سی آتشده سمندر کبی تلذذ ایدرلر (ع) یاقر جمال اهلنی
نار جلال هو (حلقه) سودی دیوان حافظ شرحنده دیمشدر که حلقه لامك سکونیله انسان دائره سنده وفتحه سیله
غیر یسنده مستعملدر انتهی * فاما قاموسده دیر که حلقة الباب والقوم قد یفتح لامها ویکسر ولیس فی الکلام الحلقة
محرکة الا جمع حالق اولغه ضعیفة والجمع حلق محرکة انتهی حلق اصلنده عضو معهود یعنی بوغازدر حلقه تسمیه
اولندیغی هیئتده بوغازه تشبیها دز پس حلقه ده دوران معناسی معتبردر یقال حلق الطائر اذا ارتفع ودار
فی طیرانه صکره حلق قطع شعر ایچون استعمال اولندی بربره حلاق دیدکاری بو معنایه بناءدر (یمش هزار) یمش
بیك (زبانی) بالاده مفصلامز ورایتمشدر (غبار) توز وغبراء یردرز یر اتوزی مشملدر غابر برنسنه دن باقی قلاندر
پس غبار تراب مثاردن باقی اولندر یعنی یردن مرتفع اولان ترابك بقیه سیدر (صوصغری) عربیده جاموسدر که
کاو میشدن معربدر صوسز یرلرده تعیش ویقاسی نادر اولغله صوبه نسبت اولنمشدر آنکچون سالك اولان کیمسه
واقعه سنده صوصغری کورسه کثرت شربله تعبیر اولنور ومطلق کثرت اکل وشرب ومنام صفات بهیمه
دندر که طالب حقه ایتدیکی آنك معالجه سی لازمدر زیرا اصلا حده طبیعت مقدمدر (بعد ذا) جهنم طالع ثوردهٔ ایجاد
اولنمغین صورت جاموسده اولدی * یعنی الله تعالی جهنمی خلق ایتدیکی زمان زحل ثور برجنده وشمس وقر قوسده
وسائر کواکب دریه جدیده ایدی وبعض اهل کشفه حیه صورتنده تمثل ایلمشدر * ولکن صورت حقیقیه سی
جاموسدر بعض اهل الله بیور مشلردر که طاعون دخی اکثر جاموس صورتنده تمثل ایدرز یرا موت طبیعته
عارض اولور جاموس ایسه طبیعتك صورت غالبه سیدر ودخی جهنم جاموس صورتنده اولغله مرض طاعونك
حرارت شدیده سنه اشارت ایدر مرجع طریقمز شیخ افتاده قدس سره بیور مشلردر که طاعون اکر غضب الله
قسمندن ایسه اکادوا اولمز تعفن هوادن ایسه علاج جسمانی وروحانی یعنی دعائله مندفع اولور مکر شاه طمرده
ظاهر اوله زیرا شاه طمر روح حیوانی یعنی دمك مظهر تامیدر پس روح ذکر اولنان طمردن منفذ بولسه جسده
هلاك عارض اولور (لمحرره) کیمه قالدی بو جهان کیملره باقالسه کرك * بو فنا آتشنه هر کشی یاقلسه کرك * آسیاوش
بو قدر دانهٔ دندان اجل * اون ایدوب تودهٔ انبار عدم قیلسه کرك * (صیده اودلر) اود قصرله عربیده مراره یدکاریدر
(تارمار) طارطغار (اضطرار) اختیارك ضدیدر بالاضطرار دیمکدر (شهریار) اصلنده یار شهر دریار معین معناسنه در
سلطان واولوك معین ولایت اولغله آنلرك القابندن اولمشدر (نفسی نفسی) ای نفسی هی التی تستحق ان یشفع لها
اذا المبتدأ والخبر اذا کانا متحدین فالمراد بعض لوازمه کذا قال الکرمانی یقول الفقیر هذا اذا کان النفس الاول
مبتدأ والثانی خبرا واما اذا کان التقدیر اطلب خلاص نفسی ونحوه کما یقتضیه المقام فالثانی تأکید (شرمسار)
خجل یعنی حیادن متحیر ومدهوش وقد سبق تحقیقه (اعتذار) عذر دیلك عذرك تفصیلی مرور ایتمشدر (کیم کرکز
نفسمی یارب دیلرون امتم) یعنی امتی دیر اطلب خلاص امتی معناسنه زیرا بقیهٔ نفسدن کمالیله خلاص اولاق اکا
مخصوصدر تکیم تحقیقی کذر ایتدی (ای بیروپار) بارافظی یاباریدن خالق معناسنه ویابا ردن مشدد برواطف
ایدیجی معناسنه مخففدر بعضلر اولو معناسنه اخذ ایتمشلردر تکیم شرحی مرور ایلدی (ایثار) کندینك محتاج
اولدیغی نسنه یی بذل ایتمکدر که صفات خواصدندر (نثار) صاچمق وطغتمق وعطا ایتمك (فوج) جماعت بوراده
فوجك تکراری ملل کفرك اختلافی وطبقات نارك تفاوتی اعتباریله در (سطیع) مرتفع یقال سطع الغبار
ارتفع وکذا البرق والشعاع والصبح والرائحة یعنی اول نداعرش اعلادن مرتفع وظاهر ومسموع اوله (شمال) کسرله

یمینك مقابلاید رصول معناسنه (الهی) حاجتم سن شاهه وصلتدربنم * یارسول الله رواقیل حاجتم * سندن امیدم شفاعتدربنم * یاحبیب الله رواقیل حاجتم * نفسی نفسی دیدیکی کون انبیا * سنسن ایدن امتی دیوندا * بن غریب وبی کسه اول آشنا * یارسول الله رواقیل حاجتم * حله قیلدقده جهنم العیاذ * سنسن عالم خلقنه یارین ملاذ * طوت المم اول کون بحق مستعاذ * یاحبیب الله رواقیل حاجتم * دعوت ایت تحت اللواء حضرتنه * قیل شفاعت ویرسلامت امته * طوت الن ناچارك ایرکورجنته * یارسول الله رواقیل حاجتم * چونکه سنسن رحمة للعالمین * امتك یارین غضبدن قیل امین * حاجت حقی نکاهکدرهمبن * یاحبیب الله رواقیل حاجتم *

فصل فی اهل النار قال الله تعالی (وامتازوا الیوم ایها المجرمون)

امر ایده هر بیرین تمییز ایده لر
شرکله اخلاص ایروب سجده قیله
کیم یوری وار اهلکیله جنته
جمع ایده لر کافری شیطانله
یوزلری قاره وکوز سز اوله لر
حق ندا ایده که کذب ایدر دیکز
ایده لر اغوا ایدرلردی بزه
شمدیه دك کفری باطل سویلدك
بعضی یرده شرکه انکار ایده لر
کوزلرینی کوکه دیکوب طوره لر
بریوزی کرطولو آلتون اولسه دی
کندی جانیچون فدا قیله دی

کفری خور ایمانی تعزیز ایده لر
حقدن اخلاصه بورسمه امر اوله
شرکده وارسون اهلی ایله نقمته
بغلنیسر هر بری شیطانله
هربری نتدیسه آنده بوله لر
فانی شونلر کیم شریکیم دیردیکز
درلو درلو نسنه دیرلردی بزه
شمدی اقرار ایدوب اعراض ایلدك
بعضی یرده کفره اقرار ایده لر
باشلرینی یره اکوب طوزه لر
انی برکافر اویرده بولسه دی
تاکیم اول اشکنجه دن قورتیله دی

قال الله تعالی (وامتازوا الیوم) دخی جدا اولك روزقیامتده (ایها المجرمون) ای مشرکلر موحدلردن وای منافقلر مخلصلردن کدسزی زندان دشمنانه سوررلر وآنلری بوستان دوستانه دعوت ایدرلر بوآیت شریفه ده اشارت واردر که محشرده مؤمن اولان بیاض وجه وایتاء الکتاب بالیمین وثقل میزان ونور وثبات قدم علی الصراط وسائر اوصاف جمیله ایله کافردن امتیاز بولور زیرا کافر سواد وجه وایتاء الکتاب بالشمال وخفت میزان وظلمت وزلهٔ قدم علی الصراط وسائر احوال رذیله ایله متصف اولور (لمحرره) روسیاه اولمغله هم بازو * دیدیلر اهل جرمه وامتازوا * بلاودر مؤمن اولان سیمادن * نوره غرق اولمغین اعضای وضو (تمییز) ایکی نسنه یی بری برندن جدا ایلمك (تعزیز) زاء معجمه ایله عزیز وشریف وغالب قیلمق * قال الراغب العزة حالة مانعة للانسان من ان یغلب (نقمت) عقوبت کما سبق جنته مقابل اولدیغی محلی اولان جهنم اعتباریله در وبردخی جنت دار الثواب در (شیطانله) یعنی کافرك مقارن ومضلی اولان ملعون ایله (شریکیم) قال تعالی (ثم یوم القیامة یخزیهم ویقول این شرکائی الذین کنتم تشاقون فیهم) وقال تعالی (ویوم یحشرهم جمیعا ثم نقول للذین اشرکوا این شرکاؤکم الذین کنتم تزعمون) ونحو ذلك من الایات (اغواء) ضلال وغاوی قیلق یعنی طریق حقدن چیقرمق قال تعالی حکایة (ربنا هؤلاء الذین اضلونا) وغیرها من الایات (شرکه انکار) یعنی خلاص امیدیله قال تعالی (ثم لم تکن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما کنا مشرکین) الآیة (کفره اقرار) قال تعالی حکایة (قالوا ربنا غلبت علینا شقوتنا وکنا قوما ضالین) وقال (فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بایات ربنا ونکون من المؤمنین) (طولو آلتون) قال تعالی (ان الذین کفروا وماتوا وهم کفار فلن یقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو افتدی به) وقال (ان الذین کفروا لو ان لهم ما فی الارض جمیعا ومثله معه لیفتدوا به من عذاب یوم القیامة ما تقبل منهم (فدا) یقال فداه بفدیة اعطی شیئا فانقذه والفداء ذلك المعطی ویقصر وقد یفتح المقصور کما فی القاموس (اشکنجه) اصلنده شکنجه درعقوبت وتعذیب معناسنه (لمحرره) ای کوکل مرغی قفسدن اولمدن آزادسن * باغ توحیدایچره ایله دمبدم فریادسن * سالك راه خدایه خواب راحت یوقدر * اوله کوروقت سحر ذکر حقه ممتادسن * جام چشم خیره دن شرك اهلی یارین دم دوکر * کل بوکون ایمان کامل شربتندن دادسن * قوریایی نسخهٔ اخلاصدن درس اله کور * تاکه فن عشق ایچنده اوله سن استادسن * طالب درمان اوله دردی خوش درمان بیل * چك غم عشقی بوکون تااوله سن دلشادسن * جنت عاجل کرکسه داده عرفان بوله کور * زهدی ویران عشقی دائم ایلمکل آبادسن * این وقت اول اشبو یوادہ قیل تدارك حالکی * صالمدایشك یارنه اولمه صاقن بی زادسن * دوزخ هجرانه

دوشمه حقه واصل اوله کور ۞ اولیانك باطنندن بوله کور امدادسن ۞ صحبت احباب حقله مغتنم اول دمبدم ۞ تابکی ایلرسن ای دل صحبت اضدادسن ۞ مرشد کامل بولورسك جان فدا قیل بولنه ۞ آله کور برخضر معنیدن یوری ارشادسن ۞ شول وجود باقی باغندن دیلرسك تازه کل ۞ ایلکل فانی وجودك خارنی بر بادسن ۞ ظاهر وباطن بولورسك سنده تسلیم ورضا ۞ بولدك اهل الله ایچنده عاقبت خوش آدسن ۞ شول ادب اهلیله حشر اولمق دیلرسك عاقبت ۞ خیری حقه شری نفسه ایلکل اسنادسن ۞ نفسکه اشکنجه ویر اشکنجه دن تابول خلاص ۞ حق دائم باطل اوزره ایلکل ایرادسن ۞ دوزخ نفسه دوشن آخر اولور محجوب حق ۞ جنت دیدار پاکه اوره کور بنیادسن ۞ حقیالوح وقلم رسمندن انجنمه یوری ۞ بولدکیسه کرسعادت سرده مادر زادسن ۞

﴿ فصل فی احضار الانبیاء علیهم السلام قال الله تعالی یوم یجمع الله الرسل فیقول ماذا اجبتم الآیة ﴾

﴿ قافیة الزای ﴾

امر ایده حق جبرئیله ایلیه تا امتیاز
جنتی عرشك صاغنده قویه تعظیمات ایله
عرشك التی اوچاغ اوله اوجاغ التی هم طمو
قوریسرلر هم صراطی چاق طمونك اوستنه
پس ندا ایده تعالی الله قنی آدم صفی
قانی اول موسی کلیم زوحم اول عیسی قنی
جمله صاغ یاننده میزانك بولر طورسون بو کون
مالك آچسون هم جحیمك قاپولارینی تمام
چیقه جنتدن فرشتهلر النده حله لر
هم طمودن چیقه لر قطران کیا سیلر آلوب
قونیله حکم ایتمکیچون حقه کرسی القضا
جبرئیله امر ایده حق لوح محفوظی کتور
ایده تورات وزبور انجیل وفرقان قنده در
جبرئیلك دتره یه اعضاسی در درقورقودن
ایده کیم یا جبرئیل بو لوح شویله زعم ایدر
ایده کیم کرچکدرر وحیك ایرشمشدر بکا
ایده کیم توراتی موسایه ایرشدردم تمام
ایندیروب انجیلی عیسایه اکا ویرمش ایدم
هم رسوله حکمکی انزال ایدوب ایز کورمشم
پس ندا ایده کیانوح امدی کل کیم صوره یم
ایده یانوح جبرئیل ایدرکه سن مرسل ایدك
ایده پس ندك قنی قومك سکا نندی بولر
ایده کیم یاقوم نوح امدی کلك ویرك جواب
ایده یانوح بوسوز یکه طانغك وارمی سنك
ایده لر بزاوکدین ایدك قنده کوردیلر بزی
ایده کیم سن یامحمد بونلره طانقمیسن
ایده نوحی قومنی قرآنده بیلدرمش ایدك
اشبو رسمه هود قومینه وصالح قومنه
امتی هم بویله طانقلق ویریسر فوج فوج
صادق الوعد الامین در کیمسه یه حیف ایلز

بر برندن طامو اوچق اوله حتی امتیاز
صولنه عرشك جهنم ایلیسر انجیاز
یبرو کوك فانی اولیسر اولمیه هیچ قیش ویاز
قورهلر میزانی کوك التنده ایده ارتکاز
قانی ابراهیم خلیلم دیسر اول بی نیاز
قانی اول دوستم محمد بو کون اولسون سرفراز
جنتی رضوان آچوب ایتسون خزائندن رکاز
پس طمو خشمیله چیقه جنت ایده اهتزاز
شول مرصعدن اباسیله جواهردن طراز
طنوب اغلال وسلاسل یتمش آرشوندن دراز
کیمی رسوای اوله خلقك کیمی بوله اعتزاز
حاضر ایده اندانی باهزاران عز وناز
ایده کیم روح الامینه صور که اول بیلوردی راز
دیزلرینك اوستنه طور یمیه اول دلنواز
کیم بنم وحیم کلامم ساکه اولشدر رماز
ایده پس نتدك کلام کیملره ایتدك جواز
هم زبوری ایندروب داوده بیلدردم آزاز
ایندروب فرقانی بیلدردم محمد شاهباز
بیلدروب بونجه عبادات سویلدم صوم ونماز
دتره یه اعضاسی نوحك اوله بکزی لونی ساز
ایده کرچکدر حقیقتدر سوزنده یوق مجاز
ایده دعوت ایلدم هیچ ایتمدیلر احتراز
ایده لر یار بنا هیچ دیمدی خوف ومفاز
ایده طانقدر محمد امتی کان حجاز
ایده کیم پس کلسون امدی قانی سلطان حجاز
ایده کیم بن طانغم کیم کلدی قرآن حجاز
ایده واجبدر عذاب چون بویله دیرجان حجاز
قوم ابراهیمه طانقلق ویره خان حجاز
ایده لر چون بویله کلدی زیرا فرقان حجاز
رحمة للعالمین در شاه مردان حجاز

﴿ وکذلك جعلناکم امة وسطا لتکونوا شهداء علی الناس ویکون الرسول علیکم شهیدا ﴾

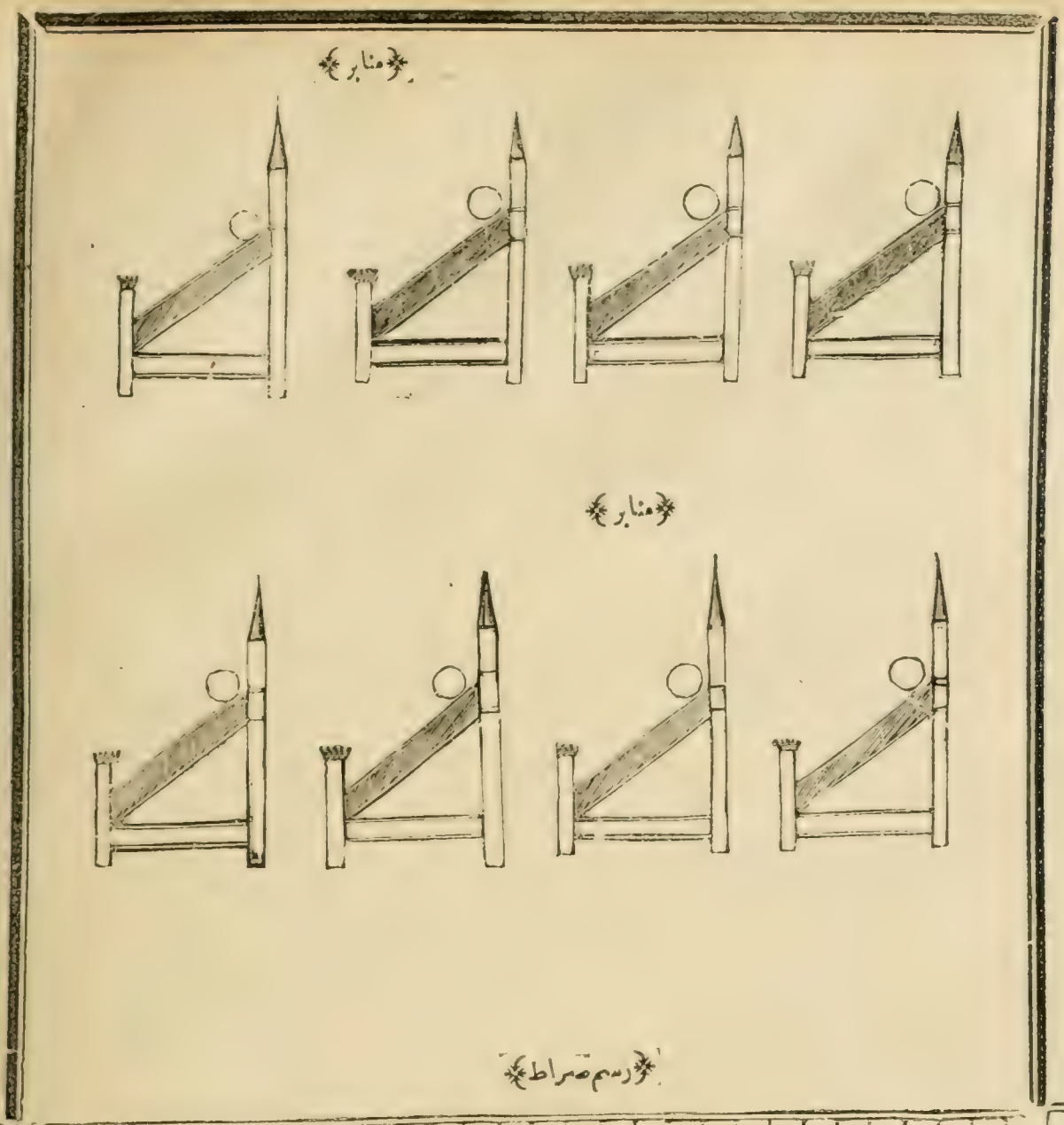
منابر
منابر
رسم صراط

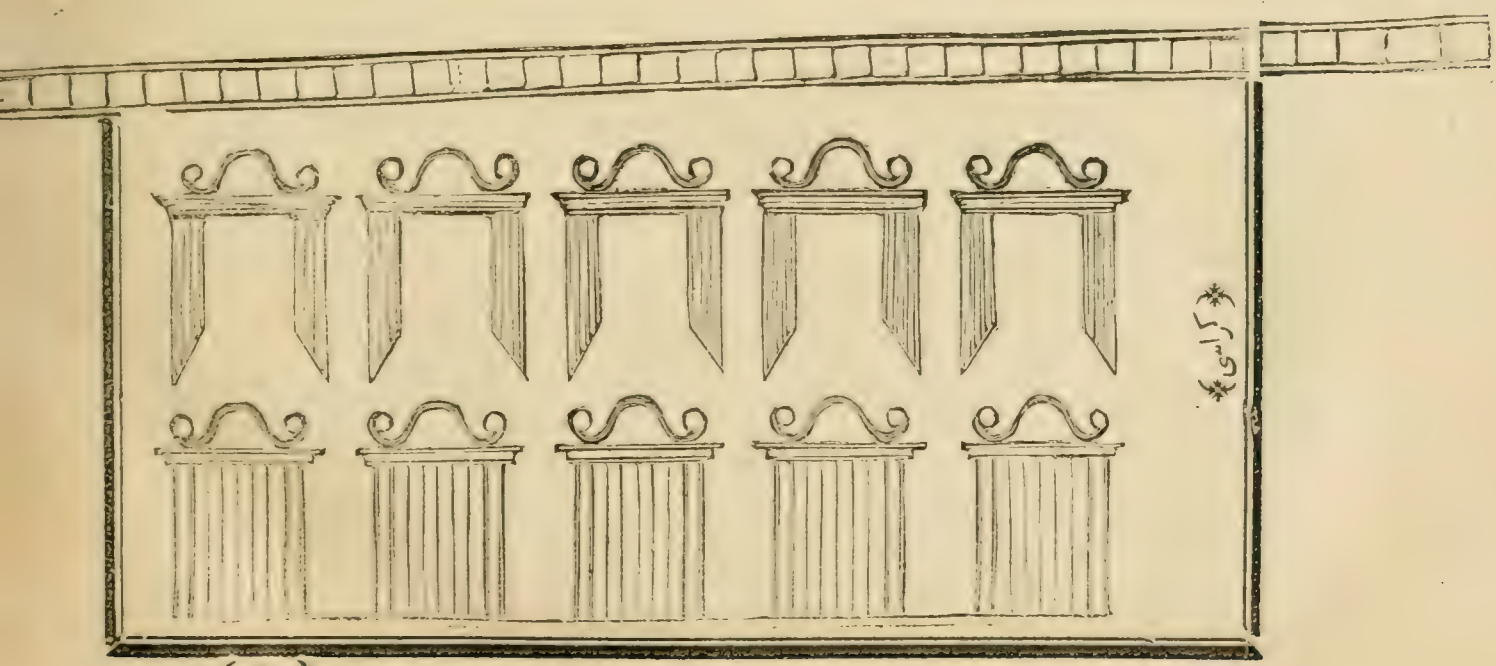
كراسى

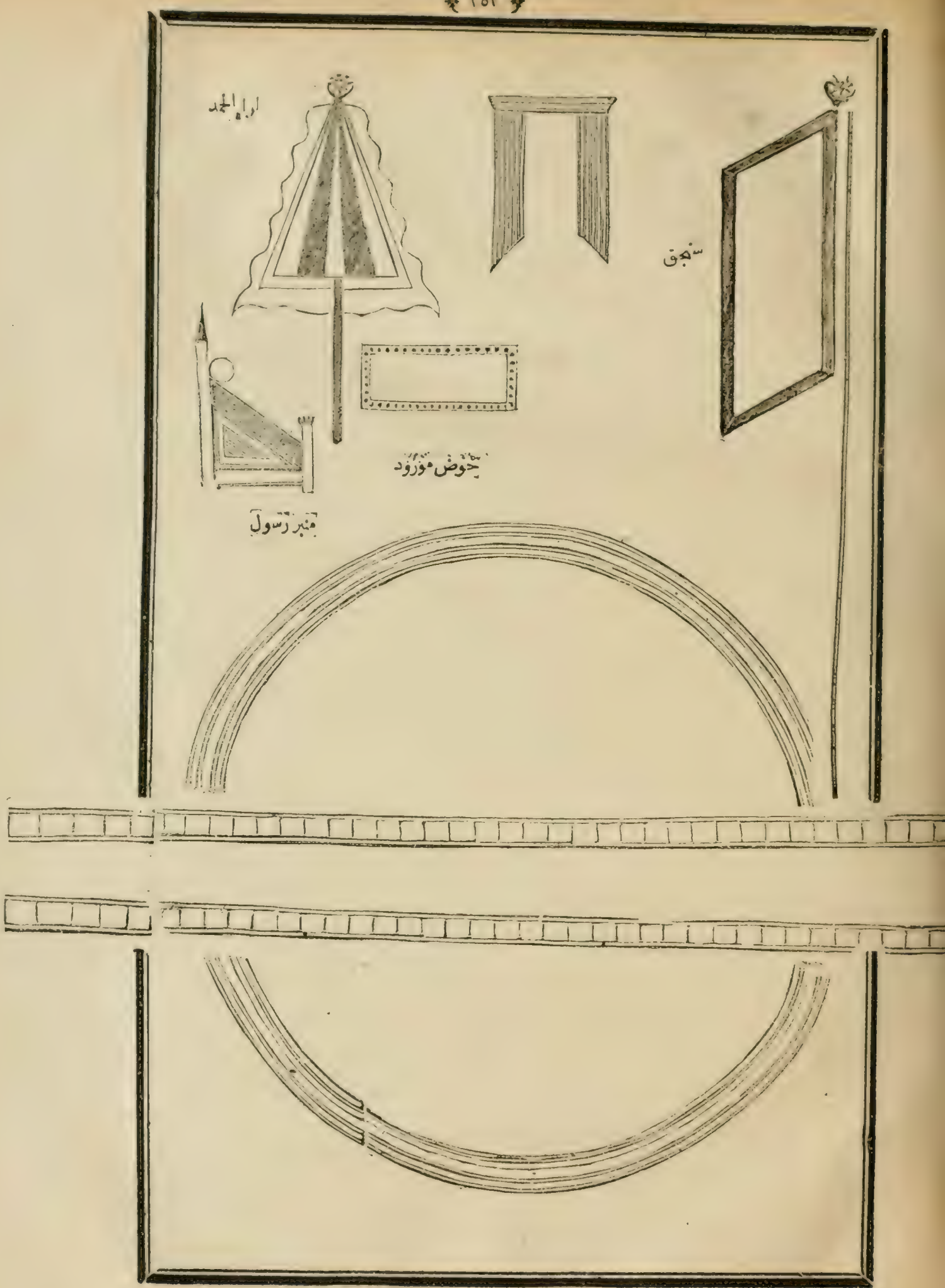
لواء الحمد
سنجق
حوض موزود
منبر رسول

محشر یرنده جمیع انبیا جنت طرفنه کتمدین هر نبی قدر ینه کوره منبر اوزرنده اولدیغی کبی علما دخی هر بری قدرنجه
کرسیلرده اوتوره‌لر اندنصکره بوحال اوزرینه بیك بیل کچدکدنصکره ناکاه کوره‌لرکه عرش جانبندن ناقور کوسی
برعظیم هیبتله چالنه که کافر و مسلمان هر کسك عقلی کیذوب بوزی اوزرینه یقله یعنی ناقور قیامتك اولوهیبتلرندندرکانه
صور اور یلور کبی چالنوب اولودیوان طورمق یقین اولمق علامتیدر (فاذا نقر فی الناقور فذلك یومئذ یوم عسیر علی
الکافرین غیر یسیر) پس بوندنصکره سهل زمان کچدکدنصکره کوره‌لرکه سکز اولوملك عرشی کتوروب کلورلر
هر برادیملریله یکرمی بیلاق یول منزل الورلر بونلرك حوالیسنده ملکلر صف صف طوره که صفلرك صاغشنده و بونلرك
تسبیحلرینك هیبتندن عقللر چاك اولور قیچانکه عرش رحمن بوهیبتله عرصات صحراسنده حق تعالی انکچون
حاضرلدیغی یره کلوب مقرراوله محشر خلقنه بروجهله قورقودوشه که شدتلری واولوهیبتلری کوروب جمیع
انبیا و علما و شهدا و صالحین جمله‌سی باش اشاغی ایلیوب متحیراوله‌لردیه‌لرکه ای واه شمدی دیوان طوروب بزه سؤال
وحساب اولورسه نه جواب ویره‌وز دیه‌لر انبیا و اولیاء بو وجهله حیران اولدیغندن قیاس ایله غیری عوام طائفه‌سی
نه حاله واردیغن پس اندنصکره بونلر بوحالده جانب حقه منتظر ایکن ناکاه بر طرفدن برعظیم نور پیدا اوله که کونش
نورندن زیاده نوری اوله محشر خلقی اول نوری کوروب حق تعالینك عرشی کلدی وصف صف ملکلری کلدی امدی
بو نور نورر بانیدر حضرت کسندی دخی کلدی دیوب عالم قیناشه وخلق بزبرینك اوزرینه یغیلوب فریاد
وفغان ایده‌لر ینه بوحال اوزرینه بیك بیل کچدکدنصکره حق تعالی امر ایلیه که جنتی عرشك صاغ یانته قویه‌لر
(وازلفت الجنة للمتقین) کوکچك رایحه‌لری بشیوز بیلاق یوله قارشوکله محشر خلقندن حق تعالی نصیب ایتدیکی
کیمسه‌لری اول رایحه ایله مشرف ایلیوب جانلری راحت بوله اندنصکره حق تعالی جهنمی عرصات میدانه کتورك دیه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر که ارض محشرده خلق شواقدرترلرکه قیامت صحراسنه یتمش قولاج یره اینجه
طپراغنی یالحق ایلدکدن غیری بعضی کیمسه‌نك تری طپوغنه چقه بعضی کیمسه‌نك تری دیزنه چقه بعضی کیمسه‌نك
تری کوبکنه چیقه بعضی کیمسه‌نك تری قولتوغنه چیقه بعضی کیمسه‌نك تری بوغازینه چیقه بعضی کیمسه‌نك
قولاغنه چیقه بعضی کیمسه کندی ترینه غرق اوله اما هر کشینك ترینك عذابی کندویه مخصوص اوله
وهرتردوکدیکی بری اودکبی یقه بومرتبه‌ده عظیم ترلردوکلدیکی اوج دراوعظیم ایشلر آدمك اوزرینه مسلط
اولدیغیدر اکر اول اوچدن بری برطاغ اوزرینه حواله اولیدی اول طاغ طاقت کتورمیوب طوز کبی اریسدی
اولا بیك ایاق برایاق اوزرینه باصوب اوچیوز بیل کوزلرین کوکه دیکوب بووجهله اولدقلریدر ایکنجی یتمش قات
اسی لکله برآدم بویی کونش انلره یقین کلدوکیدر اوچنجی بالغ اولدیغندن تااولنجه ایتدیکی کناهلر برکزدن خاطرینه
کلدیکیدر اندنصکره حق تعالی حضرتی کسندو وارلغی وهیبتی طرفندن شول اوزون کسوبی کین
کیمسه قفتانی اتکین چکوب برمقدار اباغن کوسترکبی کندوعقللری ایرمدیکی هیبتندن برمقدار کوستروب جمله
محشر اهلنه حق تعالی یه تعظیما سجده یه وارك دیو امر الهی کلوب جمله عالم خلقی سجده یه واره‌لر الاشول دنیاده سجده
ایلیلر جهدا ایلیوب سجده ایلمکه قادر اولیه‌لر بللری ودیزلری دمورکبی قاتی اولدیغی اجلدن پس اول جماعت بووجهله
سجده ده ایکن ناکاه جانب حقدن برندا کله ایراقده و یقینده براحد قالمیه ایشیده بیوره که (انا الملك انا الدیان) یعنی
بن اول پادشاهمکه جمیع حق صاحبنك حقین برینه قورین اکر بن حقی برینه قوماسم بن ظالم اولمق لازم کلور بن خود
ظلمدن منزه پادشاهم دیوب اولا حیواناتك وقوشلرك بری برندن حقین الیوره جمله حیوانك حقین الیوره‌ب (کونوا
ترابا) دیه یعنی جمله کز برکزدن طپراق اولك دینجه فی الحال جمله‌سی برکزدن طپراق اوله بوحالی کافرلر کوروب
نولیدی بزده طپراق اولیدق دیه‌لر (بعدذا) جمله کتابلر منبر اوزرنده اوقوندقدنصکره جلال برده‌سندن برهیبتلو
ندا کله که (وامتازوا الیوم ایها المجرمون) بوندانك هیبتندن محشر یری بروجهله تزلزل ایلیه که چوره طوران
ملکلر جنیلره قاریشه جنیلر بنی آدمه قاریشه هر بریسنك آیرو آیرو مکانلری وار ایکن پس بوندا ایله اول سابقده
جهنمه حکم اولنان کافرلر برطرفه چیقوب حق تعالی بونلره درهم ایچون برسؤال دخی ایلیه پیغمبرلرله
دعوا ایتدکلرنلرن جرملری ثابت اولدیغندن پس ینه بیوره که (الم اعهد الیکم یابنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه
لکم عدو مبین) پس کافرلر شاشدقلرندن انکار ایدوب بز اصلا شیطانه طاپمدق دیجك کراما کاتبین بونلر مجرملردر
دیو شهادت ایتدکلرنده کافرلر بونلره یلان سویلرسز دیجك اغزلرینه مهر اوریلوب الری آیاقلری سویلیه
جمیع فعللرینه اقرار وشهادت ایده‌لر

سوره‌لر پس خلقی اندن ظلمته نوره کیده || ایده کافر ظلمت ایچنده کیرو بیك بیل نهار

چون ایده لر اشبو حاله انتساب
سوره لر کیم صوره لر بر برحساب
اون سراپرده اولیسر انده بیل
نیجه لر اول پرده اولیسر خجل
اول ایده لر حرام ایشدن سؤال
کیم حرام ایدرمدی یاخود حلال
صوره لر ایکنجیده بدعت اکا
ایتدیسه ویره لر رفعت اکا
صوره لر اوچنجیده احوالنی
اتاسیله اناسیله حالنی
بونلره کر عاصی اولدیسه اول
تیز کچه دردنجیسه ایده نزول
صوره لر شول نسنه کیم دینده اوله
شولکیم انك حکمی التنده اوله
انلره تعلیم قرآن ایتدیمی
علم دین ایله ادب اوکرتدیمی
صوره لر قوادن قراوشدن بوکز
نیلدیسه قوردن باشدن بوکز
صوره لر التنجیده قومن اکا
صوره لر یدنجیده رحمن اکا
سکز نجیده حسددن صوره لر
نیلدیسه جان وجسددن صوره لر
طقوز نجیده مکردن صوره لر
هم اونده بوفکردن صوره لر
کر بولردن ایدرایسه خوش جواب
ظل عرشده اوتوره بوله ثواب
کر بولردن صوچلوچقسه ای همام
هر بر نده طور یسر بیك بیل تمام

سراکبردر محمد سید کون ومکان
نورازهردر محمد اسعد حین وزمان

پس اندن ندا ایده موسایه حق
دیلر کیم صاله اوسنده سایه حق
ایره چون ندا رعد قاصف کبی
کله دنره بو ریح عاصف کبی
اکا ایده یا ابن عمران ایشت
ندیر جبرائیل اکا کوره ایش ایت
که جبرائل ایدر که تو راتی بن
ایرشدرمشم آکه ایاتی بن
دیه کرچك ایدر که ایندرددی
دیمشدر که حق باکه ایندردیدی
حق امر ایده پس منبره چق روان
کتابك اوقی دکاسون انس وجان
پس اندن ندا ایده داود حق
دیلر کیم ایرشدیره مقصوده حق
ایریشه اکا چون حقك بیورغی
صراره نته کیم خزان بیراغی
صوله کل یکاغی بوکیله بلی
مجالیده قالسایه که ایده بلی
اکاده بو رسمه سؤال ایلیه
بوده انده موسی کبی سویلیه
بوزه بوکاده چیقسا منبره
که بلبل کبی کل صاچه عنبره
زبوری برآواز ایله اوقیه
که نوروزی شهناز یله اوقیه
شورسمه لطیف اوقیه فصل باب
که دردندن اوله جکرلر کباب
پس اندن ندا ایده عیسایه حق
دیلر لطفنه ایده همسایه حق
که یامریم اوغلی دیدکیدی سن
کیم ایکی خدایز انام ایله بن
چو عیسایه ایریشه اشبوندا
حقه حمد ایدوب چوق ثنالر ایدا
دیه حاشا سنسن غنی پادشاه
انام قاره وش بن قولم سن اله
نه دیدمسه آنی بیلور تکریسن
نه دیلرسن آنی قیلور تکریسن
ندا ایده یاعیسی راست سویلدك
نه کیم دیدم ایسه آنی سویلدك
چیق انجیلی سنده اوقی منبره
اوقویه ویره صفا عالمله

(احضار) همزه نك کسریله حاضر قیلمقدر ❁ قال الراغب الحضر خلاف البدو ثم جعل اسما للشهادة مکان اوانسان اوغیره قال الله تعالی (یوم یجمع الله الرسل) یاد ایدیکز اول روز قیامتی که الله تعالی پیغمبرانی جمع ایدر (فیقول) پس انلره خطاب ایدوب دیر (ماذا اجبتم) نه ایله اجابت اولندیکز یعنی قومکزی توحید وطاعته دعوت ایتدیککز زمان آنلرسزه نه وجهله اجابت ایتدیلر اقرارمی و یاانکارمی کوستردیلر دیمشلردر که بوسؤال یابرای توبیخ منکران ویاجهت اداء شهادت انبیابره مؤمنانلردر (قالوا) پیغمبران دیدیلر یعنی دیرلر (لاعلم لنا) سنك علمك یاننده بزم ایچون هیچ

علم یوقدر بزم بیلدیکمزی سن بزدن یك بیلورسن (انك انت علام الغیوب) تحقیق سن جمله نهان اولانلری داناسن
پس بیلورسنکه قومز بزه اسانلر یله نه اظهار وآشکارا ایلدیلر ودللرنده نه اخفا ونهان قیلدیلر* بروعلم یك ذره پوشیده
نیست* که پیدا و پنهان بنزدش یکیست (امتیاز) انفصال وانقطاعدر بوراده فصل وفرق معناسنه متعدی
استعمال اولنمشدر (انحیاز) حیز ومکانه انضمام واجتماع من الحوز وهو الجمع وضم الشیء کالحیازة والاحتیاز (ارتکاز)
ثبات یقال ارتکز ثبت وجاءدر که اضطراب معناسنه اوله زیرا میزانك دو کفه سنده حسنات وسیئاته کوره اضطراب
وحرکت واردر یقال ارتکز العرق اختلج کما فی القاموس (ندا) رفع صوت معناسنه درحقك نداسنك حقیقتی عوام
ناسه کوره محشرده بیلنور وبعض اسراری جلد اولده مرورایتمشدر (صفی) اورندلنمش وغیرده موجود اولان
شو بدن صافی اولمش واصل الصفاء خلوص الشیء من الشوب والاصطفاء تناول صفو الشیء کما ان الاختیار تناول خیره
واجتباء تناول جبایته (بی نیاز) بی احتیاج زیرا نیاز حاجت ونیازمند حاجتلو معناسنه در (کایم) کافك فتحیله مکالم
معناسنه درسو یلشیجی دیمکدر تکلیم مرورایلدی (سرفراز) باشی یوجه دیمکدر بوراده علوجاه ورتبه دن عبارتدر
(رضوان) اصلنده رضاء کثیردر رضاء الله اعظم الرضا اولغله قرآنده لفظ رضوان انك رضاسنه مخصوص اولدی
بوراده رضوان ایله مراد خازن جنتدر سبب تسمیه کذرایتمشدر (خزائن) خزانه نك جمعیدر کسرله مخزن معناسنه
اصلنده نفائس اموال حفظ اولنان یردر صکره عرفده ملوك وسلاطینك ارزاق ناسی حفظ ایتدکاری محلده استعمال
اولندی بوراده مراد خزائن جنتدر که انده کوزلر کورمدك نسنه لر محفوظ ومخزوندر (رکاز) مال مدفوندر
دیمشلردر که فعل آدمی ایله اولورسه کنز وفعل الهی ایله اولورسه معدن دینلور رکاز ایسه ایکیسنه یله متناولدر
کما فی المفردات یعنی رکاز یرده مرکوز اولان مالدر مخلوق اولسون موضوع اولسون ومعدن مخلوق وکنز موضوع
اولاندر* قال فی القاموس الرکاز مارکزه الله فی المعادن ای احدثه کالرکیزة ودفین اهل الجاهلیة انتهی ناظمك
کلامنده رکاز ایله مراد مطلق کنز اولنسنه لردر (مالك) خازن نارك اسمیدر وجه مناسبت اسم مالك ربط وشد وقوت
وشدت معنالرنی اشتمالیدر فافهم (جحیم) جحمدندر آتش زیاده یا الکلمق معناسنه (خشم) غضبدر کسرخا ایله مشهوردر
فاما فتحیله اصحدر (اهتزاز) معجمتین ایله هزدن مأخوذدر حرکت معناسنه یعنی جنت کمال سرور ونشاطدن صالنوب
حرکت ایلیه (حله) ازار وردادر جنت لباسی وجامه سنه حله اطلاق اولندیغی ترغیب عرب ایچوندر زیرا انلرك
ارانده معتبر اولان ازار وردادر تکلیم (ولهم رزقهم فیها بکرة وعشیا) دینلدی زیرا اهتمامللری ایکی وقتك طعامنه
ایدی والا جنتك لباسی قات قات ورزقی دخی واسع ودائمدر (لحرره) کل سنکله وارالم حله جنت کیدلم* شر بتندن
ایچدلم درلو کبابن یدلم* کوزی آهولری جنتده شکار ایتمکیچون* حلقهٔ ذکره کیروب دردله یاهو دیدلم (مرصع)
ترصیعدندر بزه مك معناسنه یقال تاج مرصع بالجواهر ای محلی ومزین بوراده مراد زینتلی ولباس دیمکدر
(طراز) علم که قفتان اوموزنه ویك اغزنه ایدرلر کذا فی لغة نعمة الله* قال فی الاختری طراز کسرله علم که قماشلرده
طلسماتله ایدرلر فارسیدن معربدر انتهی* ظاهر بودر که زنجف دیدکلرندن غیردر ولکن لباس رومی طرازی زنجفدر
یعنی جنتك لباس مرصعنك اطرافنده جواهردن نشانلر وبرنوع دخی زینتلر اوله (لحرره) جامه درجانه لباس تقوی
* عشقدر اول لباس پاکه طراز* کتدی صندوق دل ایله بورادن* انده صورت بولان بودکلوراز (قطران) شرحی
کذرایلدی (اغلال) غلك جمعیدر ضمله اسیرلر ومجرملر بیونلرینه وضع ایتدکاری باغ ودمیر* قال فی المفردات اصل الغلل
تدرع الشیء وتوسطه ومنه الغلل للماء الجاری بین الشجر والغل بین الشجر دخل فیه فالغل مختص بما یقید به فتجعل
الاعضاء وسطه وغل فلان قید به (سلاسل) سلسله نك جمعیدر زنجیر معناسنه یقال تسلسل الشیء اضطرب کانه تصور
منه تسلسل متردد فتردد لفظه تنبیه علی تردد معناه ومنه السلسلة (دراز) جسم ممتد دراسان عریده طویل
وترکیده اوزن دیرلر مقابلی کوتاهدر معناسی قصه در (کرسی القضاء) کرسی تعارف ناسده اوزرینه قعود اولنان
سریردر اصلنده کرسه منسوبدر کسرله بعضیسی بعض اوزرینه متلبد یعنی ملتزق ومتداخل معناسنه (قضا) حکم
وفصل الامر دیمکدر بوراده حقه کرسی القضا وضع اولنمق تمثیل طریقیله در مقصود حقك دیوان ودرکاهنك علو
وعظمتن بیان وحضورنده عدل تام اوزره فصل دعوی وقطع خصومت اولندیغن عیاندر اکرچه دیوان ودرکاه
وحضوری دخی تمثیلدر وجائز در که روز قیامتده بعض تجلیات صفاتیه واقع اولوب ذکر اولنان معانی انك اوازمندن
اوله تکلیم حدیث تحول اکاد الدر فافهم (رسوای) ملامت اولمش (اعتزاز) عزتدندر عزت بولمق وعزیز اولمق
معناسنه (لوح محفوظ) شرحی مرورایتمشدر (باهزاران عزوناز) بامع معناسنه در یعنی نیجه بیك عزت وناز وشرفله
(روح الامین) وروح القدس جبریلدر وجه تسمیه کذرایتمشدر (اول بیلوردی راز) رازدن اول یامرسومدر یعنی

بوسری روح الامین بیاور (بعدذا) بوراده رازله امین محلنده دوشمشدر کالایخفی (دلنواز) کوکل اوخشایجی بوراده انبیانك اطفله کوکالرین اله آلیجی ووحی الهیله تسلی قلیجی دیمکدر (زعم) زعم مفرداتده مظنهٔ کذب اولان کلام معناسنه اخذ اولنمشدرو بعضیلر فرق ایدوب زعم ضمله اعتقاد باطل وقحله قول باطل معناسنه در دیمشلردر ولکن حق اولان قول قاموسدر که دیر الزعم القول الحق والباطل والکذب ضده واکثر مایقال فیما یشك فیه والزعمی الکذاب والصادق انتهی بوراده زعم ادعا معناسنه در (رماز) کسرله ظاهر اولان بودر که مفرددرو محتملدر که رمزك جمعی اوله رمز اشارت معناسنه در و باشفتین و یاعینین و یاحاجبین و یافم وبابدو یالسانله ایماء در کما فی القاموس ولکن مفرداتده رمز شفه وغمز حاجب ایله اشارتدر دیمش واشارت کبی اولان کلامدن دخی رمزله تعبیر اولنور سعایتدن غمزله تعبیر اولندیغی کبی (جواز) جائز معناسنه در یعنی مرور ایدیجی وجائزدر که جائزه معناسنه عطیه دیمك اوله (شاهباز) شاه اولاودرهر نسنه نك ایریسنه و بیوکنه شاه دیرلر مثلا اولو یوله شاهراه واری دانه یه شاهدانه دیرلر اما بحسب العرف اطلاق اوزرینه استعمال اولنسه سلطان مراد اولور بوراده مقید استعمال اولنمشدر * زیرا باز مطلقا طوغان و بازسفید چاقر وشاهباز غایتده ایوطوغاندر شاهین کبی که طوغانلرك قوت واقدامله سلطانیدر بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی افضلیتده وطرفة العینده حضیض زمیندن اوج آسمانه پروازده وسرعتده شکارده شاهبازه تشبیه واردر (لمحرره) همنك برشاهباز اوج پرواز اولدیکم * طرفة العین ایچره اوادنادر سیرانکهی * بواسیدی قوت بازوی عشقکدن نصیب * ایلزدی خطوه افلاکی براق درکهی (حکمکی انزال) مقصود امر ونهی وایجاب وتحریمه دال اولان خطاب الله درو حکم بوندن غیری دخی معنالر دکلور * قهستانی شرحنده تفصیل اولنمشدر (اون) رنکدر ابیضه واسوده و بوایکیسندن مترکب اولانده شاملدرو یقال ثاون اذا اکتسی اونا غیر اللون الذی کان له ویعبر بالالوان عن الاجناس والانواع یقال فلان اتی بالوان من الاحادیث وتناول کذا الوانا من الطعام (حقیقت مجاز) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر (احتراز) صاقنمق یقال احترز منه وتحرز توقی والحرز بالکسر العوذة و بالتحریك الخطر کما فی القاموس (خوف ومفاز) مفاز مصدر میمیدر فوز معناسنه وهو الظفر بالخیر مع حصول السلامة وسمیت الصحراء مفازة تفاؤلا بالفوز او سمیت بذلك اذا وصل بها الی الفوز بوراده خوف وفوز ایله مراد هلاك ونجاتدر * یعنی بزی هلاکدن ترهیب وجهنمدن تخویف ایلدیمی ونجاته ترغیب وجنته تحریض قیلدیمی وانسان نه مقوله اعماله مثاب ونه کونه کردارله معذب اولدیغن اصلا دیمدیمی (کان حجاز) کان معدن وحجاز ارض معروفه در اشتقاقی وحدودی جلد اولاده کذر ایلدی بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلمی حجاز ولایتنده نابت اولان معدنه واسرار ومعارفنی جواهره تشبیه واردرو جائزدر که ذکر محل وارادهٔ حال قبیلندن اوله وعلی کلا التقدیرین کان حجاز محمد دصفتدر امته دکل یعنی کان حجاز اولان محمد امتی شاهددر (سلطان حجاز) فخر عالمدر منشای حجاز اولغله سلطانی اکا مضاف قیلدی والا بتون جهانك و بلکه کونینك وبلکه عالم هژده هزارك سلطانیدر (لمحرره) اوله لی عدالله درونك صاف * یدی اقلیم سکاهب اولدی مضاف * کلدی برسنك کبی سلطان * حکمی عدل وایشی صافی انصاف (قرأن حجاز) اضافت ادنی ملابسه ایچوندر حقیقتی حجازده نازل اولان قرأن دیمکدر قال تعالی (فکیف) پس یهود ونصاری وسائر کفرهنك نیجه اولاورحالری (اذا جئنا من کل امة بشهید) اول قیامت کونده که امم کذشته دن هر کروهدن برشاهد کتوررز شهد ایله مراد آنلره ارسال اولنان پیغمبردر که کندی امتنك اقوال وافعالنه کواه اولسه کرکدر (وجئنا بك علی هؤلاء شهیدا) وحبیبم سنی ذکر اولنان شاهدلرك صدقی اوزرینه کواه کتوررز زیرا آنلرك عقائدنی علمك محیط ومجامع قواعدنی شرعك مستجمعدر (امتی هم الخ) قال تعالی (وکذلك) دخی سزی شو وجهله ای امت محمد (جعلناکم امة وسطا) امت عدل وکروه برکزیده قیلدق (لتکونوا شهداء) تاکه برای انبیا روز قیامتده کواه اوله سکز (علی الناس) منکران نبوت اوزرینه (ویکون الرسول علیکم شهیدا) وحبیبم دخی سزك راستلغکز اوزرینه کواه معدل ومزکی اوله (فوج) جماعت (صادق الوعد الامین) امین فخر عالمك صفت ثانیه سیدر شرحی کذر ایتمشدر (حیف) حکمده احد جانبینه میل ایتمکدر یعنی فخر عالم صلی تعالی علیه وسلم ذکر اولنان شهادتده کیمسه یه جور وظلم ایلمز زیرا حقیقت صدق وعدالله متصفدر (شادمردار حجاز) مردلکده بلوغله متصف اولان اردر عربیده رجل کبی بوراده حقیقت رجولیت مراددر که اصحابك صفتیدر پس مردان ایله مقصود حجازلی اولان اصحابدر ابتدا تبلیغه محل وفخر عالم دخی عربدن اولغله شاه مردانه اضافت قیلندی (لمحرره) ای کل رنکین بستان ازل * کلدی ذاتك کبی رعنا کوزل * سراوادنی قلادن حق سنی * منتهای قد که ایرشمزال * نعت پاکك رحمة للعالمین * شانك اولدی شاهباز لم یزل * صادق الوعد الامین وصفکده در * حسن خلقك دللره ضرب مثل * آب روی انبیا و مرسلین * مغفر تجوی خدا عز

وجل ❁ لوح محفوظ حقیقتدر دلك ❁ سنسن اهل علمه اقصای امل ❁ یاز مدی وجهك کبی مصحف قلم ❁ بولمدی روح
الامین سکا بدل ❁ کوهر پاکیزه کان حجاز ❁ لؤلؤ فیضه صدف کبی محل ❁ روز فرداشاهد عدل ایم ❁ ملتجای اهل دین
فخر الملل ❁ الده قرآن بسدر رفرقان سکا ❁ ایدیجك یارن ایم جنك وجدل ❁ کلسه ذات شریفك عالمه ❁ اولمز ایدی
مشکلات خلق حل ❁ شویله ویردی شرع پاکك انتظام ❁ چاك چاك اولدی کریبان خلل ❁ خواب غفلتدن او یاندی
مؤمنین ❁ کتدی دللردن عموم اوزره کسل ❁ شول کوکل کیم قاندی فیضك جامنه ❁ اولمدی سکران صهبای اجل
❁ یارسول الله حق مجرمه ❁ قیل شفاعت لطف واحسان ایله کل (رعد) کوك کورلمك قال فی القاموس الرعد صوت
السحاب او اسم ملك یسوقه کما یسوق الحادی الابل بحدائه (قاصف) یقال قصفه ای کسره وقصف الرعد اشتد صوته
قال تعالی (فیرسل علیکم قاصفا من الریح) قال الراغب وهی التی تقصف ما تمر علیه من الشجر والبناء ورعد قاصف
فی صوته تکسر انتهی ❁ وفی الحدیث انا والنبیون فراط القاصفین وهم المزدحمون کأن بعضهم یقصف بعضا لفرط
الزحام بدارا الی الجنة ای نحن متقدمون فی الشفاعة لقوم کثیرین متدافعین کما فی القاموس (ریح عاصف) ریح هواء
متحرکدر یعنی هوا تموج ایدوب جهات ستك برینه سیلانیدر والهواء جسم لطیف خفیف سیال شفاف سریع الحرکة
الی الجهات الست فوق وتحت وشرق وغرب وجنوب وشمال کما فی اخوان الصفا وریح عاصف تکسر الشیء فتجعله
کالعصف وهو الذی یعصف من الزرع ای یجز قبل ان یدرك وکعصف مأکول اکل حبه وبقی تبنه او کورق اخذ
ما کان فیه وبقی هو لاحب فیه او کورق اکلته البهائم کما فی القاموس (ایندرددی) اولکیسی اندردی ایدی تقدیرنده در
ایکنجیسی ایندرودیدی کلمه لرندن مرکبدر که مقدم امر ومؤخر ماضیدر پس قافیه ده تکرار لازم کلمز (منبر وانس
وجان) بالاده بیان اولنمشدر (خزان) کوز آییدر (بلی) اولکی بلیده بل میان معناسنه وباادات مفعولدر ایکنجی حرف
ایجابدر اویله واوت معناسنه اصلنده لام مفتوحدر ولکن بوراده عجم استعمالی اوزره مکسورا وقنور (عنبر) العنبر من
طیب روث دابة بحریة او نبع عین فیه کما فی القاموس وقال القزوینی زعموا ان بقرا یطلع من البحر یرعی الزرع روثها
العنبر الله اعلم بصحة ذلك فان الناس ذکروا ان العنبر نبت فی قعر البحر کما فی حیاة الحیوان والعنبر انما هو طل یقع علی
سطح ماء البحر ثم ینعقد فی مواضع مخصوصة فی زمان معلوم کما فی اخوان الصفا وقال نصیر الطوسی فی کتابه جوهرنامه
لم یدر احد معدن العقیق والعنبر وانما یلقط کل منهما من ساحل البحر ثم یربی ببعض المعالجات الی ان یبلغ الی هذه
الدرجة یقول الفقیر فهذه خمسة اقوال فی العنبر استخرجتها من معادنها والله اعلم بحقیقة الحال (بعدذا) ظاهر اولان
بودر که عنبر بوراده تشبیه طریقیله ذکر اولنمشدر مراد ترابدر زیرا ترابی اونده مسك وعنبره تشبیه شایعدر مقصود
بلبل یره کل یبراغمی صاچدیغی کبی اولدخی منبر اوزرندن برده اولنلره تلاوتیله کل معنی صاچه دیمکدر وجائزدر که
کل وعنبر بری بریله مختلط اولدقده رایحه متضاعف اولدیغی کبی اولدخی کونا کون بوی معنی اشمام ایلیه دیمك
اوله بونك نظیری ناظمك آواخر کتابده بو کلامیدر که بیورر (ع) قارشدردم سوزمده یاغه آق بال (که نوروزی شهنازله
اوقیه) نوروز وشهناز هفت آغازه دندر نوروزی شهنازله اوقیق برندن برینه انتقالله درسائر اغازه لرده ومقاماتده
جاری اولدیغی کبی نوروز دخی ایکیدر بری نوروز عجم وبری نوروز عربدر بوراده مراد نوروز عجمدر وجهی حضرت
داودك عربدن اولدیغیدر فافهم فانه دقیق لطیف (بعدذا) ناظمك کلامی حقیقته محمول دکلدر زیرا انبیا علیهم
السلام حکما احداث ایلدیکی اصوات ونغماتی رعایتدن محفوظلردر بلکه ایهامدر ونوروزایله مراد داودك تلاوتی
کونیدر یعنی وقتیدر دیمك اولور که شاه معنی اولان حضرت داودز بوری اول وقتده خوش آوازله وعزونازله اوقیه
وزیاده حلاوت وصفا بخش اوله فافهم هذا فانه عجیب وحضرت داودك حسن صوتی مشهوردر ❁ قال علیه السلام
حین سمع صوت ابی موسی الاشعری وهو یقرأ القداوتی هذا من مزامیر آل داود قال جار الله ضرب المزامیر مثلا لحسن صوت
داود وحلاوة نغمته کأن فی حلقه مزامیر یزمر بها والآل مقحم ومعناه الشخص (لحره) اولسه بردل هنرله پرورده
❁ دکانور کفتدلری هر پرده ❁ دل بستهٔ المدن آخر کار ❁ آچاور حسن صوتله پرده ❁ پرده بیرون اولان غراب البین
❁ اوغرادر سامعی عجب درده ❁ کیمکه صوتیله اولسه صاعقه زن ❁ مرده لك آرتور دل مرده (فصل وباب)
معنالری کذر ایتمشدر ولیکن فصل لفظنده داوده احسان اولنان فصل الخطابه اشارت واردر (همسایه) قوکشی
جار معناسنه زیرا اتصال ملك ایله سائرلری دخی بری برینه متصلدر (که یا مریم اوغلی الخ) قال تعالی (واذ قال الله
یا عیسی ابن مریم ءانت قلت للناس اتخذونی وامی الهین من دون الله) الایة بعضیلردیمشلردر که اخشام نمازنی ابتدا
حضرت عیسی علیه السلام قیلدی رکعت اولی کندی نفسندن الوهیتی نفی وثانیه والده سندن سلب وثالثه حقه
اثبات ایچوندرو بردخی حضرت عیسادهحظ طبیعت اولمامغله اوچ رکعت اوچ مرتبه یه اشارتله وضع اولندی

تنکیم جلد اولدہ اعداد رکعاتك بعض اسراری باز لمشدر (یا عیسی) عیسی بوراده عجم استعمالی اوزره کسرله وقصرله در (راست) طوغر یدر کزك مقابلی اولیجق که معناسی اکر یدر اماچیه مقابل اولیجق معناسی صاغدر صول صاغ دیجك یرده عجم چب وراست دیر (سو یلدك) اولیکیسی حال وایکنجیسی ماضی معناسنه در پس تکرار لازم کلمز

قافیة السین

پس اندن ندا ایده کیم ایریشه فخر ناس
بغایت معزز مکرم کله ذخر ناس

دیه یا محمد بو جبرائل ایدر که بن
ایرشدرمشم سا که قرأنی بی التباس

دیه کرچك ایدرکه یارب کتورمیشدی
که قرأنکی اندن ایتمشیدم اقتباس

دیه پس چیق امدی بوکون منبره سندخی
اوقی کیروقرأنی اول نورینه انغماس

چیقه منبره انی اوقویه شویله لطیف
کیم انی ایشیدن کوکلرده قالمایه یاس

بشارت بوله اهل ایمان انی ایشیدوب
خسارت بوله اهل شرك ایدرلر قاتی یاس

بو سوزمه واردر بنم حجتم ایده یم
قولاغك بکاطوت ایدر ایسك التماس

کلام قدیمنده الله بیورمشدرر
ایشت انی عقلیله جانیله قیل افتراس

(فخر ناس) یعنی ناسك مابه الافتخاری اولان محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم فخر مال وجاه وامثالی ایله مباهات وعده‌ائر ومفاخردر (معزز) زیاده عزتلو وحرمتلو دیمکدر والناس یکون من الانس والجن جمع انس اصله اناس وقیل الناس قلب من نسی کما فی المفردات دیمشلردر که کاه اولور ناسله تجوزا فضلا مراد اولنور ❁ زیرا کمالات انسانیه معناسی انجق انلرده بولنور کویا که غیریلر انلره کوره انسان دکلدر نتکیم بر کیمسه نك دستی لرزه‌دار و بی عمل اولسه اکا یدا طلاق اولنمق تسمیهٔ مجرده در ومن بلاغات الزمخشری فی الارض ناس ونویس منهم طاوس وطویس ❁ مات طاوس بن کیسان حاجا بمکة سنة ست ومائة حج اربعین حجة وکان مجاب الدعوة ساداهل الیمن بالدیانة والروایة وکان من کبار التابعین وطویس ممن یضرب به المثل فی الشؤم یقال اشأم من طویس (لمحرره) اهل فضله سزادر اسم اناس ❁ غیریلر انلره کوره نسناس ❁ ظاهر و باطنه باقلسه اکر ❁ بر میدر آدمی ایله خناس (ذخر ناس) مختار ناس دیمکدر یقال ذخره کنعه ذخرا بالضم واذخره اختاره واتخذه والذخیرة ما اذخر کالذخر والجمع اذخار کما فی القاموس وذخرته واذخرته اذا اعددته للعقبی روی ان النبی علیه السلام کان لایدخر شیأ للغد کما فی المفردات (بی التباس) بی اشتباه یقال لبس علیه الامر یلبسه خلطه والبسه غطاه وامر ملبس وملتبس مشتبه والتلبیس التخلیط قال الراغب اصل اللبس ستر الشیء و یقال ذلك فی المعانی یقال لبست علیه امره (اقتباس) اصلنده آتشدن قبس یعنی شعله طلب واخذ ایتمکدر صکره استفادهٔ علم وطلب هدایت ایچون استعاره قیلندی (انغماس) منغمس معناسنه در یعنی طالیجی و یاتیجی والیمین الغموس التی تغمس صاحبها فی الاثم ثم فی النار وهی الکاذبة التی یتعمدها صاحبها عالما ان الامر بخلافه (بشارت) باء موحده نك کسریله مژده معناسنه در وضمله مژدکانه یعنی مژده مقابله سنده و یریلن نسنه در وفتحله جمال معناسنه در نتکیم فلان کس بشیر الوجه در دیرلر کوزل یوزلی معناسنه پس مژده معناسنه اولان بشارتی مفتوح اوقیمق اغلاط عامه دندر (خسارت) زیان وهلاك (یاس) یاء مثناتله معرفدر نتکیم یاس وماتم دیرلر وجائز در که یاس اصلنده همزه ایله عربی اوله قطع امید معناسنه یعنی اهل شرك اول وقتده رحمت وغفراندن امید کسملریله مصیبتلرده جمعیت ایدوب نوحه وفغان ایتدکلری کبی اوراده دخی کریان ونالان اوله لر (حجت) الحجة الدلالة المبینة للمحجة ای المقصد المستقیم وقد سبق غیر هذا فی الجلد الاول والفرق بین الحجة والبینة ان الحجة تستعمل من حیث الغلبة علی الخصم والبینة من حیث البیان فی الدعوی (التماس) لغتده مطلق طلبدر کما قال فی القاموس التماس طلب صکره کشی کندینه رتبه ده برابر اولان کیمسه دن نسنه طلب ایتمکه اطلاق اولندی کلام قدیم ناظمك ایراد ایلدیکی آیهٔ شریفه‌نك تفسیری بو فصلده مرور ایتمشدر (افتراس) وتفرس فراستدندر کسرله زیرك اولمق ورأی وفکرده اصابت ایتمك بوراده مراد حقیقت اوزره ادراکدر یعنی آنی عقل وجانله ادراك تام قیل (الهی) الهی سن نه عالی بارکهسن ❁ عباده امرله فرمان سنکدر ❁ غنیلردن غنی پادشهسن ❁ قویه لطفله احسان سنکدر ❁ جلالکله تجلی ایلین سن ❁ جمالکله تسلی ایلین سن ❁ جهانه فیض کلی ایلین سن ❁ ملك هم انس وجن وجان سنکدر ❁ قیامتده قوروب دیوان عالی ❁ کله در کاهکه جمله اهالی ❁ بلینه هر کسك مقدار حالی ❁ اودمده ذنبه غفران سنکدر ❁ خطابك ایریشجك روز محشر ❁ قوریله انبیایه عالی منبر ❁ اوقینه جملهٔ آیاتك از بر ❁ زبور انجیل ایله قرأن سنکدر ❁ بوله مؤمن اولنلر مژده بسیار ❁ اوله کافر اولنلر ماتمه یار ❁ اکر محبوس اکر ذو قیله سیار ❁ بو عدل وفضل بیپایان

سنکدر ❁ دوعالم شرحك ایلر بروردقدر ❁ کیمی لطفه کیمی قهره سبقدر ❁ قودن درسه حقی سر حقدر ❁ دانده عالمه عرفان سنکدر ❁

فصل فی الشفاعة قال الله تعالی فکیف اذا جئنا من کل امة بشهید وجئنا بك علی هؤلاء شهیدا

ایا جان ایلندن کل ایشیدیجی طبل وکوس
ویا خان الندن کل ایچیجی جام ایله کاس

ایشت کیم کیروبن نه کوهرلر نثار ایدم
کوزت کیم کیروبن نه جوهردن اورم اساس

کل امدی کیر واشیو مجلسده اولغل حریف
که تا اوزریکه خزائن صیچام بی قیاس

چو سلطان عالم قوقوللرین دیو شوره
بونك کیبی قور قولو کونده ایده احتباس

بیان ایلیم کیدرر انده شفاعت ایدن
عیان ایلیم کیدرر اورته ده شه شناس

دیم تا محمد کیم ایمش سکا بیله سن
اکر محمود اولورسك اولم ساکه بن ایاس

ایشت چونکه مرسللر اوتوره لر یریرین
قونوردن منبر اوستنده ایدلر حراس

بولردن براز اشاغه اوتوره انبیا
منابرده هر بری قدر نجه صاحب لباس

دخی اولیا اهل علم اوتوره فوج فوج
قونوردن کرسیده که اولمایه زریانحاس

شهیدلر له صالحلر اوتوره لر چوق چوق
دخی اهل قرآن که نفسن ایده احتراس

امام ومؤذن جماعت اولان کیمسه لر
بولر اوتوره مسك دوشك اوزره بی اندراس

قلانی طوره لر یانجق ایاغ اوستنه
شو پروانه لر کیبی اوده ایده انتکاس

کله عرش وکرسی قویه لر که حق حکم ایده
قونیلدی ایسه بر بر کوره یوم الوطاس

یوجه طاغلر آتیله یوك کبی دیدم دیدم
ملکلر قوشاده بری نتکیم صوبی طاس

قچه جن وانس قورقودن بولیه یول ولی
قاله حیرت ایچنده نیده سنی بیلمایه بیچ حواس

شودکلو غضب قیله جبار کیم اودلر صده
هیچ اصلا کلام ایتیه کیم اوله انعکاس

ندا ایده ناکاه منادی هب ایشیده لر
کوره سز کرم کیمه ایرر بوکون ای اناس

ندا ایده الله که شول قوللرم قانی کیم
دوشکرده یاتمزلر یدی کیردی پلاس

دخی برندا ایده قانی شولر کیم دیه
بنم ذکریمه طور یشوردی دیه رب ناس

ذکر دن تجارت یابیع آنی یغماز ایدی
بنی ذکر ایدردی دیوسویلیه رب ناس

دخی برندا ایده عهدم طوتنلر قنی
کوره سز کرملر کیمه ایلیه رب ناس

بوکون بولسون اشیوارنلر عوض تکریدن
کرك فضل خوانی ایله طویلیه رب ناس

هویت سر یرنده اولدر منبع الکمال
جلالی سراپرده سنده بدیع الجمال

بیورمشدر ایشت دلیل اله
بوسوزی حبیب خلیل اله

که بولمایه لر یرطوراسی قو
دیه لر پس اهل کراسی قو

کلك تکریه زار یلق ایده لم
بویردن بزی قورتره کیده لم

دریلوب بوکز کیده لر آدمه
دیه لر کیم آرتدی ایکن دمدمه

چوسنسن شول آدم کیم الله سنی
ابوالخلق ایدوب ایتدی آکاه سنی

که قدرت ایله یراتمشدرر
سکا جان ویروب دیری ایتمشدرر

فرشتهلره بیور وبدر تمام
که سجده قیله لرسکا ای همام

کل اللهدن امدی شفاعت دله
که قورتاره بیزی عنایت دله

پس آدم دیه ایتمشم بن خطا
حیا ایده رم که دلایم عطا

وارك نوحه کیم اولدر اول رسول
شفاعت قیله حقدن ایده قبول

چونوحه وار وبن بولر سویلیه
صوچن آکه اولده حیا ایلیه

ولی وارك ابراهیمه دیه اول
شفاعت ایدوب قیدکزیه اول

کیم الله انی ایدینو بدر خلیل
قودیلار ایچره دینو بدر خلیل

خلایق چون کوترولهواره اکا
اوده ایتدیکی صوچلر بنی اکا

ولی ایریشك دیه موسایه سز | شفاعتده نابوله سز سایه سز
کیم الله انی ایدینو بدی کلیم | ویروب اکه تورانی کیدی کلیم
بوده ایده کیم ایلشم کناه | حیا ایدرم ایدرم هر کون آه
ولی ایریشك دیه عیسایه سز | شفاعت بولوب انده آسایه سز
بولرانده چون اکا ایده خطاب | بوده بونلره بویله دیه جواب
شفاعت کلامی دکلدر بنم | شفاعت مقامی دکلدر بنم

الشفع ضم الشیء الی مثله والشفاعة الانضمام الی آخر ناصر اله وسائلا عنده واکثرما یستعمل فی انضمام من هو اعلی مرتبة الی من هو ادنی ومنه الشفاعة فی القیامة کذا فی المفردات (یا جان ایلندن کل ایشیدیجی طبل وکوس) بو کلامده منادی محذوفدر تقدیر کلام کل ایا بارکه جان ایلندن طبل وکوس ایشیدیجیدر دیمکدر جان اصلنده روح حیوانیدر بوراده روان یعنی روح انسانی مقامنده استعمال اولنمشدر وجائزدر که روح حی معناسنه اولوب الله تعالی مراد اولنه تنکیم یونس امرم قدس سره تلمیذنده کلور * سن جانی کرك بکا جهان قیغوسی دکل (طبل) عامه غلط ایدوب طاول دیدکلریدر شرحی مرورایتمشدر (کوس) فارسیدر مشهور بیوك طبلدر ولیکن لسان عربده دخی مستعملدر (کما قال فی القاموس الکوس بالضم الطبل معرب انتهی بوراده عطف تفسیری قبیلندندر وجائزدر که خاصی عام اوزرینه عطف بایندن اوله بوراده طبل وکوس ایله مراد مطلق صدا وصوتدر معنی دیمك اولور که کل ای عالم روح جانبندن ویا سمت حقدن صوت وصدا ایشدیجی یعنی ای مکاشف وحس کوشندن پرده منکشف اولان دیمکدر سؤال اولنورسه که ذکر اولنان عالمه کوره صوت وندا نیجه متصوردر جواب بودر که مکاشفه اهلنه کوره هر مقامده کلام مسموع واردر ولیکن کوش جانله کوش جسمك ادراکی بری برینه مغایردر کاه اولور که استماع ایتمك بالکز عالم معناده اولور وکاه اولور که انك اثری عالم صورته دخی سریان ایدر تنکیم جلد اولده شرح اولنمشدر (ویاخان الندن کل ایچیجی جامله کاس (خان) اصلنده اولوسلطاندر بوراده مراد ساقی حقیقیدر جام اصلنده کومش قدحدر کما فی القاموس صکره مطلق قدحده استعمال اولندی کأس طولی وبوش قدحه ونفس شرابه دخی اطلاق اولنور کما فی القاموس قال فی المفردات الکأس الاناء بما فیه من الشراب ویسمی کل واحد منهما بانفراده کأسا یقال کأس خال ویقال شربت کأسا ای شرابا بو مقامده کاسدن مراد نفس شرابدر وجامدن دخی مراد بودر که ذکر محل واراده حال طریقیله معنای مصراع بودر که کل ای ساقی حقیقی یعنی حی وباقی الندن شراب تجلیات اسرار کمال ذات وانوار جلال صفات واطوار جمال افعال نوش ایدیجی وبوخمر ازل وشراب قدمدن سرمست وخراب اولیجی (نثار) صاچمق (اساس) تمل (حریف) حاء مهمله ایله صاتی بازارایتدیکی کیسه وحرفت دش یعنی هم صنعت وباده مصاحبی بوراده مراد معنای اخیردر حرف اصلده طرف معناسنه دراهل باده خلقدن برطرف اولمغله اطلاق اولندی والاحتراف طلب حرف للکسب یعنی احتراف کسب وکار ایچون برکنار وکوشه دیمکدر (خزائن) خزانه نك جمعیدر کسرله تفصیلی مرورایتمشدر (بی قیاس) اورانسنزز یرا قیاس ترکیده اورانلمق معناسنه در یقال قاس علی غیره قدره علی مثاله (احتباس) تخلیه نك ضدیدر یعنی حرکتدن حبس ومنع ایتمك لازم ومتعدی کلور (شه شناس) شه سلطان واولو معناسنه شناس شناسنده یعنی اکلیجی دیمکدر بوراده مراد حقیقت اوزره حق اکلیجیدر وجائزدر که فهم ودانش صاحبی شاه دیمك اوله که مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر پس بو صورتده شناس شهه صفت اولوب هاده حرکت مختلسه رعایت اولنور فافهم (محمود) عجم پادشاهلرندن سبکتکین اوغلیدر سبکتکین انزه البلاد وافسیخ البقاع اولان غزنه پادشاهی ایکن اوچیوز سکسان یدی تاریخنده وفات ایدوب اولادی محمود واسماعیل ونصری ترك ایتدی صکره سلطنت محموده قرار ایدوب بغداد خلیفه سی قادر بالله اکا خلعت کوندردی ویمین الدوله وامین الملة دیو لقب ویردی سلطان محمود غزنوی هر سنه غزابی التزام ایتمشیدی خراسانده ساسانیان طغیان اوزره اولمغین اوزرلرینه سفر ایدوب کندیلرین طعمهٔ شمشیر وولایتلرین دردست تسخیر ایلدی بو سببدن اوچیوز سکسان طقوز سنه سنده دولت ساسانیه خراساندن منقطع اولدی وبلاد هندی فتح ایدوب مسجد بنا ایلدی وهندستانده سومنات نام کنیسهٔ معروفه نك صنم مشهورنی کسرایتدی وشیخ سعدینك دخی بو خصوصده بوستانده حکایهٔ طویله سی واردر تنکیم بیورر * بتی دیدم ازعاج درسومنات * مرصع چودر جاهلیت منات * چنان صورتش بسته تمثال کر * که صورت نه بندد ازان خوبتر * وشیخ مغربی دخی بیورر * بود وجود مغربی لات ومنات او بود * نیست بتی چو بود او در همه سومنات تو * مذکور شاه محمود فصاحت وبلاغتده فرید عصر واعیان

فقهادن ایدی مذهب ابی حنیفه رحمه الله اوزره تفریدنام کتابی تألیف ایلدی وحدیث وخطب ورسائل وشعرده
دخی تصانیفی چوقدر هجرتك اوچیوز التمش برنده عاشورا کیجه سی دنیایه کلوب درتیوز یکرمی برنده شهر ربیع
آخرده عقبایه کتدی بونلره آل سبکتکین دیرلر که اون اوچ نفر کیمسه در ومدت سلطنتلری یوز التمش ایکی یل بش آیدر
یالکز سلطان محمودك مدت سلطنتی اوتوز اوچ سنه در وبو سلطان محمود در که فردوسی ایله شهنامه خصوصنده
ارالرنده ناز ونیاز کچمشدر نتکیم فردوسی دیر * اکر شاه راشاه بودی پدر * مرا برنهادی بسر تاج زر * زبد کوهران
بدنباشد عجب * سیاهی نباشد بریدن زشب * زبد اصل چشم بهی داشتن * بوخاك دردیده انباشتن * دیمشلردر که
سبکتکین پادشاهزاده دکلدر بلکه تاتار جنکنده اسیر اولوب بر بازرکان انی صاتون الوب بخارایه کتوردی صکره
بخارا پادشاهنك وزیری ملکنه داخل اولوب وزیر انده عقل وکیاست ادراك ایتمکین اوغل ایدندی وزیر وفات ایدیجك
پادشاه انی وزیر یرینه سپهسالار ایدندی وقزین ویردی شاه محمود اول پادشاهك قزندن طوغدی و بعض حکایاتده شاه
محمود فی الحقیقه سبکتکین اوغلی دکلدر دیرلر نتکیم کلام فردوسی دخی انی ایهام ایدر افترا ایسه سامحهم الله تعالی
وشعراء رومدن نجاتینك لطائفندندر که شهزاده سلطان محمود ارقه سندن جامه سن اکاوعد ایتدکده دیمشدر *
اومرز ایلیه شاه نجاتی قولنه * انی کیم ایلدی فردوسی یه سلطان محمود * یعنی سلطان محمود غزنوی شهنامه نك
هر بیتی مقابله سنده فردوسی یه بر التون وعد ایدوب صکره ابیات شهنامه التمش بیکه بالغ اولدقده سلطان محمود التمش
بیك التونی استکثار ایدوب غدر ایتدیکی کبی سزدخی نجاتی قولکزه بو معامله یی ایتمکز بلکه انجاز وعد ایدیکز وجامهٔ
معهودی ویریکز (قال الحافظ) وفا مجوی زکس ورسخن نمی شنوی * بهرزه طالب سیمرغ وکیمیا میباش (لمحرره)
قالمدی قدر عرفان اکلر کس * طوطی ایسکنده اورمه دم سوزی کس * نقدر اواسه آدمی عنقا * بیو فادر بنه
فکیف مکس * کچنور فیضله کیمی دریا * نظر ایتسك کور ینور بر کف خس * وعدنه اندانوب بو دنیانك * ایله
اولمجق شیئه هوس * المه کوشه دروغ خلقی کیدر * برصدا درقوری مانند جرس * بلبل پاك اهجه وارمی قنی * اوره
صدقیله بو کلشنده نفس (ایاس) همزمانك فتحی وسینله ذکر اولنان شاه محمودك بنده لرندندر روز به ایاز دخی دینلور ایاز
زیاده حسن وجمال صاحبی دکل ایدی ایلی کبی ولکن شاه محمود انك مجنونی اولمش ایدی شویله که ایاغنه یوز
سوردی نتکیم خواجه حافظ کلمانده کلور * باردل مجنون وخم طرهٔ لیلی * رخسارهٔ محمود وکف پای ایازست *
وشیخ سعدی دخی بیورر * دست مجنون ودامن لیلی * روی محمود وخاك پای ایاز * ومولانا جامی اشارات ندر که
بعض اشعارنده دیر * شاه غزنین جان همی داد از غم ومیکفت نیست * عمر من جز آنچه در وصل ایاز من کذشت *
وکمال خجندی غزلیاتنده دخی مسطوردر * توچاکر در سلطان عشق شوچو ایاز * که هست عاقبت کار عاشقان محمود *
شاه محمودك ایازله اولان عشقبازلغی عربی وفارسی دللرده مشهور ومحلنده مشروح ومسطوردر (بعدذا) ناظمك
قدس سره محمدله محمودی جمع ایتدیکی لطافتدن خالی دکلدر یعنی اکر فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حسن وصفنه
عاشق ایسك بنم تحریر ایتدیکم اوصافه کوزك آچ وقولاغك بندن یکاطوت نتکیم شاه محمود ایازه عاشق اولوب
کوزی وقولاغی انده ایدی (لمحرره) ایله کوش دلی بکا توجیه * استر یسك اکر کلام مفید * فنغی عاشقدر اولیه میال *
کور یجك آب کبی روی سفید (وله) ای کروه محمدی بیلکز * کلدی بو عالمه ایکی محمود * بری محمود غزنوی مشهور *
بری محمود معنوی معهود * مجمر اسکدار وغزنه ده بو * ایکی سلطان یافدی عنبر وعود * عدل ایسه غزنو یده انجق
اولور * فضل ایسه معنویده بولدی وجود (حراس) وحراست حفظ مکان معناسنه بوراده مراد منابر نورانیه ده اوتورب
یرلرین بکلمك وکندیلرین اوراده حفظ ایتمکدر وجائزدر که اول حالت پاسبانلغه تشبیه طریقیله اوله زیرا هر بری
امتنه اطلاعدن وانلری قایرمقدن خالی دکلدر (منابر) منبرك جمعیدر معناسی مرور ایتمشدر والرسول انسان
بعثه الله الی الخلق لتبلیغ الاحکام والنبی ما اوحی الیه بملك او الهم فی قلبه او نبه بالرؤیا الصالحة فالرسول افضل بالوحی
الخاص الذی فوق وحی النبوة (دخی اولبا اهل علم) اولیادن مراد علماء بالله در که مکاشفه اهلیدر اهل علمدن
مراد محجوب اولان علم نافع اربابیدر (فوج) جماعت (زر) التوندر بعضیلر یالکز ذکر اولنسه التونه وکومشه
شاملدر دیمشلردر تفصیلی مرور ایتمشدر (نحاس) باقردر که اجساد سبعه دندر اکر قزل اکر صاروا ماصاروسنك
خراسانده معدنی واردر اندن چیقر وقزل باقره توتیادر مکله دخی اولور قال فی القاموس النحاس مثلثة عن ابی
العباس الکواسی القطرق والنار وما سقط من شرار الصفر والحدید اذا طرق انتهی * وقوله تعالی (یرسل علیکما شواظ
من نار ونحاس) فالنحاس اللهیب بلا دخان وذلك تشبیه فی اللون بالنحاس کما فی المفردات (بعدذا) ناظمك زر ونحاسی
سایدن مرادی اجساد سبعه دنك مجموعنی نفیدر پس زرله مقصودی ذهب وفضه ونحاسله باقی اجسادر که بونلردر

خارصینی * رصاص * نحاس * حدید * اسرب * یعنی ذکر اولنان کروهك کرسیلری دنیاده خلق اراسنده معتبر ومستعمل اولان اجساددن اولیه بلکه انلردن اعلی والطف اولان نور مجسددن اوله بوندن ظاهر اولور که منبر کرسیدن عالیدر زیرا مجالس انبیا ومرسلیندر کرسی ایسه مقاعد اهل علم واولیاء مقربیندر (شهید صالح) صالحدن مراد شهید وصدیق وانبیانك ماعداسیدر وبوندن بو طوائف جلیله صلاحله متصف اولماق لازم کلز تنکیم تحقیق مرور ایتمشدر الحاصل صلاح وصف عام وشهادت وصدیقیت ونبوت ایسه وصف خاصدر پس پادشاهه انسان دینلور فاماهر انسانه پادشاه دینلمز فافهم فانه زل فیه بعض الاقدام وانما الثبات من الله العلام (جوق) کروه قال فی القاموس الجوقة الجماعة منا (اهل قرآن) شب وروز تلاوت قرآنه ملازمت ایدنلردر (احتراس) حفظ ایتمك (اندراس) برنسنه محو اولوب اثری قالمق یقال درس الدار معناه بقی اثره و بقاء الاثر یقتضی انمحاءه فی نفسه فلذلك فسر الدروس بالانمحاء وکذا درس الکتاب ودرست العلم تناولت اثره بالحفظ ولما کان تناول ذلك بمداومة القراءة عبر عن ادامة القراءة بالدرس قال تعالی (ودرسوا ما فیه) وقیل درسوا ما فیه ترکوا العمل به من قولهم درس القوم المکان ابلوا اثره کذا قال الراغب بوراده بی اندراسدن مراد ذکر اولنان طوائفك بساط مسکی اوزرنده اوتورب واول بساطك یاآفت یامرور ایامله فنا وزوال بولمدیغیدر بو معناده حکمت لطیفه بودر که مصلی یه مستحب اولان بلاحائل یرده نماز قیلمقدر مکر عذری اوله تنکیم سلف صالحیندن نیچه لر وحتی خلفادن عمر بن عبد العزیز قوری طبراق اوزرینه سجده اختیار ایلمشلردر چون امام ومؤذن وجماعت بو وجهله سجده اختیار ایدوب اباسلرینك خاك آلود اولدیغن وآززمانده کهنه لك قبول قیلدیغن قایرمدیلر لاجرم الله تعالی انلرك جزالرنی عمالری جنسندن قیلوب خاکاله همرنك اولان مسکدن ابدی چوریمز وفنا بولمز بساطلر ویردی (لمحرره) خاك صانماك سجده کاهن عاشقك * بلکه مسك وعنبر سارادرر * بو مشاهیله بولنمز اشبو بو * جان دماغینه کلور معنی درر (انتکاس) باش آشاغه اولمق قال الراغب النکس قلب الشیء علی رأسه ومنه نکس الولد اذا خرج رجله قبل رأسه قال فی القاموس ویقرأ القرآن منکوسا ای یبتدی من آخره ویختم بالفاتحة ومن آخر السورة فیقرؤها الی اولها مقلوبا وکلاهما مکروه لا الاول فی تعلیم الصبیان انتهی * وتمامه فی شرح البخاری لابن بطال (کله عرش وکرسی قویالر که حق حکم ایده) حق تعالینك عظمتنی واول کونده واقع اولان فضل بالعدل وقضا بالحق تمثیلدر وجائز در که تجلیات حقدن برمرتبه یی تصویر اوله فافهم (یوم الوطاس) کسر وضرب وفزمق وجنك وجدل وطوقوشمق کونی که دنیادر (بنج حواس) بش حاسه یعنی قوت حساسه که حس سمع وحس بصر وحس شم وحس ذوق وحس لمسدر * قال الراغب الحاسة القوة التی بها تدرك الاعراض الجسمیة والحواس المشاعر الخمس انتهی بو مقامك شرحی جلد اولده مرور ایتمشدر (غضب جبار) بالاده مرة بعد اخری یاز لمشدر (انعکاس) منعکس معناسنه یعنی دونیجی زیرا عکس دوندرمك وبرنسنه نك آخرین اولنه ردایتمکدر یعنی الله تعالی اول کون غضب شدید ایله تجلی ایدوب اصلا کلام ایتمیه وکلام ایتمیه جك کیمسه یه منعکس دخی اولمز الحاصل برفرده خطاب الهی منعکس اولیه وصدای خطاب کوشنه دونمیه (اناس) همزه نك ضمیله ناس دیمکدر که انسك جمعیدر قال فی المفردات والقاموس الناس اصله اناس فحذف فاؤه لما ادخل علیه الالف واللام (تجارة) طالب ربح ایچون رأس مالده تصرفه دیرلر پس بیع وشرا یه شامل اولور کما قال فی بحر العلوم التجارة اسم یقع علی البیع والشراء جمیعا وهو المتبادر الی الذهن لانه صناعة من یبیع ویشتری للربح وفی القاموس التاجر الذی یبیع ویشتری قیل لیس فی کلامهم تاء بعدها جیم غیر هذه اللفظة فاما تجاه فاصله وجاه وتجوب التاء للمضارعة (بیع) صاتمق یعنی ثمن تقدیر اولنان نسنه یی ویروب ثمنن المقدر شری ایسه اعطاء ثمن واخذ مثمن معناسنه در یقال للبیع الشراء وللشراء البیع وذلك بحسب ما یتصور من الثمن والمثمن وعلی ذلك قوله تعالی (وشروه بثمن بخس) ای باعوه وقوله علیه السلام (لا یبیعن احدکم علی بیع اخیه) ای لا یشتری علی شراء * یعنی شراء لفظی اضداددندر اشترا یه دخی اطلاق اولنور قال الله تعالی (لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله واقام الصلوة وایتاء الزکوة) یعنی بیع وشرا که اعظم اشغال دنیویه درانلری ذکر اولنان امورده منع ایتمز فکیف که باقی اشغال منع ایده معلوم اوله که بو معنی اوصاف خواصدندر که ظاهرده خلق وباطنده حق ایله اولورلر محققدر که والی شهرات اولان شاه حسین حضرت قطب الاقطاب خواجه بهاء الحق والدین محمد نقشبندی قدس سره دن سزك طریقکزده ذکر جهری وخلوت وسماع وارمیدر دیو سؤال ایتدکده بیوردیلر که یوقدر بلکه بزم بنای طریقمز انجمنده خلوت یعنی ظاهرده خلق وباطنده حقله اولمق اوزره در * درونی آشنا اول طشره دن بیکانه صانسونلر * عجب زیبا روشدر عاقل اول دیوانه صانسونلر * رشتهٔ تعجبه بنداولان امورندر که بو اعصارده بازار طریقتده

ظاهر دن غیری کار قالمشدر عشق، شوق دید کاری سوددن فقط بر قوری نام واردر (قال الحافظ) نشان اهل خدا عاشقیست با خود دار * که در مشایخ شهر این نشان نمی بینم * پس اول زاویه لردر که مجرد های وهوی ورقص وسماعی ذکر خفی وحقیقی وادآب صحبته بذل قیلمشلر وتصوفی تصرف نفسانی ولذات شهوانیه بیلمشلردر آنلرك کانون دللرنده حقیقتده آتش ودود یوق وناپخته پیرلری قنی چوقدر (لمحرره) قنغی کوکل که حات وجد اهلی اولسه کر * قالمز وجود آنده وجود بشر مکر * حقدن خطاب عزت ایرشمز مکر بو کوش * صیت صدای ظاهر وباطندن اوله کر (عوض) عملك بدلی واجری (فضل) عملك ثوابی اوزرینه اولان زیاده در کاهیجه مطلق عطا معناسنه استعمال اولنور (خوان) ضمله والف رسمی ایله نعمت معناسنه فتحله وواو رسمی ایله سفره معناسنه وضم صحیح ایله الفسز قان معناسنه در بوراده مراد اولکیدر حقك فضلنی نعمته تشبیه ایلدیکه خلق اکا کرسنه ومحتاجدر (هویت سریرنده اولدر منیع الکمال) هویت حقیقت مطلقه وسریر تخت ومنیع محکم وقوی وصعب معناسنه در یقال هو فی عز ومنعة ای معه من یمنعه من عشیرته ومنع کمکرم صار منیعا (بعدذا) بو کلام تمثیل اوزرینه وارددر مراد الله تعالینك ذاتنده اولان کمال تامنی بیاندر (جلالی سراپرده سنده بدیع الجمال) جلال عظمت معناسنه در سراپرده بالاده مفصلا شرح اولنمشدر (بدیع) عجیب نسنه در که مثالی سبقت ایتمش اوله (بعدذا) بو مصرع دخی تمثیل طریقیله صادر اولمشدر مقصود الله تعالی بی حسن ذاتی وجمال صفاتیله وصفدر معلوم اوله که پادشاه بالفعل تخت نشین اولوب اغیاردن جمالنی منع ایچون مواجهه سنده سراپرده چکلسه اوقدر خوب ومرغوب وجلال وعظمتی افزون دوشر زیرا دائره سنه کاینبغی نه فکر دخول ایدرونه ال وکوز ایرر فافهم والله الموفق (لمحرره) فضل وجودك عالمه شاملدرر * یاالله العالمین سندن کرم * فیض واطفك هر کسه واصلدرر * یاالله العالمین سندن کرم * چون قونه عدلیله کرسی القضا * تنك اوله عاصیلره بونجه وضا * ایله مغضوب قیل اهل رضا * یاالله العالمین سندن کرم * انبیا ومرسلینك حقیچون * اولیاء کاملینك حقیچون * رحمة للعالمینك حقیچون * یاالله العالمین سندن کرم * ذکرك ایله خوش تجارت قیلمغه * عشق بازارنده پرسود اولمغه * کوهر عهدك یتوردك بولمغه * یاالله العالمین سندن کرم * خوان وصله دعوت ایت حق قولی * نعمت عظمایه ایریشه الی * جام احسانه قانه جان ودلی * یاالله العالمین سندن کرم (دلیل اله) یعنی راه وصل حقك دلیل ومرشدی (حبیب خلیل) بو ایکی صفتك معناسی وفرقی کذر ایتمشدر الحاصل خلت احدیه ومحبت الهیه فخر عالم صلی الله علیه وسلمه حقیقتی وحضرت ابراهیمه صورتیله تجلی ایلمشدر انکیچون وفاتندن بش کون مقدم صادر اولان خطبه ده * ان الله اتخذنی خلیلا * دیوك آخر کندویه عطا اولنان مقام خلتی تعیین ایلدی (اهل کراسی) کرسینك جمعیدر بوراده مراد علمدر سریر دکلدر یعنی اول طوائف مجتمعه ومنضمه نك اهل وقوفی ودل بیلنلری وسوز اکلینلری وتدبیر صاحبلری (زاری) ایکلدی (دمدمه) غضب کافی القاموس ودمدم علیه کلمه مغضبا (فدمدم علیهم ربهم) اهلکهم وازعجهم کافی المفردات (ابو الخلق) اب والدیمکدر یعنی شول حیواندر که نطفه سندن حیوان آخر تولد ایده وهر نسنه که آخرك ایجادنه ویا اصلاحنه ویا ظهورنه سبب اوله اکا دخی اب دینلور انکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ابو المؤمنین وحضرت آدمه ابو الخلق یعنی ابو البشر دینلور وقوله تعالی (ما کان محمد ابا احد من رجالکم) انما هو نفی الولادة وتنبیه علی ان النبی لا یجری مجری الابوة الحقیقیة بو مقامك تحقیقی در که حضرت آدم ابو البشر اولمغله اولادنه صورتا متصلدر فخر عالمك ایسه صورتا امته اتصالی یوقدر نتکیم ذکر اولنان آیة شریفه اکا دالدر امامعنی وحقیقة علاقه سی واردر نتکیم (وازواجه امهاتهم) اکا اشارت ایدرو فی الحدیث (کل سبب ونسب منقطع یوم القیامة الا سببی ونسبی) وروی انه علیه السلام قال لعلی رضی الله عنه انا وانت ابو هذه الامة) فافهم جدا فانه محتاج الی الذوق الصحیح والکشف الصریح (لمحرره) یدی احدنا من نور الله * جملة المؤمنین من نوری * پس اب اولدی جمیع رواحه * مصدرك ظاهر اولدی مصدوری * کلدی اندن بودکلو خوب اولاد * طوغدی آندن ملك بشر حوری * بنداولوب سلسله سنه عالم * اولدیلر قبضه سنده مقهوری * قالمدی غیره چیقز هیچ نسب * مکر اوله قرابت صوری * پس دکلمی سکا بو حجتکم * ایدیجك حشر خدا مقبوری * کله زیر لواسنه عالم * اوله اول پادشهك منصوری * واریجق ایلرو شفاعت ایچون * اوله لر اول کوزلك منظوری * کسیله جمله قبولدن امید * اوله لر اول قپینك مسروری * کیمکه کلدی نسبندن صالح * کورمدی روز قیامت زوری * کیمکه کلدی سببندن منقاد * جنت عدنه الدی دستوری * نسبندن سببندن اصلا * اولمین کوردی نیجه محذوری * حقیا آر رسول الله اول * بذل راه سنن ایت مقدوری * (آکاه) خبردار (قدرت ایله) قال الله تعالی (خلقت بیدی) مقصود جمال وجلالی تربیه سنده مظهر ایدوب بی واسطه

ایجاد اولندیغن بیاندر (جان و یروب) قال الله تعالی (ونفخت فیه من روحی) او مقامك تفصیلی مرور ایتمشدر (سجده
قیله لر) قال تعالی (اسجدوا لآدم) (همام) اولو (کل اللهدن الخ) یعنی ذکر اولنان تشریف وتقریبك مقتضاسی اودر که
حقمزده سوزك نافذ اوله وذاتك بو معنی ایچون تعین بوله (لمحرره) شوکیم دلبرله ایلر عشقبازی ❁ کچر لابد اکا ناز و نیازی ❁
خصوصا کیم اوله معشوق عاشق ❁ یانده دکلدر هر سوز و سازی (عنایت) قصد و اهتمامدر تفصیلی جلد اولده در
(خطا) نهی اولنان شجره دن تناول ایتدیکی و دانه کندم ایچون کشتزار املده رازله یه کتدیکیدر (لمحرره) بنکه امر
خدایی بویله صیام ❁ بن شفاعت ایده م عاصی یم (بعدذ) خطاضد صوابدر یعنی جهت مرضیه دن عدولدر بو دخی
اوچ وجه اوزرینه در ❁ اول کیمسی ارادت وفعلده عدولدر که انسان اونکله مأخوذدر ❁ ایکنجیسی ارادتده اصابت
وفعلده خطادر یعنی فعلی مستحسن اولان نسنه یی مراد ایدوب آندن خلاف مأرید واقع اولمقدر خطاء مجتهد کبی آدمك
خطاسی دخی بو قبیلدندر ❁ اوچنجیسی ارادتده خطا وفعلده اصابتدر یعنی فعلی مستحسن اولین نسنه یی مراد ایدوب
آندن بحسب الاتفاق خلافی صادر اولمقدر بو خطانك صاحبی قصدی ایله مذموم وفعلی اوزرینه غیر محمود در
(بعدذا) ابو السعود افندی بیان ایتدیکی اغلاطدهکلور که الخطاء بالمد خطأ و الخطأ بلا مد صواب دیرلر مشهوردر اما
باعثی معلوم اولمدی انتهی باعثی بودر که خطا لفظی کتب لغویه ده همزه فصلنده درج اولنمشدر پس آنده مدی تجویز
ایتمین انی فتحهٔ طانك صورتی اولمغله حمل ایدوب سکونله خطا کبی عد ایتمشدر عطا و قبا و خفا و نظائری ایسه بویله
دکلدر فافهم و اولکه تفسیر کواشیده وغیریده (ان قتلهم کان خطأ کبیرا) آیتنده فتح مدله اولان قراءته دخی اشارت
اولنمشدر جائزدر که سورهٔ فرقانده (و یخلد فیه) قبیلندن اوله یعنی هانك اشباع و مدی مرجحی اولان عذابی اعلام
وانکله مبتلی اولان فساقی تنبیه ایچون اولدیغی کبی بونده دخی مد کاهك فحشنی زیاده اشعار و قاتلی ایقاظ و حالنی
تقبیح ایچون اوله والله اعلم بحقیقة الحال (اول رسول) کاورد فی الحدیث (ولکن اتوا توحا فانه اول رسول بعثه الله)
سؤال اولنورسه که نوحدن مقدم ادریسه اوتوز صحیفه واندن اول شیثه الی صحیفه وآدمه اون صحیفه نزول
ایتمشدر که حروف تهجی اول اون صحیفه نك بریدر پس نوح نیجه اول رسول اولور جواب بودر که حضرت آدم و من
دونه اولاده مبعوثدر ابتدا اجناس مختلفه یه مرسل اولان نوحدر پس رسالت نوحك اولیتی اضافیدر و بعضیلر
دیمشلردر که ابتدا کفاره مبعوث اولان نوحدرز یرا اولاد آدم کفار دکل ایدی ولکن بو کلامده نظر واردر کما لا یخفی
سؤال اولنورسه که ادریس علیه السلام نوحدن نیجه مقدم اولور که بعضلرانی الیاسدر والیاس ایسه انبیاء بنی
اسرائیلدندر دیمشلردر جواب بودر که ادریس علی التحقیق الیاسدر ولکن نوحدن مقدمدرز یرا ارباب مکاشفه دن
بعض کبار بیورمشلردر که نوحدن اول اولان صورت ادریسیه سماء رابعه دن نزول ایدنصکره صورت الیاسیه ایله تمثل
ایدوب انی الان باقی قالمشدر نفوس کمل ایسه صورتنی ایله تصور و تشکل ایدرلر تکیم قضیب البان حضرتلری
بر زمانده مجالس مختلفه ده کورینور وهر مجلسده بردرلو کاره اشتغال کوستردی وادریسك صورت الیاسیه
ایله تشکلندن تناسخ لازم کلمز زیرا تعدد صورده در ذاتده دکلدر فافهم والله اعلم بحقیقة
الحال (صوچن آکه) یعنی (ان ابنی من اهلی) دیو اوغلی کنعانی اذن حق اولمدیکن خلاصن دیلدیکن ذکر ایده و یاخود
(لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا) دیو دعا ایدوب اهل ارضك غرقنه سبب اولدیغن یاد ایلیه (لمحرره) کنج
در دل کم راه ما لا ما ❁ اهل دل حفظنه انك در بان ❁ اذن حق اولمدقچه افشایه ❁ کیمسه رازه اولامز می اب جنبان ❁
حفظ لایق دکلدر انکچون ❁ غرق بحر اولدی کوهر کنعان ❁ صدف آسا اوله لم کل خاموش ❁ حق بیلور دری
خزفدن ای جان (صوچار بنی اکا) قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (لم یکذب ابراهیم النبی قط الا ثلاث کذبات)
یعنی حضرت ابراهیم انجق اوچ یرده صورت کذبده تعریض و تأویل سوزسویلدی زیرا حقیقت کذب انبیادن
صادر اولمز وانسان العیونده مسطوردر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم بدره قریب برمحله نزول ایتدکده برای تفتیش
صدقی یاننده اولوب چیقدقده عربدن سفیان دیرلر بر پیره راست کلوب قریشك قوناغندن وجمعیتدن سؤال ایتدیلر
پیر دخی سزنه مقوله آدملر سزدیو سؤال ایتدکده بطریق التعریض بیوردیلر که نحن من ماء ای من ماء دافق و هو المنی
پس روایتك صحتنه کوره تعریض و توریه فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن دخی صادر اولمش اولور (ثنتین فی ذات الله)
یعنی حضرت ابراهیم رضاء حق طلبده ایکی تعریض ایتدی دیمشلردر که او چنجی تعریض دخی ساره دن
دفع فساد ایچون اولمغله کرچه امور مرضیه دن ایدی ولکن اول صورتده حضرت ابراهیمه نفع طبیعی اولغین ایکی
صورت رضایه تخصیص اولندی قوله تعالی (انی سقیم) یعنی ذکر اولنان ایکی تعریضك بری انی سقیم دیدیکیدر صلی
بودر که پدر ابراهیم یعنی آزر ابراهیمه یا ابراهیم بزمله عید مزه جمعیتنه چیقسك دیمز سکا عجب کلدی دیدکده حضرت

ابراهیم دخی مساعده صورتن کوستریب یولده کندینی یره براغوب انی سقیم دیدی مرادی یا استقبالده سقامت و یا آنلرك کفرلری غمی علت درون اولمق ایدی وقوله (بل فعله کبیرهم هذا) بیانی بودر که چون اول زمانك خلقی علم نجوم اهلندن ایدی حضرت ابراهیم دخی انلرك عیدلری مجتمعنه کیدرکن یولده کندن یره براغوب علم نجوم طریقیله خبر و یروب بکا طاعون اصابت ایتسه کرك دیدی قومی دخی طاعون امراض متعدیه دندر دیو خوفلرندن حضرت ابراهیمی براغوب جمعیتکاهلرنه کتدیلر حضرت ابراهیم دخی دونوب قومنك پوتخانه سنه کلدی و بر پانته ایله جمله اصنامی کسر ایدوب تبری کردن آویز پوت بزرکتر قیلدی قومی رجوع ایدوب بو حالی مشاهده ایتدکلرنده (ءانت فعلت هذا بآلهتنا یا ابراهیم) دیدیلر حضرت ابراهیم دخی (بل فعله کبیرهم) دیدی یعنی فعلی سببنه اسناد قیلدی زیرا حضرت ابراهیمی کسر مذکوره حمل ایدن صنم کبیر ایدی (وواحدة فی شأن سارة) شرحی بودر که حضرت ابراهیم زوجی ساره ایله برجبارك شهرنه قدوم ایتدی واول جبارك عادتی بو ایدیکه متزوجه اولان خاتونلری کندی نفسیچون اختیار ایدردی زیرا برخاتون زوج اختیار ایتسه پادشاه اکا احقدر دیردی پس حضرت ابراهیم ساره یی بدجباردن تخلیص ایچون خواهر مدر دیدی مرادی اسلامده قرقرند اشمدر دیمك ایدی وحضرت ساره اجل نسادن ایدی شویله که حسن یوسف حضرت یوسفه اندن انتقال ایتمش ایدی امام سهیلی کتاب تعریف واعلامده دیر که مقدما حضرت ساره نك اسمی یساره ایدی طغورمز معناسنه اسحاقله مبشره اولدقده ساره دینلوب یاسی یحیی بن زکریایه و یرلدی زیرا کتب متقدمه ده یحیانك اسمی حیا ایدی بو فقیرك فهم ایتدیکی بودر که ولادتدن قالش بعض مسنه خاتونلره بعض دیارده زوجلری عتاب محلنده یره یسار دیدکلری یورادندر پس بو سوز سوءادب قبیلندن اولمش اولور فافهم الحاصل حدیث مشروحده ذکر اولنان اوچ نوع تعریض صورت کذبده اولغله (حسنات الابرار سیئات المقربین) حکمنجه حضرت ابراهیم انلری ذنب عد ایدوب شفاعتی غیره احاله ایلیه (لمحرره) بودر افواهده دعوای عریض ❁ دوشمز ارباب کماله تعریض (سایه) کولکه بوراده تشبیه طریقیله واردر یعنی حرارت صیفده سایه سبب استراحت اولدیغی کبی حرارت محشردن دخی شفاعت موسی سزه باعث راحت اوله (کلیم وکلیم) اولکیسی فتحله وایکنجیسی کسرله درمعنالری مرور ایتمشدر (ایلیشم کناه) نبوتدن اول مصرده قتل قبطی ایتدیکیدر تکلیم سورهٔ طه دن منفهم اولور قصهٔ قتل سورهٔ قصص دردر (لمحرره) قتل نفس ایتمك کناه انسانه بس ❁ بنده محتاج شفیعم سوزی کس (آسایه سز) آسوده اوله سز معناسنه (شفاعت کلامی الخ) جوابی تفسیردر (بعد ذا) حضرت عیسانك خطاسی مذکور دکلدر ولیکن نصاری افترا ایدوب حقنده ابن الله دیملرندن استحیا ایدوب شفاعتی فخر عالم صلی الله علیه وسلم احاله ایلیه (شجاعت) بهادراق وشجاع شدت وقتنده شدید القلب معناسنه در

﴿ قافیة الشین ﴾

ولی سز محمد قتنده ایدك بونی فاش
کیم آنك صوچی عفو اولو بدر قوقوری باش

که مغفور اولو بدر انك ما تقدم صوچی
دخی ما تأخر کناهی قوایچ وطاش

پس اندن یکا یوز طوته دیدی جمله جهان
طورم بنده حقدن یکا دوندرم کوز وقاش

که دستور اولم حاجتم ویره ربم بکا
بو کز سجده ایدم قویم بن قپوسنده باش

دیه یا محمد کتور باشکی سجده دن
شفاعت قیل ایدم سنی بن عطا مه طوداش

پس اول ربمه حمد ایدرین شو تحمیدله
کیم انی بکا ایده تعلیم اوله کوکلمه انتقاش

شفاعت قیلم بن کبائر قیلن خلق ایچون
شو دکلو شفاعت قیلم کیم دیه لر سپاش

شفاعت مقامینی الله دیمشدر دیم
ایشت جانله کوکلك اولدیسه قاتی طاش

﴿ قال الله تعالی عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا ﴾

مجاهد روایت ایدر نقل تفسیرله
کوزت کیم بو سوزده دوشرنجه نازك فراش

قیامت کونده محمد چیقه عرشه دیر
خلایق طوره عرشك التنده هب کالفراش

شو یرده قرار ایده کیم انده هیچ کیمسه
ملك کر بشر جن وجان ایتیه لر معاش

بو سوزه ابو بکر نقاش وقاضی عیاض
قو متفق اولدیلر ایتدیلر آنی فاش

شفاعت ایدیجك ایتوب یرده ایدر رسول
دخی ایلیو بدر ایشت سر پنهانی فاش

قیامتده الله بکا یا محمد دیه
بن ایدم که لبیك قیل امر یزدانی فاش

دیه حاجتم وارقتکده بنده سنك
دیم خلق قتنده نوله خالقك حاجتی
دیه حاجتم بوکه بندن بوکون چوق دیله
که بن شول کریم کیم انجنمزم ویرمدن
شودکلو عطالر قیلم بن سکا کیم بوکون
اکر استرایسك سکا قوللرم هب ویرم
کیمی استرایسك بوکون سا که ویردم آنی
بن ایدم که یارب سکا چوق شکرلر بنی
کل امدی اکا عشقله امت اولان کشی
اکر ذوقله دکلر ایسك کلامم بنم
بیل امدی انك قدرنی شرعنی طوت عزیز
مقالید اشیانی فتح ایتدی اکا خدا
اکا شوقله عاشق اولوب آنی طوغری سو
قو عالمه مرشد اولوب دوشوب اوکنده
محقق حقیقتده تحقیق ایدن حق اول
اودرسیر ایدن سرسراپرده سنده سریر

سجده ایلیم ایشیدم چونکه دیانی فاش
بیورتا ایشیدم ندر حکم سبحانی فاش
که بوکون اولو بدر سکا فضل رحمانی فاش
نه اکیله ملکمدن ایتدم بوکون کانی فاش
که راضی اوله سن بو اولوب لطف واحسانی فاش
سنکدر چون آچلدی بو دوات ارکانی فاش
که زیرا سنکچون کتورمشدم انسانی فاش
جهانه کتوردکدی ایتدکدی فرقانی فاش
نه سلطانمش اکلدکی سن اول خانی فاش
نلر سویلیم بن سکا علم ربانی فاش
کیم اول بیلدیرو بدر سکا علم قرآنی فاش
انکچون اکا اولدیدی غیب وحدانی فاش
اکا صدقله قاصد اول ایله ایمانی فاش
اودر کوستردن کوزلره کنج نورانی فاش
مشرح مشرع ایدن شرع و برهانی فاش
اودردورایدن هویت سرایندهٔ سلطانی فاش

هویت سریرنده اولدر منبع الکمال
جلالی سراپرده سنده اولدر بدیع الجمال

شفاعت مقامی یدی دراودر
بری بوکیم اولو شفاعتدر
که خلق جمله سی اکا راغب اوله
ایکنجیسی شول قومه اوله پناه
اوچنجیسی شول قومه اوله شفیع
بیلندی ندر چونکیم اوچنجیسی
که بیوردی اول سید کائنات
منتا برده اوتوره لر انبیا
کیم اوتورمایم منبرمده طورم
پس اندن بکا حق ندا ایلیه
دیه یا محمد ندر حاجتك
بن ایدم که یارب حساب ایلکل
کیمی حقدن اول پرده رحمت بوله
بشنجیسی بوکیم شفاعت ایده
شفاعتده التنجی بودر رسول
که دستور اوله کیده لر جنته
یدنجی بودرکیم کبائر ایدن
جهنمده بونلر کوریجك عذاب
شفاعت ایده بونلری چیقاره
صویه بیقانوب یوزلری آغ اوله

که هر برینك یرلری بللودر
که دللرده بللو شفاعتدرر
که حتی نبیلرده طالب اوله
کیم اوله برابر ثواب وکناه
که تا اودلره کیرمیه لر جمیع
ندر بیل شفاعتده دردنجیسی
حبیب اله اسعد ممکنات
بنی انده هب کوره لر انبیا
که تا امتم حالی نولوز کورم
بو رسمه کلامی ادا ایلیه
ندرنه قیلم نیلیم امتك
بوکون اطفله احتساب ایلکل
کیمی انده بندن شفاعت بوله
که حرمت بوله لر شجاعت ایده
دیلك ایده اللهدن ایده قبول
ایره هر بری دولته منته
بغشلنمز ایسه صغایر ایدن
کناهلری مقدار ایریجك عذاب
کورلر کبی اولمشیکن قره
مقامات وباغاتی ارماغ اوله

(فاش) اصلندر فاشیدر ظاهر ومنکشف معناسنه (ماتقدم وماتأخر) شرحی مفصلا کذر ایتمشدر قال ابن ملك هذا یشیر الی ان له ذنبا فکان الواجب ان یمنعه عن الاقدام اجیب بانه علی سبیل الفرض والتقدیر وقیل المتقدم ما کان قبل النبوة والمتأخر ما کان بعد النبوة ومغفرته عصمته من ذلك وقیل المراد به ذنوب امته وانما لم یلهموا اولا ان یستشفعوا

محمد اصلی الله تعالی علیه وسلم لیظهر علی جمیع الخلاوقین ان هذا المقام خاص له (طوداش) ترکیدر بو فقیر آنی علائیه قلعه سنده برامام آغزندن ایشتدم طوداش دیدی دوش اولدم وصتاشدم ، اولشدم معناسنه (انتقاش) نقش اولمق قال فی القاموس النقش تلوین الشیٔ بلونین او الوان کالتنقیش انتهی بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اول وقتده قلب شریفنه الهام اولنان صورت حمدی نقشد تشبیه واردر زیرا اجسامده اون اولدیغی کبی عالم غیبدن وارد اولان معنالك دخی لوحهٔ دلده ائری واردر (کبائر) کبیرنك جمعیدر بیوك کناهلر کدشرحی کذر ایتمشدر (سباش) سا باشدن تخفیف اولنمشدر آفرین وتحسین معناسنه شاباش دخی اصلنده شادباش در قال الله تعالی (عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا) یعنی حبیبم البته ربك سنی قبر کدن بعث ایدوب سنك وجمیع خلقك قتنده محمود اولان مقامده اقامت ایلیه که اول مقام شفاعت عظمادر بعض کبار بیورمشلر در که مقام محمود جمیع مقاماتك مرجعی وتمام اسماء الهیه نك منظری برمقامدر که باب شفاعت بو مقامده کشاده اولور (لمحرره) کوکل محبوس زندان المدر ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت ❁ کوزم سرچشمهٔ خوناب غمدر ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت ❁ محمد مصطفادر دلده نامك ❁ دخی محمود در عالی مقامك ❁ سنك مقبولدر جمله کلامك ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت ❁ الکده تشنه کانه جام کوثر ❁ دلکده امتك ذکری مکرر ❁ درامیدسنسن روز محشر ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت ❁ دلم غمدن هزاران پاره اولدی ❁ حرارتدن جکر صد پاره اولدی ❁ یوزم یوجه کنهدن قاره اولدی ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت ❁ ندکلو امتك اولسه کنهکار ❁ سنك کبی هله پرشافعی وار ❁ کرم قیل حق ایچون حقه یلوار ❁ شفاعت یارسول الله شفاعت (مجاهد) بن جبر قراءتده وتفسیرده امام ایدی شیوخدن ابو عمرو قراءتی اندن اخذ ایتمشدر وحضرت قرآنی ابن عباس رضی الله عنهدن اتوز دفعه عرض ایلمشدر الحاصل فقهاء مکه دن وکبار تابعیندندر آخر یوز درت سنه سنده مکهٔ مکرمه ده سجده حالنده وفات ایلدی (لمحرره) ایتدی مجاهدره حقده جهاد ❁ قیلدی مظفر آنی الله هاد ❁ دفتر ینی طی ایدوب اخرنك ❁ سلدی مکر کیم اثر اجتهاد (نقل تفسیرله) یعنی بو روایتك نقلی تفسیرده و یاتفسیر مجاهددهدر (فراش) کسرله دوشك (کالفراش) فتحله در پروانه کبی دیمکدر یعنی شمع اطرافنده اولان پروانه لر کبی پراکنده قال تعالی (یوم یکون الناس کالفراش المبثوث) (قرارایده) یعنی عرش و یاخلق مأل بردر بو مقامك شرحی کذر ایتمشدر (معاش) دیرلك حیات کبی یقال عاش یعیش عیشا ومعاشا ومعیشا وعیشة بالکسر (ابو بکر نقاش قاضی عیاض) سبق ترجمة القاضی عیاض واما ابو بکر النقاش فهو محمد بن الحسن بن محمد بن زیاد بن هارون ابو بکر الموصلی النقاش نزیل بغداد صاحب القراءة والتفسیر ولد سنة ست او خمس وستین ومائتین ومات فی ثالث شوال سنة احدی وخمسین او اثنین وخمسین او خمسین وثلثمائة نادی حین احتضاره بعلو صوته (لمثل هذا فلیعمل العاملون) (پنهان) باء عجمیدنك کسریله معناسی مخفیدر مقابلی پیدادر معناسی مظهردر که ایکیسی بیله فعل غیر ایله اولور اما پنهان مقابلی آشکارادر بو معنی معتبردکلدر زیرا پنهان مختفی وآشکارا ظاهردر (لبیك) مرورایتدی (یزدان) الله تعالیدر اسماء عجمیه دندر (دیان) الله تعالیدر که اعمال عباد او زرینه مجازات ومکافات ایدیجیدر وقد سبق مقصود حق بکا عرض حاجت ایتدیکنی آشکاره ایشتدکده سجده ایلیم دیمکدر والحاجة الی الشیٔ الفقر الیه مع محبته کما فی المفردات پس بوراده حاجت ایله مراد مقامات محبتدن برمقامك تجلیسیدر والا الله تعالی احتیاجدن غنیدر (سبحان) سبحدن بعد معناسنه مصدردر بوراده مرادیمعنی مفعولدر شأننه لایق اولمین نسنه لردن مبعد ومنزه معناسنه (ایتدم بو کون کانی فاش) یعنی رحمت وعفو وغفران وفضل معدننی اظهار ایتدم تا که اندن (ولسوف یعطیك ربك فترضی) حکمنجه متسلی ومنشرح اولدیغك قدر جواهر عنایت بذل ونثار ایلدم (سکا قولارم هب ویرم) ظاهر اولان عصاة مؤمنیندر زیرا غفران شرك عقلا جائز وسمعا ممتنعدر تفصیلی تفاسیرده وکتب کلامیه ده در (ارکان) جوانب معناسنه در یعنی دولت لطف واحسانك جمیع جوانب واطرافی سکا آچلدی وتوجه قیلدی (کیمی استر ایسك) تخصیص بعد التعمیمدر زیرا حکمتدن مخالف اولان نسنه یی طلب ایتمك مقتضای علوم نبویه دکلدر فافهم بو مقامك لطائفندندر که دلیل السبل مرشد الکل حضرت شیخ اکبر قدس سره الاطهر بیوررقرطبه شهرنده مقیم ایکن الله تعالی بکا عموما انبیایی کوستروب ارالرندن حضرت هود خطاب ایلدی وسبب جمعیتدن خبر ویروب سویلدیکه بو جمله سی فخر عالمدن حلاج منصوره شفاعت ایچون کلشلردر زیرا حلاج جناب نبویده اساءت ادب ایلیوب رسول الله لهك همتی منصبندن ادنادر دیدی نیچون دیلدکده جواب ویردیکه حق تعالی اکا (ولسوف یعطیك ربك فترضی) بیوردی پس مقتضای همت علیا بو ایدیکه هر مؤمن وکافر حقنده شفاعتك مقبولیتی دیلیه ایدی اول ایسه تخصیص ایدوب (شفاعتی لاهل الکبائر من امتی) دیدی پس بو مقاله حلاجدن صادر اولدقده فخر عالم اکا عالم مثالده تمثل ایدوب یا منصور شفاعت

خصوصنده حالمی انکاره می دوشدك دیدی اولدخی یارسول الله بو یله برانکار حاصل اولدی دیوجواب و یردی فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه یاسن ایستدکی آنی که حدیث قدسیده حکایه ایلدم (اذا احببت عبدا کنت له سمعا و بصرا و لسانا و یدا) اولدخی بلی یارسول الله دیدی فخر عالم بیوردیکه یاسن بنم حبیب الله اولدیغمی بیلدکی اولدخی بیلدم یارسول الله دیدی فخر عالم بیوردیکه پس بن حبیب الله اولیجق حق بنم سویلر اسانم وشافع ومشفوع الیه اولوب بن آنك وجودی یانده عدم اولورم پس یامنصور بو عتابك معناسی ندر منصور دیدیکه یارسول الله بو اساءتدن تائب ومستغفر اولدم بو کناهمه کفارت ندر دیدی فخر عالم بیوردیکه نفسکی قربان ایله منصور دخی کیفیتندن سؤال ایتدکده فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه نفسکی شریعتم سیفی ایله قتل ایله پس بردار اولمق منصورك باشنه بوسیبدن کلدی بو بیاندن صکره حضرت هود بیوردیکه حلاج دنیادن مفارقت ایده لی فخر عالمدن محجوبدرو بو جمعیت کبرا کا شفاعت ایچوندر انتهی ❁ بوندن منفهم اولور که روح حلاج اوچیوزسنه دن متجاوز بزم فخر عالمدن دوروم مهجور اوله پس انك شانده برکره اساءت ادب ایدهنك تنزلی بو اولیجق نیجه کره اساءت ایدنلرك حالی نیجه اولاق کرکدر تنکیم زمانه مزمدعی ومتشیخلری بو ورطه یه دوشمشلردر (لمحرره) ادبدن اوزکه یار اولمز ❁ ادب کوزله ادب کوزله ❁ ادبدن پاك کار اولمز ❁ ادب کوزله ادب کوزله ❁ دیدی قرأنده لا یسئل ❁ اوزاتمه وارحقه دل ال ❁ قوهر کز اعتراضی کل ❁ ادب کوزله ادب کوزله ❁ فنانی اللهه ایردکسه ❁ حضور حقده طوردکسه ❁ عیان اول شاهی کوردکسه ❁ ادب کوزله ادب کوزله ❁ بو هوی وهابی نیلرسن ❁ فنا سودایی نیلرسن ❁ قوری دعوایی نیلرسن ❁ ادب کوزله ادب کوزله ❁ ایرش بر کامل انسانه ❁ قارش ارباب عرفانه ❁ ایاق باص حق مردانه ❁ ادب کوزله ادب کوزله (فرقان) قرأندر که حق وباطلك میاننی فرق وصواب وخطانك اراسنی فصل ایدر (علم ربانی فاش) یعنی علم اللهدن افشا واظهاری ممکن اولنلردن (ربانی) آخرنده اولان الف ونون زائده در تفصیلی مرور ایتمشدر (مقالید) مقلاد ویا مقلیدك جمیدر مفتاح معناسنه وبعضیلر دیدیلر که علی غیر قیاس اقلیدك جمعی واقلید دخی کلیدك معربیدر بوراده مقالید ایله مراد خزائندر مقصود هر موجودده مودع اولان سر الهینك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم انکشافیدر تنکیم بیورر (ارنا الاشیاء کما هی) بو مقامك تفصیلی مرور ایتمشدر (غیب وحدانی) حاء مهمله ایله اصلی وحددر الف ونون زیاده در وحد وحدت معناسنه در غیب وحدت شهادت کثرتك مقابلیدر وهر شهادت وکثرت برغیب ووحدتی مشتملدر که جمله سنی غیب الغیوب ووحدت حقیقیه جامعدر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلم هر شهادتك غیبی وهر کثرتك وحدتی منکشف اولدیغن بیاندر که غایتی وحدت حقیقیه نك ظهوریدر وجائزدر که وحد واحد معناسنه اوله پس مراد غیب هویت اولورو بعض نسخده جیم ایله وجدان دوشمشدر یعنی باطندن نور بصیرت وتجلی ایله ادراك اولنان غیب (ایله ایمانی فاش) بونده اشارت واردر که احکام شریعت وآیین طریقت بقدر الامکان اعلان اولنمق کرکدر مکر مانع اوله مثلا ارض روافضده ویا دار الحربده اولق ویا اذیتی متیقن اولان ارباب انکار اراسنده منفرد بولنمق کبی (ویسی) سکا ایلار کبی اظهار محبت ایدهم ❁ بن سنی ایکی کوزم جان کوکلدن سورین (کنج نورانی) فتح کاف عجمیله تعریب ایدوب کنزدیزلر کیزلی خزینه معناسنه بو کلام (کنت کنزا مخفیا) حدیثنه اشارتدر شرحی مرور ایتمشدر (محقق) مفعول صیغه سی اوزره یعنی علی التحقیق والیقین (بعدذا) حق تحقیق ایتمك مراتب اربعه اوزره حقیقتنی اظهار واثباتدر (مشرح) بودخی تفعیلدن مفعول صیغه سی اوزره دریعنی زیاده شرح وبیان اولنمش واصل الشرح بسط اللحم ومنه شرح الصدر ای بسطه بنور الهی وسکینة من جهة الله وروح منه وشرح المشکل من الکلام بسطه واظهار ما یخفی من معانیه (مشرع) بودخی تفعیلدن مفعولدر مبین معناسنه یقال شرع الطریق تشریعا بینه قال الراغب الشرع مصدر ثم جعل اسما للطریق المنهج واستعیر ذلك للطریقة الالهیة من الدین انتهی وشرع لهم ای سن کما فی القاموس (شرعی وبرهانی) الف ونشر مرتب قبیلندندر یعنی شرعی زیاده مشرح وبرهان وحجتی غایتده ایضاح وتبیین ایدن وجائزدر که شرع ماقبلنه وبرهان مابعدنه ناظر اوله یعنی شرعی مشرح ومشرع ایدن وبرهانی فاش قیلن اودر (سر) معلوم اوله که سرله خفینك فرقی واردر سر اهل حقیقت اصطلاحنده معدن اسرار روحانیت یعنی قلب ایله روح اراسنده براطیفه در خفی مهبط انوار ربوبیت یعنی روح ایله حضرت الهیه میاننده براطیفه در واطیفهٔ سریه نشئهٔ اولیده هر انسانده موجوددر انکچون هر مؤمن وکافر روحانیت مرتبه سندن حصه مند اولمق ممکندر رهبانلره اولدیغی کبی زیرا اسرار روحانیه معقولات قبیلندندر معقولاتده ایسه مؤمن وکافر مشترکدر پس بو رتبه دن تجاوز ایتمدکجه کشفه اعتبار یوقدر اهل سلوك اکثری بو برزخده قالمشلردر واطیفهٔ خفیه نشئهٔ اخری یعنی ولادت ثانیه ده ظاهر اولور انکچون اسرار ربوبیت موحددن

غیره منکشف اولان زیرا مکاشفات ومشاهدات وحقایق علوم لدنیه باندندر بناء علی هذا ناظم قدس سره سری سراپرده یه تشبیه ایلدی زیرا خفینك پرده سیدر که سر برحقیقت آنك وراسنده درفافهم وسراپرده وسر یرك شرحی مرور ایتمشدر (هو) بوراده هوایله مراد قرینی قرینه سیله فخر عالم صلی الله علیه وسلك هویتیدر یعنی سرای کبی اولان مقام هویتده سلطان حقیقتی دور وطواف ایدن اودر (لحرره) حبیبا روز محشر عرش اعظم سایه کاهکدر ❁ نه عرش اعظم اوادنی حقیقتده پناهکدر ❁ قواقلیم اسما وصفاتك پادشاهیسن ❁ شفاعت ایتك آنکچون سنك برعالی جاهکدر ❁ جمیع خواهشك حقدن عجبمی اولسه کرمقبول ❁ مقربلق مسلمك قدیمی بارکاهکدر ❁ سنکدز عالم غیب الغیوبك جمله اسراری ❁ انی حفظ ایلین دائم دل پرانتباهکدر ❁ الکده کنز مخفینك ایکی عالمده مفتاحی ❁ دلکده شرع وبرهانك سنك ایکی کواهکدر ❁ سر برحقدر قلبك هویتدر سرایك هم ❁ تجلی ایلین دائم جمال پادشاهکدر ❁ نوله عشقك غمن حق فقیره ایلر یسك زاد ❁ مرادی جان وباشیله شب وروز عزم راهکدر (یدی دراودر) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم یدی وجه اوزره شفاعت ایتسه کرکدر (بری بوکیم بووجه ابتدا واقع اولان شفاعتدر که ملائکه ورسل وانبیا ومؤمنین شفاعت ایتك ایچون شفاعتدر ❁ قال المولی الغناری یشفع الی ربه ای یفتح باب الشفاعة للخلق فیفتح الله ذلك الباب فیأذن فی الشفاعة للملائکة والرسل والانبیاء والمؤمنین فبهذا یکون سید الناس یوم القیامة فانه شفیع عند الله ان یشفع الملائکة والرسل ومع هذا تأدب صلی الله علیه وسلم وقال انا سید الناس ولم یقل سید الخلائق فیدخل الملائکة فی ذلك مع ظهور سلطانه فی ذلك الیوم علی الجمیع وذلك انه صلی الله علیه وسلم جمع له بین مقامات الانبیاء علیهم السلام کلهم ولم یکن ظهر له علی الملائکة ماظهر لآدم علیهم من اختصاصه بعلم الاسماء کلها فاذا کان فی ذلك الیوم افتقر الیه الجمیع من الملائکة والناس من آدم فمن دونه فی فتح باب الشفاعة واظهار ماله من الجاه عند الله تعالی اذا کان القهر الالهی والجبروت الاعظم قد اخرس الجمیع فدل علی عظیم قدره حیث اقدم مع هذه الصفة الغضبیة الالهیة علی مناجاة الحق فیما سئل فیه فاجابه الحق سبحانه فعلقت الموازین ونشرت الصحف ونصب الصراط وبدئ بالشفاعة فاول ماشفعت الملائکة ثم النبیون ثم المؤمنون وبقی ارحم الراحمین (پناه) صغنجق برملجأ معناسنه یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم اول اقومه پناه وشفاعتکاه اوله که انلرك ثواب وکناهی برابر اوله تاکه شفاعت ایله اهل جنت اولوب اعرافده قالمیه لر (اوچنجیسی) یعنی برقومه نهایتده جنت اهلی اولمق ایچون شفاعت ایلیه زیرا نیجه لر نهایتده اهل جنت اولورلر تنکیم کلور (سید واسعد وکائنات وممکنات) شرح اولنمشدر (احتساب) حساب ایتمك حسابك معناسی مرور ایتمشدر پس بومقام تیسیر حساب ایچون اولان شفاعت مقامیدر (که حرمت بوله لر الخ) یعنی خلق اراسنده خوار وخجل اولمامق وبلکه عزت وحرمت بولمق ایچون نیجه لره شفاعت ایده (منت) اول نعمته دیرلر که مقابله سنده اجر وعوض مطلوب اولمیه تفصیلی جلد اولده در (صویه) مراد چشمهٔ حیاتدر که جهنمدن چیقدقده آندن اغتسال ایدوب وجودنك اوساخی کیدوب تروتازه اوله وجنته دخوله لیاقت بوله (باغات) باغ عجم اسانندن رومده باغچه دیدکلریدر الف وتا ایله جمعیتی غلط مشهوردر تنکیم سوخته وات دیرلر زیرا کلمهٔ عجمیه یی عربیه اوزرینه قیاس ایتمك فاسددر (الهی) کرفتار کناهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ کناهمچون پرآهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ وجودم ذنب محض اولمشدر رهیچ یوقدر انکارم ❁ خطامه بن کواهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ بوکون عشقك اودنده جوهرم قال ایتمدم حیفا ❁ بوحالیله تباهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ نه یوزدن عرض حال ایتسم سکا حیرتده یم بیلم ❁ خطادن روسیاهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ بیلور حق حالمی براهل غفلت بنده یم کرچك ❁ نه صاحب انتباهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ بکا حسن عملدن چون یانمده آشنا یوقدر ❁ غریب بارکاهم قیل شفاعت یارسول الله ❁ معطر قیل مشام حقی بی شول کل جمالکچون ❁ یولکده برکیاهم قیل شفاعت یارسول الله ❁

﴿ فصل فی الکعبة ﴾

چو بیلدك شفاعت بولو بن اوله خلق خلاص ‖ نیجه صوچلولر عفو ایدوب ایلیه حق خلاص
باز لمشدر انجیل وتوراتده دکله بوسوز ‖ قیامتده عرشدن ایریسر محقق خلاص
که یتمش بیك ایره ملکلر کلوب کعبه یه ‖ طوتوب الده زنجیرلر التون مطوق خلاص
ندا ایده کیم کعبه یی سوریکز محشره ‖ دیه کتزم باکه اولرسه ملحق خلاص
ملکلر دیه حاجتك استه کل تکریدن ‖ دیه یاالهی سن ایت آکه اوچق خلاص
که چوره مده کمو لمشدی بولر اولیجك ‖ بغشله بولاره شراب مروق خلاص

دیه قیلدم عطا بولر طوره لبیك دیو ‖ کیوب جمله احرام بزین اوله مطلق خلاص
ملکار دیه امدی یوری دیه کتمزم ‖ بغشلا منجه بکا ایده نی اختصاص
دیه یارب انلر کیم ایتدی زیارت بنی ‖ انی قورقودن صاقله غل قیل انی اختصاص
ندا ایده هر کیم زیارت ایده کعبه بی ‖ سجلسون بو یرده فقیر وغنی اختصاص
دریلوب بولر کعبه بی کیرو ایده طواف ‖ یوزن آغ ایده کرسنی کربنی اختصاص
ندا ایره ای کعبة الله یوری محشره ‖ دیه کعبه لبیك لبیك قنی اختصاص
دیه یا محمد طواف ایده نه بن شفیع ‖ شوکیم ایتمدی قیل اکا سن سنی اختصاص

کعب الرجل العظم الذی عند ملتقی القدم والساق والکعبة کل بیت علی هیئتها فی التربیع وبها سمیت الکعبة کما فی المفردات * معلوم اوله که حضرت کعبه وحدت ذاتیه سرنه اشارتدر انکچون عمرده برکره فرض اولمشدر سائر عبادت ایسه کثرت صفاتیه یه اشارتدر انکچون متکرردر وکعبه عرش رحمانك مثالیدر انکچون مطاف انسانلردر وکذلك حقیقت انسانیه نسخه سنك مرآتیدر انکچون آخر زمانده انسان کامل فنا بولدقده مکه وکعبه دخی خراب اولسه کرکدر دیمشلردر که کعبه وضع اولنده مثلث الشکل ایدی زیرا قلوب انبیانك خواطری اوچدر که الهی وملکی ونفسیدر وضع حادث ایله درت ارکان اوزره اولدیغی قلوب مؤمننه اشارتدر که انلرك خواطری درتدر که الهی وملکی ونفسانی وشیطانیدر پس رکن حجر خاطر الهی ورکن یمانی خاطر ملکی ورکن شامی خاطر نفسانی ورکن عراقی خاطر شیطانی منزله سنده در انکچون اوراده اعوذ بالله من الشقاق والنفاق وسوء الاخلاق دیمك مشروع اولمشدر هر مقامك سری ایسه ذکرندن معلومدر حضرت کعبه نك بعض احوالی بالاده تحریر اولنمش وبعضیسی دخی محلنده درج قیلنمشدر (خلاص) اصلنده شو بدن پاك اولمقدر بوراده کدر ابتلادن نجاتدر که آنده صفوت واردر (مطوق خلاص) تطویقدن اسم مفعولدر چنبر وحلقه ایتمك معناسنه طوق بوغمق وقدرکه کردن زینتلرندندر وحلقه معناسنه دخی کلور (قال فی المفردات الطوق ما یجعل فی العنق حلقة کطوق الحمام اوصفة کطوق الذهب والفضة ویتوسع فیه فیقال طوقته کذا کقولك قلدته انتهی (خلاص) بوراده کسرله التون معناسنه در تنکیم حریری منشأننده کلور من طلب الخلاص جانب الخلاص قرائتنه اتباعا فتحله تلفظ اولنسه دخی وجهدر یعنی ذکر اولنان ملکار اللرنده التونله حلقه لنمش یعنی حلقه سی التوندن زنجیرلر طوته لر پس بو صورتده ماقبلنی تأکیداولش اولور وجائزدر که اللرنده خالص التون حلقه لی زنجیرلر طوته لردیمك اوله وجائزدر که زنجیر زرله مطوق اولان کعبه اوله فتأمل فی هذه الوجوه (بکا) یعنی بنی زیارت ایدنلره وقاصدلره (شراب مروق خلاص) مروق صافی سوزلش وخلاص خالص معناسنه در بطریق التأکید ذکر اولنمشدر (اختصاص) برکزیدن یعنی اورندیلك * قال فی المفردات الاختصاص تفرد الشیء بما لا یشارکه فیه الجملة انتهی پس بو مقامده اختصاص عامهٔ ناس اراسندن کندینی حجه مخصوص ایتمکدر الحاصل بکا حجاجی هبه ایتمد کچه دیمکدر (زیارت) الزور اعلی الصدر وزرت فلانا تقابلته بزوری اوقصدت زوره (قیل انی اختصاص) یعنی امن وامانه وسنك فضلکه (کرسنی کربنی اختصاص) حقك خصوص اوزره سکاو بکا لطف وکرمی که خواصی اکا مظهر قیلنمشدر (قنی اختصاص) یعنی مخصوصجه تشریف وانعام (دیه الخ) یعنی طواف ایدنلره بنم فضل ورحمتمك شفاعتی یتروارسن حاجی اولمیانلر شفاعت ایلیه بو کلامده حجاجه زیاده مژده واردر * اللهم اجعلنا من القاصدین الیك القائلین لبیك (لمحرره) قبل زیارت کعبه بی جسم کده صحت وارایکن * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر * عزم راه مکه ایله الده فرصت وار یکن * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر * یرده کعبه کوکده شول عرش معلادر مطاف * کیم آنی ایلر بشر بونی فرشتهلر طواف * جان وباش ومال بذل ایت بو یوله اول سینه صاف * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر * جذب کعبه اینمکیچون محشره بونجه ملك * الده زنجیرزر ایله ایره بیت اللهه دك * کتمیه تاکچمینجه حاجیسان ایچون دلك * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر * چوره سنده دفن اولوب یاخود زیارت ایدنی * یلوار وب کعبه دیه یارب احسانك قنی * عفو ایده هر کیم دیدی لبیك لبیك اول غنی * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر * سر وحدت صورتیدر کعبه وار آکاه اول * انکچون عمر ایچنده دوشدی برکز آکه یول * دولت حجدن بو کون ای حق سنده حصه بول * روز محشر برشفاعتکهده بیت اللهدر *

﴿ فصل فی المواطن ﴾

اولیسر یدی یرده درنك که خلق درنجه ‖ قیامت کونده قلیسر در حق قصاص

بریسی بتیسلرو یرلدکده ایکنجیسی عرض
صراط اوله دردنجی بشنجی اعراف اوله
یدنجیسیدر مأدبه یعنی جنتده خلق

اوچنجیسی میزانده کیم یوقدراندن مناص
هم التنجیسی ذبح موتده اوله افتراص
دیر یلوب وطن طوتهلرانده عامیله خاص

(مواطن) موطنك جمعیدر قرار ایده جك رمعناسنه بوراده مراددرنك یریدر تنکیم ناظم اشارت ایدرقال فی القاموس الوطن منزل الاقامة ومواطن مکة مواقفها ومن الحرب مشاهدها (قصاص) هوان یفعل بالفاعل مثل مافعل کافی التعریفات* قال الراغب القص تتبع الاثر والقصاص تتبع الدم بالقود* قال المولی الفناری فی تفسیر الفاتحة هذه سبعة مواطن هی امهات الابواب السبعة التی للنار والسبعة التی للجنة فان الباب الثامن هو الجنة الموروثة وهو الباب المغلق الذی فی النار وهو باب الحجاب فلا یفتح ابدا فان اهل النار محجوبون عن ربهم انتهی (لمحرره) شول هفت دردوزخی سدایتمکه سعی ایت* راه بهشته طوغر یلوب آندن کتیبه کیت (عرض) یقال عرض الشیء له اظهره له وعلیه اراه ایاه والجند عرض عین امرهم علیه ونظر حالهم کافی القاموس یعنی عسکری زی وهیئتلر یله پادشاه حضورندن کچورب پادشاه آنلره نظر ایتدیکی کبی اهل موقف دخی (یعرف المجرمون بسیماهم) حکمنجه زی وهیئتلری اولان عملار یله حقه عرض اولندلر وبو معنایه عرض اعمال وحساب یسیردیرلر* تنکیم کاور (مناص) قاچوب صغنجق یر ملجأ کبی یقال ناص الی کذا التجأ الیه والمناص الملجأ وقوله تعالی (ولات حین مناص) ای لیس الحین حین فوت وخلاص ونجاة (اعراف) جنت وجهنم میانده بردیواردر تنکیم شرحی کاور علو وارتفاعندن اوتوری اعراف دینلدی زیرا عرف ضمله خروس ایکی وآت یلیسیدر وفی القاموس اعراف الریاح یوکسکدن هبوب ایدن روزکاره دیرلر راغبك مفرداتنده اعراف اطلاق اولندیغی معروفیتنه بناء اوله (ذبح) اصل الذبح شق حلق الحیوانات والذبح بالکسر المذبوح قال تعالی (وفدیناه بذبح عظیم) (افتراص) فرصت بولق یعنی نوبت یقال جاءت فرصتك ای نوبتك وبنوفلان یتفارصون بئرهم اذا کانوا یتناوبونها (مأدبه) بفتح الدال وضمها کشی بغیر سبب اخوانی واصحابی چاغروب ایتدیکی ضیافت کافی الاختری والمأدبة طعام صنع لدعوة اوعرس کافی القاموس قیل الضیافة ثمانیة الولیمة للعرس والخرس بضم الخاء المعجمة للولادة والاعذار بکسر الهمزة وبالعین المهملة والذال المعجمة للختان والوکرة للبناء والنقیعة للقدوم من السفر والعقیقة لسابع الولادة والوضیمة بفتح الواو وکسر الضاد المعجمة للطعام عند المصیبة والمأدبة بضم الدال وفتحها الطعام المتخذ ضیافة بلا سبب کافی شرح المشارق لابن ملك (عام) خاصك ضدیدر اصلنده ایکیسی دخی مشددر* قال الراغب العامة سموا بذلك لکثرتهم وعمومهم فی البلد والعموم الشمول

* الموطن الاول فی اعطاء الکتاب کما قال الله تعالی وکل انسان الزمناه طائره فی عنقه *

کل امدی ایشت کیم بتیسلر نیجه ویرله
کله قابقره بر بولت یاغدیره بتیسلر
صاغ الیله مؤمن اله بتیسن اوقیه
تمامت نقیر ایله قطمیرنه ایتدی ایسه
صوکنده یازلمش که حق یارلغادی سنی
ملکار دیه کیم اوقوبیتك اردنی
یوزی تازه اوله فرحلر بوله حالنه

بتیسن نیجه اوقویه هر مطیع ایله عاص
کله آق بتیسلر طوته لر مکانی خواص
ایچنده کوره کیم یازلمش معانی خواص
مصرح یازلمش کوره بو بیانی خواص
بولیسر کیر وآخر الامر امانی خواص
کوره کیم یازلمش عملار نشانی خواص
صناسن که بوله اوبرده جهانی خواص

* قال الله تعالی فاما من اوتی کتابه بیمینه فسوف یحاسب حسابا یسیرا *

کشیلر اوله بتیسنده یازلمش کوره
یازلمش ایچنده صلات وزکات وجهاد
خطاب ایده حق یا قولم نیتك خیرایدی
درایدك اکر مالم اولیدی خیرایدیدم
انکچون دریغ ایلازلر نسی وار ایسه
بیلورلر که مالی سبب ویردی حق خیرایچون

شول ایشلر کیم ایدردی انی قلانی خواص
دیه ایشلدمدی بن قنده قانی خواص
بوله سن شونی کیم بولیسرلر انی خواص
سوزك کرچك ایدی ندرلر یلانی خواص
قوما انی باشنی جسم وجانی خواص
خوش اکلدیلر هم ویرنی الانی خواص

* هویت سریرنده اولدر منیع الکمال *
* جلالی سراپرده سنده بدیع الجمال *

چو مؤمنلرك اكلدك حالنى
صولندن كله كافره يتسى
كه باغلايه لر صاغ الن بوينه
ندا ايده ياويلتاه ايليه

ايشت نوله كفارك احوالنى
غذابك ايره كافره ايتيسى
صوقدلر صول الن چيقه يغرينه
ايداغلايه زار وآه ايليه

﴿ قال الله تعالى واما من اوتى كتابه وراء ظهره فسوف يدعو ثبورا ويصلى سعيرا ﴾

﴿ عرش اعظم ﴾ ﴿ كرسى القضاء ﴾

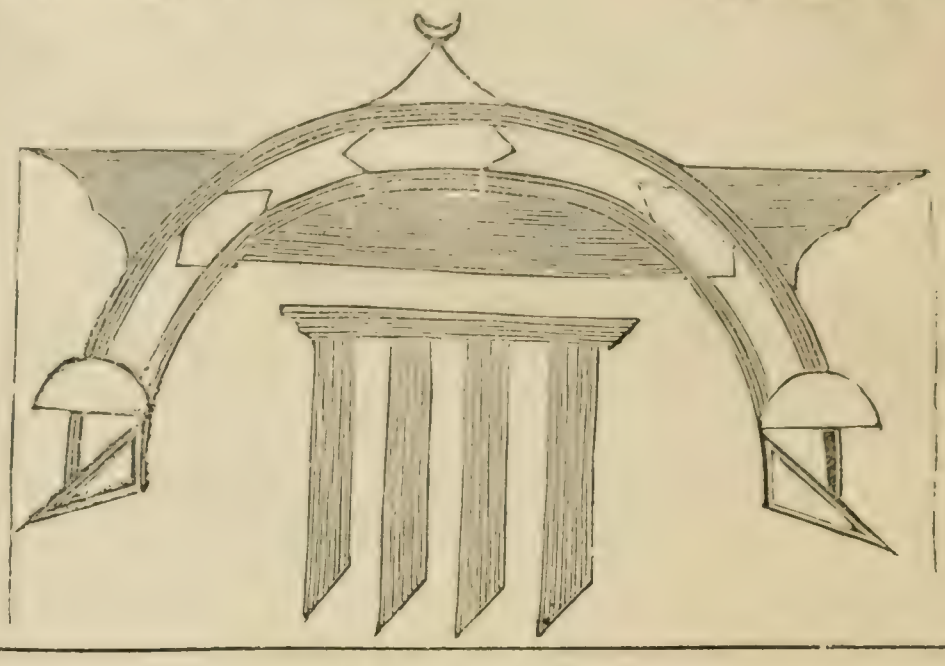

﴿ دفتر اعمال مؤمنين ﴾

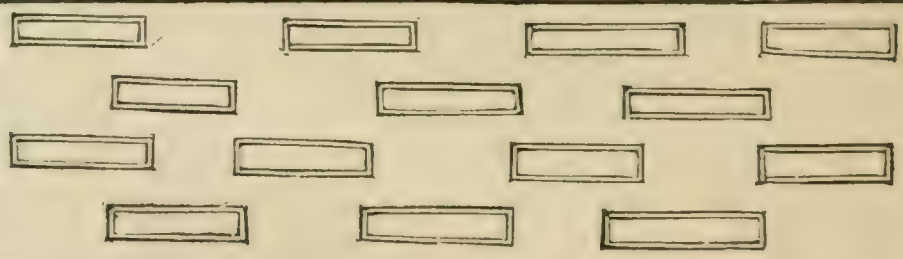

﴿ دفتر اعمال كافرين ﴾

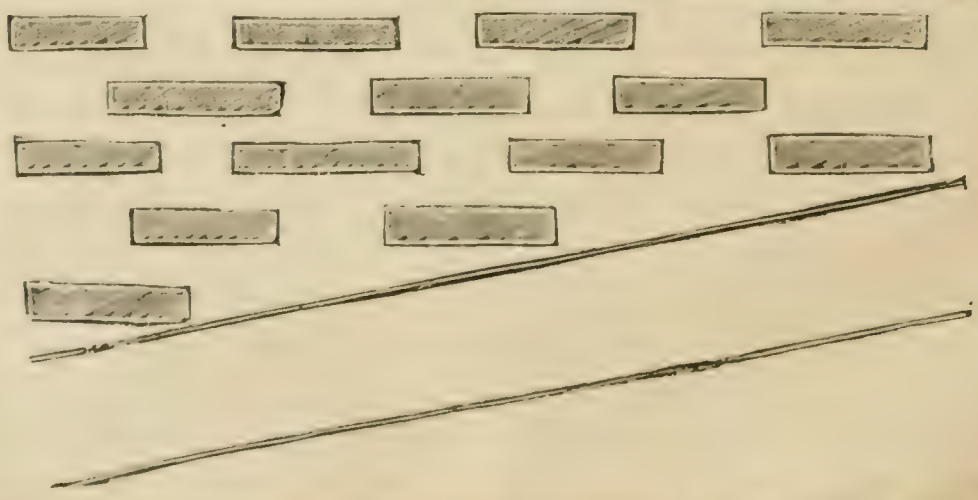

قیچن حق تعالی خلقك حسابن کورمك دیلسه اولا کتابلر کوکدن یاغه شول دنیاده قاریاغرکبی جانب حقدن ندا کلمه که یافلان آل کتابکی صاغ الکدن و یافلان آن کتابکی صول الکدن یافلان آل کتابکی ارقه‌دن اردندن اندنصکره (اقرأ کتابك) دیو امر کلیجك کتابن آچوب اوقویه اماهر بار کبیره کناهلر کلدکده اوتانوب اخفاایله اوقویه زبانیلرقی اوقودیوشول قدردوکدلر که خطیبلرکبی عالی صوت ایله اوقویه کندوبی عالمه رسوای ایلیه کافرلرك حسابی بونجلین مناقشه اوزرینه اوله بعضی کافرلر حسابسز جهنمه سوریله والحاصل هرنه وجهله اولورسه کافره هیچ جهنمدن خلاص یوقدر ابدالابدین کافرلر چغریشه‌لر (یاویلتاما لهذا الکتاب لایغادر صغیرة ولا کبیرة الا احصاها) ای واویلی نه یاوزقره بنی یه صتاشدم قلدیغمز کناهی یوزمزه کتوردیلر (واوالتی معاذیره) ایده‌ای بدبختلر بوکون عذردیلیجك کون دکلدر کافرلرك بتیسی اوچه اوچه کلدلر بوینه صارمشدلر یازقلاری یلان چیان اولوب اغزندن بورنندن قانلر آقه

کلو بدر کیرو نقل کشافده هم	ایشت برخبر کیم بغایت اهم
که عرشدن یاغه بتیلر یرلره	کیمی مؤمنه کیمی کافرلره
کله مؤمنه بتیسی حالیه	یازلمش که فی جنة عالیه
کوره هم بتیسنده اهل جحیم	یازلمش اوله فی سموم و حیم

کتابدن مراد دفتر عملدر تکیم کلور قال الله تعالی (وکل انسان الزمناه طائره فی عنقه) یعنی هر انسان مکلفك کردننه کندی اختیاریله صادر اولان عمل مقدرنی عنقنه قلاده وغل کبی لازم قیلدق کویا اول عمل آشیانهٔ غیب وقدردن اکا پرواز ایلدی ❊ که هرنیك و بدی کان ازمن آید ❊ مرا ناکام غل در کردن آید ❊ قال فی الاسئلة المفحمة کیف خص العنق بالزامه الطائر والجواب لان العنق موضع السمات والقلائد یمایزین اویشین فینسبون الاشیاء اللازمة الی الاعناق یقال هذا فی عنقی و فی عنقك انتهی و فی حیاة الحیوان قالوا تقلدها طوق الحمامة کنایة عن الخصلة القبیحة ای تقلد کطوق الحمامة لانه لایزایلها ولایفارقها کما لایفارق الطوق الحمامة ومثله قوله تعالی (وکل انسان الزمناه طائره فی عنقه) ای ان عمله لازم له لزوم القلادة اوالغل لاینفك عنه انتهی ❊ قلاده بوینه طاقدقلری بوغمق وغل اسیرلر ومجرملر بوینه ایتدکلری باغ ودمردر (ونخرج له یوم القیامة) وقیامت کونده هر مکلف ایچون اخراج ایدرز (کتابا) صحیفهٔ عمل که (یلقاه) انسان اکاملاقی اولور یعنی کورر و بولور (منشورا) مفتوح اولدیغی حالده یعنی سکرات موته دوشدکده نامهٔ عملی طی ایدوب مبعوث اولدقده آچوب النه ویررلر (عاص) اصلنده عاصیدر فاش وفاشی کبی مطیع وعاصینك معنالری سبقت ایتمشدر (مکان خواص) خواصدن مراد مؤمنلردر یعنی اول بیاض دفترلر مؤمنلر اولدیغی مکانه نزول ایده بیاض اولدیغی ایمان وعمل صالحك نورانیتنه بناء در (بعدذا) مکان لفظی خواصه مضافدر ولکن وقت تلفظده اشباع حرکت اولنور تاکه قرائتی ایله هموار اوله و بومقوله صنعت نظمده جاریدر اربابی بیلور ❊ پس مکان لفظنده یارسم اولنمق کرکدر (معانی خواص) معانیٔ خاصه یعنی کوزل معنالر ومفید مضمونلر (بعدذا) خواص معانی یه صفتدر ولکن عجم استعمالی اوزره در فافهم (نقیر) اصلنده منقور معناسنه در یعنی اویولمش وچوقور قیلنمش صکره خرماچکردکنك ارقه‌سنده اولان چقورده استعمال اولندی شیٔ قلیلده انکله ضرب مثل ایدرلر قال تعالی (ولایظلمون نقیرا) یعنی نقیر مقداری ظلم اولنمزلر (قطمیر) خرماچکردکنك اوزرنده اولان یوفقه جق قاب وقشر رقیقه کبی بودخی قلت ایچون ضرب مثل اولنور قال تعالی (والذین تدعون من دونه لایملکون من قطمیر) مقصود معبود بالحق اولیانلر پوست خرما قدر نسنه یه مالك اولمدقلرین بیاندز (لمحرره) نه ایدرسه نقیرله قطمیر ❊ بولیسر درآنی کدا ایله میر (مصرح) ظاهر وآشکاره قال فی القاموس التصریح خلاف التعریض وتبیین الامر (عملرنشانی) مقصود صحیفه‌نك ظهرنده سیئاتك حسناته تبدلنك رسم اولندیغنی بیاندر پس بومعنی اتمام نعمت بایندندر زیرا مغفرت اوزرینه مبتنی نعمت غیر مترقبه درانکچون صاحبی دلشاد وفرحناك اوله قال الله تعالی (فامامن اوتی کتابه بیمینه) پس اما اولکه نوشتهٔ اعمالی اکا دست راست ایله ویریله (فسوف یحاسب حسابا یسیرا) پس آسان حسابله حساب اولنمغه قریب اولور یعنی حسابده مناقشه ومضایقه کورمز زیرا مناقشه عذاب نوعندندر الحاصل حساب یسیر عرض دیدکلریدر که عامله اعمالی عرض اولنوب طاعت بو معصیت شودیلوب طاعت اوزرینه مثاب اولوب معصیتدن تجاوز اولنه نیچون ایتدك وعذرك ندر دینلمیه زیرا عذرله مطالب اولورسه مفتضح اولق لازم کلور (بیت) بجایی که دهشت خوردانبیا ❊ توعذر کنه راچه داری بیا (دریغ) بالاده شرح اولنمشدر بوراده منع وقسقمق وصاقمق معناسنه در (وبرلرالینه قاره بیتسن) وجهی کفر ومعاصینك ظلمیدر پس قیامتده بومعنی صورت بولوب دفتر اعمال سیاه اوله انکچون دست چپ جانبندن دفع اولنور زیرا شمال

بی حرمت ومقر ملائکهٔ قهردر (قراره) یعنی دفترنك سیاهلغی کدرندن قراروب قاله (قرایه قرا) قراقاره مق معناسنه تنکیم شوایش بلایه قاره دی دیرلر یعنی قرا دفترنی کندی قرالغنه قاره واولشدیره بوندن مراد ایکیسنك دخی قرالغن بیاندر وبو اسلوب تجنیس تام قبیلندندر (یاویلتاه) ویله هلاك معناسندر ویل کبی الف ندبه وها وقف ایچون زیاده قیلنمشدر قال فی التفاسیر یاویلتا کلمهٔ جزع وتحسر والاصل یاویلتی فابدل یاء المتکلم الفا وهی لغة شائعة فی المنادی المضاف الی یاء المتکلم والمعنی یاویلتی احضری فهذا اوان حضورك والنداء وان کان اصله لمن یتأتی منه الاقبال وهم العقلاء الا ان العرب تجوز وتنادی مالا یعقل اظهارا للتحسر قال الله تعالی (واما من اوتی کتابه) واما الك کنامهٔ کرداری ویریله (وراء ظهره) ارقه سی اردندن دست چپ ایله یعنی ناظم ذکر ایتدیکی اوزره صاغ الن کردن بندایدوب صول الن دخی یغرنندن چیقاروب نامهٔ اعمالی النه وضع اولنه (فسوف یدعو ثبورا) پس قریب اولور که هلاکنی تمنی ایدوب یا ثبوراه دیر ای تعالی فانه اوانك وأنی له ذلك (حالیه) حاء مهمله ایله زینتلی دیمکدر صحیفه اعتباریله بنیك نعمتدر * قال فی القاموس الحلی بالفتح ماتزین به من مصوغ المعدنیات او الحجارة (فی جنة عالیة) مرتفعة المکان لانها فی السماء او الدرجات او الابنیة والاشجار وهو فی سورة الحاقة (فی سموم وحمیم) وهو فی سورة الواقعة قال الراغب السموم الریح الحارة التی تؤثر تأثیر السم یعنی سموم شول اسی یلدرکه زهرك تأثیری کبی تأثیر ایده وانسانی اهلاك ایده وفی الارشاد السموم حر نار ینفذ فی المسام ای ثقب البدن والحمیم الماء المتناهی فی الحرارة وسمی الحمام لما فیه من الماء الحار (بعدذا) ذکر اولنان نشانلردن مراد مؤمنه کوره تعجیل مسرت وکافره کوره تعجیل مساءت ایچوندر * اللهم اجعلنا من السابقین المقربین وادخلنا فی زمرة اهل الیمین والیقین وفرح قلوبنا ببشارات متوالیة واسکننا فی جوارك فی جنات عالیة لا ملجأ الا جناب قدسك ولا راحة الا بذکرك وانسك (لمحرره) یارب آسان قیل حسابم المدد * صاغ المدن صون کتابم المدد * سل خطامی نامهٔ اعمالدن * بوقدرر کارصوابم المدد * چون بشردن شرجزء اولدی نیایم * بوقدر رخیر اکتسابم المدد * یاغدیروب باران فیض رحمتك * بحر قیل قطره ثوابم المدد * پرده درد یدار کدذنب وجود * آره دن رفع ایت حجابم المدد * ایتدیکك دمده بکاندن سؤال * اطفله ایله خطابم المدد * بوقدر الده دلده عذر وحجتم * بی لسانم بی جوابم المدد * جرم وعصیان اهلی یم غایت ولی * عفو کدر انتسابم المدد * جنت ورضوانك ایچره ویرسکون * پرغم وپراضطرابم المدد * حق بی دنیا وعقباده قومه * قیل سنی حسن مآبم المدد *

الموطن الثانی فی الحساب

اولیسر دیمشلردر انجه حساب ‖ دودنك سودی صاغیلنجه حساب
دیدی بعضلر اوله برساعت اول ‖ اکر معصیتدر اکر طاعت اول
دیدی شولکیم آچدی کوزین غیندن ‖ که تیزرك اوله طرفة العیندن
ایده چونکه هر کشی به حق حساب ‖ صنا کندویه اولدی انجق حساب

قال الله تعالی ان الله سریع الحساب الایة

روایتدر رکیم حق ایده خطاب ‖ که کلسون بوکون ویرسون امت حساب
دیه جبرئیل یا محمد ینه ‖ کتورامتیکی حساب یرینه
پس اول وقت مشایخ دیزین چوکدلر ‖ قلانی قوسی یوزین چوکدلر
دیه لرکه یا احمد آه نیسده لم ‖ بوحالیله بز قنجرو کیده لم
رسول ایده یار بی امت ضعیف ‖ نه قیلسون بدن چونکه همت ضعیف
که طپراق بولارك اتن دیتدیدی ‖ سکوکلر بنی خودتراب ایتدیدی
بوکرشمدی دیرسن که ویرك حساب ‖ بوحالیله کیم ایلیه احتساب

(الحساب) بمعنی المحاسبة وهو اظهار ما للعبد وما علیه لیجازی علی ذلك کما فی حواشی ابن الشیخ وقال ابن ملك فی شرح المشارق الحساب مصدر حسب علی حد نصر معناه العد فالمراد بالحساب فی قوله تعالی (سریع الحساب) عد اعمال عباده فی الاخرة للمجازاة (انجه) ترکیدر فنجله درکسرله دکلدر معناسی اولقدر دیمکدر حقیقتی تقلیل مدتدر (دیدی شولکیم آچدی کوزی غیندن) غین لفظی غین منقوط ایله حجاب رقیقدر که تصفیه ونور تجلی ایله زوال قبول ایدر غین ایله رینك میاننده فرق بودرکه غینده ایمان واعتقاد باقیدر انکچون تعریفنده الاحتجاب عن الشهود مع صحة الاعتقاد دیمشلردر اما رین اول حجاب کثیفه دیرلرکه قلب ایله ایمان اراسنده حائل اولمشدر نعوذ بالله تعالی قال

تعالی (کلا بل ران علی قلوبهم ما کانوا یکسبون) ناظمك مرادی بودر که جان کوزندن پردهٔ غفلت زائل اولوب نور کشفه ایرمك ودنیاده کندی نفسنك محاسبه سن کورنك آخرتده حسابی کوز آچوب یومجه اولان زماندن تیز اوله وجائزدر که قلت ایله عدم مراد اولنه زیرا (حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا) سرنه مظهر اولنلره حساب اولمز (طرفة العین) بالاده شرح اولنمشدر قال الله تعالی (ان الله سریع الحساب) روی ان الله تعالی یحاسب الخلق قدر حلب شاة وفی روایة مقدار لمحة وقیل معناه انه تعالی یوشك ان یقیم القیامة و یحاسب العباد فعلی هذا یکون السریع بمعنی القریب والتوجیه الاول اولی وهو ان یکون السریع ضد البطئ وهو الموافق الکلام الناظم قدس سره وفی الایة اشارة الی ان المؤمن یحاسب عاجلا بانشراح الصدر وانفتاح القلب والقرب من الحق واستجلاء ذکره ونحو ذلك والکافر باضداده (لمحرره) یوزی بسام اولور درونی سفید ❁ بلاودر اهل حقك آثاری ❁ روی باطل نجب اولسه عبوس ❁ حال دل چهره یه اولور ساری (مشایخ) شیخت جعیدر علی غیر قیاس اصلنده پاشاو دیمکدر که حدنده اختلاف اولنمشدر بوراده مراد عظماء امتدر تحقیق بالاده کذر ایتمشدر (ضعیف) قوینك خلافیدر ضعف دخی بدنده ونفسده وحالده اولور مصرع ثانی بو ضعفی تفسیر واقع اولمشدر (نه قلسون بدن چونکه همت ضعیف) چونکه کافك فتحیله درغفلت اولنمیه (همت) قصد مخصوصدر تنکیم بالاده بیان اولندی یعنی اکرچه امتمك حساب یرنه رجوعی ایچون فرمانك اولدی ولیکن انلرك حالا بدنلری چونکه وکندیلری سست ونیت وعمل وحالاری دخی ضعیف ونقصان اوزره در (احتساب) مرفلا نعیده وکذا الحکیم والحکم والاعتراض والعلیم والعلم والحلم والانقباض

﴿ قافیة الضاد ﴾

چوسنسن حکیم کیم ایده حکمکه اعتراض ‖ چوسنسن علیم کیم ایده علمکه اعتراض
اکر خشم ایدرسك بو کون امر وفرمان سنك ‖ وکر ایتمسك کیم ایدر حلمکه اعتراض
قزم فاطمه اولسون امتلریمه فدا ‖ که بونلر حساب ایچره تا اولیه انقباض
خدیجه فدا عائشه هم حسنله حسین ‖ که تا کیم ضعیف امتم بولیه انقباض
بو سوزه پس اغلاشه عرشله کرسی قتی ‖ یدی کوك ملکار دوکه صانکه کوزدن حیاض
فو انبیا اغلایه نفسی نفسی دیه ‖ دوکه بو چشم چشمه سی یره یوزدن حیاض
محمد مبارك باشن سجده یه قویوبن ‖ دیه یا الهی بنی ایله انقراض
که سندن نه جنت دیلرون بو کون نه براق ‖ دیلرین که بندن سنی ایله انقراض
اکر امتیمه عذاب ایدرایسك بو کون ‖ قو طاعتم ایلدم بن بولاره مفاض
دیه حق تعالی بو کوندر شو کونکیم کرك ‖ نکیم ایتدیسه بوله نفس آشکارا مفاض
بو کون کیمسه یه ظلم اولنمز بولور نتدیسه ‖ کرك کیم نه یره که لایقسه وارا مفاض

﴿ قال الله تعالی الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لاظلم الیوم ﴾

دیه رحمتك استرم بونلره یا رحیم ‖ دیه او بلسه پس ایده یاری یارا مفاض
شو دکلو ویرم امتیکه سنك بن عطا ‖ که کجمزدی خاطر کدن دلارا مفاض
ولی شمدی میزانه وارمق کرك امتك ‖ عملار بیلنمکیچوندر اول آرا مفاض

﴿ قال الله تبارك وتعالی ولسوف یعطیك ربك فترضی صدق الله العظیم ﴾

خبر واردر ایشت ابو طالب مکیدن ‖ که قوت القلوبنده ایدردی یارا مفاض
که راوی درر عایشه کیم بیوردی رسول ‖ کیم الفاظ کوهردن ایتدی نثارا مفاض
قیامتده امر ایده حق انبیایه دیدی ‖ که امتلرندن ایده لر حساب ارتیاض
بکا ایده کیم یا محمد حساب ایتمه سن ‖ بن ایدم که بن ایلایم حساب ارتیاض
که تا مطلع اولمیه کیمسه هیچ بونلرك ‖ قبایحلرینه کیم ایتدی بولر انغماض
دیه یا محمد دیلر ایسك که هیچ کسنه ‖ بولارك عیوبنی ایتمیه لر انغماض
بن انی دیلرین که بیلیه سن سندخی ‖ همین بن بیلم بن حساب ایدم ایدم عیاض
زهی اکرم الاکرمین کورنه اکرام ایدر ‖ زهی ارحم الراحمین ایدر اولدم عیاض
جمیع جهان الدی اندن چو جود وجود ‖ عجبمی بولور ایسه اولاد آدم عیاض

(حیاض) حوضك جمیدر معروفدر (نفسی نفسی) یعنی نفسمی وانك خلاصنی دیلرم غیری دیلم وقد سبق شرحه وتقدیره (انقراض) کسلك انقطاع کبی اصلی قرصندر قطع معناسنه بوراده مراد امیدمی سندن کسمم و بو خصوصده دعا ورجامی قبول ایله دیمکدر (مفاض) افاضه اولنمش یعنی فیض وانعام قیلنمش وجائز درکه میك فتحیله فیض معناسنه مصدر اوله (آشکارا مفاض) افاضه وافراغ اولنمش یقال افاض الماء علی نفسه افرغه یعنی هرنفس عملنك جزاسی آشکاره کندی اوزرینه واقع اولدیغنی کوره وجائز درکه واو عاطفه تقدیر اولنوب آشکاره یه عطف تفسیر اوله یقال فاض الخبر شاع واستفاض انتشر (واره مفاض) یعنی هرنفس (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) حکمنجه لایق اولدیغی محله واره اسراع اولندیغی حالده یقال افاض الناس من عرفات رجعوا وتفرقوا واسرعوا منها الی مکان آخر قال الله تعالی (الیوم تجزی کل نفس بما کسبت) بوکون هرنفس بره وفاجره کسب ایتدیکی خیر وشرله مکافات ومقابله اولنور (لاظلم الیوم) بوکون کیمسه یه نقص ثواب و یاز یاده عذابله ستم بوقدر (ایلسه) ایله ایسه دن مخففدر (ایده یاری یاره مفاض) بوراده مفاض افاضه معناسنه در یعنی حبیبم سنك مرادك امتك حقنده بنم کمال رحمتم ایسه یاریارنه افاضه وانعام ایده کلمشدر پس سندخی بنم یارم اولیجق مطلوب اولان بخشایشده مضایقه قالمز وفی المولد السلیمانی (بیت) چونکه بن سنك اولیجق ای حبیب* سنك اولمز می دوعالم ای طبیب* ای حبیبم ندر اولکم دیلدك* برآوج طپراغه منت ایلدك (دلارا) وصف ترکیبیدر ارایبدندن بزه ملك معناسنه محبوبك عشق ومحبتی محبك قلبنه زینت ومواصله سی سبب انبساط ونشاط اولمغله مجازا انده استعمال اولندی تکیم کوزم نوری کوکلم سروری دیرلر ومجلس یراشغی وکوکل اکلنجه سی دیوسو یلرلر (لمحرره) زینت دل جمال عشقکدر* راحت دل وصال عشقکدر* جکرمدر کباب واشك شراب* بکا بونلرنوال عشقکدر (مفاض) بوراده انعام متکاثر واحسان متوافر معناسنه در قال الله تعالی (ولسوف یعطیك ربك فترضی) وقریب اولور که حبیبم پروردکارك سکا کنهکاران امتك حقنده مرتبهٔ شفاعت عظمی ویره پس سندخی خشنود اوله سن یعنی اولقدر احسان ایده که بسدر یارب دیه سن (بیت) نماند بعصیان کسی در کرو* که دارد چنین سیدی پیشرو* عطاء شفاعت چنانش دهند* که امت تمامی زدوزخ رهند (ولی شمدی الخ) بوندن ظاهر اولور که میزان حسابدن مؤخردر ودیمشلردر که میزان صراط اوزرنده اولور پس بلاحساب جنته کیرنلره وکافرلره میزان اولمز بلکه اهل ایماندن تخلیط اربابنه اولور (اول ارا مفاض) اول محل ومکان ای منعم علیه (ابوطالب مکی) شیخ ابوطالب محمد بن علی بن عطیة الحارثی المکی رفع الله درجته الی اعلی علیین عظماء امت وفضلاء ملتدندر اوراق اشجار واصول نباتات تناولندن بدنی یشل رنك اولمش ایدی قوت القلوب نام کتابی مکهٔ مکرمه ده تصنیف ایلیوب ایچنده چوق اسرار درج قیلدی وفضائل صلات براءت دخی اول کتابده مسطوردر (لمحرره) قوت ایدی اکا کیاه صحرا* بدنی اولمش ایدی سبز بن رنك* بو یله مرتاض اولان وجود شریف* فربه ایله اولور می معنیده دنك* عمل ایله کتابنه انك* ایتمه اول عالم جاهل ایله جنك* سنك ایله میانده فرقی انك* اولدی مانند فرق جوهر وسنك* قیل صلاة رغائب وقدری* ایله درنکنده لمحه درنك* دیه حق ساکه برانکده اوشب* واسع الرحم اوله داتنك (قوت) مایقوم به بدن الانسان ومایمسك الرمق وهو بقیة الروح وقاته یقوته قوتا اطعمه قوته (وفی الحدیث ان اکبر الکبائر ان تضیع من تقوت) ومن بلاغات الزمخشری اذا حصلتك یاقوت هان علی الدر والیاقوت (ایدردی یارا مفاض) الف حرف ندادرای یاراشاعت واظهار اولنمش دیمکدر و بعض نسخه لرده ایدردیاره رسم اولنمشدر* پس بورسم اوزره دارك جمعی اولان دیار اولمق محتملدر یعنی ذکر اولنه جق معنایی کتابنده ثبت ایتمکله اهالیٔ دیاره فاش ونشر ایدر (نثار امفاض) بوراده الف واو عاطفه دن مقلوبدر سراپا وکابیش کبی اصلی نثار ومفاض وسر و پاوکم و بیشدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم کوهر کبی اولان الفاظدن نثار وافاضه ایتدی (حساب وارتیاض) ارتیاض اصلنده حرون حیوانك اوکرنوب یواش اولمسنه وریاضت انی تعلیمه دیرلر (کما قال الحریری فی وصف البکر وفی ریاضتها عناء ای فی تعلیمها الادب مشقة) بوراده مراد عملارین تفتیش وحالارین اظهاردر (احتساب وارتیاض) بو محلده دخی واو عاطفه تقدیر اولنور احتساب حساب ایتمکدر (قبایح) قبیحه نك جمعیدر مراد اعمال قبیحه در والقبح ضد الحسن* قال الراغب القبیح ما ینبو عنه البصر من الاعیان وما تنبو عنه النفس من الاعمال والاحوال (انغماض) قال فی القاموس انغماض الطرف انغضاضه وغض طرفه حفضه بوراده مراد اغماض عینیدر که انکله مسامحه ومساهله مراد اولنور (عیوب) عیبك جمعیدر عیب هرنسنه نك ذاتنه وقیمتنه نقصان ویرنسنه در بوراده مقصود عیوب دنیه در (ایتمیدلر انغماض) یعنی عیوبه مطلع اولوب انلری استحقار ایتمیدلر یقال اغمض العین فلانا از درته (عیاض) عوض معناسنه در اصلنده عواضدر عوض

برنسنه مقابله سنده و یردکلر یدر کما فی الاختری (المحرره) یا اکرم الاکرمین * کرم ایله قوللره * یا ارحم الراحمین * کرم ایله قوللره * لاخوف ولاحساب ایت * جنته فتح باب ایت * یوزدن رفع نقاب ایت * کرم ایله قوللره * انبیا غم یه چون * نفسی نفسی دیه چون * اول دم ای ذات بیچون * کرم ایله قوللره * سنسن ستار العیوب * سنسن غفار الذنوب * خطامز بغشلیوب * کرم ایله قوللره * خطالر یمز بیلدك * آهله جکر دلدك * ضعیف امتز کلدك * کرم ایله قوللره * باقه ذنب وجوده * باقه یار بی اوده * مظهر ایت لطف وجوده * کرم ایله قوللره * یا احد یا صمد * قیل حق به فیضك مد * بحرمة محمد * کرم ایله قوللره * نظر ایله قوللره *

الموطن الثالث فی المیزان قال الله تعالی والوزن یومئذ الحق الآیة

کل ای سیر ایدیجی جهانده حدائق ریاض
کوزك آچ بقا ملکنك کوزله کلزارنی
ایشتکل که میزان نه شکل اوزره قور یلیسر
ترازونك اوله اسانی ایکی کفه سی
یدی قات کوکی یرلری قوسه لردی اکر
طورب عرشك اوکنده جنت صاغنده طورب
صاغی کفه سی نور اوله طارتله حسنات
صولی ظلمت اوله که پس طارتله سیئات
زیرا کیم ایکی اویراتدی که تاکوره لر

کل امدی تماشا قیلو رسك حقایق ریاض
نیچه بر تفرج قیله سن شقائق ریاض
که تابیله سن اشبو سوزدن دقائق ریاض
طوته عالمی نور ایچنده رقائق ریاض
صغاردی برینك ایچنده طرائق ریاض
صولنده جهنمدر آکه نه لائق ریاض
کیم ایلك ایدنلره ویریله بائق ریاض
بو یوزدن قیچان کور یسر کیمسه رائق ریاض
بریسنده زندان برنده خلائق ریاض

(خلطوا عملا صالحا واخر سیئا) پس بو طائفه یی اول میزانه سورب هر طرفدن حسنات دفترلری طاغلرکبی یغلوب حسناتی صاغ کفه یه سیئاتی صول کفه یه طولدررکن دردمند عاصیلرك کوزلری کتابلرده قاله بجبا صاغ کفه یه می قونه یاخود صول کفه یه می قونه مرادلری معلوم دفترلر یغلوب تمام اولدقدنصکره بو کره کوزلر ترازونك عمود لرینه دکیله که قنغی طرفه میل ایدر اوله دیو پس بو حالده جمیع عقلار چاك اولوب هرکس نه اوله جغنی بیلیه پس انکچوندرکه حضرت عائشه رضی الله عنها وعن ابیها رسول الله صلی الله علیه وسلم قیامت شدتلرین ذکر ایتدیکنده برمقدار دردله اغلیوب دیدیکه هیچ سز قیامتده اهل بیتکزی اکارمیسکز وهیچ بردوست دوستین اکارمی بوقلرمی دیو سؤال ایتدیکنده بیوردیکه یاعائشه اما اوچ محلده برادی هیچ ذکر ایلك قیغوسی اولمز

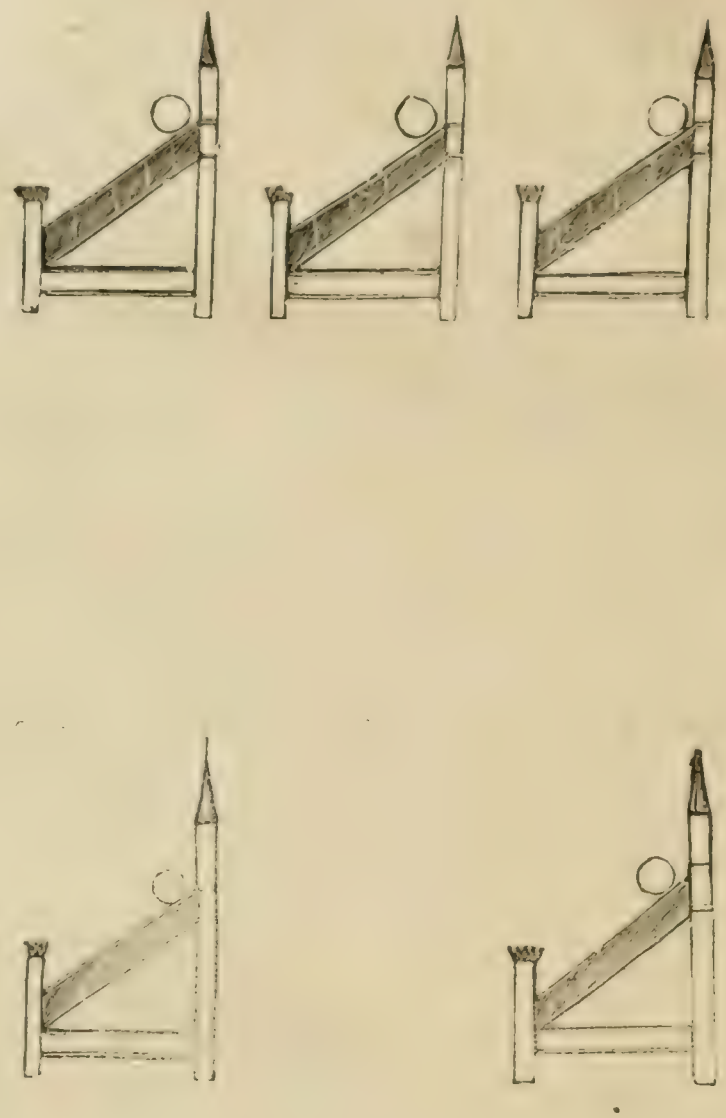

بریسی میزان قتنده کد ترازوقنغی طرفه میل ایتدیکی معلوم اولنجه بریسی دخی کتابلر کوکدن قاریغارکبی
یاغدیغی حینده صاغ الیمه می واقع اوله

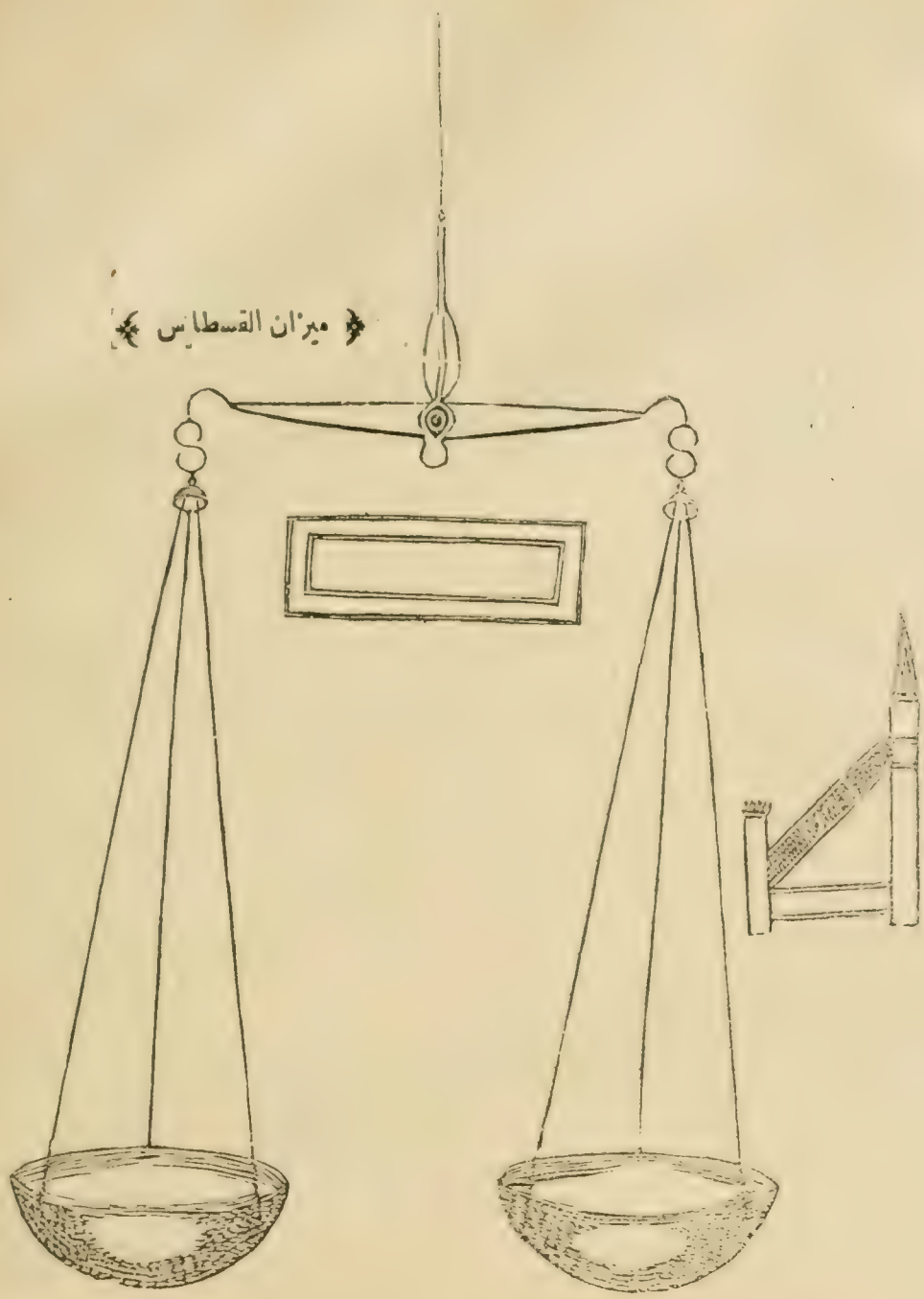

يوخسه صول اليمه مى واقع اوله ديو معلوم اولنجه بريسى دخى صراط جهنم اوزرينه قور يلوب خلقك ايا قلرى صراطدن قايوب يغمور كبى ياغه ديو بيور دى

هويت سريرنده اولدر منبع الكمال
جلالى سراپرده سنده اولدر بديع الجمال

بيورمشدر ايشت حبيب جليل
اوميزان هيچ بومـيزانه بكزه مز
اغـيرى اغيسردر اعلا يه بيـل

كه ميزانى طوتن اوله جـبرائيـل
دخى وزنى بو اوزانه بكزه مز
ايز يينسى ارض سفلا يه بيـل

قال الله تعالى فاما من ثقلت موازينه فهو فى عيشة راضية الآية

دیه حق اکا طارت خلقك اعمالنی
که و بر سون آلان امینه مالنی
نه درهم وار اندہ نه دینار اوله
ولی ظالمی خصمی قینار اوله
ثوابن بولوریسه آلیسر اول
وکر بولمسه دکله تولیسر اول
اله لر کناهنی مظلو ملرك
اورالر اوموزینه ظالملرك
انی طاغ کبی اکا یوکلدہ ز
جهنملره انی ایلتسه لر
بو کزیل کیم اعمال نیجه طارتیلسر
نه صورتده درنیجه سی اولیسر
دیدیلر ایشت ابن عباس ایدر
کیم الله بو اعراضی اجسام ایدر
عملار عرض درلر جواهر اوله
مصور اولوب اندہ ظاهر اوله
پس اول که طارتیله دیدی رسول
سخاوت اوله حسن خلقیله اول
هم آخرده الحمد لله اوله
بیوردیکه میزان آنکله طوله
کوکلدن کچنلاری طارتمایه لر
دخی ذکری میزانه قاتمایه لر
سبب نه اولدی توحیدی قتمایه لر
عملی طارته لرانی طارتمایه لر
بودر کیم اکا شرك مقابلدرر
که توحید انی غیر قابلدرر
ایکیسنی میزانه قتمایه لر
ایکیسنی بر برده طارتمایه لر
روایتدر آتا اوغل بولشه
بری بیریسیله بونی سویلشه
که بن یا اوغل سنی بسلشم
سکا دزلو ایلکلر ایلشم
شووقتن که سن عاجز ایدك فقیر
المده کچو جکدك اولدك کبیر
یدردم ایچردم یالن قومدم
سنی بر کون انجیدو بن قوغمدم
کل امدی کناهم بر ازجق کوتور
یاخود مزدکی ویر برزجك کتور
که میزانم اوله انکله ثقیل
کل امدی بو کون ای اوغل اویله قیل
قاچه ویرمزم انی ساکه دیه
که بن داخی محتاجم اکا دیه
انا واتا قرداشندن قاچه
دخی اودمکی یوداشندن قاچه

قال الله تعالى يوم يفر المرء من اخيه وامه وابيه وصاحبته وبنيه الآية

علی دیر رسول بر کون امر ایلدی
نمازی جماعتله قیلك دیدی
که کر کوکلری یرلری آلسه لر
دکزلری وطاغلری صالسه لر
قر وشمس ونجم وحوش وطیور
دخی کرسی عرش جنت ونار ونور
صالنسه ملك انبیا کوجله
بشر جنده یأجوج ومأجوجله
کله برنمازك ثوابی اغیر
قوماك پس جماعتی کبیر وصغیر

بعض کیمسه اوله که میزاننه یتمش طقوز کناه دفتری قونه هر برینك کوزاریمی مقداری بیوکلیکی اوله اما برطرفندن بارمق قدر ورق ظهوره کلوب میزانك صاغ طرفنه قونه یتمش طقوز کناه دفترینك کلیسندن آغرکله که اول (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله) کلمه سیدر و برکشینك خیری وشری برابر کلدیکنده بنه برطرفدن بر ورق ظهوره کلوب میزانك صول طرفنه قونه که اول ورقده اتابه انابه اف کلمه سی یازلمش اوله اف دیمك عرب لغتیدر ترکیده والدینی تخفیف ایدوب خورلمقدر پس بوکلمه ایله میزانك صول طرفی آغر کلوب جهنمه امر اولنه پس جهنم قپوسنه یقین کلیجك کوره که اتاسی دخی جهنمه سورلمش فغانلر ایلیوب دیه که بنی بنه درکاهه ایلتك دخی سوزم واردیه نداء ربانی کله که کیرو دوندرك کتورك حضوره کلوب دیه که یارب چونکه بن اتامه انامه عاق اولدیغمچون جهنمه کتدمسه اتام انام دخی جهنملك اولدیسه یاالهی لطف ایله عذابمی ایکی قات ایله اتامی انامی آزاد ایله دیه حق تعالی یه بو سوز غایت خوش کلوب یاعبدی دنیاده اتاکه انا که عاصی اولدك ایدی بو کون اخرتده ایلکمی ایلرسین وار اتاکك اناکك الینه یاپشوب ایکیکزی دخی عفو ایلدم آل جنته کیت دیه الحمد لله ❊

(میزان) آلت وزندر یعنی ترازو صالنده موزاندر وزن برنسنه نك مقدارنی بلمکدر قال الله تعالى (والوزن) هر کسك اعمالنی طارتمق (یومئذ) قیامت کونی (الحق) درستدر واولسه کرکدر ❊ سؤال اولنورسه که اعمال ناس اعراض

قبيلندندر پس نيجه وزن اولنور جواب بودركه ارباب شريعت واصحاب حقيقت متفق الكلمدركه وزن اولنان صحائف اعمالدركه جواهر قسمندندر يوخسه نفس اعمال دكلدر مكر كيم تجوهر ايده نتكيم بعضيلر ذاهب اولمشدر بعدذا وزندن مقصود اظهار معدلتدر والا الله تعالى قبل الوزن دخى مقدار اعمالى بيلور وميزانه متعلق بالاده برمقدار كلام بسط اولنمشدر فارجع * ابن عباس رضى الله عنهمادن منقولدركه ميزانك برعمودى وايكى كفى اوله عمودك درازلغى بيك يللق يول اوله وايكى كفك برى نوردن اوله كه ايچنه حسنات و برى ظلمتدنكه ايچنه سيئات وضع اولنه نتكيم ناظم قدس سره دخى ذكر ايتمسه كركدر بعض ارباب حقيقت بيورمشلردركه هر كيمكه بو دنياده نفسنى ميزان رياضت ومجاهدات وقلبنى ميزان مراقبات وعقلنى ميزان اعتبارات وروحنى ميزان مقامات وسرنى ميزان محاضرات ومطالعهٔ غيبيات وصوتنى ميزان معاملات ايله وزن ايلمسه كه انك ايكى كفدسى حقيقت وطريقت واسانى شريعت وعمودى عدل وانصافدر پس انك قيامت كونى نفسى ميزان شرف وقلبى ميزان لطف وعقلى ميزان نور وروحى ميزان سرور وسرى ميزان وصول وصورتى ميزان قبول ايله وزن اولنه (لمحرره) وزن اعمال ايچون قونه ميزان * چكيله آكه طوغرى خلق جهان * كيمكه ميزان شرعى طوتدى ايسه * بوله مقدارى حقيقت رجحان * پايهٔ حسن حالله اوكدا * اوله محشرده رشك پادشهان * واى اكا كيم بو شرعله دوشه چپ * راست كيم اوله غايتده مهان * سرنه ضرب عمود ايليه كار * آچيه كنى ايچون كيمسه دهان * حق ميزان عشقه كيردك ايسه * قنى آغرچكه سنى اذهان (حدائق ورياض) حدائق حديقه نك جمعيدر باغچه و بستان كه ديوارى اوله كما فى الاختيرى وقال فى القاموس الحديقة الروضة ذات الشجر اوالبستان من النخل والشجر اوكل ما احاط به البناء اوالقطعة من النخل وحديقة الرحمان بستان كان لمسيلمة الكذاب فلما قتل عندها سميت حديقة الموت وقال الراغب الحديقة قطعة من الارض ذات ماء سميت تشبيها بحدقة العين فى الهيئة وحصول الماء فيها واحدقوا احاطوا به تشبيها بادارة الحدقة انتهى (رياض) روضه نك جمعيدر چايرلر وچنلو وصولو يرمعناسنه * قال فى القاموس الروضة والريضة بالكسر من الرمل والعشب مستنقع الماء لاستراضة الماء فيها واستراض كثر ماؤه * قال الراغب الروض مستنقع الماء والخضرة قال تعالى (فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فهم فى روضة يحبرون) (حقايق ورياض) بوراده رياض ايله مراد رياض معنويه در يعنى رياض انس وحضور وذوق وسرور وحدائق علوم ومعانى واسرار وحكم (تفرج) طلب فرج يعنى انكشاف غم يقال فرج الله الغم وفرجه كشفه وازاله * باغ و بستان وچنستانه سيروذهابدن مراد ازالهٔ غم وجلب سرور اولغله بو معنايه تفرج اطلاق اولندى يعنى نيجه بردفع غم ايچون لاله زار وكلزار سيرين ايده سن وازالهٔ الم ايچون باغ و بستان طرفنه كيده سن زيرا بو سير صورى انسانك كرچه غم صور يسن ازاله ايدر فاما غم معنوى سير صورتله مندفع اولمز بلكه باغ دله دخول و بستان تجلى يه وصول ايله اولور نتكيم ناظم قدس سره اواخر كلبده بيورر * بكا باغ وكلستانك كل وسروى صفا ويرمز * تفرج سنسن آچرسك جهان عالم آرايى (لمحرره) اولمسه سرو قدك عالمده * سبزهٔ بوستانى نيلرلر * كلسه كل جمالك انده اكر * غنچهٔ كلستانى نيلرلر * بكا عالمده تفرج سنسن * سنسن اشبو جهانى نيلرلر (شقائق) كلنجك چچكى ديدكارى قزل چچك ولاله قال فى القاموس شقائق النعمان معروف للواحد والجمع سميت لحمرتها تشبيها بشقيقة البرق وهى ما انتشر فى الافق اضيف الى النعمان ابن المنذر لانه انتهى الى موضع وقد اغتم نبته من اصفر واحمر وفيه من الشقائق ما راقه فقال ما احسن هذه الشقائق احموها فكان اول من حماها قال ابن الخطيب النعمان بن المنذر من ملوك العرب قتله كسرى سنة اثنتين من الهجرة (دقائق) دقيقك ودقيقه نك جمعيدر امر غامض ومشكل معناسنه (كفه) قال الراغب كفة الميزان تشبيها بالكف فى قبضها ما يوزن بها انتهى (رقائق) رقيقك ورقيقه نك جمعيدر اصلنده غليظك ضديدر كاهيجه لطائف روحانيه وعواطف رحمانيه اوزرينه اطلاق اولنور كه اكا رقيقة النزول ديرلر وكاهيجه علوم واعمال واخلاق سنيه ومقامات رفيعه اوزرينه اطلاق اولنوركه اكا رقيقة الرجوع ديرلر زيرا اولكيسى حقدن عبده نازل وواصل وايكنجيسى ايله عبد حقه راجع ومتقرب ومتواصلدر * وقد يطلق الرقائق على علوم الطريقة والسلوك وكل ما يتلطف به سر العبد وتزول كثافات النفس (طرائق) طريقه نك جمعيدر يول معناسنه كه آياغله طرق وضرب اولنور ومذهب وحال معناسنه دخى استعاره اولنور كما قال الراغب وعنه استعير كل مسلك يسلكه الانسان فى فعل محمودا كان اومذموما (بائق) ظاهر بودركه ترکى قديمدر كوزل و بوجه ومعمور معناسنه وجائزدركه عربى اوله ظاهر ومحيط معناسنه يقال باق بك طلع عليك من غيبته وبه حاق اى احاط ومتاع بائق لاثمن له كما فى القاموس (رائق) معجب معناسنه يعنى حسن ونضارتى سببيله ناظرى تعجبه كتوريجى من الرونق يقال راقه اعجبه (زى بركيم) زهى بر الله

کیم دیمکدر (که میزانی طوتن اوله جبرائیل) حکمتی بودر که وزن اولنان اعمال امر ونهیك صورتیدر امر ونهی
ایسه جبریل وساطتیله نازل اولمشدر وبردخی وزنده خلقه بری برینه مقدارنی اعلام واردر جبریل ایسه مظهر
علمدر قال الله تعالی (فاما من ثقلت موازینه) پس اما انك که قیامت کونی ترازوهای عملی کران اوله (فهو فی عیشة
راضیة) پس اول کیمسه پسندیده زندکانیده در علما بیورمشلردر که موازین موزونك جمعی اولورسه عند الله وزن
وخطری اولان اعمال مراد اولنور میزانك جمعی اولورسه هر انسان وهر عمل ایچون میزان خاص اولدیغنه اشارت
اولورتنکیم تأویلات نجمیه ده کلور که هر کسك حالاتنه مناسب موازین عدل نصب اولنور * مثلا بدنی ایچون میزان
اعمال ونفسی ایچون میزان صفات وقلبی ایچون میزان اوصاف وروحی ایچون میزان نعوت وسری ایچون میزان
احوال وخفیسی ایچون میزان اخلاق وضع اولنور که بو موازین ایله ذکر اولنان امور وزن اولنور (واما من خفت
موازینه) واما انك که ترازوهای عملی خفیف اوله یا معتبر حسنه سی اولمغله ویا سیئاتی حسناتنه راجح اولمغله (فامه
هاویة) پس انك یری هاویه دیدکلری جهنمدر سمیت بها لغایة عمقها وبعد سهواها (درهم ودینار) یعنی قیامت
کونی خصمه بدل حق دیو ویره جك آقچه وآلتون اولمیه (لمحرره) اولیه انده درهم ودینار * قال ایچون حاضر اوله
بو تهٔ نار * بونده صلح اولمز ایسك خصمك ایله * جسم وجانك یارن اونارده ینار (اور الرا موزینه ظالملرك) سؤال اولنورسه که
بو معنی (ولا تزر وازرة وزر اخری) مضمونته مخالف دکلیدر * جواب بودر که ظالمه تحمیل اولنان بار کناه مظلوم
حقیقتده کندی ظلمنك اثری وجزاسیدر پس سببسز کیمسه کیمسه نك کناهنی یوکلنمز فافهم بو اعراضی اجسام ایدر
یعنی اعمال که اعراض وبذاتها قائمه دکلدر انی صورت اجسامله تصویر ایدر پس وزن اولنان اجسام وصوردر
یوخسه اعراض ومعانی دکلدر عرض وجوهرك بیانی مرورایتمشدر وبعضیلر وزن اولنان صحائف اعمالدر دیمشلردر
تنکیم کذرایتدی وبعضیلر دخی هر کس عملی ایله وزن اولنمغه ذاهب اولمشلردر وفیه بعد وخطاء کما لا یخفی
(سخاوت) جوهر دلك بونده اشارت واردر که ولایتك باب اولی سخادر ولکن افعاله کوره سخا مال وصفاته
کوره سخا اولاد وذاته کوره سخا وجوددر (حسن خلق) وفی الحدیث ما وضع فی المیزان شیء اثقل من حسن
الخلق وجهی بودر که حسن خلق اصلنده اخلاق الله هدندر عباددخی (تخلقوا باخلاق الله) امری اوزره تخلق ایله
مأمورلردر ولکن اخلاق ربانیه فیضنه قابل اولان خفی دینلن لطیفهٔ روحانیه درسر وروح وقلب ونفس وبدن
دکلدر تنکیم بالاده اشارت اولندی (الحمد لله) فی الحدیث (الحمد لله یملأ المیزان) وجهی بودر که هر کسك میزانی
کفه سی کندی عملی مقداری اوله من غیر زیادة ولا نقصان پس کلمهٔ توحیددن ماعدا نقدر اعمال خیر وار ایسه میزانه
القا اولندقده میزانك کفه سی انکله مالامال اولوب انجق بر تحمید بری بوش قاله وچون تحمیددخی جمله دنصکره
القا اولنه اول خالی برطوله الحاصل کفهٔ میزانی پر ایتمك تحمیدك خصائصندندر (توحید) ذکری تفسیردر زیرا
ذکر کلمهٔ توحیده وغیره شاملدر (مقابلدرر) زیرا شرك یعنی کفر نفی وعدم محض وایمان ایسه ثبات ووجود صرفدر
(غیر قابلدرر) تحقیقی بودر که هر عمل خیرك ضدی ومقابلی واردر که انکله وزن اولنور (لا اله الا الله) کلمه سنك
مقابلی شرکدر وتوحید ایله شرك ایسه بر برده جمع اولمز زیرا اکر خلوص ایله لا اله الا الله دیدی ایسه شرکدن خلاص
اولدی واکر شرك اهلی ایسه توحیددن بری اولدی پس توحیدك کفهٔ اخرایه وضع اولنه جق معادلی یوقدر * سؤال
اولنور که خبر صحیحده کلمشدر که قیامت کونی بر شخصك اعمال شردن طقسان طقوز سجلی کله که هر برینك طولی
مابین المشرق والمغرب کبی اوله واعمال خیردن فقط بر کره اخلاصله قائل اولدیغی کلمهٔ توحیدی مشتمل اولان
ورقپاره سی ظهور بوله وبو ورقپاره ذکر اولنان سجلات مقابله سنه وضع اولندقده جمله دن راجح کله پس بوندن
ظاهر اولور که توحید دخی سائر اعمال کبی میزانه داخل اولور * جواب بودر که توحید حقیقی علی التحقیق میزان
شریعتده داخل اولمز زیرا معادل ومماثلی یوقدر کما قال تعالی (لیس کمثله شیء) فاما توحید رسمی میزان شریعته داخل
اولور زیرا معاصیدن وریا وسمعه دن اضداد کثیره سی واردر پس ذکر اولنان خبر صحیحده وارد اولان توحید ایله
مراد توحید رسمیدر زیرا منطوق ومخلوق وملك الی ایله مکتوبدر انکیچون ضد ومخالفی اولوب سجلاتده مکتوبه
اولان سیئاتله مقابله اولندی الحاصل ذکر وتوحید هر ضد اوزرینه راجحدر بناء علی هذا لا اله الا الله کلمه سی افضل
الاذکار اولدی پس علما بالله قتنده بو کلمه ایله ذکر ایتمك الله وهو هو کلمه لریله ذکردن افضلدر زیرا نفی واثباتك
میانی جامع وزیاده علم ومعرفتی حاویدر فمن نفی بلا اله عین الحق حکما لا علما فقد اثبت کون الحق حکما وعلما والاله من له
جمیع الاسماء وما هو الا عین واحدة هی مسمی الله الذی بیده میزان الرفع والخفض (لمحرره) باب جنت مفتاحی *
لا اله الا الله * بزم وحدت مصباحی * لا اله الا الله * تحفه سی هوایلنك * مرشدی حق یولنك * الذتی جان ودلك *

لا اله الا الله ❊ کیمکه کرچك وایدر ❊ بو توحیده بنی دیر ❊ دوشمشلرك ایدر ❊ لا اله الا الله ❊ اهل وفایه مدد ❊ اهل صفایه
سند ❊ سرپاك محمد ❊ لا اله الا الله ❊ طالبلرك براتی ❊ عاشقلرك نجاتی ❊ صادقلرك حیاتی ❊ لا اله الا الله ❊ قونسه میزان
حاله ❊ آغر کلد اعماله ❊ بکن دمز برمقاله ❊ لا اله الا الله ❊ ذکر حقی ایله کار ❊ دلدن سیلندافکار ❊ اولدی افضل الاذکار
لا اله الا الله ❊ اهل ذکره اویه کور ❊ دلدن غیری یویه کور ❊ کیجه کوندز دیه کور ❊ لا اله الا الله ❊ جهد ایله
بو توحیدی ❊ یاق منکر عنیدی ❊ قورتلدی کیمکه دیدی ❊ لا اله الا الله ❊ یوری باقه اغیاره ❊ توحید ایله بریاره ❊ قومز
دلده هیچ یاره ❊ لا اله الا الله ❊ حق غفلتدن اویان ❊ کوره کور حق عیان ❊ بسدر سکا بو بیان ❊ لا اله الا الله (محمد
رسول الله ❊ (عاجز) اصل العجز التأخر عن الشیء وحصوله عند عجز الامر ای مؤخره وصار فی التعارف اسما للقصور عن
فعل الشیء وهو ضد القدرة (فقیر) قال فی القاموس الفقر و یضم ضد الغنی وقدره ان یکون له ما یکفی عیاله او الفقیر
من یجد القوت والمسکین من لا شیء له او الفقیر المحتاج والمسکین من اذله الفقر او غیره من الاحوال وعند الشافعی الفقراء
الزمنی الذین لا حرفة لهم او اهل الحرف الذین لا تقع حرفتهم من حاجتهم موقعا والمساکین السؤال ممن له حرفة تقع
موقعا ولا تغنیه ولا عیاله او الفقیر من له بلغة والمسکین من لا شیء له او هو احسن حالا من الفقیر او هما سواء فقر ککرم
فهو فقیر من فقراء وفقیرة من فقائر وافتقر انتهی وفی المفردات یقال افتقر فهو مفتقر وفقیر ولا یکاد یقال فقر وان کان
القیاس یقتضیه واصل الفقیر هو مکسور الفقار (بعدذا) فقر بر قاچ وجه اوزرینه در ❊ اولکیمسی حاجت ضروریه نك
وجودیدر که عامهٔ انسانده موجوددر نتکیم الله تعالی وصف انسانده بیورر (وما جعلناهم جسدا لا یأکلون الطعام)
ایکنجیسی مقصود ومغنی اولان امورك عدمیدر نتکیم قرآنده کلور (انما الصدقات للفقراء) اوچنجیسی فقر نفسدر که
مذمومدر (کاد الفقر ان یکون کفرا) اکا اشارتدرانك مقابلی الغنی غنی النفسده ذکر اولنان غنادر قال بعضهم
من عدم القناعة لم یفده المال غنی ❊ دردنجیسی فقر الی الله در که ممدوحدر اللهم اغننی بالافتقار الیك ❊ حدیثنده
مندرج اولان فقرله مراد بودر (الفقر فخری وبه افتخر) حدیثنك اکرچه لفظنده اختلاف اولنمشدر ولکن معناسی
صحیحدر تحقیق محلنده کلوران شاء الله تعالی (کبیر) صغیرك وعظیم حقیرك مقابلیدر (ثقیل) آغردیمکدر خفیفك
مقابلیدر اصلنده اجسامده مستعملدر صکره معانیده دخی استعمال اولندی نتکیم اثقله الوزرد یرلر فلان کس
ثقیلدردید کلری ذم معناسنه در (لمحرره) کوه وش اولمسیدی بار ثقیل ❊ کیم دیرایدی ثقیله واریقیل ❊ نه بلا صحبت
کرانجانان ❊ دیه مم وار اکا تحمل قیل ❊ ثقلایه نکاه قیلمه صقین ❊ دوشمسون چشم خرده بینکه قیل ❊ قال الله تعالی
(یوم یفر المرء) قیامت کونی کلدکده مرد فرار ایلیه ❊ قال فی القاموس المرء مثلثة المیم الانسان والرجل ولا یجمع
من لفظه انتهی مروءت همزه ایله مرء لك کمالی ورجولیت رجلك کمالیدر الحاصل ارلك دیدکاریدر (من اخیه)
کندی برادرندن بوقدر موانست ومهربانی ایله (وامه) دخی مادرندن بوقدر حقوقد نصکره (وابیه) دخی
پدرندن بوقدر شفقت وعاطفت کوردکدنصکره (وصاحبته) دخی خاتونندن انك مونس روزکاری ایکن (وبنیه)
دخی فرزندانندن بوقدر ایام انلرله استظهار ایتمش ایکن (لکل امرئ منهم) اهل قیامتدن هر مرد ایچون واردر
(یومئذ) اول کونده (شأن) بر کار که (یغنیه) انی سائرك مهمندن مشغول طوتر یعنی کندی نفسنه مشغول اولور
واکا غیرك قیغوسی اولمز (لمحرره) حکمتیله صالدی بادقهر دست ❊ اولدی بر دریاده بر کشتی شکست ❊ تخته پاره
اوزره بر کربه ایله موش ❊ قالدیلر ناچار وقیلدیلر خروش ❊ هر بری هول دریای عجب ❊ قودی حیرتده اودمده
خشك لب ❊ نه او موشه ایلدی چنکالی تیز ❊ نه بو بولدی تخته ده راه کریز ❊ بویله در حال قیامت ای کشی ❊
هر کشینك واردر انده برایشی ❊ کندی نفسی قیدی وار ایکن اکا ❊ دوستی اولسکده دونوب باقر سکا ❊ حقیا قیدك
قایغمله بوکون ❊ ایده سن یارین سروریله دوکون (قرشمس الخ) بو اوچ بیتده درج اولنان مفردانك شرحی مفصلا
مرور ایتمشدر برنمازك ثوابی بوجمله یه آغر کلد یکنك حکمتی بودر که نمازا کرچه اذکار وافعال جهتندن عالم
صورتندندر انکچون (حبب الی من دنیاکم) حدیثنده دنیادن معدود در ولکن توجه یوزندن عالم معنادندر
انکچون اکا معراج معنوی دینلمشدر معنی ایسه صورته غالب وهر وجهله اندن راجحدر (لمحرره) حمد لله ای کوکل
توحید حق جانکده در ❊ ذات وافعال وصفاتك علمی عرفانکده در ❊ منکر عشق اولمدن توفیق حق ایردی سکا ❊
کر شریعت کر طریقت جمله ایمانکده در ❊ لیس للانسان الا ما سعی دیدی خدا ❊ صال بوکون چوکان همت کوی
میدانکده در ❊ وسعتدن صغمدی میزانه توحیدك سنك ❊ کرچه کیم یارن قوا اعمال میزانکده در ❊ طوته کور میزان
حالی اهل قاله راجح اول ❊ آدمیسك فیض عشق حق سنك شانکده در ❊ دلده کی ذکر خفینك حالنی بطرملك ❊
روز وشب کاتب اکرچه قیدایچون یانکده در ❊ درس آلدکسه بوکون یوم یفر المرء دن ❊ بیلدك ای دل انس طاعت

وحشت عصیانکده در حق حقله قیام ایتدکسه قیلدك خوش نماز نزول ثواب دوجهان بیلدك که دیوانکده در

فصل فی الخاصمات

روایتدر اول کون شودکلو اوله احتیاط
که خلقك ایچنده طشیده طوله احتیاط

کیم اول قیچان انده قاپیل اوله قرداشی
که هابیلی اولدردی ایدی بلا احتیاط

قاچه هم خلیل اتادن انادن قورقودن
خلیلی قاچیجق نوله هر قوله احتیاط

قاچه عورتی دعویسندن دخی نوح واوط
نولیدی دیه لرکه ایتمایدك اختلاط

قودن مقدم چکیشیسر اهل وعیال
دیه لرنولیدی کهبولمایدق اختلاط

اوغل قزدیه لرکیم اوکرتمدك بیزه دین
اتاایده نولیدی قیلمادق اختلاط

طوته عورتی کیم بکاسن یدیردك حرام
بوسوزدن کیریدی اکر بولسه سم الخیاط

دیه لرکه یارب بوکون حقیمز الی ویر
کوزو نمی آچه کیم کوره اولسه سم الخیاط

روایت ایدرلر کیم الله عزوجل
ندا ایلیه ایده لر بی قلم انضباط

که برپادشاهم بن ظلم ایتزم کیمسه یه
چودیانم امدی کرك کیم قیلم انضباط

که هیچ کیمسه ده قومیم ظالمك ظلمنی
والابن ایتمش اولم ظلمی بی ارتباط

که بوینوز لو قیونه صورمکه بوینوزسزی
نیچون سوسدك ایدی دخی کوج ایدوب درباط

صورام نه سببدن که دلمشیدی طاشی طاش
اغاج اغاجه نیچون ایتمشیدی انخراط

بن اول عادلم کیمسه یه جور وظلم ایتزم
بن اول حاکم حکمم اولمز بنم انحطاط

پس اندن طوته ناحق اوان کشی قاتلی
که نیچون بکا اوردکدی بچاق یاسیاط

اورانی سوکنی طوته دعویجیسی دیه
صوچم نه ایدی اوردکیدی بچق یاسیاط

اکا ایریشه دعویلری کیم کله جسم وجان
دیه جان که یارب بن ایتدم انبساط

الم اباغم بوغیدی که طوتم یوریم
کوزم بوغیدی کورمدم قیلدم انبساط

جسد ایده یارب یراتدکدی چونکه بنی
یراغاج کیدم ندر بیلدم انبساط

الم اباغم طوتمزیدی که بن یوریم
کوزم کورمزیدی که تاکلیدم بساط

قیچانکیم بکاکلدی جان همچونوردن شعاع
اکر کلسه جان نیته بن بیلیدم بساط

چوکلدی دلم سویلدی کوردی کوزم بنم
الم اباغم طوتدی یوریدم اولدم نشاط

نه صوچ ایتدیسه جان ایدوبدر صوچم یوق بنم
اکرچه که برقاچ کون انکله بولدم نشاط

دیه حق تعالی ایکیکز دخی صوچلودر
ایکیکز دخی طوغری وارمدیکزدی صراط

ایکیکز شوکوترومه بکزرکه کوزسزایله
که برباغچه یه ناکهان ایتدیلر التقاط

بوکزیندی کوزسوزه کوترومیوله کیردیلر
واروب یمشی یدیلر ایلدیلر سماط

سزکده بوکا بکزردی حالکز دنباده
که ترك ایتدیکزدی ایکیکز دخی اشتراط

ایکیکزده لایق اولوبسز عذابه بوکون
جزاکز ایدرون اکر ایلسم اقتساط

کل امدی کناه ایتمه ایتدکسه تیز توبه قیل
نیچون صوچ ایده سن چکه سن نیچون احتیاط

بشر صوچ ایدیجیدر الله بغشلیجی
وسیله محمددر اولور سه چون احتیاط

چون اولدر حبیب پس اودر سید کائنات
چون اولدر شفیع پس اودر مسند ممکنات

اولیسردرر انده قاضی جلیل
کیمه خشم ایده کیمه راضی جلیل

شودکلوصوریله کشینك صوچی
که اوغرولمش اولسه کشی برکچی

طوتوب خصمی دعوی ایدیجك انی
دیه المدم بن انی یاغنی

دیه حق طانقلق ویررسه الك
جوابنده انك نه سویلردلك

ولی المدم کچیسین بن بونك
دیه وارطانق الدیغکه سنك

شویردن که اول انی المش اوله
طانقلق ویره اول یرانده کله

طانقلق ویره الدیغنه الی
دیه قادریدك که ویردك دلی

دیه یری سویلتدك ای بارو بیر
ولی المدم بن کچیسن بونك
کچینك تو بی کر طانقلق ویره
طانقلق ویره پس کچینك توسی
بوکز یالواره ایده ای دسترس
بیورمشدر ز مصطفای خدا
قیامتده ایکی کشی دیز چوکه
که ظلم ایلدی حقیمی آل بنم
بیوره که ویرحقین ایتمه جواب
دیه قالمدی بونده اصلا ثواب
دیه که کوچ اولماز قپوکده سنك
چون ایکلدوب المشدی آهم بنم
کوره اوچق ایچره مدائن یاتور
ایچی قیزل التون سرایلر طلو
دیه بوکیمکچون دوزلمشدرر
ویاقنغی صدیقلره درنصیب
عجب بو مقاماته کیم کیریسر
دیه کیم ویره چون بودر منتها
دیه بیلدرامدی چواحسان سنك
ایرشمش کوره سن بوکا باشکی
بکا ایتدیکی ظلمی محو ایلدم
الوب جنته کیت بیله صالنه
هم اصلاح ایدوب ترك دعوی ایدك
که مؤمنلر ایچنده اصلاح ایدر

که سنسن علی کل شیء قدیر
دیه وارطانق الدیغیکه سنك
نزاعك ایررمی بوکز آخره
آچیله کشینك یوزی اورتوسی
تو بیله مالن بولدی السون قوپس
کرم کانی عهده وفای خدا
بو یمنی برینه یاپشوب چکه
الهی الم طوت بوکون کل بنم
دیه قالمدی بونده اصلا ثواب
دیه که کوچ اولماز قپوکده سنك
کوره اوچق ایچره مدائن یاتور
ایچی قیزل التون سرایلر طلو
دیه بوکیمکچون دوزلمشدرر
ویاقنغی صدیقلره درنصیب
عجب بو مقاماته کیم کیریسر
دیه کیم ویره چون بودر منتها
دیه بیلدرامدی چواحسان سنك
ایرشمش کوره سن بوکا باشکی
بکا ایتدیکی ظلمی محو ایلدم
الوب جنته کیت بیله صالنه
هم اصلاح ایدوب ترك دعوی ایدك
که مؤمنلر ایچنده اصلاح ایدر

(احتیاط) ایشن برك طوتمق وکندینی محافظه ایله مقید اولمق (کما قال فی التهذیب الاحتیاط استوار کرفتن کار وفی القاموس احتاط اخذ فی الحزم وهو ضبط الامر والاخذ فیه بالثقة وحاطه حوطا وحیطة وحیاطة حفظه وصانه وتعهده وفی المفردات الاحتیاط استعمال مافیه الحیاطة ای الحفظ (قابیل هابیل) سریانی اسملردر قابیله قابین دخی دیمشلر ولکن معناسنه تعرض ایتمشلردر (هابیل) هبة الله دیمکدر شیث هابیلك قتلنده نصکره دنیایه کلمکله شیث دینلدی زیرا شیث عطیه دیمکدر کو یا عطیه هبه دن بدل اولدی دیمشلردر که قابیل هابیلی حراء عقبه سنده قتل ایلدی واول وقتده هابیل یکرمی یل وقابیل یکرمی بش یاشنده ایدی وفی الحدیث مامن نفس تقتل ظلما الا کان علی ابن آدم الاول کفل منها فانه اول من سن القتل (خلیل علیه السلام) پدرینك اسمی تارخدر خاء معجمه ایله بعضیلر مهمله در دیمشلر واقبی آزردر وقیل غیر ذلك والده سنك اسمی ثوبا ویالیوثادر امام سهیلی دیر که حضرت ابراهیم علیه السلام پدرندن تبری ایتمسی دلالت ایدر که والده سی مؤمنه اوله (نوح لوط) حضرت نوح ولوط علیهما السلامك خاتونلری کافره لر ایدی نوح علیه السلامك خاتونك اسمی واعله عین مهمله ایله ولوطك واهله درهایله واعله کنعانك والده سیدر قصه لری سورهٔ هوددده درولوط اسم علم من لاط الشیء بقلبی یلوط ای لصق وقد سبق مایتعلق باسماء الانبیاء ونسبهم علیهم السلام (عیال) عین مهمله نك کسریله کشینك نفقه وقوت ویردیکی کیمسه لر کما یقال عیال الرجل من ینفق علیه ویقوته وعالهم علوا کفاهم ومانهم * قال الراغب العول مایثقل من المصیبة ومنه العیال الواحد عیل لما فیه من الثقل انتهی * وفی الحدیث الخلق کلهم عیال الله قال العسکری هذا علی المجاز والتوسع کأن الله لما کان المتضمن بارزاق العباد والکافل بهم کان الخلق کالعیال له ونحوه قول الشافعی رحمه الله الناس کلهم عیال ابی حنیفة فی الفقه ونظیره ان لله اهلین من الناس اهل القرآن وهم اهل الله ای خاصته (سم الخیاط) سم فتحله وتشدید له کوچورك طاردلك بوندندر که آغزه وبورنه وقولاغه سم الانسان دیرلر بوراده مراد ایکنه دلوکیدر زیرا خیاط کسرله ایکنه درقال تعالی (حتی یلج الجمل فی سم الخیاط (بی قلم انضباط) یعنی قلم ایله کتابت ایتمکسزین اول مضمونی ضبط

ایده‌لر (دیان) مجازی ومکافی کاسبق (بی ارتباط) ربط شدو بند معناسنه در بوراده بی ارتباط مناسبتسزدیمکدر زیرا حقك ظلمله مناسبتی یوقدر بلکه جمیع افعالی عدل وحکمت اوزینه مبنیدر (در رباط) درظرفیت افاده ایدر رباط حفظ ایچون حیوان بغلنن مکاندر ❁ قال فی شرح الترغیب اخان مابنی لان ینزل فیه التجار ورباط بنی لان ینزل فیه ابناء السبیل انتهی پس اختریده رباط کاربان سرای دیدیکی غلط درفافهم وفی الحدیث لتؤدن الحقوق الی اهلها یوم القیامة حتی یقاد للشاة الجلحاء من الشاة القرناء ای یقتص للشاة التی لاقرن لها من التی لها قرن وفیه دلالة علی حشر الوحوش کما قال الله تعالی (واذا الوحوش حشرت) لکن القصاص فیها قصاص مقابلة لاقصاص تکلیف کما فی شرح المشارق لابن ملك ❁ قال قتادة یحشر کل شیء حتی الذباب للقصاص فاذا قضی بینها ردت ترابا فلا یبقی منها الا مافیه سرور لبنی آدم واعجاب بصورته کالطاوس ونحوه کما فی الارشاد (انخراط) خرط اغاجك بیراغن یولمق وقاپن صو یمق وانخراط برسلکه منسلك اولمق یعنی برابیلکه دیزلك وبرنسنه آخره منضم اولمق وبرکیمسه آخره قولا وفعلا قیچ اولان وجهله اقبال ایتمك بوراده اغاج مقطوع وغیره شاملدر وانخراط بری برلرینه اذیت صورتنده اولان مقارنت وتأثیردرکه فعل آدمی ایله وکرك خلق اولسون (انحطاط) برنسنه علودن سفله دوشمك یعنی بنم حکمم عالیدر کیمسه انی رتبه سندن تنزیل ایدوب خلافن ایتمکه قادردکلدر قال الله تعالی (والله یحکم لامعقب لحکمه) ای یحکم نافذا حکمه خالیا عن المعارض والناقض وحقیقته الذی یعقب الشیء یارد والابطال (ناحق اولان) واوك قصریله در یعنی بغیرحق قتل اولنان (سیاط) سوطك جمیدرآلت ضرب هرنه‌دن اولاورسه کما فی الاختری وبعضیلر قامچی دیمشلر تازیانه کبی (نجق) نونله ترکیدر معروف التدر نهانی یه نجق دیرلر ولیکن کرچك ایدرلر خوارج بوینن اورمغه ابومسلم نجاغیدر (انبساط) انقباضك ضدیدر بوراده مراد کسنا خلقدر زیرا بی حیاق انبساطك اوازمندندر (بساط) کسرله دوشکدر مابسط معناسنه بوراده مرادوسعت وامتداد وحرکتدر (شعاع) ضمله ایدنلق ضیا وشعله کبی (نشاط) فتحله شادیاق وشنلك بوراده نشیط معناسنه دربعنی شن وشادمان (صراط) طوغری یولدر (التقاط) دیوشرمك جمع کبی بوراده مرادیانهایت اعتبار یله میوه جمع ایتمك ویاناکهان قرینه سیله من غیرطلب اطلاعدر یقال التقطه عثرعلیه من غیرطلب کما فی القاموس (سماط) اوزون ذری سفره درکاه اولور اوزرنده اولان طعام مراد اولنوز وفی القاموس سماط القوم بالکسر صفهم ومن الطعام مایمد علیه (اشتراط) وشرط برنسنه یی بیعده وامثالنده الزام والتزامدر بوراده مرادامر ونهیدر ❁ قال الراغب الشرط کل حکم متعلق بامر یقع بوقوعه وذلك الامر کالعلامة له ومنه قیل للعلامة الشرط واشراط الساعة علاماتها (اقتساط) عدل ایتمك (احتیاط) فصلك اولنده بیان اولنمشدر مراد معنای لازمدرکه خوفدر (وسیله) الوسیلة مایتقرب به الی الغیر کما فی الرموز (چون اولدر حبیب پس اودرسید کائنات ❁ چون اولدر شفیع پس اودرمسند ممکنات) بو بیتك معناسی واضح ومفرداتی بالاده مرة بعداخری شرح اولنمشدر (لحرره) حقدن غیره باقرعاشق اولنلر ❁ کلك جان کوزنی حقداچه‌لم ❁ حقدن غیره باقرصادق اولنلر ❁ کلك پروازاوروب حقداوچه‌لم ❁ زیدله عمرو یله جدلی قویوب ❁ جسمله جانله کسلی قویوب ❁ کیجه کوندز سوءعملی قویوب ❁ کلك اولمزهوالردن قاچه‌لم ❁ اولادوانسابك قیوسنی قو ❁ لوح دلدن نقش علاقه‌یی یو ❁ حقدن غیری جمله باطلدر قو ❁ کلك غیرك سوداسندن کچه‌لم ❁ ظاهراولوب یارن عدلی مولانك ❁ صوریله هرایشی جسمله جانك ❁ نلرکورسه کرك کوزی انسانك ❁ کلك ایرکن نقدعمری صاچه‌لم ❁ حسابمز ایلیه‌لم دنیاده ❁ کلمز اوقیه‌لم معناده ❁ اولمزدن اوك اولوب اشبوفناده ❁ کلك بقامنزلنه کوچه‌لم ❁ حقیا وسیله مصطفی یتر ❁ شفاعت ایدرسه هرایشك بتر ❁ حوضندن امته کاسه‌لر طوتر ❁ کلك قانه قانه کوثرایچه‌لم (جلیل) الله تعالیدر جلالات وعظم قدرده متناهیدر ویاخودوجود وحدت وارادت وقدرت وحکمتنه دلیل اولان امور جلیله واشیاء عظیمه خلق ایتمشدر زیراجلیلك فعلی دخی جلیلدر (بارو بیر) تفصیلی مرة بعداخری کذرایتمشدر (نزاع) جدل وخصومتدر شرحی کچمشدر (آخره) خاء معجمه‌نك کسریله اولك مقابلیدرنهایتده دیمکدر یاخود اللهه (دسترس) الایرشدیریجی یعنی قادروغنی دستکاه کبی (مدائن) مدینه‌نك جمیدرشهر معناسنه وقدسبق التفصیل (اوؤ) ایچو (پها) قیمت (بودرمنتها) یعنی شرف وکمالده نهایتدکلمش (محو) ازالة الشیء الثابت کما فی حواشی سعدی المفتی (کد) بوراده استفهامدرکیم معناسنه یعنی هرکیم مصلح بین الناس اولاورسه الله تعالی انی دائرهٔ فلاح وظفره ادخال ایدر ومردانه ایرکورر قال علیه الصلوة والسلام (اتقوا الله) جمله فعل وترکده الله تعالیدن خوف ایدوب عقابندن پرهیز اوزره اولیکز خصوصا اسباب خصومتدن صاقنکز (واصلحوا ذات بینکم) وآراکزده بعدوفرقه سبب اولان خصلتلری اصلاح ایدیکز اراد بذات البین الخصال المفضیة الی البین والبعد من المهاجرة والمخاصمة بین

اثنين بحيث يحصل بينهما الفرقة كذا في شرح المصابيح فقوله ذات بينكم صفة لموصوف محذوف اى اصلحوا احوال ذات بينكم ولما كانت تلك الاحوال التى بينهم ملابسة للبين وصفت به فقيل لها ذات البين كما قيل للاسرار ذات الصدور لذلك كذا في المغرب (فان الله يصلح بين المؤمنين يوم القيامة) زيرا الله تعالى قيامت كونى ميامن مؤمنينى اصلاح ايدر وفى الحديث ليس بكذاب من اصلح بين اثنين فقال خيرا * قال الامام الغزالى رحمه الله هذا الحديث يدل على وجوب الاصلاح لان ترك الكذب واجب ولا يسقط الواجب الا بواجب آكد منه * قال ابن عبد السلام الكلام وسيلة الى المقاصد فكل مقصود محمود يمكن التوصل اليه بالصدق والكذب جميعا فالكذب فيه حرام فان امكن التوصل اليه بالكذب دون الصدق فالكذب فيه مباح ان كان تحصيل ذلك المقصود مباحا وواجب ان كان ذلك المقصود واجبا فهذا ضابطه (لمحرره) صلح اولمدى اللهله دعوى ديلينلر * تقوايه قدم بصمدى فتوى ديلينلر * زهر ايتمديلر قلبنى آزارله خلقك * جان اغزنه شول سكرى حلوا ديلينلر * كورمور ضعيفه نيجه عدل ايتدى سليمان * ظلم ايلدى كيمسه يه تقوى ديلينلر * يردن كوكه دك كيمسه دن آه المدى بوكون * فردوسى يارن كندنه مثوى ديلينلر * كيم قصر وسراى استريسه ويردى بهاسن * خوش قيلدى عمل جنت مأوى ديلينلر * عشق آتشنه جان وجكر ياقدى حقيقت * حقدن ابدى من ايله سلوى ديلينلر * زهدى كوزه درخير وسلامت ديلينلر * عشقى كوزه درمحنت وبلوى ديلينلر * اى حقى ره عشقه سلوك ايله شب وروز * بو يوله كيدر مذهب اقوى ديلينلر *

فصل فى خطابات الله قال الله تعالى واتقوا الله واصلحوا ذات بينكم الاية) (قافية الظاء

خطاب ايده صف صف بوكز ايليه حق لحاظ
حساب ايده حرف حرف قويه محقق لحاظ

معاذ نقل ايدر كيم بيوزدى حبيب آله
ديدى ايده يمنى كه نوليسر اسبق لحاظ

كيم اول نه سويليه حق جمله مؤمنلره
ندر ديه مؤمنلر اولده ملحق لحاظ

ديدك كيم بيوريار سول اله بيله لم
ديديكيم بورسمه ايديسر دراول حق لحاظ

ديه كيم سورميديكز هيچ اقامى بنم
ديه لر سوردك ايدردك بز اشواق لحاظ

ديه پس نيچون بونجه ايدر ديكز سز كناه
ديه لركه عفوكدن استردك انجق لحاظ

ديه اويلسه واجب اولدى سزى عفو ايدم
بنى كوره سزايده سز شمدى اوچق لحاظ

بيورمشدر زكيرو برسوز عليه السلام
كه هيچ كيمسه يه اوليه انده قاجق لحاظ

كه بش نسنه دن صورميجه بنى آدمه
اباغنى يردن قلدانميه باق لحاظ

برى بو كيم عمرن نه يرده فنا ايلدى
ايكنجى يكتلكنى قيلديمى احتفاظ

او چنجيسى مالن نه يردن قزانمشدر
نه يره انى خرج ايدر بيلديمى احتفاظ

بودر آكه دردنجى كيم ايليه حق سؤال
كه علمنده نيجه عمل ايلدى انحفاظ

بيوردى هم اول قيامتده حكم اولنان
برى بو شهيد اولدى ايتمدى جانى حفاظ

اكا بيلديره ويريكى نعمتى جمله سن
ديه كيم نه قيلدك بو نعمتده انى حفاظ

ديه كيم يواكده قتال ايتدم اولدم شهيد
ويروب باشمى ايتدم انده قانى حفاظ

ديه كيم يلان سويلدك قصدك اشبو ايدى
ديه لر بهادر ار ايدى ايدردى غياظ

بوسوزى ديديلر ايدى دنياده سا كه پس
بيوره كيم انى طوته لر شداد وغلاظ

زبانيلر انى يوزى اوستنه سوريو
جهنملره تا آتالر شداد وغلاظ

ايكنجى كشى اوقوسه علمى اوكرتسه هم
ولى مخلص اولمسه ايتسه ريا انعاظ

اكا دخى اعلام ايده ويرديكى نعمتى
صوره نه عمل قيلدك انكله يا انعاظ

ديه علمى قرآنى اكرندميدى چوبن
ايدردم نتاكيم ايدر اولميا انعاظ

دخى علمى قرآنى تعليم ايدردمكه خلق
ايدرلردى بندن بولر سيما انعاظ

ديه كيم يلانسن ولى نيتك بو ايدى
ديه لركه ايدردرپى اصفيا انعاظ

انكچون اوقوردك كه عالم ديه لر سكا
ديديلردى ايدرايدك كبريا انعاظ

بيوره زبانيلرانى دخى سوريو
آتالر اوده كه ايتزيدى حيا انعاظ

عجب هيچ قولاغيكه كيرمى اشبو حديث
سنك كيرمزايسه ايدر اتقيا انعاظ

بوسوزى كه ديدى كيرو متقيلر طوتر
كه زيراكه هيچ ايلمز اشقيا انعاظ

قیاس ایله عالم ریا اینسه جاهل نوله
شوکیم بیلدی الاهی اول اوقیدی علم دین
شرائع طرائق معارف حقائق بیافت

بوسوزدن پس ایتسون فقیر واغنیا انعاط
طوتوب علمنی ایلدی پس ضیا انعاط
کر فتست از سید الانبیا انعاط

چون اولدر حبیب پس اودرسید کائنات
چون اولدر شفیع پس اودرمسند ممکنات

چو بیلدك ایکیسن صوریلنلرك
بو اولدر که و برمشدی حق آکه مال
کتوره لر آنی سؤال ایلیه
نه قیلدك بومالی نفیس طونلری
دیه شول ایشی کیم سوردك انی
طالب ایدر ایدم رضاکی سنك
دیه کیم یلانسن قتمده بنم
انکچون و بررك دیه لر جواد
دیدیلردی دنیاده انی سکا
بوره زبانیلره طوته لر
قنی مالی نولدی کتور خواجه نك
قنی کنبد لازوردی انك
قنی بقعهٔ زرنکاری انك
قنی خواجه نك لاله دن خیمه سی
قنی پهن وقانی اسفندیار
قنی طاق کسری قنی زرنطاق
قنی نولدی ایوان عالی قنی
قنی کیقباد قانی افراسیاب
قنی قصر قیصر قنی جام جم
قنی اول زراندودی عالی سرای
قنی اول مبرقع مرقع فراز
اولو بدر سرایی خراب وخراب
یناریدی اوزنده عودی آنك
بوکز بیقوش اوترکه حی لایموت
بوکز طپراق اولدی بکل هبا
بو لغزیری کیم مدد ایلیه
دریغاقنی کوزکیم ادراك ایده
کوکل و یرمیه دنیانك جاهنه
یتراقمه خرقه برایچم شراب
حلالینه واردر حقیقت حساب

او چنجیسی بودر صوریلنلرك
تعمده بولمشدی غایت کمال
اکا ویردیکن عرض حال ایلیه
نه صرف ایدوب نیلدك بونلری
اکا ویرمشم مالیمی یاغنی
بوکون صاو باشمدن قضاکی سنك
عیاندر ایشك حضرتمده بنم
که کسب ایده دك دنیاده یعنی آد
اول آددن نه وارشمدی قانی سکا
بوزین سوریو اودلره آته لر
قنی حالی نولدی کتور خواجه نك
قنی مرقد لاله وردی انك
قنی قبه سنده نکاری آنك
قنی خواجه نك آله دن کیمه سی
قنی نولدی دیار و یار ودیار
قنی شاهی آنك نه قصر ونه طاق
قنی آنده شمس المعالی قنی
یله کتدی ایلار سیله آسیاب
قنی رسم رستم قنی نام ونم
قنی آنده صدره چیقن بدرای
قنی اول مصنع مرصع طراز
سرای اسی اولدی تراب وتراب
چیقاریدی عیوقه دودی آنك
بوکز پرده داریدر عنکبوت
بوکز آخرت کلدی اوش مرحبا
باشینه کلنلری رد ایلیه
کوره آنی کیم عقل دراك ایده
کذیرا دوشرصوك اوبجی چاهنه
قلانیدرر زیرا انك سراب
حرامینه اولور عذاب وعقاب

(لحاظ) کسرله کوزقویریغی ایله نظر ایتمك بوراده مراد مطلق نظردر (حرف) حرف الشیء طرفه وحروف الهجاء اطراف الکلمة والحروف العوامل فی النحو اطراف الکلمات الرابطة بعضها ببعض (محقق لحاظ) یعنی نظر حق جله یه مقرردر اکر محقق لفظی ماقبلنه ناظر اولورسه لحاظ لحظه نك جمعی اولمق جائزدر لحظه ساعت خفیفه معناسنه در (اسبق لحاظ) جله دن اول نظر وخطاب (ملحق لحاظ) یعنی اول نه سویلیه وآخرنه وجهله نظر ایلیه (لقاء) کورمك وقاوشمق * وفی الحدیث من احب لقاء الله احب الله لقاءه) ای من احب المصیر الی دار الآخرة (شوق) زیاده شوقلی شوقك تفسیری مرور ایتمشدر (قاچق لحاظ) یعنی فرار ایتمك ملاحظه سی (باق لحاظ)

بوراده لحاظ امر معناسنه ماقبلنی تأکیددر (احتفاظ) بالفارسیة نکاه داشتن یعنی حفظ ایتمك (خرج) مصدردر بذل وصرف معناسنه دخلك خلافیدر یعنی خرج اصلنده کشینك النندن بذل طریقیله خارج اولان ودخل خارجدن النه دخول ایدن مبلغدر افواه ناسده ایراد وصرف دیرلر (ع) چودخلت تیست خرج آهسته ترکن (انحفاظ) مقصود عملی تفقد وتعهد ورعایت ایلدی دیمکدر زیرا حفظ اصلنده حراست ورعایتدر (حفاظ) محافظه یعنی جانی حق یولنه بذل ایتمکدن صاقندی (غیاظ) غین معجمه نك کسریله غضب معناسنه وبعضیلر اشد غضبدر دیمشلر کما قال الراغب الغیظ اشد الغضب وهو الحرارة التی یجدها الانسان من ثوران دم قلبه (شداد) یعنی ملائکهٔ شداد کما قال تعالی (علیها ملائکة غلاظ شداد) الآیة شدیدك جمعیدر قوی معناسنه (غلاظ) غلیظك جمعیدر قاتی معناسنه که فارسیده درشت دینلور (زبانی) شرحی مرورایتدی (اتعاظ) وعظ ونصیحت قبول ایتمك یقال وعظه یعظه وعظا وعظة وموعظة ذکره مایلین قلبه من الثواب والعقاب فاتعظ کما فی القاموس (ریا اتعاظ) بوندن مراد وعظ علمی ریاطریقیله اخذوقبول ایدوب وینه علی وجه الریاء غیری یه وعظ وتعلیمدر (سیما) ولاسیما خصوصا مقامنده استعمال اولنور تفصیلی مرورایتمشدر (در بی اصفیا) درظرفیت افاده ایدر فی کلمه‌سی کبی بی بافارسینك فتحه سیله ایزدیمکدر اثر کبی (کبریا) عظمت بوراده مراد کبر مذمومدر (علم دین) حقه مضاف اولان علم نافع وقدسبق بوندن منفهم اولور که عارف بالله اولینك علمی علم نافع دکلدر بلکه نفوس ضایعه علومندندر (ضیا) بوراده علمی نوره تشبیه واردر زیرا علم هدایتده نور وجهل اضلالده ظلمت کبیدر (بیافت) فارسیدر بولدی دیمکدر بو مصراعدهٔ مراتب اربعی جمع واردر (کرفتست ازسید الانبیا اتعاظ) سید الانبیاء علیهم السلامدن وعظ قبول ایتمك طوتمشدر الحاصل هرکسی حقه عرفانی قدر علم دین اوکرنوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمك نصیحتن قبول ایتمش ومراتب اربعه دن حصه دار اولمشدر حقدن بیخبر اولنلر ایسه ظلمت ریا وسمعه ده قالوب عالم ایسه لرده نورندن بطمشلر ومراتب آکلامشلردر (اولئك هم الغافلون) فی الحقیقة الجاهلون عن اسرار الشریعة وانوار المعرفة والطریقة (لمحرره) ای خدادن قرب درکاه استین ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ دائما وصل حقه راه استین ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ چك طریق حقده دوراولوز حتی ❊ قیل رضای حق ایچون هرخدمتی ❊ ایده کور بو یولده عالی همتی ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ قنغی جانه طوغسه نور کبریا ❊ ذره وش زائل اولور کبرو ریا ❊ راست رو اول ایله اللهدن حیا ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ یلدی علمی عارف بالله اولان ❊ آلدی میدان پیردن همت الان ❊ منزله ایرشدی طوغری یول بولان ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ یوق یره افنای عمر ایدن کشی ❊ آرنور روز قیامت تشویشی ❊ صدق واخلاصه ایرشدر هرایشی ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول ❊ فکر اغیاری درونکدن چیقار ❊ حق کشینك حقی قابینه باقر ❊ مقعد صدق اولدی طوغری یه مقر ❊ کل طریق مستقیمه سالك اول (تنعم) ترفه یعنی رفاهیت ووسعت ایله کچنمك (عرض حال ایلیه) یعنی اعلام وافاده (نفیس) منفوس به یعنی مرغوب (جواد) جومرد (قنی حالی) یعنی ماالله حالنك خوشلغی زیرا حال لفظی اطلاق اولنسه حال حسنه مراد اولنور عاقبت کبی قال تعالی (والعاقبة للمتقین) ای العاقبة الحسنة وشاعرك ❊ لاخیل عندك تهدیها ولا مال ❊ فلیسعد النطق ان لم یسعد الحال ❊ مقاله سنده واقع اولان حالی غنایله تفسیر ایتدکاری حال مال معناسنه اولدیغندن دکلدر بلکه ماالله خوش حال اولمقدر وناظمك قدس سره کلامنده مندرج اولان خواجه لفظی محلنده واقع اولمشدر زیرا خواجه‌نك معنایسندن بری دخی بای در (کنبد لاجوردی) یعنی لاجورد رنکی اولان قبه‌سی لاجورد ولازورد معروف رنکدر معدنیدر تعریب ایدوب بنفشه یه زاء خالصه ایله لازوردیه دیرلر زیرا بنفشه لاجورد رنکنده درنتکیم ابو العتاهیه اشعارنده کلور ❊ ولازوردیة تزهو بزرقتها ❊ بین الریاض علی حمر المواقیت ❊ کانها فوق قامات ضعفن بها ❊ اوائل النار فی اطراف کبریت ❊ بوشعرده مندرج اولان تشبیه بنفشه وکبریت تشبیه نادر ومستطرف قبیلندندر نتکیم علم بیانده مذکوردر ❊ کبریتنك دکرمش اوجن نار قدرته ❊ یاقاغیچون بنفشه بهارك چراغنی ❊ (مرقد لاله وردی) مرقد خوابکاه ورد اصلنده عربیدر کل معناسنه فارسیده آخرنه ها کتوروب کل کبی آل رنکه ورده دیرلر بوراده تجرید طریقیله مطلق رنکده مستعملدر یعنی لاله رنکی اولان آل خوابکاه وآرامکاهی (بقعهٔ زرنکار) البقعة بالضم وتفتح القطعة من الارض علی غیر هیئة التی الی جنبها کما فی القاموس (نکار) نقشدر مصراع ثانیده محبوب معناسنه در یعنی التون صویی ایله منقش اولان بقعه ومکان نتکیم اکابر ناس سرایلرنده مشاهددر (ویسی) اولعلن قبهٔ عالی اول ایوان زراندرزر ❊ باشنده بازکونه آتشین تنور اولور برکون (لاله دن خیمه‌سی) لاله رنك اولان چادر اوتاغی (لمحرره) قوردی کسهار اوزره لاله اوتاغ ❊ صاندی باقی قالور بهارله باغ ❊

اوردی جان وجکر بنه انك ❁ ستم بادخزان آخر داغ (بهمن) جشید نسلندن اسفندیار اوغلیدر اسفندیار رستم النده
هلاك اولش ایدی بهمن باباسی یرنه تخت نشین اولدقده رستم دنیادن کمکین انتقام آلیوب رستمك باباسی پیرزالی
طوتوب دمور قفسه قودی دیمشلردر که بهمن بوزاون ایکی بیل پادشاه اولوب آخر تختی تخته پاره یه ویردی وصندوقهٔ
قبرایچنه کیردی مقراطیس وبقراط حکیم بونك زماننده وافلاطون الهی وتلیذی سقراط بهمن اوغلی دارا
نام پادشاه کوننده در (دیار ویارودیار) برقاچ دفعه شرح اولنمشدر (طاق کسری) انوشروانك بغداده یك مرحله یرده
بنا اولنان ایوانیدر شرحی مفصلا مرورایتمشدر (زرنطاق) انوشروانك آلتونله مرصع اولان مهود کرفوشاغیدر
(شمس المعالی) معالی علوك جمیدر علی غیرقیاس محاسن حسنك ومساوی سوءك جمعی اولدیغی کبی بونده انوشروانی
شمسه واسباب علوی فلکه تشبیه واردر انوشرواندہ حضرت عمر رضی الله عنه زمان شریفلرینه دك ایوان مذکوره
مالك اولان اولادی داخلدر (کیقباد) کیانیاندندر متصل جیحون کارنده ترك ایله محاربه ایدردی انبیادن خرقیل
والیاس واشمویل علیهم السلام بونك کوننده در ترجمه سی وفات حسنینده مرور ایتمشدر (افراسیاب) فریدون
نسلندندر ترکستان پادشاهی اولمشدر (یله کتدی ایلار) یعنی ذکر اولنان پادشاهلرك ایل ومملکتلری برباد اولدی
(سیله آسیاب) سیل سینك فتحیله عربیدر یغموردن وفاردن حاصل اولان صولردر بوراده ضرورت ایچون کسرله
وقصرله تلفظ اولنور (آسیاب) صود کرمنیدر اصلی آس آبدر حرف مکسور ایله الف ممدودك جمعنده نوعائقات
اولدیغندن اوتوری آرالرنده بر یاز یاده ایدرلر وسهولت تلفظ ایچون آسیاب دیرلر یعنی ذکر اولنان ملوك آسیابلرین
سیل صویی آلوب کوتوردی وویران ایلدی الحاصل مال وملکه متعلق اثرلرین قومدی دیمکدر (قصر قیصر)
قیصر اغتده بقیر یعنی مبقوز ومشقوق معناسنه در زیرا قیصرك والده سی دردز هده وفات ایتمکین بطنی شق اولنوب
قیصر اخراج اولندقده قیصر دیولقب ویرلدی آنکچون فرجدن چیقمدم دیو افتخار ایدردی اسمی هرقلدر هانك
کسری ورانك فتحی وقافك سکونیله سیحل وزننده وهاوقافك کسری ورانك سکونی دخی جائزدر زبرج وزننده ابتدا
سکهٔ دینار واحداث کنیسه انکدر واکا تبعیت ایله جمله رومه مالك اولنلره قیصر دینلور نتکیم اکاسرهٔ عجم وخواقین
ترك واقیال عرب وتبابعهٔ یمن ونجاشیٔ حبش ورایان هند وملوك ساسانیان وسلاطین سلجوقیان وعزیز مصر وخلیفهٔ
بغداددیرلر بواعصارده اسان ترکده قیصره قرال دیرلر که انکروسك وقرال سبغه نك رئیسیدر رومله مراد نصاری در
روم ایلی دیمك نصاری مملکتی دیمکدر زیرا اصلنده آنلرك ممالکی وحالا کندی مملکتلرینه دخی اتصالی وار در
مذکور قیصره فخر عالم علیه السلام نامهٔ دعوت تحریر ایدوب دحیة الکلبی رضی الله تعالی عنه ایله ارسال
ایتمشدر ووصولنده نامه یه زیاده تعظیم ایدوب ولکن خوف زوال ریاستدن ایمان کتورمدی تعظیمی فخر عالم صلی
الله علیه وسلم منعکس اولدقده ثبات ملك ایله دعا قیلدی آنکچون الی یوم القیام ملك قیصر باقیدر واما اولکه ❁
اذا هلك قیصر فلا قیصر بعده ❁ وارد اولمشدر آندن مراد قیصرك شامده قائمقامی قالمیه دیمکدر انکچون الی الان
اقصای بلادنه منتهی اولمقده در قیصر اول وقتده ارض شامده کاه بیت مقدسده وکاه غیریده اوردی ولکن دار
الملکی بلاد شامیدن حمص دیدکاری شهر ایدی وشهر مذکوردہ بر قصر عظیمی وار ایدیکه ایوان کسری کبی عجوبهٔ
زمان اولمش ایدی ناظمك قدس سره قصر قیصرله مرادی بودر (جام جم) بالاده مفصلا اشراب اولنمشدر (رسم
رستم) رسم آیین وقانون واثرور ستم زال اوغلی مشهور پهلوانك اسمیدر نسبی جمشیده منتهی اولور (نام ونم) نم اصلده
چه دیدکاریدر که دریاده برحیوانك نفسنك بخارندن حاصل اولور کما قالوا بوراده اتباع ومزاوجه طریقیله ذکر
اولنمشدر قاش وقاش وامثالی کبی ولکن ماقبلنه مناسب اولان نام نمه مضاف اولمقدر نتکیم بعض نسخده
واومتروکدر پس بوصورتده نم تشدیدله عربی اولور نام معناسنه یقال نم المسك سطع کما فی القاموس معناسی قنی
دللرده قاش ومشهور اولان نام دیمك اولور (زراندوده) اندودن صوامق معناسنه یعنی التون صویی صوانمش عالی
سرای وقلب نسنه یه دخی زراندوده دیرلر نتکیم شیخ سعدی کلمتنده واقعدر ❁ اکر سیم اندوده باشد نحاس ❁ توان
خرج کردن بر ناشناس ❁ منه آب زر جان من بر پشیز ❁ که صراف دانا نکیرد بجیز ❁ زراندود کار ابا آتش برند ❁ پدید آید
انکه که مس یا زرند (قنی اول مبرقع مرقع فراز) مبرقع اسم مفعولدر معناسی برقعلنمش دیمکدر (برقع) بانك ضمی
وقافك فتحی وضمیله اصلنده خاتونلرك یوزاورتوسیدر که بچه دیرلر صکره مطلق نقابده استعمال اولنمشدی نتکیم
صاحب خانه مزسبزی افندی دیمشدر ❁ برقع کشای چهرهٔ یار اواسه روزکار ❁ کشتی دیدهٔ دله طوفان نورا اولور ❁
(مرقع) دخی اصلنده یمالو قفتاندر صکره خرقه کبی مطلق ثوبده استعمال اولندی بوراده مراد لباس فاخر ایله ملبس
دیمکدر (فراز) کسرله یوجه در یعنی قنی اول صدر نشین اولان بدرای محبوب جمالنی نظر اغیاردن ستر ایچون نقاب

اورتمش ولباس فاخر ایله بورنمش وعانیشان کورنمش ایدی (قنی اول مصنع مرصع طراز) مصنع صنعت کامله ایله
دوزلمش دیمکدر زیرا صنع اجادة الفعل معناسنه در (مرصع) مزین یقال تاج وسیف مرصع بالجواهر محلی
کما فی القاموس طراز قفتان اوموزنه و بك آغزنه شهرت وزینت ایچون ایتدکلری نشان وقیمتلو لباسلره اورد قلری زرین
تغادر بوراده شهرتدن کنایه ویا خود یراشقلوز یبا معناسنه در یعنی قنی اول بارناز نین که حق تعالی حضرت یوسف
علیه السلام کبی صنع کاملی وهرز ینت ایله زلیخا کبی مزین وشهرهٔ آفاق وزیبا و یراشقلو ایدی (بعدذا) مرصع
طراز وصف ترکیبی اولاق دخی جائزدر فتأمل (عود) ضمله اصلنده خشب وشاخدر صکره غلبهٔ استعماله بخور
معهوده علم اولمشدر نتکیم دیمشلردر * ماحن حمامة فویق نعود * الاوقد احرق الحشا کالعود * ایکی واقول منذ
فارقتکموا * یا ازمنة الوصال عودی عودی عودی * اولیکی عود اغاج دالی وایکنجیسی ذکر اولنان عود واوچنجی عاد
یعود دن امر مؤنثدر * دیمشلردر که عود هندستان آغاجلرندندر قرق یل پرده ذفن اولنوب تربیه ایله خوش رایحه
و یرر * نتکیم طینت فغفور ینك کمالی قرق یلدنصکره ظاهر اولور بونلرك ذکر اولنان خاصیتلره استعدادلری
اولدیغی جهتدن انسان کامل صورتنده کلمشلردر زیرا انسان کاملك دخی کمالات حقیقیه سی قرق یل ریاضت
ومجاهده ودست مرشده پرورشدنصکره ظاهر اولور (لمحرره) پرورش بولدی فنا خاکنده کامل چهل سال *
آنکیچون دلده فغفوری کبی دستاندر * جان مشامن بوی انفاسی معطر ایتکین * مجمر عالمده کویا عود هند ستاندر
(عیوق) شمال ثریا جانبنده برستارهٔ تابانك نامیدر قال فی القاموس العیوق نجم احمر مضیء فی طرف المجرة الایمن
یتلو الثریا لایتقدمها یائی واوی (دود) توتون دخان کبی (بوکز بیقوش اوزکه حی لایموت) ذکر اولنان سرایك آخر
خراب اولوب بیقوشلره آشیانه اولدیغز بیاندرو بونده اشارت واردر که بیقوشك و یرانه ده وطن طوتوب صباح ایتمسی انی
مشعردر که حی ولایموت اولان آنجق الله تعالیدر باقیدر غیر یسی فنایه مظهر (کل شیء هالك) سرنه مصدردر وعن سلیمان
علیه السلام لیس من الطیور انصح لبنی آدم واشفق علیهم من البومة تقول اذا وقعت عند خربة این الذین کانوا
یتنعمون فی الدنیا و یسعون فیها و یل لبنی آدم کیف یناموا وامامهم الشدائد تزودوا یا غافلین وتأهبوا لسفرکم
کما فی انسان العیون * بوندن منفهم اولور که بیقوش ایله تشأم اولنمق کرکدر ولکن بو معنادن ذهولدن ناشیء بین الناس
مشؤمدر قونوب صباح ایتدوکی مکان ویران اولور دیرلر وبو عرفه بناء سعدی کلاتنده کلور * کس نیاید بز یر سایهٔ بوم
* ورهمای ازجهان شود معدوم * وابن کمال دخی دیر * اوچدی ایسه همایواسندن * یرنه قونمغه قومالك بومی *
دیمسونلر کورنلر اول شومی * اول همایه یرنه قونان بومی * وجائزدر که بیقوش وسائر قوشلرك وجمله مخلوقاتك نهادلرنده
بعض احواله نشان واشارت بولنه و بیقوشك خاصیتی صباح ایتدیکی محلك و یرانلغی اوله * نتکیم سلیمان علیه السلام
برکون محرابنه کلوب خروب یتمش کوردکده قرب اجلنه استدلال ایلدی * نتکیم تفصیل قصه مثنویده مبیندر
(لمحرره) ذکر توحید ایدر حق هر قوش * حی وهم لایموت دیر بیقوش * درودیوارنه بودنیانك * کل شیء هالك
اولو بدر منقوش (وله) سرمه قونسه بوم قیلسه صباح * بکا فال اولور دیو اول آواز * جسمك وارلغی اولوب ویران
* جانله حقه ایلسم پرواز * مظهر سایهٔ همایکن * کلدی شهلکدن ابن ادهم واز * بویله در بویله حال اهل فنا *
یوقدر زره جه وجوده جواز (بوکز پرده دار یدر رعنکبوت) یعنی اول سرایك پرده طوتانی وقپوجیسی اورمجك
اولمشدر زیرا تارندن پرده صورتی ظهور بولمشدر * پرده داری میکند در طاق کسری عنکبوت * بوم نوبت میزند
درقلعهٔ افراسیاب * تخم احسانرا چه داری پرفشان ای بیخبر * چونکه دانی دانهٔ عمرت خوردن آسیاب * عنکبوته
متعلق اولان تفصیل جلد اولده هجرت فصلنده کذر ایتمشدر (هبا) (مرحبا) (دریغا) شرحلری کذر ایتمشدر
(دراك) مبالغهٔ دارکدر درك بیلمك معناسنه در پس دراك کثیر الادراك دیمکدر (جاه) عربیدر قدر ومرتبه
ومنزلت معناسنه (چاه) جیم فارسی ایله قیودر کرك صویی اولسون کرك اولمسون بوراده مراد قبردر (لمحرره) ایکی
کونلکدر ریکم بوجاه * ایکی نقطه ایله اولور صوکی چاه * برنفسدر کذر ایدن عمرك * عددی اولسه ده چل و پنجا (لقمه)
بالضم وبفتح مایهیأ للفم ای الابتلاع (خرقه) اصلنده پاره درمثلا بز پاره سی وچوخه پاره سی کبی درویشانك
کیدیکی عبایه وعبا حکمنده اولان فراجه یه خرقه دیدکلری یمالو و پاره لو اولدیغنه بناء درصکره مطلق انلرك
کیدکلرنده استعمال اولندی کرك یماسی اولمسون کرك اولسون (سراب) نصف نهارده ایراقدن صوکبی کورینن
اثردر * قال الراغب السراب اللامع فی المفازة کالماء وذلك لانسرابه فی رأی العین وکان السراب فیها لاحقیقة له
کالشراب فیمایه حقیقة انتهی (بعدذا) ناظم قدس سره ذکر اولنان لقمه وخرقه وجرعه دن ماعداسنی سرابه تشبیه
ایلدی زیرا هست نیستدر یعنی وجودی عدم حکمنده آنکیچون دینلمشدر که سنك مالك یدیکك وایچدیکك

وکیدیکدر ماعداسی صورتا سنك تصرفکده ایسه ده حقیقتده وارنکدر وبردخی مذکورك ماعداسی سراب کبی سبب اغترادر (لحرره) کوکل ویرمه صقین دنیاده جاهه ❁ اوله کوراین ادهم واردرویش ❁ دوشمرسن جاهدن صوکدمده جاهه ❁ بوری وارعافلیسك اولدلریش ❁ هوالحی هو الباقی هو الحق ❁ فلانی فانی مضلقد رالحق ❁ اوله کوروارفنا اهلینه ملحق ❁ کوکلده قالمسون بر ذره تشویش ❁ خراب اندرخراب اولادی کلنلر ❁ تراب اندر تراب اولادی کلنلر ❁ چون آخر آغلادی اول کلنلر ❁ بو کون فریادی ایله کندکدایش ❁ شوکیم خاك فنایی مسکن ایده ❁ فنادن باقی به عزتله کیده ❁ سوابی عقلی اولان کیشی نیده ❁ چووار درماسواده جانه چوق نیش ❁ کچه کورصورتك جاناسرابن ❁ ایچه کورعشقله معنی شرابن ❁ عمارت قیل بوجان ودل خرابن ❁ شب وروزایله حالك طورمه تفتیش ❁ عطاحقدندرر غیرك نسی وار ❁ مدد حقدندرر وارحقه یلوار ❁ دکلدرماسوانك حالی هموار ❁ سنی ارشادایدر بویازله قیش ❁ اویان غفلتدن ای حق کوزك آچ ❁ کوزکدن دروصرجاندن کهرصاچ ❁ کوکلدن ماسوابی ایله اخراج ❁ اواوحه حب حق ایله تنقیش ❁

﴿ قافیة العین ﴾

چوبونکته لوسوزلری ایلدك استماع
بوسوزه مناسب کیر وبرسوزی قیل سماع

کلورنقل کشافده کیم حق فرشتهلره
بیوره کتورك بروحاضر ایدك سراع

آنی کیم وبررلردی دنیاده سلطانلره
هم اعوانته بونلرك استیوب ارتفاع

پس اول بدوی آنلری هم نفیس طونلری
کتوره لرانواع مالیله الوان متاع

بیوره کتورك بکا امدی ویرد کارین
بنم بوله کوره ین نتدیلر اصطناع

کتوره بولر پاره اتمك باقر اقچه لر
یا برپول ویااسکی طونلر یمالورقاع

﴿ قال الله تعالی ویجعلون لله مایکرهون ﴾

فرشتهلر ایده رو امید یکیم تکریچون
بونك کبی خوز نسنه لری ایده سززراع

عبث یرلره نازنین عمری چوریده سز
ریایه فساده ویره سزدیار وبقاع

چوحق یولنه آزویره نك بو اولسه اشی
جفانك نته اوله حالینه قیل اطلاع

وباشول کیم اصراف ایده مالنی بوق یره
نه حق راضی اوله نه کند وایده انتفاع

آنك کبی بی دولتك بیلکه دنیاسنی
یاوارث بیه یازیانه کیده بی نزاع

ریفا کدجاهل کوزین آچازاول کیم کوره
که بورنینه یل کیردی ایتدی اکا اتباع

صقا اینی سرپر بیغنی بورریمنی کیم
بکم نائیم بابهادرون آدم شجاع

دیمز کیم اجل ایریشور برکون اولیسرم
بومالدن نولور بکاحاصل همین برصداع

چوعورت اوغل قزبکاجمله دشمن ایمش
نیچون ایلیم مالیمی دشمنه پس ضیاع

بیلورمیسن ای غافل اشبوندن بیل قوار
صاول یوردایدر دنیاده عجبله ابتداع

انکچوندرر اوردی بورنینه شیطان هوا
طوتار بوبریغنی ایدرسوزینه انخداع

بودنیا چوکولکه کیبدر قچرسك قوار
قوارسك قچرقومغل ایتمه تاخداع

بوکون نیجه بوخسولی خورکورلر اغنیا
یارین کندیلرده ایده دنیادن انقطاع

بیورمشدرر خود ایشت سید کائنات
که بوخسول وبای ایتسه لرطاعته اجتماع

برابر دکلدر مکر هرعمل یانته
بای اون بیك دراهم کومش قویه بی امتناع

روایت ایدرلر قیامتده درویشی حق
قاتینه قغیروب اکا عذر ایدیسر شیاع

کدعزم جلالم حقیچون ساکه دنیاده
نیجه مال کدویرمشیدم بقاع وقلاع

انکچون دکلدی که قائمده سن خورایدك
ولی انکیچون ایدردم ساکه اختراع

که بوکون ویریدم کرامت فضیلت سکا
ویریدم سلا قدرت الیمله بن رضاع

وارامدی بوکون صف صف استه شوقوالاریمی
که براقمه ویرمشدی سکا ویا برذراع

شوکیم ویردی دنیاده سکا طعام یاالباس
بنمچون ایچوردی برایچم صو یابرفقاع

الینه یاپش آل کیت آنی بوکون هم اوچغه
بوله بربرآنلری پس ایلیه انتزاع

فقیری سوزحق فقیری سونلاری هم
که زیرا فقیر ایلیوبد رجهانه وداع

چون الفقر فخری بیوردی حبیب اله || انك سوزنی علمی اولان ایدر استماع

چون اولدر حبیب پس اودر سید کائنات
چون اولدر شفیع پس اودر مسند ممکنات

بو سوزه دقت کیرو برخبر || کلو بدر درست نقلله معتبر
انس راویدر کیم بیوردی رسول || که جیفه دیو بدر بو یوردی رسول
زمانك قیجا نکیم اوله آخری || بلوره ایشك باطنی ظاهری
کیم امتلرم اوچ بلوك اولیسر || نیجه ما که شرقیله غرب طولیسر
بری بو عبادتده اخلاص ایدر || طپسارحقه طاعتده اخلاص ایدر
ایکنجی ریا ایله طاعت قیلور || اوچنجی بودر کیم عبادت قیلور
ولی قصدی بودر که دنیا بوله || بیه خلقی یعنی که منیه بوله
قیامتده حق جمع ایده بونلری || بو کز دکله بر برنیده بونلری
صوره اهل دنیایه اول عیان || که عزم جلالمچون ایله بیان
عبادتده مقصودکی سویلکل || نیچوندی بودم آنی شرح ایلکل
دیه مقصودم خلقی بیمك ایدی || دیه منفعت یوق برامك ایدی
پس امر ایده کیم بونی اوده آتك || ینا حق کشیلرله بیله قاتك
بو کز اول ریاجی یه صوره عیان || که عزم جلالمچون ایله بیان
عبادتده مقصودکی سویله کل || نیچون دی بودم آنی شرح ایله کل
دیه دکله یا صاحب الکبریا || ایشم بوایدی کیم قیلوردم ریا
دیه فائده ایلز اول سکا || آلك بونیده کیدك اوددن یکا
پس اخلاص ایدنه صوریسر عیان || که عزم جلالمچون ایله بیان
دیه سنسن اعلم الهی که بن || رضاك استریدم بیلور سن چوسن
سنك وجهکی ذاتکی استدم || قویوب عالمی قاتکی استدم
دیه کرجك ایدر قولم حق دیدی || سوزنی مصدق محقق دیدی
الك جنته کیدك اعزازله || بو کادرلو لطف ایدك اعزازله

قال تعالی وحبط ما صنعوا فیها و باطل ما کانوا یعملون

بو سوزدنده آلدکی هیچ اعتبار || یه سیلدکی ای یار کو کلدن غبار
بو سوزه موافق کیرو بردخی || ایشت بر عجب سوزده تقریردخی
حذیفه دید یکیم بیوردی رسول || کوزت دینی نیجه قاردی رسول
قیامتده بر قوم کلیسر دیدی || عملری شویله اولیسر دیدی
که طاغلر کبی اولیسر دریوجه || اوده بیوره باقیه اول خوجه
دیدیلر بیان ایله کیمدر بو قوم || دید یکیم قیله لر صلاتیله صوم
ولیکن حرامی کوریجك بولر || سکردوب اکا شویله صحر ایه لر
یله کیدیسر پس عبادتلری || ینالر اوده بیله طاعتلری

(استماع) برسوزه قصدله قولاق طوتوب دکلك سماع من غیر قصد اولانه دیرلر فکل مستمع سامع من غیر عکس فالسماع اعم من الاستماع (سراع) سینك کسریله سریعك جمعیدر فصال وفصیل کبی ومفاعله بابندن مصدر اولق دخی جائزدر سرعت ایو مکدر سراع سینك فتحیله یلکندر (اعوان) عوانك جمعیدر یاردمجی ناصر کبی وفی جواهر الفتاوی لو قال یا عوان فالعوان فی عرفنا یقع علی الساعی والظالم ومن کان بریئا منه فقذفه به یعزر (ارتفاع) مراد علو جاهدر (بدوی) بدوه منسوبدر مراد عربی وجنس آندر (قال فی القاموس البدو والبادیه والباداة والبداوة خلاف الحضر وتبدی اقام بها وتبادی تشبه باهلها والنسبة بداوی وبداوی وبدوی نادرا انتهی * قال الراغب البدو خلاف لحضر قال تعالی (وجاء بکم من البدو) ای البادیة وهی کل مکان یبدو ما یعن فیه ای یعرض ویقال للمقیم بالبادیة بادنحو سواء العاکف فیه والباد (نفیس * ونوع * ومال * واون * ومتاع) سابقا شرح اولنمشدر (اصطناع)

مبالغه ایله ایلك ایلك زیرا صنع اجادة الفعل معناسنه در (رقاع) کسرله رقعه‌نك جمعیدر مایرقع به الثوب یعنی یمه
معناسنه وشطرنج بزی بوراده مراد مطلق بزدر یعنی اسکی طونلر و یمانو بزلر کنورملر والموت الاخضر عند الصوفیة
طرح الرقاع بعضها علی بعض ای لبس الخرقة المرقعة هضما للنفس قال الله تعالی فی سورة النحل (و یجعلون لله
مایکرهون) بو آیت شریفه اگرچه بنات حقنده در ولکن ناظمك ذکر ایتدیکی معنایه دلالتی واردر نتکیم سمرقندی
تفسیرنده مبیندر (زراع) اکین اکمك بوراده مراد حرث آخرتدر وحرثله زرعك فرقی مرورایتمشدر (عبث) بفتحتین
ان یخلط بفعله لعبای فعلا غیر قاصد به مقصدا صحیحا (نازنین) یا نسبت وایکی نون تأکیدافاده ایدر زیاده نازلی دیمکدر
نازعزیزده غنج دیدکلریدر غین منقوطه‌نك ضمی ونونك سکونیله مالك نازلی اولدیغی اعتبار وشرف ونفاستندن
کنایه در (دیار * وبقاع * واطلاع * واسراف * وانتفاع * ونزاع * واتباع) مرورایتمشدر بورننه یل کیرمك غروردن
عبارتدر زیرا نفخ قبول ایدن نسنه‌نك درونده روزکار دخول ایتدکده ششوب قبار غرور اهلنك دخی بادهوا ایله حالی
بویله در (لمحرره) شوکیم دماغنه بادغرور کیرمشدر * ششوب قبارسه عجب قلمه حاندانك * درونی بادله پراولمغله
سیرایله * نه شکله کیردی برونی حباب دریانك (شجاع) بهادر (صداع) باش آغریسی وجع الرأس کبی والصدع
شق فی الاجسام الصلبة کالزجاج والحدید ونحوهما واستعیر منه الصداع وهو شبه الانشقاق فی الرأس من الوجع
کما فی المفردات (بعدذا) امرا وحکام ونواب وشجعانك بزم زمانمزده حالمزی ناظم کوننده بتردر زیرا نه مالده کسب
حلال ونه حالده حسن حالمزی واردر مایه‌لری ظلم وتعدی وشرور ودایه‌لری برآلای اهل فسق وفجوردر مراتع
حیوانیه چراکاه وشهوات دنیویه اعظم المقاصد جاهلری ایکن ینه بعضلری دامن دعوایه یابشمشلر ومدار صلاح
دین ودنیا اولمق زعمنه دوشمشلردر هیهات (لمحرره) دامنی اولمشیکن پرچرکاب * طوتدرر خادمنه ذیل ورکاب
* ظلمنی طوتمشیکن جمهوری * کچنور نور بخش دیهوری * ایتسه تقلیدله طوطی کلمات * نطق انسان یانده اولور
مات * نقدر سعی ایدرسه کررو باه * شکل شیره کیررمی هیهات * بلاودرصورتنه باقسك شیر * بردکلدر طعمده سیرله
شیر * بزم دعوانك ایچن دردبنی * یقیلورمست مثالی دینی * قوری صوتینه قانلر طبلك * خری یکدر اولاردن
اصطبلك * بك ایسك اولمه جامه درچون سك * بوین الك امر خالقه بوین الك * قاضی موذی اولورسه برفرده * صوقه
مارآتی یاندیغی برده * یوغیکن عمله رأی صائب * ندن اولور کشی قاضی نائب * پهلوانم دیو دعوایی قو * اوله کور
نفسکه غالب یاهو * علم ومال اولدی باعث پندار * قو بو پنداری اوله کوردیندار * سرکی سرو کبی چکمه کوکه *
دکله کیمکه سنی طوزمز اوکه * دشمنکدر جهانده جمله سوا * نیجه بربوسوای حقه هوی * صوفیٔ وجد وحالت اهلی
اول * بوله کوروصل حقه طوغری یول (ضیاع) یقال ضاع ضیاعا بالفتح والکسر هلك وتلف (ابتداع) بدعت ومنکر
ایش ایشلمك بوندن غیری دخی معانی یه کلورنتکیم کتب لغویه ده مسطوردر (انخداع) الدائق (خداع) الدائق
قال الراغب الخداع ازال الغیر عما هو بصدده بامر یبدیه علی خلاف ما یخفیه (امتناع) برنسنه‌دن کف وامساك
ایتمك (درویش) بوخسول معناسنه درسالك راه حقیقت اولانلره درویش اطلاق اولنمق ظاهرا و باطنا فقروفنا
اختیار ایتدکلریچوندر لکن بواعصارده بحسب الغالب تسمیهٔ مجرده در (عذر) مرمفصلا (شیاع) کسرله
ظاهر وفاش وشایع اولمق یعنی آشکاره عذرایله (بقاع) بقعه‌نك (وقلاع) قلعه‌نك جمعیدر معنالری مفصلا
مرورایتمشدر (اختراع) برقاج معنایه کلور بوراده مراد مالدن بی بهره واسباب دنیادن بی نصیب قالمقدر یقال
اخترع فلانا اخذ من ماله کما فی القاموس ولکن ناظمك کلامنده اخذ مال معناسی اصلده بی مال اولمغه محمولدر
فافهم (رضاع) فتحله ممه‌دن سودامك بوراده مراد فیض وانعام واحساندر (ذراع) ذال معجمه‌نك کسریله قول
یعنی دیرسکدن اورته پرمق اوجنه کلنجه اطلاق اولنور بوراده مراد مأکول اللحم اولان حیواناتك قولیدر قیون
وصغر ودوه کبی (قال فی القاموس الذراع من ید البقر والغنم فوق الکراع ومن ید البعیر فوق الظلف وکذلك من
الخیل والبغال والحمیر انتهی بوراده لحمی تخصیص بالذکر ایتدیکی سید الادام اولدیغنه کوره در وجائزدر که ذراع
آرشون معناسنه اوله یعنی سکبار آرشون بزوبرمش ایدی (فقاع) اصلنده فانك ضمی وقافك تشدیدیله شربتدر بوراده
ضرورت وزن ایچون تخفیف اولنمشدر قال فی القاموس الفقاع کرمان هذا الذی یشرب سمی به لما یرتفع فی رأسه من
الزبد انتهی (انتزاع) چکمك (وداع) واوك فتحیله تودیعدن اسمدر سلام وتسلیم وکلام وتکلم کبی استلشمك
معناسنه بوراده مراد ترکدر (چو الفقر فخری بیوردی حبیب اله) الفقر فخری و به افتخر) کلامی عند الحفاظ
موضوعدر ولکن ارباب حال لسانده حدیث صحیح اولمق اوزره دائر اولدیغندن ماعدا تصنیف قلرنده دخی رسم حدیث
اوزره فخر عالم صلی الله علیه وسلم منسوبدر نتکیم ناظم قدس سره دخی اکا ذاهب اولدی بو فقیرك فهم ایتدیکی

بودر که ارباب قال لفظه واصحاب حال معنایه ناظرلردر کلام مذکورك ایسه معناسی صحیحدر زیرا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم برحدیث متفق علیهده بیورر (اللهم اغننی بالافتقار الیك) ذکره الامام الراغب فی المفردات بو مقامك تحقیقی بودر که انسان کامل مظهر تامدر و بو معنایه بناء جمیع اسمایوزندن اسم اعظمه احتیاج کمالات انسانیه دندر زیرا سائر مخلوقاتك اسم مذکوره افتقارلری کندیلرینه مخصوص اولان اسم جزئی یوزندن واستعدادلری قدردر پس حقه احتیاج کلی ایله محتاج اولمق عین غنادر که انك فوقنده دولت یوقدر و بو غنایه رمز ایدوب واسطی قدس سره حضرتلری بیورر الفقیر لا یحتاج الی الله قال فی التأویلات النجمیه وذلك لانه غنی به والغنی بالشیء لا یحتاج الیه انتهی ❊ فتبصر فانه من مزالق الاقدام و بو مقامك بعض تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر و مما خاطب به حضرة الشیخ قدس سره هذا الفقیر قوله ❊ یاحق کن طالب الحق ولا تکن مطلوب الحق ❊ یاحق کن معدوما جمیعا تکن موجودا جمیعا ❊ یاحق کن فقیرا بفقرهو اصل کل فقر ❊ ولا اصل له اصلا تکن غنیا بغنی ❊ هو اصل کل غنی ولا اصل له اصلا ❊ انتهی فالعارف الفقیر یفتقر الیه کل شیء ولا یفتقر هو الی شیء اصلا اذ کل شیء عنده والموجود لا یفتقد والحاضر لا یطلب ولا یقصد ❊ وفی المثل کل الصید فی جوف الفرا ❊ ای الحمار الوحشی وذلك ان جماعة ذهبوا للصید فصاد احدهم ظبیا والاخر ارنبا والاخر حمار وحش فاستبشر صاحب الارنب وصاحب الظبی بمانالا وتطاولا علیه فقال الثالث کل الصید فی جوف الفرا ای الذی رزقت وظفرت به یشتمل علی ماعندکما وذلك انه لیس فیما یصیده الناس اعظم من حمار الوحش ثم اشتهر هذا المثل واستعمل فی کل حاوی لغیره وجامع له کما فی حیاة الحیوان للامام الدمیری والله الهادی الی طریق الفیض الکلی (لمحرره) غنای سرمدینك مایه سیدر ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ همای دولتك خوش سایه سیدر ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ یلن الفقر فخر ینك رموزن ❊ غنای مطلقك بولور کنوزن ❊ تجرد اهلی قوردنیا عجوزن ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ شونی کیم مظهر فقر ایده الله ❊ فنادن صوك بقایه بولدی خوش راه ❊ اوله لم ابن ادهم وار آکاه ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ سور درویشی حق سوسه نوله جان ❊ ویرر نقد وصالن آکا مجان ❊ نیدر حق طالبنده درو مرجان ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ بدل یوقدر حقه کیچ جان وتندن ❊ ایراغ ایت مال و ملکی وارسندن ❊ صاچوب کل بیراغن اشبود کندن ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ اسر باداجل بر کون بو باغه ❊ دوشر فرقت اودی اشبو اوجاغه ❊ ایروب اولمزدن اوك ذوق فراغه ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ دماغندن قیوب کبر و غروری ❊ غم عشقه دوشن بولور سروری ❊ فقرده بولدی بولنلر حضوری ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم ❊ وجود اهلی اولان حقدن جدادر ❊ فنا ارباب مقبول خدادر ❊ حقیچون حقیا جله فدادر ❊ کلك واری و یروب درویش اوله لم (جیفه) اولمش نسنه نك کوده سی که قوقش اوله (بو یوردی) یعنی دنیایی کاورد الدنیا جیفة وطلابها کلاب (منیه) بالضم مراد ومطلوب وآرزو امنیه کبی قال الراغب ❊ الامنیة الصورة الحاصلة فی النفس من تمنی الشیء (وجه) مجازاتده ورضاده مستعملدر بوراده ثانی مراد اولماق انسبدر زیرا تأسیسدر وهم صفتدن ذاته ترقیدر قال تعالی یریدون وجهه قال فی الحواشی الحسنیة علی التلویح الوجه مجاز عن الرضی والمناسبة بینهما ان الرضا معلوم فی الوجه وکذا السخط (اعزاز) بالفارسیة ارجمند کردن یعنی عزیز وشریف قیمتلو ایلمك قال الله تعالی فی سورة هود (وحبط ماصنعوا فیها) وتباه اولدی دنیاده کسب ایتدکلری اعمال زیرا ثواب آخرت اخلاص اوزرینه متفرعدر انلر ایسه عمله مخلص دکللردی (و باطل ماکانوا یعملون) وفی نفس الامر ریا وسمعه وغیری یوزدن ایتدکلری اعمال ناچیزدر (اعتبار) عبرت آلمق یعنی تأمل ایدوب جهلدن علمه عبور ایتمك (غبار) توزنتکیم مرور ایتدی (حذیفه) حاء مهمله ایله تصغیر صیغه سی اوزره مراد حذیفة بن الیمانیدر رضی الله عنه که فخر عالم صلی الله علیه وسلم صاحب سریدر قال حذیفة رضی الله عنه لقد حدثنی رسول الله صلی الله علیه وسلم بما کان و بما یکون حتی تقوم الساعة (لمحرره) یتر کوزله یتر نفسك هواسن ❊ کل ای عاشق رضاء اللهی کوزله ❊ یترایزله یتر حق ماسواسن ❊ کل ای عاشق رضاء اللهی کوزله ❊ خلوصیله کیرنلر اشبو یوله ❊ ایرر البته درکاه قبوله ❊ بو یولده باقه هر کز صاغ وصوله ❊ کل ای عاشق رضاء اللهی کوزله ❊ بری اولوب ریا وسمعه دن وار ❊ عمل قیل حقیچون سن اولیا وار ❊ ریا دیدار حقه اولدی دیوار ❊ کل ای عاشق رضاء اللهی کوزله ❊ حرام اولسه غذاسی بر کشینك ❊ بری مقبول اولمز خیر ایشنك ❊ دوشر تا قعرنه قهر آتشینك ❊ کل ای عاشق رضاء اللهی کوزله ❊ بو جسم وجانی و یردی حقیچون حق ❊ کورندی ایکی یوزدن سا که مطلق ❊ کوزك وار ایسه هر شیده اکا باق ❊ کل ای عاشق جمال اللهی کوزله ❊

﴿ قافیة الغین ﴾

بو سوزه مناسب سوزم وار طوترسك قولاغ
حدیث ایله تفسیر ایله سویلرم ایتمه لاغ

روایت ایدر ابن عباس بیوردی رسول
که هر کیم حرام صورت ایله آتشه قوجاغ

قیامتده اللری باغلو کله بوینده
بیوره اوده اتالر طوته آنده اوداغ

نه سوز کیم انك ایله سویلشدی سوز باشنه
کرك حبس اوله بیك بیل ایده اول اودده طوراغ

روایت ایدرلر که حق ایدیسر درندا
که دشمنلرم قانی طولمشدی شهر وسقاغ

دیه جبرئیل چوقدر ر دشمنك دنیاده
بو کون قنغی دشمنلریکه ایدرسن یراغ

دیه قانی آنلر که سرخوش اولوب اولدیلر
کیم اولمادیلر دنیاده باشی خوش عقلی صاغ

دخی قانی آنلر که دیرلر حلالدر زنا
سورك کیم زبانلر اورسون یاشنه چوماغ

جهنمدر ردام آنك دانه سیدر حرام
خلائق طوتلماغیچون قوردیلر آنی آغ

کورر زیرك اول دانه یی کورمز احمق ولی
انکچون طوتیلور نیجه کیم طوتلور کلاغ

حرامی کوریجك دونر عقلنه عاقل ار
اویار نفسه جاهل دوشر جیفه یه همچو زاغ

خصوصا صحیح نقلله ثابت اولمشدرر
که قنغی کشی کیم بك اولسه ایدرسه دماغ

کتورلر آنی الی بغلو زنجیر ایله
طوره تاقیامت ایشندن اولنجه فراغ

اکر عادل اولورسه قورتیله جنت بوله
وکر ظالم ایسه جهنم اوله اکا اود اوجاغ

روایت ایدرلر که ظلم ایلین قاضیلر
بولر بکلر ایله بیله قوپر اولمز اراغ

وکر عالم ایسه نه بحث اولیسر عادل اول
قوپه سید المرسلین ایله اول یوزی اغ

بو سوزلر که نقل ایلدم زهره لر چاك ایدر
شو کیم علمی واردر اریر قورقودن همچو یاغ

چو سوز اشبو منواله ایردی ایشت برخبر
بیوردی رسولینه حق ایلدی اول بلاغ

(لاغ) لطیفه یه دیرلر مشهوردر خورته معناسنه (سقاغ) زقاقدن غلطدر غراب وزنی اوزره (دام) طوزاق (زیرك) زای مکسوره ایله عاقل معناسنه (کلاغ) قوزغون کما فی اللغة النعمتیه (زاغ) مطلقا قارغه قوزغون اولسون غیری اولسون (دماغ) کسرله بینی دیدکلریدر ودمغ باشی دماغه وارنجه یارمقدرکاه اولور که دماغ کبر وعجب وغرورده استعمال اولنور نتکیم فلان کس اهل دماغدر دیرلر یعنی کوکللو وعجب و پندار اهلیدر دیمکدر بوراده دماغ ذکری مطلق بکلرك تکبر وتفخر وامثالی شانلرندن اولمق حسبیله در مقصوده مطلق بکی کتورب بوقدر وقوفد نصکره (اکر عادل الخ) دیمکدر (ظلم ایلین قاضیلر) فی الحدیث (القضاة ثلاثة قاضیان فی النار وقاض فی الجنة قاض قضی بغیر حق وهو یعلم فذاك فی النار وقاض قضی وهو لایعلم فاهلك حقوق الناس فذاك فی النار وقاض قضی بحق فذاك فی الجنة) کذا فی المقاصد الحسنة للامام السخاوی (بولار بکلر ایله بیله قوپار) یعنی یالکز علما وصلحا صورتنده اولمق کفایت ایتمز بلکه عمل صالح کرکدر که خواص ناس عوامدن دنیا وآخرتده ممتاز اوله بی عمل عالم وجاهل برابر اوله یارن (زهره) اوده زهره دیدکلری اکا نسبت ایله درآخرنده کی ها اختصاص ایچوندر (چاك) یرتق (بلاغ) تبلیغدن اسمدر سلام وتسلیم کبی ایشتدرمك معناسنه (قال فی القاموس البلاغ کسحاب الاسم من الابلاغ والتبلیغ وهما الایصال

فصل فی الزکوة قال الله تعالی یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم الآیه

بیورر قیچانکم زکات فرض اولان و یرمسه
اوده قزدیروب اوره لر مالین انینه داغ

دخی آلتونی کومشنی قزدیرو بن آنك
اوره لر انك آرقه سینه و یانینه داغ

آنکچون بو اوچ یردن اکا ایدرلر عذاب
که یوزین یانی آرقه سن دونر ایدی اشاغ

دخی کیمکه حیوان زکاتینی و یرماسه اول
بیلان اوله بوینینه طولاشه صوقه اوزاغ

صوقه آنی چاق کله سندن قتی ضر بله
که هیچ بکزه مز آجیسنه قلیج یا بچاغ

دیه بن سنك مالیکم و یرمدکدی زکات
خزینه ایدینوب قپوکده قودکدی اتاغ

یتیم مالنی خود بین کیشنك ظلمله
طوله اودله قرنی اودله صناسنکه اطاغ

قال الله تعالی ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا وسیصلون سعیرا

خبرده کلو بدر که دنیا معلق طوره
هواده که کویا کیم اول برسو یمش چراغ

خطاب ایده حق قنی اهلك نه اولدی دیه
دیه کلدی امرك صویم کتدی قوریدی باغ

یقلدی قصورم حصونم خراب اولدی هب
الك ادنی ولیکه بنی ایله یوکون نصیب
الهی صاقن کوزیمز کوکلمز دنیه دن

قواهلم اولدی بو زلدی فنی حسن وچاغ
دیه ویرمدم شمدیمی ایلیم انصباغ
سنکله رسولك سوزینه طوتالم قولاغ

چون اولدر حبیب پس اودر سید کائنات
چون اولدر شفیع پس اودر مسند ممکنات

ابو اللیثله شیخ غزالیدن
قیامتده درت صنفه حجت ایدر
که تابیله سن عادتن ربکك
غنیدر بری ایده ویردکدی مال
دیه کیم سلیمان دخی بای ایدی
ایکنجی دیه قول ایدم خوار یدم
دیه اولدیمیدی یوسفده قول
اوچنجیسی ایده که یوخسول ایدم
دیه سندن افقردی عیسی قولم
بوکز ایده دردنجیسی خسته دم
دیه کیم ایشدکمی ایوبی هیچ
بورسمه حساب ایلیه حرف حرف
الك اول صوریلان نماز اولیسر
نمازی تمام ایسه بولدی فلاح
فریضه اکر نقص اوله کیشیدن
بوره که قولیمه قیلك نظر
آنی آنکیله تمام ایدیکز
اوکون شول قدر احتساب اولیسر
که حتی فتاویده کلمشدرر
کشی کرجنابتده برقیلنی
بو قیل ایده کیم یا الهی نیچون
جنابتده نیچون کیدردی بنی
بوسوزلرده کیردیمی سمعیکه هیچ
عجب وارمی بورکده پاره‌ك سنك
نیچون قورقو کلمز سنك قلبکه
که تالله قیل قیل حساب ایدیسر
سوزن طوتمدرندك سن ایله صلاح
اکر ایدریسه قونتدیکمی
دکل کیم دکل طاعتك ساطعه
الهی بزه پس عنایت سن ایت

درست سوزدرر بوایکی عالیدن
که درت انبیا ایله ایشت نبدر
بجد قیله سن طاعتن ربکك
عبادتدن ایدی بنی اشتغال
عبادتدن آنك بلی پای ایدی
عبادتدن آنك ایچون دور ایدم
عبادتدن اوصان دکل ایدی اول
عبادتدن آنك ایچون صول ایدم
عبادتدن اصلا قومادی یولم
عبادتدن انین دمبسته دم
عبادتدن اولدیمیدی هیچ هیچ
ولی ایده دریاری ژرف ژرف
قیلان ایدیسرکیم نم آزاولیسر
تمام اولمز ایسه بولیمز نجاح
حیاتی کیدیسردر اندیشه دن
تطوعدن آنك نمازی نه وار
آنی بوسببدن همام ایدیکز
نه ایتدیسه کیشی حساب اولیسر
آنی اهل علم عقله آلمشدرر
تنندن کیدرسه ایشت دیلنی
کیدردی بنی بیقنیسردی چون
صوراکا بو ایشی نیدردی بنی
عجب اود ایرشدیمی شمعیکه هیچ
عجب وارمی کوکده ستاره‌ك سنك
صانورسنکه باقسایه‌لر قلبکه
فاقرسه صوك اوجی عذاب ایدیسر
اکر خرج ایدرسه هزار اصطلاح
دیدیکیمی طوت ایتمه ایتدیکیمی
که قرآندرر حجت قاطعه
چون آزدق یولکدن هدایت سن ایت

غنیلر غنیسی غنی تکریسن
نه غم غصه آیرق جهانده اکا

شوکیمسه که بیلدی سنی تکریسن
بولامی بلا بیلسنی تکریسن

قال الله تعالی فی سورة التوبة (یوم یحمی علیها فی نار جهنم) تخویف ایله زکات ویرمیلری اول کونك عذاب ایله که اول کونده آتش دوزخده خزینه‌لر اوزرینه قزدیریلور (فتکوی بها) پس اول قزدیرلمش دینار ودرهملرله داغلنور (جباههم) انلرك آلنلری که فقرایی کوردکده کرهبنداولورلردی (وجنوبهم) دخی انلرك پهلولریکه فقرایه راست کلدکده یان ویررلردی (وظهورهم) دخی انلرك ارقه‌لریکه درویشانه حین ملاقاتده ادبار ایدرلردی (هذا ما کنزتم

لانفسکم

لانفسكم) ولسان ملكدن دينلور كه بودر كندى نفسلريكز منفعت ملاحظه سيله وضع ايتديكز كنجينه لر كه بو كون
سزه سبب مضرت اولدى (فذوقوا ما كنتم تكنزون) پس ادخار ايلديكز مالك وبالنى ذوق ايديكز (لمحرره) طالب
ذوق وحضور اولمه يورى * بال دنيا بلاسنه دكز * كنج اولان يرده مار اولور ديرلر * كنج ايچون ماره عاقلان دكز
(اشاغ) اشاغه ديمكدر (اوزاغ) بزده موجود اولان نسخه لرده بويله در ولكن وزاغ اولق محتملدر وزاغ كسرله
وزاغه نك جمعيدر يلان جنسندن كلر ديدكلريدر (قال فى القاموس الوزغة محركة سام ابرص سميت بها لخفتها
وسرعة حركتها والجمع وزغ واوزاغ ووزغان ووزغ انتهى) (بعدذا) كنز حقنده دخى يلان اولق اوزره حديث صحيح
واردر پس كنزله داغلمق وحيوانك بوينوزى واياغى ايله معذب اولق صورت ماله مناسب اولان جزادر ويلان
اولق معنايه كوره در زيرا اهل دنيايه كوره مطلقا مالدن مراد تلذذ طبيعيدر بناء على ذلك آخرتده زهر مارله مقابله
اولنور (لمحرره) ذوق مالى چيقاردماغه كلدن * زهر مار اولسه كركدر يارن * اولمسيدى بو مال اكر اغيار * دوشمز ميدى
آتشه يارن (كله) باش ودپه بوراده مراد ثانيدر (اناغ) اصلى اناقدر كسرله ايمن معناسنه يعنى قيغوسز قال الله
تعالى فى سورة النساء (ان الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما) تحقيق اول كيمسه لر كه ظلم طريقيله اموال يتامى بى بيوب
اتلاف ايدرلر (انما يأكلون فى بطونهم نارا) انجق كندى شكملرنده آتش يرلر يعنى يدكلرى مال يتيم قارنلرنده آتشه
مبدل اولوب مبعوث اولدقلرنده شرارەلرى آغز وبرون وكوز وقولاقلرندن بيرون اولور وبو علامت ايله اهل محشر
آنلرك نه صفتده اولدقلرين بيلور (وسيصلون سعيرا) وقريب اولور كه آتش افروخته جهنمه دخول ايدرلر واطائف
بعض شمراندر * هيچ اله مال يتيم ايله مى المالى ذكل * كربرن ال ديسه لر ساكه مى آل مالى دكل (قصور) قصرك
جمعيدر كوشك معناسنه كه عجم كاخ ديرلر (قال الراغب قصرت كذا ضممت بعضه الى بعض ومنه سمى القصر (حصون)
حصنك جمعيدر قلعه معناسنه وديمشلردر كه حصن قلعه دن اعمدر زيرا قلعه رأس جبلده اولان محل مستحكمه
ديرلر حصن ايسه هر ايچنه دخول ايتمك كوچ اولان موضع حصينيدر (فى حسن وچاغ) يعنى كوزللك وآنك
وقتى (لمحرره) دم خوبى كچر چو سايهٔ مرغ * كله قالمز همشه وقت بهار * اولور البته آخرى آه شام * بويله قالمز
بو تجلى نهار (الصباغ) بويامق يعنى نشئهٔ اوليده نه ظاهرا ونه باطنا سنك رنك تعلقك ايله بويامديغم قوللره سنى نشئهٔ
آخرەده مى ويرسم كركدر كه بو نشئه دن مقصود سكا قرب وبعدله انتسابى اولنلره مجازات تامه ايچوندر پس سندن
دور اولنلر سكا نيجه نزديك اولورلر كه حكمته مخالفدر وسنك كبى محلى ضيقك انلرك كبى عشق ومحبت ايله واسع القلب
اولنلره جزا اولمسى عدل كامل وفضل شاملدن دكلدر (لمحرره) سلوب آينه كى زنك سوادن * جمال حقه باق سيران
ديلرسك * يوبوب جان ودلك زنك هوادن * تجلياته باق الوان ديلرسك * سويمش برچراغ اولدى بو دنيا * كورينور
صورتا اما مضيا * قوآنى شمع دينى ايله احيا * باق عشقه جانكى جانان ديلرسك * بو دنيادام ودانه اولدى كرچك *
خلاص اولمق ديلرسن آندن ال چك * يورى عقبا ايچون تخم عمل اك * اكر بردانه يه بيك نان ديلرسك * نيدرلر كنج
مالى مار اولور چون * نيدرلر كلستانى خار اولور چون * نيدرلر بو وجودى نار اولور چون * قونار جسمى نور جان
ديلرسك * نيچون ظلم ايليه عدلى بيلنلر * نيچون اكرى كيده طوغرى كلنلر * نيچون مغضوب اوله مؤمن اولنلر * رحيم
اول رحمت رحمان ديلرسك * حرامى قوخلال طيبه ايرر * نيدرسن خارى بو كلشنده كل ديرر * كل اسمعيل حقى جانكى
ويرر * اكر مقبول اولور قربان ديلرسك (ابو الليث شيخ غزالى) رحمه الله تعالى ترجمه لرى مرورايتمشدر (عادت)
افعالده وعرف اقواله مستعمل اولديغى تلويحده مسطوردر وبوندن غيرى سوزدخى بالاده تحرير اولنمشدر (بجد)
بامع معناسنه در جد واجتهادله ديمكدر ولكن عرف عامده سرعت وعجله ده مستعملدر وجائزدر كه لفظ تركى اوله
(اشتغال) لازمدر ولكن بحسب الضروره متعدى يعنى اشغال مقامنه كلمشدر شغل فراغك ضديدر (يقال شغله
واشغله واشتغل به كما فى القاموس وجائزدر كه بوراده افتعل فعل معناسنه اوله جذب واجتذب كبى يعنى بنى عبادتدن
شاغل ومعرض قيلدى (صولدم) سست وضعيف اولدم (افقر) زياده فقير (خسته دم) خسته ايدم ديمكدر
(انين دمبسته دم) دمبسته لغتده نفسى طوتلمش ديمكدر ولكن عاجز وزبون معناسنده مستعملدر يعنى خسته لكم
سبيله عبادت ايتمكدن قتى زبون وعاجز ايدم (بيج) طولاشق وبورغشق وديمشلردر كه حقك رحمتندن نا اميد اولنلر
دخى فرعونله ملزوم اوله لر زيرا فرعون حالت غرقده نطق كلمهٔ ايمان ايلدى ورحمتدن مأيوس اولمدى (زرف) زاء
عجميله درين عميق كبى يعنى حسابده بوقدر تدقيقد نصكره (سبقت رحمتى غضبى) موجبنجه يه خلقك اكثرنى فضل
ورحمتى دريانه اغراق ايده (فلاح نجاح) ظفر وخلاص ونجات (فريضه) فرضك اسميدر مفروض معناسنه يعنى
مكلف اوزرينه فرض وقطع اولنان احكام قال الراغب الفرض قطع الشئ الصلب والتأثير فيه كقطع الحديد (انديشه)

فكر (تطوع) فى الاصل تكلف الطاعة وهو فى التعارف التبرع بما لا يلزم كالنفل وفى الحديث (حسنوا نوافلكم فبها تكمل فرائضكم) وفى المرفوع النافلة هدية المؤمن الى ربه فليحسن احدكم هديته وليطيبها (احتساب) حساب ايتمك (جنابت) بعد معناسنه در زيرا كشى انزال ما و يا التقاء ختانين سببيله صلوتدن ودخول مسجددن ومس مصحفدن بعيد اولور (وفى الحديث الفطرة خمس الختان والاستحداد وقص الشارب وتقليم الاظفار ونتف الابط) وهذه الفضلات يستحب جمعها ودفنها تكرمة للادمى اوخوفا من ان تعبث بها السحرة روى ان آدم عليه السلام لما قلم اظفاره وحلق شعره وغسل جسده ودفن ذلك فى الارض فخلق الله تعالى النخلة من ذلك وخلق من الاظفار الجريد ومن الشعر الليف ومن الوسخ الخشب قاله ابن العماد كما فى فتح القريب و يستحب حلق جميع ما على القبل والدبر وحولهما كما فى حيوة القلوب (سمع شمع) يازلمشدر (ستاره) يلدز وطالع مقصود سعادت كونينده يلدزك وارميدر ديمكدر (قلب) اولكيسى كوكل وايكجيسى كچمز اقچه معناسنه در مرادر باو سمعه ايله اولان اعمالدر كه انك صاحبى قلاب نوعندندر (لمحرره) زرعيار اولميسر جوهر مس * و يرمز انكچون اكا جوهر مس (سوزن طوتمه رندك) رند عيار يعنى فاسق واهل هوى ديمكدر (هزار اصطلاح) اصطلاحك معناسى مرور ايلدى يعنى عمليله عامل اولمين كيمسه سوزنه اصطلاحات ايله هرنقدر آرايش و يرر ومعرفت صتارسه ده ينه سزاكا التفات ايتمك زيرا حق سويلسه ده تأثيرى يوقدر (يتيم على) طمطراق محاسن الفاظ * ويرر انسانه چوق شرف حقا * قدر حاجتجه سويليوبده سكوت * ايلك عاقلانه دراما * پس زمانه واعظلرينك بعض اهليت صدندنده اولنلرى وزعملرنجه رسوم وقوانيندن حظ وافر بولنلرى هرچند الفاظ مزخرفه سويلرلر ومجلسلرينى زيب عبارات واصطلاحات ايله تزيين ايلرسه ده ينه سوزلرينك تأثيرى يوق وتعداد اولنسه افسادلرى اصلاحلرندن چوقدر خصوصا * اياكم والسجع فى الدعاء * مضمونندن غافل اولوب مسجع ومقفى دعالر انشا ايتمشلر ورده راستدن زياده چپ دوشمشلردر انكچون تيردعالرى هدف اجابته اصابت ايتمز وقفالرندن يوقارى كتمزيلين حتى القوم ايسه فلان افندى بوكون وعظنده شويله وبويله تعبير قيلدى ودعاسنده كوزل عبارتلر ايراد ايلدى ديرلر (اولئك هم الجهلة الغفلة والبطلة السفلة) سؤال اولنورسه كه امام على رضى الله عنهدن صدكله ده مسطور اولان * الحكمة ضالة المؤمن * لا تنظر الى من قال * وانظر الى ما قال * مقاله لرى وشيخ سعدينك * كفت عالم بكوش جان بشنو * ور نماند بكفتنش كردار * كفته سى نيه محمولدر جواب بودر كه بونلر رخصته ناظر وضرورته كوره در والاعزيمت بودر كه نصله مذموم اولان طائفه نك كلامى اصغا اولنميه (دكل طلعتك ساطعه) طلعت اصلنده رؤيتدر صكره انسانك اول كورينن يوزى اولمغله يوزده استعمال اولندى بوراده مراد طالعدر وساطع مرتفع معناسنه در * يعنى يلدزك يوجه دكلدر اكر سنك فلك سعادتده ستاره بلندك اولسه عملدن خالى اولوب بويله بى نوروفر قالمزدك (حجت قاطعه) قال الله تعالى (اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم) قال (لم تقولون ما لا تفعلون) الاية (سعدى) عالمى راكه كفت باشد وبس * چون بكويد نكيرد اندر كس * عالم انكس بودكه بدنكند * نه بكويد بخلق وخودنكند * قال الاوزاعى رحمه الله شكت النوا ويس الى الله تعالى ما تجده من جيف الكفار فاوحى الله اليها بطون علماء السوء انتن مما انتم فيه (غم غصه) شرح اولنمشدر (بولامى بلا بيلنى تكريسن) يعنى تكريسن بيلنى بلا بولمز وتكرى بى بيلوب علمى موجبنجه عمل ايدن بربلا ودردله مبتلا اولمز (لمحرره) دولت دنيا كوزتمه يوم كوزك * عاقل ايسك دولت عقبايى كور * عزت صورى يه دوندرمه يوزك * عاقل ايسك عزت معنايى كور * كر سليمان اولدكيسه شاكر اول * دردايوبى چكرسك صابر اول * لطف وقهر ايچره خدايه ناظر اول * هر ايشك برحكمتن آرايى كور * فخر ايله فخر ايله چون فخر جهان * دولت عظمى ويره تا مستعان * ايله تقصير قوللقده بران * سجده شكر جهان آرايى كور * موبمو ايله قوحالك حساب * قيل معاد ايچون بوكون خوش اكتساب * اولق استرسك قيامتده مثاب * ايله علمكله عمل تقوايى كور * چون بلى سرى بلايه اولدى مد * كيم بلى ديرسه بلا كورمز ابد * حقيا حقدن كلور خلقه مدد * قوسوايى حضرت مولايى كور *

فصل فى الذين لا حساب عليهم ولا عذاب — قافية الفاء

چون ايشتدك حساب اهلن كه قيل قيل اولمشم وصاف
بيورمشدر رسول الله كه يتمش بيك حسابسز خلق
عرد يدى همين بونلرمى كيرسون يارسول الله
قركبى ضيا ويره بولارك يوزلرى نورى
كل امدى دكلمه بربركيم بيان ايدم بولر كيمدر

بوكزكل شمديدن كيروحسا بسزدن ديم اوصاف
كريسر امتدن هب جنانه اولميسر اشراف
ديدى هربيكله يتمش بيك بيله كيرسون بولوب الطاف
نيجه كيم ايله البدره قرنورى اولور شفاف
طالم دريالى حكمتدن نثار ايدم آچم اصداف

روایتدر رسول الله بیوردی جمع ایدر الله
منادیلر ندا ایده که کیرسون جنته زهاد
بیلورمیسز نه معنیدن قومیشم بن سزی صکره
بو زاهدلر کیروکندولره مشغول ایدی انجق
سزك پس دوستلریکز وارشفاعت قیلك انلاره
نه ایدی ظنکز باکا دیه لرظن ایدردك کیم
بوره ایلدم رحمت انکچون ویرمشم حکمت
روایتدر قزل التون منابرده که کومشدن
اوله منبرلرك دوبدوز اراسی سندس استق
که قانی شول کشیلر کیم محمد امتیچون اول
اوتورسونلر منابرده نه قورقو اوله نه غصه
روایتدر قیامتده که نورلردن منابرده
روایتدر انسدن کیم بیورمشدر رسول الله
قوقه دوداقلرندن مسك معطر قیله اطرافی
که کی آچ اولمیجه سز یمز ایچمزدیکزهرکز
بوکون غایت اوزون کوندر بنم خلقیله ایشم وار
بوکون اوچاغه کیرمدن یسونلرمائده ایرکور
کتوره جبرئیل درحال ملکارله نیجه خوانلر
یسه لر ایچه لر بونلر صوریده وحسابده خلق
روایتدر که رضوانه کیرو امر ایلیه الله
نه کیم آرزولری وارسه بوکون جنتدن ایت احضار
قغیره امر ایده رضوان که یاولدان یاغلمان
یمشلر ایلته لر طتلو لطیف توردن طبقلرده
اورج طوتنلره بونلر دیه لریك ایچك بوکون
ندکلو عالم وزاهد وارایسه دنیاده اصناف
بوکز عالملره الله دیه کیم ایشیده اطراف
بودر کیم سیزه اویمشدی جماعتدن نیجه الاف
بنم قوللارمه سزلر ایدر دیکز علوم اعطاف
الوبن کیدك او چاغه ندکلو وار ایسه اخلاف
بزه رحمت اوله یارب ایریشه مغفرت اضعاف
دیلردم سیزه فضل ایدم بریمه قیلم استخلاف
مفضض قبه لر ایچره اوله یاقوت دراکناف
ندا ایده ایشیده لر قو اخلا فله اسلاف
که علم ایلتوب ایدرلردی رضاءالله ایچون تطواف
حسابسز کیروب اوچاغه بوله لر تاج وتخت اعراف
اوتوره کامل وفاضل مشایخ عالم وعراف
که صاغلمر قبورندن طور یخق طوله لر احقاف
خطاب ایده تعالی الله دیلر کیم ایده استکشاف
بوکون آچ وصوسزسزلرکا وبسزهب بکا اضیاف
ایریش یاجبرئیل بونلر ایدرلر چونکیم استعطاف
چو مالی عمری ایامی بولرهیچ ایتمدی اسراف
مهرلو التون ایریقلر که خمری اوله مشکین ناف
بوحالی خوش تصور قیل پس ایله حالکه انصاف
اورج طوتنلر ایریشدی بولاره ایتمه استخفاف
چو قادرین یراتماغه که بین التونله والکاف
کله آندن شول اوغلانلر که وصفن ایده مز وصاف
صونه لر کوثر وکافور ویره لر سلسبیلی عاف
که دریای کرامتدن سزه فیض ایلدی کشاف

(وصاف) واصفك مبالغه سیدر وصف برنسنه یی حلیه ونعتیله ذکر ایلمکدر وصف ونعتك میانده اولان فرق مرورایتمشدر* وعبدالله بن فضل الله که وصاف الحضره دیو معروفدر ملوك عجم ودولت چنکیزیه ده تصنیف ایتدیکی تجزیة الامصار وتزجیة الاعصار نام فارسی تاریخنی بش مجلد اوزرینه ترتیب ایدوب التیوز طقسان طقوزنده انجامه رسیده اولمشدر وهو کتاب فائق لم ینظیره فی البلاغة مع الاشتمال علی فنون وحکم ولم یقصد فیه مجرد قید الاخبار لکنه ارادان یکون کتابا یجمع فیه صنایع العلوم والفضائل وموضوع العلم وهو الاشخاص یکون معلوما فی ضمنه وذلك مسلم عند الفحول پس ناظمك قدس سره وصاف تعبیرنده وصاف مذکور کبی موشکاف تدقیق اولدیغن ایهام واردر (لمحرره) کدر اعتراضدن اول دل صاف* دکله جانیله نه سو یلر وصاف* بو بلاغتده سخن نادر اولور* وارمی برسوزیری انصاف انصاف (اوصاف) وصفك جمعیدر ذکر معناسنه نتکیم مرورایتدی و بومقامده صفت معناسنه اولق دخی محتملدر والصفة الحالة التی علیها الشیء من حلیته ووصفه (جنان) جنتك جمعیدر مرادار الثوابدر تحقیق مرورایتمشدر قال فی القاموس الجنة الحدیقة ذات النخل والشجر (اشراف) شریفك جمعیدر عالی واولو معناسنه هاشمی اولنلره اشراف دیدکلری نسب جهتندن سائرلر اوزرینه علو وتفوقلرندندر بوراده مراد غیریلر اوزرینه بی حساب اولمقده راجح اولان اهل جنتدر (اللهم اجعلنا منهم ولا تقطعنا عنهم (الطاف) لطفك جمعیدر انکله مودته توصل اولنان تحفدن عبارتدر انکچون (تهادوا تحابوا) وارد اولمشدر (قر) وضیا ولیلة البدر مرة بعد اخری تحریر اولنمشدر (شفاف) اول جرم مصیقل وبجلایه دیرلر که کمال لطافت وزیاده رقتندن ماوراسی کورینه بوراده مراد معنای لازمیدر یعنی یلدر ایچی یقال شف الثوب یشف شفوفا وشفیفا رق وحکی ماتحته (اصداف) صدفك جمعیدر انجونك تکون ایلدیکی حیوان بحریدر شرحی کذر ایتمشدر (زهاد) زاهدك جمعیدر دنیادن اعراض ایدوب شیء قلیله قناعت ایدیجی معناسنه مراد عابدلردر که عمل شرعیلری وار ولکن حال صاحبلری

وارشاداهلی دکلردر (الاف) الفك جمعیدر لامك سکونیله عدد مخصوصدر که بیکدرهزار کبی وسمی بذلك لکون الاعداد فیه مؤتلفة فان الاعداد اربعة آحاد وعشرات ومئون والوف فاذا بلغت الالف فقد ائتلفت وما بعده یکون مکررا (اعطاف) همزه نك فتحیله اولورسه عطفك جمعی اولور عینك فتحیله عطا و بخشش معناسنه جمعیتی علومه نظرله اولمش اولور واکر کسریله اولورسه اعطا وانعام دیمك اولورو بو کلمه نك حقیقتی وآنده اولان اختلاف بالاده بیان اولنمشدر (اخلاف) فتحله خلفك جمعیدر فتحتین ایله کشینك اعقابندن و یرینه قائم اولنلردن ایو وخیر او کیمسه یه دیرلر شرحی سبقت ایتمشدر (اضعاف) ضعفك جمعیدر کسرله ایکی قات و براول قدر دخی قال الراغب ضعف الشیء هو الذی یفنیه ومتی اضیف الی عدد اقتضی ذلك العدد مثله نحو ان یقال العشرة ضعف المائة انتهی ❁ قات قات مغفرت ذنبك متعلقاتی اولان ذنوب اعتباریله در تکیم اللهم اغسلنی بماء الثلج والبرد والمطر مقاله سنده دخی بو یله درز یرا انواع رحمت انواع ذنوبه کوره در وجائزدر که اضعافله مغفرت اوزرینه فضل اولان الطاف مراد اولنه (حکمت) علمدر تفصیلی کچمشدر یعنی سنزی علماء عاملین وهداة سالکیندن قیلدیغم مقتضای رحمتمدن ایدی پس بدایتده بو لطفه مظهر اولان نهایتده دخی چوق فضل ورحمته مستحقدر (استخلاف) خلیفه قیلمق (بعدذا) بوندن ظاهر اولور که عالم وعابد میانده رتبه ده فرق واردر زیرا عالم حقك خلیفه سی وخلقك مرشدیدر (وخیرکم من تعلم القرآن وعلمه) سرنه مظهر در وعالم وعابد بالاده بیان اولنمشدر (مفضض) فضه ایله محلی ومرصع یعنی کموش صوبی ایله مزین زیرا التون ویا کموش کلمیخلری اولنه مضبب دیرلر مفضض ومذهب دیمزلر (اکاف) کنفك جمعیدر تحریك ایله جانب وناحیه معناسنه یعنی اطرافی در و یاقوت اوله (سندس) رقیق اولان اطلس واستبرق غلیظ اولندز تفصیلی مرور ایتمشدر (قوا خلافله اسلاف) جمله متاخرین ومتقدمین (تطواف) فتحله کثرت طواف معناسنه مصدردر وکسرله تطویفدن اسمدر بو مقامك تحقیقی کذر ایتمشدر (اعراف) بوراده عرفك جمعیدر ضمله مکان مرتفع معناسنه (نور لردن منابر) منبرلر نورلردن اولمق نورك تجسدی اعتباریله در ومنبر نورانی منبر جوهریدن الطفدر انکیچون قرارکاه اهل حالدر (عراف) زیاده معرفة الله صاحبی و بو مصراعك مشتمل اولدیغی اوصافك جمله سندن مقصود امر واحددر که عرفان حقیقی ار بابیدر فاعرف (لمحرره) ایرمدن روزمن علیها فان ❁ ایله تحصیل کمال عرفان ❁ جامه لر کیم کیرهنزسنزلر ❁ اولدی حقانی نظرده اکفان (احقاف) حقفك جمعیدر کسرله اصلنده قوم یغنیدر زمل مرتفع کبی بوراده مراد مطلق دپه در وصابرلر صائملردر قال الله تعالی (والذین صبروا ابتغاء وجه ربهم) الایة قالوا یدخل فی الصبر الصوم لان الصوم فیه صبر علی ما تکرهه النفس من حیث انها مألوفة بالاکل والشرب وغیرهما کما فی التفاسیر (استکشاف) بوراده سین تأکید ایچوندر مراد کشفدر (اضیاف) ضیفك جمعیدر قونق معناسنه (استعطاف) عطف یعنی مرحمت وشفقت وعطا طلب ایتمك (مائده) شول سفره که اوزرنده طعام اوله جمعی موایده کلور اوزرنده طعام اولمیانه خوان دیرلر (بعدذا) بو مقوله یائی الاصل اولان کلمه لرده قاعده بودر که یایله رسم اولنه مصحف عثمان رضی الله عنه ده همزه یازلدیغی قیاسی دکلدر زیرا دیمشلردر که خطان لا یقاسان خط المصحف وخط العروض ولکن تبعیت ایتمك مستحبدر زیرا تبرك وتیمن واردر (خوان) سماط وسفره وهر نسنه که ایچنده طعام آراسنه اوله واورسمی والف ثابتدر کذا فی مفتاح اللغه (مشکین ناف) مشکه منسوب اولان کوبك یعنی شرابنك کوبك مسکی کبی رایحهٔ طیبه سی اوله تکیم دنیاده ملوکك علی شرابلرنده محسوسدر قال الله تعالی (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك) یعنی طائفهٔ ابرار اول شراب خالص ومهر اوظرفلردن نوش ایدرلر که انك مهری طین یرنه مسکدر ویاخود نوشك آخری ومقطعی رایحهٔ مسك اوزرینه درشو یله که ایچدیکی کبی دماغنده رایحهٔ مسك بولور (لمحرره) صونلسه بزم عشق ایچره شراب وصلی جانانك ❁ دماغی مسك وعنبرله طولر نوش ایلین جانك ❁ اولور چشمی اودم میکون انك تأثیرنشوندن ❁ دونر رخساری کل رنکینه باشکلینه مرجانك (انصاف) عدل ایلمك وهر نسنه یی یرنجه ایتمك قال الراغب الانصاف فی المعاملة العدالة وذلك ان لا یأخذ من صاحبه من المنافع الا مثل ما یعطیه ولا یعطیه من المضار الا مثل ما ینال منه (استخفاف) خفیف طوتمق یعنی خوار و بی مقدار بعض نسخده استخلاف دوشمشدر خلاف دیلمك معناسنه یعنی آرزولرنه مخالفت ایتمه بلکه مشتهالری اولان اطعمه واشربه یی حاضر قیل (کاف ونون) کن امرنه اشارتدر کن دخی مراد تکوینی تمثیلدر تکیم محلنده مبیندر رضوان ولدان غلمان وصاف یازلمشدر (کافور) ایله ممزوج اولان شرابدر کما قال الله تعالی (ان الابرار یشربون من کأس کان مزاجها کافورا) کوثر وسلسبیل بالاده بیان اولنمشدر (عاف) اصلنده عافیدر صافی معناسنه یقال عفا الماء لم یطأه ما یکدره کما فی القاموس (کشاف) الله تعالیدر که شدتلری ازاله

وحجابلری رفع ایدر

﴿ قال الله تعالی کلوا واشربوا هنیئا بما اسلفتم فی الایام الخالیه ﴾

بیوره مشدر رسول الله که یوخسوللر قیامتده
قوپه‌لر یوزلری بدرای کبی برق ایره تاقاف
معطر زلفلری اوزره دیزیله درایله یاقوت
منور یوزلری اوزره معطر زلفلری زرباف
قدحلر طوته‌لر الده شراب لایزالیدن
قدح نوروشرابی نورایچن صوفی ایچیلن صاف
خلائق هب حساب ایچره بولرذوقیله عشرتده
قو عارف محققلر اراده اولمیه اجلاف
دیه‌لرکیم بولر کیمدر بشرمی یا ملکمی
که یوزلری صفاسندن قروشمس ایدر استلطاف
بشر ایده ملکلر دز ملك ایده نبیلر در
بولر ایده فقیرلرز کیم ایتمدك هیچ استنکاف
فرشتهلر سؤال ایده سبب نولدی بو تعظیمه
دیه‌لر آز عمل ایتدك دکلدك عملیله صراف
که دهری صائم اولمادق کیجه‌لر قائم اولمادق
ولی بش وقت نمازایتدك غزاده چکمدك اسیاف
ولی هرکاه ایشیده وز محمد آدینی برکز
دوکردی کوزلر یمز یاش ایدردك یوزلره ارداف
اواوردی قلبمز خاشع شکرلر ایدوب اللهه
که فقری قیلدی ارزانی ایدزدك صبرله ایلاف
بحمدالله که صوك اوجی بزی بودار عقباده
معزز قیلدی خورایکن که قیلدی بونده استیناف

﴿ کل ای درد الهیدن خبردار اولین کوکل ﴾ ﴿ کل ای عشقنده جان و بروب جکردار اولین کوکل ﴾
﴿ کل ای ایوان سبحانیده سرباز اولین بی درد ﴾ ﴿ کل ای میدان حقانیده بردار اولین کوکل ﴾

کیرو برآری جوهر کلدی نادر
رسالت معدنندن اولدی صادر
بکر در کیمسه انی کوز مشدز
وصالینه هیچ اللر ایر مشدز
بودر اول کیم اوله چونکیم قیامت
یرندن طوزه خلق دو بدوز تمامت
مصور اولیسر در اورج آیی
دیلك ایلیسر یوخسولی بایی
سجود ایده دیلیه حضرتندن
خطاب ایره کمال قدرتندن
شوکیم دنیاده حقك بیلشیدی
کلیجك ساکه عزت قیلشیدی
الن طوت بوکون اکا دستکیر اول
که تا اولمایه بوکون دارو کیر اول
بولیسر انلری پس اندر امت
که ایتمشدی اورج اینه حرمت
الن طوته کله درکاهنه راست
تضرع ایده شاهلر شاهنه راست
خطاب ایده اوسلطان السلاطین
تلطف برله رب الماء و الطین
نه دیلرسن بوکون درکاهمزدن
دیه کیم استرم اللهمزدن
اورا سن باشنه تاج وقاری
که سلب ایلیه عزت احتقاری
پس اکا بیوره بیك تاجی الله
مرصع اطلس و دیباجی الله
شفاعت قیله اوله قولی مقبول
که یتمش بیك کبائر اهلنه اول
نه دیرسه سوزنی ترویج ایده حق
اکا بیك حوری بی تزویج ایده حق
اوله هرحوری یه بیکر پری وش
تمام یتمش بیك آی یوزلو قراوش
انی انلندیره‌لر بر براقه
که نوری ایریشه بیك بیل اراقه
بوکز حق ایده قالدیمی مرادك
نه کیم استرسك اولدیمی مرادك
اورج ایده مرادم کیرو سن ویر
رسولك قوکشلیغنده وطن ویر
بیوره انی فردوس اوچغینه
کیده حورای عذراء قوجغینه
نه استرسن دخی دیه اوسلطان
کیرود یله کله شهر رمضان
که یارب حاجتم ایتدك روا سن
کوکللر دردنه قیلدك دوا سن
نه استدم ایسه ویردك تمامت
ولی بو قولکه قانی کرامت
پس اکا بیوره یوز بیك مدائن
که هر بیریسی یردن کیك مدائن
بوشهرك بعضیسی یاقوت احمر
زبرجددن کیسی زیور اخضر

دخی هرشهرك اوله بيك قصوری
اكر بوسوزه استرلسه برهان

اوله هرقصر ايچنده بونجه حوری
دليليمز اكا آيات وقرآن

قال الله تعالى انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب

رجب شعبان آين اوزج طوتنلر
خصوصا كيم حلال اوله طعامی
حرامی كيبی يرسه كر حرامی
مصور اوليسر دريارين اسلام
اوليسر استه يارين شفيع اول
كليسر احسن صورتده قرآن
ديه‌لر محشر اهلی كيم نبی در
كوزه ده‌لر كوزه در كيبی آيی
ديه‌لر پس كرامتلو ملك مش
كوره‌لر كيمسه دن ايتز حذر اول
بيله‌لر انی كيم قرآن ايمش اول
طورب حضرتده پس ايده شفاعت
بنی كيم اوقودی طوتدی الهی

بولردر بی حساب اوچاق اوتنلر
اكر چه سچمزانی شمدی عامی
نه لايقدر كوره بيت الحرامی
ايديسر عالمه اعلامن اعلام
اكر صالحسه اوليسر رفيع اول
طوغيسر انور طلعتده فرقان
كيدر حقينه حق مطلبيدر
كچه كيده قچن كيم انبيايی
نه كوچك يوزلو قامتلو ملك مش
ملكلردن دخی ايتدی كذر اول
كوكللردردينه درمان ايمش اول
بورسمه ايليه سوزده شجاعت
بغشله پس بغشلايه الهی

قال الله تعالى (كلوا واشربوا) جنت ميوه‌لرندن اكل وشربتلرندن نوش ايديكز (هنيئا) كوارنده يعنی سكيجی اكل وشربله كه انده اصلا يوغازه طورمق وزحمت ويرمك يوقدر (بما اسلفتم في الايام الخالية) دنياده كچن كونلرده تقويم ايتديككز اعمال صالحه وخصوصا صوم سببيله وجائزدر كه رضاء الله اكل وشربدن خالی اولان ايامده اسلاف ايتديككز صوم مقابله سنده ديمك اوله پس بو صورتده آيت صومه مخصوص اولور (لمحرره) شراب وحدتی ايچمك ديلرسك * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش * كثرت برزخدن كچمك ديلرسك * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش * خوان وصله طويار آج اولان يارن * چشم پرنورله سيرايدر يارن * ايدرلر صائمك آغرعيارن * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش * اسيرطبيعت اولان خوراولور * نعمت جنتدن آخردوراولور * دل وجان صومله صافی نوراولور * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش * پرهيزدراسباب وصلك اولی * پرهيزله اولور اولنلر ولی * چكوب ماسوادن دل ايله الی * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش * ار يدوب زركبی عشقله سنی * چور يدوب صومله بوفانی تنی * ديرحقی جانله دكلرسك بنی * كل سنكله صائم اوله‌لم درويش (مطرا) تازه‌لنمش وتازه برداخت اولمش نسنه تطريه دندر تجديد معناسنه والطری الغض وطراه جعله طريا (لمحرره) تازه لر زلفنی يارك شانه * ارتور رحسنی اول عاليشانه * چوزسه زلف كهرآويزنی باد * خيره ايدر زمره درويشانه (زرباف) التونله طوقمش يعنی التون تل ايله اورلمش ديمكدر نتكيم زنان اكابرده رسمدر (لمحرره) اله كيرسه بوكونه برسر زلف * مايه دولت اواوردی زرزلف * دكه برعاشقه بهی مسكين * قوقغه يوقدر اوزلف مشكين (شراب لايزالی) لايزال اولان اللهه منسوب اولان شراب يعنی انك جانبندن امر تكوينی ايله وجوده كلان شراب كيفيت نامه بخش ويا خود شراب ايديكه هيچ اكا نفاد كلمز وكاسه‌سی تهی قالمز (صوفی) بوراده صوفی ايله مراد عاشقدر زاهد دكلدر زيرا اكا هيچه زاهد معناسنه دخی استعمال اولنور نتكيم ديوان حافظده كلور * آن تلخوش كه صوفی ام الخبائثش خواند * اشهی لنا واحلی من قبلة العذاری * مراد زاهدك عاشقه طعن ايتديكنی بياندر وخمره ام الخبائث ديمك اكرچه فخر عالم لساندن صادردر ولكن صوفی يه اسنادی مثل مجراسنه اجرا اولنوب بحسب الغالب زبان عايددن ورودنه كوره‌در * نتكيم ليس الخبر كالمعاينة حديثده مرويدر ولكن مثل سائر اولمسنی منافی دكلدر پس بوتقريردن فخر عالم صلى الله عليه وسلمه صوفی اطلاقنك زومی مندفع اولدی نتكيم ديوان مذكورك شراحی مقصوده انتقال ايده ميوب تحير اولمشلردر وصوفينك تحقيقی جلد اولده‌در (اجلاف) جلفك جمعيدر كسرله غليظ الطبع ويابس وجافی معناسنه وجائزدر كه مقابله يوزندن احمق مراد اولنه زيرا احمقلر عارف محققلر بزمنه لايق دكللردر نتكيم واردر اكثر اهل الجنة البله وعليون للعقلاء كافی شرح الطريقة (استلطاف) لطافت استمك (استنكاف) عار لمق يعنی حقدن وفقردن صراف) التونی اقچه‌يه ويا اقچه‌يی التونه بوزيجيدر شرحی كچمشدر علمك صرافی علمی الوب صنان وتعلم وتعليم ايدن

وحقی باطلدن تشخیص ایلیندر (اسیاف) سیفك جمعیدر قلیج معناسنه (ارداف) کسرله راکب اولان اردنه
غیری الق بوراده مراد قطرات سرشکی بری برینه تابع قیلمقدر * قال فی القاموس الردف بالکسر ازا کب خلف
الراکب کالردیف وکل ماتبع شیئا وردفه کسمعه ونصره تبعه کاردفه واردفته معه ارکبته معه (خاشع) متواضع یقال
خاشعین ای متواضعین ومنه قوله تعالی (وتری الارض خاشعة) ای ساکنة مطمئنة وخشع بصره ای غضه وقد سبق
تحقیق الخشوع والفرق بینه وبین الخضوع (ایلاف) الفت وانس طوتمق یقال الفت الشیء الفا والافا
بمعنی واحد ای لزمته ودمت علیه وماترکته (بعدذا) تقریر ناظم قدس سره مشعردرکه ذکر اولنان سادات فقرانام
پاك فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کوش ایتدکلرنده کریه قیلدقلری ظاهر او باطنا سر فقر محمدی یه ورانلرینه فرح
وسرور طریقیله وقالبلرینك خشوعی فقره رضا وشکایتدن احترازوجهیله در (لمحرره) ایلسه جانان بنی احراق نار
* قورقرم آه ایتکه آغزم ینار * قیقزل دیوانه اولدم عشقله * بوزمه باقز اورخساری انار (استئناف)
ابتدا معناسنه در یعنی یکیدن ایجاد ایلیوب دنیاده ذل وفقرله مبتلا قیلدیغی کبی عقباده عز وغنایه مظهر ایلدی
(جکردار) جکر طوتیجی یعنی یورکلی و بهادر (ایوان سبحانی) ایوان کسر همزه ایله عربیده صفهٔ عظیمه
معناسنه در اما عجم فتحله چارطاق معناسنده استعمال ایدرلر (سبحان) تنزیه معناسنه اولان تسبیحك اسمیدر بوراده
مراد الله تعالیدر که اوصاف جسمانیه دن منزه وزن وفرزند وانباز اتخاذندن مبرادر زیرا عند البعض الله تعالی
اوزرینه تنزیه وتعظیمه دال اولان الفاظی اطلاق ایتمك جائزدر سلطان وسبحان کبی نتکیم ابو السعود افندی
تفسیرنده سورهٔ ابراهیمده وغیری مواضعده واردرو بومقام بالاده شرح اولنمشدر (بعدذا) ایوان لفظی بطریق
التمثیل ذکر اولنمشدر مقصود حق بولنده بهادر اولمین بی درد دیمکدر (سرباز) بهادر وباش آچق دیمکدر کذا فی اللغة
النعمتیه وشطرنجباز ولعبتباز کبی وصف ترکیبی اولمق دخی جائزدر باش او ینایجی وباشدن کچیجی معناسنه ولکن
مصراع ثانی یه انسب اولان اولدر زیرا تکرار لازم کلور (حقانی) الف ونون مبالغه ایچوندر صمدانی وربانی کبی
(بردار) آصلمش زیرا برعلی معناسنه استعلا افاده ایدرو دار دیکلی اغاجدر (لمحرره) ای کوکل درد الهیدن خبردار
اوله کور * روز وشب میدان عشق ایچره جکردار اوله کور * حق یولنده عار و ناموسی براق منصور وش
* جذبهٔ عشقیله زلف یاره بردار اوله کور * چشمهٔ چشمك روان ایله جمال حقیچون * کر تجلی جوایسك خوابی قو بیدار
اوله کور * قنده باقسك ثم وجه الله انوارین کورزت * آچ کوزك ایکی جهانده اهل دیدار اوله کور * ایچه کور علم
الهیدن شراب لایزال * تا ابد کیفیتندن مست اذکار اوله کور * درو یشك فقر وفنادر عز وجاهی دنیاده *
وار بو یوقلق ملکنه مالك اولوب وار اوله کور * جنت اعماله آرایش ویروب اخلاصله * بی ریا الله دی پاکیزه کردار
اوله کور * عید وصله ایرمکه صوم سوی طوتمق کرك * سنده راه حقده پرهیزیله سیار اوله کور * حقیادل تختکاه
عشق پاك حقدر * ایرغنای عشقه بو تخت اوزره خنکار اوله کور (وله) دریای رحمتك موجی بوریوب * یارب بزی
اهل رحمتدن ایله * صراط مستقیم اوزره یوریوب * یارب بزی اهل جنتدن ایله * ایله صوری یه حسابه محتاج *
جنتکه طوغری یولیمزی آچ * اوستمزه لطفك جوهر بنی صاچ * یارب بزی اهل عزتدن ایله * علمی ایله عامل اولنلردن
ایت * فیض عشقك ایله طولنلردن ایت * سنی بو کون کرچك بیلنلردن ایت * یارب بزی اهل همتدن ایله * نوردن
منبر اهلی ایلیوب یارن * جنت نعمتیله طو یلیوب یارن * واسطه سز بزه سو یلیوب یارن * یارب بزی اهل رؤیتدن
ایله * مسك کبی صائمك ویره آغزی بو * کافور جنتدن ایچه لر سبو * نه دولت نه عزت نه نعمتدر بو * یارب بزی
اهل نعمتدن ایله * فقرانك یوزی بکزه یوب بدره * ایریشه هر بری ایله القدره * پادشاه مثالی کچه لر صدره * یارب بزی
اهل حرمتدن ایله * نوردن طبقلره قونیلوب نعمت * ایچله نورانی قدحدن شربت * ذوقله بوله لر دورلی کیفیت *
یارب بزی اهل عشرتدن ایله * محمد آدنی ایشیدن عاشق * کوزی یاشی اولور فانه بو یانق * غیرت اهلی امت اولور اویانق *
یارب بزی اهل غیرتدن ایله * دردك آتشیله یانوب توتهلم * عشقك فیضی ایله تازه بتهلم * وصلك کلزارنه کیروب اوتهلم *
یارب بزی اهل وصلتدن ایله * دردکی بولنلر سرباز اولیسر * سردن کچن خلقدن ممتاز اولیسر * مقرب نور حجاز اولیسر *
یارب بزی اهل قربتدن ایله * حقیا میدان عشقه کله کور * چوکان همتله برکوی اله کور * کثرتده وحدتك سرین
بوله کور * یارب بزی اهل وحدتدن ایله (تمامت) اصلنده مصدردر تمام کبی یقال تم تماما وتمامة کما فی القاموس بوراده
تمام معناسنه اسمدر (دستکیر) وصف ترکیبیدر اصلنده کیرندهٔ دستدر ال طوتیجی معناسنه یعنی معین (دارو کیر
وکیرودار) صواش معناسنده مستعملدر یعنی اورمه وطوتمه وقاپمه * جوق زمان اولدی مقرر جرخ پیر * کورمدی
بونجیلین بردارو کیر * دار امر دردارنده دن معناسی صقله درو کیر امر در کیرنده دن معناسی طوتدر امر محلی اولغله

چنکه دار وکبر دیرلر کذا فی الدقائق (اندرامت) اندر فتحله ظرفیت افاده ایدرامت ایچنده دیمکدر (سلطان السلاطین) بونده الله تعالی اوزرینه سلطان لفظنی اطلاق واردر زیرا تعظیمه دالدر نتکیم مرة بعد اخری مرور ایلدی (رب الملوک والطین) اکا بیان واقع اولشدر یعنی آب وخاکك پروردکاری اولان الله تعالی اطفاله شهر رمضانه خطاب ایلیه (وقار) آغرلق وعظمت وهو اسم من التوقیر بمعنی التعظیم کما فی الاختری (کسه سلب ایلیه عزت احتقاری) یعنی باشنه کیدر دیکك تاج عزت و وقارانك خوار وحقیرلغن ازاله و رفع ایلیه نتکیم علو جاهله متقلد اولانلر تجدید لباس وتبدیل رسم ایله عظمت بولورلر و بین الناس زی وهیئتلریله موقر اولورلر (مرصع) جواهر ایله مزین وقد سبق (دیباج) دیبادن معربدر تارو پودی ابریشم اولان لباسك برنوعیدر (ترویج) کچوره ورواج ویره (پیکر پری) پری صورتلو پری جنی وکونش معناسنه درمقصود زیاده حسن واطافتی بیاندر (عذراء) بکر یعنی ارکورمدك قز (شهر رمضان) رمضان رمضندندر کونشك شدت وقتنه دیرلر یقال ارمضه فرمض ای احرقه الرمضاء وهی شدة حر الشمس شهر رمضان اسی کونلره مصادف اولمغین واضع اولدن بحسب المناسبة الزمانیة رمضان تسمیه اولنمشدر بعضیلر رمضان اسماء الله دندر دیمشلردر نتکیم تفسیر تیسیرده مسطور در پس بو صورتده علم شهر رمضانك مجموعی اولور انکیچون دیمشلردر * لفظ شهری اون ایکی آیده ایابدر منیر * رمضان ایله ربیعینه یازرسن انجق * مجرد ذکر اولنسه تخفیف ایچون حذفه محمول اولور بو مقامه متعلق اولان کلام جلد اولدنه مرور ایتمشدر تلو یخده وحواشیده دخی مطالعه اولنه (قانی کرامت) یعنی سؤالمدن قطع نظر فضل طریقیله اولان انعام واحسانك (مدائن) مدینه نك جمعیدر شهر عظیم معناسنه (زیور) بزك التون وکومش وایجوو بونلره بکزر قیمتلو نسنه لرله (اخضر) یشل رنك (قصور) قصرك جمعیدر کوشك معناسنه (برهان) حجت ودلیل ناظمك قدس سره بو کلامدن مرادی دفع توهمدر زیرا ذکر ایلدیکی عطایای کثیره وکرامات وفیره بحسب الوهم والعاده مستبعدکورینور ولکن سعت رحمت وعنایتنه کوره امر جزئیدر ودار الجزاء دار البلایه قیاس اولنمز قال الله تعالی فی سورة الزمر (انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب) یعنی مشقت عبادات وبلایا وآلام اوزرینه صبر ایدنلره اجرلری بیشمار ویریلور یعنی برمرتبه ده که شماره کلمز واهل حساب آنی احاطه دن عاجز اولور (رجب شعبان آین اورج طوتنلر * بولردر بی حساب اوچماق اوتنلر) یعنی جنته مالك ونعیمی احراز ایدنلر خصوصا که جنت میراثه دخول ایله خصمه غالب اولنلر زیرا اوتمك واوتولمك قصرله غالب ومغلوب اولمقدر نتکیم لطیفی شعرنده کلور * دولتیله جهانی طوتدك طوت * دولت الو یردی مالن اوتدك طوت (لمحرره) الحمد لله الغفور * کلدی ینه شاه شهور * الشکر لله الشکور * کلدی ینه شاه شهور * برتحفهٔ حضرتدرر * سرمایهٔ عزتدرر * خوش موسم رحمتدرر * کلدی ینه شاه شهور * قدره ایر رقدرن بیلن * صدره کیجز عزت قیلن * قرآن ایچنده یازیلن * کلدی ینه شاه شهور * قربت دیلرسك صائم اول * وصلت دیلرسك قائم اول * قوللقده یوری دائم اول * کلدی ینه شاه شهور * برقدری عالی ماهدر * معراج حقه راهدر * یارن شفاعتکاهدر * کلدی ینه شاه شهور * فکر سوادن وارکسل * ذکر ایله حقی متصل * ایرسون شهوده جان ودل * کلدی ینه شاه شهور (وله) الحمد لله الکریم * کلدی ینه ماه رجب * الشکر لله العظیم * کلدی ینه ماه رجب * صالدی عنایت برتوین * نور ایلدی حق جان اوین * شن اول بو اقباله سون * کلدی ینه ماه رجب * عابدلرك کولدی یوزی * آچلدی عاشقلر کوزی * صومیله خوش کور کوندزی * کلدی ینه ماه رجب * جرم وکناهه غم یین * حالم نیجه اولور دین * ای عفو وغفران استین * کلدی ینه ماه رجب * شام رغائب قیل نماز * تا صبحه دك ایله نیاز * اقبال ایدوب باعز وناز * کلدی ینه ماه رجب * ذکر ایت جناب حضرتی * فکر ایله احوالك قتی * فوت ایتمه حقی فرصتی * کلدی ینه ماه رجب (وله) مژده درعاشقلر ینه امت مرحومه نك * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * مظهر لطف اولدیغی کونلردر جان وتنك * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * مظهر لطف اولدیغی کونلردر جان وتنك * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * هر کیمك وارایسه کوکلنده محبتدن اثر * جان ودلدن مصطفانك آینه تعظیم ایدر * فرصتی فوت ایتمه کیم برکون بو دملرده کیدر * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * کیمده کیم وار در فرشتهلر صفت کوندز صیام * کیجه لر دیوان حقده نوله ایلرسه قیام * ایده کور امدی عبودیت خدایه صبح و شام * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * ایده کور تعظیم تام شهر فخر کائنات * تا شفیعك اوله یارن بوله سن اوددن نجات * ایلهٔ نصفی بو آیك بازیلور نوردن برات * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * کیمسی خلعت کبر اول کیجه کیمسی کفن * کیمنه کل صونیلور کیمنه ویریلور دکن * غافل اولمه حقه دون شمدنکری بیچاره سن * شهر شاه انبیا شعبان آیدر بوکلن * کل جمالینه محمد مصطفانك بلبل اول * ایلیوب مدح جنابن طوطیٔ کویادل اول * آینه آینه حقی اوسلطانك

قول اول ❁ شهر شاه انبیا شعبان آیدر بو کلن (عامی) اصلنده میك تشدیدیله عامه منسوبدر که خاصك مقابلیدر یعنی انی عامهٔ ناسدن اولان جاهل سیجمز بلکه خواصدن اولوب عملیله عمل ایدن فرق ایدر (بیت الحرام) اصلنده حضرت کعبه در که محترم واندهسفك دم وامثالی حرامدر بو راده مراد مقام محترمدر که جنتدر (اعلام) اولکی اعلام فتحله علمك جمعیدر تحریکله نشان وعلامت وسنجق معناسنه (رفیع) عالی (انور طلعتده) زیاده نورلی بو زده (الهی) اولیکده یاء متکلم وآیکنجیده ضمیر غائبدن بدلدر پس قافیه ده تکرار لازم کلمز والتقدیر بالعربیة الهی هب لی من قرأنی وعمل بی فیهبه له الهه و یتجاوز عنه اللهم اجعلنا منهم (لمحرره) کوزت جانیله فرمان الهی ❁ عمل قیل حضرت قرأنله کل ❁ طوته کورامر ذی شان الهی ❁ عمل قیل حضرت قرأنله کل ❁ بجرد عمله الدائمه صافن ها ❁ کیجه کوندز عملدن اوله تنها ❁ اوقی قرأنی طوت حکمینی شاها ❁ عمل قیل حضرت قرأنله کل ❁ مصور اولیسر قرأن یارن ❁ بولیسر خلق ایچنده جمله یارن ❁ چکیسر جنته اکا او یارن ❁ عمل قیل حضرت قرأنله کل ❁ شفاعت استرایسك روز محشر ❁ او یوب قرأنه خیرایت ایله شر ❁ اولورهب اهل قرأن چون مبشر ❁ عمل قیل حضرت قرانله کل ❁ اوقو یوب طوتمسك قرأنی حقی ❁ مقام وصلك اولمزسن احقی ❁ محققك چون عملدر مستحقی ❁ عمل قیل حضرت قرأنله کل ❁

❁ قافیة القاف ❁

بیورمشدر کیر و برسوز رسول مالك وخلاق
سوزیدر مخزن اسرار اوزیدر معدن اخلاق

کیم الله قو پاریسردر نیچه قومی قیامتده
ایدیسر یوزلری نوری تمامت عالمی اشراق

بولر اوتوریسرلردر لآلیدن منابرده
شونك کبی منابرده کیم اینجودن اوله براق

اکرچه انبیالردن شهیدلردن دکلمردز
ولی غبطه ایده آنلر اوله لر بونلره مشتاق

بوسوزی بیوریجق اول دیزن چوکدی براعرابی
دیدی کیملردرز بونلر اوله لر بویله عالی طاق

بیوردی کیم بولر اولدر قبائلدن شهرلردن
دیریله لر سویشه لر بولر فی الله علی الاشواق

بولر حشر اوله لر لله دیه لر جمله ذکر الله
کوکل برایلیوب دوبدز اوله لر حقه استغراق

بیوردی هم رسول الله شو بکلر کیم اوله عادل
اوتوره لر منابرده که لؤلودن اوله هب آق

❁ قال النبی علیه السلام المقسطون فی الدنیا علی منابر من لؤلؤ یوم القیامة ❁

بیوردی هم قیامتده قبورندن طوره برقوم
یشل آتلر قنا تلو لر بنه لر طوله لر اعماق

اوچه لر قوش کبی بونلر ایره لر جنته تا کیم
کوزوکه کوزله جمله طباق اطباق وطاق اطواق

صوره لر کیم نه امتسز جوابنده دیه لر کیم
محمد امتندنز کاندکدر قدر استحقاق

دیه لر کوردیکزمی هیچ حساب ویا کتاب میزان
دیه لر کورمدك هرکز بولردن هیچ یقین ایراق

دیه لر دونك امدی تیز حساب ویرمك کرکسزسز
دیه لر کیم نه ویردیکز حساب آلمق دیلرسز باق

بیوردی هم کله برقوم اسوب بادصبا کبی
که کورمیه حساب انلرهم ایتمیه عذاب احراق

دیدیلر کیمدرر بونلر بیان ایت یارسول الله
بیوردیکیم غزالرده ایدندر قانلرین اهراق

بیوردی هم شهیدلر اولان کایسرلر قیامتده
شجاعتده مهابتده صلابتده قواجواق

قیلیجلارین اموزینه اصوب یورویه لر بونلر
کرابراهیمله موسی کوررلرسه چکه لر ساق

کوروب حشر اهلی ایده لر بولر کیملردرر یارب
ذیه لر کیم شهیدلردر اولو بدر قانلری مهراق

بیوردی هم زهی دولت شوقومه امتمدن کیم
دکز قاتنده دنیادن بقایه اوله لر الحاق

چویردن چیقه لر بونلر کله لر عرشك التینه
خطاب ایده ملکاره بونکزاول قاسم الارزاق

که بونلرشول قولمدرکیم اولورلردی سواحلده
دکز قاتنده اولدیلر بکا اولمادیلردی عاق

بولاره پس حساب ایتمك که وارسونلر بوغازیلر
بکرلر قوچسون اوچمده صفالرده بواوب اذواق

الهی بز قولك داخی کلیبولیده اولو ردق
دکز قاتنده بکاردك فرنکدن قلعه وآفاق

ایشیمز جنك ایدی اکثرچو هفتا دودوملتله
ویردك باشی بولکده ایدردك مالمز انفاق

خداوندا خداوندا بو بز قوللاره اطف ایت
حساب ایتمه عذاب ایتمه قوچه لم بزدخی اعناق

کلیبولیلی عاشقلر سنك فضلك دیلر دائم
نوله کر ایده سن احسان چوسنسن خالق ورزاق

الهی صوچلرین محوایت کرمدن رحمت ایت عفوایت
قوارکاك دشیسینی دعام بودر که قیل اعتاق

نه اکسیله نهایتسز دکزلردن اکر یارب
بزی برقطره رحمت ایدرسه لطفکه اغراق

قنی بزده شود وات کیم جمالك ایده وز مشهود
قنی جان کیم اوله واصل قنی کوکل اوله ذواق

نظر قیل سر وحدتدن تجلی قیل هویتدن
حجابیز کیدر کوزدن مدد قیل بیزه ایت اشفاق

کلیب ولیلی برکز چون سنك وصفن ایشتدیلر
بکلی عاشق اولدیلر قودیلر باشله آیاق

عوامینه نوالك ویر خواصینه جمالك ویر
اخصینه وصالك ویرجو بونلر درسکا عشاق

دخی شول کیم فنا بولدی فنادن صوك بقا بولدی
بقادن صوك لقا بولدی سنی سودی علی الاطلاق

دیلر کیم زار وسرکردان ایدساکا اوله حیران
شرابکدن اوله سکران نه او یمك آکه نه اوچماق

کوزتمزدانه دردانه کلوبدر بوله مردانه
قومشدر باشی میدانه نه قورقق آکه نه قچماق

کیرور دایله آنی یولکده ویردی چون جانی
دیلر کیم بوله سن جانی کوزتمز حور واوچماق

سنك وصفك کتابینی یازرکن یازیجی اوغلی
بنار جانی ایدر آهی الندہ طوتشز اوراق

حبیبك قاپوسنده اول الی باغلو قوایدر چون
سن آنك حرمتینه پس قیل آنك دیلنی انطاق

که وصف ایتسون کمالاتن بیان ایتسون دلالاتن
عیان ایتسون رسالاتن که حق ایلسون احقاق

بنار جانده دردا ودی انك عشقی هواسندن
افار کوزلارینك باشی قیلوبدر یوزنی طپراق

کل ای درد الهیدن خبردار اولین کوکل
کل ای عشقنده جان وروب جکردار اولین کوکل
کل ای ایوان سبحانیده سرباز اولین بی درد
کل ای میدان حقانیده بردار اولین کوکل

رسول الله بیوردی تندرستلر
جهانده مبتلالر جسمی سستلر

شوکلو بوله لر یارین ثوابی
که کیمسه بولمیه اول فیح بابی

دیه لر صاغ کشیلر کیم تولیدی
که دنیاده بزه بو حال اولیدی

که صنسد ولارله پاره اولیدق
صوك اوجی بزده بومزدی بولیدق

ایدر هم عائشه برخوش روایت
رسول الله دن ایله خوش رعایت

قیامتده ندا ایدیسر الله
ملکلره ادا ایدیسر الله

که کلك ای ملکلر برایش ایدك
ندکلو مژدیکز وارسه ایشیدك

مجد امتینه هب بغشله لك
سزك اولمشدر دیو صغشله لك

دیدیلر ربنا سمعنا وطاعه
قیلورز حکمکه جمله اطاعه

ولی حکمت ندر ای فرد بی چون
که محتاجز ثوابه بز دخی چون

دیه کیم سوزلریکز کرچه حقدر
بنی آدم دخی محتاجرقدر

ایده لر یاردمی محتاجه دائم
ویره لر انمکی هم آجه دائم

زهی لطف اسی سلطان کورکمان
دریغ ایدرمی قوللردن جمان

کرملر قیلمغیسه انجق اوله
که بخششلاری دیدار اوچق اوله

عطاسینك چو بوق حد وکناری
ایشت برسوز دیدی ابن فناری

کیم الله تعالی رب ورحمان
براندی بیزی ویردی دین وایمان

چو بز معدومدق کتم عدمده
نموز کورمیشدی بیزم اودمده

که یوغیکن بزی ایجاد قیلدی
کرملر ایلدی ارشاد قیلدی

که بزی ایلدی صورتده انسان
صوك اوجی فیض قیلدی بونجه احسان

بودکلو قیلشیکن رحمت ایشار
بودکلو ایلشکن حکمت ایشار

بدیع اوله می آنك حکمتندن
اکر ویرر سه یارین رحمتندن

چو کندوفضلنه کوره ویرر اول
پس ابومالك سزی اکا ایر کورر اول

ایدر چون پادشاهلیغنه کوره
نلر ویره که قوللر آنی کوره

خجل اوله قوللطفندن آنك
مقرر اولسون اشبو سوزه جانك

ایشت بوسوزه تقریب حکایت
ابوطالب مکیدن روایت

كه خلق جمع اولجق عرض حسابه — اواو كيجى دير يله احتسابه
بيوره حق ملكلر ايركورەلر — كيم اوغلانجقلر اوچماغه كيرەلر
چون اوچق قاپوسينه ايره بونلر — اوله دستور اكاكيم كيره بونلر
ديه لر مرحبا اطفال اسلام — كه قوتلو كلدى سيزه فال اسلام
ديه لر قانى نولديلر اتامز — يه قانى قنجروكتدى اناسز
ديه لر كيم حساب اولماليلردى — نه ايتديلر ايسه بولماليلردى
پس اغلاشه بولر زار بلغ ايده — اتايه انايه يار بلغ ايده
صوره الله ندر بو اغلمقلر — ايشيدنده يوزكلر داغلمقلر
ملكلر ايده لر اعلمسن اى حق — اتادن انادن ارخمسن اى حق
بولر كيم زار وافغان ايدرلر — كه كوزدن ياش يوركدن قان دوكرلر
كه مؤمنلارك اوغلانجقلر يدر — كوكلر يميشى جانجقلر يدر
كركز ديرلر اوچماغى اناسز — يراشمز ديرلر اول بيزه اناسز
بيوره امدى ديكز وارسون انلر — قيامت يرلرينى كورسون انلر
اتالرين انالرين بولوبن — يا پشسون اللو اللرين الوبن
الوبن جنته كتسون بولرديك — بواطفى انلره ايتسون بولرديك

(اشراق) اضاءت يعنى برق اورمق (لألى) لؤلؤنك جمعيدر انجو معناسنه (غبطات) غبطه ديمكدر تثله تلفظى عجم تصرفى اوزره در تكيم بعض نظائرى كذر ايتدى (غبطه) كسرله بر كيمسه نك مالنى ويا منصبنى ويا ايلوكنى كوزب بنده بويله اولسه ديو كونيلك بو معنايه فارسيده رشك اطلاق ايدرلر (اعرابى) اعرابه منسوبدر بدوى اولنلره اعراب وحضرى اولنلره عرب ديرلر تكيم تفصيلى مرورايتمشدر (عالى طاق) طاق كرو يوكسك يردر بوراده عالى مرتبه ومكان ديمكدر (قبائل) قبيله نك جمعيدر براتادن متشعب اولان اولاده ديرلر (اشواق) شوقك جمعيدر عشق وشوق ميانده اولان فرق مرورايتمشدر (بولر حشر اوله لر الله) يعنى ذكر اولنان طائفهٔ جليله نك برى برلريله صحبتدن مراداري جمعيت دل ايله رضاء الله ذكر الله ايليوب درياى شهود حقه غرق اولمقدر يوخسه غرض نفسانى وملاحظهٔ دنيويه دكلدر بو كلامده اصحاب كرامك حالنه تنبيه وانلره بوخصوصده متابعت ايلين خواص ناسك شان عاليلرينه اشارت واردر ❁ تكيم اطراف عالمدن فقراء ناس شدرحل ايدوب مرشد حقيقى قپوسنه كلورلر و برى برلريله حقانى صحبتلر قيلورلر شويله كه اجانب انلرك يانده اقاربدن احب اولور واغيارايكن يار اولوب رتبهٔ رازدارى بولور (اولئك هم المنقطعون الى الله والمحشرون لله والسائرون فى الله ❁ اللهم اجعلنا من انتظم فى سلك عقائدهم واعمالهم وافض علينا من بركات توجهاتهم واحوالهم (لمحرره) يارب بزى اخوان صفايه ندماقيل ❁ هر وجهله سلاك طريق قدماقيل ❁ زاغان جهان صحبتنه ايله لايق ❁ عالى همم ايله بزى مانندهما قيل ❁ بر قطره لرى بولده قومه بحره ايرشدر ❁ مستغرق فيض ايله صفاايله چوماقيل (وفى الحديث المقسطون فى الدنيا على منابر من لؤلؤ يوم القيامة ❁ دنياده عادل اولنلر قيامت كونى انجودن منبرلر اوزرنده اوتوررلر (اقساط) عدل ايتمك ونبر الشئ رفعه ومنه المنبر بكسر الميم كما فى القاموس (بعدذا) ذكر اولنان حديث شريفده منفهم اولور كه عالى همم اولنلردن نيجه لرجاه صورى ومعنوى يى جمع ايدرلر ودنيا وآخرتده معزز وموقر اولورلر منبرانلرك علورتبه لرينه اشارت ولؤلؤ صفاء باطنلرينه تنبيهدر (اعماق) عمقك جمعيدر ضمله دره وقويى كبى نسنه لرك قعرى وصحرانك بعيد اولان طرفى بوراده مراد مطلق وادى وصحرادر (طباق واطباق وطاق واطواق) (طباق) كسرله مطبق نسنه لردر كه بر برى اوزرينه مطابق وموافق اوله سمواتك قبه لرى كبى بوراده مراد طبقات ودرجات جنتدر (اطباق) فتحله طبقك جمعيدر تحريكله اورتى كه برنسنه اوزرينه اورترلر غطاء كل شئ معناسنه كما فى القاموس وجماعت معناسنه دخى كلور بوراده مراد جنتك سراپرده لرى وحورى وسائر خدامىدر (طاق) كرو چار طاقدر مراد جنتك قصرلريدر (اطواق) فتحله طوقك جمعيدر بوغمق معناسنه يعنى مزين كردن بند وقلاده بوراده مقصود جنتك زينتيدر يعنى پرواز ايدوب جنته ايردكده جنتك درجه لرى وقصرلرى وحورى وزينتلرى كوزلرينه ظاهر اوله ودیده لرى آنلرى رؤيته روشنايى بوله (احراق) بسوزانيدن يعنى ياقق (اهراق) آقمق اساله كبى اصلنده اراقه درها تحسين ايچون زياده قيلنمشدر (شجاعت) بهادراق (مهابت) هيبت وعظمت يقال رجل مهيب عظيم (صلابت) شدت ومتانت (اجواق) جوقك جمعى

وجوق دخی جوقه نك اسم جمعیدر آدمی جماعتنه دیرلر کما قال فی القاموس الجوقة الجماعة منا وتجوقوا اجتمعوا
(ساق) باندرکه انجك دخی دیرلر یعنی اکر ابراهیم وموسی علیهما السلام کبی هیبتلو پیغمبرلر آنلری وهیبتلرنی
کورسه‌لر مهابتلرینك تأثیرندن دیزچوکرلردی (مهراق) آقیداش مصبوب کبی (الحاق) لاحق معناسنه درتابع
اولق وقاوشمق دیمکدرمن الحق بمعنی لحق ومنه قوله فی دعاء القنوت (ان عذابك بالکفار ملحق) ای لاحق وقیل ملحق
بالکفار غیرهم وهذا اوجه الاستئناف الذی معناه التعلیل کما فی المغرب (سواحل) ساحلك جمعیدر دکز کناری
دیمکدر وهو فاعل بمعنی مفعول من السحل لانه یسحله الماء ای یقشره و یسلخه و ینزع عنه ماهو بمنزلة القشر علی
ظاهره کذا فی التفاسیر عند قوله تعالی (فلیلقه الیم بالساحل) فی سورة طه قال فی القاموس سحله کمنعه قشره ونحته
فانسحل والریاح تسحل الارض تکشط ماعلیها والساحل ریف البحر وشاطئه مقلوب لان الماء یسحله وکان القیاس
مسحولا اومعناه ذوساحل من الماء اذا ارتفع المد ثم جزر فجرف ماعلیه (عاق) تشدید له عاصی معناسنه قال
فی القاموس عق والده عقوقا ضد بره (آفاق) اطراف ❁ وجوانب ❁ فرنك ❁ وقلعه ❁ وآفاقك ❁ شرحی مرورایتمشدر
(هفتادودوملته) یتمش ایکی ملته زیرا هفتادیتمش ودوقصرله ایکی دیمکدر بوراده مراد مطلقامال کفردر زیرا یتمش
ایکی ملت حقیقتده لااله الاالله اهلندندرکه فرق ضاله دیرلر و بونلرکله دخی اکرچه براهین قاطعه ایله مقابله وجنك
اولنوز ولکن کلامك ماقبلنه مناسب اولان اولدر (انفاق) افنادیمکدر یقال نفق الشئ مضی ونفد اما بالبیع نحو نفق
البیع نفاقا واما بالموت نحو نفقت الدابة نفوقا واما بالفناء نحو نفقت الدراهم وانفقتها (اعناق) عنقك جمعیدر بیون
معناسنه (بعدذا) ناظم قدس سره بوراده شریعت وصفات مرتبه‌سنه رعایت ایلدی وآشغده‌ده اویمك اکا
نه قوچماق کلامیله حقیقت وذات مقامنه اشارت قیلدی و یاخود بوراده کندی اسانندن عوام وآشغاده خواص
حالنه رمزایتدی و بوخود معلومدرکه عارفلرك ذوق صفاتیلری غافللرك ذوقنك فوقنده‌در زیرا سرنه واصللردر
انکچون کثرت جماع اهلیدر یعنی جماعده ذوق قربت ووصلت بولدقلری انلری بومعنایه حاملدر نتکیم (حبب
الی من دنیاکم ثلاث) بیورلدی و بواوچ نسنه کطیب ونساء وصلاتدر بری ذوق انس ومحاضره‌یه و بری ذوق قربت
ووصلته و بری ذوق مکاشفه ومشاهده‌یه اشارت قیلندیکه بونلرك سریله متحقق اولاق انسان حقیقینك شانندندر
انسان طبیعینك دکل (لمحرره) سوسه عاشق حلال طیبی کر ❁ شرغ مولایه مخالفمی مکر ❁ طاتمدی شولکه شکردن
حلوا ❁ صحبت خاصه صانمه کیم سراکر (عتاق) آزاد (اغراق) غرق ایتمك والغرق الرسوب فی الماء ای النزول فیه
والانغماس (جمالك ایده وزمشهود) یعنی بزشاهد وناظر وجمالك مشهود ومنظوراوله وجائزدرکه مفعول مصدر یعنی
شهود معناسنه اوله مفتون وغیریلرکبی نتکیم شافیه‌ده وشروحنده مبیندر (ذواق) زیاده ذوق ایدیجی یعنی ذوق
وصلکله مقصود عالم صفاتك ذوقیدر زیرا عالم ذاته کوره ذوق منقطعدر اوراده ذوق وخلافی متصور دکلدر
(سروحدت) کثرت نسب واضافاتدن قطع نظر تجلی ایلین معنادر نتکیم جلد اولده مرارا بیان اولنمشدر (هویت)
تعین اعتباریله اولان ذاتدر نتکیم غیب هویت لاتعین اعتباریله اولان ذاتدر (حجابیمز کیدرکوزدن) یعنی جان
کوزندن حجب تعیناتی قالدر و یتمش بیك پرده‌یی ازاله ایله نه جسمانی ونه روحانی حائل قومه (اشفاق) کسرله مرحمت
وعنایت (قال الراغب الاشفاق عنایة مختلطة بخوف لان المشفق یحب المشفق علیه و یخاف مایلحقه قال الله تعالی
(وهم من الساعة مشفقون) فاذاعدی بمن فمعنی الخوف فیه اظهر واذاعدی بعلی فمن العنایة فیه اظهر انتهی
والتفصیل فی التفاسیر والحواشی (سنك وصفك ایشتدیلر) مقصود لسان ناظم قدس سره‌دن افعال وصفات وذات
واطوار وانوار واسراره متعلق بیاندرکه غیریلرك بیانه بکزمز زیرا غیریلر اغیار وزاهد ومحجوب وناظم ایسه یار
وعاشق ومکاشفدر و بومقوله‌نك بیانده لذت وتقریرنده حلاوت واردر زیرا هرمعنایی مطبخ حقیقتده پشورمش
وهرلذتی براسمك سفره‌سندن دیوشرمشدر جمله مراتبی مقامنه کوره سویلر وهرصورت حقك لباسنی نظرك قوتنه
کوره ابراز ایلر پس غیرك تقریری انك وصفنه کوره عدم حکمنده‌در (لمحرره) اکرچه چشمهٔ معنایه مجری لولهٔ دلدر ❁
ولی خضر اولمین شخصك سوزی آب حیات اولمز ❁ بوخوان معرفتده روزوشب الوان نوراما ❁ مذاق اهلی یانده
سیروسفر کطیبات اولمز (عوامینه نوالك ویر) نوال عطادر بوراده مراد عطای جنتدر زیرا عوام مؤمنینك نظری ذوق
صوری‌یه منحصردر (خواصینه جمالك ویر) زیرا انلر سلوك حسبیله جنتدن جماله ترقی ایتمشلر و برقاچ قدم عوامدن
ایلرو کتمشلردر (اخصینه وصالك ویر) زیرا جمال دوردن مشاهده اولنمق دخی ممکندر ولکن وصلت مقام قربده اولور
ووصولك فوقی حصولدر وحصول برمرتبه‌درکه انك فوقنده برمرتبه دخی یوقدر وانك ذوقنی قتی آزد ماغ ادراك
ایتمشدر اللهم اعنا علی الوصول الیك والحصول لدیك (چوبونلردرسکاعشاق) یعنی حالمزینه کوره زیرا هرعشق

بردکادر بلکه قوت وضعفله تفاوتلری واردر (فنابقا) جلدا اولده مسطور در (لقا) کورمك وقاوشمقدر بوندن مراد
تجلی دائمدر که دنیا وآخرتده انك نوری دلدن سیونمز وبو مرتبه واحدا بعد واحد وبر یلور (علی الاطلاق) مطلقا یعنی
جلالده وجمالده ظاهرده و باطنده کیجه ده وکوندزده اولده وآخرده جمیع مراتبده سودیلر (زار) سرکردان وحیران
وسکران یازلشدر (نه اوپمك آکانه قوجماق) مقصود بو معنالر اکا مقصود بالذات اولدیغن بیاندر پس جشنده
تجلی دائم اهلنه عشرت مانع اولمدیغی کبی دنیاده دخی حجاب دکلدر ولکن بو مقوله لرده سودای عیش وعشرت یوق
وبلکه اکثر حالده معتاددن منقطعلردر (کوزتمز دانه ودردانه) یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف اولان عاشق
بودنیا خرمنده مماش ایچون دانه کوزتمز وبودریاده اکا زینت ایچون انجودانه سی دخی کرکمز زیرا کرچك ارلر کبی
بوله کیرلر سبکبار اولورلر وفقر وفنایی کندیلرینه زاد قیلورلر وماسوانك آرایشن قبیح بیلورلر وکوزلرینك یاشلرین دردانه
لره دکشمزلر وخرقه لرینك پاره لرین اطلس ودیبایه ویرمزلر (لمحرره) منم که اطلس ودیبایه دکشمم شالم * منم که شاهلغه
ویرمزم ادنی حالم * منم که رشك ایدر اشکم کورنجه دردانه * منم که تا ازلی اشبو فیضه میالم (مردانه) مرد بلوغه کلان
اردر آخرنده الف ونون وهای رسمی تخصیص ونسبت ولیاقت افاده ایدر یعنی کرچك اره لایق اولان وجهله (سنك
وصفك کتابینی) مراد کتاب محمدیه در که انده حق تعالینك کمال وجمال وجلالنه متعلق وصف وذکر وبیان مندرجدر
(انده طوتشور اوراق) اوراق ورقك جمعیدر تحریکله کاغد معناسنه (قال فی القاموس الورق محرکة من الکتاب
والشجر معروف (بعدذا) سوزانی ورق بالاده الای سرور محبوب قصیده سنده واقع اولمشدر دیرلر پس بوراده
ناظم قدس سره حال ماضیه یی حکایه ایدرو کاغدك طوتشمسی نار عشقك دلده حرارت قویه سندن برآه زبانه سیله
سیم سیاه اولدیغیدرو بو معنی ناظمك کرامات کونیه سنه دائر نتکیم نفس کتاب کرامات علیه سنه ناظردرو بو خارق
عادات اولسه دخی عارفه علم بالله کرامتی کافیدر انجق هر ائرده برسر الهی واردر (لمحرره) غشقله یاندم طوتشدم
آه آه * اوزکه درده صناشدم آه آه * یوغیکن برقطره جه بندن اثر * شمدی دریا کبی طاشدم آه آه (انطاق) نطقه
کتورمك وسویلتمك بوندن مراد فیضك تواترنی رجا واطفك توافرنی استدعادر زیرا فیض الهی منقطع اولسه لسان
تقریر وقلم تحریردن قالور * نتکیم آسیانك آبی کسلسه حرکتی سکونه مبدل اولور مولانا حضرتلری مثنوی
شریفی ویونس امرم الهیاتی وسائر ارباب کمال مقاله لرنی انطاقله سویلشلردر انکچون معارضه کوتورمز ومعارض
اولان انلره نظیره کتورمز (لمحرره) ای زبانی دراز وفهمی آز * قنده سن قنده فهم نکته وراز * اشته میدان سخن
قادر ایسك * ورق معرفته برسوز یاز (که وصف ایتسون کمالاتن) مراد کمالات فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر سؤال
اولنورسه که بالاده سنك وصفك کتابینی کلامنده وصفی کمال حقه مضاف و بوراده کمال فخر عالم صلی الله علیه وسلمه
نسبت قیلدی پس بو کتاب قنغیسنك وصف کمالنی متضمندر * جواب بودر که اولا و بالذات وصف اولنان کمال احدی
وثانیا و بالعرض کمال احمدیدرو بو کتاب برینك وصفیجون اولمق آخرك ذکر ینی منافی دکلدر بردخی کمال محمدی
حقیقتده کمال صمدیدر یعنی عالم هویته ومقام جمعه کوره کمال بردرا کرچه عالم تشخصه ومقام فرقه کوره ایکی
کوریندر پس کمالی بو ایکیسندن هر برنه نسبت ایتمك درست وکتاب ووصفی اضافت قیلمق صحیحدر (بیان ایتسون
دلالاتن) یعنی معجزاتن که انك حقیقتنه داله در (عیان ایتسون رسالاتن) یعنی احکامن که انکله خلقه ارسال اولنمشدر
(که حقی ایلسون احقاق) یعنی اثبات وآیات وادله سن اظهار (انك عشقی) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك عشق
وشوق ومحبتی هواسنه دوشوب بوسببدن جانده آتش حالتی کبی دردومحنت وحرارت حاصل اولدیغن بیاندر
وبو معنی عشقك حقه تعلقنی منافی دکلدرز یرا حقه انتساب فخر عالم وساطتیله در پس کاه اولور که جمله عشقلر عشق
حقده فانی اولور وکاه اولور که عالم بقاده هر برینه کوره وجود وثبوت بولور (لمحرره) جوهرن قال ایلنجه بو وجود
* یانه کور عشق آتشینه یانه کور * ایرشنجه حقدن انوار شهود * یانه کور عشق آتشینه یانه کور * وصف حادث
کرچقارسه آره دن * کوستر ذات قدیمن پاره دن * یانمغیله قورتلور دل پاره دن * یانه کور عشق آتشینه یانه کور *
دیرشجردن حق انا الله الغیور * یاحزین القلب قد جاء السرور * نارایچنده بولنور کلزار نور * یانه کور عشق
آتشینه یانه کور * حوری وغلمان کوزتمز عاشقان * ذات پاکه طالب اولور صادقان * یان مقدم صکره جام وصله قان
* یانه کور عشق آتشینه یانه کور * طوتشوب آهکله اوراق وجود * وارلغك یانوب دونه مانند عود * بول بقادن
بو فنا سوقنده سود * یانه کور عشق آتشینه یانه کور * کریه دن چشمك دوکوب درو کهر * دردله یانسون کباب
اولسون جکر * شمله پروانه یه ایله نظر * یانه کور عشق آتشینه یانه کور * آل اله سیف جهاد اکبری * قو بو میدان
ایچره مردانه سری * قاله بو عار ایچره زاهد کلبری * یانه کور عشق آتشینه یانه کور * طالب امداد اولوب اول یاردن *

* بکله بودل قلعه سن اغیاردن * چون مدار اولدی خلاصه ناردن * یانه کور عشق آتشینه یانه کور * حق اولورسه شفیعك مصطفا * حاصل اولور عشقله جانه صفا * یانمغیچون قیل ازل عهده وفا * یانه کور عشق آتشینه یانه کور (که کیمسه بولیه الخ) تومبین رنجوری غمدیدکان * کاندران رنجنداز بکزیدکان * هر کرا اززخمهاغم بیشتر * لطف یارش داده مرهم بیشتر (لمحرره) هر کیمه ایرسه دلازخم غم * یاره سینه کوره بولور مرهم * نقدر مبتلی اولورسه کشی * دردنه کوره ثواب اومرهم (رعایت) حفظ ایتمك قال الراغب الرعی فی الاصل حفظ الحیوان امابغذائه الحافظ لحیاته او بذب العدو عنه یقال رعیته ای حفظته (ادا) الاداء دفع مایحق دفعه وتوفیته (برابش ایدك) مصراع ثانینك آخری ایله میانده تجنیس تام واردر (مزد) فارسیدر ثواب واجر وآجر معناسنه (ربنا) فتحله بارینا تقدیرنده در ای بزم پروردکار مزدیمکدر واز بو بیة اشمل الصفات بعد الذات وتربیة الملائکة بفیض القوی والانوار والاستخدام فی الطاعات والاذکار ونحو ذلك (سمعنا) سمعنا سمعا تقدیرنده در یعنی کلامکی سماع قبول ایله ایشتدك ومرادکی فهم ایتدك (لمحرره) عشق بار ایله کیمکه اولسه ایف * بی تکلف قبول ایدر تکلیف (طاعه) طاعت امر اوزرینه مبنی اولان فعله دیرلر زیرا انقیاد معناسنه در انقیاد ایسه مراد دنصکره متصور در عبادت بویله دکلدر (قال فی القاموس طاع له یطوع ویطاع انقاد کاطاعه انتهی * ولکن حریری درة الغواصده طاعت وطاقت وغارت وامثالنی اطاعت واطاقت واغارتك اسماسی طوتمشدر یعنی طاعت اطاعه دندر اطاعه نك مصدری اطاعت واطاعتك اسمی طاعتدر دیمشدر وعلی هذا (بی چون) اشباع واوله کیف معناسنه در ترکی دلده بر کیمسه نك حالندن سؤال ایتملو اولسه لر نیجه سن دیرلر عجم چونی دیر عرب کیف حالك دیر کنهنه اطلاع اولمیوب حقیقتندن استفسار جائز اولمدیغندن اوتوری حق تعالی حضرتلرینی بیچون ایله توصیف ایدرلر (که محتاجز ثوابه بزدخی چون) بوندن منفهم اولور که ملائکه دخی ایمان وعمل صالح اهلی اولدقلری جهتندن مثاب ومأجورلردر ولکن ابن عباس رضی الله عنهما قولنده جنك مؤمنلرکبی جنت ایله مثاب وغیرلرقولنده حالرینه مناسب اولان تعیم ایله مجزی اولورلر (قال ابن عباس رضی الله عنهما الخلق اربعة فخلق فی الجنة کلهم وهم الملائکة وخلق فی النار کلهم وهم الشیاطین وخلقان فی الجنة والنار وهم الانس والجن لهم الثواب وعلیهم العقاب وقال فی آکام المرجان فی احکام الجان ان الملائکة وان کانوا لایجازون بالجنة الاانهم یجازون بنعیم یناسبهم علی اصح اقوال العلماء انتهی * فان قیل اهل الملائکة یرون ربهم کما یراه الابرار قلت یمنع منه عموم قوله لاتدرکه الابصار وقد استثنی منه المؤمنون فبقی علی عمومه فی الملائکة الابرار والحاصل ان الرؤیة مخصوصة بمؤمنی البشر فالملائکة وکذا مؤمنو الجن لایرون الله تعالی فی الجنة کذا فی القواعد الصغری للشیخ عز الدین ابن عبد السلام * قال فی انسان العیون رؤیته تعالی یوم القیامة عامة لکل واحد من الخلق الانس والجن من الرجال والنساء المؤمن والکافر والملائکة وجبریل وغیره واما رؤیته تعالی فی الجنة فقیل لایراه الملائکة وقیل یراه منهم جبریل خاصة مرة واحدة * قال بعضهم وقیاس عدم رؤیة الملائکة عدم رؤیة الجن له تعالی ورد ذلك انتهی * یقول الفقیر ایده الله القدیر لاشك ان الملائکة اهل الشهود والحضور مع الله تعالی ومنهم من هو رسل الوحی کجبریل واسرافیل ونحوهما علی مابین فی محله فبعیدان یعطی للملك الاخذ ببساطته من الله تعالی ثم لایراه مع ان الرؤیة من باب اللطف والحضور علی ماأشیر الی فی بعض المبشرات لکن لما کان ظهور آدم مظهر الجمال الله وجلاله معا وظهور الملك والجن باحدهما فقط کان رؤیته فوق رؤیتهما هذا هو الذی یقتضیه الذوق الصحیح والله اعلم (ایشت برسوزدیدی ابن فناری) بو کلام مولانا فنارینك فاتحه تفسیرنده در * وهو شمس الدین محمد بن حمزة بن محمد بن خلیل بن عیسی المعروف بنظام الدین الفناری رحمه الله سلسلة الذهبده نسبلری حضرت عمر رضی الله عنه منتهیدر (فناری) نسبتی علامه سیوطی ذاهب اولدیغی اوزره صنعت فناره دروبه مضیلردیمشلر که فنار ماوراء النهرده اقصای بلاد خراسانده بر قریه درولکن فاموسده ذکر اولنمشدر وبومقوله مواضعده اصل اولان کندی نسبتن معرفتدر یوخسه پدرینك نسبتن معرفت دکلدر ولکن کاه اولور که پدر ویاخود پدر جدکنده اولنلرك اسمیله اولاد دخی مسمی و وصفیله انلر دخی موصوف اولور * تنکیم صاحب الدرر محمد بن فرامرز التوقاتی پدری وفاتنده نصکره همشیره سنك زوجی خسرو نام بك تربیه سنده اولمغله خسرودیو شهرت بولدی پس مولانا فناری حقیقتده فناری زاده در * تنکیم کلام ناظمده دخی بو معنایی تصریح واردر ولادتلری هجرتك یدی یوز اللی برصفرنده و وفاتلری سکز یوز اوتوز درت شهر رجبنده در مزاری بروسه ده کندویه منسوب اولان جامع شریفك جانب شرقیسنده اولان حظیره ده در علوم ظاهریی شیخ اکمل وجمال الدین اقسرایی وسائر مشار الیه بالبنان اولان فضلادن اخذ ایدوب عرب وعجم ورومده شهرت بولمش وبروسه ده مصطبه نشین حکومت وفتوی اولمشدر مصرده ابن حجر انلردن مأذوندر حاجی بیرام ولی قدس سره

حضرتلرینه صحبت ایلمش وقطب الوقت اولان حامد افسرایی جنابلرندن دخی نفس نفیس المشدر واول نفس ایله
سورهٔ فاتحه اوزرینه تصوفانه تفسیر یازمشدر که وصفدن غنیدر بو فقیر کندی خط مبارکلریله اولان نسخهٔ جلیله ایله
مشرف اولوب چوق استفاده نصیب اولدی بروسه ده سلطان زمان ایله میانلرنده شقاق واقع اولمغین لارنده فرمان
اوغلی محمد بکه ملتحق اولوب تفسیر مذکوری انک نامنه تألیف ایلدی صکره سلطانك استدعاسیله بنه بروسه یه عودت
قیلدی والد ماجدی مولانا حمزه شیخ صدر الدین قنوی قدس الله نفسه الزاکیه تلامیذندن اولغله شیخ مذکورك
مصنفاتندن مفتاح الغیب نام کتابی کندیلردن اوقیوب صکره مخدومی مولانا فناری یه تعلیم ایلمشدر مولانای
مشار الیهك مفتاح اوزرینه شرحی واردر واستانبولده آت بازاری امیر افندی دیمکله معروف اولان شیخم سندم سمی ابن
عفان قدس سره حضرتلری دخی کتاب مزبوری وخصوصا شیخك مصنفات معتمده سندن فاتحه تفسیرین دخی شرح
ایلیوب مشکلاتنی حل ومعضلاتنی منحل قیلمشدر شیخ قنوینك وفاتندن بو قدر یوز سنه دن بری کیمسه اول کتاب جلیلك
شرحنه شیخم مزبور امیر افندیدن غیری تصدی یه قدرت بولمش وبرفرد بو خصوصده مأذون اولمشدر وشیخمك
مرتبهٔ عرفان ودرجهٔ ایقانی دخی اول شرح حقیقت شعار که درت آیده شیرازه تکمیل اولمشدر اندن روشندر
پس بو مقامده مك صدقنه کواه شرح مذکورك مطالعه سیدر (لمحرره) استرایسك بو دعوی یه شاهد ❁ چشم باطنله شرحه
ایله نظر ❁ کوره سن تا که حضرت شیخم ❁ نیجه اولمشدر رحقه منظر (کنتم عدم) کتم فتحه وکتمان کسرله کیزلمکدر
یقال کتمت الشیء سترته والعدم سلب الوجود اعم من ان یکون سابقا اولاحقا والفناء سلبه لاحقا فهو اخص من العدم
(بعدذا) بو کلامده معدومی مستوره تشبیه واردر تنکیم (کنت کنزا مخفیا) کلامنده وجود غیر مظهر مخفی یه
تشبیه اولنمشدر زیرا حقیقتده خفا ظهوره کوره در اووقتده ایسه هنوز تجلی بوغیدی پس کیمك کوزندن مخفی
اولدی کلام ناظمك قدس سره مناسبی بودر که مستور نسنه نك وجود ظاهری اولمدیغی کبی بزم دخی اودمده وجود مزمرئی دکل ایدی زیرا هنوز رایحهٔ وجود استشمام ایتمامش معدوم صرف ایدك (نموز کورمیشدی بزم اودمده)
بوندن مراد حقك عطاسی قدیم وخلقك قابلیتی حادث اولوب قدیم حادث اوزرینه موقوف اولمدیغن بیاندر سؤال
اولنورسه که (الله اعلم حیث یجعل رسالته) آیتی قابلیته اشارت ایدر (ولقد آتینا ابراهیم رشده من قبل وکنا به عالمین)
کلامنده دخی ایتاء رشد ابراهیمك رشده اهلیتی اوزرینه مبنی اولدیغن تصریح واردر پس عطاء حق قابلیت
اوزرینه موقوف اولمق لازم کلور ❁ جواب بودر که قابلیت فی نفس الامر عطاء ازلیدر ولکن شرائط واسبابی
یوزندن تدریجله ظهورنه کوره کسبی وحادث دینلور پس حقیقتده قدیم حادث اوزرینه توقف ایتمز ❁ داد حق را
قابلیت شرط نیست ❁ بلکه شرط قابلیت داد اوست (ارشاد قیلدی) یعنی بعث رسول وکتاب ایله عموم اهلی جنسه
وخصوص اهلی قربته ووصلته دلالت ایلدی (بدیع) عجیب وقد سبق تحقیقه (سزی اکا) یعنی فضلنه ویا کندنه
(خجل) حیادن متحیر ومدهوش اولنه دیرلر یا ایله خجیل غلط در تنکیم مرور ایلدی (بوسوزه تقریب) یعنی بوسوزه
یناشور وقریب ومناسب اولور (ابو طالب مکی) ترجمه سی کذر ایتمشدر (لمحرره) اولدك ایسه معارفه طالب ❁ سکا
بسدر کتاب ابو طالب (احتساب) طالب ثواب وحساب ایتمك (اطفال) طفلك جمعیدر کسرله وهو الصغیر من کل شیء
والمولود کما فی القاموس وقال المولی الفناری فی تفسیر الفاتحة حد الطفل من اول ما یولد الی ان یستهل صارخا الی
انقضاء ستة اعوام (فال) طیرنك ضدیدر مریض اولان یا سالم وطالب اولان یا واجد مقاله لرین ایشتمك کبی
ونعمة الله لغتنده کاور که فال اختزنیك معناسنه در تفأل بالقرآن دیرلر طالع طوتدی دیمکدر جزم القاضی
ابو بکر فی الاحکام فی سورة المائدة بتحریم اخذ الفال فی المصحف ونقله القرافی عن الطرطوشی واقره واباحه ابن
بطة من الحنابلة کما فی حیوة الحیوان (یار بلغ ایده) یعنی معاونت وقد سبق (بعدذا) بو حکایه دن منفهم اولور که
تأهل تجرددن افضل اولدیغی یا عفو وغفرانه شفاعت اولاددخی بر بهانه در (لمحرره) استرایسك شفاعت فرزند ❁
کتور عقد نکاحه ای ارزن ❁ ایله کل حرث آخرت قیدن ❁ تخم بسیار صاچ چون ارزن (وله) دوشورر باد مخالف
قیده ❁ نقدرا واسد سرو آزاده ❁ غم فرزند وزنی چکمز یسك ❁ دیمز آدم سکا آدم زاده (وله) وارمیدر بنجلین برغمناك ❁
جکری خون ودیده سی نمناك ❁ غم فرزند وزنه معتادم ❁ چکمده انی خیلی استادم ❁ بر یکا قیل وقال مدعیان ❁
بر یکارشك حال اهل عیان ❁ درد عشقده دوشدی دنیاده ❁ کاورم بردمی بك فریاده ❁ بکا بو جوری جمله عشق ایتدی ❁
ایتدی عشق کیم ایتدی بکادی ❁ خط تقدیر بو ایله درسرده ❁ صبر ایوب کرك بو دردده (احلم) زیاده حلیم یعنی عفو بنده
ترك عجله ایدیجی احتمال عفوك غلبه سیله بیله تنکیم حلیم وصبور میانده اولان فرقده کذر ایتدی (لمحرره) نیجه بر
هجران اولاد آتشیندیانه سن ❁ قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك ❁ ساغر وصله یارن اولادالندن قانه سن ❁

* قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * آغلمقدن کوزلری یعقوبك اعمی اولدی آه * عاقبت بولدی وصال یوسف کنعانه راه * صبر ایدنلر ایکی عالمده بولیسر عالی جاه * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * عرصه کاه حشره ایردکده عصاة مؤمنین * والدین ایچون اودم اطفال ایده آه وانین * جمله سینی اهل جنت ایده رب العالمین * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * شعله ٔ نار غضبدن کوزلیه پیش و پسك * کیرمیه سنسز یارن فردوسه طفل نورسك * دستکیری اوله انده والدین بی کسك * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك * حقیا زار وفغان ایتمك یراشور بلبله * دائما کولمك دوشر کلشنده شول تازه کله * کیمکه بوکون عشقله فریاد ایده یارن کوله * قیل تسلی جانکه صبر ایله خوش طوت خاطرك *

فصل فی البشارة قال الله تعالی ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون (قافیة الکاف)

مفسرلرنه دیدیلر بو آیتده خوش ایت ادراك
مهند سلرنه یاپدیلر تماشا ایله اول دراك

ابو اللیث سمرقندی دیدیکیم اسلم اوغلی زید
دیدی شادیلق اوچ برده اولیسر اولمغل غمناك

بری موتده بری قبر ایچره بیری قوپجق کیرو
کلوبن مژده کا نیلر ایدر مؤمنلره املاك

فرشتهلر کلوب ایده که خوف ایتمك حزین اولماك
بشارتدر ای مؤمنلر سوینك اولمکز نمناك

شو جنت کیم سزه وعده ایدو بدرانی اول الله
بوکون اوش وعده سی یتدی و یریسر اوله سز ملاك

سزك بز دوستلر یکزدق بیلك دنیا حیاتنده
بوکون هم آخرتده بز سزکله اوله وز سلاك

بشارت کیم ایدیسرلر اولیسرانده بش درلو
اوله هر بریسی مخصوص کیرو برقومه ای چالاك

بری عامه اوله قورقماك دیه لر کیم عذابیکز
ابد اولمایسر چونکیم حقه ایتمدیکز اشراك

شفاعت قیلیسر سیزه رسول الله بوکون بیلك
که هم حزن ایلمك اولمز ثوابیکز دخی خاشاك

بشارتدر سزه آخر اولیسر یور دیکز جنت
ابد انده قالیسر سز زوال اولمایسر حاشاك

ایکنجی مشتولر بونلر که مخلصلاره قورقماك کیم
سزك اعمالکز مقبول اولو بدر اولز استهلاك

دخی حزن ایلمك هرکز که فوت اولمز ثوابیکز
زیاده اولیسر بلکیم سزی حق ایلز اهلاك

اوچنجی مشتولر بونلر ایشیدك توبه او قوللر
که قورقماك کیم کناهیکز قو مغفور اولو بدر پاك

دخی حزن ایلمك اکا که توبه ایلز دن اوك
ثوابیکز یازلمشدر بو سوزه اولمکز شکاك

بو در دردنجی مشتیلق دیه لر انده زهاده
که قورقماك کیم حساب اولمز سزه ایتمز یقاکز چاك

دخی حزن ایلمك اولز ثوابیکز دخی نقصان
بشارتدر سزه جنت ویرلدی بی حساب فتراك

بشنجی مشتیلق ایده بولر عالملره انده
شو عالملر کیم ایتمزدی که خلقدن علمنی امساك

ایدرلردی عمل بونلر موافق مقتضای علم
تمسك ایدیوب شرعی اولورلردی بولر نساك

ملکار ایده لر قورقماك قیامت قورقوسندن هیچ
دخی حزن ایلمك اولز کیم اعمالیکز استدراك

نه اعمال ایتدیکز ایسه ثوابن بوله سز بوکون
چودیردیکز کوکلدن حقه آمنا وصدقناك

سزه جنت ویرلدی هم دخی سیزه او یتلاره
یولی طوغری کیدردیکز او یانلر اولمدی هتاك

یلوزیسن بولر کیمدر شو عالملر درر بونلر
فرشتهلر قنادینی دوشردی بونلره برخاك

کل ای طالب طلب قیلسك طلب قیل دنیاده علمی
که علم برنور ایدی ایشار ایدو بدر ماه ارسلناك

قو عالم وجودندن انکچون قدری اعلادر
علمده برکا ایدی اوشاهنشاه ارسلناك

اکر بوندن دخی یکرك عطا اولسیدی عالمده
انکله منت ایدردی اکا الله ارسلناك

نیجه مدح ایتیم علمی که انی مدح ایدر الله
انکله اول دیدی اعلی قودن شاه ارسلناك

کنه بولدی هیچ یول بیلك وحدت سراینه
ایرر شهر شهنشاهه طوتنلر راه ارسلناك

دیمشدی تکری موسایه کیم ایله حکمتی تعظیم
سوزیمی ایله کل تحقیق محققی ایله کل ادراك

که زیرا حکمتی بن هرکیمك کوکلنده کیم قوسم
عذاب ایتمزین اکا بونی حق ایله کل ادراك

قال الله تعالی فی التوراة یاموسی عظم الحکمة فانی لا اجعلها فی قلب احد وانا ارید عذابه

دیدی عیسایه انجیلده که قیل عالملره تعظیم
بولارك قدرنی بیل کل مدقق ایله کل ادراك

مفضل قیلشم زیرا بولاری جمله عالمدن
نیلردن کیجیك بیل اوکات باقی ایله کل ادراك

﴿ قال الله تعالى فى الانجيل ياعيسى عظم العلماء واعرف قدرهم فانى فضلتهم على جميع الخلق سوى النبيين ﴾

بولر شونلر درر كيم بيور مشدر رسول الله
كيم الله وفرشتهلر دخى اهل سموات ارض
صلوات ايدراكا كيم اول ايدردين علمنى تعليم
قو بيسر امتمدن ديرشو عالمر حقيقت كيم
بنى اسرائيلك بونلر اوله لر انبيا سينه
دخى برعالمك فضلى كبرو بر عابده نسبت
صقين زنهار اياعالم شوعالملردن اوله كيم
كورر مقراضله نيجه دوداقلارين كسرلردى
ديدى انلردررلر كيم نصيحت ايده لر خلقه

بيان ايتدى بولر كيمدر بزه اول فخر اعطينالك
قرنجدلر بالقلردير ايشت اول بحر اعطينالك
كيمكدر صدرى بيلدردى ايشت اول صدر اعطينالك
ندردير قدر اعلاده ايشت اول قدر اعطينالك
برابر علم ايچنده دير ايشت اول بدر اعطينالك
بنم فضلم كبيدر دير ايشت اول نور اعطينالك
كه معراج كيجه سى كوكده كيدر كن مقصد اولالك
ديدى ياجبرئيل كيمدر بولر اول مرصد افلالك
اوقورلر كندولر طومز خدايا مالك الاملالك

﴿ كل اى درد الهيدن خبردار اولين كوكل ﴾
﴿ كل اى عشقنده جان و يروب جكردار اولين كوكل ﴾
﴿ كل اى ايوان سبحانيده سر باز اولين بى درد ﴾
﴿ كل اى ميدان حقانيده بردار اولين كوكل ﴾

عجب بوسوزدن الدكى نصيحت
بوسوزدن كوكلكه دوشديسه دهشت
كه زيرا حق تعالى بيورو بدر

اكر الماد كيسه كى فضيحت
يقين بيل عالم اولدك كندى وحشت
بونى وحى ايدوب آيت كوندرو بدر

(بشارت) كلمه سرله تبشيردن اسمدر مژده ديمكدر يعنى شول مسرته متعلق اولان خبردر كه اثرى بشره ده يعنى يوزده وظاهر جلدانسانده ظاهر اوله تحقيق كذرايتمشدر قال الله تعالى فى سورة حم السجدة (ان الذين قالوا ربنا الله) تحقيق شول كيمسه لركه ربوبيته اعتراف و وحدانيته اقرار ايليوب پروردكار من خدادر ديديلر (ثم استقاموا) بوندنصكره اول اقرارنك مقتضياتى اوزرينه ثابت قدم اولديلر وثم للتراخى فى الزمان اوفى الرتبة فان الاستقامة لها الشان كله (تتنزل عليهم الملائكة) انلرك اوزرينه ملكلر نزول ايدر يعنى موت وقبرو بعث موطنلرنده مژده ايله (الا تخافوا ولا تحزنوا) كله جك اموره اندوهكين وكذشتهٔ احواله غمناك اولمكز ديو يعنى الله تعالى سزك ايچون هرغمدن امان بازمشدر پس سز هيچ برغمله مبتلى اولمز سكز (وابشروا) دخى سز شاد اوليكز (بالجنة التى) اول بهشت ايله كه (كنتم توعدون) دنياده السنهٔ رسل اوزرينه موعود اولديكز يعنى اول وعده بوكون خلف وعهده غدر يوقدر (مهندس) هندسه علمنه عالم ديمكدر هندسه اصول رياضيه دن وصناعات نظريه دندر * والمعنى المبحوث عنه بهذه الصناعة هو ماهية المقادير التعليمية وخواصها وهى ثلاثة انواع الجسم والخط والسطح * قال فى القاموس والمهندس مقدر مجارى القنى حيث تحفر والاسم الهندسة مشتق من الهنداز معرب آب انداز فابدلت الزاى سينا لانه ليس لهم دال بعده زاى وانما كسروا اوله ولانه فى الفارسى مفتوح لعزة بناء فعلال غير المضاعف (دراك) كثير الدرك والمعرفة (ابو الليث سمرقندى) ترجمه سى مرورايتمشدر (مژدكانى) مژده مقابله سنده ويريلان نسنه دركه مشتوق ديرلر بوراده مژده معناسنه استعمال اولنمشدر (املاك) فتحله ملكك جمعيدر (نمنك) كوزى ياشلى يعنى آغلايجى (ملاك) ضمله جمع مالكدر يعنى اول موعود اولان جنته مالك ومتصرف اوله سز (سزك بزالخ) قال تعالى (نحن اولياؤكم فى الحيوة الدنيا) بزسزه زندكانىٔ دنياده دوستان ايدك يعنى قلبكزه الهام حق ايدر وسزى خيروصلاح اولان اموره ارشاد قيلوردق (وفى الآخرة) دخى آخرتده دهسزه اعوانز كه شفاعتله امداد وكرامتله تلقى ايده رز (سلاك) جمع سالكدر يقال سلك الطريق سلوكا دخل فيه وذهب (چالاك) چابك معناسنه (اولمزثوابيكز دخى خاشاك) خاء معجمه ايله چورچوب وخسيس ودون معناسنه مقصود عالى ومعتبر ثواب بولدقلرينه اشارتدر (حاشاك) حاشا حاء مهمله ايله كلمهٔ تنزيهدر وكاف خطاب ايچون ملحقدر (استهلاك) مصدر بمعنى المفعولدر مستهلك ديمكدر يقال اهلكه واستهلكه ابطله واعدمه (شكاك) زياده شك ايديجى والشك اعتدال النقيضين عند الانسان وتساويهما وذلك قد يكون لوجود امارتين متساويتين عنده فى النقيضين اولعدم الامارة فيهما والشك ربما كان فى الشئ هل هو موجود وربما كان فى جنسه من اى جنس هو وربما كان فى بعض صفاته وربما كان فى الغرض الذى لاجله اوجد والشك ضرب من

الجهل وهو اخص منه لان الجهل قد يكون عدم العلم بالنقيضين رأسا فكل شك جهل وليس كل جهل شكا (فترك) كسرله ترکی دیدکاری قایشلردر که اکرك ایکی جانبنه بند ایدرلر ووقت حاجتده نسنه بغلرلر شکار وغیری کبی بوراده مراد منافع اخرویه در (امساك) طوتمق ومنع ایتمك بوراده مراد اخیردر * قال الراغب امساك الشیء التعلق به وحفظه انتهی * وفی الحدیث من کتم علما یعلمه الجم یوم القیامة بلجام من نار * قال السخاوی یشمل هذا الوعید حبس الکتب ممن یطلبها للانتفاع بها (لمحرره) ایله علم شر بنی امساك * زرکی اوله چوغلنجه مساك * اولد کیسه جهانده مسئله دان * اوله خاموش مثال نادان * علم ومال اولمسون سکا رهزن * کولمسون حالکه اراول هرزن * پشته وش بیغمه کیسه ونسخی * عمل ایله بود لکدن وسخی (بوفق مقتضای علم) باء مفتوحه مع معناسنه در وفق موافق دیمکدر یعنی مقتضای علمه موافق عمل ایدرلردی (تمسك) برنسنه یی محکم طوتمق یقال مسك به وتمسك واستمسك اعتصم به صکره حجت وبرهانده استعمال اولندیکه مدعی النده عروهٔ وثقی کبیدر (نساك) ضمله جمع ناسکدر عابد معناسنه (استدراك) اصلده لحوق یعنی صکره دن اولشمق وتابع اولمق وبرنسنه یی اکلیوب بیلمکدر صکره زائد وکر کمز نسنه اره مستدرك دیدیلر یعنی سزك اعمالکز امور زائده کبی نظردن ساقط اولمز وملتفت اولیان نسنه ار سلکنده انسلاك بولمز (هتاك) زیاده پرده یرتیجی یقال هتك الستر وغیره جذبه فقطعه من موضعه اوشق منه جزأ فبدا ماوراءه (برخاك) طبراق اوزرینه یعنی یر اوستنه * قال المولی الفناری فی موضع الملائکة اجنحتها وجوه اربعة فقیل یصح ان یکون حقیقة ویراد الکف عن الطیران حین ینزلون لسماع الذکر او یراد بسط الجناح لیحملوا علیها ویبلغوا حیث یقصدون وصنیعهم ذلك اما فی الدنیا او فی الآخرة او فیهما جمیعا او ان یکون مجازا عن التواضع او عن المعونة وتیسیر السعی فی طلب العلم واعلم ان هذا لیس لکل طالب علم بل لمن طلبه لیتفقه فی الدین ولینذر قومه اذا رجع الیهم ای طلبه لاصلاح نفسه بالعلم والعمل ثم لاصلاح سائر عباد الله بالارشاد لا للمقاصد فی الدنیا الفانیة من المفاخرة والجلاء علی العلماء او المجادلة والمراء مع السفهاء او لیصرف وجوه الناس الیه بالتعظیم والاطراء (لمحرره) خلقله ایلدیکك جنك وجدال * اهل نفس اولدیغکه اولدی دال * قوشو علمی که بوقدر انده عمل * ایده کور علم نافعه ایدان (وله) صدر عرفان نشین کچنورسن * ایلز ایتدیکك ایشی جهلا * دست باغیده اولان سیف کبی * علم وعرفانك اولدی خلقه بلا * ملعقه کیم اولازرا بریز * صونمه مرداره آنکله اصلا (ایثار) بذل وقد سبق تحقیقه (ماارسلناك) فخر عالم علیه السلام در که ارسلناك خطابیله ماه کبی عالی جاه اولمشدر یعنی علم پرنوردر که الله تعالی انی کانجه فخر عالم صلی الله علیه وسلم بذل ایلمشدر اکرانك فوقنده عطاء الهی اولسه (وعلمك مالم تکن تعلم) دیو امتنان ایتمزدی (منت) مراد منت تنبیهدر * والمنة فی الاصل النعمة التی لا یطلب معطیها اجرا ممن اعطاها الیه ثم استعملت بمعنی الامتنان ای عد النعمة (الله ارسلناك) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ارسلناك دیو خطاب ایلین الله تعالی (علمده برکمال ایدی) یعنی علم شریعتده وحقیقتده کمال اوزرینه ایدی (شاهنشاه) اصلنده شاه شاهان ایدی پادشاهلر پادشاهی دیمکدر شهنشاه وشهنشه اندن مخففدر تفصیلی کذر ایتمشدر (نیجه مدح ایتیم علمی) یعنی علم نافعی که علم شریعت وحقیقت اندمندرجدر زیرا ماعداسی متعلق مدح دکلدر (لمحرره) طالب علم فلسفه ای دل * قالدی جهلك مرضنده مجروح * شربت علم الهی ایچه کور * تاکه حاصل اوله علاج روح (وحدت سرایی) مقصود کثرت نسب واضافاتدن قطع نظر اولان سر وحدتدر یول وسرای تعبیری تصویر وتمثیلدر (ایرر شهر شهنشاهه طوتنلر راه ارسلناك) یعنی (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) خطابیله مشرف اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمك قولا وفعلا وحالا پیروی اولنلر وبو اوچ مرتبه ده اکا تبعیت قنلر پادشاهلر پادشاهی اولان الله تعالینك نور وصلنه وسر وحدتی شهرنه ایررلر والا فلا پس منزل مقصوده وصول استین تبعیت یولنه کیرمك کرکدر * مسکن یارست شهرشاه من * پیش عاشق این بود حب الوطن (حکمت) موجودانی علی ماهی علیه معرفتدر اثری قول وفعلك اصابت حق ایتمسیدر نتکیم شرحی مرة بعد اخری کذر ایتمشدر (قال الله تعالی فی التوراة) الله تعالی توراتده حضرت موسی علیه السلام خطاب ایلیوب بیوردیکه (یاموسی عظم الحکمة) علمی تعظیم ایله وانك قدرنی جمله دن عالی بیل (فانی لا اجعلها فی قلب احد وانا ارید ان اعذبه) زیرا تحقیق بن اول حکمتی تعذیبنی مراد ایلدیکم کیمسه نك قلبنده وضع ایتم یعنی اهل حکمت اولنلر اهل ثواب ورضادر یوخسه اهل عذاب وسخط دکلدر (وفی الحدیث من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین) پس بو بیاندن منفهم اولدیکه علم نافعه موفق اولنلر حقك اهل رحمت اولان قوللر یدر نتکیم غیر نافعه مسوق اولنلر بونك خلافیدر (هدایی) بکم علم اولیجق نافع کرکدر * هوای نفسی اول دافع کرکدر * یعنی هوای نفس اهلی اولان عالم ایسه ده علوم نافعه ار یاندن دکلدر نعوذ بالله تعالی

(قال الله تعالى فى الانجيل) الله تعالى انجيلده حضرت عيسى عليه السلامه خطاب ايليوب بيوردیکه (ياعيسى
عظم العلماء واعرف قدرهم) علم نافع اربابى تعظيم ايله وآنلرك شرف ورتبه لرين بيل (فانى فضلتهم على جميع خلقى
سوى النبيين) زيرا تحقيق بن علماء بالله اولنلرى انبياعليهم السلامدن ماعدا اولان مخلوقاتمك جمله سى اوزرينه
مفضل ومكرم ايلدم * وعن ابن عباس رضى الله عنهما رفعه (اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم والجهاد)
وفى الحديث (اكرموا حملة القرآن كادحلة القرآن ان يكونوا انبياء الا انهم لايوحى اليهم) كذا فى المقاصد الحسنة للامام
السخاوى رحمه الله تعالى واتفق الامام الاعظم والامام مالك رحمهما الله على انه لاشئ بعد فروض الاعيان من
اعمال البر افضل من العلم ثم الجهاد (فخر اعطيناك) يعنى فخر حق كه اكا انا اعطيناك ديو خطاب ايتمشدر تنكيم ناظم
قدس سره فصل ولادتده بيورر (ع) نه عالم بلكه الله فخر ايدر بيل * وياخود فخر عالم صلى الله عليه وسلم كه انا اعطيناك
شرفيله مشرف اولمشدر پس اضافت ادناى ملابسه ايچون اولمش اولور (بحر اعطيناك) انا اعطيناك علمك دريا سى
(صلوة ايدر) صلوة حقه كوره رحمت وملائكه يه نسبتله استغفار وسائر مخلوقاته اضافتله حالارينه مناسب اولان وجهله
دعا وتوجه در (صدر) اصلنده كوكس معناسنه در صكره هر نسنه نك اولنده استعمال اولندى بوراده اولكى صدر
تقدم وشرف وايكنجى محترم معناسندر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم انا اعطيناك خطابيله مكرم ومحترم اولمشدر
شول صدر لرده اوتوران اولولركى (قو پيسر امتمدن) يعنى بنم امتمدن بنى اسرائيلك انبياسنه برابر علما كلسه كركدر
ناظمك قدس سره بومقاله سى (علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل) كلامنك ترجمه سيدر بو كلامى اكرچه علماء حديث
وحفاظدن بعضلر موضوعاندر درج ايلمشدر دروالكن امام غزالى بعض مؤلفاتنده وشيخ اكبر حضرتلرى رسالهٔ سلوكده
وشيخ نجم الدين تأويلاتنده وهدايى افندى واقعاتنده وشيخ زاده حاشيه سنده وسائر كبار اولياوعظماء فضلادن جمع
كثير كيمى تفسير وكيمى حديث وكيمى غيرى مصنفاتنده حديث صحيح اولاق اوزره ايراد ايلمشلردر پس بو قدر ارباب
مبانى وفحاوى واصول وفروعى حاوى اولان علماء امت وكبراء ملت حاشا كه طريقهٔ كذبه سلوك ايدهلر و بو خصوصده
كندى هوالرى يولنه كيدهلر الحاصل اكابر فحوله حسن ظنى اولنلر آنلرى تصديق ايلر ومقاله لرى حقنده حق سويلر
نؤمن ببعض ونكفر ببعض قبيلندن اولمز وعقلنه او يوب وحى والهامده انبياعليهم السلام كبى اولنلرك بهاسن
بولمز (لمحرره) بر عجب آب رواندر بو علوم * كيمى صاف وكيمى خاك آلوده * بر دكل شور بايله اما * فى الحقيقة باقلسه
پاكوده (وله) سعى ايدوب بونجه نسخه خوان اولسك * رسم وقانون ايلنه خان اولسك * بولسه لذت معنى سخنك
* كيمسه المزدلنه خوان اولسك (وله) دخل اهل حقائق ايلكه * فيضله دلده اقتدار كرك * قورى نسخه اوقيان كژ
فهمك * اغزى لغو يله باش اولور كيده رك (وله) رسوزه قائل اولسه اهل الله * انى بيك جانله تسليم كرك * كفتهٔ
عاقلى ولى مجنون * فهم وعقل ايتيوب كيدر سوكرك (بعدذا) مذكور اولان حديث مقبول برقاچ معنايه محمولدر
برى بودر كه انبياء بنى اسرائيل واقعات احكام ونوازل حوادثده وحى الهيدن مأخوذ اولان نصوصه اتباع ايتدكارى
كبى علماء امت دخى نص الهى يه اتباع ايدوب اجتهادلر ايله آندن احكام كثيره استنباط ايدرلر و بردخى بو امت علماء
بالهك تعيناتى انبياء بنى اسرائيلك تعيناتى كبى اولور يعنى آنلرك صفت غالبه لرى اوزره تجلى ايليوب كيمى تعين
موسى عليه السلام وكيمى تعين عيسى عليه السلام وكيمى غير تعينلر اوزره ظاهر اولورلر ولكن بو معنى بعض كمالك
مشرب محمدى اوزره اولمسنى مانع دكلدر و بردخى بو امتك اولياسى صدق طلبده يعنى دو جهاندن اعراض وحقه
توجه صحيحده انبياء بنى اسرائيل كبيدر زيرا جميع ماسوادن فنا بولمدقچه نه ولايت ونه آنك اوزرينه مبتنى اولان
نبوت حاصل اولمز و بردخى انبياء بنى اسرائيلك كمل امتى كندى متبوعلرى اولان انبياء عليهم السلامك باطنندن
وانبيا دخى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك باطنندن اخذ فيض ايدرلر بو امتك كملنك اخذى ايسه بالذات فخر عالم صلى
الله عليه وسلمدندر پس بونلر بالذات باطن محمديدن اخذ فيض ايتمكده انبياء بنى اسرائيل كبى اولمش اولورلر وعلماء
امت بو شرف بسدر آنلردن كه نيجه لر قيامتده نيجه بيك اتباعله كلسه لر كركدر انبياء بنى اسرائيلدن نيجه لر ايسه
بر و يا ايكى تابعله كلسه كركدر (لمحرره) اولان ارشادله طويل الباع * كله محشرده كثير الاتباع * بر دكل شوكت شاهى
ايله مير * نيجه دستار سفيد ايله امير (قدر) شرف ومرتبه پس قدر اعطيناكك معناسى اعطيناك شرفيله مشرف
ديمكدر تنكيم بدر اعطيناك انك نور يله زياده منور ديمكدر (بنم فضلم كبى) يعنى امتم اوزرينه كما قال عليه السلام
(فضل العالم على العابد كفضلى على امتى) بو حديث شريفى شيخ محمد بلخى عين العلم نام كتابنده تحقيق ايتديكى
اوزره علم ايله مراد علم مكاشفه در علم معامله دكلدر زيرا علم معامله كه علم اعمال جوارح واعمال قلوبدر عمله تابعدر يعنى
عمل علم معامله يه مقرون اولمدقچه معتبر دكلدر والعابد مجرد ده نه شرف واردر كه حتى عالمك انك اوزرينه فضلى ثابت

اوله پس فضل عالم مکاشفك عابد عالم بعلم المعاملة اوزرینه در بو معنادن ذهولی اولنلر حدیث مذکورده وارد اولان عالم لفظنی رسوم وقوانین اهلنه حمل ایدوب عابدامی اوزرینه اثبات فضل ایدر * وما ابعد فهمه واخطأ سهمه * ومن الله التوفیق للسلوك الی طریق التحقیق (لمحرره) نیجه واعظ نیجه اهل تدریس * ایلیوب بو نیجه حیله وتلبیس * کندنی خلقه صنار اهل علم * ایلشکن آنی جهلی تفلیس * کچنور شاهباز اوج شرف * زاغ وش اولمش ایکن جیفه جلیس * رفع ونصبیله جر ایدر ذیلن * جهلك ایلر بناسنی تأسیس * کورسه مرتك صانور اوزون الق * نقطه بی لقمه کبی یر اوخسیس * برایدوب چهل وجهلی زعمنجه * بو جهالت ایله سویلر تجنیس * ایرمدکجه کشی کشفه تحقیق * صانمه آنی اوله علمله انیس * بو قدر علمله عجب درکم * بیلدی حق کبر ایدن ابلیس (مقصد اولاك) یعنی (اولاك لما خلقت الافلاك) خطابیله مقصود اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم پس بو کلامده مقصودی مقصده تشبیه وار درولولاك حدیث قدسیدر صحتی جلد اولده تحقیق اولنمشدر (مقراض) آلت قرض یعنی قطع وقد سبق تحقیقه (مرصد افلاك) افلاکك رصد کاهی یعنی کوزه دوب منتظر اولدقلری وجود شریف (خدایا مالك الاملاك) یعنی ای خدا وای جمله ملکلرك مالکی بزی اوقیوب طوتمیه لردن ایله یعنی بو مقوله علمدن سکا صغنورز دیمکدر ولکن قرینه حسبیله ذکر اولنان معنی طی اولنمشدر (لمحرره) فضل ورحمت استریسك حضرت اللهدن * کیجه کوندز اوله خالی خدمت درکاهدن * شولکه قوللق ایلدی صدقیله بو درکاهده * نوله کرمژده بوراورسه صوك نفسده شاهدن * عاشقه باد اجل جانبخش اولور همچون نسیم * خوفه دوشمز کیمکه بو سردن اوله اکاهدن * حق تجلی ایلیوب یارن قومخلصلره * روشن ایلر یوزلری نور ینی مهر وماهدن * علمکه مغرور اولوب قالمه علمدن بی نصیب * کیر صراط مستقیمه اولمغل کمراهدن * حکمت لقمانی نیلر عارف بالله اولان * کیم بو عرفان شربتن ایچسه کچر دلخواهدن * کر سلیمان رتبه اولسك قیل تواضع عالمه * علم وعرفان رتبه سی عالیدر رهرجاهدن * کوش قیلدکسه خذوا العلم من افواه الرجال * نقش ورسمی قو بو علمی آله کورافوهدن * طالب علم الهی اوله کورجاه آنده در * دوشمه میل ماسوایه چیق بو قمرچاهدن * حقیا مقراض غم کسمز دن اول جانکی * شمع وش پرایت کوکل بزمینی دود آهدن (فضیحت) رسوایلق (دهشت) یقال دهش کفرح فهو دهش تحیر اوذهب عقله من ذهل اوله کافی القاموس (وحشت) انسك ضدیدر یعنی ذکر اولنان کلامدن قلبکه تأثر وانفعال کلدیسه تحقیق بیل که سندن وحشت جهل کیدوب علمله انیس اولدك وسنده علماء حقیقت حالندن حالکجه حصه بولدك

قال الله تعالی انما یخشی الله من عباده العلماء

که یعنی قورقز اللهدن مکر شول
نه بیلسون قورقوسن هر جلف زیات
نه بیلسون حق آتشدانی الوث
اوکون عقلی اولن ایدر تصور
شو کیم بیلمز مذهبدن مهذب
که عمری مالی ضایع ایلشدر
مکر الله ایده کبر وعنایت
ولی عفو ین عذابن کیمسه بیلمز
انکچون قورقودن بیلی بو کیلور
انکچون قورقر ازغون ایده راهی
بو سوزی دیمدیمی حق تعالی
هر کیم قورقر اولیسر امین اول
الهی قورقولردن ایله آزاد
بزی حکمتلر کدن ایتمه محروم
صوك اوجی رحمت اول امت ایله
بزه کل کل دیوایله بشارت
ایشت آخر نوله عز وجلدن
رسول اصحابنه بر کون بیوردی

کشی قورقر کیم اول عالم اوله اول
نه بیلسون قورقوسن هر خلف نفات
نه بیلسون حقی هر مشتی کل اشعث
صوکن فکری اولن ایدر تدبر
بولر در صوك اوجی اولن معذب
دیلینه نه کلور سه سویلشدر
که فضل ایده بغشلایه جنایت
انکچون علمی اولان غافل اولمز
انکچون کوزلرندن قان دوکیلور
انکچون قورقورلردن ایدر آهی
رسوله دیمدیمی حق تعالی
امین ایسه اولیسر درکین اول
الهی ایله ارشاد ایله کل شاد
بزی رحمتلر کدن ایله مرحوم
رسولك حرمتنه رحمت ایله
بزه کل کل دیوایله اشارت
روایتدر معاذ بن جبلدن
بشارت نیجه اولیسر دویوردی

دیدی الله که بیلور نیجه ایندی
که عرش التنده شهرستان یراندی

باپوسینی زبرجد ایندی اخضر
عمودن ایلدی یاقوت احمر

نهادن بردیرکده ایندی بنیاد
یدی یوز کنکره اوستنده ایجاد

پس امرایده اوکون لطف اسی هادی
کیم انده جبرائیل اوله منادی

چیقه برکنکره اوزره ممجد
ندا ایده که یا امت محمد

سلام ایدر سزه الله رحمان
بشارت قیلور اوچاغیله رضوان

دخی برسوز سعید ایدر روایت
که حق مؤمنلره ایدر رعایت

بیوردی هرکه باقدی کندوزینی
صنم کوردکده دنیاده اوزینی

بوکون اصنامله کیرسونلر اوده
چون اکا طابدیلر وارسونلر اوده

واروب کیرمیه‌لر دار العقابه
بیلورلر زیرا حد یوقدر عذابه

ندا ایده پس اندن رب رحمان
بنی سورسه کز یا اهل ایمان

وارك کیرك جهنم ایچنه سز
پس اندن جمله مؤمن یوزیه تیز

ندا ایده منادی تحت عرشدن
اشیده جمله عالم انی فرشدن

که شونلر کیم کتوردی یا که ایمان
بنی ارتق سورلر دیه رحمان

﴿ قال الله تعالی والذین آمنوا اشد حبا لله ﴾

بوسوز تفسیر ایچنده وارد اولدی
بودم تقریر ایچنده وارد اولدی

بوسوزك ایردی معناسی شو بیره
که عاشق باقیه هیچ کوکه بیره

فنادن چون بقایه اوله طالب
بیله اللهدر راعلی المطالب

محبت عالمنده بوله برحال
بیلوب بولداش ایدینه عشقی درحال

که عشقدرانی معشوقه ایرورن
انی عشق کوزلریله کوره کورن

قال الله تعالی فی سورة فاطر (انما یخشی الله من عباده العلماء) قال الراغب الخشیة خوف یشوبه تعظیم واکثر مایکون ذلك عن علم بما یخشی منه ولذا خص العلماء بها انتهی (وفی الحدیث انی لاتقاکم لله واخشاکم له) قیل الخشیة هی تألم القلب بسبب توقع مکروه فی المستقبل تکون تارة بکثرة الجنایة من العبد وتارة بمعرفة جلال الله وهیبته وخشیة الانبیاء من هذا القبیل فمن معرفته اکثر تکون خشیته اوفر (جلف) جیمك کسری ولامك سکونیله جفاکار وغلیظ الطبع (زیات) زای معجمه نك فتحی ویاء مشدده ایله زیتون یاغن صاتیجی بایع دهن الزیتون معناسنه (خلف) خاء معجمه نك فتحی ولامك سکونیله ناخلف یعنی کشینك اولادواعقاب وخلفاسندن خیرسز ویرامز کیمسه ومنه قوله تعالی (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة) واکرماقبلنده قرینه سنه موافقت ایچون خامکسوزاولورسه لجوج معناسنه اولور (نفات) نونله وفاایله غضوب معناسنه ویانفط یاغن صاتیجی بوصورتده اصلنده نفاط اولش اولور واکرفافله اولورسه کوکدن ایلك چیقار یجی مخرج المخ معناسنه یعنی دنی وخسیس نتکیم عربده باهله قبیله‌سی انکله مشهوردر ❊ ومایتفع الاصل من هاشم ❊ اذا کانت النفس من باهلة (بعدذا) ناظمك قدس سره بوکلمه‌لردن مرادی هرجهل شاننده اولان بیع وشرا اهلی خصوصا امور خسیسه‌یه متعاطی اولنلر وبونلرك امثالی کیمسه‌لر تکریی وتکری قور قوسن بیلز دیمکدر زمانه خلقی بومقاله‌نك ماصدقیدر زیرا جهل غالبدر واهل عرض عد اولنانلرك اکثری صنایع وتجارات دنیایه مشتغل وعلم وعرفانه موانع اولان اسبابه متمسك وشب وروز دنیایه متوغلاردرشویله که کاه اولورغلبهٔ افکاردن آدمی تشخیص ایتمزلر وکندی عقللرین بکنوب اهل عرفانك نصیحتن طوتمزلر وبروجهله هدی یولنه کتمزلر (لمحرره) الکه کیرسه اکرزردن کان ❊ اولورآدك براولو بازرکان ❊ سخن علمه رغبتك یوقدر ❊ ایلرزر کبی دلکده مکان ❊ سنك کوهر اولورامما که سنك ❊ یوقدراصلاح نفسکه امکان ❊ ادب شرعه قومن سن کندك ❊ یوقی ای خواجه یولکده ارکان ❊ نیجه برسیم وزرحساب ایله ❊ لؤلؤ چشمی صای یکان یکان ❊ بدکهرلر براقیجه یه دکز ❊ بتون عالم دکرامانیکان ❊ دامن آلوده نه بیلسون رهبر ❊ یوقدرانلرده سیرت پاکان ❊ دکز آدم دیمکه عالمده ❊ یکدرر بدکشیلردن چوسکان ❊ بیلدی جاه اهلی لاهوتی ❊ چاه ناسوتده اولنلرسکان (اتشدانی الوث) اتشدان آتش یاقدقلری برکه اوجاق دیرلرزیرا دان لفظی ظرفیت افاده ایدرآتشکده کبی (الوث) زیاده ملوث

ومردار و بولاشق بوراده آتشدان ایله مراد قلبدر * حق بودر کیم ذاتیا آه مجازی عاشقك * شول دخانك عینیدر
یوخسول اوجاغندن چیقر * مقصود قلبی ناپاکلك ایله توصیفدر یعنی نه بیلسون حقی اول کیمسه که انك کوکلی حب
سوا ایله آلوده ومیل هوایله ملوث وناپاك اوله (مشتی کل) برآوج بالچق زیرا مشت ضمله آوج معناسنه ویا وحدت
ایچون وکل کاف فارسینك کسریله بالچق دیمکدر (اشعث) توزلی وصاچی طاغنق قال فی القاموس الشعث محرکة
انتشار الامر ومصدر الاشعث المغبر الرأس وتلبد الشعر انتهی * بوندن مقصود نه بیلسون حقی دینده خوار و بی مقدار
وخدمت دنیا ومیل ماسوایله چهره ولباس ومرآت دلی پرغبار اولان دیمکدر (ذاکر زاده) برآوج خاك نیجه بولسون
خالقی * بودر دردده دوشورن عاشقی (بعد ذا) آدم اکرچه طیندن مخلوقدر ولکن مستعد اولان آدم کوهر حکمنده در
انکچون قیمتدار وغیر یسی بی اعتبار در (تصور) برنسنه نك صورتن تعقل وادراك (تدبر) برنسنه نك دبرن یعنی
آخرن وصوکن فکر ایتمك * والفکر ترتیب امور معلومة للتأدی الی مجهول (شوکیم بیلز مذهبدن مهذب) یعنی
ایکیسنی بری برندن تمیز وتشخیص ایلز یعنی دانه نه کاورسه سو یلر وظاهر و باطن ودنیا وآخرت بیلز بلکه نظرنی
حیات ظاهریه قصر ودنیای دونك آرایشنه حصر ایدرز زیرا مذهب اسم مفعول صیغه سی اوزره آب ذهب ایله مطلی
اولان نسنه ومهذب ایسه هذب یعنی صفا وخلوص ونقاوت بولمش امردر پس اولکیسی بحسب الغالب آرایش
ظاهر وزینت صورته ناظر ومهذب ایسه حلیهٔ باطن وزیب معنایه دائردر بوایکی مرتبه بی فرق ایدن عارف ایسه
(ان الله لا ینظر الی صورکم واموالکم بل الی قلوبکم واعمالکم) مقتضاسنجه ارایشه الدانمز وسیم وزرکبی بوتهٔ
حرصده یانمز بلکه تطهیر باطن وتزکیهٔ دل ایله مقید اولور وشب وروز زاد اخرت تدارك قیلور ونقد عمری بذل راه
حقیقت ایتمکی تجارت رابحه بیلور (ضایع) یقال ضاع ای هلك وتلف (جنایت) یقال جنی الذنب جزه والثمرة
تناولها من شجرتها * قال الراغب واستعیر من ذلك جنی فلان جنایة کما استعیر اجترم فان اصل الجرم قطع الثمرة عن
الشجرة فاستعیر لکل اکتساب مکروه (انکچون قورقر ازغون ایده راهی) یعنی یول ازمقدن خوف ایدر (درکین)
درظرفیت افاده ایدر کین پوصودیدکاریدر یعنی امین اولنلر پوصوده اولنلر کبی مصون ومحفوظ اولورلر (وفی المثنوی
لا تخافوا هست نزل خائفان * هست درخور از برای خائف ان * انکه خوفش نیست چون کو بی مترس * درس
چه دهی نیست او محتاج درس (شهرستان) ستان لسان فارسیده ظرف زمان ومکانده استعمال اولنور مثلا یازه
تابستان دیرلر حرارت زمانی وقیشه زمستان دیرلر برودت وقتی اولمغله وشهرستان شهر یرنه دیرلر ونیسابور وخوارزم
میانده برشهرك نامنه دخی شهرستان دیرلر که انی مأمون خلیفه کونده امیر خراسان اولان عبدالله بن طاهر
بنا ایلمشدر صاحب الملل والنحلك مولدیدر (عمود) دیرك ستون کبی (نهادن بردیرکده ایتدی بنیاد) یعنی اصلن
بردیرك اوزرینه قوردی وانك دخی اوزرنده دیبوز کنکره یعنی شرفه خلق ایلدی (ممجد) معظم دیمکدر مجد دندر
اولواق معناسنه (یا امة مجد) وزن ایچون تانك حرکتی اختلاس اولنور (رضوان) رضاء کثیر وقد سبق (صنم)
پوتدروثن ایله فرقی مرورا ایتمشدر (فرش) یردر که مفروش ومبسوطدر قال الله تعالی فی سورة البقرة (ومن الناس
من یتخذ من دون الله اندادا) دخی مردماندن کیمسه لر واردر که حقدن غیری پوتلری شریك اتخاذ ایدرلر (یحبونهم
کحب الله) الله تعالی به لایق اولان محبت کبی انلره دوستلق ایدرلر (والذین امنوا) دخی انلر که وحدانیت حقه اعتراف
وتصدیق مرسلین ایتدیلر (اشد حبا لله) حقه محبتلری قویتر وزیاده در زیرا کورمکدن سماعله عاشقلر وقهر
واطفنده امر نه موافقلردر (حافظ) عاشقلر اکر دراتش می نشاند قهر دوست * تنك چشمم کر نظر در چشمهٔ کوثر کنم *
(که عاشق باقیه هیچ کوکه یره) زیرا حب غالبك حکمی محبوبدن ماعداسنی نظردن اسقاط ایتمکدر بوراده یر
وکوکدن مراد یالکز عالم اجسام دکلدر بلکه اجسام وارواح ودنیا واخرت انده داخلدر نتکیم برقاچ دفعه تحقیق
اولنمشدر (محبت) میمك فتحیله در محبت وعشق ذاتك صفاته نظردن تولد ایدر انکچون فنا فی الله
مرتبه سنده اولان ذات اهلنك حالنه نه عشق ونه محبت دیرلر زیرا عالم صفاتك متعلقاتندن اولان جمیع لذاتدن بریلردر
بقایه رداوانده قلرنده محبت باقیه ظهور ایدرز زیرا بقا عالم صفاته کوره در وبوندن منفهم اولور که محبت حقیقیه عشقك
فوقنده در پس هر عاشق محبوبیت مقامنه واصل دکلدر وعشقده افراط غلیان واردر انکچون نور المحبة ونار
العشق دیرلر وصفات حقده زیاده اعتدال اولمغله حقه نسبتله محبت دینلور عشق دینلمز (حال) تجنیس تامدر
اولکیسی من غیر تصنع ولا اجتلاب ولا اکتساب قلبه وارد اولان معنادر طرب وحزن وقبض وبسط کبی وایکنجیسی
نهایة الماضی وبدایة المستقبل معناسنه در ناظمك کلامنده اشارت واردر که عشق متوسط ومحبت هم اول وهم
اخردر فافهم * کیمده کیم عشقك نشانی واردر * عاقبت معشوقه انی ایرکورر * بوندن منفهم اولور که زاهدك

حقه وصولی علم مرتبه سنده وعاشقك عین درجه سنده در زیرا عاشق سوار وزاهد پیاده در وعشق بر سفینه در که دریای برازخ انکله کچیلور وکشی نقدر شناور اولسه دریای محیطی سفینه سز عبور ایده مز وبی پروا اولان مرغ جانب مطلبه طوغری اوچوب کیده مز (سعدی) درآبی که پیدا نباشد کنار ✿ غرور شناور نیاید بکار ✿ پس بو تقریردن زاهد وعاشقك حالی سکانمایان اولدی (لمحرره) عشق بر آینهٔ انوار در ✿ عاشق اول اللهه دلدن عاشق اول ✿ عشق بر کنجینهٔ اسرار در ✿ عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول ✿ عاشقیسك باقه بیره کوکه وار ✿ بوغ اولوب کتسون دلکدن جله وار ✿ منزله ایرر اولان عشقه سوار ✿ عاشق اول اللهه دلدن عاشق اول ✿ کیمه کیم بوغ اولدی بوفانی وجود ✿ شول وجود باقیدن ایرشدی جود ✿ چشم عشقدر ایدن الهی شهود ✿ عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول ✿ استریسك قرب رب العالمین ✿ زاهدا قربه سبب عشقدر همین ✿ اولمق استرسك بلا ردن امین ✿ عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول ✿ لطف وقهرك نور ونارك حقیا ✿ بر کورنلر اولدی کرچك اولیا ✿ عشق ایچنده بو قدر ذره ریا ✿ عاشق اول اللهه جاندن عاشق اول ✿

﴿ قافیة اللام ﴾

رسول الله بیوردیکیم منادیلر ایده اقبال ... که فانی تکری دوستلاری نیچه قوم ایده استقبال
فرشتهلر کله ایده که سز میسز احبابی ... دیه لر کیم نعم بیرز بزمدر عزت وافضال
دیه جبار عالم کیم صدقتم سزسز احبابم ... که سزدیکز بنی زوار ایدردیکز بکا اقبال
دخی فورقنده سزدیکز بنم عزم جلالدن ... اقامه سزدکز مشتاق بنی ایدردکز اجلال
سزه در مرحبا بوکون چون احبابم بنم سزسز ... نکیم حاجاتکز وار سه ایدم سیزه انی ایصال
دیه لر حاجتیمز بوکه کوریدك یوزن یارب ... که نیچه اشتیاقکدن کچیسر هجرله مه سال
بیوره کیم زهی دوستلرنه کوکچك حاجتکز وار ... قیلم حاجاتکز مقبول آچیله سیزه قوتلو فال
سوزیکز مستجاب ایدم سزك بن کل ساعتده ... جمالم کوسترم سیزه بکلی حینده بی اجمال
دخی آرتق مزید ایتدم وارك برجنته بوکون ... کیمی دیلر سکز بیله آلك کیدك ایدك اشمال

(اقبال) الاقبال التوجه نحو القبلة کالاستقبال (احبا) حبیبك جمعیدر محبوب معناسنه (افضال) احسان من الفضل وهو الزیادة وکل عطیة لاتلزم ان تعطی یقال لها فضل نحو (واسألوا الله من فضله) (جبار عالم) الله تعالیدر که خلق کندی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدر کیمسه مخالفته قادر اولمز (صدقتم) قولکزده صادق اولدیکز یعنی سوز یکزده کرچکسز (زوار) زائرك جمعیدر مقصود ظاهرده طاعاتله مساجدی وباطنده توجهاتله قلوبی زیارتدر بو زیارت ایسه عین زیارت حقدر (اجلال) اعظام یعنی اولولق (سزه در مرحبا) یعنی مرحبادیمك وقد سبق بیانه (ایصال) ایرشدرمك من الوصل ضد الفصل (هجر) قیحله وهجران کسرله انسان غیریدن یایدن ویا انسان ویا قلبله مفارقتدر (مه) ماهدن مخففدر آی معناسنه (سال) یلدر سنه کبی مقصود دنیا کونلرنده اولان رؤیتدن محرومیتی بیاندر زیرا اکرچه دنیاده رؤیت دیدار جائز ایدی ولکن نظر ظاهرك تعلقنه موانع اولمغین عقبایه تأخیر اولنمشدر ظاهر وباطن ایله مما شهود ایسه یالکز شهود باطندن اتم واکملدر (اچیله سیزه قوتلو فال) فال طیره نك ضدیدر کاسبق مقصود فالکز مرادکزه موافق کله وطالعکز کشاد اوله دیمکدر (حین) زمان معناسنه در تفصیلی مرور ایلمشدر (بی اجمال) اجمالسز یعنی تفصیل اوزره مقصود تجلیٔ دائمدر که انبیا علیهم السلامك واولیای کرامك شانیدر (مزید) زیاده معناسنه مصدر میمیدر قال الله تعالی فی سورة ق (لهم مایشاؤن فیها) اهل بهشت ایچون بهشتده انواع نعمت واصناف لذتدن دلخواهلری واردر (ولدینا مزید) دخی بزم قتمزده انلرك مقاصدی اوزرینه زیاده واردر که خاطره کلمز وتحت مشیتده داخل اولمز امور در ✿ قال بعض الکبار من کان لی کنت له ومن کنت له یکون له ماکان لی (اشمال) کسرله اخذ وجمع ایتمك یقال شمل النخلة واشملها القط ماعلیها من الرطب کما فی القاموس وقال الراغب الاشمال بالثوب ان یلتف به الانسان فیطرحه علی الشمال انتهی ✿ بو مضمونك مألی بحسب اللزوم معنای اولهراجعدر وشامل قیلق معناسنه دخی بو یله در فافهم (لمحرره) مشتاق دیدارز بوکون ✿ یارب تجلی ایلکل ✿ دیدارك اومارز بوکون ✿ یارب تجلی ایلکل ✿ یاقدی بزی نار جلال ✿ محنتله مشتد اولدی حال ✿ هجر ایله کچدی ماه وسال ✿ یارب تجلی ایلکل ✿ ایرسون جنابکدن خطاب ✿ کتسون کوکلدن اضطراب ✿ کوستر جمالك بی حجاب ✿ یارب تجلی ایلکل ✿ کوزلر کوزم یوم المزید ✿ اوزلردام لطف جدید ✿ ایتسون قوعشاق عید ✿ یارب تجلی ایلکل ✿ حق قولی مسرور ایدوب ✿ ویران دلن معمور ایدوب ✿ جان کوزلرن پرنور ایدوب ✿ یارب تجلی ایلکل ✿

قال الله تعالى والذين اجتنبوا الطاغوت ان يعبدوها وانابوا الى الله لهم البشرى ❊ فصل فى الحوض ❊

رسول الله بيورمشدر كه حوضم شولقدر كيكدر
كيم ايله دن عدنجه وارانك مقدارنه اميال
صو بى قاردن دخى اقدر قوقوسى مسكدن اطيبدر
ابار يقى نجومدن چوق طاتلدر خودنه سكر بال
نفاق اهلن قوام اندن ديديلر يارسول الله
بزى اولوقت بيلورميسن بيوردى كيم بلا اشكال
كه زيرا سزده سيما وار كه يوقدر ايرق امتده
يوز يكز قوللر يكز آق وضودن احسن اشكال
دخى هر برنبينك هم اوليسر باشنه حوضى
بنم ارتق اوله ليكن ايچر اركك ديشى انسال
روايتدر ايكى ميزاب اقر جنتدن اول حوضه
برى التون برى كومش آقار كوثرا كا سيال
برآيلق يول اوله حوضك ككشليكى مسافتده
احاطه ايليه امت هيچ ايچمز قالميه او لحال
اورج طوتنلره اندن نصيب ايت بيزه ده يارب
اتا سينه اتا سينه صونيسردر شراب اطفال
آتالرانه لر جنت طعامن هم بيمايجه
بولارك اللرندن هيچ جنانه اوليه ميال
مكر كافرلر اوليسر قلانلر محروم اول حوضدن
ايشت كفاره كيم امدى نه رسمه اوليسر احوال

حوض المورود

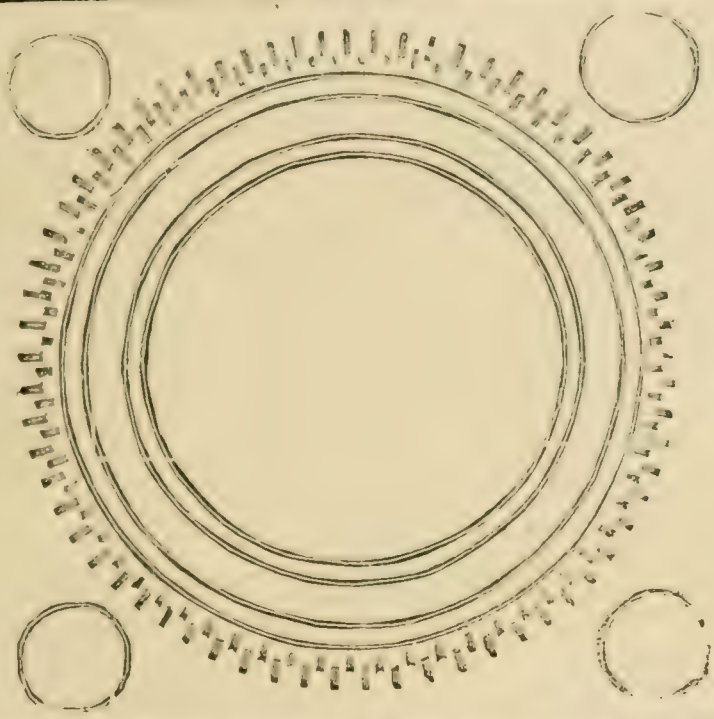

بر روايتده حوض جنتده برنهردر و بر روايتده بوكه حوض محشر يرنده اوله امتك بعضيسن مبارك اليله كندى صواره بعضيسن اصحابدن اذن و يرديكى كيمسه صواره چوق كيمسه يه حضرت على كرم الله وجهه ساقى اوله حوض محشر يرنده اوله يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورر كه بن سزك ايچون حوض اوزرنده يور يجى سزدن كيم كلورسه حوضدن صوار رين بر كيمسه اول حوضدن بر كره ايچه آيرق صو سزاق كورميه سوددن اق وقاردن صوقدر قوقوسى مسكدن زياده دراذتى بالدن طتلودر بنم حوضمك ايچنه جنتدن ايكى ايرمق اقار برى التوندن و برى كومشدن اوله برايلق يول اوله برد اقلرى يلدزصاغشنجه اوله نيجه كيمسه لر وار درصو ايچمكه كلديكنده شول يادده بى كشى كندى حوليسندن قوار كبى البتده بن انى قوغسم كركدر ❊ حوض نبى شمدى جنتده درلكن يوم قيامتده محشر يرينه كتوره لر مؤمنلرى صوار مغيچون محشر امرى تمام اولدقدنصكره كيروجنته نقل اولنور ❊ ديديلر كه يارسول الله بزم هر بريمز وامتكك هر برين نيجه بيلورسن بيوردى نعم بن سزك جيمكزى سيماسندن بيلورين زيرا كه بنم شر يعتم طوتنلرك ابدست صو بى دكديكى يرلر اق نور اولسه كركدر شول انى اقلقله سكل آتلركبى ديدى (امتى غرا لمحجلين من اثار الوضوء) ودخى بيورديكه بنم حوضمه بنم بيلديكم كيمسه لرون بعض كلوب بنم حوضمدن شراب ويريم ديركن جانب حقدن منع ايليوب بويله امر كلمه كه يامحمدسن بيلمزميسكه بونلرسند نصكره نه نك كبى ايشلرده بولنديلرونه درلو بدعتلر احداث ايتديلر ديه بن دخى ديم كه الله

رحمتدن ایراغ اولسون بندنصکره سنتیمی تغییر ایدنلر بو خبردن اهل بدعته اولوقورقووار درحوضی هرطرفدن امت محمد چوره الدیغندن بعض مؤمنلری اصحاب صواروب بعض مؤمنلری رسول الله کندو صوارر کن علماء کلدیکنده مبارك آوجی ایله صواره جبرائیل سؤال ایدوب بیورکه یا محمد نه سببدن بونلری سن مبارك الکله صواررسین رسول الله بیوره که علماء جماعتی بنم ایله صوارمغه مستحق اولدیلر کدنیا خلقی مال جمع ایلمکه مشغول اولدیلر لکن بونلر علم جمع ایلمکه مشغول اولدیغندن بو تعظیمه مستحق اولدیلر

قال الله تعالی فی سورة الزمر (والذین اجتنبوا الطاغوت ان یعبدوها) دخی شول کیمسه لر که شیطان ونفس وماسوایه عبادت ایتمکدن اجتناب ایلدیلر (وانابوا الی الله) دخی الله تعالی یه رجوع ایتدیلر یعنی تخلیهٔ قلب وتحلیه اهلی اولدیلر (لهم البشری) انلر ایچون دوجهانده جنت وقربت ووصلت ورؤیت ایله مژده واردر (لمحرره) صبح وصله ایرم دین عاشق ❁ کیجه لر اولسه عجبمی بیدار ❁ کیمکه بیدار اولدی عالمده ❁ شبهه سز کوردی عاقبت دیدار ❁ (الحوض) معروف من حاضت المرأة اذا سال دمها لان الماء یسیل الیه اومن حاض الماء جمعه (ایله) همزه نك فتحی و یاء مثناتك سکونیله شامك یمن دریاسنه مقابل اولان جانبنده برشهرك اسمیدر قال فی القاموس ایله جبل بین مکة والمدینة قرب ینبع و بلد بین ینبع ومصر وعقبتها معروفة (عدن) تحریك ایله یمنك هندد ریاسنه مقابل اولان جهتنده برشهرك نامیدر (امیال) فتحله میلك جمعیدر کسرله کوزایرمی مقداری یر و بعضیلر ثلاث فرسخ یعنی درت بیك ادیم مسافه دیمشلر باقی تفصیل کتب لغتده وغیریده در (اطیب) زیاده طیب یعنی خوش رایحه لو (اباریق) ابریقك جمعیدر کسرله امزکلی یرداق معناسنه ابریزدن معربدر (نجوم) نجمك جمعیدر یلدز معناسنه (بلا اشکال) کسرله همزه ایله یعنی شبهه سز یقال اشکل الامر التبس وامور اشکال ملتبسة کما فی القاموس وقال الراغب الاشکال فی الامر استعارة کالاشتباه من الشبه (سیماهم) کسرله علامت معناسنه قال تعالی (سیماهم فی وجوههم) احسن اشکال صورتلرك وهیئتلرك زیاده کوزلی جمع شکل بالفتح وهو صورة الشیء المحسوسة والمتوهمة (و یسی) فلکه زرین چتری کرمدورا ولسه ❁ دیمزیدی احسن الاشکال شکل مستدیر ❁ وقد سبق تحقیق الشکل (انسال) فتحله نسلك جمعیدر ولد معناسنه ❁ قال الراغب النسل الولد لکونه ناسلا عن ابیه ای منفصلا وتناسلوا تو الدوا ای انسل بعضهم بعضا واولاد (میزاب) اواوق اصلنده موزابدر یقال وزب الماء یزب وزوبا سال قال فی القاموس ومنه المیزاب اوهو فارسی ومعناه بل الماء فعربوه بالهمز ولهذا جمعوه مازیب (سیال) سیلان وجریان ایدیجی یعنی آقیجی یقال سال جری وتر کیبه یدل علی جریان وامتداد کما فی القهستانی ❁ قال الراغب السیل اصله مصدر وجعل اسما للماء الذی یأتیك ولم یصبك مطره (بعدذا) تقریر ناظم قدس سره دن منفهم اولدیکه حوض پیغمبر محشرده وآبی کوثردندر زیرا جنته دخولدنصکره حوضه حاجت قالمیوب هرکسك مقامنه اندن برشعبه جاری اولسه کرکدر (مسافه) قال فی القاموس المسافة البعد لان الدلیل اذا کان فی فلاة شم ترابها لیعلم اهو علی قصد ام لا فکثر الاستعمال حتی سموا البعد مسافة والسوق الشم (اطفال) طفلك جمعیدر شرحی دفعاتله کذر ایتمشدر بوراده مراد ابوین حد بلوغدن اول وفات ایدن اولادصغارك اندن طعام جنت وشراب کوثری اکل وشرب ایتمد کجه بهشته میل ایتمیه لر دیمکدر (جنان) جنتك جمعیدر والجنة کل بستان ذی شجر یستر باشجاره الارض وسمیت الجنة اما تشبیها بالجنة فی الارض وان کان بینهما بون واما لاستتار نعمها عنا المشار الیها بقوله تعالی (فلا تعلم نفس ما اخفی لهم) الآیة (لمحرره) ایچ شراب عشق پاك احمدی ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁ تشنه جانك بوله ذوق سرمدی ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁ عرصه کاه حشره امت چون کله ❁ حوض پاك مصطفایه جمع اوله ❁ هر بری برجام اله اندن اله ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁ کوثر جنت اقاراول حوضه دك ❁ قاندر عاشقلری بی ریب وشك ❁ صومله بوکون صوسزاق دردی چك ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁ لذت کوثر دیلرسك بونده کر ❁ ذوق عشقه دوش یاطوطی وش شکر ❁ اندن ایچمز قالمیه کافر مکر ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁ عاشق اولان بلاودر سیما ایله ❁ بوزی طیراق کوزی پردرما ایله ❁ حقیا فیض ایریشوز هر سائله ❁ قانه کور حوض رسوله قانه کور ❁

﴿ فصل فی جهنم واهلها ﴾ ﴿ قال الله تعالی وان جهنم لموعدهم اجمعین ﴾

جهنم نیجه ایدوکن یوقارودہ بیان ایتدك ‖ ولی بودم کیرو براز سکا نقل ایده لم تمثال
رسول الله بیورمشدرکه دیواری انك درتدر ‖ ایچی طوبطلودراوددن سلاسلدن نکال انکال
انك دیوارنك عرضی تمام قرق بیك بیل ارتقدر ‖ اودینك اسیسی تمش بواود مقدار یدر امثال

انك طوتريغى كافرلر اولبسردر دخى كبريت || طشيدر كيم حرارتدن قتيدر اول من الصلصال

قال الله تعالى فاتقوا النار التى وقودها الناس والحجارة اعدت للكافرين

اكر برقورجغز شرقدن ايررسه قومه مغربدن || بولارك بينسين اسى ايدوب قيناددى نجوال
اكر برقطره زقومن يره طرح ايتسه لر انك || فساد ايدردى يريوزن فكيف كيم اوله ارطال
وكر زنجيرلرندن هم قوسه لر يرده برحلقه || يدنجى قات يره ايروب ايدردى يرلرى زلزال
وكر برى زبانيدن كوز كسيدى يراهلينه || اواوردى جمله قورقودن وارامدى ايله استدلال
بيوره قادر وقهار كه بغلايه زبانيلر || الن كافرلرك بوينه سلاسل برله هم اغلال
دموردن صوقه لر زنجير چقه قيجندن آغزينه || پس اندن سورلر دوبدز عذابه كيده لر ضلال

قال الله تعالى وترى المجرمين يومئذ مقرنين فى الاصفاد

ديه لر انده پس كفار كه ظلم اولدى بوكون بيزه || ندا ايره كه ظلم اولمز بوكون برذرهٔ مثقال

قال الله تعالى لا ظلم اليوم ان الله سريع الحساب

مهرلنه اغزلارى طتقلق ويره كوز قولق || ال آياق سوبليه انده نه كسب اولديسه قول افعال
ديه لر كيم نيچون بونجه طتقلقلر ويررسز || نكيم ايتدكسه دنياده سبب نه اولديكز نقال
ديه لر بيزى شول الله كتوردى نطقه كيم اول حق || قواشيايه دل ويروب اودر انطاق ايدن اقوال

قال الله تعالى وقالوا لجلودهم لم شهدتم علينا قالوا انطقنا الله الذى انطق كل شئ

جهنم قاپوسينه چون ايره لر يوزلرى قاره || زبانيلر ديه لر كيم سزه اولماديمى ارسال
رسل كلماديمى سيزه اوقنماديمى آيات || ديه لر كيم بلى كلدى بزه بيلدر ديلر اهوال
وليكن طوتمدق انى قيلور زشمدى بز اقرار || ولى حقك سوزى حقدر يرينه كلدى اوش اقوال

قال الله تعالى لاملأن جهنم من الجنة والناس اجمعين

زبانيلر جهنمده اولوسى اون طقوز شخصدر || دخى اولولرى مالك كا انكدر سوزده استقلال
الى التده بونلارك شو دكاو وار زبانيلر || حسابن حق بيلور انجق اولميز عقل اكا مكيال
بولارك كوزلرى نورى صناسن برق خاطفدر || دخى آزولرى صانكم صغر بوينوزيدر فتال
دوداقلارى اياغنده اغزلردن چيقار اودلر || بولر نوردندر زنارى ايدرلر برق ايله ابطال
براليله اتاربيرى پس اون بيك كافرى اوده || براليله دخى اويله اياغيله بلا امهال
اتابردفعه ده بيرى تمام كفارى قرق بيك اول || ويرر حق قوللره مهلت وليكن ايلمز اهمال

قال الله تعالى عليها ملائكة غلاظ شداد

روايتدر رسول الله ديديكيم حق تعالى الله || بيوره بر بلوك قومى كيم ايده جنته ترحال
قيچانكيم كوره لر انى ندا ايريشه كيم سورك || كه اندن بونلرك يوقدر نصيبى اولمز استكمال
زجوع ايده بولر اندن شوحسرتله ندامتله || كه هيچ محشرده بونلارك كبى اولمايه بدمنوال
ديه لر ربنا بيزى توليدى كورمدين بونى || بيوريدك زبانيلر ايديدى اودلره ادخال
جوابنده ديه الله انكچون ايتمثم بويله || كه يالكز قالجق سزايدردكز ضلال اضلال
قيچانكيم كورسه كز خلقى عملر كوستردكز || ايچيكزده نفاق ايدى ايدر ديكز ريا اعمال
بولردن قورقارايديكز چون هيچ قورقازديكز بندن || بولاره ايليوب تعظيم چون اولزدى بكا اشغال
بوكون بنده عذاب ايده ثوابدن ايايم محروم || نه اصى ايليه كورم سزه اول خلق اول اموال

كل اى درد الهيدن خبردار اولمين كوكل || كل اى عشقنده جان ويروب جكردار اولمين كوكل
كل اى ايوان سبحانيده سرباز اولمين بيدرد || كل اى ميدان حقانيده بردار اولمين كوكل

چو بواحوالى كوره انده شيطان || كيم انس وجنه نه حكم ايتدى سلطان
نه لر بولدى ثوابى اهل شكران || نه لر بولدى عذابى اهل كفران
نه رحمتلر ايرشدى انسه جانه || نه راحتلر يتشدى جسمه جانه
نوليدى بن ديه طيراق اوليدم || كه شايد غصه دن ايراق اوليدم

(جهنم) لفظنك اشتقاقی و بعض احوالی بالاده بیان اولنمشدر (اهل) کلمه سنك تحقیقی دخی کذر ایتمشدر قال الله تعالی فی سورة الحجر (وان جهنم لموعدهم اجمعین) وتحقیق دوزخ جمله متابعان شیطانك وعده کاهیدر (لمحرره) دیلرسك فیض جنتدن نجه نم ❁ صاقنکم باقسون نار جهنم ❁ دیو ولا تسترح یا داخل النار ❁ و یا من یسکن الجنات نم نم ❁ (تمثال) بالکسر الشیء المصور المصنوع مشبها بخلق من خلائق الله تعالی کما قال تعالی حکایة عن ابراهیم علیه السلام (ما هذه التماثیل التی انتم لها عاکفون) والممثل المصور علی مثال غیره من مثلت الشیء بالشیء اذا شبهته به (سلاسل) سلسله نك جمعیدر زنجیر معناسنه قال الراغب تسلسل الشیء اضطرب کانه تصور منه تسلسل متردد فردد لفظه تنبیها علی تردد معناه ومنه السلسلة (نکال) فتحله عذاب معناسنه در (انکال) فتحله نکال جمعندر کسرله بوقاغی کهطوار ایاغنه اورر لر و یان دمرنه دخی دیرلر حدیدة اللجام معناسنه ❁ قال الراغب نکلته قیدته والنکل قید الدابة وحدیدة اللجام لکونهما مانعین والجمع الانکال قال الله تعالی (ان لدینا انکالا) ونکلت به اذا فعلت ما ینکل به غیره واسم ذلك الفعل نکال قال تعالی (فجعلناها نکالا) قال المولی الفناری الخلاف فی خلق جهنم مشهور الان عند اهل الکشف الجنة والنار مخلوقتان وغیر مخلوقتین فاما قولنا مخلوقة فکرجل اراد ان یبنی دارا فاقام حیطانها فیقال قد بنی دارا فاذا دخلها لم یر الا سورا دائرا علی فضاء وساحة ثم بعد ذلك ینشیء بیوتها علی اغراض الساکنین فیها من بیوت وغرف وسراديب ومخادع ومخازن وما ینبغی وهی دار حرورها هواء محرق لا جر لها سوی بنی آدم والاحجار المتخذة آلهة والجن لهبها کما قال تعالی (وجنود ابلیس اجمعون) و یحدث فیها آلات بحدوث اعمال الجن والانس الذین یدخلونها انتهی (احدی) واعظ بزی قورقمه جهنمده اودا اولمز ❁ هرکس اودونی یانغه بوندن ایلتورلر (عرض) خلاف الطول وقد سبق (امثال) فتحله مثلك جمعیدر کسرله نظیر معناسنه ❁ قال فی المفردات المثل عبارة عن المشابه لغیره فی معنی من المعانی ای معنی کان (کبریت) کسرله کوکرد دیدکلری نسنه صاری اولور قزل اولمزو برنسنه بولنمسه تشبیه ایدوب هوکا لکبریت الاحمر دیرلر و دخی خالص التونه ذهب کبریت دیرلر کما فی الاختری وقال فی القاموس الکبریت من الحجارة الموقد بها والیاقوت الاحمر والذهب وجوهر معدنه خلف الثبت بواد النمل انتهی وفی الشرعة وشرحها لابن السیدی علی الصدیق الصدوق اعز من الکبریت الاحمر وهو کنایة عن الاکسیر الخالص انتهی ❁ قال فی قوت القلوب الکبریت الاحمر هو کیمیاء الذهب الذی یعمل منه الذهب الخالص وقیل هو صفة لموصوف محذوف ای اعز من الذهب الخالص الاحمر والکبریت بمعنی الخالص ❁ زر خالص کبی رنکین اولوب کتمکده اشمارك ❁ الکده خامه ای باقی مکر کبریت احمردر (صلصال) قوری یا الحقکه ال اوردقده صداویره (قال الراغب اصل الصلصال تردد الصوت من الشیء الیابس وسمی الطین الجاف صلصالا قال الله تعالی فی سورة البقرة (فاتقوا النار التی) پس شول آتش دوزخدن پرهیز ایدیکز که سائر آتشلردن ممتازدر انکله که (وقودها) انك آتش انکیزی یعنی طوتروغی (الناس) کافرلردر (والحجارة) دخی سنك کبریتدر که انك حرارتی صعبتر و رایحه سی ناخوشتردر (اعدت للکافرین) بو مقوله نار کفار ایچون اماده قیلنمشدر (قوغ) ترکیدر قفلجم معناسنه شراره کبی (تجوال) فتحله کثرت جولان وطواف معناسنه اختریده کسرایله ضبط ایتدیکی غلطدر مکر تجو یلدن اسم اوله نتکیم شیخ رضی رحمه الله تجو یز ایتمشدر بو مقامك تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر مقصود باشده دماغك قیماسنی ظرف ایچنده اولان نسنه نك شدت ناردن قیناممسنه تشبیهدر که ایکیسنده بیله کثرت جولان وطواف ودور وحرکت واردر (زقوم) قال فی القاموس الزقوم کتنور شجرة بجهنم وطعام اهل النار قال الله تعالی فی سورة الدخان (ان شجرة الزقوم) قال الراغب هو عبارة عن اطعمة کریهة فی النار ومنه استعیر زقم فلان وتزقم اذا ابتلع شیئا کریها (ارطال) فتحله رطلك جمعیدر کسرله وفتحله یوز اوتوز درهمدر تفصیلی بالاده در (زلزال) یقال زلزله زلزالة وزلزالا مثلثة حرکتده (زبانی) برقاج دفعه شرح اولنمشدر (استدلال) ذهنك ایردن مؤثره انتقالیدر یعنی بو تقریری استماع ایدوب جهنم واکا متعلق اولان امورك حقیقتنه انتقال ایله (سلاسل) زنجیرلر (اغلال) کردن بندلر که اسیرلر و مجرملر بیونلرنه دمردن وغیریدن ایدرلر (ضلال) ضمله ضالك جمعیدر ازغون معناسنه قال الله تعالی (وتری المجرمین یومئذ) دخی سن ای رؤیت شانندن اولان کیمسه قیامت کونده کنهکارلری یعنی مشرکلری کوررسن (مقرنین فی الاصفاد) بندلرده اللری وایاقلری بیونلرینه مقرون قیلنمش اولدقلری حالده و بعضیلردیمشلرکه مقصود اعتقادده مشارکتلرنه کوره بری بریله و یاانلری اغوا ایدن شیاطین ایله در بند قیلندقلرنی بیاندر (ذرة مثقال) مثقال ذره دیمکدر یعنی هبادیدکلری غبارقدر (نقال) زیاده نقل ایدیجی نقل اصلنده برنسنه یی برمکاندن برمکانه تحویلدر بوراده مراد اقوال وافعالی بیاندر (انطاق) نطق و یرمك قال الله تعالی فی حم السجدة (وقالوا) دخی کافرلر تعجب وتوبیخ یوزندن دیدیلر (لجلودهم

کندی اعضالرنه کافسره البعض (لم شهدتم علینا) نیچون بزم اوزرمزه کواه اولدیکز بزسزك ایچون مجادله ایدوب اوزریکزدن عذابك دفعنه سعی ایدرکن (قالوا انطقنا الله الذی انطق کل شیء) اعضاوجوارح انلره جواب ویروب دیدیلرکه هرناطق انطاق ایدن حق بزی انطاق ایلدی و بیان واقعه قدرت ویردی پس بزدخی کتم ایتیوب بزم وساطتمزله ایتدیککز قبایحه شهادت ایلدك (ارسال) پیغمبر کوندرمك (اهوال) هولك جمعیدر خوف وفزع معناسنه در قال فی القاموس هاله هولا افزعه والهول المخافة من الامر لایدری ما یهجم علیه منه (قال) کلامدر قول کبی قیل وقالك تفصیلی مرور ایتمشدر قال الله تعالی فی اواخر سورة هود (لاملان جهنم من الجنة والناس اجمعین) البته دیوان وآدمیانك جمله عاصیلرندن دوزخی پرقیلورم (مالك) اصل کلمه ده شدت وقوت معناسی اولمغله خازن ناره مالك دینلدی نتکیم قریبا کلام ناظمده مصداقی کلور و فی الحدیث (لاحدهم مثل قوة الثقلین یسوق احدهم الامة وعلی رقبته جبل فیرمی بهم فی النار و یرمی بالجبل علیهم) کافی الارشاد قال الله تعالی فی سورة المدثر (علیها تسعة عشر) یعنی جهنم اوزرینه موکل اون طقوز ملك واردر اون طقوزه انحصارك وجهی بودرکه نفوس انسانیه نك قوت نظریه وعملیه سنده فسادنه سبب اولان اون ایکی عدد قوای حیوانیه درکه حواس خمس ظاهره وخمس باطنه وشهوت وغضبدر بونلر اجمالا جلد اولدمذکور وتفصیلا کتب کلامده مسطوردر و بدی عدد قوای طبیعه درکه قوت جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه وغاذیه ونامیه ومولده درکه کتب حکمتده مشروحا بیان اولنمشدر پس بواون ایکی ایله یدینك مجموعی اولان اون طقوز قوی منشأ آفات اولمغله عدد زبانیه دخی بوعدده منحصر اولدی و بوقواکه حقیقتده حال روحه نسبتله جحیم کبی اولان بدن انسانیده درنشین اون طقوز زبانیه کبیدر پس بوقدر علائق وعوائق ایله امتثال طاعته راه مکر عنایت واعانة الله اوله (لمحرره) اون طقوزدر زبانیان وجود * قیلور آنی شهود اهلی شهود * درنشین بدن اولوب بکلر * بندایدر آدمه هزار قیود * قیل حذر کچمه اول قیودن کیم * ناربعد ایچره اولورسن نابود * باصه کورشول بهشت جانه قدم * بو بهشت ایچره درعمو اجود * واردرر اون طقوزی هرشاهك * الوب اطرافنی انك چواسود * قنغی شه اون طقوزه غالب ایسه * اون سکز بیك جهانده اولدی ودود * نقدکی راه ظلمه صرف ایتمه * ایده کورسوق عدالتده سود * و بعض ارباب حقیقت قوای سبع مذکوره دن بدل جوارح سبعی یازمشلردرکه (امرت ان اسجد علی سبعة اعضاء واراب) حدیثی ایله مشار الیهادر یعنی جبهه ویدین ورکبتین وقدمیندر انف جبهه ده داخلدر زیرا ایکیسنی عظم واحد مشتملدر وبعضیلر عدد مذکوری تخصیصه باعثده دیمشلرکه معصیت صرف اولنان ساعات اون طقوزدر زیرا لیل ونهارك مشتمل اولدیغی یکرمی درت ساعتك بشی صلوات خمسه مصروف اولیجق باقی اون طقوز قالور و بعضلر دیمشلرکه جهنم درکات سبعه در که التیسی اصناف کفره ایچوندر وهرصنف ترك اعتقاد وترك اقرار وترك عمل سببیله هربرینك مقابله سنده برنوع عذاب ایله معذب اولوب هرنوع اوزرینه دخی مستقله برملك موکلدر پس اوچ کره التی اون سکز اولور ودرکات سبعه نك یدنجیسی که عصاة امت ایچوندر یالکز ترك عمل سببیله اکا مناسب اولان عذاب نوعنه برملك دخی موکل اولوب مجموعی اون طقوز اولور و بعضلر دیمشلرکه تسعه اکثر آحاد وعشره اقل عشراتدر پس عدد مذکور اکثر قلیل واقل کثیر میانده عدد جامع اولور (استقلال) یقال فلان یستقل بهذا العمل ای یقوم به قال فی القاموس القلة بالفتح النهضة من علة اوفقر واستقله حمله ورفعه واستقل الطائر فی طیرانه ارتفع وقال الراغب استقللته رأیته قلیلا وقد یکنی بالقلة عن العزة لان کل عزیز یقل وجوده (مکیال) کسرله آلت کیل یعنی عقل انی اولجوب مقدارن بیلز (برق خاطف) کوزك نورنی قپان وکوزی قاشدیرن نورکه بلوت اراسندن ظاهر اولور وقد سبق (قتال) کثیر القتل وهو ازالة الروح عن الجسد (بولارنوردندر ناری ایدرلر برقله ابطال) یعنی زبانیه طائفه سی اصلنده نور الهیدن خلق اولنمغله اول نورك غلبه سندن نارجهنمك تأثیرنی ابطال ایدرلر یعنی آتش دوزخ انلرك وجودلرنه کار ایتمز دنیا آتشی سمندره کار ایتمدیکی کبی (لمحرره) اولان نارغم عشقه سمندر * اکا هجران اودنده کیم یناردیر * دیلرسك صدر بزم حوض کوثر * بوکون تاب درون اولدی اکادر (بلا امهال) بی مهلت وتوقف (اهمال) یقال اهمله خلی بینه و بین نفسه اوترکه ولم یستعمله قال الله تعالی فی سورة التحریم (علیها ملائکة) جهنم اوزرینه موکل ملکلر واردرکه (غلاظ شداد) درشت سخن وسخت کار وتوانالردرکه دوزخی اولنلره انلرله قوت ستیز وانلرك جنکندن مجال کریز یوقدر (لایعصون الله ما امرهم) فرمان حقه عاصی اولمزلر یعنی کیمسه نك رشوتنه الدانوب امره مخالفت قیلمزلر (ویفعلون مایؤمرون) ومأمور اولدقلری کاری بی کسل وفتور برینه کتوررلر (ترحال) فتحله وراء وحاء مهملتین ایله کثرت رحلت وانتقال معناسنه اکر کسرله اولورسه ترحیلدن اسم اولور نتکیم شیخ رضی کافیه شرحنده ذاهب اولمشدر

الحاصل بو مقوله مصدرلرده تبیان وتلقاءدن غیری مکسور الاول کلمش بو قدر مکر اسم جنس اوله تمثال وتمسح وامثالی کبی بو مقامك تفصیلی شروح شافیه ده وحریرینك درة الغواص نام کتابنده مطالعه اولنه (اولمز استکمل) کمال بولمق وتمام اولمق و یاخود کمالا وتماما اعطا ایتمك که دخول جنتدر وکمال الشیء حصول ما فیه الغرض منه واکمل وکمله واستکمله اتمه (حسرت) فوت اولان نسنه اوزرینه غمدر تفصیلی مرور ایتمشدر (ندامت) شدت حزن (منوال) کسرله چوحه لرك یز دوردکی اغاج خشبة الحائك معناسنه وقاعده واسلوب وهم علی منوال واحدای استوت اخلاقهم واتفقت کلمتهم یعنی محشر ده انلرك کبی ناهموار و بد اسلوب اولمه (ضلال) ضالك نفسنده اولان صفتی واضلال غیره نسبتله اولان حالیدر یعنی تنها کزده کندی فسق وفجور یکزدن ماعدا نیجه ساده دل سنکلکره دخی رهزنلك ایدر دیکز زمانه ده اولان علما بی عمل ومشایخ بی تقوی کبی نعوذ بالله من غرورهم وشرورهم (لمحرره) کوستر رخلقه سرمه لو کوزلر ❁ صید ایچون کوزلری آهو کوزلر ❁ روی خلقه عصا طاشور دستی ❁ کوستر زیر ذیلده دستی ❁ الدروب کندیسنی غفلتدن ❁ کوستر وجدو برنجه لتدن ❁ ایلیوب خانقاهی برقوری دام ❁ دام تزویری قورر خلقه مدام ❁ مستلك دعو یسن ایدوب قیش و یاز ❁ طوغر اول فتنه ریش ناسه پیاز ❁ حلقهٔ ذکر ایچنده کردیسه هو ❁ کوزلرانك ضمیری بر آهو ❁ یادیار یله لبی زمزمه ساز ❁ اونی برکلرخ ایچون اولمش ساز ❁ قویالم امدی لافی درویشان ❁ لافله حاصل اولمز اشبو شان ❁ دوندروب سمت حقه افکاری ❁ ایده لم پاك ریادن کاری (اشغال) فتحله شغلك جمعیدر ضد فراغ معناسنه بوراده مراد اعمال وافعالدر یعنی شغلك بنم ایچون دکل بلکه خلق ایچون ایدی فاما خلق وخلق یوزندن کسب ایتدیکمز مالك بو کون سزه نفعی بوقدر اکر خدمتی بکا حصر ایدیدیکز مقتضاء وعدم اوزره بندن اجر بولوردیکز مخدومکز اولان کیمسه لر ایسه کندی باشلرنه درمان سازد کلمردر فکیف سزه نفع وفائده لری اوله (سعدی) کرت بیخ اخلاص در بوم نیست ❁ ازین در کسی چون تو محروم نیست ❁ زعمروای پسر چشم اجرت مدار ❁ چو در خانهٔ زیدباشی بکار ❁ اکر جز بحق میرود جاده ات ❁ در آتش فشانند سجاده ات ❁ بروی ریا خرقه سهلست دوخت ❁ کرش باخدا در توانی فروخت (لمحرره) خدانك لطفنه قبل التجایی ❁ صاقین ای دل صاقین قهر آتشندن ❁ کوزت جنت جهنم ایتمه جایی ❁ صاقین ای دل صاقین قهر آتشندن ❁ ایده کور اغلمدن چشمی برنم ❁ بونله سو بنور نار جهنم ❁ دیریسك جام لطف حقه قانم ❁ صاقن ای دل صاقن قهر آتشندن ❁ شوکیم غیره باقوب ترك ایتدی یارن ❁ زرایکن قیلدی مس اخر عیارن ❁ ریا اهلی بنارنار ایچره یارن ❁ صقین ای دل صاقین قهر آتشندن ❁ جهنم کیبیدر شول نفس انسان ❁ زبانی اون طقوز قوتدر رصان ❁ دکلدر اشبو نار یانمق اسان ❁ صاقن ای دل صاقن قهر آتشندن ❁ کوزك اچ نور حقه حقیا وار ❁ وجود ماسوی بوقدر اودروار ❁ بنار غیره یاقنلر خار وخس وار ❁ صاقن ای دل صاقن قهر آتشندن (جانه) تجنیس تامدر اولکیسی اصلنده مشددر جان ابوالجندر که ابوالبشردن مقدم خلق اولنمشدر تفصیلی جلد اولدده در

❁ قال الله تعالی و یقول الکافر یالیتنی کنت ترابا ❁

تراب ایده سکا بوقدر کرامت	تراب اولسکده کوردك غرامت
پس اندنصکره کوره جمله حیوان	که دیرادی بوزلدی چرخ ایوان
کوره لر چونکه کفارك عذابن	نه خور ایغیله ایدرلر عقابن
دیه لر ایرمدك ایسه ثوابه	بحمد الله ایرشمادك عذابه
نه ایتدیسه بولرده بر برینه	کتوره انتقامن حق برینه
پس اندن امر ایده طیراق اوله لر	جهانه کلمدك کبی اوله لر
مکر شول قوشجغزلر جانورلر	که دنیاده انی انسان سورلر
بولر بیله کبیرلر جنته دیر	ایریشورلر نعیمه نعمته دیر
دخی اون درلی حیوان بیله کیرر	الوب بونلاری انسان بیله کیرر
بری صالح پیمبر ناقه سیدر	بنوب اوستینه عرشه باقه سیدر
بری ابراهیمك کوساله سیدر	کیم انی انده بیله اله سیدر
بری هم ذبح اسماعیل اولیسر	کیم انی جنته بیله الیسر
بری موسی صغیریدر دیلندن	بر اولو سو بلشیدی الندن
بری نمل سلیماندر الیسر	بریسی هدهد بلقیس اولیسر

خمار یدر عزیزك بیل بر بنی
بری اصحاب کهفك کلبیدز اول
بر یدر صدر عالم حضرتینك
بو لاره جنتی و بردی مرام اول
نعیمی ایلدی ابراره ماوی
اکر اول ایسه اولدر فیض فضلی
که زیرا ملك انکدر یوق شریکی
کالندن درز ایدر تلطف
جهنمدر محقق یدی اطباق

بری یونس بالیغی بیل بر بنی
کیم انلار کله یله طوتددی یول
دوه سی بدر عالم حضرتینك
ولی ایلدی کفاره حرام اول
جحیمی ایلدی فجاره مثوی
وکر بوایسه بودر محض عدلی
احددر ماسوا سن قیلدی ایکی
حقیقتده قوایشی تعطف
ایدیسر التیسن کفاره اطباق

قال الله تعالی فی آخر سورة النبأ (ویقول الکافر یالیتنی کنت ترابا) وقیامت کونی کافر اولان دیر که ای کاشکی بن خاك اولیدم یعنی هرکز زنده اولمیدم و یاخود امروز خاك اولوب بمثله بوکونی کورمیدم یاخود وحوش وطیور بعد الحشر خاك اولدقلری کبی بندخی ترابه رجوع ایدیدم وبعض اقوالده کافر ایله مراد ابلیسدر نتکیم ناظم قدس سره ذاهب اولدی وابلیس که آدمی خاکدن آفریده اولغله تعییب وکندینی آتشدن ظهور بولغله تحسین ایتمش ایدی اول کونده کرامت آدم وسعادت مؤمنان فرزندانی مشاهده وکندینك عذاب وشدتنی مطالعه ایتدکده خاکه انتسابنی تمنی قیلسه کرکدر ای درویش خاکیانه اولان دیدبه وطنطنه طبقات مخلوقاتدن برطبقه یه یوقدرو بوطبقه هرچند اسفل سافلین صورت ایسه لرده اعلای علیین اهلی اولان ملکلر اوزرینه فضیلتلری چوقدر * خاك راخوار وتیره دید ابلیس * کرد آنکارش آن حسود خسیس * ماند غافل زنور باطن او * نشد آکه زسر کامن او * هر کنجی که هست در دل خاك * این صدا داده اند در افلاك * که بجز خاك نیست مظهر کل * خاك شوخاك تا بروید کل (لحرره اولدی شوخاك تیره مظهر کل * بندی اندن بود کلوسنبل وکل * کاهجك عالمه ادم دیدی حق * ای جهان اغلمه شمدنکری کول * نور آدمله روشن اولدی کوزك * صالدی ادم یوزو که خوش کاکل * خاکدن آینه قیلدم پیدا * ایلدم آبی برعجب شنکل (غرامت) اداسی لازم کلان نسنه واوده مك یعنی بورجلو کبی اوزرینه بربار بلا یوکلنوردی وجائزدر که غرامت غرام معناسنه اوله یعنی عذاب وهلاك وشر دائم کما قال الله تعالی (ان عذابها کان غراما) ای دائما (چرخ) هرنسنه که حرکت دوریه ایله حرکت ایدرا کا چرخ دیرلر دولاب وفلك وفاکلو وچقرق کبی (ایوان مرة بعد اخری تحریر اولنمشدر (جانور) جان روح حیوانیدر که هردیریده واردر (ور) لسان عربیده کی ذو معناسنه در پس جانور جان صاحبی وجانلو دیمکدر حیوانه جانور دیدکلری بو اعتبارله در که جانی واردر کذا فی الدقائق نعمه الله لغتنده در ادات نسبتدر مثلا پیشه ور صنعتلو دیمکدر دیدیکی ذو معناسنه راجعدر فافهم (سعدی) همای برسر مرغان ازان شرف دارد * که استخوان خورد وجانور نیازارد (دیر) یعنی فخر عالم علیه السلام بویله بیورر و یاخود کتب شرعیه ده اهل تصنیف بویله ایراد ایدر * قال اهل التحقیق کل ما فی السموات والارضین من الصفو والروحانیة کالکعبة والروضة المقدسة والمساجد والانهار یتصل یوم القیامة بعالم الجنان وکل ما فیها من الکدر والظلمانیة یتصل بالنار والزمهریر قال الشیخ الاکبر قدس الله سره فی الفتوحات المکیة وتحشر الوحوش کلها فی النار انعاما من الله علیها الا الغزلان وما کان فیه مسرة لبنی ادم کالطاوس وغیره وما استعمل من الحیوان فی سبیل الله فانها فی الجنان علی صورة یقتضیها ذلك الموطن وکذا کل صورة تغدی بها اهل الجنة فی الدنیا اوجعلها فداء فی سبیل الله وجاهد علیها او حج فکلها یلحق بعالم الجنان نسأل الله تعالی الفردوس بفضله (نعیم) نعیم الله عطیته کما فی القاموس (دخی اون درلو حیوان بیله کیرر) یعنی قوچ صورتنده کما قال فی مشکوة الانوار کلهم یصیرون علی صورة کبش ویدخلون الجنة (پیمبر) اصلنده پیامبردر حقدن خلقه خبر ایلدیجی معناسنه تحقیق مرور ایتمشدر (ناقه) دیشی دوه قصه سی سورهٔ هوددهٔ وغیر یده بیان اولنمشدر قال الله تعالی (ویا قوم هذه ناقة الله) الایة اجمال بودر که قوم ثمود حضرت صالح علیه السلامدن معجزه جو اولوب ریسلری جذع کائبه نام برصخرهٔ منفرده یه اشارت ایدوب شوسنکدن برناقهٔ جسیمه اخراج ایدر ایسك سنی تصدیق ایده رزدیدکده دلخواهلری اذن حقله وجود بولوب صکره قدار دیرلر برغدار اشارت قوم ایله ناقه یی عقر ایدوب صیحهٔ جبریل ایله جمله سی هلاك اولدیلر * شحنهٔ قهر خدا ایشان بجست * خونبهای اشتری شهری درست (کوساله) ضمله بوزاغو یعنی ملائکدن برطائفهٔ جلیله حضرت ابراهیم علیه السلامه فرزند دلبندی اسحاقی مژده طریقیله باحسن وجمال صورة بشرده قدوم ایتدکارنده حضرت ابراهیم علیه السلام انلری بشر

ملاحظه سیله بریان ایدوب حضورلرینه کتوردیکی بوزاغودر که سورهٔ هودده بیان اولنمشدر کما قال تعالی (فنادت ان جاء بعجل حنیذ) الایة (ذبح اسماعیل) کسرله مایذبح معناسنه در یعنی بوغزلنان حیوانك اسمیدر قال تعالی فی سورة الصفات (وفدیناه بذبح عظیم) مراد حضرت اسمیل علیه السلامه فدا کلان قوچدر که مقدماهابیل آنی تقرب ایدوب چراکاه جنته ارسال اولنمش ایدی * سؤال اولنورسه که قربان مذکوری زمان هابیلده آسماندن نزول ایدن آتش پاره احراق ایدیجك بردخی نیجه ذبح اولنور جواب بودر که بعضیلر تمسیحه ذاهب اولشلردر اما بو فقیر قتنده نجسم طریقیله در پس موت اول نوم و یا اغماء منزله سنده اولمش اولور تحقیقی کذر ایتمشدر نظیری سورهٔ بقره ده (الم تر الی الذین خرجوا من دیارهم) آیتنده مطالعه اولنه والله اعلم (بری موسی صغر یدر) قصهٔ اجمالیه سی بودر که حضرت موسی علیه السلامك زمان شرینده بقلرنده میان بنی اسرائیلده عامیل نام کیمسه مقتول بولنوب قاتلی حقنده اختلاف اولنیجق حضرت موسی علیه السلامه مراجعت ایلدیلر وحی الهی وارد اولدیکه قرأنده وصف اولنان وجهله بر بقره ذبح ایدوب لسانیله مقتول مذکوراو زرینه ضرب ایدیلر بعد التفتیش الکثیر برجوان پرهیزکار الندهمذهبه نام بقرهٔ موصوفه بولنوب ملء الجلدزر ایله اشترا اولنوب ذبح اولندی ولسانیله عامیل اوزرینه ضرب اولندقده باذن الله تعالی حیات تازه بولوب نام قاتلانی تعیین ایلدی و ینه خاك افتاده اولدی وانلر ایکی برادرزاده ایدیلر که عامیلی مالنه طمعا صحرایه کوتورب قتل ایتمشلردی پس مؤاخذه اولنوب میان بنی اسرائیلدن اختلاف مرتفع اولدی وجوان مذکور دخی عالم صباوتده ایکن پدری کا ومن بوری برمیشه زارده الله تعالی یه امانت ویرمش ایدی پدری وفات ایدوب جوان بهرهٔ شموردن پرمایه اولدقده کشتهٔ بنی اسرائیل قصه سی واقع اولوب بر والده سببیله عنایت من الله تعالی بو قدر ماله مالك اولدی وحقه استیداع اولنان ضایع اولمدی (لمحرره) بوری تدبیر نفسه ایله وداع * وارکی قیل خدایه استیداع * مورث دردسر در تدبیر * کوزله تقدیری ایله دفع صداع (براولو) قصرله درمیت معناسنه (نمل سلیمان) نمل قرنجه در بو قصه سورهٔ نملده بیان اولنمشدر اجمالی بودر که حضرت سلیمان علیه السلام ارض شامده تدمر نام شهرده ساکن اولوردی برکون بساط برهوا بادصبا ایله طرف یمنه متوجه ایکن طائفك جانب جنوبنده وادیٔ نمله کذر ایتدی ومهتر مورچکان اولان منذره نام برمورچهٔ انك که جثه ده برابر خروس ویانجه ویا کرکی ایدی مرور سلیماندن آکاه اولوب بر پشته نك اوزرندن (یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم) دیو مورچکانه خطاب ایدوب پایمال عسکر سلیمان اولمقدن تحذیر ایلدی وروزکار اوچ میل مسافه دن نمل من بورك مقاله سن رسانیدهٔ سمع سلیمان قیلدی سلیمان اول مورچه یی طلب ایدوب انکله هر نوعدن مصاحبت ومکالمه عقدنه وافر کلمات نظم ایتدی وشکر کذار اول محلدن کتدی (لمحرره) خرداهل اولان بو عالمده * نوله کر ایلسه تدبیر امور * کوریجك لشکر سلیمانی * ذره ادراکله صاقندی مور (قال الامام الدمیری سمیت نملة لتملها وهی کثرة حرکتها وقلة قوائمها والنمل لا یتلاقح ولا یتزاوج انما یسقط منه شیٔ حقیر فی الارض فینمو حتی یصیر بیضا ثم یکون منه والبیض کله بالضاد الا بیض النملة فانه بالظاء (اقنع فانبی بلا بلغه * فلیس ینسی ربك النمله * ان اقبل الدهر فقم قائم * وان تولی مدبرا نم له * ومن اسباب هلاك نبات اجنحته فاذا صار النمل کذلك اخصبت العصافیر لانها تصیدها فی حال طیرانه وقد قال ابو العتاهیة فی ذلك * واذا استوت للنمل اجنحة * حتی تطیر قدد نا عطبه * وکان الرشید کثیرا ما ینشد ذلك عند نکبة البرامکه وکل قتل کان لنفع او دفع ضرر فلا بأس به عند العلماء انتهی باجمال فن الاول قتل نحل العسل ودودا قز ونحوه ومن الثانی قتل النمل اذا کان ضارا للشجر ونحوه وذبح الهرة المؤذیة وما اشبه ذلك (هدهد بلقیس) هدهد معروف تاجلی قوشدر عرفن یعنی ایکن مجنونه بخور ایتسه لر خلاص اوله ولحمنی معقود عن المرأة و یا مسحوره بخور ایتسه لر نجات بوله قاله الامام الدمیری فی حیوة الحیوان (بلقیس) کسرله سبأ شهرنك شاهیدر وهی بلقیس بنت هداد بن شرحبیل بن مالك بن ریان اباعن جد قرق اتادن بری یمن پادشاهلر یدر بعضیلر بلقیسك والده سی جنیه ایدی دیمشلر قال ابن الکلبی کان ابو بلقیس یقول لیس فی ملوك الاطراف من یدانینی فتزوج امرأة من الجن یقال لها ریحانة بنت السکن فولدت له بلقیس وتسمی بلغة انتهی انس وجن میاننده امکان علوق حقنده آکام المرجان فی احکام الجان نام کتابده تفصیل بدیع وارد اندهٔ مطالعه اولنه (بعدذا) هدهد بلقیس بلقیسك خبرنی سلیمان علیه السلامه وانك نامه سنی بلقیسه ایصال ایلین هدهددر تفصیلی سورهٔ نملده وتفاسیرده در (حمار یدرعز یرك) تفصیلی سورهٔ بقرده (اوکالذی مر علی قریة) آیتنك تفسیرنده دراجمالی جلد اولده مرور ایتمشدر (یونس بالیغی) مراد یونس بن متی در که ذوالنون ایله ملقبدر قصه سی قرأنده برقاج موضعده ذکر اولنمشدر اجمالی بودر که الله تعالی حضرت یونس علیه السلامی بلاد موصلدن نینوی دیدکاری شهر اهلنه ارسال ایتمش ایدی یونس انلردن بحضور

اولوب بی فرمان خدا کاردریایه کلوب طائفهٔ تجار ایله سفینه یه سوار اولدقده میان آبه وصولده سفینه جریان ایتمدی ملاحان بو سفینه ده بندهٔ کرختهٔ اولمق کرکدر دیدکارنده حضرت یونس علیه السلام اول عبد آبق بنم دیو کندنه اشارت ایلدی فاما اهل سفینه سیماء یونس علیه السلامه یاقوب مقاله سن تصدیق ایتمدیلر بالآخره اوچ دفعه قرعه صالدیلر حضرت یونس علیه السلامك نامنه چیقدی پس یونس علیه السلامی دریایه القا ایتدکارنده امر حقله برماهیٔ بزرك آنی التقام ایلدی کما قال تعالی (فالتقمه الحوت) وآبدن سر بیرون اوچ کون و یایدی و یا اوتوز و یا قرق کون هفت دریایی سیر ایدوب کناره القا ایلدی شفاء الفؤاد نام طب کتابنده کلور که بر بیوك بالق دخی واردر که خلق ایچنده یونس باغی دیمکله معروفدر اما صحیحی طوکز یالغیدر اونی سیاه و باشی خنزیر کبی یصی اولور آغزی و بورنی خنزیره مشابهدر اکثر زمانده دریاده یالکز کزمیوب برقاجی بریره جمع اولوب کزرلر انی بنم صو کلبنك انی کبیدر انتهی کلامه (سعدی) وقتیست خوش آنرا که بود ذکر تو مونس ❁ ورخود بود اندر شکم حوت چو یونس ❁ برینی بحسب الظاهر قافیه ده تکرار کورینور فاما فرق دقیق واردرز یرا ایکنجی برینی ده یا نسبت و برین کسرله قوقارصو معناسنه در مقصود بطریق التجرید والایضاح ماهیٔ یونس علیه السلامك دریایه انسابنی بیاندر فافهم فان کمال کلام الناظم قدس سره اعلی من ان تدرکه الاذهان القاصرة والعقول الناقصة (اصحاب کهفك کلبی) سورهٔ کهفده بیان اولنمشدر اجمالی بودر که ملوك رومدن دقیانوس نام پادشاه جبار شهر افسوسه مستولی اولدقده دار الملك ایدینوب خلقی عبادت اصنامه جبر و تمرد اولنلری قتله آغاز ایلدی بو سببدن شهرمذکورك بزرك زاده لرندن اتی نفر جوانکه زمان فطرتده دین عیسی علیه السلام اوزرینه و یا خود الهام ملکوتی وانجذاب لاهوتی ایله اساس بند توحید ایتدیلر حوالیٔ شهرده اولان بنجلوس نام کوه بلنده قرار ایلدیلر کاورد (من فر بدینه شبرا من الارض وجبت له الجنة) کیدرکن بر شبانه راست کلوب اول دخی انلرله همراه اولدی وشبانك کلبنی هرچند که منع ایتدیلر ممتنع اولمیوب آنلره پیرو اولدی شبان دخی جوانلری کوه مزبورده جیروم نام بر مغاره یه دلالت ایلیوب بعد الوصول اوچیوز طقوز سنه خواب ربوده اوراده قالدیلر و بو مدت طویله ده کلب دخی درمغاره ده خوابه واروب اهل تزکیه نك نفسی کبی سکون بولدی صکره تندروس نام پادشاه عادل زماننده الله تعالی آنلری ایقاظ ایلدی و بو مکث مدید حفظ حقله آنلره بر کونجه کلدی (سعدی) سك اصحاب کهف روزی چند ❁ پی نیکان کرفت ومردم شد ❁ یعنی انسان مرتبه سنه واصل اولدیکه قوچ صورتنده انسانله جنته کیرسه کرکدر پس شول مردم که بو بابده سك قدر استعدادی اولمدی سك آندن یك اولدی (لمحرره) سك ایله برمیدر دلامردم ❁ سر ایله هیچ برابر اولمی دم ❁ بد کشیدن اولیك سك یك اولور ❁ مرد بدروز قیامت سك اولور ❁ پی مردم کرفت اولان حیوان ❁ جنت ایچره طوته یارن ایوان ❁ صورت مردمه کیرن بدلر ❁ یه دوزخده انلرن دودلر (دوه سی بدر عالم حضرتینك) بودوه وفات بلنده وغزا فصلنده مفصلا بیان اولنمشدر (مرام) مقصد ومطلب (مأوی) الفرق بین المأوی والمثوی ان المأوی المکان الذی یأوی الیه الانسان والمثوی مکان الاقامة المنبئة عن المکث (اکر اول ایسه الی آخره) ابراره یعنی مؤمن متقی اولنلره مقر اولان نعیمه یعنی جنته اشارتدر زیرا جنته دخول الله تعالینك محض فضل وفیض رحمتیدر نتکیم قسمت درجات اعمال وخلود نیاله در (وکر بو یتسه الخ) فجاره یعنی دیانت پرده سن شق ایدن عاصیلر مستقر اولان جحیمه یعنی جهنمه اشارتدر زیرا جهنمه دخول الله تعالینك عین عدلی و کمال حکمتیدر نتکیم طبقات عذاب اعمال وخلود نیاله در نسأل الله لنا ولك وللمسلمین ان یستعملنا بصالح الاعمال و یرزقنا الحیاء منه علی کل حال (تعطف) اسرکمك شفقت کبی بونده اشارت واردر که حق تعالینك سخطنده رحمتی وقهرنده لطفی مندرجدر پس دار الشقاوة اولان جهنمده عصاتك احتراقنده حکمت واردر الحاصل عنایتدن خالی دکلدر فافهم (لمحرره) بیض فضلك قطره سیدر نعمت دار الثواب ❁ محض عدلك جره سیدر نقمت دار العقاب ❁ رحمتك صوندی شراب جاودانی عاشقه ❁ حکمتك قیلدی نیجه زاهدلرك بغرن کباب ❁ لطف وقهر کدن نشان اولدی حقیقت نور و نار ❁ کیمی راحت بولدی خلقك کیمی چکدی اضطراب ❁ شولکه دوشدی نار هجرانه ازل یاندی ابد ❁ اولمدی یارب وصالك نشوه سندن بهره یاب ❁ شمعکه پروانه اولمقدن مرادی عاشقك ❁ نارك بچره نور اولوب یا عقد رزجله حجاب ❁ نوش جام عشقه کلشدر بو بزم فانیه ❁ یوخسه عاشقلر کوزینه ماسوا عین سراب ❁ صاندی خاك تیره دراصل بنای آدمی ❁ دوشدی شیطان رتبه دن اولدی خراب اندر خراب ❁ حقیا فیض الهی استریسك روز و شب ❁ قیل تواضع اهل حقه چون نم ابره تراب (اطباق) فتحله طبقك جمیدر تحریکله برقاج معنایه کلور بوراده طبقه معناسنه محمولدر (اطباق) کسرله اورتمك و بورمك یقال اطبقه غطاه واطبق الغیم السماء اذا استوعبها ومنه الجنون

المطبق والحمى المطبقة

﴿ قال الله تعالى لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم ﴾

روايت ايلمشدر ابن عباس
كه محمود ايدى عند الله والناس

بدنجيسينك آدى هاويه ييل
وما ادريك آنى ماهيه بيل

كيريسرلر اكا جمله منافق
دخى اصحاب فرعون زنادق

حطمه دينـدى التنجيسنه آد
كيرن اولمايه هركز آندن آزاد

اكا كيرر ايدنلر حقه اشراك
اكا شرك ايتمز آنى قيلان ادراك

بشنجيسينه آد آنك لظى در
اوده طاينلره دار القضادر

جحيمدر دينـدى دردنجيسنه آد
اكا كيرن ابدهيچ اولميه شاد

ملكلاره طاپنلر كيره اكا
دخى مرتد اولنلر ايره اكا

اوچنجيسينك آديدر سقردير
يهوديلرى حق اكا صوقردير

ايكنجيسينه دينلدى سعير آد
نصارى كيرو بن قالميسر اباد

برنجيسينك آديدر جهنم
بو مجموعينك ادى اويله درهم

كريسردر اكا اهل كبائر
بغشلنمز سه هم اهل صغائر

بيان ايتدم كه نيجه ايريسرلر
ديم كيم اكه نيچون كيريسرلر

ولى شمدى ايده لم آنى تحرير
كه كفارك نوله احوالى تقرير

بوصورتده قيلالم ماده تخمير
نقير ايچون ايده لم شرح قطمير

ايشت امدى ندردير اهل تفسير
بزم ديلجه ايده لم انى تيسير

ايريشه چونكه كفاره زلازل
ملكار اوره اغلال وسلاسل

زبانيلر سوروب جبرا وقهرا
ندكلو وار ايسه دهرا فدهرا

ايريسرلر جهنم قاپوسينه
يدى قاپولى اوددن ياپوسينه

تمامت طولدوره لر التى قاتى
عذابك واردى يغنجه التى قاتى

بوكون انكار ايدنلر كوره يارن
بوكون اقرار ايدنلر كوره يارن

نكيم بيوردى پس صادق القول
كله بربرينه خوفله هول

اينانمقدر حقيقت اهل ايمان
اينان زنهار اينان زنهاركى اينان

كه زيرا عقلله اولمز بوادراك
ندكلو عقل اولورسه جست ودراك

قال الله تعالى فى سورة الحجر (لها سبعة ابواب) دوزخ ايچون هفت دروازه در (لكل باب منهم جزء مقسوم) هر قپو ايچون كرا اهلردن قسمت اولنمش بهره واردر ابوابدن مراد طبقاتدر يعنى جهنمك يدى عدد طبقه سندن هر برى ايچون صنف مخصوص تعيين اولنمشدر كه اول طبقه يه اندن غيرى قوم كيرمز بو مقامك تفصيلى وطبقاتك اسماسنده اولان وجوه تسميه جلد اولده در مضى ما مضى فلا نعيده قال تعالى (واما من خفت موازينه) واما اولكه انك ترازوى كرداري خفيف اولدى (فامه هاويه) پس انك يرى جهنمك هاويه دينلن دركه سيدر كه جمله دن زيرتردر (وما ادريك ماهيه) وسنى نه شئ دانا قيلديكه هاويه ندر ماهيه اخرنده اولان هاسكت ايچوندر (نار حاميه) سوزشده غايته ايرمش اتشدر نعوذ بالله تعالى (منافق) هو الذى يضمر الكفر اعتقادا و يظهر الايمان قولا (اصحاب فرعون) اصحابى داخل اولجق كندى مقتدا اولديغى جهتدن بالطريق الاولى داخل اولور كما قال تعالى (يقدم قومه يوم القيامة فاوردهم النار) اما اولكه فصوص نام كتابدن فرعونك ايمانه متعلق قول اكبرى نقل اولنورانك جوابى مفصلا تقدم ايتمشدر (زنادق) زنديقك جمعيدر قال فى القاموس الزنديق بالكسر من الثنوية او القائل بالنور والظلمة ومن لا يؤمن بالآخرة وبالربوبية او من يبطن الكفر ويظهر الايمان او هو معرب زن دين اى دين المرأة انتهى وقد سبق ما هو زائد عليه (اباد) ابدك جمعيدر وهو استمرار الوجود فى ازمنة مقدرة غير متناهية فى جانب المستقبل (بو مجموعينك الخ) يعنى ذكر اولنان طبقات اكرچه بحسب المناسبة اسماء مختلفه ايله تسميه اولنمشدر ولكن جمله سنه ينه جهنم اطلاق اولنور (ماده) مادة الشئ هى التى يحصل الشئ معه بالقوة (تخمير) خاء معجمه ايله خميرايتمك ويغورمق (نقير) خرما چكردكنك ارقه سنده اولان نقره يعنى چقور وقطمير اوزرنده اولان يوقده قاب ايكيسيله بيله برنسنه نك قلتدن

تعبیر اولنور تنکیم بالاده شرح و بیان اولنمشدر بوراده نقیرله مرادماده در زیرا دیمشلردر که خرما اغاجنك ماده سی خرما چکردکنك آرقه سنده اولان نقطه در یعنی آندن بترو شرح قطمیر شرح قلیل معناسنه در یعنی بو مقامده برماده یغوره لم واول ماده بی دخی شرح قلیل ایله شرح ایده لم زیرا بو کتاب هرماده نك اجمالنه متکفلدر تفصیلنه دکل (تیسیر) آسان ایتمك (زلازل) زلزله نك جمعیدر اضطراب ارض معناسنه کاهیجه خوفدن و یاغیری معنادن عارض اولان اضطراب دله دخی اطلاق اولنور قال تعالی (وزلزلوا زلزالا شدیدا) ای زعزعوا من الرعب وتکریر حروف لفظه تنبیه علی تکریر معنی الزلزال فیه (اغلال وسلاسل) مرة بعد اخری تحریر اولنمشدر (دهرا فدهرا) ای مندرجین فی الوجود متعاقبین فیه الی انقراض الدنیا والدهر فی الاصل اسم لمدة العالم من بدء وجوده الی انقضائه ثم یعبر به عن کل مدة کثیرة وهو خلاف الزمان فانه یقع علی المدة القلیلة والکثیرة (فاتی) اولکیسی مرکبدر یا لدات مفعول وقات طبقه معناسنه در ❁ ایکنجیسی مفرددر سخت وشدید معناسنه یعنی طبقاتك تفاوتی کبی اهلنك عذابی دخی تفاوت اوزره در پس جمله دن اسفل اولنك عذابی سائردن اشددر تنکیم الیوم سموات اهلنك حالی بری برینه نسبت ایله تفاوت اوزره در یعنی اعلی اولنلرك طاعت وعبادت وخوفلری اسفل اولنلردن زیاده در الحاصل ترقیده وتنزلده هر مقامك حکمی واردر (بو کون انکار ایدنلر کوره یارین) تهدید طریقی اوزره واردر یعنی بو کون منکر توحید وعشق اولنلر قیامت کونی حرقت وفرقت عذابنه مبتلی اوله لر (بو کون اقرار ایدنلر کوره یارین) یعنی بو کون مقر توحید وعشق اولنلر روز فردا یار اولان الله تعالی یی کوره لر واغیاره متعلق اولان عذابدن خلاص اولوب مشرب عذب اولان جام وصالی سوره لر (صادق القول) یعنی الله تعالی وفخر عالم علیه السلام (هول) هاله هولا فزعه والهول المخافة من الامر لا یدری ما یهجم علیه منه کما فی القاموس یعنی صوکی نیه منجر اوله جغی معلوم اولمیان نسنه دن قورقغه هول دیرلر کاه اولور مطلق خوفده استعمال اولنور (اینان الخ) اولکیسی عوام مؤمنین اولان اهل استدلالك ایمانه اشارت وایکنجیسی خواص اولان اهل ایقانك ایمانه رمز واوچنجیسی اخص الخواص اولان اهل اعیانك ایمانه تلویحدر خواص مؤمنین مقام ولایتده واخص مسلمین مقام نبوتده در یعنی خاتم النبیین دنصکره فرضانبی مبعوث اولق لازم کلسه بو مقامدن کلور پس ناظم قدس سره ایمانده اولان تأکیدنی تعلیل ایدوب بیورر (که زیرا الخ) یعنی ذکر اولنان امورك حقیقتی عقل معاش مرتبه سنده حاصل اولمز بلکه عقل معاد وکشف تام کرکدر انکچون فضیل بن عیاض رحمه الله بیورر که بن برملك مقرب ونبی مرسل وعبد صالحه غبطه ایتمم زیرا بونلرك جمله سی قیامتی معاینه ایدوب هرکس مقامنه کوره فزعه دوشسه کرکدر بنم غبطه م ظلمت آبادنا بوددن صحرای وجوده قدم باصمیلره درکه انلره مقاسات شدائد قیامت یوقدر پس بوندن منفهم اولور که هرکسك فهمی عقلنه وکشفنه کوره در یعنی کشفه واصل اولنلرك احاطه لری خوف وخشیتلری جمله یه غالبدر زیرا هر امری علی ما هو علیه ادراك ایتمشلردر عوام ناس ایسه وراء پرده دن ناظرلردر دیمشلردرکه عقل هزار حصه در یوز حصه سی اهل دنیا نك واوچیوزی اهل آخرتك واوچیوزی اهل ملکوتك واوچیوزی اهل جبر وتکدر اهل دنیا اهل آخرته واهل آخرت دخی اهل ملکوته واهل ملکوت دخی اهل جبروته دیوانه دردیرلر یعنی هر طائفه عقللری ایردیکی قدر بری برلر بنی جنونه نسبت ایدرلر فاما اهل جبروت جمله یی معذور طوترلر یعنی کندی رتبه لرندن مادون اولنلرك قیل وقالرینه التفات ایتمزلر زیرا انلره احسان اولنان عقل کاملدن اوبر قاصرلره ویرلمشدر پس اومقوله نسبتلری کندیلرینك جنونندندر وکاملری وار ایسه دخی اضافیدر حقیقی دکلدر فافهم (دراك) کثیر الادراك یعنی عقل جزئینك ادراکی نقدر کلی اولسه انسانی مغرور اولمق کرکدر زیرا عقل مرتبه سنده ادراك اولنان برنسنه نك رسم واثریدر عینی دکلدر پس عین وحقیقتن ادراك ایتمك کشف صحیح ایله اولور انکچون اهل کشفك ایمانه ایمان حقیقی دیمشلردرکویا ماعدانك اعتبار مجرد در ای درویش برنسنه نك قشری ایله ای میانده اولان تفاوت عظیم وفرق جسیمك علی حوصلهٔ ادراکه کنجایشدنصکره ادنی ایله قناعت ایتمك علوهمتدن دکلدر وکشی زمانه مدعیلری کبی کتب ورسائلدن عقل ناقص ایله اخذ اولنان مرتبه یه خرسند اولمق کرکدر (وفی المثنوی) ای بیرده عقل هدیه تاالله ❁ عقل انجا کمزست ازخاك راه ❁ یعنی عقل استدلالی مرتبه سنده حقه وصوله کشف رحمانی ایله وصولك میانده فرق واردر اولکیسی زیاده معتبر دکلدر بلکه ایکینك نسبتی شول خاك واکسیر نسبتی کبیدر (نفحی) عقله مغرور اوله افلاطون وقت اولسك اکر ❁ برادیب کاملی کوردکده طفل مکتب اول ❁ ادیب کاملدن مراد سیر وسلوك ایله رتبهٔ عشق ومحبت وارشاده قدم بصان کمسنه درکه هرکیم بوخانهٔ کفت وشنید عقل جزئیدن بیرون اولوب انك مکتب تربیه سنده طفل آسا کوشش واجتهاد ایتسه اره ایریشن اردر

قاعده سنجه اولدخی اراولور واولیکی بیلدیکنه مغرور اولمقدن قورتلور زیرا مقدم اولان حالنك مؤخره نسبتی شعر وقرآن نسبتی کبیدر ❁ سؤال اولنورسه که کشف مرتبه سنده اطلاق ایتدکاری عیان ندر ❁ جواب بودر که وجود مجازینك اضمحلالی قتنده وجود حقیقینك انکشاف وظهوریدر بو خسه حقی رؤیت سائر اسبابی رؤیت کبی دکلدر زیرا حق تعالی کیف وایندن منزهدر ❁ سؤال اولنورسه که اهل وحدت قتنده وجود بردر پس وجود مجازی ندر ❁ جواب بودر که وجود خارجینك تعین واعتبارینا بولسه وحدت وجوددن غیری قالمز فافهم فانه درس کلی وتعلیم جلی ولیس وراءه الا الله العلی العظیم (لمحرره) یتراول باری اذکارایت ❁ کل اقراره کل اقراره ❁ یترجمانك پرافکارایت ❁ کل اقراره کل اقراره ❁ بو اقراریله بول ایمان ❁ طول اقراریله اول عمان ❁ کوزت روزازل بیمان ❁ کل اقراره کل اقراره ❁ قوعقلی راه عشقه کیر ❁ مقام کشف حقدایر ❁ دکلدرایکی بردر بر ❁ کل اقراره کل اقراره ❁ بو عشقك جنتن بول وار ❁ جهنمدن ایراغ اول وار ❁ طورب دیوانده قول اول وار ❁ کل اقراره کل اقراره ❁ ایر شسه برقوله توفیق ❁ ایدرحقی حقی تحقیق ❁ دلکده وارایسه تصدیق ❁ کل اقراره کل اقراره

﴿ قافیة المیم ﴾

قچانکیم جنله انسان جهنمده باصه اقدام
زبانیلر هجوم ایدوب عذابه ایده لر اقدام

جهنم دیندی انکچون که قو یودردریك غایت
که یتمش بیك بیل اول بیلجه ایریشور دیبنه ازبام

انکده واردر ایچنده دره لر طاشلر واغاچلر
سرایلر کوشکلر واولرهب اوددن جامله فرجام

ولی خلق چون کچر کیدرعذاب اولمز ایکن قانی
پس الله بیوره درحال قتی اواو اوله اجرام

ایده هر کافرك حتی یدی کونلك قدر جسمن
دریسینك قالکلغن ایده اوچ کون قدر اعظام

احد طاغی کبی اوله بیو کلیکی آز وسینك
قویوزی قرالر کوز اولیسر لر قبیح اجسام

یو فارودوداغی چیقه باشینك اورته پیرینه
اشاغه دوداغی صارقه کو باکینه ایریشه تام

ایریشه اودیقه دو بدزدریلارین کویندوره
کیرو الله دری ویره کیرو ایده انی اتمام

مبدل اوله برساعت ایچنده اول دری یوز کز
ینار بیتردری دائم بورسمه بوله لر آلام

﴿ قال الله تعالی ان الذین کفروا بایاتنا سوف نصلیهم نارا کلما نضجت جلودهم بدلناهم جلودا غیرها لیذوقوا العذاب ﴾

دخی هر کافرك برطاش اصلمش اوله بوینده
کیم اودانی صاوردقچه که کیرواندوره ناکام

عذاب ایچنده کن بونلر حواله اوله برآچلق
کیم اوله اود عذابنجه طعام استدیه پس اقوام

بوکز زقوم اغاجندن زبانیلر یمك ویره
یه لر چونکه زقومی دیکنلر ایده لر اطعام

بوز قوم اغاجی کیم وار بترقعر جهنمده
یمیشی جنیلرباشی کبیدر آغ وآجی خام

طوره بوغازلرینه اول صولراسته یه لر ناچار
ویره لر قانله ایریك دخی بدتر اوله ایلام

بوقانیله ایریك کیم وار بدنلردن اقر کیرو
زنا ایدنلرك هم اودیرندندر اقار اورام

ویره لر هم براسی صوقچانکیم ایچدلر انی
بغرسقلاری طغرانه جکرلاری طوله اسقام

﴿ قال الله تعالی وسقوا ماء حمیما فقطع امعاءهم ﴾

یقین کلسه قچانکیم صودریسی یوزارینك هب
صو بیله اسیدن صانکیم دریلر چیقرر حجام

دخی بوندن زیاده ایده عذابن بونلرك الله
اشی حکمتجه درانك دکل قوللارنه ظلام

طعام اوله ضریغ غسلین شراب اسی صوایریك قان
لباسلر اوله هب قطران کذا اجری هوالاقلام

پس اندن عرشك التنده پس ارق آقه آقه باقردن
ایکیسی کوندوزین آقه آقیسر دراوچی اخشام

بیلانلر چیقه عقربلر سنکولر کبی دیشلری
صوقیجق کافری برکز ایشت نیجه اولور ابرام

اتی جمله بوزیلیسر باشندن تا ایاغینه
انك آجیسی قرق بیاده چیقر انجق بودر مادام

﴿ قال الله تعالی الذین کفروا وصدوا عن سبیل الله زدناهم عذابا فوق العذاب بما کانوا یفسدون ﴾

ایکن ادنی عذاب اولان ایکی نعلین کیه اوددن
باشنده قینه یه بینی قزان قینار کبی ایام

کهی سوری یه لر یوزین کهی قرنینك اوستنه
بورسمه ایده لر تعذیب ابد دو کنیسه اعوام

رسول الله بیورمشدر که واردر انده بروادی
که جبار عنیدی هم ایدیسرلر اکا اقحام

اینه قرق بیلده قعرینه چیقه قرق بیلده اغزینه
نه عمرنجه کوله هرکز نه اوله لحظه جه بسام

یراتمشدر جهنمده صعود آدلو بر اولو طاغ
تمام یتمش بیل ایچنده اینه لر چیقه لر کیرو
بو دنیا یللرنجه کیم اوله هر کونی بیك بیلجه
جهنمده حرارتدن چو فریاد ایده لر کفار
پس الله امر ایده بو کز صوغوق طامو یه چیقه لر
بریسی اود درر اسی بر بسی زمهریرانك
بو حالت ایچره چون کفار کوره لر یا قدی غفار
پس اغلاشوب زبانیلردن استمداد ایده بو نلر
زبانیلردیه استه ك کیم الله ایلسون تخفیف
بو لردن اولیجق نومید طوته لر مالکه پس یوز
جواب و یرمیه سکسان بیل پس اندن ایده کیم اولز
طانیشه لر پس ایده لر بلا ایرشدی چون بیزه
کیرو صبر ایتمکه اصلا بولرده اولمیه طاقت
پس ابلیسه هجوم ایدوب ملامت ایده لر انی
بزی سن شویله آزدردك که مشرك اولدی بعضیمز
بو کز ابلیسه صوج اسناد ایدیجك بر برین بونلر
دیه کیم ایشدك امدی که وعده ایلدی الله
که واردر طامو م اوچاغم برادرین کیرو سیزی
بلی بنده دیمیشدم اینانمك یوق طمو اوچق
دکلدم دنیاده سلطان که جبر ایلیه دم سیزه
هزاران انبیا کلدی هزاران معجزا تیله
بنم خود حجتم یوقدی که سوزیمه اوله برهان
شو کیم نفسیکزه یارار پس انی طوتدیکز ایدی
پس اویله اولسه سز وارك بنی ایتمك ملامت هیچ
مدد یوقدر سزه بندن نه سزدن وار بکا درمان

چقیسر انده کافرلر بوله لر می عجب اکرام
ابد بو رسمه اشکنجه چکوب اولمیه لر آرام
مخلد اوله لر انده کرك اعراب کرك اعجام
نته صبر ایده لر اوده چون انچیدر ایدی حمام
ایکی در لو یرا تمشدر طمو بی قادر و قسام
کهی انده کهی بونده اوله لر صبحله هر شام
که حیوانات قورتلدی بولر اولمادی کالانعام
که برکون بو عذابیمز نوله یعنی اولیدی رام
ولیکن دینکز یوقدر نته اوله سزه انعام
که حق بیزه اولوم و یرسون بو کون قیلسون بزی اعدام
ابد بونده مخلد سز هیچ اولمز سز بیلك اعدام
کلك صبر ایده لم بزده اوله کیم فضل ایده علام
نه لر قیلدی کورك امدی بولاره نفس شوم ظلام
کیم اغوا ایلیوب بیزه سن ایدك طاپدیران اصنام
کیمیمز تیکری یوق دیدی انکچون اولدق اوش بدنام
پس ابلیسده اور و طوره بولاره ایلیه الزام
نیلر کوندر و ب سیزه بیان ایتمیشدی احکام
حسابم وار عذابم وار دیو ایتمیشدی اعلام
حساب یوقدر عذاب یوقدر دیو ایتمیشدم اشمام
کوجیله اوستکیزه خود بیلورسز قومدم حکام
کیم اثبات ایتدیلر حقی قبول ایتمادیکز اسلام
ولیکن اختیار یله اولو بدیکز بکا خدام
سوزیمی طوتمسدیکز دکلدیکز اخی سرسام
ملامت سزسزی ایدك که نفسه اویدیکز ای عام
تبرا ایده رم سزدن که مشرکلر دیکز ذمام

(اقدام) فتحله قدمك جمعیدر طپوقدن اشاغی یه قدم ورأس اصابعدن اویلقدن یوقاری وارنجه رجل دیرلر واقدام کسرله شجاعتدر یقال اقدم علی الامر شجع قال فی تهذیب المصادر الاقدام پیش آمدن و پیش اوردن لازم ومتعدیدر (ازبام) طام اوستندن مقصود جهنمك اعلاسندن اسفلنه وارنجه اخرت یللری حسابنجه یتمش بش بیك یلدر دیمکدر اخرت سنه سنك هر کونی ایسه بیك یلدر قال الله تعالی (وان یوما عند ربك کالف سنة مما تعدون) وسر عدد جائزدر که یتمش حجاب وترك صلوات خمس و یا ارکان خمسه اوله وحجب مذکوره تفصیلده یتمش بیك اولوز زیرا هر بری حقك بیك اسمیله مقابله اولنور (قالوا النفس ثم القلم ثم اللوح ثم الهباء ثم الجسم ثم العرش ثم الکرسی ثم الجنان السبع ثم النیران السبع ثم الافلاك السبع ثم الارکان السبع والکل خمسة وثلاثون و باعتبار الظاهر والباطن سبعون (جام وفرجام) قدح معناسنه در ولکن جام مطلقدر فرجام ایسه صکره ایچیلن قدحدر (اجرام) جرمك جمعیدر کسرله اصلنده مجروم یعنی مقطوع معناسنه در صکره جسم مجرومه اسم قیلندی الحاصل جسد وجثه ده استعمال اولندی بوندن منفهم اولور که جسدك عظمیله ذات متبدل اولمز بلکه حاصل اولان صورت عین اجمالیسنك تفصیلیدر پس کسب ذنب ایتمین اعضایه عذاب ایتمك ظلمدر دیمك لازم کلمز فافهم (اعظام) عظیم قیلق (احد) ضمتین ایله مدینه ده برطاغدر تفصیلی جلد اولده در (تام) تمام معناسنه در (الام) الملك جمعیدر وجع شدید معناسنه قال الله تعالی فی سورة النساء (ان الذین کفروا بآیاتنا) تحقیق شول کیمسه لر که حقی سز ایلیوب بزم دلائل وحدتمزه و یا ایات قرآنه و یا معجزات پیغمبره اینانمدیلر (سوف نصلیهم نارا) قریبا انلری برآتشه ادخال ایدرز که (کلما نضجت جلودهم) هر کاهکه انلرك دریلری اول آتشك شدت تأثیرندن پشسه و یا خود یانسه (بدلناهم جلودا غیرها) انلر ایچون غیری دریلر بدل قیلورز یعنی هر ساعتده یوز کره و یا شبانروز یتمش بیك دفعه دریلرین تازه ایوب اولکی حالنه

دوندریرز (ایذوقو العذاب) تاکه دائماً عذاب چش اولوب انك شدتی احساس ایده لر (ناکام) نامراد و ناچار (اقوام) قومك جمعیدر وهو الجماعة من الرجال والنساء معاً او الرجال خاصة وتدخله النساء علی التبعیة ویؤنث کذا فی القاموس وقوله تعالی (لا یسخر قوم من قوم عسی ان یکونوا خیراً منهم ولا نساء من نساء عسی ان یکن خیراً منهن) (وقول الشاعر) اقوم آل حصن ام نساء ❁ یؤید الثانی (زقوم) مرور ایتمشدر وناظم دخی بیت آتیده تعریف ایدر (قعر) نهایة الاسفل معناسنه یعنی چقورنسنه نك دیبی (ایلام) الم ویرمك (اورام) فتحله ورمك جمعیدر تحریکله شیشمك معناسنه بوراده مراد مرادار صولردر زیرا برعضو که مرضدن شیشوب دشله اندن صاری صو واریك وقان اقار (اسقام) سقمك جمعیدر فتحتین ایله وقفل وزننده سقم دخی جائزدر بدنه مخصوص اولان مرضدرز برامرض کاه اولور بدنده وکاه اولور نفسده اعتبار اولنور کما قال تعالی (فی قلوبهم مرض) قال الله تعالی فی سورة محمد (وسقوا ماء حمیما) واهل دوزخ شربت بهشتیاندن بدل نهایت حرارتده صوسق اولنورلر (فقطع امعاءهم) پس اول صو فرط حرارتدن المرك بغرسقلرن پاره پاره ایلر (لمحرره) نوش ایدن دوزخ ایچره ماء حمیم ❁ بو کیاور دردله چو حلقه میم ❁ تشنه جانه شراب کوثر صون ❁ یا الهی بحرمة حامیم (حجام) فتحله مصاص دیمکدرز یا حجم مص یعنی امك معناسنه در باشدن قان الان کیسه بوینوز ایله قان امدیکندن اوتوری حجام دینلدی (ظلام) فتحله زیاده ظلم ایدیجی سؤال اولنورسه که بو عبارتدن اصل ظلمك جوازی منفهم اولور بو ایسه الله تعالی یه نسبت ایله محالدر ❁ جواب بودر که مقصود فرضا حقه کوره ظلمدن اقل القلیل نسنه ثابت اولسه کثیر اولوردی دیمکدر ❁ کما یقال زلة العالم کبیرة بو مقامده کلام بسیط واردر اواسط سورهٔ انفالده (وان الله لیس بظلام للعبید) آیتنده تفاسیر وحواشیده درج اولنمشدر انده مطالعه اولنه (ضریع) قال تعالی (لیس لهم طعام الا من ضریع) دیمشلردر که ضریع برخارناك کیاهدر که تازه سنه شبرق دیرلر وچهار پایان انی ترایکن یرلر چون خشك اولسه ضریع دینلور اول وقتده سم قاتل اولور انکچون یانه حیوانات اوغرامزلر وجهنمده کیاه مذکورك شکلی اوزره بر شجرهٔ ناریه در وفی القاموس شیء فی جهنم امر من الصبر وانتن من الجیفة واحر من النار (غسلین) قال الله تعالی فی سورة الحاقة (ولا طعام الا من غسلین) دیمشلردر که غسلین غسالهٔ دوزخیان یعنی اهل نارك جسدلرندن جریان ایدرزرد ابهٔ ورمدر ❁ سؤال اولنورسه که بو آیتده وغاشیه آیتنده اولان قصرلرك میاننده توفیق نوجهله در ❁ جواب بودر که اهل نارك بعضلرینه طعام ضریع و بعضیلرینه زقوم وغسلین اولمغه محمولدر (کذا اجری هو الاقلام) یعنی الله تعالی ذکر اولنان طائفه نك هر برینك سرنه قلم حکمتی بویله اجرا ایتدی لاجرم انلردخی یازویی بوزامیوب عذاب موصوف ایله مبتلی اولدیلر قال تعالی (لا یسأل عما یفعل) و بو مقامك حقیقتی بودر که حق تعالینك اجرای اقلام ایتدیکی هر کسك مقتضای استعدادیله حکمدر واعیان واستعدادات ایسه حقیقتده مجعوله دکلدر واعمال مقتضیات اعیاندن ومثوبات وعقوبات دخی مقتضیات اعمالدن وبالواسطه احوال اعیاندندر پس حق تعالی جواد مطلق اولدیغی جهتدن هر عین انسان استعدادله نیه طالب اولدیسه اولدخی انی افاضه قیلدی و بو معنایه بناء عالم صورتده دخی وجود بولدی مثلا حمارك عینی کندی صورتنه طالب اولمغله خارجده دخی اول صورت اوزره تشکل ایلدی وقس علی هذا پس حمار مذکور حقه خطاب ایدوب بنی نیچون حمار قیلدك دیمکه قادردکلدر قال تعالی (قل فلله الحجة البالغة (لمحرره) هر نیه طالب ایسه استعداد ❁ اولدی هر کس انکله مادرزاد ❁ ایتدی حضرت حق کیسه یه ظلم ❁ بلکه جمله جهانه قیلدی داد ❁ اشبو سر عظیمه واقف اولان ❁ قید غمدن اولور البته ازاد ❁ وای اول جاهله کیم الهه ❁ ایلیه نیجه قبایح اسناد ❁ بلیه مقتضای ذاتندر ❁ ایده فرمان حقه بو نیجه عناد (وله) اه ایلرایسم اه بمندر ینه بندن ❁ طعن ایلرایسك طعن سنکدر ینه سندن ❁ او ح وقلمك جرمی ندر اولدی چو جاری ❁ هر اواش اولان جاندن اول دخی تندن (ابرام) محکم ایتمك قال تعالی (ام ابرموا امراً فانا مبرمون) واصله من ابرام الحبل وهو ترديد فتله (مادام) یعنی مادامکه دار بقا باقیدر قال الله تعالی فی سورة النحل (الذین کفروا) انلر که تصدیق وحدانیت خدا واعتراف حقانیت مصطفی علیه السلام قیلمدیلر بلکه ستر حق ایدوب ضال اولدیلر (وصدوا عن سبیل الله) دخی جنته ورؤیته موصل اولان ایمان واسلام یولندن خلقی منع ایدوب مضل اولدیلر (زدناهم عذاباً فوق العذاب) انلره عذاب اوزرینه عذاب زیاده قیلورز (بما کانوا یفسدون) مفسد اولدقلری سببیله پس بر عذاب کفر وضلال و بر عذاب دخی منع واضلال ایچون اواش اولور و بعضیلر ناظمك قدس سره ذکر ایتدیکنه ذاهب اولمشلردر و بعضیلر دخی عذابك زیاده لکی زمهریر له اولور دیمشلردر (نعلین) معروف ایاغه کیجك اکراغاجدن واکر کوندن کما فی لغة نعمة الله والنعل ما وقیت به القدم من الارض کالنعلة مؤنثة والجمع نعال کما فی القاموس واتخاذ النعل من الخشب مکروه کما فی القنیة (اعوام) عامك

جمعیدر تخفیفله سنه معناسنه لکن سنه بحسب الغالب شدت وقحط وغلا اولان حولده استعمال اولنور انکچون قحط وغلادن سنه ایله تعبیر اولنور عام ایسه خصب ورخا اولان یلده مستعملدر قال تعالی (عام فیه یغاث الناس وفیه یعصرون) الآیة وبعضلر دیمشلر که سنه یه عام دیدکاری شمس جمیع بروجنده عوم ایتدیکندن اوتوریدر عوم صوده یوزمکدر سباحت کبی و بو معنایه قوله تعالی (کل فی فلك یسبحون) آیتی دخی دالدر تفصیلی سورهٔ انبیاء تفسیرنده در خصوصا روح البیان نام تفسیر یمزده دخی فوائد جلیله وار در (وادی) اصلنده صو آقان دره در وایکی طاغ ارالغنه دخی دیرلر صکره بطریق الاستعاره طریقنده استعمال اولندی نتکیم انافی وادرانت فی واد دیرلر یعنی بن برطریقت اوزره وسن براسلوب ومذهب اوزره سن دیمکدر (جبار) خلقی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدیجی (لمحرره) شول که عالمده اولو بدر جبار ❁ یوکلدر خلقه ظلمله نیجه بار ❁ یانه قالمز ایتدیکی اما ❁ ایلر آنی اوجبار جبار (عنید) حق یولوب قبول ایتمین یقال عند عن الطریق کنصر وسمع وکرم مال وخالف الحق ورده عارفا به کما فی القاموس (اقتحام) شدتله ادخال ایتمك وفی القاموس قحم فی الامر کنصر قحوما رمی بنفسه فیه فجأة بلا روية وقحمته تقحیما واقحمته فاقتحم واقتحم (قمر) سبق فی هذا البحر (بسام) باسمك مبالغه سیدر بسم کولمك معناسنه در قال فی القاموس بسم یبسم بسما وابتسم وتبسم وهو اقل الضحك واحسنه فهو باسم ومبسام وبسام انتهی ❁ وفی فتح الباری ان انبساط الوجه بحیث تظهر الاسنان من السرور ان کان بلا صوت فتبسم وان کان بصوت یسمع من بعد فقهقهة والا فضحك (صعود) فتحله مکان صعود در ضمله حدور مکان انحدار ونزول اولدیغی کبی قال الراغب الصعود الذهاب فی المکان العالی فان کان المار صاعدا یقال لمکانه صعود وان کان منحدرا یقال لمکانه حدور (آرام) دکلمك (مخند) باقی وقد سبق تحقیقه (کرك اعراب کرك اعجام) اعراب عربك جمعیدر اعجام عجمك جمعی اولدیغی کبی عجم ایله مراد عربك ماعدا سیدر اهل فرس اولسون غیری اولسون یعنی ناسدن هر صنفك کفاری جهنمده معذب اولوب قاله کفار جن انلره دخی قیاس اولنه (حمام) حمیم شدید الحراره اولان صودر وتشبیه طریقی اوزره عرقه یعنی تره دخی حمیم دیرلر پس حمام تسمیه اولندیغی یا ماء حاره مشتمل و یا خود کرمیتی سبب عرق اولدیغندن اوتوریدر وحمی دخی بو یله در یعنی وجه تسمیه یا حرارت مفرطه یی متضمن و یا محمومك حمی سببیله عرقناك و یا امارات حمام یعنی موتدن اولمسیدر (لمحرره) چونکه حمامه کیرنلر ترلر ❁ انکچون اکا حمام دیرلر ❁ مبتلی اولسه کشی حمایه ❁ غرق اولور محتضر کبی مایه (زمهریر) شدة البرد معناسنه دیمشلردر که ابلیسك جهنمده عذابی اکثر حالده زمهریرله اولسه کرکدر نتکیم ناظم دخی اشاغیده کتورر وسری اوراده بیان اولنور ان شاء الله تعالی (انعام) فتحله نعمك جمعیدر تحریکا چهارپالردن انواع اربعه یه مخصوصدر که ابل و بقر وضأن ومعز دراما بوراده بحسب المقام عامدر (رام) مطیع وملایم (اعدام) کسرله یوق ایلمك (واعدام) فتحله عدمك جمعیدر وقد سبق تحقیقه فارجع (نفس شوم واظلام) اظلام فتحله اصلنده ظلمدر الف ضرورت ایچون اشباع اولنمشدر کسرله مظلمه معناسنه در زیرا مصدر بمعنی الفاعل اولمق شایعدر بو کلمه ده بو ایکی وجهدن غیر بسی بعیددر (اشمام) قوقمق واشارت ایلمك وقد بین فی محله (سرسام) سمه و برمر ضدر که دماغك پرده سی شیشر دخی صاحبی صامر دنمغه باشلر کذا فی مفتاح اللغة وغیره (ای عام) اصلنده تشدیدایله در ضد الخاص معناسنه بوراده جاهلدن کنایه در عامه تسمیه اولنمق کثرتلرینه وشهرده عوم وشمولرینه کوره در دابنده عامه دیدکاری دخی شمولی اعتباریله در (تبرا) عجم استعمالی اوزره دریی اولمق معناسنه عرب کسرله تبری دیر وقد سبق نظائره کالتجلی والتسلی ونحوهما (ذمام) زیاده ذم ایدیجی ومؤملرك عین سو یلیجی بلکه حقه و یغمبره اطاله قیلیجی

﴿ قال الله تعالی وقال الشیاطین لما قضی الامر ان الله وعدکم وعد الحق ووعدتکم الایة ﴾

کل ای درد الهیدن خبردار اولین کوکل
کل ای ایوان سبحانیده سرباز اولین بیدرد

کل ای عشقنده جان و یروب جکردار اولین کوکل
کل ای میدان حقانیده بردار اولین کوکل

چونکه بوسوزی که بولر دیکایه
ایشلرینه هب ندامت ایده لر
ایره بو کز انده چلبدن ندا

اغلشوبن زاری قیلوب ایکلیه
نفسلرین کلی ملامت ایده لر
ایده بو رسمیله کلامی ادا

﴿ قال الله تعالی ان الذین کفروا ینادون لمقت الله اکبر من مقتکم انفسکم ﴾

یعنی که چون نفسکزی بیلدیکز
دشمن ایش دشمن انی قیلدیکز

لیکن الله کورنیجه اصبردر ر
زیرا قیغردی سزی ایمانه اول
ایده تضرع بولر ایدوب امل
چونکیم ارشدی بزه عین الیقین

خشمی سزدن سیزه هم اکبردر
کافر اولوب ایتدیکز سوز قبول
بیزی کیروکوندر ایده لم عمل
پس عمل صالح ایده لم همین

قال الله تعالی فارجعنا نعمل صالحا انا موقنون

ایده ندا امته سه وزکرندی
ویریریدك کلی نفوسه هدی

قال الله تعالی ولو شئنا لآتینا کل نفس هدیها الایة

ایدهلر بوکز کیر وافغانیله آه
دعوتیکی تا کیم اجابت ایدوب
چون بوایشدایلدك اوش اطلاع
ایتیه لم حضرتیکه کبریا

کیم بزی تأخیره قوغل یا اله
طوته لم امریکی اصابت قیلوب
ایلیالم پس رسوله اتباع
نه دیر ایسه پس طوته لم انبیا

قال الله تعالی ربنا اخرنا الی اجل قریب نجب دعوتك ونتبع الرسل الایة

ایده ندا ایردی سزه چون نوال
ایده بولر آنده تضرع کیرو
برعمل صالح ایده لم که تیز

اندایچون دیردیکز کیم یوق زوال
چیقر ایده لم که تشرع کیرو
آنی ایتمز یدك جهان ایچره بیز

قال الله تعالی ربنا اخرجنا نعمل صالحا غیر الذی کنا نعمل الایة

ایده ندا کلمه یمیدی نذیر
ایلمدکمی سزی تعمیر بز

یونی سزه دیمه دیمدیمیدی نذیر
جمله اسبابله تثمیر بز

قال الله تعالی اولم نعمرکم ما یتذکر فیه من تذکر وجاءکم النذیر

چونکه ایره انلره اشبو خطاب
طورهلر انده نیجه چوق ماه وسال
پس کیرو الهدن ایره برندا
ایمدیمیدی سزه ایات هیچ
سز اکا دیمدیکز میدی یلان

جانلرینه کلیه خوش بو خطاب
کورنه بولور اواسه کیشی بدخصال
اشبو در حاصلی مفهوم ادا
دیمدیمیدی سزه غایات هیچ
کمه بوغیدی انی سزدن الان

قال الله تعالی الم تکن آیاتی تتلی علیکم فکنتم بها تکذبون

ایلیدلر چونکه بوسوزی سماع
ایده لر ایدر بزه رحمت بوکون
پس ذنوبن ایلیه لر اعتذار
شقوتیمز غالب اولو بدی بزه
چونکه سن ارحمسن ای حق قامودن
بردخی کرشره شروع ایده وز
اولمیه وز الابوکز ظالمون

ایلیه لر پس فراحیله سماع
ایر یسر اوش اخره زحمت بوکون
ایده لر ای عالمه پروردکار
نقمتیمز طالب اولو بدی بزه
کل بزی چیقارکه بوکون طامودن
بردخی کرکفره رجوع ایده وز
اولمیه وز پس طمودن سالمون

قال الله تعالی ربنا غلبت علینا شقوتنا وکنا قوما ضالین ربنا اخرجنا منها فان عدنا فانا ظالمون

ایره بوکز بونلره آخر خطاب
سویلك ایرق بکا اصلا کلام

ایرمیه هیچ باطن وظاهر خطاب
رد ایدوب بریکز ایتدم دار الملام

قال الله تعالی قال اخسؤا فیها ولا تکلمون

منقطع اوله چو بکلی رجا
بر برینه سرزنش ایده بوکز
بو اولیسر سوزلرینك آخری

قلمیدلر حضرته ایرق دعا
هر بریسی بریره کیده بوکز
سویلمکه اولمیه قادر بری

چاغرشدلر انده عواء زفیر | صانکه کلاب اوره وایده نفیر
قاپنیسر اوستلرینه قاپولر | یاپلیسر اوستلرینه قاپولر
اوله عذاب پس ابدالآبدین | چقمالر انده قالوب خالدین
اولیسر ابلیسه قاتی کی عذاب | کورنه ایدرا کا شدید العقاب
ایله دیدی شرکاه اول خلاف | کبریله کفر ایله حقه اختلاف
ایلیه پس اکا قاتی انتقام | اوددن ایدی کبر و اود اوله مقام
لیك عذاب اوله اکا چون زمهریر | تا که صغوق ایده آنی قطریر
اود ایکیدر بریسی حسیه در | کز او درر بیریسی عقلیه در
ظاهر اودی کورکه بو آلندرر | باطن اودی بلکه جهالندرر
ظاهری جسمینه ایدیسر عذاب | باطنی قلبینه قیلیسر عقاب
جانه جهالتدن اشد اولمیه | جاهل اولان کیشی ابد کولمیه
نعمت ایکیدرکه بریدر حیات | صورتیله جان بولوراندن ثبات
بیری علمدر کیم انك ایله روح | بولدی شرف کشف اولوب اکا فتوح
چونکه کدوراتن ایده تخلیه | تحلیه قیله کیم ایده تجلیه
آنده عیان اوله قوکائنات | نتکیم آینه ده بو ممکنات
آندن اکا فتح اوله حق بالکمال | صکره عیان اوله جلال وجمال

قال الله تعالی فی سورة ابراهیم (وقال الشیطان) ودیو سرکش یعنی ابلیس دیر (لما قضی الامر) امر حساب برن بولوب حکم الهی ایله اهل جنت جنته واهل جهنم جهنمه دخول ایتدکده یعنی اول وقتده جمله دوزخیان سرا ابلیسه مجتمع اولوب زبان ملامتی دراز ایده لر ابلیس دخی کرسی نشین آتشین اولوب اشقیاء خلق بو وجهله الزام ایده ودیه که ای ملامتکرلر (ان الله وعدکم وعد الحق) تحقیق الله تعالی سزه حشر وجزا واردر دیو وعدهٔ درست وراستله وعد ایتدی (ووعدتکم) و بندخی سزه وعد دروغله وعد ایتدمکه قیامت وحساب یوقدر وفرضا اولسه دخی بتلر یکز سزه شفاعت خواهدر دیدم (فاخلفتکم) پس بن سزه اخلاف وعد ایتدم یعنی بو کون خلف وعدم ظاهر ودروغم باهر اولدی (وما کان لی علیکم من سلطان) دخی بنم سزك اوزر یکزه کفر ومعصیته اکراه واجبار ایده جك قدر تسلطم یوغیدی یاد خود صحت مدعامه دلالت ایدر حجتم نابود ایدی (الا ان دعوتکم) مکر اولکه سزی وسوسه وفریب ایله بی حجت و برهان طریق ضلالته دعوت ایلدم (فاستجبتم لی) پس سز بکا علی الفور اجابت ایتدیکز وعواقب اموره تأمل قیلمدیکز (فلا تلومونی) پس سز بنی مجرد وسوسه ایله ملامت ایتمکز (ولوموا انفسکم) دخی کندی نفسلر یکزی لوم ایدیکز که وسوسه یه تابع اولدیکز (ما انا بمصرخکم) بن سزی قورتاریجی وعذابدن سزه فریادرس دکلم (وما انتم بمصرخی) وسز دخی بنی تخلیص ایدیجی وفریادرسم دکلسز یعنی بری بریمزی بو کن عذاب حقدن انجایه قادر دکلز (انی کفرت) تحقیق بن بو کون کافر اولدم (بما اشرکتمونی من قبل) دنیاده بنی طاعتده الله تعالی یه شریك قیلدیغکزه یعنی دنیاده بزسنی معبود اتخاذ ایدیکمز ایدك دیو بو بهانه ایله بندن بو کون نصرت امید ایتمکز زیرا بندخی سزك کبی عجزله موصوف اولدیغمدن ماعدا سزك اشرا کمکزدن بری اولدم پس سزکله بنم میانمده اصلا علاقه قالمدی (ان الظالمین) تحقیق ظالملر یعنی شیطان واکا حسن اختیارلریله متابعت ایلین انس (لهم عذاب الیم) انلر ایچون دوام ایله موصوف عذاب دردناك واردر (لمحرره) کل ای دل کچمدن اوقات * او یان غفلتدن اکاه اول * کوزك یاشینه قانلر قات * او یان غفلتدن اکاه اول * اولان دنیاده اهل عار * اولور عقباده اهل نار * بو سردن غافل اولمه وار * او یان غفلتدن اکاه اول * شول کیم قهره مظهردر * اود یانمق مقردر * بو کونك یارنی واردر * او یان غفلتدن اکاه اول * حقه نفسك حجاب اولدی * سکا جهلك عذاب اولدی * بو کون روز حساب اولدی * او یان غفلتدن اکاه اول * او یانلر نفس وشیطانه * صو کنده آتشه یانه * زهی کوزلر کیم او یانه * او یان غفلتدن اکاه اول * بو دردهٔ حقیا وارسن * دیله حقك دواسندن * اچه کورجان کوزن ایرکن * او یان غفلتدن اکاه اول (چلب) لسان ترکی اوزره اسماء اللهدندر پس اهل کفره چلبی دیمك زیاده قبیحدر نتکیم زمانمز اکابری معتاد در و بلکه اهل ایمانك هر برینه بیله چلبی دیمك یوقدر نتکیم بو بیتدن منفهمدر * چلبیلکده بیلك مدخلی یوقدر نسبك * عمله متصف اولان کشی اولور چلبی * وجهی بودر که چلبی اسماء اللهدن اولمغله القاب تشریفدندر وشرفده اصل اولان شرف نفسی وکمال

ذاتیدر بو خصه نسب ومال وغیری وجهله اولان احوال عارضه شرفی دکلدر بناء علی ذلك علم وهنردن بی حصه
اولنه چلبی اطلاق ایتمك مستحسن دکلدر (قال الحافظ) قلندران حقیقت به نیم جو نخرند * قبای اطلس انکس که
ازهنر عاریست (وقال) تاج شاهی طلبی جوهر ذاتی بنمای * ورخود از کوهر جمشید وفریدون باشی (لمحرره)
بر کشینك حق اولمسه طلبی * اهل حق اکادیمزلر چلبی * کیمسه هیچ زاجه نام کافوری * قورمی یاخود عفیفه یه چلبی
قال الله تعالی فی سورة المؤمن (ان الذین کفروا) تحقیق آنلر که کافر اولدیلر (ینادون) ندا اولنورلر یعنی الله تعالی
آنلره ندا ایلیه نتکیم ناظم قدس سره ذاهب اولدی و یاخود زبان فرشتکاندن ندا کله نتکیم غیریلر ذاهب
اولمشلردر الحاصل اول وقتده که کفار خاکسار دوزخده نکونسار اوله لر زبان ملامت کشا اولوب نیچون زمان
اختیارده ایمان کتورمدك دیه لر ونفسلرینه اظهار عداوت قیله لر ملائکه دخی آنلره بو وجهله ندا ایده لر که (لمقت الله
اکبر من مقتکم انفسکم) هر آینده الله تعالینك سزه کفر یکز اوزرینه دشمنلکی یاسزك کندی نفسکزه اولان
دشمنلغکزدن بزرکتردر (اذ تدعون الی الایمان فتکفرون) یعنی الله تعالی سزی ایمانه دعوت اولنوب کافر اولدیغکزدن
دشمن طوتمشدر (امل) امید ورجا (عین الیقین) وعلم الیقین علماء ظاهر قتنده شیئك مرادفنه اضافتی قبیلندندر
علماء باطن یاننده اضافت لامیه درعین مراتب یقیندن برمرتبه در یقینك عینی دکلدر والاعلم ایله عین میاننده
فرق قالمق لازم کلور فافهم بو مقام بالاده تحقیق اولنمشدر قال الله تعالی فی سورة السجدة (فارجعنا) پس سن
بزی دنیایه دوندر (نعمل صالحا) تا کارشایسته ایشلیه لم (انا موقنون) تحقیق بزسرای عقبایه بی کانزز یرا
مشاهده ایتمکله شبهه مز قالدی (ندی) نونك فتحیله وقصرله جود وعطا قال الله تعالی فی سورة السجدة (ولو شئنا
لآتینا کل نفس هدیها) واکر دیلیدیك دنیاده هر نفسه هدایتنی ویردك یعنی آنی ایمان وعمل صالح جانبنه راهیافته
قیلوردق (ولکن حق القول منی) ولکن بندن بو حکم ثابت اولدیکه (لأملان جهنم من الجنة والناس اجمعین) البته
کفاردیو وآدمینك جمله سندن دوزخی پر قیلورم وحکمتم ایله آنلری دار العقبایه ادخال ایدرم (کبریا) عظمت قال الله
تعالی فی سورة ابراهیم (ربنا اخرنا الی اجل قریب) ای بزم پروردکارمز بزی مدت قریبه یه تأخیر ایله یعنی عذابمزی
تأخیر ایدوب بزی دنیایه رد ایله و برمقدار مهلت ویر * وقال سعدی المفتی لعل فی النظم تضمینا والتقدیر ردنا الی ذی
اجل قریب ای قلیل وهو الدنیا مؤخرا عذابنا (نجب دعوتك) تا سکا توحید که اولان دعوته اجابت ایده لم (ونتبع
الرسل) دخی رسلك کتوردیکی احکامه تبعیت قیله لم یعنی تقصیر اتمزی تدارك اوزره اوله لم (اولم تکونوا اقسمتم من
قبل) ملکلر انلرك جوابنده دیه لر که آیاسز دنیاده قسم ایتمدیکزمیکه (مالکم من زوال) سزك ایچون زوال یوقدر
یعنی نعمت وصحتده مغرور اولوب کندیکزی دنیاده پاینده قیاس ایتدیکز وسرای عقبایه نقل ایتمزسز دیو بطریق التأکید
قسم دخی قیلدیکز * سؤال اولنورسه که دنیاده عدم بقا ظاهر ایکن عاقلدن بو مقوله قسم نیجه صادر اولور * جواب
بودر که انلر بو قسمی تکبر وغرور طریقیله ایدرلردی والاموت مقرر ایدیکن بیلورلرری ویاخود قسم مذکور لسان
حالك اولغه محمولدرز یرا بناء شدید وامل بعید ایدوب ذکر متعال وفکر انتقال ایتمك معنای مزبوره قسم کبیدر
(لمحرره) ظاهر یکن بو دنیادن رحلت * بنه انسانده ندر بو غفلت * دیده جانه چکوب کحل سنه * موت کور مز صانور
هزار سنه * غالب اولوب بناده شداده * اولوراشبو خرابه دلداده * ایلیوب خاکی عمارت هردم * اونیدر جنتی مسکین
آدم * آتشین جامه ایله خلقه نثار * زرسرخیله سیمله او بنار * مطبخندن کور نسه یك علوی * طوتشور حسرت
ایله هب ال اوی * شمع کافوری یقارتا بصباح * ایلمز ذکر فالق الاصباح * روزنك روزه سی یوق چون انعام * نام
خاصیله ایدر ذوق نه عام * شبی بر ساعت ایلمز احیا * کلز اکه اوزانسه ذره حیا * بو اسه ده بو نجه در ومرجانی *
اولمدق نسنه لر اومارجانی * فکر دنیایه اولوب بسته میان * کذر ایلر نفس ادمیان (نوال) عطا (تشرع) احکام
شریعت ایله عمل ایتمك قال الله تعالی فی سورة فاطر (ربنا اخرجنا) ای بزم پروردکارمز بزی دوزخدن اخراج وبیرون
ایدوب دنیایه کوندر (نعمل صالحا) تا عمل پسندیده ایده لم یعنی انکله انجق سنك رضاك مطلوب اولور عماده
بولنه لم (غیر الذی کنا نعمل) مقدما دنیاده ایتدیکمز اعمالك غیری زیرا شمدی عذابی معاینه سببیله معلوم اولدیکه
شایسته در کاهك اولور کردارمز بو غمش بلکه جمله ایشمز شرك ور یاایمش (نذیر) بشیر ك ضدیدر بیم کننده یعنی قورقو
ویریجی معناسنه (تعمیر) عمر ویرمك تحقیق کذر ایتمشدر (ثمر) ثمره ویرمك یعنی یمش بوراده مراد اسباب
منافعدر که انکله تمتع وانتفاع اولنور (قال الراغب) ویکنی بالثمر عن المال المستفاد وعلی ذلك حمل ابن عباس رضی
الله عنهما قوله تعالی (وکان له ثمر) ویقال ثمر الله ماله ویقال لکل نفع یصدر عن شیء ثمرته کقولك ثمرة العلم العمل
الصالح وثمرة العمل الصالح الجنة قال الله تعالی فی سورة فاطر (اولم نعمرکم) ایا بز سزه زندکانی وعمر ارزانی ویرمدکمی

(ما یتذکر فیه من تذکر) اول مقدار که طالب نصح اولان اندهٔ پند گیر اولور یعنی دنیاده سزه تذکر و تفکر ایده جك
قدر بلکه دخی زیاده عمر ویرلدی (وجاءکم النذیر) دخی سزه پیغمبر و یا کتاب و یا عقاب کلدی و بعضلر موت اقربا
وهمسایکانه حمل ایتمشلر در انکچون (کفی بالموت واعظا) دیمشلر در واکثر علما نذیر له مراد شیبدر دیمشلر در زیرا زمان
شیبده شعلهٔ حیات سوینور و موسم پیریده آینهٔ ذات ژنك پذیر اولور * نو بت پیری چو زند کوس درد * دل شود از
خوشدلی و عیش فرد * درتن و اندام در اید شکست * لرزه کند پای زسستی چو دست * موی سفید از اجل آرد پیام
* پشت خم از مرك رساند سلام (سعدی) چو شیبت در آمد بروی شباب * شبت روز شد دیده بر کن زخواب * من
آن روز از خود بریدم امید * که افتادم اندر سیاهی سفید (الان) یعنی قبول ایدن قال الله تعالی فی سورة المؤمنون
(الم تکن آیاتی تتلی علیکم) نیم آیاتم یعنی قرآن سزك اوزر یکزه دنیاده اوقونمدیمی یعنی تلاوت اولندی (فکنتم بها
تکذبون) پس سزانی تکذیب ایدر اولدیکز استمرا راوزره تابو عقو بته کندیکزی مستحق قیلدیکز (سماع) ایکنجی
سماع دور ور قص معناسنه در سببك اسمی مسبب اوزرینه اطلاق طریقیله زیرا اقوالدن سبب نشاط و حرکت
اولور موزون و مطبوع نسنه استماع ایتمك باعث دور در (لمحرره) دلم دنیادن ارتق دوندی کتدی * فنا دورنده دورم
اولدی بتدی * قیامت قوپدی حشر اولدی وجودم * بو چرخك جنبشی انجامه یتدی * اصول دوری هر کیم
طوتدی بونده * سماع اهلینه قولی کار ایتدی * بو عشقك دورنه هر کیمکه کیردی * وجودن پاره پاره قیلدی دتدی
* ملامت اهلی قیلدی عالم ایچره * کورآ حقی به اخر عشق تتدی (پروردکار) نام خدادر بسلیجی معناسنه زیرا
پروردپرور بدن دیمکدر یعنی بسلمك (وکار) کاف عجمی ایله ادات فاعلدر جی معناسنه (شقوت) کسر له شقاوت
معناسنه در که ضد سعادتدر یعنی برامزلق و بدبختلق (نقمت) کسر له شدت و عقوبت یعنی شقاوتمز عقوبتمز طالب
ایدی الحاصل شقی اولمز حسبیله مبتلای عقوبت اولدق قال الله تعالی فی سورة المؤمنون (قالوا ربنا) دیه لرای بزم
پروردکارمز (غلبت علینا شقوتنا) بدبختلغمز اوزریمزه غالب اولدی یعنی اول شقاوتکه لوح محفوظده یازیلوب
انکله اوزریمزه حکم اولندی و یا سبب شقاوتمز اولان کناهلریمزه غالب اولدی (وکنا قوما ضالین) ودخی بزطریق
حقدن کمراه قوم اولدق (ربنا اخرجنا منها) ای پروردکار یمز بزی آتش دوزخدن بیرون ایله تا تدارك حال و تلافی
کار ایده لم (فان عدنا) پس اکر بز کفر و تکذیبه عودت ایدرسك (فانا ظالمون) پس تحقیق کندی نفسمزه اوزرینه ستمکار
اولورز (قال اخسؤا فیها) الله عظیم الشان دیه که دوزخده خاموش اولکز (ولا تکلمون) و بر دخی بکا جهنمدن
خروج و یا رفع عذاب حقنده سوز سویلمکز زیرا بو ایکی معنادن بری ابدی صورت بولاز (سرزنش) باشه فاقق
طعن ایتمك معناسنه (عواء) ضمه و اختریده فتحه ضبط اولنمشدر قوردوکلب آوازی کما فی المرصاد یقال عوی
الکلب صاح ولکن کلبك صوت مخصوصی نباحدر کاولك خوارو کوسفندك ثغاء و اشترك رغاء اولدیغی کبی (زفیر) حمار
آوازنك اوکی که صوکنه شهیق دیرلر اصلده نفسی ایچرو چکوب کوکسن اوتدرمکه دیرلر بو سببدن اول صوت حماره
زفیر دینلدی (نفیر) نونك فتحیله فریاد معناسنه (وفی المثنوی) کز نیستان تا مرا ببریده اند * در نفیرم مرد و زن نالیده
اند (ابد الآبدین) ابد تحریکله دائم و دهر معناسنه یعنی زمان مستقبلی استغراق ایچوندر ازل زمان ماضی یی
استغراق ایچون اولدیغی کبی (ابدین) مدله در دهر الداهرین کبی ارضین و زننده دخی جائزدر نتکیم قاموسده مصرح
و مسطور در ازل و ابد طول زمانده استعمال اولنمغله جعلرنه اضافت اولنوب ازل الازال و ابد الآباد دیرلر حقیقتده
ازل مضاف مقام احدیتده اولان مبدئیت و آزال مابعدیدر کذلك ابد دار بنده استقرارك مابعدی و اباد و آبدین
ماقبلیدر فافهم والله الهادی (قطریر) شدید معناسنه در بو راده مراد طوکمقدر الحاصل خلقك جهنمده عذاب
جهتندن اشدی ابلیسدر که شرکی و جمله مخالفاتی پیدا ایتمشدر ولکن عذابی ایکی وجهله در بری بودر که نارله در
زیرا اوندن مخلوقدر نتکیم حیوانك حیاتی و مماتی نفس ایله در مثلا صلب اولنوب نفسی حبس اولنسه روحی بدندن
مفارقت ایدر پس ابلیس اکرچه که انشدن مخلوقدر ولکن اول آتش هواء و مائله مرکب اولمغله نار جهنمی
احساس ایدر و بر دخی عذابی زمهریرله در زیرا اصل نشئه سنه مقابل و مخالفدر بو جهتدن دیمشلر در که اکثر عذابی
زمهریرله اولسه کرکدر (لمحرره) ناردن اولغین اصل شیطان * اولدی دوزخ اکا شر الاوطان * بو سببدن دیدیلر
اول ملعون * زمهریره اولورا کثر مرهون * تقریر سابقدن مفهم اولور که شیاطینه دن ماعدا سنك عامهٔ عذابی
نارله در زیرا اصل خلقتلرنه غالب اولان رکن تراب در (حسیه) جسمك ظاهرنه و باطننه مسلط اولان آتش
محسوسدر که احراقه و بعض اموره آتدر (عقلیه) معنویه در که سبب عذاب روح اولان جهاتدر و دیمشلر در که
عذاب روحانی عذاب جسمانیدن اشددر زیرا برنسنه نك شدت و خفته المی لطافت و کثافتنه کوره در پس روح

زیاده لطیف اولمغله عذابی زیاده احساس ایدر (فتوح) انعم باطنه واسرار کامنه (چونکه کدورات تن ایده تخلیه) کدورات کدورتك جمعیدر بولانقلق معناسنه بوراده مراد جهالت وسائر اوصاف ذمیمه در (تخلیه) خاء معجمه ایله خالی قیلق یعنی چونکه طریقت مرتبه سنده ذکر اولنان اوصافك نقشنی محو ایلیه (تحلیه قبله کیم ایده تجلیه) اولکیسی حاء مهمله وایکنجیسی جیمله در مهمله ایله اولان تزیین وجیم ایله اولان جلا ویرمك معناسنه در یعنی معرفت مرتبه سنده علم واکا تابع اولان کمالاتله تزیین ایده وحقیقت مرتبه سنده جلا ویره وسری نور الهی ایله روشن اوله بردخی کدر وظلمت یوزنی کورمیه (انده عیان اوله قو کائنات) یعنی باطن نورانیسنه آینه کبی اسرار کائنات منعکس اوله زیرا جمیع آفاق انك محاذاتنده در پس کدورت زائل اولوب صفوت حاصل اولیجق تجلیدن غیری نسنه قالمز (اندن اکا فتح اوله حق بالکمال) یعنی ابتدا اجمال اوزره کمال حق ظاهر بعده تفصیل اوزره جلال صفاتی وجمال ذاتی باهر اوله اکر عالم کون واکر عالم الهیدر جمله سنك فتوحاتنه وصول بوله وانفس وآفاقك اسرارنه اطلاع ذوقیله بحر کبی طوله ❁ اللهم اجعلنا من اهل الفتح مطلقا وارنا الاشیاء کما هی صدقا وحقا (لمحرره) شو کیم محراب عرفانه کچوب خلقه امام اولدی ❁ بوزی قبله اوزی کعبه سوزی حقدن کلام اولدی ❁ شرف علم الهیدر حقیقت روح انسانه ❁ بو علم ربانك تحقیق نقصانی تمام اولدی ❁ بو نوره طالب اولان مطلعندن کوزلدی انی ❁ بو سری استین کرچك سلوك اهلنه رام اولدی ❁ هدایت منبعندن قانه کور علم لدنی یه ❁ بو چشمه خضرنك صوندیغی صافی طولو جام اولدی ❁ جهنم جاهلك نفسی عذابی جهلیدر انك ❁ شو جانکم یاندی بو نار عذابی مستدام اولدی ❁ کدورتدن دلی پاك ایتمیجه استه جنت ❁ یارن اهل ریا وشر که پل جنت حرام اولدی ❁ بقانلر وارلغی عشق اودنه مانند ابراهیم ❁ ایکی عالمده آتش انلره برد وسلام اولدی ❁ جمال حقه طوت حق یوزك انوار استرسك ❁ کور بنی جمله ده کور نور حی لا ینام اولدی ❁

﴿ الوطن الرابع فی الصراط ﴾

طوغدی چونور کائنات لوح وقلمده صبحدم
تا که شعاع شمس ذات منعکس اوله ماهه هم

قوردی بو عرش وکرسیه خیمهٔ عقل کلی پس
دکدی بو فرش وعرصه یه پیکر عالمی علم

شاه شهان سلطنت نشر نشور حشر ایچون
نامه نما همانسنه نامی همامنی اهم

شهر فنا ده مو بمو یازمیشدی قو قو
صبح قیامت اولدی چون چالدی دفاتره رقم

بسطی بساط سیمه دن دیرمیشدی ثرایه دن
طوقی طباق طاقه دن دره یشدی بهم بهم

کندی فلك فلك بو کون اولدی ورق ورق فنا
ضندی طبق طبق بو یر اولدی هبا هبا رمم

طولدی کیرو ملك ملك کلدی کیرو بشر بشر
طوردی ایرشدی جن وجان ایردی کیرو خدم حشم

کافر ایرشدی موج موج کیردیلر اوده فوج فوج
یاندیلر انده درج درج اولدیلر انده منتقم

اوج قباده پس بو شمس کیردی قبای قبه یه
قوردی عربده عربده رقص اوره کیره تا عجم

نقش الهی اوحنه چکدی چودور سلسله
آچدی نقابی دور ایدوب دار ودیار یله حرم

هشت بهشته بکزدوب ویردی قبای هفت رنك
سبز وقزل صاری وآغ آل وبنفشی وبقم

انکچون ایدر بونی تا که کمال کبریا
عین جلال عزته نور جمال ایده شم

تا ملکوت قدرتی تا جبروت عزتی
تا عظموت حضرتی عرض ایده ذاتینه عظم

ظاهر اوله وجود محض پردهٔ غیب غیبدن
نور هویت ایریشوب محو اوله عالم صنم

جمله این تعینات حقه در تجلیات
تا که بیلینه سر ذات الی الابد من القدم

عالم حس نورنه شمهٔ محو برخیال
عالم عقل علمنه نقطهٔ وهم بی قلم

جمله بوذره حق کوزه کوزو که اینجه فکرله
جام جهان نما درر یوق بو جهانه جام جم

عقلی قو عشقه اورقدم جام حقیقی نوش قیل
تا کوره سن بو اورتاده کیمدر اورن عدمده دم

چونکه وصال ذات اوله واصل حق صفات اوله
جمع ایده تا مجامعی وحدت باری ذی الکرم

بو در انك بدایتی یوقدر انك نهایتی
حاصلی محو محض اولوب محض وجوده اول عدم

اندن ایره تجلیات ویره بقاء فی البقا
انده فنایی استمه اورمه بقایه هم قدم

زیرا منصهٔ کمال اوزره جلال ذی الجلال
کندویه عرض ایدر جمال کیرو اوباری النسم

ظاهرا طوت شریعتی باطنا کیت طریقتی
تا کوره سن حقیقتی معرفتکله بی ندم

چونکه صراط مستقیم اوزره کیم اوله سن مقیم
اندن پس اول صراطیده تیز کچه سن دخی انم
دکله کیم امدی اول رسول انده که سجده ایتدی اول
ایده ندا ملکلره امر ایده باری ذی الحکم
کیم کتورك حجابی هب جمله سرادقاتی تیز
تا کوره لر جمالمی قالمیه ذره جسه ظلم
قوریله انده پس صراط اوستنه چاق جهنمك
جنته یول اودر همین اوغرایسر اکا ایم
ایره ندا که مالکه سندخی تیز صراطی قور
تا کچه قوللرم بنم دار بقایه صاغ وسلم
بیك بیلی اولیسر چقش بیك بیلی اوله طوغریسی
بیك بیلی اوله هم انیش فنطره کبی بیلی خم
کیمسه صراطی کچمدن عرصه ده اولیسر برایش
ایرمیه علمی عالمك کیرمیه اکا هیچ همم
ایدر امام رازی کیم کیمکه نیه طپارسه اول
انده ممثل اوله اول انی ایدینسه مغتنم
طاپدیغنه کیدیسر اول قالمیه الا مؤمنون
ایده ندا که سز کیمه منتظر اولدیکز بغم
ایده لر اکا کویه رز کیم واریدی الهیز
کورمدن انی بر بیلوب طاپدیغیدی اخص اعم
ایره ندا که سز انی کوریجکن بیلورمیسز
ایده لر انی کورسه وز بیلور ایدك نعم نعم
ایره ندا که سز انی کورمدیکز دنیاده
نیته بیلورسز انی پس شمدی کوز کسه محترم
ایده لر انی بیلورز زیرا کیم آکه کسنه
مثل اولیمز شریکی یوق اولدر اله معتصم
بونده کیرو دیو بدر رخواجه امام برخبر
ایره ندا که تکریدن ایشیده اولیان اصم
ایده ندا که کیمدر تکریکز انی باکه دیك
ایده لر اول که عالمك تکریسیدر حکیم حکم
ایره ندا بیلورمیسز کریجك انی کیمدر
ایده لر انی بیلورز کا ولیدی واهب النعم
امر ایده پس که برملك چیقه یمین عرشدن اول
اولو اوله بغایت اول ایده که تکریکز بنم
کوره انی بو جمله خلق ایده نعوذ بالله بز
سندن اکا صغینورز ایده رز آکه بز قسم
بیوره کیرو برملك چیقه یسار عرشدن اول
غایت اولو اوله بوده اوله هم احسن الشیم
بوده خدانك امریله سویلیه اهل موقفه
ایده که تکریکز بنم خلق ایده کیرو متهم
اندن ایده تجلی حق بعض حجابی کشف ایده
بیله لر اولدر اله صانع وخالق القسم
چونکه حجابی کشف ایده جمله سی سجده ایده لر
الاعذاب قور قودن نیجه کشی کوره الم
بیلاری اوله قسقتی او ایسه استطاعتی
سجده یه قصد ایده بولر ایده میه چکه سقم

﴿ قال الله تعالی یوم یکشف عن ساق ویدعون الی السجود الآیة ﴾

ایدر امام رازی کیم بونده بودر که کشف ساق
یعنی عذابی قاتیدر کافره ایریشور نقم
هم حقی کوریجك بیان انکچون بیلور که بیل
زیرا انك حقیقتی نسنه یه بکزمز خواجه م
ایره خطاب پس انلره حقدن ای قوللارم بنم
کتورك امدی باشیکز ایلزم بیلك ستم
بلکه سزه فداقیلم اهل کلبدن ایکی شخص
آنه یرینه اوده اول دیمیه نیلیم نیدم
ای کرم اسی پادشاه یازیجی اوغلی قولکی
رحمت ایدوب بغشله سك ایره می بحر فضله کم

(صراط) طوغری یول وسبیل معتاد السلوك اولانه وطریق معتاده وغیر معتاده شاملدر پس طریق سبیلدن وسبیل دخی صراطدن اعمدر بوراده صراط ایله مراد جهنم اوزرندن جنته کیدن ممردر که ناظم قدس سره آشاغده دیکیت وکیفیتن بیان ایتسه کرکدر (طوغدی چونور کائنات لوح وقلمده صبحدم * تا که شعاع شمس ذات منعکس اوله ماهه هم) نور کائناتدن مراد جواد مطلق اولان الله تعالینك کائناته افاضه ایتدیکی نور وجود درکه انك طوغمسی تجلی وظهورندن عبارتدر واول برنوردر که کائناتك کثرتی انك وحدتنی منافی دکلدر تنکیم برچراغ برفاچ آینه مقابله سنده وضع اولنسه کرچه بحسب الصورة برفاچ شمع کورینور فاما حقیقتده برشمعدر وبو معنی تفهیم ایچون تمثیلدر یوخسه فی نفس الامر آینهٔ کائنات نور حقه مقابل کلك تنزیهی ایهام ایدر زیرا آینه دخی انك نوریدر فافهم فانه من مزالق الاقدام (قلم) ایله مراد عقل اولدر که آدم حقیقیدر (لوح) ایله مراد نفس کلیدر که حوای حقیقیه درنطفهٔ اجمالیهٔ آدم رحم حواده انسان صورتنه کیروب تفصل ایتدیکی کبی نقطهٔ حقیقیهٔ وجود دخی قلم ولوح ایله تفصل بولمشدر مقصود مرتبهٔ اولیده وثانیه ده اولان تعین کونیدر (صبحدم) صباح وقتی دیمکدر صباح اول بیاضدر که الله تعالی انی وقت مخصوصده ابتدا خلق ایدر شمسك تأثیرندن وانك نوری جنسندن دکلدر تنکیم (فالق الاصباح) آیتنده تفسیر کبیرده مسطوردر لسان صوفیه ده کمال ظهور ینك مبدئیتی صورتیدر ازل

کبی نتکیم ایدکال اظهارینك معادیتی صورتیدر بوراده کتم عدمی ظلمته ووجودك ظهورنی صباحه تشبیه واردر
نتکیم حدیثده کاور (ان الله تعالی خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره) خلق ایله مراد تقدیردر زیرا رش نور عین
خلق وفیض وجوددر نتکیم صدرالدین قنوی قدس سره حضرتلری بیان ایتمشلردر (شعاع) ضیادر ماهدن مراد
لوح وقلم وسائر مظاهردر ناظمك مقصودی (نورالقمر مستفاد من الشمس) حکمتجه پرتو وجود کائنات نور ذات
حقدن مستفاد اولوب مظاهرك مرآتیتی بیاندر ولکن فیض وجوده مظهر یتده لوح وقلم جمله یه عنوان اولمغله
انلری تقدیم ایلدی یعنی نور حقك ابتدا لوح وقلم مرتبه سنده صباحك ظهوری کبی ظاهر اولمسی ذکر اولنان معنای
انعکاسدن اوتوریدر تاکه ذات حقه جلا واسنجلا حاصل اولوب اسماء الالهدن هر بری مرتبه لرینی بوله وحقائق ایله
عالم طوله وایل ونهاره منتهی اولوب کوزلو یه کیزلو قالمدیغی کبی ظلمت عدم دخی نور وجوده منتهی اولوب ممتنعاتدن
ماعداسی روشن اوله والله تعالی اعلم بالحقائق (قوردی بو عرش وکرسی بد خیمهٔ عقل کلی پس) معلوم اوله که عرش
وکرسی طبیعیاتدن ومادونی اولان افلاك سبعه عنصریاتندر انکچون عرش وکرسینك دوری دائمدر افلاك سبعه
ایسه کون وفساد عالمندندر نتکیم کتب شرعیه ده مبیندر (خیمه) چادردر وعقل کل عقل اول دیدکاریدر زیرا
اشارت حسیه قبول ایتیوب جسمدن جزء اولمیان جوهر ایکی قسم اوزرینه دراولکیسی جسمه تدبیر وتصرف
تعلق ایله متعلقدر که نفس ناطقه دیدکاریدر (کل نفس ذائقة الموت) آیتنده مندرج اولان نفس ایله مراد بودر که روح
انسانیدر * ایکنجیسی ذکر اولنان تعلق ایله جسمه متعلق اولمیاندر که عقلدر عقل دخی اوچ قسم اوزرینه در * اولکیسی
عقل اولدر که عقل کلدر انبیا علیهم السلامك وکمل اولیاء قدس الله اسرارهم عقولی بو عقلده داخلدر زیرا انلرك سرلری
عرش مثالیدر که عقل کلی مشتملدر وعرش حقیقتده سر الوهیته اشارتدر وصدرلری کرسی کبیدر که جنان معنویه یی
محتویدر وکرسی حقیقتده سر ربوبیته اشارتدر پس عقل کل خیمه کبی عالم عقولدن اولان عرش وکرسی وسائر
افلاکی محیط اولدیغی کبی انسان کامل دخی اسرار الوهیت وربوبیتی جامعدر * ایکنجیسی عقل اوسطدر که عقول
افلاکدر یعنی اجرام فلکیه نك حرکت ارادیه ایله استدارت وجهی اوزره حرکتلرنه مبادی اولان جواهر مجرده در
مثلا نفس ناطقهٔ انسانیه صورتا جسمه متعلق اولوب معناده مادهٔ جسمدن مجرد اولدیغی کبی ذکر اولنان جواهر
محرکه دخی بحسب الظاهر افلاکه متعلق اولوب فاما فی الحقیقة مواد افلاکدن مجردلردر وبونلره عقول مجرده
ونفوس فلکیه دخی دیرلر وبوندن منفهم اولور که ملائکهٔ نه افلاك من وجه عقول ومن وجه نفوس قبیلندندر یعنی
فوقنده اولان عالم جبروته کوره نفوس وتحتنده اولان عالم ملکه کوره عقول دینلور وعقول حقنده اختلاف واردر
محلنده مبیندر اوچنجیسی عقل آخردر که عقول جزئیهٔ دز بوندن منفهم اولور که عقول اصل فطرتده تفاوت
اوزرینه در نتکیم (الناس معادن کمعادن الذهب والفضة) حدیثی دخی اکا اشارتدر وبو مسلك اهل سنت مسلکیدر
واما معتزله وفلاسفه طائفه سی دیرلر که عقول اصلنده برابردر صرف تعلم وریاضت وتجربه طریقیله ترقی وتفاوت بولور
(وفی المثنوی) عقل جزئی عقل رابدنام کرد * کام دنیا مردرا بی کام کرد * عقل جزئی عشق رامنکر بود * کرچه بنماید که
صاحب سر بود * ای ببرده عقل هدیه تاله * عقل انجاکمترست ازخاك راه * بوندن منفهم اولور که اهل دنیا واهل
آخرتك عقولی جزئیه واهل مولانك کلیه در فافهم والله تعالی الهادی (لمحرره) ازتو بخواهم ایاهادی السبل * رتبهٔ
علیای اهل عقل کل * اندرین باغ وجود نازنین * خار باشد عقل جزء وکل کل (دکدی بوفرش وعرصه یه پیکر عالمی علم)
فرشدن مراد ارضدر که انتفاع ناس ایچون مفروش ومبسوطدر کما قال الله تعالی (الذی جعل لکم الارض فراشا)
الآیه وبومعنی ارضك کری اولمسنی منافی دکلدر نتکیم محلنده مبیندر (عرصه) اول واسع یردیرلر که انده بنا اولمیه
بوراده واوتقدیریله فرشه عطف تفسیر واقع اولمشدر (پیکر) صورت وقالبدر نتکیم وصف زرده شاعر دیمشدر *
پری پیکرلری اهل غنایه رام ایدن اولدر * الیمه کیرسه بر یرده یوزن بوزردم آلتونك * واین کمال فرق ایدوب پیکر
جسددر که انده شکل وهیئت معتبردکل وقالب که کالبدك معربیدر انده معتبردر دیمشدر (عالم) اصلده علمدر مایدل
علی الذات بعینه معناسنه الف اشباع ایچوندر اسم مسمایه دلالت ایتدیکی کبی موجودات دخی ذات حقه دلالت
ایتمکله عالم اطلاق اولندی انکچون حقیقت محمدیه یه عالم اعلی دیرلر زیرا ذات حقه دلالت ایدن موجوداتده اندن اعظم
واوسع یوقدر بونده عالمدن مراد عالم محسوسدر که عالم ملکدر (علم) سنجاق معناسندر رایه ایله فرقی سبقت ایتمشدر
یعنی الله تعالی عالم عرشه عقل کل خیمه سن قوردیغی کبی عالم فرشه دخی صورت موجوداتی سنجاق کبی دکدی الحاصل
عالم افلاکك مشتمل اولدیغی عقولی باطن وعالم زمینك محتوی اولدیغی صوری ظاهر قیلدی پس جمله باطن وظاهر
انك اسماسی وتعیناتیدر ولکن حکمتیله کیمنی علوی وکیمنی سفلی قیلدی (لمحرره) چیست پیکر که حق نما باشد * که

ازو دیده‌ر اجلا باشد * پیکر کاملی که انسانست * بکشا دیده وبین یاهو (شاه‌شهان سلطنت نشر نشور حشر ایچون *
نامه نما همامنی اهم * شهر فناده موبمو یازمیشدی فوقو * صبح قیامت اولدی چون چالدی دفاتره
رقم) (شاه‌شهان سلطنت) الله تعالیدر که سلطنت صوریه ارباب اولان ملوك وسلطنت معنویه اصحاب اولان اهل
سلوكك شاهی یعنی مبدئ ومبدأ ومفیض وحاکمیدر (نشر) طاغتمقدر خلاف الطی معناسنه (نشور) منشور
دیمکدر یعنی سلاطینك مختوم اولیان فرمان کاغدیدرزیرا بزم رخصت مطالعه ویردیکمز نسخ کثیره ده نشور وحشر
میانده واوعاطفه یوقدر حشر برجا عتی مقرندن حرب وانك امثالنه اخراج وازعاجدر جماعتده مستعملدر
حشرله جمعك میانده فرق بودر که حشرده معنای سوق واضطرار واردر انکچون الی کلمه‌سی ایله استعمال اولنور
جمع ایسه بویله دکلدر مکر حشر معناسنی متضمن اولوب الی ایله مستعمل اوله کافی قوله تعالی (لیجمعنکم الی یوم
القیامة) بوراده حشرله مراد روز قیامت خلقنی مکان واحده جمع ایتمکدر تکیم شرحی کذر ایتدی (نامه نما) وصف
ترکیبیدر نامه‌شول مکتوبه دیرلر که عنوانده ویاآخرنده ویاایکیسنده بیله آد یازله آخرنده هااختصاص ایچوندر
بوراده مراد قرآندر که مکتوب حقدر نمانما بیدندن کوستریجی دیمکدر (همانك) شرحی کذر ایتمشدر بوراده مراد
فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمدر که علو رتبه‌ده همانکبیدر وانك سایهٔ نظرنه مقابل اولان سلطان معنوی اولور تکیم
همادیدکلری مرغ مبارکك سایه‌سی هر کیمك اوزرینه دوشرسه سلطان صوری اولور (نام همام) اولوآددر بوراده
مراد الله تعالینك جمیع اسماء حسنا سیدر که حشره متعلق اولان باعث ومعید وامثالی دخی آنده داخلدر
(اهم) زیاده مهم یعنی انسانی هم وقصده حمل ایدیجی دیمکدر نامك نعت معنویسیدر (شهر فنادن) مراد عالم دنیادر که
دیدهٔ حق بینه آثار فناسی ظاهر وآخر الامر خراب وهلاکی باهردر بعض نسخده صفح فنا واقع اولمشدر صحیفه
معناسنه درمراد بنه دنیادر (موبمو) قیل بقیل دیدکلریدرتد قیقده ونقیر وقطمیر نسنه ترك اولنمدیغی محلده استعمال
اولنور صبح قیامت عبارتی روز قیامت دنیا کونك ایرتسی اولاق ملاحظه سیله در پس دنیا برکون کیبدر (دفاتر)
دفترك جمیدر صحف مضمومه جماعتیدر کافی القاموس بوراده بطریق التمثیل ذکر اولنمشدر وجائزدر که موتانك
اجزاء اصلیه‌سی وخصوصا تخم نطفه‌دن تکون ایدن عجب الذنب دیدکلری مراد اولنه زیرا نطفه کبی وجود تفصیلی
رقنه‌د فتراجمالی واوح جلیدر تحقیق سبقت ایتمشدر (رقم) تخطیط وکتابتدر قال الراغب الرقم الخط الغلیظ وقیل
هو تعجیم الکتاب وقوله تعالی (کتاب مرقوم) حمل علی الوجهین انتهی (بعدذا) بودرت بیت معتدبری برینه
مرهوندر معنی بودر که جمله پادشاهلرك پادشاهی وسلطنت ضبط ایدنلرك قاهر وغالبی اولان الله تعالی منشور
حشری نشر وتفریق ایچون اظهار احکام قرآن ایدن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمه عالم دنیاده احکام مختلفه یه
حاکم وخصوصا موت وحیات وحشره دائر اولان اسماسن یازمش ودنیا وعقبی ومبدأ ومعاده متعلق اولان احوالی
بربر بیلدرمش ایدی بناء علی ذلك (کل نفس ذائقة الموت) موجبنجه هرکس جرعه نوش جام اجل اولوب عالم عدمه
ملتحق ووادیٔ فنایه متصل اولدقده وجمله نك صحایف وجودنه (کل شیء هالك) نقشی اثبات ودست اسم قهاردن
(لم یکن شیأ مذکورا) سکه‌سی ضرب اولنوب (ولله میراث السموات والارض) حکمی ظاهرا وباطنا یرین بولدقده
لیل عدم صباح وجوده منتهی اولوب اسم محیی ومعید وباعث وجامع یوزندن حشر ونشر ظهوره کلدی وهرفانی
وکهنه وجود باقی ونوتجلیسن بولدی ودفاتر عناصر موجوداته رقم نشئهٔ آخرت چاندی الحاصل بحسب الحکمة
عدم وجوده وفنا بقایه وخفا ظهوره مبدل اولدی هذا والعلم عند الله العلیم الخبیر (بسطی بساط سبعه‌دن
دیرمیشدی ثرایه‌دك) بسط اصلده برنسنه‌یی نشر وتوسیع ایتمکدر بوراده دوشك معناسنه‌در بساط کبی (بساط)
هرمبسوطه اسمدر قال الله تعالی (والله جعل لکم الارض بساطا) قال الراغب بسیط الارض مبسوطها واستعار
قوم البسیط لکل شیء لا یتصور فیه ترکیب وتألیف ونظم انتهی بساط سبعه‌دن مراد یدی قات یردر که ثری انك
سطح آخری اولان طبقه‌سیدر (بعدذا) بو کلام تمثیل اوزرینه وارد درمقصود الله تعالی بویرك دوزن بوزمش وجمله
طبقاتنك خلقنی سلك فنایه دیزمش ایدی دیمکدر (طوقی طباق طاقه‌دن دیرمیشدی بهم بهم) طوق زینت ایچون
کردن بند ایتدکلری بوغمق وحلقه (قال الراغب اصل الطوق ما یجعل فی العنق حلقة کطوق الحمام اوصنعة کطوق
الذهب والفضة ویتوسع فیه فیقال طوقته کذا کقولك قلدته کذا قال تعالی (سیطوقون ما بخلوا به یوم القیامة)
وذلك علی التشبیه انتهی (طباق) کسرله یدی قات کوکدر که قبه کبی بری بری اوزرینه مطابق وموافق کلمشدر قال
تعالی (الذی خلق سبع سموات طباقا) وجائزدر که طبقك جمعی اوله جمل وجمال کبی (طاقه) نعمة الله اغتنده بنجره در
دیمش ولکن بوراده طاق یعنی کمر معناسنه در (بهم) بیله مقصود بری بریله دیمکدر ناظم قدس سره سموات سبعی رفعت

وهیئندکره ومدورلکده حلقه یه تشبیه ایلدی مرادیدی قات کوکلری کاغدوادیم دوررکبی دورب حلقه سن
تغییرایتدیکنی بیاندر بیت آتی الف ونشر غیرمرتب اوزرینه واردر (هبا) بنجردن منعکس اولان شعاع شمسده
مرئی اولان غبارشکلاواجزادرمن الهبوة وهی الغبار کذا فی الارشاد فی سورة الفرقان (رمم) رمه نك جمعیدر
کسر وتخفیف ایله چوریمش کمك معناسنه (خدم) خادمك جمعیدر (حشم) حاء مهمله ایله قول وقوللقجی
وخدمتکاره شامل واحد وجمعه صالحدر تحقیق کذر ایتمشدر (کافرایرشدی موج موج) یعنی دریا موجی کبی
بسیار وبری بری اردنجه وبونده کفارك اضطرابنه دخی اشارت واردر (فوج) جماعت (درج) برنسنه دوریلوب
اجزاسی بری بری ایچنه کیرمك (منتقم) مفعول صیغه سی اوزره انتقام النمش یعنی کین النمش دیمکدر حقك
انتقامی غضبنك اثری مراد اولان کیمسه یه حلول ایتمکدر وقد سبق (اوج بقاده پس بوشمس کیردی قبای قبه یه)
اوج حضیضك مقابلیدر یعنی هرنسنه نك طرف عالیسنه اوج وسافلنه حضیض دیرلر مثلا عالمك اوجی آسمان
وحضیضی زمیندر (بقا) فنانك ضدیدرمرادوجوددرشمس ایله مراد شمس حقیقیدر که بوبحرك بیت اولنده مرور
ایلدی قبه دن مراد نه افلاکدرقبانك اکاضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتی قبیلندندرلجین الماء کبی (بعدذا)
ناظم قدس سره احوال معادی بیاندن مبدأ اولك مراتبده اولان ظهورنی تحقیقه امالهٔ لجام وعنوان بحرك
مضمونه ربط کلام ایلیوب بیورر که ذکراولنان شمس ذات مراتب تنزلات واسترسالاتدن ازجمله افلاك مرتبه سنده
قباب عالیه یی قباکبی بورندی واوج بقاده شمس کبی اول قبه لردن باپرده کورندی سبحان من تجلی نوره عن وجه
الافلاك وظهر شعاع جماله فی مرآة الاملاك (لمحرره) کاه اولور نوری قبه دن کور ینور * کاه اولورسری حبه دن
بیلنور * عکس ایدر نورخداهر یردن * اول دل آینه سنه کیم سیلنور (قوردی عربده عربده رقص اوره کیره تاعجم) عربده
رانك سکونیله عربیدرجنك وصواش وسوء خلق معناسنه (رقص) اضطراب وحرکتدر (یقال رقص الصوفی
رقصاای تحرك واضطرب وهذه مرقصة الصوفیة ای موضع رقصهم کافی الاختری (بعدذا) بومصراعدن مرادذکر
اولنان شمس ذاتك صورت آخر ایله تجلی ایلیوب عربده عرب یوزندن جنك قوروب وعجمده رقص جهتندن میدانه
کیردیکنی بیاندروبونده اشارت واردرکه طائفهٔ عربك نهادنده غالب اولان جنك وجدل اولدیغی کبی طائفهٔ عجمك
ذاتنده غالب اولان دخی رقص وانبساطدر وبوظهورات متنوعه هرکسك استعداد وحالنه کوره در الحاصل
هرمظهرده ظاهراولان وجود بردرولکن بحسب المرائی احوالنده اختلاف واردرفافهم (لمحرره) حجاب کثرتی قالدر
ارادن * یوزك کوستریزه هر یوزده یارب * تجلی ایله جانه هرارادن * یوزك کوستریزه هر یوزده یارب * چوطوغدی
کائناته پرتوذات * او پرتودن ظهوره کلدی مرآت * اوقندی حسنك اوصافنده آیات * یوزك کوستریزه هر یوزده
یارب * کهی دولت قباسینه کیررسن * کهی درویش عباسینه کیررسن * جمیع عالم ایچره جلوه کرسن * یوزك کوستر
یزه هر یوزده یارب * جهاندهٔ اون سکز بیك کلشنك وار * کورینور کلده وجه احسنك وار * بنم نم وار نه وار ایسه
سنك وار * یوزك کوستریزه هر یوزده یارب * سکاعاشق اولدن حق زار * شب وروز آغلیوب دیدارك اومار * کوزینه
یار اوله بوجمله اغیار * یوزك کوستریزه هر یوزده یارب (نقش الهی اوحنه چکدی چودورسلسله) نقش الهی صوراسما
ولوح مظاهردر (دور) برقاچ معنایه کلور بوراده مراد دائره در (سلسله) کسرله زنجیردر بوراده اتصال معناسنه در
یقال شیء مسلسل ای متصل کافی الاختری ظاهر بودر که بری برینه تسلسل واتصالی اولان امور کرك صوری وکرك
معنوی حلقه لرینك اتصالنده زنجیره تشبیه اولنمشدر (بعدذا) لوحه دائره چکمك تمثیل طریقیله درمقصود اسماء
الهیه نك عقل اولدن عالم انسانه کلنجه مراتب متنوعه وتعینات مختلفه ده سلسله واتصال بولندیغن بیاندریعنی شمس
ذات کندی پرتوی اولان اسماسنك نقوش وصفاتن کوسترمك ایچون بوقدرالواح وجودخلق ایلدی وموجوداتی
بری برینه سلسله قیلدی تاکه ظهورکمالن بوله وجلاء تام حاصل اوله فسبحان الحکیم (آچدی نقابی دورایدوب دار
ودیار ایله حرم) دوربوراده دونمکدردارمنزلدر وجه تسمیه مرور ایتمشدر (دیار) بوراده بلاددر تنکیم دیار بکر دیرلر
بلاد معناسنه (حرم) اولك دائره سنده اولان حولی یه دیرلر کاه اولور که خاتوندن کنایه اولور عجم خاندان دیدیکی کبی یعنی
مذکوراولان شمس ذات کنت کنزا مخفیا مرتبه سنده اولان خفاپرده سن آچوب کاه علو یانده وکاه سفلیانده صور
مختلفه ایله تجلی قیلدی وانسان عالمنده منازل وبلاد وحرم دوراولدی زهی یارکه بوباره اغیار نظر یله باقیه وزهی دل که
ظاهردن غافل اولوب صور مظاهره آقیه وبلکه قیلی قرق پاره قیله ومظاهری دخی نورحق بیله فافهم (هشت بهشته
بکزدوب ویردی قبایه هفت رنك) هشت بهشت سکزجنتدر قبادن مراد لباس تعیندر هفت رنك یدی رنکدر که
ناظم قدس سره مصراع ثانیده بیان ایتمشدر یعنی اول شمس ذات تجلی ایلدیکی صورتعیناته سکزجنتك رنکی کبی یدی

دوراو رنك ويردى الحاصل يدى رنكده متجلى اولدى زيرا الوان موجوداتك اكثرى ذكر اولنان يدى رنك اوزره در كه
سائر رنكلرك شهرتلوسيد روجائزدر كه قبادن مراد قبای قباب سموات سبع اوله يعنى يدى قات كوكلرى سكز جنته
بكزدوب يدى اونله ملون قيلديكه اول الوان يشل وقزل وصارى وآق وآل وبنفشه رنك وبقم ديدكارى هندويندن
كلان قزل آغاجك طبخندن تلون ايدن رنك مخصوصدر سياه اون ذكر اولنمدى زيرا جنتده سياه اون اولمز اصلى
بودر كه سياه اون جلال ويا اون فنادر جنت ايسه جمال وبقايدر (انك ايچون ايدر بونى تا كه كمال كبريا * عين جلال
عزته نور جمالن ايده شم) جلال عزت عالم صفات ونور جمال عالم ذات وبو ايكى مرتبه نك جمعيتى كمالدر (شم) قوققدر
بوراده اشمام معناسنه دريعنى قوققمق مراد بودر كه ذكر اولنان تجليات متنوعه دن حكمت ومصلحت صفات
حق آيينه سندن نور ذات ظاهر اولوب كمال الهى بيلنه وهر مرتبه ده سرى ارانوب بولنه الحاصل جلاد نصكره
استجلا حاصل اوله وناظمك قدس سره عين ايله نورى جمنده رمز بودر كه حقيقتده نور ذات چشم صفاتله ادراك اولنور
وكشينك ذات وصفاتى كوزى نور جمال ايله منور اولمد قجه مطالعهٔ ملكوته قادر دكلدر صورتا بصير ايسه ده اعمى
حكمنده در (لمحرره) سنى كورمك ميسر اوله مى آه * آچى ويركوزلريمى يا الله (تا ملكوت قدرتى تا جبروت عزتى *
تا عظموت حضرتى عرض ايده ذاتنه عظم) ملكوت اصلنده ملك عظيمدر بوراده مراد عالم آثار واجسامدر قدرته
مضاف قيلدى زيرا حقك كمال قدرتنه دالدر وجائزدر كه قدرت كامله ايله ظهوره كلميله تعليل اولنه ولكن مابعدنده
اولان قرينه لرينه انسب اولان اولكى وجهدر (جبروت) دخى اصلنده جبريليغ ديمكدر جبار كبى بوراده مقصود
عالم ارواح وعقولدر وجه اضافت حقك عزتنه دلالتدر (عظموت) دخى اصلنده عظمت كامله دربوراده مراد
حضرت ذاته دلالت ايلين عالم اسما وصفاتدر (عظم) كسرله عظمتدر معنى بودر كه تا كه بو عوالم كليه وجزئيه وشهاديه
وغيبيه وكونيه والهيه حقك ذاتنه عظمت عرض ايده يعنى هر مرتبه ده بو آيينه لردن آنك كمال عظمتى ظاهر اوله زيرا
تجلى حاصل اولميجق كمالات بيلنمز وكورنمز الحاصل جلا حاصل اولديغى كبى استجلا دخى حاصل اوله (ظاهر اوله وجود
محض پردهٔ غيب غيبدن * نور هويت ايريشوب محو اوله عالم صنم) وجود محض ذات بحت ديدكارى مرتبه نك تجلى
ايدن نور يدر وغيب الغيب هويتدن دخى مراد ذات صرفه دريعنى تعين ولا تعيندن قطع نظر معتبر اولان رتبه در
(صنم) پوتدر وثن ايله فرقى سبقت ايتمشدر عالم صنمدن مراد عالم عدمدر وانك محو اولمسى اثبات وجوددن عبارتدر
صنم اطلاقنه وجه بودر كه عدم صنم كبى باطل ووجود حقدر پس بو بيتك ماقبلنه ومابعدنه مناسب اولان معناسى
بودر كه دست تجلى ايله غيب الغيب پرده سى يرتلوب پرتو نور هويت ظاهر وشعاع شمس ذات باهر اوله وعدم وجوده
تبدل بوله تنكيم ابتداى كتابده بيان اولندى وبونده اشارت واردر كه سالك مرتاض ومجاهده عنايت بارى يارى
اولوب هر قيچان دست همتله نفس وطبيعت پرده سن دريده قيلسه آيينهٔ دل بوزندن نور روح وبلكه سر وحدت كبرى
جلوه كر اولوب عالم صنم اولان كثرت بالكليه مضمحل اولور وجمله ماسوى فنا بولور پس بو تقريردن منفهم اولديكه
سالك بو تجلى فنا فى الله منزلنه واصل اولمد قجه عابد اصنام اولمقدن خلاص اولمز سلوك هلنك حالى بو اولميجق عامدنك
حالى نه اولمق كرك فهم اولنه (لمحرره) كورينه وجه وحدتدن جمالك * تجلى ايله يارب تجلى * بيلنه جمله اسرار كمالك *
تجلى ايله يارب تجلى * هويتدن ايريشه نور وحدت * سلينه لوح دلدن نقش كثرت * ايده عاشق سوادن جمله خلوت * تجلى
ايله يارب تجلى * صنمدر ماسواى حضرتك هب * عدمدر جمله سندن غيرى يارب * تجليدر بو كون عشاقه مطلب *
تجلى ايله يارب تجلى * بحق طور موسای مكرم * بحق نور عيسى ابن مريم * بحق سر پاك فخر عالم * تجلى ايله يارب تجلى *
اولمدن عشق پاكك داده پيدا * اولوبدر حق اول عشقيله شيدا * اوله جان كوزنه نورك هويدا * تجلى ايله يارب تجلى *
جملهٔ اين تعينات حقه در تجليات * تا كه بلينه سر ذات الى الابد من القدم) تعين برنسنه علمده وياخارجده بعض
احوال واوصاف ايله متعين ومتميز اولمق (قال القيصرى اعلم ان التعين مابه امتياز الشئ عن غيره بحيث لا يشاركه غيره
وهو قد يكون عين الذات كتعين الواجب الوجود الممتاز بذاته عن غيره وكتعينات الاعيان الثابتة فى العلم فانها ايضا
عين ذواتهم اذ الوجود مع صفة معينة له فى الحضرة العلمية يصير ذاتا وعينا ثابتة وقد يكون امرا زايدا على ذاته
حاصلا له دون غيره كامتياز الكاتب من الامى بالكتابة وقد يكون بعدم حصول ذلك الامر كامتياز الامى من
الكاتب بعدم الكتابة هذا كلامه (قدم) كسرله حدوثك ضديدر بوراده ازل معناسنه دريعنى وجودك مبدائى اولان
رتبه امدى ديمك اولور كه جمله بو تعين بولان اشيا وعين خارجى مرتبه سنه تنزل ايدن موجودات كرك عالم مثال مطلقك
حاوى اولديغى صور وكرك مافوقنده اولان حقائق حقك تجلياتى وانك مجاليسيدر تا كه سر ذات ازلدن ايده دك بيلنه
ونور وجود آيينهٔ مظاهردن كورينه الحاصل الله تعالى اسماء وصفاتيله ظاهر اوله ومعناى وجود صورت بوله (عالم

حس نورنه شمهٔ محو برخیال * عالم عقل عالمنه نقطهٔ وهم بی قلم) بعض نسخده عالم حسی وعالم عقلی دوشمشدر
پس بانسبت ایچون اولور عالم حسدن مراد حس ظاهری ایله ادراك اولنان عوالمدر که عرشك حاوی اولدیغی
ممثلات مطلقه در وجائزدر که عالم زمین اوله تنکیم عالم عقلدن مقصود عقل ایله ادراك اولنان عوالمدر وجائزدر که
عالم آسمان اوله تنکیم بو بحرك عنوانندہ اشارت اولندی (شم) قوفقد رها وحدت ایچوند رجزئی نسنه ده استعمال
اولنور (محو) ازالة الاثر معناسنه در (خیال) اصلنده صورت مجرده در منا مده وآیینه ده ومرئینك غیوبندنصکره
قایده تصور ایدن صورت کبی صکره هرامر متصورك صورتنده وخیال مجراسنه جاری اولور هرشخص دقیقده
استعمال اولندی (نقطه) وضع غیر منقسم صاحبنه دیرلر (وهم) قوای انسانیه دن برقوتدر که محسوساته متعلق
اولان معانیٔ جزئیه یی ادراك ایدر شجاعت زید وسخاوت عمرو کبی وبو قوت جمیع قوی اوزرینه حاکمدر یعنی عقل
قوای عقلیه یی استخدام ایتدیکی کبی وهم دخی قوای جسمانیه یی استخدام ایدر معنای بیت بودر که عالم حس وصورت
بوقدر کلایت وکثرتیله الله تعالینك نورتامنه کوره محو اولمش برجزئی نسنه و برخیال مجرده در تنکیم عالم عقل بوقدر
وسعتیله انك علم محیطنه نسبت ایله شول قلم ایله صحیفه یه ثبت ونقش اولنمیان نقطهٔ وهمیه کبیدر فسبحان العلیم الجامع
الواسع (جام جم) مفصلا بیان اولنمشدر یعنی بالکز جام جم جهانمادکلدر بلکه اون سکز بیك عالمدن هرذرهٔ وجود
دخی جهانمادر الحاصل جمیع عالمك سری هرذره ده موجود وانوار ذات وصفات وافعال حق انده مشهوددر ولکن
فکر دقیق کرکدر که اول سری بیله ونظر حقانی لازمدر که بونوری کوره بوندن مراد کائناتده اولان بالقوه استعدادی
بیاندر یعنی هرموجوددہ سر ظهور واردر ولکن مراتب ظهور تفاوت اوزره در انکچون انسان کامل اسم جامعه
مقابل کلمشدر پس بصیرت اهلی اولنلر اجالده تفصیله قادرلردر فافهم (دم) نفس معناسنه در بوندن مراد نفس
رحمانیدن منبسط اولان جمله وجود حق اولدیغن بیاندرز یراماسوی دیمك بالاعتباردر پس بو اورته ده عدم بوق
بلکه عین وجودواردر وفیه دقیقة اخری لایتنبه لها الا الواجدون (لمحرره) استریسك پند * عشقه ایر عشقه * عقله
اولمه بند * عشقه ایر عشقه * بندز هدی قیر * راه عشقه کیر * عشقله جان ویر * عشقه ایر عشقه * تارك جاه اول * سالك
راه اول * واصل شاه اول * عشقه ایر عشقه * قاله یوللرده * دوشمه بیللرده * کل بو ایللرده * عشقه ایر عشقه * صرف
ایدوب واری * یوله کوریاری * قوبو انکاری * عشقه ایر عشقه * عشقدر رهبر * حقدر رمنزل * سعی ایدوب ای
دل * عشقه ایر عشقه * حقی به طوت کوش * عشقه وار اول دوش * قیل بو جامی نوش * عشقه ایر عشقه (چونکه
وصال ذات اوله واصل حق صفات اوله * جمع ایده تا مجامعی وحدت باری ذی الکرم) وصال بوراده واصل معناسنه در
(حق صفات) وصف ترکیبدر صفات حقه دیمکدر (مجامع) مجمعنك جمعیدر موضع الجمع معناسنه قایده وکریبانده
استعمال اولنور زیرا قلب مجمع الاخلاق وکریبان مجمع الثوبدر بوراده مجامع ایله مراد مجمع ذات ومجمع صفاتدر که
وحدت انلری جمع ایتمشدر یعنی واصل ذات اولان واصل صفات دخی اولور وکثرت مضمحل اولوب بو ایکیسی عین
وحدتده اتحاد بولور (بودرانك بدایتی بوقدرانك نهایتی) مقصود حقه وصولدنصکره سیرك عدم نهایتی بیاندر زیرا
جنت صوریه اهلنك سیرنه نهایت اولدیغی کبی جنت معنویه اربابنك سیرنه دخی دوجهانده نهایت یوقدر زیرا مراتبك
انتهاسندن سیرك انتهاسی لازم کلمز الحاصل ذات حقه غایت اولمیجق سیرنه نیجه غایت اولور فافهم (وفی المثنوی)
ای برادر بی نهایت درکهیست * هر کجا که می رسی بالله ئیست (حاصل محو محض اولوب محض وجوده اول عدم)
محض وجوددن مراد وجود حقدر یعنی جمیع انیات وتعیناتدن بو مرتبه ده فنابول ووجودیاتکدن اولقدر ازالهٔ اثر
ایله که آفتابه نسبت ذره نك وجودی معدوم اولدیغی کبی سنك وجودك دخی وجود حقه کوره عدم محض اوله (بعد ذا)
بو رتبه تجلیٔ جلالك کالندن حاصل اولان فنا فی اللهك غایتیدر که سالك مکاشفه میسر اولمز و بو وجود وعدمی
بلك زیاده دشواردر زیرا عدم اعتبار یدر انکچون بو مقامده نیجه لر غلطه دوشمشلردر (قال الشاعر) رق الزجاج
ورقت الخمر * فتشابهاوتشاکل الامر * فکانما خمر ولاقدح * وکانما قدح ولاخمر (لمحرره) سعی قیل یوغ اولنجه تابو
وجود * واور سمی کیدوب قاله شول جود * چور یمکدن یرایچنده قرق بیل * نیجه خوش بو و یرر نظر قیل عود (وله)
اورمه وار سر انا الحقدن دم * اولمیجه وجود حقده عدم * یوغی یوغ ایله واری وار ایله * کی ایکی ترکدن کلاهی ددم
(وله) کن عدما فی عدم یا عدم * ضع قدم السر بدار القدم * اعظم ذنب لك هذا الوجود * یلزم للذنب وجود الندم (وله)
هستیٔ تو تا نباشد نیست نیست * هستیٔ حق را ندانی چیست چیست * عاقبت فانی شد از اوصاف خویش * هر که
با عشق الهی زیست زیست (انده ایره تجلیات و یره بقاء فی البقا) یعنی فنا اندر فنا بولدقدنصکره تجلیٔ جمال ایر یشوب
بقا اندر بقا حاصل اوله (انده فنایی استمداورمه بقایه هم قدم) قدم ایاقدر یعنی بقا اندر بقامرتبه سنه وصول بولدقده

ن بعدنه فنا ونه بقا استه زیرا اول وقتده فنادن و بقادن غنا کلور میانده طلب دخی فانی اولور الحاصل سن آرادن
چیقوب حق تعالی نیجه دیلرسه تصرف قیلر زیرا وجود حقانی اربابنك حرکات وسکناتی کندیلردن دکلدر انکچون
انلره اعتراض ایتمك جائز دکلدر (زیرا منصهٔ کمال اوزره جلال ذی الجلال * کندویه عرض ایدر جمال کیم واوباریء
لنسم) منصه فتحله ثیاب وتخته مزین اولان کویکواونه دیرلر بیت العروس کبی من نص المتاع جعل بعضه فوق بعض
کما فی القاموس (باریء) همزه ایله خالق معناسنه در (نسم) نسمه نك جمعیدر نفس انسانیه دیمکدر (بعد ذا) بو بیتده
عالم هژده هزاری بیت العروسه وانواع اسمانك حقائقنی اصناف زینته وسر وحدتی عروسه تشبیه واردر یعنی ذی
العظمة والجلال اولان الله تعالی کائنه دال اولان ظهوراندہ جلال صفاتی آیینه سندن کندی ذاتنه عرض جمال
ایدر پس صفات وذات حقیقتده حقك ورائی ومرئی انك نوری اولیحق اورتاده غیرك اصلا مداخله سی ووجودده
اشتراکی یوقدر بناء علی هذا بو سره عارف وواقف اولان سالکه لازم اولان سکوتدر (ع) هر ایشی ایشلین اولدر ایدن
اول ایتدیرن اول * وبو سرك انعکاسندندر که جنتده برچارشو واردر که انده الان وورین ینه کندیدر نتکیم کلسه
کرکدر (بی ندم) پشیمانلقسز زیرا بی ادات نفی وندم فتحتین ایله پشیمانلقدر وبو بیتده ایکی اشارت واردر * اولکیسی
بودر که شریعت وطریقت ملتزمی ومعرفت وحقیقت حقك عطاسیدر پس عبده لازم اولان ظاهرا وباطنا
احکام شریعت وآداب طریقت ایله تقید ایدوب کندی وظیفهٔ عبودیتنی کورمکدر زیرا شریعت وطریقت جسد
ومعرفت وحقیقت روح کبیدر بو خود معلومدر که رحم مادرده جنینك جسدی کمال بولمسه نفخ روح اولنمز (لمحرره)
شرعی الدن براغوب اولمه اشق * دیمسونلر سکا در کاهدن چق * یاپمه عالم معنیده سرای * صورت ماسوی بناسنی
یق * ایکنجیسی بودر که بو کون کوشش واجتهاد ایدوب عالم حقیقته واصل اولمیان کمسنه یارن (یاحسرتا علی
مافرطت فی جنب الله) مقاله سیله زمزمه پرداز اولوب ندامت چکسه کرکدر (لمحرره) هر کیمك بو جهان فانیده
* کوزی کوکلی کاهله آچلور * کوز یوموب کتدیکی دم دنیادن * غنچه وش آغزی آهله آچلور (اتم) زیاده تام
وکامل یعنی دنیاده محافظهٔ حدود ومراعات حقوق وعهود ایلیوب طریق حقده استقامت ایدر ایسك یارن بو معنانك
صورتی اولان صراط معهوددہ جهنمه میل وانحراف دن محفوظ اولوب سرعت ایله جنته کذر ایده سن اتم دیدیکی
بودر که اهل استقامته زحمت ومشقت دنیاده درفقط پس بونده باربلابی تحمل ایدهنك انده ایشی زیاده آسان
اولور (انده که سجده ایتدی اول) موطن ثانیده کذر ایتمشدر غفلت اولنمیه (ذوالحکم) کسرله حکمنك جمعیدر
(سرادق) مفصلا شرح اولنمشدر (ظلم) ظاء معجمه نك ضمی ولامك فتحیله ظلمتك جمعیدر بوندن منفهم اولور که تجلی
جمالدن بی نصیب اولان کیمسه نك کوزی وکوکلی نورله روشنلق ویارله آشنالق بولمشدر (سلم) فتحتین ایله سلامت
معناسنه در (امم) ضمله امتك جمعیدر والامة جماعة ارسل الیهم رسول کما فی القاموس من ام بمعنی قصد فالقوم هم
الجماعة القاصدة وما اجتمعو اعلیه هو الملة المقصودة (قنطره) کوپریدر ولکن بعضیلر فرق ایدوب قنطره حجره
مخصوصدر وجسر اعمدر دیمشلردر وکلام ناظمده دخی قدس سره بو معنایه اشارت واردر زیرا خم فتحله اکری وقورم
وبو کلم ذیمکدر بو صفت ایسه قنطره ده اولور قال الراغب والقنطرة من المال مقدار ما فیه عبور الحیوة تشبیها بالقنطرة
(عرصه) دوزیردر که انده بنا اولیه (همم) کسرله همتك جمعیدر قصد مخصوص معناسنه * امام رازی ترجمه سی
مرور ایتمشدر (ممثل) تمثیل اولنمش (قال الراغب الممثل المصور علی مثال غیره (مغتنم) غنیمت عد اولنمش (بغم)
باملا بسه معنا سن افاده ایدر یعنی غم وقساوت ایله (اخص واعم) زیاده خاص وعام دیمکدر یادین ویاد نیا جهتندن
(نعم) کلمهٔ جوابدر بیلوزز دیمکدر وهو یقع فی جواب الاستخبار المجرد من النفی ورد الکلام الذی بعد حرف الاستفهام
کما قال تعالی (فهل وجدتم ما وعد ربکم حقا قالوا نعم) لان تقدیره وجدنا ما وعد ربنا حقا (محترم) حرمتلی والحرمة
ما لا یحل انتهی (معتصم) صاقلمش وصغنلمش قال الله تعالی (ومن یعتصم بالله) ای یلتجی الیه فی مجامع اموره
ویتمسك به (اصم) صاغر من الصمم وهو فقدان حاسة السمع (حکیم) حکمت صاحبی (حکم) فتحتین ایله حکم اسی
قال فی المفردات الحکم بالشیء ان تقضی بانه کذا اولیس بکذا سواء الزمت ذلك غیرك اولم تلزمه ویقال حاکم لمن یحکم
بین الناس والحکم المتخصص بذلك فهو ابلغ قال الله تعالی (افغیر الله ابتغی حکما) قال فی القاموس الحاکم منفذ الحکم
کالحکم محرکة (واهب النعم) نعم صوریه ومعنویه هبه ایدیجی (قسم) یمین ایتمك واند ایچمك قال الراغب القسم
حلف واصله من القسامة وهی ایمان تقسم علی اولیاء المقتول ثم صار اسما لکل حلف (یسار) صول یمین صاغ اولدیغی
کبی (احسن الشیم) شیمه نك جمعیدر کسرله طبیعت وخلق معناسنه (متهم) تهمتلنمش یقال اتهمه بکذا ادخل علیه
التهمة وکهمزة ما یتهم علیه واتهمته اخذته مکانا لوهمی (بیله لرآنی) یعنی اعتقادلری مرتبه سندن تجلی ایتمك

سببیله خالق القسم) قاملك كسریله قسمتك جمیدر اصلنده افراز نصیب وتفریق حصه معناسنه دز بوراده مراد رزقدر زیرا قسمت ازلیه در تقسیم الرزق مقسوم دینلمشدر ورزق دخی صوری ومعنوی یه شاملدر (استطاعت) قدرت قال الراغب الاستطاعة استفعالة من الطوع وذلك وجود مایصیر به الفعل متأتیا وهی عند المحققین اسم للمعانی التی بها یتمکن الانسان مما یرید به من احداث الفعل وهی اربعة اشیاء نیة مخصوصة للفاعل وتصور للفعل ومادة قابلة لتأثیره وآلة ان کان الفعل آلیا کالکتابة فان الکاتب یحتاج الی هذه الاربعة فی ایجاده للکتابة والاستطاعة اخص من القدرة * قال الله تعالی (لایستطیعون نصر انفسهم) وقال الله تعالی (فما استطاعوا من قیام) (سقم) بدنه مخصوص اولان مرضدر مرض ایسه بدنده ونفسده اولانه شاملدر قال الله تعالی (فی قلوبهم مرض) وقال الله تعالی فی سورة القلم (یوم یکشف عن ساق) امر مشتد وکار صعب اولدیغی کونی ذکر ایله زیرا کشف ساق بو معناده مثلدر واصله تشمیر المخدرات عن سوقهن فی الهرب (ویدعون الی السجود) وسجده یه دعوت اولنورلر یعنی دنیاده ترك ایتدکاری ویاریا ایله قیلدقلری اوزره توبیخ وتعنیف ایچون والا تعبد وتکالیف طریقیله آخرتده سجده یه دعوت یوقدر (فلایستطیعون) پس قادر اولمزلر زیرا ارقدلری یکپاره اولور * معلوم اوله که سجود فنا فی الله ده اشارتدر وکشف ساق رفع حجابدر پس فنا فی الله ار بابنك حجابلری رفع اولندیغی کونده محجوب اولنلر حجاب انانیت ایچنده قالورلر وفنایه اقتدارلری ورؤیت جماله استطاعتلری اولمز زیرا شهوات دنیایه رکون ایله استعداد فطریلرن افساد ایتمشلردر نسأل الله تعالی من فضله وکرمه ان یجعلنا من المحبین لدعوته فی الباطن والظاهر والمطالعین لجماله فی الاول والآخر (نقم) فتحتین ایله شدت واشکنجه (خواجه م) آخرنده ها اولان کلمه لرده قاعده رسم بودرکه میم منفصل یازله والدهم کبی خواجه ضمله والف رسمی ایله پیروا اولو معناسنه درشیخ کبی (ستم) کوج جور معناسنه (اهل کتاب) یهود ونصاری که بری توراته وبری دخی انجیله منتسبدر (کم) فتحله فارسیدر اکسك معناسنه (لمحرره) بودرسندن رجا ای رب رحمان * صراط مستقیمه قیل هدایت * بودردائم دعای اهل ایمان * صراط مستقیمه قیل هدایت * وجودم ذنبنی عفوایت کرم قیل * قومه وارلق وجودمده عدم قیل * بو یولده عاشق ثابت قدم قیل * صراط مستقیمه قیل هدایت * حجابی قالدر عاشقلر کوزندن * تجلی ایله احسانك یوزندن * چقارمه کامل انسانك ایزندن * صراط مستقیمه قیل هدایت * ایررسه بحر فضلکدن اکرنم * اونمدن سوینه نار جهنم * قومه پرکاروش هر یکا دونم * صراط مستقیمه قیل هدایت * نه اینجه یول درز راه حقیقت * نه کوچدر راه حقده استقامت * بحق واصل درکاه وصلت * صراط مستقیمه قیل هدایت * بو یولی سچمکی آسان ایله * بو ایلدن کوچمکی آسان ایله * صراطی کچمکی آسان ایله * صراط مستقیمه قیل هدایت * شریعت نوری ایله قلبی طولدر * طریقت حالنی بوجانه بولدر * حقیقت سرنی حقی یه بیلدر * صراط مستقیمه قیل هدایت *

﴿ بحر اخر مثنوی ﴾

امر ایده پس ایرك امدی جنته
رحمته کیرك امدی جنته

بیورز بو بابده شاه انبیا
دولت افلاکنده ماه انبیا

عملیله کیمسه کیرمز جنته
رحمت اولمایجه ایرمز رحمته

دیدیلر کیم سن دخیمی یارسول
بنده رحمتله کیریرم دیدی اول

هم بیان ایتدی بو سوزده رحمتن
ان لله مائة رحمة

یعنی یوزدر دیدی حقك رحمتی
رحمتدن ایردی خلقه نعمتی

اشبو یوزدن الدی خلق بزمرحمت
قیلدی بر بیرینه بر بر مرحمت

قودی طغسان طقوز ینی یارنه
تا قیامتده ویره قوللارنه

یعنی کیم انواع رحمتدر بو یوز
زیرا افرادینه ایرمز فکر سوز

هم دیدیکیم بن اچم اول صراط
امتمله بن کچم اول صراط

کیمسه اول کون سویلیه بر کلام
الا مرسلار دیه یارب سلام

که ایله اللهم بیزی صاغ اسن
بو صراطك قورقوسندن صاقله سن

امتیله چون کچه اول صراط
کچه اردنجه قومرسل صراط

مرسلین اردنجه کچه انبیا
انبیا اردنجه کچه اولیا

اولیا اردنجه تصدیق ایلین
کفری باطل دینی تحقیق ایلین

انلرك اردنجه احساب ايلين
خير له شر ايشى آسان ايلين
انلرك اردنجه او انلر شهيد
انلرك اردنجه اولنلر سعيد
دكله اشبو يرده بر تحقيق وار
خوش تصور ايله برتدقيق وار
اول صراطدر بو صراط مستقيم
مستقيم احوال اولان اولمز سقيم
بو صراط مستقيمى هر كيم اول
طوغرى كيده بوله اندهطوغرى يول
كافره كسكين قلج كبى كله
قيلدن اينجه صرچه دن اصفى اوله
نه قدر اولسه كوكلده جانده نور
او اقدر هم اوليسر در انده نور
نورى كيمك ارتوغيسه اول صراط
كوزو كيسر دراكاكيك يول صراط

قال الله تعالى نورهم يسعى بين ايديهم و بايمانهم الايه

نورى هم كاملرك بيله كيدر
اوكلر نجه صاغلر نجه سعى ايدر
وجه حكمت بودراى صاحب كمال
زيرا اولمز مؤمنه اول كون شمال
نيته كيم هيچ كافره صاغ اوليه
كوكلى جانى صبرودر صاغاليه
شيخ غزالى كيم عجب تحرير ايدر
اشبو يرده برخبر تقرير ايدر
كيم ندا ايليه رب العالمين
اول كرملر اسى خير الراحمين
كورمكه بيزى بو كون كلسون برى
كورمينلر فانى دنيا كوزلرى
جمله كوزسزلر كوز آچوب طوره‌لر
بونلر اليقدر كه بيزى كوره‌لر
ويره‌لر آنى شعيب اله آله
عزتيله بريشل سنجق كله
بيليه اعدادين الا اول حكيم
شولقدر طوله ملكلر انده كيم
بونلر اول يرده نه‌لر بوله نه‌لر
كو يكو كبى بولر طونانه‌لر
كيم كوز ايرديكى يره باصه اياق
بينه نوردن هر بريسى شول براق
يلديرم كبى صراطى كچه تيز
پس شعيب بونلارك ايله كچه تيز

جميع اهل ايمانه حق تعالى محشر يرنده ندا ايليوب بيوره كه يا عمايه مبتلا قوللرم سز بو كون جميع خلقدن اولى سز ولا يقسز ديدار كورمكه سزك هر بر يكزه بزم جانبمز دن زحمتلر اولو بدر بر كزدن جميعنه ديدارين عرض ايليه و برصافى اق سنجاق اوله اوتوز بيل اعمى اوتوران شعيب پيغمبرك الينه ويره‌لر اول سنجاغك دينه ندكلو اعمى وار ايسه جمع اوله‌لر حساب و كتاب كورميه‌لر وصاغ شسز نور ملكارى زينلر وبيراقلر ايله بو جماعتى جنته كتوره‌لر

(بيراق)

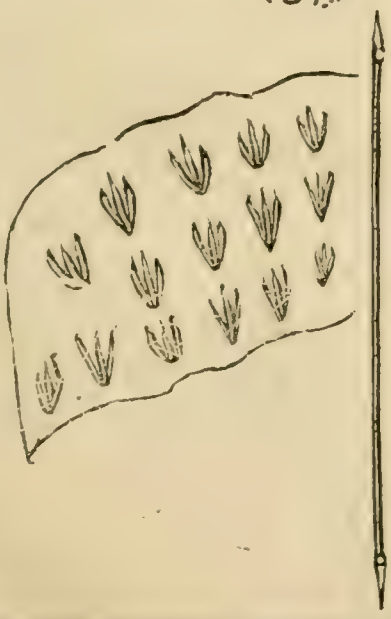

اشبو رسمه هر بلا اهلینه حق
بریشل سنجاغیله ایوب پس

اطفین ایده ایرکوره فضلینه حق
اوکارنجه کیده اوله دسترس

(ینه ندا کله که این اهل البلاء) یعنی قنی دنیاده بلااهلی اولنلر کوتورملرکبی بونلری دخی جمع ایلیوب سلام وتحیات قیلدقدنصکره ایوب پیغمبرك الینه بریشل علم وبروب دنیاده اهل ایماندن ندکلو مبتلا وارایسه ایوب پیغمبر علیه السلامك سنجاغی دیینه جمع اوله لر

(بیراق)

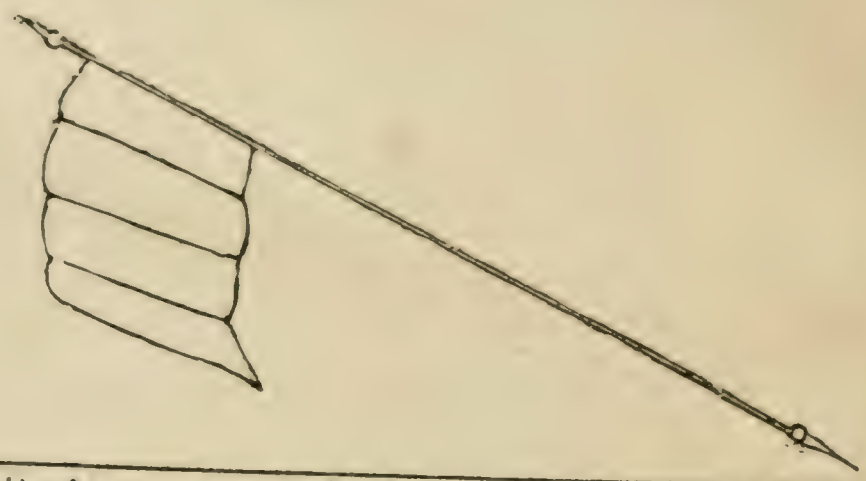

او یسر صالح یکتلر یوسفه
کاچامشلردی زنایه هیچ شفه

پس اندنصکره یوسف پیغمبرك الینه بریشل سنجاق ویریلوب دنیاده ندکلو یوسف صدیق کبی پاك یکتلر وارایسه اول اولو سنجاق دیینه جمع اولوب عرشك صاغ یاننه واره لر

(بیراق)

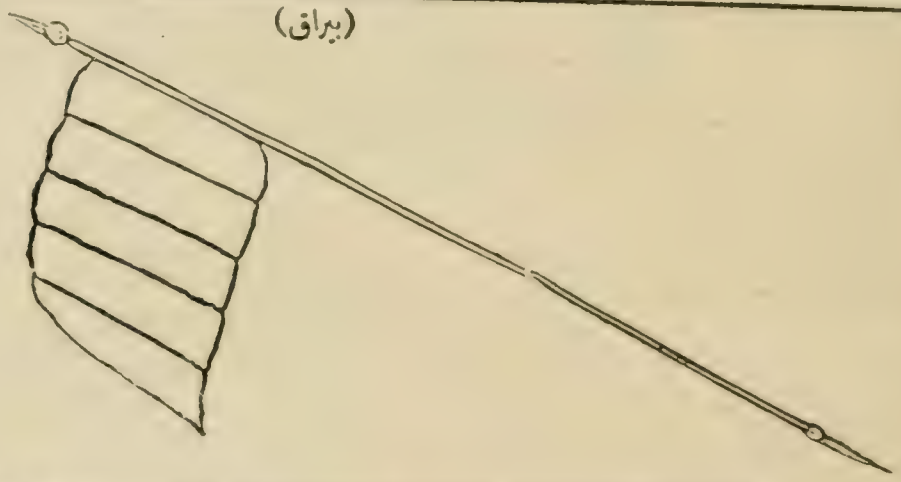

انلرك اردنجه ایریشه ندا
کیم قانی شونلرکیم اغلرلر ایدی
پس شهیدلر قانلرندن اشبو باش
شولقدرسیلاب ایده کیم چوق اوله
بونلرك سنجغلری آله اوله
انکیچون اولیسر در آله اول
کوزلری کاه باش طولردی ارزودن
جسرتیله قانلو باش آقردی کاه
پس کچه ایوب ویوسف نوح هم

حق ندا سنده بونی ایده ادا
جانلرین دردمده داغلرلر ایدی
جمله عالملر مذاذندن بو باش
طارتیله میزانده چوق ارتوغ اوله
انی نوح پیغمبر الینه آله
زیرا ایدرلردی دراونالہ اول
کاهی قانلر دوکرایدی قورقودن
اول یوجه درکاهه ایدرلردی آه
بلدیرم کبی صراطی خلق بهم

پس اندنصکره ینه ندا کله که (این الباکون فی الله) فنی دنیاده الله ایچون خالی یرلرده کوزلر یاشی دوکوب اغلیلر
بونلر دخی جمع اولدقدنصکره بونلرك کوزی یاشی شهیدلر قانیله علمانك مرکبیله طارتیله شهیدلردن
وعلمادن تقدم دعواسی اولدیغیچون پس ایکیسندن دخی کوزیاشی اغرکله
بونلر مقدم اولوب نوح پیغمبرك الینه انواع دراو رنکلو برعلم ویریلوب
بونلر دخی عرشك صاغ یانه کیده لر

(بیراق)

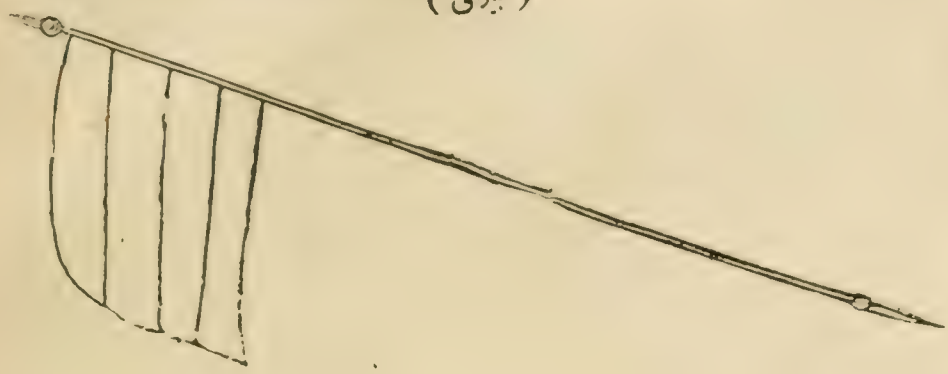

بونلرك اردنجه طارتیله مداد	اول شهیدلر قانی ایله بامداد
بوشهیدلر قانلری بی قال وقیل	اوله عالملر مدادی اندن ثقیل
هم شهیدلر زمره سینه امراوله	برقزل سنجاغله یحیا کله
پس بولرده برق خاطف کبی تیز	کیچسرلردر صراطی ای عزیز

ینه ندا کله که (این الشهداء) قانی دنیاده قانه غرق اولوب فی سبیل الله شهید اولنلر پس شهیدلر
هرطرفدن قانلری آقه رق دعوت محلنه جمع اولندقلرنده برقزل
علم ویریلوب عرشك صاغ یانه کیده لر

(بیراق)

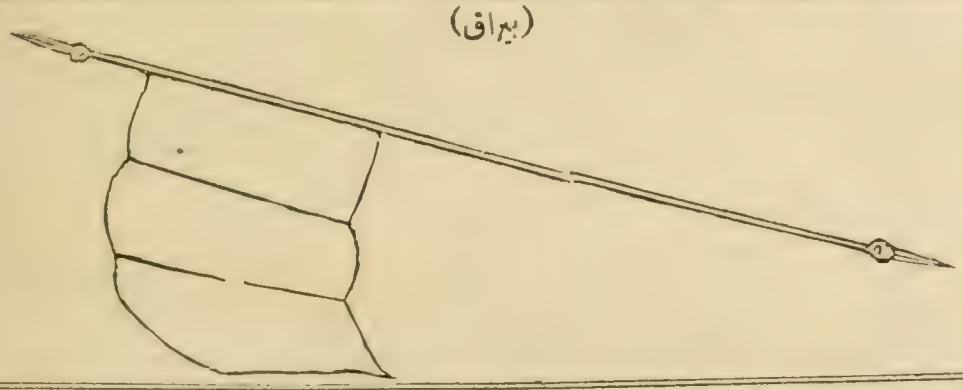

(عملیله کیمسه کیرمز جنته) یعنی عمل موجب جنت دکلدر اکرچه سبب ایسه ده نتکیم (ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون)
آیتنده اولان باء سببیه دن منفهمدر پس جنته دخول محض رحمت ایله وقسمت درجات اعمال ایله وخلود نیاتله در
جهنمه دخول دخی عدلله وطبقات عذاب اعمال وخلود نیاتله در (ان لله مائة رحمة فنهار حمة یتراحم بها الخلق بینهم
وتسع وتسعون لیوم القیامة) انتهی * معلوم اوله که ارباب ظاهر قتنده عدد مذکور تکثیره محمولدر زیرا الله تعالینك
رحمتنه نهایت یوقدر ورحمت حقه کوره یا انعامه ویا ارادت ایصال الخیر معناسنه محمولدر پس اولکی یه کوره
صفات فعلدن وایکنجی یه نسبتله صفات ذاتدن اولمش اولور واصحاب حقیقت بیورمشلردر که فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلمك عدد مذکوری اختیار ایتملرنده اشارت بودر که حضرات اسماء رحمانیه یوز حضرتدر وهر برینك مقابله سنده
بررحمت واردر سؤال اولنورسه که (ان لله تسعة وتسعین اسما) حدیثی موجبنجه اسماء الله طقسان طقوزدر پس
یوزنه معنایه محمولدر * جواب بودر که یوز اولمق حضرت وتربیت واحدیت ایله در که جمیع آحاده سار یدر فافهم

ودیمشلردر که سالك یوز منزل و بیك مقام قطع ایتمدکجه حقیقت اوزره حقه واصل اولمز وبو معنادندر که حقك بیك
براسمی واردر دیرلر زیرا بیك اسمله بیك مقام قطع اولنور بیك برنجیسی مقام احدیت اسمیدر که مرتبهٔ جامعه در
(لمحرره) رهنما اولز یسه رحمت حق ❁ نیجه یول بولسه کرکدر سالك ❁ عدالته مظهر اولور سه آخر ❁ برمقامه دخی اولمز
مالك ❁ برزخ ایچره قالوب کیدر ناچار ❁ منزله ایرمیوب اولور هالك (یعنی کیم الخ) پس بالاده ذکر اولنان ارباب
ظاهر و باطنك رحمت خصوصنده مسلکلرینك مآلی براولمش اولور کما لایخفی (کفری باطل) یعنی ابطال معلوم
اوله که بوطائفه دن مراد امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایلیوب اسلامك حسننه وکفرك قبحنه ادله اقامت ایلین علماء
عاملین وفضلاء محققیندر (خیرله شرایشی آسان ایلین) خیردن مراد احسان وشردن مقصود احسانله مندفع
اولان مکاره در بوراده شر صراطدن عبورك صعوبتنه دخی شاملدر یعنی ایتدیکی خیر واحسان سببیله شرود شوار
اولان اموری آسان ایلین دیمکدر بونده احسانك فضلنه دلالت واردر انکیچون صاحبی شهید اوزرینه تقدیم
اولندی (سعید) مطلقا صلحاء امتدر قرآنده (فاولئك مع الذین انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء
والصالحین) آیتنده مندرج اولان صلحا ایله مراد بونلردر که درجه لری شهدادن مؤخردر انکیچون صراطده شهدا
انلری تقدم ایدر (سقیم) مریض یعنی مرض معنوی ایله وقد سبق شرحه ناظمك قدس سره مرادی بودر که صراط
مستقیم دنیاده شریعتدر که صورتی محسوس وحقیقتی معقولدر مثلا نماز که افعال وارکانی حسیاتدن وتوجهی
باطنیاتدندر پس هر کیم دنیاده جمله احوالنده استقامت بولدی وظاهر و باطننده یمین ویساره میل وانحرافدن سالم
اولدی ایسه آخرتده دخی بو معنانك صورتی اولان صراط محسوس اوزرنده پای استقامت ایله یورر ومنزلان جنت
اعلایه ایرکورر بو مقامدندر که حضرت پیر هدایی قدس سره بیور مشلردر ❁ طوغری یوله کیدن ارلر ❁ صراطی
بونده کچرلر (بعدذا) کثی قولا وفعلا وحالا استقامت وثبات اهلی اولمق زیاده دشوار اولمغله فخر عالم صلی الله علیه وسلم
سورهٔ هودبنی پیرایتدی یعنی انده مندرج اولان (فاستقم کما امرت) خطابیله کاینبغی عمل قیلمق غمی بنی موسفید
قیلدی بیوردیلر زیرا انسان افراط وتفریطدن محفوظ اولوب حد وسط اوزرینه یورمك زیاده کوچدر (لمحرره) قنغی
دلکم یوله بونده بوغمی ❁ چکمیه ذره جه انده المی (اصفی) زیاده صافی قال الله تعالی فی سورة التحریم (نورهم یسعی
بین ایدیهم وبایمانهم) یعنی اهل ایمان صراطدن کذر ایدرکن اوکلرنجه وصاغ جانبلرنده نورلری شتابان اولور
(یقولون ربنا اتمم لنا نورنا) دیرلرای پروردکار من سلامت ایله کذرایدنجه نوریمزی اتمام وابقا ایله (واغفرلنا) دخی ظلمت
کناهدن بزی پاك ایله ❁ معلوم اوله که بو نوردن مراد ظاهردشریعت وباطننده حقیقت نوریدر که جمیع مواطندن
مؤمنان مخلصاندن جدا دکلدر ❁ اللهم اجعلنا من اهل النور (شمال) صول یعنی صول طرف قهر وجلاله مظهر اولمغله
مؤمنلرده متصور دکلدر زیرا انلر اهل یمین ومظهر لطف وجمالدر و بو مقامده بوندن دقیق معنی واردر ولکن افشا
اولنمز (لمحرره) راست رو اولمز ایسه سالك حق ❁ صاغ وصولده دوشر نیجه قید ❁ وجه مطلقده در تسلی دل ❁ کرچه
واردر تجلی هر شیده (الیق) زیاده لایق یعنی دنیاده اعمی اولنلر نظردن محروم اولمغله آخرتده جمله دن مقدم تماشای
دیدارله شرفیاب اولمغه زیاده لایق محلدر ودیدارله مجازات اولندقلری الجزاء من جنس العمل قضیه سنه مبنیدر ❁
معلوم اوله که اعمی ایکیدر بری ظاهر و بری باطندر باطن دخی ایکیدر بری حقدن و بری ماسوادن اعمادر که صد بقلردر
(صم بکم عمی فهم لایرجعون) آیتنك اشارتی بوطائفهٔ جلیله یه در پس حقدن اعمی اولان نیجه جمال کورر
وماسوادن اعمی اولان نیجه محروم اولور (اللهم اجعلنا من الواصلین الی العین دون القانعین بالاثر وشرفنا فی الدارین
بحقیقة الرؤیة والنظر (شعیب) علیه السلام حضرت ابراهیم علیه السلامك اوغلی مدین سلسله سندندر انك
حقنده خطیب الانبیاء دینلمشدر زیرا غایت فصیح اللسان بلیغ البیان ایدی شو یله که قومنه جواب ویرمکده
کمال اقتدار وانلرله حسن محاوره وکفتارله جمله دن سرفراز ایدی تفسیر سمرقندیده کلور که حضرت شعیب کثیر
البکاء اولمغله اعمی اولوب صکره الله تعالی نور بصرینه احسان ایلیوب چشم نرکس وار بنی روشنا قیلدی ولکن
بعض تواریخده کلور که شعیب اعمی ایدی انبیاده اندن غیری اعمی کلمشدر بو کلام ناظمك تقریرنه مناسبدر
زیرا کلام سمرقندی یه کوره شعیب یعقوب کبی اولمش اولور پس سنجغی شعیبه تخصیصه وجه قالمز فافهم (اعداد)
فتحله عددك جمیدر صاغش معناسنه (ایوب) علیه السلام اروم بن عیص بن اسحق بن ابراهیم سلسله سندندر
جسد مبارکلری علی قول اون سکز سنه علیل اولوب صکره یه صحت وعافیت بولمشلردر بو ابتلا ایله سائر
انبیادن سرافرازدر حتی مرویدر که انك ابتلاسنی اندن مقدم یتمش عدد پیغمبر علیهم السلام اختیار ایلدی ولکن
اول ترقی بی الله تعالی حضرت ایوبه روا کوردی (نسیمی) هر که ایوبك بلاسن سودیکندن چکمدی ❁ کیمدی اول یار

الندن خلعت عبد اشکور * سلطان المحققین حکیم ترمذی قدس سره نوادر الاصول نام کتابنده بیورر که ایوبك بلاسی امتحان قیلندن ایدی تا که صبری سببیله رب العالمین قتنده اولان مرتبه سی خلقه ظاهر اوله انکچون الله تعالی بیورر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) و باقی قصة روح البیان نام تفسیرمزده در (دسترس) ال ایرشدیریجی یعنی معین وظهیر (شفه) فتحله دوداقدر جمعی شفاه کاور اصلی شفهه در زیرا تصغیرنده شفیهه دیرلر قال فی القاموس شفتا الانسان طبقا الفم (بعد ذا) زنایه شفه اچق زنادن کنایه در زیرا لمس وتقبیل دواعی زنادندر یعنی حضرت یوسف علیه السلام ایام جوانی وهنکام قوت شبابیده زلیخا خصوصنده پاکدامن اولدیغی کبی طهارت ذیل ایله متصف اولان پاکیزه جوانلردخی جهت جامعهٔ پرهیزکاری ایله زیر لواء یوسفده محشور اولوب صراطی انکله عبور ایده‌لر (لمحرره) استریسك جنانده حور العین * چوزمه نا محرمه زنهار قوشق * کور آیوسف یاقوب زلیخایه * عصمتی پرده سنی ایتدیمی شق (مداد) مرکب که انکله یازی یازارلر (سیلاب) فتحله یغموردن وقاردن حاصل اولان صولر (آله) مدله آل دیدکاری معروف رنکدر (ناله) ایکلدی (ارزودن) یعنی جمال حقه (فورقودن) یعنی جلال حقدن (بهم) فتحله بیله دیمکدر (بامداد) صباح وقتیدر تحقیق کذر ایتمشدر بوراده مراد روز قیامتدر یعنی قیامت کویی علمانك علوم نافعه یازدقلری مرکبلر یله شهدانك قانلری وزن اولنوب مرکب قاندن ثقیل یعنی اغر کله (قال وقیل) بی نزاع و بی اختلاف دیمکدر تحقیق بالاده در (برق خاطف) برق بلوط ارا سندن ظاهر اولان نوردر (خاطف) قاپیجی دیمکدر زیرا شدتندن کوزك نورنی الور و قاشدرر مراد سرعت عبوری سرعت برقه تشبیهدر (لمحرره) یارب بو دنیادن آخر نفسده * بزی ایمانله کوچنلردن ایت * چونکه باقی دکل جان بو قفسده * پروازایدوب سکا اوچنلردن ایت * قبردن قالقیجق سن طوت الیمز * الله الله دیو دوندردایمز * اوغرایجق شول صراطه بولیمز * برق خاطف کبی کچنلردن ایت * بو درسندن جان وکوکلدن مطلب * محشر ایچره قومه بزی تشنه لب * حبیبك الندن لطف ایدوب یارب * کوثر شرابنی ایچنلردن ایت * جمع ایدوب دنیاده سعدا ایله * قیل مشرف بزی صلحا ایله * حشر ایدوب انبیا اولیا ایله * آل و یشل سنجق آچنلردن ایت * عشقك ایله کچوب جمله اوقات * حق یی عاشقلر زمره سنده قات * لباس تقوایی اوستنه قات قات * چون حله سندس بچنلردن ایت *

قافیة النون

چونکه کوره اشبو حالی انده عالملر عیان
ایده لر بز ایتدکیدی علمی خود خلقه بیان

علمزله اولدیلردی چون بولر غازی شهید
پس کرك بز اوك کچیدك کرچه بونلر دوکدی قان

حق تعالی پس ندا ایده که ای عالملرم
اشبو ایشدن ایرمسون کوکلیکزه بادخزان

سز بنم قائمده همچون انبیا سز علمله
صکره قودم تا سزکله بیله کچونلر اویان

پس شفاعت قیله لر قوکشولره قرداشلره
بونلره احسان ایدنلر بولیسر انده حسان

براو لو سنجق و یریله بونلره غایتده آق
طوته ابراهیم خلیل الله اول صاحبقران

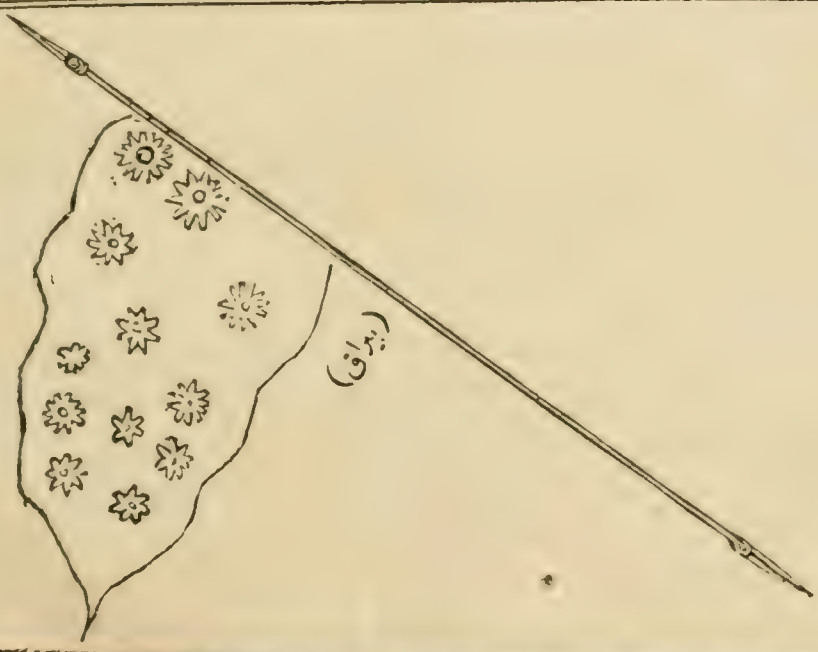

بو نلر ابراهیم قتینه انکیچون جمع اوله || زیرا مرسللردن انك کشفی چو قدر بی کمان
پس بولرده برق خاطف کبی تیز رك کچه لر || یوز لری براق برقدن جمله خلقدن یوجه شان

اما عالملر بوحالی کورب دیه لر که یا الهی بوجماعتلر بزم علمزله صبر اهلی اولدیلر و بزم خبریمزایله ایشیدوب کوز یاشی دوکدیلر وشهید اولدیلر پس شمدیکی حالده بز بونلردن نه سببدن صکره یه قالورزدیه لر پس شهیدلرك قانی علمانك مرکبیله طار تیلوب شهید قاننده عمانك مرکبی اغرکله بوسببدن علمایه برمقدار تسلی حاصل اوله اند نصکره حق تعالی علمایه بیوره که مرحبا بر بوزنده بنم خبرلرم سویلمکه بنم خلیفه م اولان عالم خاشع قوللرم سز بنم قتمده پیغمبرلرم کبیسز بن سزی بونده تأخیر ایتدیکیم سزی حبس ایلمك دکلدر شفاعت اجلیچوندر زیرا سزك دنیاده دوستلریکز واقربالریکز واردر بونلرك حقنده دخی کیمی دیلرسه کز شفیع اوله سز دیو تأخیرم بوایدی دیو بیوره پس اند نصکره اول شفاعت ویریلن علمانك هر بریسی برملك دلال طوتوب هوایوزنده ندا ایلیه که فلان عالمه شفاعت ویرلدی فلان یرده طورر هرکیم انك دوستیدر یا برحاجتن بتوردیسه یا اقربا سی ایسه فلان یرده سزه منتظردر یتشك دیه عالملرك فضیلتن کورك حق تعالی عندنده نه درجه در

برندا ایده دخی کیم قانی بوخسول قوللرم || مرحبا شول قوله کیم زندان اولوبدی کیك جهان
برصارو سنجق ویریله بونلره عیسی طوته || برق خاطف کبی بونلرده کچیسر اول زمان

یتنه ندا کله که این الفقرآء اول دنیایی زندان ایتدیکم فقیر قوللرم قنده در پس فقراء هرطرفدن جمع اولوب دعوت یرینه کلدکلرنده مرحبا رسلاملر اولدقدنصکره برصارو علم ظهوره کلوب عیسی پیغمبرآله حرمت وزینتله عرشك صاغ یانه واره لر

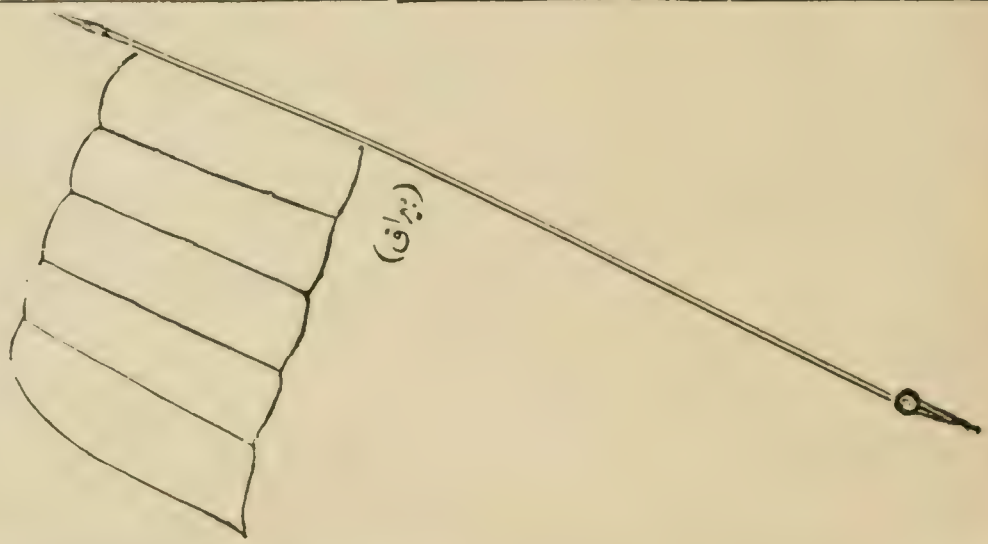

اوله کیرو برندا کیم قانی کلسون اغنیا || رنکلو برسنجق ایره طوته سلیمان کامران
یلدیرم کبی سلیمان ایله بونلرده کچه || ایره لر اولکیلر ایردیکی بیره همچنان
برندا اوله دخی کیم قانی کلسون اهل صبر || بر بولك قوم تیز صراطه یوریه همچون هجان
پس ملکلر صوره لر کیم سزنه خلقسز یانه قوم || ایده لر صبرك قوشاغن قوشانو بدق ازمیان
ایده لر کیم صبر کزنه ایده لر کیم صبر مز || طاعة الله اوزرینه اولور ایدك پهلوان
معصیتدن صبر ایدردك ایتمزیدك هیچ کناه || عمر مز شویله کچوردك دنیاده بز جاودان
ایده لر کیم وارك امدی نعم اجر العاملین || یلدیرم کبی بولرده ایره بوایسه همان
برندا ایره فی الله سویشنلر بو کون || بر بولك قوم سرعتله ایریشه لر ناکهان
پس فرشتهلر سؤال ایده نه خلقسر یانه قوم || ایده لر کیم سوکی میدانده آندق صولجان
ایشید یجك بو سوزی صوره فرشتهلر کیرو || ایده لر کیم نیجه درسزده محبتدن نشان
ایده لر لله فی الله دوستلریله دوست ایدك || اورته مزده هرنه مز وار ایسه ایدردك فشان
ایده لر امدی کیجك کیم نعم اجر العاملین || جنته او کدین کیریسر اماله وجانه قیان

پس حضرت عائشه صور دیکیم یارسول الله بن سنی اول کون کوردیکمده نیجه بیلورین بیوردیکه یاعائشه بن اول کونده غایت شفقت اوزرینه بن چقان برکیمسه کورسك باشی قباق یالن ایاق اوله حیرانلرکبی امتی امتی دیوب بیله سکرده کاه عرشه واره کاه محشره واره امتی دیوب نعره اوره تحقیق بیلکه اول کیمسه بنم دیدی پس امدی حبیب الله صلی الله تعالی علیه وسلم محشرده بووجهله شفاعتلر ایلیوب بعض عصاتی محشر یرنده قورتره بعض عصاتی صراط اوزرنده قورتره و بعض عصاتی صراط کو پروسندن کچرکن ذبانیلر اوغر وایوب جهنمه سوردلر انس بن مالك رضی الله عنه روایت قیلور برکون رسول الله کوردم شولقدر کولدیکه مبارك آزولری کورندی بن ایتدم یارسول الله اتام انام سکافدا اولسون هیچ برزمانده بومرتبه کولمك میسر اولمش دکل ایدی بودفعه ده بووجهله کولمکه سبب ندر دیدم بیوردیکه بنم امتمدن ایکی کشی رب العالمین حضورینه دعوایه کلوب بریسی دیه که یارب بنم بوکشیده بوقدر حقم وار الیوردیه حق تعالی دخی اول کشی یه ایتدیکك ظلمك عوضن ویردیجك دیه که یا الهی نیجه ویرین ویره ویره حسناتمدن هیچ برشی قالمدی پس حق تعالی حقنی استینه بیوره که بوکشینك ویره جکی قالمش نه ویرسون حق صاحبی دیه که ویره جکی یوغیسه بنم کناهلرمدن برازن کوتورسون بنم حقم اشبو دیوان عالیده ضایع اولورسه دخی نره دن استین دیه رسولك سوزی بوارایه کلیجك مبارك کوزلری یاشله طولوب بیوردیکه اول غایت اولو کوندر اولو عنایتلر کردیو بیوردی رسول اللهك اون علی اوله قیامتده اون صحابه نك النده اوله

﴿ اعلام رسول الله ﴾ ﴿ اعلام رسول الله ﴾

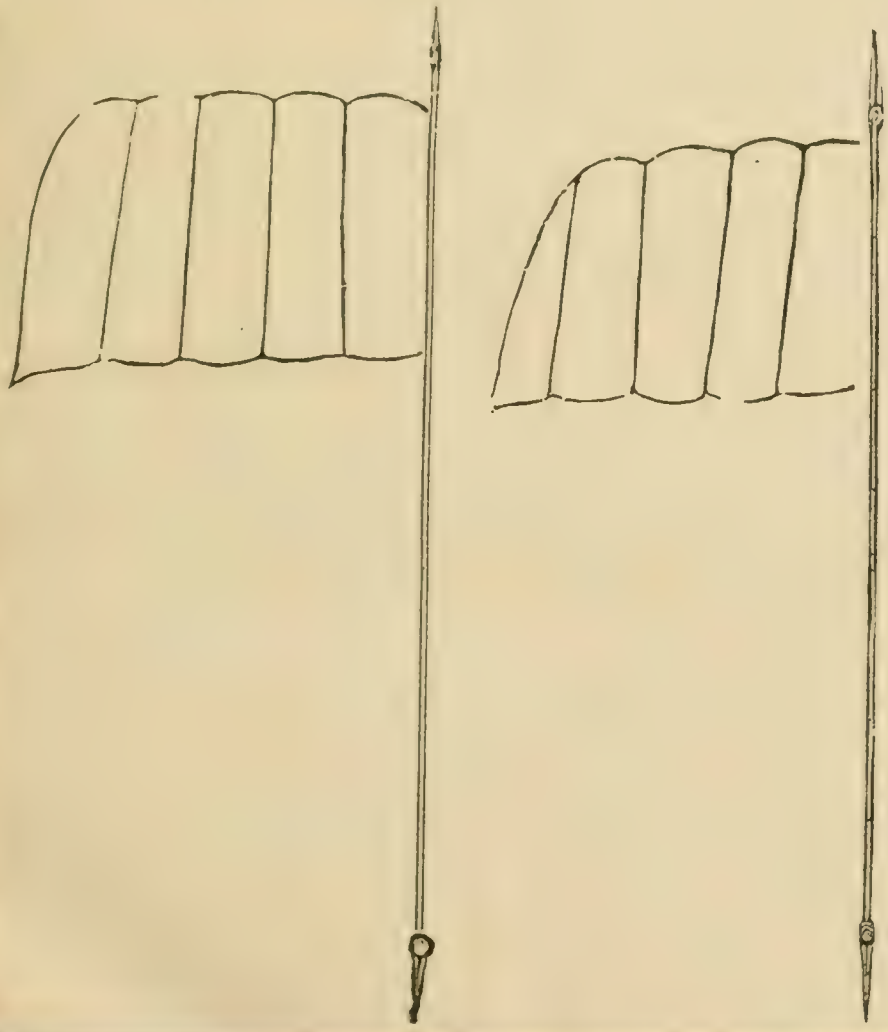

اعلام رسول الله

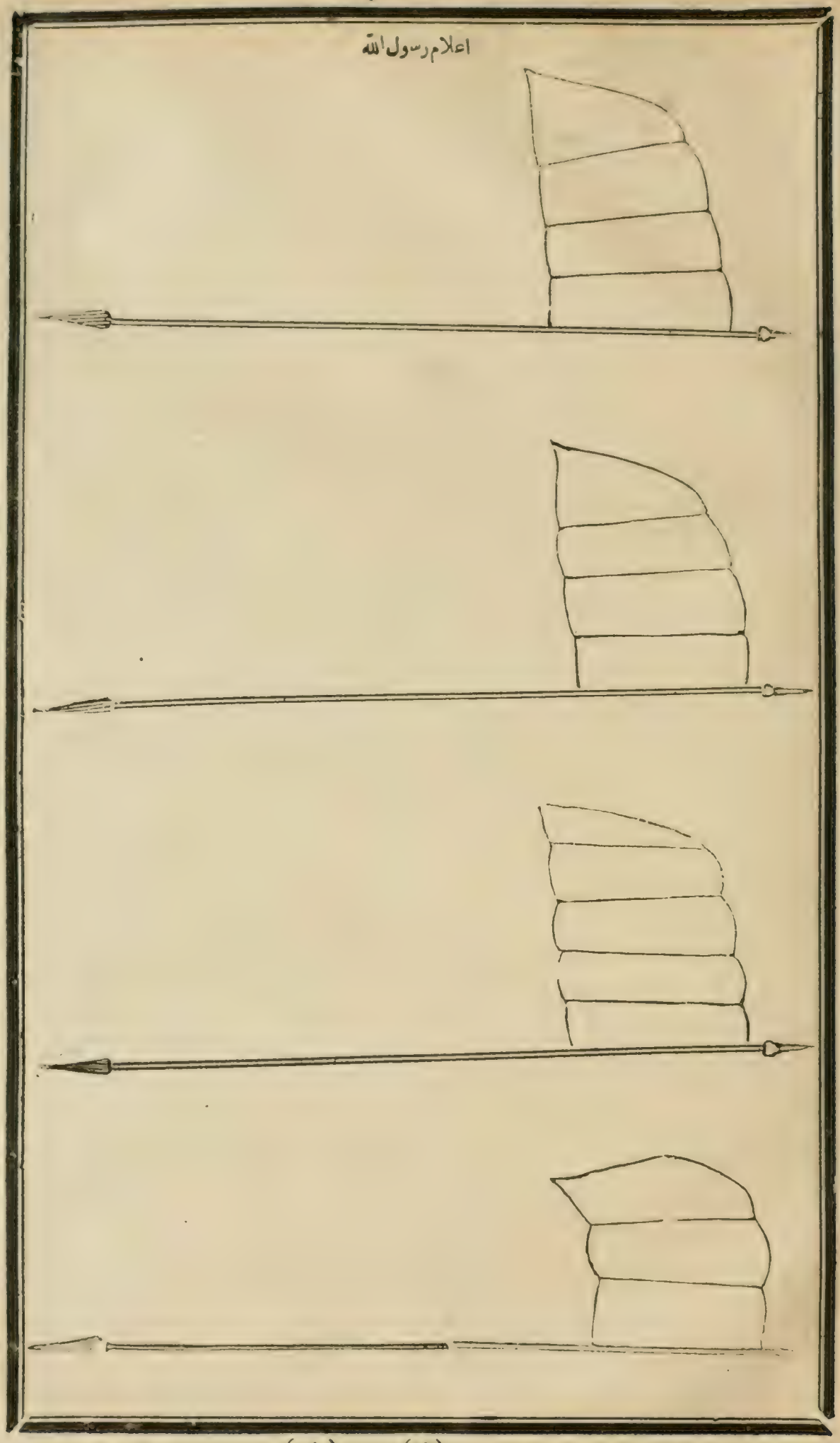

(اعلام رسل الله الرسل والانبياء عليهم السلام)

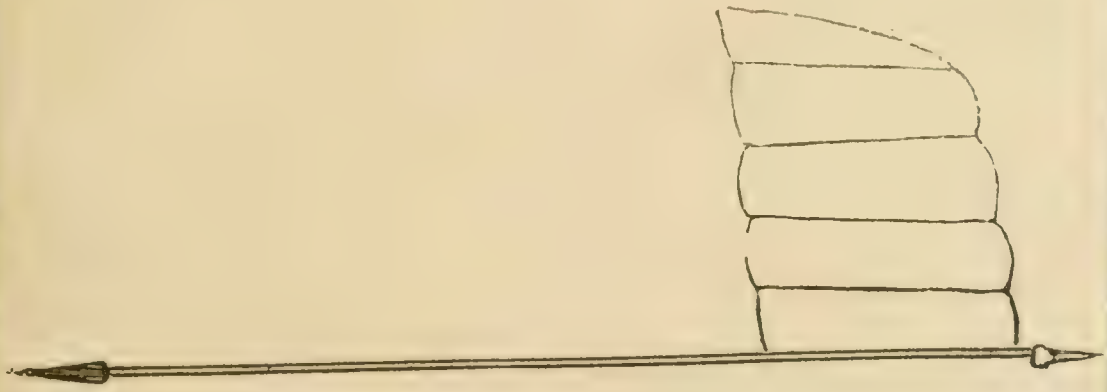

ورسول الله‌ك سنجغی لواء الحمد در ذکر اولنان سنجقلرك کلیسندن اعلا در جمله سی لواء الحمد‌ك التنده در اوزونی بیك بیلاق یول اوله اینی بشیوز بیلاق اوله اوج طرفه اوج شاخی اوله هر شاخنده برسطر یازلمشدر هر سطرك اوزونلغی بیك بیلاق یول اوله

(لواء الحمد)

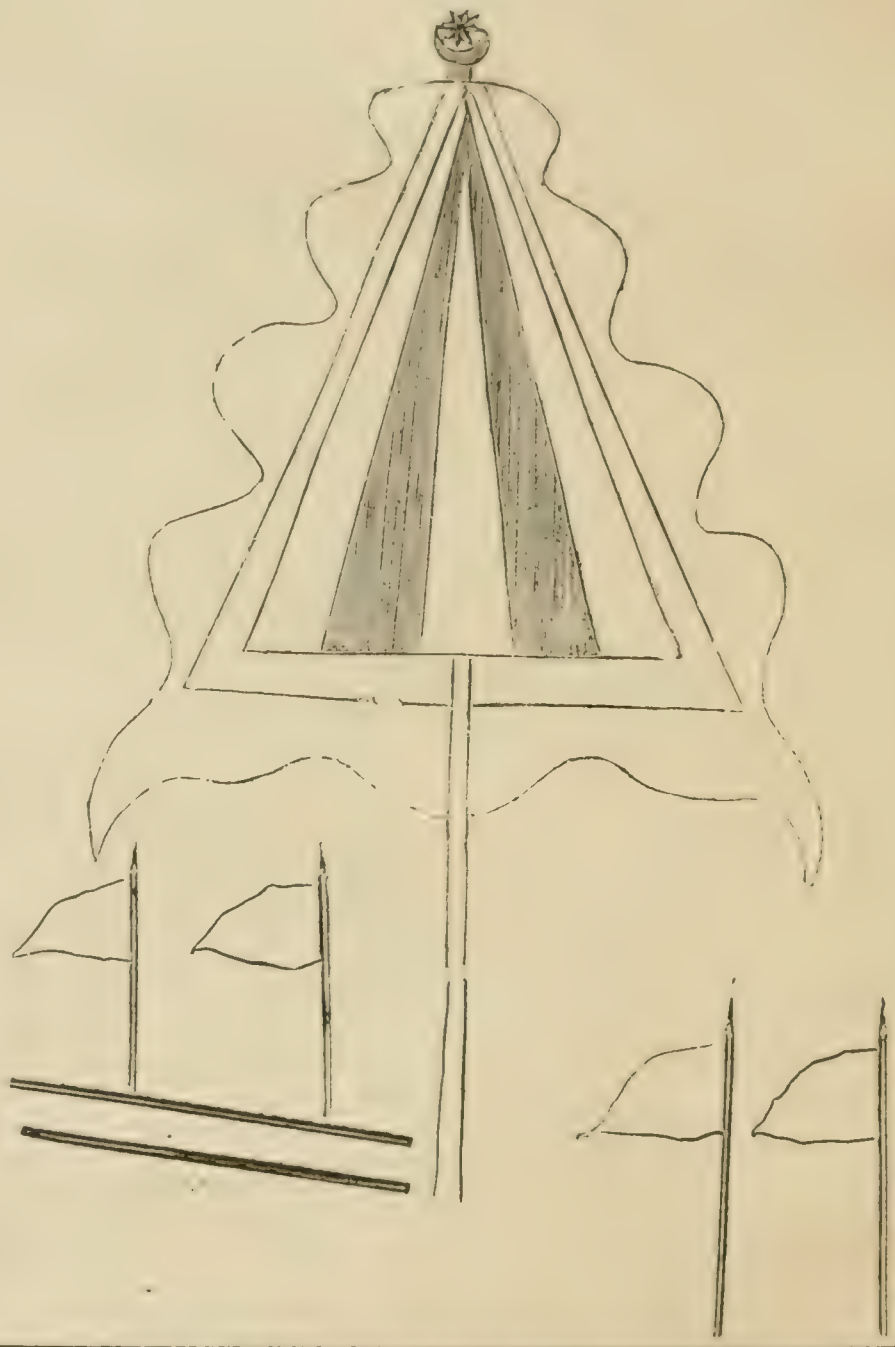

اشبو رسمه اوغرایه خلق چون صراط کوپریسنه
سونشوب اوغل قزیله هب کچه پیر وجوان

کیمی یوز بیلده کیسی آرتق اکسك هب کچه
صوك کچنلریدی بیك بیلده کچنلر بیان

ارقه سنده کتوره‌لرهم کناهن یوکلنوب
صانکه قنطارلرله قرشون کوتوررڈی ناتوان

چون صراطه اوغره‌یه‌لر کوره‌لر کیم بو صراط
اوده قرق بیلاق قدر اولمش اشاغه‌یه نهان

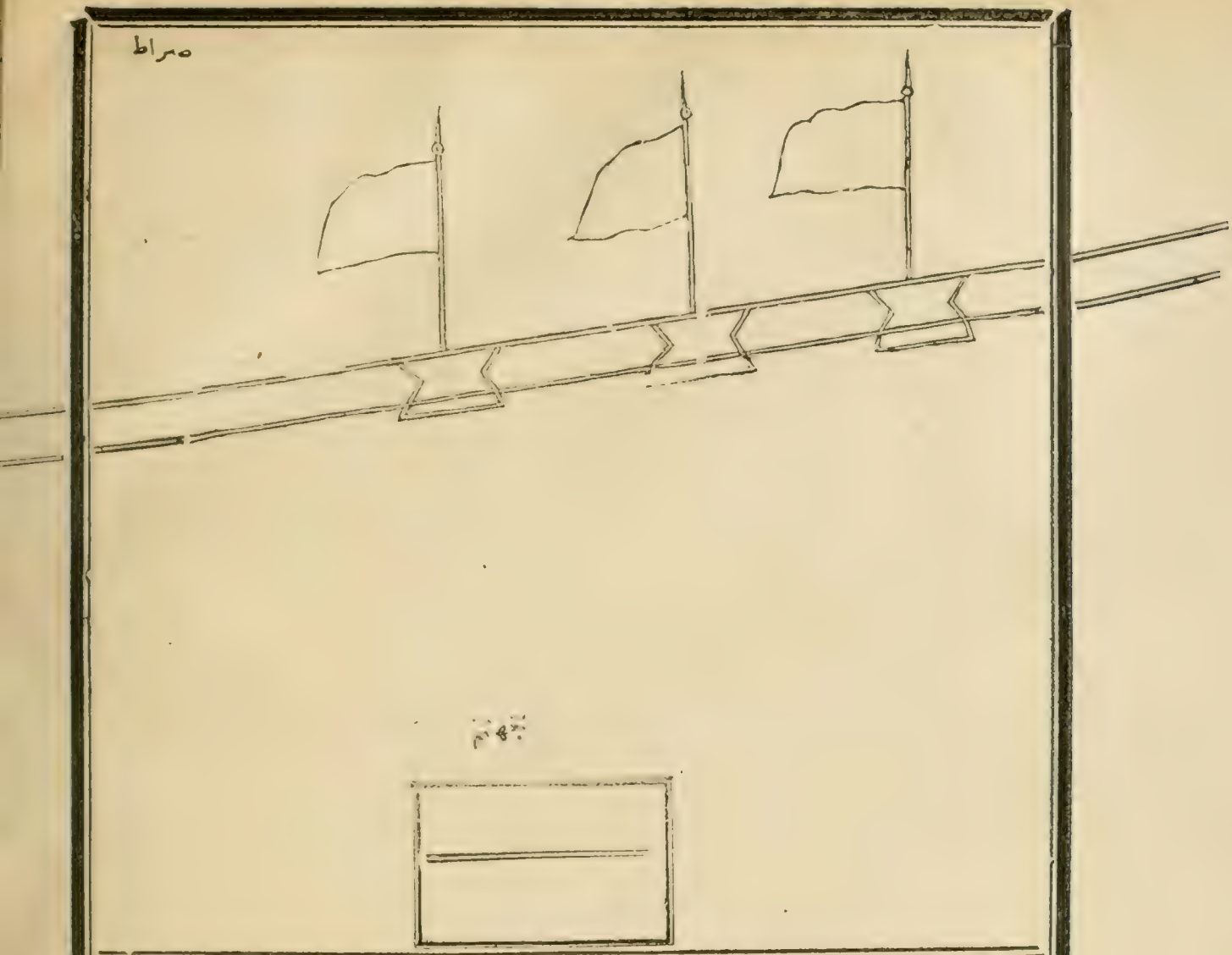

ایکی اطر افندن اود یالکلری اوینار انك
بو صراطك اوزرنده طو بطلو چنکال وار
ایکی جانبدن فرشتهلرد یه لر رینا
کیریسر جمله خلایق هب جهنم ایچنه

اول زبانه هبتیله نعره اورر بی زبان
هم کلالیب وخطا طیف اوزرنده بی کران
قیل سلامت صاقله اوددن بونلری یا مستعان
الا مؤمنلر صراطده اولیسر لر شادمان

صراط اوچ بیك ییلاق یولدر بیك ییلی یوقش بیك ییلی دوزبیك ییلی اینش اما صراط خلق اوزرنده صواوزرنده کمی کبی اوینا مقده ایاقلری واللری دترمکده اما اول مذکور جوابی ویرنلر صراطی کچه لر بعضیسی شمشك کبی بعضیسی یوکرکات کبی بعضیسی یوریجی یابه لر کبی وبعضیسی کاه دوشه وکاه یوریه بو اسلوب اوزرینه کیمی بر ییلده کیمی اوچ ییلده اخر کچنی یکرمی بش بیك ییلده کچه لر قیامت کونك هنوز دخی یاریسی اولمدن جنت اهلی جنتده مقامن بوله جهنم اهلی جهنمده مقامن بوله هر پیغمبر صراط اوزرنده طورب (اللهم سلم) دیوب جهد ایلمکده بزم سلطانمز علیه السلام جبرائیله میکائیله اسرافیله عزرائیله کوك یوزنده قرنداشلرم سز سز یوزنده چهار یارم سز اوش بو کون یاردم کونی کلدی بکا یاردم ایله ك اشبو محشرده زبون عاصی امتم بولایکه صراطی صاغ اسن کچوره وز دیو جماعتك درت یاننه امیر حاج کبی یلوب سکردوب طولنمقده (اللهم سلم اللهم سلم) دیوب تضرع ایلمکده جهدی وهمتی بو که عاصیلردن براحدی الدن چیقرمیه لکن جبرائیله امر الهی کله کیم اول جماعتدن کبائر اهلی اولنلردن توبه سز کیدوب حکمه لایق اولنلری محمد علیه السلام مذکور مدم جهنم طرفنه کونددیه پس بو قدر صاقمق تقدیره فائده ویرمیوب برمقدار صاغشلی عاصیلری زبانیلر الینه ویروب مالکه تسلیم ایله ك دیوامر اولنه اما رسول اللهك جماعت کوزینه آز کورندیکنده هر طرفدن چور یلور کن ایلرویسی کتدیلر اوله دیوظن ایلیوب حاضر جماعتی آلوب جنته کیده صکره انلری زبانیلر جهنمه سوره لر

﴿ قال الله تعالى وان منكم الا واردها كان على ربك حتما مقضيا الآية ﴾

انبيا نزبرق كبى هم اوليا لر همچو باد
غازيلر پس بو كرك آت كبى كچيسر در روان

متقيلر اشكين آت كبى كچيسر شاهوار
طاعت اهلى بيله بيله صانكه كيدر كاربان

مؤمنك ايكى الينه ايكى كافر ويره لر
بر يهودى برى نصرانى اوده آنه اى جان

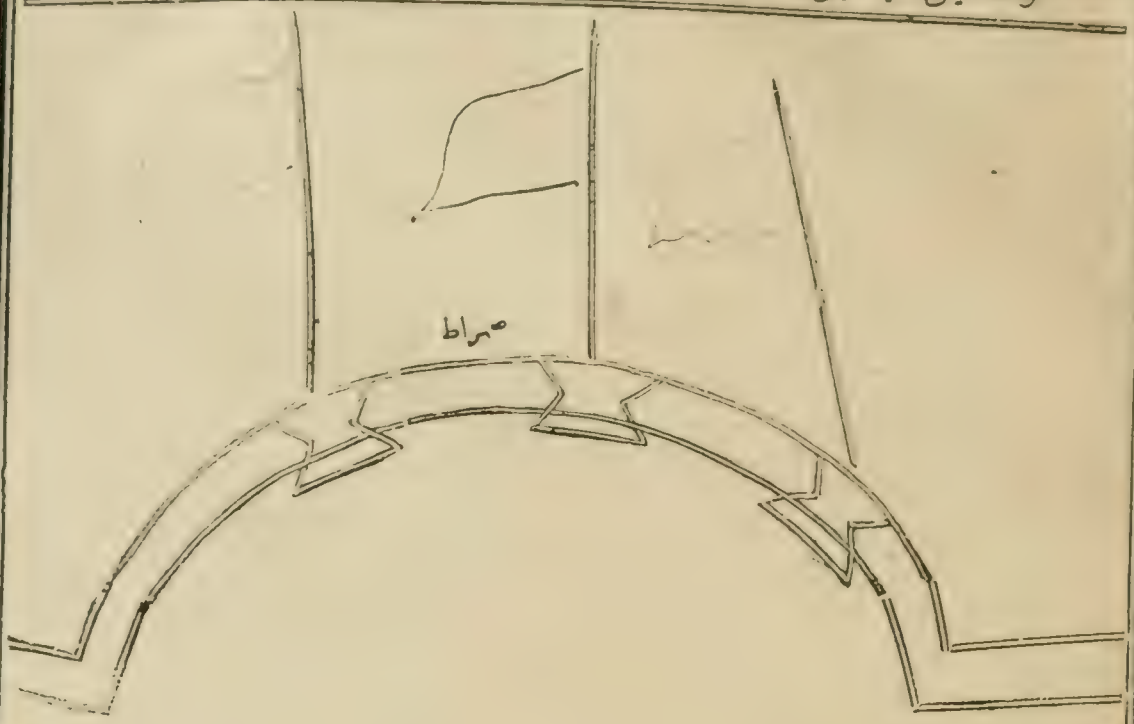

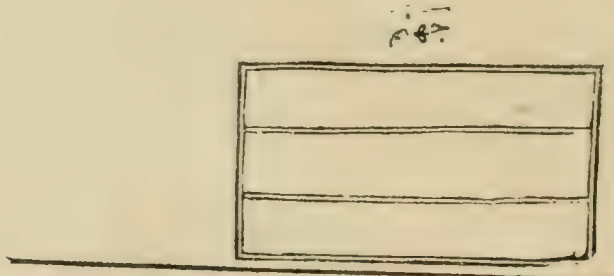

جمله مؤمنلر صراطى كچيسرلر نورله
التلرندن ديله كله پس جهنم بى امان

تيز كچاى مؤمن كه نورك ناريمى سيوبندير
زيرا نارم نوره دويمز اودمه ويرمز امان

الاشونلر قاليسرلر جمله خلقد نصكره كيم
اشلرى اوله كبائر خمر وزمر افتنان

توبه سز كيده جهاندن ياشفاعت ايرميه
ياصغائر اشلديسه توبه سز ويرديسه جان

عفوايديسر بعضسنك صوچلرينى اول كريم
كچه بونلرده صراطى طوته اوجقده مكان

بعضسنك صوچلرين عفوايتميسر قويسر
تاعذابن كورمينجه ويرميه آكه جنان

پس ملكلر بونلرى اورته قنا تلارى ايله
تارسول الله بولارى كورميه انده عيان

بونلرك حالن سكا بركيرو تقرير ايدم
صاقلريسه حق تعالى ازقضاى آسمان

صكره بونلرده نيجه اولوركبرلر جنته
نيجه ويرحق تعالى تخت وبخت وخانمان

رسول الله صلى الله عليه وسلم ايله جمله اهل جنت جنته كتدكدنصكره صراط اوزرنده قلان عاصى امتلرى زبانيلرارلره صقالندن عورتلره صاچلرندن ياپشوب چغرده چغرده جهنمه كيدركن فغانلر ايده لر هيچ راحد دكليه بوحال اوزره مالكه ايلته لر مالك زبانيلره ديه كه هيچ بووجهله رعايتله كيمسه كلديكى بوغيدى نيچون بويله ايتديكز بونلر كيمدر

زبانیلر دیه‌لر بزه امر بویله کلدی ینه کندوله سؤال ایت دیه‌لر مالك دیه که یامعشر الاشقیا سز کیملر سز نه امتدنسز سزدن کوچك کیمسه بکاکلمش دکل ایدی یوزلر یکز قاره دکل کوزلر یکز ماوی دکل الکزده کلیجك بوغاز یکزده زنجیر بوق کیملر سز بکاجواب ویرك دیه بونلر مالکك سوزندن وهیبتندن واحوالك قورقوسندن عقللری چاك اولوب محمد اسمنی اونودوب بزمحمد امتی یز دیه‌میه‌لر پس دیه‌لر که بزقرآن اوقوردق اورج طوتردق پس مالك قرآن محمده ایتمشدر دینجه جمله سی بریردن چغرشوب دیه‌لر که بزمحمد امتی یز وامحمد وامحمد دیوب نعره اوره‌لر پس مالك دیه که یامعشر الاشقیا سزه قرآن بومقامی خبر ویرمدیمی عمل صالح اشلیوب بوحالر باشکزه کلمیه ایدی پس دیه‌لر که یامالك بزم یاره‌مزه طوزاکه ریمز عتابی یزم یورکیمزی یاندرمشدر بونلر بوحالده ایکن عرش طرفندن برندا کله که بونلری جهنمه سورك یوقاروطبقه سنه آتك دیه بونلر برمقدار امان استیه‌لر خدادن اغلشمغه اذن کلیجك بلوك بلوك اولوب اغلشه‌لر صکره ینه امر کلیجك مالك زبانیلره خشمله امر ایده آق صقاللو پیرلر اوچه عورتلر اردنجه جهنمك کارینه یقین کلیجك عذاب ملکلری قارشو چیقوب قیونه قورد هجوم ایتدیکی کبی هر برعاصیلره برکزدن یاپشدلر (غلاظ شداد لایعصون الله) قولاقلری صاغر کیمسه‌نك فغانن ایشتمزلر وکوکلری قاتیدر قطعاترحم یوقدر بوهیبتله هر برعاصی یه ارسلان شکاره چقرکبی چیقوب سوروبه سوروبه جهنمك کارنه کتورب جمله سن برکزدن قالدیرب اول یتمش بیلاق درینلکی جهنمه آته‌لر باشلری اشاغه دونه دونه جهنمك دبنه ایندکارنده اودبونلری کافرلرکبی یاقغه قصد ایلیجك شوقله (لااله الاالله لااله الاالله) دیه‌لر پس جهنم اودی بونلردن قاچه ینه امر کلیجك پس اودبونلرك عملارینه کوره طوته بعضینك طبوغنه دك بعضینك دیزینه دك بعضینك باشنه دك پس اودبونلرك یوزینه قصد ایده‌جك مالك دیه یانارسجده ایدنلرك یوزین یاقغه امر یوقدر دیومنع ایده

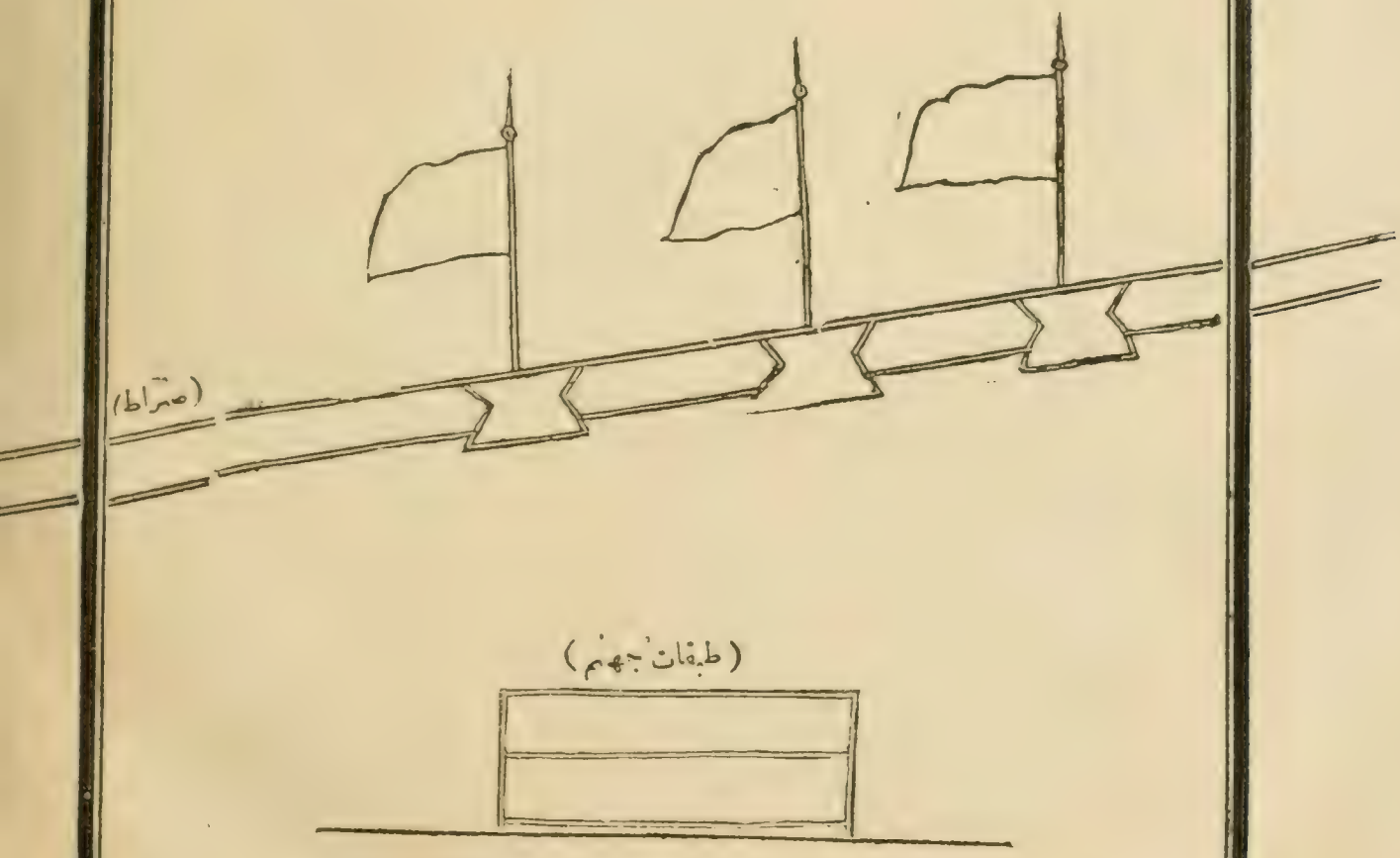

پس جبرائیل علیه السلام یا محمد یوقاروبانده سنك امتكك اهل كبائری اولوردیدكده پس رسول الله صلی الله علیه وسلم بوخبری ایشیدنجه صبر ایده میوب دوشدی پس جبرائیل رسولك مبارك باشین دیزینه آلوب عقلی كلنجه مبارك كوزین آچدی مبارك كوزلری یاش دوكه رك یوردی یا اخی جبرائیل شمدی بنم امتمدن ایمانله كتدكدن كیرو جهنمه كیمسه كیره جكی صحیحمیدر دیدی صحیحدر دیو جواب ویردكده پس جبرائیل وحاضر ملكلر بر زمان اغلدقدنصكره رسول الله اغلیه رق خلوتنه واردی اوچ كون اوچ كیجه تضرع ایلدی بر كیمسه یه سوز سویلمدی اصحاب اراسنه برغر یودوشوب خبر صورمغه واردیلر ابو بكر دیدیكیم یا فاطمه رسول الله دن خبر ویرفاطمه وار وب بكزی تغیر اولمش اغلیه رق اصحابه خبر ویردی انلر دخی تضرع علر ایدوب اغلدیلر جمله كبائر اهلی جهنمده كناهلری قدر یاندقدنصكره پس بو وجهله بزم عاصیلریمزك یوزلرینی ویورکلرینی اودیاقیوب كوكلرنده ایمان نوری برق اورمغله الله دیلدیكی قدر معذب اولدقدنصكره حق تعالی جبرائیله امر ایده امت محمدك عاصیلرینك حالری نیجه اولوبدر جبرائیل دیه كیم سن بلورسین یارب پس بیوره كه وار كور حالری نیجه اولمش دیه جبرائیل مالكه واروب دیه كه محمد امتك عاصیلری نیجه اولدی مالك دیه كه همان یوزلری ویورکاری قالدی انلر بنی جهنم اودی یاقدی جبرائیل ایده یا مالك جهنم قپوسین آچ بنده كورین بونلر جبرائیلی كورنجه سوینشوب بویله كوكچك كیمسه كورمدك دیه لر مالك بو جبرائیلدر محمده قرآن ایندر مشدر دیجه بونلر محمد اسمین ایشیدنجه جمله سی بر كزدن یا جبرائیل بزم حالمز غایت مشكل اولدی رسولمز محمده بزدن سلام ایت بزم حالمزی كوردیكك كبی سویله دیه لر جبرائیل حق حضورینه كلنجه دیه كه یارب سكا حالری معلومدر حق تعالی دیه كه هیچ امانت اصمرلدیلرمی نعم دیه رسولمز محمده بزدن سلام ایت بزم حالمزی اكا سویله دیدیلر حق تعالی امانتی یرینه اولشدر دیه جبرائیل جنته واروب برانجودن آق چادر ایچنده بوله یا محمد سنك جهنمده معذب اولان امتك قاتندن كلورم سلام ایدوب حالمزی سویله دیدیلر پس رسول الله بوخبری ایشیدنجه براقنه بنوب عرش التنده سجده یه واره حق تعالی بیوره كه یا محمد امتلرك ایچون شفاعتكی قبول ایتدم وار جهنمدن چیقار بیوره رسول الله‌ی بونلر كورنجه بر كزدن چغرشه لر یا محمد یتش دیه لر رسول الله علیه السلام مذكور لردن عذر دیلیه وبن سزی كورمدم دیه یا رسول الله چوق شكر سنك مبارك یوزكی اول پادشاه ذ والجلال جل شانه یه بزه كوستردی دیه لر وكافرلر بزه كورلك ایدوب اول محمد سزه نه چوق شفاعت قیلدی دیو كولرلر اندن رسول الله انلری الوب جنته كیده

﴿ قال الله تعالی ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم ﴾

هم صراطك اوزرنده اوله یدی قنطره
اولنده صوره لر ایمان اكر كامل ایسه
صوره لر ایكجیسنده هم نماز ندن انك
صوره لر دردنجیسنده كیم اورج طوتارمدی
صوره لر التنجیسنده آنا آنا حقلرین
صوره لر یدنجیسنده كیمسه یه ظلم ایتدیمی
یایلان طانق اولوب یاقو كشیسن اینجتدیمی
بوقنا طیراوزره كیشی صوچلو بولنمز سه كر
وای اكر صوچلو سه طوره هر برنده بیك پیل اول

هر برنده صور یسر لر كیمسه یه اولمز امان
تیز كچیسر در صراطی اوقیان اوقو میان
هم اوچنجیده زكاتدن صوره لر ای كاردان
صوره لر بشنجیسنده حجه آچدیمی دكان
غسله وآبدسته هم ایدرمدی هیچ استان
یا امانتده خیانت ایلدیمی بی ضمان
حق اخوانه نه قیلدی ایلدیمی امتنان
تیز كچه یارین صراطی بوله دوات رایكان
تا كه حكم ایلیه الله امری اوله كن فكان

﴿ قال الله تعالی ثم ننجی الذین اتقوا ونذر الظالمین فیها جثیا ﴾

كل ای دردالهیدن خبردار اولین كوكل
كل ای ابوان سبحانیده سرباز اولین بیدرد

كل ای عشقنده جان ویروب جكردار اولین كوكل
كل ای میدان حقانیده بردار اولین كوكل

(بادخزان) خزان كوزآیید ریعنی كوزآینك روزكارسردی باغ وبستانك حالنی متغیر قیلدیغی كبی بوایش دخی سزك باغ ملكزی پژمرده قیلسون الحاصل بو معنایه بحضور اولمكز (بونلره) یعنی علم نافع وعمل صالح اهلی اولان علماء كرامه (حسان) كسرله حسنك جمعیدر موصوف محذوفدر تقدیری اجزیهٔ حسان دیمكدر (صاحبقران) قران كسرله مقارنت معناسنه در مقصود اجرام فلكیه دن بعض خواص نافعه یی مشتمل اولانلرك اتصال واقترانیدركه اثری اول وقتك صاحبی یوزندن احكام واطوارك تجددی واحوال عالمك مرتبهٔ كاده انتظامیدر نتكیم جلد اولده مرورایتمشدر (كشفی چوقدر) زیرا باعتبار الجمع قطب توحیدذاتیدر انكچون فخر عالم صلی الله

عليه وسلم اكاتبا عله مأمورا اوب (ثم اوحينا اليك ان اتبع ملة ابراهيم حنيفا) وارد اولدى ولكن باعتبار التفصيل
قطبيت فخر عالم صلى الله عليه وسلمه مخصوص اولمغله خاتم الانبياء اولدى وبو مقامك بعض شرحى بالاده دخى كذر
ايتمشدر (كامران) كاف عربيله مراد سوريجى وهر مقصده ايريجى (همچنان) انجلين (همجان) كسرله آق ايودوه در
مذكرى ومؤنثى وواحدى وجمعى برابردر يقال ناقة همجان وبعير همجان اى كريم ابيض (ازميان) اورته دن يعنى بلدن
(جاودان) ابدى يعنى دنياده اولدقجه (نعم اجر العاملين) حسن عمل اهلنك اجر وثوابى نه كوزلدر (اثر) ايز معناسنه
(صولجان) معربدر چوكان ديدكلريدر كه كششلر عصاسى كبى اوجى اكرى بر دكنكدر انكله صحراده طوب چلرلر يعنى
برطوبى ميدانه صالوب آت اوزرنده اول چوكانله انى اورتادن قپارلر هر كيم قپارسه حكم انك اولور (لحرره) نيچه لر
صالدى بو ميدانده چوكان * بريسى قاپدى كوى مرادى * حكيم وعاقل ودانا ايسك كر * بو دنيايه همان برملعبه دى
(فشان) افشاندن مخففدر سلكمك وصاچق معناسنه اصلنده صفت مشبهه در (قنطار) قال فى القاموس القنطار
بالكسر وزن اربعين اوقية من ذهب اوالف ومائة دينار اوالف ومائتا اوقية اوسبعون الف دينار اوثمانون الف
درهم اومائة رطل من ذهب اوفضة اوالف دينار اومل مسك ثور ذهبا اوفضة انتهى * والقناطير المقنطرة لمجموعة
قنطارا قنطارا كقولك دراهم مدرهمة ودنانير مدنرة كما فى المفردات (ناتوان) بى قدرت وقوت زيرا توان كوج
ونا ادات نفيدر (زبانه) فتحله اوديانكى (نعره) جاغرمق يقال نعر صاح وصوت بخيشومه والنعير الصراخ والصياح
فى حرب اوشر (بى زبان) فتحله وضمله دل لسان كبى فايله زفان دخى ديرلر زيرا باوفا شفوى المخرجدر (كلاليب) كلاويك
جمعيدر كلبتن ديدكلرى آلت معروفه در (خطاطيف) خطافك جمعيدر ضم وتشديدله اكرى دمير معناسنه (بيكران)
كاف عربينك فتحله كنار معناسنه در پس بيكران بى نهايه ديمكدر يعنى چوق بوندن مراد هر عاصينك اعمال
شيئه سى قدر آلات مذكوره واردر ديمكدر كما قال اهل الحقيقة ان الكلاليب والخطاطيف والحسك صور اعمال
بنى آدم يمسكهم اعمالهم تلك على الصراط فلا ينتهضون الى الجنة ولا يقعون فى النار حتى تدركهم الشفاعة والعناية
الازلية فمن نجا ورهنا نجا وزالله عنه هناك ومن انظر معسرا انظره الله ومن عفا عفا الله عنه ومن استقصى حقه
هنامن عباده استقصى الله حقه منه هناك ومن شدد على هذه الامة شدد الله عليه وانما هى اعمالكم ترد عليكم
فالتزموا مكارم الاخلاق فان الله غدا يعاملكم بما عاملتم به عباده كان ماكان وكانوا ماكانوا (شادمان) شن ديمكدر
مان ماندندن درقالق وبكره مك معناسنه بوراده مراد ثانيدر قال الله تعالى فى سورة مريم (وان منكم) اى آدميان
سزدن هيچكس يوقدر (الا واردها) الا جهنمه واصل وداخلدر (كان على ربك) حتميم انلرك دوزخ اوزرينه ورودى
پروردكارك اوزرينه اولدى (حتما) امر محتومكه ذاتى اوزرينه انى ايجاب ايلدى (مقضيا) قضا وحكم اولنمش كه
البته واقع اولسه كركدر (ثم ننجى الذين اتقوا) پس شر كدن پرهيزكار اولانلره نجات ويررز وانلرى دوزخدن بيرون
قيلورز (ونذر الظالمين فيها) ونفسلرنه كفر ومعاصى ايله ظلم ايدنلرى جهنمده ترك ايدرز (جثيا) زانولرى اوزينه
كلدكارى حالده يعنى انلرى خوار ايدوب اهل نجاتله جنته حركتدن متقاعد قيلورز وتفسير جلا اينده جثيا جميعا
ايله تفسير اولنمشدر (بعدذا) بو آيت شريفه دن منفهم اولديكه جمله بر وفاجر جهنمه دخول ايدرلر ولكن مؤمن كامل
اولانلره نسبت ايله آتش دوزخ نار ابراهيم كبى سرد وافسرده اولسه كركدر تحقيقى بودر كه جهنم نفس اماره صورتيدر
ودنياده جمله انبيا واولياء ومؤمنين وكافرين قدم طبيعت ايله هاويه هوايه وارد اولمشلر وليكن انبيانك سلوكارى
نفس مطمئنه مرتبه سندن اولمغله ذكر اولنان هاويه نك آتشن افسرده بولمشلردر اولياء دخى جدا ايدوب نور هدى ايله
اول نارى سيوندرمشلردر معفو عنه اولان مؤمنلر دخى بونلره ملحقدر پس بوطوائف جليله آخرتده صراط
اوزرندن ناره ورود ايتدكده اصلا احتراق كورمزلر زيرا هوى آتشنى دنياده سيوندرمكله انلر ايچون قطعا جهنم
صورتى قالمشدر وصراط اوزرندن مرورلرى دخى جنته مراولمق حسبيله دريوخسه عذاب طريقيله دكلدر فاما
كفرنك دنياده كفرلرى كبريت هوى اولمغله لاجرم آخرتده انك صورتى اولان نار جهنمده محترق اولورلر ومعفو عنه
اوليان عصاة مؤمنين دخى انلره التحاق بولورلر وليكن نور تقوالرى سببيله مخلد اولمزلر وبو مقامك تفصيلى روح
البيان نام تفسير مزده مسطودر در وفى الحديث جزيا مؤمن فان نورك فد اطفأ لهبى (وفى المثنوى) كويدش بكذر
سبك اى محتشم * ورنه زآتشهاى تو مرد آتشم (شاهوار) شاه كبى وشاهه لايق (كاربان) كاربجى يعنى تجار (زمر)
زاء معجمه نك فتحيله دورك چالمق اهل زمر ايله مراد ارباب ملاهيدر وليكن ناظمك قدس سره بو قولنده تعريض
واردر تنكيم اواخر محمديه ده كلسه كركدر وبو مقامه مناسب جلد اولده مبحث ولادتده (نه خر ايتدى نه زمر ايتدى
الخ) بيتنده كلام مرور ايتمشدر مراد ايدن اكامر اجمعت ايده (افتتان) ايكى تايله فتنه يه دوشمك ردوشمك لازم

ومتعدیدر فتنه معاصی ضلال وقضا یحدر (ازقضای آسمان) طرف آسماندن نازل اولان قضادر که مراد موت
وباغیری موانعدر (تخت) خاء معجمه ایله معروفدر تختکاه پادشاهلرك اوزرنده اوتوره جق یرینه دیرلر (بخت)
معربدر دولت وطالع معناسنه قال فی القاموس البخت الجد معرب (خاتمان) اوبارق دقائقده کلور که خاتمان لفظ
مرکبدر جزئی خاندر خان لغت مشترکه در بو مقامده خاندن مراد اودر برجزئیده ماندر بکزیجی معناسنه یورکلرك
قاره اوینه خاتمان دیرلر اوه بکزدیکندن اوتوری ترکانه دخی ترکه بکزدیکندن اوتوری ترکان دیرلر شادمانکده وجهی
بورادن ظاهر اولدی قال الله تعالی فی سورة الزمر (قل یاعبادی الذین اسرفوا علی انفسهم) بیان ایت حبیبم که ای
بنم نفسلری اوزرینه افراط ایدن قوللرم یعنی کناهده افراط ایدوب حددن بیرون اولان بنده لرم (لا تقنطوا من رحمة الله)
بخشش خدادن ناامید اولمکز (ان الله یغفر الذنوب جمیعا) تحقیق الله تعالی شرکدن غیری کناهلرك جمله سن
مغفرت ایلر (انه هو الغفور الرحیم) تحقیق آمرزنده کناهان و بندکان اوزرینه مهربان انجق اودر دیمشلردر که
حضرت فرآنده بو آیت شریفه امیدوار ترین آیاتدر پس بیمارستان جرم وعصیانك بیمارلرنه شربت راحت بودار
الشفاده حاصل وبیابان نفس وهوی سرکردانلرینه زادطریق نجات بو آیتك مددیله میسر ومتواصلدر * ندارم
هیچکونه توشهٔ راه * بجز لا تقنطوا من رحمة الله * تو فرمودی که نومیدی میارید * زمن لطف وعنایت چشم دارید *
بدین معنی بسی امیدواریم * بخشازانکه بس امیددارم * امیددردمندانرا روا کن * دل امیدوارانرا دوا کن * قال
بعض الکبار فی الآیة اشارة الی مدح وذم فالتسمیة بیاعبادی مدح والوصف بانهم اسرفوا ذم فلما قال قل یاعبادی
طمع المطیعون ان یکونوا هم المقصودین بالآیة فرفعوا رؤسهم ونکس العاصی رأسه وقال من انا حتی یقول لی
هذا فقال الله تعالی (الذین اسرفوا) فانقلب الحال فهؤلاء الذین نکسوا رؤسهم انتعشوا وزالت ذلتهم والذین رفعوا
رؤسهم اطرقوا وزالت صولتهم ثم ازال الاحجوبة عن القصة بما قوی رجاؤهم بقوله علی انفسهم یعنی ان اسرفت فعلی
نفسك اسرفت لا تقنط من رحمة الله بعد ما قطعت اختلافك الی بابنا فلا ترفع قلبك عنا ان الله یغفر الذنوب جمیعا واللام
للاستغراق والعموم والذنوب جمع وجمعا تأکید فکانه قال اغفر ولا ترك واعفو ولا ابقی (لمحرره) باقه خطالریمه
انت الغفور الرحیم * قالمه جفالریمه * انت الغفور الرحیم * ستر ایلکل عیوبی * کشف ایلکل کروبی * قیل مغفرت
ذنوبی * انت الغفور الرحیم * بحر رحمتدطالدر * فیضله دلم طولدر * بارذنوبی قالدر * انت الغفور الرحیم * صوچم اله
آلشم * درکاهکه کلشم * سنی بویله بلشم * انت الغفور الرحیم * یارب یاسندی * حقی یه قیل مددی * ازلی وابدی *
انت الغفور الرحیم (قنطره) کوپری وقدسبق بوراده مراد محل حبس ووقوفدر (ایمان اکر کامل ایسه) ایمانك
حقیقتده کالی اعتقاد بالجنان نصکره شهادت باللسان وعمل بالارکان وشهود نور رحمانه در واعتقاد دخی آمنت بالله
الخ مقاله سنده مندرج اولان التی عدد مؤمن بهه تعلق ایتمشدر پس بو التیدن برینه اجمالا ویا تفصیلا اعتقاد بو لنمسه
وباشك ویا تردد واقع اولسه ایمان ناقص وغیر منجی اولور (کاردان) ایش بیلیجی مراد کار اخروی یه عالمده (حجه آچدیمی
دکان) یعنی حج تجارتی وعملن ایتدیمی مقصود زادوراحله یه استطاعت اهلنه در (غسل) بضمتین والسکون اسم من
الغسل بالفتح اومن الاغتسال وهو تمام غسل الجسد کما فی القهستانی (استنان) برنسنه یی سنت وطریقت طوتمق
وانکله عمل قیلق (ضمان) لغتده کفالت والتزام وشریعتده غیریچون آخر اوزرنده کی حق واجبنك التزامندن
عبارتدر ضامن کفیلدر (امتنان) برکیمسه یه ایتدیکی ایلوکی باشنه قاقق (قناطیر) وقناطر قنطره نك جمعیدر
(رایکان) مفت مقصود دولت جنتی مفت کبی بولدیغیدر زیرا بو قدر دولته عمل جهتندن انسانك اقتداری یوقدر
بلکه چوغی فضل فیاضدر (امری اوله کن فیکان) یعنی انك امری برنسنه یه اول دیمیله وجود بوله مقصود
ارادت علیه تعلق ایتدیکی نسنه نك سرعت حصولن بیاندر قال الله تعالی (ثم ننجی الذین) الآیة بو آیت شریفه نك
تفسیری قریبا مرور ایلدی (لمحرره) شودلکم عشقه سوزان اولدی کورمز نارابد یارن * کورر قیاش تجلی سرتسر
نور صمدیارن * صراط مستقیم اوزره اولان ارباب توحیده * صراط اوزره دلیل راه اوله نوراحد یارن * چکلر
برق خاطف کبی بونده برزخ نفسی * قومز لر منزل وصلك بولنده ذره سد یارن * سویندردکده نار دوزخی مؤمنلرك
نوری * بو نوره اهل محشر ایده لر رشك وحسد یارن * خلاص اولمز یدقهر الهیدن جلال اهلی * صراط اوزره ملکلر
ایدیجك خلقی رصد یارن * جهنم عاصیانه اولوبدر چونکه سجن الله * بو کون بدکار اولان بوله جزالر آنده بدیارن *
عرض جوهر اوله صورت بوله هر فکر انسانی * کله فاسد عملدن دراو پیکر بی عدد یارن * خراب اولور وجود عاصیان
امت آخرکار * کر اولمزسه شفاعت فخر عالمدن سند یارن * نه قاله اعتماد ایله نه حاله استناد ایله * فنا اهلینه
فضل حقدر انجق معتمد یارن * بو کون فیض تجلی حقیچون ارباب عرفانه * الهی حقی ناچارسن ایله مدد یارن *

یعنی اویله بیورر اول پاك ذات
قویاوز کافرلری ایمکله یه
یوزلری اوستینه اوده طوله لر
آکلدکی هیچ صراطك صورتن
چون که بیلدك کیم طموسفلیدزر
هم طمونك اوستنه اولور صراط
آکلدکی پس بو کز خلق نیدیسر
بوندن ارتق آکه تقریر اولیه
چونکه مؤمنلر بوله اندن خلاص
اویله بیوردی اوماه کائنات
وارك امدی جنته کیرك دیه
شول خداحقی که بیلك آنی دیر
شویله دوشه جنت ایچره یوله اول
وارد اولمشدر کیرو برخوش کلام
آدمی یه اول کیم الله آکه دیر
کوندره آکا مهرلو بر بنی
نیلدکسه ایلدك صاغلشدم
زی کرملراسی اول سلطانی کور
بونجه قوللر اوله دکله نیدیسر
یازیجی فرشته لرده اونیده
نیجه قوللروار اکر آزار ایسه
دفترینك ایچنه شرین یازه
زی کریم الله ستار العیوب
هم روایتدر انسدن کیم رسول
برنیجه قومه قنادلر ویره حق
بونلری چون کیم ملکلر کورلر
ایدهلر کیم کوردیکزمی سز حساب
ایدهلر کیم کوردیکزمی سز طراط
ایدهلر کیم کوردیکزمی سز جحیم
ایده لر کیم سز کیمکسز امتی
ایده لر کیم نیجه در اعمالکز
ایدهلر ایکی سبب خصلت ایدی
ایده لر بیری یالیکز اولسه وز
دهشت ایدوب از جلال کبریا
خصلتك ایکنجیسی اشبو ایدی
پس ملکلر ایده بودر چونکه حال
بونلر اوتاندی خطالر ایتمکه
بونلر آز نسنه یه راضی اولدیلر
ایدن احسان بوله احسانی دیدی
دکله امدی جان ودادن حاضر اول
دستور اوله جنته عزم ایدهلر

ویریرز مؤمنلره اوددن نجات
ایمکلمکدن حق تعالی بکلیه یه
تا ابداندہ معذب اوله لر
ایده یم دکله کمال قدرتن
هم ایشتدك جنتی علویدرر
هم کر صورتلو قوریلور صراط
اشاغه دن یوقاروبه کیدیسر
بوندن اظهر عقله تصویر اولیه
کورنجه شاد اولیسرلر عام وخاص
کیم دیه خلقه آله کائنات
رحمته دیدار مه ایرك دیه
کیم النده در محمد جانی دیر
کیمسه کوستر مدن او ین بوله اول
ویررسولك روحنه هردم سلام
کورنه اطف ایتدم دیه بن ساکه دیر
یاالهی بیزه ده ویرکل بنی
بن حیا ایتدم ولی باغشلدم
کیم صوچی قوللر ایدر اول اوتانور
ایتدیکی صوچلرینی اونیدیسر
شویله کیم صوچسزکی فارغ کیده
یازمیه شرینی کر یازار ایسه
طیشنه ایتدکلری خیرین یازه
زی رحیم الله غفار الذنوب
بیوزوید راول سوزی اصل اصول
طوره یردن اوچمغه ایر کوره حق
ایلرو واروب بو حالی صوره لر
ایدهلر کیم کورمدك هرکز حساب
ایده لر کیم کورمدك هرصراط
ایدهلر کیم کورمدك هرکز جحیم
ایده لر کیم بز محمد امتی
ایدهلر کیم دکلدك اقوالکز
ایده لر کیم اول ایکی خصلت ندی
معصیت قبلاغه فرصت بولسه وز
کیزلی صوچ ایتمکه ایدردك حیا
آزه بز راضی ایدك اشبو ایدی
جنتك ملکی سزه اولدی حلال
حقده یوزطوتدی عطالر ایتمکه
حقده ویردی شولقدر کیم طولدیلر
عارف اولان بوله سلطانی دیدی
کیم نه رسمه بوله لر سلطانه یول
کانده عیش وعشرته بزم ایدهلر

کیده رك صحرالره ایریشه لر
بتمش انده نیچه دراو خوب آغاج
هر اغاج دیبنده ایکی چشمه وار
صاغ وصولدن آقوب اولورلر روان

وارارق خضرالره ایریشه لر
بکزمز سرو وصنو بر ساج وعاج
رونق ایله انلری پس ایچمه وار
کوریجك شاد اولورانلاری روان

ایچه لر بو چشمه لردن چون زلال
الا کوکل جنته مشتاق اوله
ایده لر کیم اوله می ای آه اوکون
تا فراقنده ینان آواره لر
بوله لر اول شهر ایچنده برسرای
ذره اوله درکهنده شمس وماه

قالمیه کوکلرنده هیچ ملال
جان جناب حضرته مشتاق اوله
کیم اجازت بیوره اول شاه اوکون
وصلتی شهری بولنه واره لر
کیم اباغینی قومش اوله سرای
ایده شمس آه شمس دین آه

(سفلی) ارض سفلی دیمکدر اسفلك مؤنثیدر (انی یتی) یعنی اول مهر او بتی بی بزه ده و یرو کوندر پس قافیه ده تکرار بوقدر (حیاء) تعییب وذمه سبب اولان نسنه نك خوفندن عارض اولان تغیر وانکسار در حقه نسبتله تمثیله محمولدر بو راده مراد عفو وتجاوز وترك عقوبتدر زیرا برنسنه دن حیا ایدن کیمسه انی ایشلمز بلکه ترك ایدر (سبحان من یذنب العبد فیستحی هو) (دهشت ایدوب ازجلال کبریا) یعنی ذو العظمة والکبریا اولان الله تعالینك قهر وجلالندن خوف ایدوب واول خوفدن متحیر اولوب (بزم) مجلس شراب وصحبت (خضراء) اخضرك مؤنثیدر یشل دیمکدر مقصود ارض خضرادر که انسان عامه ده یشلستان دیمکدر (سرو) دیمشلردر که بنی اسرائیلدن بر کیمسه برایرمقده جنابت زنادن اغتسال ایتمك مراد ایتدکده ایرمق اکا خطاب ایدوب اللهدن حیا ایتمزمیسن دیوتوبیخ ایدیجك شخص مزبور تائب ومستغفر اولوب اون ایکی نفر عباد ایله کراجتهادی درمیان ایتدی بعدزمان اول نهردن عبور ایتمك مراد ایتدکلرنده صاحب الاغتسال استحیاء تخلف ایلدی بنه نهردن آوازکلدیکه سزدن بر یکزوالدنه غضب ایتمه توبه سن قبول ایدر پس سزك دخی توبه کزمقبولدر ولیکن لب جوده اوتورب عبادته مشغول اولیکز دیدی بونلردخی بو کفتار تنبیه اثردن متنبه اولوب تعیین اولنان موضعده عبادت ایدرلر کن بر کون صاحب اغتسالك کوشنه خطاب ارجعی وارد اولوب اوراده وداع عالم فانی قیلدی نهر مذکور بونلره تکرار خطاب ایدوب اول میتی بنم کنارمه دفن ایدیکز دیدی انلردخی دفن ایدوب صباح اولدقده کوردیلر که قبری اوزرنده اون ایکی عدد سرو اغاجی بتمش دیمشلردر که دنیاده ایتدابتن سرو لر بونلردر که اول اون ایکی نفر عبادك چنستان دللرینك تر وتازه ایکی نشانی وتوجهلرینك حقه طوغری سر چکدیکنك علامتیدر صکره بقیه دخی بر بر وفات ایتدکجه اوراده دفن اولنوب زیارتکاه بنی اسرائیل اولدی (لمحرره) لب دریای فنادر وطنم ❁ غرقهٔ عشقدر جان وتنم ❁ سرو غمدر درون باغنده ❁

عندلیب دله تازه چنم (صنوبر) چام اغاجی ولکن عامه اراسنده صنو برچامدن برنوع عد اولنور (ساج) هند ولایتنده بتر بیوك اغاجدر که حضرت نوح علیه السلامك سفینه سی اندن مصنوعدر (عاج) فیل کوکی بوراده مزاوجه طریقیله ذکر اولنمشدر (رونق) یوزصویی وتازه لك و براشق ولطافت (پس چشمه) یعنی کوزیکه (وار) یوری پس کلامده ایکی وجهله تجنیس تام واردر (روان) اولکیسی آقق وایکنجیسی روح انسانی معناسنددر (زلال) برقاچ دفعه تحریر اولنمشدر (ملال) تألم وانفعال (برسرای) یعنی برمقام تجلی که آی علومکانیله انك ادنی قدسنه باش قومش اوله پس ایکنجی سرای سرله آیدن مرکبدرسر باش وآی ماه معناسنه (ایده شمس آه شمس دین آه) یعنی اکر شمس وقمر صورت واکر شمس معنی اولان عاشق برحالت اول سرابك سلطانك عشقنه آه ایدرلر زیرا نه انك نورنه بکزر نور ونه حسن جمالنه معادل ولدان وغلمان وحور واردر (لمحرره) یاالهی تجلی تجلی جمال ❁ روزوشب مشتاق دیدارم مدد ❁ چشمه سنسز جهان اولدی خیال ❁ کورمکه دیداری بیدارم مدد ❁ وصلتك شهرینه ایرکور جانمی ❁ وجه پاکك ایلمکل سیرانمی ❁ صون تجلیدن کل خندانمی ❁ کلشنکده بلبل زارم مدد ❁ کوکله و یرمز صفاباغ جهان ❁ جانمی قاندزمز انهار جنان ❁ ایکی عالمده سنی اوزلر بوجان ❁ عاشقم دیدارك اومارم مدد ❁ جان وصلك صون بکا طولو طولو ❁ مست اولوب بلز اولم صاغ وصولو ❁ ایرکورم درکاهکه آخر یولو ❁ قوت احسان ایله بیمارم مدد ❁ اوچغه درکاهکه پرو یر بکا ❁ طرفة العین ایچره ایره جان سکا ❁ قیل نظر حق مجرمدن یکا ❁ آه برعبد کنهسارم مدد ❁

﴿ فصل فی الانسلاك الی الجنة ﴾ ﴿ قافیة الواو ﴾

تکری ارسلانی علیدن نقل اولور ای بیلکلو
سوره لر هب جنت اهلن کیده لر تا جنته
قاپوسینه چون ایره لر کوره لر کیم براغاج
بیر یسندن غسل ایدوب بر یسندن ایچدلر

کامر ایده الله ملکلر فوج فوج اینه طلو
جمله سینك اوکلرنجه مصطفای ماهرو
ایکی چشمه آقرا لشدن انك طتلو طورو
طیب وطاهر اوله لر ظاهر و باطن آرو

﴿ قال الله تعالی وسقاهم ربهم شرابا طهورا ﴾

حق تعالی جنتدن آت وبراقلر کوندره قناتلو اکرلری صافی آق انجودن اوله چوللری التوندن یولارلری یشل زبرجد دن نعللری کوز ایرمی یری نورلندیرو تعظیمله اول براقلره بنوب جنت قپوسنده براغاج دبنه کله لرانك دبندن ایکی چشمه اقار بریسندن ایچدلر جنته لایق اولمیان اخلاق وغیری نه وار ایسه کیده پاك اوله وبریسندن غسل ایلیه لرار قه سنده کیردن وتوزدن برنسنه قالیه پالك یوز او سور ملو کوزلو قاشدن وکرپکدن وباش صاچندن غیرنسنه قالیه آدم قدی اوزرینه اوله لر یوسف حسنی کبی اوله لر عیسی باشی اوزرینه اوله لر

اندہ استقبال ایدوب ایره ملکار عسکری || بونلره ویروب سلامی طوره لر صف اورو

﴿قال الله تعالی وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا حتی اذا جاؤها وفتحت ابوابها وقال لهم خزنتها﴾
﴿سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین﴾

یعنی اللهك سلامی رحمتی اولسون سزه || ایرد یکز شول طیباته کایتدیکزدی آرزو
پس کیرك جنتلره اولك مخلد اندہ سز || تا ابد چقماك ایچندن اولك اندہ بختلو
ایر کوره لر بنمکیچون اشکین آتلرنا قه لر || ایلته لر نوردن براقلر کوندن آیدن بختلو
آت دوه یاقوت احمر اوریلوالتون اکر || درله یاقوت اوینلر بندی اؤ اؤ ای اواو
هر کشی یه هم آغراق ایکیشر خلعت کله || کربری اشراق ایدیدی طوله دی دنیاقو
برکزاول محشر یرنده حله کیمشلر ایدی || بوندہ دہ هم ایکیشر حله کیسر لر کرو
هر کشینك طاپو سینه طوره لر نیجه ملك || کیمی یانجه مصاحب کیمی ایدر طاپو
چون یقین ایریشه لر هپ کوزیکه قصر ایله حور || اریشه زلف مطرادن دماغه رنك و بو
کوره لر جنتلرك نعمتلرین حد ایده لر || کاچش اول فتاح سلطان بونلره اعلی قپو
قاپوسی کیکلیکی بشیو زیللق اوله جنتك || منتظر طورمش ملکار قاپوسنده قارشو

﴿قال الله تعالی وقالوا الحمد لله الذی صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ من الجنة حیث نشاء فنعم اجر العاملین﴾

یعنی بونلر ایده لر الحمد لله کیم اوحق || وعده سینه صادق اولدی دیدیکز ویردی هم او
ویردی جنت ملکنی بزقوللرینه فضل ایدوب || قنده کیم استرسه وز سیران ایده وزدکلنو
راویلر ایدر رسول الله ایتدی چون کلم || قاپو سینه ایده خازن کیمسن ای یوزی صو او
بن محمد دن دیم اولده دیه امر اولمشم || سندن اوکدن آچیم هیچ کیمسه یه ای سوکلو
هم دیدی جنت حرامدر انبیایه تا که بن || کرمینجه امتله طولمیجه چارسو

(انسلاك) سلوکدندر دخول ونفوذ معناسنه ولکن انفعال بابی مطاوعت ایچون اولمغله طریق جنته خلقك انسلاکی حقك اسلاکنه کوره متصوردر تکیم ناظمك قدس سره کلجك کلامنده اکا اشارت واردر (سوره لرهب جنت اهلن الخ) فی الحدیث (حرمت الجنة علی جمیع الامم حتی ادخلها انا وامتی) دیمشلردر که بو حدیث شریفده بو امت مرحومه یه منقبت عظیمه واردر زیرا حدیثك مداولی بودر که عصاة امت محمددن تعذیبی مقدر اولنلردوزخدن بیرون اولدقجه امم سالفه نك صلحا وعباد وعلماسندن کیمسه جنته کیرمسه کرکدر * سؤال اولنورسه که عصاتك جهنمدن خروجنه دك سائرلر توقف ایتمك نوجهله متصوردر * جواب بودر که بو امتك حسابی جمیع امممك حسابندن مقدمدر پس جائزدر که امم سالفه نك حسابندن فراغ حاصل اولنجه بو امتك عصاتی دوزخدن خلاص اولوب جنته جمله دن اول دخول ایده لر کذا فی انسان العیون ولکن بو کلامده نظر واردر زیرا معفو عنه اولنلرك جنته دخولندنصکره بعض وزخیانه شفاعت تعلقنه دلالت ایدرادله ظاهره واردر تکیم اشاغه ده کلام ناظمده دخی کلسه کرکدر * سؤال اولنورسه که جائزدر که انبیا فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله جنته دخول ایدوب امممك علما وصلحاسی بو امتك معذبلرینك خروجنه دك توقف ایده لر * جواب بودر که بو توقف بعیددر زیرا متبوعلری اولان انبیادن تخلف ایتمك لازم کلور فافهم جدا * بزم فهم ایتدیکمز بودر که حدیث مذکور غالب امته نسبتله در * پس انبیا وامممك صلحاسی فخر عالم صلی الله علیه وسلم وغالب امته تابع اولوب جنته دخولدنصکره بو امتك بعض معذبلرینه شفاعت تعلق ایدوب جمله دن متأخر جنته دخوللرینه مانع یوقدر والعلم عند الله قال الله تعالی فی سورة الدهر (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) دخی ابرار اولان قوللره انلرك پروردکاری شراب پاك ایچره یعنی هم نفس

نفس الامر ده ادناس وارجاسدن پاك اوله هم ایچنلرینی ملاذ حسیه یه میل وماسوای حقه رکون ودانس چرکندن تطهیر ایده تاکه مطالعهٔ جماله تجرد ایدوب حقك لقاسی ایله التذاذ بوله لر وانك بقاسی ایله باقی اوله لر ❁ ازسقاهم ربهم بین جملهٔ ابرارمست ❁ درجمال لایزالی هفت رنج وچارمست ❁ وعندالمقربین شراب ایله مراد محبت ذاتیه شرابیدر که رقیت اغیار کدورتندن پاکدر وکاسه سی کاس ربوبیت وتربیه در (لمحرره) ایچه کور جام عشقدن بر عجب می ❁ اوله کور تا ابد مستانهٔ دوست ❁ دله روزنلر آچ دل بغری چون نی ❁ اوله جانك تجلی خانهٔ دوست ❁ سقاهم ربهم دن رشحه دار اول ❁ شراب عشق باك حقله طول ❁ بو کیفیتله بیله صاغله صول ❁ اونوب مجنون کبی دیوانهٔ دوست ❁ ایچه کور بزم وحدتده بوجامی ❁ کچه کور کثرت ایچره عارونامی ❁ وجود اوصافنی یاقوب تمامی ❁ بو سمعه اوله کور پروانهٔ دوست ❁ کوکل کیم جنت عاجلدر الحق ❁ بو جنت ایچره درهر ذوق مطلق ❁ سکاهر یوزدن اواش آشنا حق ❁ نیچون سن اوله سن بیکانهٔ دوست ❁ شهادت قیل بو وحدت وجهنه کل ❁ بو غیبه ایله تکبیرال کورال ❁ یوزن کوریارك اواسون شبهه منحل ❁ اوزلفه ایله دستك شانهٔ دوست ❁ اولنلر حقیا حقه نظر کاه ❁ سیلر آینه سن چون صفحهٔ ماه ❁ اکا عاشق اولور صوك دمده الله ❁ ویرن جانی اولور جانانه یه دوست ❁ قال الله تعالی فی سورة الزمر (وسیق الذین اتقوا ربهم) کندی پرورد کارلری عذابندن خوف اوزره اولان مؤمنلر سوق اولنورلر یعنی ملائکه انلری ویاسوار اولدقلری مراکبی اصف وملایمنله سوررلر (الی الجنة) سوی بهشته (زمرا) کروه کروه تفاوتده مراتب اوزره (حتی اذا جاؤها) تاچون بهشته کلدلر سعادت تمام ودات مالا کلامه نائل اوله لر (وفتحت ابوابها) دخی جنتك قپولری انلرایرشمزدن اول کشاد اوله تاکه انتظار چکمیدلر (وقال لهم خزنتها) دخی خازنان بهشت متقبلره دیه لر (سلام علیکم) جمیع مکاره وآلامدن سلامت سزك اوزریکزه اواسون (طبتم) چرکاب معاصیدن پاك اولدیکز یاخود نعیم جنتله خاطر یکز خوش اولدی (فادخلوها خالدین) پس جاودان اولدیغکز حالده بهشته کیریکز (اللهم اجعلنا من اهل النعیم المقیم وشرفنا بلقائك انك انت الکریم الرحیم (یعنی اللهك سلامی الخ) ناظم قدس سره سلامی سلام اللهه حمل ایلدی تنکیم بعض مفسرلر ذاهب اولمشلردر وایکن بو سلام ایله (سلام قولا من رب رحیم) میانده فرق واردر زیرا ثانی بی حجاب وبی واسطه در (طیبات) نعیم طیبه ولذیذه (مخلد) باقی تفصیلی مرود ایتمشدر (ناقه) دیشی دوه (بندی) یعنی اویانك بندو یاخود ذکر اولنان آت ودوه نك سینه بندی ویاخود زینه متعلق غیری بند اوله (زلف مطرا) تازه پرداخت اواش وطرانمش زلف دیمکدر تطریه دندر تجدید معنا سنه وطری غض یعنی تازه نسنه در قال تعالی تأکلوا منه لحما طریا (رنك وبو) رنك بویه وبو رایحه درقال الله تعالی فی سورة الزمر (وقالوا) دخی مؤمن متقی اولنلر جنته وصوله دیه لر (الحمد لله الذی صدقنا وعده) جمله ستایش اول حقه مخصوصدر که بعث وثوابله قیلدیغی وعدنی بزه راست ایلدی (واورثنا الارض) وارض جنتی بزه میراث ویردی یعنی اعمالدن بدل تملیك ایلدی ویاوارثك میراثه تمکینی وتصرفی کبی بزه دخی قدرت وضبط ویردی (نتبوأ من الجنة حیث نشاء) جنت واسعه دن دیلدیکمز یرده جایکیر اولورز (فنعم اجر العاملین) پس فرمانبر اولوب کار نیکو اهلنك مزدی نه نیکودر (خازن) خزینه دار بوراده مراد رضوانددر که جنتی ونفائسنی ضبط وحفظه موکلدر (چارسو) بازاردر بوراده معنای لغویسی مراددر که درت جانبدر (بعد ذا) بو حدیثه متعلق اولان کلام قریبا مرور ایلدی سر تقدیم بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم هرکلده مقدمدر وعالم وجوده قبولنکله آچلمش وهر برزخ انك شفاعتیله کچلمشدر پس اسم فتاحه مظهر تامدر وآخرت عالم ارواحه ناظر اولمغله مفتاح جنت ابواب الارواح اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم اولمق لازم کلدی نسئل الله سبحانه ان یجعلنا تحت لوائه ویشرفنا بلقائه (لمحرره) جمله دن عالیدر ای دل پایهٔ فخر جهان ❁ سر او ادناده در سر رایهٔ فخر جهان ❁ جنت اعلایه مفتاح الهیدر یارین ❁ شول وسیله رتبه سیدر رایهٔ فخر جهان ❁ فیضنك برقطره سیدر رشحهٔ جنت انك ❁ چشمهٔ عین ازلدر رایهٔ فخر جهان ❁ عین طوبادر وجودی اهل ایمان اوستنه ❁ راحت عظمای دلدر سایهٔ فخر جهان ❁ قطره جه فیض شفاعت ایتسه بسدر عالمه ❁ رحمة للعالمین در مایهٔ فخر جهان ❁ عالم هر ده هزاره حقیا شاملدر ❁ دو جهانده رحمت بی غایهٔ فخر جهان ❁

﴿ فصل فی دخول الجنة ﴾

﴿ قال الله تعالی وعد الله المؤمنین والمؤمنات جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ومساکن ﴾
﴿ طیبة فی جنات عدن ورضوان من الله اکبر ذلك هو الفوز العظیم ﴾

پس کیره اول رسول الله هم اندن انبیا
اولیا اندن قو مؤمنلر ایله ای عمو

بیور و بدرهم رسول صدر بدر کائنات
اهل جنت کیردیکی حالده اوله کوبجك خلو

تنلرنده اولیسه قیل صافی تنلو اوله لر
امرد اوله هم صقالسز کوزلر اوله سورمه او

آغ اولیسر درفوسی هم قورجق صاچلولر
ارکك ودیشی اولیسر اوتوز اوچر یا شلو

﴿ قال النبی علیه السلام یدخل اهل الجنة الجنة جرد امرد مکحلین بیضاء جعادا ابناء ثلاث وثلاثین ﴾

اوچنجه چون کیم کیره لر ویره حق کندوسلام
ایده طیتم فادخلوها خالدین اول عفو

هم بیوردی جنته یخسوللر اوکدین کیره لر
کیره لربش یوز یل اوکدین کورمیه غصه قیو

بومکر شونلر اوله کیم فقرله فخر ایتدیلر
الحق و یمشق یوریوب ایلن لردی علو

بر روایتده کلور کیم قرق یل اوکدین کیره لر
بومکر کیم صبری یوق یخسول اوله ای نیك خو

چون سلیمان ایله یوسف بایلر ایدی دنیه ده
انبیا دنصکره قرق یل کیره لر دیرزونمو

هم بیوردی کیم سکز قاپوسی واردر جنتك
یدیسندن کیره یخسوللر برندن ارقه او

هم بیوردی اوچ بولك اوکدین کیر یسر جنته
بیری اولدر کیم شهید ایتمیشدی انی عدو

بری بوقولدر که قوللق ایدر ایدی تکریه
خواجه سن هم راضی ایدوب قوللق ایدردی ایو

بودر اوچنجیسی کیم یخسول عیال بند ایدی اول
طاعتله اولور ایدی کرچه قدر یدی اولو

هم بیوردی کیم بنمله کیره یمش بیك کشی
هر بیکیله کیره یمش بیك حسا بسز ایچرو

هم بیوردی صف اول جنته اوکدین کیره
خاصه شونلر کیم ایدینه بش نمازه بش وضو

﴿ بحر آخر ﴾

هم بیوردی شونلر اول کیریسرلر جنته
دیرلر یدی حمد ایدوب سراده وضراده هو

بونلر انلر درکیم اشراق ایتدی نور کبریا
کبری ترك ایدوب دیدیلر حیرت کبراده هو

برتجلی ایتدی احراق ایتدی انوار جلال
سیر ایدوب اسرار سری دیدیلر اسراده هو

پرتوذاتی احددن کوزکن هب نور ایدی
انکیچون دیرلر یدی آغله قازاده هو

اوردیلر انك جلال سطوتندن نعره لر
دیدیلر پس سبح اسم ربك الاعلی ده هو

جبه لرچاك ایلیوب سیلاب ایدردی قان ویاش
آه ایدوب ایدرلر یدی قوریده دریاده هو

بوایکی یوزاو جهانه اوردیلر بر پشت و پا
انی بر بیلوب دیدیلر زیرله بالاده هو

جانلری واصلدی حقه عالم اعلاده های
کرچه دیرلردی بولر بوعالم ادناده هو

هو بوکز بر بیره ایرکوردی بولاری آدی یوق
بوقدر بیلدیلر انجق باطن و پیداده هو

بر بقا و بردی بوکز پس ایردی حقانی وجود
تا حقائق دللریله دیدیلر اجلاده هو

بونلره چون حاصل اولدی بوقدر وجد وجود
دیللو دیلسز دیدیلر اولاده واخراده هو

حق وجدان ایتدیلر تاشویله کیم فقدانی یوق
اندن اوتری دیرلر ایدی اول هو المولی ده هو

خلق فقدان ایتدیلر هم شویله کیم وجدانی یوق
بوسببدن دیرلر یدی جملهٔ اشیاده هو

فانیده هو باقیده هو برزخ ومحشرده هو
عرضه ده هو روضه ده هو جنة المأواده هو

اولا هو آخرا هو ظاهرا هو باطنا
حالله هو ذوقله هو فعل وصف اسماده هو

حق مطلق اولدر الحق عالم انده محو وغرق
قل هو الله الذی لا اله الا ده هو

کل ای درد انهیدن خبردار اولین کوکل
کل ای عشقنده جان ویروب جکردار اولین کوکل

کل ای ایوان سبحانیده سر باز اولین بی درد
کل ای میدان حقانیده بردار اولین کوکل

قال الله تعالی فی سورة التوبة (وعد الله المؤمنین والمؤمنات) الله عظیم الشان مردان وزنانده مؤمن اولنلره وعده ایلدی (جنات تجری من تحتها الانهار) شول بستانلریکه انلرك اغاجلری التندن انهارار بعه جریان ایدر (خالدین فیها) اول بستانلرده جاودان اولدقلری حالده (ومساکن طیبة فی جنات عدن) و ینه جنات عدنده پاکیزه وخوش مسکنلر وعد ایلدی دیمشلردر که چشمهٔ تسنیم جنت عدنده در (ورضوان من الله) والله عظیم الشان قتنده مؤمنلره اولان ادنی مرتبه خوشنودلق (اکبر) بهشت وانك نعیمندن بزرکتردر زیرا مبدأ جمیع سعادت ومنشأ تمام کرامات رضاء حضرت عزتدر ❁ یکی میخواهد از تو جنت وحور ❁ یکی خواهد که از دوزخ شود دور ❁ ولیکن ما نخواهیم این

وآن جست ❁ مرادما همه خشنودیٔ تست ❁ چونو خشنود کشتی دردوعالم ❁ همین مقصودبس والله اعلم
(ذلك هوالفوزالعظيم) ذكراولنان جنت ورضاشول مطلوب عظيم ومقصود جليله ظفردر كه اكانسبتله دنياومافيها
برامر حقيردر (امرد) يقلرى ظاهر اولوب هنوزصقالى بتمين جوان كماقال فى القاموس الامرد الشاب الذى طر
شاربه ولم تنبت لحيته يقال غلام امرد ولايقال جاريه مرداء ❁ قال الراغب المرد من شياطين الانس والجن المتعرى
من الخيرات من قولهم شجر امرد اذا تعرى من الورق ومنه قيل رملة مرداء اذا لم تنبت شيئا ومنه الامرد لتجرده عن
الشعر وفى الحديث (يدخل اهل الجنة الجنة جردا) جرد جيمك ضمى ورانك سكونيله اجردك جمعيدر قيلدن
متجرد اولان يعنى جسدنده قيل اولميان كسه يه ديرلر يقال رجل اجرد لاشعر عليه كما فى القاموس يعنى جنت اهلى
جنته تنلرى قيلدن صافى اولديغى حالده كبرلر مراد امرد اولد قلرى حالده پس مرد دخى چردوزنده امردك
جمعيدر وامردك معناسى شمدى كذرايلدى يعنى يدنلرنده قيل اولمديغى كبى صقال يرنده دخى اولميه مفرداتد .
كلور كه اهل جنتك امرد اولديغى ظاهرينه محمولدرو بعضلرشوائب ومقابحدن معرى اولمق معناسنى ويرمشلردر
وانسان العيونده كلور كه حضرت آدم عليه السلام امرد ايدى صقال اولادنده ظاهر اولدى پس اهل جنت
جنته كيردكلرى زمان آدم صورتى اوزره يالك يوزلى اواسه لركركدر (وفى حديث ابن مسعود رضى الله عنه بسند
ضعيف اهل الجنة جرد مرد الا موسى عليه السلام فانه لحية تضرب الى سرته وذكر القرطبى فى تفسيره ان ذلك
ورد فى حق هارون اخيه ايضا ورأيت بخط بعض اهل العلم انه ورد فى حق آدم عليه السلام ولا اعلم شيأ من ذلك
كذا فى المقاصد الحسنة للامام السخاوى رحمه الله تعالى (مكحلين) سرمهٔ قدرتله آهو كبى سرمه لنمش اولد قلرى حالده
كحل ضمله اثمد ديدكلرى سرمه وسرمه نك انواعى واردر كحل الجواهر وغيريلر كبى توتيا سرمه دن غيردر
يعنى كوزاوتيدر كه دفع مرض ايچون كوزه چكرلر وفى القاموس التوتيا حجر (بيضا) كسرله ابيضك جمعيدر
الوانده بياض سوادك ضديدرديمشلردر كه جنتده سياه رنك اولمززيرا لون جلالدر جنت ايسه محل جمالدر ❁ قال
فى المفردات والما كان البياض افضل لون عندهم كما قيل البياض افضل والسواد اهول والحمرة اجمل والصفرة اشكل
عبر عن الفضل والكرم بالبياض حتى قيل لمن لم يتدنس بعاب هو ابيض الوجه (جعادا) كسرله جعدك جمعيدر
قيورجق صاچ معناسنه خلافى سطيدر كه صارقق صاچدر (ابناء ثلاث وثلاثين) اوتوزاوچ ياشنده اولد قلرى حالده
حضرت عيسى عليه السلام كبى ابناء ابنك جمعيدر اضافت ملازمت معناسنى افاده ايدر تنكيم مالندن بعيد اولوب
يوله ملازم اولان مسافره ابن السبيل واص قاطعه ابن الطريق ومعمر اولان كيمسه يه ابن الليالى وطيور آبه ابن الماء
وغرابه ابن دايه ديرلر مراد دابة البعيردر يعنى دوه نك يانيدر كه ياغر اولد قده زاغ انك اوزرينه قونمغه ملازمدر (لمحرره)
ذقن اهل جنان شد چون سيب ❁ نامد اورا زريش يك آسيب ❁ نخر امد كند صبا چو هبوب ❁ مكر آن زلف سياه
محبوب (عفو) اسماء الله دندر زياده عفو ايديجى معناسنه عفوله مغفرتك فرقى كذر ايتمشدر (فقرله فخر ايتديلر)
تحقيق بالاده در (علو) يوجه لك (اى نيك خو) اى كوزل خويلو يعنى فقرانك بش يوز يل مقدم جنته كيرنلرى ترقى
اهليدر كه صبر صاحبلريدر پس صبرسزاولنلر دخى مطلق فقرلرى بركاتيله سائرلر اوزرينه قرق يل قدر وقت تقدم
ايده لر (رونمو) يوز كوستريجى مقصود انبيادن قرق يل صكره يوز كوسترد كارين بياندر (خواجه سن) يعنى
افنديسن ومالكن مرد اولسون زن اولسون (بخسول عيال بند ايدى) يعنى عيال قيدنه بند اولمش بخسول ايدى
(عيال) كسرله بالاده يازلمشدر (لمحرره) اواسه بر كيمسه بند اهل وعيال ❁ كيمسه دن ايلمسه رزق خيال ❁ قيلسه رزاقه
توكل تحقيق ❁ جنته اوك دخوله اوله حقيق ❁ بغرى ياق آتش غمده هردم ❁ خون دل ايله غذاكى آدم ❁ ايله عرض
حاجت ايلاره وار ❁ يوق دكل نان حمد لله وار ❁ وار بهشت ايچره بى من وسلوى ❁ صبرله چون قورق اولور حلوا ❁
(وضوء) آبدست شيخم سندم قدس الله سره تحريراتنده كندى خط شريفلريله مثبتدر كه بيورمشلر اوچ نسنه يه
محبتله مرزوق اولدم بريسى هر ايشده كتاب وسنتله عمل وبريسى بش وقتده تجديد وضو وبريسى جماعتله اداء صلوات رزقنا الله
واياكم هذه الخصال ويقيمنا على نهج العزيمة قبل ان تنقطع الاوصال وبرى دخى قرق يل شكر وضوبى دخى ترك ايتمدكلرى
لسانلرندن مسموعدر (لمحرره) نيچه برتيره درر صفحهٔ دل ❁ آب وش ايتميه سن صوفى صاف ❁ بى وضو كيمسه
اولورمى صوفى ❁ واريكن بونجه آب انصاف انصاف (سراء) حالت حسنه ذوق وسرور وصحت ونعمت كبى (ضراء)
حالت سيئه الم وغم ومرض وفقر كبى يعنى على كل حال حقه حمد ايدرلردى اكر محبوباتده اكر مكروهاتده بوندن
منفهم اولور كه حمد متعلق شكردن اعمدر زيرا بلايه كوره شكر يوقدر سببى ازدياد بلادن احترازدر تنكيم بيورر
(لئن شكرتم لازيدنكم) حمد ايسه بويله دكلدر وهر حال اوزرينه حمد ايتمك انبيا وكمل اولياشانندندر زيرا لطف وقهرى

بر کورب انقباض کلمك و بلکه قهرده رضا وانبساط اوزره اولمق انلره مخصوصدر ضعفایه تألم کلدیکی بقیهٔ
وجوددندر (کیرو ترك ایدوب دیدیلر حیرت کبراده هو) کبرادن مراد وجوددیدکاریدرزیرا اعظم اسباب وجوددر
پس کبری ترك ایتك فنافی اللهه اشارتدر حیرت کبری وصلتك اوائلنده برمقامدر * مثلا بر کیمسه مدة العمر مجلس
شاهه وارمش وشاهی کورمش اولسه ابتداد خولنده حاصل اولان حالته حیرت دیرلر (هدایی) حقله هر کیم
بیلشدی * وادیٔ حیرته دوشدی * عشق دریاسی باشدن آشدی * نیلیه ین کوکل سنی (احراق) یعنی انوار جلالك
تجلیسی انلرك جمله انیات وتعیناتنی یاقوب کل ایلدی ووجوده متعلق اثرقومدی (سیرایدوب اسرار سری دیدیلر
اسراده) اسرار فتحله سرك جمعیدر امر مکتوم وهر نسنه نك جوفی ولبی معناسنه (اسراء) کسرله یوریمك وبورتمك
لازم ومتعدیدر بوراده مراد معراج معنویدر یعنی تعین ذاتی مرتبه سنه مظهر اولان سرك اسرار مکتومه سنی
مکاشفه ایدوب معراج معنویده هودیدیلر وعالم هویته ایردیلر (معلوم اوله که سرك فوقنده وجوده مطلق مظهری
اولان غیب السر واردر که سراخفی وسرالسر دخی دیرلر) ناظمك قدس سره مرادی بوسر اولمق دخی جائزدر
(پرتو) شعلهٔ آفتاب وشعلهٔ آتش (آغله قاراده) ظاهر وباطن واجسام وارواح وبونك امثالی یعنی تعین الهینك جمیع
مراتبنده ذیدهٔ باطنلرینه ظاهر اولان پرتوذات احدیت ایدی غیری دکل ایدی زیرا مقام وحدتده کثرت وغیریوقدر
بناء علی هذا هرنه صورته نظر صالسه لر وهرنه رنکی مطالعه قیلسه لر (هوالله) دیرلردی * مغربی * زان میکند میلی
بکلشن کاندرو * هرچه رارنکی و بویی هست رنك و بوی اوست * وبونده اشارت واردر که حقیقتده هوذکری شان
مقر بیندندر زیرا انلر اشیاده موجود واحدك ظهورندن غیری کورمزلر پس صوفیه نك (هو) کلمه سیله ذکر ایتدکاری
بو معنایه دائردرو بو معنادن بی خبر اولوب قیل وقاله قالان صورت اهلی هویه ذکر دکلدر دیرودخل دخی ایدوب
مدعاسنه ابراز دلیل ایدر (لحرره) شولکه انکاری ایتدی کندنه کار * انی بی کار ایلدی انکار * بری کورمز سه
دیدکك ایکیسی * سنی اعمی کبی آلور افکار (سطوت) حمله وقهر وغضب وشدت (دیدیلر پس سبح اسم الخ) تسبیح
تنزیه معناسنه درمقصود حق تنزیه ایتدکارن بیاندر * معلوم اوله که صوفیه قتنده اسم تعینندن عبارتدر پس ارباب
ظاهر یانده اسمی تنزیه ایلك لایق اولان معنایه حمل ایدوب تعظیم ایله ذکر ایتمکدر واصحاب باطن قتنده تعینات حق
غیریندن تنزیهدر پس بو بیت ماقبلنی تأکیداولمش اولور وجائزدر که ماقبلی مقام تشبیهه وبو مقام تنزیهه ناظر اوله که
حق انفس وآفاقدن تجرید وتفرید ونسب واضافاتدن تقطیعدر فافهم جدا (جبه) ضمله ثوب معروفدر بوراده
ظاهرنه مجولدرزیرا عشقك غلیان وحرارتی قتنده جیب وجبه چاك اوله کلمشدر (بیت) استدیکك بوله سن
همچونسیمی اوله سن * بر کون اوله بیله سن جبه ودستارندر * بویتده جبه ودستارله مراد عالم اکوان واجسامدر که جسم
روحك جبه سی کبیدر پس اجسامك قیامی ارواحله وارواحك تأثیری حقیقت ایله در (سیلاب) قاروبغموردن
مجتمع اولان صودر بوراده مراد سیل صویی کبی کوزلرندن قان وباش آقردی دیمکدر (اوردیلر بر پشت پا) یعنی فارغ
اولدیلر ویوز چوردیلر نتکیم بو معنایه عجم (چارتکبیر بر وزد) دیرلر مراد میت نماز نده اولان چار تکبیر در متروکی
حکم اموانده قومق مقصوددر (حافظ) من همانم که وضو ساختم از چشمهٔ عشق * چار تکبیر زدم یکسره
برهرچه که هست * وبو تعبیر لسان عربیده دخی واردر نتکیم شیخ عبد القاهر جرجانی دیمشدر (کبر علی العلم لاترمه *
ومل الی الجهل میل هایم * یعنی علمدن فراغت ایله وجهله میل ایت زیرا علمدن اول اولان جهل مذموم وعلمدن نصکره
اولان ممدوحدر قال تعالی (لکیلا یعلم بعد علم شیئا) (زیرله بالاده) الجغده یوکسکده واشاغده یوقاروده دیمکدر
(کرچه دیرلر ایدی بولر بوعالم ادنادهو) نتکیم حضرت یونس علیه السلامه بطن حوتده اولمسی مشافهه طریقیله
تسبیحه مانع اولمدی عالم ادنادن فی الحقیقه مراد نفسدر که روحی بالغك یونس علیه السلام کبی ابتلاع ایتمشدر وحوتك
توجه خصوصنده روحه ضرری اولمدیغی کبی نفسك دخی ارواح کمله نسبتله ضرری یوقدر مثلا بلبلك قفسده
محبوس اولمسی ترنمنه مانع دکلدر وبوندن منفهم اولور که اولیایی حقك تعریف ایتدیکی خواصدن غیری کیمسه بیلمز
بطن حوتده اولان یونس علیه السلامی غیر حیتان بیلمدکاری کبی پس جمله خطا ایدنلر قیاس نفسدن ورطه یه
دوشدیلر زیرا بوعالم ادناده محبوس ایکن عالم اعلایه اتصالك امکانی بیلمدیلر وکندیلری کبی اهل کشفی محجوب قیاس
ایتدیلر نتکیم (مالهذا الرسول یأکل الطعام و یمشی فی الاسواق) دیدیلر (لحرره) کورسه جسم حبشی ظاهر بین *
دیر بونك جانی اولورمی رومی * دیرزاما که قفادر محجوب * هیچ قفالر برابر اولورمی (آدی یوق) زیرا حقیقت صرفه عائده
اسم ورسم بوقدر اسم ورسم سو یلدکاری تفهیم ایچوندر نتکیم تحقیق کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی (پیدا)
آشکاره (تاحقائق دلریله دیدیلر اجلاده هو) اجلی زیاده جلی وظاهر دیمکدر اخفانك ضدیدر بوراده مراد حقیقتك

مقابلیدر که عالم صورتدر یعنی الله تعالی انلره وجود مجاز یدن بدل وجود حقانی انعام ایتدکده صورت معنایه ورسم حقیقته متبدل اولوب لسان حقله آشکاره هودیدیلر وکیمسه انلرك نه دل ایله ذکر ایتدکلرین بیلدی نتکیم خلق انلری کندی صحبتلرنده قیاس ایلدیلر انلرایسه تجلی بقاد نصکره مدة العمر صحبت حقله اولدیلر (لمحرره) بن سنك وجهك کورب صاندم سنی ❁ دیدم اول یاری بکا کوسترقنی ❁ بیلدم سنسن او یار نازنین ❁ نه سنی بیلدم دریغانه بنی (وجد ووجود) وجددن مراد ارباب حقائقك باطنلریله ادراك ایتدکلری انوار تجلیدر که بلا تکلف ظاهر اولور ووجوددن مقصود وجود حقانیدر (دیلاو ودیلسز) یعنی کاه ظاهر وکاه باطن دیلیله و یاخود کیمی لسان صورت وکیمی لسان حقیقتله ولکن لسان صورتله ذکر ایدن ارباب حقیقتك ذکری حقیقیدر سائر ارباب صورتك ذکری کبی دکلدر نتکیم اشارت اولندی اودیلی فهم ایتمکده صعوبت واردر زیرا متشابهاتدندر فافهم (ع) زبان لالان هم مادر لالان داند (فضولی) نه بیلسون بحر حالن شولکه منزلکاهی ساحلدر (اولی) دنیادر که اولدر (اخری) آخرتدر که دنیادن متأخردر بوراده مراد ازلی وابدی جسمانی وروحانی دیمکدر (وجدان) بولمق وفقدان بتورمکدر قال الراغب الفقد عدم الشیء بعد وجوده فهو اخص من العدم فان العدم یقال فیه وفیما لم یوجد بعد انتهی یعنی جمیع غواشی تعینات وملابس اکواندن مجرد ومنسلخ اولوب هو المولی عالمنه ایردیلر یعنی قدم سرله دائره هویته کیردیلر وحق انلره مفقود ایکن موجود اولدی وغائب ایکن حضور بولدی شویله که بو شهود وحضورك نقشی دللری اوحنده قالدی وصورتی آینه لرینه پرتو ابدی صالدی ❁ معلوم اوله که بو بیت عالم هویته ترقی یه ومابعدی عالم کونه تنزله کوره در انکیچون جمله اشیا دیدی وخلق فقدان ایتمك اغیار حق اولدقلری جهتندن ترك دکلدر بلکه آینه اکوانده کوردکلری صافی حق اولوب واصل اولدقلری عالم بقایه کوره خلق اعتبارنك اضمحلالیدر سالك قرنداش بو مقامی فهم ایتمك آسان دکلدر بلکه من الق اقدامدندر ❁ واعلم ان الخلق فی اثبات ماسوی الله تعالی ونفیه علی اربعة اقسام قسم یثبتونه مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه غیر الحق مطلقا ای علی انه موجود بوجود یغایر وجود الحق سبحانه وتعالی وهم العلماء المحجوبون ❁ وقسم ینفونه مطلقا اعتبارا وحقیقة علی انه لیس بموجود اصلا لا حقیقة ولا اعتبارا وهم العارفون المکاشفون ❁ وقسم ینفونه حقیقة و یثبتونه اعتبارا علی انه ظل الحق سبحانه وتعالی وهم المشاهدون المعاینون ❁ وقسم ینفونه حقیقة و یثبتونه اعتبارا ایضا لکن علی انه عین الحق سبحانه وتعالی وهم المحققون الواجدون وهذا من من الق الاقدم قبل التحقق بحقیقة هذا المقام هدانا الله وایاکم الی اقوم سبل السلام وشرفنا بحقائق التجلی والخطاب والکلام فقول حضرة الشیخ هدایی قدس سره فی بعض کلماته الترکیة ❁ اولقدر حیرتده اولسون جان ودل ❁ قنده باقرسم افندم ساکه بن ❁ ناظر الی المرتبة الثالثة وقوله (ع) حقیقت اوزره اشیایی کوروب بیلك نصیب اوله (ناظر الی المقام الرابع (فانی) دنیا (باقی) آخرت (برزخ) دنیا وآخرت اراسی که عالم مثال وعالم حس اراسنده اولان برزخك غیریدر ❁ واعلم ان البرزخ الذی تکون الارواح فیه بعد المفارقة من النشأة الدنیویة هو غیر البرزخ الذی بین الارواح المجردة والاجسام لان مراتب تنزلات الوجود ومعارجه دوریة والمرتبة التی قبل النشأة الدنیویة هی من مراتب التنزلات ولها الاولیة والتی بعدها من مراتب المعارج ولها الاخریة وایضا الصورة التی تلحق الارواح فی البرزخ الاخر انما هی صور الاعمال ونتایج الافعال السابقة فی النشأة الدنیویة بخلاف صور البرزخ الاول فلا یکون شیء منهما عین الآخر لکنهما یشترکان فی کونهما عالما روحانیا وجوهرا نورانیا غیر مادی مشتملا علی مثال صور العالم (عرصه) قال فی القاموس العرصة کل بقعة من الدور واسعة لیس فیها بناء انتهی ❁ بوراده مراد یا عرصهٔ قیامتدر بعض مواطنی اعتبار یله تا که محشر ایله تکرار لازم کلمیه و یاخود مطلق فضا وصحرادر که انده اثر بنا وغیری اولمیه نتکیم بو معنایه روضه قرینه در زیرا روضه چایرلو وچمنلو یردر لسان عجمده مرغزار دیرلر (فعل ووصف اسماده هو) یعنی عالم افعال وصفات وذاتده زیرا عالم ذاتده اسم مسمانك عینیدر (حق مطلق) یعنی جمیع تعینات سلبیه وایجابیه دن اطلاق ذاتی ایله مطلق اولان حق اطلاق اضافی ایله دکل زیرا اضافی حادث اولدیغی کبی مقابلی دخی حادثدر پس حقیقتده اطلاق ذاتیدن مراد اطلاق اضافی مقابلی اولان اطلاقك مبدائیدر فافهم جدا (عالم انده محو وغرق) بونده اشارت واردر که عالم اطلاقی اولنان موجودات حقك حقیقتده باطنیدر که تجلی ایله ظهور بولشدر ودیدهٔ حقبینه حالاینه باطندر وحقدن غیری ظاهر یوقدر (ع) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره ❁ زیرا هر نسنه نك تعینی وجه حقه حجاب عظمت اولمشدر پس قنغی نظره کوره بو پرده پرتلدی ایسه حقدن غیری کورینور قالمدی فافهم ❁ فقد رمزت الی مالو کوشفت عنه لحصلت الکفایة ومن الله التوفیق والعنایة (قل هو الله الخ) حقیقت صرفه یه اشارتدر که اومقامده قائل ومقول وذاکر ومذکور بردر نتکیم

نیجه کره اجمالا وتفصیلا شرح اولنمشدر (اللهم اجعلنا من الواصلین الی عالم الهویة وشرفنا بالشهود فی جمیع المراتب علی السویة انك انت الوهاب والیك المرجع والمآب (الهی) باغ حسنکده الهی بلبل شیدا اولم ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁ عالم هو کلشنندن نفخهٔ ذاتی بولم ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁ جانمی بر بزمه واصل قیل که هودر باده سی ❁ ذوق کلی قیدنه دوشمشدر آزاده سی ❁ نقش حسنکله دلك براوله اوح ساده سی ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁ جنت وصلك میسر ایلمکل عاشقلره ❁ ویرمقام مقعد صدق فو صاد قلره ❁ وجه پاککدن نقاب آج قلبی او یانقلره ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁ فقرله فخر ایلین اهل حقیقت حقیچون ❁ خاك اولان راه فناده اهل ذات حقیچون ❁ ذاتکه معراج ایدن ارباب وصلت حقیچون ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁ وجهکه مرآت اولوبدر کرچه یارب غرب وشرق ❁ حق مطلقسن ولیکن سنده عالم محو وغرق ❁ حق یه ایله نظر تا کیم بوله جمعکده فرق ❁ قیل تجلی قیل تسلی قیل عنایت یا کریم ❁

فصل فی حظیرة القدس

جنته چون کیره فخر المرسلین	بیله کیره اولین وآخرین
ایریشه قدسی مقامه چون رسول	طوتوبن الده لواء الحمدی اول

لواء الحمد

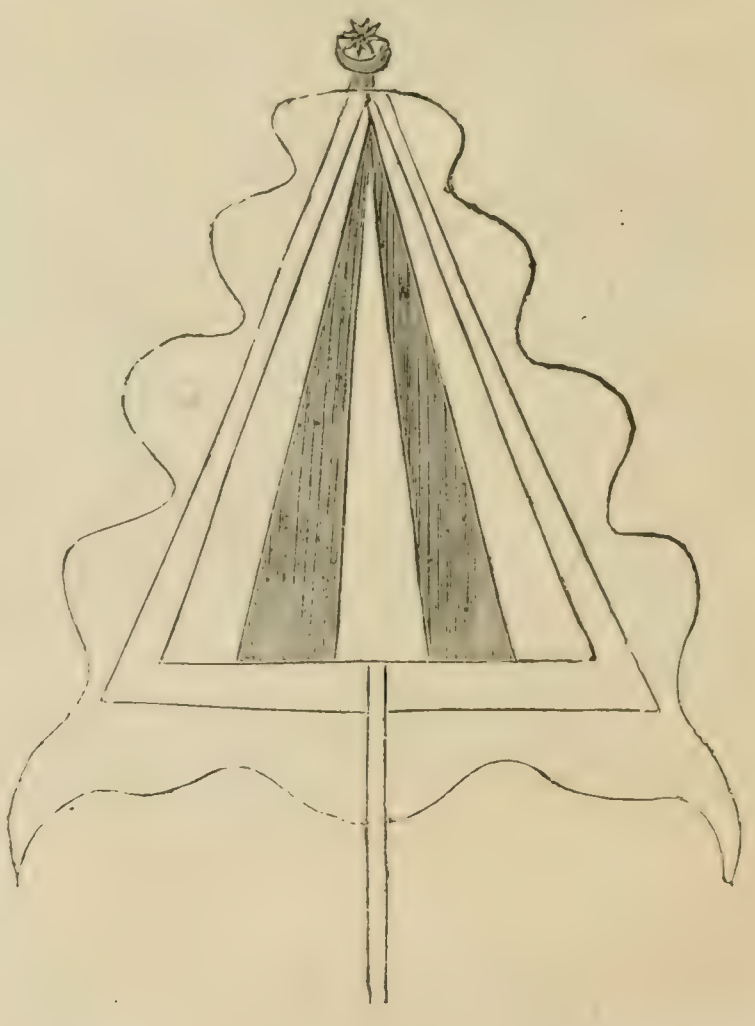

جنة دار الجلال

|| كوره كيم رضوان قپوده انتظار || اولمغه اكا طاپوده انتظار ||

|| بو سكز جنتلره دوز دى قپو || جمله التوندن جواهردن يابو

هر كشيله حفظه ملكلرى بيله اوله جنتده كى مكانته قولاغوز اولمق ايچون قپوسندن ايچرو كيره لر
بر كوشك ظهوره كله صافى كومشدن اوله وشرفه لرى التوندن اوله

صاغده وصولده ملكار فوج فوج || قرشو طورب منتظرلر موج موج

بوندنصكره بركوشكه دخى واره لر اندن دخى ايلرو كيدوب
بركوشكه دخى واره لر ويول اوزرنده اولان اغاجلر بونلره شنلك
ايليه وهر بربيراق بر آوازه ويره دخى يتمش حله كيمش اوله

|| کوره لر پرواز ایدوب ایردی اوا || || مرکزه طوغرلدی خط استوا ||

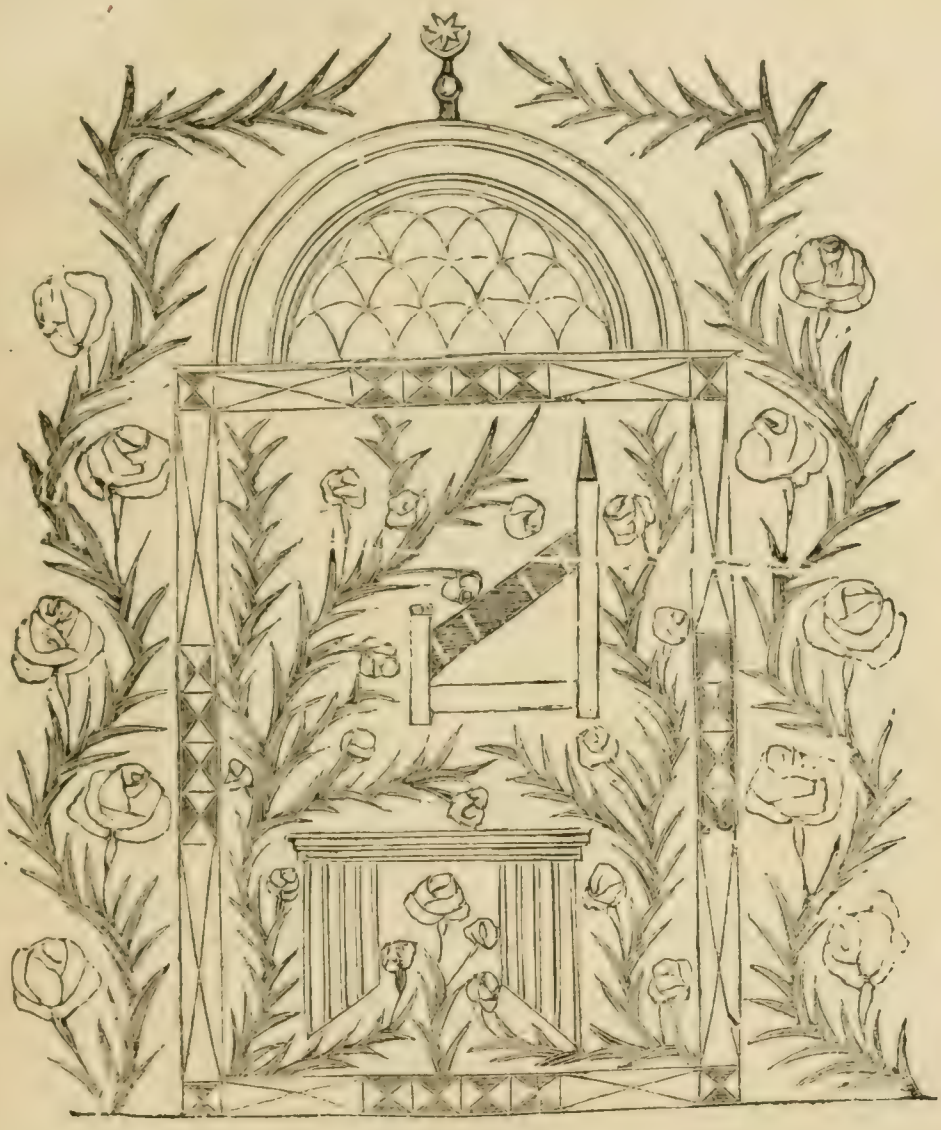

|| ایده لر کلدی رسول کائنات || || سنجاغیدر بوکلن آچش قنات ||

بوندنصکره بر کوشکه دخی واره لر قزل یاقوتدن پس اول کوشکك ایچنده سنك دنیاده نکاح ایتدیکك
حلالکدر دیوا کا مژده بجی وارة اول دخی ایاق اوزرینه طورب قارشولیه

جنة دار الخلد

ایده‌لر اشبو مقامه یارسول | مصلحتدر ایده‌سز اول نزول

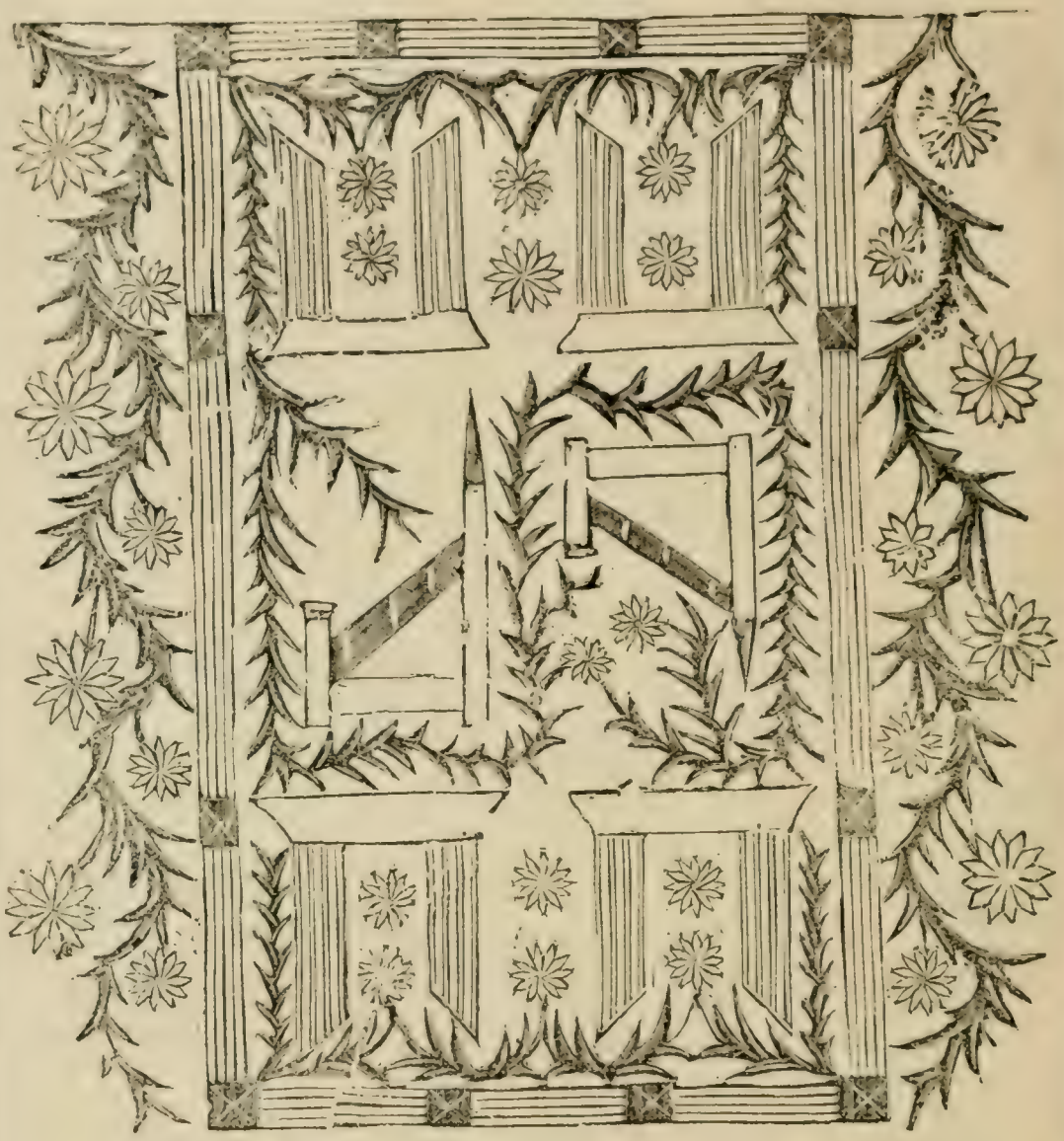

پس براقندن اینه اکرامله | یوز یه اعزازایله اعظامله
اینه لرهب انبیا و اولیا | اهل ایمان اصفیا واتقیا

هر برجنت اهلنه یوز ارجه قوت و ریاوب ایچوب عیش وعشرتده اوله لر

|| فخر عالم كيم ايروب اقبال ايده || فوجله رضوان استقبال ايده ||

|| ايريشه تعظيمله اجلال ايده || تاكيم انده قوندیره انزال ايده ||

وجله لباسی شويله لطيف اوله كه هنوز كوده سن اورتمه يه اماجله سنك اوزرنده برا كين حله سی اوله كه يوز يلاق يولدن قوقوسی كله

جنة النعيم

اول حظیره منزلینه ایره لر || زمره زمره جمله آکاکیره لر

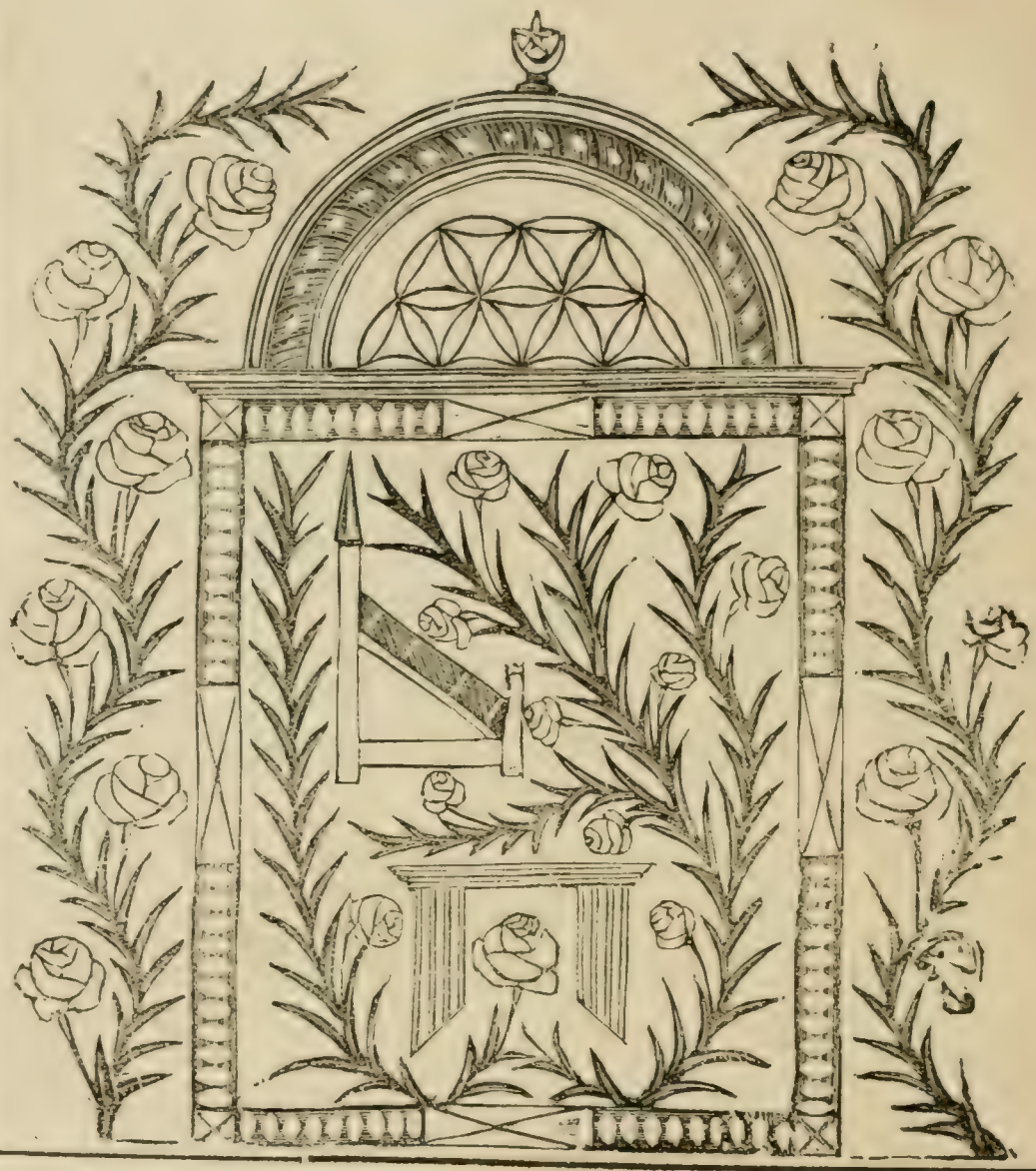

اوتوره منبرلر اوزره مرسلین || انبیالر تختلر اوزره کاملین
اوتوره کرسیلره صدیقلر || هم شهیدلر زمره سی تحقیقلر

بوحالده ایکن بوعالی مقامدن برحوری تجلی ایلیه اشبوذوقله تمام مراد اوزره عالمده اوله لر

جنة الفردوس

اولیا وصالحین وعالمین || اوتوره‌لر پشته‌لرده سالمین

پس بوکز الله جبار وجلیل || امر ایدوب ایده‌ندا جبرائیل
قوللرمدن ایله تیز رفع حجاب || شمدیدن کیرو کرکز احتجاب

هرکشی شویله ظن ایلیه کدجنت ایچنده کندودن اعلی کیمسه اولمیه

اندن ایده مرحبا یا قوللرم
نیچه برخوف ورجادن طوله سز

یانم خاص دوستلرم مقبوللرم
نیچه نیچه باکه مشتاق اوله سز

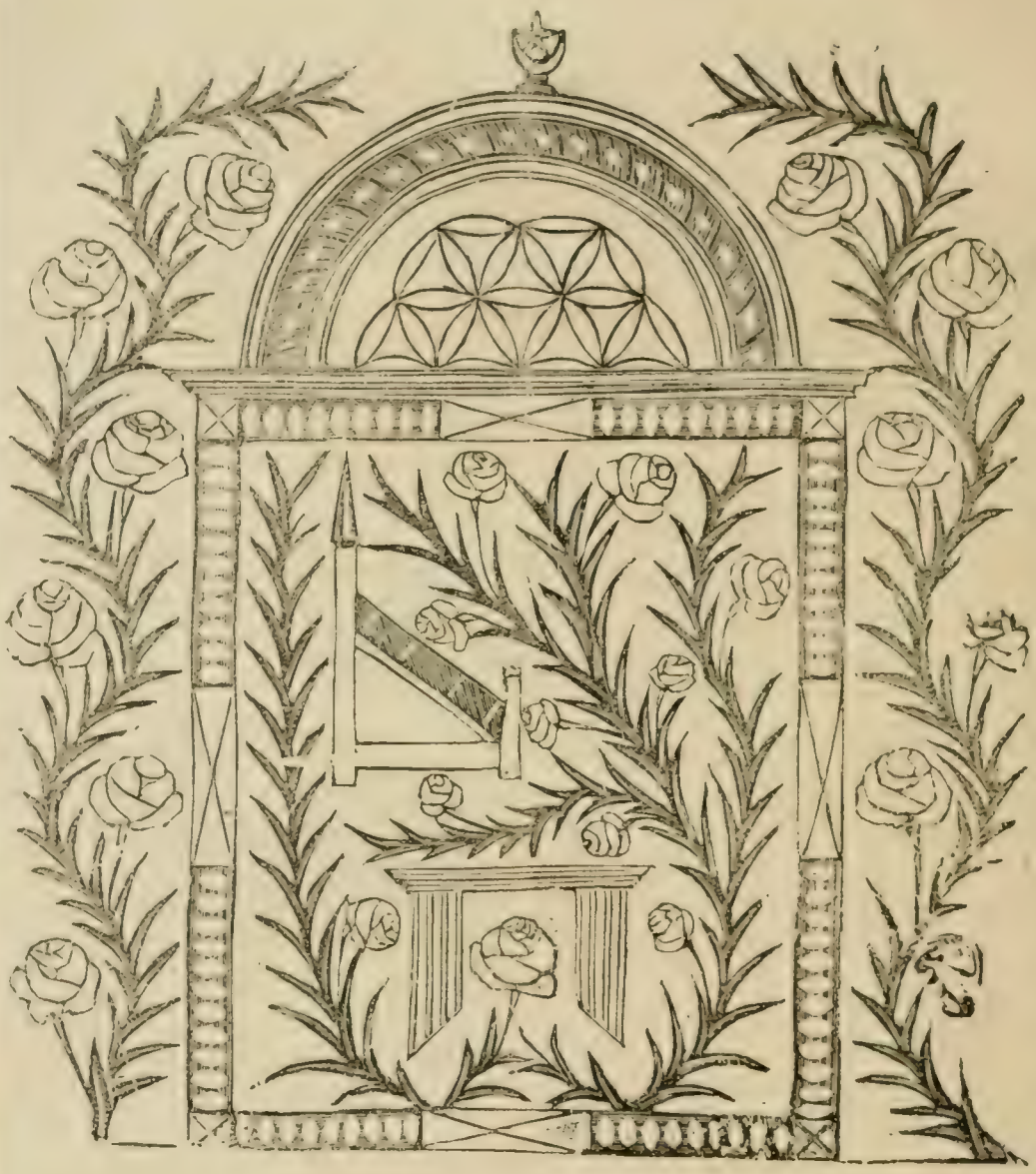

یامحمد! ویردکیدی سن سلام
قیامدم ایدی دردلره سنی طبیب
سندخی یاجبرائیل ویردك سلام

شمدیدن کیرو ویریرم بن سلام
ساکت اول شمدی براز وقت یاحبیب
سو یله بیزه مدد رشمدی کلام

سندخی یاعزرائیل ویردك سلام
سوبله بیز مدرر شمدی کلام

سنده یارضوان ایرشدردك سلام
سوبله بیز مدرر شمدی کلام

باعبادی نیچه بربندن سلام
واسطه ایله ایریشه بندن کلام

سوزمی بندن اشیدك بی حجاب
قیلزم شمدن کیرو هیچ احتجاب

نیچه برخوف ورجادن طوله سز
نیچه نیچه باکه مشتاق اوله سز

بن ویرم اندن کیرو سیزه سلام
بن دیم اندن کیرو سیزه کلام

امدی یارضوان موائده حاضرایت
اول موائده فوائد حاضرایت

ایرکوره اول صفا یحدن بساط
ایرکوره اندن جواهردن سماط

ایرکوره احضارایده دوراوطعام
شویله کیم مستغرق اوله خاص وعام

شول یمکلرایره کیم اود کورمدك
جرب وشیرین اوله توتن کورمدك

ایردی بیلکیم اکاامر کن فکان
کامری ایله اولددی کون مکان

چون بیه لرخوانلری کیم جان سور
امرایده رضوانه کیم امدی صووير

ایرکوره ولدان وصایف کاسه لر
اینجولردن آق لطایف کاسه لر

بعضیسی شول رسمله جوهراوله
کیم کونش نوری کبی اذهراوله

اندن ایده مرحبا یاقوللرم
یابنم خاص دوستلرم مقبوللرم

نیچه برخوف ورجادن طوله سز
نیچه نیچه باکه مشتاق اوله سز

امرایده رضوانه طونلرال برو
کل طونات احبابمی تیز کلبرو

اول دخی آغاجلره ایده ندا
ایده لرتادورلو خلعتلر ادا

ایره شول طونلرکه کوزلر کورمدی
کیمسه ایشتمدی عقل ایرکورمدی

اول اغاجلراوزره یمش حله دن
هرکشی یه ایره یمش حله دن

اندن ایده مرحبا یاقوللرم
یابنم خاص دوستلرم مقبوللرم

نیچه برخوف ورجادن طوله سز
نیچه نیچه باکه مشتاق اوله سز

اندن امرایده نثارایت طیبات
قوللریمه مشکبارایت طیبات

عرشك التندن ایریشه برسحاب
کیم اکادیرلر مثیره مستطاب

اول مثیره مسك اذفرلر صاچه
صانکه درلر یوزینه تولر صاچه

انك اردنجه ایریشه برسحاب
یوزلرینه اولدخی صاچه کلاب

انك اردنجه ایریشه حورعین
کورنه لراحسان ایدیسراول معین

هرکشی یه ویره یمش حوریلر
منتهالریو یه یمش حوریلر

یوزلرندن اوتانورشمس وقمر
لبلرندن شهدله سکرطمر

یمشر ولدان ویره آب حیات
یوزلری کل سوزلری قند ونبات

(حظیره) ظاء معجمه ایله اصلنده دوه وقیون آغلیدر که انکله آفاندن وطشره خروجدن حظرومنع اولنورلر فقهده حظر واباحت دخی بوندندر تکیم الضرورات تبیح المحظورات اکادالدر قاموسده حظیرهٔ قدس جنتدر دیمشدر فاماناظمك قدس سره تقریرندن منفهم اولان جنتده مقام مخصوصك اسمیدراصلنده حظیرهٔ مقدسه در پس اضافتده زیاده اختصاص واردر کویااول مقام قدس وطهارتدن عبارتدر یاحضرت قدوسك تجلیکاهی ویااهل قدسك جلوه کاهی ویاسائراماکن جنته کوره زیاده نزاهتله اتصافی اعتبارایله قال الشیخ المغربی قدس سره * زتنکنای جسد چون برون نهی قدمی * بجز حظیرهٔ قدسیٔ پادشاه مپرس * بویتده اشارت واردرکه عالم انفسه کوره حظیرهٔ قدس دیدکاری عالم جاندرکه زیاده واسع المیداندر زیراجسد عالم اکوانه وجان عالم الهه ناظردر عالم الهه ایسه نهایت یوقدر

وجنده حظيرهٔ قدس مقامی عالم جانك اقاليمندن براقليم وآثارندن براثردر (لمحرره) باصمدقچه فضای عشقه قدم ❁ اورمه وار وسعت سيردن دم ❁ ايرمنجه حظيرهٔ قدسه ❁ حاصل اولمز تجليات دده م (اواء) سلطانه مخصوص اولان بيوك سنجقدر رمحله التوا سندن اوتوری اواء دينلدی رايه عسكر سلطانه متعلق اولان كوچك سنجقدر تنكيم بالاده تحقيق اولنمشدر واواء الحمد ك بيانی دخی مرور ايتمشدر (مركز طوغرادی خط استواء) مركز دائره نك وسطيدركه جميع جوانبه نسبتی علی السويه درر بوراده مراد حظيرهٔ قدس مقاميدر ومركز الارض نقطة فی وسط عمقها ومركز الجند محطهم الذی ركزوا فيه الرماح (خط) حكما اصطلاحی اوزره فقط طولا انقسام قبول ايدن نسنه در يعنی برشيئك طولی اولسه ولكن عرض وعمقی اولمسه اكا خط ديرلر ونقطه ديدكلری بوخطك نهايتيدر خط استواء خط مستقيمدركه مركز اوزرينه واردر تنكيم دائرهٔ هنديه ده مشاهددر صوفيه قتنده مقام قاب قوسينه تنكيم جلد اولده شرح اولندی بوراده مراد اواء الحمددر الحاصل بوكلامده حظيرهٔ قدسی مركزه واواء الحمدی خط استوايه تشبيه واردر (تعظيم) واجلال واكرام واعزاز واعظام برمعنايه دركه اولولمقدر (پشته) باء عجمينك ضمله دبه وبوكسك يردر (احتجاب) پرده طوتمق محتجب ايله محجوبك فرقی بودركه محتجبك حجابی كندی نفسندن ومحجوبك خارجدندر پس الله تعالی محتجبدر زيرا حجابی كندی صفاتيدر محجوب دكلدر زيرا خارجدن اكا برنسنه حائل دكلدر والامغلوب ومحاط اولمق لازم كلور انكچون مرجع طريقتمز حضرت هدايی قدس سره بيورر ❁ خدا ظاهر درر مخلوق مستور ❁ خلاف اكلايوب اولمه حقدن دور ❁ يعنی خدايی مستور بلمه زيرا انی خارجدن برنسنه ستر ايتمشدر زيرا حقيقتده خارج يوقدر بلكه اول كندی صفاتيله تستر ايتمشدر وخلقی ستر ايدن حجاب عظمتدركه انك تعينيدر پس بوحجاب مرتفع اولسه خلق حق اولور يعنی باطن هويت ظهور ايدر فافهم جدا فانه قطرة ظاهرا ولكن يحتوی بحرا زاخرا (لمحرره) دل بيلور واريسه سو يلك نيده ين ❁ اشبوسری كيمه سؤال ايده ين ❁ حاضر وناظر وظاهر كيمدر ❁ قنده دز كورمكه قنده كيده ين ❁ علم اودر عالم اودر معلوم او ❁ بن بنی اول واريكن اونی ده ين (طبيب) علم طبك عملنده ماهر وطب معالجه ايتمكدر جسمه اولسون نفسه اولسون (ساكت) ترك كلام ايدبجی كما قال الراغب السكوت مختص بترك الكلام (سندخی يا جبرائيل و يردك سلام) يعنی ليلهٔ قدرده وسائر مواطنده ورضوانك سلامی جنته حين دخولده در (موائد) مائده نك جمعيدر اوزرنده طعام اولان سفره يه ديرلر بوراده تجريد طريقيله واردر زيرا مصراع اخيرده فوائد ايله مراد الوان اطعمه در (فوائد) فائده نك جمعيدر علم ومالدن تحصيل اولنان نسنه يه ديرلر فيددن مشتق اولورسه ياء وفائددن اولورسه مهموز اولور (صفايح) صفيحه نك جمعيدر دوز و يصی نسنه (بساط) كسرله دوشك قال الراغب يقال بسط الثوب نشره ومنه البساط وذلك اسم لكل مبسوط (سماط) اوزون دری سفره دركه حالا بعض كنار يرلرده مستعملدر (چرب) جيم عجميله سمزو ياغلی ❁ ايرنمه كورب چرب پلاون امرانك ❁ كيم كوزی ياشی ايله پشو بدر فقرانك (شيرين) لذيذ ديمكدر تحقيق كذر ايتمشدر (كن) احدث (فكان) فحدث مقصود ارادت حقله علی الفور وجود بولديغنی تمثيلدر (خوان) الف رسمی ايله حاضر پشمش يمك كما فی اللغة النعمتيه (ولدان) وليدك جمعيدر صبی معناسنه بوراده مراد جنتده صورت غلمان اوزرينه خلق اولنان خدامدر بعضلر اطفال كفره در ديمشلر ولكن اشاغه ده ناظم قدس سره ذاهب اولديغی اوزره ولدان جنته مخلوق اولان خدام وغلمان اطفال كفره در (وصائف) وصيفه نك جمعيدر بالغ اولمدق قز خدمتكار (ازهر) زياده شمشمه دار (اولدخی آغاجلره ايده ندا) روايت صحيحه ده كلمشدركه محمديه المقام اولان شجرهٔ طوبانك هر مقامده سايبان اولور برنهالی واردركه صاحب مقامك مراد ايتديكی حال وحلی و براق وطيور وحور وغلمان وسائر نعم جليله اندن تكوين ايدر والحمدلله تعالی (مشكبار) مشك ياغدريجی و ياغيجی يعنی مشك وطيبات ياغيجی ايله (سحاب) بلوت (مثيره) اثاره دندر قوپرمق وقالدرمق معناسنه يقال ثار الغبار والسحاب انتشر ساطعا وقد اثرته قال تعالی (فتثير سحابا) (مستطاب) كوكچك (مسك اذفر) ذال معجمه ايله در زايله دكلدر زياده رايحه دار معناسنه شرحی كذر ايتمشدر (بويه يتمش) يعنی سر وكپی قد وقامت بولمش موزون ومنتهی حوريلر (شهد) عسل (شكر) فارسيدر تشديد ضرورت ايچوندر عربيده سكر دينلور ضم سين مهمله وتشديد كافله (قند) شكر باليدر (نبات) شكرك صافيسيدر (لمحرره) جنت ايچنده جنته ❁

کیرمك دیلرسك کلبری * نعمت ایچنده نعمته * ایرمك دیلرسك کلبری * جنت سکا حاضر درر * مولی سکا ناظر درر * وجهی قنی ظاهر درر * کورمك دیلرسك کلبری * عشقه ایرش بول قربتی * صدقه ایرش بول وصلتی * دفترکبی شول فرقتی * دورمك دیلرسك کلبری * واصل اوله حقدن سلام * حاصل اوله بوز بیك کلام * ذوق می وصلی مدام * سورمك دیلرسك کلبری * ای حق طوت مرشد الن * کوزله ایزندن حق ایلین * حق باغنك مسکی کلن * دیرمك دیلرسك کلبری *

﴿ بحر آخر ﴾ ﴿ قافیة الهاء ﴾

الا ای طالب تحقیق کوزت اول لایزال الله
الا ای جالب تدقیق ایشت اول بی زوال الله

ایریشه قوللری چونکیم حظیره قدس مقامینه
قواق طوتکیم خطاب ایدوب ندودیر اول تعال الله

دیه رضوانه یارضوان ایت قوللارمه بندن
نه استرلسه دیسونلر ویرم بن لامثال الله

بودر اول مقعد صدقکیم ایدوبدم وعده دنیاده
که جنتده ویرم دیردم بودردیه اوحال الله

بوسوزی ایرکوره چونکیم بولرده ایده یارضوان
عجب برنسنه قالدیمی کیم ایتمدی منال الله

بوکزامر ایده اول معبود شهید وشاهد ومشهود
زبورین اوقیه داود قیله سوزن زلال الله

چیقه برمنبر اوزره کیم اوله یاقوت احمردن
زبوری اوقیه محبوب چوویره خوش مقال الله

پس اندن امر ایده الله جهان فخری محمد کیم
جمالی شمسنه بدری قیلوبدر برهلال الله

چیقه برمنبر اوستینه کیم اوله قامودن اعلی
ویره جمله جهاننده اکا اشرف خصال الله

اوقویه سورهٔ رحمان ایشیده زمرهٔ ایمان
ایریشه دردلره درمان یتشدیره وصال الله

شورسه ایلیه سیران که موجودات اوله حیران
ملك انسان اوله شکران قیله درد اتصال الله

سماعه کیره منبرلر دوشکار کرسیلر تختلر
انا جلرمست اولوب دترر قیلیسر بی مجال الله

دیه یاجبرائیل امدی کتور عزت حجابینی
بنی عاشقلرم کورسون دیه اول ذوالمعال الله

بوکز ایده بنم الله که مؤمن ون مهیمن ون
سزکده آدیکز مؤمن دیه اول ذوالجلال الله

سلام ایدی بنم آدم بوده دار السلامیدی
سزکده دینکز اسلام دیه اول ذوالجمال الله

کالم ایرکورم سیزه وصالمدن ویرم سیزه
جمالم کوسترم سیزه دیه اول ذوالکمال الله

بوسوزدن ایره لر وجده جمعی ایده لر سجده
بوکز کیروندا ایده دیه اول ذوالنوال الله

کتورك باشکزیردن دکلدر سجده کونی بو
بوکون وصلت زمانیدر دیه اول لایزال الله

بوکون یوم العطالردر بوکون یوم البقالردر
بوکون یوم اللقالردر کذا فی الوصل قال الله

(جالب تدقیق) جلب سلبك ضدیدر که برنسنه یی برموضعدن برموضعه سوق ایتمکدر تدقیق تحقیقك فوقنده در مثلا برمسئله یی دلیل ایله اثبات ایتمك تحقیق ودلیلی دخی دلیل آخرله تحقیق ایتمك تدقیقدر (مقعد صدق) مقام مرضی وپسندیده که انده لغو واثم اولمیه امام جعفر صادق رضی الله تعالی عنهدن منقولدر که الله تعالی اول مکانی صدقله وصف ایتمسی علامتدر که انده اهل صدقدن غیری اولمز واصل صدقدن مراد عشق وطلبده صادق اولنلردر پس اول برمقامدر که الله تعالی اولیای کرامه ایتدیکی وعد تجلی بی حقیقت اوزره اول مقامده انجاز ایتسه کرکدر وبحر الحقائق صاحبی بیورمشلردر که مقعد صدق مقام عندیتده اولان وحدت ذاتیه مقامیدر وبو مقام اهلی دنیا وآخرتده غربادندر زیرا فی الحقیقه غریب اودرکه انی دنیا اهلی دنیاده وعقبی اهلی عقباده طلب ایتسه بولمق ممکن دکلدر یعنی رضوان ومالك انی جنت وجهنمده ارامسه لر بولمزلر وبونلرك حقنده الفقراء جلساء الله فطوبی للغرباء وارد اولمشدر وبوتقریردن اهل حالك بری برینه اولان اعتراضلرینك وجهی ادراك اولندی واشرف اوغلنك * سمرای ایچنده اسرکار اوتورمش * کوزتدم مالك ونعمان کورنمز * دیدیکنك سری بیلندی نتکیم جلد اولده تحقیق اولنمشدر فافهم جدا (منال) مصدر میمیدر نول معناسنه یعنی عطا وجعل سفینه یه نول دیرلر عوام غلط ایدوب ناوان دیرلر وفلان نسنه عزیز المنالدر دیدکاری مقاله ده اولان منال نیل معناسندر اکا وصول واصابت کوچدر دیمکدر (شهید وشاهد) الله تعالیدر که حاضردر یعنی علمندن برنسنه غائب اولمز مشهود دخی اودر زیرا ایکی جهانده دیدهٔ حق بینه کورینن انك نوریدر ویاخود من حیث الجمعیه شهید وشاهد ومن حیث التفرقه مشهوددر فافهم (لمحرره) کورن اول کوسترن اول کورینان اول * حجاب بی نهایه بورنی اول * کل کبی کلشن جمع ایچره کلوب *

آغلیوب فرق ایچنده اورتن اول (سورهٔ رحمان) تخصیصه وجه بودر که سورهٔ مذکوره نشئهٔ جنانیه نك اذواق کلیه سنی محتوی اولدیغندن ما عدا تجلیات معنویه نك اسرارنی دخی حاویدر (سکران) سرخوش والسکر حالة تعرض بین المرء وعقله واکثر ما یستعمل ذلك فی الشراب وقد یعتری من الغضب والعشق (ولذلك قال الشاعر) سکران سکر هوی وسکر مدامة ❊ ومنه سکرات الموت (قیله درد اتصال) یعنی عشق وحیرت متصل ایلیه الحاصل اول محلده سیر وتماشا افزون اولوب خلقه حیرت کله وهر بری شراب تجلی ایله مست اوله (سماع) دوردر ذکر سبب وارادهٔ مسبب طریقیله تنکیم بالاده کذر ایتدی الحاصل اول حالتك تأثیرندن جمله ذی روح وغیری جنبشه کله زیرا حقیقتده جنتك مشتمل اولدیغی اشیانك جمله سی حیات اهلیدر تنکیم (وان الدار الآخرة لهی الحیوان) اکادالدر (لمحرره) دوراید عشق حقله افلاك ❊ ایلر املاك جیب جبه یی چاك ❊ باغده جنبشه کلور اوراق ❊ قو پار رزلزله یی عالم خاك ❊ کلین عشقله بو کون وجده ❊ ایتدی سر سماعی ادراك (ذوالمعال) یاذوالمعالیدن مخففدر ذوالتعال کبی علوك جمعی اولمق اوزره وباعول دیمکدر ارتفاع معناسنه یقال عال المیزان ای ارتفع وبوندن غیری معنایه دخی حمل اولنمق ممکندر تنکیم کتب لغویه دن استنباط اولنور (مؤمن) الله تعالی یدنسبتله امین قلیجی وخلقه نسبتله شریعتی تصدیق ایدیجی دیمکدر (قال الامام الغزالی رحمه الله المؤمن المطلق هو الذی لا یتصور امن وامان الا ویکون مستفادا من جهته وهو الله تعالی وحظ العبد من هذا الوصف ان یأمن الخلق کلهم جانبه بل یرجو کل خائف الاعتضاد به فی دفع الهلاك عن نفسه فی دینه ودنیاه (مهیمن) عذاب دنیا وآخرتدن امین قلیجی قال صاحب الروضة اصله مؤء من لینت الثانیة وقلبت یاء کراهة اجتماعهما وقلبت الاولی هاء کما قالوا اراق الماء وهراقه ومثله فی القاموس حیث قال المهیمن ویفتح المیم الثانیة من اسماء الله تعالی فی معنی المؤمن من آمن غیره من الخوف فهو مؤء من بهمزتین قلبت الهمزة الثانیة یاء ثم الاولی هاء انتهی وقال الامام الغزالی معناه فی حق الله انه القائم علی خلقه باعمالهم وارزاقهم وآجالهم وانما قیامه علیهم باطلاعه واستیلائه وحفظه وکل مشرف علی کنه الامر مستول علیه حافظ له فهو مهیمن علیه والاشراف یرجع الی العلم والاستیلاء الی کمال القدرة والحفظ الی الفعل فالجامع بین هذه المعانی اسمه المهیمن ولن یجمع ذلك علی الاطلاق والکمال الا الله تعالی ولذلك قیل انه من اسماء الله فی الکتب القدیمة (سلام) الله تعالیدر که ذاتی عیبدن وصفاتی نقصدن وافعالی شردن سلامت بولمشدر وانواع سلامت اکا مضاف اولمشدر (دار السلام) جنتدر که اهلی هرالم وآفتدن سلامت بولمشدر وبروجه تسمیه دخی خزنهٔ جنت اهل جنته (سلام علیکم طبتم) دیدکاریدر وبردخی سلام اسماء اللهدن اولوب تشریفادار اکا اضافت اولنمشدر (وجد) هو ما یصادف القلب ویرد علیه بلا تکلف وصنع وقیل هو بریق تلمع ثم تخمد سریعا قال بعضهم الوجود مصدر قولهم وجد الشیء علی صیغة المجهول ومصدر المعلوم هو الوجد بمعنی المصادفة (ذوالنوال) عطا صاحبی کذا فی الوصل (قال الله) الله عظیم الشان وصلی خصوصنده بویله بیوردی (لمحرره) کور مکه آشکاره دیداری ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊ سور مکه ذوق وصال یاری ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊ وعدهٔ حضرتی بونده بولسن ❊ طوته کور جنت عاجلده وطن ❊ متعد صدقه دخول ایت ایرکن ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊ ایرسه عین العیانه شول ایمان ❊ کلور اللهدن منشور امان ❊ اوقنور انده سورهٔ رحمان ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊ وجده کل کوش ایدوب خطاب حق ❊ عشق وشوقیله سماع ایت مطلق ❊ نه تجلیلر ایدر حق هله باق ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊ حقیا اولسه حقدن عشق عطا ❊ عفو اولور حرمت عشقیله خطا ❊ بوله کور عشقله لقا وبقا ❊ ایرمقام حظیرة القدسه ❊

﴿ فصل فی النشور ﴾

بولر چونکیم بو مجلسده کا انجه شرف بوله
بودکلو اعتبار ایده بو کون بو قوللره اول شاه

خصوصا کیم یورمشدر کمال لطف ایدوب انده
که یوزم کوسترم سیزه سیز کدر خود قپودر کاه

پس اندن ویریله دستور که واره یراو یرینه
که غربتده فراقیله نیجه براید لر بیك اه

انا آنا اوغل قزله قرنداشلر خصملرله
نکار ویار ود لبرله طوته یراو یرینه راه

براق ونا قه آت ایله کالاتی صفاتیله
منور حسن ذاتیله اولهلر یوزلری چون ماه

یانجه حوریله ولدان او کنجه جوق جوق غلمان
یوررلر نیجه کیم سلطان فرشته ایله بیله همراه

کیدرکن بونلرك یولی ایریشه خلد آغاجینه
که اندن آدم آنامز یمشدی دانه برناکاه

شجرهٔ خلد

کوره لر براغاج ایمش که التوندن بداقلاری
تعجب ایده لرانی فرشته لر دیه طو رماك
عجب نیچون تعجبده بودکلو قالدیکز حیران
دیه لر کیم عبث یره ملامت ایتمشز انی
پس اندن یراوبیرینه ایریشه جنت اهلی هب
ایریشه لر کراماته کریشه لر مقاماته

یمیشی قاردن آغیمش یوغیمش حسننه اشباه
که جبارجهان سیره ویروبدرعالی قدروجاه
یه نیچون آدمه بونجه دیدیکز کاولدیدی کراه
چوکوردك حسننی شمدی بو کزاولدق بودم آکاه
کدرخت و تخت وبختیله اوله هر بیری شاهنشاه
یتیشه لر شوحالاته که ویرمیه ملال الله

(نشور) ضمله برقاج معنایه کلوربوراده مراد اهل جنت حظیرة القدس مقامنده جمعیت کبری ایدوب مقصود حاصل اولدقد نصکره متفرق اولوب هرکس کندویه مخصوص اولان مقامه رجوع ایتمسیدر (بومجلسده) یعنی حظیرة القدس مجلسنده (نکار) محبوبدر امارومده زنه اطلاق ایدرلر (جوق) بفتح الجیم جماعت انسان (همراه) یولداش (خلد) وخلود برنسنه حالی اوزرینه باقی اولوب اعتراض فساددن بری اولمقدر قال تعالی فی سورة طه (هل ادلك علی شجرة الخلد) ای شجرة من اکل منها خلد ولایمت اصلا سواء کان علی اصله او بان یکون ملکا فاضافها الی الخلد لانها سببه بزعمه کما قیل لحیزوم فرس الحیوة لانه سببها وبالفارسیة آیا دلالت کنم ترابردرخت جاویدی که هرکه ازان بخوردهرکز نمیرد (اشباه) نظائر وامثال دیمکدر شبهك کسرله وشبیهك فتحله جمعیدر مثل معناسنه (قال الامام الراغب المثل عبارة عن المشابه لغیره فی معنی من المعانی ای معنی کان وهو اعم الالفاظ الموضوعة للمشابهة وذلك ان الند یقال لما یشارك فی الجوهر فقط والشبیه یقال فیما یشارکه فی الکیفیة فقط والمساوی یقال فیما یشارکه فی الکمیة فقط والشکل یقال فیما یشارکه فی القدر والمساحة فقط والمثل عام فی جمیع ذلك ولهذا لما اراد الله تعالی نفی التشبیه من کل وجه خصه بالذکر فقال الله تعالی لیس کمثله شیء انتهی (بعد ذا) اشباه لفظنك جمعیتی کثرت اشبایه کوره درهیچ

برنسنه نك اكا مشابهتی یوغیمش دیمكدر (كراه) ضال یعنی یولن یاكلمش معناسنه عوام غلط ایدوب معمور وشنلك وامثالندن كراهله تعبیر ایدرلر (عبث) العبث ان یخلط بعمله لعبا وقیل غیر ذلك كما سبق (رخت) خاء معجمه ایله قماش خانه (تخت) خاء معجمه ایله پادشاهلر اوتوردیغی مرصع سریردر تفصیلی كذر ایتمشدر (بخت) خاء منقوطه ایله دولت وطالع (شاهنشاه) پادشاهلر پادشاهی مراد علو جاهده مبالغه درشاهنشاه لفظنك تحقیقی بالاده كذر ایتمشدر (ملال) فتور وتألم وانفعال (لمحرره) یار بنا ایله بولیمز آسان ❁ شهر وصالیكدا یرمك نصیب ایت ❁ جام تجلی ذاتك قیل احسان ❁ واروب بزم خاصه كرمك نصیب ایت ❁ نیچه بردلیمز حسرتله یانه ❁ نیچه بركوز یمز قانه بویانه ❁ لطف ایت بهار یمز ابركن او یانه ❁ تجلی كالرن دیرمك نصیب ایت ❁ وطن ایله زه دار السلامی ❁ حظیرة القدسه ایركورمقامی ❁ كوش ایدوب حضرتدن كلن كلامی ❁ بی پرده جمالك كورمك نصیب ایت ❁ غربتده نیچه بزچكدلم تعب ❁ هر نیه باقلسه اشتاقیل هب ❁ اوقیمدن اجل نامه سی یارب ❁ فرقت دفترنی دورمك نصیب ایت ❁ عاشق اولان نیلر جنتك حورن ❁ غم بیلور دوجهان ذوق وسرورن ❁ حقی یه احسان ایت جملك نورن ❁ وصالك ذوقنی سورمك نصیب ایت ❁

﴿ الموطن الخامس قال الله تعالی وعلی الاعراف رجال الایة ﴾

دیم اصحاب اعرافی ایرشدیره اكر الله ... ولی سوزده قنی تحقیق نظر قیله مكر الله
ایشتكل اول اعرافی كه عارفلر دیمشلر در ... كه بردیواردر اول كیم قیلو بدر مستقر الله
یرانمشدر انی جنت جهنم اورتاسنده كیم ... اوله برزخ ارایرده نه كوچك كر ایدر الله
قیلو بدر ایچنی رحمت عذاب ایتمشدر رطاشن ... رسولینه بیورمشدر بو وجهیله خبر الله
ایچی جنت درر زیرا طشی اوده مقابلدر ... یراندی ایكی یاننده ایكی دورلو اثر الله
بو كز اصحاب اعرافده دینلدی التی دورلو قول ... بریسی شول شهیدلردر كه و یرمدی ظفر الله
اتا یه عاصی اولمشلر ولی اولمش شهید انلر ... بوایكی درلو معنیدن و یر یسر خیر وشر الله
انا یه چونكه عاصیدر پس اوچمقدن اراغ اوله ... شهید اولمشیدی چونكیم جهنمدن صور الله
ایكنجی شول كشیلردر كه خیری شری یكساندر ... نه جنتله مشرفدر نه خود قیلدی خطر الله
اوچنجیسن دیدیلر كیم زنادن طوغان اوغلاندر ... نه جنتدن بولور اصی نه خودو یردی ضرر الله
بودر دردنجیسی قولك ملكلردر بولر دیرلر ... كیم انده ده ملكلردن قالیسر در نفر الله
بشنجیسی بولر دیرلر اوله كافرلر اطفالی ... بولاری اوده یا قایه كرملر ایدیسر الله
بودر التنجیسی قولك كیم اهل الفضل اوله انلر ... كوره لر جنتی ناری و یر یسر در بصر الله
كوررلر جنتی چونكم اومرلر رحمت اللهدن ... بقارلر اودلره چونكیم قیله دیرلر نظر الله
كه مشركلر قبیلندن بزی سن قیلغل دیرلر ... پس اندن بونلری كیرو قیلیسر معتبر الله
كیم امر ایده وارك سزده كیرك جنت مقامینه ... نه قورقو اوله نه غصه قیلك دیه سفر الله

﴿ قال الله تعالی ادخلوا الجنة لاخوف علیكم ولا انتم تحزنون ﴾

بولر ایده جهنمده ولیدیله ابو جهله ... صهیبیله بلالی بزدیریدك كیم رسول الله
سزانده ایچوب دیریدیكز كه رحمت ایلمز هركز ... كه اصلا جنته قویمز بولار كیبی بشر الله
نه اصی ایتدی مالیكز بكلی نقص نحس اولدی ... قویخسوللره و یردی كورك كیم نه قدر الله
عجبیدر اكر یخسول اولورسه جنت ایچره بای ... چودنیادن یوزن دونوب دیریدی تا سحر الله
بولر دینده برای كوزلر كه مثلن كورمدی كوزلر ... براندی ایرمدی سوزلر طولنمز بر قرالله

محمد در كه عمندن بیلندی مرصد آیات
محمد در كه عینندن بیلندی مقصد غایات

قال الله تعالی فی سورة الاعراف (وعلی الاعراف رجال یعرفون كلا بسیماهم) واعراف نام دیوار مرتفع اوزرنده مردمان واردر كه اهل بهشت ودوزخی علامتلریله بیلورلر زیرا بهشتیان سفیدروی ودوزخیان سیاه روی اولورلر و بو جهتدندر كه اول دیواره اعراف دینلور پس اعراف معرفتدن اولمش اولور و یا خود جنت وجهنم میانده سور مرتفع اولدیغی جهتدن اوله پس عرف الفرس والدیكدن مأخوذ اولمش اولور (ونادوا اصحاب الجنة ان سلام علیكم) واصحاب اعراف اهل بهشته ندا ایدوب تحیت خدا و یا افاتدن سلامت سزك اوزر یكزه اولسون دیه لر

(لم يدخلوها) هنوز اصحاب اعراف بهشته دخول ايتمديلر (وهم يطمعون) حالبوكه دخوله طمع ايدرلر اما قطع اميد ايتمزلر (واذا صرفت ابصارهم تلقاء اصحاب النار) وهر كاه كه النلرك ديده لرى سوى دوزخيانه صرف اولنسه (قالوا) حقه التجا ايدوب ديدلر (ربنا) اى پروردكارمز (لاتجعلنا مع القوم الظالمين) بزى كروه ظالمان ايله دوزخده جمع ايتمه بعض كبار بيورمشلردر كه ظلم ايله مراد شركدر زيرا اعرافك جانب باطنى جنت وطرف ظاهرى جهنمدر نتكيم سورهٔ حديدده كلور (فضرب بينهم بسور له باب باطنه فيه الرحمة وظاهره من قبله العذاب) و بو مقامك اهلى حسنات وسيئاتى برابر اولنلردر پس طرفيندن جنت وجهنمه نظر ايدرلر وانلرى احددار ينه ادخاله مرجح بولنمز صكره خلق سجده يه دعوت اولندقده كه قيامتده اك آخر تسكليفدر نتكيم سورهٔ قلمده كلور (يوم يكشف عن ساق ويدعون الى السجود) اهل اعراف دخى سائر مخلصلرله سجده ايدوب بو سببدن ميزان حسنه تلرى راجح اولوب جنته دخول ايده لر وسبب طمعلرى بو وجهله بيان اولنمشدر كه ذكر اولنان طائفه اكرچه سيئاته كوره جهنمه وحسناته نسبتله جنته نظر ايدرلردى ولكن (لااله الاالله) اهلندن اولمغله كرم حقله خلاص اميد ايدوب البته توحيدك صاحبنه توحيددن برعنايت اولوردى برلردى عاقبت اثرى ظاهر اولوب توحيد وسجده لر يله كفهٔ حسنات جحان بولوب اهل جنت اوله لر (رزقنا الله واياكم بلا حساب ولا عذاب انه الكريم الرحيم الفياض الوهاب) واصحاب اعرافك تفصيلى روح البيان نام تفسير يمز ده سورهٔ اعرافده در عارفلردير مشلردر كه اعراف حقيقتده نصله ثابتدر نتكيم اشارت اولندى ولكن كيفيت وحقائقى واصحابى اشارت عارفين ايله ثابت اولمغين انلره نسبت ايلدى خصوصا شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرينك بو خصوصده بعض كشوفى فتوحات مكيه ده در (مستقر) فاك قتحه سيله قرار كاه معناسنه (برزخ) البرزخ الامر الفاصل بين الشيئين كعالم المثال الفاصل بين الغيب والشهادة والبرزخ الفاصل بين الدنيا والاخرة والاعراف الفاصل بين الجنة والنار (قيلو بدر ايچنى رحمت) يعنى جنته مقابل اولان طرفنى رحمت ايتمشدرر (طاشن) يعنى جهنمه محاذى اولان جهتن نتكيم ناظم دخى اشارت ايتمسه كركدر (ظفر) فوز دريعنى وصول خير وحصول سلامت (اتايه الخ) شره ناظردر (شهيد الخ) خيره ناظردر (يكسان) برابر زيرا ترك بر دوزه يه ديديكى برده عجم يكسان ديرو عرب اسلو بله تعبير ايدر (خطر) خوف وهلاكه يقين ايتمك (زنادن طوغان اوغلان) فى الحديث (لايدخل الجنة ولد زنية) ديمشلردر كه بو حديث ظاهرينه محمول دكلدر بلكه پدر ومادرنك عملى كبى عملده اولورسه جنته كيرمز ديمكدرو بردخى ولدك زنايه اضافتندن ملازمت فهم اولنور نتكيم شهوده بنو صحف وشجعسانه بنو الحرب واولاد مسلمينه بنو الاسلام ديرلر پس ولد زنيه ايله مراد زنايه ملازمت ومواظبت ايدن كيمسه در وجنته عدم دخولى يا استحلالندن ويا سلب ايمانه مؤدى اولديغندندر نعوذ بالله تعالى وجائزدر كه بو كلام تهديد طريقى اوزرينه وارد اوله وزنانك نظر دخى مذكور اولان زنيه ده داخلدر زيرا انك حقنده دخى وعيد شديد واردر انكچون زنا اطلاق اولندى بعض كبار بيورمشلردر كه نكاح صحيحدن حاصل اوليان كيمسه ولايت دائره سنه قدم بصمز پس ابو ينه لازمدر كه مضر نكاح اولان اقوال وافعالدن زياده احتراز اوزره اولدلرتا كه سلسله ارندن ولى ظاهر اوله وجهى بودر كه ولايت تزكيهٔ نفس واصلاح قلب ايله اولور وقلب جنت معنويه در پس ولد زنا جنت قلبه داخل اولز وبو جنته دخول ايتمدكجه ايسه فنا وبقا حاصل اولوب ولايت ديدكارى معنى وجود بولز وتقدير مذكوردن ظاهر اولديكه هر نسنه يا ترقى ويا تنزله سببدر انكچون پرهيزور ياضت ايدوب مجاهدات لازمدر زيرا زمانده ومكانده واخوانده وغذاده وبونلرك امثالى نسنه لرده تأثيرات واردر (لحرزه) بولديغك ات سكاكلور حلوى * بردكل ايك زاغله سلوى * طيب استرغدايى اهل سلوك * بودر عشاقه طريق مسلوك * شولكه يرينكى كبى بونجه كيوف * نجب اولسه انك حاصلى يوف * بلينلرندر نكاح صحيح * نسبن طورميوب ايدرلر تصحيح * رشته بندزنا اولان اوغلان * طوغر يسى درايسه ده اولدى يلان * ولد زنيه خلقك اولدى بدى * اولمز انكچون اول ولى ايدى (نفر) رجالدن مادون العشره مستعملدر كما فى القاموس (والنفير) القوم النافرون لحرب اولغيرها كما فى المغرب واعلم ان الملائكة وان كانوا لايجازون بالجنة الاانهم يجازون بنعيم يناسبهم على اصح قولى العلماء كذا فى آكام المرجان وقد سبق فارجع (اطفال) طفلك چمعيدر يدى ياشنه دك اطلاق اولنور بو راده مراد كفارك حد بلوغه كلمدن وفات ايدن اولاديدر (اهل الفضل) قال بعضهم اصحاب الاعراف هم افاضل المؤمنين فرغوا من شغل انفسهم وتفرغوا لمطالعة احوال الناس وفى الحديث اذا جمع الخلائق يوم القيامة نادى مناد اين اهل الفضل فيقوم ناس وهم يسير فينطلقون سراعا الى الجنة فتلقاهم الملائكة فيقولون انا نراكم سراعا الى الجنة فيقولون نحن اهل الفضل فيقولون ماكان فضلكم فيقولون كنا اذا ظلمنا صبرنا واذا اسيء الينا غفرنا واذا جهل علينا حلمنا فيقال لهم ادخلوا الجنة فنعم اجر

العاملين قال تعالى فى سورة الاعراف (ونادى اصحاب الاعراف رجالا يعرفونهم بسيماهم) دخى اصحاب اعراف ندا ايدرلر اول كيمسه لره كه انلرى علامتلريله يعنى سواد وجه وزرقهٔ عين ايله بيلديلر مراد عظماء كفره قريشدن وليد بن مغيره وابوجهل وعاص بن وائل وامیه وعتبه وشيبه وامثاليدر كه بلال وصهيب كبى بنده لرى وشبانلرى حق تعالى اهل جنت وبرى اهل جهنم ايتمك نه احتمالدر يعنى بونلرك كبى خوار وحقير لر بزم اوزر بزم آخرتده مفضل اولمزلر ديو دنياده قسم ايدرلردى (قالوا) اصحاب اعراف ذكر اولنان عظمايه ديرلر كه داشنه ظن ايتمديككز وجهله معذب اولديكز (ما اغنى عنكم جمعكم) جمع مال ويا كثرت انصار يكز سزدن دفع عذاب ايتمدى (وما كنتم تستكبرون) وسخن حقدن كردن كشاككز دخى برنسنه يى مفيد اولمدى پس اهل اعراف بلال وعمار وصهيب وسلمان و بونلرك امثالى درويشان اصحابه اشارت ايدوب ذكر اولنان كافرلره ديه لركه (اهؤلاء الذين اقسمتم لا ينالهم الله برحمة) آيا بوكروهمدر دنياده سز قسم ايدوب البته الله تعالى انلره رحمت وبخشايشنى ايرشدرمز ديديكز حالا رحمت حقله جنت اهلى اولمشلردر وسزك مدعاكزك بطلانى ظهور بولمشدر وچون اصحاب اعراف بو سخندن فارغ اولهلر الله تعالى انلره كمال كرمندن بيوره كه (ادخلوا الجنة) جنته دخول ايديكز (لا خوف عليكم) سزك اوزريكزه مخاوف وشدائددن هيچ خوف يوقدر (ولا انتم تحزنون) وسز فوت مطالب ومقاصددن اندوهكين دخى اولمزسكز (بولار) يعنى اصحاب اعراف (وليد) اصلنده مولود معناسنه دربوراده رؤساء قريشدن وليد بن مغيره در بدورقعه سنده قتل اولنمشدر (صهيب) بن سنان رضى الله عنه مولى عبد الله بن جدعان التيمى كان فى الاصل من ارض الموصل بالجزيرة فيما بين دجلة وفرات فاغارت الروم على تلك الناحية فسبى وهو غلام صغير نشأ بالروم فابتاعه رجل وقدم به الى مكة فاشتراه عبد الله فاعتقه فاقام معه الى ان مات واسلم قديما بمكة وفيه نزلت (ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضاة الله) وشهد بدرا والمشاهد كلها روى عنه ابن عمر وجابر رضى الله عنهم مات سنة ثمان وثلاثين بالمدينة وهو ابن سبعين ودفن بالبقيع روى فى حقه (نعم العبد صهيب لو لم يخف الله لم يعصه) كذا فى روضة الاخيار وهذا مبالغة فى وصفه المعنى لو لم يخف الله لا طاعه فكيف لا يطيعه وهو يخافه كما فى الكواشى وهو معنى قوله فى بحر العلوم لو لم يخلق الله نارا لاطاعه فكيف لا يطيعه وقد خلقت وقال فى التبيان يعنى لو امن من عذابه ما جنح الى اثم (تعس) هلاك ويوزى اوزرينه دوشمك معناسنه درتكيم حديثده كلور (تعس عبد الدينار وعبد الدرهم وعبد الخميصه) تحس بالاتباع ومزاوجه طريقيله ذكر اولنمشدر و باسعدك ضديدر والنحسان زحل والمريخ (نه قدر) يعنى نه مقدار نعمت وجنت وجائزدر كه اصلنده دالك سكونيله اوله عز وشرف ومنزلت معناسنه (بولاردينده برآى كوزلر) يعنى فقرأ مؤمنين دين فلكنك ماه انورى اولان فخر عالم صلى الله عليه وسلمى كوزلر كه انك مثلنى كوزلر كورممشدر زيرا بو برآيدر كه آى وكونه نور وجميع عوالمه ضيا بوندن بخش اولنمشدر (يراتدى ايرمدى سوزلر طولنمز بر قرالله) يعنى ابدى طولنمز بر قرخلق ايلديكه انك مثلنى كوزلر كورمديكى كبى اكا سوزلر دخى ايرمز يعنى حقيقت اوزره نعتى ممكن دكلدر (محمددر كه علمندن بيلندى مرصد آيات ❁ محمددر كه عينندن بيلندى مقصد غايات) مرصد طريق واسع ورصدكاه يعنى برنسنه كوزليجك يردر وجائزدر كه نهايت معناسنه اوله مصراع اخيرده مقصد لفظى غايت معناسنه محمول اولديغى كبى تكيم كلمات مهروردیه ده كلور فله الحمد بالمرصد الاعلى فسره الامام الغزالى رحمه الله بقوله فوق ما ينتهى بعض نسخده مصراع ثانيده بولندى ضبط اولنمشدر يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلمك علمندن نهاية الآيات اولان قرآن بيلنمشدر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك علمى قرآنك حقائق واشارتيدر كه علوم اولين وآخرينى جامعدر وانك عينندن غاية الغايات اولان حق بيلنمش و بولنمشدر زيرا مظهر تامدر الحاصل انك علمى جمله حقائق اسمايى جامع وعينى اسرار صفات وذاتى محيطدر پس انك علم وعينندن خارج نه علم ونه حقيقت واردر اكر اول اولمسه نه لوح عالمده آيات وجود اوقنور ونه جمال حق مطالعه قيلنوردى الحمد لله تعالى على وجوده وجوده وشهوده وسجوده وجائزدر كه مرصدك اياته اضافتى بيانيه اوله زيرا ايات تشريعيه وتكوينيه نك جمله سى نيجه معانى يه رصدكاهدر ومقصد غايات دخى بويله درزيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلمك عينى مقصود اولان هر غايتك وجودنه وسيله در (الهى) اهل عشق اول قربته ايرقربته ❁ اهل صدق اول وصلته ايروصلته ❁ قالمه اعراف ايچره برزخدن صقين ❁ جنتى كچ حضرته ايرحضرته ❁ شول حقيقت منزلينه واصل اول ❁ كل بو يولده غايته ايرغايته ❁ فقرله فخر ايليوب اصحاب وش ❁ بردو كمزدولته ايردولته ❁ خاك وش ذلتده اولوب پايمال ❁ كوهر اسا عزته ايرعزته ❁ ظاهرك يافسون قونارا بتلا ❁ باطن ايچره رحمته ايررحمته ❁ نفسكه ايله جهاد اكبرى ❁ وار حقدن نصرته ايرنصرته ❁ هر سحر الله دى اى خسته دل ❁ جام عشق ايچ صحته ايرصحته ❁ جمله اسما مصطفى وجهنده در ❁ انى كوزله وحدته ايروحدته ❁ حقيا اول

برمه تاباندر* نورنه باق آیته ایرآیته (بونلری) یعنی اهل جنتی که اصحاب اعراف دخی انده داخلدر (فرد) صفت مشبهه درز یرا اشهدانك احد فرددیرلر منفرددیمك اولور یعنی الوهیتده منفرد که نظیری یوقدر (بیچون) چون اشباع ضمهٔ جیم عجمی واظهار واوله استفسار ایچوندر کیف کبی ترکی دیلده بر کیمسه نك حالندن سؤال ایتملواوله لرنیجه سن دیرلر عجم چونی وعرب کیف حالك دیر کنهنه اطلاع اولیوب حقیقتندن استفسار جائز اولدیغندن اوتوری حق تعالی حضرتلرینی بیچون ایله توصیف ایدرلر پس بیچون نته لکسز دیمکدر (قرابات) قرابه نك جمعیدر یقینلق وخصملق معناسنه قربی کبی بوراده (قرابت) ایله مراد قرابت ولاده وغیره عام اولندر زیرا مصراع ثانی قراباتی بیان واقع اولمشدر ارحام اوغل وقزه وعصبات قرداشه ناظردر (ارحام) رحمك جمعیدر رحم المرأة معناسنه کدبالاده بیان اولنمشدر قرابت ایچون استعاره قیلنمشدرز یرا جمله سی رحم واحددن خروج ایتمشلردر (عصبات) عصبه نك جمعیدر اغتده احاطه معناسنه درکشینك اولاد ولاب قرابتنه عصبه دینلمك عند الانفراد مالنی احاطه ایتدکلری یچوندر قال الله تعالی فی سورة الاعراف (ونادی اصحاب النار اصحاب الجنة ان افیضوا علینا من الماء اوممارزقکم الله) دوزخیان بهشتیانه ندا ایدوب بطریق التوقع دیه لر که آب بهشتدن تشنه لکمز ازاله ایده جك مقداری اوزریمزه صوافاضه ایدیکزو یاخود حقك سزه انعام ایتدیکی سائر اشربه ویاانواع اطعمه دن نسنه احسان ایلیك کدانی تناول ایده لم قالوا (ان الله حرمهما علی الکافرین) بهشتیان جوابده دیه لر که الله تعالی طعام وشراب جنتی کفاراوزرینه حرام قیلمشدر یعنی سزه جنتدن ونعمتدن نصیب یوقدرز یرا جنت تجلیٔ صفات جمالیه ثمراتیدر دوزخیان ایسه اهل جلالدر پس جلال اهلنه نعیم صفات یوقدر فافهم اللهم اخفظنا من قهرك وجلالك وشرفنا بلطفك وجمالك (لمحرره) نور کورمك استریسك کعبهٔ عرفانه ایر* ذوق سورمك استریسك صحبت مردانه ایر* نارفرقتده یانان بیلمز وصالك ذوقنی* ناری نوریله سویندر جنت رضوانه ایر* جنت دیدار حق منکرلره اولدی حرام* زاهدا انکار یاری ترك ایدوب ایمانه ایر* قالمه اعراف ایچره جنتدن دخی ایله کذر* جنت واعراف وناری خلق ایدن رحمانه ایر* ذره ده مهری کوزت شول قطره ده عمانه باق* جسم وجان ایچره تجلی ایلین جانانه ایر* کیمسه دن فیض مد دیوقدر مکر اللهدن* وار یسه دردك بنه اللهدن درمانه ایر* جنتك فیضندن اهل نار اولمز حصه مند* وار ظلمدن کذر قیل چشمهٔ حیوانه ایر* ایرمدن صبح قیامت خواب غفلتدن اویان* آچ کوزك ای حقی بوکون بر عجب سیرانه ایر*

فصل فی اهل الذنوب

روایت ایدر ایشت ابن عباس — که حقدر سوزی عندالله والناس
کوره اهل جهنم بونلری چون — دیه لر یا لوارب یا فرد بیچون
که جنتده بزه واردر قرابات — اوغل قزقرداش ارحام وعصابات
بیور دستور کوره لم سویلشه لم — چو یاد اولدقدی کیر و بیلشه لم
ویره دستور نظر ایده بولردیر — بولر بیله و بلیه اولردیر
کدز یرا یوزلری اوله قرالر — بیلیجك بونلری سوزه قرالر
شوصودن کیم سزه ویرو یدی الله — یا اندن کیم سزه رزق ایتدی الله
عطا ایدك بوکون اندن بزه سز — اسرکك کیم قرابا تز سزه بز
بولر ایده بوایکیسن دخی حق — حرام ایتمشدر کفاره مطلق

قال الله تعالی ونادی اصحاب الجنة ان افیضوا علینا من الماء اوممارزقکم الله قالوا ان الله حرمهما علی الکافرین

ایا سیر ایدن اسرار عجایب — تماشا قیلسن آثار غرائب
اشکل کیر و جانلر یاقیجی سوز — نه جانلر یاقیجی بلکیم جهانسوز
که نولیسر در اصحاب کبائر — نه حاله ایریسر اهل صغائر
انی منصور کامل ماتریدی — کتابندیازوب بر بر کتوردی
دیدی دیدی علاء زندر وستی — دیدی دیدی سعیداول تکری دوستی
دیدی کلبی ابو صالح دیدیکم — ایشتدم ابن عباس سویلدیکم
شو مجلسده که تفسیر ایلریدی — بو آیت معنسینی سویلریدی

قال

قال الله تعالى ربما يود الذين كفروا لو كانوا مسلمين

دیدی بر طائفه محبوس اولیسر
بو امتدن صراط اوزره قالیسر

رسول الله دیسر جبرائیله
که نیچون قالدی بونلر جبر ایله

دیه الله بیورر دیکیم اولدر اعلی
پس اندن امر ایدیسر حق تعالی

که کیزلدك بونلری سز وادیلرده
که تا اولسون محمد شادیلرده

چوکیره امتیله جنته اول
طوته هر بیری برلو بیرینه یول

بیوره بونلری جمله سوره لر
طمونك مالکینه ایرکوره لر

دیه یا اشقیانك معشری سز
نه سز کیمسز کیمك سزه معشری سز

نیچون یوق بوینوکزده هیچ سلاسل
نیچون آیاقلر بکزده هیچ خلاخل

نیچون یوق الاریکزده هیچ اغلال
نیچون آیاقلر بکزده یوق انکال

نیچون قاره دکلدر یوزلر یکز
نیچون ازرق دکلدر کوزلر یکز

بولر ایده یزه صورمه سؤالی
اوتانورز دیمکه سا که حالی

ولی بیل بیزی شول ملتدن ایدك
که قرآن اوقویان امتدن ایدك

اورج طوتوب ایدردك حج وغزابز
زکاتیمزی ایدردك اداباز

یتیم اولنلره اکرام ایدردك
فقیر اولنلره انعام ایدردك

قیلنلردن ایدك بش وقت نمازی
ایدنلردن ایدك حقه نیازی

بوکز مالك دیه یا اهل عصیان
نته منع ایتمشدی سیزی قرآن

دیه لر بیزه تو بخ ایتمه قاتی
که بز اندن هنوز بولدق نجاتی

کیم الله ایلریدی سرزنشلر
فرشته لر ایدوبدی ایلنشلر

بوسوزدیکن ندا ایده منادی
بیوره مالکه الله هادی

که یا مالك بولاری اودلره صال
یوقار و قاپوسندن ایله ایصال

دیه مالك اشتدیکزمی مقالی
نه دیدی اکلدیکزمی مقالی

دیه لر کیم اشتدك اول کلامی
نه دینلدیسه فهم ایتدك تمامی

ولی لطف ایله برساعت امان ویر
که توحه ایلیه لم بر زمان ویر

که تا بز اغلشه لم جانمز چون
صلار بیزی اوده سلطانمز چون

دیه مالك امان کلمز المدن
یارم لحظه زمان کلمز المدن

ندا ایریشه رحمانی طرفدن
که مهلت ایره سلطانی طرفدن

که یا مالك قواغلشسون بولردیر
قودوکسون کوزلری یوزه صولردیر

سچیله پس بولر صف بغلشدلر
فغان وزاری قیلوب اغلشدلر

سچیله بر طرفدن اهل قرآن
دوکه کوزلر یاشینی قیله افغان

سچیله بر طرفدن حج ایدنلر
حرام مالی دوکوب حجه کیدنلر

سچیله بر طرف اورج طوتنلر
حرام اشی بوغازینه اتنلر

سچیله بر طرف غازی اولنلر
ایشی لله دکل دنیا النلر

سچیله بر طرف ویرن زکاتی
که استردی حرامیله نجاتی

سچیله بر طرف قیلان نمازی
ریا ایدی یاخود یاکلش نیازی

سچیله بر طرفده هم خواتین
خزان ایرمش صوله دوشمش بساتین

سچیله صوچ ایدوب صاچن بولنلر
کوچ ایدوب کوجنك اوجن بولنلر

سچیله صف صف اصناف ایده زاری
که صولدی عمر ایاینك لاله زاری

(الذنب) فی الاصل الاخذ بذنب الشیء یقال ذنبته اصبت ذنبه و یستعمل فی کل فعل یستوخم عقباه اعتبارا بذنب السبع ولهذا سمی الذنب تبعة اعتبارا بما یحصل من عاقبته وجمع الذنب ذنوب کذا فی المفردات (جهانسوز) جهان یاقیجی سوزیدندر واوك اشباعیله (منصور ماتریدی) ابو منصور محمد بن محمد بن محمود الماتریدی الملقب بامام الهدی

كان امام الحنفية من اهل الحق وكان من كبار العلماء له تصانيف جليلة منها كتاب التوحيد وكتاب تأويلات القرآن وغيرهما مات سنة ثلاث وثلاثين وثلاثمائة بسمرقند ودفن بها ماتريد بضم التاء المثناة الفوقانية وكسر الراء محلة من سمرقند ويقال لها ماتريت بالتاء ايضا واعلم ان الشيخين الكاملين من طائفة اهل الحق اسم احدهما ابو الحسن على الاشعرى من نسل ابى موسى الاشعرى رضى الله عنه امام اهل السنة والجماعة من اصحاب الشافعى مات سنة اربع وعشرين وثلاثمائة ببغداد فكل من ذهب الى طريقه يسمونه الاشعرية واسم الآخر الشيخ ابو منصور الماتريدى كابين وكل من ذهب الى طريقه يسمونه الماتريدية فالاشعرية شافعية فى باب الاعمال كما ان الماتريدية حنفية فى هذا الباب (زندوستى) زندوست زأ معجمدنك فتحى ودال مهمله وواوك ضميله برموضعك اسميدر قال الله تعالى فى سورة الحجر (ربما يود الذين كفروا لو كانوا مسلمين) روز قيامت كفار چوق دفعه دنياده اسلام اوزره اولمرين اشدتمنى ايله تمنا ايدرلر پس بوراده رب تكثيريه در كافى مغنى اللبيب (جبرايله) يعنى جبر واكراهله وجائزدر كه اصلنده الف خطابله جبرائيلا اولوب ماقبلنه موافقت ايچون هاء رسمى صورتنده بازيله پس تكرار لازم كلمز وجائزدر كه ايكيسى بيله جبرائيل اولوب لزوم تكرار ماقبلنده مغايرت قافيه ايله مندفع اوله (معشر) جماعت معناسنه در تحقيق جلد اولده در (سنز) اولكيسى خطاب وايكنجى سكز معناسنه در فافهم (سلاسل) زنجيرلر وقد سبق بيانه (خلاخل) خلخالك جمعيدر كومشدن يا التوندن حلقه در كه عورتلر اياقلرينه طقارلر بوراده مراد خلخال عذابدر (اغلال) غلك جمعيدر ضمله اسيرلر ومجرملر اللرينه وبيونلرينه ايتدكلرى دمردن وغيردن باغدر وقيل للبخيل هو مغلول اليد وقد سبق تحقيقه (انكال) نكلك جمعيدر كسرله بوقاغى معناسنه (ازرق) كوك رنك كه سياه وبياض ميانده در (توبخ) باشه قاقوب عتاب ايتمك بيت آتيده سرزنش دخى بو معنايه در (نوحه) صاغو صاغمق وفرياد ايدوب آغلمق من ناح اى صاح يقال ناحت الحمامة نوحا واصل النوح اجتماع النساء فى المناحة وهو من التناوح او التقابل (خواتين) خاتونك جمعيدر قال فى القاموس الخاتون المرأة الشريفة كلمة اعجمية انتهى (بساتين) بستانك جمعيدر بوستانك معربيدر معروف بردر كه انده رياحين وسبزه اكرلر تحقيق كذر ايتمشدر (لاله زار) لاله لك ديمكدر شرحى بالاده در (لمحرره)

بو جهان جاى ماتم اولمشدر ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁ نوحه وغاغله دن طولمشدر ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁ قفس تنده ايكن بلبل جان ❁ ايرمدن قلبكه غمدن خلجان ❁ صاچه كوردیده لر كدن مرجان ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁ خواب غفلت نيچه براى دل اويان ❁ آتش عشقه دوشوب عشقله يان ❁ نيچه برحقه ايدرسن عصيان ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁ ويردى مهلت بو كون سكا چون حق ❁ اهل عشقه سنى قيلدى ملحق ❁ اولدك عشقيله آه وزاره احق ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁ فرقته دوشدى شولكه يارندن ❁ چقمدى كندى غم ديارندن ❁ حقيا غافل اوله يارندن ❁ آغله دردله ايكله عشقيله ❁

❁ قافية اللام الف ❁

اقان كوزلرينك ياشى صنماسن لؤلؤدر لالا
نه لؤلؤ لاله دريادر نه دريا قاندر لالا

ديه لر كيم صبر ايزيوقدر كونش اسيسنه هركز
نيچه صبر ايده وزبوكون اودك اسيسنه اهلا

ديه لر كيم حرير اطلس كيردك دورلو نازيله
نيچه صبر ايده وزقطران لباسنه بوكون سهلا

ديه لر كيم لطيف خوانلر يردك دورلو نازيله
نيچه صبر ايده وزقوم آجيسنه بوكون عقلا

بولر بونالش ايچر ايكن اريشه برندا عرشدن
كه يامالك اوده قوى تيز بولارى ويرمكل مهلا

ديه مالك كه بوسوزى دخى ايشتديكزمى هيچ
يا كيمك امتد نسز خبر ويرك بكا قولا

بولر ايده كه استحيا قيلورز ديمكه انى
نه يوزلرله باقوب سكا نه ديللر سويليه نقلا

پس اندن امر ايده مالك سوره لر بونلرى اوده
نه كمسه مرحمت ايده نه حرمت ايده لر ميلا

اوكنجه كيده لر پيرلر انك اردنجه يكيتلر
انك اردنجه عورتلر يوزى صوين دوكوب بذلا

قنى اول دورلو فخريله معزز بورين سرور
قنى اول دورلو نازيله صالينان سرو قد بالا

قنى اول تخت وبخت ورخت قوزيروز براولدى
قنى بواب وخادملر قنى ذايه قنى لالا

قنى كون كورمين يوزلر يوزن طوتمش يولر صاچن
قنى كل يوز بنفشه زلف اولوبدر قانله والا

قنى اول كوزلرى آلا كه صاچشدى بوكون دانه
كيم ايدى كوكلنك قوشن الندن آل ايله آلا

دكرميدى شوغزتلر صوك اوجى اشبو خوارليغه
يرارميدى پلاس اوله لباسيكز اول آل آلا

بولر دنيا سرايده مكر كيم حقه عاصيدى
انكچون اولدخى ايدر جزاسينى بوكون عدلا

كله باری بولر چونكيم جهنم قاپوسنه هب
بيوزه انلره مالك كه بونلاری آنك اوده
كيمسن طوتسردر اود طپوغينه ايريشجه
قچنكيم قصد ايده اودكيم يقه يوركارين يوزين
كه بونلر نيجه بيلدركيم ايدردی ديل ايله اقرار
بولر دنيا حياتنده نيجه سجده ايدرلردی
ندا ايشيدجك بونلر يوجه آوازله دوبدوز
مدد قيل يا ابا القاسم بزه يا احمد آه ايرش
ايا جنت قپولارين آچيجی كل محمد كل
ضعيف امتلرند نكز كه يوقدز صبر يمز اوده
ويا مالك ايشت بيزی محمد امتند نكز
چو مالك ايشيده انی توجه ايده او چاغه
ديه كيم يا محمد سن تنم ايچره جنده
قچنكيم ايشده انی يرندن تيز اورو طوره
ايريشه چون چهنمده اشيده بونلرك اونن
ديه يا مالك امدی تيز چقار غل امتم اوددن
ديه كيم ايارسول الله المدن نسنه كلمز كيم
توجه ايده پس اندن ايريشه ساقنه عرشك
ديه يارب سن وعده قيلوبدك امتمد نكيم
خطاب ايريشه اللهدن شفاعت قيل كل امدی سن
كلور بعضی روايتده كه جبرائيله امر ايده
اكا خود نسنه يوق كيز او ولی امر الوهيت
جهنمده كله صوره ديه مالك اكا بر
ديه يارب معلومدر سنك در كاهكه ايشلر
كله كوره كه جنده بر انجو خيمه ايچنده
اوتورمش صحبت ايچنده صفا وعشرت ايچنده
كه سن بونده تنعمده ضعيف امتلرك اودده
ديه حق يا محمد كيم كتوركل باشكی يردن
رسول ايدرديم يارب ضعيف امت عذاب ايچره
انك كيم كوكلی ايچنده اوله بر ذره جه ايمان
كيرو سجده ايدم انده كيرو امر ايليه الله
كيرو سجده ايدم ايده كه هر كيم ديدی الا الله
ديه عزم جلالمچون جهنمدن ايدم اخراج
كلم پس جبرائيل ايله كورم مالك طوره اورو
آچه چونكيم قپوسينی كورم كيم امتم اودده
بنی بونلر دخی كوره تضرع ايده لر دوبدوز
آلم او چقلره كيدم يويم ايرمقلر ايچنده
كوزت امدی رسول الله نه رسمه اوله فضل الله

چيقه قرشوزبانيلر كه يوق شفقتلری اصلا
يوقارو قاتنه اودك قويه لر بونلری الا
كيمك ديزبن كيمك بيلن كيمك صدر بن طوترفعلا
ندا ايره كه يامالك اودی منع ايلكل فصلا
كوكللرله بياورلردی كه هيچ بوقدر بكا مثلا
بنم در كاهمه بوزلر سورز ديلر ايدی وصلا
ديه لر يا محمد اه مدد قيل ايركورب فضلا
ويا فخر قيامت كل كه قيله بيزی تخجيلا
ويا امت شفيعی كل وبر اودن بيزه تمهيلا
غياث ايله شفاعت قيل بزه فضل ايله تفضيلا
وبر ردك بز صلات اكا ايدردك حقه تهليلا
ندا ايده قپوسنده يوجه صوتيله ترسيلا
ضعيف امتلرك بونده اولوبدر اوده تنزيلا
براقينه بنه فی الحال ايريشه ايده تحصيلا
مباركك كوزلرندن باش اوله يوزينه تسبيلا
كه بونار اوده قتلمز عذاب ايله تنكيلا
بيورمايجه تا الله قيلامی ايشه تعليلا
براقندن اينه بيره سجوده واره تجليلا
اوده يقمايه دك اصلا پس ايت عهديكی تكميلا
بغشلا دم سكا كلی كه يوق وعده مده تبديلا
كوره كيم قالمش اودا ايچره كيم اولمش انده تسفيلا
بو رسمه اقتضا ايدر اوله حكمتده تجميلا
كله پس ساقنه عرشك ايده سجده ده تقبيلا
ديه واردی حبيبمه شفيع اولسون او تبجيلا
كه درت بيك قيزل التوندن قپوسی وار تمثيلا
ديه كيم يارسول الله روا اولامی تعديلا
اشيده پس ايده سجده بواشده ايده تعجيلا
شفاعت ايت قبول ايدم سوزك اولمايه تعطيلا
ديه وار ايلكل اخراج سوز كدر اقوم قيلا
باخر دل دانه سی مقدار چيقر هيچ ايتمه تقليلا
كه حرداندن دخی كتر اولانی ايتمه تخجيلا
چيقار انی جهنمدن الهی قيله تضليلا
انی كيم ديدی الا الله كه تحقيقا وتأويلا
ديماچ قاپوسن اودك سوزيمه ايله تعويلا
كورلر كبی يا نمشلر صناسن اودده قنديلا
يا پشم بر برالندن چيقارم جمله تفصيلا
يكی اوله بدنلاری كه صان اولمادی تذليلا
نه اكسك قويه اول الله چون ايتدی اكا توكيلا

(لاء لا) عربيدر اصلی لاءلاءدر لمعان معناسنه لؤلؤ لاءلاء براق ومتلاءلی انجودیمكدر (نه لؤلؤ لاء لا) بوراده لاء لا وزن ايچون قصر له تلفظ اولنور (نه دريا قاندر لاء لا) بوراده لاء لا ای لاء لا دیمكدر انانك قولو معناسنه وجائز در كه نافيه اولوب قان دكلدر بلكه قاندن بترنسنه دردیمك اوله (اهلا) اهليت جهتندن يعنی صبر ايتمكه اهليت وتحملمز

یوقدر یا خودای اهل دوزخ دیمك اوله که مراد مالك وخزنهٔ نادر (سهلا) سهولات جهتندن یعنی بو صبر آسان دکلدر (خوانلر) نعمتلر (نائش) اسم مصدر در اکلیش معناسنه (مهل) مهلت وتأخیر (میلا) یعنی مرحمت وحرمتمه میل ایتمه (سرو قدبالا) یعنی سرو کبی بوی واصونلی (تخت وبخت ورخت) مرار ایاز اشدر (زیروزبر) برآنت واوست (بواب) قپوبکلین یعنی قپوجی (اولو بدرقانله والا) یعنی اوزرینه قانك سیلانندن قرمزی واله کبی اولمشدر (اول ال والا) معروف رنکدر (فصل) آیرمق ضدی وصلادر که اوشدیر مقدر پس بیت آتیده وصلا یوزسورمکی اولمشدر دیلردی دیمکدر وجائز در که بنم رحمتمه وصلتدن اوتوری دیمك اوله (رسا) بسیار معناسنه در یعنی چوق (تخجیل) خجل قیلمق که حیادن مدهوش اولمقدر بوراده مراد خوار وحقیر ایلمه دیمکدر (تمهیل) مهلت ویرمك (غیاث) یاردم (تفضیل) فضل وکرم ایتمك (تهلیل) لااله الاالله دیمکدر (ترسل) تأنی وتدریج (تنعم) نعمت ایچنده اولمق (تنزیل) آشاغه ایندرمك (تسبیل) سبیل ایتمك یعنی فی سبیل الله افاضه اولنان آب کبی (تنکیل) عذاب ایتمك ورسوای قیلمق (تملیل) علت کتورمك (ساق) اصلنده ساق قدمدر یعنی بالدر وایجك دیدکاری بوراده مراد عرشك آیاغیدر (تجلیل) جلیل وعظیم طوتمق یعنی اولو اولمق (تسفیل) سافل قیلمق وآشاغه باترمق (تجمیل) جمیل قیلمق وتزیین ایتمك بوراده مراد مقتضای الوهیت بودر که حکمتیله بو یوزدن لطف وجمالن کوستره دیمکدر زیرا عالم اسبابی بری برینه ربط ایتمش ولطفنی اظهارده حکمتله تدریج کوز تمشدر (تقبیل) اوپمکدر بوراده مراد یر اوپمکدر (تبجیل) تعظیم (تمثیل) مثال وصورت قورمق (تعدیل) عدل ایتمك (اقوم قیل) قوللك زیاده راست ومحکمی قال تعالی (ان ناشئة اللیل) تحقیق کیجه ایچنده عبادته قیام ایدن نفس (هی اشد وطأ) انجق اوثبات قدم جهتندن اشددر (واقوم قیلا) ومقال جهتندن اشد وقراءت یوزندن ابتدر زیرا اول وقتده حضور قلب وسکون اصوات واردر بوندن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کیجه ده اولان حالتی بیان وانی احیایه تحریضدر (تقلیل) قلیل عد ایتمك یعنی خردل دانه سی قدر ایمانی آز کورمه مقصود ثمرات ایمانك قلت وکثرتیدر والاحنفیه قتنده نفس ایمان زیاده ونقصان قبول ایتمز (تخییل) برنسنه نك خیال وصورتنی تصور وانی خیاله کتورمکدر یعنی ایمانی خردلدن دخی آزوا کسك اولانی خیاله کتورمه وایمانی آز بیلمه وانی متهم قیلمه (تضلیل) ضلالته دوشرمك وضلالته نسبت ایلمك بوراده مراد کفر وضلال اهلی کبی قیلمه ورحمتدن محروم ایلمه وحیرت کبرایه دوشرمه دیمکدر (تحقیقا وتأویلا) تحقیقا الا الله دیمك تصدیقدن نصکره اقرار باللسان ایتمکله وتأویلا اولان ایمانه دلالات قویه وظاهره ایله دلالت ایدن افعال مجرده ایله اولور مثلا کافر اقرار باللسان ایتمیوب ولکن جماعتله نماز قیلسه اسلامنه حکم اولنور زیرا بو وجهله نماز قیلمق اقرار حکمنده وتأویلنده در بلکه تصدیقدن قطع نظر علم مجرد اهلی بیله دوزخدن خلاص اولسه کرکدر نتکیم بحر آتیده کلور وایمانك مراتبی بالاده تحقیق اولنمشدر محلنه مراجعت اولنه (تعویل) اعتماد قال الاصفهانی العول یقال فیما یثقل والتعویل الاعتماد علی الغیر فیما یثقل ومنه العیال الواحد عیل لما فیه من الثقل (قندیل) کسرله معروفدر مراد یا نفس قندیل ویا خودینان فتیلیدر (تذلیل) ذلیل وخوار قیلمق (چون ایندی آکه توکیلا) یعنی چونکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حقه اعتماد وهر امری اکا تفویض ایندی کما قال تعالی فاتخذه وکیلا (لمحرره) عاصیان امته روز جزا ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ چون ترحم رسکا دائم سزا ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ یوزلره سیلاب ایدیجك قانلو یاش ❊ قور قولردن کیدیجك عقل معاش ❊ ایله محمود بنك سرینی فاش ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ تن ضعیف وآتش دوزخ قنی ❊ عاجزان امنك یوق طاقتی ❊ کورمسونلر حرقتی وفرقتی ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ جرم وعصیانیله اولدق روسیاه ❊ حالمز دشوار اولو بدر آه آه ❊ چونکه سنسن عالمه فضل اله ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ اولسون جان وجکر غمده کباب ❊ کورمسون دوزخده تن اصلا عذاب ❊ سندن اولور اولور یسه فتح باب ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ جمله دن عالی مقامك حقیچون ❊ جمله عالملرده نامك حقیچون ❊ حقله بونجه کلامك حقیچون ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊ دستکیر اول حق بی یردن کوتور ❊ منزلن جنات رضوانه یتور ❊ جمله مؤمنلرله مقصودین بتور ❊ قیل شفاعت یارسول الله مدد ❊

محمددر که علمندن بیلندی مرصد آیات	
محمددر که عینندن بیلندی مقصد غایات	

جهتندن چیقه چون اهل اسلام	بو حالی ایده لر کفار اعلام
دیه لرای دریغا کیم نوایدی	بزمده دینمز اسلام اولیدی

نته بوله معافات اهلی آفات | چوفرصت ضایع اوله فات مافات

﴿ زهی قادر ایزل لایزال یرکمال ﴾ ❋ ﴿ کیم ایدر جلالینه عرض تجلی جمال ﴾

کلور تفسیر ایچنده بر روایت | درایت قیل رعایت ایت بغایت
کهدیدی اول رسول الله اعلی | بیور یسر پس اندن حق تعالی
ملکلر ایلدی بندن شفاعت | هم ایتدی انبیا اندن شفاعت
شفاعت ایلدی هم اهل ایمان | کسنه قلمشدر الا رحمان
بنم کیم راحیمینك ارحمی یم | بنم کیم اکرمینك اکرمی یم
پس اندن صونه قدرت قبضه سیله | کمال لطف حضرت قبضه سیله
جهنمدن صونوب برقبضه آله | ویاخود ایکی قبضه اکا صاله
شوقومی چیقاره اندن که جمعا | که خسرایشلاتمش عمرنجه قطعا
قرارمشلر کورلر کیبی یوزلر | بلوسز باش ایاق یوزلر وکوزلر
کله بونلر چو جنت قاپوسینه | عطا واطف ودولت قاپوسینه
ایره لر قونه لر نهر الحیاته | کیره لر قونه لر نهر الحیاته
چون اول ماء الحیاته یونه انلر | لطیف آغ اینجو لاره دونه انلر
کور کیبی اول قرارمش بدنلر | بته اونلر کیبی برجلر بدنلر
ولی آتلرندن یازیلیسر | صناسن مرمر اوزره قازیلیسر
که برقومیدی بونلر اودده بی داد | ولی رحم ایتدی رحمان قیلدی آزاد

﴿ هؤلاء جهنمیون عتقاء الرحمن ﴾

پس اندن امر ایده لطف اسی سلطان | کیرك جنتده سزده طوتك اوطان
نکیم استرسه کز یا کورسه کزسز | نیه کیم عقلکز ایر کورسه کزسز
قوسینی سزه اعطا ایدم بن | بولردن یك دخی انطا ایدم بن
دیه لر ربنا ایتدك عطالر | بغشلادك کرملردن خطالر
بزه شول نسنه لر اعطا ایدوبسن | که عالم خلقی کور مادی بریسن
دیه قاعده بوندن افضلی وار | بوهب ویرد کلرمدن اکملی وار
دیه لر بوندن افضل نوله یارب | بو ویردیکمدن اکمل نوله یارب
دیه حق کیم رضام افضلدر اندن | که سیزه تا ابد خشم ایتمین بن
چو بونلر جنته باری کیره لر | آتلارنده کی خطی کوره لر
اکرچه خوب موزون اولیسر لر | ولی بو حاله محزون اولیسر لر
تضرع ایده لر اللهه باری | که تا یازیلانی محو ایده باری
پس اندن جبرائیله امر ایدیسر | قنادیله سیلوب اول خط کیدیسر

﴿ قال النبی علیه السلام لیصیبن اقواما سفع من النار بذنوب اصابوها عقوبة ثم یدخلهم الله الجنة ﴾
﴿ بفضل رحمته فیقال لهم الجهنمیون ﴾

دیمشدر شیخ غزالی مکر کیم | ذنوب اهلی نکیم وار ایسه هر کیم
که بیك بیلده چقیسر اوکجه چیقان | یدی بیك بیلده چیقار صوکجه چیقان
دیدی شیخ حسن بصری نولیدم | بو بیك بیلده چیقان ارین اولیدم
نظر قیل بونجه فضلیله سوزینه | نیجه انصاف ایدر کورکندوزینه
فراوان آفرین حلمینه انك | هزاران آفرین علمینه انك
روایت ایلمشدر ابن مسعود | که چونکیم اولیسر در یوم موعود
رسول الله دیدی بیلورین انی | که صکره کیم چقیسر اوددن انی
کیم آخر جنت اهلی اولیسر در | صوکیجی آکه کیم یول بولیسر در

دیدی بر کیشی دراینکلیورك
دیه الله اکا وار جنته کیر
کیرودونه دیه کیم یارب اوچمق
ایکنجی ایده کیرو جنته کیر
اوچنجی ایده بو کز آکه کیروار
دیه باکا کولر میسن الهی
بوسوزده ابن مسعود نقل ایدردی
دیدی بو که ویریلن نعمتك اول
حدیث اهلی بونی تحقیق ایدرلر
که پیغمبر بیورمشدر محقق
بوکا دنیاجه اوندردیدیکی پس
افلی اوله بیك بیللق مسافت
چوتأویل اولدی پس آکه موافق
دیدیلر شول که صکره اوله آزاد
نیجه لر دیدیلر نولیدی هناد

جهنمدن صوك اوجی چیقسه کرك
کله کوره صانه هیچ قالمش بر
طلواولمش که یریوق صیغه پرمق
کیرو کله دیه هیچ قالمامش بر
که ویردم سا که اون دنیاجه یروار
چو سنسن پادشاهلر پادشاهی
رسول اللهی کوردم کیم کولردی
الك ادنی منزلیدی جنتك اول
بوسوزی اول سوزه تطبیق ایدرلر
که بیك بیللاقدر ادنی منزل انجق
که دنیاجه اون اوله یعنی انفس
ولی دنیاجه اوندردیر لطافت
تمام ایکی حدیث اولدی مطابق
اولیسنر دراوشخصك آدی هناد
نولیدی بن اولیدم باری آزاد

(دریغا) حسرتادردادیمکدر (معافات) عافیت معناسنه در یقال عافاه الله من المکروه معافاة وعافیة وهب له العافیة من العلل والبلاء وقولهم فی الدعاء اسئلك العفو والعافیة ای ترك العقوبة والسلامة وفی الحدیث کل امتی معافی الا المجاهرین یعنی کلهم سالمون من السن الناس وایدیهم الا الذین جاهروا بما صنعهم او تحدثوا بما ستر الله علیهم من ذنوبهم فیؤاخذون بها فی الدنیا باقامة الحدود علیهم وغیرها فالمعافی اسم مفعول من المعافاة وهی من العفو فظهر من هذا ان قول الناس فلان معافی مسلم یریدون به انه معافی سالم وقد وقع فی المثنوی ایضا حکایة عن قول فرعون حیث قال * که ببرم دست وپاتان ازخلاف * پس درآویزم ندارمنان معاف * فقول ابن الکمال فی رسالة التنبیه علی غلط الحامل والنبیه ان لفظ المعافی علی وزن المثاب شایع بینهم یعافه من یسمعه یستعملونه بمعنی المعفو ولا ادری هذا لفظ اخترعوه ام ارادوا بناء الافعال من عفا فوقعوا فیما وقعوا انتهی غلط ولیس بصحیح لانه حمل الکلمة علی غیر محملها وجهل بحقیقتها فلیس الخطأ الا فی ابن اخت خالته (لمحرره) اعلموا یا معشر العلم الحسن * ان جهل العقل قد لا یؤتمن * رب انسان مسمی بالکمال * ینقص المقدار فی بعض الزمن (آفات) آفتك جمعیدر قال فی القاموس الآفة العاهة او عرض مفسد لما اصابه (فرصت) نوبت (فات مافات) کچن کچدی وکیدن کندی شویله که ایرشمك ممکن وتدارك ایتمك قابل دکلدر یقال فاته الامر فوتا وفواتا ذهب عنه قال الراغب الفوت بعد الشیء عن الانسان بحیث یتعذر ادراکه (وفی المثنوی) قال اطعمنی فانی جایع * فاعتجل فالوقت سیف قاطع * صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق * نیست فردا گفتن ازشرط طریق * تومکر که مرد صوفی نیستی * هست را ازنسیه خیز دنیستی (وفی البستان) مکن عمر ضایع بافسوس وحیف * که فرصت عزیزست والوقت سیف * شبه الوقت بالسیف القاطع فی سرعة المضی (که خیر اشلامش عمرنجه قطعا) اعلم ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم هو اول من یفتح باب الشفاعة فیشفع فی الخلق ثم یشفع الانبیاء ثم الاولیاء ثم المؤمنون وآخر من یشفع هو ارحم الراحمین فان الرحمن ما شفع عند المنتقم فی اهل البلاء الا بعد شفاعة الشافعین الذین لم تظهر شفاعتهم الا بعد شفاعة خاتم الرسل لهم لیشفعوا ومعنی شفاعة الله تعالی هو انه اذا وقعت الشفاعة ولم یبق فی النار مؤمن شرعی اصلا ولا من عمل عملا مشروعا من حیث ما هو مشروع بلسان نبی ولو کان مثقال حبة من خردل فما فوق ذلك فی الصغر الا خرج بشفاعة النبیین والمؤمنین وبقی اهل التوحید الذین عملوا التوحید بالادلة العقلیه ولم یشرکوا بالله شیئا ولا آمنوا ایمانا شرعیا ولم یعملوا خیرا قط من حیث ما اتبعوا فیه نبیا من الانبیاء فلم یکن عندهم ذرة من ایمان فادونها فیخرجهم ارحم الراحمین وما عملوا خیرا قط یعنی مشروعا من حیث ما هو مشروع ولا خیرا اعظم من الایمان وما عملوه وهذا حدیث عثمان بن عفان رضی الله عنه فی الصحیح لمسلم بن الحجاج قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من مات وهو یعلم ولم یقل یؤمن انه لا اله الا الله دخل الجنة ولا قال یقول بل اورد العلم فی هؤلاء یسبق عنایة الله فی النار فان النار بذاتها لا تقبل تخلید موحد لله بای وجه کان واتم وجوهه الایمان عن علم یجمع بین العلم والایمان قلت فان ابلیس یعلم ان الله واحد قلنا صدقت ولکنه

اول من سن الشرك فعليه اثم المشركين وعقاب اثمهم انهم لا يخرجون من النار هذا اذا ثبت انه مات موحدا ومايدريك لعله مات مشركا شبهة طرأت عليه فى نظره فابليس لا يخرج من النار هذا فانه مبحث شريف ذكره المولى الفناري فى تفسير الفاتحة (زهر الحياته) بالفتح وفتح الهاء وسكونها چچك جمعى ازهار يعنى حيات تازه بخش ايدن شكوفه زاره وچنستانه (نهر الحياته) حيات ايرماغنه نهر اصلنده مجراى آيدر (برج بدن) برج عربيدر حصار معناسنه تشبيها بروج سماديرلر بدن تركيدر قلعه بدنيدر بوراده ايكيسى بيله تشبيه طريقيله واردر (هدايى قدس سره) فنا اندر فنا بولدى وجودم ملكى سرتاسر ❊ كورينور بدن قالدى همان انجق حصار مدن ❊ يعنى مراتب اوزره تعيناتمك اثرى محو اولدى وكثرتم وحدته اتصال بولدى وجود حصارندن فقط ظاهرده بدن ديرلر بدنم قالدى (عتقاء) عتيقك جمعيدر آزادلى معناسنه قال فى التعريفات العتق فى اللغة القوة وفى الشرع هو قوة حكمية يصير بها اهلا للتصرفات الشرعية (انطا) كسرله اعطا معناسنه دريقال انطى اى اعطى كما فى القاموس (جاء فى احاديث المصابيح برواية انس رضى الله عنه انه عليه السلام قال ليصيبن اقواما سفع من النار بذنوب اصابوها عقوبة) (سفع) آتش يالكى برنسنه بى چالوب ياقق يعنى نيجه طائفه يه كسب ايتدكارى كناهلرى سببيله بطريق العقوبة آتش دوزخ اصابت ايدر وبرمقدار ينارلر (ثم يدخلهم الله الجنة بفضل رحمته) بعده الله تعالى انلرى رحمت فاضله سيله جنته ادخال ايدرز يراجنته دخول ايتمك فضل حق بابندند رنتكيم جهنمه دخول عدل طريقيله دراكرچه كه درجات ودركات اعمال عباده مستندر (فيقال لهم الجهنميون) پس انلرايچون بونلر جهنميلردر دينلور وانلرنده بو وجهله يازيلوب صكره بوز يلور نتكيم سبقت ايتدى (بيك ييل) زيرا بوامتك كمال ظهورى اعتباريله عمرى بيك ييلدر نتكيم اشراط قيامتده بيان اولندى (يدى بيك ييل) زيرا نوع بشرك عمرى يدى بيك ييلدر نتكيم تحقيقى كذر ايتدى پس تشديدتربيه نك مقتضاسى بودر كه عصات يدى بيك ييل معذب اوله ولكن ظاهر اولان بودر كه ذكر اولنان مدت آخرت ييلارى حسبيله اوله كه بركونى بيك ييلدر زيرا آخرت دنيانك تفصيليدر رمكر الله تعالى تفضل ايليه قال ابو العباس الاقليشى رضى الله عنه لم اجد فى مقدار بقاء العصاة فى النار حدا فى صحيح الاثار غير ان الغزالى رحمه الله ذكر فى الاحياء حال عصاة الموحدين فقال ان بقاء العاصى فى النار لحظة واكثره سبعة آلاف عام لما وردت به الاخبار انتهى وعذاب كل عاص كيفية وكمية انما هو على حسب حجابه كيفية وكمية (حسن بصرى) ترجمه سى مرور ايتمشدر (كولميسن الهى) يقول اتسخر بى او تضحك بى وانت الملك ولما كانت السخرية فى حق الله تعالى مستحيلة حملت على لازمها وهو ازال الهوان يعنى اتحقرنى بخطابك كخطاب المستهزئين وانت اكرم الاكرمين قال بعض العلماء ذلك الرجل لغاية سروره حيث سمع مالم يخطر بضميره لم يضبط لسانه وترك فى الخطاب مع الله الادب كازل لسان من وجد ناقته بعد فقدها وقال من شدة الفرح اللهم انت عبدى وانا ربك (انفس) اوسع ديمكدر وتنفس النهار عبارة عن توسعه كما فى المفردات وشراب ذو نفس فيه سعة وروى كما فى القاموس (مسافه) بعد معناسنه در تحقيقى كذر ايتمشدر (دراطافت) درفتحله ظرفيت افاده ايدر فى كبى يعنى لطافتده ووسعت سيرده اون دنيا قدردر نتكيم بعض رواياتده كلور كه اهل جنت اوتوردقلرى يرده دائره لرينك هر كوشه سن سيرايدرلر يعنى نظرده هرجانبى كورينور فاما بالفعل سيراولنسه نهايت بولنمز (هناد) يقال هند تهنيدا قصر فى الامر كما فى القاموس (لمحرره) بزى دوزخدن آزاد ايله يارب ❊ جنانه طوغرى ارشاد ايله يارب ❊ ياقوب كل ايتمه هجران آتشنده ❊ وصالكله دلى شاد ايله يارب ❊ چويوقدر قهر كه برذره طاقت ❊ اسر كه لطفه معتاد ايله يارب ❊ نهايت يوقدر بحر عطايه ❊ خطايى جمله برباد ايله يارب ❊ ياقرسك عاقبت دوزخده يارن ❊ بزى سن بارى هناد ايله يارب ❊ چيقارمه برنفس راه رضادن ❊ دمادم ذكرى زاد ايله يارب ❊ كوكلده عشقكى نهر الحيات انت ❊ بزه فيضكله امداد ايله يارب ❊ ديلر حقى قولك امچاغه اوچق ❊ يتر معتاد فرياد ايله يارب ❊

(بحر آخر) ﴿ قافية الياء ﴾

چو ايشتدك كورنلردن جحيمه اى جهان آراى
ايشت كيملردر كيرن دخى بر براى جان آراى

صغاير اهليدر كيرن دخى اهل كبائردر
كه كتمش توبه ايتمه دن جهاندن اى جهان آراى

حق انى عفو ايتمامش شفاعتده ارشمامش
ارادت اويله ايتمش مش كه باقيمش اى روح افزاى

پس اويله اولسه واجبدر كبائردن رجوع ايتمك
ولى قاچدرانى بيلكل ندكلودر كل امدى صاى

على ديدى اون ايكيدر بريسى حقه شرك ايتمك
ايكنجى آدم اولدرمك يقين وارمه اكا هيهاى

اوچنجى پارسا خاتونه زنا ايتدك ديو سوكك
بودر دردنجيسى انك زنا ايتمكدر رحاشاى

بشنجیسی طوررقاجق بشایاش جنکده کافردن
یدنجیسی بودر آنك یتیم مالن یمکدرر
سکزنجی اتا آنا مسلمان اولسه لر بونلر
طفوزنجی فساد ایتمك حرمده مکه ایچنده
اونجیسی ربادر کیم یمکدر اقچه اصیسن
انك اون بیریسی حاشا اوغریلق ایلمکلکدر
بو سوزدن معلوم اولدیکیم کبائر بو اوله انجق
ولی زنهار معاصیدن کیم اوده لایق اولورسن
خصوصا دیلکی صقله سن الفاظ کفردن کیم
حلالی بوش اولور آنك هب اعمالی اولور ضایع
اکر حج ایتدیسه حجی حقیقتده اولور باطل
کیرو ایمان کتورسون اول چومرتد اولدی دیننده
اکر عورتده سویلرسه ارندن بوش اولوردرحال
ولی قصدیله آیقله شوکیم سویلرسه کفری اول
بو یرده روی تقوادن جواهر کیبی سوزلر وار
بیورمشدر رسول الله که سومك کیشی دنیایی
دخی دنیایی ترك ایتمك عباداتك باشی درر دیر
بلی عارف مقربلر اکر جنت اومرلرسه

بودر التنجی سحر ایتمك اویوله باصیه لر پای
یه نك قرنی طولر اود اکر حبه ده اولسه پای
بولاری عاصی اولمقدر اکر بخسول اوله کر پای
نیچون الحاد اوله انده چون اکا بکزه مز هیچ جای
چودنیاده صوانوب یرسك حلالدن ای شکرخای
اون ایکنجیسی خرا یچمك ایچنلرد یسروای وای
قلانی هب صغایرد رندکلو وارسه ای طغرای
اکر عفو ایتمسه الله عتاب اولور ای عالی رای
که هر کیم کفرسو یلرسه عذاب اولور ای عالی رای
ابد قالور جهنمده عقاب اولور ای عالی رای
کیرو وارماسی فرض اولور ثواب اولور ای عالی رای
والا قتلی واجبدر که مطلق بیل ای عالی رای
نکاح ایتمك کرك جبرا بونی حق بیل ای عالی رای
بود زدیدیکمز کیشی محقق بیل ای عالی رای
ولی قانی قواق آکاسن الحق بیل ای عالی رای
باشیدرهب خطیئاتك که مغرق بیل ای عالی رای
نصحیحت بو یتر تحقیق مدقق بیل ای عالی رای
کناه اولور حقیقتده اول اومق بیل ای عالی رای

﴿ حسنات الابرار سیئات المقربین ﴾

که زیرا کوکلنی بونلر آرتدی ماسوی اللهدن
بو یولده نیچه لر واردر مقام عینه واصلدر
دیدی داوده یاد اود که ابرارك بکا شوقی
سؤال ایتدی بو کزسائل نیچه مشتاق اولور دائم
جواب ویردی مکملار اکا در اشتیاقی کیم
سؤال ایتدی کیروسائل چومشتاقدر نیچون ایتمز
که بونجه ایشلری واردر دیلر کیم اشلیه آنی
بوسوز بونده طورب طورسون کیرو یزدونه لم آکا
بشردی بو قودینن که تقریر ایلدك انی
شولر کیم جنی مؤمندر امام اعظم ایدر کیم
ولی یوقدر ثوابی دیرکه زیرا ظاهر قرآن
شوکیم واردر ثوابی دیر کتورسون کوره لم برهان
ولی مؤمن اولورسه جن ایدو بدر وعده کیم الله

که حق کندی کندیدن معتق بیل ای عالی رای
سن انك حالنی بوندنده انطق بیل ای عالی رای
اکرچه کیم اوزانمشدرین اشوق بیل ای عالی رای
کوره طورر چوقوللارین نه قیچمق بیل ای عالی رای
نه وقتن کوستره دیدارهم اوچق بیل ای عالی رای
جواب ویردی بولر کیرو موفق بیل ای عالی رای
برندن بیریسی اولمز هیچ اسبق بیل ای عالی رای
چوچیقه صوچلولر اوددن عطیات اوزره ای بدر آی
ایشت پس جنلر حالن سموات اوزره ای بدر آی
بولرده جنته کیرر معافات اوزره ای بدر آی
قوانسانه کلمشدر که طاعت اوزره ای بدر آی
اقامت ایلسون حجت بو اثبات اوزره ای بدر آی
اکا جنت ویرم دیدی هدایت اوزره ای بدر آی

﴿ قال الله تعالی یاقومنا اجیبوا داعی الله وآمنوا به یغفرلکم من ذنوبکم و یوجرکم من عذاب الیم ﴾

ابو یوسف امام وهم محمد دیدیلر بونلر
که جنلرده مأموردر عبادت اوزره ای بدر آی

﴿ قال الله تعالی وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون ﴾

عبادت ایتسه لر حقه بولرده بوله لر جنت
یه لر ایچه لر بونلرده جنتده اله لذات
مکانی بونلرك جنت حوالیسنده اولور دیر
ندکلو وار ایسه مؤمن قیچنکیم کیره اوچاغه

که قرآن اویله ناطقدر بو آیات اوزره ای بدر آی
مراتبجه اولیسرلر مقامات اوزره ای بدر آی
بوسوزده نقل اولوب دیندی مقالات اوزره ای بدر آی
بوله یراو یرین جمله کمالات اوزره ای بدر آی

﴿ قال الله تعالی یوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول هل من مزید ﴾

جهنم لایزال نطقه کله هل من مزید ایده	کیره تاجن و کافرلر صوك اوقات اوزره ای بدرآی
اکاهم رب عزتدن نظر ایریشه هیتله	طوله بغلانه قاپولر بوحالات اوزره ای بدرآی

(جهان آرای) جهان بزه بجی یعنی عالمك یراشغی وزینتی (جان آرای) فرح وسرورله جان بزه بجی ودله صفا ویریجی وجانك سوکلوسی (روح افزای) جان آرتوریجی وعمر اوزادیجی وروحه قوت ویریجی (شرك) مراد مطلقا کفردر کرك پوت پرست اولمغله اولسون کرك اولمسون (آدم اولدرمك) یعنی بغیرحق وبونده کندی نفسنی قتل ایتمك دخی داخلدر (پارساخاتون) پرهیزکار وحلال زاده یعنی شول مردم خاتون که مکلفه ومسلمه وقبایح وزنادن عفیفه اوله ویشترط معها فی الرجم الدخول بنکاح صحیح (زنا) هووطیء فی قبل المرأة خال عن الملك وشبهته فوطیء البهیمة واللواطة لیس بزنی وکذا الایلاج بلاغیبة الحشفة وکذا وطیء المرأة ظنا انها زوجته اذ فیه شبهة الملك ولذا لاحد فیه (حاشای) یعنی اندن صقین وکندیکی پاك طوت معلوم اوله که اخری الف اولان کلمه‌لره یا الحاق ایتمك قاعده‌سی عجمدر خدای وبای وپای وکدای وامثالی کبی (بشاباش) بعضلر برمسلمان ایکی کافردن فرار ایتمك دخی کبیره‌در دیمشلر (سحر) هو اظهار امر خارق للعادة عن نفس شریرة باعمال یجری فیها التعلم فیخرج المعجزة والکرامة اذ لاشر فیهما ولاتعلم (یتیم مالن) مکر جهت شرعله اوله تنکیم قرأنده کلور (ولاتقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن) دیمشلردر که قضاة زمانك حق قسمت دیومال یتیمدن الدقلری نسنه‌نك اکرچه اصلی مشروعدر یعنی قاضینك بیت المالدن حق معینی اولمدیغی صورتده ولکن مقداری مشکلدر یعنی بیك اقچه‌ده نقدر حق قسمت النور مجهول وتعیینی کوجدر (لمحرره) بوزمان برعجب زمان اولدی ❁ کیمسه بلز یتیم حالندن ❁ حق قسمت دیو الور قاضی ❁ نه بولورسه جمیع مالندن (بیه‌نك قارنی طولر اود) قال تعالی (ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا) تفسیر کبیرده کلور که روز قیامت خورنده‌سی مال یتیم عرصاته بروجهله کلور که اتش درونی زبانه‌زن اولوب دهن وبینی وچشم وکوشندن ظاهر اولور وبو علامت ایله هرکس انك آکل مال یتیم اولدیغن بیلور (الحاد) قصد وتوسطدن میل ایتمك وامالة قیلقدر بوندندر که لحده لحد دینلدی زیرا قبرك ناحیه‌سنده‌در ومذهبنی جمیع ادیاندن امله ایدن دینسزلره ملحد دیرلر قال الله تعالی (ومن یرد فیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم) معلوم اوله که حرم کعبه‌نك حدی جلد اولده در الحاد ایتمك ارتکاب ذنب معناسنه در صغیره اولسون کبیره اولسون ولکن دیمشلردر که اوراده اشلنن کبیره ایکی کبیره یرینه یازیلور وبرکسنه حرمده اندیشه‌سی کناه ایتسه وفعله کتورمسه دخی خطیئه یازیلور کما قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر ❁ اعلم ان الله تعالی قد عفا عن جمیع الخواطر التی لاتستقر عندنا الا بمکة لان الشرع قد ورد ان الله یؤاخذ فیه من یرد فیه بالحاد بظلم وهذا کان سبب سکنی عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما بالطائف احتیاطا لنفسه لانه لیس فی قدرة الانسان ان یدفع عن قلبه الخواطر (جای) بردر محل ومکان معناسنه مجازا منزلده دخی مستعملدر (ربا) هو زیادة احد البدلین فی البیع مع اتحاد الجنس واما الدرهم مع الدینار مختلفان فی الجنس وکذا الحنطة مع الشعیر وغیره من الحبوب لیس بربا (یمکدر) یمك ذکر اولندیغی معظم منافع اواق حسبیله‌در والا اکلك غیری جمله منافعی داخلدر (شکرخای) شکرچینیجی مراد خالص العقیده اولان مؤمنی حلال طیب وغذای لذیذه تحریضدر (اوغرواق) یعنی خفیة غیرك مال محرزندن نصاب مقداری نسنه المقدر که امام اعظم قتنده اون درهم وامام شافعی قتنده ربع دینار وامام مالك قتنده اوچ درهم وابو لیلی قتنده بش درهمدر کما قال فی منهاج العابدین کان یونس بن عبید یقول لاتأمن من قطع فی خمسة دراهم خیر عضو منك ان یکون عذابه هکذا غدا (خمر) هو المسکر من ماء العنب نیئا عند ابی حنیفة واصحابه رحمهم الله والمسکر من ای ماء کان نیئا او غیر نیء عند الشافعی (طغرای) پادشاهلر نشانیدر که براتلرده وفرمانلرده یازیلور بوراده مراد تشبیه طریقیله ای بوزی طغرای دیمکدر معناسی جلد اولده‌در (زنهار) کلمهٔ تنزیهدر (عتاب) اظهار الغضب علی احد لشیء مع بقاء المحبة (عالی رای) عالی فکرلو وبلند همتلو (الفاظ کفر) الفاظ کفرك بعضیسی متفق علیه وبعضیسی مختلف فیهدر مختلف فیه اولان الفاظده مفتیلره وقاضیلره لازمدر که عدم اکفاره ذاهب اوله‌لر یعنی ایمان جانبنی ترجیح ایدرلر پس بوندن منفهم اولور که اسلامه کلن کافرك مراهق اولان اولادی دینده اکا تابعدر اطفال کبی یعنی وارث اولور وسائر احکام اسلام انك اوزرینه اجرا اولنور ❁ معلوم اوله که تصدیق واقرار ظاهر روایتده ایمانك ایکی رکنیدر پس بوایکیسندن بریني منافی اولان نسنه کفر اولور تصدیقی منافی اولان وهم وشك وظندر که علی کل حال کفردر واقراری منافی اولان متفق علیه اولان الفاظدر که حال اختیارده کفردر اکر بی سبق لسان صادر اولورسه کرك جدله اولسون کرك هزله اما سبق لسان طریقیله صادر اولورسه معفودر وحال اکراه واجبار ایکیدن

خالی دکلدر اکر تلف نفس و یاتلف عضوله اکراه اولنورسه تلفظده رخصت واردر ولکن عزیمت بودر که موجب کفر اولان نسنه یی عذر اولورسه ده تکلم ایتمیه حتی تکلم ایتمیوب قتل اولنسه افضل شهدادن اولور اکر ضرب شدید و یاحبس مدید و یااتلاف مال وامثالی ایله اجبار اولنورسه تکلم کفر جائزدکلدر حتی تکلم ایتسه قضاء و دیانة کافر و مرتد اولور وارتدادك حکمی بش نسنه در اولکیسی جمیع اعمالك بطلانیدر قال تعالی (ومن یکفر بالایمان فقد حبط عمله وهو فی الآخرة من الخاسرین) ولکن رجوعدن صکره عند الحنفیة غنی ایسه تکرار اداء حج لازم کلور زیرا سبب حج اولان بیت باقی و وجوب ادایه شرط اولان قدرت واستطاعت متحققدر حجدن غیرینك اداسی لازم کلمز بکر اوزرینه قضاسی لازم کلور عبادات اوله وجهی بودر که مثلا حال اسلامده ادا ایتدیکی نمازك سببی اولان وقت وصومك سببی شهر فوت اولور پس اوزرینه اعاده لازم کلمز وعند الشافعیه نه حجی ونه غیری یی اعاده لازم دکلدر زیرا انلرك فتنده احباط اعمالك شرطی کفر اوزرینه موتدر والعیاذ بالله تعالی کما قال تعالی (ومن یرتدد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئك حبطت اعمالهم فی الدنیا والآخرة واولئك اصحاب النار هم فیها خالدون) پس رجوع بولیجق اعمال کما کانت عودت ایدر واعاده سی لازم کلمز ❊ ایکنجی حکمی بودر که عند الشیخین بلا طلاق نکاح منفسخ اولور کرك اردن صادر اولسون کرك عورتدن فسخك فائده سی بودر که ارتداد له عدد طلاق منتقص اولمازحتی اوچ دفعه ارتداد واقع اولسه والعیاذ بالله تعالی حله لازم کلمز وامام محمد قتنده ارك ارتدادی طلاقدر پس اوچ دفعه دنصکره حله لازم کلور قال فی الخلاصة ردة الزوج فرقة بغیر طلاق عند ابی حنیفة وابی یوسف رحمهما الله وعلیها العدة ان کانت بعد الدخول وردة المرأة فرقة بغیر طلاق بالاجماع وعلیها العدة وفی تنویر الابصار کل فرقة هی فسخ من کل وجه لا یقع الطلاق فی عدتها وکل فرقة هی طلاق یقع فی عدتها (بعد ذا) اکر ردت عورتدن صادر اولورسه بعد التوبة نکاحه جبر اولنور واکر اردن صادر اولورسه عورت مخیره اولور اوچنجیسی ذبیحه سنك حرمتیدر پس انك ردتی حالنده ذبح ایتدیکی حیوانك لحمنی اکل ایتمك حلال دکلدر ❊ دردنجیسی قتلی حلال اولمقدر پس اول حالده برکیمسه انی قتل ایلسه اولسه دیت لازم کلمز وقاتلی مؤاخذه اولنمز ❊ بشنجیسی اجبار تو به در یعنی تکلم ایتدیکی نسنه دن رجوعه جبر ایتمکدر مجرد شهادت کلمه سن کتوردیکی کفایت ایتمز واکر تکلمنی انکار ایدرسه تو به دن صد اولنور تو به ایتمدیکی صورتده قتلی واجب اولوب مؤبد فی النار اولور واشباهده کلور که مرتد اولان کسنه حفاظ حدیثدن ایسه من بعد اندن حدیث روایت ایتمك جائز اولمز ومرتدك وقفی باطلدر وردت اوزرینه وفاتنده ویاقتلنده برملتك مقبره سنده دفن اولنمز بلکه لاشهٔ کلب کبی برچقوره القا اولنور پس بو تفصیلدن ناظمك قدس سره بو مقامده اولان کلامنه شرح تام حاصل اولدی والحمد لله (آیقله) یعنی عقلی باشنده ایکن سویلرسه واقع اولور سرخوشلق حالنده اولان تکلمنه بو خصوصده اعتبار یوقدر طلاق واعتاق وخلعی معتبردر کما فی الفقه (روی تقوادن) تقوی یوزندن وجهتندن (خطیئات) خطیئه نك جمعیدر غالبا مقصود بالعرض اولان کناهده استعمال اولنورز یراخطادن مأخوذدر (مغرق) اسم مفعول صیغه سی اوزره اغراق اولنمش دیمکدر غرق صو یه باتمقدر یعنی دنیامحبتی جمله خطالرك باشی اولیجق انی سون کسنه زیاده کنهکار اولور وخطادر باسنده غرق اولوب حیات دلدن حرمان بولور (حسنات الابرار سیئات المقربین) بو کلام لطیف ابن عساکر روایت ایتدیکی اوزره حدیث دکلدر بلکه شیخ ابوسعید خرازقدس سره مقالاتندندر وابوسعید شیخ اکبر قدس سره الاطهر لسانی اوزره عظماء طریقتدن بلکه اخص خواص اهل حقیقتدندر و بو مقوله لرفی الحقیقة السنهٔ فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمدن براسان مخصوص وحسناتندن برحسنهٔ خاصه اولمغله مقاله لری فخر عالم صلی الله علیه وسلمه نسبت اولنور نتکیم حضرت علی رضی الله تعالی عنهك (من عرف نفسه فقد عرف ربه) کلامنه وامثالنه حدیث اطلاق ایدرلر فافهم جدا وابرار ومقربین جلد اولده شرح اولنمشدر (معتق) اعتاق اولنمش یعنی آزاد قیلنمش مقصود اکر وجود واکر انك توابعیدر جمله سندن حر اولدقلرین بیاندر پس بو مقوله لرك حیاتلری حیات باقیه ووجودلری وجود حقانیدر شویله که وجودلرنده حقدن غیری متصرف یوقدر نطقلری حقله وسکوتلری دخی حقله در وسائر حالاری دخی بویله در (لمحرره) اوله کور بو وجوددن آزاد ❊ تاکه حق اوله بو بولده سکا زاد ❊ یوبه کور نقش وجودی دلدن ❊ اولدی مقصود خامه دن بهزاد (مقام عین) جلد اولده عینی ایله تحریر اولنمشدر (انطق) زیاده نطق ایدیجی وفی المشهور لسان الحال انطق من لسان المقال یعنی ادل ففیه تشبیه الدلالة بالنطق فی افادة المراد (بعد ذا) مراد ناظم کلام آتیده اولان مضمونك ذکر اولنان معنایه زیاده دلالتن بیاندر الحاصل مقام عینه واصل اولنلرده اصلا طلب قالمز زیرا طلب ترقی ایچوندر ومقام عین ترقیانك غایتیدر الصوفی من لا مذهب له اکا اشارتدر پس نسبت طلب زائل اولیجق طالب

ومطلوبك اثنينيتى دخى زائل اولوب حقيقت خالصه ووحدت صرفه وعين محض ظهور ايدر و بومقامده طالب كاه
قيلندن اولور زيرا وجودى مشعردر وشولكه (ويحذركم الله نفسه) موجبنجه جمله طالبدن فنا بولمشدر نيجه
جنت ديلر فرضا ديلسه ذنب وجود آثارندن اولور وخواص سلطانه واجب اولان بودر كه درو ديواردن قطع نظر
ايدوب جمال شهريارى يه مشغول اوله لر و بو اشتغالدن سرايدن خارج اولق وتنعماتدن حرمان بولمق لازم كلمز بلكه
كل الصيد فى جوف الفراء مضمونجه سلطانى بولان هر مرادى بولور فاما هر مرادى بولان كاه اولور كه سلطانى بولمز
(اشوق) زياده شوقلى قال تعالى (ياداود طال شوق الابرار الى لقائى وانا اشوق منهم) بومقاله ده شوق ابراره مضاف
اولدى زيرا مقربين مقام لقايه واصلاردر پس انلره نسبتله شوق لقاء غايت بولمشدر اكرچه كه عالم صفاته كوره
عشق وشوقدن خالى دكلدر فافهم (نه وقتن كوستره ديدار) يعنى پرده تعينات بالكليه يرتلوب علم عينه واصل
ووصال تام حاصل اوله (موفق) توفيق كشينك مرادنه اسبابك موافقتيدر يعنى مجيبك جوابنى توفيق بيل وحقيقت
اكله (اسبق) زياده سابق مقصود حق تعالينك هر ايشى حكمتله تدريجى اولديغن بياندر الحاصل انسان كاملك
وجودنده اسماء حسنانك آثارى دفعة ظهور ايتمك حكمته مخالفدر نتكيم جلد اولده تحقيق اولندى پس شول
ذاتك كه بوعالمه نزولى تدريج طريقيله اوله عالم اصله صعودى دخى تدريجله اولان كمال معتبردر نتكيم
حضرت مولانا قدس سره الاعلى بيورر * مدتى اين مثنوى تأخير شد * مهلتى بايد كه تا خون شير شد (لمحرره)
قيل تجلى جمال اى پادشاه * شوق ديدار كله حيرانم بتر * قيل تسلى وصال اى پادشاه * فرقتكله زار وكريانم بتر *
ايريشوب سندن تجلى شهود * پاره پاره اوله بوطور وجود * يانه بندن بنلكم مانند عود * نار غمده نيجه بريانم بتر *
شول مقام عينه ارشاد ايت بنى * كوستروب ديداركى شاد ايت بنى * لطف واحسانكله آباد ايت بنى * نيجه دمدر
بويله ويرانم بتر * حب دنيادن خلاص ايت جانمى * جنك فوقنده قيل سيرانمى * ساكه طوغرى آچيو يرميدانمى *
ماسواده حبس زندانم بتر * عاشق صادق اولان كوزلرسنى * كورمكه طوغمز قوكوزلرسنى * حق زارك سنى
اوزلرسنى * بلبل پراه وافغانم بتر (عطيات) عطيه نك جمعيدر عطا وبخشش معناسنه چونكه عصاة مؤمنين
فضل حقله دوزخدن چيقه لر (سموات اوزره) مقصود جنيانك سمواتده اولديغن بيان دكلدر زيرا انلرك مسكنلرى
زمينده بلكه عالم علو يده كى حالارين عياندر (معافات) عافيت معناسنه در نتكيم تحقيق كذر ايلدى مقصود
دوزخدن خلاص ونجات بولدقلرين بياندر (ثواب) جزاء عمل اولان درجات ونعيم صورى يعنى جنته دخول ايدرلر
ولكن انسك مؤمنلرى كبى اكل وشرب وتنعم ايتمزلر بلكه تسبيح وتقديس ايدوب لذت ذكرايله متلذذ اولورلر قال الله
تعالى فى سورة الاحقاف (ياقومنا) جنياندن برنفر نيم شب بطن نخله نام موضعده مرور ايتدكلرنده فخر عالم صلى الله تعالى
عليه وسلمى نماز قيلاور وقرأن اوقور بولدقلرنده توقف ايدوب استماع ايتديلر بعده قومنه واروب دعوت طريقيله
ديديلركه اى يزم قوم وكروهمز (اجيبوا داعى الله) خوانندهٔ خدا اولان فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمه اجابت ايديكز
(وآمنوا به) دخى اكا ايمان كتوروب خبرلرنى تصديق ايديكز (يغفر لكم من ذنوبكم) تاكه الله تعالى سزك بعض
كناهلركزى مغفرت ايليه يعنى خاص حق الله اولان خطالر يكزدن كچه زيرا حقوق عباده بالكز ايمانله مغفرت
تعلق ايتمز بلكه استحلاله ورده مظالمه محتاجدر (ويجركم من عذاب اليم) دخى سزى كفره ايچون آماده قلنان عذاب
دردناكدن اجاره ايليه يعنى قورتره (بعدذا) بوآيت شريفه اكر امام اعظم حضرتلرى طرفندن احتجاج طريقيله
ذكر اولنديسه مدعايه دلالت يوقدر زيرا اكر مؤمن جنك اجرى مغفرت واجاره اوزرينه مقصور اولسه نتكيم
بعضلر ذاهب اولمشدر جنته دخول لازم كلمز واكر معناى مذكور اوزرينه اقتصار مقام انداده اكتفا قيلندن
ايسه جنته دخولى نفى ايتمز فاما بومقوله دخولك موجب ثواب اولديغى اظهردر زيرا جن دخى انسان كبى وعد ووعيد
اهلندندر ملائكه كبى دكلدر * قال فى الارشاد واختلف فى ان لهم اجرا غير هذا اولا والاظهر انهم فى حكم بنى آدم
ثوابا وعقابا انتهى بومقامك تفصيلى آكام المرجان فى احكام الجان نام كتاب جليلده در وجنه رؤيت ديدار حقنده
اولان كلام بالاده بسط اولنمشدر قال الله تعالى فى سورة الذاريات (وماخلقت الجن والانس الا ليعبدون) يعنى بن
اهل ايماندن پريان وآدميانى انجق بكا پرستش ايچون آفريده قيلدم . ياخود جمله انس وجنى قابليت تكليف ايله خلق
ايلدم وجمله سنه عبادتله امر ايتدم وياخود انلرى معرفت ايچون وجوده كتوردم پس جمله سى حق شناس اولدلر
ولكن بعضلر فرمانبر اولديلر زيرا حكمت الهيه جمله خلقك اخلاص وحقه اقبال كلى اوزرينه اتفاقلرنى اقتضا
ايتمز زيرا امر معاشه خلل كلور انكچون (اولا الحمق لخربت الدنيا) ديلمشدر تحقيق مقام بودر كه مقصود انسان
كاملك ظهورى وانك عبادتيدر بوايسه حاصلدر (السواد الاعظم هو الواحد على الحق) پس بومعنايه كوره

کویا خلقك اکثری امر تکلیفی یرینه کتورمشلردر کتورمینلر قبضهٔ شمالك حکمنی تحصیل ایچوندر (حوالی) قال فی القاموس هو حو الیه واحو اله بمعنی انتهی * یعنی جنك مؤمنلری ایمانلری حسبیله جنته دخول ایدرلر وپسندیدهٔ عملاری مقتضاسنجه درجات بولورلر ولکن جنتك نواحی وجوانبنده تمکن ایدرلر وبعضلردیمشلردر که دنیاده جن انسی کورر وانس جنی کور مز تکیم قرآنده کلور (انه یراکم هو وقبیله من حیث لاترونهم) وآخرتده برعکس اولوب انس جنی کورر وجن انسی کورمز فسبحان الحکیم (هل من مزید) قال تعالی فی سورة ق (یوم نقول لجهنم هل امتلأت) یادایله اول کونی که دوزخه سؤال ایدوب پراولدکی دیرز یعنی کفار انس وجندن سنی پرقیلوزز دیووعد اولنمش ایدی شمدی اول وعدیرن بولدیمی (وتقول هل من مزید) ودوزخ دخی جواب ویرر که آیا هیچ زیاده وارمیدر یعنی زیاده ایله دیرحق تعالی انی دخی مرادی اوزره طولدرر * بو آیتده اشارت واردر که انسانك نفسی جهنم صفتدرزیرا دنیایه شهواته بروجهله حریصدر که طویمق کلمز فلا یملاء جوف ابن آدم الا التراب (کما امی) نقدرچوق ویرر ایسك نفسه هیچ طویدم دیمز * خرجنده ملك عجم نه مال هندستان بتر (اکاهم رب عزتدن نظر ایریشه هیبتله) (قال علیه السلام لاتزال جهنم تقول هل من مزید حتی یضع فیها رب العزة قدمه فتقول قط قط وعزتك ویزوی بعضها الی بعض) جهنم حقدن وعدنه وفا طلب ایدوب رب العزه قدمنی اکا وضع ایدنجه یدك هل من مزید دیر پس وضع قدم حاصل اولدقده عزتك حقیچون بتر بتر دیرو جهنمك غایت امتلادن بعضسی بعضینه جمع وضم اولنور بو حدیثده ذکر اولنان قدمده اختلاف اولنمشدر بعضلر ذأب سلف اوزره متشابهاتدر دیو سکوت ایتمشلردر وبعضلر تأویل ایدوب وضع قدم جهنمك شدتنی تسکیندن کنایه دردیمشلردر وبعضیلر جهنم ایچون تقدیم واعداد اولنان کفره یه حمل ایلمشلردر دخی نیجه معنالر ویرمشلردر * ولکن اهل حقیقت مسلکی بودر که انسان کاملك ایکی قدمی واردر که بری قدم جلالدر که جهنم انکله پراولور وبری دخی قدم جمالدر که جنت انکله امتلا بولور بومقامده بیان شافی بودر که جهنم اهل طبیعت ونفسك مقامیدر یعنی قدم جلاله مظهردر وجنت روح وسرك مقامیدر یعنی قدم جماله مظهردر واعراف اهل قلبك مقامیدر که جمال وجلاله دائردر تکیم حق تعالی بیورر (باطنه فیه الرحمة وظاهره من قبله العذاب) واعراف ایله قلبك مناسبتی بودر که اعراف جنت وجهنم میانده مقام اولدیغی کبی قلب دخی طبیعت ونفس ایله روح وسر اراسنده برزخدر وانسان کاملده ایکی نشئه واردر که بری نشئهٔ جنانیه وروحانیه وبری نشئهٔ دنیاویه وجسمانیه در پس انسان کامل جنته روح وسر ایله دخول ایدوب نشئهٔ عنصریه سنه متعلق اولان صورت طبیعیه ونفسیه سی باقی قالور وبو بقیه ایله الله تعالی جهنمی طولدرر یعنی اول بقیه دن مظاهر جلالیه خلق ایدوب دوزخی انکله مالا مال ایدر پس انسان کاملدن بو تجلی ظاهر اولمدقجه جهنم هل من مزید دیرصکره قط قط یعنی حسبی حسبی مقاله سیله زمزمه پردازاولور وقدم تخصیص اولدیغنه وجه بودر که انسانك قدمی بحسب الصورة آخر اعضادر تکیم انسانك کندی دخی اعضاء عالمك آخریدر زیرا اندنصکره ظهوره کلمش صورت یوقدر پس ذکر اولنان نفس وطبیعت مظاهری ناره جهله دن آخر وارد اولغله قدم ایله تعبیر اولندی وبو مظاهر اهل نار برمزاج اوزرینه در که جنته دخول ایتسه لر معذب اولورلر سؤال اولنورسه که بونلرك مزاجی ناره ملایم اولیجق تعذیب نیجه متصور اولور جواب بودر که موعود اولان دوزخی پرقیلمقدر یوخسه ایچنده اولنلرك جمله سنك معذب اولمسی دکلدر (الهی) کباب اولدی جکر نار المده * مدد ایله مدد سلطانم الله * خراب اولدی کوکل شول دست غمده * مدد ایله مدد سلطانم الله * دیه هل من مزید اولدمکه نیران * طوله هیبتدن انده جن وانسان * بزه جناتك ایله لطف واحسان * مدد ایله مدد سلطانم الله * غریقز آه دریای کناهه * حریقسز بوسیبدن نار آهه * دوشن عفو خطادر پادشاهه * مدد ایله مدد سلطانم الله * بو نفسك دوزخندن ویر نجاتی * نعیم روح پاك ایت ذوق ذاتی * یاق عشقك نارنه جمله صفاتی * مدد ایله مدد سلطانم الله * بولان وحدت سراینه بو کون یول * براولور اکا آخر صاغله صول * بو بولده حق یه یارب معین اول * مدد ایله مدد سلطانم الله *

﴿ الموطن السادس ذبح الموت ﴾

چون جنت اهلی جنتده قرار ایده تنعمده
قو کافر جهنمده ندامت اوزره ای بدر آی

پس اندن یاراده موتی کوزل قوچ صورتنده حق
اکرچه موت نسبتدی عبارات اوزره ای بدر آی

ندا ایده بو کز بو قوچ ایشیده اهل جنت هب
نظر ایده اکا بونلر مسرات اوزره ای بدر آی

دونه کیرو ندا ایده جهنم اهلی ایشیده
بولرده کوره لر انی ملالات اوزره ای بدر آی

صوره لر بو ایکی قومه که هیچ بیلور میسز بونی
دیه لر کیم اولومدر بو بوهیئت اوزره ای بدر آی

کوریجك انی مؤمنلر دیه لر بارك الله فیك
زهی کوچك هدیه کیم بزه ویردی سنی الله
بوسوز یمه دلیل اولدرکه بیوردی رسول الله
دیدیکم شول محمددرکه کلدی حضرة اللهدن

قنی شادان اوله بونلر بشارت اوزره ای بدرآی
کدطوغدك اوستمیزه اوش سعادت اوزره ای بدرآی
اولومدر مؤمنه تحفه مرادات اوزره ای بدرآی
اولو بدرحق نمای حق اولوب جان وجهان آرای

محمددرکه علمندن بیلندی مرصد آیات
محمددرکه عینندن بیلندی مقصد غایات

جهنم اهلی چون موتی کوره لر
نه شرایدك که بیزه کلمشیدك
پس اولمایه اولم کل کیرو اولدر
چیقه یحیی پیمبر بیچاق الده
بیوره حق ندا ایده منادی
دیه یااهل جنت اولك آکاه
ویا اهل جهنم سزده بیلك

یوزین دونوب بورسمه سوز ویره لر
بزی خوشلوغمزدن المشیدك
بزی قورتر بوایشدن کیرو کولدر
بوغزلایه اولومی اول محلده
بوکونه دیدیلر یوم التنادی
کیم اولم یوق ابد قالك دیرالله
اولوم یوقدر پس اکا کوره قیلك

(الذبح) بالفتح شق حلق الحیوانات وقطع عروق المذبح والموت زوال القوة الحیوانیة ومفارقة الروح الجسد والموت وجودی عند البعض بدلیل قوله تعالی (خلق الموت والحیوة) و ذلك لانه کان متعلق الخلق وهو لایتعلق الا بامر وجودی موجود فی الخارج فیکون الموت امرا موجودا فی الخارج ولما کان الموت والحیوة امرین موجودین کان بینهما تقابل التضاد لان المتضادین هما امران موجودان لایجتمعان فی محل واحد من جهة واحدة کالسواد والبیاض والاکثرون علی ان الموت عدمی ای معدوم فی الخارج لا قائم بالمیت لان العدمی لایحتاج الی المحل فیکون التقابل بین الموت والحیوة تقابل العدم والملکة لان الموت عدم الحیوة عما من شانه ان یکون حیا ومعنی خلق الموت تقدیره والتقدیر اعم من الخلق لانه یتعلق بالموجود والمعدوم بخلاف الخلق الذی هو الایجاد والاختراع من العدم الی الوجود فانه لایتعلق الا بالموجود قال فی انسان العیون تجسم المعانی جاء به الحدیث الصحیح علی انه جاء فی تفسیر قوله تعالی خلق الموت والحیوة ان الموت خلق فی صورة کبش لایمر علی احد الامات وخلق الحیوة فی صورة فرس لا یمر علی شیء الاحیی وهو یدل علی ان الموت جسم وان المیت یشاهد حلول الموت به انتهی (اکرچه موت نسبتدی) یعنی اکرچه بذاته قائم دکلدر بلکه عرضدر وامور اضافیهٔ نسبیه دندر ولکن الله تعالی روز قیامت انی صورت جوهرده ابراز ایدر زیرا معانی تجسم ایتمك صحیحدر نتکیم اعمال تجسم ایتمه کرکدر (مسرات) مسرتك جمعیدر سرور معناسنه یعنی اهل جنت موتی فوج صورتنده کوردکلرنده شاداولمه لرکرکدر جهنم اهلی ملامت وغمددوشدکاری کبی (بارك الله فیك) یعنی سنك خصوصکده الله تعالی برکه خیر وبرکت ویردی وسنك یوزکدن لطف عظیم کوستردی (بشارات) بشارتك جمعیدر مژده معناسنه ایکیسی بله کسرله درفتحله دکل نتکیم برقاچ دفعه تحقیق اولندی (هدیه) قال الراغب الهدیة مختصة بالملطف الذی یهدی بعضنا الی بعض قال تعالی (وانی مرسلة الیهم بهدیة) (تحفه) هدیه کدبر کیمسه یه ایلتورلرجمعی تحف کلور وفی الحدیث (الموت تحفة المؤمن) یعنی مشلردرکه مؤمن حقیقینك حقه اشتیاقی مادر مشفقك فرزند نجینه اشتیاقندن افزوندر ومؤمن دنیاده اولدقجه فرقت وحجابدن خالی دکلدر پس وصلت حقیقیه آخرتده در ومرك سفر قیامتك ابتدا منزلی اولمغله مؤمن مشتاقه انك فوقنده تحفهٔ کرامی یوقدر ❁ عروسی بودنو بت ماتمت ❁ کرك نیك روزی بود خاتمت ❁ و بعض اولیا بیورمشلردرکه زنداندن بستانه کیدن میتد اغلمکز بلکه عکسنه کریه قیلمکز وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك (من بشرنی بخروج صفر بشرته بالجنة) مقاله لری حقه زیاده اشتیاق وموته غایت ایله محبتدن صادر اولمشدر نتکیم بالاده بیان اولندی (وفی المثنوی) همچنین باداجل با عارفان ❁ نرم وخوش همچون نسیم یوسفان ❁ پس رجال از نقل عالم شادمان ❁ وز بقا اش شادمان این کودکان ❁ چونکه آب خوش ندید آن مرغ کور ❁ پیش او کوثر نماید آب شور ❁ الحاصل موت مؤمن مشتاقه تحفهٔ حقدر یعنی دنیاده واخرتده زیرا دنیاده زنداندن خروجنه سبب واخرتده بقاه ابدیسنه باعثدر (اللهم اجعلنا من اهل الموت قبل الفوت (اولو بدر حق نمای حق) یعنی حق تعالینك صورت حق کوستر آینه سیدر زیرا مظهر تامدر نتکیم جلد اولده تحقیق اولنمشدر (لمحرره) آینه کده کور ینور صورت حق ❁ حق دیمك ساکه روادر مطلق ❁ دیر کورن وجه جمیلك ای شاه ❁ حق جمالی بودر الله الله (کلمش ایدك) یعنی دنیاده (چیقه یحیی پیمبر)

پیمبر و پیغمبر بر معنایه در حقدن خبر ایلدیجی دیمکدر تحقیق جلد اولده دردیمشلردر که ظاهر اولان بودر که یحیی اسم عجمیدر واکر عربی اولورسه فعلدن منقول اولمش اولور یعمر و یعیش کبی امام سهیلی دیمشدر که یحیی کتب اولیده حیا ایدی اولنده اولان یاسارهنك یاسیدر یساره حضرت سارهنك حضرت اسحاق علیه السلامی ولادتندن اول اولان اسمیدر عقیم معناسنه صکره ساره دینلوب یاسی یحیایه الحاق اولندی دیمشلردر که یحیی علیه السلامك والدهسی ایشاع بنت فاقوذك رحمی یحیی علیه السلامله حیات بولمغله یحیی دینلدی زیرا ایشاع طقسان سکز یاشنه کلنجه طغورمش ایدی و یاخود حقك دینی یحیی علیه السلامك دعوتیله حیات بولمغله یحیی دینلدی و یاخود کندیسی صباوت حالنده انعام اولنان علم و حکمله حیات بولدی و بعض محققین وجه تسمیه دوزکریا علیه السلامك ذکری انکله حیات بولدیغیچوندر دیمشلردر اسؤلة الحکم نام کتابده کلور که حضرت یحیی علیه السلام بیوك بچاغله کلوب حضرت روح الامین یعنی جبریل علیه السلام بین الجنة والنار کبش موتی اضجاع ایدوب یحیی علیه السلام ذبح ایتسه کرکدر و بوسر الهی سببیله اولا یحیی علیه السلامله تسمیه اولندی وسر فوت حیات انده ظاهر اولدی زیرا قتل وشهادتندنصکره نیجه بلاردمی غلیان ایلدی غلیان دم ایسه قوت حیاتدندر صکره انك یرینه یتمش بیك یهود ذبح اولنوب دمی ساکن اولدی وذکر اولنان کبش موت ذبح اولندقدنصکره ابواب نار قپانوب بردخی آچلمسه کرکدر اول وقتده اهل جهنم بری برینه کیروب زیر وز براوله لر وانس وجن شول زیاده قوتلی آتش اوزرنده غلیان ایدنات پاره سی صورتن بوله لر نسأل الله الجنة ونعوذ به من النار انه هو العفو الغفور الستار بعض اخبارده کلور که الله تعالی هر یوز بیك یل باشنده آدمی جنتدن وابلیسی جهنمدن چیقاروب سجده ایله امر ایتسه کرکدر ابلیس سرفرو ایتمیوب تکرار جهنمه رد اولنه (لمحرره) تربیه کار ایلمز نااهله هیچ ❊ بدکهر بولسونمی صیقلدن جلا ❊ اولور البته عنادینه مصر ❊ بیك بلاچکسه دیمز برکز بلی (یوم التنادی) بری برینه ندا ایتمك کونی تکیم شرحی کذر ایتدی و یوم الحسرة دخی دینلمشدر زیرا اول کونده ذبح موتله خلود دائم صفتی حاسر وظاهر اولور (لمحرره)

دلا اولمزدن اوك اولوب حیات جاودان ایسته ❊ خدایی بولمق استرسك نه جان ونه جهان ایسته ❊ دخول ایتمك دیلرسك سنده آخر جنت وصله ❊ سیوندر اتش نفسی جهنمدن امان ایسته ❊ اولدر حضرت معشوقه عشاقی ایدن ایصال ❊ خدادن تحفه استرسك بوکون موتی همان ایسته ❊ بونا سوت عالمنده قالمه وار همت بلندایله ❊ کوکل مرغینه شول لاهوت ایلینی آشیان ایسته ❊ بوله کور عالم فانیده نفسك باقیه سرن ❊ اولم کورمز براوز که دل براوز که جسم وجان ایسته ❊ مقام قاب قوسینه ایدوب معراج روحانی ❊ محمد مصطفی سرن دیله حق نهان ایسته ❊

❊ فصل فی حکمة العذاب ❊

امام فخر رازیدن خبردر ‖ خبرلرده بغایت معتبردر
دیدی اهل ذنوبی کیم یقار حق ‖ اویا قتلقده حکمت وار محقق
ولیکن حکمتن اخفا ایدوبدر ‖ کمسنه بیلدی واروب کیدوبدر
ولی ارباب کشف افشا ایدرلر ‖ بویرده بر کلام انشا ایدرلر
دیدیلر کیم اودیله ایتمك احراق ‖ ضرور یدر که جوهر ایده اشراق
کیم انسان جوهری تا اوله تلخیص ‖ خبا ئثدن آریده ایده تخلیص
که یعنی نفسی شیطان ایتسه تلویث ‖ کدوراتیله ایتسه انی تخبیث
دیله سه حق کیم انی ایده تطهیر ‖ انی نار ایله ایدر کیروتنویر
بودر اما نفوس جوهریه ‖ علائقدن مطهر ازهریه
چوترك ایتمشدی لذاتی طبعا ‖ بو نفسانیه مشهیاتی قطعا
فحاشا عام فضلندن الهك ‖ یا احسانی شمولندن اوشاهك
روامیدر که احراق ایده انی ‖ نه احراق بلکیم اشراق ایده آنی

❊ قال الله تعالی ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة الایة ❊

که زیرا بونلرك اجسادی نفسه ‖ مطیع ایدی ایروب انواری قدسه
نفوسی اولمشیدی مطمئنه ‖ مظنه کتمش اولمیشدی مئنه
قلوبینه نفوسی طائع ایدی ‖ عقولینه نه قیاسه تابع ایدی
قلوبی والهیدی فی المرایا ‖ عقولی سائریدی فی السرایا

یوجلدی بونلری پس رب الاعلی
بشر عقلینه کوره دز بوادراك
فاما فضل عامینه نظر دیر

جلالی بارکه هیئه معلی
که زیرا انجق ایرآکه دراك
اوقی بوآیتی دیر اویله تفسیر

قال الله تعالی لاتقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم

چون اولم قوچنی ذبح ایده یحیا
پس اندن ناره ایره حکم مولی
جهنم قاپولارین بغلیه لر
بانه قاینایه انسان وشیاطین
طوتیشه ناره اصنام وطواغیت
توابیتی توابیته قویه لر
مسامیریله آنی برکیده لر
خداوندا طاپك اعلی المطالب
صغندم ساکه کیم برسن الهی
دیدك لاتقنطوا من رحمة الله
رحیما رحمتکدن ایله مرحوم
انك حق کیم اولدز سر اولاك
سؤال ایدر بویرده اهل تحصیل
کیم الله تعالی حضرتیچون
ندر حکمت کایدر کفاره تعذیب
بوسوزه ویردی اهل الله جوابی
که حق چونکیم دیلکلر ویریجیدی
دیلك دیلردی کافرلر که یارب
بزه انده نصیب ایت پیر وصوزاد
پس استدکلرینی ویردی الله
دیدیلر کسه استرمی عذابی
دیلامزلردی کرچه قال دیلیله
که زیرا کفر وعصیان فسق حالت
ایددی قصدلری کفران ایچنده
دکل فارغده مؤمنلر طلبدن
کیمی قلبیله کیمی قالی ایله
بولر کیم حقه طالبدر حقیقت
ارشدیلر بولرده پس لقایه
بو یولده تکریه ایرمش کشی وار
سؤال ایدر کیر وسائل اول اکاه
یابو بیرك کوکك نولوز فضاسی
جوابنده ایتدی اهل تحقیق
ایرنجه جنته تحت الثرادن
همین جنت جهنم اوله عالم

هیچ ایروق قیلیه حق انی احیا
اوله اعلاسی اسفل اسفل اعلی
ابد کافرلر انده اغلیه لر
قاریشدی اودیله اود مائله طین
یتیشه مشرکه اود دن توابیت
انك ایچنه کفاری قویه لر
ابد کسه مدد ایر کورمیه لر
قپوکدن اولمدی رد اصلا طالب
قواشیایه قادرسن الهی
امیدیله قپوکه کلدم ای شاه
حلیما حکمتکدن ایتمه محروم
فلولاه لما اوجدت الافلاك
کیم ایدك اشبوحالی بیزه تفصیل
کالجه کریمیدی خوبچون
یراشمز کیدز غفاره تعذیب
کانکچون ایتدی کفاره عذابی
نه دیلرلر ایسه ایرکورینجیدی
که قیل بیزی جهنمده معذب
بزی اندن ابد هیچ قیلمه آزاد
دیلدکلرینه ایرکوردی الله
دیدیلر ایشدك امدی جوابی
ولی استرلر ایدی حال دیلیله
بولر ارتق ایدر قالدن دلالت
قلالر پس ابد نیران ایچنده
دیلرلر جنتی دون کون چاپدن
کیمی استعداد وکیمی حالی ایله
قودی بونلرده باش اندر طریقت
بقا اندر بقا اندر بقایه
بوایش انك دکلدر کیم ایشی وار
که خالی قالیسرمی اشبودرکاه
نیه ایرر نه اولور مقتضاسی
ایدوب نشریله تحقیق تطبیق
هب اوده ضم ایدیسر دز یرادن
قلانی حق بیلور والله اعلم

حکمتك شرحی کذر ایتمشدر بومقوله یرلرده علم حقه تابع اولان مصلحت مراد اولنور (انشا) کندیدن سوز دوزب سویلك کافی الاختری (جوهر ایده اشراق) حاصلی جوهر نارله قال اولور آبله وغیری نسنه ایله دکل ویردخی انسان ترابدن مخلوقدر قیچن ترابدن معمول اولان ظرف بول ویابر غیری قذرایله متنجس اولسه صوایله پاك اولمز بناء علی هذا

نجاست معاصی ایله متنجس اولان انسان دخی نارله تطهیر اولنور (تلخیص) مصدر بمعنی المفعولدر ملخص ومنقح دیمکدر (خبائث) خبیثك جمعیدر طیبك ضدی معناسنه بو راده مراد معاصی واندن حاصل اولان حجابلردر (تخلیص) خالص وکزیده قیلمق (تلویث) بولاشدرمق تلطیخ کبی (تخبیث) خبیث ومردار قیلمق (انی نارله ایدر کیرو تنویر) قال بعضهم النار مظهر الجلال والقهر والنور مظهر الجمال واللطف فیتحقق المؤمن بتجلیات جماله وجلاله فنهم من یتحقق دنیا ومنهم من یتحقق اخری بعد دخوله فیها (نفوس جوهر یه) ارباب تزکیدنك نفوسیدر که سائر نفوسه کوره جوهر وخزف مناسبتی کبیدر ناظمك قدس سره مرادی اهل نفسك حانی بیاندنصکره اهل تزکیدنك حالنی عیاندر یعنی اهل تزکیه اهل نفس کبی آتشده قال اولمز زیرا قال اولنی تکرار قال ایتمك حاصلی تحصیل وحکمتدر مخالفدر اللهم اجعلنا من اهل النور لا من اهل النار (علائقدن مطهر) علائقی علاقدنك جمعیدر فتحله وکسرله الحب اللازم للقلب معناسنه بعضلر دیمشلردر که فتحله محبتده وسائر معقولاتده وکسرله سوطده وسائر محسوساتده مستعملدر (بعدذا) بو کلامده علائق معنویه یی نجاستده تشبیه واردر زیرا نجاست مانع قربت اولدیغی کبی علائق دخی مانع وصلتدر علائقدن مراد ماسوایه اولان میل ومحبتدر نفس واهل واولاد واموال وغیریلر کبی ومطهر صیغه سنده اشارت واردر که تطهیر حقیقتده حقك صفتیدر کما قال الله تعالی (لا یمسه الا المطهرون) (ازهر یه) انوریه دیمکدر شمسله قمره زیاده شعشعه انداز اولدقلرندن ازهران دیرلر (بعدذا) علائقدن تطهیر تخلیه یه وتنویر تحلیه یه اشارتدر زیرا نفسك آینه سی ظلمت علاقه دن پاك اولدقده نورانیت کلوب صفات حقله متصف اولور (الذاتی طبعا) یعنی لذات طبیعیه یی که اکل وشرب وامثالیدر مشهیات نفسانیه دنده مراد بودر وجائزدر که هوی واکا متعلق اولان امور اولوب کلام نفس وطبیعتك طهارتن بیان اوله زیرا وجود انسانده جهنم دیدکاری نفس وطبیعتدر پس برسالك بوایکی برزخدن خلاص اولسه مؤاخذه دن قورتلور وجنت دیداره ظفر بولور وحقك مقبول قولی اولور (مشهیات) آرزو اولنمش لذتلر والشهوة فی الاصل میل النفس الی ماتریده وتستعمل فی اللذة (عام فضل) صفتك موصوفنه اضافتی قبیلندندر فضل عام دیمکدر (احسان شمول) مصدر فاعل معناسندر احسان شامل دیمکدر قال الله تعالی فی سورة فصلت (ان الذین قالوا ربنا الله الآیه) وفی سورة الزمر (ان الله یغفر الذنوب جمیعا الآیه) بوایکی آیت شریفه بالاده تفسیر اولنمشدر ولکن آیت اولاده اشارت واردر که استقامت اوچ وجهله در اولکیسی عوامك استقامتیدر که ظاهرده اوامر ونواهی وباطنده ایمان وتصدیقله در ❊ ایکنجیسی خواصك استقامتیدر که ظاهرده دنیادن تجریدوزینت وشهواتی ترك وباطنده شوقا الی لقاء الرحمن نعیم جنانندن تفریدله در ❊ اوچنجیسی اخصك استقامتیدر که ظاهرده حقوق متابعتی علی وفق المبایعه رعایت ایدوب نفس ومالی تسلیم وباطنده ناسوتیتی لاهوتیتده استهلاکده توحیدله درو بو مقوله لرحقنده هرنسنه‌ی نقدایدوب وعدووعیدقالمش وجمله حالری عیدفی العیداولمشدر پس آتش بونلری نیجه احراق ایدر زیرا احراق نارك صفتیدر بونلرك ناری ایسه محض نوراولمشدر (اجسادی نفسه مطیعیدی) نفسدن مراد نفس مطمئنه درنه کیم بیت آتیده تصریح اولنمشدر نفس مطمئنه اودر که صفات ذمیمه دن پاك واخلاق حمیده ایله متخلق اولوب جذبهٔ حقله مقام اطمئنانه ایره وسرای وصلته کیروب جمال حضرتی کوره پس بو مقوله نفسه جسد مطیعدر زیرا اعضاء وجوارحك حرکاتی حرکت باطنه یه موقوفدر چون نفسده حقه توجه غالب اولسه جسد دخی اکا تابع اولور وهرعضوما خلق لهی اوزره جاری اولوب نفسه اعانت قیلوز وبوندندر که بوسری بولنلر وبو معنایه واصل اولنلرك ظاهرلری ادب شرعله آراسته در کل اناء یترشح بما فیه (مظنه) قال فی القاموس مظنة الشیء بکسر الظاء موضع یظن فیه وجوده انتهی بوراده ظن معناسنه مصدردر والظن الاعتقاد الراجح مع احتمال النقیض ویستعمل فی الیقین والشك والتوهم (مئنه) تحقق دیمکدر زیرا میم زائده دراصلی ان در (بعدذا) بو معنی نفس مطمئنه یی تفسیردر یعنی نفس مطمئنه اولدرکه اندن ظن کیده یعنی شك وشبهه وتوهم وتخیل قالمیه بلکه یقین وعیان وحقیقته واصل اوله کما قال امیر المؤمنین علی رضی الله عنه (صحو المعلوم مع محو الموهوم) ای ظهور المعلوم الحقیقی الثابت فی نفسه الذی هو وجود الحق مع فناء الامر المتوهم الخیالی الذی هو وجود العالم (طائع) منقاد معناسنه یعنی جسد نفسه تابع اولدیغی کبی نفس دخی قلبه تابع ومطیع ومنقاد ایدی (عقولینه قبلسه تابعیدی) ظاهر اولان بودرکه قلوب دخی عقوله تابع ایدی دیمکدر وبوندن اظهردر کلام حضرت هدایی قدس سره که بیورمشدر ❊ چونکم هدایی محو اوله نفسك رعونتی ❊ اول قلبه قلب روحه اوسره اویوب کلور (قلوبی والهیدی فی المرایا) واله لامك کسریله عربیدر محیر معناسنه زیرا اوله حیرتدر (مرایا) مرآتك جمعیدر قال الحریری یقولون فی جمع مرآة مرایا فیوهمون فیه والصواب ان یقال فیها مراء علی وزن

مراع فامامر ایافهو جمع ناقة مری وهی التی تدر اذا مری ضرعها وقد جمعت علی اصلها الذی هو مریة وانما حذفت
انهاء منها عند افراده لکونها صفة لایشارکها المذکر فیها انتهی (بعدذا) مرایادن مراد مظاهر اسرار ذات ومجالی
انوار صفاتدر یعنی ذکر اولنان نفوس جوهریه نك قلوب ازهریه سی مظاهری ومجالیده مطالعهٔ اسرار وانوار حق
ایتمکاه حیرت کبراده قالش ایدی (عقولی سایر یدی فی السرایا) سایر یایله درسیر ایدیجی دیمکدر همزه ایله باقی وجمیع
معناسنه دخی کلور نتکیم محلنده تحقیق اولنمشدر (سرایا) سریه نك جمعیدر برمقدار عسکره دیرلر که اقصاسی
درتیوزه بالغ اوله یقال هو قطعة من الجیش یبعث الی العدو وسموا بذلك لانهم یکونون خیار العسکر من السری وهو
الشیء النفیس وقیل لانها تسری باللیل فعیلة بمعنی فاعل یقال سری واسری اذا ذهب لیلا (بعدذا) بوراده سرایا ایله
مراد جماعت ارواح طیبه درکه کیجه لرده معراج روحانی ایدوب عالم قاب قوسین اوادنایه طوغری کیدرلر وحقك
انوار ذات وصفاتنی بصیرتله سیر ایدرلر یعنی طائفهٔ مذکوره نك عقل اول مظهری اولان عقول کلیه سی عالم ذات
وصفاتك عجائب وغرائبنی سیر ایدن جماعت مکاشفین ایله رفاقت ایتمش وسیر وسلوکده غایته یتمش ایدی (جلالی
بارکاهینه معلی) جلال عظمت وبارکاه اجازت یری دیمکدر بکلرو پادشاهلر آستانه لرینه دخول ایتمك قبوجیلر
اجازتنه موقوف اولدیغیچون بارکاه دیدیلر ودقائقده کلور کدبارکاه شول یردیرلر که شاهلر اورایه چیقروار باب حاجاته
عرض حال ایتمکیچون اجازت ویریلور بوراده تمثیل طریقیله ذکر اولنمشدر (وسع کرسیه السموات والارض) کبی
معلی بارکاهك صفتیدر بارکاه معلی دیمکدر مقصود طائفهٔ مذکوره نك سرای وحدته وصول لرنی وجلال حضرت
قتنده حصول لرنی بیاندر (دراك) کثیر الادراك معناسنه (لمحرره) یانه یانه کل اولوب کتدی وجود ✿ نارایچنده بولدی
آخر نور وجود ✿ قالدی ناسوت ایلندن براثر ✿ عالم لاهوته ایرشدی شهود ✿ جسم نفسه نفس قلبه قلب دخی ✿ روحه
وروح ایلدی سره سجود ✿ بارکاه حضرته ایرشدی یول ✿ قالدی بو یولده کوکلده قیود ✿ جوهری قال اولنی یاقز
جحیم ✿ یاندی دوندی عشقله مانند عود ✿ کورمدی دنیا وعقباده عذاب ✿ حق صراط اوزره ایدن ناره ورود ✿ وار
علائقدن کسل ایرحضرته ✿ اسفله باقه قیل اعلایه صعود ✿ حقیا نقد دل وجان ویرمین ✿ قیلمدی بازار حقانیده سود ✿
(اصنام) صنمك جمعیدر پوت معناسنه وثن ایله فرقی کذر ایتمشدر (طواغیت) طاغوتك جمعیدر قال فی القاموس
اللات والعزی والکاهن والشیطان وکل رأس ضلال والاصنام وکل ما عبد من دون الله ومردة اهل الکتاب
للواحد والجمع فلعوت من طغوت والجمع طواغیت وطواغی (توابیت) تابوتك جمعیدر معروفدر قال ابن مسعود
رضی الله عنه قوله تعالی فی اواخر سورة الانبیاء (وهم فیها لایسمعون) یجعلون فی توابیت من نار ثم تجعل تلك التوابیت
فی توابیت اخری ثم تلك فی اخری علیها مسامیر من نار فلا یسمعون شیئا ولا یری احد منهم ان فی النار احدا یعذب غیره
(مسامیر) مسمارك جمعیدر میخ واکسر معناسنه (بعدذا) بو قوله روایتلر حقیقته وتمثیله محمول اولمق جائز در
ولکن حقیقت راجحدر زیرا آخرت حس ومعنایی جامعدر واسباب عذاب صور اعمالدر (فلولاه لما اوجدت الافلاك)
یعنی سر اولاك اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم اولمیدی سن معظم مخلوقات اولان اجرام فلکیه یی وغیریلری
ایجاد وخلق ایتمزدك حاصلی جسمانی وروحانی برنسنه وجود بولمزدی (بعدذا) بو کلام یا حکمت ومصلحته محمول
ویا عند البعض فعل حق معلل بالغرض اولمغه مبنیدر قال بعض الکبار للحق سبحانه وتعالی کمال ذاتی وکمال اسمائی
وامتناع استکماله بالغیر انما هو فی الکمال الذاتی فان ظهور آثار الاسماء ممتنع بدون المظاهر الکونیة (لمحرره) الهی آتش
هجرانه یاقه ✿ محمد مصطفانك حرمتیچون ✿ اسر که کثرت عصیانه باقه ✿ محمد مصطفانك حرمتیچون ✿ قیو کدر جمله یه
اعلی المطالب ✿ قیو کده ایریشور مطلوبه طالب ✿ بزی قیل نفسله شیطانه غالب ✿ محمد مصطفانك حرمتیچون ✿ دیوب
لاتقنطوا من رحمة الله ✿ دوشوردك مجرمی امیده ای شاه ✿ کرمدن ایلمکل مقبول درکاه ✿ محمد مصطفانك
حرمتیچون ✿ کمال حلمکه برنسخه درخاك ✿ کمال علمکه مجموعه افلاك ✿ نصیب ایت سر ذات پاکك ادراك ✿ محمد
مصطفانك حرمتیچون ✿ بو حقی یه کمال رحمت ایله ✿ قومه فرقده اهل وصلت ایله ✿ حقیقت اوزره انی امت ایله ✿
محمد مصطفانك حرمتیچون (حال دایله) حال دلندن مراد بیت آتیده ذکر اولنان کفر ومعاصینك دلالتیدر یعنی اکر
کافر جنت دیلیدی ایمان وعمل صالح که اسباب درجات جنتدر انکله متصف اولوردی چونکم خلافی اوزره بولندی
همان جهنم دیلش کبی اولدی زیرا کفر ومعاصی اسباب درکات نیراندر قال الله تعالی (قل فلله الحجة البالغة) ای
فلله الحجة التامة القویة علی خلقه فیما یعطیهم من الایمان والکفر والانقیاد والعصیان لا للخلق علیه اذ لا یعطیهم الا ما
طلبوا منه باستعدادهم فاقدر علیهم الکفر والعصیان من نفسه بل باقتضاء اعیانهم ذلك وطلبهم بلسان استعداداتهم
ان یجعلهم کافرا او عاصیا کما طلبت عین الحمار صورته وعین الکلب صورته والحکم علیه بالنجاسة العینیة ایضا مقتضی

ذاته فان قلت الاعيان مع استعداداتها مجعولة للحق تعالى فللخلق الحجة البالغة فلناهى مجعولة له تعالى بمعنى انها فائضة منه بتجلياته الذاتية بصور شؤنه المستجنة فى غيب هوية ذاته بلاتخلل ارادة واختيار بل بالايجاب المحض فليس لاحد ان يقول يارب لم جعلتنى كذلك (حالت) قال فى القاموس الحال كينية الانسان وما هو عليه كالحالة انتهى (ابدى قصدلرى) يعنى مخلد فى النار اولدقلرى نيتلرينه راجعدر زيرادنياده ابدى معمر اولسه لر نيتلرى كفراوزره استمرار ايدى پس اكا كوره جزا اولنديلر مؤمنلرك جنتده خلودلرينك سرى دخى بو كاقياس اولنه (استعداد حال) سؤال استعدادى لسان ذاتله اولان سؤالدر اسماء الهيه نك ظهور كمالات واعيان ثابته نك وجودات خارجيه سؤالى كبى وسؤال حالى لسان حالله اولان سؤالدر فقيرك غنى حضورنده طلب دنيا ايچون قيامى كبى قال بعض الكبار الاستعداد من العبد لايشعر به صاحبه لغموضه ويشعر بالحال لانه يعلم الباعث وهو الحال فالاستعداد اخفى سؤال على الطلب (اندر طريقت) يعنى طريقت يولنده باش قودلر وشريعت رخصتلرينه مغرور اولميوب رياضات ومجاهداتله طلب حقه مشغول اولديلر (بو يولده تكريه ايرمش كشى وار) يعنى هر سالك طريقدن منقطع وحقدن محجوب دكلدر بلكه نيجه لر يرازخ وقيودن كذرايتمشلر وقطع بوادى تعينات ايدوب منزل مراده يتمشلردركه بونلره واصل الى الله ديرلر مقصود حقيقت جامعه نك سرنه وصولدر كه علم بالله ديدكلريدر پس هر كيمك حقه علمى زياده اولسه محبتى وقرب ووصلتى دخى زياده اولور (بو ايش انك دكلدر كيم ايشى وار) يعنى حقه ايرمك كارى هر كاراهلينك كارى دكلدر بلكه بى كار اولانك كاريدر زيرا بر كيمسه نك بازار عالمده كارى ماسوادن برنسنه يى تحصيل ايتمك اولسه كار حقدن قالور وسودى يرينه خسارت بولور قال تعالى (لايمسه الا المطهرون) فافهم جدا (لمحرره) حقه ايرمك ايستريسه بر كشى * ترك ايدر ايرنجه اكا هر ايشى * ظاهر وباطن قومز دلده نقوش * حق ايدر بر بر عموما يكلشى (فضاء) آچنق كيك يركا قال فى القاموس الفضاء بالمد الساحة وما اتسع من الارض (ايدوب تشريعله تحقيق تطبيق) يعنى شريعت وحقيقتى برى برينه مطابق وموافق قيلق (ثرى) ارض وانك تحتى عالمك سطح آخريدر (همين جنت وجهنم اوله عالم) يعنى انجق بو ايكيسى قاله قالانى كيمى جنته وكيمى جهنمه ملحق اوله تحقيقى بودر شريعتده عالم كون وفساددن اولان هفت آسمان وزمين حقيقتده نفس وطبيعتك صورتيدر پس نفس وطبيعت دوزخه منضم اولجق تكيم تحقيقى كذرايتدى انلرك صورلرى دخى اكا ملحق اولور تكيم قلب وروح عرش وكرسى يه اتصال بولور (الهى) جهان فانيدر آلدانمه جهانه * هو الحى هو الباقى هو الحق * بدن باقى قالور صانمه بوجانه * هو الحى هو الباقى هو الحق * كيمى لطفيله جنت آشياندر * كيمسى قهرله دوزخ مكاندر * نه استرسه ايدر امرى رواندر * هو الحى هو الباقى هو الحق * بو يولده تكرى يه ايرمك كركدر * جالن اولمدن كورمك كركدر * بوردى دائما سورمك كركدر * هو الحى هو الباقى هو الحق * طلب قيل جنتى حقدن طلب قيل * طلب قيل وصلتى حقدن طلب قيل * طلب قيل حضرتى حقدن طلب قيل * هو الحى هو الباقى هو الحق * فنا فى الله ايرن حقى جانده * حيات جاودان بولدى جهانده * هو يتدن خطاب ايردى هر آنده * هو الحى هو الباقى هو الحق *

الموطن السابع المأدبة اى الضيافة

الا اى جانمك جانى الا اى جان ايلندن يار — نثار اولسون سكا جانلر كل اى جانان ايلندن يار
سنى اول عالم الاسرار صالو بدر غريبه ناچار — دورش سعى بليغ ايت وارصقين الدامسون اغيار
قپارلر سرمه يى كوزدن آپارلر شمعه يى سوزدن — چيرلر شامه يى يوزدن چيقلر چاپك عيار
سنك بنون هو ادارك بلالرده قفادارك — جفالرده وفادارك سكا بندن يك اولمز يار
چو بو جسمانى زندانه ايرشدك فردرندانه — برايكى كون يدك دانه اولميسرسن كيروطياز
كل ايشت ملك اولادن خصوصا بوجه مولادن — ايشتسيدك اول اعلادن اولوردك تيزا كاسيار
چو سير ايده ايده ايردم يدنجى موطنه كيردم — اويرده بروطن كوردم كه كورمادى انى ديار
كوزك اچ طوت قولق باكاديم جنت ايلن سكا — كريسر جمعه كون اكاندكلو وارايسه اخيار
دريسر جن وانسانى وبريسر جمله احسانى — دوكيسر خوان سلطانى بكار ايديسر احضار
اوخواندن كيم انيسر درسماط ايچره قونيسر در — قودن اولك يتيسر در بالق جيكاريدر افطار
ديديلر بونده حكمت نه كه اوكدين اول جكر بينه — ديديلر سر بودر بينه خوش اكلاسر معنيدار
بالق ديمك عربجه آد ديمكدر حوت انى قيل ياد — ايشت بو سرى اى شهزاد قتى فكرايت ايررانظار
چون اول حوت انتسابنده حياتك عنصرندندى — انى اهل حيا ايچون اتين ايدر حق استيثار

حیاته چون محلدی قان چکرده قانه ظرفیدی
شو وقت ایچنده کیم جنت ایچنده ینیه لر بالق
جهنم زیرا صورتده همین جاموسه بکزردی
که زیرا جسم حیواننده طلاق اوساخ اویدرچون
بیورمشدر رسول الله که یارین بویری الله
ویره تا جنت اهلینه یـه اوکدین انی بونلر
که یعنی جمله موجودات کلور انسان وجودنده
آلورلر غمزی واصفلر بیلورلر رمزی عارفلر

پس اوکدین اول چکر ینه حیاته اوله استبشار
جهنمده طلاق یرلر قودن اوکدین اهل نار
طلاقده پس مناسبدی کیم انی ینیه لر کفار
اوله تا کیم سقم امراض قچن کیم ینیه لر فجار
راتمك ایلیه ای شاه نزل قیله انی جبار
بو پرده کیر و حکمت بو بقایه رمز ایدرستار
فنا بولور ایر رانده قالور انسانله ناچار
بولورلر کنزی واقفلر بولردر زبدة الابرار

قال فی القاموس المأدبة طعام صنع لدعوة اوعرس انتهی وقد سبق انواع الضیافات قال بعض الکبار الموطن السابع المأدبة وهی مأدبة الملك لاهل الجنة وفی ذلك الوقت یجتمع اهل النار فی مندبة فاهل الجنة فی المآدب واهل النار فی المنادب (عالم الاسرار) کیزلوری بیلیجی اولان الله تعالی (شمه) قوقی شام کیکرده قوقی الان عضودر که اکا حاسهٔ شم دیرلر (شامه) بك وطوغان شامه سی و برنیجه معنایه دخی کلور بوراده مراد نقابدر (چاپك) چاپوك چست وجو (عیار) فتح وتشدیدله اصلده شول کیمسه یه دیرلر که کثیر الطواف وکثیر الحرکة اوله صکره قلاش ورند واوغری یه اطلاق اولندی قال فی القاموس العیار الکثیر المجیء والذهاب والذکی الکثیر التطواف انتهی وعن ابن دریدوابن الانباری العیار من الرجال الذی یخلی نفسه وهواها لایردعها ولایزجرها وفی الاجناس الناطق الذی یتردد بلاعمل وهو مأخوذ من قولهم فرس عایر وعیار کذا فی المغرب (هوادار) دوست زیرا هوی محبت ودار دار بدندن طوتمق دیمکدر پس فلان فلانك هوادار یدردیرلر محبتنی طوتار ودوستیدر دیمکدر (قفادار) حافظ وحامی زیرا بر کیمسه آخری محافظه ایتسه قفاسن بکلر نتکیم خدمه ومخادیم میانده مشاهددر وآفت دخی اکثر قفاطرفندن کلور پس دار بوراده صاقلایجی دیمکدر (چوبو جسمانی زندانه) یعنی عالم ملك وشهادته و یاعالم انسانه و یابدنه (فرد) یالکز کما قال تعالی (ولقد جئتمونا فرادی کما خلقناکم اول مرة (رند) عیاردر که ذکر اولندی لامعی رند قورقوسز دیمشدر اما عجم اکثر اموزمنهیه اهلنده استعمال ایدر خصوصا باده نوشلرده (طیار) طائرك مبالغه سیدر طیران اوچمقدر قال الراغب الطائر کل ذی جناح یسبح فی الهواء (بعدذا) ناظم قدس سره روح انسانی مرغه وعالم جسمانی بی زندانه وقفسه و بوعالمدن مفارقتنی مرغك قفسدن طیرانه تشبیه ایلدی پس سالکه لازمدر که جمیع علائقدن منقطع وهر رنك تعلق طوتن نسنه دن فرد اوله وقدومی مجرد اولدیغی کبی رجوعی دخی مجرد اوله (سیار) زیاده سیر ایدیجی وکیدیجی السیر المضی فی الارض کما فی المفردات مقصود حقدن حقیقت اوزره خبر آلنلرك حالنی بیاندرز یرابر کیمسه اندن خبردار اولسه وکوش جانله ارجعی خطابی کلسه بومنزلده اکلنمز ووطن اصلی یه طوغری کیدر دکلمز (لمحرره) جان وقت الصبح والاشراق * فادر کاساتها یاساقی * اعجل فی السیر یامن سلکا * قدمضت قافلة العشاق * جاءمن نحو حبیب خبر * اذهب العقل من الاشواق * کیف یسلو هذه الدار فتی * ذاکر للعهد والمیثاق * احرق العشق فؤاد الحق * بین دمع ودم مهراق (دیار) نفی عامده استعمال اولنور یقال ماف الدار دیار ای احد وساکن بها وهو فیعال ولو کان فعال لقیل دوار کقولهم قوال وجواز کذا قاله الاصفهانی (اخیار) خیرك جمعیدر خاء معجمه نك فتحی و یاء مشدده نك کسریله وتخفیف دخی جائز درابو کرملو کشی معناسنه بوراده مراد مؤمنلردر جنته جمعه کون دخولنه وجه غایتی بدایته تطبیقدر زیرا ابو البشر اولان آدم علیه السلام خلق اولندقدنصکره جنته دخولی جمعه کونی ایدی و بردخی جمعه عید المؤمنین ونمازی حج المساکین دروجنته دخول اکبر الاعیاددر زیرا مقدمهٔ رؤیت رب العبادد رو بردخی جمعه نك کیجه سی نفوس کمله وکونی قلوبه اشارتدر جنته ایسه قلب مرتبه سندن کیریلور فافهم (خوان سلطانی) خوان حاضر نعمت وسماط سفره درنتکیم بالاده بیان اولندی خوانی سلطانه نسبتك اصلی بودر که اول ضیافت بالذات حق تعالینکدر (افطار) ترك صومه دیرلر بونده اشارت واردر که دنیا براماسك کونیدر که انك افطاری نعمت جنتله ورؤیت دیدارله درز یراماسوای حقدن امساك ایدن سائر اهل امساکك لذتده ودرجه ده فوقنده در (معیندار) معتبر معنی طوتیجی (حوت) ونون بالق دیمکدر ولکن نون تسمیه سنده شرف زیاده درز یرا نون اصول کلمات اولان حروف تهجیده مذکوردرو بردخی سوره اولنده مقام تعظیمده ذکر اولنمشدر نتکیم قرآنده کلور (ن والعلم وما یسطرون) بوسببدن مقام امتنانده (وذا النون اذ ذهب مغاضبا) دینلدی زیرا ذوشریفه مضاف اولور ومقام تهدیده (ولاتکن کصاحب الحوت) وارد اولدی پس بوندن صاحب ایله ذونك میانده اولان فرقی دخی ظاهر

اوادی (انظار) نظرك جمعیدر فکر معناسنه (عنصر) اصل معناسنه در قال فی الحکمة العنصر یقال للبسیط من حیث ان المرکبات تنحل الیه کانه قد یسمی بالاستقص من حیث ان المرکبات تترکب عنها انتهی یعنی حوتك انتسابی عناصره ار بعهٔ حیاتدن اولان صو یه درنتکیم حیوان بحری ومائی دیرلر حیات ایسه جنته مناسبدر (استیشار) اختیار (ظرف) قاب وعاء کبی الحاصل جکر بیت الدم ودم دخی بیت الحیاتدر و بودمك بخاری نفسدر یعنی حیات بدنه سبب اولان روح حیوانیدر وحیات حاره ورطبه در پس بو معناده اهل جنته بقاء حیات ایله مژده واردر (استبشار) مژده وشادیلق (جاموس) صو صغری کاومیشدن معربدر (اوساخ) وسخك جمعیدر تحریکله کبر وچرك یعنی بدنك اوساخی که جکردن فضله قالان دم فاسددر طلاقده مجتمع اولور وثور یعنی اوکوز حیوان برانیدر که طبعی برودت و یبوست اوزره درطبع موت کبی پس بو مقوله حیوانك طلاقی بك اهل جهنمه مناسبدر تا که وجودلرنده سقم یعنی مرض اوله زیرا غذای خبیث وفاسددن تولد ایدن مرضدر وطلاقده اولان دمویت حسبیله اهل جهنم موت یوزنی کورمزلر وانده مجتمع اولان اوساخ بدن ودم فاسد ومؤلم مقتضا سنجه حیات ذوقنی دخی سورمزلر نتکیم قرآنده کلور (لا یموت فیها ولا یحیی) (بعد ذا) ذکر اولنان حوت وثوردن مراد حامل الارضین اولان حوت وثوردر که قیامت کونی جنت قپوسنده اولان میدانده بو ایکیسی ماشاء الله ملاعبه ایتدکلرنده نصکره حوتك جکری استخراج اولنوب اهل جنته وثورك طلاغی استخراج اولنوب اهل جهنمه دفع اولنه (نزل) زاء معجمه نك سکونیله وضمیله فونق ایچون تقدیم اولنان طعام ماحضردر یعنی اهل جنته ماحضر طعام اولمق اوزره بو اتمکدن وذکر اولنان بالق جکردن و یریله پس بالق اتمکلر ینه ادام اوله و بو اتمك اهل جنت ایچون اعداد اولنمشدر اهل جهنم ایچون دکل وفی الحدیث (تکون الارض یوم القیامة خبزة واحدة) قال الامام التوربشتی لیس معناه ان جرم الارض ینقلب من طبعه الی طبع المأکول لما ورد فی الآثار ان الارض برها و بحرها تمتلئ نارا وتنضم الی جهنم بل معناه تکون الارض کخبزة وفیه بیان هیئة الارض یومئذ و بیان عظم الخبزة التی اعد الله لاهل الجنة (یکفأها الجبار) ای یقلبها و یبدلها وهذا استعارة عن سهولة تصرفه فیها (بیده کما یکفأ احدکم خبزته فی السفر) وهی الخبزة التی یصنعها المسافر و یقلبها علی یدیه حتی تستوی (نزلا) لاهل الجنة وهو بسکون الزای المعجمة وضمها ما یعد للضیف عند نزوله کذا فی شرح المشارق لابن ملك ثم یدخلون الجنة بعد قری المأدبة من الدر مکة وزیادة الحوت باشد السرور کذا فی اسولة الحکیم (که یعنی جمله موجودات الخ) یعنی انسان اکرچه نشئهٔ جسمانیه ده جمله موجوداتدن مؤخر ولکن نشئهٔ روحانیه ده مقدمدر نتکیم (اول ما خلق الله روحی) بو معنایه شاهددر پس نشئهٔ انسانیه بحسب الحقیقة والله اکبر و براصلدر که جمله موجودات اندن تولد ایلمش وانك اوزرینه متفرع اولمشدر وانسانك دخی مصدری حق اولوب بحسب السلوك جمیع اسما تعیناتندن فنا ناصکره اسم اعظمله بقا بولدیغی کبی جمیع تعینات دخی عالم بقاده باکلیه فنا بولوب انسانله باقی قالور پس انسانك اسم اعظمی حق تعالی وتعینانك اسم اعظمی انسان کامل اولمش اولور الحاصل قیامتده اهل دار بندن ماعدا سی تراب وتراب دخی خبز اولوب غذای اهل جنت اولدیغنی ذکر اولنان سره اشارت ایدر (غمز) کوزله وقاشله اشارت ایتمك رمز کبی بوراده مطلقا اشارت معناسنه در (واصف) برنسنه نك صفتنی بیان ایدیجی واندن نشان و یریجی بوراده عارف معناسنه در زیرا وصاف عارف بالوصف دیمکدر (کنز) پرده موضوع اولان مالدر مخلوق اولان دکل نتکیم مرورا یلدی (زبدة الابرار) ایولرك ایوسی وخالصی والزبد بدالماء واشتق منه الزبد لمشابهته ایاه فی اللون (لمحرره) ای کوکل جانی فنا فی اللهدن تابوت اولور ❁ حی ایکن عالمده نعت موتله منعوت اولور ❁ و برنفس اکلنمز اشبو عالم ناسوتده ❁ هردلك کیم جلوه کاهی عالم لاهوت اولور ❁ نیجه لر یوسف بوزن کوردکده حیران اولدیلر ❁ ای نیجه عاشق جمال حق کورب مبهوت اولور ❁ چونکه انساندن طوغوب کلدی وجوده کائنات ❁ بینه انسانده فنایه ایر وب اکا قوت اولور ❁ بولغه یارن حیات جاودانی عاشقان ❁ جمله نك اول غذاسی جنت ایچره حوت اولور ❁ نوردن صورت بولور جمله مقامی عارفك ❁ شول زمانکم زاهدك قصری در و یاقوت اولور ❁ دوشمین علم لدن صحراسنه اولمزدن اوك ❁ علم رسمی اکا چاه بابل هاروت اولور ❁ حقیا سر حقه رمز یله ایله اکتفا ❁ ایله ناهله کشف اول رازی کیم ملکوت اولور ❁

﴿ فصل فی مقامات الجنة ودرجاتها ﴾

کتابك بو قروسنده دیمشدك جنتی برکز ‖ چون انده انی ذکر ایتدك کیرو ایتمایه لم تکرار
ولی بونده برازانی علی الاجمال ایده لم یاد ‖ اوله تا تذکره کیرو او تفصیله بوای دلدار
ایشت امدی ندر جنت ندندر یا انك اصلی ‖ مقاماتن مراتبجه بو یرده اوله لم بشار

مکر بر کون کاوب اصحاب رسول اللهه صوردیلر
دیدی صودن یراتمشدر دیدیلر کیم بنامی نه
صو اسی مسك اذفردر ترابی زعفراندندر
کیم اکا کیرسه هیچ اولمز هم اصلا طونی اسکیمز
انك اهلی اویومز هیچ که زیرا نوم اخوالموتدر
قوشاتمشدر یدی دیوار جمیع جنتی دیدی
ایکنجیسی قیرل التون اوچنجی در و یا قوتدر
بشنجیسی دزر دردن ایری جوهر درر صافی
یدنجیسی بیوردی کیم کیم اولدر نور از هردن
ایکی دیوارك ارامی بشر یوز یل قدر در دار
بیوردی جنت ایچنده وسیله آدلو بر بر وار
بونك ایله درر جنت سکز اولدیغی صاغشده
دخی جنت درجاتی صاغشده یوز درر دیدی
محدثلر دیدیلر کیم سکز اوچق یوز درهم
عدندر غایت اعلاسی کیم اولدر جنتك فصی
اکا کیرمز لرالا کیم کیررلر اوچ بولك انسان
بوعدن اوچاغی ایچنده برآق طاغ اوله کافوردن
یارین انده در بلیسر جمیع جنت اهلی هب
زهی دولتلو کوزلر کیم کوره لر یوزنی انك
وسیله جنتی انده اولوز قامودن اعلادر
رسولك داری ایچنده برآغاج وار آدی طوبی
اول اغاجك دیبی دردن بوداقلاری زبرجددن
انك قامو بوداقلاری درز و دیوار نه ایروب
براق آتلر دوه اکدش چیقرلر جمله دیبندن
بو بزده وجه حکمت نه که طو بادن چیقر بونلر
اویوك کیبی درر جنت که یعنی اوستی یوکسکدر
قوشتمش جنت عدنی طشندن جنت فردوس
ولیلر اولو عالملر قوپار فردوس اعلادن
قوشتمشدر که فردوسی بوکز خلداوچغی دو بدز
بو کز دار السلام انك احاطه ایلمش طاشن

که جنت ملکنی بیلدرندن یارتدی اول غنی غفار
دیدی بر کر بچی التون بری کومشدر رکیم وار
طشی اؤلو ایله یاقوت نظیرین کورمدی ابصار
یکتلیکی فنا بولمز دو کمز انده کی اعمار
کونش یوق انده هم کیجه ایچی طبشی طلوانوار
بر یسی آق کومشدندر اولو بدر طشره دن دوار
انك درد نجیسی اؤلو صناسن آقلغی آق قار
زبرجد دندر التنجی یشلدر موج هب رنکار
بیان ایتدی قو بر بر بیلندی مرکز اقطار
اولورهر کونی بیك بیلجه قیامت کونلری مقدار
اومارین کیم انی الله کیروبا کا ایده ایثار
بوسوزی خوش تفحص قیل که بوسوزدر صحیح اخبار
اکر بیرینه عالملر دیر لسه اولمیدی طار
ککشلکده وزینتده ایرشمز جنته افکار
که دارالملك کبی انی قوشتمشدر یدی دیوار
نبیلر برله صدیقلر شهیدلر ای یوزی کلنار
تجلی انده ایدیسر کا نسز عالم الاسرار
قوبو کوزایله انده معین کوریسر دیدار
الهی سن نصیب ایله اولالم بزدخی بیدار
حبیب اللهه مخصوصدر اوعدن ایچره بوعالی دار
بتر انك بداغنده ندکلو وار ایسه اثمار
یوجه سی عرشه ملحقدر اشاغیسی یره بردار
نکیم وارغرفه وحجره طلو بدر باغچه وکلزار
لباس جوهر وزر تاج مرصع حله لر اطوار
ابوالقاسمده تا قسمت ایده اول فاعل مختار
که تا مجموع مؤمنلر کوره لر بر بر ین هر بار
اقار فردوس اعلادن قو اوچقلره انهار
قو پرلر امر ونهی ایدنده انده یوزلری اقار
نعیم انی انی مأوی قوشتمشدر بوکز هموار
بوکزدار القرار انی قوشتمش نیته کیم پرکار

(تکرار) هو بالفتح مصدر ثلاثی بفید المبالغة کالترداد مصدر ردعند سیبویه ومصدر مزید اصله التکریر قلبت الیاء الفاعند الکوفیة و یجوز کسر الفاء فانه اسم من التکریر کما ذکره الرضی رحمه الله والجوهری (تذکره) مایتذکر به الشیء وهم اعم من الدلالة والامارة قال الله تعالی (فمالهم عن التذکرة معرضین) وقال (کلا انها تذکرة) ای القرآن کذا فی المفردات (دلدار) کوکل طوتیجی یعنی معشوقه کدعاشقك کوکلنی عشق ومحبت ایله قبض وضبط ایدیجی اصلنده دارندهٔ دل ایدی پس ادات فاعلی کدنون ودال وهاء رسمیدر حذف ایدوب معنای عام ترکیبدن معنای خاص علمی یه نقل ایتمکیجون مضاف الیهی تقدیم ایدوب دلدار دیدیلر جمیع مشتقاتدن اولان وصف ترکیبلرده بوقاعده جاریدر مالدار وسردار وغیر یلری کبی (بشار) مژده ایدیجی (صودن یاراتمشدر) قال الله تعالی (وجعلنا من الماء کل شیء حی الایة) پس جنت دخی حیات اهلندن اولمغله صودن خلق اولندی کما قال الله تعالی (وان الدار الاخرة لهی الحیوان) و بوندن مراد (وکان عرشه علی الماء) آیتنده مذکور اولان ماء عذبدر نتکیم تفصیلی مرورایلدی دیمشلردر که کرچه ملائکه روزکاردن وآدم ترابدن وجن ناردن خلق اولنمشدر ولکن جمله نك اصلی بنه صودر وصودخی حی اسمنك تجلیسندندر وعلم صونك معناسیدر انکچون ایکیسیده محیی اسمنه مظهردر (مسك اذفر) ذال معجمه ایله زیاده

رایحه دار مسك (زعفران) معروفدر قال فی القاموس واذا کان فی بیت لایدخله سام ابرص (ابصار) فتحله کوزلر (اعمار) عمرلر والعمر بسکون المیم وضمها اسم لمدة عمارة البدن بالحیاة (نوم اخوالموتدر) زیرا ایکیسنده دخی حس وحرکت ارادیه زوال قبول ایدر ولکن عندالموت روح حیوانینك ضیاسی بدنك ظاهر و باطنندن منقطع وعند النوم فقط ظاهرندن منقطعدر پس نوم وموت جنس واحددندر ولکن موت انقطاع کلی ونوم انقطاع جزئیدر و بومقامك تفصیلی بالاده کذر ایتمشدر (کونش یوق) زیرا کونشده نار یت غایبدر انکچون محرقدر پس جنت طلوع شمسدن اول اولان حالت کبی حالت نورانیه اوزرینه اولور (دوار) زیاده دور ایدیجی بوراده مراد احاطه قیلیجی دیمکدر (بعدذا) کومش والتون ایله بدأ ایلدی زیرا بونلر اجساد سبعه نك اعلی والطفیدر انکچون کومش عالم صفات والتون عالم ذاته اشارتدر که تزکیهٔ نفس ایدن نفوس جوهریه نك مقاماتیدر سائر اجساد ایسه نفوس متکدره ومظلمه یه اشارتدر پس جنت جای اهل قلوب اولمغله انده نفوس مظلمه نشانی اولمز الحاصل جنتده صفت جلال اولان سیاه رنك اولمدیغی کبی توج وقلای و باقرودمر وقورشون صورتلری دخی اولمز فافهم جدا والله الهادی (در) ضمله اینجودر لؤلؤ کبی بوراده مراد اینجو صفتلو بر جوهر صافیدن دیمکدر نتکیم کلام ناظم بومعنایی مشعردر والاتکرار لازم کلور (رنکار) قلم رنکار دیدکلریدر مقصود ذکر اولنان زبرجدك رنکنی قلم رنکارك رنکنه تشبیهدر (نورازهر) زیاده شعشعه دار نور (بعدذا) یدنجی دیوار نوردن اولق دلالت ایدر که نور جمله جواهردن اشرف واعلادر انکچون اول دیوارك درونی مقام مقربیندر (مرکز) وسط دائره (اقطار) قطرك جمعیدر ضمله جانب وناحیه معناسنه در (قیامت کونلری مقدار) مقصود آخرت کونلری دیمکدر زیرا قیامت کونی اللی بیك یلدر مکر هر موقفك زمانی برکون عدا اولنه نتکیم محلنده کذر ایتدی (وسیله) درجه ومایتقرب به الی الغیر معناسنه بوراده ایکی معنایه یله محمول اولمق جائز دراولکی یه کوره اطلاق کاله مصروفدر زیرا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلك درجه سی فوقنده درجه یوقدر ایکنجی یه کوره وجه تسمیه بودر که فخر عالم خلقك حقه وسیله سیدر زیرا اکر صوری واکر معنوی جمله کمالات وکراماته وصول اکا تقرب وانك شفاعت ووساطتیله در ❁ قال بعض الکبار اما الوسیلة فهی اعلی درجة فی جنة عدن وهی لرسول الله صلی الله علیه وسلم حصلت له بدعاء امته فعل ذلك الحق سبحانه حکمة اخفاها فانا بسببه نلنا السعادة من الله و به کنا خیر امة اخرجت للناس و به ختم الله بنا الامم کما ختم به النبیین وهو صلی الله علیه وسلم بشر کما امر ان یقول ولنا وجه خاص الی الله عز وجل نناجیه منه و یناجینا وکذا کل مخلوق له وجه خاص الی ربه فامرنا عن امر الله ان ندعوله بالوسیلة حتی ینزل فیها بدعاء امته وهذا من باب الغیرة الالهیة ان فهمت (ایثار) بذل وعطا (یوزدر) جهتمك درکاتی یوزاولدیغی کبی (سکزاوچق یوزردر) یعنی سکز جنتك هر بری یوزر درجه یی مشتملدر وجنات اعمالك محتوی اولدیغی درجاتدهامت محمدك سائر امم اوزرینه رجحانی واردر زیرا افضل الاعمدر پس بونلرك جنتدن نصیبی غیریلردن زیاده در (ایرشمز جنته افکار) یعنی جنت جمیع احوالده دنیایه بکزه مز مشابهتی مجرد اسماده در دیمشلردر که آخرتده نشئهٔ انسان دخی نشئهٔ دنیایه بکزه مز اسماء وصورت شخصیه ده اجتماعی حقیقتده اجتماع ومشابهتی مستلزم دکلدر زیرا نشئهٔ آخرت اوزرینه روحانیت حسیدن غایبدر و بومعنایی عوام دنیاده منامده ادراك ایدرلر فاما خواص وجدان وانسلاخله بیلورلر یعنی جنتك ذوقنی دنیاده یقظه حالنده طاتمشلر وروحانیتی نه مرتبه اولدیغن روحانیت ایله ادراك ایتمشلردر فهنیئا لهم هذا النعیم الدائم والذوق القائم (فص) یوزك قاشی وهر نسنه نك خلاصه سی بوراده مراد اورتاسی وکوبکی دیمکدر (دار الملك) یعنی جنات ایچنده جنت عدن پادشاهلرك دار الملکی کبیدر (یدی دیوار) هر دیوارك اراسی بر جنتدر (کلنار) انار چچکی وکراس یمشی (قال) وافانین علیها جلنار ❁ علقت بالشجر الاخضر نار) قال فی القاموس الجلنار بضم الجیم وفتح اللام المشددة زهرة الرمان معرب کلنار یقال من ابتلع ثلاث حبات منه من اصغر مایکون لایرمد فی تلك السنة انتهی (بعدذا) بوراده یوزی کلنارك ایکی معنایه تحملی واردر بری یوزی کلنار کبی تر وتازه وحمرت آمیز دیمکدر نتکیم فلانك یوزی انار دانه سنه بکزردیرلر و بری یوزی آق دیمکدر و بومعنی لسان عربده وعجمده شایعدر زیرا عرب اسوده اخضر وابیضه احمردیر وفخر عالم صلی الله علیه وسلك حضرت عائشه رضی الله عنها یه حمراء تسمیه سی بوندندر وعجم یوز آقلغنه سرخ روی دیر ❁ نتکیم مولانا جامی کلاتنده واقعدر ❁ ای حیات دل هر زنده دلی ❁ سرخ رویی ده هر جا خجلی ❁ (کافور) طیب معروفدر که هندوصین دریاسی طاغلرینك اغاجلرندن ترشح ایدر اصلنده قرمزی رنکدر صکره تصعید له بیاض اولور کذا فی القاموس ونعمة الله لغتنده کافور که اول چیقدقده رقیق ورنکی کوك اولور ماء کافوردیرلر طوکیجق برنیچه درلو اولور ایوسی قیصوریدر سرندیب وباختنده اولور اول غایت آق اولور بعضیلردیرلر که یونی اول

بولان رياح نام بر بادشاه ايدى و بر دراوسى دخى قرارق وغليظ اولور و بر دراوسى دخى آغاجله قاريشق اولور بونلر متصاعد اولوب رياحى اولور (تجلى انده ايديسر) بو كلامده ذكر اولنان طاغى تجلى يه ظرف قيلدى بوندن حق تعالى جنتده واول طاغده اولق لازم كلمز زيرا حقيقتده زمان ومكانله متصف اولان عبد درو بلكه تجلى ورؤيت عالم ملكوتدن اولمغله دنيا وآخرتده عبده نسبتله دخى تجلى حالنده زمان ومكان قيدى يوقدر ومرجع طريقتمز شيخ افتاده قدس سره بيورمشلردر كه من احب الرؤية احب محلها يعنى الجنة وقرأنده كلور (وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة) بو آيتده زمان نظره ظرف اولمشدر پس بالضرورة مكانه دخى ظرف اولوب نظر وتجلى جنتده اولمش اولور شويله كه حقك جنتده اولمسى مستلزم اولمز نتكيم فخر عالم صلى الله عليه وسلم دنياده باش كوزيله حقى كوردى ديرلر يعنى دنيايى رؤيته ظرف طوتر زمع هذا بوندن حق تعالى دنياده اولق لازم كلمز پس بو تقريردن ظاهر اولديكه فقهادن بر كيمسه بن اللهى جنتده كوريرم ديسه كافر اولور زيرا زعمنجه الله جنتى مكان اثبات ايتمش اولور پس حق اولان اللهى جنتدن كوريرز ديمك كركدر ديدكلرى مسئله ده نظر واردر والله تعالى منزه عن الزمان والمكان متعال عن اوهام ارباب الامكان مبرأ عن خيالات اصحاب العناصر والاركان لاتدركه الابصار وهو يدرك الابصار وهو اللطيف الخبير (يارن انده الخ) بعض كبار بيورمشلردر كه انبيانك جنت عدنه دخولى ايچوندر والا انلر هر زمانده اولسه لر مشاهدهٔ جماله قادرلر وهر حالده ديدار حضرته ناظرلردر بوندن مفهم اولور كه بعض زمانده ومكانده خاصيت واردر كه غير يده يوقدر مثلا حضرت كعبه ده اولان حالت وايلهٔ قدرده اولان نورانيت غير يده يوقدر و بو مقامه متعلق بعض كلام بالاده كذر ايتمشدو (ديدار) شرح اولنمشدر (بيدار) اويانق بونده اشارت واردر كه جمال حقى مطالعه يه قادر اولميان كيمسه بيدار ايسه ده خوابده و بينا ايسه ده اعمادر (لمحرره) جانله مشتاق ديدار اولمشوز قيل تجلى يا اله العالمين ❁ عشقله هر كيجه بيدار اولمشوز ❁ قيل تجلى يا اله العالمين ❁ دمبدم كوزلرسنى كوزلرسنى ❁ جان ودل دائم سنى اوزلرسنى ❁ شول جلالك نيجه بر كزلرسنى ❁ قيل تجلى يا اله العالمين ❁ دولت عظمى سكا ايرمكدرر ❁ باغ وصلكده كلك ديرمكدرر ❁ مطلب عاشق يوزك كورمكدرر ❁ قيل تجلى يا اله العالمين ❁ قيد عنصردن خلاص ايت جانمز ❁ نيجه بر كثرت طوته هر يانمز ❁ وجهك اوله مطلقا سيرانمز ❁ قيل تجلى يا اله العالمين ❁ انبيا يه فيض اولان اسرار ايچون ❁ اوليايه بخش اولان انوار ايچون ❁ عاشق ديدارك اولدى حقيچون ❁ قيل تجلى يا اله العالمين (دار) منزل قال فى التبيان سمى المنزل دارا لانه يدار فيه للتصرف وقال فى المفردات الدار المنزل اعتبارا بدورانها الذى لها بالحائط (طوبى) اصلنده طاب دن مصدردر طيب معناسنه رجعى وبشرى كبى يانك ماقبلى مضموم اولمغله واوه قلب اولنمشدر لغت هنديده جنتدر ديمكدر بوراده ناظمك قدس سره شرح ايتديكى اوزره جنتده محمدى المقام اولان شجرهٔ معهوده نك اسميدر سلطان المفسرين ابن عباس رضى الله عنه (طسم) تأويلنده بيورمشلردر كه طا طوبى وسين سدرة المنتهى وميم محمد مصطفا عليه السلامه اشارتدر سر اصطفاء طوبى بودر كه الله تعالى جنت عدنى بلا واسطه يد قدرتله خلق ايدوب كندى ذات پاكنه دار الملك كبى قيلمش ومقام تجلى اولان كشيى ومقام مصطفى اولان وسيله يى انده ترتيب ايلمشدر وشجرهٔ طوبايى دخى كندى دست قدرتيله جنت عدنده غرس ايدوب آدمى نوع بشره سر قيلديغى كبى انى دخى جميع اشجار جنانيه يه اصل قيلمش وجمله نعمك منبعى و بركاتك مجمعى ايلمشدر شويله كه جنتده نقدر قصر وسراى وغرفه وسرير وار ايسه طوبادن بر نهال اكا سايبان اولمش وهر مقام اهلى جميع مستلذات وحلى وحلل و براقى اول نهالده بولمشدر وجمله ميوهاى كوناكون ولالهاى رنكارنك انده موجود وعموما الوان انده حاضر انجق سياه لون مفقوددر و چشمهٔ كافور وسلسبيل وغير يلرانك اصلندن جريان ايدر واوردن جميع منازله تشعب ايدوب اقار كيدر (لمحرره) كورسم انهار عدنى پاك اقار ❁ اول صفايله تنده جانم اقار ❁ شربت سكره بكزر طعمى ❁ اونى ديرسك انك صان آق قار ❁ وسر اجتباء سدرة المنتهى بودر كه الله تعالى انى سماء سابعه وكرسى ميانده خلق ايدوب بين الدارين حد برزخى قيلمش وانك اغصانى اهل جنته نعيم واصولنى اهل ناره زقوم ايلمشدر فسبحان الحكيم الجامع للاضداد والنافع الضار للعباد ❁ وانك نهاللرندن انواع تسبيح وتحميدله آواز وجنبش آور ارواح اولان اصوات ساز كلور (لمحرره) خوش كلور اهل جنته اول ساز ❁ هب بيلورلرنى ايمش خوب آواز ❁ راحة الروح اولور قچن اونهال ❁ ايلسه صوت حجاز ❁ پرده بيرون اولور كوكلدكى عشق ❁ قيلسه عشاقه تجلى شهناز ❁ اويله شهناز كه بزم وصلنده ❁ بوز يلور پردهاى نازونياز ❁ عاشقه روز وصل اولور نوروز ❁ اولور اول كونده زمزمه پرداز ❁ همچو بلبل كله سرود ايلر ❁ طوطى وش نطقه كلور دوزودراز ❁ حقيا كوش جانله دكله ❁ كله آواز خوبدن هيچ واز ❁ كلشن وصله عاشقان زيرا ❁ خوب آوازله ايدر پرواز ❁ زهدى انكار ايدوب ريايى براق ❁ عشقدن غير يه كوسترمه جواز

وسر اصطفاء مصطفی علیه السلام بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حقیقة الحقائق الکلیه درو (طسم) ده میم تأخیر اولندیغی سر ختمیته اشارتدر پس انبیا علیهم السلام انکله مختوم اولدیغی کبی حروف تهجی دخی میم مشتمل اولدیغی یاایله ختم اولنمشدر (لمحرره) یارسول الله اسرار ازل * فیض جاویدجنانکدرسنك * یاحبیب الله انوار ازل * شمشمه اندازجانکدرسنك * کروسیله اولمسیدك وصلته * کیمسه ایرمزدی بو بواده حضرته * شهادر همتك بوامته * امتی وردلسانکدرسنك * عدن ایچنده باش اکوب طوبی سکا * دیرسنی مدح ایلیوب طوبی سکا * بکزه مز برخوب محبوباسکا * حسن یوسف برنشانکدرسنك * اصلی طوبادن چیقوب شول سلسبیل * جنت اهلینه انی قیلدك سبیل عاشقان حقه بوفیض جزیل * چشمهٔ روح روانکدرسنك * چون ابوالقاسم دینلدك تاازل * سندن آلدی قسمتی هر برکوزل * رحمت اولدك لایزال ولم یزل * جمله عالم شاد مانکدرسك * جنتك باغن بوزکدرکلدورن * کیرسون اول باغه یوزکدن کل دیرن * حضرتك سرن سوزکدر بیلدیرن * هر نهان سرلرعیانکدرسك * اصطفایه بولدی چون اولی سنی * مصطفی نام ایلدی مولی سنی * جمله دن قیلدی فتی اعلی سنی * کیم اوادنی آشیانکدر سنك * یازدی عشقك نیجه لوح ساده یه * عشق باقز بنده وآزاده یه * دستکیر اولمق نیجه افتاده یه * مقتضای عالیشانکدر سنك * ای کل صدبرك کلزار خدا * بلبل جان یولکه اولسون فدا * ایلین حق قولی شیرین ادا * فیض نطق جاود انکدرسنك (اثمار) ثمرك جمیدر میوه معناسنه قال فی المفردات الثمر اسم لکل ماینطعم من احمال الشجر الواحدة ثمرة وفی القاموس الثمر جمع الثمرة وجمعه ثمار وجمعه ثمر وجمعه اثمار (ملحقدر) اولشمشدر (بردار) آصلمش نتکیم تفصیلی کذر ایتدی قال کعب الاحبار اقصی اغصانها یلحق بساق العرش وادنی اغصانها فی سماء الدنیا (غرفه) چارطاق (حجره) دیوارله محوط اولان برقطعه یردر مکان محجور ومنوع معناسنه (اطوار) درلو درلو دیمکدر یقال الناس علی اطوار ای علی حالات شتی (ابوالقاسمده تاقسمت) قاسم فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حضرت خدیجه رضی الله عنهادن ابتدا دنیایی تشریف ایدن فرزند نجیبیدر نتکیم جلداولاده مرور ایتدی قاعدهٔ عرب اوزره اکبر اولادی ایله تکنی ایلمشدر نتکیم امام اعظم کریمه سی حنیفه یه اضافت اولنوب ابوحنیفه دینلمشدر وابوالقاسمده اشارت بودر هر نعمت ظاهره وکرامت باطنه اندن قسمت اولنمشدر زیرا مجمع اسماء ومنبع نعمادر قال فی فتح القریب المجیب اصل شجر طوبی فی دار محمد صلی الله علیه وسلم ثم ینقسم فروعها علی جمیع منازل اهل الجنة کما ینتشر منه العلم والایمان علی جمیع الدنیا (فاعل مختار) هو الذی یصح ان یصدر عنه الفعل مع قصد وارادة والموجب بذات هو الذی یجب ان تصدر عنه الفعل ان کانت علة تامة له من غیر قصد وارادة کوجوب صدور الاشراق عن الشمس والاحراق عن النار وکونه تعالی فاعلا مختارا هو مذهب اهل السنة وکونه موجبا بالذات هو مذهب الحکماء (انهار) مراددرت ایرمقدر که صووسود وشراب وبالدر نتکیم قرآنده کلور (فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی الایة (وفی المثنوی) آب صبرت جوی آب خلد شد * جوی شیر خلد مهر تست وود * ذوق طاعت کشت جوی انکبین * مستی وذوق توجوی خمر بین * انسان العیون نام کتابك معراجنده انهار سدرة المنتهانك اصلندن خروج ایدر واسؤالة الحکمده طوبانك اصلندن جاری اولوردیمشدر وحدیثدن انهار فردوسدن تفجر ایلردیو وارداولشدر نتکیم ناظم قدس سره ذاهب اولدی توفیق بودر که جمله سی اصل طوبادندر ولکن ظهورده تفاوت واردر نتکیم دنیاده نقدر آب شیرین وارایسه منبعی صخرة الله اتنده درحدیث صحیحده وارداولدیغی اوزره مع هذا جمله سنك جریانده ظهوری اورادن دکلدر (اقار) قرك جمیدر آی معناسنه ولکن اوچنجی کیجه دن معتبردر یعنی آیك ابتدا وایکنجی کیجه سنه قردیمز بلکه هلال دینلور (همهوار) دوبدز (برکار) معروف نسنه در که انکله دائره جزرلر (لمحرره) شول جنتك باغنك * کالرندن دیره کور * وارتجلی طاغنك اوزرنده طوره کور * خاکی مسك اذفردر * طاشی لؤلؤی تردر * بنالری کوهردر * وارك اکاویره کور * شیرین اقارجولری * مشکین قوقربولری * کوزلدر رآهولری * اول یوزلری کوره کور * اکر یوخسول اکربای * اولاور یوزلری بدرای * ویریلور عالی سرای * اول سرایه کیره کور * سایهٔ طوبایه دك * پایهٔ بالایه دك * جنت اعلایه دك * منزلك ایرکوره کور * ویلرك مقامی * نوردندر تمامی * دردار السلامی * اولمزدن اولك اوره کور * وسیله یی بیلدکسه * مصطفایی بولدکسه * حقه واصل اولدکسه * حق ذوقن سوره کور *

﴿ فصل فی البراق ﴾

براقلر وار درر ایکی قنادی ایکی یانده * اوچار خوش جنت ایچنده ویاخود سیرایدر شهوار
نه بیره کیم کوزی ایره بصر آیاغن اول بیره * بوسیرایله کزرکونده نیچه بیلار قیلور اسفار

یوزی آدم یوزی کبی عرب دیلی کبی دیلی
براق انك ایچون دیرلر کیم اولدر برق کبی براق
زهی سلطان عالم کیم جلالی بارکاهندن
بو مصنوعاتی ذاتینك کمالاتینه اوح ایتدی

صناسن کوکب دری کبیدر کیم ایدر اسفار
یوریسه یلدرم کبی ایدر اشراق اولور سیار
کتوردی دورلو مصنوعات ایدر برلیکنه اقرار
دونوب جله کمالاتن محمد ده قیلور اظهار

محمد درکه علمندن بیلندی مرصد آیات
محمد درکه عینندن بیلندی مقصد غایات

(براق) فصل معراجده شرح اولنمشدر (شهوار) شاهانه یعنی شاهد لایق (اسفار) قنجله سفرك جمعیدر حضرك ضدی معناسنه یقال سفر الرجل فهو سافر والجمع السفر نحو رکب وسافر خص بالمفاعلة اعتبارا بان الانسان قد سفر عن المکان والمکان سفر عنه والسفر کشف الغطاء * قال بعضهم قد سمی السفر سفرا لانه یسفر ای یکشف عن اخلاق الرجال (کوکب دری) صفا و بیاض وحسنده اینجویه بکزدین نورلی یلدز قال الله تعالی (کانها کوکب دری (اسفار) کسر اشراق واضاءت * قال الراغب الاسفار یختص باللون نحو (والصبح اذا اسفر) اشرق لونه قال فی القاموس سفر الصبح یسفر اضاء واشرق کاسفر انتهی * ومنه اسفا الفجر (سیار) بعض نسخده طیار و بعضنده دخی تیار دوشمشدر تا ایله سریع معناسنه یقال قطع عرفا تیارا ای سریع الجریة کما فی القاموس (جلالی بارکاهندن) تمثیل طریقیله در تکیم برقاج دفعه بیان اولندی (مصنوعات) حقك صنع کاملی ایله وجود بولان موجودات (کمالاتینه اوح ایتدی) اوح اینلو ویصی صحیفه یه دیرلر اغاج اولسون کیك اولسون مقصود موجوداتك اسماء حق نقشنه اوح کبی اولدیغن بیاندر * سؤال اولنور که موجودات نیجه اوح کمالات اولور که بعضیلرنده نقصان ظاهردر * جواب بودر که نقصان مظهرده در ظاهرده دکل مثلا حمار اولدیغی اول صورتدن غیریه عدم قابلیتندندر والا تجلی وجود بردر پس کمالدن غیری نسنه یوقدر (محمددن قیلور اظهار) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حقك جمله موجوداتده متفرق اولان کمالاتك مجموعه سی اولدیغن بیاندر زیرا اسم اعظمه مظهر تام اولمش وجمعیت کبرا ایله ظهور ایلمشدر (لمحرره) ای بلبل الهی * کلزار حق کوزله * حق عشقنه قیل آهی * دیدار حق کوزله * عشق اولسه قنغی جانده * معراج ایدر هر آنده * شول نقطه وش جهانده * پرکار حق کوزله * عشقك براق وجانك * مرآتیدر جنانك * سیران اولوب هر آنك * آثار حق کوزله * طوبی سنك بویکدر * کلی سنك بویکدر * هر جوسك خویکدر * انهار حق کوزله * بولدکسه بر وسیله * وار ایله ترك حیله * الدائمه قال وقیله * اسرار حق کوزله * طول کوثر وفادن * اینه اول صفادن * دیدار مصطفادن * انوار حق کوزله * کلدك چو بو جهانه * قیل عشقی جانه دانه * یار اولمه زاهدانه * اقرار حق کوزله * لوح دله نظر قیل * بو نقش حق یل * ای حق جان کوزین سل * کردار حق کوزله *

فصل فی الحور قال الله تعالی وزوجناهم بحور عین

محققلر سوزی تحقیق ایدرلر
دیدیلر کیم جهانده جمله لذات
بری مسکن بری مطعم بری خوب
اکر مسکنسه اوش جنت مقامات
وکر محبوب ایسه ویریلیسر حور
دیدیلر چونکه نوردن اوله حوری
جوانده بو سوزك سویلدیلر
که تا انسان ایده اندن تمتع
چلب اولسون هر ایشلرده معینك
قرا کوزلی دیمکدر یعنی حورا
ننده یوق قیلی جسمی هب انوار
طونا نور هر بریسی یتمش طون
کیرساعتده هر طون یتمش الوان
لطافتده بودر نیتسه لیکی

بدایع علمنی تدقیق ایدرلر
همین اوچ دراودر اقسامی بالذات
ایدینه تا که عشاق آنی محبوب
اکر مطعمسه وار آنده تمامات
شورسمه حوریلر کیم اولیسر نور
نیجه او پوب قوچیسر کیشی نوری
اولورلر نور جامددن دیدیلر
اوپه قوجه اوله دل جان تمتع
ندر معناسی ایشت حور عینك
که آق یوزده قرا کوز دردلارا
همین قاشی کوزی کرپك صاچی وار
صدف قرنده صانکیم درمکنون
یورر طاوس واری عرصه ایوان
کورینور یافسه سوکیکده ایلیکی

طراوتده اوتانور کون یوزندن ظرافتده قردترر سوزندن
حلاوتده اریر شکر لبندن ملاحتده قزار کل غبغبندن
نثار آیاغنه درو زبرجد اباغی توزنه مسك وطبرزد
کیمی لعله کیمی یاقوته بکزر کیمیسی قوته ویاقوته بکزر
کیمی لؤلو کیمی مرجانه بکزر کیمی مرمرنه مرمرجانه بکزر
کیمی شمسه کیمی بدر آیه بکزر کمینه لاله آی کون دایه بکزر
کیمیسی قاصرات الطرف اتراب کیمیسی خیمه‌لرده ایدر اشراب
اباسینی بریسی ایتسه اظهار طوتردی بیرو کوك اراسن انوار
اکر اغزی یارینی آتسه دکزلر شکر اولوردی قدرت کورنه کزلر
برینك برقعی یکدر جهاندن نلر اظهار ایدر کور حق نهاندن
منورلر مصور نور فیضدن مطهرلر منیدن بول وحیضدن
مجوهرلر طغورمزلر ولد هیچ مطهرلردر ایمزلر حسد هیچ
ارندن غیریه قیلمز نظرلر ایرور مزلر اکا نفع وضررلر
اری کورر یوزن یوزنده انك اوده یوزنده وکوزنده انك
اولورلر هر کیجه کیرو بکرلر ایرشمز اشبو ایشه هیچ فکرلر
اتوز اوچ یاشنده اولیسرلر تمامت جنت ایچی طولیسرلر
ندر دیردکله اول سلطان کونین نه سلطان جان جان جانان کونین
ویریله هزاره حوری بشر یوز کیم انلر کیبی کورمدی بشر یوز
دخی درت بیك بکر یوزی بساتین سکز بیك ثیبات یعنی خواتین
قوسی اون ایکی بیك بشیوز اولور قوهر کیشی یه یارواش اولور
بولارك هر بریسن اوپه قوجه جهانده عمری اولدیغنجه خواجه
دیدی هم جنت ایچره ارکشینك اباغنده باشنده هر کشینك
اوتوره ایکی حوری ویره آواز تغنی ایده اما چالمیه ساز
شو تحریراتله سیران ایده‌لر که جنی انله حیران ایده‌لر
دکل شیطانی ساز تسدیس ایده‌لر حق تحمیدله تقدیس ایده‌لر
رسول اللهدن ایتدیلر روایت ایدوبدر صاحب کشاف رعایت
بوآیت صفحه سنده یازدی انی اوصفحه مرمرنده قازدی انی

قال الله تعالی فاما الذین آمنوا وعملوا الصالحات فهم فی روضة یحبرون

ایتدیکیم رسول الله مکر کیم بیوردی دکلدی وارایسه هر کیم
کیم اوچاغی اکوب تحریر ایدردی انك نعمتلرین تقریر ایدردی
بر اعرابی اشتدی چونکیم انی صفاسندن اریدی انده جانی
دیدیکیم یارسول الله بیان ایت سماع اولورمی جنتده عیان ایت
نعم وار دیدی یا اعرابی انده آچویدر حق قوابوابی انده
بر ایرمق وار کناری طلو ابکار ایرورمزلر وصفلرینه افکار
مغنیلردر ایشتما که لایق ایشتما مشدر مثلن خلائق
نعیمی جنت ایچره اندن افضل بولنمز خوشلغنده اندن اکمل
ابوالدردایه راوی صوردی انی که بونلرنه ایله ایدر تغنی
دیدی تسبیح ایدوب تحمید ایدرلر حق توحید ایدوب تمجید ایدرلر
بیوردی کیرواول سلطان ابرار حقائق منبعی اول کنج اسرار
که هیچ قول اولیه اوچاغ ایچنده اکر سیر ایده‌لر اوچاغ ایچنده
کیم اکا الا یتمش ایکی حوری ویریسرلر بولیسردر سروری

انك ایکیسی حور عین اولیسر
که یعنی اول چکیسر در کناره
بیوردی پس کیر واول قطب ابرار
کویکدن یوقاروسی کوزل اوغلان
بولردن طنلو اصلا حوریلرده
بولردن کوکجك اولمایه دیدی حور
ولی عاشقلریکه ویر الهی

تمامت یمکشن میراث آلیسر
نصیب اولسه کرکدی اهل ناره
که جنت ایچره نیچه حوریلر وار
اشاغه سی قیز اوغلان دکله ای جان
بیلنمایه بولنمایه اولرده
زهی اوغلان زهی قز اوغلان زهی نور
سکا عاشقلری ایرکورالهی

قال الله تعالی فی سورة الدخان (وزوجناهم بحور عین) دخی بز متقیلره کشاده چشم اولان زنان سفید رویی قرین وجفت قیلورز حور حورانك جمعیدر بیضاء معناسنه وعین عینانك جمعیدر عظیمة العینین دیمکدر واختلف فی انهن نساء الدنیا اوغیرها کما فی التفاسیر (بدایع عمانی) یعنی علوم بدیعه وعجیبه ده دقت کوسترلر (بالذات) ذاتنده ونفسنده پس باقی معناسنه اولمش اولور اولا و بالذات مقاله سنده دخی بویله درای فی ذاته بلا واسطة دیمکدر (مطعم) طعام معناسنه در (جامد) طوکمش یقال جمد الماء وکل سائل کنصر وکرم جمدا وجمودا ضد ذاب فهو جامد کما فی القاموس بونده نوری صویه وحوری بی بوزه تشبیه واردر یعنی نیجه صو لطیف ایکن طوکوب بوزاولمغله تکثف وطبع آخره تحول ایتدیسه نور دخی تجسد ایدوب حور اولمشدر تنکیم حضرت عیسی علیه السلامه بعضلر روح مجسم دیرلر وحضرت سلیمان علیه السلام زمانده شیاطینك اجسام لطیفه ایکن صورت انسانده تشکل ایدوب اعمال شاقه ده استخدام اولندقلری دخی بو قبیلدندر (تمتع) انتفاع (حوراء) قال فی القاموس الحور بالتحریك ان یشتد بیاض بیاض العین وسواد سوادها وتستدیر حدقتها وترقق جفونها ویبیض ما حوالیها او شدة بیاضها وسوادها فی شدة بیاض الجسد او اسوداد العین کلها مثل الظباء ولا یکون فی بنی آدم بل یستعار لها (دلارا) وصف ترکیبدر آرایندن کوکل بزه یجی معناسنه محبوبلره دلارادیدکلری عشق ومحبتله قلوب عشاقه زینت ویردکلری یچوندر (مکنون) مستور (طاوس) معروفدر بوقدر حسنیله بنه مشئومدر زیرا ابلیسك جنته دخولنه وآدمك خروجنه سبب اولمشدر بو سببدن خانه لرده اتخاذ طاوس کراهت اولنمشدر (قال الشیخ سعدی) طاوس را بنقش ونکاری که هست خلق * تحسین کنند واو خجل از پای زشت خویش (عرصه) میدان خالی (ایوان) بیوك صفه وچارطاق (طراوت) تازه لك یعنی طری قرآنده کلور قال الله تعالی (ظرافت) زیرکلك وکوزللك معناسنه دخی کلور تفصیلی قاموسده در (ملاحت) طوز ایلقدر اما لذت معناسنده وشیرینلکده مستعملدر مفصلا بیانی مرور ایتمشدر (غبغب) عربده وعجمده محبوبلرك اکلکی التنده صارقن یره دیرلر اللحم المتدلی تحت الحنك معناسنه غایت ممدوح وصفدر (بعد ذا) بو بیتدن مقصود وصف اولنان حورك لبی حلاوتده شکره غالب وغبغبی ملاحتده کله راجحدر دیمکدر (ومن لطائف الحافظ) لب لعل ترا حقوق نمك * هست بر ریش سینه های کباب * یعنی سنك لعل صورت اولان لبکك کباب اولان سینه لر اوزرنده چوق نمك حقی واردر کویا یاره لرك قزارمسی انك لبنك تأثیرندندر زیرا یاره یه طوز صاچنجه قزاروب زیاده المویرر (طبرزد) شکر انواعندندر که یاپاطه ایله کسرلر کما فی لغة نعمة الله پس اصلنده تبرزد اولمش اولور قال فی القاموس الطبرزد السکر معرب کانه نحت من نواحیه بالفأس انتهی * یعنی ایاغنه در وز برجد منثور اولدیغی کبی آیاغی توزنه دخی مسك وشکر منثوردر تنکیم پادشاهلرك برمحله قدوملرنده آیاقلری التنه قوش دوشرلر وایاقلرینه زر وسیم صاچرلر (کیمسی قوته ویاقوته بکزر) اولکی قوت ایله مراد قوت کوکرجندر زیرا محبوبه یی کبوتره تشبیه شایعدر ورؤیاده دخی کوراسه عورت ایله تعبیر اولنور وایکنجی قوت عربیدر ما یقوم به بدن الانسان من الرزق معناسنه بوراده حورایی حلاوتده غذاء لذیذه تشبیه واردر تنکیم فلان محبوب لطافتده بر ایچم صودر دیرلر وحلاوتده شکر ویاپالوذه دردیوسو یلرلر وجائزدر که معکوس اولوب اولکی قوت ایله ایکنجی معنی وایکنجیله اولکی مفهوم مراد اولنه وعلی کلا التقدیرین کلام ناظم قدس سره ده تجنیس تام واردر (مرمر) عربیدر رخام دیدکلری بیاض طاشدر بوراده حورایی بیاضلقده رخامه تشبیه واردر (نه مرمر جانه بکزر) ترقی طریقیله در زیرا مرمر لطیف ایسه جان الطفدر (کمینه لاله آی کون دایه بکزر) یعنی لطافت وحسن وجمالده اولقدردر که کویا آی انك لالاسی وکونش دایه سیدر (لحرره) ماه پاره دیمك او محبوبه * بلکه ماه اندن اولادی یکپاره * دایه سی شمس وقر لالاسی * اوله کور بنده بویله بر یاره (قاصرات الطرف) نظرلرین ارلری اوزرینه قصر وحبس ایدیجی یعنی دنیا عورتلری کبی ارلرندن غیره نظرلری بوقدر وز نانده بو صفت غایت ممدوحدر (سعدی) زیبکانکان چشم زن کور باد * چو بیرون

شدازخانه درکور باد ❁ قال تعالی (فیهن قاصرات الطرف (اتراب) تربك جمعیدر کسرله یاشده برابر معناسنه قال تعالی (وکواعب اترابا) یعنی متقیان ایچون ممدلری آغرشقلمش همزاد حور بلر واردر تفسیر زاهدیده دیمشکه زنان اون آتیشر ومردان اوتوز اوچر یاشنده اوله و بعض تفاسیرده اهل بهشتك زنان ومردانی اوتوز اوچر یاشنده اوله دیمشدر تنکیم کلور (کیمسی خیمه لرده ایدر اشراب) اشراب کسرله ایچورمك معناسنه یعنی درمجوفدن چادرلر ایچنده ارلر ینه ساقیاق ایدرلر و یاخودار یله شراب وتنعم ایدرلر پس بو صورتده مزید فیه ثلاثی معناسنه اولمش اولور قال تعالی (حور مقصورات فی الخیام) ای محبوسات ومخدرات دیمشلر درکه اکرچه جنتده پرده یوقدر زیرا دار تکلیف وشهوت وفتنه دکلدر ولکن خواتین آخرلرینه کورنمزلر (برقع) بچه دیدکاری یوزاو رتوسی (مصورتور فیضدن) یعنی حقك فیض اقدسی نورندن تصویر اولانوب تجمد وتجسد ایتمشلردر (منیدن بول وحیضدن) زیرا بونلر نجاسات مقوله سیدر پس مساکن طیبه وطاهره اولان جنانده طیبین وطیبات وطاهرین وطاهرات اولان زنان ومرداندن قاذورات اولمز ❁ سؤال اولنورسه که جماعده لذت کامله ازال ایله در پس نزول منی اولمیجق اروعورت جماعده نیجه لذت کامله بولور ❁ جواب بودرکه ازالده فتور واردر فتور ایسه عالم فنادن وجنت عالم بقادندر پس عالم بقاده فتور واکاسبب اولان ازال یوقدر بلکه بی ازال اکملیت وجهی اوزره لذت واردر ❁ سؤال اولنورسه که جائزدرکه ازال ایده وفتور کلیه تنکیم دنیاده انبیا وکمل اولیادن منقولدر ❁ جواب بودرکه فتور کلدیکی صورتده دخی منی نشئهٔ جنانیه یه مناسب دکلدرزیرا انفعالاتدن والوانندر (مجوهرلر) یعنی جوهر ذاتلری طغورمق کدرندن صافیدر (حسد) بوراده غیرت ورشك معناسنه درکه کونبلکدر (لمحرره) صاف دل اول کوثر جنت کبی ❁ پای طوبی کورسك آق ایتمه حسد ❁ کردن حاسدده از بهر خفه ❁ اولدی کویا کیم حسد حبل مسد (هرکیجه) معلوم اوله که عالم آخرتده شب وروز ظلمت وضیائله دکلدر بلکه تجلیٔ حقدن بشقه علامتی واردرکه انکله بیلنور پس جنتك کیجه سی وکوندزی نور تجلی ایله منوردروحدیثده کلورکه اکر اوراق جنتدن دنیایه بورق چیقسه عالم انکله پرنور وضیا اولوردی پس اوراق جنت نورانیتده بومرتبه اولیجق سائر حور وغلمانی نیجه اولاق کرك قیاس اولنه وبوقدر نورله جنت نیجه ظلمت یوزی کورراکلانوب بیلنه (لمحرره) نورحقدر شیجر اغی جنتك ❁ مهروماه آسایناراییل ونهار ❁ روزوشب انده برابردر بکم ❁ همچنان فصل خزان ونوبهار (بساتین) بستانك جمعیدر بوستاندن معربدر رایحهٔ طیبه مکانی دیمکدرزیرا بستان انواع سبزور یاحینی مشتملدر (بعدذا) حورك یوزلرنی شم اولنمقده ومزین فرحفزا اولمقده بستانه تشبیه ایلدی خصوصا سبزه یه نظر سبب جلای بصردر (لمحرره) بویله برشاهد افندی قول اول ❁ رخنك کلشننه بلبل اول ❁ کل رنکینی قوقوب برکز ❁ قزاروب حالت ایله کلسکل اول (ثیبات) ثیبك جمعیدر بالاتفاق تاسزدرارکورمش عورت معناسنه قال فی المفردات الثیب التی تثوب عن الزوج انتهی ای تعود وترجع الی حالتها الاولی وهی کونها بلازوج وفی القاموس الثیب المرأة فارقت زوجها اودخل بها والرجل ثیب دخل به ولایقال للرجل الافی قولك ولدالثیبین وهی مثیب کمعظم وقدتثیبت وذکره فی ثوب وهم انتهی (خواتین) خاتونك جمعیدر کلمهٔ معربه درامرأهٔ شریفه معناسنه (بعدذا) ذکر اولنان بشیوز حوری جنت خلقندن وابکار وثیبات دنیا عورتلرندندر ابکارك حالی ظاهردر ثیبات ایله مراد دارالحربدن سبی اولنوب اسلامه کلان وانده هدایت باری ایله مسلمان اولان ودار اسلامده ذمیاتدن ایمان کتورن وارلری کفراوزرینه وفات ایدن مسلمه عورتلردرکه جنتده مؤمنلره تقسیم اولنورلر (تغنی) ایراق دیدکاریدر یعنی اشعار وابیاتله صوتنی قری وبلبل کبی حلقومنده ترديد ایتمکدر تغنی حقنده قیل وقال چوقدر مدار فتنه اولان تغنی حرامدر خصوصا زنك وزن حکمنده اولان تازه رویك تغنیسی اوله وسبب رقت وباعث اثارهٔ خشیت اولان تغنی حلالدر انکچون امام اعظم قدس سره حضرتلری قرأنله تغنی بی تجویز ایتمشلردر مکر لحن عرب اوزره اولیوب کلمه متغیر اوله پس بو وجهله تغنیٔ قرأن جائز اولیجق سائر الهیات مقوله سی ایله دخی جائزدر یعنی ترغیب وترهیب وعشق وشوق ونیازه متعلق اولوب کمل اولیادن صادر اولان کلمات عربیه وعجمیه وترکیه ایله تغنی ایتمك لابأسدر زیرا وسیلهٔ جنبش دلدر (ماانت حین تغنی فی مجالسهم ❁ الانسیم الصبا والقوم اغصان) بوندن ظاهر اولور که برکیمسه سلوکنده منتهی اولسه قواله وخارجدن تحریکه محتاج اولمز تنکیم دیمشلردر ❁ ومن یك وجده وجدا صحیحا ❁ فلم یحتج الی قول المغنی ❁ له من ذاته طرب قدیم ❁ وسکر دائم من غیر دن ❁ بوندندرکه سید الطائفه جنید بغدادی قدس سره حضرتلری اواخر حالنده دور وسماع بابنی سدایلدی وتوبه قیلدی (لمحرره) نایی نیلر بو بزم عالمده ❁ نامهٔ عشق یترعشاقه ❁ ثقلت اولور مقالهٔ قوال ❁ حقیا کوش جان مشتاقه (تحریر) اصلنده آزاد ایتمك ویازمق وسوزی

برنده سویلك ورنسنه بی قویم ومستقیم قیلقدر بوراده مراد انسانی غمدن آزاد ایدن خوب آواز وخوش الفاظله تغنیدر (دکل شیطانی سازتسدیس ایدهلر) سازآلات طرب یعنی مطقاچالغودر وتسدیس برنسنه بی آلتی حصه وجزء قیلقدر بوراده مراد آلتی تاویش وکم ساز چالغدر وجائزدر که سازایله مسدس ومخمس وامثالی اشعاراوقومق ایله یعنی تغنیلری شیطانی سازچالمغله دکلدر بلکه حقه حمد وقدس وطهارتنه متعلق اولان کلمات ایله دربوندن منفهم اولور که سازمقوله سی مطلقا شیطانیدر کدنفوس شریرنك هواسن تحریك ایدرولکن دیمشلردر کدلات مضربه لهوولعب طریقیله استعمال اولنسه حرام اولور والا اولمزز یرا قوت حال حد لهودن انی اخراج ایدرمولانا حضرتلرینك استماع نای ایتدکاری بوقبیلدندر پس بومقوله نك حرمتی عینیه اولمزحرمت خمروزنا کبی بلکه غیریه اولورسئل شیخ الاسلام عبدالرحمن العمادی مفتی السادة الحنفیة بدمشق المحمیة عن حکم السماع بالآلات فاجاب بماصورته (الحمدلله قد حرمه من لایعترض علیه اصدق مقاله * واباحه من لاینکر علیه لقوت حاله * فمن وجد فی قلبه شیئامن نورالمعرفة فلیتقدم * والاقالوقوف عندما حده الشرع الشریف اسلم * قال بعضهم الآلات المطربة لولم تخرج عن کونها لاجل اللهو حرام اماما استثنی العلماء من ذلك الطبل فی الجهاد وعللوه بانه اعانة علی غز والمشرکین وارهابهم وفی النکاح لاعلانه وکذلك یوم العید لاظهار السرور والفرح ذکرابن حجران الدف مباح فی عرس وختان وکذافی غیرهما فی الاصح وان کان فیه جلاجل انتهی * قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر اذاکان الذکر بنغمة لذیذة فله فی النفس اثر کالصورة الحسنة فی النظر (رعایت) حفظ (صفحه) یقال صفحة الشیء جانبه بوراده صفحه معناسنه در که هریصی نسنه نك یوزیدر قال الله تعالی فی سورة الروم (فاما الذین آمنوا وعملوا الصالحات) پس اماشونلرکه معتقد حق اولوب عملهای پسندیده اشلدیلر (فهم فی روضة یحبرون) پس انلرازهار وانهاری مشتمل اولان مرغزارلرده محبور ومسرورلردر بروجهله که اثری وجهلرنده ظاهردر (سماع) بوراده تغنی دیکلمکدر دور ورقص دکلدر دور معناسنه اولان سماع بالاده بیان اولنمشدر (اندن افضل) یعنی بهشتده مشاهدهٔ انوار تجلیدن نصکره شریفترین لذت سماع تغنیدر * قال بعض الکبار یقال للمیل الذی یتولد من مطالعة الطبیعة للصوت الحسن عند السماع شهوة وللمیل الذی یتولد من النفس من مطالعة النغمات والالحان عند السماع هوی وللمیل الذی یتولد من القلب بسبب مطالعة نورافعال الحق تعالی عند السماع عشق وللمیل الذی یتولد من الروح بسبب مطالعة نورصفاته تعالی محبة وحضور وسکون وللمیل الذی یتولد من السرور بسبب مشاهدة نورذاته تعالی انس والاولان من السماع لاشبهة فی حرمتهما لانه شیطانی والباقی حلال مطلقا لانه رحمانی (بیت) عاشقان کین نغمهلرا بشنوند * جرؤبکذارندوسوی کل روند (لمحره) عالم حسدن آلسه دل کندن * چالنورکوشنه حقدن آواز * اولمنجه کشی مغلوب الحال * بوقدررسازسماعینه جواز (ابوالدرداء) عویمربن عامر الانصاری الخزرجی اشتهر بکنیته والدرداء ابنته وکان فقیها عالما حکیما آخی رسول الله علیه السلام بینه وبین سلمان وسکن دمشق ومات بها سنة اثنین وثلاثین فی خلافة عثمان رضی الله عنهم اجمعین (اوچاغ) ایکنجی اوچماغ سبرك مقابلیدر مراد برادله هواده اوچقدر سیرده اولان حرکتدر (قطب ادوار) مدار ازمان واعصار (ولی عاشقلریکه ویرالهی) یعنی بومقوله حوریلری انلره عاشق اولوب طالبلرینه ویر (سکا عاشقلری ایرکورالهی) یعنی عاشق صادق اولنلری ایسه سکا ایرکور * حوری وغلمان وماسوایه دکل فافهم جدا (الهی) حقك عاشقلری دیداری کوزلر * اویوزده برق اوران انواری کوزلر * بودر کهده درودیواره باقر * قول اولان کیشیلر خنکاری کوزلر * نیه دربلبل جهانده خارزاری * کله عاشق اولان کلزاری کوزلر * نه حوری یه نه غلمانه ایدرمیل * قویوب اغیاری عاشق یاری کوزلر * کوکل خلوتسرایی ایچره دائم * تجلیدن نیجه ابکاری کوزلر * کیوب حله صفات حقدن اول * کوزآچوب صکره ذات باری کوزلر * کوکلدر جنتی ارباب عشقك * بوجنت ایچره خوش آثاری کوزلر * بوعشقك سازنی کوش ایلینلر * دمادم مرکز ادواری کوزلر * نغمی بسد راهل عشقه توحید * کدرویش حلقهٔ اذکاری کوزلر * سحرده خوابی قوذکرایله حق * تجلی عاشق بیداری کوزلر *

﴿ بحرآخر ﴾ ﴿ قافیة الدال ﴾

روایت ایتدی راویلر بووجهله ایدوب اسناد
دیدیکیم جنت ایچنده مکریا قوت احمردن
بوکزهر شهرك ایچنده راتدی یتمشبر بیك او
بوکزهرلرا ایچنده تمامت یتمشبر بیك تخت

کهبیوردی رسول الله کیم لله ایلدی ایجاد
یراتدی انده یتمش بیك کهشهرستان ایدوب بنیاد
آغ ایجودن بنا ایتدی دکل مرمر وبابولاد
بشل جوهرز برجسدن جمیعن ایلدی آباد

بو کز هر تختك اوستنده یراتدی کیرو بر حوری
بو کز هرز لفنه دیزدی انك اؤلؤ ایله یاقوت
بو کز پس صاغ یکاغنده ابو بکر آدنی یازدی
بو کز عثمانك آدینی یازوب النینك اوستینه
دود اقلارنده بسم الله انك یاننده الرحمن

یکاغی اوزره تمش بیك اکازاف ایلدی ایراد
مطرا خط مزاف خد صنو برقد وسرو آزاد
دونوب صولدن یکاغنده عمر آدینی یازدی آد
اکاکنده علی آدین یازوب ویردی لبنده داد
یاننده الرحیم آدین محقق یازدی قیلدی یاد

بیت الجنة

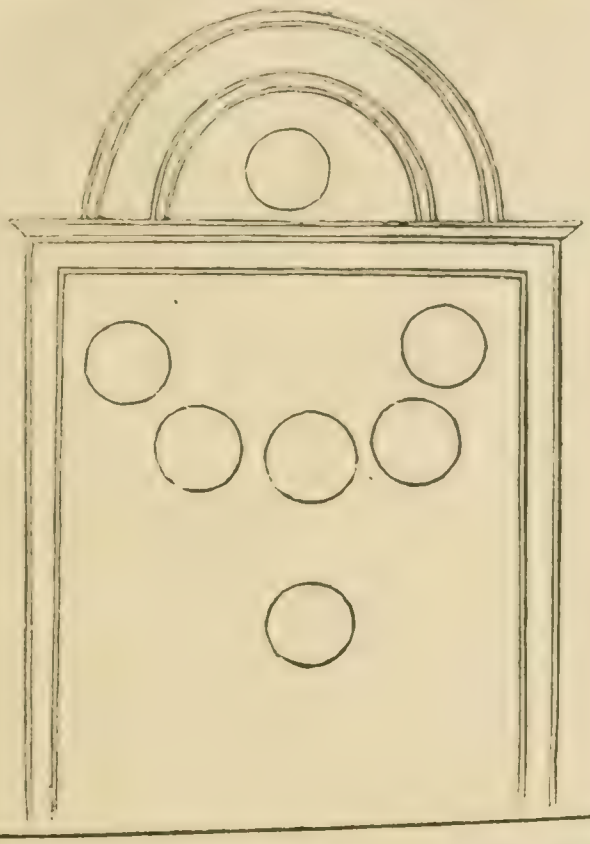

دیدیلر یارسول الله کیمك اوله عجب بونلر
دخی بیوردی جنتده یراتدی حور عین الله
یوررلر ایکی یاننده تمامت یمیشر بیك خوب
بو حوری انی ایدرکیم بن اول شخصه نصیبم کیم
دیدیلر یارسول الله ندندر حور عین بیلدر
اشاغه یرلری مسکدن هم اورتالاری عنبردن
بولرده صاچ وقاش کرپك قره نورانی خطدندر
خبرده ابن مسعوددن کلوبدر بر روایتکیم
اوله هر خیمه نك دورد رقپوسی درت طرفلردن
انك کیبی هد ایاکیم برینه بکزه مز بیری
اوله هر خیمهٔ ایچنده صاغشسز حور عین خاتون
بولردن غیری حوریلر یاغه پیره بلو طلردن
دیه لر کیم بزاول نحن المزید ز کیم دیدی الله
قنی امدی بو معشوقه کوکل ویروب اولان عاشق
ابو اللیث رحمة الله علیه ایلدی تفسیر

دیدی بش وقت نمازه کیم جماعتله اوله معتاد
یوریسه صالنوب انده خرامان اطفله دلشاد
قراوشلر پری وشلر کوکلداشلر همهٔ همزاد
ایدردی خلقه امر ونهی قیلوردی عمله ارشاد
دیدی اوچ نسنه دن الله یراتدی ایلدی اعداد
یوقا رولاری کافوردن زهی صنعت زهی استاد
عجبد رنو رله ظلمت بو یرده اولدی اضداد
اوله هر شخصه برخیمه اکرامی وکر زهاد
کله هر کونده اللهدن هدیه آکه بی اعداد
یکی یکی کر امتلر ایده حق انلره امداد
اوله یاقوتله مرجان کبی بونلر ایاشهزاد
کو زللکارده بونلاره کسنه اولمیه انداد
که بیزم حضرتمزده مزیدلر واردیدی اول هاد
قنی بولیلی به مجنون بوشیرینه قنی فرهاد
که بو سوزی بو آینده بیان ایتدی قیلوب انفاد

قال الله تعالی ثبیات وابکارا

دیدی اولنسدیر یسرد ر رسولینی تعالی الله
جیبی جنت اهلی هب کلیسردر دوکونینه
کلنلرکیم و یریسردر ایکی محبوب اولیسردر
بریسی آسیه اوله که خاتونیدی فرعونك

که جنتده دوکون ایدوب رسوان قیلیسر داماد
اواوب جمعیت کبری دیریله جملهٔ اوتاد
حبیب الله الیسرد ر اواوبدر انلره نقاد
بریسی اولیسر مریم که بکریدی بویی فرصاد

(شهرستان) اصلنده شهر یری دیمکدر زیرا ستان ظرف مکاندر (بنیاد) تمل معناسنه در بوراده مراد تمل قورب بنا ایتمکدر (پولاد) دمشقی دمر تعریب ایدوب فولاذ دیرلر وهو ذکر الحدید وسیف مفلوذ طبع من الفولاذ (آباد) معمور (ایراد) کتورمك (مطراخط) مطر اتطر یه دندر تجدید معناسنه خط تازه کلمش بیق وصقالدر کاهیجد نوخط وموخط وسبزخط دیرلر بوراده مراد مذکور اولان حوری یی تازه پرداخت اولمش صاچ ایله وصقدر (مزلف خد) مزلف مکلد وامثالی کبی غلط مشهور قبیلندندر زلفلنمش یکاق یعنی اوزرینه زلف ارسال اولنمش چهره دیمکدر بعض نوخط کیمسه لره مزلف دیدکلری تشبیه طریقیله در (صنوبر قد وسرو آزاد) صنوبر چام اغاجنك برنوعیدر که محبوبلرك قامتنی اکا تشبیه ایدرلر وانسانك بورکن انك قوزاغنه تشبیه ایدوب دل صنوبری دیرلر سرو معروفدر آزاد اولمسی خزان کورمیوب بهار وخزانی برابر اولدیغیدر مقصود صنوبر سرو آزاد قدوقامتلی دیمکدر ❁ قدیاره کیمسی عرعر دیمش کیمی الف ❁ جمله نك مقصودی برالاروایت مختلف (نجاتی) بکایارك یکاغی ولبی وقدی یتر ❁ اوزل ای کوکل آچل ای غنچه یقل ای عرعر ❁ حجاج ثقفیدن محکیدر که لذت تامه معتدل القامه عورتدوحسن وبها طویل القدد نده دردیمشدر ومن لم یذق لم یعرف (سعدی) زن توکن ای دوست هرنوبهار ❁ تقویم پارین نیاید بکار (لمحرره) جهان بردشت پهنادرانك آهوسی زنلردر ❁ اوزنلرخانه آراهم دل شوهردوزنلردر ❁ خراب ایدوب کهی عشاق مستانه نکاهیله ❁ دم وصلنده ناز وشیوه دن کوزل سوزنلردر (خرامان) صفت مشبهه در صلنخان معناسنه (همه همزاد) جمله سی بیله طوغمش یعنی یاشده برابر نتکیم اترابده مزور ایتدی (اعداد) کسرله حاضر وآماده قیلمق یقال اعده هیأه (قره نورانی خطدندر) یعنی نورسیاهك تجلیسندن حاصل اولان اثردر فاماهم نور اواوب هم سیاه اولمق عجب نسنه در زیرا نورك حکمی بیاضلقدر سیاهلق دکلدر پس برتجلیدن موی ومژه وابروان سیاه وبوز وسائر اعضا بیاض اولمق اسرار حقیقتدندر نتکیم کاملردنیاده جمع اضداد ایلیوب (هوالاول والآخر والظاهر والباطن) اسملرینك حقائقیله متحقق اولمشلروهر ضدی بری بریله مجتمع بولمشلردر (نوعی) کلشنده کونه کونه ندر بوشکوفه لر ❁ آب وهواسی برقومك باغبانی بر (بی اعداد) فتحله عددك جمعیدر یعنی بی عدد وبی حساب (باغد بیره بلوطلردن) مقصود بالادن زمین جنته نزولی بیاندر زیرا جنتده بلوط اولمز وجائزدر که بلوط صورتنده تجلی ظاهر اواوب حوریلر اورادن باران کبی ریزان اوله لر (انداد) فتحله ندك جمعیدر کسر لر مثل معناسنه قال الراغب الندیقال لمایشارك فی الجوهر فقط والمثل عام لمایشارك فی الکیفیة والکمیة والقدر والمساحة والجوهر ولذا لما اراد الله تعالی نفی التشبیه من کل وجه خصه بالذکر فقال تعالی (لیس کمثله شیء) دیدی الله قال الله تعالی فی سورة قاف (لهم مایشاؤن فیها ولدینا مزید) قیل ان السحاب تمر باهل الجنة فتمطرهم الحور العین فتقول نحن المزید الذی قال الله تعالی ولدینا مزید (هاد) عبادی زمراسته هادی اولان الله تعالی (لیلی مجنون) لیلی اصلنده لامینك فتحه سیله در عجم لام ثانیه نك کسر یله استعمال ایدرنتکیم نظائری مر ورایتدی عربدن برسیهفام وضعیف اندام زنك اسمیدر نتکیم دیمشلردر (لااعشق الابیض المنفوخ فی سمن ❁ لکننی اعشق السمر المهازیلا) ومجنون عشاق عربك مشاهیرندن وشعراسندن قیس بن عامردر که ذکر اولنان لیلانك عشقنه مبتلی اواوب چوق زمان دشت پویان وصحرا نوردا وادی ومجانین عشق زمره سنه دخول ایدوب دائره دلده سلسلهٔ محبتده ارتباط بولدی قصه سی بین الناس شائع ومتواتر وذکری کتب محاضراتده متوافردر انك ابیاتندندر که ذکر اولنور (تالله یاظبیات القاع قلن لنا ❁ لیلای منکن ام لیلی من البشر (ومن لطائف بعضهم) کس زمجنون سؤال قرآن کرد ❁ کفت اسری بعبده لیلا ❁ وامق وعذراء مجنون ولیلادن غیری عاشق ومعشوقك اسملریدر نتکیم کلمات هدائیه ده کلور ❁ مجنون استر لیلایی ❁ وامق استر عذرایی (جیران وسلمی) دخی بویله درنتکیم کلمات اکبریه ده کلور ❁ جنانمثل مجنون بلیلی ❁ شغفنا حب جیران بسلمی) وشعراء عربدن ذولرمة دخی میه نام خاتونك عشقیله شهرت بولمشدر وبوجمله دن معتبر اولان عشق مولادر زیرا انك عشقی حقیقی وماسوانك مجازیدر (وفی المثنوی) عشق مولی کی کم ازلیلی بود ❁ کوی کشتن بهر اولی بود ❁ (شیرین فرهاد) وفات حسنین رضی الله عنهما فصلنده مفصلا کذر ایتمشدر (انفاد) دال مهمله ایله اصلنده افنادیمی دوکمك معناسنه دربوراده عجم استعمالی اوزره معجمه معناسنه در یعنی امضا کدیجور مکدر یقال انفده بالدال

المهملة افناه وانتفده استوفاه وانفذ الامر بالمعجمة قضاه والنفاذ جواز الشيء عن الشيء والنافذ الماضي في جميع اموره
قال الله تعالى في سورة التحريم بطريق تخويف الازواج المطهرة (عسى ربه ان طلقكن ان يبدله ازواجا خيرا منكن)
شايد كه پيغمبر عليه السلام پروردكاري اكر بالفرض پيغمبرسزه طلاق ويرسه اكا سزدن بدل دخي خيراوزنان
احسان ايليه پس اول خيراواولان زنانى تعريف ايدوب بيورر (مسلمات) وحدانيت حقه اعتراف ايدن زنلرى
ويافرمان مولايه كردن نهاد اولنلرى (مؤمنات) اخلاص ويانصديق اهلنى (قانتات) نماز كذاران وياطاعات اوزرينه
ملازمت ايدنلرى (تائبات) كناهدن توبه ايدنلرى ويادركاه حضرت اللهه رجوع قيلنلرى (عابدات) متعبده لرى
ويا امر رسوله تذلل ايلينلرى (سائحات) صائمات ويامهاجراتى وسمى الصائم سائحا لانه يسيح في النهار بلا زاد (ثيبات)
اركورنلرى (وابكارا) دخي بكر قزلرى وسط العاطف بينهما لتنافيهما ابن عباس رضى الله عنهما بيورمشلردركه
ثيب ايله مراد آسيه دركه زن فرعون وبكرله مراد مريم صديقه دركه مادر عيسادر عليهما السلام وحق تعالى
بوايكيسنى جنتده فخر عالم صلى الله عليه وسلمه تزويج ايله وعد ايتمشدر ودينمشلردركه آسيه ومريمك فخر عالم صلى الله
عليه وسلمك ولادتنه حاضر اوادقلرينك حكمتى ذكر اولنان معنادركه جنتده انك ازواجندن اولدقلريدر وجامع
صغيرده حضرت موسى عليه السلامك همشيره سى كلثوم دخي ذكر اولنمشدر نتكيم فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
بيومشدركه ان الله زوجنى في الجنة مريم بنت عمران وامرأة فرعون واخت موسى وبواوچى دخي بكر اولمق اوزره در
آسيه يه نيب اطلاق اولنمق فرعونك بحسب الظاهر زيرنكاحنده اولوب دخولنه بناءدر زيرا انسان العيونده كاور كه
فرعون آسيه ايله حلوت اولدقده معقود ومأخوذ اولوب قربانه قادر اولمدى وناچار مجرد نظرله قناعت ايلدى
وبوروايت ذليخا حقنده دخي واردر زيرا حضرت يوسف عليه السلام انى تزوج ايتدكده عذراء بولدى نتكيم
مولانا جامينك يوسف وزليخا نظمنده بويتدن دخي متفهم اولور * نه خازن پرده سوى حقه دستى * نه خائن داده
قفلش راشكستى * زيرا بوندن مراد زليخايى بكارتله وصفدر (داماد) معروفدركو يكو معناسنه ختن كبى وفي انسان
العيون تقول العامة ان ختن الرجل زوج بنته والمعروف لغة ان ختن الرجل اقارب زوجته مثل ابيها واخيها انتهى
(بعدذا) بوكلامده آسيه ومريمك حقه زياده انتسابلرينى بيان واردر (اوتاد) وتدك جمعيدر اصلنده ميخ وقازق
معناسنه در صكره رجا اللهدن شرق وغرب وجنوب وشمالى حفظ ايدن درت نفر كيمسه ده استعمال اولندى
بوراده مراد مطلق اهل جنتدر خواص اولسون عوام اولسون ولكن خواص ايچون وضع اولنان اسمله تعبير اولنمق
مقصود بالذات انلرك جمعيتى اولديغنه دلالت ايدر (نقاد) ناقدك مبالغه سيدرنا قدنقد ايدجى يعنى يرامزى
ايوسندن سچوب چقاريجى معناسنه دردراهم اولسون غيرى اولسون بوراده ذكر اولنان محبوبلرى نقد خالصه وفخر
عالم صلى الله عليه وسلمى صرافه تشبيه واردروجائزدر كه نقاد نقدويرجى معناسنه اوله ونقدويرمك انلرى تزوجدن
عبارتدر (فرصاد) كسرله توت انجيدر بوراده مريمك قدوقامتنى موزون اولان شجرهٔ فرصاده تشبيه واردر قال
في القاموس الفرصاد التوت اوحمله اواحمره انتهى (الهى) كل اى عاشق كل اى صادق بوكون كندك مهياقيل * يارن
سورهمايون جناب فخر عالمدر * سروريله دل ويرانى معمور ايله احياقيل * يارن سورهمايون جناب فخر عالمدر *
ايدوب دعوت عموماجنت اهلن حضرت الله * مقام مصطفايى ايليه خلقه تفرجكاه * ويرد فخر جهانه ايكى خوب
رشك مهر وماه * يارن سورهمايون جناب فخر عالمدر * بريسى آسيه اوله اوخوبك بريسى مريم * ايكى شهوار اؤلو
كيم نظيرين كورمشدريم * بوجمعيتده عيد اكبر ايده جمله عالم * يارن سورهمايون جناب فخر عالمدر * بوسورك
سيرنه حاضر اوله جنات ايچنده حور * بوبوزك نورنه ناظر اوله عدن ايچره اهل نور * زهى نوروزهى حوروزهى
سوروزهى مسرور * يارن سورهمايون جناب فخر عالمدر * جمال اسم اعظمدن تجلى جهان آرا * جبين مصطفايى
حقيا قيلدى عجب غرا * اوتى قرآن ايچنده ثيبات هم وابكارا * يارن سورهمايون جناب فخر عالمدر *

﴿ فصل في الولدان والغلمان ﴾

﴿ قال الله تعالى ويطوف عليهم ولدان مخلدون اذا رأيتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا ﴾

بيوره كيم طواف ايده قومؤمنلرى ولدان
قچنكيم بونلرى كورسك صنوردك لؤلؤ منثور
نته كيم تازه ايچولر صاچلدقچه صدفلردن
عجب درد زره بونلرندن بكزراطا فتده
كوناش ياخود ملاحتده ندن بكزر حلاوتده

شول اوغلانلردرر ولدان كه جنتده اولو راباد
كه يعنى باشدن آياغه صناسن اينجودر اجساد
انك اونى صفاسندن ايدرلر كوزلر استمداد
فلكده كوكب درى كورر سه ايليه فرياد
چوزلنى قاشى كوزى يوق مدورنسنه دربى داد

کونشده وارمیدر بکار که صید ایده کوکل قوشن
یه قانی سرمه لو کوزلر کیم اوله سحر یله صیاد

اکر بدر آی بو ولدانك کوریدی زلفی دوربنی
هلال اولوب معلق وش ایدردی دورنی برباد

اکر اعلی زلالینك ایچیدی جامنی صوفی
صفاسندن اولوب صافی اونیدردی نماز اوراد

زهی فرد ودود الله کمال قدرتندن کور
نلر احسان ایدیسردر نلر ویریسر استعداد

رسول الله بیورمشدر که سکسان بیك تمام ولدان
ویره هر مؤمنه الله بانجه اوله لر اجناد

عمر اوغلی که عبد الله درر اول اویله نقل ایتدی
الك ادنی جنت اهلینه اکر عامی وکر عباد

ویریله اکا بیك خادم برنده برینك اشی
بولنمایه بو رسمیله نه اتاك کوردی نه اجداد

کلور هم بر روایتده الك ادنی جنت اهلینه
شول اوغلنلر ویریله کیم کوزی نرکس بویی شمشاد

دیدیلر بر روایتده الك ادناسی اوله اوچیوز
بومقدار آزمیدر بالله ولی قیله سن استبعاد

ابو اللیث نقل ایدر تفسیر ایچنده بر صحابیدن
که هر مؤمن اوتوروبن ایده تخت اوستنه اسناد

انك قار شوسنه دیوان ایکی صف طوره لر قوللر
طوره هم قاپوده قوللر اکر هفتاد کر هشتاد

ایریشه برملك حقدن دیلیه قپوده دستور
ایشیده انی بر خادم کوره کلن دکلدر یاد

یاننده کی قوله ایده فرشته کلدی اللهدن
دیلر دستور اوله کیره قپوده اومار استرشاد

اوده یاننده کی قوله بو رسمه سویلیه تا کیم
ایریشه مؤمنه اول سوز ایشیدوب کوکلی اوله شاد

یاننده کی قوله ایده ویرك دستور اکا کلسون
بو قول قوله اوقول قوله خبر ایده که آیاق آد

فرشته چون خبر بیله سلام الله ایدوب کیره
ایروزه حضرة اللهدن کرامات ارمغان وزاد

دیه صبر ایتدیکزدی چون ویرلدی نعم عقبی الدار
طورر فرشوکزه قوللر کرکز نامهٔ آزاد

﴿ کما قال الله تعالی والملائکة یدخلون علیهم من کل باب سلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار ﴾

مقاتلدن روایتدر که دنیا کونلری مقدار
کله اوچ کز فرشتهلر نلر ویریسر اول جواد

ایشتدك چونکه ولدانی ایشت پس امدی غلمانی
بوله سن لطف رحمانی اوله سن شاد اوله حساد

﴿ قال الله تعالی ویطوف علیهم غلمان لهم کانهم لؤلؤ مکنون ﴾

بیورر کیم طواف ایده قو مؤمنلری غلمان
که لؤلؤلر کبی مکنون اوله لر یوزلری وراد

که زیرا اینجو تر اولسه اولور جسمی قتی اصفی
ویاخود اولسه لر مخزون اولور قیمتلو لطف ایقاد

هم ایرشمز اکا چون ال بغایت آری اولور اول
چون انی دله دی حکاك چپل ایلدی حداد

علیدن نقل ایدر راوی که بیوردی رسول الله
اوله جنتده قوللقجی که کفاردن طوغن اولاد

ایتدی هم عمر اوغلی که هر بر اوچق اهلینك
اوله بیك قول قپوسنده که حق لایخلف المیعاد

چو قول ایچون کبی اوله قیاس ایله افندیسی
که حسنی جوهری نوله بو رسمه اوله اول افراد

بیورمشدر رسول الله افندی قولنه نسبت
قرکبی درر کیم اول اوله یلدزلره وقاد

جمیعی عالمك علمن اکا بیلدردی چون الله
انکچون سویلدی اولده کایشیدن کوزلیه مرصاد

﴿ محمدر که علمندن بیلندی مرصاد آیات ﴾
﴿ محمدر که عینندن بیلندی مقصد غایات ﴾

قال الله تعالی فی سورة الدهر (و یطوف علیهم ولدان مخلدون) دخی ابرار اوزرینه طواف ایدر یعنی خدمت ایچون اطرافنده دونرشول پسرلر که طراوت وبهاده دائملروسن واحد اوزرینه باقیلردر (اذا رأیتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا) ای رؤیت شانندن اولان کیمسه چون سن انلری کورسن صفاء لون واشراق چهره دن صدفدن صاچلمش اینجو صانوردك یعنی تر وتازه که هنوز کیمسه نك اکا الی ایرمش ورونق وآبدار لقده اصلا قصور کومشدر (لحرره) صدف جنت ایچره اینجودر ❁ صان اطافنده برایچم صودر ❁ بو یله خوبه نظر قیلان عاشق ❁ دیر کوزل واربسه انجق بودر (آباد) معمور مراد جنتده مخلوق اوله دیمکدر (استمداد) مدد دیلکدر بوراده مراد نور وجلا اخذ ایتمکدر (کوکب دری) اینجو کبی رخشان اولان یلدز یعنی فلکده اولان کوکب دری بوقدر اشراق وضیا ایله فرضا ولدانی کورسه فریاد ایدر وانك صفوت واشراق جوهرنه عاشق شیدا اولوردی پس بو یله ایکن عجبدر که بنه ولدان صدفدن هنوز صاچلمش تازه اینجویه تشبیه اولندی مراد ولدانك وصفنده مبالغه در (ملاحت ❁ حلاوت) شیرینلك ولذت یعنی

بو ایرمقلر که چون ترسیم اولورلر
هزاران بیك یره تقسیم اولورلر

آقرلر جنت ایچره ارغی اولمز
کدوکی برتغی یاریغی اولمز

ایررلر دار ودیواره برابر
آلورلر اکسکیجه خلق سراسر

کیمی چشمه کیمی حوض ایدینورلر
کیمی برکه کیمی روض ایدینورلر

اکر برکیمسه قیلورسه اراده
یه مجموعن یابرقاچن اراده

اشارت قیلور اولور پس روانه
ایریشورد رینجه پس دوانه

نه یرده نیجه ایدرسه تصرف
انی اویله ایدر بونلر تشرف

بو رسمیله درر درت درلو ایرمق
آقوب سیلاب اولوب طولمشدر اوچق

بولردن غیری کوثر ایرمغی وار
خبرویرمشدر اندن قطب الادوار

دیدی بیلورمیسن کیم کوثری نه
سعادتلو قول ایررکوثرینه

دیدی برنهردر یارتدی الله
بکا جنتده وعده ایتدی الله

صوبی آق سوددن آق قاردن صغوقدر
عسلدن طتلو قایمقدن صغوقدر

ایکی یانی قزل التون کناری
صوقپلاری کومشدن جمله واری

کنارنده آغ اینجودن چادرلر
قورلمشدر یصاغمشدر صدرلر

ایچنده چای طاشی دریله یاقوت
ترابی مسکدن اطیب جانلره قوت

ایچنلر صوصه مزلر تاابد هیچ
انی اولمایه ایچمز براحد هیچ

ولی اوکدین مهاجرلر ایچیسر
طریق حقده هاجرلر ایچیسر

بولارکده فقیری اوکدین ایچه
شوکیم خلق انی صایمزلردی هیچه

طونی اسکی باشی طاغق کزردی
جهانك ازواوزندن بزردی

کسنه سوزلرین ایشتمزیدی
دلکلاری خود اصلا بتمزیدی

کسنه بونلره آچمزدی قاپو
طپولر ایتسه لر کچمزدی طاپو

کزرلردی جهانده نامرادین
بولیمزدی بریسی هیچ مرادین

بولرشول کیمسه ایدی دیسه والله
انك اندینی هیچ صیمزدی الله

شوقدر حاجتن مقبول ایدردی
اکر آزدیلسه لر بول ایدردی

پس اول بونلر آچه فتح بابی
پس اول بونلر ایچه اول شرابی

چوکوثر ایرمغینی بیلدك ای شاه
چو بیلدك بیکمان بیل بولدك ای شاه

ایشت کافورله پس سلسبیلی
بولردن یاکه صورغل سن سبیلی

ایکیسی طوبی دیبندن چقارلر
جیمی جنت ایچینه اقارلر

انکچون ویردی حق کافور اکاآد
صغوقدر آقدز ایدر قوسی شاد

بو برچشمه درر ابرار ایچرلر
عباد الله اولوا الاسرار ایچرلر

برینه ویردی حق هم سلسبیل آد
ویرو بدر اکا زیرا رنك وبوداد

لطافتده اکا ویردی سلاست
طراوتدن قودی انده ملاحت

پس آدی لایق اولدی سلسبیله
مشابهدر مزاجی زنجبیله

عرب زیرا کیم استلذاذ اولورلر
طادندن زنجبیلك شاد اولورلر

دخی برچشمه واردر آدی تسنیم
خصوصیاتله قیلدی انی تقسیم

مصفادر شرابی رنکیدر آق
ختامی مسك اذفر اونی براق

انکچون دیدی هم ایزهوادن
دکل برلر یوزندن یاهبادن

انکچون دیدی حق تسنیم اکاآد
کیم ارتق ویردی اکا قاموددن داد

قدحلر باده لر طوله تمامی
ایچنلر بوله فرخنده نظامی

هم آخر ایچیسرلر انی انده
بوله لر جسمه روح ثانی انده

ایچرلر صرف انی قاتمزلر آبه
قارشدرمزلر انی هیچ شرابه

فلان خلقه آنی ممزوج ایدرلر
ایچه جك قابی اکواب وابار یق
مقر بلر شرابیدر بو فرجام
چو ابرار آنده کر کافور ایچرلر
مقر بلر ولی تسنیم ایچرلر
بولر زیرا ایرر توحید ذاته
مکین اولوب بولورلر استقامت
تفاضیل ایچره واصلار لقایه
ایچیجك بیله لر آیات بشری
تجلی ایده اندن حضرت ذات

بولاری ایچ فلان اوج ایدرلر
که یعنی اینجو ساغر التون ابریق
عوامه بوقدر آندن جرعه یاجام
قدحلر طولدیروب موفور ایچرلر
طلوطلو که کاهی نیم ایچرلر
مقام وحدته تجرید ذاته
ایدرلر حقله حقه اقامت
فنا فی الله اولوب عین بقایه
کچیجك بوله لر غایات بشری
بیلینه بوله اقصای الذات

قال الله تعالی فی سورة محمد (مثل الجنة التی وعد المتقون) پرهیزکار اولنلرك موعود اولدیغی جنتك صفت عجیبة الشانی سزه تلاوت اولنان آیاتك جمله سنده در والتقوی عبارة عن فعل الواجبات باسرها وترك السیئات عن آخرها (فیها انهار من ماء غیر آسن) اول جنت موعوده ده بوی ورنك وطعمی متغیر اولمش صودن ایرمقلر واردر یعنی انك حالی دنیا صولری کبی دکلدر که طول مکثله متغیر وممرنك طبعی حسبیله طعمی متبدل ومختلف اوله (وانهار من لبن لم یتغیر طعمه) وطعمی صفت عذوبتدن برکشته وطول زمانله تیزوترش اولمش سوددن ایرمقلر واردر دنیا سودلری ایسه بویله دکلدر خصوصا ارض عربده شدت حرارتدن آزمدتده سود اصل خلقتندن چیقر وصو مکثله رایحه دار اولور (وانهار من خمر لذة للشاربین) وخمر خوشکواردن شرب ایدنلره لذیذ وچاشنی دار ایرمقلر واردر که طربدار درودنیا سرابی کبی خماری یوقدر (باقی) نوش ایدن جام ایك اولمکدن اصلا غم یمز * کیم خماری اولمزای ساقی شراب کوثرك (وانهار من عسل مصفی) وموم وفضلات زنبوردن صافی آفریده بالدن ایرمقلر واردر قال فی تفسیر المناسبات بدئ بانهار الماء لغرابتها فی بلاد العرب وشدة حاجتهم الیها ولما کان خلوها عن تغیر اغرب نفاه ولما کان اللبن اقل فکان جریه انهارا اغرب ثنی به ولما کان الخمر اعز ثلث به ولما کان العسل اشرفها واقلها ختم به (انهار) نهرك جمعیدر مجری الماء معناسنه ذکر محل وارادهٔ حال طریقیله صو مراد اولنور (کمال سلطنتدن) یعنی مقتضای سلطنت الهیه وحکم رحمانیه اول انهاری برای انتفاع اهل جنت اظهاردر نتکیم حجر موسی علیه السلامدن بنی اسرائیله اون ایکی عدد چشمه اجرا ایلدی (کمال قدرتندن) انهار آبی کمال قدرته اسنادك وجهی بودر که آب قدرتك ابتدا متعلقیدر نتکیم (وجعلنا من الماء کل شیء حی) آیتندن منفهمدر وآب محیی اسمنه مظهردر وحیات دله اشارتدر اهل جنت ایسه حیات جاودانی اهلیدر وبری دخی جنته دخول مشاق طاعته صبرله در وصبر دنیاده سنك خارا کبی هرنه قدر محکم ایسه ده ینه ارباب دل یانده اقار صو کبیدر زیرا دل کاملده اول خاصیت واردر که محکم نسنه لری ملایم قیلار نتکیم منقار طوطی وهمانبات واستخوانی پاپاره ایدر پس صو حیات دله اشارت اولدیغی کبی آب صبره دخی اشارت اولدی نتکیم صاحب مثنوی بیورر (ع) آب صبرت جوی آب خلد شد (کمال صنعتندن) صنعت صنع معناسندر که اجادهٔ فعلیدر سودی کمال صنعته اسناد ایلدی زیرا کمال قدرت تعلق ایتدیکی اشیاده برصنع بدیعدر زیرا سودك اصلی قاندر اکرچه که جنتك سودی قاندن دکلدر پس سود صنع الله اطلاقنه زیاده محلدر دیمشلردر که ابن شول فطرت اصلیه یه اشارتدر که حوضت هوی وبدعت ایله طعمی متغیر وطبعی متحول اولمشدر وجنتك لبنی صورت محبتدر نتکیم مثنو یده کلور (ع) جوی شیر خلد مهر تست وود (مزاج) ترکیب عناصردن حاصل اولان کیفیتدیرلر (طالی) بو کلمه ترکی ایسه شایع دکلدر عربی ایسه کتب لغتدن منفهم اولدیغی اوزره لذیذ شربت دیمك اولور (کمال حکمتندن) خمری کمال حکمته اسناد ایلدی زیرا حکمت عند التحقیق علم الهیدر بو علم ایسه جوشش عشق ومحبت اوزرینه مبتنیدر نتکیم مثنو یده کلور (ع) مستی وذوق تو جوی خمر بین * پس خمر شوق ومحبته اشارتدر نتکیم انی شرب ایدنلردن بری بیورر * شربت الحب کاسا بعد کاس * فانفد الشراب ولا رویت (می) سجیدر باده مطبوخ اولنه دیرلر میخانه سجی طوردیغی اودر * کلشن جنتده صحبت چونکه قالدی یارنه * یارله میخانه لر کیجینی کل خوش کور بو کون * شاعر بو بیتده بزم داده اولان ذوق روحانی یه اشارت ایدر که جنت عاجله در (مست) حد سکره ایرندر سرخوش شول کیمسه در که ایچدیکی مسکردن باشی قزمش اوله اما دخی حد سکره وارمش اولمیه پس بوندن مست وسرخوشك فرق ظاهر اولدی (خمار) ضمله خمرك الم واذی وصداعی کما فی القاموس

(هست) وار وهستی یاایله وارلقدر مقصود اول شرابدن زیاده صفای دل بولدقلری بیاندر کویا که صفانك کندی اولورلر (کال رحمتندن) عسلی کمال رحمته اضافت قیلدی زیرا عسل حلاوت قرب حقه اشارتدر قربت ووصال ایسه حقك رحمت خاصه سنه منوطدر وبردخی رحمت سبب لذت وسخط مدار المدر پس رحمت حق مؤمنی دنیاده ذوق طاعاته وعقباده عسلدن شربته ارشاد ایتمشدر نتکیم حضرت مولانا قدس سره بیورر (ع) ذوق طاعت کشت جوی انکبین (اردن اردر) یعنی زنبورك فضلاتندن پاکدر ویاخود خالصدن خالصدر (مومدندر اصفی) یعنی دنیاده کوچ بالندن اولان موم اندن یوقدر (اصفی) زیاده صافی دیمکدر قال فی المناسبات (وانهار من عسل مصفی) لایخالطه الشمع وفضلات النحل وغیرها خلقه الله تعالی مصفی لانه کان مختلطا فصفی انتهی * فقوله مصفی من قبیل قولهم سبحان من صغر جسم البعوض وکبر جسم الفیل (ترسیم اولورلر) رسم واثرلری ظاهر اولوب جریان ایدرلر والراسم الجاری کما فی القاموس (برکه) عربیدر محبس الماء معناسنه (روض) صوجمع اولدیغی یر مستنقع الماء معناسنه (قیلورسه اراده) یعنی دیلرسه کسر همزه ایله عربیدر فارسیده خواستن معناسنه در (بیجه) یعنی ایزنجه (پس روانه) وصف ترکیبیدر آردنجه کیده رك دیمکدر (پس) بو پس پیشك ضد یدر بوسببدن قافیه ده تکرار لازم کلز بلکه تجنیس تام اولور وجائزدر که روان معروف شهرك اسمی اولوب بعددن کنایه اوله نتکیم اخوان واحباب اراسنده بغدادوروانه کیدرسکده سندن آیرلم دیرلر پس دیمك اولور که اول مراد ایتدیکی ایرمق انك ایزنجه روان ولایتنه دك کیدر یعنی هرنقدر ایراق کیدرسه اندن آیرلمز واکا تابع اولور (نیجه ایدرسه تصرف) (کما قال فی المثنوی) این سببها چون فرمان تو بود * چارجوهم مرترا فرمان نمود (تشرف) شرفلنمك وعالی اولمق (قطب الادوار) مدار ازمان واعصار (دیدی بیلورمیسن کیم کوثری نه) یعنی کوثر ایرماغی ندر پس کوثر اسم ونه استفهامدر بناء علی هذا منفصل یازلق کرکدر (کوثرینه) کوثر بوراده خیر کثیر معناسنه ونه ادات مفعولدر پس متصل رسم اولنمق کرکدر قال اهل اللغة الکوثر فوعل من الکثر کنوفل من النفل والعرب تسمی کل شیء کبیر العدد او کثیر القدر والخطر کوثرا فهو بناء یفید المبالغة فی الکثرة والافراط فیها وفی القاموس الکوثر الکثیر من کل شیء وفی المفردات یقال للرجل السخی کوثر ویقال تکوثر الشیء اذا کثر کثرة متناهیة قال الشاعر * وقد ثار نقع الموت حتی تکوثرا (قوت) مایقوم به بدن الانسان (مهاجر هاجر) بریردن بریره خروج ایدیجی بوراده مراد مکهٔ مکرمه دن مدینهٔ منوره یه نقل ایدنلردر قال فی القاموس الهجرة بالکسر والضم الخروج من ارض الی اخری وقد هاجر والهجرة هجرتان هجرة الی الحبشة وهجرة الی المدینة وذوا الهجرتین من هاجر الیهما انتهی (طریق حقده) یعنی هجرتلری حفظ دین واعلاء اسلام وامداد پیغمبر علیه السلام نیتنه اولنلرز یرا بونیتدن غیری وجهله اولان هجرت طریق شیطانده اولمش اولور (چو بیلدك بیکمان بیل بولدك ای شاه) یعنی علم الیقین مرتبه سی عین الیقین وحق الیقین مرتبه لرینه متصلدر پس حقیقت اوزره علمی بولان عینی دخی بولور زیرا مقتضاسیله عمل قیلوب عاقبت مراده واصل اولور بونده شك وشبهه اهلنك خیبت وخسرانه اشارت واردر (جامی) سیراب کن زبحر یقین جان تشنه را * زین بیش خشك لب منشین بر سراب ریب * ومن کلماته المحمودة قدس سره (حسن الاعتقاد مع مباشرة الاسباب یسهل الامور الصعاب ویوصل الی رب الارباب (سبیل) معتاد السلوك اولان یول (ابرار) قال الله تعالی فی سورة الدهر (ان الابرار یشربون من کأس کان مزاجها کافورا) ابرار اصطلاح صوفیه ده خواص متوسط ومقربین اخص ومنتهی اولنلردر (وکأس) ایچنده خمر اولان صرچه قدحه دیرلر یعنی ابرار اولنلر برقدحدن شراب ایچرلر که انك ایچنه چشمهٔ کافوردن صومزج وخلط اولنمشدر (عینا یشرب بها عباد الله) کافور برچشمه در که عباد الله خمری انکله مزج ایدوب نوش ایدرلر (یفجرونها تفجیرا) اول کافور چشمه سنی مراد ایتدکلری موضعه بی تکلف اجرا ایدرلر (اولوا الاسرار) اسرار آکهیه صاحبلری (رنك وبوداد) لون ورایحه ولذت (سلاست) وجه تسمیه بوندن مأخوذدر سلاست آسانلق وکیزلك دیمکدر یعنی زیاده لطافتندن بوغازه نزولی آسان وجوازی سهل اولمغله سلسبیل دینلدی قال فی المفردات سلسبیلا ای سهلا لذیذا سلسا حدید الجریة (طراوت) تازه لك (ملاحت) لذت وقد سبق (مشابهدر مزاجی زنجبیله) قال تعالی فی سورة الدهر (ویسقون فیها کأسا کان مزاجها زنجبیلا عینا فیها تسمی سلسبیلا) یعنی برخمردن نوش ایدرلر که اکا طعمده زنجبیله مشابه اولان سلسبیل نام چشمه دن مزج وخلط اولنور دیمشلردر که زنجبیل ایله مزج اولنان شراب عربك استطابه واستلذاذ ایتدیکی اشربه نك اطیب والذیذ رانکچون بووجهله ترغیب اولندیلر (لمحرره) می که ممزوج اوله عرق زنجبیل * انی سن عند العرب مقبول بیل * ایدلر یارین شراب جنته * انك ایچون مزج آب سلسبیل * قال فی القاموس الزنجبیل عرق یسری فی الارض ونباته کالقضیب والبردی له قوة مسخنة هاضمة ملینة یسیرا

باهية مذكية وان خلط برطوبة كبد المعزوجفف وسحق واكتحل به ازال الغشاوة وظلمة البصر (تسنيم) قال تعالى
(ومزاجه من تسنيم) وهى علم بعينها سميت به امانتها ارفع شراب فى الجنة وامانتها انهم من فوق روى انها تجرى
فى الهواء متسنمة فتنصب فى اوانيهم (خصوصيات) خاء معجمه نك فتحيله خصوصيه نك جمعيدر خصوص فتحله صفت
وياء مصدريه دريعنى الله تعالى تسنيم چشمه سنى مخصوص يرلره تقسيم ايلدى هريره دكل (ختامى مسك اذفر)
يعنى نوش ايدنلرانك صو كنده زياده رايحه دار مسك فوقوسى بونورلر تنكيم ممسك شربتلرك آخر جرعه سنده بوى
دلاويزى دماغه منعكس اولورونوش ايدن انك تأثيرندن نوعا مستلك بولور (هباء) غبار قال فى المفردات هباء
يهوثار وسطع والهبوة كالغبرة والهباء دقاق التراب وماانبث فى الهواء فلايبدو الافى اثناء ضوء الشمس فى الكوة
(فرخنده نظامى) بختلو وقتلو اسلوب ودوزن (روح ثانى) زياده اطا فتندن وجسمه حيات تازه بخش اولمسندن
عبارتدر (بولارى ايچ) يعنى خالص تسنيمدن نوش ايدن خواصى ايچ وداخل وفلانن اوج وخارج ايدنلرانكچون
فلانته ممزوج ومخلوط ويرلرتا كه عوام خواصله وخواص دخى اخصله ذوقده برابر اولميه لر تنكيم دنياده وجدان
وذوق طاعتده دخى بردكالمرايدى (اكواب) كوبك جمعيدر ضمله قوابسز برداق وقدح (اباريق) ابريقك جمعيدر (ساغر)
بيوك قدح يعنى نوش اولنان شراب تسنيمك قدحى اينجودن وابريقى التوندن اوله (لمحرره) خبرياري صراحى اشيدوب ❁
ديه كردن فرازاولوب فلقل ❁ نوش ايدوب شول شراب تسنيمى ❁ دوشه عاشقلر ايچنده غلغل (وله) مى تسنيمى دورايدن
ساقى ❁ طوته عاشقلره التون ابريق ❁ نوش ايدن قطره سن اول تسنيمك ❁ اوله دريای تجلى يه غريق (فرجام) صكره
ايچلن قدح (جرعه) برايچم وبريودم صو (موفور) كثير (نيم) يارم يعنى مقربين محبت خدايى محبت ماسوى ايله آميخته
قيلمد قلرى بوسببدن ذكر اولنان شرابى صرف وخالص ايچرلر سائرلر بومرتبه ده اولمامغين انلره ممزوج ويريلور (بيت)
ماشراب عيش ميخواهيم بى دردى غم ❁ صاف نوشان ديكر ودردى فروشان ديكرست ❁ بحر الحقائق صاحبى
بيورمشلردر كه تسنيم اعلاى مراتب محبتدر يعنى محبت ذاتيه در كه صفات وافعال ايله ممزوج دكلدر ومقربين دخى
فنا فى الله وبقابالله اهليدر پس بوذروه يه واصل اولوب خلاصة الخلاصه اولنلره مناسب اولان نوش تسنيم صافيدر
(بيت) سرمايه ذوق دوجهان مستى عشقست ❁ آنها كه ازين مى نچشيدند چه دانند (توحيد تجريد) معلوم اوله كه
توحيد تجريد وتفريدك كونيسى والهيسى واردر توحيد كونى حقك مظاهر آفاق وانفسده ظهوريدر اهل سلوكك
اكثرينك سوزلرى بومقامدندر وتجريد كونى آفاقه التفاتندن انقطاعدر يعنى عالم آفاقك تفصيلى انفسه انتقالدر زيرا
انفس نسخهٔ ثانيه در پس نيچه آفاقده تفصيل شهوده قادر اولنلر انفسده قادر دكلدر مكر اهل تجريد اوله لر
وتفريد كونى انفسه نظردن دخى انقطاعدر حقائق قرآن بومرتبه دنصكره منكشف اولور وبواوچ مرتبه يه تجلى
علمى ديرلر عالم عين بونك فوقنده در زمانه سالكلرينك اكثرى بواوچ مرتبه يى كذرايده مشلردر بلكه بحسب الغالب
مرتبهٔ اوليده قالمشلردر لسان وقلمه كتوردكلرى مقالات واشارات بومراتبك ثمراتيدر رونيچه لرى دخى بوتجليات
علميه نك كالنه مظهر اولميوب علملرى وهم وخياللره مشوب اولمغين نيچه خلط وخبطه دوشمشلردر توحيد الهى حقك
مظاهر الهيه ده ظهوريدر يعنى تعينات افعاليه يه كوره توحيد وصفاتيه يه نسبتله تجريد وذاتيه يه اضافتله تفريد
دينلو رودمشلردر كه مرتبهٔ تعين مطلقايعنى كرك ذاتى وكرك صفاتى وكرك افعالى مرتبهٔ توحيددر ومرتبهٔ لاتعين كه
انك فوقنده درمرتبهٔ تجريددر وبوايكى مرتبه نك مابينى جامع اولان مرتبهٔ تفريددر وتفريد ده بالفعل تجريد
وتوحيد موجوددر پس توحيد ذاتى و وحدت ذاتيه مرتبه سى جمله نك فوقنده در زيرا ارباب نهايت حاليدر
تنكيم تجريد اهل وسط ومادونى اصحاب بدايت صفتيدر (مقام وحدت) مقام كثرتك مقابليدر يعنى حضرت ذاتيه
مقام وحدت وحضرت صفاتيه وافعاليه مقام كثرتدر كعبه شرفها الله تعالى وحدت ذاتيه سرنك صورتيدر
انكچون حج عمرده بركره فرض اولمشد رايكى كره دكل وسائر عبادات مظاهر صفات اولمغله وجوبى متكررد (تجريد
ذات) ذات حقى نسب صفات واضافات افعالدن مجرد ومعرى قيلمق تنكيم التوحيد اسقاط الاضافات دينلمشدر
وبوتوحيد وتجريد تفريد مقامنه كوره درزيرا ايالكز توحيد وتجريد ده على الاطلاق اسقاط واضافات يوقدر فافهم
(مكين) ثابت ومحكم (اقامت) بوراده دعوت معناسنه دز زيرا اذان واقامتدن مراد دعوت واعلامدر
وحقله حقه دعوت ايتمك حقك حقه دعوتيدر فافهم جدا (تفاصيل ايچره واصللر اقايد) يعنى حقه وصلت وجمالنى
رؤيتلرى تفصيل اوزرينه در اجمال اوزرينه دكل زيرا جميع برازخدن كذر ومقاماتى عبور ايلمشلر در وفنا
فى الله نصكره بقابالله بولمشلر (ايجيجك بيله لر آيات بشرى) بشرى مژده در بشارت كبى يعنى ذكر اولنان تسنيمدن
نوش ايتدكلرى كبى مژدهٔ وصال وجمال نشانلرنى بيله لر وكنديلرينه تجلى عظيم حاصل اوله جغنى فهم ايليه لر زيرا

بصیرت اهلنه هر مقدمه دن بر نتیجه کورینور (افتاده) کچه سن عالم فرشی * دخی هم کرسی وعرشی * کاه مشتو ایچی
قارشی * دیکل یاهو ویامن هو (کچیجك بوله لرغایات بشری) یعنی مست اولوب کندیلرندن کچدکلرنده مژده نك غایتنی
بوله لر که وصال تامه ربونده اشارت واردر که باده نوشان بزم عشق اولنلر عالم حسدن مأخوذو بشریتدن منسلخ
اولمدقچه تجلی بولمزلر ووجدانله حقه واصل اولمزلر پس جمله نك اصلی ترکیبلرك بندلرین حل ایتمك وحقه یوقلغله
کتمکدر (اندن) یعنی ایچوب کچدکدنصکره (اقصای لذات) لذتلرك نهایتی که وصلت حق ورؤیت جمال مطلقدر
(الهی) شول جنتك کلزارنه * کیرسون بو کون الله دین * قانماغیچون انهارنه * ایرسون بو کون الله دین * عشق
بزمنه ایرکل بری * اول غملردن ایله بری * ذوق شراب کوثری * سورسون بو کون الله دین * تحصیل ایچون فیض
جزیل * نوش ایلمکچون سلسبیل * جانیله باشن فی سبیل * ویرسون بو کون الله دین * پاك ایلینلر مشربی * تسنیم
ایچرروزوشبی * حق مقربلرکبی * کورسون بو کون الله دین * اولماغه دوستك بلبلی * قوقاغه برخوش سنبلی *
باغ تجلیدن کلی * دیرسون بو کون الله دین * حق حقه ایرن کشی * فقریله فخر ایلرایشی * اندیشه یی هر تشویشی *
دورسون بو کون الله دین *

﴿ فصل فی مراتب اهل الجنة ﴾

﴿ قال الله تعالی ان المتقین فی جنات ونهر فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر ﴾

ایا دولت مقامنده مراتبچون اولان سیاح
ایشت امدی بوطالبدن بیان ایتسون مطالبدن
بوآثاره اوله ملاح بو اسرار ه اوله بواح
چوبیلدك دار رحمانی که عدن اوچماغیدر آنی
جمیع انبیا تحقیق کیررلر عدنه قیل تصدیق
وسیله چونکه منصوصدر رسول الله مخصوصدر
طولیسر اندن پس اصحاب رسولك قاتنه احباب
ندکلواهل بیت کیم وار اولیسر یانه دوار
بولرد نصکره کاملر ولیلر علمی شاملر
بولرد نصکره هب انسان مراتبچه طوله یکسان
اوله چوغی بوامتدن طلوایمان وحکمتدن
قاره صیغرده برآق قیل نیجه ایسه قمله قال وقیل
بیوردی حق کلامنده که خلق جنت مقامنده
بری انك مؤدیلر او حضرتده مقربلر
ایکنجی کیم اوله مقبول که اصحاب یمین در اول
مقربلرایشت ای شاه دیم کیملردر اول آکاه
بولردی خیره سابقلر عبادتده موافقلر
کلنلر مسجده اوکدین بیلنلرتکرینك وردن
بولر پس قوتلو بختلرده اوتوره عالی تختلرده
او تختلرهب مذهبلر جواهرله مهذبلر
اوتوره اشبو قابلارا و تختلرده مقابلار
دوکیله سکری خوانلر کیه لرجوهری طونلر
طواف ایده کلوب ولدان ایاغن طوره لرغلمان
صونه لر کاسه واباریق ایدوب کوکالری تشریق
ویره لرشول شرابی کیم بوق انك هیچ شرآبی کیم
یمشدن نه دیلرلسه نکیم آرزوایدرلرسه
قوش اتی اشتها اولسه ندکلو مشتهاولسه
کاه آغاجلره قونه اوته بکزه یه خوشخوانه

ویا عزت مراتبده مطالبچون اولان سیاح
خبر ویرسون مراتبدن انی قیلسون سکا ایضاح
اکر اول عالمی فتاح ویرسه علمنه مفتاح
دیم پس اهل ایمانی قیلم یراویرین افصاح
شهید وهم بیله صدیق کیررلر عدنه ای نصاح
انك درت یانی مرصوصدر دیزلشدر مقام الواح
آچیسر انلره ابواب بوجه درکاهنه فتاح
کواکب نیته کیم کوکده اولیجق بدر اولور وضاح
عبادات ایچره عاملر اکر مفلح وکر فلاح
شودکلوایده حق احسان که شرح ایده میه شراح
آقه دریای رحمتدن اوله غرق جانله اشباح
بولاری انده اویله قیل کوکل اوحنده اول الواح
کلوب دارالسلامنده ایکی بولك اوله ارواح
کما لیله مراتبلر قیلنلر نفسنی اصلاح
اولورلردی حقه مشغول عبادتده آچوب اجناح
که قیلدی بونلری الله فلان خلقه کوره مصباح
شرایعده مطابقلر حقائقده اولان لماح
قیچنکیم اوله یوم الدین بولرپس ایدیسر ارباح
نهالیلرده رختلرده که وضع ایتمش اوله طراح
نفاسیله مطیبلر صاچه مشك وعبیر ارباح
دریله جمله کاملار کیمی عارف کیمی بواح
اوتوره سویکوب بونلر کیمی فرحان کیمی مفراح
سوریله دور ایله دوران قوریله باده واقداح
قیله لرجانلری تشویق نفوسه ویره لرا فراح
بولنمز هیچ سرابی کیم خراب ایده دماغی راح
نیه عقل ایرکورلرسه کاه ناروا وزم تفاح
ندکلو منتهی اولسه کاه حاضر بلا الحاح
اینه صکره قونه خوانه ترنمله ایدوب افصاح

اشید نلر اوله بیهوش انینی بیه لر پس خوش
اوچه کبر وکیده اول قوش اوله مر غانله مداح

بوکز ایریشه حور عین هزاران دراو ناز ایله
بوله هر بیر یسی یارین ایده لر اطفله ملاح

کیم ایده بونلری تقریر ویا نعمتلری تحریر
ولکن بوقدر تفسیر چون ایتدم ایلیه ایلاح

مقر بلر چو بیلندی علی الاجمال دینلدی
بومقدار چونکه قیلندی صباحی کوستره اصباح

پس اصحاب یمینی خاص بیان ایتدم ای خاص الخاص
فصاحتده اولم غواص بلاغتده اولم سیاح

کیره بونلر کلستانه واره باغیله بستانه
صفالر ایچره مستانه اوله لر ذوقله سیاح

الالر دراو بخشایش اوله لر شاد وآسایش
بوله لر درلو آرایش اوله لر چوقله سیاح

رسول الله ایتمشدر انی اصحاب اشتمشدر
سوزنده آندلر ایچمشدر اوله لر طوقله سیاح

اوله لر منتظم احوال یمشلر ایده لر ایصال
ایریشه بردخی فی الحال اوله لر ذوقله سیاح

نیجه کیم داده آد ایرمز بوداد لاره ده داد ایرمز
بولرده شاده شاد ایرمز اوله لر شوقله سیاح

بولاره اول مقدس ذات ویر یسر اعظم لذات
اوله لر حقله بالذات اوله لر خلقله سیاح

ویر یسر ذوالکمال الله بقالر ذوالجلال الله
اقالر ذوالجمال الله اوله لر عشقله سیاح

جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن

قال الله تعالی فی آخر سورة القمر (ان المتقین فی جنات ونهر) تحقیق برهیزکار اولنلر روزقیامت جنتلرده وصو ایرمقلرنده در یعنی انهاری مشتمل اولان بوستانلرده تفرج وسیرایدرلر (فی مقعد صدق) مقام پسندیده ده اولورلر که اندهلغو واثم بوقدر (عند ملیك مقتدر) هرشیئه توانا اولان پادشاه قتنده بحرالحقائق صاحبی بیورمشلردر که مقعد صدق وحدت ذاتیه مقامیدر که مرتبهٔ عندیتده محقق اولور وفخرعالم صلی الله علیه وسلك بومرتبه دنیاده حالی اولدیغنه ایت عندر بی شاهددر پس شول وجودك دنیاده پایه سی بو اولیجق عقباده نه اولمق کرکدر قیاس اولنه زیرا غیریلره روزقیامت انعام اولنان مرتبه انلره الیوم احسان اولندی بوندن منفهم اولدیکه جنتده اولان ترقیلری فوق الملحوظدر (یادولت مقامنده مراتبجون اولان سیاح) مراتب مرتبه نك جمعیدر منزلات ودرجه معناسنه سیاح سیاحتندر سیاحت عبادت ایچون یر یوزنده کتمکدر دائما اقان صویك یرده قرار ایتمیوب کتدیکی کبی مسیح ابن مریم دخی بوندندر * قال الراغب السایح الماء الدائم الجریة فی ساحة وساح فلان فی الارض مر مر السایح انتهی دیمشلردر که ام سالفه نك رهبانیونی طاغلرده وصحرالرده کزوب عبادت ایدرلردی بو امته اندن بدل حج انعام اولندی یعنی بو امته حج طریقیله اولان خروج سفر وسیاحت ورهبانیت کافیدر پس شول اشقلر وانلرك حکمنده اولوب سرسری کزنلر اضاعت عمر ایدرلر (ع) علی نفسه فلیبك من ضاع عمره) معنای مصراع فارضیه بودر که ای دولت معنویه مقامنك مشتمل اولدیغی مراتب رفیعه یه وصول ایچون سیروسلوك وسیاحت ایلین سالك عاشق وطالب صادق (مرام) مقصدومطلب من رام یروم ای طلب یعنی ای عزت حقیقیه مطلبنك متضمن اولدیغی مطالب شریفه یی تحصیل ایچون دائما تکاپو ایدن یارموافق ومرد فائق بوطلبدن ناظم قدس سره کندی نفسنی مراد ایدر بوعنوانله تعبیری یاهضما لنفسه ویا استصغارا لحاله در (ایضاح) آشکاره ایلك (ملاح) برقاچ معنایه کلور بایع الملح یعنی طوزصاتیجی معناسنه وکمیجی معناسنه زیرا دریانك طعمی ملح کبی آجیدر پس کمیله دریایه ملازم اولنه ملاح دینلدی وزیاده ملیح معناسنه بوراده مراد کلام ملیح وحسن سویلیجیدر (بواح) سری اظهار ایدیجی مزیاب ظهر وبسر اظهره (افصاح) بیان ایتمك وآشکاره قیلق (نصاح) نونك فتحیله خالص معناسنه یقال نصح ای خلص وجائزدر که نصیحت ایدیجی معناسنه اوله ولکن اولکی معنی مقامه انسبدر زیرا جنت عدنه شوب سوادن پاك وخالص اولنلر کیررلر یعنی انبیا علیهم السلام وصدیقین وشهدا رضی الله عنهم (منصوص) تصریح اولنمش (مرصوص) محکم نسنه که اجزاسی بری برینه منضم ومتلاصق اولان دیوار کبی (الواح) لوحك جمعیدر اینلو ویصی صحیفه معناسنه اغاجدن اولسون کیکدن اولسون (وضاح) زیاده واضح وروشن وفی القاموس وضح الامر بان والوضاح کککتان الابیض اللون الحسنه والنهار انتهی یعنی آی بدر اولدیغی زمان ادوار واطرافنده اولان یلدزلر دخی ضیابخش اولدیغی کبی اصحاب واهل بیت دخی بدر کبی اولان فخرعالم صلی الله علیه وسلك جوانبنه مجتمع اولوب روشنا بخش اوله لر (لمحرره) فیض انوار ایلیوب ماه منیر * اولدی عکسندن کواکب مستنیر * شمع جمع معرفتدر مصطفی * المش اطرافینی اخوان صفا * دوراید وب اطرافنی پروانه لر * کون جمالینه نلر یاندی نلر *

قیل بزی یارب انك پروانه سی ❁ حسننك آشفته ودیوانه سی (اکر مفلح وکر فلاح) مفلح بوراده متعدیدر فلاحه ادخال ایدیجی یعنی سبب اولیجی معناسنه پس علمی شاملاره ناظر اواش اولور ❁ قال فی الارشاد فی قوله تعالی (قد افلح المؤمنون) الفلاح الفوز بالمرام والنجاة عن المکروه وقیل البقاء فی الخیر والافلاح الدخول فی ذلك کالابشار الذی هو الدخول فی البشارة وقد یجیء متعدیا بمعنی الادخال فیه وعلیه قراءة من قرأ علی البناء للمفعول انتهی (فلاح) فلاح اهلی وفلاحه منسوب معناسنه پس عاملاره ناظر اولمش اولور الحاصل مفلح اهل ارشاد وتعلیم وتکمیله وفلاح اهل رشد وعلم وکماله اشارتدر اولکیمسی افضلدر زیرا خیر متعدی اهلیدر (اشباح) شبحك جمعیدر تحریك وتسکینه قرالتی وشخص معناسنه جسد کبی (برآق) قیل فی الحدیث ان مثلکم فی الامم کمثل الشعرة البیضاء فی جلد الثور الاسود ❁ بو حدیثده امم ایله مراد کفره در پس بو امت مرحومه نك کفره واهل ناره کوره قلتی وامم سالفه نك مؤمنلرینه واهل جنته نسبتله کثرتی واردر انکیچون یوز یکرمی صفك سکسان صفی امت محمد اولسه کرکدر نتکیم بالاده بیان اولندی (قال وقیل) بو کلمه لر اصلنده فعللر درصکره اسم جنسه نقل اولندیلر وفی الحدیث ان الله نهاکم عن قیل وقال (لواح) یعنی ذکر اولنان معنایی کوکل لوحنه نقش ایدیجی (لواح) صانع اللوح وبایع اللوح معناسنه دخی کلور ولکن بو مقامه مناسب اولان اولکیدر (بیورر حق کلامنده) قال تعالی فی سورة الواقعة (والسابقون السابقون اولئك المقربون فی جنات النعیم) وقال تعالی (واصحاب الیمین ما اصحاب الیمین فی سدر مخضود) الایة وقال تعالی (فاما ان کان من المقربین فروح وریحان وجنة نعیم ❁ واما ان کان من اصحاب الیمین فسلام لك من اصحاب الیمین (ارواح) یعنی ارواح طیبه کداهل جنتدر بونده اشارت واردر که اهل جنته روحانیت غالبدر کویا جسدلری روحدر (اصحاب یمین) یمین صاغ ال وصاغ طرفدر وجه تسمیه بودر که صلب آدم علیه السلامدن ذریتی اخراج اولندیغی وقتده انلر آدمك صاغ جانبنده ایدیلر یاخود روز قیامت نامهٔ عملاری صاغ الدن ویریلور ویاخود جنت که عرش عظیمك صاغ طرفنده در انك اهلی اولدقلریدر ویاخود یمین الله اهلیدر که لطف وجمالدر (اجناح) جناحك جمعیدر ولکن جموعده نظیری یوقدر (ازمان) زمنك جمعیدر زمانك دکلدر نتکیم جلد اولده مرور ایلدی (جناح) قوش قنادیدر وانسانك النه دخی قولتوغنه وارنجه جناح دیرلر بوراده عبادته قناد آچمقدن مراد اکا حرکت وتوجهدر (مصباح) چراغ معناسنه سراج کبی مقصود بونلرك نور شریعتیله عوام منور ونور حقیقتیله خواص مستضیء اولدیغن بیاندر زیرا اهل کمالك حالی نور علم وارشادله خلقی ظلمات جهل وضلالتدن اخراج ایتمکدر معلوم اوله که مقربین شهود تجلیات ذاتیه اربابی واهل یمین شهود تجلیات صفاتیه واسمائیه اصحابیدر پس مابینلرنده فرق بودر که مقربینده بقیهٔ وجودیوقدر زیرا انسان ایچون ممکن اولان مرتبه نك غایتنه ایرمشلردر واول مرتبه وحدت ذاتیه در اصحاب یمین ایسه بویله دکلدر زیرا وحدت صفات وحدت ذاتك مادونیدر فافهم ❁ قال فی الارشاد المقربون الذین قربت الی العرش العظیم درجاتهم واعلیت مراتبهم ورقیت الی حظائر القدس نفوسهم الزکیة انتهی وفی التعریفات القرب القیام بالطاعة والقرب المصطلح علیه هو قرب العبد من الله بکل ما یعطیه السعادة لاقرب الحق من العبد فانه من حیث دلالة وهو معکم اینما کنتم قرب عام سواء کان العبد سعیدا اوشقیا (خیره سابقلر) اصل السبق التقدم فی السیر ثم تجوز به فی غیره من التقدم کاحراز الفضل کما فی قوله تعالی (والسابقون السابقون) ای المتقدمون الی ثواب الله وجنته بالاعمال الصالحة کما فی المفردات ❁ وقال بعض الکبار السابق الروح لسبقه بالتجلیات الذاتیة الرحمانیة والتنزلات الربانیة وبقاء طهارته ونزاهته ابتداء وانتهاء (لماح) اکسیزدن نظر ایدیجی یقال لمح الیه کمنع اختلس النظر ولمح البرق والنجم لمعا وهو لامح ولماح (ارباح) فتحله ربحك جمعیدر کسرله اصی وفائده معناسنه وارباح کسرله کسب ربح معناسنه اولمق دخی جائزدر یقال تجارة مربحة ای کاسبة الربح ذکره المولی الجامی فی بعض تصانیفه وعلم صرفده مقصود نام کتابك دیباجه سنده اولان اذناب لفظی دخی بویله در یعنی کسر همزه ایله مصدردر کسب ذنب معناسنه یوخسه فتحله ذنبك جمعی دکلدر زیرا ذنبك جمعی ذنوب کلور فاعرفه سؤال اولنورسه که کسب ربح دنیاده در نتکیم الدنیا مزرعة الآخرة دینلمشدر پس یوم الدینده نیجه کسب ربح ایتمك اولور جواب بودر که مراد جلب منفعت واحراز ثوابدر (نهالی) نونك فتحیله دوشنجك نسنه (رخت) خاء معجمه ایله قماش خانه (طراح) طرح القا ایدیجی وآتیجی یقال طرحه رماه وابعده بوراده طراح ایله مراد ملائکه در که اذن حقله اول بساطلری مؤمنلر ایچون دوشه مشلردر (مذهب) ذهب ایله یعنی آلتون صویی ایله طلا اولنمش (مهذب) اصلاح اولنمش یقال هذبه اصلحه واخلصه ونقاه والهذب محرکة الصفاء والخلوص ورجل مهذب مطهر الاخلاق (نفاس) نفیسك جمعیدر شیء مرغوب معناسنه (عبیر) معروف خوش ققولو نسنه در قال

فی القاموس العبیر الزعفران او اخلاط من الطیب انتهی فیکون العبیر علی الوجه الثانی مرکبا من قبیل تسمیة الشیء باطیب اجزائه وهو الزعفران (ارياح) ریحك جمیدریل معناسنه باد کبی حریری درة الغواص نام کتابده کتور مشدر کدر یحك جمعی ریاح وارواح کلور ارياح کلمزیر اریح اصلنده روحدر کسرله واوك ماقبلی مکسور اولمغله یایه قلب اولنمشدر ریاح دخی بویله درفاما ارواحده موجب قلب یوقدر انتهی بالمفهوم اجمالا * جواب بودر که بویله برلرده قیاس دکل ایسه ده تخفیف ایچون واویا یه قلب اولنور تنکیم ثوبك جمعنده اثواب وثیاب دید کلری کبی اثیاب دخی دیمشلردر واینق کلمه سی اصلنده اونق اولدیغی خود کتب صرفده مسطوردر (مقابلار) یعنی بری برینك مقابله و برابرنده یعنی یوزیوزه که عجم روبرو دیرتاکه بری برلرینك دیداریله مسرور ومستأنس اوله لر قال تعالی (متکئین علیها متقابلین) ای لاینظر بعضهم من قفاء بعض اذ الجنة مکان اهل الوجه کما ان النار مکان اهل القفاء فافهم جدا (بواح) اهلنه اظهار اسرار ایدیجی (فرحان) صفت مشبهه در فرح وسرور صاحبی دیمکدر ترکیسی سونکندر (مفراح) کسرله کثیر الفرح دیمکدر زیرا مبالغه صیغه سیدر (دورله دوران) دوران اصلنده واوك فتحه سیله در بوراده ضرورتله اسکان اولنمشدر یعنی دور قدحله دوران سوریله وزمان ذوق خالص وعیش صافی ایله کچه (باده) خمر جنسندن مطبوخ اولنه دیرلر (اقداح) فتحله قدحك جمعیدر تحریکله شراب ایچدکلری کاسه قال فی القاموس القدح بالتحریك آنیة تروی الرجلین او اسم یجمع الصغار والکبار انتهی یعنی قدح ایکی کسه بی قاندرر قابه دیرلر ویاخود مطلقا کوچکنه وبیوکنه اسمدر (کاسه) چنق وکاس همزه ایله ایچنده خمر اولان صرچه قدحه دیرلر (تشریق) تنویر واضاءت زیرا شرق کونشدوقیوار الغندن کیرن ضوئه دیرلر (تشویق) شوقه دوشرمك والشوق عبارة عن انزعاج القلب الی لقاء المحبوب وقال بعضهم الشوق هیجان القلب عند ذکر المحبوب وسئل ابو علی عن الفرق بین الشوق والاشتیاق فقال الشوق یسکن بالرؤیة والاشتیاق لایزول باللقاء بل یزید (لمحرره) بلبلا سویله سرحکمتدن * عین وصل ایچره بوفریادندر * کوتررکن کل نومنقارك * بویله فریاده اعتادندر (وله) زاهدا جام عشقی ایچمزسن * نیجه بیلمزسن آغزکك دادن * بردخی بزم عشقه کلمزسك * ویره کورشمدی بویزمك دادن (افراح) فتحله فرحك جمعیدر فرح کشی مشتهاسنه نائل اولمقدن حاصل اولان لذت قلبیه در (شرابی) اولیکی شراب معروفدر ایکنجیسی شرابله آیدن مرکبدر (شر) خیرك ضدیدر که مرغوب اولمین نسنه در یعنی اول شرابك ایچنده دنیا شرابلری کبی یرامز صو یوقدر (سراب) نصف نهارده کونش پرتوندن صحرالرده ایراقدن صو کبی کورینن نسنه در ترکیده الغم صالغم دیرلر پس شراب حقیقی اولان نسنه در وسراب مهمله ایله حقیقتی اولمیوب خیال مجرد اولنده مستعملدر قال الراغب السراب اللامع فی المفازة کالماء وذلك لانسرابه فی رأی العین ای مروره (راح) خمر یعنی اول شرابك کوزه کلور برخیالی ودنیا خمری کبی بولانقلغی بوقدر که نوش ایدنك دماغن خراب ایدرودائره عقلدن چقاروب کدر ویره بلکه شول شراب صافیدر که ایچنلره صفا ویریر ومست تجلی ایلر اللهم اسقنا من هذا الشراب انك انت الفیاض الوهاب (لمحرره) کلیکز باده عشقی ایچه لم * عشق جزئیدن ال بویوب کچه لم * قزاروب کل کبی تجلیدن * بدنه جامه رنکین بچه لم (نار) انار در ضرورت ایچون همزه سی تخفیف اولنمشدر وفی الحدیث (من اکل رمانا انار الله قلبه اربعین یوما) بوحدیثده رمان وانارك جمعی لطائف نبویه دندر (تفاح) ضمله وتشدیدله المادید کلری میوه در مشهور امام نحویه سیبویه دید کلری یکا قلرینك حمرتده المایه مشابهتندر وبونك غیری دخی وجوه ایراد اولنمشدر (لمحرره) طوته لم بستان عالمده * رخلرك اولدی قومزی الما * کوره برکره دیرمیسن ای یار * کل شول المادن عاشقا آل ما (الحاح) اقدام وابرام ایتمك (خوشخوان) ایوو یخشی اوقویجی خوانندده معناسنه وفی قاضیخان ولاینبغی ان یقدم فی التراویح الخوشخوان بل یقدم الدرستخوان (خوان) سماط سفره وهرنسنه که ایچنده طعام آراسته اوله واورسمی والف ثابتدر عربیده خوان دیرلر خانك کسری وواوك فتحی والفله (ترنم) صوتی بوغازده تردید ایدوب طرب بخش وسرور افزا اولور وجهله ایرلق قال فی التهذیب الترنم بسرایدن (افصاح) اظهار وبیان وفصاحتله تکلم (بیهوش) هوش شول حالتدر که ترکی دلده اندن اوکله تعبیر ایدرلر اوکی کتمش کیمسه یه بیهوش دیرلر مغمی علیه معناسنه واوکلو کیمسه یه هوشمند دیرلر اوك عقلك وراسنده برحالتدر عقل خلقیدر اول کسبله متزائد اولور اول سببدن منداکادات توصیف دوشمشدر زیرا شول حالت که عارضی اوله انك ادات توصیفی مندر الحاصل هوش عقل اوزرینه متفرع برحالتدر پس بیهوش دیوانه دیمك دکلدر (مرغول) قورجق زلف واورماش صاچ ونازکلك وبازکشت (نوا) بوراده مراد معنای اخیردر (مداح) زیاده مدح وثنا ایدیجی (لمحرر) خوشا آواز داودی که انسان * صفاسندن اوله انکله بیهوش * طوته الده شراب ارغوانی * اوله بزم طربده مست ومدهوش (وله) مت من الغم

بلاحرالك * من لی باحیاء فؤاد خراب * غن من الصور بصوب حزین * یعنی مستویامن تراب (قال الحافظ) چنین قفس
نه سزای چومن خوش الحانست * روم بگلشن رضوان که مرغ آن چمنم (ملاح) کسر میمله ملیحه منسوب مقصود بری
برلریله ملیح واطیف صحبت ایده‌لر وخوش معامله ومحاوره قیله‌لر دیمکدر (ایلاح) تحمیل یعنی ماعداسنی فهمنه حواله
قیله معلوم اوله که بوکلمه و لح دندر یقال ولح البعیر حمله مالایطیقه لاح دن دکلدر مکر تکلف اولنوب اصلی الاحه در
یاکسره دن تولد ایتمشدر ینه ایلاح اولمغله باء موحده ایله بلوحدن یورلمق معناسنه مقامك تحملی یوقدر فتأمل
هدانا الله وایاکم الی سواء الصراط (صباحی کوستره اصباح) صباح ایله مراد نهار عرفیدر که اولی حاجب شمسله افقك
احمراری وقتی وآخری غروبدر واصباح ایله مراد نهار شرعیدر که اولی طلوع فجردر تنکیم قرآنده کلور (فالق الاصباح)
یعنی الله تعالی نور صبحی ظلمت شبدن یاریجی وظلمتی کیدروب نور کتوریجیدر رمقصود دناظم قدس سره بودر که
طلوع فجر طلوع شمسه دلیل واضح اولدیغی کبی ذکر اولنان مقدار دخی ماعدایه نشان روشندر تنکیم دیمشلردر
القلیل یدل علی الکثیر والقطرة علی الغدیر والحفنة علی البیدر الکبیر (بخشایش) اسم مصدردر بخشایدندن
اسرکیش معناسنه ترحم کبی بوراده مراد ترحمه لازم اولان انعام وعطا وبخششدر (آسایش) بودخی آسایدندن
اسم مصدردرد کلنش معناسنه آرام کبی (آرایش) بودخی اسم مصدردر آرایدندن بزه‌یش معناسنه زیب وزینت
کبی (چوق) بالفتح انسان جماعتی بوراده مراد مطلقا جماعتدر زیرا حوری وغلمان بشر قسمندن دکلدر (طوق) زینت
ایچون اولان کردنبند وحلقه ووسع وطاقت بوراده مراد معنای اخیردر یعنی الله تعالی اهل جنته وخصوصا
اصحاب یمینه جنتك هر کوشه سن سیر ایتمکه وسع وطاقت ویره ویورلمیدر (داده آدا یرمز) یعنی برلذیذ نسنه نك آدن
دیمك انی طاتمق کبی دکلدر (هدایی) بال دیمکله طتلو اولمز چون دهان * یوری انی طاتمغه سعی ایت همان (بودادلره
داد ایرمز) یعنی هیچ برنسنه نك لذتی یونلرك لذتنه بکزه‌مز وبرنوعده هرتناولده بردرلو لذت دخی بولورلر (اوله‌لر
حقله الخ) یعنی ظاهرده خلقله سیر وسلوك وصحبتده وباطنده حقله ذوق وسرور ووصلتده اوله‌لر وبرحالری دیکر
حالارینه مانع ومزاحم اولمیه قال تعالی (الم نشرح لك صدرك) ای حق وسع مناجاة الحق ودعوة الخلق (لمحرره) پرده
یوقدر کامل انسانه هیچ * کاری دائم رویرو صحبت درر * هرقفاده کورینور بریوزاکا * حالی دائم رؤیت حضرت درر
(جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن) جلال عظمت وکبریا معناسنه واطوار طورك جمعیدر فتحله حال وحد
ومقدار دیمکدر بومصراع مابعدنه مرهوندر (جمالی نور اجلادر پس انوار تجلیدن) اجلی زیاده جلی وروشن
دیمکدر یعنی الله تعالینك قدرت وعظمت وکبریاسی کنهی اوزره حد تجلیدن اعلادر پس انك نور جمالی تجلی
حاصل اولان مرتبه‌دن اجلادر بونك تحقیق بودر که الله تعالینك کمال عظمت وکبریاسی کنهی اوزره تجلیسنه
مانعدر زیرا بو تجلینك برق خاطفنه بردیده طاقت کتورمز وخلقك انفس وآفاق وظاهر وباطنده انی مکاشفه
قیلدقلری تجلی واقع اولان مرتبه وحد استعداد انسانیده داخل اولان معنایه کوره‌در پس بومرتبه‌ده اولان
تجلی نورندن کنهی مرتبه‌سنده اولان نوری زیاده‌در (هدایی) بشر حدی افندی بوقدردر * اوته‌سن صانمه
مقدور بشردر * مکر کیم برق خاطف کبی رآن * قولك سرنه ایره نور رحمان * ولکن زائل اولور بینه اولدم *
ایرشمز آکا پك عقل آدم * فافهم واغتنم (الهی) طالب نور ایسك آینه کده * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق *
سر پاك استریسك سینه کده * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * کرمقرب وکر اصحاب یمین * جمله‌سی اولدی
سر حقه امین * بولمغه سنده بو بولده تمکین * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * باصمغه جنت شهوده ایاق *
وارلغك خانه‌سنی کل اودیاق * اولمغه ظاهر وباطن یوزی آق * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * مرد ایسك
قیله نظر غلمانه * موره باقه ایرش سلیمانه * داخل اولمغه دار رحمانه * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * بو تجلیدر انواع
حضور * بو تجلیده دراصناف سرور * بو تجلی بی بولان نیلر حور * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * باقه بوفانی
باغ وبستانه * بابل اول اوز که برکلستانه * نعره قیل ذکر ایچنده مستانه * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * لذت عشقه
بکزه‌مز برداد * دادله بردکلدر قوری آد * ایکی عالمده ابد اول دلشاد * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق * ایله
ماسوای حقه هوس * ایکی عالمده جمله‌دن حق بس * دکله حق بی قیل وقالی کس * بوله کور ای کوکل تجلیٔ حق *

ایشت نقل ایدم اصحاب یمینی	صاچم کلمز یوز ینه شب نمینی
قرار ایده بولر ازهار ایچنده	سرای وکوشك وقصر انهار ایچنده
اوتوره‌لر اغاجلر کولکه‌سنده	بیان ایدم اغاجك کولکه‌سنده
اغاجلر اوله دوید ز اوله یمش	یمشلارن انك کیم اوله یمش

اغاج وار کولکه‌سی کیم کچمیه هیچ
دخی بیوردی اول سلطان ابرار
اول آغاجلرده چاکلر وار کومشدن
سماع ایتمکلکه چون شوق ایدلر
پس الله الکریم امر ایدیسردر
انك چاکلاریتی تحریك ایدیسر
کر اول اوکی ایشتسه اهل دنیا
ندکلو وار ایسه دنیاده اواز
اول اغاجلرده مجموعی بولینور
کومشدندر ندکلو وارسه اشجار
کیمینك پیراغی واراق کومشدن
کیمینك قیزل التون پیراغی وار
اغاجلارك قوکوکی هواده
سحریلی صبا زلفنده ناکاه
براواز ایشدیلور طتلو زیبا
خصوصا اورمغیچون دردمرهم
وبریلور جانلرینه تخت بر تخت
اوله هر بیری تختك کوکچه عالی
بیورمشدر خبرده اول یوزی ماه
قریجقلرکه واردی صاچلری اق
قیله حق انلری هرکیجه ابکار
چون انی عائشه انا ایشتدی
دیدی اولمایه می اجی بوتنده
ارینه عاشق اوله بوخاتونلر
اکر بوعورت ایکی اره وارسه
بوخاتونلر شودرلر طاقنیسر
کیه هر بیری یتمش طون تمامت
کورینه ایلکی اندام ایچنده
چوسوز بوغایته ایردی شهاسن
اکرچه یوقدرر اکه نهایت
کورامدی حق نیجه قیدین قیوردی
که صالح قوللارم چون ایتدم اعداد
که هرکز کوزلر انی کورمشدر
بشر کوکلندن اصلا کچممشدر

سکرتسه یوز بیل آنلو کچمیه هیچ
که واردرجنت ایچره درلو اشجار
اوترلر طتلو صورنادن قامشدن
اول اغاجلره عزم ایدوب کیدرلر
که عرش الشندن انده یل امردیز
اوچاکلارك اوکك خلق ایشدیسر
طربدن اولدی سفلی وعلیا
ویاخودساز اوکندن اولسه پرواز
صداسی وادامی هب بیلینور
جواهردندرر مجموع احجار
یمیشی واراطیف براق کومشدن
دبنده مسك وعنبر طیراغی وار
یمشلاری پره اصیلو اوده
اسرسه پیراغن دترتسه کاه کاه
دوشر جانلر کلستانینه دیبا
اقورلر سوره یوسفله مریم
قوریلور تنلرینه تخت بر تخت
اوتورنلر اوله شمس المعالی
صاچوب الفاظ کوهر بارنی شاه
اقاردی کوزلرندن یاش وچاپاق
انك قدرتلرینه ایرمز افکار
یشانوب یشمغن دیشن صرتدی
دیدی اولمایه اجی یارین انده
اوتوز اوچریاشنده اوله بونلر
واره هرقنغیسنه کیم دیلرسه
کیم ادنی نوری افاقه ایریسر
بوطونلردن چوعرض ایلیه قامت
قزل سوجی نته کیم جام ایچنده
ایشت باری دیم غایتده احسن
ولی سعی بلیغ ایدم بغایت
حدیث قدسی ایچنده بیوردی
شول اشیایی کیم ایرمز اکه اعداد
کمسنه هیچ قولاق ایرکورمشدر
بواقلیدی کمسنه اچمشدر

قال الله تعالی اعددت لعبادی الصالحین مالاعین رأت ولااذن سمعت ولاخطر علی قلب بشر

بیوردی هم کیر وقرآن ایچنده
که بن قوللارمیچون شول قدرلر
انی کوزلر قرارندن یراندم

بوسوزك مثلنی فرقان ایچنده
یراندم کزلدم کایرمز نظرلر
عوض ویرمکچون انلاری دوزندم

قال الله تعالی فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین جزاء بما کانوا یعملون

بومعنیدن دیمشدر ابن عباس
که یدی قات یروکوکلر نظامی

نثار ایدوب معطر لفظ انفاس
بری بیرینه اولسه تمامی

تمامت جننك كيكليكى كيم وار
اوا وردى طولى عرضى اشبو مقدار

الك ادنى شخصه كيم جنت ويره دير
ويريسر اكا بيك يلاق قدر بير

يقينى ايراغينى كور يسر در
الى اياغى كوزى ايريسر در

ندكلو وار ايسه ديرجن وانسان
قو بر مؤمنه ويراسه يكسان

بو سوزدن بر عجب سوز داخى سويلر
سوزندن دردو كوب جانلارى طويلر

جيمن ايچور يدى بيدر يدى
بكدنصكره طونلر كيدوريدى

براويز قنا دنجه نعمتندن
آنك اكسلمه دى دير قتندن

ديدى سدى عليه الرحمه برسوز
كرك كيم اكليه رند جهانسوز

يدى كوكى برى جمع ايلسه دير
دونوبن بونلرى قطع ايلسه دير

كه تاطغورانسه خردل دانه سنجه
اوخردل دانه سينك هر برنجه

حقك اشبو قدر ديرجنتى وار
اوجنتلرده فضلى رحمتى وار

بوجنتلر كيرو بير كوكجه مقدار
اوله كيكليكى فكرايت امدى كل وار

انكچون ديدى اول سلطان كونين
رسالت معدنى برهان كونين

كه هر بر مؤمنك ادنى واشرف
اوله برخيمه سى دردن مجوف

اوزونليغى اوله كوكه برابر
زهى لطف وكرم الله اكبر

قپوسى اوله درت بيك قيرل التون
بها كيم بوله دى اولسيدى صاتون

ايچنده جمله خلق طوته اوطان
اوله اورته برنده كندى سلطان

وار وب سير ايلسه برنجه سنه
برى كورميه كيم بيرنجيسى نه

(شب نمينى) يعنى كيجه نك نمينى كه چه ديدكار يدر وچه سحرلرده هوانك رطوبتندن حاصل اولان اثردر وعندالبعض دريا حيواناتندن برحيوانك نفسيدر كه صباحلرده تنفس ايدوب هرنسنه اندن ياش اولور نم ديدكارى كبى ژاله دخى ديرلر (سوزى) ژاله دردير مش دردندانكه انجمنه كيم * غنجه نك اى سرو كلرخ آغزنه اولدر دوشن (ازهار) زهرك جمعيدر چچك معناسنه هانك فتحى وسكونى جائزدر (كولكه سن ده) تجنيس تامدر ايكنجى ده لفظى منفصل يازلمق كركدر زيرا مراد كولكه سنى ده ديمكدر (صورنا) وسورنادخى ديناورعوام غلط ايدوب زرنادير وسورنا اصلنده نای سوردر دوكونلرده چالنان دودك معناسنه صورنادهصادسيندن بدلدر وجائزدر كه صورنادهنای قامش معناسنه اولوب قامشدن صورديمك اوله ونای فى الجمله قامش معناسنه استعمال اولنديغنه لامعى كلماتنده تصريح واردر (سماع) اصطلاحده جميع اشيانك اصواتنده وسازلرك آوازلرنده وبعض يرده دور ورقصده استعمال اولنور بوراده مراد معنای اولدر سماعك ايكى وجهله بيله شرحى كذر ايتمشدر (طربدن اولدى سفلى وعليا) يعنى فرح وشوقدن زيروز بر اولوردى وسرمست حالتن بواوردى (پرواز) لغتده قناد آچمق واصطلاحده هواده اوچمقدر وقرار كاه معناسنه دخى كلور بوراده مراد معنای لازمى اولان حركتدر (بعدذا) عجبدر كه جرس وامثالى دنياده مزامير شيطاندن ايكن عقباده طرب انكيز اهل جنان اولدى وجهى بودر كه جنتده طبيعت ونفس يوقدر پس اهل جنانك جميع احوالى صفاء روحانى وذوق جنانيدر خصوصا اورانك آوازى بروجهله دنيا آوازنه بكزه مز اكرچه اسمده مشترك ايسه ده وبوتقريردن آلات مطربه نك حرمتى لغيره اولديغى ظاهر اولدى وناظم قدس سره تحريرندن باهر اولديكه دنياده اهل بدايت وتوسطه جنبش آور وسائط لازمدر مثلا خوش اوازله كمال اولياندن صادر اولان كلمات منظومه اوقنوب ديكلمك كبى ولكن جمله دن عمده توحيده اشتغالدر انكچون مرجع طريقتمز شيخ افتاده قدس سره بيورمشلر بزم طريقمزده دور ورقص يوقدر زيرا رقص وجمله اصوات دفع خواطر ايچون وضع اولنمشدر خواطرى دفع ايتمكده ايسه توحيددن مؤثر نسنه يوقدر پس بزم طريقمز طريق انبيا عليهم السلامدر زيرا فخر عالم صلى الله عليه وسلم توحيددن غيرى نسنه تلقين ايتمدى وقياما وقعوداذكرك جوازنه (الذين يذكرون الله قياما وقعودا وعلى جنوبهم) آيه كريمه سى شاهد عدلدر (لمحرره) مطرباصيت وصداى نى كس * يادآهم بكا محرك بس * دام اول عندليبدر بدنم * اكا اولمشدر استخوانى قفس * ذكر ايدر بو قفسده مولايى * ايلر غيرى برهوايه هوس (وله) نای من بوده كاوى من زآه * ميزنم هردم بزارى صدصدا * باادايى ميكنم افغان كه هيچ * بلبل كلشن نداند آن ادا (اشجار) شجرك جمعيدر والشجر من النبت ماله ساق (احجار) حجرك جمعيدر والحجر الجوهر

الصلب المعروف (آغاجلرك قوكوكى هواده) معلوم اوله كه شجرك اصل وابتداسى كوكى وفرع وانتهاسى رأسيدر
جنتده انتكاسنك سببى سهل المأخذ اولديغيدر وبردخى انسان صورتيله تصورندندر زيرا انسانك باشى جانب فوقه
ورجلى طرف تحته در پس باش مشاعر فاضله يى مشتمل اولمغله اول انسان عداولنور وليكن صوتك مبدئى حلقوم
اولمغله ابتداء مخارج طرف اسفل اولان حلقدن اعتبار اولندى شفه دن دكل فافهم (صبا) سحر يلنى بياندر صبا كون
ايله كيجه برابر اولدقده شرقدن اسن يلدر قال اهل التفسير الصبوة الميل الى الهوى ومنه الصبا لان النفوس تصبو
اليها وتميل لطيب نسيمها وروحها (بعدذا) ناظم قدس سره بو كلامنده شجر جنتى محبوبه و بركنى زلفه تشبيه ايلدى
(اوقورلر سورهٔ يوسفله مريم) قال ابن عطاء رحمه الله لايسمع سورة يوسف محزون الا استراح اى وجد الراحة
وفى حواشى ابن الشيخ سورة يوسف وسورة مريم تتفكه بهما اهل الجنة اى يتلذذون بتلاوتهما (لمحرره) فرج دل
ديلرسك اى عاشق * سورهٔ يوسف اوقى هم مريم * بو ايكى سورهٔ هر كيم اوقسه * ذره سى مهر اولور قطره سى يم
(بخت بر بخت) ايكيسى بيله باء موحده وخاء معجمه ايله در دولت وطالع معناسنه (بر) فتحله استعلا افاده ايدر عربيده
على كبى يعنى جانلرينه دولت صفا اوزرينه دولت وكوكب تجلى اوزرينه كوكب وپريلور (تخت بر تخت) ايكيسى بيله
تاء مثناة وخاء معجمه ايله در پادشاهلر اوتوردقلرى معروف سرير در تفصيلى كذر ايتمشدر (شمس المعالى) معالى علوك
جمعيدر على غير قياس تكسير محاسن حسنك ومقابح قبحك ومساوى سوءك جمعيدر پس مساوى كلمه سنى
واوك فتحيله تلفظ ايدن مساويدن خالى اولمدى مقصود ناظم علو جاه ورتبه فلكنك كوناشى اوله ديمكدر (الفاظ
كوهر بار) كوهر باغديريجى الفاظ بوكلامده معانى الفاظ نبويه يى جواهره تشبيه واردر وليكن كوهرى باغديرن
فى الحقيقه الفاظ دكلدر بلكه لب ودهان ونسيم جاندر پس الفاظه اسنادى مجاز اولور (فضولى) در جدر اهل روان
بخشك درشهوار لفظ * درجدن درلر دوكرسن ايلسك اظهار لفظ (ومن معقدات امرى) نسيم جان كهربار اولدى
غنچه لعل ومرجاندن * اولور برغنچه پيدا ابرغى لعل بدخشاندن * نسيم جان نفس انسانى وغنچه دهان يار در كه لبلر *
اكا لعل بدخشان رنك ايكى بر كدر (هر كيجه) شرحى كذر ايتدى قال الله تعالى فى سورة الواقعة (انا انشأناهن انشاء)
تحقيق بز زنان دنيايى پيرلكدن نصكره برخلق ايله دخى خلق ايتدك يعنى پير ايكن جوان قيلدق (فجعلناهن ابكارا) پس
بز انلرى دخترلر دوشيزه قيلدق يعنى هركاه كه شوهرلرى انلره قربان ايده لر اركورمدك قزكبى بوله لر (عربا) ارلرينه
دوست وعاشق (اترابا) سن وسالده برابر كه ارلرى كبى اوتوز اوچ ياشنده وفى الكشاف عن رسول الله صلى الله عليه وسلم
ان ام سلمة رضى الله عنها سألته عن قوله تعالى (انا انشأناهن) فقال يا ام سلمه هن اللواتى قبضن فى دار الدنيا عجائز
شمطا رمصا جعلهن الله بعد الكبر اترابا على ميلاد واحد فى الاستواء كلما اتاهن ازواجهن وجدوهن ابكارا فلما سمعت
عائشة رضى الله عنها ذلك قالت واوجعاه فقال عليه السلام ليس هناك وجع اى وجع الافتضاض وقالت عجوز
لرسول الله ادع الله ان يدخلنى الجنة فقال ان الجنة لاتدخلها العجائز فولت وهى تبكى فقال عليه السلام اخبروها
انها ليست يومئذ بعجوز (لمحرره) صانمه اى دل كه پيره زن يارن * كيره فردوسه وكوره يارن * مكر اوله جوان وتازه
وتر * كاهل فردوس تازه زن استر * نيلر انسان عجوز دنيايى * كه بوله تيرقامتى يايى * كلشن ذاتى اوله خار وخزان * بوز يله
پرده سنده كى اوزان * قالميه روزنه سنده انوار * وار بويله عجوزى ترك ايت وار * چشمكه بر كوزلى قيل مرآت * سيل غمى
دلدن وكدرلرى آت * ايرمسه ذوق وصلته آدم * ايكى عالمده كوليه بردم * حقيادردكه آره درمان * يوخسه كلدى
وكچدى اشته زمان * (ديدى اولمايمى آجى بوتنده) يعنى ازالهٔ بكارت وقتنده دنيادكى كبى آغرى وآجى اولميه (واره
هر قنغيسنه كيم ديلرسه) بعض روايتده برقاچ اره واران عورت جنتده الك آخر يله اوله ديمشدر اركى اولمينلر واوايوب
دوزخى اولنلر اهل بهشته توزيع اولنه لر تكيم بالاده اشارت اولندى (آفاق) نواحى وقدسبق (سعى بليغ) سعى مشى
سريع معناسنه در يلمكدن اشاغه يعنى يلك تيزيورينك فوقنده دركاه اولور كه برخصوصده جدو جهد ايچون
استعمال اولنور كرك خير وكرك شر يعنى نهايته بالغ اولان مرتبه ده جدو اجتهاد ايدم (حديث قدسى) هوما اخبر الله
نبيه بالالهام او بالمنام فاخبر عليه السلام عن ذلك المعنى بعبارة نفسه فالقرآن مفضل عليه لان لفظه منزل ايضا
(اعداد) كسرله حاضر وآماده قيلمق ايكنجى اعداد فتحله عددك جمعيدر (اقليد) كسرله مطلقا كليد كرك دمردن وكرك
اغاجدن ومفتاح معناسنه دخى كلور بو راده مراد معناى اولدر (كوزلر قرارندن) يعنى ساكن اولديغى نسنه دن زيرا
كوز برنسنه يى زياده استحسان ايتسه انك غيرى يه نظر حركت ايتمز قال الله تعالى فى سورة السجدة (فلا تعلم نفس)
پس هيچ نفس بيلمز يعنى نه ملك مقرب ونه نبى مرسل فكيف كه غيريلرى بيله (ما اخفى لهم) انلر ايچون كزلنن نسنه يى
(من قرة اعين) كوزلر روشن اولديغى نعيمدن قيل اصله من القراى البرد فقرت عينه قيل معناه بردت فصحت وقيل

بل لان للسرور دمعة قارة وللحزن دمعة حارة ولذلك يقال فيمن يدعى عليه اسخن الله عينه وقيل هو من القرار والمعنى اعطاه الله ما تسكن به عينه فلا تطمح الى غيره كما فى المفردات قال فى بحر العلوم يقال قرت عينه اذا بردت نقيض سخنت هذا اصله ثم استعير للسرور انتهى وفى القاموس قرت عينه تقر بالكسر والفتح قرة ويضم وقرورا بردت وانقطع بكاؤها اورأت ما كانت متشوقة اليه انتهى (جزاء) جزاء كامل ايله جزا اولنديلر (بما كانوا يعملون) ايتدكارى اعمال صالحه سببيله دعمشلردر كه طاعتى پنهان اولنلرك جزالرى دخى پنهاندر انكچون حقدن غيرى انلرك مكافاتنه مطلع دكلدر * روزى كه روم همره جانان بچمن * نه لاله وكل بنم ونه سرو وسمن * رازى كه ميان من واو كفته شود * من دانم واو داند واو داند ومن (معطر) خوش قوقولى (لفظ انفاس) الفاظ نفيسه دعمكدر نفيسك جمعيدر مرغوب معناسنه (طولى عرضى) اوزونلغى واينلولكى (يكسان) برابر وقدسبق تحقيقه (اويز) تركيدر سيورى سكك معناسنه (سدى) قال فى القاموس اسمعيل السدى لبيع المقانع فى سدة مسجد الكوفة وهى ما يتقى من الطاق المسدود (رند جهانسوز) جهان ياقيجى عيار يعنى اول عاقل وعاشق وعارف كه جمله وارلغن آتش عشقده سوزان ايتمش واقصاى منزل مراده يتمشدر (نجانى) رخت و بختم كوترى اوده اورسك دوتمز * برايكى كون بنى بودنياده محبوب اكلر (مجوف) جوفى خالى نسنه يعنى ايچى بوش اينجودن يكباره چادرى اوله كيم استفهام انكار يدر يعنى كيمسه انى صاتون آلمغه بهابولازدى (واروب سير ايلسه برنيچه سينه) يعنى ذكر اولنان سلطان حرمندن نيچه لرى دور ايلسه وانلرله هردورلى عيش وعشرت قيلسه (برى كورميه كيم بيرنجيسى نه) يعنى برى اوبرينك حالنه مطلع اوليه خصوصا وقت انكشافده اوزرلرينه ستار اسمندن پرده لر چكله پس بو مصراعده نه لفظى استفهامدر ما قبلندن منفصل يارلمق كركدر (الهى) دمادم غرق دريای نعيم * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * صفاكازارى ايچره برنسيم * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * بوكون شول دلده كى عشق ومحبت * يارن شول حورى وغلمان جنت * قوسى اولدى حقدن خلقه نعمت * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * كوكل صحراى واسعدر بوتنده * زمين وآسمان خردادر آنده * بو وسعت يوقدر انسان غير يسنده * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * خطاب ارجعيدن كلسه آواز * سماع اهلينه بسدر نغمهٔ ساز * قيلور بردمده عاشق نيچه پرواز * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * كينك قلبى مفتوح تجلى * كينك صدرى مشروح تسلى * اكر جزئى اكر احسان كلى * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر * غم عشق ايچره اى حق فرح وار * نته نار خليل ايچنده انوار * بوكون جنتده سن شكر ايلكل وار * خدانك لطفنه چوق چوق شكرلر *

بحر آخر قافية الجيم

چو تقرير مرا ايچون قودم فرش اوستنه ديباج
بوكزكلى مطالبچون قويم عرش اوستنه ديباج

كركز شطحله طامات كركدر دال اوله قامات
بو نطع اوزره اوله شاه مات هزاران بيك آدى بجلاج

ولى كيم اوله فرزانه بو بوله كيره مردانه
كه زيرا اشبو ميدانه اياق باصديمى كور حلاج

قودى اقليمنى ادهم بودرده بولمدى مرهم
نيچه انك كبى صدهم قودى زرتخت وزرين تاج

كليم كيدى كليم موسى يقاسن چاك ايدوب عيسى
وجودين محو ايدوب فرسى صفاتن ايتديلر تاراج

جكرلرقانه غرق اولدى بوكزقان جانه غرق اولدى
اوجان جانانه غرق اولدى اوجانان تابوله منهاج

ايشت صاحب شريعتدن اثر بولدى طريقتدن
خبر بيلدى حقيقتدن سفر قيلدى ايدوب معراج

نه ايدن بن نهايتدن نه اسرار ولايتدن
وياخود اول ولايتدن ندكلو ايدم استخراج

مكر شول سوز يكيم الله ديدى ديدى رسول الله
اكر اولورسه فضل الله ايدم برقاچنى اخراج

بيوردى خواجهٔ كونين كلامى قرة العينين
نظامى درة اللونين سراجى عالمى وهاج

كه كوشكلر واردر اوچقده سورانلارى اوچقده
اكر اولورسه اوچقده اكا اوجوب قنادك آج

ايچندن كوز يكورطاشى حجاب اولمز اكا طاشى
طشندن ايچنك كاشى كورينور بى حجاب بهاج

ديديلر كيملرك اوله كيم اوله بونلرى بوله
ديدى انلر واره طوله اوكوشكلرده اوله نهاج

كه نرم ايده كلامينى يدوره هم طعامينى
اوانشدير ه صيامينى اوله اكثر كونده آج

اويوركن خلق نماز ايده نماز ايچره نياز ايده
نينه عز ونازايده چو قولدر رابنه محتاج

بيورر كيرو اول سرور كه اوچق ايچره بر بروار
اكادار الفرح ديرلر فرح بولور كيرن افواج

اكانلر كيرلر كيم چو غمكينى كوره لر كيم
فرحلر ايركورر لر كيم كه باشدن آشميه امواج

بیوردی هم رسول الله حبیب الله خلیل الله
که هر کیم فی سبیل الله محبتده ایده انتاج

که دوستاق ایلیه لله سوه برمؤمنی فی الله
بوله قائم اوله بالله سوه افراد اکر ازواج

ویره حق کوشکلر ازهردن تمام یتمش بیك انوردن
که بر یاقوت احمردن دیرك اوزره اوله ادراج

اولیسر یوزلری براق نته کیم شمس ایدر اشراق
طولر طاغیله طاش اوراق کولر صحرا و باغ اغاج

دیه خلق کیم واره لم بز سونلره ایره لم بز
نه ویردی هم کوره لم بز دوزن من نطفة امشاج

کله لر کوره لر بونلر هب اواش یوزلری کونلر
کورن کوز کندودن کونلر نته کیم کعبهٔ حجاج

برکمش مشرب ومذهب یشل سندس کیرلر هب
مطرز زیور اشهب که دوشده کورمدی نساج

براشمش سروقدیله یازلمش النه خطیله
که بر نورانی خطیله دکل النون یا اسفیداج

که بوشونلر ایدی لله سو شمشلر ایدی فی الله
قرشمشلر ایدی بالله قانشدیرر بونی امزاج

کل امدی کل سوش لله کل امدی کل قوش لله
کل امدی کل قرش لله دوشانه وصلیچون دیباج

دخی بیوردی پیغمبر اوجله عالمه سرور
که عادللر اوله سر بردوشانه اصلیچون دیباج

شو کیم حکمنده اهلنده تمام عدل ایده ایلنده
اوله نورانی منبرده دوشانه بذلیچون دیباج

مقامی اول اوله انك یمینی اوله رحمانك
قتنده اولوسلطانك دوشانه عدلیچون دیباج

باق امدی کورزهی دولت باق امدی کورزهی رفعت
باق امدی کورزهی عزت دوشانه اهلیچون دیباج

زهی حنان اجلی کیم زهی منان اولی کیم
زهی دیان اعلی کیم دوشانه فضلیچون دیباج

جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن

(إفرش) زمیندر که انتفاع ناس ایچون مفروش ومبسوطدر (دیباج) اطلس دیدکلری قماشدر فارسیدن معربدر (بعدذا) ناظم قدس سره مراتب اهل جنت فصلنك عنوانده اشارت ایتدیکی مراتبك بیانن اتمام ایدوب مطالبك تقریرینه شروع ایلدی (شطح وطامات) شطح پیرایه معناسنه اما اصطلاحده شول کلمانه دیرلر که انده رایحهٔ رعونت ودعوی اوله (طامات) رسوم وقواعد کما قال بعضهم الفرق بین الشطح والطامات ان الشطح یستعمل فی الالفاظ والاقوال والطامات فی الزی والافعال قال فی التعریفات الشطح عبارة عن کلمة علیها رایحة رعونة ودعوی وهو من زلات المحققین فانه دعوی بحق یفصح بها العارف من غیر اذن الهی بطریق یشعر بالشاهدة (کرکدر دال اوله قامات) قدوقامتلر دال کبی دوتا اولمق کرکدر یعنی دعوایه شاهدو هر صورته معنی وحقیقت لازمدر والامجرد قیل قاله بوایش بتمز (هدایی) صاد فلره برهان کرك ❊ ورنه زدعواها چه سود (نطاع) شطرنج بساطی لجلاج شطرنج لعبنده ماهر بر کیمسه نك نامیدر واضعنك نامی دکادر نته کیم طاش کبری زاده نك مفتاح السعاده نام کتابنده کاور ما اشتهر بین العوام من ان واضع الشطرنج اللجلاج فلیس کذلك لانه کان ممن یحسن اللعب به انتهی واضعنك نامی صصه بن داهر الهندیدر که هند پادشاهلرندن شهرام ویا بلهیت ایچون تألیف ایتمشدر (فردانه ❊ مردانه) بونك کبی برلره الف ونون وهاء رسمی تخصیص ونسبت ولیاقت افاده ایدر فرده ومرده منسوب دیمکدر فرد صدف وجودده سر تکین ایله یکدانه ومرد رجال اللهدن اولندر (حلاج) ابو المغیث حسین بن المنصور الحلاج البیضاوی قدس سره پدری اسمیله شهرت بولمشدر امام احمد بن حنبل کبی انکچون حنبلی دینلور اصلی فارسده بیضا نام شهردن نشوونماسی واسط وعراقده درجنید وغیرلرله صحبت ایتمشلردر که جدی مجوسی ایدی ابو یزید بسطامینك جدی کبی حلاج لغتده پنبه آتیجیدر وجه تسمیه بودر که بر کون شیخ حسین منصور بر حلاجی بر مصلحته کوندروب کندیسی حلاجك دکانده اوتوردی واشارت ایدوب پنبه لرك جمله سی آتلدی وحاضر اولدی حلاج کلدکده پنبه سن محلوج بولدی اورادن شیخ حسین منصوره حلاج دینلدی یوخسه اصلنده حلاج دکل ایدی مقتدر بالله خلیفه کونده بغداددده اوچیوز طقوز سنه سنده قتل وصلب اولندی (بعدذا) ناظمك قدس سره مرادی بودر که بو میدانه مردانه آیاق باصوب دعوادن احتراز وکتم راز ایتمك کرکدر حلاج منصور کبی اولمق لازمدر زیرا حلاج حقیقت اوزره بو میدانه آیاق باصمدی واذن حق اولمدن دعوای انا الحق دوشوب کیمسه نك کلامنی قولاغنه آصمدی پس حلاج کبیلر آیاق باصمغه قادر اولمجق انلرك مرتبه سنه واصل اولاینلرك حالی نه اولمق کرکدر (والهی اسکوبی) اکر عارف ایسك ایتمه حقیقت سرنی افشا ❊ کلام حق چقردی باشدن حلاج منصوری (بعدذا) اکرچه کلام ناظمدن حلاج منصوری جرح ایتمك منفهم اولدی فاما بو مقوله دخل کونه کلمات ناظم کبیلره رواو انلرك رتبه سندن متنزل

اولنلره کوره ادب دکلدر بلکه موجب تنزل عظیمدر ونفحاتده کلور که کبار طائفه دن شیخ الاسلام عبدالله الانصاری
قدس سره بیوردیلر که بن حلاج منصوری مشایخ عظامه موافقة وشرع وعلمی رعایة قبول ایتمم ورد دخی قیلمم سز
دخی بو یلجه ایدوب حالنی موقوف براغیکز (لمحرره) زخم جان ودله استرسك علاج ❁ ایله جرح حسین حلاج ❁ چوق
کشی مات اولور برنطع اوزره ❁ نقدر لج ایدرسه چون جلاج (اقلیم) قال فی القاموس الاقلیم کقندیل واحد الاقالیم
السبعة انتهی معلوم اوله که قلم اصلنده قطع معناسنه در صکره ارض معموره بسیطك یدی قطعه سندن
هر برینه اقلیم اطلاق اولندی واول یدی قطعه خط استواده قبة الارضدن بدأ ایدوب قطب شمالی طرفنده نهایت
بولور زیرا طرف جنوب بالکلیه خراب وغیر مسکوندر وبو اقالیمك تفصیلی علم هیئتده مبیندر وارض معمورنك
یدی اقلیمه قسمتی مأمون خلیفه کونده حکمانك اتفاقیله واقع اولمشدر (ادهم) ابو اسحق ابراهیم بن ادهم بن المنصور
البلخی من الطبقة الاولی من طبقات الصوفیة کان من ابناء الملوك تاب فی شبابه وقد صحب سفیان والفضیل فی مکة
وجاء الی الشام ومات فیها سنة ست وستین ومائتین کان من اهل الکرامة قال الثوری کان ابراهیم بن ادهم یشبه
ابراهیم الخلیل علیه السلام ولو کان فی الصحابة لکان رجلا فاضلا وصلی خمس عشرة صلوة بوضوء واحد وذهب الی
الخلاء لیلة وفاته نحوا من عشرین مرة وجدد وضوءه فی کل مرة (لمحرره) بولنور کن بودکاو وافرصو ❁ نجب اولیه
دوام وضو ❁ یویه کور کردکاهی یوزدن ❁ وار یکن سنده قوت باز و (بودرده بولمدی مرهم) زیرا بودردك مرهمی
ینه دردك کندیدر پس عاشقه بودنیاده اولدقجه تسلی کلمز وبالکلیه چاره بولنمز نتکیم ناظم قدس سره بیورر ❁ چاره
بیچاره لك دررناچار ❁ ایرمز اکا چوفکرله غایات (صدهم) بوزدخی یعنی چوق (زرین) زره منسوب دیمکدر پس
یانسبت ونون تأکیدایچوندر وبعض کلماتده نون مکرر کلورنازنین کبی زیاده نازلی معناسنه (کلیم) اولنکیسی
کسرله خرقه وصوف وایکنجیسی مکالم معناسنه در روی انه کان علی موسی یوم الطور جبة من صوف مجللة
بالعیدان محزوم وسطه بشریط لیف (فرسا) آشمش وصولمش ومتغیر اولمش فرسوده معناسنه (تاراج) بغما
مقصود وجود ووجوده تابع اولان صفاتدن اثر قالیوب بالکلیه محو وفنا اهلی اولدقلرن بیاندر (جکرلر قانه غرق
اولدی) یعنی درد عشقله جکرله خون چکیده اولوب جکرقان ایچنده قالدی وباخود بتون ار بیوب قان اولدی
(بوکز قان جانه غرق اولدی) یعنی قانده محو وفنا بولدی وجان صورتنه کیردی نتکیم مأکولات ومشروبات تلطف
ایدوب جکرده قان وقان دخی روح حیوانی اولور (اوجان جانانه غرق اولدی) یعنی تعینی پرده سی چاك اولوب روی
جانان ظاهر وبلکه ثنائیت کیدوب وحدت سری باهر اولدی (اوجانان تابوله منهاج) منهاج کسرله طریق واضحدر
یعنی جانانه طریق وحدت بوله وعاشق ومعشوق ارا سندن کثرت زائل اوله وجائزدر که جانانه جان عاشق وجانانله فخر
عالم صلی الله علیه وسلم مراد اوله فخر عالم صلی الله علیه وسلك منهاج بولدیغی انك عشق ومحبتنده محو وفنا اولان
عاشقك جانی طریق وحدتدن جانان حقیقی یه ایصال ایتدیکیدر نتکیم بیت آتیده بو معنایی اشعار واردر زیرا فخر
عالم صلی الله علیه وسلم که صاحب شریعتدر طریقتدن اثر بولوب وحقیقتدن خبر بیلوب طریق وحدتدن حقه سفر
ومعراج ایتمشدر (اسرار ولایتدن) الولایة بالکسر فی الشرع تنفیذ القول علی الغیر شاء الغیر او ابی وفی الحقیقة قیام
العبد بالحق عند الفناء عن نفسه (وباخود اول ولایتدن) ولایت بوراده کسرله ایل واقلیم معناسنه در (استخراج)
چقرمق اخراج کبی یقال خرج خروجا برز من مقره اوحاله سواء کان مقره دارا او بلدا اوثوبا وسواء کان حاله حالة
فی نفسه او فی اسبابه الخارجة والاخراج اکثر ما یقال فی الاعیان نحو قوله تعالی (کما اخرجك ربك من بیتك) ویقال
فی التکوین الذی هو فعل الله تعالی نحو قوله تعالی (والله اخرجکم من بطون امهاتکم) (خواجهٔ کونین) دنیا وآخرتك
سیدی وعزیزی (کلامی قرة العینین) کوزلرك سروری وروشنلکی قره نك تفصیلی بحرسابقده (فلا تعلم نفس) آیتنده
کذر ایلدی (نظامی درة الکونین) کونین ایله مراد ابیض واسوددر که ابیض نهاره واسود لیله اشارتدر یعنی فخر عالم
صلی الله علیه وسلك دوزنی وترتیبی کیجه وکوندزلك یکدانه دانه دار اینجو سیدر یعنی زینتیدر شویله که اکر انك نظامی
اولمسه کیجه وکوندز زینتسز ودوزنسز قالوردی مقصود روز وشبك مشتمل اولدیغی طاعات موظفه دن حاصل
اولان نظامدر (سراج عالم وهاج) عالمك روشن چراغی که خلق انکله ظلمات جهل وضلالتده طریق علم وهدایته
مهتدی اولمشلردر پس وهاج سراجك صفتیدر (قال الراغب الوهج حصول الضوء والحر من النار قال تعالی
(وجعلنا سراجا وهاجا) ای مضیأ وتوهج الجوهر تلالاء (سور انلاری اوچمق ده) ده کلمه سی دخی معناسنه در
(بعدذا) اوچماغك بعض اشیایه محبت واشتیاقی ثابتدر زیرا حیوة اهلیدر کما قال تعالی (وان الدار الآخرة لهی
الحیوان) (حجاب اولمز اکا طاشی) طاشدن مراد جواهردر زیرا جنتك بنالری جواهر وسیم وزردندر پس

اجرام فلکیه زیاده شفاف ومصیقل اولدیغی جهتدن انوار کواکبك زمینده ظهور وانعکاسنه حائل اولمدیغی کبی
ابنیهٔ جنت دخی داخل وخارجنه نسبتله بویله در (بهاج) بهجت وحسن صاحبی ویاخود مسر تبخش (نهاج) سالك
یقال نهج الطریق سلکه والنهج الطریق الواضح کالمنهج والمنهاج (که نرم ایده کلامینی) نرم یومشق (ومن لطائف
الصائب) کذشت عمر ونکردی کلام خود رانرم * تراچه حاصل از ین آسیای دندانست (سرور) باشبوغ اولان کیمسه
(افواج) فوجك جمعیدر جماعت معناسنه (غمکین) غملی دیمکدر کاف زائدو یانسبت ونون تأکید ایچوندر (امواج)
موجك جمعیدر قال الراغب الموج فی البحر مایعلو من غوارب الماء وتموج تموجا اضطرب اضطراب الموج (باقی)
لشکراشك فراوانله جنك ایتمکیچون * کوندرر موجلرن لجهٔ عمان صف صف (انتاج) نتیجه ویرمك وثمره وفائده
کوسترمك وقد سبق تحقیقه (لله) الله حقیچون یوخسه کندی نفسیچون دکل (فی الله) طریق حقده یوخسه طریق
شیطانده دکل (بالله) محبت وتولی حقله یوخسه نفسنك فیکروتدبیریله دکل (افراد وازواج) تکلر وچفتلر
(ازهر انور) ایکیسی برمعنایه در زیاده روشن ونورانی دیمکدر (ادراج) کسرله دورمك طی کبی بوراده مراد وضع
وطرحدر (اشراق) اضاءت (من نطفة امشاج) قاریشق نطفه دن مراد مرد وزنك منیسیدر قال فی القاموس
مشج خلط وشیء مشیج کفتیل وسبب وکتف فی لغتیه والجمع امشاج ونطفة امشاج مختلطة بماء المرأة ودمها انتهی
قال تعالی فی سورة الدهر (انا خلقنا الانسان من نطفة امشاج) ای اخلاط وبالفارسیة آمیختها وصف النطفة بالجمع
لما ان المراد بها مجموع المائین کما فی الارشاد (کورن کوزکندودن کونر) کویمك قصقمقدر عربیده غیرت وفارسیده
رشك دیرلر (همامی) جان جمالکی سنك جمله نظردن کویلر * کورمسون دیوخیالکی بصردن کویلر (مشرب
مذهب) مشرب صوفایی ومذهب اسم مفعول صیغه سی اوزره مشربك صفتیدر التون صویی ایله طلا اولنمش
معناسنه قال فی القاموس اذهبه طلاه به کذبه فهو مذهب وذهیب ومذهب انتهی (مطرزز یوراشهب) بیاضی
سیاهنه غالب اولان بزکله طراز لنمش طراز قفتان اوموزینه طلا ایله دکدکاری علم والتونلی تمغاوز یورالتون وکومش
وابنجو وبونلره بکزرنسنه لرله بزك واشهب آق رنکلو نسنه که قراسنه غالب اوله وقد شهب فهو اشهب غلب بیاضه
علی سواده (نساج) طوقیجی چوخه کبی (اسفیداج) کسرله معربدر اوستوج دیدکاری آق نسنه که عورتلر یوزلرینه
دورترلر (امزاج) مزاجك جمعیدر وقد سبق (سربر) سر باردن مخففدر یوك اوستنه قودقلری نسنه یوکدن زائد
عوام غلط ایدوب سلوردیر عربیده علاوه دیرلر بوراده مراد معنای لازمی اولان علودر وجائزدر که سربر اصلنده
برسر اولوب باش اوزرنده دیمك اوله یعنی عالی مرتبه (اصلچون) یعنی عادللر ایچون که سائرلر انلره کوره مرتبه ده فرعدر
(شوکیم حکمنده اهلنده تمام عدل ایده ایلنده) یعنی خانه سنده اولان اهل وعیال وایل ومملکتنده اولان رعایاسنه
حکمده عدل وداد اهلی اوله بوندن منفهم اولور که عدل ایتمك سلطانه مخصوص دکلدر بلکه هر عیال صاحبی
سلطان حکمنده در (یمنی اوله رحمانك) حقك زیاده لطفنه مظهر اولمغدن کنایه درزیرا صاحب کرم اولنلر عطایی
صاغ للریله ویررلر واکرامی مراد اولنان زائرلری صاغ جانبلرینه اجلاس ایدرلر (حنان اجلی) نوری واطف وکرمی
زیاده روشن اولان رحیم قال فی القاموس الحنان کشداد اسم لله تعالی معناه الرحیم (منان اولی) عبادنه زیاده لایق
اولان معطی ومنعم قال فی القاموس المنان من اسماء الله تعالی ای المعطی ابتداء (دیان اعلی) رتبه سی جمله نك فوقنده
اولان مجازی قال فی القاموس الدیان القهار والقاضی والحاکم والسائس والحاسب والمجازی الذی لایضیع عملا
بل یجزی بالخیر والشر (الهی) کوکل درد حقه محرم کرکدر * بلای عشقله همدم کرکدر * جکر محنتله اولوب
پاره پاره * کوزنده اهل عشقك دم کرکدر * بوعشقك اولمغه سیاحی دائم * جهانده عیسی مریم کرکدر * درمقصود
هر یرده بولنمز * صدف دل فیض مولایم کرکدر * خدادر عاشقه اعلی المطالب * بومطلوبه طالب محکم کرکدر *
دیلرسك جنت وصل خدایی * اکارشاد ایدر آدم کرکدر * تجلیدن یارن نوش ایتمکه می * بوکون دل عین جام جم
کرکدر * فنانی للهه سعی ایت کوزله فرصت * بواولمك اولمدن اقدم کرکدر * سوب حق اهلنی لله فی الله * محبتله
کوکل خرم کرکدر * مقامی اولمغه نورانی منبر * جهانده عادل وعالم کرکدر * سلوب کوز یاشنی مظلومله دن *
کوکلده یاره یه مرهم کرکدر * اکر انفس اکر آفاقه حق * بوعدل وداد بیل هردم کرکدر *

چو ویره قوللرینه تختله تاج	دوشایه تختلره ناسنج ودیباج
دیه لم پس نیجه در تاجله تخت	نه رسمه در تمامت رختله بخت
روایتدر کیسر هر بری تاج	کیمی التون کیمیسی جوهری تاج
بوتاجك اك ادنی اینجوسی دیر	تمامت شرقی غربی ایده تنویر

اولیسر قوللرنده اوچ بلازك ‖ که قوللر آنك ایله اوله نازك
بری التون بری کومش اوله آق ‖ بری یاقوتله اؤلوی براق
کیه‌سی سندس واستبرق اوله ‖ حریرلردر کین مستغرق اوله
بغایت اینجه در سندس لباسی ‖ قالین اولیسر استبرق قباسی
یشل طوندر بوایکی دراو طونلر ‖ کیه‌لرهم ارنلر هم خاتونلر
نه رنك خوداستنورسه بولنیسر ‖ ولی یشللری نازك اولیسر
اولیسر تختلری التونلو الواح ‖ کوریجك غش ایدیسرانی ارواح
قونیله طرحلرینه در وجوهر ‖ زبرجد اورتنه لعلیله کوهر
دوشانه تختلره انواع رفرف ‖ بورفرفلرده مسندقونه صف صف
قچن بنك دیلرسه اسی ناکاه ‖ که تاسیران ایده ایلنی کاه کاه
تواضع ایلیه اکا اکیله ‖ نته کیم قوللری ایدر بکیله
بنه اغاهوایه ایده پرتاب ‖ ایره‌قنده دیلرسه همچومهتاب
قچن کورمك دیلرسه یارنی یار ‖ بنه تختهیاوله اول یاکه‌سیار
ایریشه قاردشه بیلیشه فی الحال ‖ کریشه کوریشه بیلیشه فی الحال
دیه بیاورمیسن هیچ ای فرنداش ‖ سنکله یارایدك دنیاده اداش
فلان مجلسده وارمی خاطرکده ‖ نه سویلشدك طوررمی خاطرکده
دعاایتدك حق ایتمش انده غفران ‖ بوکون الحمدلله قماش احسان
مکر بوکون سؤال ایتدیلر اصحاب ‖ دیدیلر یارسول الله که دریاب

قال الله تعالی ومساکن طیبة فی جنات عدن الایة

بو سوزك معنسین ایله مبین ‖ که تابیلاوزانی بزمعین
بیوردی قصرلردر اؤلولردن ‖ دریغ اولمایسر دراولولردن
اوله‌هرقصر ایچنده یتمشردار ‖ قویافوت احمردن نکیم وار
بوکزهردار ایچنده یتمش اوار ‖ زمردن یشل دیواری دوار
هراوده یتمشر تخت قورلوبدر ‖ که‌هر بیرنده یتمش فرش اولوبدر
بوکزهرفرشه اول فراش قدرت ‖ بررنك ایلمش نقاش قدرت
اوتوررهرفراش اوستنده برخوب ‖ اوزی یوزی کوزی وسوزی محبوب
هراوده وار درر یتمش موائد ‖ برنده وار کیرو یتمش فوائد
کیرو هراوده وار یتمش وصائف ‖ قریوزلوشکرسوزلو اطائف
ویره هرمؤمنه اول رب الارباب ‖ شو دکلو قوتی فتاح الابواب
که مجمو عینه ایره ایده صحبت ‖ جیمینه ایرشدیره محبت
روایتدر که بر اعرابی کلدی ‖ رسول کائنتك یولن الدی
دیدیکیم یا ابا القاسم خبرویر ‖ سؤالیمه جوابی معتبرویر
سنك زعمك بودرکیم اوچقی اهلی ‖ بیوب ایچوب اولورلر قوچقی اهلی
دیدی شول تکری حقیچوکه جانم ‖ النده درانك بوقدر کمانم
که‌هر برمؤمنه اول بوجه حضرت ‖ ویره یوز ارجه قوت ایچره قوت
یمك ایچمکده ایتمکده جماعی ‖ یوز ارجه بولیسرلر اجتماعی
دیدی اعرابی اشبوسوز عجبدر ‖ که بومعنی ندندر نه سببدر
بیه ایچسه اولوردی اکاحاجت ‖ دکل حاجت بری خودحاشاجنت
دیدی بیوب ایچنلردوکه ترلر ‖ شوترلر کیم اوله لرمسك ترلر
دخی بیوردیکیم حق ایده الهام ‖ ایده جانلرغداسن اول انعام
که ایده لرحضرتینه حمدوتسبیح ‖ ایریشه جانلرینه دراو تفریح

دکلدر چونکه جنت دار تکلیف — اولیسر در محقق دار تشریف
پس انده حمد و تسبیح اوله لذات — سرا سر هر مقامی طوته لذات
چو بیکسه کاه کاه اوزاده ال — دیه سبحانك اللهم اول
نه جنسدن کیم ایدرسه اشتها لر — کلیسر دراو دراو مشتها لر
پس آن ساعت نیچه خوانلر کله دیر — که هر بر مائده بر میل اوله دیر
اوله هر مائده اوزره طبقلر — یوا قیت زبرجد دن طبقلر
یکلر چون قونه یراو برینه — طادی هیچ بکزمایه بر برینه
خفن کیم اوله لر فارغ غدادن — ایدرلر حمدله شکری دعادن

قال الله تعالی وآخر دعوی بهم ان الحمد لله رب العالمین

دیدیلر کیم شو وقتن کیم خلایق — بوله لر یراو یرین جانه لایق
رسول الله اونده حمد ایدیسر — جیمی جنت اهلی ایشدیسر
نیجه حمد ایتسون کوررفعتینی — کمال قدر و اعلی طلعتینی
کیم انك دولتنده جن وانسان — ندکلو بولدیلر کوراطف واحسان
شو لر کیم بونلرك قیدین یدیلر — بولیسر ایکیشر جنت دیدیلر
ایکینك بیری کومش بری التون — کورنلر اولیسر حیران ومفتون
ایکنجیسی اوله هم یاقوت احمر — صناسن کیم شعاعی بدر اقمر
ایچنده ایکی صو موفور اقیسر — قارشمش مسکله کافور اقیسر
اقیسر نیته کیم دریای عمان — طولیسر ضه سی خرما ورمان
زمرددن اوله خرما بداغی — یمشلردن طوله قصر یله باغی
قیزل التوندن اوله یپراغی هب — عسلدن طتلو سوددن آق آغی هب
چکردك اولیه یمشلرنده — که زحمت اولمیه اول دیشلرنده
که جنت ملکیدر دار کرامت — کیرنلر اولیسر غمدن سلامت
نه ملك اولور الهی ملك باقی — نیدرلر بوفنا شام وعراقی
فدی قیلق کرکدر جسم وجانی — یله ویرمك کرکدر آدی صانی
واروب اول ملکاره کیرمکلیچون — یوجه درکاهنه ایرمکلیچون
الهی سن غنیسن بن فقیرم — قپو کده اللری بغلو اسیرم
بو کیك ملککده بکا بر ارا جق — بو چوق نعمتلرکدن بر پاره جق
ویرسك نوله ای وهاب خلاق — طادیرسك نوله ای قسام ارزاق
بنم کبی مدد سز بی نوایی — اسر که دردینه قیل سن دوایی
نه نقص اوله کمال قدرتکدن — نه کیده یا جلال حضرتکدن
عمارت ایله پس کوکلم خرابن — ایچور کل جانمه حکمت شرابن
اولام تابنده مست لایزالی — بولم دستکده هستی لایزالی
محبت عالمندن برنظر قیل — که قالی قیلی قیله قاله برقیل
حبیبك پرتوندن بر اثر ویر — که حالی خالی قیله بالی تنویر
ایرور حق الیقینه ویر عوارف — عوارف مجلسنده صون معارف
حقائق ایلنه پرواز ایدم تا — دقائق ایلنه آغاز ایدم تا
کلوب کشف ایدم اسرار معانی — نثار ایلایم آثار مبانی
بولنلر کوهری اوله لر شاه — النلر پرتویمی اوله لر ماه

(ناسنج) التون وکومش وابرشیم وغیری آغر بها اونسنه دن طوقنمش حریر وجنت حریرلرندن برلباسدر (تاج وتخت رخت وبخت) مرة بعد اخری شرح اولنمشدر (جوهری) بانسبت ایچوندر جوهر اوتاج دیمکدر (تیجان) تاجك

جمعیدر وفی الحدیث العمائم تیجان العرب یعنی عربك عمامه سی عجمك تاجی یرینه در پس انلره عجم کبی تاج لازم دکلدر (پری یاقوتله لؤلؤی براق) فی سورة الحج (یحلون فیها من اساور من ذهب ولؤلؤا) الآیة بعضلر آیه نشر یفده لؤلؤ یی ذهب اوزرینه عطف ایتمشلر در سؤال اولنورسه که النون وکومشدن بلازك معروف فاما لؤلؤدن معروف دکلدر پس توفیق نوجهله اولور ❁ جواب بودر که اینجودن بلازك نظم طریقیله پس اکر زمان نزولده لؤلؤ منظومدن بلازك معروف ایسه فبها والا (اعددت لعبادی الصالحین مالا عین رأت) موجبنجه مشاهده ایتمدکلری نسنه یه تشویق اولور مع هذا جنتده یکپاره اینجودن دخی بلازك اولمق جایز درز یرا عالم ملکوتی عالم ملکه قیاس ایتمك جائز دکلدر (سندس واستبرق) بالاده بیان اولنمشدر (قبا) اوکی آچق قفتاندر عبا کبی تکیم مرورایتدی (غشی) بیهوش اولمق یعنی برسببله قلب ضعیف اولمغله روح اکا مجتمع اولوب قوای متحرکه وحساسه متعطل اولمق وجع شدید وجوع شدید ومؤذی بارد وامثالندن اولدیغی کبی بعضلر غشی واغمایردر و بعضلر فرق ایدوب دیمشلر که غشی ذکر اولنان واغما بلغم بارد وغلیظدن بطون دماغك امتلاسیدر (طرح) تمل زیرا ابتدا طرح اولنان اودرورسم وقانون معناسنه ده کلور ومفتاح المفتده دیمشدر که طرح اول چقوریردر که انده صوایر کلور انتهی بوراده مراد الله اعلم جواهر وضع ایتمکیچون جابجا او یولمش چقوریلر در تکیم پادشاهلرك سریرلرنده وبعض کرسیلرده ومرصع زینلرده مشاهددر (رفرف) یشل رنك بساطدر (مسند) طیانجق نسنه بوراده مراد ایدیصدقدر (پرتاب) اوزاغه آتلان اوق مقصود سریر مذکورلنو یاصاحبنك هوایه آغماسنی تیر پرتابه تشبیهدر (مهتاب) آی آیدنی یعنی یوزنك نوری مهتاب کبی اولدیغی حالده ویا مهتاب هر یره ایردیکی کبی اولدخی ایرد (دریاب) اکله و یل دیمکدر کاهیجه تفقد ایله یعنی یوقله دیمك اولور (دریغ) منع وغیری معنایه دخی کلور تکیم بالاده شرح اولندی (دار) بناوعرصه یی جمع ایدن محله دیرلر وجه تسمیه مرورایتمشدر بیت سقف وجدران ار بعه یی مشتمل اولان اودرناظم قدس سره نك بیت آتیده اوایله مرادی بودر (فرش) دوشك (فراش) دوشیجی (موائد) مائده نك جمعیدر اوزرنده طعام اولان سفره معناسنه (وصائف) وصیفه نك جمعیدر بالغ اولمدق قز (رب الارباب) مربیلرك مربیسی وصاحبلرك صاحبی ورب حقیقتده اسم اعظم وارباب سائر اسماء الهیه در پس جمله مظاهرك استنادی اربابه وارباب دخی رجوعی رب الاربابه در (ویره یوزارجه قوت) قال فی انسان العیون اوتی صلی الله علیه وسلم قوة اربعین رجلا من اهل الجنة فی الجماع وقوة الرجل من اهل الجنة کائة من اهل الدنیا فیکون اعطی علیه السلام قوة اربعة آلاف رجل وسلیمان علیه السلام اعطی قوة مائة رجل وقیل الف رجل ای من رجال الدنیا (لحره) ای کوکل بستان فردوسك ❁ اوله حور یلری قضیب البان ❁ دست رس بوله بونجه محبوبه ❁ ایده هرار یوزار قدر قربان (دوکه ترلر) بعض رجال اللهدن مرویدر که حاجت خلا واقع اولدقده سر توحیددن بعض کلمات تکلم ایدوب تقاضی مندفع اولورایمش پس بوعالم کثیفده حال بوا ولیجق عالم لطیفده نه اولمق کرکدر ورحم مادرده جنین خونخوار بوکا نظیردر وبعض ملاحیه که شهر رمضان نهانده تنفیر ناس ایچون تناول طعام ایدرلر اعدام طعامه مالك اولدقلرندر یعنی یدکلری نسنه دخی اغزلرنده ایکن استحاله طریقیله هوایه منقلب اولور پس حقیقتده افطار یوقدر اکرچه بو مقوله نسنه ظاهر شرعه مخالف اولمغله منکر وباعث فتنه واضلال وضعفاء اهل سلوك حالیدر الحاصل غذاء نورانیده ثقل یوقدر وثقل فرضا اولسه دخی تره منقلب ویا هوایه متحول اولور (تفریح) فرح ویرمك (پس انده حمد وتسبیح اوله لذات) یعنی جنتده تکلیف عبادت یوقدر بلکه اهل جنتك عبادتلری مجرد تسبیح وحمددرو بو معنایه حقیقتده عبادت دیتلمز زیرا نطقلری لذت محضه طریقیله در که اصلا انده کلفت یوقدر تکیم دنیاده اولیاء اللهه عبادت ایتمك عادت کبی اولمشدر زیرا تعب تکالیف انلردن مرتفعدر تکیم تحقیق مرورایتمشدر (سبحانك اللهم) قال تعالی فی سورة یونس (دعواهم فیها) جنات نعیمده انلرك دعاسی (سبحانك اللهم) یا الله سنی خلف وعددن تنزیه ایدرز یعنی وعد ایتدیکك جنتی وانك نعیمی بو اولدق (وتحیتهم فیها سلام) وانده بری برلرینه ثنالری سلامدر (وآخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمین) ودعالرینك خاتمه سی حمددر یعنی حق تعالی یی صفات جلال ایله نعتدنصکره صفات کرمله دخی نعتدر الحاصل دعالری مذکوره منحصردرز یرا سلك دعایه نظم ایده جك مطلب مترقب قالمشدر (طلعت) دیدار وجمال معناسنه در تحقیقی کذر ایتمشدر (جن وانسان) بو کلامده اشارت واردر که جنك دخی انسان کبی مکلف ومطیع اولنلرینك یری جنتدر (شولر کیم الخ) یعنی علما که اهل جنتك قیدن قیوردیلرو کندیلرینه بالغ اولان اخبار صحیحه یی بیان بیوردیلر (بدر اقمر) زیاده نورانی وروشن آی (موفور) کثیر (دریای عمان) تخفیفله غراب وزننده عمنده وتشدیدله شداد وزننده شامده برشهرك نامیدرکما فی القاموس پس ضمله اولان عمانده تشدید غلط اولاش اولور تکیم این ملك والتشدید

غلط دیشلر اگرچه که بعض شراح حدیث باضم ، انتشدیده مدینه باتین دیو تصریح ایلشدر (زمان) تار (بی نوا) بی بهره و بی نعمت (بعدذا) ناظمك قدس سره ذکر اولنان رجاسی هضم نفس واستقصار حال طریقیله دروالا مقرب درکاه اولنلره جنت امیدنده اولق حرامدر تنکیم بالاده مرور ایتدی و بو معنانك شاهدی (وهما حرامان علی اهل الله) حدیثیدر و بردخی رجاء مذکور مکابره ربو بیتدن احترازا شریعت مرتبه سنی رعایت وصیانتدر (هست لا یزال) هست بوراده هستی معناسنه درکه وادلقدر مرادابدی واراق وحقه قیام وحیات باقیه در (که قالی قیل قیله قاله برقیل) قال حالك مقابلی اولان قیل وقالدر وقیل ترکیدر فارسیده مو معناسنه یعنی سنك محبتکدن نظر ایریشوب قال مرتبه سن برقیل قدر ایلیه یعنی انك پرده سن ترقیق ایده واورتاده برقیل قاله آنجق مرادقال وقیل رشته سی اوزیلوب حال ظهور ایده وحال دخی اولقدر قوتلو وترقیلی اوله که اراده انجق برحجاب امکان قاله دیمکدر وحجاب امکانك عدم زوالی جلد اولده بیان اولندی الحاصل انسانك حجاب امکانی اول غیم رقیقدر که انك وراسندن کونش مطالعه اولنور پس بو حجاب مرتفع اولسه آینه دخی مرتفع اولور وآینه مرتفع اولیجق شهود ممکن اولمز فافهم جدا (پرتو) شعلهٔ آفتاب وآتش ومطلق نور وضیا (که حالی خالی قیله) اولسکی حال حاء مهمله ایله قالك مقابلیدر یعنی حالی ظلمت کدورت التفات ماسوادن خالی قیله و پاك ایلیه (بان) حال وخاطر کافی القاموس (عوارف) عارفه نك جمعیدر معروف احسان معناسنه (آغاز) اول ایشه باشلمق وفی مفتاح اللغة ابتدای کار (بعدذا) بو بیتده حقائق ایله مراد عالم صفات ودقائق ایله مقصود عالم ذاتدر زیرا عالم ذات عالم صفاتدن رقیقدر (کلوب الخ) حقه فنا فی الالهه وصولندن صکره بقابالالهه رجوعنی بیاندر (بولنلر الخ) مراد علم لدنی کوهریدر که دریای فیضدن استخراج اولنمشدر وانی بولنلر اقلیم وجود ایچنده پادشاه معنوی اولورلر (آلنلر الخ) مقصود نور ذات پرتویدر که اندن اقتباس ایدنلر چرخ دلده ماه معنوی اولوب رتبهٔ عالیه بولورلر (الهی) یا واهب العطایا * و یرقوللره مرادن * یا غافر الخطایا * و یرقوللره مرادن * یاب بو کوکل خرابن * رفع ایله اضطرابن * صون معرفت شرابن * و یرقوللره مرادن * آل پردهٔ جلالك * صال پرتو جمالك * حاصل اوله وصالك * و یرقوللره مرادن * زاهد نعیمك استر * عاشق حریمك استر * صادق نسیمك استر * و یرقوللره مرادن * جنت بو کوکلدر * عشق آنده تازه کلدر * کل کبی جانی کولدر * و یرقوللره مرادن * ذکر اوله هر دعالر * حمد اوله هر ثنالر * شکر اوله هر ادالر * و یرقوللره مرادن * ارباب شوق حق * اصحاب ذوق حق * دیر بو فقیر حق * و یرقوللره مرادن *

بحر آخر

یمکلر چون ینه دوبدز حلاوتدن ایده ایراث
اوله عشرت کیجه کوندز طراوتدن ایده ایراث
ویر یسرشول قدحلر کیم کیذیسرشول ترحلر کیم
ایر یسرشول فرحلر کیم سخاوتدن ایده ایراث
که تا بو عالم انسان بکلی پاك اوله یکسان
ایریشه بی حساب احسان هدایتدن ایده ایراث
اوله پس جان ودل زاهر ارینه باطن وظاهر
تعلقدن اوله طاهر طهارتدن ایده ایراث

قال الله تعالی وسقاهم ربهم شرابا طهورا

سقاهم ربهم جامن صونه عشاقه فرجامن
که خیر ایدوب سرانجامن عنایتدن ایده ایراث
اولورمیسن عجب آکاه نه بیوردی رسول الله
نه لر ویره دیدی الله عبادتدن ایده ایراث
که دنیاده بزه احباب اکر آل واکر اصحاب
آچه حق بونلره ابواب سعادتدن ایده ایراث
اوله یوسف سلیمان وش اوله لر یعنی سلطان وش
اوله لر هب کریمان وش کرامتدن ایده ایراث
کل امدی استماع ایله درونکدن سماع ایله
کیروب چرخه سماع ایله ضیافتدن ایده ایراث
ندر دیر ابن عباسی اشیدوب اعلم الناسی
جواهردوکوب انفاسی نفاستدن ایده ایراث
که جنت اهلی هب شبان اولیسرلر قوخوبان
صقالسز جمله محبوبان لطافتدن ایده ایراث
که قیل اولمایه طاشنده مکرکیم اوله باشنده
یه کرپکارده قاشنده ملاحتدن ایده ایراث
دیدیلر بعض راویلر یبق یبری اوله اخضر
سحبله تا دشیدن ارعلامتدن ایده ایراث
اوله قامتلری والا آدم آتا کبی اعلی
اوله التمش ارش بالا فخامتدن ایده ایراث
اوله عیسی باشنده هب اوتوز اوچرده لب براب
بدنلر آق اوله غبغب بغایتدن ایده ایراث
کیه جمله بشمز حله تمامت یتمشر حله
ایر شمش یتمشر حله طرافتدن ایده ایراث
قونك رنکی کونا کون یشل رنکاری آل میکون
صارو رمانی آق کلکون تمامتدن ایده ایراث

اونر بارمقلرنده خوب اونر یوزك اوله مرغوب
بغایت اوله لر محبوب محبتدن ایده ایراث

بیوردی هم کیرو اول شاه دیلرسه کرکشی ناکاه
کیم اوغلان ویره اول الله زیادتدن ایده ایراث

حلالی تیز کبه اوله چو برساعت تمام طوله
طوغوره اوغلانن بوله اودولندن ایده ایراث

اولطفی چوق غنی سلطان شود کلوقیلیسر احسان
کاوتانه جنله انسان سلامتدن ایده ایراث

که حتی اوله کیم کیمسه دیلایه کیم اکین اکسه
کلیسر اشتها نفسه بو حالتدن ایده ایراث

دیه یارب دستور ویراکین اکم سورم بن یر
دیه هب ویرمثم بر برکفایتدن ایده ایراث

دیه ویردك بلی یارب بکا نعمتلری اغلب
ولی اولدی اکین مطلب حرائتدن ایده ایراث

دیه یا آدم اوغلانی طویورمز سنی قالانی
چوطو یمزسن پس الك انی جزالتدن ایده ایراث

اکه فی الحال بنه رسته بچه درحال ایده دسته
قیله طاغلرکبی بسته زراعتدن ایده ایراث

بیوردی اول کریم الذات چومؤمنله طوله جنات
قو پیسر بیله ذریات صداقتدن ایده ایراث

اولو سینه سبب ایمان کچیسینه سبب احسان
قوسینه سبب رضوان سماحتدن ایده ایراث

انا آنا اوله مسرور طوله کوکللری پرنور
اوله خاطرلری معمور عمارتدن ایده ایراث

زهی ستار اعظم کیم زهی غفار اعلم کیم
زهی جبار عالم کیم جلالتدن ایده ایراث

جلالی قدری اعلا در چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلا در پس انوار تجلیدن

(حلاوتدن ایده ایراث) یعنی حلاوت کتوره واذت ویره زیرا ایراث وارث قیلق ومیراث ویرمکدر بوراده مطلق اعطا وابقا معناسنه استعمال اولنمشدر یقال لمن خول شیأ مهنأ اورث ویقال لکل من حصل له شیء من غیر تعب قدورث کذافی المفردات (طراوت) تازه لك (ترح) غصه وملامت قال فی القاموس الطرح محرکة الهم (زاهر) نورانی وقال الله تعالی فی سورة لدهر (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) وابرارك پروردکاری انلره ادناس وارجاسدن پاك و باغل وغشدن پاك ایدیجی شراب صواره وایچوره ومقاتلدن مرو بدر که طهورجنت قپوسنده برچشمه در که اندن نوش ایدنك قلبنده حقد وحسد وهیچ صفت بدقالمز ودیمشلردر که طهوردر که دلی ماسوی اللهدن پاك ایلرتا که حقك لقاسیله التذاذبوله و بقاسیله باقی قاله والبقاء فی اللقاء تمام العطاء ❁ واهل حقیقت قتنده شراب طهورشول شراب شهوددر که نوش ایدنك مرأت دلنی اوامع انوار قدسیه ایله روشن ایدوب عکوس نقوش اسرار ازل وابده قابل قیلر وانك وقت وحالنی بروجهله صافی ایلرکه مطلقا شوائب غیریت محواولور ودرونی کثرت تجلی وحدتله فنابولور ودیمشلردر که اکرفردا بزم نشینان دارالبقا سربرلر واریکدلر اوزره شراب طهور چشیده ایسه لر الیوم باده نوشان خمخانهٔ افضال اندن نصیب تمام طوترلر ❁ ازسقاهم ربهم بین زمرهٔ ابرار مست ❁ درجمال لایزالی جملهٔ ابصار مست (فرجام) صکره ایچلن قدح و برفعله مترتب اولان فائده وعاقبت کارنیکه فرجام دیرلر عاقبتی محمود معناسنه (سرانجام) صونك اوجی آخرکار معناسنه (عبادتدن ایده ایراث) یعنی قوللرك اخلاصله طاعت وعبادتلری سببیله انلره احسان ایلیه زیرا درجات آخرت اعمال اوزرینه قسمت اولنمشدر ❁ تکیم بالاده بیان اولندی (کرامت) عزت وشرف مراد فخرعالم صلی الله علیه وسلم قولا وفعلا وحالا اتباع ایدنلرك جنتده سلطانلغن وعلو جاهن بیاندر (کیروب چرخه سماع ایله) مفتاح اللغة نام کتابده کتورر که هرنسنه که حرکت دوریه ایله حرکت ایدرچرخ دیرلر دولاب وفلك وقاکلی وچقرق کبی انتهی وسماع بوراده دور ورقصدر ذکرسبب وارادهٔ مسبب طریقیله تکیم تفصیلی مرور ایلدی ناظمك قدس سره کلامنده اشارت واردر که برعاشقده عشق ومحبت صفتی غالب واصوات مطربه بی استماعی دل وجان مرتبه سندن اولسه ونفس طبیعتدن اولسه دورورقص ایتمك اکا حلالدر غیری یه دکل (هدایی) مولام سنك عاشقلرك ❁ دوران ایدرلر هوایله ❁ یولکده کی صادقلرك ❁ جولان ایدرلر هوایله ❁ کلام هدایده قدس سره اشارت واردر که عاشق ماسوی وطالب هوی اولنلره دوارن وجولان یوقدر زیرا انلرك حرکت دوریه لری شهوت وهوادر که شیطانیدر (ضیافتدن ایده ایراث) مراد ذکراولنه جق کلامك غذای روح اولدیغن بیاندر (اعلم الناس) مراد فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلمدر (نفاست) برنسنه نفیس ومرغوب اولمق (شبان) شبانك جمعیدر تشدیدله دیمشلردر که انسانه رحم مادرده ایکن جنین ومولود اولدقده ولیدوزمان قابل کچدکدنصکره طفل و بعده صبی و بعده مراهق و بعده اون طقوز یاشنه کلنجه غلام و بعده اوتوزدورده دکین شاب واندن اللی یره دك کهل واندن الی اخرالعمر شیخ دیرلر و بونك غیری تفصیل دخی جلد اولده کذر ایتمشدر (ملاحت) شیرین اولمق تحقیقی مرور ایلمشدر

(اخضر) یشل سبز کبی * قال الراغب الخضرة احد الالوان بین البیاض والسواد وهو الی السواد اقرب ولهذا سمی الاسود اخضر اسود * وقیل سواد العراق للموضع الذی یکثر فیه الخضرة (فخامت) اولوق و بیوکلك یقال فخم ککرم ضخم والفخم العظیم القدر والتفخیم التعظیم (لب براب) ولباب وابریز آغزنه دك طلو وسلك معناسنه بوراده مراد اوتوز اوچ یاشنی طولدرمش وجسم وجان کمال بولمش و یاجله سی یاشده برابر دیمکدر (غبغب) چکه آلتنده صارقن اتدر که کوزللرك محسناتندندر هر محبوبده اولمز چشم آهو کبی قال فی مفتاح اللغة غبغب عربده وعجمده استعمال اولنورلغندر عجمده محبوبلرك اکیکی التندکی یومری معناسنه استعمال اولنور اما عربده اکثر صغرك بوغازی آلتنده صارقن دری معناسنه استعمال اولنور (لمحرره) دلبرا پرده پوش رو اولیکیم * هر کورن غبغبك سکا صارقار * تاب حمام ارتمسون زنهار * ستر جسم ایتکه اولو بدر آق قار (یتمشر) ایکنجی یتمش ایرشمش معناسنه در پس تکرار لازم کلز (طرافت) طاء مهمله ایله طریف اولمقدر یعنی یکی جدید کبی طرفه شیدر دیرلر استحسان و یا تعجب اولنه جق نوظهور نسنه دردیمکدر ومجهه ایله زیرکلك و یوز وشکل وهیئت کوزل اولمق بوراده ایکی وجه ایله جائزدر کونا کون درلو درلو ورنك رنك اصلنده کونه وکونه در واو عاطفه الفه قلب اولنمشدر سرا سر وسراپا ولباب وامثالی کبی عربیده نکره بی عطف قبیلندندر که ثانی اولك غیری اولور جسم وجسم کبی (ژنکاری) قلم ژنکاره منسوب اولان رنك (نفعی ع) بهار ایردی ینه باغه دوشندی نطع ژنکاری (میکون) شرابی دید کاری رنك (رماتی) انار دانه سی رنکلی (کلکون) کلرنکی زیادت زیاده معناسنه در * فی الحدیث اذا اشتهی المؤمن فی الجنة الولد کان فی ساعة ولکن لا یشتهی (بعد ذا) جنتده وجع بکارت اولمدیغی کبی برخاتون فرضا طغورسه ده وجع ولادت کورمز (لمحرره) ای کوکل چك اولنجه هر نه ایسه * اولیجك بونده قالور آغری صزی * دردزندن فغان ایدن ارلر * مژده یارین و یریلور آغری سزی (حرائث) اکن اکك (جزالت) چوغ اولمق قال فی القاموس الجزل والجزیل الکثیر من الشیء (رسته) فتحله ماضیدن قسمدر ایرشمش معناسنه رسیدندندر نورسته تازه ایرشمشدر وضمله یتمش دیمکدر (دسته) ها تخصیص ایچوندر صاب وقبضه وقواب ودمدکه اکن بچیجك بغلرلر کما فی اللغة النعمتیة (بسته) باغلو (زراعت) کسرله اکنجیلك قال ابن الشیخ الفرق بین الحرث والزرع ان الحرث القاء البذر وتهیئة الارض والزرع مراعاته وانباته ولهذا قال تعالی (افرأیتم ما تحرثون ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون) فاثبت لهم الحرث ونفی عنهم الزرع (کریم الذات) الله تعالیدر وفخر عالم صلی الله علیه وسلم اولمق جائزدر * زیرا ذکر اولنه جق معنی فرأنده وحدیثده مسطوردر قال الله تعالی فی سورة الرعد (جنات عدن یدخلونها ومن صلح من ابائهم وازواجهم وذریاتهم) ای یلحق بهم من صلح من اهلهم * قال اهل التفسیر وفی التقیید بالصلاح قطع للاطماع الفارغة لمن یتمسك بمجرد حبل الانساب وفی الحدیث ان الله لیرفع ذریة المؤمن الیه حتی یلحقهم به فی درجته روی عن الضحاك فی قوله تعالی فی سورة الطور (الحقنا بهم ذریتهم) ان المراد بهم الاطفال الذین لم یبلغوا الایمان یلحق الابناء بالاباء کذا فی المقاصد الحسنة للامام السخاوی رحمه الله (ذریات) ذریه نك جمعیدر انس وجنك نسلنه دیرلر کما فی القاموس (رضوان) رضاء کثیر معناسنه * قال الراغب ولما کان اعظم الرضاء رضی الله تعالی خص لفظ رضوان فی القرآن بما کان من الله تعالی (سماحت) جومردلك (جلالت) اولوق عظمت کبی (الهی) سقاهم ربهم جامن ایچنلر بزم جان ایچره * بولورلر حالت عظمی شراب جاودان ایچره * یوینلر ظاهر و باطن وجودی ماسوی الله دن * کیرلر سندس رضوانی جنات عیان ایچره * ایرنلر منزل وصله بوکون سیر وسلوکیله * کزرلر عالم فانیده کویا کیم جنان ایچره * یارندر وعدهٔ زاهد ولی عشاق مولایه * نه جنتلرنه نعمتلر مهیادر هر آن ایچره * زهی جنت زهی دیدار محبوب حقیقی کیم * کور ینور جان کوزینه بی جهت اشبو جهان ایچره * همیشه عزت یوسف بولور بودولته ایرن * سلیمان تختنه مالك اولور ملك نهان ایچره * مرادی اهل عشقك بی مراد اولمقدر عالمده * جناب حق مراد ایجه دوتردور زمان ایچره * جمالی دورنه پروانه اول ای حق مولانك * کسوب صیت وصدایی قالمه چون بلبل فغان ایچره *

روایتده کلوبدر اندر اخبار
که مؤمن وارکه چونکیم طوته اوطان
شودکلو اوله نوری هیئتی کیم
اوزی طویامیه یوزینه آنك
ملك ایده کیه بوقول یا الهی
خطاب ایره بنی تبجیل ایدردی

کیم انی نقل ایدرلر بیزه اخیار
اولیسر عزت ایچره صانکه سلطان
ملك کوکلینه دوشه هیبتی کیم
کوزی یاقامیه یوزینه آنك
ندن بولدی بوانواری کاهی
بکا ذکر ایلیوب تهلیل ایدردی

چو بوقول ایدر یدی با که اکرام
بو کون بنده قیلورم آ که اکرام

روایتده کلوبدر مصطفادن
وفا کنجینه سی کان صفادن

بیوردی قول اوله اوچ ایچنده
سرای وکوشك وباغ ایرماغ ایچنده

افندیسی چوکوره رفعتینی
تعجب قیله حقك صنعتینی

دیه حالم عجبدر نولدی یارب
که قولم بندن اعلی اولدی یارب

بیوره حق انکچوندر بو احوال
که سندن آرتق ایتمشدر اول اعمال

نه دیر دکله رسول کائناتی
کیم اول بیلدردی حق ممکناتی

که جنت ایچره واردر عالی کوشکار
که یوقدر انلرك امثالی کوشکار

انك اهلینی جنت اهلی کوزلر
نته کیم بلدزی کوزلایه کوزلر

دیدیلر یا رسول الله بلیدر
ولی بو انبیانك مزایدر

بولرن غیری کیمسه ایرمز اکا
بولر کیرر کمسنه کیرمز اکا

دیدی شول تکری حقیچون که جانم
النده در انك یوقدر کانم

کیریسرلر در آکا شول ارنلر
که حقه مرسلینه حق دینلر

بوسوزلردن دخی اعلی اشارت
دیو بندر ایلیو بدر خوش بشارت

کیم انك ادناسی جنت اهلنك دیر
شوکیم قامودن الحق بولیسردر

شودر کیم آ که سکسان بیك تمامت
ویریله قول یوزی کل سرو قامت

دخی ویریله یتمش ایکی ازواج
کیه دیباج اورینه جوهری تاج

ایریشه نوری شرقدن غربه انك
یتیشه برقی بعده قربه انك

قوریله اوستنه برقبه لؤلو
که یاقوتله اوله طرحی صولو

ایچی جابیه وصنعاجه یری وار
برآیلق اوله یعنی اکا مقدار

انك ادنی بو اولیجق وارقیاس ایت
ندر اعلاسی بیل حقه سپاس ایت

بیان ایتدمدی کراولدیسه مفهوم
عیان ایتدمدی کراولدیسه معلوم

براز احوالکه کیرو سمیع اول
که یوق امکانی دینما که جمیع اول

چو صغمز حقه یه دریای عمان
قرنجه نه بیلور کیمدر سلیمان

اکر دریادن اولور قطره پیدا
اولورهم قطره دن دریا هویدا

اشارت بیلنه ایتدم بشارت
که وارسه عقلی یکفیه الاشارت

قولاغك مرکزین پرکار حکمت
قیلورسك سویلیم ابکار حکمت

دیدی اول کائناتك آفتابی
اوله اوچاق ایچینك ضافی تابی

که طوغمادن کونش تاچین سحرده
نیجه ایسه اویلدر انده اثرده

هواسی جنتك مرغوب اولیسر
صفوق یوق اسی یوق مرطوب اولیسر

مفسرلر دیدی جنت زمانی
ضیادرهب منور در مکانی

کونش یوق انده کیم طوغه طولینه
کیجه کوندز نیته سی هب بیلینه

دیدیلر رفع اوله عالم حجابی
نته کیم خوب آچه یوزدن نقابی

تجلی ایده نور الله اعظم
منور اوله پس عرش معظم

دوشه فرشه بونورك انعکاسی
اوله ظاهر ظهورك انعکاسی

بیله پس اهل جنت اولدی کوندز
قومستغرق اوله نوره دوبدز

کیجه اولدیغنه بودر علامت
حجاب اینه وقیلایه تمامت

دخی اوچقده کیمسه اولمز اعراب
قواولو اوله اعجام واعراب

عجمجه ترکیجه اولمایه تمامی
عربجه سویلیسه جمله کلامی

علی دیدی بیوردی شاه کونین
هدایت کوکلرنده ماه کونین

کیم اوچاق ایچره وار براولو بازار
اوبازاری کورنلر اوله لر زار

بولنمز صاتو بازار اول مکانده
ولیکن صاتلور صورتلر انده

ندن کیم اشتها ایتسه ارنلر
الوب اول صورته کیررکیرنلر

دیدیلر یعنی طالب اولسه انسان
که بوله اول حسنده دراو احسان

چلب تکری کمال قدرتندن
نظر قیله جلال حضرتندن

انی اول صورته تصویر ایده دیر
که یعنی صورتن تنویر ایده دیر

بیان عارفلر اول سوقك نهادین
که سوق المعرفت ویردیلر آدین

محققلر دیدیلر بر عجب سوز
کیم انده ایتدیلر بیك رازی مرموز

مقربلرنه صورت کیم دیلرلر
همین اول صورته تبدیل اولورلر

کرکسه اول ملك اولسون کرك ناس
اولور بونده نته کیم خضر والیاس

دیلرلر ایسه شهرستان اولورلر
انك ایچنده ویررلر الورلر

ویرن آلن کیرو کندیلر اولور
ارایرده همان کندوبی بولور

بولنمز کندیدن غیری بر انسان
اکرچه جمله طولمش بر انسان

بو سوز تحقیقه راجعدر بیلنمز
بری وار در بو برده ایدنلمز

نه بی کیم استه الحاصل انسان
اولیسر دراول ایشه واصل انسان

قال الله تعالی وفیها ماتشتهیه الانفس وتلذ الاعین

انس ایدر دیدی کان رسالت
کیم اکا ایندی ارکان رسالت

که هر جمعه کاله اول سوقه امت
اسه ریح الشمال از باد رحمت

اسه یوزلارینه باد معطر
صاچه طونلارینه مسکیله عنبر

بولارك آرتیسر انده کمالی
زیاده اولیسر حسن وجمالی

سفرلردن سرایینه کیرجك
دیه‌لر بونلری اهلی کورجك

بولرده ایده لر واللهی سزهم
شو وقتدن کذر قیلد قده بزهم

کیم اولمشدر کمالیکز زیاده
کیده لیدن جمالیکز زیاده

مناسب بوسوزه فرقان ایچنده
بیوردی حق ایشت قرآن ایچنده

قال الله تعالی ولدینا مزید

دیدی بعض مفسرلر بو آیت
بیان ایدر عطای بی نهایت

کلور وقت المزید ایچره عیانی
حقك اوج دراو خلقه ارمغانی

بواوچدن ارمغان شولدر که بیری
چنان ایچره بولنمز هیچ نظیری

کلامنده نته کیم دیدی انی
بیان ایتدی بزه بو ارمغانی

قال الله تعالی فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین جزاء بما کانوا یعملون

ایکنجی ارمغانی بودر آنك
الیسر لذت اندن عقل وجانك

که کندی لطفله ویره سلامی
انك ارد نجه سویلایه کلامی

کلامنده نته کیم دیدی انی
بیان ایتدی بزه بو ارمغانی

قال الله تعالی سلام قولا من رب رحیم

بودر انك اوچنجی ارمغانی
بیان ایده او یوزده چوق معانی

بیوره راضیم سزدن حقیقت
ایدکتسایه سزبزدن حقیقت

ایکیسنده ده بوافضل اولیسر
نه ایکی قامودن اکمل اولیسر

کلامنده نته کیم دیدی آنی
بیان ایتدی بزه بوار مغانی

قال الله تعالی ورضوان من الله اکبر

جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن

(اندر اخبار) اخبار ایچندوز یرا اندر ظرفیت افاده ایدر فی کبی و ایچر و معناسنده دخی استعمال اولنور اندرون اندره منسوبدر یعنی واو نسبت و نون تأکیدایچوندر (اخبار) خبراو کیمسه لر و اولولر خبرك جمیدر تشدیدله (کاهی) کاینبغی و کمال اوزره دیمکدر ضمیر انواره راجعدر و قد سبق بیانه فی الجلد الاول (تبجیل) تعظیم (کنجینه) خزینه و کیلر (حق ممکانی) یعنی حق و خلق و حقائق اشیایی (ازواج) زوجك جمیدر اره و عورته اطلاق اولنور بوراده مراد عورتلر (طرح) درت ورق مقدم شرح اولندی (جابیه) جمیله شامده برشهرك آدیدر (صنعاء) یمنده برشهرك نامیدر که شام مانندی آب و اشجاری چوقدر (سپاس) کسرله منت و شکر نعمة الله افتنده دیرکه منت نعمتی اندن بحلمکه دیرلر سکا منتم واردر دیمك معناسی بو نعمتی سندن بیلورن دیمکدر (هویدا) هسانك ضمیله و فتحیله دخی افتدر ظاهر معناسنه کرك ظاهر و حسی ایله و کرك عقلی ایله (قولاغك مرکزن پرکار حکمت * قیلور سك سویلیم ابکار حکمت) مرکز وسط دائره در بوراده قولاق مرکزندن مراد مطلق حاسهٔ سمعدر (پرکار) غلط ایدوب پرکل دیدکاری معروف نسنه در که انکله دائره جزرلر حکمت ایله مراد علوم عقلیه نك ماوراسنده اولان علم و معرفتدر نتکیم تفصیلی کذر ایلدی (ابکار) ایله مراد مستوراندر ذکر ملزوم و اراده لازم طریقیله یعنی اکر قولاغمکی حکمت الهیه اطرافنه پرکار کبی اداره ایدر ایسك مستورات حکمت و مکنونات معرفتدن سکا نیجه راز کشف ایلیم و عقله کلز سوزلر سویلیم (آفتاب) کونشدر اصلی آب تافدر صو قزدیریجی معناسنه زیرا صو باردبالطبعدر قزمسی عارضدر هوانك طبعی ایسه حاردر برودتی عارضدر بو سببدن صو یك قزمسی کونشه نسبت اولندی هوانك اولنمسی بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلم کونشه تشبیه واردر زیرا کونش نورله جهانه ضیابخش و فخر عالم عالمه جهانیانه شعله پاش اولمشدر (تاب) شعله که فروغ دیرلر (چین سحر) چین برقاچ معنایه کلور بوراده طوغری و کرچك معناسنه در راست کبی چین سحردن مراد صبح صادقدن کونش طلوعنه دك اولان وقتدر (مرطوب) رطوبتی اولان نسنه در * قال فی القاموس المرطوب مابه رطوبة والرطب ضد الیابس ومن الغصن والریش وغیره الناعم (ومن کلمات المولی الجامی) خواب نایدبی توشبها چشم ترا اغلبی * کرچه باشد خواب غالب مردم مرطوب را * کلام محمدیه ده مرطوب ایله مراد ملایمدر نتکیم هوا معتدل اولسه هوا ملایم و لطیفدر دیرلر (دیدیلر رفع اوله عالم حجابی) یعنی (یغشی اللیل النهار) مقتضاسنجه کیجه نك ظلمتی وجه نهاره پرده پوش اولوب صکره طلوع آفتابله زائل و منسلخ اولدیغی کبی جنت عالمنه دخی حالنه مناسب اولان وجهله پرده و ظهور حاصل اولوب شب و روز اندن معلوم اوله (دوشه فرشه) یعنی زمین جنته تجلی حقدن حاصل اولان نور منعکس اولوب دنیاده پریوزی پرتو خورشیدایله منور اولدیغی کبی اولدخی اول ظهورك انعکاسندن ظاهر و روشن اوله (اعراب) زاء معجمه ایله عرب جمیدر تحریکله مجرد کیمسه که اهلی اولمیه بو مقامك سری بودر که ازدواج ذات و صفاتك اجتماعی صورتیدر جنت ایسه عالم صفاتدندر و صفات ذاتی مشتملدر پس اهل جنت هر درلو نعیم صفاتله تلذذ ایدرلر اهل جهنمه ایسه نعیم یوقدر پس انلر مجردلر و تألم کلی ارباب بدندر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) لوحدر جنت ایچره حوریلر * لوح ایسه رسم قلمسز اولر * اهل دوزخ قفای محض اولدی * انکچون کوره جك یوز بولمز (اعجام) عجمك و اعراب عربك جمیدر عجم عربك غیری یه دیرلر کرك قوم فارس اولسون کرك ماعداسی قیل فارس قوم معروف نسبوا الی فارس بن عیلم بن سام ابن نوح (عجمجه ترکچه اولمایه تلامی) زیرا خلق ایکیدر که عرب و عجمدر و لسان دخی ایکیدر که عربی عجمیدر و دار دخی ایکیدر جنت و نار در پس اهل جنته لسان عربی و اهل ناره لسان عجمی و یرلدی و بو مقامه متعلق بعض تحقیق جلد اولده سبقت ایتمشدر فارجع تغنم (ولکن صانلور صورتلر انده) قال علیه السلام ان فی الجنة اسواقا مافیها شراء ولا بیع الا الصور من الرجال والنساء فاذا اشتهی الرجل صورة دخل فیها انتهی یعنی انسان اول یازارده قنغی صورتی استحسان ایدرسه الله تعالی آنی اول صورته تبدیل ایدر و هیئتك تغیرندن ذاتك تغیری دخی لازم کلمز نتکیم کل اولیا قدس الله تعالی اسرارهم دنیاده اسماء اللهك جمله سیله تحققلری حسبیله صور مختلفه ده تمثل ایدرلر کرك عالم حسده و کرك عالم مثالده مع هذا ذاتلری اولمکی ذاتدر و بو مقامه متعلق بعض تفصیل جلد اولده کذر ایلمشدر (که یمنی صورتن تنویر ایده) یعنی مراد ایتدیکی صورت نورانیه نك هیئت و زینت و لباسنده اظهار ایلیه و جلوه کر قیله (سوق) ضمله بازار یری قال الراغب السوق الموضع الذی یساق ای یجلب الیه المتاع للبیوع والسویق سمی لانسیاقه فی الحلق من غیر مضغ (نهاد) اصل و بنیاد (مرموز) رمز و اشارت اولنمش یعنی بر راز که بیك رازی مشتملدر بونده حقك بیك براسم پاکنه اشارت واردر که جمیع کائنات بو اسمانك مظاهریدر و انسان بونلرك جمله سنی جامعدر پس دنیاده نقدر صور مختلفه وار ایسه صورت انسانك تفصیلیدر الحاصل انساندن غیری یوقدر انکچون ناظم قدس سره آشغیده

بیورر * و یرن الان الخ فافهم جدا ولا تغفل * بو سوز تحقیقه راجعدر اجماندا اشارت اولندی والحمد لله تعالی قال الله تعالی فی سورة الزخرف (وفیها ما تشتهیه الانفس وتلذ الاعین) دخی جنتده نفسلرك آرزو ایدوب نظرلره خوش کلان نسنه لر واردر دیمشلردر که بو ایکی کلمه اهل بهشتك جمله نعیمی مشمردر زیرا نعیم ریاض جنان یا نصیب نفس و یا بهرهٔ عینلردر بو آیت اول طائفه نی ازامدر که نظر بصیرتلرینه غشاوهٔ اعتزال چکلمش و یا لمعات انوار جمال (انکم سترون ربکم) انلره بوشیده اولمشدر زیرا هر صاحب بصیرته روشندر که اهل شوق لذت عین مشاهدهٔ جمال محبوبدن غیری متصور دکلدر (بیت) پرده از پیش برانداز که مشتاقانرا * لذت دیده جز از دیدن دیدار تو نیست * وز بورده کلمشدر که ای داود بنم جنتم برای مطیعان وکفایتم جهت متوکلان وزیادتم برای شاکران وانسم بهرهٔ طالبان ورحمتم حصهٔ محبان ومغفرتم برای تائبان وبن خاصهٔ مشتاقانم (ألا طال شوق الابرار الی لقائی وانا الیهم اشد شوقا (بیت) دلم از شوق تو خونست ندانم چونست * در درون شوق جمالت زبیان بیرونست * در دلم شوق تو هر روز فزون میکردد * دل شوریدهٔ من بین که چه روز افزونست (ارکان رسالت) ارکانك رسالتدا اضافتی ادنی ملابسه ایچوندر مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك رسالتی وسلطنتیله حق تعالینك تنزیل ایتدیکی ارکان واحکامدر (اسد ریح الشمال از بادرحمت) رحمت یلندن شمال دیدکاری یل اسه قال فی الاختری الشمال بالفتح و بکسر الریح التی تهب من قبل الحجر او ما استقبلك عن یمینك وانت مستقبل والصحیح انه ما مهبه بین مطلع الشمس و بنات النعش او من مطلع النعش الی مسقط النسر الطائر وتکون اسما وصفة ولا تکاد تهب لیلا انتهی وفی المفردات الشمال الریح الهابة من شمال الکعبة انتهی (معطر) خوش قوقولنمش (کذر) وکذار کذاریدندر کچمك وترك ایتمك معناسنه قال الله تعالی فی سورة یس (سلام قولا من رب رحیم) انلر ایچون حضرت پروردکار مهربان طرفندن بی واسطه خطابله سلام وتحیت واردر حدیث شریفده کلور که اهل جنت مستغرق نعم ایکن ناکاه اوزرلرینه برنور تجلی ایدوب انلر دخی سر ببا لا قلد قلرنده حضرت عزت عزشانه بیورر که (السلام علیکم یا اهل الجنة) سلام دوست شنیدن سعادتست وسلامت * بوصل یار رسیدن فضیلتست وکرامت * قال فی التأویلات النجمیة یشیر الی ان سلامه تعالی کان قولا منه بلا واسطة واکده بقوله من رب لیعلم انه لیس بسلام علی لسان سفیر وقوله رحیم فالرحمة فی تلك الحالة ان یرزقهم الرؤیة فی حال ما یسلم علیهم لیکمل لهم النعمة (لمحرره) قدنی لام قیلدی ماه نوك * سندن ای دوست انتظار سلام * عرض ایدوب شول الف قامتکی * ایله عشاقله سلام وکلام * قال الله تعالی فی سورة التوبة (ورضوان من الله اکبر) بو آیة شریفه (ولدینا مزید) فلا تعلم نفس ما اخفی لهم) آیتلری دخی بالاده مفصلا تفسیر و بیان اولنمشدر (الهی) قوذکر وفکری بوکون عاشقك * خدادر خدادر خدادر خدا * مرادی هر ایشده بوکون صادقك * رضادر رضادر رضادر رضا * بوکلشنده بلبل کبی قیل فغان * بوشمع آتشینه چو پروانه یان * خدادن فنا اهلنه ارمغان * بقادر بقادر بقادر بقا * مقام دله داخل اول عشقله * سماع ایت سلام حقی شوقله * ایشی عاشقك دائما ذوقله * صفادر صفادر صفادر صفا * بوشهر وجوده ایرن آدمی * کیرر نیچه بیك صورته هر دمی * بوسرك اکر وارایسه محرمی * صلادر صلادر صلادر صلا * چو یوق فیض حقه بوکون حد وعد * دله حق سنده مزید مدد * وفا اهلنه کار مولی اید * وفادر وفادر وفادر وفا *

﴿ فصل فی تمثیل الدارین ﴾

الا ای طالب آیات کور امدی اعظم الایات
الا ای قاصد غایات کل ایشت غایة الغایات

کور اول سلطان اعلم کیم تجلی ایلدی برکز
شونك کبی جهان ایتدی یسادی خیمه و رایات

بناسن اوردی چون انك بوجلندی قبه برقبه
قبا کیدردی رنکارنك قبا بن ایلدی قات قات

قوروب بوچرخ مینایی الینه ویردی التون دف
کومش کوس اوردی صحنده جواهر صاچدی ترصیعات

دوشادی عنبرین برفرش کیوردی بریشل اطلس
قودی باشنده مشکین تاج انك باشنده مخزونات

بوفرشك یوزی اوستینه اقتدی لاژورد دریا
دوداغینه صاچوب درلر نثار ایلادی مکنونات

اساسن عالمك چونکیم اورب آنی تمام ایتدی
مرتب اولدی اکسکسز بوعلویات وسفلیات

یکاغن ایلیوب کلکون بنفشی برنقاب اوردی
که هر محجوب انك یوزین کورب اوقومیه طامات

کوزنده سحرهٔ رمز ایتدی که مکاره اوله هرکاه
ایلنده چوره قان ازدی یوزنده یازدی تصویرات

کتوردی برغریب انسان بوفتنه ایلنه ناکاه
ایلندن دوشمش آواره یونلمش غربته هیهات

قیاوب اعجوبهٔ اسرار ایدوب برناج انوار
دوزب انموزج آثار آنی چون ایلدی اثبات

خزائن قاپوسن آچدی نثار ایتدی عطاسندن
بناکاه بوغریب انسان الینی صونه ین صاندی
بوکز کوزله بوسحاره نیدر انسالنه انك
ویزر برکاسه یی اول ایچی طولوشکر آنك
یوزینی دوندرر بزدن بولور بیك بیك یکی عاشق
مع هذا یدی باشلو برازدرها درر جلاد
سنی خوش طوتدی صانورسن بوز یکه کولدیکچون اول
چو بیلدك دنیا احوالن پس الدائمه اکا زنهار
کل امدی اول بقا ملکك سکا تمثیل ایدم حالن
بواودن یکدیکن آنك دخی سکا ایدم تقریر
اناك قرننده کن سکا ایتسه برکشی ای یار
اویره کیم وار رسن سن اوپرده بیرابله کوك وار
اوپرده واریدی اقلیم طلودر ایچی شهرستان
یاپلشدر بوشهرستان ایچنده عالی مسجدلر
نیچه عالی مدارسده مدرسلر ایدر تدریس
قورلمشدر نیچه دکان صتارلر درلو نعمتلر
نیچه قوللر قراوشلر الین قاوشوب طوررلر
بورسمه دار دنیایی سکا وصف ایتسه اول کیشی
بوکز کیم آنه دن طوغدك کوزکله کوردك اوش بربر
اناك قرننده ظلمتده یدیکك قاره قان ایدی
اوزنداندن الك الوب چیقردی اشبو کیك یره
اناك قرنجه کور سکا ندکلو بونده یر ویردی
همان اول آخرت ملکی بونك کبی درر آکاه
ولی شمدی کرك ساکا که تصدیق ایده سن انی
بوتمثیلی اوکاد فهم ایت که بوندن یك مثل بوقدر
ولیکن غافل اولمه کیم اوپرده یوق کفر وایمان
صقین امدی قیامتده بویردن کیرو طوغیجق
کل امدی بوکوکل اوحن مصفی قیل تعقلدن
کیم اول بربریسان ایتدی شرایع علمی جمله
خصوصا کیم خبرویردی بویوله جان ویرنلردن
دوشوب حق یولینه کیده ایریشن کیشی انجیده
بونکله اولمیه واره غزالر قیله کفاره
غزایه قانع اولمایه شهید اولمقده استیه
کل امدی دکله بوبابی نه ویرر اکا وهابی

صاچوب عالمره دو بدوزا یرشدی بوکه ده سوغات
کاوب برفته صندوقی ایچندن چقدی ذریات
که کوزلارینه هرساعت ایدر بیك درلو تخیلات
صونر برساغری صکره قارشمش زهرله آفات
اوقور حسننده بونلاره هزاران درلو حسنیات
که چنکالنده دارینك اصلمشدر نیچه اموات
سکا رخلر ویرر یعنی که صیدایده قیله شهمات
کیم اوکی آغلق صوی اولمدر آهله عاهات
کیروسندن سکا آنی بیان ایدم ندر حالات
که کوکلك مطمئن اوله اشتکل باری تحریرات
که سن بوندن دخی یکرك یره اوینادیسرسن آت
هم اول کوکده کونش آی وار ایدرلر پرده تأثیرات
بوشهرستانلرك ایچی طلودر قصر وحمامات
بومسجدزده عابدلر ایدرلر تکریه طاعات
طور یشوب نیچه طالبلر اوقونور علم شرعیات
قونلمشدر نیچه ارکان سوررلر نیچه تنعیمات
اوتوررلر نیچه سلطان یانده نیچه محبوبات
ایشانمایه ایدك شاید ندکلو قیلسه توصیفات
سکا عین الیقین اولوب عیان اولدی بومصنوعات
نه بیلوردك بوعالمده ندکلو واردی ذوقیات
ندکلو قیلدیلر احسان نه مقدار ایتدی تلطیفات
سکا نیچه ویرلدی کور بومحسوسات ومعقولات
کوزکله کوردیکك وقتن ایدرسن آنی تصدیقات
یارین خود بی کمان شکسز کورینه آنده غیبیات
که کاملر بوتمثیلی ایدوبدر خوب تطبیقات
بویرده ظاهر اولدی هب ندکلو وارسه حیثیات
بولنماسون کتابکده فساده فسقه کیفیات
که تامنقوش اوله آنده کلام فخر موجودات
حقایق علمی تحقیق ایدوب کشف ایتدی تدقیقات
ایدوب هجرت وطنلردن دیارندنده اخراجات
بوزینه بقمایه کیمسه سوزینه قنده ترغیبات
که حق سوزین قیله اعلایده باطل سوزی اسکات
که تاحتی کیده آخر کیم اولدر شاه مشهودات
نیچه آچار کور ابوابی یه مقصورات یه مقصودات

﴿ قال الله تعالی والذین هاجروا واخرجوا من دیارهم واوذوا فی سبیلی وقاتلوا وقتلوا الایه ﴾

بیوردی جنت ایچنده که یوز منزل یراندی حق
بومنزللر مراتبده قتی عالی منازلدر
بیوردی هم ویریسردر شهیده التی خصلت حق
بری بودر کیم اولیسر اول اول دفعه ده مغفور
اوچنجی کورمیه هرکز عذاب قبری اول تحقیق
بودر دردنجی باشینه اوره تاج وقارانك

ویرر غازیلره یارین انی اول واهب الحاجات
که هر بیرینك آراسی بشر یوز زیل اوله مرات
معزز قیلسر آنی ایدیسر درلو تشریفات
ایکنجی کوره بیرینی کیم اولمش اکا تکریمات
امین اوله قیامتده شوکون کیم طاق اوله قامات
که بریاقوتی دنیادن یك اوله نیچه کزکرات

بشنجی یتمش ایکی حورا کا اولندر یسردر
که حسن ایلنده مجموعی اولیسر طبعه مرغوبات

بودر النجیسی کیم اول شفیع اوله قیامتده
که خصمندن ایده یتمش کشی بی حقه تقریبات

زهی دولت شوباشك کیم بو بولده اولدی ایثار
بولنده صدقه کتدی کیم الاعمال بالنیات

خصوصا جنته کیرن جهنمده کورر بریر
که کافر کتسه دی بوندن کیرردی اکه بی شبهات

کوره دشمنلرین انده جهنمده معذبلر
کولرشاد اولوبن اکا بودر قرآنده نقلیات

بوسوزلر کیم بیان ایتدم محقق بیلکه یوق انکار
که قرآن وحدیثیله کتوردم کلی قطعیات

ولی نیدم ایا کوکل سنی مغرور ایدو بدر نفس
انکده بورننه شیطان اور بدر عجب تسویلات

مکر واردر سنکله ایش انکچون علمی طوتمزسن
قساوت قاپلدیغیچون ایرشمز اصلا تنبیهات

سنك فکرك بوایدرسن که شمدی برزمان اولدی
طوتر برکیسه بولنمز نه مأمورات نه منهیات

شکا حجت اولورمی بوالکده وار ایکن قرآن
کیم اولدر ساطع البرهان هم اولدر قاطع الایات

انی برکیسه کوندردی که برکزکن دیدی دی اول
که سکسان بیك تمام عالم اوسوزدن اولدی مخلوقات

خصوصا انی برکیسه کتوردی معجزاتیله
کیم انکچون دوزلمشدر بو هیئات و بو ماهیات

نه بیوردی کلامنده ایشت امدی پس اول الله
جمیع عالمك علمی اولور اول سوزده معلومات

قال الله تعالی لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته خاشعا متصدعا من خشیة الله وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون

که یعنی اشبو قرآنی اکر برطاغه ایندرسك
اولوردی قورقوه زدن اول ایکی پاره اولوب ذرات

خصوصا آدمی زاده بیان ایتدك بز امثالی
که تنزیل ایچره بیلدردك ندکلو وارسه تأویلات

که تا فکر ایده لر بونلر انکچون ایلدك ایجاد
که بر بیلوب بزی دائم ایده لر دراو تعظیمات

که زیرا اشبو عالمدن بزه برکون کلورلر چون
اکا کوره دیراسونلر که بو در اصل تنزیلات

چو بونی بیلدی عاقللر تفکر قیلدی فاضللر
انکچون امدی کاملر قیلورلر نفسی تکمیلات

انکچون بو یوله بونلر قو دیلر باشی وجانی
انکچون سودیلر حقی نه عقلیات نه حسیات

انکچون اللرین یودی بولر جسمانی عالمدن
انکچون قودیلر خلقی نه نفسیات نه حدسیات

انکچون فارغ اولدیلر بو سودادن بوغوغادن
انکچون بولدیلر ذوقی نه جفریات نه قدسیات

انکچون تخلیه ایتدی بولر نفسی علایقدن
انکچون بولدیلر شوقی نه کلیات نه جزئیات

انکچون تحلیه ایتدی بولر قلبی مغارفله
انکچون بولدیلر عشقی نه ذوقیات نه شوقیات

انکچون تجلیه ایتدی بولر روحی حقایقله
انکچون پرده کوتوردی جماندن حقیقت ذات

انکچون تصفیه ایتدی بولر ذات مراتبدن
انکچون جلوه اوردی عین کوزکدی نور حق بالذات

کل انصاف ایله سن امدی کیم الانصاف نصف الدین
ایچکده وارمی کوررسك یا جانکده عجب لذات

اکر درد اولسه کوکلکده یا الذات اولسه جانکده
دوشردی جانك ایچنه سنك عشق الهیات

انك تعظیمی بابنده طولردی کوکلکه خشیت
اکا بیك آه وزار ایله ایدردك دراو تقدیسات

دوداغك دپسروب بیلك بوکیلوردی تحیردن
کوزك یاشی روان اولوب کولرمیدك عجب اوقات

اکارمیسن قیامت کون دیبجك نفسی نفسی خلق
یورك حلقومه کلیجك کیدیجك قورقودن طاقات

نه کلور باشکه یارین عجب بیلورمیسن آنی
جهنم می اوله یسرك ویا خود روضهٔ جنات

کسنه بیلدی انی بیلنده قالدی دهشتده
ایریشوب حیرت کبری بیلنمز نوله مقدورات

خصوصا مقتدای خلق نیجه دیرلدی دنیاده
ایشتدك خود انی بز براو سلطان وجودیات

ایشتدك نیجه عارفدن چوصوندی حق عوارفدن
اوتاندیلر معارفدن بولر یتمزمی تمریقات

مکر قیله عنایت حق کمال جود فیضندن
که بوظلمانی کوکلوی ایده نور یله تنویرات

مکر ایشتمدك آدم که جنتدن که چون چیقدی
تمام اوچیوز یل اغلادی که تا عفو اوله تقصیرات

مکر ایشتمدك نوحی ایدردی نوحه هیتدن
طقوز یوز اللی یل یاشلر دوکوب ایدردی تهلیلات

مکر ایشتمدك انی کیم ابراهیم خلیل الله
آتلدی اودلره عریان ایدردی حکمه تسلیمات

مکر ایشتمدك انی کیم اسماعیل فدی اولدی
که تابرکون دوا ایره دیو ایدردی تکبیرات

مکر ایشتمدك انی شعیب اولمیشدی اعمی
مکر ایشتمدك ایوب نیجه صبر ایلدی درده
مکر ایشتمدك موسی تجلی نوری دردندن
مکر ایشتمدك داود اوتوز بیل اغلدی قان یاش
مکر ایشتمدك یونس انك انسی فراقندن
مکر ایشتمدك جرجیس انك عشقی خیالندن
مکر ایشتمدك یحیی که باشن اشبو میدانه
مکر ایشتمدك عیسی انك دردی هواسندن
مکر ایشتمدك انی حبیب الله محمد کیم
ایشتمدکی اصحابدن خصوصا کیم علی نتدی
ایشتمدکی عشاقی شود کلو عشقه ویردی جان
ایشتمدکیدی انی بو عشق یولن شول کیدر
ایشتمدکیدی انی محبت معرفت سرین
ایشتمدکیدی انی محبت اکا دیرلر کیم
ایشتمدکیدی انی کیم اولدر معرفت تحقیق
ایشتمدکیدی انی که کشف ایرمزسه ذاتندن
وار امدی یازیجی اوغلی بو علمه عقلك ایرشمز

که تا برکون نظر ایده دیو ایدردی تحمیدات
که تا برکون مدد ایره دیو ایدردی تمجیدات
که تا برکون ایره درمان دیو ایدردی تلوینات
که تا برکون یاشی انك سلینه ایره تمکینات
باق قرینه آتلدی ایدردی انده تسبیحات
نیجه کز اولدی دیرلدی که تا ایریشه تشویقات
نیجه طوب ایتدی تابرکز حیاة الکل آچه سبحات
هوایه اغدی کیم هودن کاهی ایره تجریدات
نه جان ویردی محبتده کایره محبوبه تحقیقات
حسینیله حسن تولدی که حسنه ایره تحسینات
کیم انك هیچ حسابینه اولمز دلده تقریرات
کیم افعال وصفاتندن ایدرلر ذاتی توحیدات
شول بیلدیکه مطلقدن کیدردی کلی تقییدات
که لذتده هلاك اولوب فنا ده کیده تکلیفات
که حیرتده شهود ایدوب بقاده کیده تقلیدات
تجلی نوری انساندن کیدرمز اصلا تعدیدات
اکر یازسکده تا دور قیامت دراو تصنیفات

جلالی قدری اعلا در چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلا در پس انوار تجلیدن

(تمثیل) مثال وصورت قورمق (دارین) دارك تثنیه سیدر مراد دنیا وآخرتدر کونین وعالمین میمك فتحیله ونشئتین دخی بویله در (تجلی ایلدی) نورذات نورصفاتیله ظاهر اولدی (خیمه) چادر (رایات) رایه نك جمعیدر سنجق معناسنه تفصیلی مرور ایتمشدر بوراده خیمه دن مراد خیمه صورتنده اولان فلك ورایات ایله مراد کمال قدرتنه دال اولان اشیای محسوسه وامور عظیمه وعالیه در (رنکارنك) اصلی رنك ورنکدر واوالفه قلب اولنمشدر سراپا وسراسر ولبالب کبی مرادهر فلك بر رنك اوزره اولدیغن بیاندر زیرا اصل جوهرده اختلاف لری رنکلرنده تفاوتنی مستلزمدر تنکیم جلد اولده شرح اولندی (قباب) قبه نك جمعیدر قره اوو کنبددیدکاری (چرخ مینا) صرچه رنکلی فلك دیمکدر (التون دف) کونشدر (کومش کوس) آیدر کوس معربدر طبل معناسنه (صحن) وسط الدار (جواهر صاچدی ترصیعات) یعنی تزیین ایچون جواهر کبی شفاف یلدزلر صاچدی یقال تاج وسیف مرصع بالجواهر ای محلی ومزین (دوشادی عنبرین برفرش) یعنی عنبر رنکلی زمین که انتفاع عباد ایچون مفروش ومبسوطدر (کیوردی پریشل اطلس) یشل اطلس رنکلی اولان نباتات لباسنی زیرا اولتلر یوزینك یشل خلعتی کیبدر (امری) غم رخکله غبار اولسم ای کل رعنا * مزارمه چنم اورته پریشل خارا (قودی باشنده مشکین تاج) یعنی زمینك باشنده مشك رنکلی تاج قودی که مراد طاغلردروط. غلرك عدد وافضلی جلد اولده در (انك باشنده مخزونات) یعنی طاغلرك باشنده دخی محفوظ ومستور وخزانه لرده جمع اولنمغه لایق نسنه لر قودی که مقصود معدنلر وکانلردر یقال خزن المال احرزه والمخزون المال المحرز (اقتدی لاژوردریا) لاژوردرنکلی زیرا دریانك رنکی لاژوردکبی کوم کوکدر ولاژوروسنبل وبنفشه رنکنه متقاربدر (باقی) ینه کوم کوك دره باتمش چیقه کلدی چنه * نوبهار اولدی دیو ویردی خبرلر سنبل * وبنفشه یی یاتمش کبریته تشبیه ایتمشلردر تنکیم بو بیتده ظاهردر * کبریتنك دکرمش اوجن نار قدرته * یاقاغیچون بنفشه بهارك چراغنی (مکونات) مستورات یعنی اب دریایه دخی باران نیساندن بطون اصدافده تکون ایدن درر مکنونه صاچدی معلوم اوله که شرح محمدیه بو محله رسیده اولدقده بیك یوز التی ماه نیسانك اون برنجی پنجشنبه ایدیکه بروسه ده باران فیض پاش اولان ابر رحمتدن صدف دل مشحون اولوب بو معانی مکنونه ظهوره کلورواب خامه دن صورت رسم وجود بولوردی ولکن کیمسه صدف کبی دهانکشا اولوب استمداد فیض ایتمز وبو فیضك اذنندن طاتمزدی زیرا اهالی کرك اسافل وکرك اعالی جمله ممرور المزاج ومؤوف المشاعر ایدیلر الحاصل خواص شکلنده اولنلردخی سیرت عوامه کیرمش وحوصله لری بویله معانی پرورشن کورمش ایدی

* قیمت در کرانمایه چه دانند عوام * حافظا گوهر یکدانه مده جز بخواص (لمحرره) ای کوکل قابل فیض اولمز ابد *
سنك خارا مثال اولان انسان * لطف طبع اولسه صدف لمرده * دراولور مدی قطرهٔ نیسان (اساس) تمل (علویات)
نه افلاکدر که سماوات سبع وعرش وکرسیدر (سفلیات) عناصر اربعه وسبع ارضین (یکاغن ایلیوب کلکون بنفشه
برنقاب اوردی) عالم دنیانك صورتنی تمثیل و بر محبوبه یه تشبیهدر بنفشه رنکنه منسوب اولان نقابدن مراد چهرهٔ
چرخده اولان کبودی رنکدر که دریای معلقك عکسندندر (طامات) رسوم وقواعد یعنی تا که هر لایق نظر اولیان
کیمسه اسرار خانهٔ الهی اولان افلاکی مطالعه قیلیه ومخدرات ملکوته نظر اجنبی طوقنمیه زیرا محجوبك بو مقوله
اسراره اطلاعندن لاف وکزاف دعوی ظهور ایدر (حافظ) آنکه برنقش زداین دائرهٔ مینایی * نیست معلوم که در پردهٔ
اسرار چه کرد (محجوب) عبارتنده اشارت واردر که اهل کشفك اسرار غیبیه یی مطالعه سندا فلاك واجرام حائل
ومانع دکلدر قال الله تعالی (وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات والارض) الآیة ملکوتدن مراد عالم ملکك باطنی
وحقائقیدر که نفسك ماسوادن فناسندنصکره چشم دله نمایان اولور و بو حقائقی مطالعه دن مقدم کیمسه ولایت
ونبوتله متصف اولامامشدر (جور) جیم عربیله درستم معناسنه (هیهات) یعنی وطن اصلیسی اولان عالم وحدتدن
زیاده دور دوشمش زیرا انسان موجوداتك آخری وکثرتك نهایتیدر (اعجوبه) ضمله عجیب وغریب اولان نسنه نك
اسمیدر (برنامج) اولنده باء موحدهٔ مفتوحه وآخرنده جیمله برنامه دن معربدر مراد انموذجدر که نمودارك معربیدر
قاله القیصری ولذا قال بعضهم هو العنوان الجامع لما فی صحیفة الکتاب من السلام والاوصاف والاحکام * وقال
الامام المطرزی فی المغرب البارنامج فارسیة وهی اسم النسخة التی فیها مقدار المبعوث ومنه قول السمسار وزن
الحمولة فی البارنامج کذا وعن شیخنا ان النسخة التی یکتب فیها المحدث اسماء رواته واسانید کتبه المنقولة المسموعة
تسمی بذلك انتهی (انموذج) ونموذج چاشنی واورنك معناسنه نمودار ونمونه کبی وفی القاموس النموذج بفتح النون
مثال الشیء والانموذج لحن انتهی (بوکاده) یعنی انسانه ده (سوغات) خوارزم لغتنده ارمغان ودرلو درلو
بلکلر و پیشکشلر بو راده مراد ظاهرا و باطنا انسانه انعام اولنان عطایای الهیه در (الینی صونه ین صاندی)
یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوفه اولان مکاره دنیایه (صندوق) صادك ضمیله معروفدر فتنه صندوقندن مراد
عورتدر که ذریت ونسل آدم واخدا بعد واحد اندن ظهور ایتمشدر و بونده اشارت واردر که عورت دنیادندر و بلکه
بتون دنیانك نمونه سیدر آنکچون نیجه زاهدلر عورت یوزندن مکره دوشمشلردر کرسف وامثالی کبی (لمحرره) آنی کیم
حقه باز الداده مز * الدادر عورت ومحبوب اوغلان * یوز مکه قادر ایکن دریایی * چوقدر رآب حوضده بوغلان *
(سحاره) یعنی دنیا (انسال) نسلك جمعیدر مراد آدمك ذکر اولنان فتنهٔ صندوقندن چقن ذریتیدر (ساغر) بیوك
قدح (جامی) جهان جام وفلك ساغر اجل می * خلائق باده نوش مجلس وی * خلاصی نیست اصلا هیچ کسرا *
ازین جام وازین ساغر ازین می (بولور بیك بیك یکی عاشق) تنکیم وسی عورتلرده مشاهده در زیرا قحبه عاشقك یرندن
روکردان اولدقده برینه دخی اوصاف حسننده هزار دستانلق ایدر تا که آنی دخی کندو یه یار ایدوب صکره اولکی یه
ایتدیکی معامله یی ایلر (اموات) میتك جمعیدر ضد الحی معناسنه (رخ) ضمله وتشدیدله ادوات شطرنجدندر
کما فی القاموس وشاه دخی بو یله درتنکیم مولانا جامی کلماتنده اوصاف باریده کلور * باغیرا واضافت شاهی بود
چنانك * بر یك دو چوب پاره ز شطرنج نام شاه (مات) شطرنج اویننده مات اولمقدر ناظم قدس سره رخ تعبیری ایله ایهام
ایدر زیرا عورت رخلرن کوستر مکله نیجه آواره یی صیدایلر وعاقبت مات وزبون قیلور (عاهات) آفات معناسنه در قال
فی القاموس عاه المال یعیه اصابته العاهة ای الآفة (الهی) الدائمه جهان فانی یه زنهار * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر
* کیمسه یه وفاسی یوقدر ای یار * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * صیدایدنجه رخلر کوستر اول * صکره مات ایلیوب
چکر سندن ال * خنده سنه مغرور اوله آنك کل * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * شکرنده زهری واردر دنیانك *
چوقدر خلقه دراو حیله سی آنك * بو سوزه اولمسون اصلا کمانك * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * اژدهادر بو در شاه
وکدایی * کیمسه خلاص اولمز بو روب فدایی * کس بو دنیا کلشنندن صدایی * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر * قالمغه کلدك
حقی دنیایه * یولك دوشر بر کون سمت عقبایه * حال دنیا کدایه وکربایه * اوکی اغلمقدر صوکی اولمدر (اقلیم) بالاده
شرح اولندی (حمامات) حمامك جمعیدر وجه تسمیه حمیم لفظنی بیانده مفصلا تحریر اولنمشدر (مدارس) مدرسه نك
جمعیدر درس یری معناسنه یقال درست العلم تناولت اثره بالحفظ واما کان تناول ذلك بمداومة القراءة عبر عن ادامة
القراءة بالدرس (علم شرعی) العلوم الشرعیة خمسة الکلام والتفسیر والحدیث والفقه واصول الفقه نعم ما قیل (علم
دین فقهست وتفسیر وحدیث * هر که خواند غیر ازین کردد خبیث (دکان) رمان وزننده معربدر عربیسی خانوتدر

(اركان) ركنك جمعيدر ضمله جانب اقوى وامر عظيم وعزت وسبب قوت اولان ملك وجند وغيره (قال الراغب ركن الشئ جانبه الذى يسكن اليه ويستعار للقوة واركان العبد ذواتها التى عليها مبناها وبتركها بطلانها (تنعيمات) بوراده تنعمات يرنده درمراد ذوق وصفا وعيش وحضوردر (مصنوعات) صنع كامل حقله وجود بولان اشيا (تلطيف) لطف وكرم ايتمك (محسوسات) عالم ملك (معقولات) عالم ملكوت (تطبيق) ايكى نسنه يى برى برينه مطابق وموافق قيلمق (اويرده) يعنى رحم مادرده واندن مقدم اولان اطوارده (حيثيت) الحيثية تطلق على اربعة معان بمعنى الاطلاق والعليل والمكان والجهة والمراد ههنا العلل كالايمان والطاعة والكفر والفسق ونحوها (فساد فسقه كيفيات) بونده اشارت واردركه فسق وفساد كيفيات نفسانيه دندر مقابلى اولان صلاح وطاعت كبى يعنى نفس انسانه تعلق ايدن اعراض وهيئات مقوله سندندر كيفياتك دخى انواعى واردر علم حكمتده مبيندر (الهى) او يارچشم دل وجانى ❁صباح اولدى صباح اولدى❁ قيامت قوبدى روحانى❁صباح اولدى صباح اولدى❁ يتان شول رحم مادردە❁ نه وار بيلز بو كيك پرده❁ چوطوغدى قالدى پرده❁صباح اولدى صباح اولدى❁ نيجه كورد كسه دنيايى❁ عيان كوراو يله عقبايى❁ كونش طوغدى براق آيى❁صباح اولدى صباح اولدى❁ قو بوشرك وبو انكارى❁ طوت الده محكم اقرارى❁ عيان كور شمس انوارى❁ صباح اولدى صباح اولدى❁ يتر عاشقلره بر بوز❁ يتر كاملره برسوز❁ بو حقيدن ايشت يك سوز❁صباح اولدى صباح اولدى (ديارندنده اخراجات) ديار دارك جمعيدر منزل معناسنه صكره شهره اطلاق اولندى نتكيم شرح اولندى اخراجاتك جمعيتى دياره كوره درجائزدر كه ديار اهلنه كوره اوله (بعدذا) وطندن هجرت ايتمك اختيارى واخراج اولنمق اضطرارى اولنه محمولدر ولكن اختيارى اولنده فضيلت زياده درانكچون قرأنده مقدم تقديم ومؤخر تأخير اولندى كما قال الله تعالى فى اواخر آل عمران (فالذين هاجروا) پس شول مؤمنلركه حسن اختيارلر يله وطنلرندن مفارقت ايتديلر (واخرجوا من ديارهم) دخى شهرلرندن وسراى ومنزللرندن ناچار اخراج اولنديلر مراد فخر عالم واصحاب كرامدر كه مشركلرك اذى وجفاسى سببيله اذن حق اولوب مكه دن مدينه يه هجرت ايلديلر (واوذوا فى سبيلى) دخى بكا موصل اولان طاعت يولنده رنجانيده اولديلر مراد حضرت بلال حبشى وصهيب رومى وامثاليدر كه ضرب وشتم ونهب اموال ايله مبتلى اولديلر (وقاتلوا وقتلوا) دخى كفار ايله مقاتله ايتديلر وشهيد اولديلر (لاكفرن عنهم سيئاتهم) انلرك كناهلرندن البته كذر ايده رز (ولادخلنهم جنات تجرى من تحتها الانهار) وآنلرى اول بستانلره ادخال ايده رز كه آغاجلرى وبامنزللرى التندن انهارلر بعه جريان ايدر (ثوابا من عند الله) الله قتنده اولنجى ثواب عظيم ايله اثابت ومكافات اولنديلر (والله عنده حسن الثواب) دخى الله تعالى قتنده رغبت اولنور كوزل ثواب واردر (اسكات) ساكت وصامت قيلمق (شاه مشهودات) يعنى الله تعالى شهود ورؤيت تعلق ايدن موجوداتك اواوسى واعلاسيدر پس آنى عيانا كورمك انس وملك وارواح كورمك كبى دكلدر بلكه جمله نك فوقنده درقال الله تعالى (وشاهد ومشهود) فالشاهد هو الحق من حيث الجمعية والمشهود هو الحق من حيث التفرقة وان شئت قلت من حيث الاجمال ومن حيث التفصيل قال القهستانى الشهيد من الشهود اى الحضور اومن الشهادة اى الحضور مع المشاهدة بالبصر او بالبصيرة ثم سمى به من قتل فى سبيل الله اما لحضور الملائكة اياه تنزل عليه الملائكة واما لحضور روحه عنده تعالى والشهداء عند ربهم كما فى المفردات فهو على الاول بمعنى المفعول وعلى الثانى بمعنى الفاعل (مقصورات) مقصوره نك جمعيدر منزل واسعك هر ناحيه سنده وجامعده حافظلر وجزء خوانلرو بعض خواص اورتورديغى يره دخى مقصورهٔ جامع ديرلر قال فى القاموس المقصورة الدار الواسعة المحصنة اوهى اصغر من الدار ولا يدخلها الا صاحبها انتهى مراد جنتك كوشك وسرايلريدر (مقصودات) دل ايله اعمدر ومجموع ابوابى بياندر (مرات) برقاچ كره قال ابن الشيخ المرة واحد والمر الذى هو مصدر قولك مر يمر مرا ومرورا اى ذهب فمعنى مرة اخرى فى وقت ذى مر وذهاب (طاق اوله قامات) يعنى قامتلر كمركبى بوكيله و بلر يايى كبى اكيله (وقار) آغرلق رزانت كبى قال الراغب الوقار السكون والحلم قال بعضهم الفرق بين السكينة والوقار ان السكينة التأنى فى الحركات واجتناب العبث ونحو ذلك والوقار التأنى فى الهيئة وغض البصر وخفض الصوت والاقبال على طريقه من غير التفات (طبع) ابو السعود افندى يه معزيدر كه طبع حركت شعورى اولنده واولمينده استعمال اولنور طبيعت حركت شعورى اولمينده استعمال اولنور فلانك خوشجه طبيعتى واردر يمك فاسد درانتهى بو مقامك تفصيلى كتب حكمتده حركت وسكون فصلنده درواكن بين الصوفية طبيعت ونفس ديرلر طبيعت ايله طبعك مبدائى اولان قوتى مراد ايدرلر نتكيم كتب تصوفده مشروح ومبيندر و بردخى آنلرك اصطلاحاتى اهل نظرك اصطلاحنه موافق اولمق لازم دكلدر زيرا انلر ايچون بشقه قوانين وانلر سلاطين اهل شهوددر (بودرقرأنده نقليات) قال

تعالى فى سورة المطففين (فاليوم الذين آمنوا من الكفار يضحكون) پس قيامت كونى مؤمنلر كافرلرك حالنه باقوب
خنده يه كلورلر (على الارائك ينظرون) جواهرله آراسته اولان تختلر اوزرنده اوتورب دشمنلرينه نظر ايدرلر كه
دوزخده نوجهله معذب وسلاسل واغلالدهنه كونه مقيدلردر (الهى) طوتوب دستكده سيف الله * يورى
نفسه غزا ايله * آچلسون قلبه طوغرى راه * يورى نفسه غزا ايله * ديلرسك منزل عالى * براق قالى طوتوب حالى
* بو ميدانى قومه خالى * يورى نفسه غزا ايله * قوابى كندى يكديارايت * سلوك راه ديدارايت * جهاد اكبرى كارايت
* يورى نفسه غزا ايله * فنا منزللرندن كچ * بو غربت ايللرندن كچ * برازخ بيللرندن كچ * يورى نفسه غزا ايله *
بو كون سيف محبتله * شهيد اول عشق وحاتله * كوزك آچ قالدغفلتله * يورى نفسه غزا ايله * بو نفسك دشمنى
اولدر * دل وجان يوزلرينى كولدر * مراد عاشقان اولدر * يورى نفسه غزا ايله * ترقى استريسك كر * بو بوالده حق ترك
ايت سر * چكوب اخلاصله خنجر * يورى نفسه غزا ايله (تسويلات) تسويلك جمعيدر تزيين معناسنه قال
الراغب التسويل تزيين النفس لما تحرص عليه وتصوير القبيح منها بصورة الحسن وفى القاموس سولت له نفسه كذا
زينت وسول له الشيطان اغواه (ساطع البرهان قاطع الآيات) بو ايكى كلمه ده اولان اضافت ايكى وجهله محتملدر
ديمك اولور كه قرآنك دليللرى ظاهر وآيتلرى قطعيدر وياقرآن جمله دليللرك ظاهر وروشنى وجميع آيتلرك قاطعيدر يعنى
حضرت قرآن ذكر اولنان صفات جليله ايله متصف ايكن عاقله لازم اولان بودركه كندى حالنه نظر ايدوب تدارك
اوزره اوله غيرك اهمال ومسامحه سنه باقوب آنى سنداينه زيرا يقينى ترك ايدوب وهمه تابع اولمق مقتضاى عقل
دكلدر پس جميع عالم خلقى فاسق وفاجر اوله طالب حق اولان قرآنله عمل ايدر وماسوادن كوز بومر (لمحرره)
ايله عاقل ايسك خلقه نظر * اوله كورك كندى نفسكه مشغول * بو بيابان سلوك ايچره صقين * واردرر ظاهر
وباطن نيچه غول (سكسان بيك) يعنى بعض روايتده (بو هيئات وبو ماهيات) يعنى بو اشكال وصور وبو معانى
وحقائق قال الله تعالى فى اواخر سورة الحشر (لو انزلنا هذا القرآن على جبل) اكر بزشو قرآنى برطاغه ايندرسك
واكافهم وادراك ويرسيدك (لرأيته خاشعا) البته سن آنى خوف ايديجى كوررك (متصدعا) شكافته ورنخته
اوليجى (من خشية الله) خوف حقدن وهيبت وعيددن يعنى كوه بوقدر صلابتله اكر قرآنى فهم ايديدى خوفه
دوشردى وكردن نهاد اولوردى عاصيلرك دل سنكينى ايسه قرآندن اصلا متأثر اولمز (ع) اين دل سنكين تو يك ذره
سوهانكين نيست (وتلك الامثال نضربها للناس) وبو مثللرى بز براى تنبيه ناسه بيان ايلرز (لعلهم يتفكرون) شايد كه فكر
واندیشه ايده لر وآندن بهره دار اوله لر (امثال) مثلك جمعيدرحركه ايله قال الراغب المثل عبارة عن قول فى شئ يشبه
قولا فى شئ آخر بينهما مشابهة ليبين احدهما الاخر ويصوره نحو قولهم فى الصيف ضيعت اللبن فان هذا القول يشبه
قولك اهملت وقت الامكان امرك وعلى هذا الوجه ماضرب الله تعالى من الامثال انتهى وقد اشبعنا الكلام فى المثل
فى تفسيرنا الموسوم بروح البيان فليرجع اليه (نه عقليات نه حسيات) يعنى يالكز حقى سوديلر يوخسه عقل ايله ادراك
اولنان معانئ مجرده يه وحواسله مشاهده اولنان امورده برنسنه يه دايسته اولمديلر الحاصل ظاهر وباطنده حقدن
غيرى يه تعلق قيلمديلر (نفسيات وجدانيات حدسيات) هى مالا يحتاج العقل فى جزم الحكم فيه الى واسطة تكرر
المشاهدة كقولنا نور القمر مستفاد من الشمس لاختلاف تشكلاته النورية بحسب اختلاف اوضاعه من الشمس
قربا وبعدا والحدس سرعة انتقال الذهن من المبادى الى المطالب وبقابله الفكر وهو ادنى مراتب الكشف (جفريات)
علم جفر ايله ادراك اولنان احوال وامور جفر اوغلاقدر سبب تسميه جلد اوله قرآن فضيلتنده كذر ايتمشدر
(قدسيات) بى تعمل وبى تكلف منكشف اولان اسرار * سؤال اولنورسه كه كاملر جفر ياته التفات ايتمسه لر وجهى
واردر زيرا علوم كونيه دندر فاما قدسيات علوم الهيه متوله سندندر پس نيچه اندن فارغ اولورلر * جواب بودركه علم
ظاهر اهل حقيقتك دنياسى وعلم باطن عقباسى كبيدر اهل اللهه دنيا وآخرت حرام اولديغى كبى ظاهره وباطنه التفات
ايتمك دخى حرامدر شوقدر واردركه علوم ظاهرى وباطنى يه محل اولد قلرى جهتدن اربابنه فيض ايدرلر وظاهرا وباطنا
عمل ايلرلر ولكن علاقه ايتمزلر زيرا حقدن غيرى يه علاقه حرامدر مثلا سحاب برشهره كذر ايتدكده افاضهٔ باران
ايدوب برطرفه دخى توجه ايدروكرى دونوب فيضنه التفات ايتمز فيض كرك تربهٔ پاكه وكرك شوره زاروسنك خارايه
واقع اولسون فافهم (لمحرره) مركز حقده نقطه در كامل * دور ايدوب خلق اويوزه ناظر در * جمله دن غائب اولوب
نقطه ولى * حقله هر نفسده حاضردر (تخليه) اولكيسى خاء معجمه وايكنجيسى مهمله واوجنجيسى جيمله درمراد
طريقت ومعرفت وحقيقتى بياندر (مراتبدن) يعنى مراتب اجسام وارواح وكون والهدن فافهم وقد سبق بيانه مع
اشارة قوله تعالى (لا يمسه الا المطهرون (جلوه اوردى عين) جلوه اصلنده كشف وظاهر معناسنه درجلى العروس

على بعلها جلوة ديرلر يعنى كلنى مجلوه ومكشوفه زوجى اوزرينه عرض واظهار ايلدى ديمكدر لامعينك جلوه صالنمقدر ديدبكى معناى لازمى ايله تفسير درز يراعروسك ارنه عرض جمال ايچون حركتى خرامدن خالى دكلدر مراد ناظم بودر كه عين ذات كندين كوستردى وآشكاره قيلدى وعاشقك چشم شهودنه صالندى عجم بو معنادن جلوه كر ايله تعبير ايدر (نفسى نفسى) بالاده شرح اولنمشدر (حلقوم) ضمله بوغازداوكى قال تعالى (فلولا اذا بلغت الحلقوم) مقصود وقت مركده روحك چنبر كلويه وصولن بيساندر (طاقات) طاقتك جمعيدر والطاقة اسم لقدار ما يمكن الانسان ان يفعله بمشقة وذلك تشبيه بالفوق المحيط بالشئ وقد يعبر بنفى الطاقة عن نفى القدرة (دهشت) حيرت (مقدورات) تحت قدرتده داخل اولان امور (عوارف) عارفه نك جمعيدر احسان معناسنه (نوحه) صاغوصاغمق وفريادايدوب اغلمق قال الامام السهيلى فى كتاب التعريف والاعلام نوح اسمه عبد الغفار وسمى نوحا فيما ذكر ولكثرة نوحه على نفسه وتقصيره فى طاعة ربه انتهى وقال الراغب نوح اسم نبى والنوح مصدر ناح اى صاح بعويل يقال ناحت الحمامة نوحا واصل النوح اجتماع النساء فى المناحة وهو من التناوح اى التقابل يقال جبلان يتناوحان وريحان تتناوحان وهذه الريحة نوحة تلك (تمجيد) تعظيم قال فى المفردات المجد السعة فى الكرم والجلالة وقوله تعالى (ق والقرآن المجيد) فوصفه به لكثرة ما يتضمن من المكارم الدنيوية والاخروية وقوله (ذو العرش المجيد) فوصفه به لسعة فيضه وكثرة جوده وقرئ المجيد بالكسر فلجلالته وعظم قدره والتمجيد من العبد لله بالقول وذكر الصفات الحسنة ومن الله للعبد باعطائه الفضل (تلوين) التلوين هو مقام الطلب والفحص عن طريق الاستقامة والتمكين هو مقام الرسوخ والاستقرار على الاستقامة ومادام العبد فى الطريق فهو صاحب تلوين لانه يرتقى من حال الى حال وينتقل من وصف الى وصف فاذا وصل واتصل فقد حصل التمكين كذا فى التعريفات (بعدذا) حضرت موسى عليه السلام حالنه تلوين اطلاق اولنمق مقام تجلى يه ارتقاط ايلنده اولغله درو الامنتهى اولملرك تلوينلرى مقبولدر تنكيم جلد اولده بيان اولنمشدر (جرجيس) بن عبد الله عليه السلام ارض فلسطينده ساكن ايدى الله تعالى آنى موصل جزيره سنك خلقنى توحيده دعوته ارسال ايلدى نبوتى قاموسده تصريح اولنمشدر ولكن قصص الانبياده كعب الاحبار روايتى اوزره نبى دكل ايدى عبد صالح ايدى ديمش الحاصل جرجيس موصله كلدكده اول وقتده موصلده ابناء اعجامدن زادان نام بر پادشاه خسارت انجام وار ايدى جرجيس آنى هر چند كه ايمانه دعوت ايتدى قبول ايتمدى بالاخره جرجيسه غضب ايدوب شانهٔ آهنين ايله لحمن پاره ايلدى واوزرينه حديد مذاب ريخته قيلدى جرجيسك هلاكنه چاره بولمدى صكره برباقرقمه يى قزديروب جرجيسى ايچنه القا ايتدى ينه چاره بولمدى صكره ماره ايله وجودن دو پاره ولحمنى قطعه قطعه ايلدى الله تعالى آنى ينه احيا ايلدى صكره آتشه القا ايدوب سوزان اولدقدنصكره خاكسترن دريايه صاوردى الله تعالى آنك اجزاسنى جمع ايدوب ينه حيات تازه ويردى زادان مذكور بوقدر آيات عظام مشاهده سندنصكره قرارداده دائرهٔ اصرار اواستكبار اولدقده اذن حقله جرجيس ارالرندن بيرون اولوب موصل ولايتى زير وزبر اولدى وايچنده اولنلر فناء كلى بولديلر شهر مزبورك اهالىسندن اوچ نفر خاتوندن غيرى كيمسه كمر بستهٔ ايمان اولمدى (لمحرره) سر فروايتمزامرنه حقك ❁ قتى بددر بونفس اماره ❁ زهر عصيانى جانه كارايلر ❁ سنك استرسر نفس ماره (حيات الكل آچه سبحات) يعنى جميع موجوداتك حياتنه سبب اولان الله تعالى انوار وجهنى كشف ايده وحجابلرى رفع ايليه قال فى القاموس سبحات وجه الله انواره وقد سبق شرحه (كاهى ايره تجريدات) كاهى نك ضميرى تجريداته راجعدر يعنى عيسى عليه السلام اكرچه خمير مايه سنده روح مجرد وسر پاك ايدى ولكن هوايه آغوب ايكنجى كوكه صعودى عالم هودن حقيقت اوزره تجريد تحصيلى ايچون ايدى زيرا مجردات عالمنه دخولده بزهر حال مقامنه ترقى واردر (كه ايره محبوبه تحقيقات) يعنى محبوب حقيقى يه وصولده تحقيق اوزرينه تحقيق حاصل اوله (كه حسنه ايره تحسينات) يعنى حسن صنويلرينه برقاچ وجهله دخى حسن زائد حاصل اوله (مطلقدن) يعنى اطلاق حقيقى ايله مطلق اولان الله تعالىدن جميع مراتب وتعينات تقيداتنى رفع ايلدى وعالم اطلاقه سر مطلق ايله دخول ايدوب وجودين افنا قيلدى (فناده كيده تكليفات) يعنى فناء كلى يه واصل اولوب كلفت وجوددن اصلا اثر قالميه (بقاده كيده تقليدات) يعنى حقله بقا حالى حاصل اولور تقليد زوال بوله وهر كارى حقيقت صرفه اوله (تعديدات) كثرت عدد ديمكدر زيرا تفعيل تكثير ايچوندر كما فى قوله تعالى (جمع مالا وعدده) يعنى سالكك قلبنه عالم ملكوتدن بعض احوال منكشف اولغله كثرتدن خلاص اولمز بلكه نور قدمدن كشف تام لازمدر كه ظلمت حدوث آنكله مضمحل اوله وتجلئ ذات احديه ايله بالكليه كثرت زوال بوله الحاصل فناء علمدنصكره فناء عين وبعده بقاء عين كركدر تاكه افعال وصفات وذات سالك على الحقيقه افعال وصفات

وذات حقده فنا وانکاه بقابوله وحقیقت توحید حاصل اوله بو خود کل اولیا حالیدر پس هر ناقص طمعه دوشمیه وحدتی فهم ایلیه وستاره حکمنده اولان تجلی بی ماه وماهی مهر قیاس ایتمیه ودعوی یولنه کتمیه (لمحره) یلدزی خیره دیده ماه صانور * چاهی بر نقطه ایله جاه صانور * کورمین شوکتنی سلطانك * هر کدا صورتی برشاه صانور (بو علمه عقلك ایرشمز) زیرا عقل انسانی علم لدنی دائره سنه دخول ایتمز وعقل کل اولدیغی صورتده دخی منکشف اولان طاقت بشریه وفا ایتدیکی مرتبه در کنه ذات وحقیقت علم دکلدر (تا دور قیامت) مقصود تحدید دکلدر بلکه تأیید درز زیرا ابدی یازلسه نهایت بولمز نتکیم (قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی) آیتك تفسیرنده مرور ایتدی (تصنیفات) تصنیف برنسنه یی صنف صنف قیلمقدر یقال صنفه تصنیفا جعله اصنافا ومیز بعضها من بعض بوراده مراد مصنفاتدر اسم مفعول صیغه سی اوزره (بعدذا) اهل نظر قتنده تصنیف وتألیف برحکمده در فاما اهل حقیقت فرق ایدرلر ودیرلر که تصنیف اودر که انده غیرك کلامی اولمیه بلکه مطلق وارد الهی اوله تألیف ایسه کلام غیرله مزج اولنلاندر تألیف اشیاء متناسبه یی جمع ایتمکدر نتکیم محلنده بیان اولندی (الهی) کل ای سالك فنای اللهه ایراول حالی تحصیل ایت * بقا بالله بولوب صکره سلوك وسیری تکمیل ایت * حقیقت عالم کبری سنك کندی وجود کدر * بو اجماله شهودك وار ایسه شرح ایله تفصیل ایت * بو علمه عقل الی ایرمز بو کشفه اجنبی کیرمز * بو حاله آشنا اولماغه ترك قاله قیل ایت * بو نار عشقه پروانه کبی یانمق کرك آخر * مرادك یانمیسه نیجه بر توجیه وتأویل ایت * قدم باصمق دیلرسك منزل مقصوده ای سالك * بو یولده وار علائق بارنی تخفیف وتقلیل ایت * ایشتدك انبیا حالن اشتدك اولیا حالن * قومه فردایه فرصت وار ایکن بو ایشده تعجیل ایت * تن اسماعیلك ایراهیم جانه ایلیوب تسلیم * بو کون قربان عشقه حقیا تکبیر وتهلیل ایت *

بو سردن استریسك کشف رازی
نه دیر دکله امام فخر رازی

شو کیم جسمه ویا جسمانیه اول
تعلق بوله یا محسوس یا معقول

اودر دیز بیل شهادت عالمندن
ایرشمشدر سعادت عالمندن

فاما عالم ارواحه غایت
بولنمز یوقدر اکا هیچ نهایت

قویوب بو عالم اجسادی ارواح
سفر قیلدیغی وقالدیغی اشباح

بودر کیم عالم غیبه کیدر اول
کوزت امدی نوجهیله کیدر اول

بو معلومدر صوك ارواح مراتب
بشر ارواحیدر اشباحه راتب

بو اور لیکن معارجده کمالات
ترقیله مدارجده سعادات

سفر ایدر ایرر آخر طوتوب یول
بو دنیا کوکنك ارواحنه اول

ایکنجیده اوچنجیده بو رسمه
ایریشور روحی روحه جسمی جسمه

ایرر تا آکه کیده کیده ارواح
که ساکنلردرر کرسیده ارواح

پس اول یردن دخی اولایه کیدر
بولر دنده کچر اعلایه کیدر

کوررطورمش ملکلر شول بساطه
که عرشی ایلمشلر هب احاطه

بولر دنده کچوب اعلایه کیدر
ترقی ایلیوب مولایه کیدر

ایریشور بر مقامه کیم ملکلر
که دیز لارنده قالمش هب فلکلر

کتورمشلر اموزه عرشی بونلر
ایا قلاریله کچمش فرشی بونلر

پس اول یردن دخی ایدر ترقی
که تا حاصل اوله نور تلقی

وارر کوررر کیم ارواح مقدس
کیم انده یوق مربع یا مسدس

زیرا قیلمزلر اجسامه علاقه
طوررلر منتظر یوم التلاقه

بولر انلردررلر کیم اداسی
که ذکر الله اولور دائم غذاسی

شرابیدر محبت حقه قائم
که مستی لایزالی اوله دائم

شنادر انسلری حقه اطاعت
قولنلریدر آکه طاعت

تمام کیم ایلیه نقلی بولردن
چو قاصردر بشر عقلی بولردن

بولردنده ترقی ایدر ارواح
اولور اعلای علیینه سیاح

کچر قورقنده وارسه طور اطوار
ایرر آکا کیم اولدر نور انوار

کیم اولدر مبدأ الکل حضرة الله
ایشت پس نیجه ظاهر اولیسر در

ایرشدر ماکه قادر قدرة الله
کورن کوز نیجه زاهر اولیسر در

(راز) اولکی رازسر معناسنه وایکنجیسی ری دید کاری شهر در تحقیق جلد اولده در (جسم جسمانی) معلوم اوله که عوالم اوچدر بری عالم عقل و بری عالم نفس و بری عالم جسمدر جسم ایله مراد عرش و امثالیدر جسمانی جسمه دخول وتعلق ایدن اشیادر انسان وغیر یلر کبی ملك وجن انسانه نسبت ایله روحانیدر نفوس مجرده یالکز روحدر زیرا انلر ایچون نه لطیف ونه کثیف جسم یوقدر وجوهر انسانی یه کیمی جسم وکیمی جسمانی وکیمی جوهر روحانی دیمشدر نتکیم محلنده کلور ناظمك قدس سره کلامنده اشارت واردر که جن وملك انسان کبی شهادت عالمندندر زیرا جسم لطیفدر و برنسنه نك جسمیتی معقولیتنی مانع دکلدر فافهم (اشباح) اشخاص (راتب) مترتب معناسنه یعنی الصکره اجساده تعلق ایدن ارواح بشر درز یرا بشر بو عالم کونه جله دن مؤخر کلمشدر (معارج) معرجك جمعیدر سلم ومصعد معناسنه ومصدر میمی دخی اولور عروج وارتقا معناسنه (مدارج) دخی مدرجك جمعیدر مسالك ومراتبه صعود معناسنه یعنی اکرچه روح انسانی جله دنصکره جسده تعلق ایتمشدر ولکن سیر وسلوکله عروجی حالنده جله مقامات ومراتبی کذر ایدوب عالم غیب الغیبه واصل اولمق انك شانیدر غیرك دکل (جسمی جسمه) یعنی جسمی دخی ارواح فلکیه نك اجسامی کبی تلطف ایدر وانلرله بو عالمده مناسبت ومقارنت قیلور (بساط) دوشکدر که مبسوطدر بو راده مراد قرارکاه ملائکه عرشدر (تلقی) قاوشمق وکورشمك (ارواح مقدس) ملائکه عالیه در که ارواح محضه در و بونلردر که دریای شهوده مستغرق اولوب خلق عالمدن بی خبرلردر نتکیم جلد اولده شرح اولندی و بو مقامده تربیع وتسدیس یعنی اوصاف جسمانیه وشکل وهیئت ولیل ونهار وزمان ومکان یوقدر (یوم التلاق) قیامت کونیدر که اول کونده خلق اعمالنه و بری برینه قاوشورلر (طور) مرتبه وحد (زاهر) نورانی وشعشعه دار (بعدذا) ناظمك بو بحرده اشارت ایتدیکی سیر وسلوك وترقی فصل معراجده بیان اولنمشدر انجق فخر عالم صلی الله علیه وسلم عروجی هم جسمانی وهم روحانی وسائر کمل اولیانك فقط روحانیدر وسلوکك ترتیبی رساله اکبریه ده مبینندر و بو ترتیبده نهایته بالغ اولان قتی نادردر زیرا سالکلرك اکثری یا مراتب سفلیه و یا مقامات علویه دن تعشق ایتدکاری برزخده قالمشلردر کمال اودر که نور الانواره واصل اولنجه برمقامه تعشق ایتمك کرکدر اکر تعشق ایدرسه اوراده پابسته پروازدن قالور وناقصلردن اولور انکچون صاحب مثنوی بیورر ❁ ای برادر بی نهایت درکهیست ❁ هر کجا که میرسی بالله ئیست (الهی) ای کوکل شهبازی پرآچ حضرته ❁ آشیان لامکانه باص قدم ❁ کثرتی قوعزم راه ایت وحدته ❁ ایرشن اول منزله چکمز ندم ❁ عشق وشوق اولوب صراط مستقیم ❁ پست اوله سیرانکه عرش عظیم ❁ بی جهت ظاهر اولوب وجه کریم ❁ قالمایه اشبو وجود ایچره عدم ❁ جبرائیل رشك ایلیه پرواز که ❁ اولیه بر کیمسه واقف راز که ❁ واصل اولوب دایر ممتاز که ❁ بزم وصلنده سوانك نیجه دم ❁ شول دله کیم ذکر اوله دائم غدا ❁ جله ارواحه اولور مقتدا ❁ جسم وجانی هر کیم ایلرسه فدا ❁ حادثه بوله بدل نور قدم ❁ حقیا حقدن عنایت وارایسه ❁ جانمه عشق ومحبت یارایسه ❁ منزلك کرجنت دیدار ایسه ❁ بنده بو ایلدن کوچوب حقه کیدم ❁

❁ فصل فی الزیارات ❁

تمام اوله چو جنتده مراتب
نیجه ایده بری بیرین زیارت
واررلر جمعه ایرتسی هب اولاد
احد کون آتالری انالری
دوشنبه کونی شاکردلر کلیسر
سه شنبه کونی عالملر ایررلر
چهارشنبه کون امت انبیایه
قیچن پنجشنبه اولسه انبیایه
قیچانکیم جمعه اولسه جن وانسان
برند ه انی تقریر ایلیه وز

کل امدی کورنه رسمه اوله راتب
ایدم بر برعبارتده اشارت
کوررلر نیجه در آبا واجداد
کوررلر نیجه در نیلر بولاری
کیم استادلرنیدر نیلر صور یسر
که شاکردلرنیدر نیلر صوررلر
کلورلر صوره اندن اولیایه
کلورلر صوره نیدر اولیایه
واررلر تایوزین کوستاره سلطان
براز صبر ایله تحریر ایلیه وز

(راتب) ثابت ومرتب (احد) اول معناسنه کلور پس یوم احد دید کاری ایامدن اول مخلوق اولمغله در وجائزدر که یوم احدك معناسی یوم الله اوله حقك ایامدن اول مخلوقاتی اولمغله اکا اضافت قیلندی ایکنجی کون ایجاد اولندقده

اثنین دینادی زیرا یوم احدك ثانیسیدر ثلاثا وار بعاوخمیس دخی بوکا قیاس اولنه کذا فی تفسیر المناسبات (بعدذا) بوندن منفهم اولور که جنتده دخی هفته کونلری مضبوطدر واوراده ایل ونهارك امتیازی تجلی مخصوص ایله اولدیغی بالاده بیان اولندی (دوشنبه) احد کونك ایکنجیسی که عربیده اثنین دینلور زیرا شنبه لسان فرسده جمعه ایرته سیدر که عرب سبت دیرو یکشنبه بازار ودوشنبه بازار ایرته سی وسه شنبه صالی وچهارشنبه معلوم وپنجشنبه آنك ایرته لریدر که عرب یوم احدواثنین وثلاثا وار بعاوخمیس دیر پس ایکی تعبیر معناده بری بریندن موافقدر ونصاب صبیانده کلور ❁ عام وحول وحجه سال اسبوع هفته شهرماه ❁ سبت شنبه جمعه آذینه حیاله پایدام ❁ چون احد یکشنبه اثنین وثلاثا وار بعا ❁ هست دوشنبه سه شنبه چارشنبه وانسلام (الهی) صحبت حقه ایرمك استرسك ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ حق جمالنی کورمك استرسك ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ طالب بزم حضرت اولدکسه ❁ راغب جام وحدت اولدکسه ❁ عاشق ذوق صحبت اولدکسه ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ باغ وحدتده اهل حق کلدر ❁ اوکلی سیر ایدوب بوزك کولدر ❁ جنت ایچره زیارته یولدر ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ مطلبی اولدررایدن تحصیل ❁ ناقصی اولدررایدن تکمیل ❁ قومه فردایه ایلکل تعجیل ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ آج کوزك اول بومعنادن آکاه ❁ مظهر وجه حقدر اهل الله ❁ عفواولور هرقدمده بونجه کناه ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁ حقیا اولمه جدا صحبتدن ❁ صحبت اولی درر ریاضتدن ❁ نفحه آل کلشن زیارتدن ❁ قیل زیارت بوکون کمال اهلن ❁

﴿ فصل فی الضیافات ﴾

روایت ایلدی قفالی شاشی ‖ صاقن زنهار سوزینه باقه شاشی
دیدی چون جمعه کون جمله خلایق ‖ کیره اوچماغه یوردین بوله لایق
کوره لر آنده اعلای مقامات ‖ بوله لر آنده انواع کرامات
اوغول قیز بولشه آتا انالر ‖ ایده لر حقه حمدایله ثنالر
پس اوله جمعه ایرته سی ضیافات ‖ اوله هر بر ضیافتده اضافات
ملکلر دعوت ایده بربرین دیر ‖ کلك آدم اتایه بربرین دیر
دریله جنت خلده تمامت ‖ ویریله بونلره انده کرامت
بغشلانه ردا وتاج وحله ‖ صغشلانه عطا دیباج وحله
احد کون ایده لر کیرو ندایی ‖ که توحه جمع اولك قیلك ادایی
نعیم اوچماغنه جمع اوله لر پس ‖ کیرو انده تنعم بوله لر پس
دوشنبه کون ندا ایده منادی ‖ کیم ابراهیمه آچك تیز قنادی
واره فردوسه هب جنیله انسان ‖ بولالر انده ده انواع احسان
سه شنبه کون ایده کیرو ندایی ‖ که موساده کیوك بوکون قبایی
دریله جنة المأوایه جمله ‖ ایریشه انده ده اعطایه جمله
چهارشنبه ایده لر کیرو اعلام ‖ که عیسایه دزیلك اهل اسلام
دریله لر قودار السلامه ‖ بوله لر انده ده دراو کرامه
که پنجشنبه اوله کیرو منادی ‖ ایروره خلقه حقدن ذوق وشادی
که جمع اولك اولور بوکون ضیافت ‖ حبیب الله قیلور بوکون ضیافت
کله لر جن وانس جنات عدنه ‖ طوله لر طوبایه روضات عدنه
ویریله شولقدر انده عطایا ‖ کیم انجق حق بیله نولدی هدایا
اوله یارنده سی کون چونکه جمعه ‖ صلا ایده ملکلر جمله جمعه
که سیزی دعوت ایدر حضرة الله ‖ کوره سز تا کمال قدرت الله
اولك حاضر بوکون دار الجلاله ‖ ایره سز تا کمالیله جماله
ایره اندن خطاب امتنانی ‖ کیم اولمایه اراده ترجمانی
که هیچ نسنه دخی وارمی عطادن ‖ کیم ایرمامش اوله سیزه ارادن

دیه لر قالدی یارب بودیلك کیم
رسوله ویروب ایمشدك ملك کیم

بزه وعده قیلوبدك کیم اوزیکی
یوزه یوز کوستره سن سن یوز یکی

پس اندن ایریشه حقدن منادی
که پس باکه کلك سن یاعبادی

کلك پس منت عظمایه بوکون
کلك پس رفعت زلفایه بوکون

کلك پس منظر اجلایه بوکون
کلك پس مطلب اعلایه بوکون

کلك کورك بوکون کیم رب الارباب
سنزه کوزکلکیچون آچدی قاچ باب

روایت ایتدی راویلر بوبابی
کیم اول ایکی جهانك آفتابی

محمد حضرتینه جمع اوله خلق
سرا بینك ایشیکینه طوله خلق

جمیع انبیا و مرسلینك
جمیع اولینك آخرینك

اوکینه دوشه عزم حضرت ایده
آلوب دار الجلاله طوغرو کیده

واره پس جنت عدنه طوله خلق
برآق مسکدن کثیبه جمع اوله خلق

ندا ایره جناب کبریادن
ملکلاره خطاب کبریادن

کرو بیون کتوره تاکه منبر
شو منبر کیم اوله یاقوت احمر

اوله بیك یلاق انك ارتفاعی
ایریشه دوبدز اقطاره شعاعی

پس ابراهیمه امر ایلیه جبار
که چیق خطبه اوقی ایشتسون ابرار

اوقویه امتینه صحفنی اول
بیان ایده لطیفك لطفنی اول

پس اندن ایده یاموسی بن عمران
که چیق منبرده قیل توراتی تبیان

اوقویه انده توراتینی موسی
بیان ایلیه آیاتینی موسی

پس اندن امر ایدیسر رب معبود
زبوری اوقویه منبرده داود

شو رسمیله انی تقریر ایده اول
که یتمش صوتله تحریر ایده اول

پس اندن امر ایده انجیلی عیسی
که منبرده ایده تبجیلی عیسی

اوقویه ایده اسرارن بیان اول
رموزن کشف ایده کشفن عیان اول

پس اندن امر ایده طوریا محمد
حقیقی علم ایرکور یا محمد

اباغن ایده چون یردن کناره
کله یاقوت احمر برمناره

برآق یره اوریله رکن بابی
کیم اوله مسك اذفردن ترابی

چیقه اوستینه اول کنز الحقایق
ندکلو وارسه حل ایده دقایق

اوقویه اولا آیات قرآن
دیه آخر ندر غایات قرآن

دیه اولده مکنونات قرآن
دیه آخر که مخزونات فرقان

علومك اولینی آخرینی
علومك باطنینی ظاهرینی

چوهر آیتده وار ظاهرله باطن
تمام یتمیشه دك ایرر مباطن

قواحکامنی تحقیق ایده اول
دونوب تحقیقنی تدقیق ایده اول

الف لام میم ندر طه و یاسین
ندر حامیم وقاف وصاد وطاسین

مراد الله نه ایدی ایده اظهار
دکزلر آقیده غرق اوله انهار

ایده حل درت کتابك مشکلاتن
قیله منحل غموضن معقلاتن

معین بلدیره عین الیقینی
محقق کوستره حق الیقینی

هم انده بیلدیریسر وصف ذاتی
هم انده بیلدیریسر کشف ذاتی

که نیجه ظاهر اوله کوزلره اول
که نیجه باهر اوله یوزلره اول

نیجه قیله ردای کبریایی
نیجه ایده ندای کبریایی

نیجه کشف ایدیسر قدر جلالی
نیجه عرض ایدیسر نور جمالی

جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن
جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن

(شاشی) اولکیده یانسبت ایچوندر شاش بر شهرك اسمیدر قال فی مختصر ابن خلکان شاش بشینین معجمتین بینهما الف وهی مدینة وراء شهر سیحون خرج منها جماعة من العلماء انتهی ایکنجیده اصلیدر معناسی معروفدر * قال ابن الکاشفی فی الرشحات شیخ عالم وعامل امام ربانی ابو بکر محمد بن اسمعیل قفال شاشی که ازاعاظم علماء شافعیه اند درمقامات شیخ ابو بکر قفال مذکورست که ایشان سنین عمرخود راسه قسم ساخته بوده اند یکسال بغزای کفار میرفته اند بجانب روم و یکسال بحج اسلام توجه میکردند و یکسال در ولایت خودمی بوده و بادهٔ علوم شریعت وطریقت مشغولی می نموده اند انتهی کلامه (ضیافات) ضیافه نك جمیدر مهمان کردن معناسنه یعنی قونق ایلك قال الراغب اصل الضیف المیل والضیف من مال الیك نازلا بك وصارت الضیافة متعارفة فی القری و یقال استضفت فلانا فاضافنی (جمله جمعه) فتحله یعنی جماعتد (خطاب امتنانی) انعام واحسانه متعلق ومنسوب اولان خطاب باری عزشانه زیراجنتده قهره متعلق خطاب یوقدر پس امتنانه نسبت واقعی بیان ایچوندر (ترجمان) عنفوان وزعفران ور یهقان وزننده براساندن لسان آخرله تعبیرایدن کیمسه یه دیرلرکما فی القاموس پس ابن کالك تانك فتحی وجیمك ضمی لغتده یوقدردیدیکی قصورتفتیشدندرزیراصاحب القاموس ر یهقانی هانك ضمیله ضبط ایتمشدرواین خطیب وابن ملك دخی ضم جیم لغتدر دیمشلردر (منت عظمی) نعمت عظمی دیمکدر زیرا منت اصلده اول نعمتدرکه معطی اولان کیمسه معطی الیهدن اجر وعوض طلب ایتمیه تکیم الله تعالیانك صفتنده منان دیناور المعطی ابتداء من غیران یطلب عوضا معناسنه بومقامك تحقیق جلد اولده مرور ایتمشدر (زلفی) قربت ومنزلت قال الله تعالی (وازلفت الجنة للمتقین) ای قربت وفی الحدیث ازدلفوا الی الله برکعتین ای تقربوا (منظر اجلی) زیاده روشن نظرگاه مراد جمال حقدر (کثیب) قوم دیه سی التل من الرمل معناسنه بوراده مراد مسك دیه سیدر (کروبیون) رانك تحقیقی ایله سادات ملائکه معناسنه یعنی زیاده مقرب درگاه اولان ملکلرزیرا کروب دنو وقرب معناسنه در وبو معنادندرکه ملائکه مهیمه یه وارواح عالیه یه دخی کروبیون دیرلرتکیم جلد اولده بیان اولندی (اقطار) جوانب ونواحی وقدسبق (صحف) صحیفه نك جمیدر مراد اون عدد صحیفه درکه حضرت ابراهیم علیه السلام اوزرینه نزول ایتمشدر قال الله تعالی (ان هذا لفی الصحف الاولی صحف ابراهیم وموسی) (تبیان) کسرله بیان معناسنه در شرحی کذر ایتمشدر (صوت) مراد الحان ونغماتدر وفی الحدیث لکل شیء حلیة وحلیة القرآن الصوت الحسن (رکن) جانب اقوی معناسنه بویله یرلرده اساس مراد اولنور واركان العبادة جوانبها التی علیها مبناها و بترکها بطلانها (اذفر) ذال معجمه ایله درزیاده رایحه دار معناسنه (کنز الحقایق) کنز مال مدفوندر بوراده حقایق الهیه یی مدفون اولان مال نفیسه وفخر عالم صلی الله علیه وسلمی انك مدفننه تشبیه واردر (مکونات فرقان) مستورات فرقان یعنی قرآنك معارفه متعلق اولان مرتبه سی که عوام علمادن پوشیده در (مخزونات فرقان) محرزات فرقان یعنی قرآنك حقائقه متعلق اولان مرتبه سی که خواص علمادن دخی کزلیدر (مباطن) بطنك جمیدر علی غیرقیاس وفی الحدیث ان للقرآن بطونا الی سبعة وفی روایة الی سبعین والعلم الظاهر مایتعلق باللسان من عالم الملك والعلم الباطن مایتعلق بالقلب من عالم الملکوت واصحاب العلم الظاهر هم علماء الدنیا فجارهم من اصحاب الشمال وصالحوهم من اصحاب الیمین واصحاب العلم الباطن هم علماء الآخرة وهم المقربون من ارباب القلوب واصحاب الیقین نسأل الله تعالی ان یجعلنا من اهل الارث المحمدی * و یجعلنا فی الجنة فی المجلس الاحمدی (غرق اوله انهار) یعنی فخر عالمك علم کلیسی دریاسنده سائرلرك علم جزئیسی ایرمقلری نابدید اوله وحروف مقطعه که بین المحب والمحبوب مواضعات ومعمیات قبیلندندراکرچه دیناده کل اولیایه اشارت طریقیله حاصل ایدی ولکن حقیقت اوزره شرح و بیانی جنتده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك لسانندن اولسه کرکدر زیرا نشئهٔ دنیویه نك بومقوله رازی افشایه تحملی یوقدر سربالاده بیان اولنمشدر (غموض) ضمله وضوحك خلافیدر قال فی القاموس الغامض خلاف الواضح من الکلام (معضلات) معضلك جمیدر مشکل کبی لفظاومعنی ضادك فتحی غلطدر یقال اعضل الامر ای اشتد واستغلق (رداء کبریاء) فی الحدیث ومابین القوم و بین ان ینظروا الی ربهم الارداء الکبریاء علی وجهه انتهی بوحدیثده رداء کبریاءایله مراد آشاغیده رؤیت بابنده شرح اولنوران شاء الله تعالی (قدر) شرف ومنزلت ومقدار وتعظیم بوراده قدرجلالدن مراد مرتبهٔ عظمتدر (الهی) ای رسول سبب رحمت حق * وی حبیب اثر نعمت حق * سفرهٔ فیض وجود مطلقده * اولدك عالمده ضیافت حق * نسخهٔ سرازلدر ذاتك * اوقنورانده علم وحکمت حق * مصحف دهر ایچنده حقا کیم * اولدی ذاتك براوابوآیت حق * دیرکورن یوزیکی الله الله * زی تجلی کیم ایتدی حضرت حق * بولدی بوجلایی برموجود * آینه کدن کورندی صورت حق * عرض نورجمال ایدوب سکاهو * حاصل اولدی کمال رؤیت حق *

انبیا اولیاسکا محتاج * سکا اولدی سکاعنایت حق * غرق اولور بحر علمکه انهار * جمله دستکدن ایچر شربت حق * درت کتابك نتیجهٔ مفتاحن * دستکه صوندی دست قدرت حق * سرطه وسر یاسینه مظهر * ایتدی سنی هدایت حق * جمع ایدر جمله بی مبدا نکده * جنت عدن ایچنده غیرت حق * جمله سی امت اولدیغی بیلنور * حاصل اولور قویه عزت حق * حقی به فیض شفاعت ایله * کیده کثرت بیلنه وحدت حق *

فی مدح النبی علیه السلام

جهانك جانی وجانك محمددر چوجانانی
که قاطمدر مقالاتی

اودر جانان یرادن جان ایدندی چون آنی جانان
که محبوب ایتدی ذاتینه

اودر بو جانلرك جانی اودر سرورلرك خانی
چون اول سلطان کونین در

اودر سلطان که ذاتندن تجلی ایتدی ذاتینه
هویتدن حجاب آچوب

اودر سبحان کیم اول نوری مصور ایتدی عالمده
مظفر فرمؤید

اودر زحمان که رحمتدن کتوردی برقلم اول
اوله تا علمنه مظهر

اودر منان اعلی کیم اول اسم اعظمك رسمن
که عنوان ایتمکه آدین

اودر دیان اعلم کیم کتوردی عرشی برقبه
نطاقندن قوره خیمه

اودر یزدان عالم کیم قودی صحنده برکرسی
اکا وحدت سراینده

اودر حنان عالم اول که افلاکك محیطاتن
صاله تامرکزه سایه

محیط اولدر که باسطدر بساط فرشی بسط ایتدی
اباغی التنه آنك

چودوزدی اشبو ناسوتی ایرشدی امر لاهوتی
کلوب وحدانی سرندن

بو انسان صورت ومعنی اوله تا قبلهٔ عالم
چون اولدر مظهر هادی

چون انسان خلعتن کیدی سعادت تاجن اورندی
بو جسمانی ولایتدن

پس اندن منبر عرشده اوقندی آدنه خطبه
چون سلطان ایلدی آنی

بیوردی سنجغن افلاك ذراسینك وراسنده
یسادی انده میکائیل

لعمرك تاجنی اوردی ردا کیدردی لولاکی
چون اکرام ایلدی اکا

قودی باشنده برر فعت که فرقی کچدی تافوقه
کچوب طاق معلادن

اول اوله چونکه جاناتی نیجه سومایه جان اتی
که ساطمدر دلالاتی

سورانی قوجانان اودر بو چانلرك جانی
که جامعدر کمالاتی

اودر کوهرلرك کانی او بیلدی بولدی سلطانی
که صادقدر رسالاتی

کتوردی علم غیبندن ظهوره نور سبحانی
که ناطقدر جلالاتی

که تا سر محبتدن ایریشه فیض زحمانی
که وصل ایده خیالاتی

که یازه آدین آنك بلینه علم منانی
بولینه انده حالاتی

کتوردی لوح محفوظی که یازه دین ودیانی
که دفع ایده ملالاتی

عروجینك بروجندن طوغه اول شمس یزدانی
ایده ماهه میاهاتی

که دار الملکنه آنك قوره ایوان حنانی
که رفع ایده مکاناتی

خیامن سایبان ایتدی ایره تادوزه دورانی
تداویره محیطاتی

که سطحینك فراشنده قوزه تا عالی ایوانی
دیکه عزتله راباتی

که بو پرکار وحدتده قویه برنقطه انسانی
اکا کشف ایده سبحاتی

قیله اول قبله یه اقبال بیلان محراب روحانی
قبول اوله مناجاتی

بنوب پس دولت آتینه یوریدی طوندی میدانی
باصوب ارض وسموانی

قازندی آدینه سکه قوزب کرسیده لیوانی
کاوله اعلی مقاماتی

بیوردی انده جبرائیل بیله منشور ربانی
اکا وحی ایتدی آیاتی

براتن ویردی حجتدن نشانی اوردی برهانی
که ضبط ایده رهاباتی

قودی مجموع موجودات پس اباغینه پیشانی
چوکوردیلر کراماتی

قودی الیندہ بردولت کیم انك دولتنده خلق
کلوب بو عالم ملکه
قودی قاشنده برهنیت که صید کائنات ایده
که صیاد صمد دی اول
قودی کوزنده برصنعت که برکره باقیشنده
تمام اطراف آفاقه
قودی سمعنده برقدرت که جبرائیله امر اولسه
جناب لایزالیدن
قودی یوزنده برطلعت که هرکیم کورسه دی برکز
اریردی کوده ده جانی
قودی بورننده برخصلت کیم ایردی مشامینه
جمیع عالمك علمی
قودی دیلنده برحکمت کالنجه بلاغتدن
که ابطال ایلیوب سحری
قودی قولنده برقوت که برقبضه ترابیله
خراب ایدردی احزابی
قودی صدرنده برقلبی کیم اوله علمنه مخزن
کلوب غیب ابتدا سندن
قودی قلبنده برنوری کیم آنك شمع پرتابی
ضیاسی انعکاس ایدوب
قودی ایاغنه قوت که طی ممکنات ایده
که هم طی زمان ایده
شو وقتیدی بو معنیلرکه بریوزنده دی اول ماه
کیم اول بدر کمال ایدی
نه برده قلبی ایرزسه ایردی قالبی انده
کیم اول صدر جلال ایدی
انکچون برنفسنده اول کچو بدی بیت مقدسدن
که مقصودی مقدسدی
انکچون شرعی اعلادر انك جمله شرایعدن
کیم اولدر سید عالم
انکچون امت اسلامن ایردی قدر اعلایه
هم اندن نور مولایه
انکچون کبریای ذات نقاب آچیشدی اکا
جمالن عرض ایدوب هربار
انکچون کندویه آنی محب محبوب ایدمشدر
که عین سر وحدتدی
انکچون اکا بیلدردی که وصلی یك فراقندن
که عالمده نظیری یوق
انکچون اشبو عالمدن سفر قیلدی کذر قیلدی
کیم اول اویك ایدی بوندن
انکچون بختیار ایتدی که بونده اختیار ایتدی

سبب اول اولدی بولدیلر قو انعام واحسانی
سعاداتی سیاداتی
که کر یکدن خدنکینی اتیجق اوله قربانی
اله جمله بریاتی
کوردی شرقله غربی عیان اواوردی احیانی
عماراتی خراباتی
ایشیدردی آنی در حال بیاوردی وجه فرقانی
اشاراتی عباراتی
صانوردیکیم یکاغنده کونش ایدردی سیرانی
او چاردی کوکه ذراتی
خصوصا جنت عدنك کلوردی ریح الوانی
که موج اوردی زوضاتی
معانینك بلیغندن بیان ایدردی تبیانی
ادا ایدوب بیاناتی
نه بیره صونسه ایردی ایرشد برزدی درمانی
صواردی اندن آفاتی
آقوب دریای حکمتدن دوکردی دلده قرآنی
بیلینه تانهایاتی
ایردی دوبدز اکوانه قیلوردی آنی نورانی
که عرش وفرش جناتی
برابر اوله عرش وفرش کوره بو جمله اکوانی
کیم ایرکوره هداباتی
قیچنکیم کوکاره چیقدی یوجلدی طلعتی شانی
دخی آرتدی درایاتی
انکچون ایکی ساعتده کزوبدی جمله کیوانی
براق برق ایدی آتی
انکچون برنظرده اول چیقوبدی حد امکانی
ایروب اقصای غایاتی
انکچون دینی نسخ ایتدی انك مجموع ادیانی
که شاملدر دیاناتی
انکچون همت اعلامن یوجلدوب قوردی شیوانی
ایرشدردی حماباتی
انکچون واصل ایتمشدی جهاندن کندویه آنی
قیوب مجموع لذاتی
انکچون واجد وموجود اولوبدی بولدی وجدانی
تواجده وجوداتی
انکچون اکا طویدردی که اول باقی بواوفانی
که دوکنز بلیاتی
انکچون قودی بوملکی بقاده طوتدی اوطانی
نبدرلر بو دیاراتی
انکچون اولده امر ایتدی که طوتدی بوده ایمانی

کیم اولدر واجب مختار
انکچون پیشوا اولور کیرو بو جمله انسانه
که زیرا سید الخلقدر
انکچون یازیجی اوغلی قومشدر یولنه جانی
که قاپوسنده برقولدر

که بکلردی اما ناتی
انکچون ایرکوزر حقه بیلور لر وصل حقانی
بیله انواع حاجاتی
انکچون فانی اولمشدر بیلادن اشبو عرفانی
قیلور آ که تحیاتی

(قاطعدر مقالاتی) مقالات قطعیه دن مراد قرآندر که اقوی المعجزاتدر قال تعالی (وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی) (ساطعدر دلالاتی) دلالات ساطعه دن مراد قرآندن غیری اولان معجزاتدر یقال سطع الغبار ارتفع وکذا البرق والشعاع والصبح والرایحة (اودر جانان) یعنی الله تعالی جاناندر وجانی یرانمشدر وفخر عالم صلی الله علیه وسلمی کندینه جانان ایتمشدر (اودر کوهر لرك کانی) یعنی موجوداتك کانی وحقائقك معدنی (صادقدر رسالاتی) یعنی رسالتنه مضاف اولان احکام وشرایعی (ناطقدر جلالاتی) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك انواع عظمتی ذکر اولان معنایه شاهددر (ان آثارنا تدل علینا) (مظفر فر) فر تشدیدله قوت ورونق وفروغ ودولت وسیاست یعنی دولت وقوتی غالب شویله که هر قنده عزم ایتسه منصور اولور (مؤید) یدال معناسنه دردست کبی یعنی الی قوت الهیه ایله تقویت اولنمش شویله که بر کیمسه انك پنجه سن بورمغه واکا غالب اولمغه قادر دکلدر پس یرال که ید الله سرنه مظهر اوله انك فوقنده بر دخی ال اولمز قال تعالی (ید الله فوق ایدیهم) (وصل ایده خیالاتی) یعنی ذکر اولنان فیضك سببیله خیالاری عین حقیقته ایصال ایده وشهود حقیقی وتجلی کلی حاصل اوله زیرا کمال انسانی سلوك طریقیله حقه وصلتده در وسلوك ایسه عالم صورته قدومه موقوفدر پس انسان کامل اولان عالم عیندن عالم خیاله نزول ایتدکدنصکره بحسب السلوك عالم خیالدن عالم عینه صعود ایدر وبو وجهله تحصیل کمال ایلر (اوله تا علمنه مظهر) بونده اشارت واردر که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك قلم وجودی علم حقه مظهر اولدر (که یازه آدنی انك) فخر عالم صلی الله علیه وسلمك آدندن مراد وجود شریفیدر که ابتدا عالم ارواحده تعین بولمشدر زیرا عند الصوفیه اسمله مراد تعیندر (بولینه انده حالاتی) یعنی منان ومعطی اولان الله تعالینك علمنك حالات واطواری فخر عالم صلی الله علیه وسلمك وجودنده بولنه (اول اسم اعظمك رسمن) یعنی اسم اعظمه مظهر تام اولان فخر عالمك اثر وصورتن (عنوان) ابتداء ونشان نامه وناحیه وجانب قال فی القاموس عنوان الکتاب سمی لانه یعن له من ناحیته بوراده مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك نام پاکی عنوان لوح محفوظ اولدیغن بیاندر زیرا قلم اعلانك ابتدا ثبت وتحریر ایتدیکی آنك نامی ورسم وجودیدر وحقیقتده لوح وقلمدن مراد مراتب اوزرینه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك وجودنك تنزلیدر زیرا قلمدن ظاهر اولان اشکال کتابت کاغدده تفصل ایتدیکی کبی قلم اعلادن صادر اولان اشکال وصور دخی لوح محفوظده تفصل ایدوب آخر نشأته کلنجه صورتدن صورته کیرمشدر پس قلم اعلی مرتبه سی مرتبهٔ جمع وسائر تنزلات مرتبهٔ فرقدر (دیان) الله تعالیدر مجازی وحاکم معناسنه تفصیلی مرور ایتمشدر (ملالات) ملالك جمعیدر تألم وانفعال وفتور معناسنه یعنی دینی تحریر ایده که آنکله ملال عالمی دفع ایده وکدر وائر قهر قومیه بلکه آنی قبول واکا اتباعله هر کس مظهر لطف اوله وفایده کوره وترقی بوله (نطاق) کمر قوشاق مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلم معراج ایدوب عرشك برجلرنده ظاهر اوله وخیمه سن انك کرنده قوره وماهك مرتبه سن تجاوز ایتمکله اکا مباهات وافتخار ایلیه دیمکدر (صحن) وسط الدار بوراده مراد صحن عرشدر (دار الملك) فخر عالم صلی الله علیه وسلمك دار الملکندن مراد کرسینك مشتمل اولدیغی هشت بهشتك ذروه سی اولان عدن ومقام وسیله در که ایوان جنانیدر یعنی رحیم اولان الله تعالینك رؤیتنه محل اولمغه شرف بولان صفه وچارطاقدر وبو بر وحدت سرایدر که حق تعالی فخر عالمه مخصوص بطش وبو وجهله انك مکان ومکانتنی یعنی منزلت ومرتبه سنی رفع ایلمشدر پس مکانات مکانه نك جمعیدر منزله معناسنه قال فی القاموس المکانة المنزلة عند الملك (مرکز) وسط دائره در هر فلکك برمرکزی واردر وجمله نك مرکزی زمیندر (خیام) خیمه نك جمعیدر چادر معناسنه (سایبان) کولکه لکدر (تداویر) تدویرك جمعیدر مدور ایتمك معناسنه اصطلاح اهل هیئت اوزره اجرام نیره وافلاکك اوصافندندر یعنی الله تعالی قلم ولوح وعرش وکرسید نصکره افلاك محیطه ومدیره یی خیام کبی سایبان ایتدی تا که مرکز ارضه سایه صاله ودوران عالم بو دور محمدی به منتهی اوله وتدویرلر غایتی بوله (سطح) یصی دوزنسنه مراد روی زمیندر که فراش وبساط کبی فرش وبسط اولنمشدر (رایات) رایه نك جمعیدر سنجق معناسنه (ناسوت) عالم ملك وشهادت ولاهوت عالم ملکوت وغیبدر (وحدانی) واحده منسوبدر الف ونون زائددر متوحد معناسنه فرد منفرد معناسنه

اولدیغی کبی (سبحات) انوار وجه الله بو کلامده عالم وحدتی پرکارله حاصل اولان دائره یه وانسانی اول دائره مرکزنده نقطه یه تشبیه واردر بونده منفهم اولور کثرت دیدکاری امر اعتباریدر آنکچون چشم انسان کامله ظاهر اولان نور وحدتدر فقط (چون اولدر مظهر هادی) یعنی انسان هادی اسمنه مظهر اولمغله قبله ومقتدای عالم اولمشدر پس صورتی صورت کعبه وسری سر الله در بوسببدن جمله قوافل اسما کاطوغری کیدروتوجهنه آنی محراب روحانی نصب ایدرتا که مناجاتی قبول اوله زیرا وسیله اولمدقچه عمل قبول اولاز وبی راه کلان درکاه قربه وصول بولاز (چون انسان خلعتن کیدی) مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمك عالم بشریته قدم باصدیغن بیاندر (هدایی) کجوب فرمانله بونجه عوالم ❊ کزرکن عالم انسانه کلدك ❊ پس عالم انسان ناسوتك غایتیدر بوندنصکره سفرینه عالم لاهوته طوغریدر (سکه) کسرله شول نقش اولنمش دمردرکه دراهم آنك اوزرینه ضرب اولنور (بعدذا) بومقامده ذکر اولنان بعض ابیاتك اصطلاحات واستعارات ومعانیسی جلد اولده اسرار وحیده کذر ایتمشدر (لیوان) مثل دیوان یعنی مجلس سلطان وخیمهٔ شاه کما فی اللغة النعمتیة (ذری) ذال معجمه نك ضمی وراء مهمله نك فتحیله ذروه نك جمعیدر هر نسنه نك اوستنه واعلا سنه دیرلر (وراسنده) یعنی آردنده وفوقنده زیرا وراء خلف معناسنه وقدام معناسنه دخی کلور (منشور) پادشاهلرك بی مهر اولان کاغدلریدرکما قال فی القاموس المنشور ما کان غیر مختوم من کتب السلطان بوراده مراد حضرت قرآندرکه نامهٔ الهیدر (لعمرك انهم لفی سکرتهم یعمهون) الایه اولاك لما خلقت الافلاك) بوایکی کلام شریفك شرحی جلد اولده در (براتی الخ) یعنی حجت قاطعه یی برات وبرهان واضحی نشان ویردی وبووجهله ضبط عالم ایچون رعایایه کوندردی (رعایانی) فتحله رعایانك ورعایادخی رعیتك جمعیدر والراعی کل من ولی امر قوم والقوم رعیته (فرق) عربیدر هر نسنه نك دپه سی وباشی فوقدن مراد عرشدرکه اجسامده جمله نك فوقنده در (طاق معلا) افلاکدرکه عالی کمر کبیدر (پیشانی) آلن جبهه کبی پیش اوکدر آخرنده یانسبت والف ونون تأکیدایچون زیاده در آلنه پیشانی دیدکاری باشك اوکنده اولدیغندن اوتوریدر (سیادات) سیادتك جمعیدر اولواق وبیوکلك معناسنه (صیاد صمد) یعنی حق طرفندن کلمش صیاد درکه دانهٔ علم وعرفانله کائناتی صید وشکار ایدر وکیمن جنته وکیمن وصلته لایق قیلور (خدنك) قاین اغاجی کهاندن اوق دوزرلر اول اغاجدن دوز یلن اوقه تیرخدنك دیرلر کثرت استعمالله مضاف دخی حذف اولنور خدنك دیرلر بوراده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کرپکنی تیرخدنکه تشبیه واردر زیرا نظری اوق کبی مؤثردر (بریانی) بریه نك جمعیدر خلق معناسنه (اعیان) اشخاص (ایشیدردی انی درحال) یعنی جبریلك نزولندن اول وجه خاصدن وحی الهی کندینه منکشف اولوردی صکره وجه عامدن دخی تأیید ایچون جبریل کلوردی وبومعنی ارباب حقیقت قتنده ظاهردر اکرچه اصحاب ظاهر یاننده خفیدر زیرا لوحك حقیقتی کوکلدر پس لوح محفوظ شرح وتفصیلی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك لوح دلندن اخذ ایتمشدر (مشام) کیکزده قوقو آلان عضو کهاکا حاسهٔ شم دیرلر (طیب) کسرله خوش قوقولی نسنه (ریحی الوانی) درلو درلو خوش رایحه لری (روضاتی) یعنی جنت عدنك روضه لری نسیم الهی ایله جنبشه کلدیکی زمان (ابطال ایلیوب سحری) مقصود بیان بلیغده سحرك تأثیری کبی تأثیری اولدیغن بیاندر نتکیم حدیثده کلور (ان من البیان لسحرا) پس فخر عالم صلی الله علیه وسلم لسان حکمتدن برسحر حلال کوستردیکه جمله سحرلر آنکله باطل اولدی وکیمسه اول دیلدن سویلمکه قادر اولمدی ودهبسته اولوب قالدی (لمحرره) اب لملك دوکرسه سحر حلال ❊ جمله اهل بلاغت اولور لال ❊ نغمهٔ طوطی کتورمز تقلید ❊ بکزه مز آب شوره آب زلال (ادا ایدوب بیاناتی) ماقبلنه تفسیر واقع اولمشدر یعنی معانیٔ بدیعه دن بیانه محتاج اولان موادی شرح وبیان ایدردی (احزاب) حزبك جمعیدر طائفه وجماعت ناس معناسنه (شمع پرتاب) یلدر ایچی موم (طی) دورمك تأویلات نجمیه ده کلور که الله تعالی هر نبی یه برآیت وبرهان ویردی تاکه آنکله امتی اوزرینه اقامت حجت ایلیه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ایسه بتون وجودنی برهان ایلدی یعنی انبیانك برهانی کندی نفسلرندن خارج اولان اشیاده ایلدی مثلا حضرت موسی علیه السلامك برهانی عصاو حجرده وصالحك ناقه ده ایدی وعلی هذا فاما فخر عالمك وجودی بالکلیه برهان ایدی پس دیدهٔ حق بینك برهانی بو اولدیکه پیش وپسدن برابر کوررردی نتکیم بیوردی (لاتسبقونی بالرکوع والسجود فانی اراکم من خلفی کما اراکم من امامی) اصلی بودرکه فخر عالمك حقیقتی جهاتله مقید دکلدر وبومعنی آنك وجودنده بالفعل ظاهر اولمشدر وفی بحر العلوم نظر النبی علیه السلام ثاقب یری الاشیاء علی ماهی علیها کما رأی نعش النجاشی من المدینة وصلی علیه (لمحرره) مژه کلك هر بری برتیرخدنك ❊ کیمسه اولز سکا بومنزلده دنك ❊ وبصرنك برهانی مازاغ البصر وماطغی مضمونیدر (شیخی) چون اول سفرده مقصده تیز ایلدك سفر ❊ مازاغ اولدی چشمك وقلبك وماطغی ❊

و بورننك برهانی بودر که بیورمشدر (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) واسانتك برهانی بودر که الله تعالی بیورر (وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی (شیخی) نطقك معلی شبه عقله درنجات * لفظك مفرحی مرض زوحه در غدا * وبصاقنك برهانی بودر که خندق کونی جابرك خانه سنه کلوب لحمله غلیان ایدن جولمکه وتکنده خیره خدواندا اخته برکت ایله دعا ایلیوب بیك قدر کیمسه دفع ضرورت ایلدی وطعام حالی اوزرینه قالوب نقصان بولمدی (عطار) کرده چاه خشك رادر خشك سال * قطرهٔ آب دهانش چون زلال * وتف دیملرینك برهانی بودر که حضرت علی رضی الله عنهك دیده سی رمد دیده اولمش ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم خیبر کونی اکا تف دیدکده صحت وشفا بولدی * والنك برهانی بودر که الله تعالی بیورر (وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی) وطاشلر دخی النده تسبیح ایتمشدر نتکیم خواجه عطار کلانده کلور * داعیٔ ذرات بودآن پاك ذات * درکفش تسبیح ازان کفتی حصات * وشیخی دخی دیمشدر * ایردی نبات ومعدن حیوانه دعوتك * کیم اولدی شاهدك شجر واشتر وحصا * وبرمغنك برهانی بودر که قری دوشق ایلدی * ماهرا انکشت اوبشکافته * مهر از فرمانش ازپس تافته * ومولانا بیورر * پس قمر که امر بشنیدوشتافت * پس دونیمه کشت برچرخ وشکافت (وشیخی دیر) کسدك کلیجهٔ مهی تنور چرخده * چون خوان معجزانکه کرم اولدی اشتها * وبرمقلری اراسنك برهانی بودر که تبوك غزاسنده صولر جریان ایدوب جمع کشیر ایچوب قاندیلر (روشنی) برمغکدن آقیدوب آب روانبخش روان * نیجه یوز بیك کیشیدن دفع ایدیسرسن عطشی * وصدرنك برهانی بودر که نماز حالنده شدتله قینیان نسنه نك غلیانی کبی غلیان صوتی اشیدیلوردی (لمحرره) کریه دن جوشه کلوردی صدری * اشك چشمیله بولوردی صدری * وقلبنك برهانی بودر که بیورمشدر (تنام عینای ولاینام قلبی (صائب) مشو بمرك زامداد اهل دل نومید * که خواب مردم آکاه عین بیدار یست * ومابین الکتفینك برهانی مهر نبوتدر (عطار) برمیان دو کتف خرشیدوار * داشته مهر نبوت آشکار * وبالکلیه وجودنك برهانی معراجدر یعنی جسمله ذروهٔ عرشه دك عروجدر که بر پیغمبره میسر اولمشدر (فضولی) عزم چرخ ایتدی مسیحا که بوله معراجك * یتمدی منزل مقصوده طریق طلبی * نه کسی درکرد توهرکز رسید * نه کسی رانیز چندین عز رسید (قال الحافظ) سیمرغ وهم رانبود قوت عروج * آنجا که باز همت اوسازد آشیان (شیخی) خیل سمند سرکه میدان عرش تنك * پرواز مرغ فکر تکه لامکان فضا * کرنردبان ایدنسه طقوز چرخی عقل کل * بر پایه سنه ایرمیه معراجکك شها * کتدك هزار بار هزاران هزار میل * آنده که لاخلا دیدیلر بل ولاملا (درایت) علم ومعرفت (صدر جلال) عظمت اهلنك مقدمی (کیوان) زحل یلدزی وفلك زحله دخی دیرلر بوراده مراد مجموع افلاکدر ذکر جزء واراده کل طریقیله (براق برقدی آتی) یعنی سوار اولدیغی سمندی برق کبی تیز وسریع الحرکه اولان براق ایدی انکچون براق دینلدی نتکیم فصل معراجده وفصل براقده کذر ایتدی (مقصودی مقدسدی) یعنی مرادی مقدس ومنزه اولان الله تعالی یه وصول ایدی (اودی) اول ایدی دیمکدر یعنی الله تعالی (دیانت) دینداراق بوراده مراد احکام دیانتدر (اعلام) علمك جمعیدر تحریکله سنجق معناسنه مراد ارشاد امت ایدوب اسلامدن ایمانه وایماندن احسانه یعنی تعلقه وتخلقه وتحققه دلالتنی بیان وعلو همتنی عیاندر (سیوان) سایباندن غلطدر (حمایت) یقال حمی الشیٔ یحمیه حمایة منعه وحمی المریض مایضره منعه ایاه (واجد) فاقدك مقابلیدر یقال وجد المطلوب وجدانا اهل تصوف قتنده واجد شول محققدر که حد بشرده اولان مرتبه ده حق بولمش وغایة الغایاته ایروب حقله حق اولمشدر وجدان انك قلبنك صفتیدر وکشف الحقائق نام کتابده کلور که وجد لغت عربده مطاق بولغه دیرلر واهل تصوف قتنده خصوص اوزره بولمقدر وقلبك عالم غیبدن برنسنه یی ادراکیدر پس اولی که دیدهٔ دل عالم غیبه کشاده اولوب اندن برنسنه ادراك ایلیه اکا وجد دیرلر وچون بو وجد زیاده وظاهر تراوله اکا کشف دیرلر اندن مشاهده واندن معاینه دیرلر وواجد وجود حقیقی یه حقیقت اوزره ایرندر وجد ووجدان وتواجدانك صفتیدر ولکن تواجد بدایت اهلنك صفتیدر که اظهار وجددر پس ناظمك قدس سره تواجدده وجودات دیدیکنك حقیقتی بودر که تواجد وجد ووجد دخی عین وجود اولدی وبو وجودله موجودیت سرن بولدی پس (لاموجود الاهو) عالم جمعه کوره هویت احدیه یه اشارتدر (بختیار) دولت اسی یعنی فخر عالمه جمله دن حق اختیار ایتمکله حق تعالی دخی آنی کندی سلطنتنه مظهر قیلوب ظاهرا وباطنا دولت عظمی صاحبی قیلدی نتکیم اخبار معراجده کلمشدر که الله تعالی جمیع قلوبدن نظر ایلیوب فخر عالم صلی الله علیه وسلمك قلبندن زیاده کندینه عاشق بولمغله معراجه وعرض جماله آنی اختیار ایلدی کلام ناظمده واجب مختار لفظی محلنده دوشمشدر زیرا اختیاره جزاینه اختیار در قال تعالی (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) (امن وامان) خوفك ضدیدر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایمان حقیقی صاحبی

اولغله الله تعالی دخی اکا امن وامانله مکافات ایلدی (بکلردی اماناتی) یعنی اکر امانات انفس واکر امانات آفاقدر جمله سن حفظ ورعایت ایدردی (پیشوا) مقتدی یعنی هر جماعتك اوکجه کلنی واولاغی اصلنده پیش آدر واوهمزه دن بدلدر (بیله انواع حاجاتی) یعنی وصل حقانی بولدقلری کبی انواع حاجات دخی بولورلر زیرا حقی بولنك هر ایشی بتر بولمیانك پرایشی بتمز حقی بولیوب ایشم بتدی دینلره (سوف تری اذا انجلی الغبار * افرس تحتك ام حمار * دینلمشدر (قیلورآ که تحیاتی) تکیم ذکر اولنان تحرك هر بیتی بر تحیتدر که انسان عرفاندن جاری اولش وهر بری برجوهر یکتا قیمتن بولمشدر رضی الله تعالی عنه وشکر مساعیه واجاب بکل جواب داعیه (الهی) ای جهان فخری محمد مصطفی * عکس ایدن دلده خیالکدرسنك * قلب پر انواری مرآت صفا * برق اورن نور جمالکدرسنك * لوح محفوظ اوزره چون قیلدی رقم * نامك ایله ابتدی حق وضع قلم * دکدی عرش وکرسی یه سندن علم * سدره سروکدن نهالکدرسنك * چکدی پرکار الهی دائره * مرکز عالمده تادورك ایره * هرندکلو وارایسه بیکدن بره * جمله اسما وصف حالکدرسنك * جمله دن حقی چون ایتدك اختیار * حق دخی قیلدی وجودك بختیار * یوقدررسا که جهان ایچره عیار * ذات پاکك لامثالکدرسنك * نازنین حضرت اللهدن آکاهسن * حضرت اللهدن آکاهسن * رهنمای سالك درکاهسن * حقه وصلت شول وصالکدرسنك * ای قاشی یای کر یکی تیرخدنك * کیمسه بو منزلده اولمزسا کدنك * غمزه کیله ایدمز برفتنه جنك * جمله مغلوب جلالکدرسنك * حکمتك آب حیاته جان ویرر * شربتك قندونباته جان ویرر * نطق پاکك کائناته جان ویرر * سوزلرك سحر حلالکدرسنك * قالدی حیرتده کروه عاشقان * کوزلری نم جمله سینك بغری قال * ای محبت آتشن دلده یقان * دفع ایدن تابی زلالکدرسنك * اولمسه برهان وجودك سرتسر * ظاهر اولمزدی هرعضو کدن اثر * هرکمال عالمده ای فخر البشر * صورت شرح کمالکدرسنك * حقیٔ بیچاره یه ایله نکاه * محواوله لوح وجودندن کناه * تا ازلدن چونکه ای فضل اله * لطف ورحمت خوش خصالکدرسنك *

﴿ فصل فی بیان رؤیة الله عز سلطانه وجل شانه ﴾

إلا ای حضرت ذاته دلالات استین انسان
ایشت سن انتهاسندن
ویا اقصای لذاته مقالات استین انسان
دیم بن منتهاسندن

او بر الله اعلادر وجودی کبریاسندن
کیم اول الله اکبردر
که سبحاتی سرایدنك سرّ یزی سطوت سلطان
زدای کبریاسندن

او بر سلطان اجلادر جلالتده جلالنك
کیم آنکدر ظهور اظهار
جلالی بارکاهنده جمالی آیت رحمان
تجلینك جلاسندن

او بر رحمان اولادر که لاهوت هویتده
الوهیت جنابنده
که وحدانیت ذاته جلالی رایت منان
غنیدر ماسواسندن

او بر منان مولادر که والیدر موالاته
موالیدر قوعالم
اول اولای ولایتده کمالی غایت دیان
اول اعلای اواسندن

او بر دیان دانادر او برحی وتوانادر
که قیوم عوالمدر
او بردار او بینادر کیم اولدر رهنمای یزدان
ایدر فضلی هداسندن

او بر یزدان اکرمدر کرمدن ایدر اکرامی
کرامتلر ویرر هردم
هم آکا او یله لایقدر کیم اوله حمله جنان
صاله سایه همساسندن

او بر حنان اعلمدر که جمله عالمك علمن
که علام الغیوب اولدر
نهایتسز خزائندن قیلو بدر لطفله احسان
ولی اعلی ثناسندن

او بر محسان اعظمدر که بو مجموع موجودات
لسان حال وقالیله
نمودار عطاسیدر کیم اولدر واسع الغفران
او بی پایان عطاسندن

او بر غیب الغیوبیدی که ذاتی کنز مخفیدی
که دیدی کنت کنزا اول
جهانی ایلدی اظهار که ظاهر اوله تا انسان
خبر ویره خداسندن

زداسی کبریا ایدی ازاری سلطنت آنك
مقدسدی بلنمکدن
پس انوار وجودندن تجلی ایلدی افشان
که کشف ایتدی زداسندن

خزائن قاپوسن آچدی جهانه رحمتن صاچدی
خصوصا اشبو انسانه کیم انزال ایلدی فرقان

که عام الفیضیدی چونکیم
بلندی مصطفی سندن

اکا بیلدرذی قرآنده که برکون یوزنی تحقیق
عیان ایدوب بوکوزلرله کوز وکیسترذز اول سبحان

حجابن کشف ایدوب ناکاه
آچیسردر سناسندن

کل امدی دکله ذوقیله نیجه کوز وکیسر الله
که تابنده بوتحقیقه دیم تابنده بربرهان

بوظاهر کوزلره آنده
طولا کوزلر ضاسندن

پس اول بیلکیم اول الله دکلدر جسم وجسمانی
میرادر معرادر جهتدن اول عظیم الشان

که زیرا ذاتی واحددر
کانجه غناسندن

مبزه در تقابلدن وجودی انطباع ایتمز
که زیرا اشبومذکورات اولاورلر ذاتنه اکوان

که ذاتینی کورن کوزده
ثریا یه ثراسندن

مع هذا درستدر کیم حجابن انکشاف ایده
کوزو که حضرت ذاتی کوره کوزلر ایده ایقان

حجابی نور اعظمدر
آچیله اختفاسندن

نتا کیم بدر اولیجق آی بغایت روشن اولور اول
کوزو که حق دخی اویله تعلق ایلیه اذهان

کورر انی کورر کوزلر
آچه یوزین خفاسندن

بوکورمکده پس استدلال ایدرلر دکله کاملار
براهین ایله ایدرلر آنك اثباتنی تبیان

دلائل طورغروب آکا
ایشت پس ابتداسندن

بوائباته ایکی مسلك قودیلر کیم اوله تحقیق
برین نقلیله بیلدیلر برین عقل ایلدی اذعان

اوله تامدعی مثبت
آنی بیلدی اساسندن

بودر نقلیله مسلك کیم که موسی دیدی ارنی
که ذاتیکه نظر قیلام آنی ایله بکا اعلان

شو وقت کیم اغددی طوره
کورم آنی علاسندن

جوابنده بیورمشدر کیم آکا ان ترانی حق
که یاموسی بنی بونده کورم صانمه اولوب حیران

که فانی کوز بنی کورمز
کج آنك سن هواسندن

ولی طاغه نظر ایله مکانده طوررسه کر
کوراسن یوزیمی سنده اولاسن وصله فرحان

تجلی ایلیم آکا
بوله سن درد دواسندن

نظر قیلدی کوز طاغه تجلی ایلش برکز
طوتشمش اودلره دوبدز یاقر پاره پاره نیران

هنوز عرش نورنی آچش
ایشدو بسن اداسندن

دیدیلر چونکه شرط ایتدی طاغك طورماسنی الله
نه شبهه ایلسه پس وار طاغك طورماسنه امکان

اکرچه دتر ریدی اول
قوپرسه کر بناسندن

پس انك ذاتنی کورمك محال اولمایه انسانه
بوسوزی ایتدیلر تصدیق کتوردیلر اکا ایمان

بوعالمده اوعالمده
ایشیدوب محتباسندن

سؤال ایتدی محصللر که چون بونده کورنمزدی
ندردی پس طلب ایدوب دکلدی خودانی نادان

اکرچه وار ایدی امکان
بیلوردی ماجراسندن

جواب اولدر که عشق غالب اولوب ایتدی طلب آنی
که ذاهل اولدی علمندن که تاوصله ایره هجران

که عشقه کیمسه حکم ایتمز
کچه جور وجفاسندن

ایکنجی مسلك اولدر کیم آنی عقلیله بیلدیلر
که کوزه کوزکن شیئك وجودیدر بواوروجدان

که جمله کائنات ایچره
بوالوانك اراسندن

وجودك معنیسی اولدر هویت اوله هرشیئه
چومکن کوز وکوراولسه کوزو که صانعی اعیان

که یعنی آکا شخص اولا
بوعالم ماوراسندن

آنی چون کوره بوکوزلر اوله نورانی بو یوزلر
کیك عرفانی ارتقسه اکا کوره ویره اوطان

کیروب جنات عدن ایچره
کچه وارسه خطاسندن

سؤال ایدر که طالبلر ایررمی کیمسه نك علمی
آنك ذاتی حقیقتده که ادراك ایلیه فرسان

لدنی علمیده اولسه
طوغان کیشی اناسندن

جواب ایندی محققلرکه جائزدرکیم اول الله
چو قادردر همه شئه
بو یرشول یردزر بونده طیاندی نیجه آیقلر
که قاتی قورقواو یردر
نیجون عاقل اولان کیشی دوشه پس ظلمت جهله
کور رکن علمك انوارن
اکرچه کنه ذاتنده دیو بدر ما عرفناك اول
کالندن ایدی اولده
پس آنی عقلاء کیمسه نیجه ادراك ایده کنهن
بیلمز حد ور سمیله
ولی اشبو قدر وار کیم کوکلده اصفا سینك
که تا اولمایه لر محجوب
پس اندن قودی اسراری بوکز عزت بساطنده
کیم انده اعتکاف ایده
ایرشدی معرفت نوری بو اسرار تجلیدن
چو عارف اولدی اوصافن
بوکز کشف ایتدی اسرارن اوسبحاتنی وجهك
یوزی انوارنی آچدی
چو بو سبحاتنه ناکاه کوزینی آچدی بو اسرار
که تا کلی اولیدی نور
بوکز کنه جلالیله حق اندن احتجاب ایتدی
که کنهن کسنه بیلز
کاوب دریای حیرتده بکلی اولدی مستغرق
چو طالبدی اکا طالدی
که هرکاه خطهٔ کنه جلاله ایلسه اقبال
یوزین درکاهنه طوتوب
کیرو هرکاه که دهشتدن چاورسه یوزنی دونسه
قپو آچلماسه یعنی
جماندن سراپرده آچوب کیرو ندا ایدر
کیم ای بیزی سون عاشق
پس اول اسرارنی چونکیم ایشیده لطفی دیلندن
فرح بولور بوکز جانی
کهی رد وقبول ایچره کهی منع ووصول ایچره
بیلمیز نیلیاسنی
کهی اول معرفت بحری کلور اغراق ایدر آنی
چو باشندن آشوبدر صو
بو دردیله بوعالمدن کیدرلر شویله عاشقلر
یانه یانه بو اودلاره
کل امدی کور نو جهیله اثر ایره وصالندن
که عشاق ایره معشوقه
روایتدر عمر اوغلی که عبدالله ایتشدر
یراده علمی انسانده حقیقتده ایده اتقان
ایدو بدر اصفیا سندن
اوکات فکرایت تعقل قیل طیانمه سنده قیل امعان
اولاسن مرتضا سندن
خصوصا کیم رسول الله کتوردی کون کبی قرآن
بیلینور والضحا سندن
که حکمت بوایدی کاولا که حق معرفت پنهان
که اعلم انبیا سندن
اول اعلا درکاینه ایرشمز تا ابد نقصان
ولی کور حق نما سندن
مصفی قیلدی اسرارین آرتدی ایلدی صفوان
بیله لر تا صفا سندن
تجلی ایتدی پس اسما صفاتندن آچوب عنوان
اسوب لطفی صبا سندن
پس اشراق ایلدی انك ایچینی طاشنی عرفان
ایروب فضلی فضا سندن
که تا سلب ایده سبحاتی ندکلو واریسه حسبان
چیقه ظلمت قبا سندن
کلوب نار محبت پس یا قوب یقدی سر وسامان
اریدی پس حیا سندن
پس اولده حیرت کبری ایچنده قالدی پراحزان
انك دردی بلا سندی
قومادی کبریا انده نه جسم ورسم وأسم وصان
اکا غایت فنا سندن
بصیرت کوزی دهشتدن اولوردی پرده دهسکران
اومادی مرحبا سندن
امیدین کسسه لطفندن ایرشمز صانسه هیچ احسان
کورر ایرمز صلا سندن
امیدك کسمکل بزدن بو یولده اولمغل ندمان
خبر ویرر ندا سندن
اولور بو اورتاده حیران قالور بوسوزده سرکردان
یوزین بیلز قفا سندن
کهی وصل حصول ایچره دوشیدر درده بی پایان
یا نو بدر ابتلا سندن
کهی نار محبتدن بکلی جان اولور بریان
کچوب خوف ورجا سندن
که تارکون وصال ایچره ایریشه درد دره درمان
بوله لر تا لقا سندن
نه وقت اقبال ایده یارب عجب اول بختلو دوران
بقا ایره بقا سندن
خبر ویردی رسول الله ندیر اول جانلره جانان

مکر برکون کیم اصحابه
بیوردی جنت اهلندن الك ادنی منزلی اولان
اکرچه قاو اعلادر
نظر ایده جنانینه هم ازواج ونعیمینه
تفاخر بوله جنتده
ولی اکرم قول اولدرکیم نظرایده صباح اخشام
ایکی کز کونده اول حقه
پس اشبو آیتی اندن اوقودی ایتدی استشهاد
سوزینه تادلیل اوله

ایشت اول شاه همایندن
سرایی اوله جوهردن سریری درایله مرجان
که اعلادر بهاسندن
خدم برله سریرینه ایده بیك یل قدرسیران
کیوب درلو لباسندن
یوزینی کوره اللهك اکا وصلن قیله ارزان
بغایت ارتقاسندن
ایدندی انی استدلال اول استدلالی استحسان
ویروب جانلر غداسندن

﴿ قال الله تعالی وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة ﴾

صحابیدن دیدیلر کیم قومز یارسول الله
حقی جنت مقامنده
بیوردیکیم بلی انی کوررسنز اشبو کوزلرله
کما نسنز جنت ایچنده
بیوردی بدر کیجه سی کشی کورمایه می آیی
اکر کوزی کوررراولسه
بیوردیکیم بو آی انك یراتدیغیدرر چونکیم
یراندی نور ایچون انی
اول الله تعالی خودادخی اعظمدرر اندن
کیم اول بزپرتوندندر
ذیمشدزدکله کاملاراولورخلق انده درت اصناف
ندکلو وارایسه انسان
ایکنجی انبیادرکیم خبرجیلردی اللهدن
که بربیلدردیلرانی
بودردنجیسی انك که مؤمنلر ایدی بی شك
حقی توحید ایدرلردی
اوتوره اشبودرت اصناف بوکز جنات عدن ایچره
معززلر معلالر
اوتوره جمله مرسلار منابرده معززلر
ایروب اقصای اعزازه
اوتوره اولیا چوقی معلی تختلر اوستنده
ایروب اعلای تعظیمه
اوتوره جمله مؤمنلر کلوب بربرمراتبجه
ایروب اعلای اکرامه
کله جمله ملائکلر احاطه ایده انسانی
ایاغن طوره لرصف صف
جمیعی منتظر اکا جلالی پرده سن الله
کمال لطف ایدوب ناکاه

عجب کوره میوزآنی بولامی جمله مزرضوان
ایریشه می رضاسندن
دیدی اکا نشان اولسه یا اولسه عقلاء میزان
اثر اولسه سخاسندن
دیدی شکسز انی کوررآچق اولورسه کرایوان
بلوط کتسه سماسندن
اول اویله کورینوراولسه نظرده ایلسه جولان
سماسینك ذراسندن
پس آنی جنت ایچنده کوره مزفالمیه برجان
فقیر واغنیاسندن
بریسی مرسلیندرکیم بولردی صاحب الادیان
خلائق مقتداسندن
اوچنجی اولیادرکیم اولورلردی بولرارکان
جهانك اولیاسندن
کلوبدی دورآدمدن ایرنجه آخره ازمان
صاغندن مبتلاسندن
کشیب ابیض اوستنده قویزیرطوتوب میدان
عوام واتقیاسندن
بیله هم انبیا صف صف مکرملر قواخوان
صفیدن اصفیاسندن
اوتوره بیله عالملر قوصف صف اولوب اقران
جلیدن اخفیاسندن
اکرازواج اکرانسال اکراحباب اکراخدان
کسلر آشناسندن
قویوزلر طوتوب اکا کویرلرکه ایرشه فرمان
صونه وصلی سقاسندن
نه وقتن کشف ایده برکز جمالن کوستره تابان
ایرشدیره وفاسندن!

﴿ جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن ﴾
﴿ جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن ﴾

(الا ای حضرت ذاته دلالت استین انسان) بونده اشارت واردرکه ذات حقی طلب ایتمك جائزدرزیرا هرچند عقل

انك كنهنى ادراكدن قاصر ايسه ده فى الجمله وصولنى محالدر ديمز (اقصاى لذات) بونده رؤيدالله نهايت لذات اولوب معرفتدن افضل اولديغنه اشارت واردر (سبحات) انوار وجه الله وجلال حقدر بو كلامده حقك انوار وجهنى سلطانه وسطوتنى يعنى قهر و بطشنى تخت شهر يارى يه تشبيه واردر سراى تعبيرى تخييل طريقيله در يعنى الله تعالينك وجودى اولقدر عظمت وكبريا ايله متصفدر كه سطوت اكا سرير كبى اولمشدر ورداء كبريانك شرحى اشاغده كلوران شاء الله تعالى (سلطان اجلى) نور ذاتى زياده روشن كما قال الله تعالى (الله نور السموات والارض) (جلالتده جلالك) يعنى عظمتده ظهورانكدر وعظمت وكبرياسى ظاهردر (ظهور) نور ذات وصفات اعتباريله (اظهار) نور افعال واثار اعتباريله (جلالى بارگاهنده جمالى آيت رحمان) بارگاه اجازت برى معناسنه پادشاهلرك ديوانخانه لرينه دخول ايتمك اجازتنه موقوف اولمغله بارگاه دينلدى تفصيلى مرورايتمشدر بوراده تمثيل طريقيله واردر يعنى حقك عظمت بارگاهى اولان عالم صفاتده نور ذات ونور جمالى كندينه آيت ونشاندر الحاصل اكا دليل استين كندى نور جمالى كورسون انكچون تجليسنك جلاسندن ديدى زيرا تجليسى آشكاره در وحقه حقدن غيرى دليل يوقدر (لاهوت هويتده) بونده اشارت واردر كه حقك هويتى عالم لاهوتندر (رايت) سنجقدر بوراده مراد نشاندر يعنى بنت سابقده رب العالمين مرتبه سنده جمالى جلالنه دليل اولديغى كبى (والله غنى عن العالمين) مرتبه سنده دخى جلالى وحدانيت وتفردنه برهان ونشاندر (واليدر موالاته) دوستلغك ودوستلغه لازم اولان انعام واحسانك وليسيدر (مواليدر قوعالم) مولانك جميدر عبد ومنعم عليه معناسنه يعنى جمله عالم خلقى حقه قولدر وانك سفره نوالندن لقمه ربا ونعمت خوردر (لمحرره) كشتزار فناده هر دانه * چمن آراى جهان نعمتيدر * جمله كافر ومسلمانه * بسط اولان مائده رحمتيدر (ولايت) كسرله ملك وسلطان وفتحله نصرت وتولى معناسنه در يعنى ولايت وملك حقه زياده لايقدر * زيرا كمال اوزره ديانلغنك حكمن ويرر يعنى هر كسه حالنه كوره مجازات ومكافات ايدر لواسنك اعلى اولديغى جمله يه غلبه سيدر (دانا) عالم (وتوانا) قادر معناسنه دراخر لرنده اولان الف معناى اتصاف افاده ايدر دانده وتوانده دن ترخيم اولنمش اسم فاعل صيغه لريدر (قيوم وعوالم) يعنى جمله موجودات انك نوريله قائمدر شويله كه برلحظه انك نورندن جدا اولسه لر متلاشى اولورلر وفناء كلى بولورلر تنكيم ناظم دخى اشاغده اشارت ايدر (دارا) دارنده جهان معناسنه يعنى جهان طوتيجى وعالمى ضبط وحفظ ايديجى (بينا) مركبدر برجزئى بيندر كه اسم فاعلدر كوريجى معناسنه ديدندن مأخوذ در خلاف قياس اوزره جهان كوريجى يه جهانبين ديرلر تنكيم بو بيتده واقعدر (سنكدر دوزدى آينه سن آيين * پس اولدك سن جهانكير اول جهانبين) برجزئيده الفدر كه لسان فارسيده وصف جبلى ايله توصيفك آداتيدر بين حقيقتده چشمك ايچنده برعضوك حالدر چشمله اول عضوك اراسنده اولان علاقه خلقيه يه دلالت ايچوندر كذا فى الدقايق ولكن بو تقرير طريقت قدما اوزره درطريقت متأخرين اوزره بيناصفت مشبهه دربينيدندندر كوركن ديمكدر (رهنما) يول كوستريجى (ايدر فضلى هداسندن) يعنى فضل وكرمى ايله هدايت وارشاد ايدر قال تعالى (وان الله لهادى الذين آمنوا الى صراط مستقيم) (حنان) رحيم ومهربان (حمى) حاء مهمله نك كسريله حمايت معناسنه يعنى مضر اولان نسنه دن منع وحفظ ايتمك (ولى اعلى ثناسندن) يعنى الله تعالى لطف واحسانى مقابله سنده كما ينبغى شكر اولنمقدن اعلادر زيرا وسع بشرده دكلدر (سبحانك ما شكرناك حق شكرك) بيورلمشدر (لمحرره) نعمتك صد هزار وشكرم بر * بر هزار ايله اولورمى هيچ بر * سن حقيقتده منعم وفياض * بن زبان مجازله شاكر (محسان) ديمك كسريله زياده احسان ايديجى (نمودار) اورنك ومثال وچاشنى (واسع الغفران) يعنى شركدن وكفردن ماعدا صغائر وكبائرى ستر ومحو ايدر ديمشلردر كه وعد مؤمنين ووعيد كفار حقنده خلف وعد ايتمك جائز دكلدر ولكن وعيد مؤمنين حقنده جائزدر زيرا اهل ايمان حقنده رحمتى غضبنه سابقدر * ذا وعد السراء انجز وعده * وان اوعد الضراء فالعفو مانعه (غيب الغيوب) وغيب هويت وغيب مطلق ذات حقدر لاتعين اعتباريله (كنت كنزا) مولانا فناءى فارسى رساله سنده وشيخ نسفى كشف الحقايق نام كتابنده درج ايتمشدر كه بروقتده حضرت داود عالم بشريتدن منسلخ اولدقده حضرت ربه بيتدن سؤال ايتديكه (اى رب لم خلقت الخلق فنودى من وراء سرادقات العزة كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) انتهى * بو حديث قدسى برقاچ سؤالى مشتملدر اولكيسى بودر كه كنت كلمه سنده اولان تاء وحدت ندر جواب بودر كه احديت ذاتيه يه اشارتدر كه جميع اسماء الهيه انده مستجن ومختفى وآنك سطوتى احديتنده مستهلك الكثره در تنكيم يكدانه نواتده كثرت اغصان واوراق مندرجدر پس حضرت قرآنده صيغه افراد ايله وارد اولان خلقت وجعلت وامثالى بو معنايه دائردر يعنى ذات بحت اعتباريله در وصيغه جمعله وارد اولان خلقنا وجعلنا وغيرلر اسماء وصفاتك كثرتى حسبله در ايكنجيسى بودر كه كنت

صیغه‌سی زمان ماضی یه دلالت ایدر الله تعالی اوزرینه ایسه زمان جاری اولمز وهم ذکر اولنان مرتبه‌ده مخلوق
بوغیدیکه زمان اعتبار اولنه زیرا اکثر حکما مدلول زمانده مدة متوهمة تقطعها حرکات الافلاك دیمشلردر
ومتکلمین تعریف ایدوب مقارنة حادث لحادث یسئل عنه بمتی دیمشلردر وعرب طائفه‌سی زمانله لیل ونهار مراد
ایدرلر جواب بودرکه زمان ایله مراد شول آن غیر منقسمدر که مشایخ اکاروح زمان دیرلر جمیع ادوارك اصلی عالم
عماندر (کل یوم هو فی شان) کاشارتدر بو معنانك تحقیقی کتب قومدن طلب اولنه اوچنجیسی بودرکه فاحبت
کلمه سنده اولان فاء تعقیب وترتب ندر جواب بودرکه مرتبهٔ عماده اولان ترتب کلی یه اشارتدرکه ذات وصفات
واسباب ومسببات میانده اولان ترتب علیدر دردنجیسی بودرکه الله تعالی ازلده کیمدن مخفی اولدیکه اومرتبه‌ده
غیر یوقدر جواب بودرکه خفادن مراد عدم ظهوردر فی نفسه ومعرفت غیری نفی ایتمك عدم غیر اوزرینه مبنیدر
والقضیة سالبة صدقها بعدم موضوعها بشنجیسی بودرکه حدیثدن منفهم اولدیکه مقصود آفرینش معرفتدر
مع هذا کیمسه کنه حقیقتی ایله حق بلمشدر (سبحانك ما عرفناك حق معرفتك وقال الجنید قدس سره لا یعرف الله
الا الله) جواب بودرکه مقصود حق اسما وصفات مرتبه‌سنده جمال وجلال وکمال ایله بلمکدرکنه ذات ایله دکل
تکیم بیورر (ویحذرکم الله نفسه) وبو مقامك بعض شرحی جلد اولاده‌در (ردا) طشنه کیلان قفتان (وازار) ایچنه
کیلندر بوراده رداو ازار تمثیل طریقیله واردرسلطنتدن مراد عظمتدر زیرا انك اواز مندندر وفی الحدیث
القدسی قال الله تعالی العظمة ازاری والکبریاء ردائی (افشان) افشاندندن سیلکمك وصاچمق معناسنه (کشف
ایتدی رداسندن) یعنی رداسنی کشف ایدوب انوار وجودنی کوستردی وتجلی افشان اولدی (اکا بیلدردی قرآنده)
قال تعالی (وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة) (سنا) فتحله وقصر له یلدرم شعله سی ضوء البرق معناسنه بوراده
مراد نور جمال وتجلیدر (تابنده) اولکی تابنده تا ایله بندن مرکبدر ایکنجیسی فارسیدر یلدر ایچی معناسنه تابان
کبی یعنی تاکه بن دخی بو تحقیقه بر دلیل واضح وبرهان نیردیم که بصیرت آنك ضیاسیله براوله (جسمانی) جسمه
تعلق ایدن وجسمدن جزء اولاندر تفصیلی مرور ایتمشدر (تقابل) ایکی نسنه بر برینه متقابل ورو برو اولاق بو معنی
جسمك ومکانك وجهتك اوازمندندر (انطباع) انتقاش معناسنه یعنی قوت باصره‌ده مرئی یه شعاع متصل اولوب
صورت مرئینك بصرده منتقش اولمسی قال الراغب الطبع ان یصور الشیء بصورة ما کطبع السکة وطبع الدراهم
وهو اعم من الختم واخص من النقش والطبع والطبیعة التی هی السجیة تنقش النفس بصورة ما اما من حیث الخلقة
اومن حیث العادة وهو فیما ینقش به من جهة الخلقة اغلب (خاصهٔ اکوان) یعنی عالم کون وجسمه مخصوص
اولان امورندر (ثریا یه ثراسندن) ثریا ضمله ویانك تشدیدیله اولکردیدکاری یلدزکه منازل قمردندر بوراده مراد
فلك الافلاکدر ثری زمیندر بوراده مراد آخر الطبقاتدر یعنی عالمك سطح اخیریدر (ایقان) کسرله کانسز اولق
(اذهان) جمع ذهن وهو قوة للنفس تشمل الحواس الظاهرة والباطنة معدة لاکتساب العلوم الصوریة والتصدیقیة
قال اکمل الدین اهل الذهن مرادف للعقل انتهی والیه یشیر قول الناظم قدس سره حیث اسند التعقل الی الاذهان
والتعقل من شان العقل (براهین) برهانك جمعیدر دلیل معناسنه تحقیق کذر ایتمشدر (تبیان) بیان معناسنه وقد سبق
شرحه مع غیر المصادر من اسماء الاجناس (مسالك) سلوك ایده‌جك یر والسلوك النفاذ فی الطریق بوراده مراد مسالك
دلیلدر (مدعی مثبت) ایکیسی دخی اسم مفعول صیغه‌سی اوزره (اذعان) خضوع وانقیاد واقرار (اساس) تمل
(اعلان) اظهار (علاسندن) اصلنده علاه درمدله قال فی الاختری العلاء بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ
رفیعه انتهی (فرحان) صفت مشبهه در فرحنك معناسنه (نیران) نارك جمعیدر (اشیدو بسن اداسندن) قال تعالی
فی سورة الاعراف (فلما تجلی ربه) پس اول وقت که پروردکار حضرت موسایه تجلی ایلدی یعنی نور ذاتندن ویانور
عرشدن ایکنه دلوکی قدر اظهار قیلدی (للجبل) جبل طور ایچون یعنی انده حیات وعلم ورؤیت خلق ایتدکدنصکره
تاکه نور الهی بی مشاهده ایلیه سهل ساعدیدن منقولدرکه الله تعالی نور ذاتنی یتمش بیك پرده ماوراسندن درهم
مقداری اظهار ایلدی واول ساعتده روی زمینده نقدر دیوانه وار ایسه هوشه کلدی وسر بر بالین مرض اولان بیمارلر
شفا بولدی وعرصهٔ زمین سبزوتر اولدی وشور اولان صولر آب حیاته دوندی وبتلر یوزلری اوزرینه دوشدیلر
ومجوسك آتشلری سوبندی یعنی ذکر اولنان تجلی سببیله (جعله دکا) الله تعالی اول طاغی ریزه ریزه قیلدی یعنی طور
سطوت تجلی یه طاقت کتورمیوب پاره پاره اولدی (وفی المثنوی) عشق جان طور آمد عاشقا ❊ طور مست وخر موسی
صاعقا ❊ (مجتبی) مختار (نادان) جاهل (ماجرا) عربیدر اصلنده ایکی کیمسه‌نك وبابرنجه کیمسه‌نك ارالرنده کچن
احوالدر اکر خیر واکر شر اما اکثر خصومتده استعمال اولنور بوراده مراد حق تعالی ایله حضرت موسی علیه

السلام اراسنده جاری اولان حالدر یعنی موسی نبی عظیم الشان اولدیغی جهتدن حقك ذاتیچون جائز وممتنع اولنی
بیلوردی پس نیچون رؤیتی طلب ایتدیکه دنیا انك موطنی دکلدر (که عشقد کیمسه حکم ایتمز) یعنی عشق که افراط
اوزره اولان محبتدر قلبه وجوارحه حاکمدر محکوم ومغلوب دکلدر پس کیمسه عشقی یکه مز وعشق اوجندن دانی
طوته مز الحاصل عاشق اولان کیمسه بی اختیاردر وآنك اوزرینه قلم بو قدر (سعدی) هرکه سلطان عشق آمد نمند ❁
قوت بازوی تقویر امحل (وله ع) نه صبردر دل عاشق نه آب درغرباب (که ذاهل اولدی علمندن) یعنی حضرت موسی
علیه السلام غلبهٔ عشقدن بیلدیکندن غافل اولدی وآنی اونتدی پس هجرانی وصله ایرشدرمك قصدن ایتدی
وفرقتك جوروجفاسندن خلاص اولمق دیلدی (الهی) الهی مطلب عاشق تجلیٔ جمالکدر ❁ الهی مقصد
صادق تجلیٔ جمالکدر ❁ بو کون بو آی وبو بلدزسکا آینه درهر یوز ❁ کورینن کوزره دو بدز تجلیٔ جمالکدر ❁
تجلیدن بولان نوری نیدرعلمنله حوری ❁ یقان عشق اودنه طوری تجلیٔ جمالکدر ❁ قیلان لعل وکهرطغی ❁
ایدن آلتون طبراغی ❁ اوران موسالره داغی تجلیٔ جمالکدر ❁ بولان عشقکله تأییدی یوزك کورب ایدرعیدی
بوحق قولك امیدی تجلیٔ جمالکدر (وجدان) ادراك باطن وقد سبق تحقیقه (که یعنی آکا شخص اوله) مراد
بودرکه ایراقدن کورینن نسنه نك ابتدا ادراك اولنان هویت مطلقه سی یعنی شخص قالبیدر خصوصیت جوهریه
وعرضیه وغیری دکلدر پس متعلق رؤیت برشیئك هویتی اولمقدرکه اول هویت وجوددیدکاریدر وبو وجود
واجب ایله ممکن بیننده مشترکدر وچونکه ممکن مرئی اوله واجب دخی مرئیدر بو کلامدن منفهم اولدیکه موجود
معقولات دکلدرزیرا معقولاته رؤیت تعلق ایتمز (اعیان) عینك جمعیدر ذات معناسنه وقال بعضهم العین
اذا استعمل فی معنی ذات الشیٔ فیقال کل ماله عین فکاستعمال الرقبة فی المماليك وتسمية النساء بالفرج من حيث
انه هو المقصود منها ويقال لمنبع الماء عين تشبيها بها لما فيها من الماء (بوعالم ماوراسندن) اوته سندن وآردندن زیراوراء
خلف معناسنه در بوعالمدن مراد عالم اجسامدر انکچون فخر عالم لیلهٔ معراجده حق تعالی بی ذروهٔ عرشه قدم
باصوب توجهیله عالم ارواحی کذر ایتدکدنصکره کوردی تنکیم تحقیق مرورایلدی پس حضرت موسانك
رؤیت طلب ایتمسی بوعالمدن اولمغله ممکن اولمدی فافهم جدا (لدنی علمی) تحقیق جلد اولده درقال تعالی (وعلمناه
من لدنا علما (فرسا) نانك ضمیله فارسك جمعیدر مراد میدان علمك فارسلری ومضمار معرفتك شهسوارلریدر (همه)
جمله معناسنه در اخرنده کی ها معنای عامدن معنای خاص علمی یه نقل ایچوندر عجم جمله یی ویردی دیه جك یرده
همه رادادیرلر وهرنه اولورسه بیلان کیمسه یه همه دان دیرلر (اتقان) کسرله محکم ایتمك یقال اتقن الامر احکمه
(اصفیا) صفینك جمعیدر اورندلنمش معناسنه (امعان) دقت ایتمك ونهایته ایرمك یقال امعن الفرس تباعد فی عدوه
(مرتضی) الارتضاء برکزیدن ومثله الاجتباء والاصطفاء (بلینور والضحی سندن) یعنی قرآنك ضحی وقتنده اولان
نورکبی نورندن وجائزدرکه والضحی دن مراد فخر عالم اوله زیرا ضحی کبی یوزی روشندر (بیت) والضحی رمزی زروی
همچوماه مصطفاست ❁ معنیٔ واللیل کیسوی سیاه مصطفاست (پنهان) باء عجمینك فتحیله مخفی معناسنه مقابلی
پیدادر مظهر معناسنه نهان مخفیدر مقابلی اشکاردر معناسی ظاهردر پس مخفیده غیرك فعلی معتبردر مخفیده
دکل فعنی ماعرفناك ای بحسبك لا بحسبنا فانما قد عرفناك حق المعرفة بحسبنا ومرتبتنا (حد) ذاتیات ایله تعریف
ورسم عرضیاتله درولما کان متعلق معرفة کل عارف والذی یمکن ادراك حکمه انما هو مرتبة الحق سبحانه اعنی
بتلك المرتبة الالوهية ومرتبة احديتها المعبر عنها بالتعين الاول لا كنه ذاته وغيب هويته ولا احاطة صفاته امر
فی کتابه العزیز لنبیه علیه السلام الذی هو اکمل الخلق قدرا وقابلیة فقال (فاعلم انه لا اله الا الله) تنبیها له ولمن یتبعه علی
قدر ما یمکن معرفته من جناب قدسه ویمکن الظفر به وهو مرتبة الالوهة وما وراءها من حضرة الغیب المطلق
وغیب الهویة خارج عن طوق الکون اذ لیس وراءها اسم ولا رسم ولا نعت ولا وصف ولا حکم ولیس فی قوة الکون
المقید ان تعطی غیر ما یقتضیه تقییده فکیف یمکن له ان یدرك حضرة الغیب المطلق وغیب الهویة کذا فی مفتاح
الغیب وشرحه المسمی بمصباح القلب الاول لحضرة الصدر القنوی قدس الله سره والثانی لحضرت شیخی وسندی
نور الله قبره (ولی کورحق نماسندن) حق کوستریجی اولان مظهردن سیر ایله وآثارندن ممکن اولان مرتبه انی بیل
(صفوان) صافی معناسنه یعنی اصفیانك هر بری سری مرتبه سنی ماسوایه میلدن پاك ایلدی وغیریت اثرنی
محو ایتدی (عزت بساطنده) بساط دوشکدرکه بسط وفرش اولنورهرنه اولورسه بوراده تمثیل طریقیله درمراد
مرتبهٔ عزتدر (اعتکاف) اقامت واحتباس قال الراغب العکوف الاقبال علی الشیٔ وملازمته علی سبیل
التعظیم والاعتکاف فی الشرع هو الاحتباس فی المسجد علی سبیل القربة یقال عکفته علی کذا ای حبسته علیه

قال القهستانی الاعتکاف لغة اللبث من العکف ای الحبس اومن العکوف ای الاقامة کافی الکرمانی (حالتی) کنج خلوتده اعتکاف ایله ❊ کوکل آینه سینی صاف ایله (عنوان) کذر ایتدی (فضاء) مدله آچق کیك یر (سبحات) انوار کاسبق (حسبان) ضمله عذاب وبلا وشر وکسرله ظن معناسنددر بوراده مراد آفت حجابدر یعنی نور ذات ظاهر اولوب حجاب عبدی سلب ایده وجائزدر که کسرله اوله زیرا سالك ورای حجابده اولدقجه ظن ووهمدن خلاص اولمز پس چون نور عیان و یقین ظاهر اوله شك وشبهه قالمز (چیقه ظلمات قباسندن) ظلماتی احاطه ده قبایه تشبیهدر (سر وسامان) سرباش وجهت معناسنه در وسامان آرام وصنوری وعقل وصلاح ومجال وحد وسینور نشانی وطرف وایشك اندازه سی وتاصمی ویون یوش بی سامان یونسز وعقلسزدیمك اولور بوراده مراد وارلق واثر ونشان دیمکدر (احتجاب) محتجبك صفتیدر محتجب حق تعالیدر که حجابی ذاتندندر محجوب عبددر که حجابی خارجدندر نتکیم بالاده شرح اولندی (خطه) کسر خاء معجمه وطاء مشدده ایله مکشوف یر دیمکدر بعضیلر دیدیلر که دائره شهردر جمعی خطط کلور (دهشت) حیرت (سکران) مست (مرحبا) بالاده بیان اولنمشدر بوراده مراد تجلی وکولر یوز واضف واحسان کلی وفیض الهیدر (سراپرده) اصلنده پرده سرایدر که اولر ایچنده چکلور تفصیلی بالاده در بوراده مراد مطلق پرده در (ندمان نادم) قال الراغب الندم والندامة التحسر من تغیر رأی فی امر فائت واصله من منادمة الحزن (سرکردان) حیران وسراسیمه اصلنده باشی دونکن دیمکدر (بریان) کسرله کباب ضمله اصحدر کذا فی لغة نعمة الله معلوم اوله که ناظم قدس سره بو مقامی بر وجهله تقریر ایلدی وتقریر وتحریرنده حسن تعبیره رعایت قیلدی که روی مقصودی کوستروب ادنی حجاب قومدی فلله دره (الهی) غریق بحر عشق اولان خبر بیلمز کارندن ❊ حریق نار شوق اولان کچر بو حمله وارندن ❊ تجلی طاغنه ایرن جمال حضرتی کورن ❊ چقر موسی کبی عشقك النده اختیارندن ❊ اووجهه ناظر اولان بو قفادن قورتاور تحقیق ❊ ایدر مرأتنه عکس تجلی روی یارندن ❊ شجر انی انا الله دیر اولوب انواره مستغرق ❊ طوتشمش وادیٔ ایمنده عشقك تاب نارندن ❊ بکلی محو اولوب ایرن فناء مطلقه آخر ❊ اولوب اولمزدن اوك چقدی وجودینك مزارندن ❊ بودرده دوش اولان درمان امیدن ایتمسون هرکز ❊ که درد ایله کیدر عشاق بو محنت دیارندن ❊ حقك کنه جلالنده قالور عارف اولان حیران ❊ بساط عزت ایچره کرچه دور اولمز جوادندن ❊ امیدك کسمه ای حق صقین الطاف مولادن ❊ که بابلار دکل خالی بهارك انتظارندن (ایشت اول شاه همساسندن) شاهدن مراد الله تعالی وهمادن مقصود فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر که علو درجه ده وزیاده میمون ومبارك اولقده همایه تشبیه اولنمشدر همانك شرحی کذر ایتمشدر (که اعلادر بهاسندن) یعنی قیمتی یوزندن زیاده عایدر (ارزان) لایق (ارتقاء) یوقاری چقمق مراد علو مرتبه در (استشهاد) مدعایه شاهد کتورمك قال الله تعالی فی سورة القیامة (وجوه یومئذ ناضرة) انبیا واولیا ومؤمنینك یوزلری قیامت کونی تازه وتابانلردر (الی ربها ناظرة) کندی بروردکارنه بی حجاب نظر ایدیجیدردیمشلردر که بو کلمات اوراد اوتاددندر که ذکر اولنور (اللهم انی اسئلك النظر الی وجهك الکریم) هرکس بهشت ارزو یی دارد وعاشق جز آرزوی دیدن دیدار ندارد (ایوان) بیوك صفه وچارطاقی اوراده مراد ایوان سماددر (جولان) اصلنده واوك فتحیله در طواف معناسنه (ذری) ذروه نك جمعیدر هرنسنه نك دپه سی واوستی (مرسلین انبیا) رسول ایله نبینك فرقنده زیاده اختلاف اولنمشدر نتکیم سورهٔ حجده (وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبی) ایة شریفه سی تفسیرمنده مبیندر ❊ قال حضرت الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر فی الباب التاسع والخمسین ومائة من الفتوحات المکیة لا تکون الرسالة قط الا بواسطة روح قدسی ینزل بالرسالة علی قلبه واحیانا یتمثل له الملك رجلا وکل وحی لا یکون بهذه الصفة لا یسمی رسالة وانما یسمی وحیا والهاما او نفثا او القاء او نحو ذلك قال والفرق بین النبی والرسول ان النبی انسان اوحی الیه بشرع خاص به فان قیل له بلغ ما انزل الیك اما الطائفة مخصوصة کسائر الانبیاء واما عامة ولم یکن ذلك له لمحمد صلی الله علیه وسلم وحده سمی بهذا الوجه رسولا وان لم یخص فی نفسه بحکم لا یکون لمن بعث الیهم فهو رسول لا نبی اعنی نبوة التشریع التی لیست الا ولیاء فعلم ان کل رسول لم یخص بشیٔ فی حق نفسه مع التبلیغ فهو رسول واما اذا خص بشیٔ فی حق نفسه مع التبلیغ فهو رسول ونبی فما کل رسول نبی علی ما قررناه ولا کل نبی رسول بلا خلاف انتهی (ارکان) رکنك جمعیدر جانب قوی معناسنه عرش وکرسی بحسب الصورة ارکان عالم اولدیغی کبی اولیادخی بحسب المعنی ارکان کائناتدرزیرا بو دائره نك مدار ومرکزلریدر (کثیب ابیض اوستنده) مسکدن بیاض دپه اوزرنده (صفیدن اصفیا سندن) یعنی صفی الاصفیادن وسائر اصفیادن نتکیم شیخ ومشایخ وفقیر وفقراء دیرلر مراد شیخ المشایخ وسائر مشایخ وفقیر الفقراء وسائر فقرا دیمکدر (جوق) جماعت ناسدر (اقران) سن وسالده ومرتبده برابر ویکسان اولنلر (جلی) اشکاره

(اخفیا) خفینك جمیدر کزلو معناسنه (ازواج) زوجك جمیدر مرد وزنه اطلاق اولنور بوراده مراد زنلردر (انسال) نسلك جمیدر ذریت معناسنه (اخدان) خدنك جمیدر کسرله دوست و یولداش وفی القاموس الخدن بالکسر وکامیر الصاحب ومن یخادنك فی کل امر ظاهر و باطن وفی المفردات الاخدان جمع خدن بمعنی المصاحب والتخذیك یستعمل فیمن یصاحب بشهوة یقال خدن المرأة وخدینها قال تعالی (ولا متخذات اخدان) (سقاء) کسرله کوندن دیکلمش صوقابی کدقربه دخی دیرلر سقاء فتح وتشدیدله صوار یجیدر (تابان) یلدراینجی زیرا تاب شعله معناسنه در (وفاء) هو القیام بمقتضی العهد بالمحافظة علیه (الهی) یا اله العالمین رفع ایت جمله کدن نقاب ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ آفتاب وجهکی ذراته کوستر بی حجاب ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ بارکاه قربه ایرکور عاشق حیرانکی ❁ کلشن وصلکده یارب صون کل خندانکی ❁ ایده عشاق جمالك بی جهت سیرانکی ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ منتظر اولوب وقدن امر وفرمانه بوکون ❁ طوتمشوز بوز وعدهٔ قرأن ذی شانه بوکون ❁ آچ جمالك پرده سینی دیدهٔ جانه بوکون ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ انبیایه فیض اولان شول بخت عالی حقیچون ❁ اولیایه نصب اولان شول تخت عالی حقیچون ❁ نور پاك احمد واصحاب وآلی حقیچون ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ غیرتکدن کیزلدك ظاهر ایکن انوارکی ❁ اصفیادن غیریه بیلدرمدك اسرارکی ❁ ایکی عالمده نصیب ایت حقی یه دیدارکی ❁ قیل منور نور دیدار کله چشم جانمز ❁ اللهم اجعلنا من اهل الفناء التام واهدنا کما دعوتنا الی دار السلام ❁ وشرفنا برؤیتك ❁ واقنا عند حضرتك ❁ انك انت الفیاض لکل مسؤل ❁ منا الدعاء ومنك القبول ❁

﴿ فصل فی الزور الاعظم ﴾

الا یا ایها الاحباب احبوا فاتح الابواب
اجیبوا داعی الله انیبوا یا اولی الالباب

الا یا ایها العشاق رسید آندم که آن محبوب
سرا پرده براندازد بپردازد سرای ایواب

الا یا ایها المشتاق ایرشدی وعدهٔ میثاق
پس استر غایت اشواق که محبوبه ایره احباب

که محبوب حقیقتدن سحرکاه ایردی بر محبوب
صباسینك صفاسندن نسیمن ایلمش سیناب

کل ای جان ایلنی امدی ویرن جانانه یغمایه
کل ای درمانلی درده نثار ایدن کشی در باب

کوزك اچ معنی نازینه قولاغ اورنازی رازینه
یوزك طوت رازی سازینه که سوزده سوزاوله تیراب

کلوب آچمش نقابینی کوترمش هب حجابینی
کتورمش شول کتابینی که یازمامش انی کتاب

معطر زلفی دورنده قومش بر نقطهٔ مشکین
کدیمنی یوزی دارنده بو نقطه فتح ایده بر باب

بو نقطه سر وحدتدن خبرلر ویره عشاقه
که یوزینك طوافندن سزی نیجه یغمار بواب

شو وقتن کیم قلم برله یازوبدی لوح محفوظه
بو عالم ارتسامندن مراسم رسم ایدوب تواب

که تا اکا دکین کیم سز کلوب فانی سرای ایچره
قونوب کوچوب کلوب باقی سرایی ویرلی وهاب

نیجه یوز بیك یل اولدیکیم یانوب عشق خیالندن
هوای هوی یا هوده دوکرسز یوزلره سیلاب

دمیدر نور اوله بونار جکردن سوینه انیار
ایرور منظره انوار ایریشه ساحله غرقاب

ایتدی پس اکا عاشق ندر بیلزون اول محبوب
که اکا عاشق آیینه انك عشق بو کا محراب

دیدی اندن دخی اظهرنه واردرکیم اوله مخفی
که مجموع مظاهردن اچو بذر اکا اول جلباب

ایتدی نیجه اظهردرکیم اندن مخفی یوق نسنه
که کوزلر ذاتنه ایرمز مظاهردن اتار نشاب

دیدی مهری هواسنده مظاهر اکا بر ذره
انك حسنی صفاسنده عدن برقطرهٔ سیماب

ایتدی کاه نفی ایدر بنی اثبات ایدر کاهی
بسا سرکشته یم بن نفی واثبات اورتاسنده تاب

دیدی چون فرددر معشوق ایکی عالمده حسنیله
کرك کیم فرد اوله عاشق ایکی عالمدن اوله غاب

ایتدی ذاتنه محوم صفات حسنی بیلزوم
صفاتن شول کشی بیلور که ذاته اولیه پرتاب

دیدی عشق زلالینك خمارندن جهان سرمست
که اول فتانه کوزلردن نبرد ایدر قوی احزاب

ایتدی بنده بو دردن یتارون عشق اودینه
که درمانسز بلاسینك اولوبن دردینه نساب

دیدی عاشق اکا دیرلر که باشندن آنك سودا
ابد هیچ کتمه قطعا والا اول اوله قلاب

ایتدی پس نه سردرکیم ایدکریان اوله عاشق
چکه معشوق انی عشقه داقه زنجیرنه قلاب

دیدی عشقه زوال ایرمز که زیرا حسنی معشوقك
بلای لایزال ایدر بقا رعشاقی دیمز طاب

ایتدی انتها عشقه نیچون اولسا یسر باری
دیدی سن اکا مظهر سن مجاز آدینه عاشق سن
ایتدی چونکه برآدم وجودم یوق حقیقتده
دیدی سن عین معنی سن که بو هژده هزار عالم
اکرچه سندن اوا وقول آنك یوقدر قپو سنده
که قدسیلرده عشق وارسه ولی دردك وجودی یوق
سکا ویرمشدی برجان اول کیم اول بوایدی جانان اول
سکا ویرمشدی برقلب اول کایدیدی سوکوسن جلب اول
سکا ویرمشدی برعقل اول بیایدی عقلاه نقل اول
سکا ویرمشدی برنفس اول الایدی الینه قوس اول
سکا ویرمشدی برجسم اول اکا ایتمشیدی قسم اول
سنك ذاتك چو قابلدی جمالینه مقابلدی
سنك کیمی دخی موجود برانمامشدر رمعبود
سنك جسمك خمیرینی بلالر له یوغرمشدر
سنك اهك هواسنده کیروسنسن پنهان اوده
سنکدر پس کیرو درمان سنکدر عقلاه ایمان
سنکدر حاصلی درکاه سنکدر حاصلی الله
سنك معبودك اولدر پس سنك مقصودك اولدر پس
قدم بص قله قافه قایقمه قافه احقافه
سن اول سلطان کونیسن که بو مجموع مصنوعات
سن اول محبوب حضرتسن سنی ایتدی حبیب اول
جهان جام نمای حق درر ایتدی تجلی ذات
سن اول کوز کونك ایچنده کوزوکن نور اعظم سن
صفات حسنه بقماغل ولی حسن صفاته باق
قو عالم درر محجوب کیمی غالب کیمی مغلوب
کیمی اسمایه میل ایدر مسمادن خبر بیلز
کیمی جناته قالمشدر کیمی روضاته قالمشدر
کیمی اکوانه قالمشدر کیمی الوانه قالمشدر
چو سوزینی او محبوبك بکلی دکلدی عاشق
دیدی بونلر نیچون محجوب اولورلر چون مظاهردر
ایتدی هرکشی مظهر دوشو بدر بر براسمینه
دیدی بونلر حجابینی طوتامی کندی نفسندن
ایتدی بوایشی بونلر نه حقه ایدرلر اسناد
دیدی کیمسه ندرر بیلسم قو افعاله اقوال
ایتدی حق مقدسدر اضافات تعیندن
ولیکن شخصه بر اسمی مسلط ایلمشدر حق
بودر الحاصل اول الله تجلی ایدوب اسمادن
انکچون هرنه اسمی کیم نه ایشی اقتضا ایتسه
ولی سن جامع مجموع اسما وحقائق سن
قنی اول ذوق روحانی که بونده بوله روح انی
بوآندندر که بو عالم برانسان کبیدر شکلا

خصوصا بن فنا اولسم کیم اوله انده پس نقاب
حقیقتده اودر معشوق که عشق عاشق فلانی قاب
ندن دیدی بکا انسان ندن اوردی بکا القاب
کلو بدرسا کا برصورت که سندن اقه بو میزاب
ولی سنجیلسین بو قدر بلالر او قینه اواب
کیرو دردك درردرمان کیرودرمان سکا کرداب
ایریجك سر سبحان اول ایدیدی اندن استجلاب
قیلایدی غیرنی سلب اول ایدیدی عینن استیطاب
قیاسه ویردی شکلی اول بلینه صادق وکذاب
ندر کوریدی فردوس اول اولیدی نعمتن کساب
کیم انسان ادنی اسم اول ادینه سیرایده احقاب
سنك لابد صفا تکده قودی پس جذبهٔ جذاب
که سنسن اورناده مقصود سوزمی ایتمه استغراب
سنك جانك ضمیرینی جفادن ایتدی استیعاب
سنك یاشك دکیرنده کیروسنسن دونی دولاب
سنکدر اول یوجه سبحان سنکدر دولت واحساب
سنکدر حاصلی اول شاه سوزمی قیلمه استعجاب
سنك مشهودك اولدر پس حجاب یوق اره ده حجاب
نظر قیل حاایله قافه ولیکن ایله اعجاب
سکا اجزاء واعضادر کیمی امت کیمی اصحاب
دونوب محبوب اولوب کندوسکا آچشدرر انقاب
که تا کندو جمالینی شهود ایدوب اوله خطاب
وجودك هب انی سویلر اکر ایجاز اکر اطناب
که شمسه آی اینه اول ایه اینه مهتاب
کیمی افعاله قالمشدر کیمی اوصافله طراب
کیمی نسبتده قالمشدر کیمی کوزه در انساب
کیمی لذاته قالمشدر که یر عنابله اعناب
کیمی ایوانه قالمشدر سور ولدانله اتراب
مرادین اکلادی بر بردیدی امدی یترطاب طاب
کرك کیم مظهرك کوزی ایدیدی انی استصحاب
اول اسمی کوزه در انجق اکا اچشدرر اهداب
ویاخود حق حجاب ایتدی بولرده قومدی اجذاب
نه نفسندن طوتوب کلمی نه غیره ایدرلر ایجاب
بوقلبی قالبی بیلدرکیم ایدر امدی استقلاب
خلائق هب قو عاجز اکرچه دو شدیلر اسباب
پس اول اسم اکا حاکمدر اکر اعجام اکر اعراب
عوالم اوستنه دو بدز قودی اسما سنی ارباب
بوشخص انی کلور ایشلر اوترکیمی ایدر اعراب
انکچون ذاته مظهرسن که سنسن مجمع الآداب
سوه اول وجه سبحانی وجودین ایده استحباب
سن انك جانی جانیسن که سنسن مرکز اقطاب

پس ایرکور بونلری زینهار اوسلطان السلاطینه
که مقدارنجه هر بیری بوله فیضینه استیجاب

چون اول محبوب حقانی اومحبوب حقیقتدن
کلوب ایندی سوزین بر براسان حاله اشراب

بو محبوب اولادی بیلکل کیم انك حسنی کمالندن
خیالیدر که معناده ایدردی حالنی اشهاب

بو عاشقده شو عاشقده کیم اول سر محمددی
چون اندن بیلدی بورمزی دیدی مشتاب پس مشتاب

اولید یکیم الوب واردی قو افراد انسانی
که تاسلطانی کوستردوب اوله صافی صونه اکواب

پس ایره امر سبحانی پس ایره فضل رحمانی
دوکیله خوان سلطانی اوله من غاب خاب خاب

شودکلو اختصاص ایره که کوزلرکورمدك اوله
خیال ایرکورمیه اکا نه اویانق نه اندر خواب

شودکلو مائده ایره طعامندن شرابندن
کیم انی طتمدق اوله قوجنده شیخ و شاب

قچنکیم اوله لر فارغ یك ایچمك صفاسندن
کله ایره شو خلعتلر که نوردن اوله تاج اثواب

شو احسانلر ایره انده کیم ادراك ایتمیه کیمسه
صاغیشن صایمیا اصلا حساب سطر اسطرلاب

تنکیم کندی بیوردی که صالح قوللرم چون بن
شول اشیایی یراقلادم که بیلمز صاغیشن حساب

نه انی کوردی هیچ کوزلر نه ایشتدی قولقلر هیچ
ولاقلب بشرده اول خطوره قومدی اطناب

قچنکیم اوله لر فارغ بو احساندن دخی بونلر
واره لر برکشیه کیم اول آق مسکدن اوله اطیاب

طوته هر بیریسی بر برکیم اعلاده کیم ادناده
کیمی اعظم کیمی اعلم کیمی عالم کیمی طلاب

زهی الله اولی اول زهی الله مولی اول
زهی الله اعلی اول نه لر تصویر ایدر بر آب

جلالی قدر اعلادر چون اطوار تجلیدن
جمالی نور اجلادر پس انوار تجلیدن

مکر کوزکك استرب اعلی
تجلی ایلیوب اول حق تعالی

مکر کوزکك استر ذات وهاب
اثردن تا ایریشه عینه احباب

مکر کوزکك استر برغنی ذات
بلینه تاندر اقصای لذات

ایشت امدی ندردیر ذاته بحاث
تجلیده نه رسمه اولدی ابحاث

کورینه تا معین نور بهاج
بلینه شبهه سز تا سر وهاج

دیدیلر ذاته ایرمز رمز بواح
انی کشفیله بیلمز لوح الواح

خفیدر ایرمز اکا عقل رساخ
جلیدر ایك عین ایرکور رمز اشباخ

همین دیلارده اکا سو بلنور اد
انکدر سرمد وازال وابا د

انی بیلدم دیو کوکل اولور شاذ
بیلن اولدر که کوکلی ایدر اباذ

چو بیلك بیلمامکدر دیدی ابرار
حرام اولادی پس انده کشف اسرار

فنا فی الذات اولنلر بیلدیلر راز
که دیلارده هو الاذات دیر اواز

چون انی اول بیله بیلمز اوله ناس
بو یرده کیمسه پس چیکرتمیه طاس

تجلی ایاغینه قو ولی باش
الوك اله دیه تحسین وسا باش

تجلی اکا دیرلر کیم ای غواص
کله غیب هویتدن عیان خاص

طلب ایده ظهوراظهار اوفیاض
کالن کوستره تا جوهر اعراض

مجازا نقطه قورسه دوره خطاط
حقیقی نقطه یه دور اوله انماط

انا الحقده هوالحق اولسه لحاظ
انا الحق محو اوله حق ایده الحاظ

حقیقتده بودر انسانه نفاع
کشیده اوچ کمالات اوله لماع

بری بودر ایده اشیاده ابلاغ
حقیقتجه بیله اولمایه دماغ

ایکنجی بو که بیله حقه اوصاف
طشی کیمی اوله ایچی دخی صاف

اوچنجی نور ایده ذاتنده اشراق
تمکنده وجودین ایده اغراق

قچن بو اوچ کمالی قیلسه ادراك
هیچ آنك قالیه کوکلنده اشراك

پس اکا حاصل اوله اون یدی حال
بو احوالدن بلینه جمله احوال

بری بودر حق اکا ایده اعلام
کمالی جامع اوله چوزه اعلام

ایکنجی بو تجلی ایده رحمان | اوله عرفانله دریای عمان
اوچنجی بو تجلی ایلیه هو | ایکی عالمده ده سید اوله او
چو بو احسانی ایده حضرت الله | کورینه اول کشیده قدرة الله
دیه الله دیمایه اصلا لا لا | نظر براقیه غیرینه الا
بوله سری شریعتدن آله پای | طوله نور حقیقتدن اوله آی
تجلی ایده اکا جمله اسما | ایاغینه کله مجموع نعما

(زور) قتحله زیارت معناسنه دراعظم ایله وصف ایلدی زیرا مراد زور عامدر که جمعیت کبرایی مشتملدر قال الراغب الزور اعلی الصدر وزرت فلانا تلقیته بزوری اوقصدت زوره نحو وجهته ورجل زائر وقوم زور نحو سافر وسفر وقد یقال رجل زور فیکون موصوفا نحو ضیف (الا یا ایها الاحباب) آکاه اولیکز ای دوستان معلوم اوله که ناظم قدس سره عنوان کلامده براعت استهلاله رعایت ایلدی زیرا بو فصلده محبت ومحب ومحبوب وعشق وعاشق ومعشوق وطلب وقربت ووصلت درج ایتمشدر (احبوا فاتح الابواب) ابواب مراداتی فتح ایلین الله تعالی بی سو یکز احبوا همزه نك فتحی وحانك کسریله امردر (اجیبوا داعی الله) حقك جنتنه وقربتنه ورؤیتنه دعوت ایلین فخر عالم صلی الله علیه وسلم اجابت ایدیکز کافی قوله تعالی (یاقومنا اجیبوا داعی الله) (انیبوا یا اولی الالباب) ای جواهر عقولی کدر وهم وخیالدن پاك وشوب شك وشبهه دن خالص اولنلر ماسوادن حقه رجوع ایدیکز کافی قوله تعالی (وانیبوا الی ربکم) والانابة الی الله الرجوع الیه واخلاص العمل (والالباب) جمع اللب وهو العقل الخالص من الشوائب وسمی بذلك لکونه خالص مافی الانسان من قواه کاللباب من الشیء وقال بعضهم هو مازکی من العقل فکل اب عقل ولیس کل عقل لبا ولهذا علق الله الاحکام التی لاتدرکها الا العقول الزکیة باولی الالباب نحو (ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا ومایذکر الا اولوا الالباب) ونحو ذلك من الایات کذا فی المفردات (الا یا ایها العشاق رسید آن دم که ان محبوب * سراپرده براندازد بپردازد سرای ابواب) آکاه اولیکز ای عشاق اول وقت ایرشدی که اول محبوب حقیقی پردهٔ جلالی آنه وقالدیره وسرای وصلت قاپولرنی دوزه وانلره بندله صورت ویره واغیاری دفع ایدوب یارله یعنی عاشق صادق ایله خلوت ایلیه (سراپرده) شرح اولنمشدر سرای ابواب اصلنده ابواب سرایدر (میثاق) عهد محکم (پس استر غایت اشواق) زیرا عشق وشوق طریق وصلتك سمندیدر پس سمند قوی اولسه منزله تیز ایریشور ضعیف اولسه یاکیج واصل اولور ویا بوداده قالور (لمحرره) دلدل عشقه سوار اولمینك * منزل وصله ایرمدی راهی * ایده کوردیدهٔ دلی تنویر * کورمك استرایسك اکر اللهی (بر محبوب) بوندن مراد عاشق ایله معشوق میانده واسطه اولان محبوبدر نتکیم بحر اواخرنده تصریح ایدر (نسیم) نفس الریح معناسنه وفی بحر العلوم النسیم اول هبوب الریح (سیناب) اصلنده سنابدر صوده یوزمك معناسنه یاحسب الضروره کسره دن تولد ایتمشدر بوراده نسیمك سرعتله وصولنی سباحته تشبیه واردر فلکك سرعت سیری تشبیه اولندیغی کبی نتکیم (کل فی فلك یسبحون) آیتنده مبیندر یعنی اول سحر وقتنده ایریشن محبوب باغ جمالی صبا سنك صفا ولطافتندن خوش قوقوسن ایرشدیریجی ایلش مقصود دماغ جان آنك رایحهٔ طیبه سندن معطر اولدیغن بیاندر (دریاب) اکلهدیمکدر فهم ایله معناسنه (کوزك آچ معنی نازینه) عالم معنانك نازنی سیرایله ونازنك رازنه قولق اوروراز نك سازنه یوزطوتوب توجه ایله که (سوزده سوز اوله تیزاب) ایکنجی سوز اشباع واوله یاقیجی معناسنه در (تیزاب) کوکرد صویی دیدکلری معروف کسکین صودر یعنی ذکر ارلنان معنایه کوش جان طوت وعشقله دکله که سوزده وتقریرده اولان حرارت غالبه جانکه تیزاب کبی تأثیر ایده وبغریکی کباب ایدوب یاقه (کتاب) کاغك ضمی وتانك تشدیدیله کاتبك جمعیدر بوراده کتابدن مراد لوح جماندر که انده منتقش اولان نقوش اسما وصفاتی بر کاتب یاز مشدر (نقطه) مراد خال یعنی یوزده اولان سیاه بکدرو بکدن دخی مقصود تنزل یعنی ظهور تجلیٔ الهیدر کدبك کبی جمال ذاته زینت ویرمشدر بوراده مراد صورت حق اولان واسطه در که محبوب حقیقیدن محب حقیقی یه واقع الحالدن خبرو یرمشدر (بواب) قپوجیلردر زیرا بابه ملازمدر (ارتسام) انتقاش (مراسم) رسمك جمعیدر علی غیر قیاس ومرسومك جمعی اولمق دخی جائزدر بو بیتدن ومابعدندن مراد قلم اعلی مرتبه سنده اولان ظهوردن غایته ایرنجه اولان تجلیاتی بیان ونشئهٔ آخرته دك جاری اولان احوالی اجمالا عیاندر (سیلاب) قتحله سیل صویی یعنی یغموردن وقاردن حاصل اولان صو بوراده تشبیه طریقیله واردر بو کلامدن مراد عاشقك قلم مرتبه سندن نشئهٔ کثیبه یه دك هوای هو ویامن هوده زار وکریان اولوب فراقه دوشدیکن بیاندر وبوندن معلوم اولور که حقیقت اوزره عالم اصله واصل اولق جنتده زیارت عظماده

حاصل اولور زیرا انسان نشئهٔ دنیویه ده هر نقدر سیراب وصال اولسه یندلتشنه در وطورا بعد طور نشئهٔ کتیبه به
ایرنجه ترقیدن خالی دکلدر نتکیم جلد اولده شرح اولنمشدر (انیار) نارك جمعیدر (ایروره منظر انوار) یعنی ذکر
اولنان نار نوره مبدل اولدقدنصکره نوردخی صاحبنی نظرکاه حقیقی اولان نورالانوار ایرشدیره زیرا نوره واسطه
ودلیل اولان ینه نوردر وکشی حقه واصل اولق ینه حقله در (ایریشد ساحله غرقاب) ساحل دکز کنار یدز وجهٔ
تسمیه مفصلا مرورایتمشدر (غرقاب) صویه بوغلمش کیمسه در بوراده عاشقك اضطراب وحیرتنی دریایه ورؤیت
دیداردن حاصل اولان تسلی وسکونی ساحله تشبیه واردر (عاشق) یعنی سر محمد نتکیم اشاغیده تصریح ایدر
محبوبدن مراد محبوب حقیقیدر (که اکا عاشق آیینه) زیرا کنز مخفینك سرنه صورت وتجلیاتنه محلدر (انك عشق
بوکا محراب) یعنی کعبه مصلی به قبله ومحراب اولدیغی کبی محبوب حقیقینك دخی عشق عاشقده توجهکاه اولمشدر
آچو بدررا کا) یعنی عاشقه (جلباب) کسرله چارکه عورتلر کیرلر مقصود جمله مظاهر وتجلی بولزدن جمال اسما
وصفاتك ظهورن بیاندر (نشاب) ضم وتشدیدله نشابه‌نك جمعیدر اوق معناسنه (مظاهر آکا بردزه) یعنی محبوب
حقیقینك آفتاب جمالنه مظاهر ذرات کبیدر پس ذراتك وجودنه آفتاب سبب اولدیغی کبی افتابك وجودنه
دخی ذرات دلیلدر الحاصل هر ذره‌دن اول افتاب حقیقی سیراولنور پس بوندن غیری ظهورنو جهله اولور یعنی
بومرتبه‌دنصکره کوزلو یه کیزلو قالز (سیماب) ژیوه‌در که تعریب ایدوب زیبق دیرلر اصلنده اب سیمدر کومش صویی
و بیاض صو معناسنه نتکیم قانلو صویه سرخاب دیرلر بوراده مراد جنت عدنك اطافتنی بیان ومحبوب حقیقینك
حسنندن براثر اولدیغن عیاندر (لحرره) ازجمال ازلی کشت عیان جنت وحور ❁ وزجلالش بوجود آمده نیران
وعذاب ❁ کشته خندان زنم لطف الهی کلها ❁ اشك بلبل شده در رنك همان لعل مذاب (نفی وثبات) رد وقبول
دیمکدر مراد عالم جمع وفرقك وترقی وتنزلك حانی بیاندر (بسا) بسیار معناسنه یعنی چوق (سرکشته) سرکردان
وحیران (تاب) برقاچ معنایه کلور بوراده مراد اضطراب ورنج وحرارتدر مقصود نفی واثبات اورتاسنده اضطراب
ورنجه دوشدیکن بیاندر (غاب) غائب دیمکدر نظیری سبقت ایتمشدر یعنی ذکر اولنان امتحاندن مراد جوهر عاشق
کدرعوالمدن تخلیص وشوب اثنینیتدن تصفیه‌در (صفات حسن) تجلیات حسنیله اولان ظهوراتدر شرحی
محلنده کلوران شاء الله تعالی (پرتاب) اوزاغه آتلان اوق یعنی عالم ذاته اوق کبی پرتاب ایدن صفاتی بطز زیرا صفات
بومنزلدن کری قالور پس اکا نظر قیوسی اولمز الحاصل حسن صفاتله مبتلی اولان صفات حسنه باقز فافهم (خمار)
ضمله خمرك الم واذی وصداعنه دیرلر (فتانه) زیاده فتنه‌جی وامتحان ایدیجی ودرد وآخرنده کی هایا تأنیث ایچوندر
عین اعتبار یله و یاء مبالغه ایچوندر علامه لفظنده کی کبی و یاء بیندن بحمیته نقلك علامتیدر معشوقه کبی (نبرد)
نون باء موحده‌نك فتحیله جنك معناسنه ❁ کراولمسیدی عشق دلیل ایرمزیدی هیچ ❁ مقصوده یك یل ایتسه
کشی نفسله نبرد (احزاب) حزبك جمعیدر کسرله طائفه وجماعت ناس معناسنه یعنی اول فتانه کوزلرك امتحانندن
جماعتلر جنکده دوشمشلردر (نساب) نونك فتحی وسین مهمله ایله زیاده نسبت وتعلق ایدیجی دیمکدر بعض مواضعده
عالم بالانساب معناسنه کلور نتکیم کذب النسابون دینلمشدر وجائزدر که سین معجمه ایله نشو بدن اوله تعلق معناسنه
(قلاب) فتح وتشدیدله قاب زن یعنی کچمز آچقه دوزن صکره هر صورت باطله اهلنده استعمال اولندی (قلاب) ضم
وتشدیدایله کلاب دیدکلریدر که چنکال و باشی اکری دمرردر (طاب) طیب معناسنه (کیم اوله انده پس نقاب) کیم
استفهامدر (نقاب) فتح وتشدیدایله برنسنه‌نك کنهندن بحث وتفتیش ایدیجی زیرا نقب دیوارودری مقوله‌سنی
دلمکدر ثقب تخته وآغاج کبیلری دلمك اولدیغی کبی پس برنسنه‌نی دلمك غورنه وصولی مستلزم اولدیغندن اتوری
هر نسنه‌نك حقیقتندن بحث ایدنه نقاب دیدیلر (قال الراغب النقیب الباحث عن القوم وعن احوالهم انتهی
وفی القاموس النقاب بالکسر الرجل العلامة انتهی اقول ومنه قول الزمخشری فی الکشاف النقاب المحدث ❁ معنای
کلام ناظم قدس سره بودر که عشق عاشق ومعشوق میانده برنسنه‌در چون عاشق ذات معشوقده فنا بوله رسر
وحدت صورته کله ذکر اولنان نسبت زائل اولور واضافت قالمز بناء علی هذا عشق نهایت بولق لازم کلور پس
بومرتبه‌ده محو کلی به ایرن کیمسه‌دن نیجه بحث وتفتیش وهای وهوی عشق صادر اولور (قاب) ترکیدر برنسنه‌نك
قابی وظرفی وقشری (برادم) برقوری نام اولمشم ومجازا انسان وعاشق ادن طاقمشم (القاب) لقبك جمعیدر مدح
وذمه متعلق اولان اسما والفاظ (هژده هزار) اون سکز بیك (امیزاب) اولوق مقصود میزاب معناسنه‌در (اواب) زیاده
رجوع ایدیجی (که قدسیلرده عشق وارسه ولی دردك وجودی یوق) قدسیلردن مراد ملائکه‌در که طهارت اهلیدر
عشقدن مراد اسملری یوزندن حقه اولان میل ومحبت وانجذاب وارتباطلریدر یوخسه حقیقت عشق دکلدر که

امانة الله سر بدر زیرا بو معنی انسانه مخصوصدر نتکیم خواجه حافظ بیورر * فرشته عشق نداند که چیست قصه مخوان * بخوا جام و کلابی بخاك آدم ریز * و مولانا جامی کلمانده دخی کلور * ملائك راچه سود از حسن طاعت * چو فیض عشق بر آدم فرو ریخت * درد ایله مراد عشق اوزرینه مبتنی اولان امتحانات و بلایادر که سبب ترقیدر کلمات اکبریه ده کلور که ملائکه یه علمده ترقی وار و عملده یوقدر نتکیم انسان آخرته انتقال ایتدکده اعمال آخرت ایله ترقی بولور اما انسانه دنیاده علم و عملده ترقی واردر و ملائکه یه دلیل تعلیم اسما قصه سیدر زیرا ملائکه نك آدمدن اول علم اسمایه وقوفی یوغیدی فافهم هدك الله (کبر و درمان سکا کرداب) سکا دوزدیمکدر زیرا کرداب دریاده متصل دوزر صودر که کمکی اوغرایجق قولایلقله چقمز (کرد) کاف فارسینك کسریله دکرمی و چوره معناسنه در اصلنده آب کرددر دکرمی و چوریلور صو معناسنه مرجع طریقتمز شیخ افتاده قدس سره بیورمشلردر که کرداب بو تمینك مثانه سی مثابه سنده در بزدن بر یمزك ایچه وکی صومنانه سندن نزول ایتدیکی کبی بو عالمك شرب ایتدیکی دخی کرداب نام موضعدن نزول ایدر و بیورمشلر که بو کلام بندن غیریدن الی الان صادر اولمشدر (استجلاب) جمع و سوق ایتمك و چکمك سین تأکید ایچوندر یقال جلبه ای ساقه من موضع الی اخر واستجلبه ای طلب ان یجلب له (استیطاب) برنسنه یی طیب بولمق یقال استطاب الشیء وجده طیبا (قیاس و شکل) القیاس عند اهل اللغة التقدیر و فی اصطلاح المنطقیین قول مؤلف من اقوال متی سلمت لزم منها لذاتها قول اخر والشکل هیئة التألیف من الصغری والکبری تشبیها لها بالهیئة الجسمیة الحاصلة من احاطة الحد الواحد ای النهایة الواحدة کما فی الکریات او الحدود کما فی المضلعات بالمقدار الذی هو عبارة عن الامتداد الطولی والعرضی والعمقی واطلاق الشکل علی الهیئة الجسمیة اطلاق حقیقی وعلی الهیئة المعنویة اطلاق مجازی والعلاقة المصححة للاطلاق هو التشبیه (الیدی النه قوس اول) قوس یای وارشون معناسنه کلور بوراده مراد اندازه شرعدر که خیر و شر انکله قیاس و تقدیر اولنور (کساب) زیاده کسب ایدیجی قال الراغب الکسب ما یتحراه الانسان مما فیه اجتلاب نفع وتحصیل حظ ککسب المال (قسم) کسرله قسمت یعنی بولك (احقاب) حقبك جمعیدر دهر معناسنه بعضلر سکسان سنه و بعضلر دخی ارتق و اکسك دیمشلردر یعنی نیچه یللر حیاتده اولوب عالمی سیر ایلیه و اعضا و قواسنی تحصیل معرفته صرف ایده (بعدذا) ناظم قدس سره روح و قلب و عقل و نفس و جسمدن هر برین بر مناسب معنایه حمل ایلدی زیرا بو عالمه تنزلدن مراد ذکر اولنان ادوات و آلاتله معانیء مسطوره یی تحصیلدر (لمحرره) ای کوکل یار ایکن بو جسمله جان * دفع اغیار ایده کور عالمده * عالمه کلدن مراددر * عشق شوق اولمیجق آدمده (جذبه جذاب) جذبه نك صفتیدر (قال المولی الجامی) سالکان بی کشش دوست بجایی نرسد * سالها کرچه درین راه تك و پوی کنند (وقال الحافظ) رموز سرانا الحق نداند آن غافل * که منجذب نشد از جذبهای سبحانی (استغراب) غریب عد ایتمك و غریب کلمك (ضمیر) سر و داخل الخاطر معناسنه قال الراغب الضمیر ما ینطوی علیه القلب و یدق الوقوف علیه وقد تسمی القوة التی یحفظ بها ذلك ضمیرا (استیعاب) قپلامق یقال وعب الشیء واستوعبه اخذه اجمع واوعب الشیء فی الشیء ادخله فیه کله (دولاب) دالك ضمی و فتحیله معروف شکلدر اصلنده فارسیدر صکره تعریب اولنمشدر (احساب) فتحله حسبك جمعیدر شرف و مفاخر معناسنه حسب و نسبك فرقی مرور ایتمشدر (استعجاب) عجبلك و العجب والتعجب حالة تعرض الانسان عند الجهل بسبب الشیء والعجب من الله الرضی اذ هو علام الغیوب لا یخفی علیه خافیة (حجاب یوق اراده حجاب) حجاب حاجبك جمعیدر مانع معناسنه سلطاندن منع ایدن قپوجی یه حاجب دیرلر ابن حاجب اندندر زیرا پدری امیر عز الدین شوسك الصلاحینك حاجبی ایدی (قله قاف) قله طاغ باشی و قاف معروفدر نتکیم جلد اولده مفصلا شرح اولندی بوراده قله قافدن مراد ذروه مراتبدر (احقاف) حقفك جمعیدر کسرله قوم یعنی رمل مرتفع کبی و رمل معوج معناسنه قال تعالی (واذکر اخا عاد اذ انذر قومه بالاحقاف) مراد حضرت هود علیه السلام قوم عادی احقاف موضعنده عذاب حقدن تخویف ایتدیکنی معاندان قریشه ذکرله امر در موضع احقاف ولایت یمنده حضرموت قریبنده ریکستاندر ناظمك قدس سره مقصودی مراتب اکوانك اعلی و ادناسنی کذر ایدوب رفیع الدرجات اولان تاقله قافه یعنی حقه وصوله ترغیبدر (انجاب) کندن کورمك (سن اول سلطان کونیسن) خطاب سر محمده مظهر اولان عاشقه در (انقاب) فتحله نقابك جمعیدر نقاب پچه دیدکلری بوزاور تو سیدر (جامنمای حق) حق کوستریجی جامدر جام جهانمانك شرحی مرور ایتمشدر (خطاب) زیاده خطاب ایدیجی (بعدذا) بو مقام جلد اولده برقاچ موضعده بیان اولنمشدر (ایجاز) مختصر ایتمك و هو فی اصطلاح اهل البلاغة اداء المقصود باقل من العبارة المتعارف (اطناب) تطویل کلام ایتمك و بالفارسیة فراوان کفتن و فی اصطلاحهم اداء المقصود باکثر من العبارة

المتعارف (صفات حسنه باقه غل ولی حسن صفاته باق) حسندن مراد حسن ازلی وجمال لم یزلیدر انك صفاتی
تجلیاتیله حاصل اولان مظاهردر حسن صفات بو معنانك عکسیدر یعنی جمله مظاهر ظاهره آینه واقع اولمشدر
تا که اثردن مؤثره انتقال اولنه و بو وجهله روی مقصود جلوه کر اوله نتکیم کونشه آی آینه وآیه دخی مهتاب
یعنی آی آیدنی آینه واقع اولمشدر پس نظر نافذی اولان آی آیدنندن آیه وآیدن کونشه انتقال ایتدیکی کبی
نتکیم ناظم قدس سره بو محلده بیورر (ع) یوجدده استکل آیی که صوده عکسیدر ادنی ❊ عین الیقین اهلی اولان
دخی عالم توحید وتجرید وتفرید واصل اولوب حق بی پرده کورر یعنی مجرد حسننه نظر ایدر صفاتنه التفات ایتمز
نتکیم کونش کورن کشی کونشك صفاتی اولان ماهه ومهتابه باقر فافهم هداك الله تعالی (محجوب) یعنی
مشاهده جمالدن مکاشفك مقابلیدر (کیمی غالب کیمی مغلوب) غالبدن مراد غالب الحال اولان منتهی در که صحوی
سکرنه غالبدر مغلوبدن مراد مغلوب الحالدر که متوسطدر وجائزدر که جهاددده نفسنه غالب ومغلوب مراد اولنه
(افعال) مراد توحید افعالدر اوصافدن مراد توحید صفات اولدیغی کبی (طراب) زیاده طربناك یعنی شن وشاد
(کیمی نسبتده قالمشدر) نسبتدن مراد اضافت وتقیددر که تجرید واطلاقك خلافیدر وجائزدر که خلق اراسنده
نسبدن غیر وجهله اولان نسبتلر اوله که جمله سی حجابدر پادشاهه و یاوزیره ویاغیری اعیانه انتساب کبی وجائزدر که
نسبت علم وفضل وکمال وغیری اوله (کیمیسی کوزه درانساب) نسبك جمعیدر اصل وقربت معناسنه قال الراغب
النسب والنسبة اشتراك من جهة احدی الابوین وذلك ضربان نسب بالطول کالاشتراك بین الآباء والابناء ونسب
بالعرض کالنسبة بین بنی الاخوة وبنی الاعمام قال تعالی نسبا وصهرا وفلان نسیب فلان ای قریبه (عناب) رمان
وزنده معروفدر سعدی ❊ بخون عزیزان فرو برده چنك ❊ سرانکشتها کرده عناب رنك (اعناب) عنبك جمعیدر تازه
اوزم ثمرة الکرم معناسنه (ایوان) عجم قصرله چارطاق وعرب کسرله صفة عظیمه معناسنه استعمال ایدر (ولدان)
ولیدك جمعیدر مولود وصبی معناسنه نتکیم بالاده شرح اولندی (اتراب) تربك جمعیدر کسرله برقرندن بیله طوغمش
ایکز توأم کبی و یاشده برابر اولان یعنی کیمی دخی عالی سرای ساوروز عمنجه عالی سرایلرك یراشقلغی اولان تازه رولره
کوزدکمشدر نتکیم اکابر زمانه نك اکثرنده مشاهددر بونلرك ایسه جمله سی هوی وتنزلدر (لمحرره) نظرك حقه
ایده کور محصور ❊ باقه غیره اولنجه نفخة صور (طاب طاب) یتر یتر معناسنه ترکیدر کافی کبی بو جمعیت واقع اولان
بروسه ده بعض السنه ده جاریدر (دیدی بونلر الخ) یعنی احوال مختلفه اوزرینه شرح ایتدیکك اصناف انسانده
حقه حجاب اولمق کرك ایدی زیرا هر بری انك نورینه مظهر وصورتنه آینه در وآیندنك کوزی انده جلوه کر اولان
یوزدن محجوب اولق بعیددر (استصحاب) صحبت طوتمق ومصاحبت ایتمك صحبته دعوت ایلمك و برنسنه آخره
ملازم اولمق (اهداب) هدبك جمعیدر ضمله کریك شمر اشفار العین معناسنه مرادیودر که هر شخص کندی اسمی
یوزندن حقه واصل وغیرك اسمی یوزندن محجوبدر (اجذاب) جیم وذال معجمه ایله جذبك جمعیدر وحا ودال مهملتین
ایله حدبك جمعیدر میل وتعلق معناسنه یعنی ذکر اولنان محجوبلر حجابی کندی نفسلرینه می نسبت و یا حقه می اسناد
واضافت ایدرلر (ایجاب) واجب وثابت ولازم قیلمق (استقلاب) قلب ایتمك یعنی برحالدن برحاله دوندرمك قال
الراغب قلب الشیء تصریفه عن وجه الی وجه کقلب الثوب وقلب الانسان ای صرفه عن طریقته (ایتدی الخ)
یعنی حقیقتده حقده تعین وتعلقات مراتب یوقدر بلکه الآن علی ما کان علیه اعتبار یله اطلاق حقیقی اوزره در
وموجوداتك اسباب ظهوراولدیغی ذکر اولنان معنایه مانع دکلدر زیرا حقك ذاتنه برنسنه قید وحجاب اولان
(اعراب) کسرله اظهار ایتمك یعنی هر شخص کندی اسمنك حکمی دائره سندن خارج اولق ممکن دکلدر انکچون
ظهوراتده اختلاف وتفاوت واردر و بو معنایه واقف اولان اهل حال اسان قیل وقالی ضبط ایدوب تسلیم کوزلر
(لمحرره) زاهد بردکلدرر اسما ❊ یوری عشاقه ایله دشنام ❊ سکا زاهد دین اسان ازل ❊ ایلمش بن فقیری عاشق نام
(استحباب) دوست طوتمق وسومك (مرکز اقطاب) مرکز المراکز و یامدار السادات (استیجاب) استحقاق (اشراب)
کسرله ایچورمك واضافه قیلمق (اشهاب) اشعال وانارت واشارت یعنی محبوب حقا نیدن مراد عالم معناده مخیل
برمحبوب ایدیکه بطریق الوساطة محبوب حقیقینك حالنی سر محمده افاده وتقریر ایدردی (مشتاب) ایومه وعجله
قیلمه زیرا امرك اولندداخل اولان میم مفتوحه نفی افاده ایدر (اکواب) کوبك جمعیدر ضمله قولبسز باردق وقدح
(اوله من غاب خاب خاب) یعنی اومجلسدن غائب اولان کیمسه خایب وخاسر ومحروم اوله (شود کلو اختصاص ایره)
یعنی فیض خاص وانعام مخصوصندن اثرلر ونعمتلر واصل اوله (اندرخواب) او یقوده اولان (مائده) شول سفره که
اوزرنده طعام اوله کاه اولور که مائده ایله نفس طعام مراد اولنور ذکر محل واراده حال طریقیله (کیم انی الخ)

استفهامدر یعنی پیروجواندن انی طاتمدق کیمسه قالیه شیخ وشاب تعبیری جنته دخولدن اول اولان حاله وصفدر زیرا جنت اهلنك جمله سی سن وسالده برابرلردر نتکیم مرور ایتدی (ثواب) ثوبك جمعیدر قفتان و یزقال فی المفردات اصل الثوب رجوع الشیء الی حالته الاولی التی کان علیها اوالی الحالة المقدرة المقصودة بالفکرة وهی الحالة المشار الیها بقولهم اول الفکرة آخر العمل فن الرجوع الی الحالة الاولی قولهم ثاب فلان الی داره والی الثانیة الثوب لرجوع الغزل الی الحال التی قدرت لها وکذا ثواب العمل (اصطرلاب) کلمهٔ یونانیه دراصطرتراز وولاب آفتاب معناسنه در پس اصطرلاب لغتده ترازوی آفتاب دیمکدروعرفده علمدر که انکله ارتفاع شمس و باقی احوال واحکام واوضاع نجوم وکریت افلاك بیلنور (وفی المثنوی) علت عاشقی زعلتها جداست ❁ عشق اصطرلاب اسرار خداست (حساب) ضمله حاسبك جمعیدر حساب وعدایدیجی (خطور) دخول ومرور وخلجان (اطناب) فتحله طنبك جمعیدر ضمتین ایله چادرو پرده ایچی مقصودذکر اولنان معنانك خاطره بندا ولمدیغن بیاندر (کثیب) قوم دیه بوراده مراد جنتده مسك دیه سیدر (اطیاب) اطیب دیمکدر الف ضرورت ایچون اشباع اولنمشدر اطیب زیاده خوش قوخولی دیمکدر (طلاب) طالبك جمعیدر والطلب الفحص عن وجود الشیء عینا کان اومعنی (براب) صواوزرینه مراد نطفه در که اصناف انسان انك اوزرینه تصویر وتشکیل اولنمشدر قال تعالی (هوالذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء (الهی) هردم اولو مولادن ❁ حاجت دیلین کلسون ❁ درکاه معلادن ❁ رفعت دیلین کلسون ❁ تصویر ایدوب انسانی ❁ فیض ایلدی ایمانی ❁ قیلدی نیجه احسانی ❁ نعمت دیلین کلسون ❁ طالبلره جنت وار ❁ عاشقلره قربت وار ❁ صادقلره وصلت وار ❁ رؤیت دیلین کلسون ❁ عالمده دراتواری ❁ آدمده دراسراری ❁ اسماده ذر اطواری ❁ حضرت دیلین کلسون ❁ حسن ازل اولدی فاش ❁ نور اولدی قوایح طاش ❁ حق یه اولوب بولداش ❁ صحبت دیلین کلسون (بحاث) زیاده بحث وتفتیش ایدیجی ابحاث بحثك جمعیدر مصراع ثانی اولی بیان واقع اولمشدر زیرا حقیقتده ذات الهیدن بحث اولنمز بلکه صفاتندن وتجلیاتندن بحث اولنور (نور بهاج) زیاده بهجت وحسنله متصف اولان نور (سر وهاج) زیاده شعله لی ونورلی اولان سر (رمز بواح) افشاء سر ایدیجی اشارتی یقال باح ظهرو بسره اظهره (لوح الواح) لوح اینلو ویصی صحیفه در اغاجدن اولسون بوراده اولحدن مراددل واواحدن مراد صاحب دادر یعنی برصاحب دلك دلی ذات حق کشفله بیلمز زیرا ذاته عقل صغمدیغی کبی کشف دخی صغمز نتکیم بیت آتی بومعنایی بیان واقع اولمشدر (رساخ) زیاده راسخ وثابت (اشباخ) شیخك جمعیدر مراد اهل کشفدر یعنی هرچند که نور حق ظاهردر ولکن بصیرت مکاشفینی انی حقیقت اوزره ادراکدن قاصردر (سرمدازل ابد) الابد عبارة عن استمرار الوجود لاالی نهایة فی جانب المستقبل والازل عبارة عنه فی جانب الماضی والسرمد عبارة عن الاستمرارین (جامی) دردت زازل آیدتاروزابد پاید ❁ چون شکر کذارد کس این دولت سرمدرا (بیلن اولدر) یعنی حق بیلن ینه حقدر کما قال الجنید قدس سره لایعرف الله غیر الله (چو بیلك بیلمکدر) یعنی بیلك دیدکلری بیلمکدن عاجز اولمقدر کما قال الصدیق رضی الله عنه (العجز عن درك الادراك ادراك) (شاباش) شادباش لفظندن تخفیف اولنمشدر آفرین وتحسین معناسنه استعمال اولنور (عیان خاص) یعنی خصوص اوزره عیان وکشف حاصل اوله (جوهر) بالذات وعرض بالغیر قائم اولانه دیرلر نتکیم مرور ایتدی (انماط) نمطك جمعیدر حرکت ایله طریقت معناسنه یعنی برخطاط بردائره چکوب آنك مرکزنه برنقطه وضع ایلسه اول دائره ونقطه حقیقی اولان دائره ونقطه یه یول وعلمنه وسیله اولورز یراهر شیئده براشارت واردروبوندن منفهم اولور که علماء حقیقت یانده رسومه متعلق اولان امورك جمله سی مجازدر حقیقتی جلداولده در (لحاظ) لحظه منسوب دیمکدر لحظه کوزاوجیله نظردر یقال لحظ الیه اذا نظر بمؤخر عینه (الحاظ) نظر پس افعال ثلاثی معناسنه اولمش اولور نتکیم نظائری مرور ایتدی بوراده نظردن ظهور معناسی مراد اولنور (بعدذا) بو بیتك مضمونی ماقبلنه نتیجه در معنی بودر که مجاز آیینه سندن ظاهر اولان انا الحقده هوالحق صورتی ملاحظه اولنسه ومظهردن قطع نظر قیلنسه انا الحق هوالحق اولور یعنی حلاج منصورك من حیث الصورة انا الحق دیدیکی مجاز در زیرا انا الحق دین حقیقتده الله تعالیدر پس حلاج کرچه هوالحق مقامنده انا الحق دیدی فاما دیدهٔ حق بینه ظاهر در که ❁ کجا شود بحقیقت عیان جمال حقیقت ❁ اکر مظاهر و آیینهٔ مجاز نباشد ❁ مضمونی اوزره ینه انا الحقده ملحوظ اولان هو الحقدر زیرا هو یتدن غیری یوقدر الحاصل بومقامده انا و هو یکساندر فافهم (نفاع) زیاده نافع والنفع مایستعان به فی الوصول الی الخیرات فهو خیر فالنفع خیر وضده الضر (لماع) زیاده لامع ومضیء مراد ظهوردر (دماغ) دماغ اهلی یعنی متکبر وصورت بین مراد بودر که (ارنا حقایق الاشیاء کما هی) موجبنجه اشیانك حقیقتنه بالغ وواصل اوله مجرد رسم

وصورتنده قالیه اصطلاحاتی ضبط ایدوب مذاق معانیدن بی چاشنی اولان دخی اهل رسمده داخلدر زیرا لسانك حقیقت سویلدیکی کفایت ایتمز مادامکه دلده منبع فیض اولمیه (بیله حقه اوصاف) یعنی اخلاق حق بیاوب انکله متخلق اوله ودرون و بیرونی صفات حقله جلا بوله (تمکننده وجودن ایده اغراق) یعنی نور ذاتك اشراق وانار ینله کندینك تلوینات ذات وصفات وافعالنی محو وازاله ایدوب دریای تمکینه مستغرق اوله ووجود حقانی بوله (بواوج کمال) بیلك ولمق اولمق که بری تملق وبری تخلق و بری تحققدر و بومقامده واصل اولان سالکده شرك خفیدن اثر قالمز زیرا شرك ماسوی ملاحظه سیله در بومقامده ایسه ماسوی نابود اولور (لمحرره) چشمکه ظاهر اولسه وحدت هو ❁ کثرت ماسوی کورنمز اولور ❁ ایریشوب دل مقام تمکینه ❁ یاقوب اهل دله یرنمز اولور (چوزه اعلام) فتحله عملك جمیدر فتحتین یله سبحق معناسنه مقصود حقدن الهام کلوب فیض جامع میداننده صاحب اللواء اولدیغن بیاندر (اوله عرفانله الخ) عرفانی اسماء اللهدن اسم رحمانه منسوب اولان تجلیدن اثر قیلدی زیرا معرفت عالم صفاتدن وحقك رحمت خاصه سندندر (کورینه الخ) یعنی تجلی هویت ذاتیه دنصکره قدیر اسمنه مظهر اوله واندن نیجه خارق عادات نسنه لر ظهور بوله کرك علمی و کرك کونی (بعد ذا) ظهور قدرت ذکر اولنان یدی حالك دردنجیسیدر غفلت اولنمیه (لا لا) یعنی وهم وخیالك اثبات ایتدیکی ماسوادن خلاص اولوب حق الیقین مرتبه سنده الا الله دیه زیرا وحدت وجودك ظهور یله اعتبار کثرت مضمحل اولیجق غیر قالمز ونفید دخی احتیاج اولمز فافهم هداك الله تعالی بو معنی ذکر اولنان یدی حالك بشنجیسیدر بیت آتینك مضمونی التجی و بیت اخیرك معناسی یدنجیسی اولدیغی کبی (نعماء) نعمت معناسنه در (الهی) سر حقه ایریوخسه ❁ دلده سوزی نیلرلر ❁ وجه حق کوریوخسه ❁ غیری یوزی نیلرلر ❁ وار حقله حاضر اول ❁ هر اسمله ظاهر اول ❁ شول یوسفه ناظر اول ❁ کیم کوز سوزی نیلرلر ❁ قالی قویوب ایر حاله ❁ قال کیده وحال قاله ❁ اوی بر حقه میاله ❁ کراه اری نیلرلر ❁ کیچ جزئی وکلیدن ❁ ایچ جام تسلیدن ❁ آچ کوزی تجلیدن ❁ فانی کوزی نیلرلر ❁ حق ایرش اسمایه ❁ میل ایله مسمایه ❁ عشقیله بونعمایه ❁ ایرمز اوزی نیلرلر ❁

﴿ فصل فی مجلس النور ﴾ ﴿ قافیة الالف ﴾

کل امدی ای سخن پردازنه دیر دکله اولوا الارا ‖ قیل اندن حضرته پرواز کوراسن نضرت سرا
دیدیلر اهل حکمت کیم بو غایکی نسنه یه غایت ‖ بر یسیدر جمال انك بر یسیدر بیان آرا
اکر حسن وجمالیسه نهایت یوق کمالینه ‖ وکر وصف بیان ایسه یوق اکا غایت غرا

﴿ قافیة الباء ﴾

چون اول شاهك جمالینه نهایت بولمدی ارباب ‖ بیاننده انین انك قالور عاجز اولوا الالباب
بنم خوددیلم اولدی لال نه سوزم وار بیان ایدم ‖ مکر اسرار غیبندن بکا فتح ایلیه ابواب
نیجه صبر ایلسون دللر اومحبوبك کلامندن ‖ سورسه هرنه یی کیشی انی سویلر اولور هر باب

﴿ قافیة التاء ﴾

خصوصا او یله محبوبك کیم اوله غایت غایات ‖ اوله یبرك کوکك نوری اوله اول آیت آیات
الوهیت سرایندہ سرا پرده یرا قشکن ‖ کرك آچه نقابینی کتوره رایت رایات
که تا کشف حجاب ایده کوره کوزلر یوزن انك ‖ اویوزده محو اوله کوزلر بکلی کیده کیفیات

﴿ قافیة الثاء ﴾

بو یبری کوکاری پس اول عدمدن ایلدی احداث ‖ مقدسدر حوادثدن ایرشمز نورنه احداث
که نوری نور مطلقدر یری کوکی ایدر تنویر ‖ ویرر بر معرفت نورن که بیلمز عقله بحاث
انك نورینه عقل ایرمز ولی تمثیل ایدر اکا ‖ که تا فهم ایده عارفلر کسه تابوا الهوس ابحاث

﴿ قافیة الجیم ﴾

قال الله تعالی الله نور السموات والارض مثل نوره کمشکوة فیها مصباح المصباح فی زجاجة الزجاجة کانها کوکب دری یوقد من شجرة مبارکة زیتونة لاشرقیة ولاغربیة یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء

دیدی نورم اکا بکزر که برمشکات اوله بهاج ‖ اومشکات ایچره برمصباح ینار اولسه قتی وهاج

اومصباح یانسه برقندیل ایچنده کیم انك نوری
اوقندیل یانسه شول زیتون اغاجینك یاغندن کیم

کیم اولسه کوکب دری کبی نوری انك مواج
نه مشرقده بترا اولسه نه غربی اولسه اول اغاج

قافیة الحاء

شورسمه اوله اول نور کیم اومشکات ایچره اومصباح
اکراودا یرمسه داخی یقایدی یاغی مصباحك
اومصباحك بوکز نوری اوقندیلك ضیاسندن

که پرتاوی ضیاسندن شعاع اولسه صباح اصباح
کیم اندن روشن اولیدی قو اجسامله ارواح
اوله نور علی نورنیته کیم روحله اشباح

قافیة الخاء

بوسوزدن او یله فهم ایتدی حقایق سیر ایدن اشیاخ
اوقندیل شول کوکلدر کیم منور اوله روح ایله
که بتدی جسم باغنده ایرشدی شعله سی جانه

جسد مشکاتیدر روحك اولور نوری اکار ساخ
اول اغج نفس قدسیه درر کیم ایرمیه اوساخ
که کوکل بوزینه انده مسلسل خط بازه نساخ

قافیة الدال

نه شرقیه نه غربیه درر ایرر اکا ارشاد
اکر اول عقل فعالك ایرشمز سنه دخی ناری
پس انده اوله اول نور علی نور انکچون کیم

طولنمز طوغمز اولمشیدر وسط دنورله آباد
یتار اول نور قدسیدن ایدر قدوس اکا امداد
که برین الدی قدسیدن بر یدر نور استعداد

قافیة الذال

هدایت ایدر اول الله کیمی دیلرسه ایدر شاذ
چونورك بیری ظاهردر بریسی نور مطلقدر
که تابو عالم اسباب انی دشورمیه محجوب

انی تحقیقه ایر کوروب ایرورر آهنه فریاذ
اولور اول نور ظاهردن بو مطلقدن و یرر الذاذ
ندن کلدی نیه کیدر ایده اوکن صوکینی یاذ

قافیة الراء

دیدیلر بونده شونلر کیم بو اولورلر زبدهٔ اسرار
که مشکات مؤمنك نفسی زجاجه صدر یدر آنك
اول ایمان بیترار شادك اغاجندن اولور نوری

که بو تمثیل انکچوندر که تا فهم ایده لر ابرار
آنك مصباحی ایماندر که قرآندن آلور انوار
کلور بو نور ایمانه اوکزبش نور اولور ادوار

قافیة الزای

بریسی سوزی نور یدر که ویره عمله آواز
بریسی کوکلی نور یدر ارینه شکدن وشر کدن
یشنجیسی بودر نورك مقامی اوله نورانی

بری اعمالی نور یدر ایده اخلاصله پرواز
بریسی یوزی نور یدر کونش کبی اوله افراز
پس اوله صوك اوجی نور علی نور اولوب شهباز

قافیة السین

بیوردی بونده شونلر کیم ایدرلر حقه استیناس
که بو تمثیل انکچوندر که فهم ایده اولوا الابصار
که صدر یدر انك مشکات زجاجه قلبیدر انك

میادین الهیده سوررلر برلکه افراس
مح چون بیوردی حق کیم اولدر قطب قطب الناس
رسالتدر اکا مصباح صاچر مشك وعنبر انفاس

قافیة الشین

انی نور علی نور فیلو بدر صنعت نقاش
بو نوری هر که کوردیسه کور یسر یارین اول نوری
حقیقت کوزی ایله بقسك اودر بیل نور الانوار اول

همین اوله کالینه کمال صنعته شاباش
ایاغن بصدی اوچاغه بولنده هر که قورسه باش
سن انی صانمه کیم اولدر همین بوسور بوز کوزقاش

قافیة الصاد

اودر دریای وحدتده حقائق درنه غواص
هم انك کوکلی شهرندن کیدر اوچاغ الینه یول
بیورمشدر بنی عارفلرم کوکلنده استك تا

اودر صحرای عزتده شرائع تختی اوزره خاص
اول اوچقدن خلاص اولندر ایدن خلقه اخلاص
که درکاهیمه یول بولوب اوله سزانده خاص الخاص

قافية الضاد

چون اویله امر ایدر بیزه یولینی کوستره فیاض
کرك اقبال ایدوب آکا غیردن ایده وز اعراض

محمددن دخی عارف اولامی کیمسه هیچ آنی
کیم انکچون دوزلمشدر نظام جوهر واغراض

پس آنی اندن استه کیم بله سن بوله سین برکون
باشیکه قونه دولت تاج الیکه کیرهب اغراض

قافية الطاء

انکچون جمله عالمر قیلورلر اندن استنباط
انکچون جمله فاضللر اویارلر سوزینه آنك

انکچون جمله کاملر کیدرلر ایزینه اوساط
انکچون جمله عارفلر قورارلر ایلینه فسطاط

انکچون انبیا آکا قوسی امت اولمشدر
انکچون اولیا آکا جمیعی طوتدیلر انماط

قافية الظاء

کل امدی کورمکه حق اکر اولور ایسك لحاظ
سکا برکیز اورازم وار قیل آکا جانله الحاظ

سوزم ذوق صحیح ایله بیلینور طاتمین بیلن
که لبیدر معانیتك بیان ایلاین الفاظ

خلاصه سوزدرر آنی بیلن وجدانله بیلدی
اووجدان علم ذاتندن کلور پس اکا اول حفاظ

قافية العين

دیمشلردر مکملر بوسوزده ایلیوب اجماع
که حقك یوزنی کورمك یاطوتمق سوزنه استماع

نتاکیم نیراعظم قتنده ذره نیجه ایسه
بودنیا آخرت آنك قتنده بودرایت اطلاع

که عارفلر قتنده هیچ آنی کورمکدن اولی یوق
خصوصا کیم فنافی الله ایروب ایده بقا ایداع

قافية الغين

توجه قیلدی بونلرده عبادتده ایدوب ابلاغ
قواشیایی کوزلردن کوکلدن ایتدیلر ایراغ

تخلق ایتدیلر آنك کالی خلقنه کوره
پس اولده صاچدی نورینی بولاره ایلدی افراغ

بوکز بونلر ارایردن بکلی ایلدیلر فانی
تمام نور اولدی موجودات چونورن ایلدی اسباغ

قافية الفاء

بوعالمده چونورندن تمام محو اولیجق عراف
یارین محو اولمیامی دیرسن آنی بولیجق عراف

نیدر بوکلخنی بلبل چوکلشنده کوله کلمر
نیدر بوکوکچه بونجوغی چوجوهرلر بوله صراف

محبتدن شولر بیلدی که قیلدیلر آنی محبوب
آنی محبوب شول ار بیلدیکه قیلدی طیشن ایچن صاف

قافية القاف

کل امدی کلبر وامدی اومحبوبه اولان مشتاق
ندکلو سویلسم آنی دوکنمز حسننه اشواق

بودکلو سوزی عشقیدی که دردندن خبر ویردی
که معشوقك کلامیله دریدر دنیاده عشاق

سوزیمز انده ایدیکیم کله مشکدن کشیده خلق
که تاکشف حجاب ایدوب یوزینی کوستره خلاق

قافية الكاف

بیورمشدر صحیح اخبار ایچنده مقصد اولاك
شوکیم آکا دوشمشدر فراش مرصد افلاك

اول آنی مشکدن یره چونکیم ایریشه دیدی مؤمنلر
بوله یراویرین بر براوتوره جن وانس املاك

شولر کیم اوله لر اعلم اویرنده اوله لر اعظم
ایدیسر حق آنی اکرم که ویرمشدر اکا ادراك

قافية اللام

صراطی اوك کچه کرچه مقلدلر ایدوب اقبال
ولیکن انده عالمر اوکوردی بوله لر اجلال

عمل زیرا انکچوندر کیم اوچقده اوله رفعت
ولی اللهی کورمکده نه مدخل ایلیه اعمال

که علم اشرفدرر زیرا عملدن زهد وتقوادن
که زیرا عمله بولدی بولنلر احسن احوال

قافية الميم

روایتده کلورهر کیم اوکوردی جمعیه اقدام
ایدرسه انده اوکدین ایدیسر اول یره اقدام

بو حال ایچنده کز بونلر بو کز اشراق ایده برنور | که دو یدز عالمی طوته ایده آثار نی اعدام
بولر آنی کورب وجده کاه کلی ایده سجده | قوطیراغه بوز اورب صناسن اوله لر اعدام

﴿ قافیة النون ﴾

سرایت ایده پس بونور طوله ارواحله ابدان | تمامت ظاهر و باطن طوله انوارله انسان
همین کوز وقولاق اوله قوانسان بو کز انجق | که تا بالذات اکا انده جهتسز کوز که رحمان
ایشیده هم آنك سوزین جهتسز اشبو نور بله | که تا حقانی توحیده ایریشه وحدت ایمان

﴿ قافیة الواو ﴾

پس اندن ایره برکیسه آنی کوندرمز الاهو | که تیز امدی یر اقلانك بوکز کوزکز الاهو
بو کون او کوندر کیم سز کرك کیم اشبو کوز ایله | یوزینی کوره سز آنك تجلی قیلز الاهو
بو کز بونلر یر اقلانه که یوزن کورمکده آنك | بناکاه برخطاب ایره سزی قیغیرمز الاهو

﴿ قافیة الهاء ﴾

کلك بکا کلك دیوایدر خطاب الله | اوتورك چوره اطرافه که کشف ایده حجاب الله
یقینده کوره سز نورم شول احسانلر قلم سیزه | که نورم قیلایه سزی که آچیسر جناب الله
و یرم شول ملکمی سیزه که کوزلر کورمدك اوله | وصالم قیلم ارزانی که سر پیسر نقاب الله

﴿ قافیة اللام الف ﴾

شو دولتلر بوله مشتاق زوالی اولمیه اصلا | شو وصلتلر بوله عشاق ملالی اولمیه اصلا
شول اعطابی بوله ارباب فناسی اولمیه هرکز | شو الطافی بوله احباب کلالی اولمیه اصلا
شو شاهی بوله مقبوللر که رب العالمین اولدر | شول اللهی بوله قوللر مثالی اولمیه اصلا

﴿ قافیة الیاء ﴾

زهی غفرانی چوق حنان که بوقدر اطفنه همتای | زهی رضوانی چوق منان که ایرمز فضلنه هیچ رای
زهی آثاری چوق دیان که بوقدر جودنه پایان | زهی انواری چوق رحمان که نورندن دوزر کون آی
زهی احسانی چوق سلطان کیم ایدر طیراغی انسان | زهی سلطان زهی انسان که اول صانع بو صنع آرای

﴿ جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن ﴾
﴿ جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن ﴾

مجلس نورك معناسی نوره متعلق اولان کلمات که استماع ایچون اهل دل اکا جلوس ایدردیمکدر کلمات وعاظه مجالس دیدکاری دخی بو یله در (سخن پرداز) سوزدوزب قوشیجی وسوزه صورت و یریجی (سخن) سینك فتحی وخانك ضمی وعکسیله دخی مستعملدر سخن سوزدر عرب کلام دیر کلام کبی لفظی ونفسی یه شاملدر (اولوا الآراء) افکار صحیحه اصحابی (نضرت سرا) سرور بخش اولان حسن ورونق دیمکدر پس نضرتك سرا ایله موصوف اولدیغی مبالغه طریقیله در (قال فی القاموس النضرة النعمة والعیش والغنی والحسن کالنضارة والسراء المسرة (بیان آرا) بو راده آرا آرایدن معناسنه در یعنی بیان دوز یجیلك وحسن تکلم صاحبی اولمق (غایت غرا) روشن غایت زیرا غرا اغرك تأنیثیدر ابیض وانور معناسنه (هرباب) هر فصل وهر زمان وهر یرده (رایت) سنجق بوراده ظهور وشهرتدن عبارتدر (کیفیات) شرح اولنمشدر (احداث) کسرله حادث قیلق وصکره دن وجوده کتورمك (احداث) فتحله حدثك جمعیدر حدوث معناسنه که قدمك مقابلیدر (بو الهوس) هوس صاحبی وهوی اهلی وآرزو ملازمی (قال الله تعالی فی سورة النور (الله نور السموات والارض) الآیة معلوم اوله که بو آیة شریفه ده اهل تفسیر وتأویل زیاده اطناب ایلمشلردر ناظم قدس سره برقاچ وجه انتخاب و بیان ایتمش و بزم شرحزده حاجت قومشدر ولکن دیمشلردر که نوردرت وجه اوزرینه دراولکیسی نور شمس وامثالیدر که اشیاء مخفیه یی کوزلره اظهار ایدر ولکن کندی کورمز ایکنجیسی نور بصردر که اشیایی کوزلره کوسترمز ولکن کورر پس بونور اولکیدن اشرفدر اوچنجیسی نور عقلدر که اشیاء معقوله یی بصیرتلره اظهار ایدر وهم آنی ادراك ایلر دردنجیسی نور حقدر که اشیاء معدومه یی ابصار و بصائره اظهار ایدر وکورر وکورمسی وجود وعدم حالنده برابردر زیرا اکرچه اشیا کندی

ذاتنده معدومدر ولكن علم الهده موجوددر پس آنی وجوده كتورمكله علم ورؤيت حق متغير اولمز بلكه تغير اشيانك ذات وصفاتنه راجعدر معنای عنوان آيت بودر كه الله تعالی كمال قدرت ازليه ايله زمين واسمانی عدمدن وجوده كتورب اظهار ايديجيدر (بيت) درظلمت عدم همه بوديم بيخبر ٭ نوروجودوسرشهوداز تو يافتيم (مشكوة) ديوار ايچنده كمر شكلنده بنجره در كه خارجه نفوذی اولميه (بهاج) زياده بهجت وحسن صاحبی (مصباح) چراغ (وهاج) شعله لی ونورلی (قنديل) قافك كسريله درفتحی غلطدر (كوكب دری) شفاف ايچوكبی اولان نورانی يلدز (مواج) مواج اوريجی موجك معناسی سبقت ايتمشدر (نه مشرقده بتراولسه نه غربی اولسه) يعنی مشرق ومغرب طرفی مشتمل اولديغی ولايتلرده بتيوب بلكه بركت ايله دعا اولنان اراضی وجبال ارض مقدسه ده حاصل اولسه ويا خود (لاشرقية ولاغربية) كلمه لرينك معناسی بواوله كه نه پيوسته آفتابده محترق اوله ونه مدام سايه پرور اولوب خام قاله بلكه تاب آفتابدن بهره مند ووقايهٔ سايه دن حصه وراوله بونده اشارت واردر كه يالكز جمال ويا جلال اهلنده كمال بوقدر بلكه انسان كامل اودر كه ايكيسندن بيله بروش بوله و برطرفدن ناپخته قاليه ومن ذكاء ابی حنيفة رحمه الله ان اعرابيا دخل مسجده وهوقاعد مع اصحابه فسلم عليه فردعليه السلام فقال الاعرابی بواواو بواوين فقال ابوحنيفة رحمه الله بواوين فقال الاعرابی بارك الله فيك كما بارك فی لاولا فلم يفهم اصحابه سؤال الاعرابی ولاجواب ابی حنيفة ولادعاء الاعرابی له فسأله اصحابه عن ذلك فقال سألنی عن التحيات اهی بواواو بواوين فقال بارك الله فيك كما بارك فی شجرة مباركة زيتونة لاشرقية ولاغربية لانهامذكورة بين لاولا (پرتاو) يلدرامق پرتاب كبی (اصباح) كسرله نور صبحدر كما فی قوله تعالی (فالق الاصباح) وقد سبق شرحه يعنی انك ضياسنك يلدرا مسندن شعاعی همان صباح واصباح كبی اوله يعنی انكله درون خانه زياده روشنايی بوله (نورعلی نور) اولكی نوردن مراد نور مصباح وايكنجيدن نور قنديلدر بوايكی نورك حقيقتی جلد اولده شرح اولنمشدر (اشباح) شبحك جمعيدر فتحتين ايله شخص معناسنه (اشباح) علم بالله اولور زيرا پيرك طول عمرله تجارب ومعارفی كثيراولديغی كبی كثيرالعلم اولانك دخی كثيردر (رساخ) زياده راسخ وثابت يعنی مشكات مصباحك مقری اولديغی كبی جسد دخی روحك مستقريدر (نفس قدسيه) هی التی لها ملكة استحضار جميع مايمكن للنوع اوقريبا من ذلك علی وجه يقينی وهذانهاية الحدس (اوساخ) وسخك جمعيدر كيركبی بوراده كيردن مراد لوث دنيا وآلايش ماسوادر (مسلسل خط) متصل و پيوسته يازی تنكيم ديوانيده تاج خطنده مشاهددر بوراده خطله مراد نقوش اسماوصفات وتجلياتدر (نساخ) زياده نسخ ايديجی ويازيجی مراد الله تعاليدر (قال الراغب النسخ ازالة شئ بشئ يعقبه كنسخ الشمس الظل والظل الشمس فتارة يفهم منه الازالة وتارة يفهم الاثبات وتارة يفهم الامران ونسخ الكتاب نقل صورته المجردة الی كتاب آخر وذلك لايقتضی ازالة الصورة الاولی بل يقتضی اثبات مثله فی مادة اخری كايجاد نقش الخاتم فی شموع كثيرة (وسطده) يعنی شرقی اولان روح وغربی اولان جسم اراسنده (عقل فعال) نفس ناطقه نك مبدائيدر انكچون حكما نفس ناطقه يه عقل مستفاد ديرلر زيرا عقل فعالدن استفاده اولنمشدر وعقل فعال عقل هيولانينك غيريدر زيرا عقل هيولانی فعلدن خاليدر عقول اطفال كبی (امداد) فتحله اولورسه مددك جمعيدر كسرله اولورسه مصدردر (وبرر الذاذ) لذت ديمكدر پس افعال صيغه سی ثلاثی معناسنه اولمش اولور (افراز) فتحله عالی (استيناس) انس طوتمق كه وحشتك ضديدر (ميادين) ميدانك جمعيدر آچق كيك يرمعناسنه (افراس) فتحله فرسك جمعيدر آت معناسنه مذكرنه ومؤنثنه شاملدر بوراده مراد فرس همتدر (محمد چون) يعنی ذكر اولانان تمثيلی الله تعالی فخر عالم صلی الله عليه وسلم ايچون وانك حقنده بيوريلكه اول سيد سادات الناسدر (عبير) باء موحده نك كسريله اميرونده عطرنوعندندر (انفاس) نفسك جمعيدر فتحتين ايله آغزدن وبروندن كيروب وچقان هوادر بوراده فخر عالمك انفاس طيبه سنی تعطير دماغ ايتمكده مسك وعبيره تشبيه واردر (قال الكاشفی) مشكات شرح سينهٔ ان حضرتدست وزجاجه دل صافیٔ مطهراو ومصباح علم كامل وشجرهٔ خلق شامل اوكه نه در جانب علووافراطست ونه درطرف تقصير وتفريط بلكه طريق اعتدال كه خيرالامور اوسطها واقع شده وصراط سوی عبارت ازانست (صنعت نقاش) صنع كامل الهی نقاش بوراده مصور معناسنه در وارك كسريله (شاباش) آفرين وتحسين معناسنه دراصلی شاد باشدر تنكيم مرورايتدی مراد فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلمك كمالنه وحقك كمال صنعنه تحسيندر (سن آنی الخ) يعنی نظری تشخصنه قصر ايتمه بلكه هويت كوزله يونس امرم (بيت) اوليانك كوكلندن شی لله كسمه كيم ٭ سكا همت ايدن اول كوزله قاشی دكل (اوچماغ ايلنه) يعنی حقه پرواز سمتند (اول اوچقدن) يعنی جنت صوريه يه التفاتدن وعلی انك ايچون قيلقدن (نظام جوهر واعراض) بالذات وبالغير قائم اولان موجودانك دوزنی وترتيبی

(اغراض) مقاصد زیرا غرض برفعل اوزرینه مترتب اولان مصلحتدر که فاعله مطلوب اوله (استنباط) استخراج قال تعالی (ولو ردوه الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم) ای یستخرجونه وهو استفعال من انبطت کذا والنبط الماء المستنبط (فسطاط) بیوك چادر واتراکك قیلدن اولان اوی بیت من الشعر معناسنه (انماط) نمطك جمعیدر طریقت معناسنه یعنی جمله اولیای کرام انك یولنه کتدیلر وقول وفعل وحالنه موافقته سعی ایتدیلر (الهی) افضل خلق اولسیدی حضرت فخر الرسل * انبیا اوازدی آخر امت فخر الرسل * اولیا بیلدی شرف قولنقده در اول حضرته * ایتدیلر جان وکوکلدن خدمت فخر الرسل * عارف بالله اولنلر فیضنك سیرایدر * قاندرر دلنشنه جانی شربت فخر الرسل * صدرنك مشکاتنه قونمش عجب قندیل قلب * برق اورر اندن شعاع حکمت فخر الرسل * کیم اکا اوچق دیلر اوچقده اکلمز کچر * جنتك فوقنده درچون رفعت فخر الرسل * عرش قلبی مستوای حضرت الالهدر * سیر دیدار خدادر رؤیت فخر الرسل * امتی ارشاد ایچون آخر غنای مطلقدر * فقرله فخر ایلمکدر عادت فخر الرسل * حقیادست رجا رفع ایت جناب حضرته * سفرهٔ امیده ایرسون نعمت فخر الرسل (لحاظ) کوز قویروغی ایله نظر (لحاظ) نظر تنکیم مرور ایتدی (ذوق صحیح) اهل الله مشربیدر بونده اشارت واردر که ارباب برازخك وهم وخیالله مشوب اولان ذوقی سقیم وعقیمدر (لمحرره) قنی بر مشرب صحیح اهلی * می علمی ایچه کچه جهلی * (اب) خالص (وجدان) ادراك باطندر تنکیم مرور ایتدی (حفاظ) فتحله زیاده حافظ (اسماع) فتحله سمعك جمعیدر ایشتمك معناسنه بوراده مراد قولاقدر زیرا ادراك اصواته آلتدر (قال الراغب السمع قوة فی الاذن بها تدرك الاصوات وفعله یقال له السمع ایضا وقد سمع سمعا ویعبر تارة بالسمع عن الاذن نحو قوله تعالی (ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم) وتارة عن فعله کالسماع نحو قوله تعالی (انهم عن السمع لمعزولون) وتارة عن الفهم وتارة عن الطاعة تقول اسمع ما اقول لك (نیر اعظم) کونشدرکه نورلودر اعظم ایله وصف ایتدیکی قدرن احتراز ایچوندر زیرا نیر شمس وقمره اطلاق اولنور (اطلاع) اطلاعدن مخففدر تشدیدله علم معناسنه یقال طلع الامر طلوعا علمه کاطلعه علی افتعل (ابداع) ایجاد قال فی تهذیب المصادر نوآوردن واصل البدیع فی کلامهم الجدید انتهی بوراده مراد امر بدیع اولان بقانك حدوثیدر (ابلاغ) ایصال دیمکدر بوراده مراد نهایته بلوغدر یعنی اجتهاد (افراغ) صب ایتمك یعنی دوکمك (اسباغ) اتمام ومنه اسباغ الوضوء (چونورندن) یعنی تجلی نورالانوارك سطوت واستیلا سندن (عراف) زیاده عارف بالله وبعض مواضعده غیری معنایه دخی کلور (بودکاوسوزی عشقیدی) یعنی عشق یاندن ایدیکه انك دردندن خبر ویردی (مقصد اولاك) یعنی لولاك خطابیله مقصود اولان فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم (مرصد افلاك) مرصد طریق ورصدکاه اولان مکاندر بوراده مراد سیر افلاکدر فراشك اضافتی قرینه سیله (املاك) فتحله جمع ملکدر (اجلال) تعظیم (مدخل) دخول معناسنه در فلانك قضیه ده مدخلی یوقدر دیرلر اندن خارج واجنبیدر دیمکدر (اقدام) اولکیسی فتحله قدمك جمعیدر ایاق معناسنه ایکنجیسی کسرله مصدر در تقدم معناسنه زیرا تقدم وتأخر قدمله در (اعدام) فتحله عدمك جمعیدر که وجودك نقیضیدر (وحدت ایمانه) ایمانك وحدتی متعلق جهتندندر که الله تعالیدر زیرا سائر مؤمن به اولنلره ایمان اکا تابعدر (جناب) اواوکی فناء الدار معناسنه وناحیه وجانب بعض مواضعده کنایه طریقیله ذات صاحب دار مراد اولنور تنکیم تحقیق جلد اولده مرور ایتدی بوراده ذات وحجاب مراد اولمق محتملدر فافهم (ملال) تألم وانفعال وفتور (اعطاف) فتحله عطفك جمعیدر قال ابن الشیخ العطف بالفتح التعطف والبر انتهی وقد سبق تحقیقه (کلال) یورلمق وچونکلوب کسمز اولمق وکوز نوری ضعیف اولمق بوراده مراد بطریق اللزوم انقطاعدر (حنان) رحیم (همتای) مثل وشبه هم تأکید ایچون وتای نظیردر وقات معناسنه دخی کلور زیرا ایکی قات بری برینك نظیریدر (رای) فکر معناسنه در همزه الفدقاب اولنمشدر (صنع آرای) صنع دوزیجی یعنی حقك صنعنی کوستریجی وانك مصداقی کما قیل ان آثار نا تدل علینا (الهی) ای پادشاه لم یزل عرض جمال ایت قوللره * ظاهر اوله حسن ازل عرض جمال ایت قوللره * عالی صفات وذاتسن صنعکله بر آیاتسن * سلطان موجوداتسن عرض جمال ایت قوللره * سن شاهی بولان بنده لر اغلر ایکن آخر کولر * جمله یوزك کورمك دیلر عرض جمال ایت قوللره * وجده کلور وجهك کورن سجده قیلور ساکه ایرن * ای نور چشم وجان ویرن عرض جمال ایت قوللره * کلسون جنابکدن خطاب کتسون جمالکدن نقاب * وجهك کورنسون بی حجاب عرض جمال ایت قوللره * نورك ایله کوزلر طوله هر یانی جسمك چشم اوله * معنی یوزی صورت بوله عرض جمال ایت قوللره * ای نعتی رب العالمین حقی سنی اوزلر همین * کوستر یوزك عین الیقین عرض جمال ایت قوللره *

﴿ فصل فی انکشاف الذات ﴾

ایا سلطان اعلا دن علایه استین اعلا
نه بیلدی شول که بیلادی انك دردینی عالمده
نیدرلر جانی کیم انك فدا اولمایه جنکنده
ساوندر مالنی مغبون ساوندر آلنی مفتون
قنی فانی کتور برار و یرر جانی انی استر
قنی صاحب نظر کوزلر که دائم اول یوزی کوزلر
قنی اول درد حقانیکه ویره سکا حق آنی
اولورسك اکا مشتاق اول یوررسك اهل اشواق اول
ایشت شمدن کیرو کل کل دیم علم لدنیدن
که عالمده وار برسر خلیفه لرده وار برسر
بولردنصکره اللهك ده وار برسر اسراری
اکر بیلسیدی جاهلار ندر عالمك سری
اکر بیلسیدی عالمر خلیفه لرده کی سری
خلیفه لر اکر بیلسه نبیلر سرنی ناکاه
نبیلرده اکر بیلسه ملکلر سرینی یکبار
ملکلر مطلع اولسه اکر سرینه اللهك
پس ایشت امدی عارفلر نه دیرلر اشبو سرلردن
خصوصا کیم محبتده قیاورلر قالی حالی حل
دیدیلر دیدی عالمر محبت حقه طاعتدر
که ذاتینه صفاتینه محبت کیمسه ایرکوزمز
ولی عارفلر ایدرلر سوزلر وار انی قوللر
دیرز لذتدرر محبوب ایدینور خلق انی مطلوب
که حتی صورسه لر بزه نیدرسز مالی کسب ایدوب
جوابنده بز ایده وز که بوله وز دیر زمالی
جوابنده بز ایده وز یمك ایچمك بوله وز تا
جوابنده بز ایده وز که نفسیز اله لذات
جوابنده بز ایده وز خطادر بوسؤالیکز
پس اندن بلدی عارفلر کمال محبوب ایمش بالذات
بو خود معلوم اولو بدر کیم قو اشیا بو عالمده
پس اولدی لاجرم محبوب انك ذاتی کمالنجه
محبتدن شوکیم بولدی بولو بدر هب کمالاتی
شوکیم انك دماغنده محبت دادی قونمادی
که زیرا ذاتی نورندن کلور دیرلر محبت بیل
انکچون نقل اولو بدر کیم امام فخر رازیدن
که بر کیمسه عزیزه کریقین اولسه عزیز اولور
برنیجه قوم واردر دیر طبیعتده قرار ایتدی
ایکی درلو عذابیله معذب اولدیلر بونلر
برنیجه قوم سعی ایتدی مصفی ایتدیلر نفسی
پس اکا طوتدیلر همت کیم اودن قورتله بونلر
برنیجه قوم جنتده مراتب سودیلر یعنی

ویا سبحان اجلادن تجلی ایدن استجلا
نه بولدی شولکه بولمادی انك وصلنده استحلا
نیدرلر باشی کیم انك یولنده ایده استملا
ساوندر حالنی مجنون بولاری صانمغل آلا
بکا کیمدر انی کوستر که قیله عشقن استملا
قنی دیلار انی سویلر قنی کوکل ایده ایلا
دیمایه سن که حق فانی ایده اول سکا استیلا
طوررسك صاحب اذواق اول که قیله قدرکی اعلا
کیم انی جفر علمندن ایدرلر شمه سن املا
بیمبرلرده وار برسر ملکلرده ده وار اسرا
که سبحان الذی اسری ده ایتدی سرنی اسرا
قیلیجه ال اورلردی طولوب شر شهرله صحرا
همیشه جنك ایده لردی اولوردی فتنه یه ایرا
خلاف اولوردی اورتاده ایدرلردی جدال اجرا
قنی تهمت ایدرلردی قوپردی اورتاده ضرا
تحیرده ایدرلردی جهاندن جاندن استبرا
که قال وقیلاله قیلی قیاورلر فرق بلوك غرا
اکرچه صغمز اول یرده زبان زهرهٔ زهرا
ثوابن یاخود احسانن سوب ایتمك کرك اطرا
که ممکنده اولور سومك ایرشمز واجبه آرا
که وارسوز مزه حجت دیه لم ایده لم اغرا
دوشو بدر شو یله کیم مرغوب که قیلز لرانی ایرا
اقلی باری دیرسز جهانده آغله حمرا
صوررلسه بزه مالی نیدرسز اغ اکر صفرا
صوررلسه نیچون یرسز ایچرسز نعمت غبرا
صوررلسه نیچون نفسه ایدرسز لذت استدعا
که برنسنه در اول لذت قوخلق ایدر استیفا
که هرکز استمز نقصان کمالیله بولن نعما
کمالی حقدن المشدر انکدر عز واستغنا
بو معتقده حقیقتده انی کوستردی هب اشیا
تمام ایردی مقاماته بکلی ایتدی استقصا
اکرجمله مقاماتی بولورسه طاتمدی حلوا
فلان اوصاف صفاتندن کلوردیرلر ایدر اصفا
که تفسیر کبیرنده ایدو بدر بو سوزی ایصا
حقیر ایله حقیر اولور بوتقریری ایدر انشا
بوفانی لذتی طاتدی سوب ویردی اکا سودا
بری بونده بری انده هلاك ایتدی تمام لاؤا
ولی برآز ارقالدی که اولمامشدی نفس انقا
خلاص اولوب جهنمدن کدیمنی یا نمیه اعضا
بوله لر قبهٔ حمرا کیه لر حلهٔ خضرا

معذب اولدیلر بونلر ایکی درلو عذابله
بریسی نار حرقتدر بریسی نار فرقتدر
که زیرا اندن آیرلق براود دربکز مز اوده
برنجه قوم دنیاده طبیعتدن اوچوب کچدی
همین معبودی حق اولدی همین مقصودی حق اولدی
کرکز دیدیلر دنیا کرکز دیدیلر عقبا
اکر راضیسه حق بزدن اکا قادر درر کیم اول
اکر خشم ایلسه بیزه کیرو قادر درر اکا
چو ساودیلر انك وجهن دیوب لاریب الا هو
بولر کرچه مساکیندر ولی کیز او سلاطیندر
بولر انلردرر لر کیم بیورمشدر رسول الله
بولر انلر دررلر کیم بیورمشدر کیرو اول شاه
کیم اللهك عبادی وار قیچرلر دیدی جنتدن
کل ای آخر زمان قومی ایشتدکی بورمزی هیچ
که کرمنا کلاهینی قومشدر باشکه تاج اول
قودی پرماغکه تسخیر یوز و کینی سلیمان وش
پس اول تاجی یره اورمه یوزوکی آتمه دریایه
محبت کوشوارن خود چیقرمه هیچ قولاغکدن
سنی محبوب ایدندی اوك ولی محبوب اودراوك صوك
محب محبوب محبت بیل چون اول اوله حقیقتده
کوکل اولورسه روحانی بوله کشفیله روح انی
کل امدی استه مولایی اول اولالردن اولایی
که بیورمشدرر کندی حدیث قدسی ایچنده
کنی کیم قائم ایلرسم بن اسماء وصفاتمله
کیمه کیم ذاتمی برکز حقیقت انکشاف ایتسم
بوکشف ذاتی دنیاده ایرر عارفلره انجق
چوذاتن انکشاف ایدوب جمالن عرض ایدیسرمش
ولی کل روح اعظمدن طالب قیل کبریا نورین
که زیرا فرد جامعدر وجوبی حد امکانی
کوزت امدی نه اطفیله حجابن سر پسر محبوب
کتوره هب حجابینی قالیسر اوچ حجاب انجق
اول اوچك بیرسی عزت حجابیدر جنابینه
ایکنجیسی انك عظمت حجابیدر صفاتندن
حجابینك اوچنجیسی حجاب کبریادر کیم
اچارلر کوزلرین ناکاه که یوزین کوره لر انك
که طاقت طاق اوله انك حجابن کورمکه کوزده
چو سبحاتینك اشراقی ضیاسن ایلیه پرتاب
انك وجهی جنابندن شودکلوایریشه انوار
پس اول عزت حجابندن وبره خلقه سلام اول
سلام اولسون دیه بندن بنم ای قوللرم سیزه
سلام اولسون اوسلطاندن کیم اولدرحی وقیوم اول

چو غیری سودیلر بونلر نیچه اولیه لر عمیا
فراق اودی اشد درکیم کیم اولور تا ابد ظلما
یا بولش نعمتی کیشی یا بولمامش نوله اشفا
رسومی جمله محواولدی نه ذاتی قالدی نه اسما
همین مشهودی حق اولدی همین مقصودی حق اولدی
کرکدر دیدیلر مولی کرکدر دیدیلر ابقا
جهنمده و یره نعمت ایده انده بزی ارضا
که جنتده عذاب ایده ایده خشمنده استبقا
پس اولاده بونلره قیلدی ایکی عالمری اعطا
کایدرلر مسکنت ایچره لباس سلطنت اخفا
کیم اللهك ملوکی وار پلاس التنده استخفا
دیو بدر مشربن حالن بولارك ایلیوب احصا
نتکیم جیفه دن سزلر خر سزایدوب استقا
عجب بوسوزلر ایتدیمی حقایق رازنی افشا
محبت کوشوارینی قولاغکده ایدوب اجدا
بازوب صدرکده ایمانك براتن ایلدی امضا
براتی اودلره یاقه حیا قیل قیله استعصا
که محبوبك کلامینی محبتدر ایدن اصغا
چون اولدن فنا ایدك دیله آخر کیرو افنا
الك چك پس سن اورتادن که تا ویره لقا ارقا
اچیله وجه سبحانی ایده انوارنی القا
اول اعلالردن اعلایی بول اندن ایله استعطا
که جبرائیلسز ایتمشدر حبیبنه انی ایحا
ادب الزام ایدم اکا که بندن ایده استحیا
عطب الزام ایدم اکا فنا ایدم ایدم احیا
ولی انده تجلی ذات ایدیسر خلقه هب ماشا
کل امدی ذاته محو اول کیم قیلار وعده سنه ایفا
ردای کبریا اولدر یوزی آغ وکوزی دجا
اکا آینه در بیزه او یوزی کوستر ایما
نه یوز کوستردیسر خلقه تجلی ایلیوب انها
که تا تدریجله ایده جمالی توزینی ابدا
کیم افعالی سراینده سراپرده ایدر ارخا
کیم اکا ایرمیه افکار تصورلر قاله حیرا
ایرشمایه اکا انظار که تا صافی قاله پیدا
بو اوچ دراوحجابندن شودکلوایریشه اضوا
حجابینه چودوزمن کوزکیم ایده یوزین استیضا
اثر قالمایه بونلرده ایده انوارنی سینا
که دوبدز بونلرك ذاتی تمامت نوراوله بیضا
ایشیدیسرانی جمله عجم روم وعرب عربا
که سیزه مرحبا اهلا سیزکدر غایت اقصا
شوسلطانه کیم اول حیدر اولوم یوقدراکا هیچ دا

بنم وصلم که وارسیزه بوکون ارزانی اولسونکیم
بنم شول دوستلرم سزسز قتده خاصلرم سزسز
بغشلادم سزه انسم سزکدر حضرت قدسم
سزك شول تکزون کیم بنی سز کورمدن داخی
ساوردیکزدی کورمدن اومارديکزدی ایرمدن
بیلك عزم جلا لمچون که بنده راضیم سزدن
جلالم کوسترم سیزه جمالم کوسترم سیزه
نه یی کیم نفسکز استر بوکون بندن انی استك
بن اول لطف اسی اللهم که صنعمدندرر عالم
بنم سزك جلیسیکز بنم سیزك انیسیکز
سزه شمد نکیرو یوقدر فلا حاجت ولا فاقت
بوندن کیرو یوق تحویل ولاچیقمق ولا تبدیل
بغشلادم سزه ملك کبیری کیم اوله سرمد
چو بورسمه خطاب ایده خطاب مستطاب ایده
حجابن جمله کشف ایده قوکوزلر کوره ذاتن
جهت اولمایه هم غایت یقین اولمایه هم ایراق
نه کوزده ارتسام ایده شعاع نه اتصال ایده
اکا ابصار ایرشدکده نهایت کورمیه اصلا
زهی آثار حسنی کیم یشانور نیر اعظم

ابد دار السلامده مقیم اولك قالك احیا
بساط قربم اوستنده اوتورك ایدك استهوا
سزکدر عرشم وکرسم سزکدر جنت وحورا
طپاردیکز بکا بیلوب ایدوب توحید یمی اصفا
بنی تعظیم ایدوب قورقوب ایدردیکز رجا ارجا
انی کیم سز سورسز بن سورون ایدك استمضا
کالم کوسترم سیزه مقامیکز قیلام رعنا
شول احسانلرقیلام سیزه که قیلمز دللر استحصا
خزینه‌م طولو اکسلمز غنی یم ایده‌رم اغنا
بکا درچون کلبشیکز ایدرون بندخی ایوا
ولا ضعف وهرم وحزن ولارنج والم دهیا
ولا خشم ولا تذلیل ولا شدت ولا اشقا
سلاطین اوله سز انده ابد کورمایه سز ایذا
بوکز کشف حجاب ایده تجلی ایلیه اجلا
حجاب کبریا اوله همین انجق قلان حسنا
نه حیثیت نه کیفیت نه کمیت نه خود اجزا
مقابل اولمیه کوزلر اکر کحلا وکر شهلا
انی کنهنجه بیلکده بصائرهم قاله عزرا
زهی ایثار اسی کیم اوتانور لجهٔ داما

﴿ جلالی قدری اعلادر چون اطوار تجلیدن ﴾
﴿ جمالی نوری اجلادر پس انوار تجلیدن ﴾

(انکشاف ذات) برنسنه‌نك پرده‌سی رفع اولنوب ظاهر اولمق وذات عین وحقیقت معناسنه‌در (قال الراغب قد استعار اصحاب المعانی الذات فجعلوها عبارة عن عین الشیء وحقیقته جوهرا کان او عرضا واستعملوها مفردة ومضافة الی المضمر وبالالف واللام واجروها مجری النفس والخاصة فقالوا ذاته ونفسه وخاصته ولیس ذلك من کلام العرب انتهی قال بعض الفضلاء فی تفسیر سورة آل عمران ان الذات وان کان فی الاصل مؤنث ذو لکن تاؤه قد انسلخت عنها للدلالة علی التأنیث واجریت مجری التاء الاصلیة ثم اطلق علی معنی النفس والحقیقة ولذلك قالوا فی النسبة ذاتی باثباتها وجوزوا اطلاقه علی الله تعالی مع امتناع اطلاق علامة التأنیث لوجود التاء انتهی * وفی شرح الجار پردی ان اصل ذات ذوی فحذفت الیاء فبقی ذو وعوض التاء فصار ذوت فقلبت الواو الفا لتحرکها وانفتاح ما قبلها فصار ذات فکذلك شاذ (علاء) فتح وضمله شرف ورفعت ومرتبهٔ رفیعه کما فی الاخری وعلی قصرله وضمله علیا نك جمیدر وعلیا اعلانك تأنیثیدر (اعلاء) عالی قیلق بوراده صعود معناسنه‌در (سبحان اجلی) نوری زیاده جلی وروشن اولان الله تعالی (استجلاء) جلاور وشنایی دیلك بوراده مراد تجلیٔ الهینك ظهور و وقوعن استمکدر (استحلاء) حاء مهمله ایله برنسنه‌یی حلو ولذیذ بولمق حقك حلاوت وصلن بولمین برحلاوت ولذت بولمدی و برشیرین شربت طاتمدی (استعلاء) عاود یلك مراد حقه سرفرو ایتمدیکن بیاندر (ساوندر مالنی مفتون) قال تعالی (انما اموالکم واولادکم فتنة) یعنی سزك اموال واولادکز آزمایشدر تابونلره بسته دل اولان محبت الهیه ارتباط بولندن متمیز اوله (ساوندر آلنی مغبون) آل الرجل خاصته الذین یؤل الیه امرهم للقرابة او الصحبة او الموافقة فی الدین کما فی الارشاد فی اوائل سورة مریم وآل الرسول من هو علی دینه وملته فی عصره وسائر الاعصار سواء کان نسیبا له او لم یکن ومن لم یکن علی دینه وملته فلیس من آله فابو لهب وابو جهل لیسا من آله ولا من اهله ذکره القرطبی فی تفسیره (والمغبون) المخدوع یقال غبن فلانا فی البیع خدعه وغبن الشیء نسیه * یعنی اولاد وانسابنی ساوب انلره افتخار ایدن کیمسه الدائمش وفضل حقله فرحدن غافل اواش وتجارتنده سود ایتیوب نار خسارته یانمشدر زیرا دنیاده فائده سن بولورسه‌ده آخرتده محروم ومدر کما قال تعالی (فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم (المحرره) دیمه کیم بن فلانم ابن فلان * اوله یارن بودعوی بلکه یلان * آل واولاد کدل ویرمه صقین * سنی الدائمسون بوآرده قلان (ساوندر حالنی مجنون) زیرا عاقل اودر که کندنی وقال

وحالنی کورمیه پس شول حسن وجمال و یاعلم وکمال و یامال ومنال و یابونلرك امثالندن برنسنه کیندینه خوش کلوب فریفته دل اولان عند العقلاء سلسله بند مجانین در زیرا عقل کامل اودر که بونلرك برینه ارتباطدن صاحبنی منع ایدر (لمحرره) زهد وتقوایه دل ویرن صوفی ❊ لاف اولور حالی و بولور یوفی ❊ چون دیمشلردر الجنون فنون ❊ اوله کوراملدی عشقله مجنون ❊ شان عاقل جنون عشق اولدی ❊ بو جنونی بولان عقلی بولدی (آلاء) الی نك جمیدر نعمت معناسنه یعنی مال وال وحالی حقیقت اوزره نعمت بسمله بلکه بوجمله یی امتحان اکله زیرا نعمتده نقمت کیزلیدر (استملاء) املادیلك املاء برکیمسه حفظدن سو یلیوب بردخی اندن یازمغه دیرلر یعنی املاء بوزینه باقدن یازی یازمقدر بوراده مراد عشق فقرجان ودله قید ایتمکدر (ابلاء) یقین ایلك واعضا ایتمك بوراده مراد حقه محبت وقربتدر (استیلاء) غالب اولمق (علم الدنی) و (جفر) (وشمه) (واملاء) یازلشدر (خلیفه) وارث پیغمبر علیه السلام اولاندر (سرا) سینك کسریله درآخرنده اولان الف وقف ایچون کلمشدر سر حدیث مکتوم فی النفسدر (اسراء) کیجه یورتمك تسیر معناسنه معلوم اوله که هر طائفه نك کندینه مخصوص اسمی واول اسمك یوزندن حقه توجه خاصی واردر وهر طائفه کندی فوقنده اولانك سرندن آکاه دکلدر انکچون بعض کبار پیورمشلردر که خواصده اسرار واردر که اکرانی عوامه افشا ایتسه لر عوام انلردن بت پرستدن فرار ایدرکبی فرار ایدرلردی انکچون هر طائفه محرم صحبت بولمدقجه اجانبه کشف راز ایتمك کرکدر وناظمك قدس سره ذکر ایتدیکی ترتیبدن ملائکه انبیادن افضل اولمق لازم کلمز زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم جمله دن مستثنادر و بر طائفه بر وجهله فاضل اولمقدن مطلقا افضلیت اقتضا ایتمز بلکه نیجه مفضول اولنلر فاضل اولنلردن وجوهله افضلدر نتکیم محلنده شرح اولندی (ایراء) یاء مثناتله چاقمقدن اودچیقرمق یقال وری الزند خرجت ناره واصله ان یخرج النار من وراء المقدح کانما تصور کونها فیه کما فی المفردات (یکبار) برکره (تهمت) کشینك وهمی آخر حقنده بر یرامز نسنه یه ذاهب اولوب آنی اکا اسناد ایتمکدر اتهام معناسنه اسمدر اصلنده وهمة ایدی واو تایه قلب اولندی اشتقاقی وهمدندر جمعی تهم کلور نتکیم ❊ اتقوا مواضع التهم ❊ دینلمشدر یقال وهم یهم اذا ذهب قلبه الی الشیء قال فی القاموس اتهمه ادخل علیه التهمة کهمزة ای ما یتهم علیه انتهی پس تاء تهمت اصلنده مفتوحدر کلام ناظمده قدس سره ضرورت حسبیله اسکان اولنمشدر ابو السعود افندی دخی بیان ایتدیکی اغلاطده تهمتده هاء مفتوحه درسا کنه دکلدر ومتهم هانك کسریله درفتحیله دکلدر دیمشدر اما اختریده دیرکه التهمة بالضم وفتح الهاء والمیم وحکی سکون الهاء انتهی (ضراء) ضرر وشدت (استبراء) بری اولمق دیلك (غرا) غایتده کوکلك نسنه کما فی اللغة النعمتیة اغرك تأنیثیدر ابیض معناسنه (زبان زهرهٔ زهراء) زهره فارسیدر اودمعناسنه مراره کبی ومجال معناسنه دخی استعمال اولنور (زهراء) عربیدر ازهرك تأنیثیدر یلدرایجی معناسنه زهرهٔ زهراء لالهٔ حمراء کبی مسامحاتدندر یعنی کیمسه نك زهره ومجال دلی اورایه صغمز الحاصل انی حقیقت اوزره تقریره طاقت یوقدر زیرا حال قاله صغمز ومحبتك کنهنه کشف وعقل ایرمز (اطراء) مدح وثناده مبالغه ایتمك یقال اطراه احسن الثناء علیه وجاوز الحد فی المدح (ایرشمز واجبه اراء) یعنی واجب الوجودك حقیقت اوزره ذات وصفاتنه افکار صغمز (اغراء) قندرمق تحریض کبی (ابراء) باء موحده ایله بریء قیلمق واصل البراءة التفصی مما یکره کالمرض ونحوه (حمراء) احمرك تأنیثیدر قزل معناسنه (صفراء) اصفرك تأنیثیدر صاری معناسنه آقدن مراد درهم وصاریدن مراد دینار دردر بیت سابقده اولان حمراء نقدینك غیری یه کوره در خواجه تاریخنده مسطوردر که فاتح سلطان محمد مولانا جامی یه بشیوز فلوری ارسال ایتدکده مولانای مذکورك سلطانه ارسال ایتدیکی مکتوبده التون وصفنده درج ایتدیکی ابیاتدندر که ذکر اولنور (بیت) درخشان رویشان چون برق لامع ❊ ز قرآن وصفشان صفراء فاقع ❊ سرور انکیز دلهای پریشان ❊ تسر الناظرین درشان ایشان (نعمت غبراء) غبراء ارضدر ومنه الحدیث (فما اقلت الغبراء ولا اظلت الخضراء اصدق لهجة من ابی ذر) انتهی اغبرك تأنیثیدر غبر فتحتین ایله تراب وغبره غبار وغبرت ضمله لون ترابدر کما فی القاموس قال الراغب الغابر الماکث بعد مضی ما معه والغبار ما یبقی من التراب المثار ومن الغبار اشتق الغبرة وهو ما یعلق بالشیء من الغبار وما کان علی لونه (بعدذا) نعمت غبرادن مراد نعمت دنیادر نعمت دنیا عبارتندن عدول ایتدیکی نعمت دنیانك کدورتنه اشارت ایچوندر فافهم (استدعاء) طلب ودعوت وسوق (استیفاء) حقن تماما المق بوراده لذتدن استیفاء حظدر (کمال محبوب ایمش بالذات) یعنی هر نسنه نك کمالی بالذات محبوب ومرغوبدر نتکیم ذکر اولنان لذت عند الناس محبوبدر زیرا کمالاتندر پس مطلقا کمال محبوب اولیحق الله تعالینك ذاتی دخی محبوبدر زیرا کمال محضدر که جمیع کمالاتك مبدئیدر (نعماء) نعمت معناسنه در (بومعنیدن الخ) یعنی جمیع اشیانك جمالی

کوستر رتکیم جلد اولده شرح اولندی (استقصا) قصوی وغایتده ایرمك (طاتمدی حلوا) یعنی حلو یاتدن
نسنه طاتمین آدم لذت صوریه نیدوکن بیلمدیکی کبی محبتدن چاشنی دار اولمیان دخی لذت معنویه نیدوکن بیلمز زیرا
بالکز مقامات بیلمك کفایت ایلمز (هدایی) بال دیمکله طاتلو اولمز چون دهان ❁ یوری آنی طاتمغه سعی ایت همان (کمال
خجندی) زاهدنه عجب کر کندازعشق تو پرهیز ❁ کین لذت این باد چه داند که نخوردست ❁ قال بعض الکبار المحبة
نهایة علم العبد بالله تعالی والعشق افراط المحبة واصل المحبة المیل الی ما یوافق المحب فمحبته سبحانه تمکینه من
حضرته وسعادته وافاضة رحمته الخاصة من کمال القرب والعصمة الخاصة بکشف الحجب عن قلبه حتی یراه بنوره وینظر
الیه ببصیرته باستهلاك بصره وعینه فی عین نوره وشان تجلیه تعالی کما قال سبحانه فی الخبر القدسی فاذا احببته کنت سمعه
الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به (لمحرره) ای دل اوله کور مظهر انوار محبت ❁ ای دل بوله
کور جوهر اسرار محبت ❁ آثاری وافعالی واوصافی کذر قیل ❁ ذات عالیدر غایت اطوار محبت ❁ ذات ازلی سرنه
ایرمك دیلر یسك ❁ هردم اوله کور پیرو آثار محبت ❁ لذت ندر عالمده محبت اثریدر ❁ استرسك اکر لذتی قیل کار
محبت ❁ هر کیمده محبت یوغیسه طاتمدی حلوا ❁ ذوقیله پرایرد کل اخبار محبت ❁ عشق ایچره درر وصلت یوسفله
زلیخا ❁ وصلت دیلین ایلمز انکار محبت ❁ ایلایی دیلر وار ایسه مجنون اوله کو رسون ❁ عاقل اودر عالمده اوله یار
محبت ❁ زاهدنه بیلور قیمتنی کوهر عشقك ❁ روز ازلی ایتمدی بازار محبت ❁ هر قنغی کوکلده اولور یسه علو انداز ❁ حق
اثر غیرقومز نار محبت (اصفا) فاایله صافی قیلمق (ایصا) صاد مهمله ایله وصیت ایتمك قال فی تهذیب اللغة الایصاء
وصیت کردن واصل الوصیة من وصی یصی اذا اتصل (انشاء) کندیدن سویلمك وایشك اولندن باشلمق (لاواء)
اصلنده ایکی همزه ایله وهمزه اولینك سکونیله درکا هیجه الفه قلب اولنوب لاوادینلور شدت وضیق معیشت
معناسنه (انقاء) تونله وقافله پاك ایتمك وراده معنای لازم مراد دریعنی پاك اولق (خضراء) یشل اخضرك تأنیسیدر
(عمیاء) اعماك تأنیسیدر بوراده عمیامقدر جماعتك صفتیدر جماعت عمیاء دیمکدر (ظلماء) سوداء وزننده ظلمت
معناسنه یعنی ذهاب اولنور ولیلة ظلمة علی طرح الزاید وظلماء شدیدة الظلمة کما فی القاموس مراد نار فراقله مبتلی
اولان ابدی نور وصالدن محروم اولدیغن بیاندر قال تعالی (ومن کان فی هذه اعمی) الآیة وقد سبق شرحها (اشفا)
شفاویرمك وبرنسنه اوزرینه میل ایتمك یقال اشفی علیه ای مال بوراده مراد شفاویره جك نعمت بولمقدر (هبا
اولدی قواهواء) هباء توزغبار کبی وپنجره دن اوایچنه کونش دوشدکده کورینن نسنه لر که ذره دیرلر (اهواء) هوانك
جمعیدر غیر محمود اولان مشتهی معناسنه بوراده اهوانك هبا اولمسی معدوم اولدیغندن کنایه در یعنی اصلا مشتهای
طبیعت وآرزوی نفس قالمدی (ابقا) باقی قیلمق مقصود ماسوای حقك آرزوسن افنا ورغبت حق ابقادر (ارضا)
راضی قیلمق (مسکنت) تواضع وخضوع وذلت (بیورمشدر رسول الله) (ان لله ملوکا تحت الاطمار) حدیثنی
بیاندر (استحفاء) کیزلنمك (احصا) عد ایتمك وقد سبق تحقیقه (استنقا) نقاوت دیلمك یعنی پاکلك مراد جنته میل
ایتمکدن پرهیزدر زیرا جنت مخلوقدر پس خالقی قویوب مخلوقه میل ایتمك جیفه کبی مردار وصاحبی اهل الله
قتنده آلایش اکواندن ناپاکدر تنکیم مرة بعد اخری شرح اولنمشدر بو کلامده نفس جنتی تقبیح یوقدر زیرا
قبیح اولان میل ماسوادر غیری دکل فافهم هداك الله تعالی (الهی) عاشق اولان کیشنك کوزلری کریان اولور ❁
عشق اوندن دمبدم جکری بریان اولور ❁ اطلس قبایی صویرتاج فنایی کیر ❁ ابن اد همه او یار معنیده سلطان
اولور ❁ نور محبت بولان یانمز نار فرقته ❁ ابراهیم خلیل وش یری کلستان اولور ❁ ماسوایی انکار ایت حقی کرچك
اقرار ایت ❁ کفرك ایچنده کیزلی بر عجب ایمان اولور ❁ هو یتدن الوب بودی لارب الاهو ❁ آلان عشقله وضو قیله سی
رحمان اولور ❁ غیره اضافتی قو عبد حق اول حقیا ❁ بولمین تجردی ابدی عریان اولور (کوشوار) قولاغه طاقد قلری
کوپه وار معنای ایساقت افاده ایدر کوشوار کوشه لایق دیمکدر (اجداء) دال مهمله ایله اعطا معناسنه در بعض
نسخه لرده ایله اجراء دوشمشدر (امضا) تنفیذ دیمکدر تنفیذ احکام ولاة وقضاتك اشارتنه موقوف اولمغله فرمان
وحجت عنوانندهویا مکتوب آخرنده یازدقلری کلمانه امضا اطلاق اولندی (استعصاء) عاصی اولق مقصود کندیکی
عصیانله خوار وذلیل ایتمه واخلاص توحیدی آب ریا ایله یومه وایماندن کفری بدل المه دیمکدر (اصغا) غین
معجمه ایله برنسنه یه قولاق طوتمق (ارفاء) رفیع وعالی قیلمق (استعطاء) عطا دیلمك حدیث قدسی بالاده بیان اولنمشدر
(ایحاء) وحی ایتمك (عطب) هلاك وانکسار یعنی تجلی صفاته مظهر اولان اهل ادب وتجلی ذاته مظهر اولان اهل فنا
اولور زیرا نور ذات ماسوی سوزدر (ولی انده) یعنی جنتده مقام کشیده (ماشاء) الله تعالی دیلدکجه زیرا عوامه تجلی
دائم یوقدر وجائزدر که ماشاء حق تعالینك دیلدیکی خلق اوله که مراد اهل جنتك مجموعیدر (ایفا) وفا ایتمك (روح)

اعظم) مراد فخر عالمدر ولكن مقصود جانب بشريت اولمغله روحله تعبير ايتدى زيرا روحده لطافت واردر واطيفك
حجابى دخى لطيفدر وبلكه بى حجابدر (رداء) وكبريانك شرحى محلنده كلوران شاء الله تعالى (دججاء) چشم سياه تفصيلى
جلد اولده حلية رسولى بيانده مرور ايتمشدر (وجوبى حد امكانى) يعنى حقائق وجوب وحقائق امكانى فخر عالم
صلى الله عليه وسلمك وجودى جمع ايتمشدر وحقيقت برزخيه سى حضرت الهيه وحضرت كونيه يه محاذى واقع
اولمشدر (ايماء) اشارت (انها) نهايته ايرشدرمك و بوندن غيرى معنايه دخى كلور (ابداء) باء موحده ايله اظهار
معناسنه (سراپرده) مرة بعد اخرى شرح اولنمشدر بوراده مراد مطلق پرده در (ارخاء) كسرله اشاغه صالى و يرمك
ارسال كبى وصار فتمق (حيراء) حيرانك مؤنثيدر يقال حار يحار حيرة وحيرانا نظر الى الشئ فغشى ولم يهتد لسبيله
فهو حيران وهى حيراء وهم حيارى و يضم (پيدا) آشكاره اولديغى حالده حجابدن خالص قاله يعنى
قالمز بلكه حجاب كبريا ايله محتجب اولوب اظهار جمال منتهى ايلر (اضواء) ضوءك جمعيدر معناسنده بعضيلر فرق
ايدوب ضياء نوردن اتمدر ديمشلردر نتكيم جلد اولده شرح اولنديغى (استيضاء) ضياديلمك بوراده مراد حقك نور
وجهنى آشكاره اولمق استمكدر (سبحات) انوار وجه الله (پرتاب) يلدرامق (ايده انوارنى سيناء) يعنى انوارنى رفع
ايده وعالى قيله زيرا سيناء اگرچه جبل طوردر فاما اصلنده سناء دندر مدله رفعت معناسنه كما فى الارشاد عند قوله
تعالى (تخرج من طور سيناء) (بيضاء) فتحله ابيضك مؤنثيدر (عرب عرباء) خالص عربدر كه نسبنه عجم قارشمشدر
ليل اليل و يوم ايوم قبيلندندر زيرا برنسنه ده مبالغه مراد ايتسه لر لفظندن برصفت اخذ ايدوب آنكله تأكيد
ايدرلر پس عرباء عربك صفتيدر عربده بانك سكونى ضرورت ايچوندر (مرحبا) واسع منزله كلديكز (اهلا) اهل لى
بره قدوم ايتديكز كه انده اجنبى يوق پس مستأنس اولديكز مستوحش اولمكز (غايت اقصا) غايتك غايتى
(شوسلطانه الخ) قال بعض الكبار الاتصاف بصفات الالوهية مرتبة آدم قال عليه السلام تخلقوا باخلاق الله
وقال عنوان كتاب الله الى اوليائه يوم القيامة من الملك الحى الذى لا يموت الى الملك الحى الذى لا يموت (داء) مرض
وزحمت (احياء) فتحله حيك جمعيدر ضد الميت معناسنه (استهواء) هواديلمك ضمله يعنى صعود وارتفاع وقال فى
التهذيب الاستهواء متحير كردن انتهى ❊ بوراده مناسب اولان معناى اولدر (انس) ضمله وحشتك ضديدر (حضرت
قدسم) ذات پاكم (اصفياء) فا ايله صافى قيلق يعنى شركدن زيرا شركله مشوب اولان ايمان معتبر دكلدر وآنك آدنه
توحيددر زيرا قال تعالى (وما يؤمن اكثرهم بالله الا وهم مشركون) بعدذا) بالاده كذر ايدن اصفيا ايله بونك ميانده
فرق متعلقلرى حسبيله در پس بالاعتبار تكرار لازم كلمز (رجا وارجا) ارجاء كسرله راجى قيلق مقصود
كنديلرى رجا ايله متصف اولدقلرندن ماعدا براى تكميل غيرى لرى دخى رجايه ترغيب ايتدكلرن بياندر (استمضاء) قطع
ايتمك يقال مضى السيف مضاء قطع وامضاه انفذه (رعناء) فارسيده نرم ونازك وخوب معناسنه استعمال اولنور
اما بوراده عالى معناسنه در (قال فى القاموس الرعناء البصر تشبيها برعن الجبل وهو انف يتقدمه (كل رعنا) شول
كلاء ديرلر كه برجانبى قزل وبرجانبى صارى اوله نتكيم ابن كمال كلاتنده كلور ❊ ايكيسندن بركل رعنا كورينور دى
كوزه ❊ لاله رخسار كله جمع اولسه رخ زردم بنم (استحصاء) عدايتمك (اغناء) غنى قيلمق (جليس) مجالس
(انيس) موانس (ايواء) منزله ايندروب بركوسترمك (فلا حاجت) احتياج يوقدر تانك طويله رسم اولنوب تلفظ
قيلنديغى استعمال عجم اوزره در نتكيم نظائرى مرور ايتدى (ولا فاقت) فقرلق يوقدر (ولا ضعف وهرم) هرم
فتحتين ايله قوجالمقدر كبر السن معناسنه بعض نسخده هرم يوقدر (رنج) امك وزحمت وخستدلق (دهياء) بلا وامر
عظيم (تحويل) برحالدن برحاله دوندرمك (تذليل) ذليل وخوار قيلمق (اشفا) كسرله تعب وزحمت و يرمك يقال
شفيت فى كذا اى تعبت كما فى المفردات (ايذاء) غلط مشهور قبيلندندر اذى واذيت مقامنده مستعملدر مكروه
يسير معناسنه ❊ قال ابن الكمال اما الايذاء فقد اشار صاحب الصحاح الى نفيه بطى ذكره حيث يقول اذى يوذى
اذى واذاية واذاءة لان السكوت عن الشئ فى موضع البيان نفى له وصرح صاحب القاموس بنفيه حيث قال بعد
عد المصادر المذكورة ولا تقل ايذاء (جلى) فتحله زياده روشن (قوكوزلر كوره ذاتن) بعض كبار بيورمشلردر كه اهل
جنت رؤيت خصوصنده برقاچ قسم اوزرينه در بعضيلر حقى باصره عين و بعضيلر كلى عين و بعضيلر جمع وجه وانبياى
كرام واوليائى عظام جمله جسدلر ايله كوررلر ور ؤيت دخى وسعت وضيقده خلقك اعتقادلرينه تابعدر يعنى حقى
معاينه ايدن كنديلرك علم واعتقادى اولديغى مرتبه دن معاينه ايدر بوخسه احاطه طريقيله دكل زيرا الله تعالى على
وجه الاحاطه مشهود اولمقدن اعلى واجلدر پس تجلى من حيث العين واحد ومن حيث اختلاف الصورة كثيردر
واهل جنت ابتداى رؤيتده كنديلردن فنا بولوب صكره لذاتى فنا حالنده بولورلر كيمى لذت عقليه وكيمى لذت نفسيه

وکیمی لذت حسیه وکیمی لذت خیالیه وکیمی لذت مکیفه وکیمی لذت غیر مکیفه ایله مستسعد اولورلر (اللهم شرفنا بلقائك وغطنا بعطائك) (حسناء) احسنك مؤنثیدر وحجابك صفتیدر مضاف الیه اعتباریله (حیثیت کیفیت) شرح اولنمشدر (کمیت) مقدار اصلی کمیدر متصله ومنفصله منقسمدر نتکیم محلنده مبینیدر (اجزاء) فتحله جزءك جمعیدر بعض معناسنه (ارتسام) النقاش یعنی رسم ونقش اولمق (کحلاء) سرمه لو کوز (شهلاء) قویون کوزلو الاکوزا کحل واشهلك مؤنثلریدر (بصائر) بصیرتك جمعیدر دیده دل معناسنه (عذراء) بکر یعنی ارکورمدك قز بوراده بصائری عذرا ایله وصف ایتدی زیرا فی الجمله پرده دن خالی دکلدر پس عذراء پرده دن کنایه اولور یعنی کوزلر پرده لو قالوب حقك کنهنه ایرمزلر (نیر اعظم) کونشدر که جمله دن نوراولدر (اسنی) ارفع واعلی (لجه) معظم ماء البحر (قال فی المفردات لجة البحر تردد امواجه وفی الارشاد (فی بحر لجی) ای عمیق کثیر الماء (داماء) دریادر صویی دائم اولمق اعتباریله اطلاق اولنمشدر (بعدذا) بویتدن مراد حقك آثار حسنه سندن آفتاب خجل وفیض جریاندن لجهٔ دریا شرمنده اولدیغن بیاندر (الهی) نور جمالکی کوزلر بو کوزلر * یارب العالمین عرض جمال ایت * فتی چوقدن دلر یوزکی اوزلر * یارب العالمین عرض جمال ایت * ای جمیع کائناتی یرادن * قومه پرده بزده آغ وقرادن * حجاب عزتی قالدر ارادن * یارب العالمین عرض جمال ایت * چشم اولوب جمله وجود عاشق * نور جمالکه اوله بویانق * قالسون هجر کله کوکللر یانق * یارب العالمین عرض جمال ایت * آسان ایت منزل وصله ایره لم * اول منزلده ذوق وصفا سوره لم * سلامك ایشیدوب یوزك کوره لم * یارب العالمین عرض جمال ایت * اثارکدن ذره نیر اعظم * ایشارکدن قطره بحر معظم * حق قولك بودر دعاسی هردم * یارب العالمین عرض جمال ایت *

چونکیم تجلی ایده ذات کوتوریله کبر وریا
جمله حجابن رفع ایدوب الارداء الکبریا

زیرا حقیقت ملکنك سلطانی ظاهر اولسه دی
بولماز ایدی کیمسه بقا کر انبیا کر اولیا

پس اول رداء کبریا برزخ اولور کیم نور ذات
اندن تجلی ایلیه طاقت بوله تا اصفیا

باری چون انی کوره لر جمله یرده یوز اوره لر
سجده ایدوبن طوره لر نوره ایره نور وضیا

ایره خطاب مستطاب قالقك سجوددن اولدی طاب
چون ایلدم کشف حجاب کورسون یوزیمی اولیا

بووقت دکل وقت سجود بووقتدرر وقت وجود
بووقت اودرکیم ایره جود ایده تنعم اتقیا

بووقت عباد تچون دکل بووقت زیارتچون درر
بووقت عنا وقتی دکل بووقت درر وقت غنا

بووقت تعب وقتی دکل بووقت طرب وقتی درر
بووقت شهود وقتی درر بووقت درر وقت لقا

اوقودمدی سزقوللارم تا کوره سز انوارمی
تا کوره سز دیدارمی تابوله سز ذوق وصفا

پس باشلرین خلق قالدیرب بیچون جمالینی کورب
جان وکوکل حیران اولوب عقلیله عشق بوله جلا

اوچیوز بیل اوله کیم بولارکر پکلرین یومایه لر
غیرك یوزین کوزمایه لر عینه ایریشه التقا

هرکیم بوله انده ثبات عقدی بجیسه در صفات
انجیلین کشف اوله ذات شووقتکیم آچه غطا

بونلر چون ایده اقتدا درکاهه بوله اهتدا
حضرتدن ایریشه ندا قالدیمی اولمادق عطا

بونلردیه یاربنا اولسون سکا چوق چوق ثنا
هیچ قالمدی اصلا ثناهب ایلدك بیزه سخا

ویردك بزه اوددن نجات ویردك جنانکده حیات
ویردك بزه رجا مامینه رجا

ویردك کرامت خلعتن ویردك سلامت رفعتن
ویردك تمامت طلعتن ویردك لقاك ایله بقا

ویردك بزه قدر الکمال ویردك بزه دار الجلال
ویردك بزه نور الجمال بولدق عطاده انتها

ایره بوکز کیرو خطاب کشف ایلدم کرچه حجاب
اچدم یوزم بی احتجاب قیلدم کمالجه جلا

قالدی ولی برایشکیم اول کیمسه اکا بولمادی یول
بونلر دیه نه اوله اول ایله بزه انی ادا

بونلر ایدیجك اویله قال قاله ایدیجك انتقال
ایره بوکز کیرو مقال اولدردیه دائم رضا

ویرم رضامی بردوام خشم ایتیم هرکز مدام
اولك فرحده مستدام کورماك ابد اصلا عنا

بولك اوزومی سرمدا دکلك سوزومی سرمدا
کورك یوزومی سرمدا قیلمایم ایرق اختفا

زی سوزکه بویله ذکر اوله بورسمله بشری اوله
پس نعمت کبری اوله بیك بیك اکا حمد وثنا

اول بزی وار ایلدی انوارین اظهار ایلدی
هم صکره دیدار ایلدی اول حضرته بحمد دعا

وارك دیه ازواجکز اوپك قوجك عشرت قیلك
وارك دیه اولاد یکز بیلك الك بولك کیفا

وارك كيرو كوشكيكزه آغك فرحناك اوتورك
وارك كيرو آتوكزه بينك اشوك سيران ايدك
وارك كيرو حور يلره صحبت ايدوبن ذوق ايدك
وارك كيرو طلعتلره ويرم هدايا بى حساب
وارك كيرو مجلسلره سويلشمكه اخوانله
وارك كيرو تسنيمه سز ايچك شرابندن آنك
وارك كيرو كيم سلسبيل قيلسون حياتى برحيات
وارك كيرو طوبايه سز طوبى سزه حسن مآب
وارك كيرو شول فرشلره كيم كوكلره مرفوع اولور
وارك كيرو شول صولره كيم باغلره اولور روان
وارك كيرو قصر يكزه ايرسون سزه فوز تمام
چون بوكالى لطفله احسان ايدوب اعزاز ايده
شول دكلو لذت بوله لر آنك خطابندن بولر
شول دكلو اشراق ايليه نور تجلى بونلره
سرمست ايده حسن وجمال لذت ويره عز وجلال
شول رسمه سرخوش اوله لر كندولرين بيليه لر
پس امر ايديسر اول اله اول كائناته پادشاه
يعنى فرشتهلر كله جمله مقربلر بيله
آللك كيدك تعظيمله اولارينه تكريمله
چونكيم فرشتهلر يورر تعظيمله آلوب كلور
پس جنت اهلى كورده لر بوحاله غبطت ايده لر
زى بخت آنك احبابنه زى بخت آنك احزابنه
چون بونلرك اهلى ايره يوزلارينك نورن كوره
بونلرده ايده سزده هم شول وقتده كندك بزده هم
پس رايت عليا بودر پس آيت قصوى بودر
بودر هدايت نكته سى بودر بدايت خطه سى
بودر شريعت مذهبى بودر طريقت مطلبى
بودر نوال الشائقين بودر زلال الذايقين
بودر اصول الناسكين بودر وصال السالكين
بودر رشاد الفاضلين بودر مراد الكاملين
بودر منال العارفين بودر مآل الواصفين
بونلردر شول ماهتاب نورى عيان كندى نهان
بونلردر شول پادشاه كيم سودى اولدن اله
بونلر شول اهل الله ايدى بونده عيال الله ايدى
بونلردر شمس الضحى بونلردر نور الهدى
بونلر ايدى اهل الصفا بونلردر اهل الوفا
بونلردى دنيا ترك ايدن بونلردى عقبا ترك ايدن
بونلردى علم قدرتى قدرتدن ايدر رؤيتى
بونلر چوفانى اولديلر پس حقده باقى اولديلر
بونلر شوكاملردر كاول بولارى سودى حق

وارك كيرو باغيكزه كيروب ايدك كسب هوا
وارك كيرو فرشيكزه اوتورك ايدك اتكا
وارك كيرو جارى كزه اولسون انيس ايتسون وفا
وارك كيرو خلعتلره ويرم حلل تاج وردا
وارك كيرو ايرمقلره كافور له كوثر دوا
وارك كيرو بوللك انك مشكين مزاجندن شفا
وارك كيرو كيم زنجبيل اولسون دماغه اكتفا
وارك كيرو رفرفلره انده بوللك نشو ونما
وارك كيرو شول سايه يه ممدود اوله اعلى السما
وارك كيرو شول ميوه يه كيم جانلره اولور غذا
وارك كيرو مصر يكزه ويرسون نعيم واغتنا
چون بوتمامى فضلله اكرام ايدوب ويره ثنا
كيم غايت استغراق ايدوب لذتده بولالر فنا
كيم باش وجان بوايه لر كيم ايده لر انده فدا
زينت ويره زين وكمال حيرت ويره حلم وحيا
بوللارنى بولمايه لرنه انتهانه ابتدا
اول كيم قوشاهلره شاه اول كيم ايشنده يوق خطا
تاكيم بولر منزل بوله ملكينه ايده اهتدا
كيم جنتك بونلر اوله سلطانلرى اهل الولا
قارشوكله ولدان وحور جلوه اوره ايده جلا
بر بر يسينه ايده لر زى سلطنت زهى علا
زى بخت انك اقطابنه كورنجه بولدى اصطفا
بيك درلو تحسين ايركوره ايده زهى حسن وبها
ارتمش كوزلك سزده هم اولمايه بوحسنه بها
پس غايت مرمى بودر باقى هوادر هب هبا
بودر نهايت نقطه سى بودر چوخط استوا
بودر حقيقت مشربى بوندن اچيلور انجلا
بودر وصال العاشقين بودر مرام انطوا
بودر حصول المالكين بودر مقام انزوا
بودر معاد الواصلين بودر نظام احتوا
بودر كمال الواقفين بودر تمام اعتلا
بونلردر شول افتاب كيم صبحنه يوقدر مسا
بونلردر شول عالى جاه كيم يرلرى اعلى الورا
بونلر شوفضل الله ايدى كيم باشلرى فوق الاوا
بونلردر خير الورى بونلر بواورلر ارتقا
بونلر ايدى اهل الولا بونلر ايدى اهل البلا
بونلردى اشيا ترك ايدن استرلر ايدى ارتضا
بونلردى اعلى حضرتى حضرتدن ايدن اقتضا
صكره ملاقى اولديلر وصلنده بولديلر نقا
اخر بولرانى سوب امرينه ايتدى اقتدا

بونلر شو واصلاردر کاو کدی محمد مصطفی
دیدیکه جنت اهلنك برصنفی واردر شو یله کیم

چون حقدن ارتق نسنه بی بونلر ایدنمز ایتغا
کیم کوزلرندن بونلرك اولمز هیچ اصلا حق خفا

قال النبی علیه الصلوة والسلام صنف من اهل الجنة لا یستتر عنهم الرب

زی کوز کیم انك کوردیکی اول اوله هردم لایزل
زی یوز کیم یوزا کاطوته سیماسی اوله سیما

دولت شو جانك باشنه درکاهی توزن ایده تاج
عزت شو باشك جاننه دردینی ایده کیما

دولت شو سر تاجك کیم اوله ایشیکنه انك غبار
عزت شو سلطانك کیم انك قاپوسنه اوله کدا

رفعت شو جورك کیم اوله اطفی خیالندن اثر
طلعت شو هجرك کیم بوله وصلی شرابندن سقا

بورسمه برکز چون ایره یوز ینی عاشقلر کوره
بو دولته حق ایرکوره کیرو ایده لر التجا

برجمعه ایامی قدر دور ایده اجزاء زمان
کیرو اول آق مسکدن بره کیرو قیله لر ارتجا

چون جمعه کون اوله کیرو دعوت اوله جمع اوله خلق
هب انبیا واولیا اول پیره ایده اجترا

بوکز کیرو امر ایده حق بر بر منابر دیکله
صف صف کراسی قوریله تختلر قونیله بی مرا

بعضی منابر اوله نور بعضی منابر لؤلودن
بعضی زبرجددن بنا

بعضی قزل یاقوت اوله بعضی زبرجددن بنا
مسکیله کافور اوستنه قورلمش اوله هب سوا

بعضی قزل التون اوله بعضیسی اوله آق کموش
اعلای علیینه پس احد چیقه بی امترا

صف صف کلوب جمع اوله لر بر بر کیرو اوتوره لر
آندن قو خلقه ایدر اول اکا ایدر جلیل

زیرا تجلی کیم ایدر اول اکا ایدر جلیل
آندن قو خلقه ایدر یوقدر بو سوزده افترا

ظاهر اولیسر کیرو عرش نوره باتیسر کیرو فرش
کوز قواق اوله کیرو خلق ایتیدلر صوت وصدا

پس ناکهان اول ذوالجلال کشف ایلیه کیرو جمال
عرض ایلیه کیرو کمال فیض ایلیه خیر الجزا

اول کلامی بو اوله کیم بن شول اللهم سزه
کیم وعدمه صادق اولوب لطفمده ایتدم احتما

سیزی کتوردم دارمه لایق ایدوب انوارمه
ایرکورم اوش دیدارمه و یردم ولایتدن قبا

بودر چو عصمت منزلی بودر سلامت منزلی
بودر کرامت منزلی یوقدر یوقی جور وجفا

اندن کرامت قاپوسن آچوب کرملر ایده کیم
احسان محسنندن اوله هیچ اولمادین بیع وشرا

هیچ کوزلر آنی کورمدی هیچ قواق آکا ایرمدی
هیچ کیمسه عقل ایرکورمدی صغمزاکا چون وچرا

چون غایت اعزاز ایله انده معلی اوله لر
چون غایت اکرامله انده بوله لر انتشا

پس کیرو سرمست اوله لر احسن لقاسندن آنك
یك یك کیرو هست اوله لر اولمایه اصلا انطفا

اول اطفله ویروب سلاب خلقیله ایتدیکی کلام
بر ذوقه غرق ایلیه کیم اولمایه قطعا انتفا

کیرو مقر بلر کلوب بونلاری اطفیله آلوب
کیرو مقامه ایرکورب کورمایه لر هیچ ابتلا

دائم بورسمه جمعه دن تا جمعه یه بونلر واروب
دیدارنی انك کوروب وصله اوله لر انتما

کون کون ترقی ایده لر اوله زیاده عشقلری
هرکاه کیم آنی کوره لر آرته دخی ذوق وظما

جنتده جمعه کونتك آدیدرر یوم المزید
زیرا زیاده اولیسر هرکوندن اولکونده ولا

تفسیر ایچنده کلدی بوکیم جنت اهلی ناکهان
برنور ساطع کوره لر کیم بکزمز اکا ذکا

باشلارینی کوتوره لر اول رب اعلایی کوره لر
کندوزین اشراف ایلمش نوری ایله طولمش فضا

پس ایده کیم اولسون سلام یا جنت اهلی سزاه
یعنی که دوستلر کوکلنی لطفیله ایدر اقتنا

قال الله تعالی سلام قولا من رب رحیم

ایده نظر اول ذوالجلال قوللارینك چون وجهنه
ایده نظر قوللر دخی وجهنده بوله اجتلا

شولدمکه انی کوره لر کندولرینی اونیده لر
عقلیله جانی ویره لر عشقن ایده لر اشترا

چون ذاتی کیرو بونلرك کوزندن اوله محتجب
نورینك آثاری قاله بونلردن اولمایه خلا

نور علی نور اولوب اول نور الانواره ایروب
سرمد ابد اولوب قالوب نورنده بوله لر زکا

عارفلر الله ایله بس وحدنده بالذات اوله لر
جنت ایچنده بالعرض اوله نوال کبریا

زیرا بولردی خاص اولان درکاهده اهل الله اولان
پس بونلره بالذات اوله کیرو منال کبریا

حاشا بولر بو وجهله منسوب اولا لر جنته
غیری نیته ایده خیال بولن وصال کبریا

بلکیم اول جنت بونلره منسوب اولوب فخر ایلیه
ناکیم روانی باغنه آقه زلال کبریا

انك ايچون عارفلرك كوزينه مستور اوليه | دائم تجلى ايليه نور جمال كبريا
اما كه جنت اهلى وار جنتده بالذات اوله لر | پس بونلره آز طوغيسر وجه معال كبريا
انك ايچون هر جمعه ده بركز تجلى ايليه | هر برى ذوقنجه كوره ايره كمال كبريا
اول قانى كيم دائم كشى يوزن كوره محبوبنك | بلكيم همين آنى كوره ايره جمال كبريا
دائم كوزده يوزنى دائم اشيده سوزنى | بلكيم نه سوز كيم اشيده اوله مقال كبريا
شول وجهله اثبات ايده كيم لااله الاهو ديه | شول وجهله وصل اوله كيم كيده خيال كبريا
راضى اولام سزدن ابد خشم ايتيم ديدوكى حق | عابدلره در بو خطاب يوقدر زوال كبريا
اما ولى عارفلره دنياده و يرمشدر رضا | مشتيلامشدر وصلنى اول لايزال كبريا

﴿ قال الله تعالى لهم البشرى فى الحياة الدنيا وفى الاخرة ﴾

(ظاهر اواسيدى) يعنى رداء كبريا سز (برزخ) ايكى نسنه نك اراسنده اولان حجاب و پرده ديرلر قيامتده برزخ ديدكلرى انسانلره بلوغ منازل رفيعه ميانده اولان حائل وحاجزدر بعضيلر ديمشلردر كه اصلنده برزه درصكره تعريب اولنمشدر (بعدذا) رداء كبريادن فى الحقيقه مراد رتبهٔ مظهردر كه رؤيت شمسه حجاب رقيق كبيدر نتكيم ديمشلردر رداء كبريا نفس مظهرست ومشاهدهٔ ذات بدون مظهر محالست (قال حضرة الشيخ الكبير قدس سره فى الفكوك انما تعذر الرؤية والادراك باعتبار تجرد الذات عن المظاهر والنسب والاضافات فاما فى المظاهر ومن وراء حجابية المراتب فلا ادراك ممكن كما قيل * كالشمس تمنعك اجتلاء وجهها * فاذا اكتست برقيق غيم امكنا) والى مثل هذا اشار صلى الله عليه وسلم فى بيان الرؤية الجنانية المشبهة برؤية الشمس والقمر فاخبر عن اهل الجنة (انهم يرون ربهم وانه ليس بينه وبينهم حجاب الارداء الكبرياء على وجهه فى جنة عدن) فنبه عليه السلام على بقاء الرتبة الحجابية وهى رتبة المظهر فاعلم ذلك انتهى (قال مرجع طريقنا حضرة الشيخ الهدايى قدس سره استدل اهل الاعتذال على مذهبهم بما ورد فى الصحيحين عن ابى موسى جنتان من فضة آنيتهما وما فيهما وجنتان من ذهب آنيتهما وما فيهما وما بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الارداء الكبرياء على وجهه قالوا ان الرداء حجاب بين المرتدى والناظرين فلا يمكن الرؤية ولكنهم حجبوا على ان المرتدى لا يحتجب عن الحجاب اذ المراد بالوجه الذات وبرداء الكبرياء هو العبد الكامل المخلوق على الصورة الجامعة للحقائق الامكانية والالهية والرداء هو الكبرياء واضافته للبيان والكبرياء رداؤه الذى يلبسه عقول العلماء بالله فافهم ودع عنك القيل والقال وليس بعد الحق الا الضلال انتهى كلامه فى الجلد الثانى من مجالس الانوار (يقول الفقير ايده الله القدير قوله (ولكنهم حجبوا عن ان المرتدى لا يحتجب عن الحجاب) وذلك لان المرآة لا تكون حجابا للناظر كما ان اللباس كذلك بالنسبة الى البدن نفسه اذ لا واسطة بينهما فالرداء من المرتدى بمنزلة المرآة من الناظر وكذا المرتدى من الرداء بمنزلة الناظر من المرآة قوله (اذ المراد بالوجه الذات) اى بطريق اطلاق اسم الجزء على الكل فالمرتدى وهو الذات لا يحتجب عن حجابه وانما يحتجب به عن الغير او كان هناك ذلك القناع للعروس فانه كشف بالاضافة اليها وحجاب بالنسبة الى غيرها قوله (و برداء الكبرياء هو العبد الخ) وهى الحقيقة المحمدية التى هى حقيقة الحقائق ولكل موجود حصة من تلك الحقيقة بقدر قابليته لكنها فى نفسها حقيقة واحدة اذ الواحد لا يصدر عنه الا الواحد وهو الوجود العام الشامل لا كما يعرفه اهل الوجود كالحيوان الناطق فانه معنى واحد عام شامل لجميع الافراد وكثرته بالنسبة الى تلك الافراد لا تنافى وحدته الحقيقية فمعنى قوله عليه السلام (وما بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الارداء الكبرياء على وجهه) الا ان حقيقة كل منهم التى تجلى الذات فيها بحسب صفاء مرآتها ومعرفتها وتلك الحقيقة ليست بحجاب بين القوم وبين الذات الاحدية اذ ما وراء تلك الحقيقة مع قطع النظر عن التجلى فيها وكونها مرآة له اطلاق صرف لا يتعلق به رؤية راء ايا كان فكل ناظر ينكشف له جمال الذات من حقيقة نفسه فينظر اليه من تلك الحقيقة وهى ليست بحجاب للنظر ولا للذات اذ هى كما عرفت كالمرآة فالنظر الظاهرى قيد تام وما وراء تلك الحقيقة من الذات اطلاق صرف فلا مناسبة بينهما بوجه من الوجوه واما تلك الحقيقة فهى بين التقييد والاطلاق برزخ جامع لهما كما قال عليه السلام (من عرف نفسه فقد عرف ربه) فالعارف اذ لم يتعلق عرفانه بنفسه الكلية وحقيقته الجامعة لا يتأتى منه عرفان ربه لان ربه مطلق عن القيود والنسب والاضافات وهو بهذا الاعتبار لا يتعلق به المعرفة واما نفسه المتجلى فيها الرب بحقائق اسمائه فتتعلق بها تلك الرؤية من تلك الحيثية فيكون حقيقة نفسه ومعرفتها مرآة معرفة ربه فلا حجاب بين المرتدى ورداءه اصلا وانما غلط من غلط بقياس الغائب على الشاهد وهو ممنوع باطل لانه لا يلزم ان يكون هناك رداء مانع وبرزخ بين الناظر والمرتدى فقد عرفت هذا من ان حاصل الاستثناء فى الحديث

فی معنی انتاج نقیض المقدم علی تقدیر استثناء نقیض التالی کانه قیل الارداء الکبریاء ان کان ذلک بالکنه لیس
بحجاب فما بینهم وبین النظر حجاب اصلا لان ما اعتبر حجابا هو کاشف لا حاجب فافهم جدا قوله (والکبریاء ردآؤه الذی
یلبسه عقول العلماء بالله) ای للتفهیم لا لمعنی آخر فلا رداء هناک حقیقة واثبات الحجاب حقیقة کما ذهب الیه المعتزلة
من عمی البصیرة والعیاذ بالله تعالی (نوره ایره نور وضیا) معنی یوزلرینک نورنه حقک نور جمالی منضم اولوب نورلری
مضاعف اوله وفی الحقیقة نور اول وثانی نور حقدر ولکن بحسب التجلی زیاده اولور نور وضیانک فرقی مرور ایتمشدر
(طاب) طیب اولدی معناسنه فعل ماضیدر ولکن قیل وقال کبی اسم اولاق اوزره استعمال اولنور (وجود) بوراده
علمک مبانی اولان وجوددر کنهایة المراتبدر یعنی بو وقت حقک وجودنک ظهور وتجلیسی وقتیدرکه بو وقتده
فقدان وجدان اولمشدر (جود) قبل السؤال اولان عطادر (ایده تنعم اتقیا) یعنی ماسوای اللهدن پرهیزکار اولانلر
نعمت صفاته مستغرق اوله لرکه رؤیت دخی بو بابدندر (زیادت) اظهارتا ایله استعمال عجم اوزره دریعنی بو وقت
عبادت طریقیله حصوله کلان ثواب ودرجه زیاده لکن تحصیل ایچون دکلدر زیرا بو معنی نشئهٔ دنیویه ده اولور
(عنا) عین مهمله نک فتحیله زحمت معناسنه (وقت عنا) یعنی عبادت وسائر زحمت ایله حاصل اولان نسنه لردن استغنا
زمانی (طرب) مثلک (بیچون) بی حرف سلبدر وچون جیم عجمینک ضمه سنک اشباعی وواوک اظهاریله لسان فارسیده
استفسار ایچوندر لسان عربیده کی کیف کبی ترکی دانده بر کیمسه نک حالندن سؤال ایتملو اولسه لر نیجه سن دیرلر عجم
چونی دیر عرب کیف حالک دیر کنهنه اطلاع اولیوب حقیقتندن استفسار جائز اولمدیغندن اوتوری حق تعالی
حضرتلرینی بیچون ایله توصیف ایدرلر کذا فی المدقائق (التقا) ایکی نسنه بری برینه اولشمق بو رادهٔ التقا ایله عینک
فرقی بودرکه التقا وصول وعین تحقق وحصولدر (عقد) اعتقاد معناسنه دربو مقامک بیانی ایکی ورق مقدم کذر
ایتمشدر (غطا) غین معجمه نک کسریله حجاب وپرده معناسنه (والفرق بینه وبین الغشاء ان الغطاء ما یجعل فوق الشیء
من طبق ونحوه والغشاء ما یجعل فوق الشیء من لباس ونحوه کذا فی المفردات (اقتدا) یعنی قائد حقه وامام دعوته
(سنا) قصرله نور ومدله رفعت معناسه (سخا) سخاوت وجومردلک (خلعت) لباس فاخر وتشریف طریقیله
اولان لباس (قال الامام الراغب اذا قیل خلع فلان علی فلان فمعناه اعطاه ثوبا واستفید معنی العطاء من هذه اللفظة
بان وصل به علی لا بمجرد الخلع فان الخلع خلع الانسان ثوبه والفرس جله وعذاره (سرمد) دائم وقد سبق الفرق بینه
وبین الازل والابد (اختفا) حجاب جلال ایله احتجاب (زی) تحسین ایچوندر زهیدن مخففدر (ایثار) اختیار
وتفضل (ازواج) زوجات معناسنه درکما فی قوله تعالی (الا علی ازواجهم) (عشرت) معاشرت وفی المفردات عاشرته
صرت له کالعشیرة فی المظاهرة ومنه (وعاشروهن بالمعروف) والعشیرة اهل الرجل الذین یتکثر بهم ای یصیرون له بمنزلة
العدد الکامل وذلک ان العشرة هو العدد الکامل (کفاء) کسر ومدله فعلده مساوات ومقابله (فرش) مفروش
ومبسوط اولان دوشک (اتکاء) کسرله طیانمق اعتماد کبی یقال توکأ علی العصا واتکأ اعتمدها وتشدد بها (طلعت)
جمال ودیدار معناسنه در تتکیم تحقیقی مرة بعد اخری مرور ایتدی (حلل) حاء مهمله نک ضمیله حله نک جمعیدر
قال فی انسان العیون الحلة ثوب فوق ثوب لان الاعلی یحل فوق الاسفل وفی المفردات الحلة ازار ورداء (کافور)
جنتده برچشمه نک اسمیدر تتکیم شرحی مرور ایلدی (وکوثر وتسنیم وسلسبیل وزنجبیل) دخی بالاده بیان
اولنمشدر (مشکین) مسکه منسوب یعنی رایحهٔ طیبه ده مسک خالص کبی (طوبی سزه حسن مآب) یعنی طوبی
مقامی سزه کوزل رجوع ایده جک یردر طوبادن مراد شعبه سیدرز یرا طوبانک کندی مقام محمدیده در تتکیم
کذر ایتدی ویاخود سعادت سزه وحسن مآب سزه دیمک اوله بو صورتده واو عاطفه تقدیر اولنور قال الله تعالی
(الذین امنوا وعملوا الصالحات طوبی لهم وحسن مآب (رفرف) قال تعالی (متکئین علی رفرف خضر) وهو ضرب
من الثیاب مشبه بالریاض وقیل هو ما تدلی من الاسرة من اعالی الثیاب وقیل غیر ذلک (نشو ونما) عربی کلمه لردر
تربیه وازدیاد وارتفاع معناسنه (کوکلره مرفوع اوله) قال تعالی (وفرش مرفوعة) ای رفیعة القدر او منضدة
مرتفعة او مرفوعة علی الاسرة (ممدود اوله اعلی السماء) قال تعالی (وظل ممدود) ای ممتد منبسط لا یتقلص
ولا یتفاوت کظل ما بین طلوع الفجر وطلوع الشمس (صولر) قال تعالی (وماء مسکوب) ای یسکب لهم ویصب
اینما شاؤا وکیفما ارادوا بلا تعب او مصبوب سائل یجری علی الارض من غیر اخدود (میوه) یمش کسرله دخی لغتدر
قال تعالی (وفاکهة کثیرة) بحسب الانواع والاجناس (لا مقطوعة) فی وقت من الاوقات کفواکه الدنیا
(ولا ممنوعة) عن متناولیها بوجه من الوجوه (فوز) هو الظفر بالخیر مع حصول السلامة (نعیم) نعمت کثیره
کما فی المفردات (اعتنا) اهتمام ایتمک بعض نسخه ده غین معجمه ایله واقع اولمشدر بو صورتده غنادن اواش اولور

تنکیم ماقبلنه مناسب اولان دخی بودر (سنا) قریبامر ورایتمشدر (سرمست) اسرك وسرخوش وقد سبق (جلال) بوراده عظمت معناسنه در قهر معناسنه دکل تنکیم شرح اولنمشدر (اهل الولاء) اهل محبت دیمکدر زیرا ولاء فتحله قرب ومحبتدر (جلوه) عرض جمال وصانمق وقدمر تحقیقه (جلاء) فتحله ومدله آشکاره وروشن اولمق بقال جلالی الخبر جلاء وضح (جنت اهلی) بوراده جنت اهلندن مراد دیدار حقله شرفیاب اولان بشرك غیریدر ولدان وغلمان وحور وجن وملك کبی زیرا جن وملك بعضلر قاتنده اهل رؤیت دکلدر تنکیم بالاده تفصیل اولندی (غبطت) اظهار تاایله دراستعمال عجم اوزره وهی عبارة عن تمنی حصول النعمة لك کما کان حاصلا لغیرك من غیر تمنی زواله عنه (علا) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ رفیعه کما فی الاختری وقال غیره العلی بالضم جمع العلیا تأنیث الاعلی (بخت) دولت وطالع (احزاب) حزبك جمعیدر جماعت وطائفه (قال الراغب الحزب جماعة فیها غلظ (اقطاب) قطبك جمعیدر مدار ومرکز معناسنه بوراده خواص مراد اولنور (اصطفاء) هو تناول صفو الشیء کما ان الاختیار تناول خیره والصفو خلوص الشیء من المشوب واصطفاء الله بعض عباده بایجاده ایاه صافیا عن الشوب الموجود فی غیره وقد یکون هذا الصفو باعتبار الانتهاء فافهم (بهاء) زیبا وکوکچك اولق (رایت) رؤیت ایچون منصوب اولان علامتدر سانجق کبی (قصوی) ضمله نهایت وایراق (غایت مرمی) نظر اندازاوله جق غایت مطلب (هو اوهبا) مراد اشرح اولنمشدر (نکته) اول مسئلهٔ لطیفه یه دیرلر که دقت نظر وامعان فکر ایله استخراج واخذ اولنه من نکت رمحه بالارض اذا اثر فیها وسمیت المسئلة الدقیقة نکتة لتأثر الخواطر فی استنباطها (خطه) کسر خا وطاء مشدده ایله مکشوف یردیمکدر وبعضلر قتنده دائرهٔ شهردر جمعی خطط کلور قال الراغب کل مکان یخطه الانسان لنفسه ویحضره الیه فهو خط وخطة (النقطة) شیء ذو وضع غیر منقسم وهی نهایة الخط فان الخط هو الذی یقبل الانقسام طولا لا عرضا ولا عمقا ونهایته النقطة (خط استواء) شرح اولنمشدر (انجلا) انکشاف بولندن فهم اولنور که شریعت مذهبندن یعنی یولندن سلوك ایدن کمسنه طریقت مطلبنه واندن حقیقت مشربنه واصل اولوب علمی عین وعینی دخی حقیقت صرفه اولور و بو مقام عالیده انکشاف تام بولور پس شول سالك که شریعتدن خارج اوله بو مشرب وذوقه واصل اولمز انکچون الحاد اهل خیال مجرد ووهم محض ایچنده قالمشلردر (نوال الشائقین) شوق صاحبلرینك عطاسی (زلال الذائقین) ذوق باطن اهلنك حرارتنی قطع ایدن فیضی (وصال العاشقین) افراط محبت اربابنك وصالی (بعدذا) بو بیتك ترتیبندن فهم اولنور که بو طریقك اولی شوق ونوال واوسطی ذوق وزلال وآخری عشق ووصالدر پس عشق دیدکلری شوقك فوقنده درزیرا شوق نفسك برنسنه یه انجذابی وعشق افراط محبتدر هرکیم اوائل حالده اولان انجذابه واول انجذابك فی الجمله ثمره سی اولان عطایه مغرور اولورسه اول کیمسه ذوقدن بی نصیب وذوق اربابنه شفا وسبب حیات اولان فیض الهیدن بی حصه در تنکیم اواسط سلوکده حاصل اولان ذوق روحانی یه اعتماد ایدن کمسنه عشق حقیقی وانك اثری اولان وصال حضرتدن بیکانه در ولکن بو وصلك فوقنده دخی مقام واردر که اکا حصول دیرلر تنکیم بیت آتیده کلور وبو مقامه مقام محبوبیت دیرلر بالاده شرح اولنمشدر (مرام انطوا) مرام مطلب معناسنه در زیرا روم فتحله طلبدر (انطوا) اشتمال معناسنه مبالغه طریقیله مرامه صقنمشدر مطلب مشتمل دیمکدر (اصول الناسکین) یعنی العابدین قال الراغب النسك العبادة والناسك العابد واختص باعمال الحج (وصول السالکین) سالك مطلقا رونده وسلوك مطلقا رفتن معناسنه دریعنی بر بحر وظاهر وباطنده اولان سیاحته شاملدر ولکن اهل شریعت قتنده رفتن مخصوصدر که جهلدن علمه واهل طریقت قتنده اخلاق قبیحه دن اخلاق حسنه یه واهل حقیقت قتنده کندی وارلغندن حقك وارلغنه سیاحتدر پس اهل شریعته کوره سالك محصل وسلوك تحصل واهل طریقته کوره سالك مجاهد وسلوك مجاهده واهل حقیقته کوره سالك نافی ومثبت وسلوك نفی واثبات اولمش اولور یعنی کندی وجودنی نفی وحقك وجودنی اثبات که (لا اله الا الله) کلمه سنك (وخطو با این وقد وصلت) مقاله سنك معناسی بودر ❊ یك قدم بر نفس خودنه وان دکر در کوی دوست ❊ هرچه بینی بین یا این وآنت کارنیست ❊ وبو اوچ معنایه شامل اولان طلب لقطیدرکه بی طلب تحصیل ممکن دکلدر پس سالك طالب وسلوك طلب اولمش اولور (حصول المالکین) یعنی اقلیم حقیقته مالك اولنلرك تحقیقی بودر (مقام انزوا) زاویه ده یعنی بوجقده اوتورمق یعنی کوشه اختیار ایده جك یر زیرا راحت کلیه بو مقامده در (بودر رشاد الفاضلین) رشاد ورشد اهتدا معناسنه در فاضلدن مراد عاشقدر زیرا عشقك زهد اوزرینه مزیت وفضلی واردر (معاد) عودت ورجوع ایده جك یر (نظام احتوا) جمعیتلی دوزن پس احتوا حاء مهمله ایله مصدر بمعنی الفاعل اولمش اولور یعنی محتوی محیط وجامع (منال) نولدن اونورسه محل عطا ونیلدن اولورسه محل وصول دیمکدر عزیز الوصول اولان

اموردہ استعمال اولنور مآل ومنال دیرلر مال وجاہ معناسنہ (مآل التواضعین) مآل مرجع وواضع سر عنلہ کیدیجی
معناسنہ یعنی سیر وسلوک ارباب مرجعی (تمام اعتلا) نہایتدہ علو ورفعت وفی التہذیب الاعتلاء پرشدن وتیز قہر
کردن (ماہتاب) اصلی تاب ماہدر آی آیدنی معناسنہ بوراده مراد تابندہ ماہدر یعنی بلدر ایجی آی (نوری عیان
کندونہان) زیرا اولیای عظامك آثاری مشہود وکندیلری قباب عزتدہ مستوردر نیکیم الله تعالی ذات کریمنی
(نور السموات والارض) دیو وصف ایلدی مع ہذا بو تجلیدن حقیقت اوزره عیان اولمق لازم کلمدی (فضولی) زہی
ذاتك نہان اول نہاندن ماسوی پیدا ❁ بحار صنعکہ امواج پیدا قمرنا پیدا (صبحہ یوقدر مسا) صبح وصباح اول
نہار یعنی حاجب شمسلہ افقك احمراری وقتیدر (مساء) اخشامدر قالوا اول الیوم الفجر ثم الصباح ثم الغداة ثم البکرة
ثم الضحی ثم الضحوة ثم الہجیرة ثم الظہر ثم الرواح ثم المساء ثم العصر ثم الاصیل ثم العشاء الاولی ثم العشاء الاخیرة
عند مغیب الشفق انتہی بوراده صبا حدن مراد صباح تجلیدر کہ اکا مساء استتار یوقدر زیرا عار فلرك
شہودی دائمیدر کما قال تعالی والذین ہم فی صلوتہم دائمون (وری) قال الخلیل الوری الانام الذین علی وجہ الارض
فی الوقت لیس من مضی ولا من یتناسل بعدہم فکانہم یسترون الارض باشخاصہم یقال واریت کذا اذا سترتہ
(بعدذا) اعلی الوری دن مراد عالم امردر کہ عالم خلق اولان اجسام وارواحك فوقیدر بو کلامدن مقصود انلرك
عالم ترکیب وتدبیردن مفارقت ایدوب عالم تفرید وتقدیره وصوللرنی بیاندر (اہل الله) خاصة الله دیمکدر وقد سبق
تحقیقہ (عیال الله) وفی الحدیث (الخلق کلہم عیال الله) قال العسکری ہذا علی المجاز والتوسع کأن الله لما کان
المتضمن بارزاق العباد والکافل بہم کان الخلق کالعیال لہ انتہی وجہ تخصیص اہل الله ہنا بکونہم عیال الله فضلہم
علی غیرہم فی حسن التربیة ظاہرا وباطنا کانہم ہم العیال (فوق اللوا) سنجق اوستندہ دیمکدر مراد سائرلر اوزرینہ
اولان علوور فعتلرنی تمثیلدر بعض نسخدہ فوق العلی دوشمشدر (ارتقا) یوجہلك قال فی التہذیب الارتقا بربام
شدن (ارتضا) خشنودلق ترك السخط معناسنہ (اقتضا) تقاضی وطلب ایتمك (صکرہ ملاقی اولدیلر) بوندہ اشارت
واردر کہ حقیقت اوزره حقہ وصول فنا فی الله وبقا بالله دنصکرہ در (نقا) پاکلك بعض نسخدہ بالیلہ بقادوشمشدر
(ابتغا) طلبدہ اجتہاد قال الراغب الابتغاء خص بالاجتہاد فی الطلب فمتی کان الطلب لشیء محمودا فالابتغاء فیہ
محمود نحو ابتغاء رحمة من ربك (خفاء) خفی معناسنہ در یعنی مستتر قال علیہ السلام (صنف من اہل الجنة لا یستتر
عنہم الرب) یعنی اہل جنتدن برقسم واردر کہ رب العالمین انلردن مختفی ومحتجب اولمز بلکہ تجلی دائم ایلہ تجلی ایدر انلر
انبیا واکابر اولیادر کہ شہود ابدی ارباب یدر وانلرك رؤیتی جمیع جسدایلہ دریا الکز باصره ایلہ دکلدر نتکیم تفصیلی مرور
ایلمشدی (سیما) علامت کہ انکلہ خیر وشر معلوم اولہ (سیمیاء کیمیاء) سیمیاء اعمال حیلدن شول عملدر کہ ترك انك
صاحبنہ کوزبایجی دیرلر کیمیاء اکسیر یلرك دوزدیکی عملی التوندر واول صنعتك کندیسنہ دہ کیمیا دیرلر کذا فی
الدقایق لابن الکمال (قال سودی فی شرح دیوان الحافظ کیمیا باقری ودموری وغیری معدنیاتی بعض حیلہ لر ایلہ
التونہ دوندرمیہ دیرلر اندندر کہ بو فنہ حیلہ دیرلر وبو کامداومت ایدنلره اصحاب حیل دیرلر حاصلی مشہور الاسم
معدوم الجسم درعنقا کبی انتہی بو کلامہ جواب بالادہ مرور ایتمشدر قال الامام الجلدکی فی کتاب البرہان اما معنی
قولہم فی تسمیة العالم الصناعی بالکیمیاء فاصل ہذا الاسم مشتق من العبرانی ومعناہ الملك لله لان اصل الاسم کیم یوہ
وکیم بالعبرانی خیم لان الخاء عندہم عوض عن الکاف کما یقولون عن میکائیل میخائیل واسم یوہ وباہ من اسماء الله
تعالی فاسم الکیمیاء اسم مضاف الی الله تعالی کما یضاف اسم الملائکة الی الملك والسلطان والرب والاله فیقال ملاخیم
فمعنی کیم ہو الاضافة ویوہ وباہ وہو المضاف الیہ وہو اسم الله تعالی ففی الحقیقة ان ہذا الاسم المعبر عنہ بالکیمیاء اسم
معظم کریم واصلہ بالتقدیم والتأخیر یاہ کیم ومعناہ یاملك یاسلطان فافہم انتہی کلام الجلدکی (وقال المولی المعروف
بطاش کوپری زاده فی مفتاح السعادة علم الکیمیاء علم یراد بہ سلب الجواہر المعدنیة خواصہا وافادتہا خواص
لم تکن لہا ولفظ الکیمیاء عبرانی معرب اصلہ کیم یہ ومعنی ذلك آیة من الله وعلم السیمیاء احداث مثالات خیالیة
فی الجو ووجودہا فی الحس ولفظ سیمیاء عبرانی معرب سیم یہ ومعناہ اسم الله انتہی ❁ وفی التعریفات کیمیاء السعادة
تہذیب النفس باجتناب الرذائل وتزکیتہا عنہا واکتساب الفضائل وتحلیتہا بہا وکیمیاء العوام استبدال المتاع
الاخروی الباقی بالحطام الدنیوی الفانی وکیمیاء الخواص تخلیص القلب عن الکون باستیثار المکون انتہی (بعدذا)
کلام ناظم قدس سره دہ حقہ یوزطوتان یوزك سیماسی سیمیا اولمقدن مراد شدت شعشعہدن تفریق ابصار وخارق
عادہ طریقیلہ صورت اخرای حسنہ دہ متجلی اولدیغی ودردحق کیمیا اولمقدن مقصود تخلیص جوہر ایدوب اہل
دردك انکلہ عزت وجود بولدیغیدر زیرا کیمیا اجسادی استحالہ ایتدیکی کبی دردحق دخی احوال ناپسندہ یی استحالہ ایدوب

مس وجودی صورت زرده اظهاریدر ویونده اشارت واردر که کیمیا عزیز الوجود اولدیغی کبی درد حق دخی نادر الوقوعدر (سقیا) صوارمق سقی کبی قال الراغب السقی والسقیا ان یعطیه مایشرب والاسقاء ان یجعل له لك حتی یتناوله کیف شاء والاسقاء ابلغ من السقی لان الاسقاء هو ان یجعل له مایستسقی منه ویشرب تقول اسقیته نهرا قال تعالی (وسقیهم ربهم شرابا طهورا) وقال فی الاسقاء (واسقیناکم ماء فراتا) ای جعله سقیا لکم انتهی (بعدذا) مقصود ناظم قدس سره بو در که شول اهل قهر که صورت لطفدن اثر آله وقهر ایچنده لطف حق بوله عاقبت آنك جوری سبب رفعت اولور وشول اهل فرقتکه شراب وصلتدن نوش جام ایده ومیخانهٔ وصول جانبنه کیده بالاخره آنك هجرانی طلعت ورؤیت صورتنه تبدل بولور یعنی زهی جور چکنلر که بو سعادته ایررلر وزهی زهر فرقت ایچنلر که بو ذوق وصلتی سوررلر (اللهم اجعلنا من الصابرین علی البلاء والواصلین الی سر الولاء والشاربین من کأس الابتلاء (الهی) ای سالك راه صفا ❊ دیدار حقه عاشق اول ❊ عهد قدیمه قیل وفا ❊ دیدار حقه عاشق اول ❊ درد حق قیل کیمیا ❊ سیمالك اوله تاسیما ❊ جانك طوله نور وضیا ❊ دیدار حقه عاشق اول ❊ کشف اولسه نور کبریا ❊ دلده قومز کبوریا ❊ بودر طریق اولیا ❊ دیدار حقه عاشق اول ❊ حیوان اولور بی عشق اولان ❊ انسان اولور عشق بولان ❊ ای درد زهد ایچره قلان ❊ دیدار حقه عاشق اول ❊ حق حقه آچ کوزکی ❊ اول قبله یه طوت یورکی ❊ باق عشق حقه اوزکی ❊ دیدار حقه عاشق اول (التجا) صغنمق (ارتجا) رجا وامید طوتمق (اجترا) جرأت واقدام ایتمك (منابر) منبرك جمعیدر والنبر الرفع وکل شیء رفع فقد نبر ولذلك یسمی المنبر منبرا ونبرت الشیء رفعته ونبرة المغنی رفع صوته کما فی الاختری (کراسی) کرسینك جمعیدر قال الراغب الکرسی فی تعارف الناس اسم لما یقعد علیه قال تعالی (والقینا علی کرسیه جسدا ثم اناب) وهو فی الاصل منسوب الی الکرس ای المتلبد ومنه الکراسة للمتکرس من الاوراق وکرست البناء فتکرس (تخت) خاء معجمه ایله معروفدر (بی مراء) بی تردد واعتراض واصل ذلك من مریت الناقة اذا مسحت ضرعها للحلب (سواء) فتحله برابر (اعلای علیین) یوکسکلرك یوکسکی مقصود جمله اهل جنتك منابرندن عالی اولان منبر نورانیدر که جنت عدنده وسیله مقامنده منصوبدر قال الراغب قوله تعالی (ان الابرار لفی علیین) فقد قیل اسم لاشرف الجنان کما ان سجین اسم لشر النیران وقیل بل ذلك اسم سکانها وهو اقرب فی العربیة اذا کان هذا الجمع یختص بالناطقین ومعناه ان الابرار فی جملة هؤلاء فیکون ذلك کقوله تعالی (فاولئك مع الذین انعم الله علیهم من النبیین) الایة انتهی والظاهر انه منقول من جمع علی علی فعیل من العلو فاعلی علیین هو اعلی الدرجات فی الجنة او اعلی المنابر النورانیة فیها کما هو المناسب فی هذا المقام (بی امترا) بی شك کما فی تهذیب المصادر قال الراغب الامتراء والمماراة المحاجة فیما فیه مریة وهی التردد فی الامر (بعدذا) ناظم قدس سره دنك مرادی بودر که هر سالك بو دنیاده عرفاندن نه رتبه یه ایردیسه جنتده اولان درجه سی دخی اکا کوره اولور چونکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم عرفان وشهود جهتندن خلقك اکملیدر لاجرم جنتده دخی درجه ده اعلاسیدر انکچون جنتده جمله دن اول اکا تجلی واقع اولور نتکیم طلوع آفتابده ابتدا شعاع مرتفع یرلره دوشر باخصوص که فخر عالم صلی الله علیه وسلمك حقیقتی خلقك آینه سیدر نتکیم شرحی کذر ایتدی (افتراء) کذبی آخره کندی یاندن ایده افتعال واختراعدر کما قال فی الاسولة المفحمة ان الافتراء هو افتعال الکذب من قول نفسه والکذب قد یکون علی وجه التقلید للغیر فیه قال الراغب الفری قطع الجلد للخرز والاصلاح والافراء الافساد والافتراء فیهما وفی الافساد اکثر ولذلك استعمل فی القرآن فی الکذب والشرك والظلم (صوت) هو الهواء المنضغط عن قرع جسمین (صدا) صوته عطف تفسیردر وطاغ وامثالنده چاغردقده عکس ایدن آواز معناسنه دخی کلور (خیر الجزاء) وجه اضافت بودر که جزاء نافع وضارده مستعملدر اجر کبی دکلدر نتکیم فرقی مرور ایلدی (احتماء) حفظ وحمایت ایتمك (ویردم ولایتدن قبا) یعنی قرب ومحبتدن خلعت کیدردم قبا اوکی اچق اولان خفتاندر نتکیم مرور ایتدی (عصمت) حفظ ودفع شر ایتمك قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر الفرق بین العصمة والحفظ ان العصمة تعم الذات کلها والحفظ یتعلق بالجوارح مطلقا ولا یشترط استصحابه فی السر فقد تخطر للولی خواطر لا یقتضیها طریق الحفظ لکن یظهر لها حکم علی الجوارح البتة فاعلم انتهی کلامه فی کتاب العظمة وجاء فی المفردات عصمة الله الانبیاء حفظه ایاهم اولا بما خصهم به من صفاء الجوهر ثم بما اولاهم من الفضائل الجسمیة والنفسیة ثم بالنصرة وتثبیت اقدامهم ثم بانزال السکینة علیهم وبحفظ قلوبهم وبالتوفیق (لمحرره) عصمت حق بولمغه ارباب دل ❊ خدمت مطلق کرکدر متصل (جور جفا) ظلم وتعدی وخلاف براولان نسنه لر (محض) ترکیبده جمیع دیدکلریدر (بیع وشرا) قال الراغب البیع اعطاء الثمن واخذ المثمن والشراء اعطاء المثمن واخذ الثمن ویقال للبیع الشراء وللشراء البیع وذلك بحسب ما یتصور من الثمن

والثمن (چون وچرا) چون واو اصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف معناسنه چرا جیم عجمینك فتحی وکسریله نیچون دیمکدر
(شاهدی) چون نته نیچون چرا * اصلنده چه ایله رادن مرکبدر بو ایکی لفظ استعمال عجمده تعال و بهانه دن
کنایه در (انتشا) مست لایعقل اولمق (هست) وار که مقابلی نیستدر یوق معناسنه بوراده هستدن مراد آیلوب عقله
تملکدر (انطفاء) سویمك مقصود ذکر اولنان مست وهست اراسنده حالری دور ایدوب نهایت بولدیغن وکونه
کونه نشوه‌لر ایدی زائل اولمدیغن بیاندر (انتفاء) نفیدندر ضد اثبات معناسنه (ابتلا) امتحان واختیاردر کتاب
مفرداتده کاور که ابتلا برنسنه‌نك مجهول اولان حالنه وقوف ویا جودت ورداتنی اظهار و یا بو ایکی معنانك مجموعی
ایچوندر علام الغیوب اولان الله تعالایه مجهول وغائب نسنه اولمغله انك حقنده ابتلا معنای ثانی‌یه محمولدر
(انما) انتساب ایتمك بوراده مصدر بمعنی انفاعلدر یعنی منتمی ومنتسب (ضما) قصرله صوسزلق عطش کبی نعمتی
ظمأن کاور قال تعالی (یحسبه الظمأن ماء) قال بعض الکبار * شربت الحب کأسا بعد کأس * فما نفد الشراب
ولا رویت (ولا) فتحله قرب ومحبت (نور ساطع) ظاهر ومرتفع (ذکا) ضمله کونش بتمام ذکت الشمس تذکوا تقدت
واضاءت وعبر عن سرعة الادراك وحدة الفهم بالذکاء بالفتح والمد وذلك کقولهم فلان شعلة نار (فضاء) مکان
واسع یعنی آچق وکیك یر (اقتناء) قافله کسب وادخار بوراده مراد دوستلر کوکلنی الله الق وفیض لطفله تفریح ایتمك
قال تعالی (سلام قولا من رب رحیم) یعنی اهل جنت ایچون سلام واردر که پروردکار مهربان جهتندن اولیجی
قوله دینلور یعنی اول سلام ایله انلره بی واسطه خطاب اولنور یقول الله تعالی لهم بالذات (السلام علیکم یا اهل
الجنة) سلام دوست شنیدن سعادتست وسلامت * بوصل یار رسیدن فضیلتست وکرامت * وفی التأویلات النجمیة
تشیر الآیة الی ان سلام الله تعالی کان قولا منه بلا واسطة واکده بقوله (من رب) ایعلم انه لیس بسلام علی لسان سفیر
وقوله رحیم فالرحمة فی تلك الحالة ان یرزقهم الرؤیة لیکمل لهم النعمة انتهی (جامی) سلامت من دلخسته در سلام
تو باشد * زهی سعادت اکر دولت سلام تو یابم * بهر رقم که کشایم نظر زصفحهٔ خاطر * همه سلام تو بینم همه پیام
تو یابم (اجتلاء) جلوه ایتمك وظاهر وروشن اولمق (اشتراء) صاتون المق یعنی ثمنی ویروب مثمنی اخذ ایتمك اوراده
بطریق الاستعاره استعمال اولنوب عقل وجان ثمن وعشق مثمن یرینه وضع اولنمشدر بوندن فهم اولنور که عشق
دیدکاری کیفیت عقلك فوقنده برمرغوب نسنه در که اکا خواص عباد نائل اولورلر (محتجب) محتجب ایله محجوب
اراسنده فرق واردر زیرا محجوب اودر که حجابی خارجدن ایله عروسك قناعی کبی ومحتجب اودر که حجابی نفسندن
اوله پس الله تعالی یه محتجب دینلور زیرا آنك حجابی کندی صفاتیدر خارجدن نسنه دکلدر محجوب دینلمز زیرا
خارجدن اکا حجاب اولسه محاط ومحدود اولمق لازم کلور حقك ذات وصفاتنك ایسه حدونهایتی یوقدر (خلاء)
خلو دیمکدر بوراده فاعل معناسنه در یعنی خالی یقال خلا الانسان صار خالیا وخلا فلان بفلان صار معه فی خلاء
والخلاء المکان الذی لاساتر فیه من بناء وساکن وغیرهما والخلو یستعمل فی الزمان والمکان لکن لما تصور فی الزمان
الماضی فسر اهل اللغة قولهم خلا الزمان بقولهم مضی الزمان وذهب (سرمد) بی اول و بی آخر وقد سبق شرحه
وشرح الازل والابد فی الجلد الاول (زکا) فتح زای معجمه ایله طهارت معناسنه (بالذات) بالعرض مقابلیدر تنکیم
اولا و بالذات وثانیا و بالعرض دیرلر * قال الراغب والعرض مالا یکون له ثبات ومنه استعار المتکلمون العرض
لما لا ثبات له الا بالجوهر کاللون والطعم وقیل الدنیا عرض حاضر تنبیها ان لا ثبات لها انتهی (بعد ذا) ناظم قدس
سره‌نك مرادی بودر که دنیا وآخرت حادث وعارضدر اکرچه که آخرت ابدیدر وعارض اولان جنته تعلق ایدن بنه
عارض اولان جسددر که عالم کثرتدندر وقدیم اولان حقه تعلق ایدن بنه قدیم اولان سرك صورتی اولان قلبدر که
عالم وحدتدندر پس عارف بالله اولنلرك ذاتلری دنیا وآخرته کوره عالم وحدتده الله تعالی ایله در اکرچه که عارضلری
عالم کثرتده یا دنیا و یا جنت ایله در پس انلرك جنتده اولملری لاجل المصلحه در والا باطنلرنده اولان وسعت تجلی‌یه
کوره جنت انلره بوقدر وسعت ایله تنکدر الحاصل نعیم ذات نعیم صفاتك فوقنده در جنت ایسه عالم صفاتدندر
پس اهل اللهك حقیقتده نظری حقه در بوخسه جنته و یاغیره دکلدر بناء علی ذلك جنته انتساب ایتمزلر اکرچه که
جنتده اولدقلری حالده اول موطنك حالیله تقید ایدرلر ولکن قید عارضی وجد انیدر ذاتی وروحانی دکلدر
فافهم والله الموفق (نوال کبریا) عطای ذی الکبریاء والعظمة (خاصه) ضد العامه دیمکدر اهل دخی خاصه دیمکدر
تنکیم مرور ایتمشدر (منال) نولدندر عطا معناسنه و بعض محلده نیلدن اعتبار اولنور تنکیم عزیز المنال دیرلر
عزیز الوصول معناسنه بوندن غیری وجهله دخی استعمال اولندیغی بالاده تحریر اولنمشدر (حاشا) کلمهٔ تنزیهدر
(بوجهله) یعنی وحدتده بالذات الله تعالی ایله اولدقلری جهت ایله (غیری نته ایده خیال) یعنی وصال کبریا بولان

عاشق جنت وماسوایی نیجه تخیل وتصور ایده یعنی تخیل ایتمز زیرا آنك خیالنده ماسوای حق قالمامشدر (بلکم اوجنت الخ) جنتك بعض خواصه میل واشتیاق وانلرله افتخاری واقعدر نتکیم بعض اخبارده کلور (ان الجنان یشتقن الی اربعة نفر صائمی رمضان وتالی القرآن وحافظی اللسان ومطعمی الجیران) وزمینك نبیا واولیا ایله آسمان اوزرینه افتخار ایتدیکی کتب معتبرده مسطوردر ولکن ذکر اولنان اشتیاق وافتخار ارباب حقائق قتده حقیقته محمولدر خصوصا جنت حقنده (وان الدار الآخرة لهی الحیوان) وارد اولمشدر ارباب رسوم ایسه تمثیله حمل ایدرلر (ولکل وجهة هو موایها) والحق ان سر الحیوة سار فی جمیع العوالم کما حقق فیما سبق (روان) روح انسانیدر بوراده مراد روان جنتدر (وجه معال کبریا) معال اصلنده معالیدر که علی غیر قیاس علوك جمعیدر محاسن حسنك جمعی اولدیغی کبی معالینك جمع ایراد اولندیغی وجهده معتبر اولان تجلیاتك تنوعی حسبیله در وجائزدر که وجه عالئ کبریادیمك اوله پس واحد جمله تسمیه اونمش اولور قال فی الجلالین عند قوله تعالی (واطراف النهار) فی سورة طه صلوة الظهر فی طرف النصف الثانی ویسمی الواحد باسم الجمع انتهی (بلکیم همین الخ) بو کلامك ماقبلندن فرقی بودر که ماقبلی وجه خاص وبو وجه عامله اولان تجلی یه اشارتدر فافهم جدا وبیت آتینك مصراع ثانیسی دخی بو وجهله فهم اولنمق کرکدر * حکی ان خیر النساج قدس سره لقیه انسان فقال له انت عبدی واسمك خیر فسمع ذلك من الحق تعالی واستعمله الرجل فی النسج اعواما ثم بعد ذلك قال له ما انت عبدی ولا اسمك خیر (کیده خیال کبریا) یعنی صورت معنی وعلم عین اوله زیرا مادامکه نسبت خیالیه واردر سالك اثنینیتدن خلاص اولمز وعالم وحدتده اولان وصل حقیقی بی بولمز قال الله تعالی فی سورة یونس (لهم البشری فی الحیاة الدنیا وفی الآخرة) بعض کبار بیورمشلردر که بشارت دنیا وعدهٔ لقا ومژدهٔ آخرت اول وعده یی تحقیقدر قال الکاشفی شیخ الاسلام فرموده که مولی را دو بشارتست در دنیا شناخت ودر عقبی نواخت درین سرای سرور مجاهده ودران سرای نور مشاهده اینجا صفا ووفا وانجا رضا ولقا (لا تبدیل لکلمات الله) یعنی حق تعالینك وعد ایتدیکی نسنه ده خلاف یوقدر (الهی) عاشق اودر کیم برنفس * حقدن کوزن ایرمز اوله * هرقنده کیم قیلسه نظر * اغیار حق کورمز اوله * واصل اودر کیم علمی * عین الیقینه ایر کوره * ایروب رضای کامله * حقدن یوزن دورمز اوله * وارك بو یولده عشقه ویر * وارجنت دیداره کیر * برتبهٔ علیایه ایر * کوزلر اکا ایرمز اوله * یوم المزیدی بول بو کون * واراهل دیدار اول بو کون * برفیض حقدن طول بو کون * ذوقن ملك سورمز اوله * صدره شفادر حق سوزی * قلبه جلادر حق یوزی * شول یوزه طوت حق کوزی * اصلا نقاب اورمز اوله *

﴿ قصیدهٔ ربانیه ﴾

یارب بو شمس کائنات اجلی جمالکدنمیدر
کیم او یله اشراق ایلدی
تا عقل اولدن تمام نولدی نولیسر تا ابد
مجموع عالم علمی
موسی بن عمران کوردیکی نور تجلی عکسنی
کیم پاره پاره اولدی طور
عیسی ابن مریم نفخه سی روح قدسدنمی عجب
کیم اولور قیلدی دیری
خضرك حیاتینه سبب آب حیات اولدیسه کر
ویروب حیات اوزره حیات
یا مصطفی یا مرحبا ایتدیکی عرش اطلس قبا
وصلت شبنده یوز سوروب
جمله بو سوز وساز عشق درواز عشق پرواز عشق
شهباز عشق شهناز عشق
یازیجی اوغلی درد فرد اولدی دوا درجانه
کیم کیمیا در جانه درد
انك ایچون مه پاره لر سوزنده سازن پاره لر

پاشاه ماه ممکنات اعلی جلا لکدنمیدر
کیم بو یله براق ایلدی
لوح اوزره یازدیغی قلم عشق خیالندنمیدر
کیم آکه مشتاق ایلدی
نار خلیلك روضه سی فیض نوالکدنمیدر
کیم قیدین اطلاق ایلدی
یا روح قدسی نفخه سی اقدس مقالکدنمیدر
کیم انفس آفاق ایلدی
یا چشمهٔ آب حیات اطفك زلالندنمیدر
کیم اکا اغراق ایلدی
مسك صاچدیغی باد صبا حسنك کمالندنمیدر
کیم صاحب اشواق ایلدی
آغاز عشق آواز عشق هجری وصالندنمیدز
کیم راستی عشاق ایلدی
جانه دوا درد اولدیغی کوکلی ملالندنمیدر
کیم جانی احراق ایلدی
مسحور اولور سحاره لر سحری حلالندنمیدز

کیم اودلر اتار یاره لر
دائم کرك کیم یانه لر شمع اودینه پروانه لر
چون نارله نور ایسته نور
درد اهلی دردی بولدیغی درده کرفتار اولدیغی
درد دك بولاند نمیدر

کیم خلق ذواق ایلدی
یانار ایسه دیوانه لر دردك محالند نمیدر
کیم قانلر اهراق ایلدی
آنك خیالند نمیدر بونك یاحالند نمیدر
کیم اویله خلاق ایلدی

(یارب بو شمس کائنات اجلی جمالکدنمیدر) شمس کائناتدن مراد فلك چارم منظم اولان شمس صوریدر که پرتو انداز مکونات و مخلوقاتدر اجلی زیاده جلی وروشن دیمکدر مقصود عالم صورتده جمله انواردن انور اولان کونشك ضیا واشراقی حق تعالینك زیاده روشن اولان نور جمالندن مستفاد اولدیغن بیاندر پس برنور ذاتك که شمس بر پرتوی وانك تنزلاتندن برتنزلی اوله کندی نه مرتبه ده منور اولمق کرکدر قیاس اولنه (وفی الرقیم الاول للسهروردی قدس سره ان کان للقیوم ندفاین شمسه انتهی ❁ ای لو کان للواجب سبحانه شریك مماثل اوجب ان یکون له فی الوجود شمس اخری لانها اکمل النیرات فخالقها اکمل ممن لم یخلق مثلها ومن غیره اکمل منه لا یکون واجبا لذاته لان الوجوب الذاتی من خصائص الکمال التام فحیث لم نجد شمسا اخری عرفنا انه لیس فی الوجود آله آخر (یاشاه ماه ممکنات اعلی جلالکدنمیدر) شاه ماه وصف ترکیبیدر اولوآی دیمکدر (بعدذا) ناظم قدس سره شمسی جمالدن وقری جلالدن مستفاد قیلدی زیرا شمس عالم ذاته اشارتدر که اکا عالم جمال دینلور و قمر عالم صفاته اشارتدر که اکا عالم جلال دینلور انکچون نور القمر مستفاد من الشمس دینلمشدر پس بوندن ظاهر اولدیکه قمر شمسك تنزلی وتفصیلیدر وانسانله حقك محاذاتی دخی بو کا قیاس اولنه معلوم اوله که بو قصیده ده واقع اولان استفهاماتك جمله سی تقریریدر (عقل اول) جلد اولده مفصلا بیان اولنمشدر (عشق خیالند نمیدر) یعنی قلم اعلانك لوح محفوظ اوزره یازدیغی علوم واشکالات جمله سی حقك خیال عشقی وصورت شوقیدر که حقیقتی عاشقلرك کوکلنده در الحاصل عالمده عشقدن غیری نسنه یوقدر (هدایی) کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشیا لاجرم ❁ باد حبیله تموج ایتدی چون دریای عشق (کیم آکه مشتاق ایلدی) یعنی قلم اعلی صورت عشقی تحریر ایتمکله عاشقلری هر یوزدن حقه مشتاق ایلدی (کیم پاره پاره اولدی طور) یعنی طورك پاره پاره اولدیغی نور تجلینك عکسندندر زیرا بو وجود واکا تابع اولان انیات وانیات اول تجلی یه طاقت کتوزمز (وفی المثنوی) عشق جان طور آمد عاشقا ❁ طور مست وخر موسی صعقا (نوال) عطا یعنی آتش خلیلك کلستان اولدیغی حقك عطاسی فیضندندر وقیدنك اطلاقی دخی بو فیضك آثارندندر زیرا مرویدر که حضرت خلیل علیه السلامی کفهٔ منجنیقه وضع ایتدکلری زمان عریان ایدوب ستر عورت ایده جك قدر نسنه الیقودیلر و بندیر پای وغل در کردن اولدیغی حالده آتشه القا ایلدیلر صکره میدان آتشه نزول ایتدکلرنده غل و بندی سوزان وآتش کلستان اولدی (نفخه) خاء معجمه ایله اوفورمك معناسنه در قال تعالی حکایة (انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر فانفخ فیه فیکون طیرا باذن الله وابرئ الاکمه والابرص واحیی الموتی باذن الله (روح القدس) جبریلدر قدس مقدس معناسنه روحه صفتدر وانما اضیف الیه تنبیها علی زیاده الاختصاص لان من شأن الصفة ان یکون منسوبا الیها فیزید معنی الاختصاص وانما سمی جبریل روحا لانه کان یأتی الانبیاء بما فیه حیاة القلوب وسمی عیسی علیه السلام روح الله لانه کان من نفخ جبریل واضیف الی الله تعظیما وقیل غیر ذلك (اقدس مقال) اقدس اطهر دیمکدر زیرا قدس طهارتدر ناظم قدس سره حضرت عیسی علیه السلامك احیای موتی خصوصنده اولان نفس مؤثرنی حضرت جبریل علیه السلامه اسناد ایلدی زیرا نفس عیسی نفخ جبریل علیه السلامدن اولمجق کارکر اولان نفس نفیسی دخی اندن صکره ترقی ایدوب نفخ جبریل علیه السلامی دخی مقال مقدس کبریایه مضاف قیلدیکه انفس وآفاق عالملری اول مقالهٔ مقدسه دن ظهوره کلمشدر پس بوندن ظاهر اولدیکه احیاء موتی ایدن حقیقتده عیسی وجبریل علیهما السلام دکللردر بلکه الله تعالیدر که انلرك مظهرندن تأثیر مذکوری کوستر مشدر انفس وآفاقك شرحی جلد اولده مرور ایتمشدر (کیم اکه اغراق ایلدی) یعنی آب حیات چشمه سنی لطف واحسانی زلالنه غرق ایلدی اکر آب حیات انك زلال لطفنه قائمسه وانك اثری اولمسه خضرك حیاتنه سبب اولمزدی خضر حیات اوزره حیات بولمزدی که بری حیات باقیهٔ صوریه و بری حیات باقیهٔ معنویه در (عرش اطلس قبا) اطلس قبالی عرش دیمکدر عرشده کواکب اولماق جسبیله حاوسنز اطلسه تشبیه اولنمشدر نتکیم مرور ایلدی (وصلت شبنده) مراد لیلة المعراجدر که شرحی کذر ایلدی (کیم صاحب اشوق ایلدی) یعنی باد صبا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کمال حسننه مشتاق ودیدار جمالنه عاشق اولدیغندن مسك

رایحه‌سی کبی رایحه و یروب انك یوزینه اسدی (جمله بوسوز وساز عشق) سوز اسم مصدردر یانمق معناسنه وساز دوزن وچالغی آلتلرینه دخی دیرلر بوراده مراد ثانیدر یعنی جمله بو ساز عشق وانك سماعندن حاصل اولان سوز وکرمیت عشق دیمکدر تکیم مثنوی اوائلنده کلور* آتشست این بانك نای ونیست باد * هر که این آتش ندارد نیست باد* قال ابن الکمال فی الدقائق سازنده یه سازنده دیدکاری چالدیغی نسنه‌نك دوزن دوزدیکندن اوتور یدر (دروازعشق پروازعشق) دروازودر وازه قلعه قپوسی واشکی وشهر صوقاغی و پاسایی یعنی دانجیلك وفی بعض الاخبار المدروزون ملعونون والمدروز من یطلب من الابواب کما فی انوار المشارق (پرواز) اصلنده پر بازدر قناد آچمق معناسنه اما بطریق الکنایه هواده اوچمق مراد اولنور بوراده دروازو پروازدن مراد عشق الهی سببیله اولان حرکات وتقلباتدر (شهباز عشق شهناز عشق) شهباز مرکبدر برجزئی شه درمعناسی اولودر برجزئیده بازدر معناسی طوغاندر شهبازك معنای ترکیبیسی اولو و بیوك طوغاندر اما چاقرده خصوصله اعلام غالبه‌دن اولمشدر مطلق ذکر اولنسه مراد اول اولور بوراده مقصود عشقك صید وشکار یدر پرواز مناسبتیله ذکر اولنمشدر ومابعدنده شهنازه دخی قرینه‌در شهناز هفت آغازه‌دندر که سبعهٔ سیاره دن تعلق شمسه در تکیم ارباب موسیقی قتنده معروفدر (آغاز عشق آواز عشق) آغاز ابتدای کار بوراده مراد موسیقیان یاننده معهود اولان اغازه‌در که برمقامه شروع ابتدا سنده ایدرلر تکیم ماقبلی شهناز ومابعدی آوازا کا قرینه‌در (هجرك وصالندنمیدر) هجر فتحله وهجران کسرله انسان غیریی یالل ویالسان ویاقلب ایله مفارقتدر که وصلك مقابلیدر یعنی یارب جمله بوسوز وساز ومابعدی سنك فرقت ووصلتکه دائر نسنه‌لردر که عشاقدن مقتضای وقتلرینه کوره صادر وظاهر اولور (کیم راستی عشاق ایلدی) راست وعشاق اون ایکی مقامدندر که راستك اون ایکی برجدن تعلق جمله وعشاقك حوته در بوراده مراد راست واستقامته منسوب عاشقلر ایلدی طریق حقده انحرافدن محافظه قیلدی دیمکدر زیرا انسان طوغری عاشق اولمدقجه هجر ووصال نه ایدوکن بلمز وانلرك کیفیتلرین حقیقت اوزره ادراك قیلمز (درد فرد) یکتا وفرید درد (کیما) مفصلا مرور ایلدی (ملال) تألم وانفعال کما فی اغة لغمة الله یعنی یازیجی اوغلی کوکلنك انفعال وتأثرندن جانی نار عشقه احراق ایلدی و پروانه کبی عاقبت درمانی یانوب کل اولمقدن بولدی (انکچون مهپاره‌لر سوزنده سازن پاره‌لر) مهپاره اصلنده پارهٔ ماهدر یعنی آی پاره‌سی بطریق الکنایه حسنله مستثنی کوزل مراد اولنور معنای مصراع بودرکه یازیجی اوغلی جانی احراق بالبار ایدوب جمله سوزلری حرارت جکردن ناشی اولدیغندن اوتوری نقدر سازنده مستثنی کوزللر واریسه انك سوزناك سوزن کوش ایلدکده حرارتنه طاقت کتورمیوب اللرنده اولان سازلرن پاره لرلر وساز نواخت اولمقدن قالورلر انکچون بیورر کیم (اودلر آتر پاره‌لر) یعنی عشقدن حاصل اولان جکر پاره لرندن آتشلر صاچلور الحاصل ذکر اولنان سوزك زیاده تأثیرندن عشق پاره‌لری آتش کبی نار وطو تشور پس نه ساز چالمق قیوسی اولور (بعدذا) ذکر اولنان مضمون وقوعی دکل بلکه فرض وتقدیریدر کما لایخفی علی الالباء (مسحور اولور سحاره‌لر) یعنی سحاره‌لرك سحرندن خلق مسحور اولور کن یازیجی اوغلنك سحر حلال سوزلرینك تأثیرندن سحاره‌لر دخی مسحور اولورلر و بو سحرك تأثیرنی دفع ایده‌مزلر زیرا بو سحر بر سحره بکزه‌مز (سحر حلال) بالاده مفصلا تحریر اولنمشدر وفی الفتوحات لما سحر رسول الله صلی الله علیه وسلم کان یخیل الیه انه یأتی نساءه وهو لم یأتهن فاتاهن فی الخیال ولم یأتهن فی الحس ومن هنا قالوا ان السحر له وجه الی الحق ووجه الی الباطل اذهو مشتق من السحر الذی هو اختلاط الضوء والظلمة من غیر تخلص لاحد الجانبین (ذواق) زیاده ذوق اهلی قال الراغب الذوق وجود الطعم بالفم واصله فیما یقل تناوله دون مایکثر فان مایکثر من ذلك یقال له الاکل قال فی التعریفات الذوق فی معرفة الله عبارة عن نور عرفانی یقذفه الحق بتجلیه فی قلوب اولیائه یفرقون به بین الحق والباطل من غیر ان ینقلوا ذلك من کتاب اوغیره (دردك محالندنمیدر) محال ضمله خارجده وجودی ممتنع اولان نسنه درکاهیجه صوابدن بعید اولان ایش مراد اولنور کفر ومعصیت کبی بوراده دردك محال اولدیغی درمانه کوره دریعنی دردمحال اولدرکه بی درمان اوله (اهراق) آقتمق اساله کبی مراد ناظم بودرکه اکر درد معهود محال قبیلندن اولسیدی پروانه‌لر یانوب قانلر دوکلمزدی ولکن بونك درمانی یانمقده وقانی دوکلمکده اولمغله عاشقلر دائما پروانه کبی یانارلر وینچه‌لرینك قانلری دوکیلور وینچه‌لر دخی درلو مصائب وشدائد ایله مبتلی اولورلر (ع) بودرد ایله بو عالمدن کیدرلر شویله عاشقلر (کرفتار) وصف ترکیبیدر آریدندن طوتقون وطوتساق ومبتلی معناسنه (دردك بوآلندنمیدر) بودردك الندنمیدر دیمکدر رال بوراده حیله معناسنه دریعنی بودردك حیله سندنمیدرکه ارایوب درده محل اولان عشاقی بولدی وانلرك کوکلنده قرار قیلدی ویاخود معشوقك جمالی مشتمل اولدیغی خال

یعنی بکدنمیدر که در دمذکوره سبب اولدی ویاخود درداهلنك مقتضای حاندنمیدر که مستعد اولدقلری بلا ودرد کندیلرنی بولدی الحاصل درداهلنك مبتلای درداولدیغی ذکراولنان امورثلاثه دن برینه دائر معنادر (کیم اویله خلاق ایلدی) یعنی خلاق عالم آنك وجود ندهاولدرده مستعداولان حالی خلق ایلدی (الهی) یارب جمالك نورنی کورمك دیلرعاشقلرك ❁ دائم وصالك ذوقنی سورمك دیلر عاشقلرك ❁ پروانه وس بال وپری یلقنه بی پروا اولوب ❁ عشق آتشینه دمبدم کیرمك دیلرعاشلرك ❁ شول آتش عشقه کیروب یانوب یافلمقدن مراد ❁ باقی وجوده فانی بی ویرمك دیلرعاشلرك ❁ راه بلاده روزوشب سیروسلوك ایلر که تا ❁ محنت یولندن راحته ایرمك دیلرعاشقلرك ❁ بوروضهٔ توحیدده بلبل کبی افغان ایدوب ❁ حق کبی وصلك کلن دیرمك دیلر عاشقلرك ❁

❁ فصل فی معرفة الرب والنفس اما معرفة الله تعالی ❁ ❁ قافیة الالف ❁

اباعراف ربانی ایشت کیمدر هو المولی ‖ وباصراف سبحانی ندرکور اول هو الاعلی
نیجه بریله سن غیری نیجه برقیله سن سیری ‖ نیجه براوله سن آیری چون اولدرجمله دن اولی
کوزاچ اویاردل وجانی سکا ایلدورین آنی ‖ دیمه اندن کیروقانی ندرکور منظر اجلی
ایکی یوزبیك یل ای عارف کشی میدان توحیدده ‖ سکر تسه قاپمادی طوب ندربلمزدی اول مولی
ولی ای طالب حق حق سوندن احتجاب ایتمز ‖ ولی اول جانب مطلق جنابن ایلز اخفا
نیجه ماسوسه کیم آنی ایدرفان ایچنی اول ‖ ولی صکره سورآنی ایدرهر لحظه بیك ایفا
بلی بوعلم توحیدی فنا فی الله اولان بیلدی ‖ بقا بالله اولان بولدیکه باقی کیم ندرابقا
اوبرمحضا وجود ایدی بولر انوارجود ایدی ‖ انکچون ایش سجود ایدی انکچون اولدی فیض انقا

❁ قافیة الباء ❁

خدایا نور ربانی مقامینه بزه اچ باب ‖ که تااول سرسبحانی سرایینه اچه ابواب
طوغه چون معرفت نوری کوکلدرآکه آیینه ‖ کوکل صغمزیره کوکه اندهطوتراول وهاب
بیوردی حق بنم ذاتم که صغمزیره وکوکه ‖ ولی مؤمن قلومك بن صغرون کوکلنه هرباب
بوخودمعلوم انك ذاتی هیچ شیئه حلول ایتمز ‖ تجلیله صغارمش پس که تادل جان ایده دریاب

❁ قافیة التاء ❁

کهزیرا کبریای ذات غنیدرجمله دن بالذات ‖ مقدسدرتعیندن تجلیسی کیرولذات
وجودی محضدرذاتی صفتی اسمی افعالی ‖ تعلقدرتعیندن رمعاندربولرفی الذات
وجودایدلدیکی آکابرازتفهیم ایچوندرچون ‖ والاکنه ذاتندن کوکل نیچه اله لذات
بلی ذات وصفات اسما دیمك دلده عبارتدر ‖ بوعالم دیلیدر دینور معرادر بولردن ذات

❁ قافیة الثاء ❁

جهانی کندووارایندی یمادی کسه دن میراث ‖ کمال جودی اما بروجودی ایلدی ایراث
که تاکندی کمالاتی کورینه کیروبر یوزدن ‖ خفیاتی جلیاته کله تاایلدی احداث
که عالم شخصنك ایکی یوزی واربیریسن اکا ‖ طوترکیم تاوجود یله بو ایله ایلیه ابحاث
ایکنجی یوزی کندودن یکادر بو یوزی دائم ‖ عدمدرکسه انکله نه وجهیله اوله بحاث

❁ قافیة الجیم ❁

اول اول یوزنی اول وجود ماید راستخراج ‖ وجودآنك وجودینی عدمدن پس ایدراخراج
ولیکن اشبو وجهیله عدمدن وارایدرآنی ‖ که اسما وصفات اول ایدرلر ذاتنه معراج
نه اسمی هروجودی کیم طلب ایدرسه ذاتندن ‖ اکاکوره ایدرایجاد دکیزه کوره درامواج
تجلیلرس اسمایه کوره اولوربو عالمده ‖ تجلیلرایدراظهارتعینلرلراولورافواج

❁ قافیة الحاء ❁

تجلی اولدررغیب هویتدن غنی فتاح ‖ طلب ایدرظهوراظهارآچه تاعالمه مفتاح
که تاانسان کاملدن اوله ظاهرانك اسمی ‖ صفاتینه اوله مشکوة اوله ذاتینه تامصباح

کەزیرا کندی بیورد یکەبن بر کیزلو کنز ایدم
دیلدم کیم بلینیدم یرا تدم جسملە ارواح
دوشبدر امدی بو انسان دوعالم جسمنە برجان
بونی حقەاوزی خلقەیوزی کوزی سوزی بواح

قافیة الحاء

یورك کبی طورب ربعی شمالیدە اولورلر ساخ
ایچندە نفس اندە قلب اندە روح اولورر ساخ
بوقلب وجان جهانینە قوریدر صورت اقلید
کەروحەقلبی قلبەنفسی نفسەجسمی خلعت ناخ
بوصورت نقشی نیجەیسە بونفس وقلب وعقل وجان
همین بربیرنە بکزر تعیندە دکل ایراخ
ایچی طاشندە غین زیرا انکچون قبلا مشدر کیم
کچەحکمی ایچك طاشەاولەطاشی ایچەنساخ

قافیة الدال

چوبوغیب شهادتدن حق آنی ایلدی ایجاد
اولورپس صورت ومعنی حقیقتدەحقەسجاد
کەبوغیب شهادت کیم یدقدرتدر ایکیسی
کتوردیلرا یکی نسنەکەبیرەایدەلرارصاد
بری ارواح قدسیەکتوردی عالم عینە
بری اجسام صوریەکتوردی ایلدی افراد
انکچون اولدی بوانسان قواسمایەجامع کیم
کەغیبیلە شهادتدن بو اوبدر ربنە ارشاد

قافیة الذال

کوزك آچ پس تماشاقیل بوصنعی صانعی اول شاذ
کەصانع کیروصنعتدن بیلینور نیجەدر استاذ
کالی کشینك کیم وارنەمقدار ایسەذاتندە
بیلمز الا ایشندن او اور ایشی ایلەفریاذ
نظر قیل امدی بوانسان نیجەکامل دوشبدر کیم
کەبومجموع موجودات بونکلەاولد یلرآباذ
نظر قیل نیجەسالکدر حریم قدس لاهوتە
نظر قیل نیجەطالبدر دوکریاشی ایدرفریاذ

قافیة الراء

نظر قیل بیرەوکەدیلرسك اولەسن بیدار
نظر قیل اندن انسانەدیلرسك کورەسن دیدار
انك سلطانلغین بیلك دیلرسك صنعنی کوزلە
کەهربرنسنە شاهد درکا لینە آنك ای یار
کونش کبی منور درآنك هرذرەدە نوری
ولی غایت ظهورندن خفیدر کورەمز دیار
قواشیا محلندەکمالنجەبراشقدر
قوبومادۂ صورت دوشوبدر آکەمعنیدار

قال الله تعالی قل انظروا ماذا فی السموات والارض الآیة

قافیة الزای

ایشیت باری بو اسرارك بیانندن دیم براز
سنکلەچونکەمعنیدە بلشدك دوشدك اهل راز
انکچون مظهر حقدر بوانسان بدیع ایجاد
کەزیرا حق تجلیدن چون ایتدی جلوەیەآغاز
هویتدە صفات اسما مضاف اولمزدی ذاتینە
مەرادر تعیندن انکدر کبریا اعزاز
بیلندی فیض اقدسدن پس اول علم ذاتیسی
اودوشدی ذاتنە مظهر کیم ایدەحکمنی ابراز

قافیة السین

بوکز بوعلم ذاتیسی دیلادی ایدە استیناس
مظاهر اقتضا ایتدی صفاتەایلدی ایناس
صفات ذاتەمضاف اولدی بیلوردی طلعت اسما
مظاهر اولدی پس اسماصفاتەایلدی اجلاس
صفات اسما تعیندە مظاهر اولد یلر ذاتە
مظاهر استدی بونلردەتاکیم ویرلر انفاس
کەاوچ نسنەمظاهر سز بیلمز نیجەدر اصلا
بری علم وایکنجی نور اوچنجیسی وجود ایناس

قافیة الشین

صفات اسما نظر قلدی نیجەتصویر ایدەنقاش
کەذاتینك کمالاتن نەرسمیلە ایدیسر فاش
بیلوردی ذاتنی چونکیم صفاتی برلەاسماسن
بولرچون اولدی معلومات بومعلومات اولوربشاش
مظاهر اولدیلر چونکیم صفاتی برلەاسمایە
ایکی نوع اولدیلر بونلرآچلدیلر اولوب هشاش
بریسی اولدی کلیات حقایق ویردیلر آدن
بریسی اولدی جزئیات هویات اولدی قودی باش

قافیة الصاد

قافية الصاد

بولرده استدی مظهر سچیله عامله تاخاص
کوزکدی عالم ارواح صالندی کلدی چون رقاص

مراتبجه کلوب ارواح قویراو یرین بولدی
بولرده استدی مظهر بلینه تاندراشخاص

بوکز نورانی برعالم یراتدی صانع عالم
کیم اوله برزخ جامع سچیله تار یا اخلاص

که زیرا عالم ارواح مجرددی تعلقدن
اواوردی آکه ضداجسام بارشمزلرایدی فحاص

قافية الضاد

بوعالم کلدی جمع اولدی بلوردی جوهر واعراض
هم اولدی مظهر ارواح بوزینی ایتمدی اعراض

مثال انك ایچون دندی بونورانی جهانه آد
که امثالن بوملکك هب قیوب انده نی مرتاض

پس اول نورانی عالم هم مظاهر اقتضا ایتدی
که برصورت پذیر ایده اوله ظاهر قواغراض

بوکز جسمانی برعالم یراتدی خالق اعلم
عدمدن ایلدی ایجاد انی اول مبدئ فیاض

قافية الطاء

چو بو جسمانی عالمدن یالوردی اوك صوك اوساط
دوزلدی عرش وفرش افلاك قورلدی خیمهٔ فسطاط

کوك آنا اولدی یبر آنا بولردن طوغدی درت ارکان
اولردن طوغدی اوچ اوغلانکه تاندن طوغا اسباط

بواو اوچ غلان بری معدن ایکنجیسی نبات آنك
اوچنجیسیدرر حیوان کلورلر تاقویه اشراط

بوکز برمظهر کامل یرادلدی آدی انسان
شورسمه منتها دوشدیکه مثلن یازمدی خطاط

قافية الظاء

بومجموع نقوش اشکال آنکچون اولدیلر الحاظ
که تابومظهر کامل کله اوله اکالحاظ

کوره بواوح تصوری تصور ایده نقاشی
جمالینك خیالندن اوقویه معنئ الفاظ

که زیراجمله مصنوعات بوجامعده اولوب مجموع
کلوب کیتی نمای اولورقیلور هم صکره استحفاظ

دونه بوقبهٔ دوار قونه برنقطهٔ ادوار
اوقینه خطبهٔ اطوار بونکچون صاقلیه حفظ

قافية العين

عوالم اون سکز بیکدر محققلر ایدر اجماع
بری اول قلم انك کیم اولدی اوکدین اول ابداع

بودراول روح اعظم هم بودر اول نوراکرم هم
بودر عقل مقدم هم بودر علمی ایدن ابداع

چوکاتبدی قلم دندی چوعاقلدی دنلدی عقل
چو برجوهردی نورانی دیدیلر نوردرر لماع

چون احیایه سبب ایدی دیدیلر آدین انك روح
بودرت آداشبونسبتدن دینلدی قوندی درت اوضاع

قافية الغين

بیلندی عالم اول ایکنجیسی قلم ابلاغ
اودراوح واوچنجی عرش دردنجیسی کرسی اغ

یدی افلاك بودرت عنصر موالیدایله بوجمله
تمامت اون سکز اولدی دوزلدی قوندی قصروباغ

بولر هربیری اصلیدی بیکر فرعی کوزینوردی
انکچون اون سکز بیکدر بودرسوزلرده کرچك صاغ

دیدیلر عرشله جنت دخی کرسی یدی افلاك
یدی قات برجهنم هم بولر دراون سکز افراغ

قافية الفاء

بوکزکلدی بومخلوقات قوسی دوشدیلراصداف
کیم انسان جوهری طوغه اوله صافی بوله اوصاف

ولی دکله نوجهیله صفتده اولدیلر صافی
بلالر اودنه یانوب نیجه چقدیلر اواوب صاف

چو باقدی جنته آدم کونیلادی آنی آندم
چیقردی قیلدی همدم پس آدم ایلدی انصاف

فراقی ایردی چون نوحه ایدردی زاری ونوحه
دوکردی شولقدر یاشی که شرح ایتمز ایدی وصاف

قافية القاف

چوسودی انی ابراهیم اوده جان ایلدی احراق
انی نمرود نامردك اودینه ایلدی اغراق

بلالر منجنیقنده هوایه ایلدی پرتاب
زری ابریزدی چونکیم اودانی ایتمدی احراق

چو موسی استدی انی اشتدی ان ترانی کیم
بنی موسی کوزی کورمز براقه جانکه اشراق

بنی بو فانی کوز کورمز اکر کورسه اولور فانی | دیدی کورو بن اولمك یك اولنجه هجرله ایراق

قافیة الکاف

چون ایوب استدی انی کدردنده اوله چالاك | صنادی انی دردیله نسی وارسه ایدوب اهلاك
شودکلو مبتلا اولدی اریدی جسمی وجانی | اسرکادی آنی برلرقان اغلادی اکا اولاك
چوداود استدی انی اوتوز بیل اغلدی قان یاش | دیدی اول کون عجب قانی باقه اول مالك الاملاك
یقاردی اود ایچن طاشن اورردی برله باشن | قتاردی آشنه باشن نلر کورر کوزت سلاك

قافیة اللام

چو یونس استدی انی کیم انسندن بوله کمال | اریدی باندی دردینه کدوصلینه ایده ایصال
طوتشدی دوشدی بو پایه پس انی اتدی دریایه | صوك اوجی صالدی صحرایه که بیزی استدغیری صال
چون انی استدی یحیی بولنده او یتادی جانی | دوکلدی برله قانی کسلدی باش ایاق اوصال
فرشتهلر دیدی یارب نه ایدی صوجی یحیانك | دیدی یحیی بنی سودی سونلر بویله بولور حال

قافیة المیم

چوعیسی استدی انی بولینه ایلدی اقدام | دیدی بوقدر سکاثانی ایشیکنده قودی اقدام
مجرد اولدی عالمدن کسلدی جمله ادمدن | ترقی قیلدی دم دمدن ولی عشق آکه ایتدی دام
اناسی بکر یدی مریم اتاسی جبرائیل اکرم | ملائکار مقامینه انکچون باغلدی احرام
چون ایکنجی کوکه چقدی بولندی انده برایکنه | برایکنه چون حجاب اولدی اودکلو بولدی پس اکرام

قافیة النون

محمد استدی آنی قودی جان وجهان اوطان | قومانجه جهان وجان تجلی ایتمدی سلطان
اکا اعلای علیین مکانی لا مکان اولدی | انکچون اکا ذاتندن حجابن آچدی اول سبحان
اکرچه سری صورتدی نه صورت سر قدرتدی | نه قدرت سر حضرتدی کیم اظهار ایلدی رحمان
چوچقدی پرده دن احمد کوزکدی احمده اوحد | احمده وصل اولوب احمد بولندی وحدت دیان

قافیة الواو

اکر جانکده یازدکسه بو تحریری ایت یاهو | کوکل اوجنده قازدکسه بو تصویری ایت یاهو
تصور ایتمه کیم هرکز اکا عنقای عقل ایرمز | اکا سیمرغ فکر ایرمز دیمز یاهو ویا لاهو
همایون هویتده هوای هویه هاویدر | جمالی جاهنه یاهو جلالی شاهنه ماهو
وجودینك وجوبنده وجوده مطلق اولدر چون | ایرشمز هوی لاهوته پس الا هوده الاهو

قافیة الهاء

کیم اوله ایده کیم بیلدم ندر اول لایزال الله | بیلن بولان کیرو اولدر اوزینی بی زوال الله
دیمه بو جمله هب اولدر که هر یوزدن اولور ظاهر | اراده کیمسه یوق اول وارهمین اول ذوالجلال الله
بو سوز لر هب حقیقتده شریعتده کفردر کیم | تعین لا تعین دن غنی در ذوالجمال الله
بو عالم هب مظاهردر کتوردی عالم غیبدن | کالاتن قیلور اظهار بولردن ذوالکمال الله

قال الله تعالی ان الله لغنی عن العالمین — قافیة اللام الالف

حقیقتده اودر موجود بو سوزه دیمزم لالا | ولیکن بیل بواندندر دکل اول بو بو اول کلا
وجودی عالمك زیرا انکله کورنیه بکزر | که بر پرتاب ایرر کوزه کونشدن کوزلك الا
نه واردرنه خو یوقدر اول ولی او یله کورینور اول | کونشدر کیم اتارتیغین والایوغ اولور اصلا
بو عالمده بونك کبی انك نورینه در پرتاب | تجلیدر جمالینه اکر قیلسه اولور لا

قافیة الیاء

جمالی ذاتنه مظهر تکیم شمسه بو بدر ای | جمالینك کمالیدر جلالینه اولان آرای
جمالی اسم اعظمدن اولور ظاهر کالتجه | محمد اسم اعظمدر طغو بدر عالمه طغرای

پس انك ذاتنى آندن كوزت كيم كوره سن لاشك
اكر كوزل يتشمزسه كه كوره بكلر بن شمسك

وكرنى قانى سن قانى كه ذاتينه ايرشمز راى
وليكن كوستر آنك يكاغى عكسنى بدر آى

(عراف ربانى) رب العالمينك افعال وصفاتنه بالفعل وبالقوه زياده عارف ديمكدر ربانيده اولان الف ونون تأكيد نسبت ايچون زياده قيلنمشدر نتكيم مرور ايلدى (صراف سبحانى) صراف التونى اقچه يه ويا اقچه يى التونه بوز يجيدر بوراده مراد ادراك وهم وخيال وعقلدن منزه اولان حقك اطوارنى مدرك وهس وزراحوالنى برى برندن تميز ديمكدر (اولى) الفرق بين الاولى والمهم ان الاولى مالايحسن ان يكون غيره والمهم مايحسن ان يكون غيره (منظر اجلى) زياده جلى وروشن نظركاه (ايكى بوز بيك ييل) مراد تكثير وتطويل مدتدر زيرا جذبه اولسه ايكيوز بيك ييل دكل بلكه نيجه كره ايكيوز بيك ييل امك چكمك قيح بابه مداردكلدر پس بو خصوصده اصل اولان جذبه وعنايتدر وفى الحديث القدسى (من تقرب الى شبرا تقربت اليه ذراعا) فالذرع اشارة الى الشبرين شبر سابق على تقربك اليه وشبر لاحق بتقربك اليه حتى لو مشيت اليه فانه يسارعك من قبل مهرولا فافهم جدا (ايدر قان ايچنى اول) يعنى ابتداى حالده اولان محبتنك اثرى ظاهر دكلدر انكچون دردله جكرن خون ايلر ودراو دراو بلايه آشنا قيلور اما صكره يعنى نهايت سلوكده هر لحظه ظاهرا وباطنابى حساب لطف ايلر * سؤال اولنورسه كه حضرت يحيى وانك امثالى منتهيلرك حقنده لطف ظاهر ندر * جواب بودر كه دملر يچون نيچه يك قان اقيدوب كوستر ديكى قهردر انكچون منصور بردار اولدقده سبب اولنلرك نيچه لرى قتل ونيچه لرى دخى غيرى وجهله قهر اولنديلر بونلرك جمله سى منصور حقنده لطف ظاهر قبيلندندر فافهم هداك الله تعالى (ايفا) ياء مثنات وفايله وفا ايتمك معناسنه وباء موحده وقافله اولسه دخى وجهدر رحمت وعطف معناسنه (انكچون ايش سجود يدى) زيرا سجده فنا فى اللهه اشارتدر پس اهل الله اولنلر مقتضاى فنالرى اوزره حقه سجود ايتديلر حق تعالى دخى انلره فيض بقا القا ايلدى زيرا هر نوع توجهده بركونه اثرواردر (نوررباني سر سبحانى) اولكيسى مقام صفات وايكنجيسى مقام ذاته اشارتدر كه اولكيسى ايكنجينك طريقى وبايدر نتكيم حرام اطلاق اولنان محل نفس كعبه نك وسيله سيدر (هر باب) باب اصلنده مدخل الشئ معناسنه در صكره مايتوصل به الى الشئ معناسنه دخى استعمال اولندى بوراده مراد وسائل تجلى اولان امور در (وفى المثنوى) كفت پيغمبر كه حق فرموده است * من نكنجم هيچ در بالا و پست * در زمين واسمان وعرش نيز * من نكنجم اين يقين دان اى عزيز * دردل مؤمن بكنجم اى عجب * كر مرا جويى دران دلها طلب * قال الامام السخاوى فى المقاصد الحسنة قوله (ماوسعنى ارضى ولاسمائى ولكن وسعنى قلب عبدى المؤمن) هذا الحديث ان صح فمعناه وسع قلبه الايمان بى و بمحبتى ومعرفتى والا فمن قال ان الله يحل فى قلوب الناس فهو اكفر من النصارى الذين خصوا ذلك بالمسيح وحده انتهى * يقول الفقير قوله ان صح يشير الى التردد فى صحته والظاهر انه صحيح لدوران السنة العلماء بالله به من قديم الايام واشتمال تصانيفهم عليه من غير جرح ولا اطالة فى الكلام (حلول) نزول معناسنه در نتكيم محله مكان نزول ديمكدر * قال الراغب حلات نزلت واصله من حل الاحمال عند النزول ثم جرد استعماله للنزول فقيل حل حلولا واحله غيره انتهى والحلول حلولان الحلول السريانى وهو عبارة عن اتحاد الجسمين بحيث تكون الاشارة الى احدهما اشارة الى الآخر كحلول ماء الورد فسمى السارى حالا والمسرى محلا والحلول الجوارى وهو عبارة عن كون احد الجسمين ظرفا للآخر كحلول الماء فى الكوز والحق تعالى منزه عن كلا الحلولين قال حضرت الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر من قال بالحلول فهو معلول وهو مرض لادواء لدائه ولاطبيب يسعى فى شفائه ومن فصل بينك و بينه فقد اثبت عينك وعينه الا ترى الى قوله كنت سمعه الذى يسمع به فاثبتك باعادة الضمير اليك ليدل عليك وماقال بالاتحاد الا اهل الحاد واما القائلون بالحلول فهم اهل الجهل والفضول فانهم اثبتوا حالا ومحلا وعينوا حرا ماوحلا لافمن فصل فنعم مافعل ومن وصل فقد شهد على نفسه بانه فصل والشئ الواحد لايصل نفسه الا اذ تجزأ والواحد لايصح فيه انقسام الا بامر زائد على ذلك ومائم الامصنوعاته (درياب) اكله و بيل ديمكدر بوراده مصدر معناسنه در يعنى اكلمق وبيلمك (تعين) مفصلا مرور ايتمشدر بوراده كونله تقيد معناسنه در قال بعض الكبار ليس على الكون من الله اثر ولا على الله من الكون اثر انتهى وهو كلام جيد جدا ومن كلمات حضرت الشيخ محمود دهدابى قدس سره (تعين لاتعين دن منزه سن خدايا سن) اى انت منزه عن الاثبات والنفى فان الاثبات جاء من قبل النفى فهما حادثان والنفى جاء من قبل التوهم فلا اثبات ولا نفى عند الحقيقة بل الحقيقة على ماهى عليه وان شئت قلت انت منزه عن الكون من حيث عينه لا من حيث ظهوره فهو عين كل شئ فى الظهور ماهو عين الاشياء

فی ذواتها سبحانه بل هو هو والاشیاء اشیاء (تجلیسی کبیر بالذات) یعنی ذاتیله کندی ذاتنه تجلی ایتمشدر بلا تعدد وتکثر
واثنینیة پس نور ذاتی ظاهر وصفاتی اکا تجلی ومظهردر وشمشدر فافهم جدا (تعلقدر تعینلر) یعنی تعلق وتعین
طوتان انك صفات وافعال واسماسیدر که کندی ذاتنده بر الای حقائق ومعانیدر بو خمسه ذات کریمی وجود
محضدر که انده تعلق وتعینی یوقدر مع هذا وجود اطلاق اولندیغی مجرد تفهیم ایچون بر عبارتدر بو خمسه انك
ذاتنك کنهی ادراك اولندیغندن دکلدر (بعدذا) وجود ماهیت اوزرینه امر زائد اولندیغی اوائل کتابده اشارت
اولنمشدر (کنه) بر نسنه نك غایت ونهایت وذاتیاتنی مشتمل اولان حقیقتیدر (بلی) سؤال مقدره جواب در حاصلی
بودر که وجود اطلاق اولندیغی تفهیم ایچون اولندیغی کبی ذات وصفات واسمادیمك دخی لاجل المصلحه در والالسنهٔ
خلقده دورایدن عباراتك جمله سی مجازدر پس حقیقت اوزرینه مجاز اطلاق اولنمز ومجازله دخی کنه وحقیقت
بیلنمز اگرچه دیمشلردر که مجاز فی الجمله آینهٔ حقیقتدر (مغربی) کجا شود بحقیقت عیان جمال حقیقت ❁ اگر مظاهر
وآینهٔ مجاز نباشد (بعدذا) بو مقامك تحقیقی جلد اولده کذر ایتمشدر (ایراث) اعطا قال الراغب یقال لکل من
حصل له شیء من غیر تعب قد ورث کذا ویقال لمن خول شیئا مهنا اورث قال تعالی (وتلك الجنة التی اورثتموها) انتهی
(بعدذا) ناظم قدس سره نك بو کلامدن مرادی بحسب التجلی حقیقت محمدیه نك ظهورنی بیاندر (احداث) حادث
قیلق وایجاد ایلمك وفی المفردات الحدوث کون الشیء بعد ان لم یکن عرضا کان ذلك او جوهرا واحد اثه ایجاده
والمحدث ما اوجد بعد ان لم یکن (اکا) یعنی حقه (ابحاث) بحثك جمعیدر بحث انتده کشف وطلب معناسندر
یقال بحثت عن الامر وبحثت کذا بو رادهٔ مراد ما یبحث عنهدر یعنی اول نسنه که آندن تفتیش وتفحص اولنه اکثر
جدل ومناظره ده مستعملدر زیرا سؤالی مشتملدر (بحاث) زیاده بحث وتفتیش ایدیجی الحاصل ممکن وجودله
عدمدن مرکبدر زیرا ممکنك وجودی ووجود اوزرینه عارض اولان ماهیتی واردر پس وجود من حیث هو عدم
قبول ایتمز تنکیم ماهیت امر اعتباری اولدیغی جهتدن فی الحقیقه وجود قبول ایتمز انکچون ناظم قدس سره
بو یوزی دائم عدمدن بیوردی واولکی یوزك عدمدر وجوده کلمسی (کنت کنزا مخفیا) مرتبه سندن ظهور بولمسیدر
بو وجود ایله ماهیت روح سلطانی ایله روح حیوانی کبیدر تنکیم تحقیق مرور ایتدی ❁ قال بعض الکبار الاعیان
من حیث تعیناتها العدمیة وامتیازها من الوجود المطلق راجعة الی العدم ان کانت باعتبار الحقیقة والتعینات
الوجودیة عین الوجود فاذا قرع سمعك من کلام العارفین ان عین المخلوق عدم ای بالنظر الی ذاته والوجود کله لله
فتعلق بالقبول فانه یقول ذلك من هذه الجهة کما قال امیر المؤمنین فی حدیث کمیل صحو المعلوم مع محو الموهوم ای
ظهور المعلوم الحقیقی الثابت فی نفسه الذی هو وجود الحق مع فناء الامر المتوهم الخیالی الذی هو وجود العالم
(ایدرلر ذاتنده معراج) یعنی وجوده مستعد اولان معدومك ذاتنه عروج وصعود ایدرلر ومحاذاتنه واررلر پس اول
نسنه نك ذاتی قنغی اسمك حکمیله وجود وظهور اقتضا ایدرسه تجلی اکا کوره واقع اولور تنکیم هر دریانك موجی
کندویه کوره ظهور بولور یعنی ایرمقده دریا وهر دریاده دخی بحر محیط جنبشی اولمز زیرا مقتضای ذات دکلدر
انکچون انسان دخی اسمانك کلیت وجزئیت وجمعیتنه کوره مراتب اوزره کلمشدر (مغربی) هیچ کس کرچه زحالی
نیست خالی در جهان ❁ لیکن این حالی که ما راهست حال دیکراست (افواج) فوجك جمعیدر جماعت معناسنه
قال الراغب الفوج الجماعة المارة المسرعة (غیب هویت) وغیب مطلق لاتعین اعتباریله ذات حقدر (ظهور)
ذاته کوره در (اظهار) صفاته کوره در تنکیم کذر ایلدی (مشکاة) دیوارده اولان پنجره که غیر نافذ اوله بونده
تصریح واردر که صفات حقك انسان پنجره سی وذاتنك اول پنجره ده وضع اولنان مصباح یعنی چراغی کبیدر
الحاصل انسان کاملك ظاهر او باطنا وجودی ذکر اولنان ایکی معنایه مرآتدر (کنزا کندو بیوردی) کنت کنزا
مخفیا) حدیثنه اشارتدر بو حدیث قدسی یه وصحتنه متعلق اولان مباحث شریفه بالاده بیان اولنمشدر (کنز) مال
مدفون ومحفوظدر مکنوز معناسنه بعض مواضعده مصدر معناسنه استعمال اولنور یعنی مالی جمع وادخار
وحفظ ایتمك بو رادهٔ کنز تشبیه طریقیله واقع اولمشدر (بواح) رازی آشکاره ایدیجی وسری اظهار قلیجی (لمحرره)
راز درونی رسم برونك عیان ایدر ❁ عشق الهی دردنی سیمابیان ایدر (ربع شمالی) ربع مسکون دیدکاریدر
شمال جنوبك مقابلیدر معلوم اوله که شمال وجنوبك هر بری ایکیشر ربعدر ولکن بو ارباعدن معمور اولان
شمالی اولان ربعینك بریدر فقط وبو ربعی مستطیلایدی قطعه فرض ایدوب هر قطعه یه بر اقلیم دیمشلردر پس
بوندن ربعك شماله نسبتنك وجهی ظاهر اولدی باقی تفصیل علم هیئت کتابلرندن طلب اولنه (بعدذا) ناظم بو رکك
طرف شمال صدرده اولدیغن اشعار ایلدی تنکیم شرحی مفصلا مرور ایتمشدر (رساخ) زیاده راسخ وثابت

قال الراغب رسوخ الشئ ثباته ثباتا متمكنا انتهى * بيت آتيده اولان رساخ يره باتيجى وغائب اولجى معناسنه در
يقال رسخ الغدير نضب ماؤه ورسخ تحت الارض زيرا نفس وقلب روحه يركى وروح اول يرده صوكبيدر كه انده
غائب اولمشدر زيرا من وجه اثرى ظاهردر پس قافيه ده تكرار يوقدر (اقليد) كسرله كليد كه قاپويه وغيرى يد
ايدرلر ومفتاح معناسنه دخى كلور يعنى انسانك صورتى قلب وجان عالمنه كليد اواش وبو كليد ايله خزينه وطلسم
صورتى بولمشدر (هدايى) طلسم اولوب بنى آدمده صورت * فونلمش آنده اسرار حقيقت (خلعت ناخ) ناخ خلعته
صفتدر ولكن ضرورت وزن ايچون خلعتك كسره سى اشباع اولنمش كركدر ناخ بوكتابده برقاچ موضعده واقع
اولمشدر بالاده تصحيح اولنديغى اوزره تورنجى وقزل رنكدر امابوراده خلعت ناخ بحسب المناسبه رنكلى وقيمتلى
خلعت ديمكدر قيمتلى خلعتلرايسه اكثريا قزل رنكده اوله كلمشدر ناظمك مرادى بودر كه خلع كونا كون انسانك
جسدنى قات قات بورودكى كبى روحنى دخى قلب وقلبى دخى نفس ونفسى دخى جسم احاطه ايتمشدر كه روحه
وارنجه برى برندن لطيفدر (نساخ) زياده نقل ايديجى من نسخ الكتاب اى نقل صورته المجردة الى كتاب آخر وذلك
لايقتضى ازالة الصورة الاولى بل يقتضى اثبات مثله فى مادة اخرى كايجاد نقش الخاتم فى شموع كثيرة كذا فى المفردات
كلام ناظمدن مراد بودر كه مثلا سلطان درون وبيرون حرمده اولان اتباع ورعايا سن محيط اولديغى كبى
روح دخى جميع اعضا وقوايى احاطه ايتمشدر زيرا بو احاطه بولنمسه نفوذ احكام حاصل اولمز پس مراتب اوزره
روحك قلبه وقلبك نفسه ونفسك جسمه تأثيرى واردر فاما روحك احاطه وتأثيرى جمله يه غالبدر وجسم يوزندن
هرنقدر وجوده كلجك عمل وارايسه سلطان روحك حكمندن ونفوذ امرندندر وبو حكمدن مراد جسمى رعايا كبى
استخدامدر تاكه مدار ثواب ونعيم اولان اعماله بولنوب آفات بطالتدن خلاص اوله وبو بهانه ايله روح دخى ترقى بوله
زيرا جميع اعمال صالحه روحه شهپر كبيدر كه انك قوتيله آشيان اصله طوغرى پرواز ايدر پس بو معنايه مطلع اولان
كيمسه دائما طريق عبادتده تكاپو ايدوب اشقلر مسلكى اولان بطالت وفتوردن احتراز ايلر زيرا جمله تجليات وجوديه
تجليات شهوديه يه مرآت واقع اولمشدر فافهم هذا هداك الله تعالى (لمحرره) آشيان اصله پرواز استين * كندنه علم
وعملدن يردوزر * قوتى ويرجسم وجانه قات قات * بردكل يك زره عالمده دوزر (سجاد) زياده سجده ايديجى بوراده
مراد عالم غيبدن اولان معنى وروح وعالم شهادتدن اولان صورت وجسمك حقه انقياد واستسلاميدر (ارصاد)
كوزلك * سؤال اولنورسه كه ذكر اولنان ايكى نسنه انساندن عبارتدر پس كيمى ارصاد ايدرلر * جواب بودر كه
انسان ديلن بو ايكى نسنه نك برزخيتيدر فافهم جدا (ارواح قدسيه) ارواحى قدس وطهارته نسبت ايلدى زيرا
آلايش بو عالمه تنزلدن صكره حاصل اولمشدر (عالم عين) مراد عين خارجيدر (افراد) فتحله فردك جمعيدر يعنى عالم
امره كوره حقيقتده ايكيسى برمعنى ايكن عالم خلقه كوره ايكى فرد اولديلر وكسرله دخى اولمق جائزدر بو صورتده
مصدر راو اولور يعنى ايكيسنى فرد ويالكز قيلدى مراد تعينلرى جهتندن اولان يالكزلقدر والايرى برلرينه تعلقلرى
يوزندن هوهو كبيدر (آباد) معمور (حريم) برنسنه نك چوره سى وحوليسى (لاهوت) عالم ذاتدر (بيدار) اويانق
(ديار) نفى عامده مستعمل اولان اسماء ندر يقال مابالدار ديارا اى احدساكن وهو فيعال من الدور اصله ديوار
قدفعل به مافعل باصل سيد لافعال والالكان دوارا كذا فى المفردات والارشاد (بعدذا) محمديه نك بو مقامده واقع
اولان بوقاچ بيتك شرحى جلد اولده كذر ايلمشدر (ماده وطينت) بين الصور مشترك اولان قابله ديرلر تنكيم
قابل بالقوه يه هيولى وبالفعله يعنى حامل صورت اولديغى جهتدن موضوع وآخرما ينتهى اليه التحليل اولديغى
حيثيتدن عنصر واحد المبادى الداخلة فى الجسم اولديغى يوزدن ركن اطلاق اولنور كذا فى شرح هداية الحكمة
(معنيدار) معناى مقبول ومرغوب طوتيجى ديمكدر قال الله تعالى فى سورة يونس (قل) سويله يا محمد شول
مشركلره كه سندن آيات طلب ايدرلر (انظروا) چشم سر ايله نظر ويا ديده سر ايله ملاحظه ايديكز (ماذا فى السموات)
عجايب فطرتدن كوكلرده نه نسنه لر واردر (والارض) دخى بدايع قدرتدن يرده نه شيلر موجوددر تاكمال صنع الهى
وبلاغ حكمت پادشاهى اوزرينه سزه دليل اوله (وماتغنى الآيات والنذر) دخى آياتى مشاهده ونذيرا اولان رسلك
كلامنى استماع ايتمك عذاب الهى يى دفع ايتمز (عن قوم لايؤمنون) دولت تصديقدن محروم اولان كروهدن يعنى
شول مشركلرك كه بنم علمده عدم تصديقلرى ثابتدر انلرده مشاهده آيات ايده جك بصائر صفاتنه وابصار ذاتيه يوق
وسبب عذاب صورى ومعنوى اوله جق حجابلرى چوقدر * قال بعضهم لاتصل العقول الخالية عن التوفيق
الى سبيل النجاة ومايغنى ضياء العقل مع ظلمة الحدثان انما ينفع انوار العقل من كان يؤيد بانوار التوفيق وعناية
الازل (الهى) كورينن نور حقدر هرارادن * شهودايله شهودايله شهودايت * اودر ظاهر ثريا ثرادن * شهودايله

شهودایله شهودایت ❁ سوادن پاك اولسه قنغی مرأت ❁ ایدر نور حقی اظهار واثبات ❁ ظهورندن خفیدر اول غنی
ذات ❁ شهودایله شهودایله شهودایت ❁ کالینه شهادت ایلر عالم ❁ جالینه دلالت ایلر آدم ❁ نظر قیل انفس وآفاقه
هردم ❁ شهودایله شهودایله شهودایت ❁ حقه ایلر توجه جمله یوزلر ❁ اکر جسم واکر جان آنی اوزلر ❁ اچلدیسه
اکر دیداره کوزلر ❁ شهودایله شهودایله شهودایت ❁ حریم قدس لاهوته ایرنجه ❁ چالش تابزم خاصه سن کیرنجه ❁
قوآیاتی ای حقی برنجه ❁ شهودایله شهودایله شهودایت (بوانسان بدیع ایجاد) یعنی فطرتی عجیب اولان انسان که
احسن تقویمده اکابکزر مخلوق یوقدر تنکیم بیان اولسه کر کدر (جلوه یه آغاز) ظهوره ایتدا دیمکدر
جلوه‌نك مفصلا شرحی کذر ایتدی (هویتده الخ) یعنی غیب هویت مرتبه سنده اسما وصفات انك ذاتنه منسوب
دکل ایدی زیرا اضافت ونسبت تعینك لوازم ولواحقندندر (کبریا واعزاز) عظمت وعزت دیمکدر (فیض اقدس)
الفرق بین الفیض الاقدس والفیض المقدس ان الفیض الاقدس عبارة عن التجلی الحبی الذاتی الموجب لوجود
الاشیاء واستعداداتها فی الحضرة العلمیة والفیض المقدس عبارة عن التجلی الوجودی الموجب لظهور ما تقتضیه
تلك الاستعدادات فی الخارج (ابراز) آشکاره قیلق واصل برز حصل فی برازای فضاء یعنی حقدن فیض اقدسله
تجلی واقع اولدقده اعیان ثابته دینلن حقائق ممکنه علم حق مرأتنده صورت بولدی وبو علم حکم ذاتی اظهاره مظهر
دوشوب جلوکاه اسماء الهیه اولدی (استیناس) انس طوتمق که استیحاشك ضدیدر یعنی وحشت طوتمق (ایناس)
انس ویرمك وانس کوسترمك قال الله تعالی (فان آنستم منهم رشدا) ای ابصرتم اسبابه و(حتی تستأنسوا) ای تجدوا
ایناسا (صفات ذاته مضاف اولدی) یعنی صفاتك ذاتله اولان ازدواج معنویسندن جمال اسماء ظاهر اولدی
وولد سر پدره مظهر دوشد یکی کبی اسماء الهیه دخی صفات حقه مظاهر وآیینه دوشدی وصفاتی کندی تعینی
سریرنه اجلاس ایلدی (اجلاس) جلوس ایتدرمك جلوسله قعودك فرقی محلنده کذر ایلدی (انفاس) نفسك
جمیدر فتحتین ایله نفس فم ومنخردن خارج وداخل اولان ربحدر بونده اشارت واردر که اسماء الهیه قبل التجلی
ضیق وکربنده ایدی پس مظاهر طلب ایلدیکه تنفس ایده وانبساط کوستره (فاش) اصلنده فاشیدر ظاهر معناسنه
صکره تخفیف ایچون یا حذف اولندی (بلوردی الخ) یعنی علم ذاتینك اسما وصفاته تعلقندن معلومات حاصل
اولوب اسما وصفاته مظاهر اولدیکه بونلره معلومات علمیه دیرلر (بشاش) زیاده بشاشت اهلی یعنی آچق یوزلی وشن
وشادمان (هشاش) نشاط اهلی وآچق یوزلی (حقائق) مراد حقائق اسمادر یعنی تعینات ونسب ذات قال الشیخ
داود القیصری اعلم ان للاسماء الالهیة صورا معقولة فی علمه تعالی لانه عالم بذاته واسمائه وصفاته وتلك الصور العلمیة
من حیث انها عین الذات المتجلیة بتعین خاص ونسبة هی المسماة بالاعیان الثابتة سواء کانت کلیة اوجزئیة
فی اصطلاح اهل الله وتسمی کلیاتها بالماهیات والحقائق وجزئیاتها بالهویات عند اهل النظر (رقاص) زیاده رقص
یعنی اضطراب وحرکت ایدیجی یقال رقص الصوفی رقصا تحرك واضطرب قال بعضهم الرقص عبارة عن الحرکة
والاضطراب مطلقا سواء کان علی الاستقامة اوعلی الاعوجاج وسواء کان فی حالة السماع اولا وسواء کان بالوجد
اولا لان الغرض منه اللعب وهذا لا یکون الا اللاعب واللاهی وهو المراد من کلام صاحب القاموس ولا یکون
الرقص الا اللاعب (ومن لطائف المولی الجامی) نکتی رقص که من کوه وقارم ای شیخ ❁ پیش رندان سبکروح کرانی
تاکی (اشخاص) شخصك جمیدر قال الراغب الشخص سواد الانسان القائم المتراءی من بعید وفی الاخری الشخص
سواد الانسان وغیره یعنی شخص هرنسنه نك عینه وذاتنه وقر التیسنه دیرلر (برزخ جامع) برزخ ایکی نسنه
اراسنده اولان حاجز وحده دیرلر بورادہ مراد عالم ارواح ایله عالم اجسام اراسنده اولان عالم مثالدر که عالم ارواحه
کوره نوعا کثیف وعالم اجسامه کوره لطیفدر وبو لطافت وکثافتله ایکی طرفی جمع ایتمشدر غضروف دیدکلری
یومشق کیك که لحم وعظم اراسنده واسطه در لطافتیله لحمدن اخذ ایدوب کثافتیله عظمه فیض ایدر تنکیم محلنده
مبیندر کلام ناظمك ریا واخلاصدن مرادی کثافت ولطافتدر وجائزدر که حقیقتلری اوزره اوله زیرا ریا واخلاصك
ظهوری ذکر اولنان برزخیتدنصکره در (ضد) الضدان صفتان وجودیتان تتعاقبان فی موضع واحد یستحیل
اجتماعهما کالسواد والبیاض (قال فی المفردات الضدان الشیئان اللذان تحت جنس واحد ویتنافی کل واحد منهما
الآخر فی اوصافه الخاصة وبینهما ابعد البعد کالسواد والبیاض والخیر والشر وما لم یکونا تحت جنس واحد لا یقال
لهما ضدان کالحلاوة والحرکة واهل اللغة یقولون الضدان ما لا یصح اجتماعهما فی محل واحد وقیل الله تعالی
لا ندله ولا ضد لان الندهو الاشتراك فی الجواهر والضد هو ان یعتقب الشیئان المتنافیان علی جنس واحد والله
تعالی منزه عن ان یکون له جوهر فاذا لا ضد له ولا ند (اجسام) الفرق بین الجسم والجسد ان الجسم اعم والجسد

يخص الانسان والجن والملائكة وايضا ان الجسد ماله نون والجسم يقال لما لا يبين له نون كالماء والهواء كذا فى المفردات
(فحاص) زياده فحص وطلب وتفتيش ايديجى (جوهر) بذاته قائم وعرض غير قائم بذاته در تكيم بلاده شرح
اولندى (مثال آنكچون الخ) يعنى ذكر اولنان عالم نورانى يه عالم مثال ديدكلرينه وجه بودركه بو عالم ملكده
موجود ومحسوس اولان اشيانك انده مثال وصورتى واردركه اهل مكاشفه اولنلر بو صور واشكالى انده سيرايدرلر
(مرتاض) رياضت اهلى يعنى نفس وبدنى عبادتده چوق استخدام ايديجى تاكه حقدرام ومنقاد اوله (پديد)
آشكاره (اغراض) غرضلك جمعيدر برنسنه نك اوزرينه مترتب اولان مصلحت تكيم مفصلا مرور ايتدى
(مبدأ) مبدأ الكائنات (فياض) زياده فيض وانعام ايديجى فيضك تحقيقى مرور ايتمشدر (اوساط) وسطك جمعيدر
تحريكله اورته معناسنه وسكون سينله داخل دائره دن مكان مبهمك اسميدركه هر يره اطلاق اولنور (قال الراغب
وسط الشئ ماله طرفان متساويا القدر ويقال ذلك فى الكمية المتصلة كالجسم الواحد اذا قلت وسطه سلب ووسط
بالسكون يقال فى الكمية المنفصلة كشئ ينفصل بين جسمين نحو وسط القوم كذا (خيمه) چادر (فسطاط) بالضم
والكسر اتراكك قيلدن اولان اوى بيت من الشعر معناسنه در وبيوك چادر وقاپويه آصدقلرى پرده وجماعت ومدينهٔ
مصر كما فى الاختيرى قال فى فتح القريب الفسطاط بضم الفاء وكسرها المدينة التى فيها يجتمع الناس وكل مدينة فسطاط
ويكون الفسطاط مجتمع اهل الكورة حول جامعها ومنه فسطاط مصر انتهى (كوك اتا اولدى) يعنى فاعلى ومفيض
ومؤثر (يرانا) يعنى قابل ومستفيض ومتأثر (درت اركان) ركننك جمعيدر جسمده داخل اولان جزء معناسنه مراد
عناصر اربعه در كه آب وآتش وخاك وهوادر (اسباط) سبطك جمعيدر ولد الولد معناسنه (معدن) كسر دالله منبت
الجواهر معناسنه تكيم تحقيقى مرور ايلدى بوراده جوهردن مراد لسان عامهٔ ده شهرتياب اولديغى اوزره
قيمتدار اولان احجار دكلدر بلكه التون وكومش وتوج وقلاى وباقرودمورو قورشون امثالى معدنى اونلره شاملدر
(بعدذا) معدن ونبات وحيوانه كه موالید ثلاثه اطلاق اولنور ناظم قدس سره نك اوچ اوغلان ديديكى تشبيه
طريقيله در زيرا ظهوردة قابل وفاعله استناد ده اولاد كبيدر (نبات) يردن چيقان نامياندركه ساقى اولسون
شجركبى كرك اولسون نجم كبى ولكن تعارفده ساقى اولميانه مخصوصدر بلكه عند العامه حيوانات اكل ايتديكى
سبزه ده مستعملدر (حيوان) فتحات ايله لغتده ما فيه الحياة معناسنه واصطلاحده شول جسم نامى يه ديرلركه انده
حس وحركت ارادية اوله وقال الراغب الحيوان مقر الحياة ويقال على ضربين احدهما ماله الحاسة والثانى ماله
البقاء الابدى وهو المذكور فى قوله تعالى (وان الدار الاخرة لهى الحيوان لو كانوا يعلمون) وقد نبه بقوله لهى
الحيوان ان الحيوان الحقيقى السرمدى الذى لا يفنى لا ما يبقى مدة ثم يفنى انتهى قال بعضهم الفرق بين الحى والحيوان
ان كل حيوان حى وليس كل حى حيوانا كالملك (اشراط) شرطك جمعيدر تحريكله علامت معناسنه تكيم
عنوان جلد ثانيده بيان اولندى (بعدذا) قوپمق حقيقتده قيامتك صفتيدر علاماتنك دكلدر ولكن علامات
قيامته مقدمه اولمغله قوپمغى آكا اسناد ايلدى يعنى بونلرك وجوده كلمسندن مراد دور افلاك تمام ومجازات ايچون
قيامت قائم اولمقدر (انسان) بنى آدمه انسان اطلاق اولنديغى قواملرى برى بريله انسلرينه مربوط اولديغندن
اوتوريدر تكيم ديمشلردركه انسان مدنى بالطبعدر يعنى قوامى بنى نوعيله تعيش واختلاطه محتاجدر وبعضيلر
ديمشلردركه وجه تسميه كنديله هر مألوف اولان نسنه ايله مأنوس اولديغيدر وبعضيلر ديمشلردركه انسان نسيماندندر
زيرا حقله اولان عهدنى اونتمشدر (الحاظ) كسرله لحظ معناسنه در يعنى كوز اوجيله نظر ايتمكدر بوراده ملحوظ
ومنظور ديمكدر نقوش واشكالك منظور حق اولديغى متعلق قدرت وارادت اولوب وجود بولمسيدر (الحاظ)
يعنى مجموع نقوش واشكاله زياده نظر ايديجى (لوح تصوير) لوح مصور ديمكدر كه مراد لوح نقوش واشكالدر پس
مصدر بمعنى المفعول اولور (بوجامعده) يعنى جمال وجلالى جمع ايدن انسان كاملده (كيتى نما) جهان كوستريجى
(استحفاظ) حفظ ايتمك سين تأكيد ايچون مقصود انسانك جسمى صورت عالمى وروحى معناسنى حفظ ايتديكن
بياندر تكيم مشروحا كذر ايتمشدر وفى كتاب العظمة لحضرة الشيخ الاكبر قدس سره الاطهر القطب يحفظ المركز
والامام الايمن يحفظ عالم الارواح والامام الايسر يحفظ عالم الاجسام والاوتاد الاربعة يحفظون الشرق
والغرب والجنوب والشمال والابدال السبعة يحفظون اقاليم الكرة علوا وسفلا (دونه بوقبهٔ دوار) يعنى انسان
كاملك حفظى سببيله مدت مضروبه سى تمام اولنجه فلكلر دورورقص ايليه (قونه بو نقطهٔ ادوار) مراد زمينده كه
نقطهٔ دائره كبى مركز عالمدر (اوقونه خطبهٔ اطوار) اطوار حالات ديمكدر مراد انسان كاملك ظهورى سببيله
آسمان وزمينك دور وثباتى مدتنجه ظاهرا وباطنا حالات شتى وقوعنى بياندر اطوارك ظهور وصدورنى خطبه نك

بیان وقرائتنه تشبیه ایلدی زیراجمله سی خطاب کن ایله حاصلدر (بونکچون صاقلیه حفاظ) حفاظ فتحله الله
تعالیدر که انسان کامل سببیله بوجمله یی وقت فنایه دك حفظ وابقایدر (الهی) خدایا کنز مخفیدر ظهوری ❁
وجود کامل انسانه مربوط ❁ تجلی ایتمکه هر پرده نوری ❁ ظهوری قابل اکوانه مربوط ❁ اکر اسما اکر اوصاف
واخلاق ❁ اکر عرش واکر کرسیٔ خلاق ❁ اکر انفس اکر عالمده آفاق ❁ قوسی صورت رحمانه مربوط ❁ دونن بوقبهٔ دوار
عالم ❁ قونن بونقطهٔ ادوار آدم ❁ اوقونن خطبهٔ اطوار هردم ❁ بوکون بوجامع مردانه مربوط ❁ جهان براوح
ونفسی جمله اسما ❁ کورینور هر براسم ایچره مسمی ❁ بکم فتح اولغد اشبو معما ❁ خدادن لطفله احسانه مربوط ❁
نقوش کائناته باقه حق ❁ بوری نقاش قیل آندن ترقی ❁ بیلمنمك صورتك سر ادقی ❁ حقیقت صحبت عرفانه مربوط
(ابداع) ایجاد دوقدسبق تحقیقه (ابداع) یاه مثنا تله ودیعه قومق ودیعه حفظ ایچون وضع اولنان نسنه بوراده
مراد علمدر (لماع) زیاده لمعان ایدیجی وشمشه ویریجی (اوضاع) وضعك جمعیدر بر لفظی برمعنی مقابله سنده
قیلق وهیئت معناسنه بومقامده وضع دزت ومعنی بردر نتکیم برکسه یه انسان اولدیغی جهتدن آدم وشجاعتدن
اوتوری اسد وحسن خلقندن اوتوری ملك وزیاده لطا فتیچون روح دینلور پس بواوضاعك تعددی ذات
واحدهنك متصف اولدیغی اوصافك تعددنه بناءدر وبوجهتدن تعدد ذاتك وحدتنی منافی دکلدر (ابلاغ)
ایرشدرمك (فرع) یعنی ذکر اولنان اصول عوالمدن اون سکز عالمك هر برینك بیك فرعی اولمق حسبیله مجموعی
اون سکز بیك اولور ولکن فروعی تحت ضبطدن خارجدر زیرا جزئیات مقوله سیدر وفروع بیك اولوب زائد وناقص
اولمامق حق تعالینك بیك عدد اسمنك تجلیسنه ناظردر بیك براسم دیدکلری احدیت مجموعه یه کوردر فافهم (قال
الراغب فرع الشجر غصنه قال تعالی (وفرعها فی السماء) واعتبر ذلك علی وجهین أحدهما بالطول فقیل فرع کذا
اذا طال وسمی شعر الرأس فرعا لعلوه والثانی اعتبر بالعرض فقیل تفرع کذا وفروع المسئلة وفروع الرجل اولاده
(افراغ) کسرله دوکمك مقصود ذکر اولنان اون سکز بیکك قالب خلقته دوکیلوب وجوده کلدیکن بیاندر (اصداف)
صدفك جمعیدر صدف شول حیوان بحریدر که اینجوانك قارنده تکون ایدر نتکیم بالاده شرح اولندی (اوصاف)
مراد اوصاف الهیه واخلاق رحمانیه در (صاف) اصلنده صافیدر فاش فاشی اولدیغی کبی صافی ایله خالصك میانده
اولان فرق بالاده ذکر اولنمشدر (چوباقدی جنته آدم) یعنی دانهٔ کندمه التفاتله (کونیلدی آنی آن دم) اول
ساعت آنك حقنده غیرتنی اظهار ایتدی پس حق تعالی حقنده کونیلك غیرت معناسنه محمولدر وفی الحدیث
(ان الله یغار وان المؤمن یغار) (غیرت) اصلنده آخرك مشارکتنی کراهیتدر حقه نسبتله منع مراد اولنور (همدم)
مصاحب زیرا کشی غیرله همنفس اولمغله انکله اوتورب طورمغه محتاجدر (انصاف) عدل وفی المفردات
الانصاف فی المعاملة العدالة وذلك ان لا یأخذ من صاحبه من المنافع الا مثل ما یعطیه ولا ینیله من المضار الا مثل
ما یناله منه (فراقی ایردی چون نوحه) یعنی آدمك بریوزنه هبوطندن صکره اولان جلالی مدت طویله دنصکره
نوحده تجلی ایلدی بوندن ظاهر اولور که اولاد واولاد اولاد آبا واجداد دك یا جمالنه ویا جلالنه ویا ایکیسنه بیله مظهر
اولور ولکن کمل انسانده بالفعل اولان جلال بالقوه اولان جلالك غیریدر پس آدمده بالقوه اولان جلال قابیله
وبالفعل اولان جلال نوحه نقل ایتدی ❁ نتکیم ابالفعل جمالی هابیل وشیث وامثالنه بحسب الاستعداد میراث
اولدی فافهم جدا (نوحه) فتحله صاغوصاغمق وفریاد ایدوب آغلمق روی فی نوح نوح وجوه وقد اشیر الی بعضها فیما
سبق قال بعضهم ❁ من کثیر الذنب نوحوا نوح نوح فی الرسل ❁ انه عمر اطویلا من کثیر النطق ناح ❁ روی انه مر علی
کلب اجرب فقال بئس الکلب هذا فناح الی آخر عمره (شرح) اصل الشرح بسط اللحم ونحوه ومنه شرح الصدر
ای بسطه بنور الهی وسکینة من جهة الله وروح منه وشرح المشکل من الکلام بسطه واظهار ما یخفی من
من معانیه (وصاف) زیاده وصف ایدیجی والوصف ذکر الشیء بحلیته ونعته ووصاف الحضرة الشهیر بالبلاغة قد سبق
ذکره (اوده جان ایلدی اهراق) اوده لفظنده لطافت واردر کما لا یخفی اهراق ها ایله دوکمك معناسنه در (نمرود) بالضم
وقد سبق (نامرد) اردکل وکشی دکل معناسنه نتکیم فلان کسده انسانیت یوقدر دیرلر عجم اکا نامرد دیر
(اغراق) غرق ایتمك یعنی صویه باتمق وطالدرمق بوراده تشبیه طریقیله درز یراهوادن نزول وآتشده غیبوبتی
صویه دخول ورسوب کبیدر (منجنیق) انکله طاش آتدقلری آلتدرمن چه نیك دن معربدر ومعناه بالعربیة
اناما اجودنی وهی مؤنثة والجمع مجانیق (پرتاب) باه عجمینك فتحیله اوزاغه آتلان اوق نتکیم تیرپرتاب دیرلر
بوراده مراد حضرت ابراهیمك اوق کبی هوایه رمی اولندیغیدر که بعدی جهتندن سائر میلره قیاس اولنمز (زر ابریز)
ابریز همزه نك ورانك کسریله خالص التوندر یعنی حضرت ابراهیمك جوهر وجودی خالص التون کبی ماسوادن

بالکلیه پاك اولغله آتش آنی احراق ایتمدی زیرا آتشك تعلق ایتدیکی کدوراتدر انکچون زرخالص یانمز (لمحرره)
ایله زرکی دعوای خلوص ❁ آتش امتحان ایدرسنی فاش ❁ اثر زهدی سنك دللردن ❁ تیشهٔ عشق ایدر ایلرسه تراش
(بنی موسی کوزی کورمز) مراد بشریت کوزیدر زیرا موسالق بشریت مرتبه سیدر فافهم (چالالك) چست وچویك
(مالك الاملاك) جمع ملکاره مالك ومتصرف اولان الله تعالی (سلاك) سالکك جمعیدر سلوکك معناسی بالاده
مفصلا مرور ایلدی سؤال اولنورسه که کلام ناظم قدس سره دن فهم اولنور که حضرت داود سالکلردن اوله نهایت
ولایت ایسه بدایت نبوتدر پس نیجه سلوك قیلور جواب بودر که دنیاده وآخرتده سیر الی الله نهایت یوقدر پس
انسان مطلقا حیرت وابتلادن خلاص اولمز وعاشقلر برنفس سیر وسلوکدن کیری قالمز فخر عالمك سنهٔ فتح وبلدکه
حج ود اعددك ابتلاسی بوقبیلدندر تنکیم اسراری بالاده بیان اولندی (اکمال) کسرله کامل قیلق بوراده ثلاثی
معناسنه در زیرا بعض مواضعده مزید ثلاثی مقامنده استعمال اولنور (پایه) ایاغه دوشدی دیمکدر (اوصال)
مفاصل یعنی اعضاده اولان لیرلری (سونلر بویله بولور حال) یعنی اهل ولا اولنلر ابتلادن خالی دکللردر دیمشلردر که
حضرت یحیانك ابتلاسی ابتلاء کرامت قبیلندن ایدی یعنی حق تعالی قتنده قربت وکرامتی زیاده اولسون ایچون
ایدی زیرا حضرت یحیادن مدة العمر کناه صادر اولمدیغندن ماعدا کناه ایتمك خاطرینه بیله کلمش ایدی بویله ایکن
ذبح اولنوب سر مبارکی بنی اسرائیل زنا کارلرندن برزانیه یه اهدا اولندی پس بوندن فهم اولندیکه ابتلای
مذکور تربیه وسائر امتحانات بابندن دکل ایدی نسأل الله العافیة من کل بلیة (لمحرره) چکه کور ابتلایی چون یحیا ❁
ایتمه شکوی افندی ایله حیا ❁ کرتك ابتلا ایله نفسی ❁ ذبح ایدن ایلدی قلبی احیا (اقدام) کسرله قدمی ایلرو قومق
یعنی قدم بصمق وایشده مجد وساعی اولمق قال فی التهذیب الاقدام پیش آمدن وپیش آوردن لازم ومتعدی اولور (اقدام)
فتحله قدمك جمعیدر ایاق معناسنه وبه اعتبر التقدم والتأخر کما فی المفردات (بعدذا) حضرت عیسی علیه السلامك
سکاثانی یوقدر دیدیکی نصارانك تثلیثنی وکندیدن الوهیتی ردومنعدر (دم د مدن) یعنی نفس بنفس وزمان
بزمان (دام) طوزاق (بکر) ارکورمدك قیز (اتاسی جبرائیل) یعنی نفخ روح ایتدیکی جهتدن پس اتابوراده مؤثر
ومفیض معناسنه در قال حضرة الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر فی کتاب الحروف الثلاثة فآدم ابو محمد وابونا
وابو عیسی فی الجسمیة ومحمد ابو آدم وابونا وجد عیسی فی الروحانیة فان اباعیسی روح القدس من مقام الجسدیة
وعالم التمثل وروح القدس ابن لمحمد علیه السلام من حیث هو روح فهو جد لعیسی علی هذا النظام العجیب انتهی
(بغلدی احرام) عزم ایتمکدن کنایه دراحرامك معناسی جلد اولده مرور ایتمشدر (برایکنه چون حجاب اولدی)
زیرا انبیا وسائر خواص بشره بعض تعلقات صوریه محض تعلقات معنویه کبیدر پس حضرت عیسی علیه
السلامك علو جاه معنوی ورفعت منصب اخرویسنه نسبتله برایکنه یه تعلق وتنزل بالایه عروجنه پرده اولدی
وبوندن غیری وجه دخی فصل معراجده اشارت اولنمشدر (اوطان) وطنك جمعیدر مکان اقامت معناسنه بوراده
مراد مکهٔ مکرمه در جمع ایراد اولندیغی بقاعك تعددی وحجراتك تکثری اعتباریله در جائزدر که جمع مفرده مقامنده
ایراد اولنه تنکیم نظیری سبقت ایتدی وفی الجمله محتملدر که اصحابك هجرتنه نظرا اوله (تجلی ایتمدی) بوندن معراج
مکدده اولمق لازم کلمز وبردخی هجرتدن نصکره تجلی ذاتك اعلی مرتبه سی مراد اولنمق جائزدر زیرا خواص بشر دائما
ترقی اوزره در تنکیم اشارت اولندی (مکان لامکان) یعنی هر کسك حالنه وحقله معامله سنه کوره ظاهرا وباطنا
براعلای علیین مکانی واردر اما فخر عالم صلی الله علیه وسلمی کور که اکا اعلای علیین لامکان دیدکاری مکان اولدیکه
حقیقت اوزره اول مکانه آندن غیری فرد وصول بولمش واول جای بیجایه بی پرده دخول قیلمشدر وبو لامکانه
مکان اطلاق اولندیغی تفهیم ایچون وضیق عبارتدندر (انکچون اکا اذاتندن حجاب آچدی اول سبحان)
یعنی افعال وصفاتندن پرده بی کشف ایتدیکی کبی ذاتندن دخی کشف ایتدی بورتبه ایسه بقیهٔ وجوددن خلاصه
موقوفدر چون فخر عالمدن بقیهٔ وجود بالکلیه زائل اولدی لاجرم بی پرده اصل الاصوله وصول ایله شرف بولدی
(بعدذا) ناظم قدس سره سلطان وسبحان کلمه لرنی تعظیمی مشعر اولغله الله تعالی یه اطلاق ایلدی ابو السعود
افندی تفسیرنده وسائر کلمات کبارده ذکر اولنان اطلاق واردر تنکیم جلد اولده دخی اشعار اولندی
(سر صورتدی) یعنی صورت عالمك سری ایدی (چوچیقدی پرده دن احد) یعنی میم امکانه متعلق اولان وجود
پرده سندن چیقدقده احد احد اولوب احدیت ذات ظاهر اولدی (عرفی) زاحد تا احدیك میم فرقست ❁ همه
عالم دران یك میم غرقست ❁ اعلم ان احد لا یکون احدا من حیث وجوب الذات وان کان هو ظهور الحق به جمعا وفرقا لان
وجوب الذات مما یختص به تعالی ومعنی تجلی وحدة الذات زوال الفانی وظهور الباقی والله المعین (دیان) الله تعالیدر که

روزجزاده مجازات ایدیجیدرنتکیم تفصیلی مرورایلدی (عنقا) وسیمرغ برقوشدرقاف طاغنده اولور جمله قوشلرنك پادشاهیدرنتکیم جلد اولده مفصلاشرح اولندی عنقا عربی وسیمرغ فارسیدر (دیمز یاهو ویالاهو) یعنی عقل وفکرانی تصوردن عاجز ونفی واثباتنده متحیردرانکچون کیمی نفی وکیمی اثباته ذاهب اولمشدر (همایون هویتده هوای هویدهاویدر) همایون مبارکدرهمایه نسبتدن حاصل اولمش معنادر زیرا همما سایه سی مبارك برقوشدر نتکیم شرح اولندی پس واونسبت ونون اول نسبتی تأکید رهویت بوراده لاتعین اعتباریله ذات باریدر هاوی هوی یهوی دن یعنی ضرب باشدن صعود وعروج ایدیجی معناسنه در اضداددندر ناظم قدس سره نك مرادی بودرکه عقل وفکرله حق تعالی یی تصور وادراك ممکن دکلدر هویت مبارکه سی هواسنه پرواز ایدن ینه حق تعالیدر یعنی حق حقدن غیری کیمسه بلمز انکچون ذات حق من حیث الذات طلب ایتمك محالدرز یرا طالب معرفت ایچوندر ذات حق ایسه اوصافدن قطع نظر ادراك اولنمز پس انك کنه ذاتنه معرفت تعلق ایتمز انکچون بیوردی (فاعلم انه لااله الاالله) یعنی علمی الوهیته تعلیق ایلدی الوهیت ایسه صفاتدن وتعین مرتبه سنده اولان تجلیاتدندرنتکیم شرح اولندی (جمالی جاهنه یاهو) یعنی جمالنك قدر ومنزلتنه نظراولنورسه یاهودینلور زیرا تجلیاتی جهتندن معلوم ومشاهد اولمشدر (جلالی شاهنه ماهو) یعنی حقك عظمت وکبریاسی شاهنه کوره ماهو دیوسؤال اولنور یعنی مجهول وغیرمدرکدر پس ماهو مجهولیتدن کنایه اولمش اولور زیرا برنسنه دن سؤال ایتمك مجهولیتدن ناشیدر (وجودینك الخ) مرادحقك اطلاق حقیقی ایله مطلق اولان وجودینك وجوبنی واول وجوبك کندی ذاتنه اختصاصنی بیاندر زیرا وجوب ذاتده برفردك دخلی یوقدر بلکه تحت تجلیده اولان اشیانك جمله سی ممکن ویاواجب بالغیردر (لاهوت) عالم ذاتدر پس الاهوده الاهو یعنی هرچند الاهودینلسه وذات حق اثبات اولنسه ینه کمال اوزره هوی لاهوتك سرینه ایرشمك هویه مقصوردر (دیمه بوجمله الخ) یعنی بوجمله کورینن اشیا حقدرکه ذاتیله هر یوزدن ظاهر اولمشدر دیو دعوی ایلمه بلکه الان علی ماکان علیه سرنه ایر زیرا حقك وظهوراتدن اول دخی وجود وظهوری وارایدی پس توحید وتجرید وتفرید لازمدر (بوسوزلر الخ) یعنی ذکر اولنان وجهله ذات حق وصف ایتمك حقیقتده وشریعتده کفردرز یرا حقیقت اهلی مقام تفریده در وبومقامده اثبات ونفی وانفس وآفاق ملاحظه سی یوقدروشریعت اهلی مقام توحیده در وبومقامده وجود حق تقیید ایتمك حدوثنه قولدر بوایسه کفر محضدرالحاصل الله تعالینك انوار صفاتی ظاهردرذاتنه کوره ایسه نه تعین ونه لاتعین یوقدر انکچون ناظم قدس سره بیت آتیده بیورر (کمالاتن فیاوراظهار) یعنی مظاهرده اولان انك کمالاتیدریوخسه تعین جهتندن ذاتی دکلدر پس هرکیم انك ذات مطلقه سن یاشریعت ویاحقیقت یوزندن تقیید ایدرسه کافر اولورقال الله تعالی (وان الله لغنی عن العالمین) ای لاتعلق لاسمائه الذاتیة بالعالم اصلا بخلاف الاسماء الصفاتیة فانها الحاکمة علی الاشیاء وباعتبارها قال رب العالمین ثم ان الناظم قدس سره اصاب فی الابیات التی سردها فی هذا المقام ولله دره عرفانا واذار جحه بعض الکبار علی شیخه الحاجی بیرام قدس سره وقدعلم من تقریره انه اعلی کعبا فی الطریقة المحمدیة شریعة وحقیقة حیث لامیل فی کلامه الی جانب من الالحاد ونحوه اصلا وایس یوجد بین السلاك العقیدة الخالصة الانادرا (بواندندر) یعنی بوعالم وانك وجود ظلیسی حقدن مستفادو پرتونوریدر (دکل اول بو) یعنی حق عالم کونك عینی دکل (بواول کلا) حاشاعالم کون دخی حقك ذاتیله متحددکل ❊ کماقال بعض الکبار لیس علی الکون من الله اثر ولاعلی الله من الکون اثر) (پرتاب) یلدرامق بوراده مرادضوء وشعله درالحاصل حقك وجودی لاتشبیه وجود شمس کبیدرکه حقیقتده موجوددرعالمك وجودی ایسه شمسك پرتوی کبیدرپس شمسك پرتوی وجودله عدم میاننده متردداولدیغی کبی وجودعالم دخی بویله درزیراظلك ذی الظله نسبتله وجودی خیالدر ❊ کماقال بعض الکبار انماالکون خیال وهوحق فی الحقیقة اما کونه خیالا فلانه لیس له وجود حقیقی کالخیال المنقوش علی الجدار واما کونه حقافی الحقیقة فلانه تجلی من تجلیات نورالجمال کماان النقش اثرمن آثار النقاش (اکر قیلمزسه اولورلا) یعنی اکر حق تعالی عالمه علی الاستمرار جمالیله تجلی ایتمزسه عالم یوغ اولور وفناء کلی بولورنتکیم قرشمسك نورنه مقابل کلسه قریتی زائل اولور پس وجود عالمك اساسی نورتجلیدرکما قال تعالی (الله نور السموات والارض) وقال (ان الله یمسك السموات والارض ان تزولا) (آرای) بزك بوراده جلالدن مراد عالم صفاتدرپس بومو جودات عالم صفاتك زینتی وجمال الهینك ترکانیدر (طغرای) پادشاهلرنشانی کهراتلرده وفرمانلرده یازرلر ناظم قدس سره جمال فخرعالم صلی الله علیه وسلمی طغرایه تشبیه ایلدی زیراطغراده حسن وبهجت وبهاواردروطغری القاب پادشاهی جامع اولوب نمونه دارسطور اولدیغی کبی فخرعالم صلی الله علیه وسلمك وجود شریفلری دخی جمیع حقائق

وكمالاتك مجمع وبرزخيتى وسطور الهينك انموذ جيدر (پس انك) يعنى حقك (آندن) يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمدن زيرا آينه سز صورت تجلى ايتمز (وكرنى) والا (رأى) فكر (بعدذا) ناظم قدس سره بيلديكه مرتبهٔ جمعدن حق بلمك مشكلدر مرتبهٔ فرقه نزول ايدوب فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمه ارتباطه سوق وكمالات حق انك مرآتندن مشاهده به ترغيب ايتدى ولله دره ارشادا وترغيبا (الهى) ❁ رخك پرتو فروز نور حقدر يارسول الله ❁ تجليدن فروش ايكى شقدر يارسول الله ❁ وجودك مصحفى اسرار حق جمله جامعدر ❁ حقيقت بيك براسمه واصدقدر يارسول الله ❁ جمالك مطلع خورشيد انوار الهيدر ❁ تمام آينهٔ رب الفلقدر يارسول الله ❁ سنك اوح جبينكدن اوقورلر علم اسمائى ❁ سكا حقدن فاوحى خوش سبقدر يارسول الله ❁ جهاندن ظلمت جهلى كيدردى نور عرفانك ❁ احاطه قيلش آفاقى شفقدر يارسول الله ❁ كلامك متن جامعدر كه انده مندرج اسرار ❁ سنك هر حرفك الحق صدورقدر يارسول الله ❁ شفاعت بولغه سندن سبب جرم وكناهيسه ❁ قودن حق مجرم احقدر يارسول الله ❁

❁ فصل فى اسرار العارفين ❁

چو بيلدك سرى صاحب كبريايى
ندر سن ايلسه كبرو ريايى

خصوصا كيم ايشتدك انبيايى
بولردن عبرت آل شاها بيايى

كه نيچه جان ارتديلر بو يولده
نيچه حقه ايرشديلر بو يولده

چو تحرير ايتمشم آنى كاهى
كه تقرير مده ايردى ماهه ماهى

كركدر امدى شولكيم اوله سالك
كه تا آسان اوله اكا مسالك

الك اول زارى قيله آچه باش اول
دوكه ياشى يوراكى اوله باش اول

دوكونه كوكسنى يرته يقايى
يوله عزم ايليه طوته بقايى

ايده توبه آكا اول هر كناهى
يانه آجى به هركون ايده آهى

كه تا دوندكى اوله آشكاره
نيچه برسعى ايده كسبه شكاره

حساب ايده پس اندن قلبنى اول
يوبه نفسندن اندن قلبنى اول

كه تا نور الهى ايده اشراق
اجل كونى ياقنجقدر ايش ايراق

كركز توبه دن غفلت دمادم
كه باشنه نه كلور بيلز آدم

كركز جاننه كيشى قياسى
بوايشده ايلسون كيشى قياسى

كه كرمقبول اولور ايسه دعاسى
اولورسه خوش وكر اولمزسه قاسى

پس آندن اكلسونكيم توبه سى هم
پسنديده اولايسر در بسى هم

والا قورقسون اول كيشى كيم الله
قاقرسه نه دعا نه توبه والله

الهى خشمكه طوش ايتمه يارب
اليمز آلوب اوده آتمه يارب

كلور كشاف ايچنده برعجب سوز
نه سوز كيم سوزدر رجان وجهانسوز

كه براعرابى كلدى مسجده دير
قلاغ اوردكله امدى نولدى تقرير

ديدى استغفر الله اول صحابى
على ديدى اكا كيم اى صحابى

كه ديل ايله ديمك استغفر الله
بوكذاب توبه سيدر اكلنه بالله

ديدى كرچكلرك پس توبه سى نه
بيوريلم ايريشم توبه سينه

ديديكيم التى نسنه در بيل آنى
بغشلر حق انى بولوب بيله نى

برى بودر اكا كچمش كناهى
قيله توبه ايده هردون كون آهى

ايكنجى توبه ايده حال ايچنده
كه طاشنى ارىده قال ايچنده

اوچنجى بوكيم استقباله ايرسه
اول ايشى ايتمه اقباله ايرسه

بودر دردنجى بو يننده نه كيم وار
اودايه بورجنى هب شويله كيم وار

بشنجيسى بو در طاعت آجيسن
تنه طاندره هر ساعت آجيسن

نيته كيم معصيتدن آل ديدى داد
بوكز طاعت قيله تندن اله داد

بودر التنجى چون اولدى حرامى
بتوردى انت وقان الدى حرامى

کبر و اول ات ایله قانی اریده
بو التی نسنه یی طوتسه هر انسان
ایره چون بو مقامه اوله قابل
قیچانکیم ال کتوره ایده تکبیر
سکا اثبات ایدرون کبریایی
الن کتوردیکی بو در اشارت
که نفی ایتدم الهی ماسوایی
بو دریای معاصیدن الهی
الم ال ای دوشنلر دستکیری
چو بو سوزی مناجات ایتدی حالی
که قرآن اوقوماغه باشلیه چون
بصیرت کوزلریله اوله شاهد
کوره کوکلی ایله اوچماغی ناری
چون اکا کشف اوله اشبو مقامات
تجلی ایده حق اکا صفاتن
بودر نازی نیازی انقیانك
خصوصا کیم جماعتله قلینه
که بیورمشدر اول سلطان کونین
شوکیم ایرته جماعتله آچه یول
اکر او یله نمازنده نیازی
چیقار قبزندن اول یارین منور
کر ایکندو نمازین قیلور یسه
کورر کمزدن اوك جنتده بر یر
وکر اخشام نمازنده مناجات
کلیسر بیك تمام صف صف ملکلر
کلن کویا کوکی طونه دالر
وکر یاتسو ایدر اولسه نیازی
قو پیسر دیدی عرش التنده یارین
بولیشه آنده هم صالحلر یله
نمازه دیدی نور اول نور الانوار
بو اسراره کرکدر کشف ذاتی
نمازه ایرسه یعنی ناکهانی
ایره انوار عزت ذو العلادن
بوله کوکلی حیات جاودانی
کوره آنیکه کوزلر کورمزیدی
ایره چون بو مقامه سیر سالك
ربوبیت جلالی اوله مشهود
شهود ایده کمالی رب ربی
چو سنسن اول وآخر غنی ذات
سنك قبضکده در جمله ممالك
نه دکلو قول اوله کیم ربه اقرب

حلالیله ایچن طاشن آریده
اوله تاج اوزرنده کوهر انسان
پس اوله یوزی محرابه مقابل
کوکلدن ایده ایتدم الله اکبر
کیدردم یاغنی کبر و ریایی
کیم اوکدین اکا اشبو در اشارت
سکا اثبات ایدوب عز اوایی
الم طوت بن قولك سنسن الهی
اباقدن دوشمشمدر دستکیری
بلوره جان ایچنده کیده حالی
تجلی ایده اکا فرد بیچون
چو حقك نورنه اوله مشاهد
کوزی کوزتمیه باغی اناری
بو یر دنده کچر طوتمز اقامات
قویه افعالنی آکا صفاتن
نیازی بودر رجانه قیانك
جهان دکایه آنك برقلینه
انکچون اولدی وار اوطان کونین
صراطی یلدرم کبی کچه اول
ایدرسه نه حساب اوله نه یازی
یکاغی آیك اون دوردندن انور
عجبدر اول اکر باقیلور یسه
ایچوب صویندن آنك یمشن بر
جماعتله قیلورسه عرض حاجات
کتوریسر اکا دراو بلکلر
آلوب حضرت قپوسینه کیدرلر
جماعتله قیلور اولسه نمازی
بولیسر انبیایی آنده یارین
شهیدلرله بیله مصلحلر یله
بو کز کشفیله اکله کل انی وار
که بوله بی حجاب اول کشف ذاتی
نمازی نور ایدر دیر ناکاه آنی
ورایی لاخلادن لا ملادن
اونیده جان نمازی واذانی
ایره اکا که فکر ایرکورمزیدی
نیه ایرکورر ایشت سیری سالك
اولوهیت جمالی اوله مشهود
نیاز ایده دیه یارب ربی
چو سنسن باطن وظاهر غنی ذات
سنك بسطکده در سنسن چو مالك
اودکلو سوکلودر طاعت رب

کیم اول اول اولور خوف ورجاده
مقام قبضه بسطه عزم ایدر اول
بو اورسکریله صحوی صکره تلوین
ایر راندن فنا اندر فنایه
چون ایره بو مقامه سیر عارف
محبت عالمینه ایر رآندن
بو کز ظاهر اولوز جانلر جهانی
بو اوب فتحیله ارباب نهایات
بو ظلمانیده نفسی بولدی اشباح
چو قیله ظاهر و باطن اقامت
که قائم اوله لر بالله لله
کوزیله کوره لر دار السلامی
بو استغراق ایچنده جمعه ایروب
پس اولسه مقصد اول اولای اولی
کوکللر کوزلر آنکله اولوب نور
که ظاهر اوله سر نور الانوار
کور اول عالملرك سلطانی الله
که برکردیسه یالله بر انسان
کناهی سن ایدرسن اول اوطانور
خصوصا طالب اولسه حضرتینی
صاغشلر جمله احوالن صفاتن
ایروره جمله لذاتنه خاص
چو بو مجموعنی فیض ایده فیاض
یه تکریلقدمی ویرسون اول اولز
سنی محبوب ذات ایتدی یترطاب
بیل امدی قدرکی وقدرین آنك
سوزم نفسمه درسنزه سوزم یوق
کورنمز کوزینه عنقا مکسجه
دیدم الدائمه دهره بهره ای یار
شور شمدا بشینه ناظر در الله
دیلرسه صاله اوچاغه سرایه
اکر برکیشی یه ایکی جهانك
بو کز برلحظه کورسه جوهر اعراض
کشینك کونده اوچ کز جان ایچی
جهانه اولمکه کلدك اولورسن
بیل انی بول انی اولش بقایه
ایکی نسنه هلاك ایدراری بیل
بررطاسه یا پشدرمش دری بی
دیرلمش خلق اکا اوشمش بقارلر
سکانه فائده دودودن ای یار
سکا طنبوردیلردن اصی وارمی

کچر صکره قالور خوف ورجاده
پس اندن هیبت وانسه کیدر اول
مکین اولور بو اورقق صکره تمکین
بقا اندر لقا اندر غنایه
اکا کشف اوله اسرار معارف
دونر قلبینه یور قلبینی اندن
کورر ترك ایلمش جانلر جهانی
آچلدی کندیلر باب نهایات
اونو رانیده انسی بولدی ارواح
ایدیشه بر بریله استقامت
که دائم اوله لر فی الله الی الله
سلامه ایر بشن نیدر سلامی
بو جمعیتده جمع الجمعه ایروب
پس اوله مطلب اول اعلای اعلی
انکله اوله لر نور علی نور
نیه ایردی بو کز بیل وار آنی وار
نلر اظهار ایدر زا بطانی الله
ایدر یتمش کز اول ایك احسان
آتارسن ساکا ظلمت اول آتار نور
صاچر جانینه جانلر نضرتینی
باغشلر جمله افعالن صفاتن
وجوبی قالور آنجق ذاتنه خاص
دخی بوندن زیاده نیده فیاض
اودر تکری همین تکری قول اولمز
سکا فیض صفات ایتدی یترطاب
که قدر کده بوله سن قدرین آنك
ایر شمز دودینه زیرا که عیوق
کورینور کوه قاف برهیچ کسجه
که دور ایتمز ابد بو داره دیار
کیم اشبو برنفس حاضر در الله
دیلرسه اتار تحت الثرایه
قو کشف اولسه اسراری نهانك
بوزن دوندردی حقدن قیلدی اعراض
بقر یوزینه ای مرجان ایچی
جهانه بطکه کلدك بیلورسن
قالورمی کیمسه فانیده بقایه
بری عورت درر اوغلان بری بیل
بری دود وچلار بری دزی بی
نیه آقمش نیه باقمش باق ارلر
اولش بیره کسل دودودن ای یار
که طنبوردی طویانك اصی وارر

سن اول سن و یرمه باشك طمطراقه | که قوپیسر طمطراقدن چوق طراقه
یه سن محجوب یه بن محجوبم ای یار | کیون اغزك ایچنده قالمسون یار
سوزیمك اصلی بو برقیلی فرق یار | دورش اغیار یاری یار له یار
قنی یوزلر کیم اول کوزلیه دیدار | قنی کوزلر کیم اول کوزلیه دیدار
قنی اولکیم اوله جانه خریدار | قنی جان کیم اوله جانانه بیدار
عالمك نقشنی خیال کورورم | اول خیال ایچره برجمال کورورم
همه عالم چو مظهر حقدر | انکیچون قوکمال کورورم

(اسرار) سرك جمعیدر کیزلو نسنه معناسنه قال الامام الراغب السر هو الحدیث المکتوم فی النفس واستعیر للخالص فقیل هو من سر قومه ومنه سر الوادی لافضل موضع فیه واشرفه (صاحب کبریا) الله تعالی وانك سری معرفت رب فصلنده ذکر اولنان حقائقدر (نیدرسن ایلسه کبروریایی) ایلسه ایسه دیمکدر یعنی چونکه بویله در کبروریایی نیلرسن زیرا ارباب سر اولنلرده کبروریا اولمز (بیسایی) کل دیمکدر اولکی یاهمزه دن بدلدر یاء اخیرزائددر (کاهی) کاینبغی مقامنه استعمال اولنور اصلنده کاهی علیه درهی ضمیری احوال انبیاء علیهم السلامه عائددر (ماهی) بالق یعنی ثرادن ثریایه دك نقیر وقطمیر تحریر اولندیغن بیاندر (مسالك) مسلکك جمعیدر سلوك ایده جك مکان معناسنه بوراده مراد سالکك عبور ایتدیکی مسالك اسما ومواطن وجود ومواقف وصولدر (حساب ایده الخ) حساب محاسبه معناسنه دریعنی اقوال وافعال واحوالنی عد وخیر وشرنی اظهار واخطار ایتمك تاکه نفسنی صفات سبعیه وقلبنی اخلاق رذیله دن پاك ایده زیرا بو تخلیه وتزکیه بولنمدقجه جانب روحده نور الهی اشراق ایتمز (ایش ایراق) ایشدن مراد نور الهینك قلبه اشراق واضاءتی وقلبك بو سببله جمال حضرتی رؤیتی وسر ذاتنه وصلتیدر پس قرب اجله نظر اولنسه بو امر دوره وصول مشکلدر ولکن سالك اولان تهیئهٔ اسباب ایله مقید اولیجق جذبهٔ الهی ایله مدت قلیله ده مقصوده نائل اولور وجا ثردر که ایشك ایراقلغی تسویف یوزندن اوله تنکیم بیت آتی انی مشعردر (اولورسه خوش وکر اولمزسه قاسی) بیت آتی ایله مصراع اول میانده جمله معترضه دریعنی شرط ایله جزا اراسنده بوراده قاسی امر حاضردر یعنی دعا مقبول اولورسه فبها والا قبول اولنجه مقاسات ومعالجه ایله ❁ قال الراغب القسوة غلظ القلب واصله من حجر قاس والمقاساة مقاجة ذلك (بسی) باء عربیله بسیار معناسنه یعنی چوق باء عجمیله اولورسه صوك معناسنه درتوبه نك قبولی دعانك قبولی اوزرینه مترتب اولمق لازم کلور امر ایسه بر عکسدر تنکیم فضیل بن عیاض حضرتلری بر کیسه خاکی دعا ایله زر خالص ایلدکده توبه سنك صحتنه استدلال اولندی الحاصل دعانك قبولی توبه نك قبولنه علامتدر (لمحرره) نقدر اولسه بر کشی عاصی ❁ جوهری پاس ومضغه سی قاسی صیقل توبه ایله زائل اولور ❁ قلبی آینه سنك هر پاسی (والله) قسمدر پس بو اعتبارله قافیه ده تکرار یوقدر (جان وجهان سوز) جان وجهان یاقیجی یعنی زیاده مؤثر کلام (استغفر الله) استغفار قول وفعل ایله مغفرت طلب ایتمکدر الله تعالیدن مغفرتك معناسی قولنی مس عذابدن صیانتیدر زیرا غفر فتحله برشیئك اوزرینه دستن انی صیانت ایدر نسنه اورتمکدر عفوله مغفرتك اراسنده اولان فرق کذرا ایتمشدر (اول) ایکنجی مصراعده واقع اولان اول لفظی امردر کن معناسنه پس قافیه ده تکرار لازم کلمز (نه) استفهامدرندر معناسنه ماقبلندن منفصل رسم اولنمق کرکدر (بعدذا) بو بیتده تجنیس تام واردر (حال) قاله مقابل اولان حالدر زمان حال دکلدر (هدایی) طریقت بوته سنده نفسی قال ایت ❁ بو قال ایجنده قومه اهل حال ایت (داد) اولکی دادلذت وایکنجی عدل معناسنه درولکن بویله یرلرده عدلك لازمی اولان انتقام مراد اولنور (حرامی) اولکیده اولان یا ادات مفعولدر وایکنجیده نسبتدر حرام ممنوع معناسنه درحلالك ضدیدر (اریده) ایکنجیسی مدله در تصفیه معناسنه (ایتدم ال اتك بیر) حضور وجمعیتدن عبارتدر (اوا) سنجقدر بوراده لازمی اولان رفعت مراد اولنور (دست کیری) اولکیسی صفت ایکنجیسی امردر الملطوت معناسنه انکیچون منفصل رسم اولنور (مناجات) سرله سویلمك ورازدیمك (حالی) اولکیسی قال مقابلی وایکنجیسی زمان حال معناسنه دراول حالده دیمکدر (بیچون) اسماء الهیه دن بی کیفدر (بصیرت) قلب کوزیدر یعنی نفس ظاهرده بصرله صور وظواهر اشیایی حس وادراك ایتدیکی کبی نور قدس ایله منور اولان قلب دخی باطنده بصیرت دیدکاری قوت قدسیه ایله حقائق وبواطن اشیایی ادراك ومشاهده ایدر (مشاهد) اسم فاعل صیغه سی اوزره درمشاهده ایدیجی معناسنه مشاهده اول حالته دیرلر که ما سوی الله دن کمال اعراض وحضرت حقه تمام توجهده رسوخ بولندقده حاصل اولور یعنی بصیرتك مشاهده سیدر بصرك دکل زیرا بصرله ادراك

اونلنان نور حقك آثاريدر بصيرت ايله ادراك اولنان ايسه اول آثارك حقائقيدر حتى رؤيت بو معنايه دائر دروبور رؤيت
حقيقتده رؤيت بصردن اقوادر زيرا حس بعض اموردهٔ غلط ايدر اما مشهود غلط ايتمز انكچون عند العارفين بصيرت
مقبول پس اعماى بصر اولان اهل بصيرت بصيرا وايان كوزاودن خبراودر (اكا) ايكنجيسى يادايده معناسنده دركافى قول
سليمان المولدى ✿ حق تعالى رحمت ايليه اكا ✿ كه بنى اول بردعايله اكا (يا قيلوريسه) يانوب يافلوريسه ديمكدر يعنى حق
تعالى آنى وعد كريمى اوزره آتش دوزخده يا قز (بلكار) تركيدر پيشكشلر معناسنه (مصلح) اسم فاعل صيغه سى اوزره
اصلاح ايديجى معناسنه كه كامل ومكمل اولنلرك صفتيدر (الهى) صراطى يلدرم كبى مروره ✿ صباح نمازنى
قيلنلر كلسون ✿ غرق اولغه يوزى دريای نوره ✿ او يله نمازنى قيلنلر كلسون ✿ كورمكه جنتده بنى عيان ✿ نوش
ايتمكه آنده آب حيوان ✿ يمكه ميوهٔ كوناكون هرآن ✿ ايكندى نمازنى قيلنلر كلسون ✿ ملكار اينيسر صف صف يانه
✿ دراو پيشكشلرله لايق جانه ✿ وارمغه آق يوزله حق ديوانه ✿ اخشام نمازنى قيلنلر كلسون ✿ حشر اولغه عرشك
التنده يارن ✿ سير ايتمكه انده حقك آثارن ✿ بو لشوب كورمكه دوستك ديدارن ✿ يتسو نمازنى قيلنلر كلسون ✿
اطاعت ايت امر پروردكاره ✿ كيجه كوندزسى ايت شهود ياره ✿ حقيا ايرمكه نور الانواره ✿ سحر نمازنى قيلنلر
كلسون (نمازه ديدى نور اول نور الانوار) نور الانواردن مراد فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلمدر يعنى اسم جامعه
مظهر يتنه نسبتله ونمازه نور اطلاق ايلديكى احاديث مشارقده كلمشدر نتكيم بيورر (والصلوة نور والصدقة
برهان والصبر ضياء) بو مقامك تحقيقى بودر كه مصلى اولان حقله مناجى واكا متوجه در وخبرده كلمشدر كه عبد نمازه
قيام ايتسه الله تعالى وجهنى انك مقابله سنه نصب ايدر الله تعالى ايسه نور وعبد ايسه ظلمتدر پس ذات
مظلمه ذات نيره يه محاذات صحيحه ايله مواجهه ومقابله ايتسه اندن اكتساب نور ايدر نتكيم قمر كه ذاتنده جسم مظلم
وكثيفدر مقابلهٔ شمسله اندن اجتلاب ضيا ايدر بوندن فهم اولنديكه جرم قمرك شمسدن اكتساب نور ايتديكى محاذاتنه
كوره در يعنى محاذاتى تام اولورسه بدر اولور ناقص اولورسه نورى اكا كوره بولور نور حقله عبدك محاذاتى دخى بويله در
پس مراتب مصلين وحظوظ مناجينده تفاوت عظيم واردر بوندن فهم اولنور اول سر عظيم كه فخر عالم صلى الله
عليه وسلم تسويهٔ صفوفله امر ايتدكده تعليل ايدوب بيوردى (انى اراكم من وراء ظهرى مثل ما انظر من بين يدى)
وبو حالك نمازه اختصاصى صحت مواجههٔ تامه نك بركتندن ونور حقك جميع جهاته عمومى مستلزم اولان محاذات
كامله دندر وبو كشفدن (الله نور السموات والارض) كلامنك نورى (وله الكبرياء فى السموات والارض) مقالنك سرى
دخى ظاهر وباهر اولدى نتكيم شيخ كبير قدس سره حضرتلرى تصوفانه تحرير ايتديكى حديث شرحنده
تحقيق ايلمشدر (كشف ذاتى) كشف لغتده رفع حجاب واصطلاحده وراء حجابده اولان معانى غيبيه وامور حقيقيه يه
اطلاعدر لر ذاتيده اولان يا نسبت ايچوندر كشف ذاتى كشف افعالى وكشف صفاتينك فوقنده اولان كشفدر كه
تكميل سلوكدر نصكره ارباب نهايت حاليدر وبو مقامده حجاب قالمز زيرا افعال صفاته وصفات ذاته حجابدر پس
ذاته وصولده بالكليه حجاب زائل اولور (كشفى ذاتى) بو كشف ادات مفعول اولان يا ايله رسم اولنمق كركدر وبو ذاتيده
اولان ياهاء ضميردن بدلدر پس بيتده بحسب الظاهر تجنيس تام وقافيه ده بحسب المعنى ايكى وجهله تغاير واردر
ورای لاخلادن لاملادن) وراء خلف معناسنه در لاخلاء ولاملاء عند ارباب النظر فوق العرش وعند اصحاب
الشهود فوق الارواحدر زيرا فوق العرش ارواحه مملودر پس اكا لاملاديمز بلكه ملاديرلر نتكيم جلد اولده دخى
تحقيق اولندى معناى بيت بودر كه عالم لاخلا ولاملاءدن كلرى فوق العرشك وراسندن يعنى اردندن وايلروسندن
جانب ذوى العلو والرفعه اولان حقدن انوار عزت ايره وتجلى ذات حاصل اولوب بصيرت اول نور الانوارى كوره
(سير) اولكى سير اضافتله وايكنجيسى قطعله در يعنى يا ايله رسم اولنمق كركدر (ربوبيت الوهيت) ايكيسى دخى فى الحقيقة
صفاتدندر ولكن بوراده الوهيت ايله ذات مراددر يعنى عالم صفاته كوره عظمت وجلال وعالم ذاته كوره نور جمال
مشاهده اولنه (كمال ربى) ايكنجى كلمه اولى تأكيد ايچوندر يعنى رب العالمينك كمالنى شهود ايده (ربى)
ياء متكلمدر پس قافيه ده تكرار لازم كلمز (قبض) بسطك مقابليدر قال تعالى (والله يقبض ويبسط) اى يسلب
تارة ويعطى اخرى ويسلب قوما ويعطى آخرين او يجمع مرة ويفرق مرة او يميت ويحيى وقبضت الشئ اخذته وصار
الشئ فى قبضك وفى قبضتك اى فى ملكك وتصرفك (ممالك) مملكتك جمعيدر والمملكة سلطان الملك وبقاعه التى
يملكها كما فى المفردات (رجاده) اولكيده ده لفظى ظرفيت افاده ايدر وايكنجيده دخى معناسنه در قافهم (قبض
وبسط) هما حالتان بعد ترقى العبد من حالة الخوف والرجاء فالقبض للعارف كالخوف للمبتدى والفرق بينهما
ان الخوف والرجاء يتعلقان بامر مستقبل مكروه او محبوب والقبض والبسط بامر حاضر فى الوقت يغلب على قلب

العارف من وارد غيبي (هيبت وانس) هما حالتان فوق القبض والبسط كما ان القبض والبسط فوق الخوف والرجاء فالهيبة مقتضاها الغيبة والانس مقتضاه الصحو والافاقة (سكر وصحو) السكر غيبة بوارد قوى وهو يعطى الطرب والالتذاذ وهو اقوى من الغيبة واتم منها والصحو رجوع العارف الى الاحساس بعد غيبته وزوال احساسه (تلوين تمكين) التلوين مقام الطلب والفحص عن طريق الاستقامة والتمكين مقام الرسوخ والاستقرار على الاستقامة ومادام العبد فى الطريق فهو صاحب تلوين لانه يرتقى من حال الى حال وينتقل من وصف الى وصف فاذا وصل واتصل فقد حصل التمكين (مكين) محكم (فنا بقا) الفناء سقوط الاوصاف المذمومة كما ان البقاء وجود الاوصاف المحمودة والفناء فنا أن احدهما ماذكرنا وهو بكثرة الرياضة والثانى عدم الاحساس بعالم الملك والملكوت وهو بالاستغراق فى عظم البارى ومشاهدة الحق واليه اشار المشايخ بقولهم الفقر سواد الوجه فى الدارين يعنى الفناء فى العالمين (اندن) اندن صكره ديمكدر (يور قلبنى اندن) يعنى قلب دغلنى قلبندن بالكليه ازاله ايدر پس قافيه ده تكرار يوقدر (جهانى) اولكى جهاندن مراد جهان جان وايكنجيدن جهان جسمدر فلا تكرار (بر بريله) يعنى ظاهر باطنله وبالعكس (استقامت) هو الوفاء بالعهود كلها وملازمة الصراط المستقيم برعاية حد التوسط فى كل الامور من الطعام والشراب واللباس فى كل امر دينى ودنيوى وذلك هو الصراط المستقيم فى الاخرة ولذلك قال عليه السلام (شيبتنى سورة هود اذ نزل فيها فاستقم كما امرت) (بالله) من حيث توليه له فى حركاته وسكناته (لله) من اجله لا من اجل نفسه (فى الله) من حيث الفكر والتدبير (الى الله) من حيث التوجه والقصد (سلامه ايريشن نيدر سلامى) يعنى سلام اولان الله تعالايه واصل اولان دار السلامى نيلر يعنى حقدن غيرى مطمح نظر ايتمز اكرچه مكابرة ربوبيتدن احترازاجنتى قبول ايدرسه ده (جمع) هو شهود الاشياء بالله والبراءة من الحول والقوة الا بالله وجمع الجمع الاستهلاك بالكلية والفناء عما سوى الله وهو مرتبة الاحدية وهو اتم واعلى من الجمع (ابطان) اظهارك مقابليدر زيرا اظهار برنسنه يى ظاهر وابطان باطن قيلقدر (ابطانى) ابطانه منسوب الله ديمكدر زيرا مظهر ومبطن الله تعالى ايدر (نضرت) رونق وحسن (صاغشلر جمله احوالن صفاتن) يعنى قولك احوال وصفاتنى (باغشلر جمله افعال وصفاتن) يعنى كندى افعال وصفاتن قولنه احسان ايدر وانكله متخلق قيلور الحاصل فانى يى اخذ ايدر و بدلنه باقى و يرر (وجوبى الخ) تكيم بالاده بيان اولنمشدر (كه قدر كده بولاسن قدرين آنك) يعنى نفسكده معرفتك مرتبه سى حصوليله ربكه دخى عارف اوله سن پس قافيه ده تكرار يوقدر قال تعالى (وما قدروا الله حق قدره) اى ما عرفوه حق معرفته (درد) توتون (عيوق) شمال ثريا جانبنده برستاره ثابانك نامیدر يعنى عيوق يوقدر ارتفاعيله بنم نفسمك دردنه ايرشمز مراد نفسنك استعلاسندن شكايتدر (مكس) كاف عجمينك فتحى وسينك سكونيله سكك (الدائمه دهره بهره) من اوجه قبيلندندر رقاش وقماش كبى وجائزدر كه دهرك متاعى مراد اوله (ديار) نفى عامده استعمال اولنان الفاظدندر يعنى برفرد ابدى بوداردنياده دورايتمز بلكه دورى آخر اولوب آخرته رحلت ايلر پس الدائمه كرك وطول املى ترك ايتمك لازمدر (تحت الثرى) يرالتى بوراده مراد جهنمدر (جوهر واعراض) جوهر بالذات وعرض بالغير قائم اولان نسنه يه ديرلر بوراده ظاهر اولان جوهر نقدين واعراض سائر عروض ومتاع دنيايه محمول در والعرض مالا يكون له ثبات ومنه استعار المتكلمون العرض لما لا ثبات له الا بالجوهر كاللون والطعم وقيل الدنيا عرض حاضر تنبيها ان لا ثبات لها كذا فى المفردات (يوزن دوندردى الخ) يعنى انسان كامل اوزره تمكين بولدقجه طريق حقده تزلزل شائند ندر تكيم نيجه ارباب كشوفك تنزل وارتدادى منقولدر والعياذ بالله تعالى زيرا مطلق كشف حقه وصولى مستلزم دكلدر قال الامام الغزالى قدس سره ولقد سمعت الشيخ ابا على الفارمدى يحكى عن شيخه ابى القاسم الكركانى قدس الله روحهما قال ان الاسماء التسعة والتسعين تصير اوصافا للعبد السالك وهو بعد فى السلوك غير واصل قال بعض الكبار رأيت لبعضهم فى الدنيا كلمات عالية ثم رأيته حال الرحلة عن الدنيا فى غاية الضعف والتشوش وقد ذهب عنه التحقيقات والمعارف فى ذلك الوقت فالمطلوب هو القلب وثباته على الحق وتمكينه فى طريق المعرفة لا الكشف والكرامة (لمحرره) اولمزيسه عنايت وتوفيق ❁ كارمشكلدراى كوكل تحقيقق ❁ واى اكر حال قاله اوعمزسه ❁ ايديجك حق ايكيسنى تطبيق (وله) ايرمنجه حقيقته سالك ❁ اولدى احوالى زوال اوستنده ❁ نظر ايتمزدوجهانه عاشق ❁ ثابت اولور بو حال اوستنده (اى مرجان البحى) اى مرجان كبى قيمتلو سوز آلان كشى ديمكدر (بر رطاسه الخ) مقصود دبلك دركه فارسيده طبلك ديرلر يعنى كوچك طبل (بعدذا) ناظم قدس سره نك بو ابياتله مقصودى بعض جمعيت سو رواماثالنده اولان تلهيدن زجر وخصوصا آيين مولويانه اشارت وآنلرى حيفله تشنيعدر زيرا اهل فناده دخل كونه كلمات اولمز ومولانا حضرتلرينك فخر رازى حقنده بودو بيتله ايتدكارى تعريضدخى ذكر اولنان

قبیلندر نتکیم جلد اولده بیورر ❁ درچنان ننکی وانکه این عجب ❁ فخردین خواهد که کویندش لقب ❁ وجلد
خامسده کتورر ❁ اندرین ره کرخرد ره بین بدی ❁ فخر رازی رازدار دین بدی ❁ سؤال اولنورسه که مولانا حضرتلری
ضرب مزمار ایتدردکلری مشهوردر جواب بودر که غایان حال حاننده یاصحو ایچون ضرب ایتدیررلردی نتکیم
(کلینی یاحمیراء) اکا اشارتدر ویاافاقت وفتنده سکر ایچون امر ایدرلردی نتکیم (ارحنایابلال) انی مشعر دربو دخی تنهالرده
ویاخواص اراسنده واقع اولاوردی زیرا مناقب مولانادہ مطالعه اولندیغی اوزره حالا مولویان بینده شایع اولان
وجه اوزره ضرب مزمار ودبلك ایتمك عصر مولانادنصکره حادث اولمشدر اکرچه زمان شریفلرنده سماع ودوران
وارایدی پس دبلك حضرت عبد القادر کیلانی حضرتلرینك درویشانه هدیه سیدردین خطاء عظیم تکلم ایتدی
زیرا بومقوله کیفیتی مجهول اولان اموری کبار اولیای کرامه اسناد ایتمك فی الحقیقه انلره دخل واطاله درسؤال
اولنورسه که تقریر مذکوردن فهم اولندی که ضرب مزمار فی الجمله جائز اوله جواب بودر که بومقوله آلاتك حرمتی
لغیره قیلندر پس بعض اوقاتده اربابنه حلال اولور بالکلیه حرام اولاسه طریق حج وطریق غزاده دخی تجویز
اولنمزدی پس بوبابده الضرورات تبیح المحظورات ایله عمل اولنور وفقهادیمشلردر که موضع الضرورة مستثناة من
قواعد الشرع کاه اولور برنسنه ده اولان وصف عارض سبب حل وکاه اولاور سبب حرمت اولور نتکیم ناظم قدس
سره عورت واوغلان جمعیتنه بناء آیین مذکوره واهلنه تشنیع ایتدی عورت واوغلان نه مرتبه سبب مفسده
اولدیغنی هرکس نفسندن حس ایدرخارجدن دلیله احتیاج بوقدر وبواعصارده جمعیتلرك اکثری مفسده یاپندن
اولمغله ارباب حال اولنلرك اختلاط واختیارانزوا ایتمشلردر بروسه ده آسوده اولان مرجع طریقتمز حضرت افتاده
قدس سره دن محکیدر که زمان شریفلرنده مولد جمعیتی امن کوهده اولان بقعه لرنده خواص فقرا ودرویشان ایله
کیجه لرده ایدرلردی عورت واوغلان حضورندن احتراز ابروسه حصاری برجنده واقع اولوب کندیلری نسبتله
شهرتیاب اولان جامع شریفده ایتمزلردی شمدی خلوتی وجلوتی وسائر ارباب طرق مجلسلری برصورته کیردیکه
بقعه لرده احداث اولنان قفسلرده عورت واوغلان حضورندن ماعدا بعض روزنه لردن علنا جلوه کر وحلقهٔ ذکره
نیچه صبیح الوجه مشتهی امردلر ونیچه اجانب نامردلر دخول ایدر اولدی اوجیوزیل مقدم بوعالمی فساد ایله وصف
ایدنلر بوعصرك حالنی کورسه لرنه دیرلردی نتکیم حسن بصری رحمه الله تعالی حضرتلری بیوررلر که یتمش قدر غزوهٔ
بدره حاضر اولان اصحابی کوردم سزك حرامدن فراریکزدن انلرك حلالدن تنفرلری زیاده ایدی وسزرخا ایله فرحناك
اولدیغکز کبی انلر بلا ایله مسرور اولورلردی اکر سزانلری کورسه کز مجنونلردر دیردیکز واکر انلر سزك خیار اولنلریکزی
کورسه لردی بونلر ایچون آخرتده نصیب یوقدر دیرلر واکر شرار اولنلریکزه راست کلسه لردی بونلر یوم حسابه
ایمان کتورمشدر دیو سویلرلردی امدی اهل حال نچکن ویاکسب حال اوزره اولان ارباب طریقته لازمدر که
شریعت وطریقت خصوصلرنده زیاده دقت ایدوب الحاد وزندیقه واهل بدعت ایله صحبتدن احترازایلیه (دودو)
لغت نعمة اللهده مزمار آوازی یعنی دودك دیمشدر بوراده مراد نفس مزمار در (اولاش بیره) یعنی الله تعالی یه که
واحد احد لاشریك له در (کسل دودودن) بوراده دودوایکی ایکی دیمکدر مراد اثنینیت وعالم کثرتدر (اصی) کسرله
فائده (اوص) عقل وادراك (طمطراق) عظمت وحشمت (یتیم علی) طمطراق محاسن الفاظ ❁ ویرانسانه چوق شرف
حقا ❁ قدر حاجتجه سویلیوبده سکوت ❁ ایلك عاقلانه دراما (طراقه) فتحله طرقدندر اورمق ودوکمك معناسنه دق
کبی بوراده مراد بطریق الکنایه زحمت ومشقت والمدر (یاسن محجوب) انکچون ذکر اولنان سوزلر سکاخوس کلمز
وخلافیله مقیدسن (باین محجوبم) که بوسوزلری بیلدیکمدن کزاف سویلدم بوندن مراد استمالت وارخاء عنان در
نتکیم قرأنده واقعدر (واناوایاکم لعلی هدی اوفی ضلال مبین) بوخسه ناظم قدس سره کلمات مذکوره ومضامین
مزبوره یی حجابدن سویلدی بلکه عین کشفدن وواقع الحال اولمق اوزره بیان ایلدی پس نصحیت جو اولنلره
بویله نفس پاکی قبول ایتمك کرکدر (حافظ) امروزقدر پندعزیزان شناختم ❁ یارب روان ناصح ما ازتوشادباد
(سعدی) کسی راکه پنداردرسر بود ❁ مپندار هرکزکه حق بشنود ❁ زعلمش ملال آیداز وعظ تنك ❁ شقایق بباران
نروید زسنك (کوین) یعنی بان یاقل وسویون (اغزك ایچنده قالمسون نار) یعنی ظاهر اغزکده دخل وتعرض وباطن
آغزکده وجود وانانیته متعلق اثر وحرکت قالمسون بلکه کندیکی نور محض ایله وفنافی الله اهلنه ملحق اول (طورش
اغیار یارله یار) اغیار یاره مضافدر یار آخر تمییز وتشخیص معناسنه در پس قافیه ده تکرار لازم کلمز یعنی
سعی واجتهاد ایله تاکه اغیار یاراولنلری یارله تمییز وتشخیص ایله یعنی یارله اغیاری بری برندن سحجوب اغیار
اولنلردن اعراض وبار حقیقی یه توجه قیل زیرا بو یولده اغیار چوقدر که حقدن بعد وافتراقه سبب اولان ماسوی

وعلاقات وامور عادیه وعرفیه و بدعیه درو بونلرك جمله سی سالکه پابند در خصوصاکه خلاف شرع اولان امور وخلاف شرع اوزره یورین اهل فسق وشرور (خریدار) کسرله مشتری معناسنه اصلنده خرید آرنده در آلمق کنور یجی دیمکدر (عالمك نقشنی خیال کورورم) یعنی نقش عالم صورت وظلدر که وجود حقیقی صاحبی دکلدر زیرا حقدن مستفاددر (اول خیال ایچره برجمال کورورم) یعنی انك معناسی وذی الظلی که وجود حقیقی صاحبیدر زیرا مفیض جوددر (همه عالم چو مظهر حقدر) یعنی جمله عالم اسماء الهیه نك احکام وآثارنه مظهردر (انکچون قو کمال کورورم) زیرا فعل حقده نقصان یوقدر تنکیم اوائل کتابده تحقیق اولندی الحاصل بنم نظرمده کمالدن غیری یوقدر زیرا بنم نظرم ظاهره در مظهره دکلدر مع هذا فی نفس الامر مظهرده دخی نقصان یوقدر زیرا کامله مقارن اولان کاملدر تنکیم دیرلر (اره یتشن اردر) وشیخ اکبر قدس سره الاطهر بو سره اشارت ایدوب بیورر (انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة) فافهم والله تعالی الموفق والمعین ومنه الفیض کالماء المعین (الهی) نقش حقدرای کوکل عالمده هر لوح وجود * وار ایسه چشم بصیرت سنده قیل حق شهود * برق اوررهر ذره نك صفحنده برنور کمال * فیض اقدسدن نشاندر جملهٔ آثار جود * بو جهانده یارایله اغیاردر کاه حقه * هر بری اسمی یوزندن دمبدم ایلر سجود * سیر الی الله نهایت یوقدر عند العارفین * ذات وافعال وصفاته پس نیجه اولسون حدود * جسم عاشق مجمر ودل عود وعنبردرا کا * نار عشقیله ایر بشور دمبدم عیوقه دود * عشقی نقدن بولمین اولمز خریدار کهر * یار بازارنده عشقیله ایدر عشاق سود * باقه دنیایه مکسجه اوله کور عنقا صفت * کوزله عقبایی اول بسدر سکاحی وودود * جنبشی اصحاب کهفك عالم معنیده در * صورتا اهل فنا فی الله اولان اولور رقود * اولمکه کلدك جهانه اولمدن اوك اوله کور * بول بقای جاودانی دلدرر دار الخلود * حقیاهر کز سلامت کوزله زاهد کبی * بول سلامی وار ملامتده قولوم ایتسون حسود *

مناجات باری عزوجل

یاذا الجلال والجبروت لك العلا علا
یاذا الکمال والملکوت لك الولا ولا

دریای لطفت از رحمتت همی زند
امواج زرف زرف وعطار اصلا صلا

دارای قدرتکی کوردی چون آرای حکمتك
طغرای رحمتکه دیدیکیم ایله جلا جلا

قصر وصاله دعوت ایدوب خوش طوتن کریم
آنی کیم ایتدی ساکه وطندن جلا جلا

کشف سراد قاتله عرض جمال ایدن
اکا که چکدی جان جکردن بلا بلا

یاواجب الوجود وجودك عظیم الصفات
یاواجب الحیات صفاتك علی العلا علا

جبار وبار وبیر بریسن بلیه دن
غفار وفرد وفرید وخداسن خدا خدا

اجلی صفات ذاتکه عظمت ازار ازار
اعلای ذات اکبریکه کبریا ردا ردا

برکز نظرده عالمی قیلدك معلا طباق
برکز نظرده آدمی جام جهانما نما

برکز نظرده نقطهٔ دیهار صحن مستدیر
برکز نظرده قبهٔ دیهور برسما سما

برکز نظرده ایلدك ابداع کائنات
برکز نظرده کیرودیلرسك هبا هبا

برکز نظرده عالمه عمك تمام ایرر
برکز نظرده حلمك ایدر سخا سخا

برکز نظرده اسم اعظمه ویردك محمد آد
برکز نظرده مکان لامکان فضا فضا

برکز نظرده ایردی چو طاوس حضرتك
برکز نظرده ایردی دیدك چون بیا بیا

یارب قپوکده جمله فیلورلر ثنا ثنا
یارب طپوکده جمله اشیا مقدسات

یوز قانی قاپوکه یوزلرسورم طورم
کوز قانی طاپوکی کوزلیم ایدم ندا ندا

کرعمرم اولسه طاشلر ایله نعره لر اورم
کرکوزلرم قانله جیحون اوله روا روا

هردم بونفسه وارد اولور بیك کناه آه
هر بر نفسده صادر اولور بیك خطا خطا

یوقدر یوزم که مناجاته یوزم طوتم طورم
چون بی حیایم ایدرم بو کز آندن حیا حیا

کوکلم چو قورقدی قورقویه ایره قورقرم
نفسم جفا ایدر بوله درون جفا جفا

برنسنه قالدی بونده مکر آنی پیش ایدم
چون عالمك الهی سن اومارون عطا عطا

قطره دوکرسم آلام حکمته بحر نصیب
حکمت بولورسم آلام رحمتده کنجی ملا ملا

حجیم بودرکه رسم دارکی کعبه قیلم قیلم
سعیم بودرکه قپوکده طورم استیم رضا رضا

حجاج کربولکه قربان قیلورسه بر بدن — بن جانی یولکه قیلدم سنك فدا فدا
احرامم اولدرکه ایدم هوادن تحرزی — الا سنك هوا که اوچم استیم هوا هوا
صومم بودرکه سندن آرتق دخی سومیم — عیدم بودرکه یوز یکی کورم بولم لقا لقا
بودر صلاتم ایدم وصلتکده بن اقامتی — بودر اذانم ایدم حی علی الفنا فنا
بودر جهادم که ایدم نفسمله حرب وجنك — بودر شهادتم که جانمی ویرم سکا سکا
یا ذا الجلال جلالك جلیل الجلال — فضل ایله بن ذلیله ایدوب سن سنا سنا
یا ذا الجمال جمالك جمیل الجمال — لطف ایله بن کلیله صاچوب سن ضیا ضیا
یا ذا الکمال کمالك بدیع الکمال — فیض ایله بن علیله آچوب سن صفا صفا
یا ذا النوال نوالك عظیم النوال — رحم ایله بن قلیله ویروب سن غنا غنا
کرد ایدرایسك امدی بنی کیم قبول ایدر — کرسد ایدزسك کیمسه ایده می هدا هدا
چونکیم سنك اوله وجود وجود وکمال — پس کیم اوله کیم ایده حضرتکه کبریا یا
مقدار ذره ایرسه دی غیب خزانه دن — بولیدی خوان کرمدن بوبی نوا نوا
بونده بقای ذاته حشر ایدوبن ویر بکا فنا — انده بولم فنا سزایلده سنکله بقا بقا
شول سوی حقیچون که سورسن محمدی — عفوایت صوچمی صکره دیمه هیچ چرا چرا
یا خاتم الرسالة یا اشرف الوری — بن کیم اولم که حضرتکه ایلیم دعا دعا
سن فخر عالم وسلطان کون وکائنات — بن خاك پاوذره نعل وکدا کدا
زلفك جلاله مظهر خدك جماله هم — بوندن اوقوندی شانکه واللیل والضحی ضحی
شکرم اکا که سنی عالمه رحمت یراندی حق — حمدم اکا که سنك الکده دراوا لوا
بحر محیطه غرقم اوش امدی که بیلزم — سایه صلامی ذره مه برکون همما همما
نقصان اولامی عین کماله نظر عجب — طیراغه کون طوقنسه اسرسه صبا صبا
بن کیمه یلوارم چون اوله سن شفیع خلق — یاکیمه اغلایم چون سن ایکن بوالوفا وفا
یازیجی اوغلی الهی حبیبك محمدك — قولدر قپوسنده اکا باغشله شها شها

اللهم صل علی سیدنا محمد وعلی آله واصحابه اجمعین وعلینا معهم یا ارحم الراحمین

(جلال) عظمتده تناهی یعنی نهایتده عظمت والجلال من الصفات ما یتعلق بالقهر والغضب (جبروت) مبالغه بناسیدر البالغ الجبر علی ما اراد معناسنه قال الراغب جبروت فعلوت من التجبر انتهی وبعض صوفیه قتنده جبروت عالم عظمتدر یعنی عالم اسما وصفات لاهوت عالم ذات اولدیغی کبی بو مقامه انسب اولان جلالك عطف تفسیری اولمقدر (علاء) بالفتح والضم شرف ورفعت ومرتبهٔ رفیعه کما فی الاختری وقال الراغب العلی بالضم جمع العلیا تأنیث الاعلی قال تعالی (خلق الارض والسموات العلی) (ملکوت) جبروت کبی بناء مبالغه در الملك العظیم المبسوط معناسنه قال تعالی (بیده ملکوت کل شیء) قال الراغب الملکوت مختص بملك الله تعالی انتهی وفی التأویلات النجمیة عند قوله تعالی (قل من بیده ملکوت کل شیء) فی سورة المؤمنین یشیر الی ان لکل شیء ملکوتا وهو روحه من عالم الملکوت الذی هو قائم به یسبح الله تعالی بحمده کقوله (وان من شیء الا یسبح بحمده) وروح ذلك الشیء بید الله انتهی وفی التعریفات الملکوت عالم الغیب المختص بالارواح والنفوس (ولاء) فتحله قرب ومحبت وقد سبق (دریای لطفت ازرحموتت همی زند* امواج زرف زرف وعطارا صلا صلا) رحموت رحمتك مبالغه سیدر (زرف) زاء عجمینك فتحیله دریك معناسنه عمیق کبی یعنی یارب سنك لطفك دریاسی زیاده رحمتکدن دریك موجلراور وعطایه صلا ایلر بوندن مراد حقك لطف ورحمتی دریا کبی تموج ایدوب عطا جواولنلره فیض بی نهایتن بیاندر (فوری) یومزسه آب لطفك اهل جرمك جرمنی یارب* یابو بی حد وبی پایان اولان دریایی نیلرسن (دارای قدرتکی کوردی چون آرای حکمتك* طغرای رحمتکه دیدیکم ایله جلا جلا (دارا) ملوك کیانیاندن برعاقل ومدبر پادشاهدر اسکندر ذی القرنینك اول ظهوری زمانندهٔ مصرده سلطان ایدی افلاطون الهی بونك زمانندهٔ دریا ایله ویاسز لغتدر تفصیلی جلد اولده در (آرای) آراینده معناسنه در یعنی بزه یجی وزینت ویریجی دیمکدر (طغری) نشان پادشاهیدر نتکیم برقاچ دفعه بیان اولندی (جلا) کسرله اچق وروشن ایلك (قال الراغب اصل الجلو الکشف الظاهر یقال اجلیت القوم عن منازلهم فجلوا عنها ای ابرزتهم عنها فبرزوا (بعد ذا) ناظم قدس سره بو بیتده تفهیم ایچون قدرتی پادشاه عظیم القدره وحکمتی حسن

خطیله صحیفه‌لره زینت ویرن کتابه ورحمتی طغرایه تشبیه ایلدی یعنی عین خارجی‌یه تعلق ایدن حکمت محیطه وعلم جامعك قدرتكك رتبه وتمامنی کوردکده رحمتکی عنوان ایجاد ایلیوب آینهٔ کائناته آنکله جلاء تام ویرمکه امر ایلدی بوندن مراد حقك قدرت وحکمت ورحمتك تمام وکمال وشمولنی بیاندر (جلاء) فتحله وطن ومسکندن خروج ایتمك مقصود بودرکه انسان حکمت حقله وطن معنویدن منفصل اولوب طورا بعدطور بوغریته دوشدکده وبونشئه منزلنه ایرشدکده جانب حقدن اطفله عالم اصله دعوت اولندیغن بیاندر کما قال تعالی (والله یدعو الی دار السلام) وقال (ففروا الی الله) نسأل الله سبحانه ان یجعلنا من المنقطعین الیه والمقبولین لدیه (سرادقات) اولرایچنده چکلن پرده‌یه دیرلر تفصیلی مرور ایتمشدر بوراده مراد حقی مشاهده‌یه پرده اولان حجب صفات وامثالیدر (علی) ضمله علیانك جمعیدر علیا اعلانك تأنیثیدر (جبار) الله تعالیدرکه خلقی کندی مرادی اوزرینه جبر وقهر ایدیجیدر (بار) یا مشدد اولان باردن یاخود باریدن تخفیف اولنمشدر باقی کلام بالاده‌در (اجلی) زیاده روشن (ازار) باشدن ایاغه وارنجه ایچنه ورداء طشنه کیلن ثوبدر قال الله تعالی العظمة ازاری والکبریاء ردائی وقد سبق تحقیقه فی دیباجة الکتاب (طباق) مصدردر مطابقه معناسنه کسرله وطبقك جمعی اولاق دخی وجهدر جمل وجمال کبی سموانه طباق دینلدیکی قبه کبی بری بری اوزرینه مطبق اولدیغی جهتندر قال تعالی (خلق سبع سموات طباقا) ای مطابقة بعضها فوق بعض (جام جهانما) جهان کوستریجی جام معلوم اوله که جام جم وآینهٔ اسکندر دل انسانك بونلره مشابهتی بالاده مفصلا تحریر اولنمشدر (نقطهٔ دیهار صحن مستدیر) دیهار) کسرله زمین وصحن وسط الدار در بوندهٔ زمینی نقطهٔ دائره‌یه تشبیه ایلدی زیرا وسط عالمدر یعنی الله تعالی برنظرده عالمك وسط مدوری اولان نقطهٔ زمینی وجوده کتوردی (دیهور) کسرله آسماندر (برسما) برفتحله استعلاء افاده ایدرعربیده علی کلمه‌سی کبی سماء بوراده علو معناسنه در وکل ما علاك فهو سماء یعنی الله تعالی برنظرده قبهٔ آسمانی علو اوزرینه ایلدی یعنی زمینی سفلی قیلدیغی کبی آسمانی دخی علوی خلق ایلدی (ابداع کائنات) ایجاد مکونات ومخلوقات (هباء) غبار وکونشك عکسندن بعض یرلرده کورینن ذره لر قال تعالی (فجعلناه هباء منثورا) (سخاء) حاجت مقداری اولان عطا (فضا) آچق وواسع یر مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلك لیلهٔ معراجده لامکان عالمنه وصولنی بیاندر وبو عالم لامکانه مکان دیمك تفهیم ایچوندر تنکیم مرور ایلدی فضا دیمك دخی بویله در مقصودی اول عالمی زیاده وسعتله وصفدر زیرا عالم معنی عالم ارواحدن وعالم ارواح دخی عالم صورتدن واسعدر پس جمله دن تنك اولان عالم شهادت وجمله دن پهنا اولان عالم غیبدر (لحرره) ای کوکل هرنقدر وسعتده * اولسه جنتده سایهٔ طوبی * اولدی اندن دخی واسع میدان * سایهٔ لطف قائل طوبی (برکز نظرده ایردی چوط طاوس حضرتك) طاوس تخفیف ایچون داود کبی واو واحده ایله رسم اولنور معروف قوشدر شرحی جلد اولده در طاوس حضرتدن مراد جبریل امیندر طائر قدسی کبی حضرته اضافتی تشریف ایچوندر حضرت عیسایه روح الله دینلدیکی کبی مع هذا نفخ جبریلدندر یعنی برکز نظرده چونکه جبریل وحی ایله فخر عالم مجلسنه ایردی (برکز نظرده ایردی دیدك چون بیا بیا) بیا کسرله فارسیدر کل دیمکدر یعنی برکز نظرده ینه اکا کل دیمکله در کاهکه ایردی مقصود جبریلك سرعت سیرنی بیاندر وجائزدرکه مصراع اول جبریله فخر عالمك لیلهٔ معراجده دعوتنه ومصراع ثانی فخر عالمك دعوت اولندیغی محله وصولنه محمول اوله تنکیم بیت سابق بو معنایه قرینه در پس بو صورتده بیتده جبریلك وفخر عالمك سرعت حرکاتنه وخفت سیرنه اشارت واردر (مقدسات) دالك کسریله مقدسك جمعیدر تقدیس وتنزیه ایدیجی معناسنه (نعره) چاغرمق عربیدر (جیحون) بلخ ایرماغیدر قال فی الملکوت اصله من جبال تبت ویتصل هناك ببلد یقال له وجاب فیسمی هناك وجاب ثم یصیر الی بلخ فیسمی هناك جیحون ثم یمتد فیصیر الی خوارزم ثم الی سیاه کوه ثم یصیر هناك بطایح کالبحیرة فینصب بحر طبرستان * آغلماندن کوزلرم یاشینی جیحون ایلدك * نی کبی بغرم دلوب دردایله پرخون ایلدك (نفسم جفا ایدر) یعنی نفسم بکارام اولیوب جفا ایتدیکندن اوتوری قورقرم صکره زحمته دوشه وجفاچکه (پیش) اولك که مقابلی پسدر معناسی اردر ایکیسی بیله باء عجمیله در صنعتی اولان کشی ایشی اوکنه الوب ایشلدیکندن اوتوری پیشه دیرلر (الام حکمته بحری نصیب) یعنی برقطره کوز یاشنه بدل دریای علم وحکمت الام (الام رحمته کنجی ملا) کنج کاف فارسیله خزینه وملا مملو معناسنه در یعنی طولش مراد حکمت بولان کیمسه طلو رحمت خزینه سنه وصولنی بیاندر قال تعالی (یختص برحمته من یشاء) وقال (یؤتی الحکمة من یشاء) بوراده رحمتدن مراد رحمت اختصاصیه در (رسم دار) رسم اثر معناسنه کلور یقال رسم الدار ماکان من آثارها لاصقا بالارض بوراده رسم داردن مراد آثار ایجاد درکه هربرائرده اسماء حقه توجه اولنور پس عارفلره کوره هربرکعبه اواش اولور * حجی الیك ورسم دارك

كعبتى * ولديك سعيى والطواف وعمرتى * ولباس احرامى التجرد عن هوى * الاهواك وعندبابك وقفتى * وجائز دركه
رسم داردن مراد صورت كعبه اولان كوكل اوله (فانظر ماذا ترى) (بدن) جسد معناسنه در حجاج بدنه لرنى قربان
ايتدكارى او يولده بدنلرينه زحمت ويردكلر يدر يوراده بدن ايهام طريقيله ذكر اولنمشدر زيرا بدنه كعبه يه اهدا
اولنان ناقه و بقره يه ديرلر قال تعالى (والبدن جعلناها لكم من شعائر الله) جمع بدنة وهى ناقة والبقرة مما يجوز فى الهدى
والاضاحى سميت لبدنتها اى ضخمها وعظم جثتها والبدنة مختصة بالابل لكن صارت فى الشريعة متناولة للابل
والبقر لانه عليه السلام الحق البقر بالابل فى الاجزاء عن السبعة (فدا) بدل ويرمك و بذل ايتمك قال الراغب الفداء
حفظ الانسان عن النائبة بما يبذله عنه انتهى اولى مكسور اولورسه ممدود ومقصور اولاق جائز ومفتوح اولورسه
مقصور اولور فقط (تحرز) صاقنمق بعض نسخده تجرد دوشمشدر وهو الظاهر (حى على الفناء) حى فعل امرك
اسميدر تقدير كلام ديمكدر كه هلموا واقبلوا مسرعين الى الفناء فى الله ومعنى حى على الفلاح هلموا واقبلوا مسرعين
الى سبب البقاء فى الجنة وهى الصلوة بالجماعة والفلاح البقاء والفوز بالمطلوب (جلالك جليل الجلال) يعنى جمله
عظمتلرك عظيمدر (سناء) مدله رفعت وعزت وشرف بوراده مراد عزت ورفعت معنويه در زيرا ذات اهلى اولان
سالكلر دنيا عزتن ديلرلر (رومى) دنيا منصبلرينك عزتن * رومى قودى آلان آلسون (بعد ذا) قولك ذاتى حقك
تجلى جلالنه مستند اولمغله ايكيسن بر يرده جمع ايلدى (جمالك جميل الجمال) جمله جمالك كوزليدر (هدايى)
كيمسه لر حسننى وصف ايلر * ذاتندن كوزلدر سلطانم مولى (كليل) كوزى نورى ضعيف اولان من الكلالة وهى
ضعف نور البصر (كمالك بديع الكمال) جمله كمالك عجيبى (عليل) علتلى بوراده مراد خسته دلدر (نوالك عظيم
النوال) جمله عطالرك عظيمى نول بوندندر كه اجرت سفينه در (قليل) قلتلى يعنى فقير زيرا غنايه سعت ذات اليد
وفقره قلة ذات اليد ديرلر بذات اليد المال سمى ذات اليد لان اليد تفعل معه مالا تفعل بدونه فكانه آمر اليد بالعطاء
والامساك واليد مملوك له كذا فى الاطول شرح التلخيص (سد) كدك يرى طوتمق و بركتمك يعنى اكر قبول قيلسنى
سد ايدرسك كيمسه اول قيويه هدايته قادر اولمز زيرا ردوقبول وتوفيق سكا مفوضدر (هدايى) ردك ردقبولك قبول
* واراق سنك يوقلق سنك (پس كيم اوله الخ) يعنى سندن استعاره اولنان نسنه ايله سكا كبر وريا ايتمك قباحت عظيمه
وجهل عظيمدر والعياذ بالله تعالى (غيب خزانه) صفتك موصوفنه اضافتى قبيلندندر خزانهٔ غيب ديمكدر و بوندن غيرى
وجهه دخى احتمال واردر فانظر بعض نسخده غيبى دوشمشدر يايله غيبه منسوب اولان خزانه معناسنه (خوان
كرم) واورسمى ايله كرم سفره سى (نوا) غنا ونعمت و بهره (بقاى ذات) مراد كمال اهلنه مخصوص اولان حيات باقيه در
و بو معنى جميع انبيات ووجود يا تدن فناء تام بواوب حشر معنو يدن صكره اولور نتكيم موت صورى ايله فنا بولمدقجه
حشر ممكن دكل وحشر اولمدقجه دخى بقاء جاودانى تصور اولنمز (لمحرره) كلشن دهر ايچنده وقت خزان * قالمز البت
هزار يك حصه * ايريشور نو بهاره انجامى * بو يله درحال دلده القصه (ياخاتم الرسالة) خاتم كلمه سنده فتحه وكسر
لغتدر فتحه اولورسه اى اهل رسالتك آخرى كه اهل رسالت سنكله ختم اولنديلر ديمكدر كسرله اولورسه ظاهردر
قال تعالى (وخاتم النبيين) قال فى بحر العلوم على قراءة عاصم بفتح التاء بمعنى الطابع وهو ما يطبع به و يختم والمكسور
بمعناه انتهى وقال الراغب (وخاتم النبيين) لانه ختم النبوة اى تممها بمجيئه انتهى و بالفارسية وخاتم النبيين ومهر
پيغمبران يعنى بدو مهر كرده شد در نبوت و پيغمبرانرا بدو ختم كرده اند وخاتم بمعنى آخر نيز هست يعنى اوست آخر انبيا
بنور ظهور همچنانچه اول ايشان بوده بظهور نور (وفى المثنوى) بهر اين خاتم شد است او كه بجود * مثل اونى بود ونى
خواهند بود * چونكه در صنعت بود استاد دست * بى كواهى ختم صنعت بر ويست (يا اشرف الورى) خلقك
زياده شريفى قال الخليل الورى الانام الذين على وجه الارض فى الوقت ليس من مضى ولا من يتناسل بعدهم
فكانهم يسترون الارض باشخاصهم يقال واريت كذا اذا سترته وتوارى استتر (كون وكائنات) بالفعل وجود عالمدن
عبارتدر ايكيسى دخى مكون معناسنه در پس ثانى اولك عطف تفسيريدر (زلف) قال فى انيس العشاق * آنچه در
كرد رخسار چون ماردر كلزار * حقه زند و يرازلف خوانند * وقتى براى انكه بغارت برند دل * زلف آورند
بر سر رخسار كج نهند * و بعضى از بلغاى عرب آونك زلف را بخوشهٔ عنب تشبيه كرده اند وشعراء عجم آنرا در عبارت
آورده اند واين تشبيه بغايت غريبست چنانكه امير مغربى فرمايد * كرفته زلف كره كيردر ميان ايت * چو خوشهٔ
عنب اندر ميانهٔ عناب (خد) فتح وتشديدله يكاق معناسنه فارسيده رخ ديرلر قال الراغب فى خدى الانسان هما
ما اكتنفا الانف عن اليمين والشمال (والليل والضحى) والليل والضحى اوزرينه تقديم ضرورت قافيه ايچوندر قال
تعالى (والضحى والليل اذا سجى) بو ايكى كلمه حقنده اهل تفسيردن اقوال كثيره واردر بعض اهل معارف ضحى فخر

عالمك روی روشنلنه اشارت ولیل انك موی سیاهندن کنایتدر دیمشلردر * والضحی رمزی ز روی همچوماه مصطفی * معنیٔ والليل کیسوی سیاه مصطفی (لوا) مراد لواء الحمد در که قصلنده تحقیق اولندی (بحر محیطه غرقم) عشق وشوق وحرارتی احاطهٔ تامده بحر محیطه تشبیه ایلدی بحر محیطك شرحی مرور ایلشدر (عین کاله نظر) یعنی اکا نظر و نسبتله دیمکدر بو مقامده ایرادی لطافتدن خالی دکلدر عین کالدن مراد فخر عالمك عینیدر حقیقت اوزره کاهیجه عین نقصانه دخی بطر بق الفال عین کال دیرلر طاعونه مبارك وحبشی به کافور دیدکلری کبی ناظم بو بیتده کندی نفسنی خاکه وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك نظرنی آفتابه تشبیه ایلدی وجه تشبیه ذات ونور وتأثیردر (بو الوفا) بو ابودن مخففدر پدر دیمکدر عرب بر معناده مبالغه قصد ایلسه یا ام ایله و یا اب ایله تعبیر ایدر نتکیم بو العجب دیرلر کو یاکه تعجب اندن تولد ایدر پس بو الوفا وفا معدنیدر کو یاکه وفا اندن تولد ایدر وام الدنیا مکه در کو یاکه دنیا اندن طوغمشدر زیرا مبدأ ظهوردر (الهی) شفیع الخلق محبوب الوراسن * شفاعت یارسول الله شفاعت * شه خوشلهجهٔ هردوسراسن * شفاعت یاحبیب الله شفاعت * اوزك صدر جمیع مرسلیندر * بوزك بدر منیر عالمیندر * سوزك مقبول درکاه معینیدر * شفاعت یارسول الله شفاعت * دیدی سروك حق قرآن بلامیل * یوزکده والضحی زلفکده والليل * یوزم مجری واشکم اولدی چون سیل * شفاعت یارسول الله شفاعت * همان اوسنمه صال سایه ای شاه * یتر یاقدی بنی نار فراق آه * شفاعتچون سنی کوندردی الله * شفاعت یاحبیب الله شفاعت * الکده شول لواء الحمد حقی * اوله تحت اللواده حشر حقی * دکل فردوسه و برحقه ترقی * شفاعت یارسول الله شفاعت *

* واما معرفت النفس *

الا ای لامع الانوار قپوکدر مرصد اسنی
قپوك دیوانه کیرو کتوردم نیلکون برجام
بو معنیدن کرك التون یره درلر نثار ایدم
ملك صونه فلك باده ایچه انی ملك زاده
شرابمدن ایچه جانك بوله معراج روحانی
نیجه جان ایچمیه انی چو سلطان مجلسیدر بو
نه جوهرلر نثار ایتدم قولاغ اوردکمی هیچ اکا
بو کز واجب اولو بدر کیم حقایقده اولام غواص
که تا اول بو وجد درکاهی کوریجك بیله سن کیمدر

و یا ای جامع الاسرار طپوکدر مقصد اقصی
طپوك لیوانه کیرو یتوردم باده معنی
صونم اودن قد حلردن شراب کوثر مثنی
روانی اوله آزاده صاچه جانه سنا سینا
کوره ساقی انی ایده که سبحان الذی اسری
خصوصا کیم جمالندن آچو بدر منظر اجلی
نه کوهرلر کتوردمدی کیم التون تاجدی اولی
که بحر بی نهایتدن صونم آب حیات احلی
که هر کیم نفسنی بیلسه بیلور اول ربنی اعلی

* قال النبی صلی الله علیه وسلم من عرف نفسه فقد عرف ربه *

کل امدی نفسکی بیلك حقیقتده ندر ایدم
بو بایده چوقدرر اخبار ولی اوچیدر مختار
بریسن شیخ غزالی دیدی نفس وقلب وعقل وروح
حقیقت اولدر انسان مکلفدر مخاطبدر
ایکنجی فخر رازی دیر که نفسیر کبیرنده
مجرد در تحیزدن که حیزده حلول ایتمز
دیدی هم نفس انسانی که جوهر دراو جسمانی
او چنجی بو ایتمشدر مؤید شیخ جندی کیم
ولیکن روحی بیلمکده بو عقلك علمی قاصردر
بوروحدن کیرو اول الله یراندی جوهر ثانی
بو جسمی اولدرر ایدن عمارت برنیجه مدت
ولی نفسك ظهوراتی تعلقده بلینور دیر
آنی حق واسطه قیلدی بوروح وجسم اراسنده
که زیرا روحله جسمك اراسنده بو نفسیله

اکر توفیق ربانی ویرسه کوکلمه مولی
شو سوزی سو بلمکلك وارکیم اوله حجت اقوی
بو دردی براطیف شیدر که درت آدو یردیلر اوفی
هم اولدر امر ربانی کیرو اکا قیلور رجعی
که روح برجوهر قدسیدرر کیم اولدرر ازهی
مکاشفلر ریاضیلر بو نی ایدندیلر فتوی
لطیف وصافی نورانی سماویدر یوزی ابهی
که حق چون جوهر روحی یراندی ایلدی ازکی
کیم اولدر امر ربانی انك امریدر ر اخفی
که نفس ناطقه دیرلر اکا آدای یوزی اضحی
شهادت عالمن اولدر ایدن ادراك ایدن اتقی
تعلقسز بیلنمز دیر بودر دیر حاصل فحوی
انی هم رابطه قیلدی بو ایکی جوهره جدوی
واریدی برایکی نسبت انکچون اولدی اول ارقی

بری بودر که وحدتده مناسب ایدی اول جانه
انکچون جانه مائلدی کیم اوله حکمتی احمی
ایکنجی بو کیم اول جسمه مناسب ایدی کثرتده
انکچون آ که مائلدی کیم اوله ایشنه احری
الوب پس روح قدسینك کمالاتن بو کز بو نفس
ایرشدیررایدی جسمه که تا کیم جسم اوله ابقی
تعین کیم اولور نفسه ویرر بو روح نورانی
که جسمانی مزاجنجه بیلورانی اولور زانی
نته کیم روح نورانی تعین کیم اولور بونده
او رحمانی نفسدندر آلور اولور اکا مجلی
بودر اوش نفسنی بیلك شود کلو کیم دیدی بونلر
ولی اوج وجهله بیلکدرر بیل غایت قصوی
بری بودرکشی نفسی ندر بیله حقیقتجه
ایکنجیسی طبیعتجه اوچنجی خاصه سن جمعا
بو نفس شول وقت بیلینور کیم بیلینه کیمدرر انسان
کیم اندن یول کیدر حقه بیلینوز مقصد اقصی
که زیرا عالم اکبر دوشبدر معتبده انسان
قلانی عالم اصغر دوشبدر کوزله ای اذکی
اکرچه صورتا آدمدن طغوبدر معتبده زیرا
ولیکن عالم آدمدن طغوبدر معتبده زیرا
چون آدم صورت معنی اولوب چیقدی بو عالمدن
پس اولدی جمله بو عالم بو یوزدن نسخهٔ صغری
چو صورتده بو کیك عالم طغوبن چیقدی آدمدن
پس اولدی معتبده آدم انکچون نسخهٔ کبری
نیجه کیم بو ایکی نسخه اوقمزلرسه ظاهرده
مقابلدر ایکی نسخه اکرچه کورمز اول اعمی
نته کیم شیخ محیی الدین فتوحاتنده دیمشدر
انی کشفیله بیلمشدر بو او بدز حکمت عظمی
که حق بردرهٔ بیضا یراتدی برنظر ایتدی
حیاسندن اریدی اول صو اولدی آقدی چون دریا
بو جسمی مطلقه برکز نظر قیلدی که کل اولدی
آدین عرش الحیات اوردی یراتدی انی کی زیبا
بو کز صو قیناندی طاشدی بخاری آغدی اعلایه
فلك اطلس یرادلدی معلق جوهری سیما
محیط اولدی او وحدانی بسیط اولدی او نورانی
تمامی هم احاطه ایتدی فلك اعظمدر آدا کا
اودر صور اغزی کیم آنی مقام ایدندی اسرافیل
رسول اندہ ایشتمشدر قلم اون وما یوحی
قودی هم رفرفی انده فنا اولدی بقا بولدی
کیدوب بو عالم ترکیب مجرد اولدی بو علیا
پس اندن برفلك دوزدی که کرسی قودی آدینی
مقام ایدندی میکائیل مدبرلر ایله جما
بو ایکی کوکدن ایندیر خیالات حقائق هم
کرامتلر خواصه هم نبی یه معجزات قطعا
پس اندن برفلك اطلس یراندی کرسی ایچنده
اراسن عالم رفرف ایدوب قیلدی انی دیبا
مقام ایتدی انی جبرئیل مثالك عالمی اولدر
رصد علمن همین آنجق اکادك ایرکورر دانا
بو کوکده هیچ کواکب یوق بروج اندن اولور تقسیم
یدی افلاکده فرض اولور اون ایکی قسم اولور وهما
یراندی برفلك کیرو کیم ایچن ایلدی جنت
اوله تا عالم رضوان مقام روضهٔ طوبی
قیچانکیم بندی بو افلاك یراندی مرکز ارضی
یراندی یدی کوك داخی دوزلدی سر تسر دنیا
بو کز امر اولدی میکائیل که تحریك ایتدی افلاکی
فرشتهلر یرادلدی طولوب اعلا ایله ادنی
پس ارکان موالیدی یراندی جن وانسانی
تمام اولدی جهان دوبدز طوناندی زیرله بالا
بو عالم شکل مرکزدن ایریشنجه محیطینه
آشاغه طار یوقار و کیك طورر بو وجهله شیدا
یوقار واولدی علیین که مؤمنلر اوله اعلی
اشاغیسیدر سجین که مسجون اوله هب اشقی
چو بیلدك عالمك شکلن که نیجه اولمش اول مخلوق
پس ایشت صورت انسان نیجه بکزر اکا شکلا
کور اول باشن انسانك که بکزر عرش رحمانه
یوزی خود وجه رحمانه دوشو بدر کوز کر اصفی
کوکس کرسی یه بکزر کیم اوله ناکوکلنه کرسی
یورك اوچاغه بکزر کیم ایچیدر جنت الماوی
یدی اعضایدی کوکلر کبی اولمشدرر محکم
اون ایکی برج تندهم یرادلمشدرر وضعا
قولاغیدر حمل کبی بیونی ثوره بکزر کیم
ایکی الردرر جوزا کیم آنکله اوله ارعی
ایکی ال وایکی ایاغ سرطان برجنه بکزر
اسد کیبیدرر کوکسی شجاعتده قیلور دعوی
جکردرسنبله کبی کویك میزانه بکزر کیم
هم اودیرعقربه بکزر کیم آنکله اولور اشهی
یغرنی قوسه بوط جدیه دیزندن آشغه دلوه
ایاغی حوته بکزر کیم آنکله سعی ایدر مسعی
دیدیلر اون ایکی برج هم کیم اون ایکی دلکلردر
حساب ایله انی بربر بندہ بول که لایخفی
فلکده ثابتات واردر تندہ وارقوی بونك
که جسمندن بو قوتلر ایرلمز دون وکون اصلا

فلکلرده ملکلر وار بونکده جانده کوکنده
کوزی عزرائیله بکزر قولاق میکائیله بکزر
فلکده وارسه سیارات بونکده وار ایدی قوت
انك التجیسی ایچده اولور کیم عاقله درآد
عناصر وارسه عالمده بونکده واردر اخلاطی
بدن یرلرکبی قات قات سوکلك طاغلرکبی یوجه
بدنده قیل صنا سنکیم نباتیله اغاجلردر
یوزی مشرق کبی اشرف کولرسه کون کبی الطف
نفسلر یل اسر کبی سوزی کوك کورلمك کبی
اکر اغلاریسه یغمور یغارکبی دوکر یاشلر
او یانورسه کیرو صانکیم دیرلدی طوردی قبرندن
طفلاق صانکه ایلك بازدر یکتلك یازکونی کبی
دوشبدر یك کونش کبی وزیرا کاقرکبی
چری مریخه بکزرهم صناسن مشتری قاضی
مدینه کیبدر جسمی که سلطانیدر انك روح
کیمی بر جانور کبی کیمه ایرسه ایکی برنار
کیمی حیله ایدر اغلرقورار صانکیم اورمجکدر
کیمی برقوش کبی اوچار کیمی طاوشان کبی قچار
کیمی ارسلان یورکاودر کیمی قپلان کوکلاودر
کیمی طاوس کبی یورر یوزنی خلقه عرض ایدر
کیمی هردم مسافردر باغرتلق کبی ایلارده
کیك کبی کیمی یوکرك دوه کبی کیمی کینجی
بورسمه باری انسانده بواینورجمله موجودات
ایکی ایاقلوشهرایندی ایاغینه دوشه دی فرش
مقابل اولدی پس امدی بوایکی نسخه کوردکمی
که بوانسان وجودی کیم اکرچه صورتاصوکدر
که زیرا صورت اسما ظهورنده براندی حق
بیوردی هم رسول الله کیم اول کیم براندی حق
چو بونورانی صورتده مقدم اولیجق انسان
انکچون دیر محققلر که بوانسان حقیقتده
که بومجموع اسراری ندکلو وارسه انواری
انکچون امدی ظاهردر قوآفاق وانفس کیم

شوقوتلر وار انکله که ایدرجان وکوکل تقوی
بورون اسرافیله بکزر دیلی جبرائله همتا
بشی انك حواس خمس که ظاهرده اولور پیدا
یدنجی ناطقه درکیم اودر ادراك ایله یقظی
بولرانده اولور ترکیب کاور صحت کیدر بلوی
قارن دریا طمرایرمق ایلك معدن کبی شهلا
کیمی اوزون کیمی قیصه کیمی طورر کیمی ملق
یغرنی صانکه مغربدرکه یوزی انده درغرق
کولرسه یلدیرم کبی کولرکل یوزی حسن آرا
غمی قاره بوات کبی اویورسه صانه سن موتی
قیامت قوبدی حشراولدی بلندی فانی وابقی
باشك اورتاسی کوزکبی قوجالق کونلری سرما
یازیجیسی عطاردوش دیشی زهره کبی یارا
زحل کیبدر ردهقان اکر بیچر چکر سودا
بوقوتلر چری کبی رعیت کبی بواعضا
کیمی ایدر تمنایی کدا کبی کزر هرجا
کیمی قوندز بغا کبی کبوب چوقال ایدر قوغا
کیمی هردمبدم قوقار صغینور نیجه کیم قرغا
کیمی دلکو کبی فتنه کیمی قیون کبی صغما
کیمی بایقوش کبی ویران سورتا اوتوره تنها
کیمی ارو کبی استاد کیمی بدنوس کبی اسخا
باق کبی کیمی دیلسز چکر که کبی کیم کویا
که زیرا مصرجامعدر بواینور بونده هب فرسا
باشنه سایبانیچون یسادی خیمهٔ مینا
ولی حق بین نظر قملق کرك اولمز علی العمیا
ولی معنیده اوکدیندر بونکدر ملك لایبلی
نفخت فیه من روحی دیوب قیلدی انی اسنی
بنم نورم براتشدر مقدم اول کریم اغنی
بوعالم صورتی آکا کوره دوزمش اوبی همتا
بودر سر الهی کیم بونکدر صورت حسنی
محمددن بواظهاری کتوردی ایلدی بشری
بوانسانك وجودندن اولور عالملره ذکری

قال الله تعالی سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق وقال الله تعالی وفی انفسکم افلا تبصرون

بورازی بیلمکه شاهاکرکدر مشرب عالی
مشایخ ایکی دراودر بریسی مشرقیلردر
شولرکیم مشرقیلردر کرکدر کیم ریاضتکیم
دیدیلر مغربیلر کیم ریاضت یولی کوج بولدر
ولیکن طالبه اول کرکدر معرفت نوری
بزم عرفا نمز سری اکا عین ریاضتدر
محققلر بوتوجیهی مسلم طوتدیلر زیرا
کونش استدولی کیشی بودرکیم ایریشه نوره

که تاذوق صحیحیله بیلینه غایت مرمی
بریسی مغربیلردر بولردر علمله بینا
که تا طالب سلوك ایده ریاضتله بوله پروا
کرکدر اربعینلر کیم یتیله منله سلوی
که بوندن تیزایرر طالب ایدرمقصودینی دروا
کیم ایدرمعرفت نوری اول اولمش کوکلنی احیا
ریاضتدن مراد اولدر که طالبلر اوله اشقی
کشی کندی کونش اولسه نیدر نوری ویا پیما

کل امدی اشبو تصویره کوکل اوحن مجلا قیل
که تابر سوز ایدم تقریر که بنلر ملکلرده
بو سری بیلکه زیرا کرک کیم جان ایده معراج
جهانك ماوراسنده قوریدر خیمه عاشقلر
بو تدقیقك فضاسنده قورم برخیمه کیم بنده
کوره تا طالب اکاه ایره سالك اکا ناکاه
بودر اول کیم کشی حقین بوکون بولمز سه ذوقیله
دیمشلر در محققلر کرکدر طالبه بونده
بو اولدر ذاتنی انك مبزه طوته کوزلردن
بوکز وجدانله انك وجودندن کوره برنور
بودر آنیکه جوهرسز عرضسز کوردیلر دیرلر
بودر آنیکه ذوقیله کورم برکز دیو ناکاه
بودر آنیکه شوقیله کورم دیو ایدردی آه
بودر آنیکه عشقیله کورم برکز دیو شاید
انی انجق حبیب الله محمد کوردی دنیاده
اوکوستردر کیرو بونده تجلی ماوراسندن

که تا نور الهیدن تجلی ایریشه جانا
بو علمی قاب قوسیندن اوقورلر یا خود اوادنی
کیچه یبری کوکی یعنی قویه دنیا ایله عقبی
پس اندن عشق کلامندن دوکرلر نکته غرا
ایچنده عرض ایدم بر یوز که کوزلر کورمدی اصلا
اکر کشف ایلیه الله قومایم وعده یه فردا
قیامنده دخی بولمز بولیمز انده برمنجا
که وجدانیله اللهی کوره بیله بولد ملجا
جواهردن عرضلردن انی تجرید ایده یکتا
بو نور انك وجودینی عیان ایده اکا ذوقا
نتکیم صوتیله حرفسز سوزن ایشتدیلر حقا
تجلی طاغنه واروب بوکوزدن کورمدی موسی
تجرد شهرنه کوکه بو یوزدن ایردیدی عیسی
تفرد ملکنه کیروب بوسوزدن واردیدی یحیی
که چیقمشدی بری کوکی بواو بدی حقله محیی
کدز یرا مظهری اولدر اوشاهلر شاهنك شاها

(الای لامع الانوار) خطاب بالقوه انسان کامله در یعنی ای انوار ذات وصفات وافعالی کوش کبی لمعه دار وشعشعه اندازاولان مرد معنوی (مرصداسنی) رفیع وعالی نظرکاه ومحل انتظار (نیلکون) کسرله چودرنکلی (ایوان) کسرله مثل دیوان یعنی مجلس سلطان (التون یره درلر نثار ایدم) التون یردن مراد خالص التون کبی پاك اولان کوکل ودردن مراددر معنادر وجائزدر که تقدیر کلام یره التون ودرلر نثار ایدم دیمك اوله (صونم اودن فدحلردن) مراد کرمیتلی الفاظ وکلماتدر زیرا الفاظ ظروف معانیدر (کوثر مثنی) فیض قرآن دیمکدر نتکیم تفصیلی مرور ایتدی (ملك صونه فلك اده) یعنی ملك کبی کوزل ساقی وفلك کبی علوی کیمسه باده صونه مقصود ساقی وباده یی تعظیمدر (ایچه انی ملك زاده) لامك کسریله پادشاه زاده دیمکدر مراد باده نوش اولنی تعظیمدر یعنی پادشاه زاده کبی معززومکرم کیمسه زیرا شراب معنی نوش ایدن عاشقلر عندالله معظمدر صورت کداده اواورسه ده (روانی اوله آزاده) یعنی نوش اولنان باده نك کیفیت وتأثیرندن روح سلطانیسی علایقدن کیچه (هدایی) وحدت شرابن کیم ایچه ❊ فانی علایقدن کیچه (صاچه جانه سناسینا) سنا قصرله ضوء وسیناء فتح وکسرله طور موسادر یعنی تجلی وفتنه طور موسانك نوری کبی جانه نور صاچه وجائزدر که سینامز اوجه قبیلندن اوله نتکیم نظائری مرور ایتمشدر (ساقی) لغتده صوار یجی دیمکدر اما اصطلاحده باده مجلسنده قدح سورنه دیرلر بوراده مراد ملکدر (قال الجامی) ازان دولت سراچون خواجهٔ دین ❊ خرامان شد بعزم خانهٔ زین ❊ شد از سبوحیان کردون صدا ده ❊ که سبحان الذی اسری بعبده (منظر اجلی) زیاده روشن نظرکاه (احلی) زیاده طتلو ولذتلو (من عرف نفسه فقد عرف ربه) بو کلام امام عالینك صدکلمه سندندر ولکن بعض علمای کبار حدیث اولق اوزره تصریح ایتمشدر حدیث اولدیغی صورتده فخر عالمه نسبتك وجهی بودر که بو مضمون حقیقتده فخر عالمدن صادر اولمشدر ولکن وارث اکملك لفظنه اعتناء حدیثدر دیمشلردر پس حدیثدر دیدکلری مضمونه بناء وسلب ایتدکلری لفظ علی یه کوره در بونك امثالی مختلف فیه اولنلردخی بویله در (موتوا قبل ان تموتوا علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل الفقر فخری) ونظائری کبی (توفیق ربانی) توفیق اسبابك حصول مقصوده موافقت واعانتیدر ربانیده اولان الف ونون زیاده در نتکیم جلد اولده بیان اولنمشدر توفیق ربانی ایله وصف ایتدیکی باواقعی بیان وبامساعدهٔ آلات وقوادن احتراز ایچوندر (حجت اقوی) زیاده قوی دلیل من حج یحج اذا غلب (شیخ غزالی) مراد حجة الاسلام محمد غزالیدر که ترجمه سی مرور ایتمشدر (اوفی) زیاده وفا ایدیجی ❊ قال فی التهذیب الایفاء تمام بدادن حق ووفا کردن (حقیقت اولدر انسانه) یعنی انسانك حقیقتی ذکر اولنان درت نسنه در که تکلیف الهی وخطاب یزدانی انلره تعلق ایدر یعنی انسانك مکلف اولدیغی بو امورله در (رجعی) رجوع معناسنه مصدردر یعنی ذکر اولنان امور ار بعه اکرچه بحسب التعین تعلق بولوب بر اسمله ممتاز اولمشلردر فاما تجردلری حالنده جمله سی امر واحد اولوب عالم امره رجوع ایدرلر الحاصل انلرك

بحسب الاقتضا عالم خلقه كوره تعددلرى عالم امره كوره اتحادلرى منافى دكلدر بلكه جسم روحله بيله حقيقتده
امر واحددر صورتا كثافتى بو معنايه خلل ويرمز نتكم شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرى بيورر (ع) انما
من امره روح وجسم (فخر رازى) ترجمه سى ونسبتى مرور ايتمشدر (ازهى) زياده كوزل من الزهو وهو المنظر الحسن
(تحيز) حيز ومكانه حلول (فتوى) جواب حادثه وقد سبق بيانه * قال فى انسان العيون ذهب جمع من اهل السنة
منهم الغزالى والامام الرازى وفاقا للحكماء والصوفية الى ان الروح اثر مجرد غير حال بالبدن يتعلق به تعلق
العاشق بالمعشوق يدبر امره على وجه لا يعلمه الا الله وعند اكثر اهل السنة الروح جسم لطيف مغاير للاجسام
ماهية وهيئة متصرف فى البدن حال فيه حلول الدهن فى الزيتون يعبر عنه بانا وانت واذا فارق البدن مات انتهى
يقول الفقير هذا الاختلاف لفظى فان الاول تعريف للروح السلطانى والثانى تعريف للروح الحيوانى والكلام
الشافى فيه ما جاء فى تحريرات بعض الكبار قدس سرهم حيث قال اعلم ان الروح من حيث جوهره وتجرده وكونه
من عالم الارواح المجردة مغاير للبدن متعلق به تعلق التدبير والتصرف قائم بذاته غير محتاج اليه فى بقائه ودوامه
ومن حيث ان البدن صورته ومظهر كمالاته وقواه فى عالم الشهادة محتاج اليه غير منفك عنه بل سار فيه لا كسريان
الحلول المشهور عند اهل النظر بل كسريان الوجود المطلق الحق فى جميع الموجودات فليس بينهما مغايرة من كل
الوجوه بهذا الاعتبار ومن علم كيفية ظهور الحق فى الاشياء وان الاشياء من اى وجه غيره يعلم كيفية ظهور الروح
فى البدن وانه من اى وجه عينه ومن اى وجه غيره لان الروح رب بدنه فمن تحقق له حال الرب مع المربوب تحقق له
ما ذكرنا وهو الهادى الى العلم والفهم انتهى كلامه رحمه الله تعالى وقد سبق بعض التفاصيل المتعلقة بالروح فى المجلد
الاول فليطلب هناك (جسمانى) يعنى نفس انسان جوهر جسمانيدر روحانى دكل جسمانى ايله جسمك فرقى بالاده
كذر ايلمشدر (سماوى) يعنى علو يانه منسوب اولان جسمدر كه زياده لطفيدر يوخسه سفليانه متعلق اولان جسم
دكلدر كه زياده كثيفدر تكيم جوهر وخزف اكرچه جسميتده مشتركلردر ولكن لطافت وكثافتله مابينلرنده تفاوت
فاحش واردر (لمحره) بركورمه دلا آينهٔ آدم وديوى * تيرنظره ايكيسى كرچه هدف اولدى * دوشدكده
نم فيضى يم كونه خدانك * هم صاف كهرهم دخى تيره صدف اولدى (ابهى) زياده بهاء وحسن ورونقلى (شيخ
جندى) شيخ مؤيد الدين جندى شيخ صدر الدين القنوى حضرتلرينك كبار اصحابندن وفصوصك شارح اوليدر والجند
بالتحريك بلد باليمن وكنجم بلد على سيحون كما فى القاموس والظاهر من كلام الناظم ان المراد هو الثانى فانظر (ازكى)
زياده زكى وپاك (اخفى) زياده خفى ومستتر يقال خفى الشئ خفية استتر والاخفاء ضد الابداء والاعلان (نفس ناطقه)
النفوس الناطقة هى الجواهر المجردة عن المادة فى ذواتها مقارنة لها فى افعالها (اضحى) زياده روشن ووقت ضحاده
كون كبى وآشكاره نورانى (اتقى) زياده تقى وحافظ وپرهيزكار (ولى نفسك ظهورانى الخ) يعنى نفس ناطقه بدنه تعلق
ايتمكجه آثارى معلوم ومرئى اولان زيرا نفسنده مجردات قبيلندندر نفس ديدكلدى فوقنده اولان روحه
اضافتله در (فحوى) معناى كلام (رابطه) جسم وروحى برى برينه رابط وبندايديجى شول قضاياى ميزانيه ده
اعتبار اولنان نسبت حكميه كبى (جدوى) نفع وفائده (ارقى) زياده راقى وصاعد ودرجه سى عالى (احمى) زياده
حامى وحافظ صيانتكار (احرى) زياده حرى ولايق (زلفى) يقينلق قربت كبى ومرتبه ومنزلت بوراده قريب
معناسنه در يعنى نفس ناطقه روح نورانينك اثريدر كه مزاج جسمانى يه كوره اندن تعين وظهور بولمشدر شول
صفتدن صادر وحادث اولان فعل كبى (رحمانى نفس) يعنى ناطقه روح نورانيدن تعين بولوب اكا آينه اولديغى
كبى روح نورنى دخى نفس رحمانيدن تعين بولوب اكا جلوكاه اولمشدر والنفس بفتح الفاء فى اللغة الريح الداخل والخارج
فى البدن من الفم والمنخر وهو كالغذاء للنفس وبانقطاعه بطلانها والنفس الرحمانى هو التجلى الوجودى الذى يتعين
ويصير اعيانا موجودة ارواحا كانت او اجساما وهو عين الجوهر القابل للصور الروحانية والجسمانية فالحق تعالى اوجد
الصور التى هى العالم روحانية كانت او جسمانية فى النفس الرحمانى الذى هو هيولى العالم كله روحانية وجسمانية
كما ان النفس الانسانى هيولى لصور الحروف والكلمات والكلام يعنى كما ان الكلمات اللفظية تعينات واقعة على
النفس الانسانى كذلك الكلمات الوجودية تعينات واقعة على النفس الرحمانى (مجلى) محل ظهور (غايت
قصوى) غاية الغاية ديمكدر اقصانك مؤنثيدر ابعد وغايت معناسنه (طبيعتجه) يعنى مزاج جسمانى ايله تعين
وتكيفنه كوره زيرا طبيعت حقيقتدن متأخر وحالى انك حالنه مغايردر (جما) جيما ديمكدر يعنى نفسك جمله
خواص ولوازمن فهم ايده (مقصد اقصى) غايت اولان مطلب كه الله تعالى يدر (اذكى) ذال معجمه ايله زياده ذكاوت
وقوت ذهن اهلى (اكرچه صورتا الخ) (مغربى) بحقيقت تراجهان والدست * كرچه اوراتواين زمان ولدى (قال

الحلاج قدس سره * ولدت امی اباها ان ذا من اعجبات * وابی طفل صغیر فی حجور المرضعات * معلوم اوله کدا نسانك
حقیقتده مادری طبع و پدری روح وجدی نور حقدر و طبعك پدری قلم اعلی ومادری لوح محفوظدر زیرا طبیعت
هبائیه نك تعینی قلم اعلانك لوح محفوظه توجهندن حاصل اولمشدر پس بو تعینك وجودی اعتبار یله قلمه اب
اطلاق اولندی الحاصل تعینات جهتندن متأثرات اولنلر حقیقتده مؤثرلرندر والله الهادی (لمحرره)
آنه مك بن آنه سی یم اول بنم دایه مدر * آفتابك ذره سیکن اول بنم سایه مدر * صنعت دستمدر بوتارو بود کائنات *
ستر ایچون سر وجودم اوز کدیرایه مدرر (نسخهٔ صغری) نسخه بر کتابدن نسخ ونقل اولنان صورتدر (صغری)
اصغرك تأنیثیدر کبری اکبرك تأنیثی اولدیغی کبی نسخهٔ صغری کوچك نسخه ونسخهٔ کبری بیوك نسخه دیمکدر
پس نسخهٔ صغری اولان عالم ونسخهٔ کبری اولان آدم حقك اسماء وصفاتنك صورتلریدر ولکن آدمه جمعیتنه کوره
عالم اکبر وتفرقته نسبتله عالم اصغر دینلدی الحاصل صورتده اکبر اولان معناده اصغر واصغر اولان حقیقتده
اکبر اولدی (مقابلدر ایکی نسخه) یعنی فرشدن عرشدك عالم کبیر وهر انسان بانفراده عالم صغیردر و بو ایکی
عالمدن هر بری آخرك مقابله سنده در پس عالم کبیرده موجود اولان جمیع اشیانك مثلی عالم صغیرده دخی موجوددر
اکرچه بی بصیرت اولنلر هر برنی تفصیل اوزره ادرا کدقادردکالردرز زیرا بو علم کشفله در نظرله دکلدر (اعمی) فاقد
البصردر بوراده مراد بی بصیرتدر (الهی) نیجه بر آفاقی سیرایت عالم صغرایه باق * کلبری جان کوزلرین اچ نسخهٔ
کبرایه باق * بو ایکی نسخه مقابلیکن بری بیرینه کور * قیل تعجب انی ادراك ایتمین اعمایه باق * ربکی بیلمك دیلرسك
نفسکی بیل اولا * ذاتکك آینه سندن صورت مولایه باق * روح قدسی اولدی رحمانی نفسدن آشکار * روحدن هم
صورت نفس اولدی بو معنایه باق * وحدت وکثرت ندر عارف قتنده عارف اول * وحدت ذاتیله دائم کثرت اسمایه باق *
عقل انسان قطره در قطره کوزی چون تیره در * کشفه ایر علم الهیدن نیجه دریایه باق * اسفل سافلده درهر درلو
ظلمت ای کوکل * طالب انوار ایسك قوا سفلی اعلایه باق * سرمهٔ توحید ایله روشن قیلوب جان کوزلرن * حقیاشول
بی جهت جانان مستثنایه باق (شیخ محیی الدین) ابن عربی الشهیر بالشیخ الاکبر الاطهر وقد سبق ترجمته فی الجلد الاول
(فتوحات) کتاب الفتوحات المکیة فی الاسرار المالکیة * قال الشیخ عبد الوهاب الشعرانی قد طالعت من کتب القوم
مالا احصیه وما وجدت کتابا اجمع لکلام اهل الطریق من کتاب الفتوحات المکیة لاسیما ما تکلم فیه من اسرار
الشریعة وبیان منازع المجتهدین التی استنبطوا منها اقوالهم فان نظر فیه مجتهد فی الشریعة ازداد علما الی علمه واطلع
علی اسرار فی وجوه الاستنباط وعلی تعلیلات صحیحة لم تکن عنده وان نظر فیه مفسر للقرآن فکذلك او شارح
للاحادیث النبویة فکذلك او متکلم فکذلك او محدث فکذلك او لغوی فکذلك او مقرئ فکذلك او معبر للمنامات
فکذلك او عالم بالطبیعة وصنعة الطب فکذلك او عالم بالهندسة فکذلك او نحوی فکذلك او منطقی فکذلك او صوفی
فکذلك او عالم بعلم حضرات الاسماء الالهیة فکذلك او عالم بعلم الحروف فکذلك فهو کتاب یفید اصحاب هذه العلوم
وغیرها علوما لم تخطر لهم علی بال وقد اشرنا الی نحو ثلاثة آلاف علم منها فی کتابنا المسمی بتنبیه الاغبیاء علی قطرة
من بحر علوم الاولیاء فان علوم الشیخ کلها مبنیة علی الکشف والتعریف مطهرة من الشك والتحریف کما اشار
رضی الله عنه الی ذلك بقوله فی الباب السابع والاربعین اعلم ان علومنا وعلوم اصحابنا لیست من طریق الفکر
وانما هی من الفیض الالهی انتهی کلام الشعرانی فی دیباجة الکبریت الاحمر باجمال (حکمت عظمی) حکمت
خواصه متعلق اولان علمدر که اشیایه حقیقتی اوزرینه معرفتدر (عظمی) اعظمك تأنیثیدر بو کلامده شیخ
حضرتلرینی قبول وآنی وکلامنی مدح واردر رحمه الله تعالی ونفعنا بعلومه یقول الفقیر رأیت حضرة الشیخ الاکبر
قدس سره الاطهر فی مبشرة لی قد قبل فی والحمد لله علی الاختصاص بالفیض حمدا کثیرا (درهٔ بیضاء) دره ضمله
دانه دار انجودر لؤلؤهٔ عظیمه معناسنه کما فی القاموس بیضاء ابیضك تأنیثیدر جسم مطلقه درهٔ بیضا اطلاق اولندیغی
کمال صفوت ونهایت لطافتیچوندر (عرش الحیوة) انکچون آب محیی اسمنه مظهردر وشدی (کی زیبا) قانی یراشق
مراد حسن اونی ولطافتیدر (بخار) ما یحصل من جوهر الرطب یسمی بخارا وما یحصل من جوهر الیابس یسمی دخانا
کذا فی شرح هدایة الحکمة (فلك اطلس) فلك تاسعدر یعنی عرش اعظمه اطلس تسمیه سنك وجهی مرور ایتمشدر
(معلق وجوهر) سیما) سیما علامت معناسنه در بوراده مراد اوندر یعنی اونی جوهره منسوب مقصود لطافتله
وصفدر (محیط اولدی اووحدانی) یعنی اول یکتا جوهردن مخلوق اولان فلك اطلس عالم اجسامی احاطه ایلدی
واندن اوسم نسنه وجوده کلمدی وحدانینك نسبتی بالاده تصحیح اولنمشدر (بسیط) مبسوط معناسنه درو بسط
الشیء نشره وتوسیعه (عمایی هم احاطیدر) عماء مرتبهٔ احدیته دیرلر یعنی لاتعین ولااسم ولانعت مرتبه سیدرکه

ابصار وفهوم انی ادراکدن اعمی وعاجز اولور احاطیده اولان یانسبت ایچوندر یعنی ذکر اولنان فلك اطلس عماء
مرتبه سنی دخی احاطه یه منسوبدر مقصود عرش اعظمك مرتبهٔ عماء مقابله سنده خلق اولندیغی وانك صورتی واقع
اولدیغی بیاندر زیرا مرتبهٔ احدیت مراتب الهیه ده الله اسمنك عرشیدر اول مرتبه نك آفاقده نظیری عرش
وانفسده نظیری سر انساندر مرتبهٔ واحدیته کوره نظیری کرسی وروحدر ومرتبهٔ جمع المرتبتینه کوره سماء دنیا
وقلبدر (اودر صوراغزی الخ) انکچون صوردن اوسع نسنه یوقدر دیمشلردر پس عرش اعلی مقام اسرافیل اولق
بومناسبتله در (قودی هم رفرفی الخ) یعنی فخر عالم اومقامه وصولده سدرة المنتهادن راکب اولدیغی رفرفی که جلد
اولده بیان اولنمشدر ترك ایلدی زیرا اوراده عالم اجسام وترکیب تمام اولدی وسیر قدم روحانیته قالدی قال بعض
الکبار لما وصل علیه السلام الی سدرة المنتهی ترك البراق بها وقعد علی الرفرف الازهی فاخترق عالم الانوار الی ان جاز
موضع القدمین الی العرش کل ذلك بجسمه ثم فارق عالم الترکیب والتدبیر فترك بالرفرف مشاهدة الجسم وانسلخ من
الرسم والاسم وسافر برفرف همته فحطت العین بساحل بحر العماء حیث لاحیث ولا این (برعلیا) برفعتله استعلا
افاده ایدر علی کبی علیا اعلانك تأنیثیدر مرتبهٔ علیا اوزرینه دیمکدر (مدبرلر ایله جا) امور عالمی تدبیر ایدن ملائکهٔ
کثیره ایله والجم الکثیر من کل شیء کما فی القاموس قال تعالی (فالمدبرات امرا) قال فی الجلالین یعنی جبرائیل ومیکائیل
واسرافیل وملك الموت یدبر امر الدنیا هؤلاء الاربعة من الملائکة (خیالات الخ) یعنی خیالات واوهام کرسی
طرفندن وحقایق وخواص وکرامات ومعجزات عرش جانبندن نزول ایدر زیرا کرسی نفس ملهمه وعرش نفس
مطمئنه مرتبه سیدر اولکیسی اهل نظرك حالیدر که نفس ملهمه مرتبه سن تجاوز ایتمز وایکنجیسی اهل کشفك
صفتیدر که الهاملری نفس مطمئنه مرتبه سندندر انکچون تخلف ایتمز بونك تحقیقی بودر که کرسی عالم شهادت
طرفنده درز زیرا بعضیلر قتنده سموات سبع حددنیادندر وعرش عالم غیب طرفنده درز زیرا فرقی عالم ارواح وانواردر وعقل
انسانیتك دخی ایکی جانبی واردر برجانبی عالم غیبه درکه جهت روحانیت عقلدر اکا فؤاددیرلر علم صافی وذوق وافی
بوطرفده درو برجانبی عالم شهادته درکه جهت نفسانیت عقلدر اکا صدردیرلر وهم غالب وخیال مخالف بوطرفده در
پس انبیا واولیایه اولان امداد جانب فؤاددن وشعرا وخطبایه اولان امداد جانب صدردندر پس کرسی جانب
صدرك وعرش جانب فؤادك صورتی اولمش اولور نسأل الله الکشف والعیان والذوق والوجدان بمنه وکرمه بعض
نسخه ده خیالات حقایقه اضافتله در پس بوصورتده خیالاتدن مراد حقایقك صور مثالاتیدر (عالم رفرف)
فخر عالم صلی الله علیه وسلمك رفرفه سوار اولوب کندیکی عالمکه سدرة المنتهانك فوقیدر (مثالات عالمی) عالم مثال
جوهر نورانیدن اخذ اولنمش برعالم روحانیدر که محسوس اولمقده جوهر جسمانی یه ونورانی اولمقده جوهر عقلی یه
مشابهتی واردر یعنی نه جسم مرکب مادی ونه جوهر مجرد عقلیدر بلکه ایکیسنك میانده برحد فاصلدر
حد فاصل ایسه البته طرفینه مغایردر مثال تسمیه سنه وجه بودر که عالم جسمانیده اولان اشیانك صورتلرنی مشتمل
وعرش وکرسی وسموات وارض وبو الملرك حاوی اولدیغی انس وجن وملائکه وغیرلری محیطدر مثال مطلق دیدکلری
بو عالمدر که نوم وانسلاخ ایله مقید اولان عالم بوکا متصلدر (رصد) انتظار وکوزلمك بوراده مراد رصد کواکبدر
یعنی رصد کواکب ایدن حکمانك بو فلکده علمی منتهی اولور وعقلی غایتی بولور زیرا ماوراسی کشف صحیحه
محتاجدر وهم ماوراسنده بروج وکواکب یوقدر که رصد اولنه (دانا) صفت مشبهه در دانیدندن بیلسکن دیمکدر
(کواکب) کوکبك جمعیدر یلدز معناسنه ثوابت وسیاراتی واردر جلد اولده بیان اولنمشدر (بروج) معلوم اوله که
فلك اون ایکی قسم اوزرینه دور ایلر که بطریق المناسبه بروج دیرلر زیرا برج اغتده حصندر حصنك غایتی ایسه
ایچنده اولان نسنه یه دخول ووصولدن منعدر پس فلکك اون ایکی اقسام متوهمه سی ایچنده اولان انجم وغیری
تصرفدن عالم سفلی اشخاصنه موانع کبی اولدیغندن بروج دینلدی کذا فی شرح التقویم وقد سبق غیر هذا فی الجلد
الاول واول اون ایکی عدد برج بونلردر که ذکر اولنور (حمل * ثور * جوزا * سرطان * اسد * سنبله * میزان * عقرب *
قوس * جدی * دلو * حوت * وبو اقسامك مقسمنه عند الشیخ رضی الله تعالی عنه فلك بروج دیرلر زیرا بروج انده
تقدیر اولنور اکرچه که بروجك اسامیسی فلك منازل کواکبدن اکا محاذی اولان کوکبلر اعتبار ایله در الحاصل
عند الشیخ مقسم صاحب الحرکة الیومیه اولان فلك اطلسدر که فلك بروج دخی دیرلر وعند اهل الهیئه فلك منازل
یعنی ثوابتدر کما حقق فی محله * دیمشلردر که کواکب صغار فلك بروجده در یعنی عند اهل الهیئه ولکن شعاعی فلك قمره
منعکس واندن عالم عناصره متصلدر قال ادریس علیه السلام (کنت دائرا بفلك البروج ثمانیة عشرة سنة وعلمت ما کان
ومایکون من الازل الی الابد) (فرض) تقدیر معناسنه در (بعد ذا) بوندن فهم اولنور که فلك بروج افلاك سبعه نك

فوقنده در (وهما) وهم جهتندن زیرا اون ایکی قسم اولمق توهم وتخیل طریقیله وفرض وتقدیر حسبیله در واقع وحقیقت اعتباریله دکلدر (مرکز ارض) وسط عالم زیرا کرهٔ ارض افلاك تسعه نك مرکزیدر تنکیم کتب هیئتده مبینندر (الی کوك) یعنی بالاده ذکر اولنان افلاکدن ماعدا سؤال اولنورسه که بالاده ذکر اولان افلاك درتدر پس درت ایله التینك مجموعی اون اولور بو ایسه واقعه مخالفدر جواب بودر که شیخ رضی الله عنهك بحسب الظاهر تقریرندن اکرچه اون اولمق فهم اولنور ولکن بحسب الحقیقه طقوزدر زیرا کرسی وانك مشتمل اولدیغی فلك بردر تعدد اعتباریدر والله اعلم (ارکان) ارکاندن مراد عناصر اربعه در افلاکك تحتنده مرتبدر (موالید) موالیددن مراد معدن ونبات وحیواندر تنکیم بالاده بیان اولندی (زیرله بالا) آلت ایله اوست یعنی اسفل واعلی که زمین وآسماندر (محیط) مراد فلك محیطدر دیمشلردر که مرکز ارضدن عرشه وارنجه اولان طبقات بری برینه نسبتله وسعت اوزره در یعنی اعلی اولان اسفل اولاندن واسعدر پس یوقاری طوغری کتدکجه واسع واشاغه طوغری کتدکجه ضیقدر (شیدا) آشفته ودیوانه عالمك شیدا اولدیغی دار آخرتك حیوانی اولدیغی کبیدر فافهم (مسجون) سجنده یعنی زندان ایچنده محبوس (اشقی) زیاده شقی وبدبخت مراد کفاردر قال تعالی حکایة عنهم (ربنا غلبت علینا شقوتنا) (عرش رحمان) اضافت تشریفیه در یعنی رأس انسان ارتفاعده عرش رحمان کبیدر عرش رحمانك جمله اجسام اوزرینه رفعتی اولدیغی کبی سر انسانك دخی جمله اعضا اوزرینه علوی واردر (ع) سر چکوبدر سر انسان چون سرو ❊ (اصفی) زیاده صافی وخالص (اوله تا کوکلنه کرسی) یعنی انسانك صدری قلبنك کرسیسی ومستواسی وصورت احاطه سیدر بو کلامده (وسع کرسیه السموات والارض) سرنه اشارت واردر (ایچیدر جنة المأوی) یعنی جنة المأوی کبی روشن وپاك ومقامات ودرجاتی مشتملدر خصوصا صاحبی حیات جاودانی اهلیدر اهل جنت کبی (ع) (صوردل اهلینه جنتك خبرن) یدی اعضا یعنی جبهه ویدین ورکبتین وقدمین (قولاغیدر حمل کبی) اون ایکی برجی وتنده اولان صور تلرنی بیاندر حمل تحریکله قوزی ولدشاة کبی وعند البعض مطلقا ولداغنامه دیرلر بو راده مراد بروج کواکبدن اولکیدر صورت حملده اولدیغیچون حمل دیرلر (ثور) لغتده اوکوزدر برج ثانی صورت ثوردهاولمغله ثور اطلاق اولندی (جوزاء) بیلی قاره قیوندر بحسب المناسبه برج ثالثه اطلاق اولندی (ارعی) زیاده رعی ایدیجی یعنی مرعاده اوتلایجی مراد ایکی الیله انتفاعنی وخصوصا اکل وشربنی بیاندر (سرطان) ینکج دیدکاری حیوانکه صوده اولوب بحسب المناسبه برج رابعه اطلاق اولندی (اسد) ارسلاندر بحسب المناسبه برج خامسه اطلاق اولندی (شجاعت) بهادراق (امری) طوتمه ای سر کندیکی یوکسکده خاك اواسك کرك ❊ کرمه کوکسك عالمه ای سینه چاك اواسك کرك (دعوی) ادعانك اسمیدر قال فی الدرر هو قول یقصد به الانسان ایجاب حق علی غیره والفها للتأنیث فلا ینون وجمعها دعاوی بفتح الواو کفتوی وفتاوی انتهی قال ابن الکمال الدعاوی کصحاری وبکسر الواو کما یفعله البعض خطاء انتهی وقال بعضهم قد یکسر الفتاوی کما فی المصفی (سنبله) بغدای وارپه وبونلره بکزر نسنه لرك باشی بحسب المناسبه برج سادسه اطلاق اولندی (میزان) وزن آلتی یعنی ترازو بحسب المناسبه برج سابعه اطلاق اولندی (عقرب) معروف موزی وخبیث حیواندر بحسب المناسبه برج ثامنه اطلاق اولندی (اشهی) زیاده شهوتلی ومحبتلی ورغبتلی والشهوة فی الاصل میل النفس الی ما تریده وتستعمل فی اللذة ❊ قال فی بحر العلوم الشهوة والاشتهاء طلب النفس اللذة انتهی ولا لذة فوق لذة الجماع بالنسبة الی اللذات الصوریة (قوس) یایدر بحسب المناسبه بروج سیاره دن برج تاسعه اطلاق اولندی (جدی) فتح وتسکین ایله اوغلاق معناسنه در ولد المعز کبی بحسب المناسبه برج عاشره اطلاق اولندی (دلو) قوغه معناسنه در بحسب المناسبه بروجدن اون برنجی یلدزه اطلاق اولندی (حوت) بالقدر بحسب المناسبه بروج سیاره دن اون ایکنجی کوکبه اطلاق اولندی (مسعی) میمك وعینك فتحه لریله سعی ایده جك مکان دیمکدر سعی مشی سریع معناسنه در یعنی انسان سعی ایده جك یرلری اباغیله سیر ایدر ویاخود سیر ایدر مسعانك معناسی سیر سریع ایله سیر ایدر دیمکدر فافهم (اون ایکی دلك) عینین اذنین منخرین سبیلین ثدیین سره فم (ثابتات) اول یلدزلر که بطؤ حرکاتندن ثابت کبی کورینور سیارانك مقابلیدر دیمشلردر که ثوابت دیدکاری کواکب التمش التی سنهٔ شمسیه ویا التمش سکز سنهٔ قمریه ده بردرجه حرکت ایدر پس ایکی بیك سنه ده بر برج واون درت بیك سنه ده بردوری اتمام ایلر (قوی) قوتك جمعیدر مراد اعضای ظاهرنك هر برنده حالارینه کوره وضع اولنان قوتلردر (فصلا) آیرمق وکسمك جهتندن دیمکدر وصلك ضدیدر یعنی اول قوتلر انك بدنندن هیچ آیرلمز سؤال اولنورسه که بو سوز ایام جوانی یه کوره در زیرا ایام پیریده منفصل اولور جواب بودر که وقت پیریده اعضادن قوی بالکلیه منفصل اولمق قتی نادردر پس اکا اعتبار یوقدر ویاخود کلام ناظم وقتنه

کوره عدم انفصاله محمولدر (قوتلر) مراد قوای روحانیه وقوت علمیه وقوت عاقله ومذکره ومفکره ووهمیه وخیالیه وامثالیدر (همتا) مثل دیمکدر (سیارات) ثوابتك مقابلیدر که سرعت سیراوزره اولان یلدزلردر (حواس خمس) قوت باصره قوت سامعه قوت ذائقه قوت شامه قوت لامسه در (عاقله ناطقه) یعنی قوت عاقله وقوت ناطقه (یقظی) یقظانك مؤنثیدر راویانق معناسنه (اخلاط) خلطك جمعیدر کسرله قارشمش نسنه معناسنه مراد اخلاط انسان یعنی شول درت مزاجدر که صفرا وسودا وبلغم ودمدر (بلوی) بلا معناسنه بوراده مراد مرض نوعندن اولان بلاورنجدر (شهلا) الاکوزلو قیون بوراده تشبیه طریقیله درز یرامعدن کوز کوزوطمرطمردر (نبات) یردن چیقان اوتدر تفصیلی بالاده در (ملق) صیغهٔ مفعول اوزره درالقا وطرح اولنمش معناسنه (غریق) غریق معناسنه دریوزه صفت اولمق حسبیله تأنیث ایراد اولنمشدر یعنی یوزی یغرنده ناپدید درشول غرق اولمش نسنه کبی فاایله غرقی اولسه دخی وجهدر شریفه معناسنه ولکن تکراردن خالی اولمزکما لایخفی (حسن آرا) حسن زیجی زیراحسن یوزده ظاهر اولور (موتی) میتك جمعیدر (بیلندی فانی وابقی) مراد مقدم حس وحرکتدن فنابولوب صکره عودتنی بیاندر (ابقی) باقی معناسنه در (سرما) قیش آخر کلمه ده الفك زیاده سی مد خولنك مد اولنه ملا بسهٔ طبیعیه سنه دلالت ایدرسر ماصغوقه ملا بسدرز یرامقتضای طبع اوزره هواسی صوق اولمقدراسیلك اولورسه عارضدر (بك) ترکی لفظدر اولومعناسنه عظیم کبی تکیم آتابك دیرلرامیر والد دیمکدر ولکن مولانا قدس سره حضرتلری مثنویده ایراد ایلمشدر کماقال (بوالبشر کوعلم الاسماء بکست * صد هزاران علمش اندر هر رکست) ظاهر بودر که تعجیم اولنمشدر ویاالسنه ده کثرت تداولنه کوره در بوراده بکدن مراد سلطاندر کونشه تشبیه اولندیغنك وجهی بودر که کونش قطب الافلاکدر زیرافلك چارمده در فوقنده عندالشیخ الاکبردی عدد فلك واردر که مریخ ومشتری وزحل وفلك ثوابت وفلك البروج وکرسی وعرشدر وتحتنده دخی یدی فلك واردر که زهره وعطارد وقمر وکره نار وهواوماء وترابدر پس کونش بواون درت افلاکك میانده توسط ایدوب جمله سنه نور بخش اولدیغی کبی سلطان دخی قطب العسکر اولوب فیض پاش بنی آدمدر (وزیراکاقر) زیرا قرمظهر انوار شمس اولدیغی کبی وزیر دخی مخزن اسرار سلطاندر تنکیم تشبیهك تحقیقی مرورایلدی (عطارد) سبعهٔ سیاره دن ایکنجی آسمانك یلدزیدر سمی بذلك لسرعة سیره یقال رجل عطارد اذاکان سریع السیر کذافی شرح التقویم (دیشی) یعنی عورت (زهره) زای معجمه نك ضمی وهانك فتحیله کواکب سبعه دن اوچنجی فلکك یلدزیدر وجه تسمیه بین الکواکب تلألوئیدر من قولهم زهر السراج ای تلألأ (یارا) الف خطاب ایچوندر ای یار دیمکدر یاردوست ومصاحب ومعین معنالرینه کلور (مریخ) میمك کسری وخاء معجمه ایله سبعهٔ سیاره دن بشنجی آسمانك کوکبیدر سمی بذلك لانه فی سیره علی مثال المریخ وهوسهم طویل یعلی به یقال له بالفارسیة تیر پرتاب وقیل انما سمی بذلك لکون لونه حمرة فی صفرة کلون المریخ وهومراد الشیخ کذا فی شرح التقویم (مشتری) سیاراتدن التنجی فلکك ستاره سیدر وجه تسمیه نفسه حسن وبها وسعاداتی اشترا واختیار یدر ومنه سمی المبتاع مشتریا لانه یشتریه لنفسه ای یختاره (زحل) زاء معجمه نك ضمی وحاء مهمله ایله سبعهٔ سیاره دن یدنجی کوکك یلدزیدر سمی بذلك لانه زحل عن الکواکب ای تنحی وتأخر عنها فعل بمعنی فاعل لانه کان زاحلا فی الاصل فعدل الی زحل کقولهم عمروزفر وانما لایدخله التنوین لانه من الاسماء الاعلام وهومعدول کذا فی شرح التقویم للطوسی (دهقان) دهخاندن مغربدر اصلی خان دهدر کویك رئیسی دیمکدر کماقال التفتازانی فی حواشی الکشاف الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب الزراعة وهو معرب انتهی بوراده مراد مطلقا اکنجیدر (بعدذا) بوتشبیهاتك جمله سی مناسبات جزئیه اوزرینه مبنیدر فلیفهم (مدینه) بیوك شهردر یقال مدن بالمکان اقام به وبابه دخل کما فی المختار قال الراغب المدینة فعیلة عند قوم وجمعه مدن وقد مدنت مدینة وناس یجعلون المیم زائدة انتهی والفرق بین المدنی والمدینی ان الاول منسوب الی مدینة الرسول علیه الصلاة والسلام والثانی الی سائر البلدان کما فی انسان العیون (رعیت) مرعیه ومحفوظه دیمکدر رعایتدندر حفظ معناسنه جمعی رعایا کلور فتحله بقایا کبی (اعضا) عضوك جمعیدر بدندن جزء معناسنه قال فی القاموس العضو بالضم والکسر کل لحم واف بعظمه والتعضیة تجزئة الاعضاء کما فی المفردات (جانور) جان روح حیوانیدر که هر دیریده واردر (ور) ذو معناسنه در حیوانه جانور دیدکلری بواعتبارله در که جان صاحبیدر وجانلیدر اصلده جمله ذی روحده مستعملدر تنکیم واقعدر * همای برسر مرغان ازان شرف دارد * که استخوان خورد وجانور نیازارد * اماترکی دیلده شیوعی خیزیرده وخصوصا بیانی ذی نابده در ناظمك تقریری دخی بواستعماله دائردر (تملق) تودد وتلطف وملایمت یعنی کوکلده اولیانی لسانه کتورب دوستلق کوسترمك ودلکولنمك که عربیده تبصبص دخی دیرلر

وفارسیده جابلوسیدر (هرجا) هر یرده یکدر انکچون برقپویه انتسابی اولمینه هرجایی دیرلر زیرا هر قپویه وار روهر یری
دورایدر وهر کس ایله صحبت ایدر (حیله) الحیلة ما یتوصل به الی حالة ما فی خفیة واکثر استعمالها فیما فی تعاطیه
خبث وقد یستعمل فیما فیه حکمة ولهذا قیل فی وصف الله تعالی وهو شدید المحال ای الوصول فی خفیة من الناس
الی ما فیه حکمة وعلی هذا النحو وصف بالمکر والکید لا علی الوجه المذموم تعالی الله عن القبیح والحیلة من الحول
قلبت واوها یاء لانکسار ما قبلها کما فی المفردات (کیمی آروکی استاد) قال فی حیاة الحیوان من الاعاجیب ان
البشر لا یقدر علی بناء البیت المسدس الا بالفرجار والمسطر والنحل بنی تلك البیوت من غیر آلة مع ان فی هذا الشکل
منافع لیست فی غیرها من الاشکال انتهی یقول الفقیر وتمام الکلام فی النحل والعسل وما یتعلق بهما فی تفسیرنا المسمی
بروح البیان فی سورة النحل (اسخی) زیاده سخی وجومرد قال فی الاسرار المحمدیة السخاء عبارة عن بذل ما لا یحتاج
الیه بخلاف الایثار فانه ان یجود بالمال مع الحاجة (کویا) سویلکن (فرسا) فرسایدن مخففدر قوتلودیو معناسنه
بو کلام اکتفاقیلمندندر مراد انسانده مصرجامع اولدیغی جهتدن هرنیك وبدبولنوردیکدر وجائزدر که فرسی
فریسك جمعی اوله آغاچدن حلقه معناسنه که فارسیده چنبردیرلر پس مراد انسانده هر چنبردن وصور تدن
نسنه موجود اولدیغن بیاندر نتکیم یوولایتده هرچنبردن آدم بولنور دیرلر بعض مکتوبلرده عتبهٔ فلك فرسا
دیدکاری آشمش معناسنه مستعملدر والله اعلم (فرش) زمیندر که مفروش ومبسوطدر (سایبان) کولکه لك (خیمهٔ
مینا) مینارنکلی چادر مراد آسماندر که لاجوردی رنکدرز یرا مینا کبودی صرچه یه دیرلر کاه اولور که بحسب المقام
یشل رنك دخی مراد لنور (حق بین) حق کوریجی (علی العمیا) یعنی حالت عمیا اوزرینه کورندر اعمانك
مؤنثیدر (ملك لایبلی) چوریمز جنت ملکی (نفخت فیه من روحی) بیانی جلد اولده در (اسنی) زیاده رفیع وعالی
(اغنی) زیاده غنی (بی همتا) بی مثل ونظیر (بعدذا) صورت نورانیه دن مراد صورت روحانیه در که مقابلی صورت
ظلمانیه وجسمانیه در یعنی الله تعالی انسانی کرك عالم روحانیته وکرك عالم جسمانیته نمونه خلق ایلدی فافهم
(صورت حسنی) کوزل صورت یعنی صورة ومعنی (بشری) تبشیردن اسمدر مژده ایتمك معناسنه (آفاق) ما خرج
عنك ای صورة اذ لا خارج عنك معنی (انفس) عینك (ذکری) تذکیردن اسمدر اکدرمق معناسنه قال تعالی فی حم
السجدة (سنریهم آیاتنا فی الآفاق) ای صور تجلیاتنا فی الاکوان (وفی انفسهم) ای فی اعیانهم (حتی یتبین لهم) ای
للناظر منهم المتفکر فی تلك الآیات او المشاهد ایاها لا المعرض الغافل (انه) ای الله سبحانه (هو الحق) المتجلی فی الافاق
وفی الانفس باسمیه الظاهر والباطن وعلل التبیین بقوله من حیث انك بروحك وجسدك بل بعینك الثابتة ایضا
صورته واسمه الظاهر وهو باسمه الباطن المطلق روحك فتعین بهذا الاعتبار اسمه الظاهر وهو سبحانه لك فلیس
فی الانفس الا اسمه الظاهر والباطن وکذلك فی الآفاق فانت بل الافاق ایضا للحق سبحانه کالصورة الجسمیة لك ای
لروحك بل الآفاق ایضا کالروح المدبر لجسدك فتعین بهذا الاعتبار اسمه الباطن کذا فی الفصوص وشرحه للمولی
الجامی (الهی) شولر کیم بی بصر جانلردر جانانی کورمزلر ❁ بو کون کورمزلر ایسه کریارنده انی کورمزلر ❁
جهان لوحنده بلمزلرند رآیات آفاقی ❁ انکچون انفس ایچره دفتر عرفانی کورمزلر ❁ کیوب دست تجلیدن بود کلو
خلعت اسما ❁ شور حمان صورتنده سیرایدن انسانی کورمزلر ❁ نفخت فیه من روحی دیدی آدم ایچون الله ❁ قوری
قالب اولنلر قلب ایچنده جانی کورمزلر ❁ بو هفت اقلیمه وست جهانه حکم ایدن کیمدر ❁ قورلمش اون سکز بیك عالمه
دیوانی کورمزلر ❁ کوز استر حقی وجه مصطفادن کور مکه حقی ❁ انکچون اول جمالی امتك عیانی کورمزلر ❁
(مشرب صافی) کدر علائقدن خالص مشرب (هدایی) بر مشرب صافی ایچ ❁ کل هو دیه لم یاهو ❁ قال حضرت شیخی
وسندی قدس الله سره الشرب الصافی هو الوصلة الی هو (ذوق صحیح) الذوق فی معرفة الله عبارة عن نور عرفانی
یقذفه الحق بتجلیه فی قلوب اولیائه یفرقون به بین الحق والباطل من غیر ان ینقلوا ذلك من کتاب او غیره والذوق
الصحیح فی اصطلاح البلغاء کیفیة نفسانیة تحصل باستقراء خواص تراکیب البلغاء وتتبعها فانظر کم تری من الفرق
بین الالفاظ والمعانی وبین الالهام الربانی (غایت مرمی) غایت مقصد که زیاده اعتباردن اکا نظر طرح اولنور
(مشایخ) شیخك جمعیدر یاشلو آدمه دیرلر یاشك مراتبی جلد اولده مرور ایتمشدر کا هیجه کثیر العلم اولان کسنه یه
شیخ اطلاق اولنور اکر یاشلو دکل ایسه ده زیرا شیخ کبی تجارب ومعارفی چوقدر اما اصطلاح صوفیه ده شیخ ظاهری
وباطنی معمور اولوب ارشاده قادر اولنه دیرلر زمانه ده بعض صورت مشایخده اولنلره شیخ اطلاق اولنمق مجازدر زیرا
علوم ظاهره وباطنه دن بی بهره لردر وبهره لری قال وتقلیدله درحال وتحقیق ایله دکلدر (لمحرره) سالکه حال کرکدر
تحقیق ❁ بوخسه تقلیدله سلوك اولمز ❁ باشنه کیسه رعایا کرتاج ❁ تختنه تاکچیه ملوك اولمز (بنا) صفت مشبهه در

کوره کن معناسنه (ریاضت) تربیه یاندن اولان نسنه لرله نفسی اوکرتمك وحقه رام ایتمکدر شول حرون آت تعلیم اولندیغی کبی نتکیم بالاده بیان اولنمشدر قال بعض الکبار الریاضة عند المحققین انما هی لتحسین الاخلاق وهی عند الحکماء لصفاء المحل وعلی کل حال فلیس هما بفتح ولا ینتجان فتحا اصلا والفتح یأتی من عند الله تعالی من عنایة الحق ومنته فلو کان له سبب ینتجه لکان الفتح مکتسبا وانما جعل الذکر فی التهی عبادة لئلا یروح وقت التهی بغیر عبادة شرعیة (پروا) طاقت وفراغت معنالرینه کلور محلنه کوره بوراده طاقت معناسنه دروحافظك * مارازخیال تو چه پروای شرابست * مقاله سنده فراغت معناسنه اولمق ظاهردریعنی سنك خیالك کیفیت وکرمیتی وارایکن اندن فارغ اولوب بزه نه شراب ایچمك فراغت وتقیدیدر (ریاضت یولی کوچ بولدر) زیرا زیاده وقوف اهلی مربینك تعلیم وتعیننه محتاجدر والا هواسی متعفن اولان مواضعده دماغه اختلال کلوب جنونه مؤدی اولور قال حضرة الشیخ افتاده ان هواء قسطینیة معین علی الریاضة غیرانها غالب القساوة (من) بعض مواضعده هوادن طاش ویااغاچ اوزرینه نزول ایدن رطوبتدر که منعقد اولوب بال اولور ترنجبین معناسنه (سلوی) بلدرجن قوشی ویاخود بلدرجن شکلنده سرچه دن بیوك وکوکرجندن کوچك برقوشدر که یمن طرفنده اولور بوراده من وسلوادن مراد لذائذ واردات وحلویات حکم ومعار فدر که اکثریا اربعین کشلردماغنه طوقنور (دروا) درست ومحقق الحاصل معرفت باب حقیقتدر پس برسالکده ریاضت اولسه ولکن معرفت اولمسه خزانهٔ لاهوت کلیدی اکا آچلمز معرفتدن مراد حقك ذات وصفات وافعالنه متعلق علوم وآفاق وانفس وتوحید وتجریده دائر ادراکاتدر که کلیاتی سلوك ایله منکشف اولور ولکن بدایتده مرشد کامل اسانندن دخی (خذوا العلم من افواه الرجال) موجبنجه چوق معارف استفاده اولنور واولنمق کرکدر بو معرفتدن بی خبر اولنلرك اکثری خیالاتی مقاصد وحقایق قیاس ایدرلر ولیس الخبر کالمعاینة (بزم عرفانمز سری اکا عین ریاضتدر) بلکه ریاضتك فوقنده درزیرا مقصود اصلی اول عالمه بتلك صکره عینله بولمق صکره حقله حق اولمقدر قال حضرة الشیخ افتاده الکلمات العرفانیة اقوی من ریاضات کثیرة ولذلك قال صاحب المحمدیة (بزم عرفانمز الخ) وقال ان صاحب المحمدیة کان غالبا علی شیخه الحاجی بیرام فی المعارف الالهیة ولکن شیخه غالب فی التصرفات الکونیة (لمحرره) قیله قوری لاف وکزاف * عرفانه کل عرفانه کل * عرفانله قیل قلبی صاف * اذعانه کل اذعانه کل (اشفی) زیاده شفابولیجی مراد مرض فرقتدن خلاص اولمقدر قال الراغب اشفاء البئر وانهر طرفه والشفاء من المرض موافاة شفاء السلامة انتهی * بعض نسخده اتقی دوشمشدر تاایله امانونله اولمق ریاضته مناسبدر زیرا ریاضت ایله نقاوت وطهارت حاصل اولور (پیما) پیمایدن معناسنه دریعنی اولچمك مراد نورا ولچمکدر نتکیم نکته سنج دیرلر فانظروا لله اعلم (ماوراء) اکاروی دیمکدر نتکیم جیحون صوینك اکاروسنه ماوراء النهر دیرلر (نکتهٔ غرا) کوزل نکته وقدمی شرحه مفصلا (تدقیق) تحقیقك فوقنده اولان بیاندر (فضاء) آچق کیك یروقدسبق (بعدذا) فضای تدقیقده خیمه قورمق تمثیلدر مقصود عالم معنادن اثرخفی اظهار ایتدیکنی بیاندرزیرا جهاندن مراد عالم ملك وماوراسندن مقصود عالم ملکوتدر که عشاقك تفرجکاه ونزهتکاهیدر هر باراول عالمك کلشنندن کل معانی ابرازایدرلر واول تحقیق وتدقیق ایدرلر که اهل نظرك یدعقلی اکا ایرمز وپای ادراکی دائره سنه اصلا کیرمز (وعد) الوعد عبارة عن الاخبار بایصال المنفعة قبل وقوعها (فردا) یارین (منجی) نجات بوله جق مکان (وجدان) بولمق که فقدانك ضدیدر بوراده مراد ادراك باطندر تحقیق کذرا ایتمشدر (ملجا) صغینجق یریقال لجأ الیه لاذ (جواهر اعراض) شرح اولنمشدر (یکتا) برفات دیمکدر مقصود وحدت حقیقیه در (آنی انجق الخ) تحقیق فصل معراجده دروبو محلده اولان ابیاته شرح واقع اولان کلمات دخی جلد اولده محلنده مرور ایتمشدر الحاصل رؤیت دیدکاری حضور یاندن برامر درولکن حقله حضوراون سکزبیك عالمدن انقطاعدنصکره در (بولدی حقله محیا) یعنی حقله حیات باقیه بولمش ایدی زیرا محیا حیات معناسنه مصدرمیمیدر (تجلی ماوراسندن) تجلی آردندن (که زیرا مظهری اولدر) یعنی حقك مظراکی (الهی) یترغفلتده سن آچ جان کوزینی * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * کورب وجدانله جانان یوزینی * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * شوجان ودل که بولدی ذره وجدان * عیان اولدی اکاغیب ایچره ایمان * شهودایچون کلوبدربونده انسان * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * شهودایچون ایرشدی طوره موسی * شهودایچون تجردقیلدی عیسی * کورب لیلی یوزن مجنون آسا * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * ایرشدی چونکه درکاه قبوله * تجلی ایلدی مولی رسوله * سلوك ایت حقیاسنده بویوله * شهوده ایرشهوده ایرشهوده * اللهم اجعلنا من المتمتعین باللقاء والجمال والمتنعمین بنعیم القربة والوصال آمین آمین *

ینه عرض ایلدی دلبر یوزن قصر جلالیدن
ینه نالنده شیدایم شراب لایزالیدن

کیرو کشف حجاب ایتدی کوزم کوکلم جهاندن
کیرو جانه ندا ایتدی ندای ذوالتعالیدن

حقیقت یوزنی وجه مجازیده مبرقع وش
یشمش آلن آلیله سچلمز آلی آلیدن

جمالی آفتابینك شعاعی ایتمدن پرتاب
عدم شهرنده سایبدی جهان فی زوالیدن

ایکی عالم وجود یکیم دوشو بدر سرنه مصحف
کمال حسن آیاتن آچر عین کمالیدن

انك مهری هواسنده وجود کائنات ذره
انك چهری صفاسنده بهشت برشمه عالیدن

چنان دریای هجرانه باشمدن اشه غرقیدم
وصال ایرشدی سیرایم شراب پرخیالیدن

منم شهباز قدسیکیم انده طوتر اول سلطان
منم سرباز انسیکیم ایرشدم ذوالمعالیدن

چودوشدی عشقنه کوکلم ازلدن تاابد مستم
عمارتمی کلور هرکز خراب لاابالیدن

خیال نقشی جانمده مصور اوله لی کوکلم
هب اسمی رسمی محوایتدی بوتصویر مثالیدن

یوز بنی کورمکه امکان چووار درآرزومندم
قولاغم خالیدر زیرا کلام اعتزالیدن

نیدرلر انی کیم انك دلی سویلامیه رازن
نیدرلر انی کیم باشن چکه اعلی الاعالیدن

کرکز شول فنا عمری چو بو عمر عزیزم اول
کرکز باکه شول جانی که برغم اوله خالیدن

بکانه صومعه مسجد چو مقصود مدر اول مرشد
کرك هر یوزه یوز اورم کورم انی مجالیدن

زهی مقبل شوقولدر کیم اوله فائنده اول مقبول
زهی قابل شوقابل کیم دیه مولی الموالیدن

صون ای ساقی می باقی بکاکل حسن باغندن
که اکسیر حیات ایچم اوفرجام زلالیدن

انك سوداسنی بولم کچم سودای سودادن
اوسودایی بولان کچدی بوسودای ملالیدن

چون انك دردی دورنده بولو بدر سلسله جانم
کچه فکرم تسلسلدن چقار دور محالیدن

منم دریای توحیده چو محو محض مستغرق
کتورسم نوله کرکوهر بودریای وصالیدن

خداوندانه نقص اوله کمال سلطنتدن کیم
اکر بویاز یجی اوغلی کوره نور جمالیدن

سنك عشقك کتابینی کوزی قانیله یازمشدر
صاچرسه دراینله مرجان نوله بحر امالیدن

قصیدهنك معناسی جلد اولده مرور ایتمشدر الهی اولدیغی بودر کیم اسرار و معارفه متعلق و عشق و شورشه دائردر (ینه عرض ایلدی دلبر یوزن قصر جلالیدن) یعنی محبوب حقیقی جلال و عظمتنه منسوب اولان قصردن ینه عاشقه عرض جمال ایلدی ناظم قدس سرهنك بو مطلع غراسی هدایی افندینك روح الله روحه الهیاتنده ❁ آچلدی چون بزم الست دور ایلدی پیمانه سی ❁ مطلعی کبیدر نتکیم بو پیمانه دن نوش ایدنلرك ذوقنه خفی دکلدر (ینه نالنده شیدایم شراب لایزالیدن) ینه ایکلیجی و مجنون و مست لایعقلم لایزال اولان الله تعالی یه منسوب اولان تجلی شرابندن زیرا تجلیء محبوبك عشاق دانده کیفیت و کرمیتی باده نوشلرك دماغنده اولان آشفته لیکدن زیاده در زیرا انك تأثیری جانه و بونك جسمه در نتکیم عمر بن الفارض رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیورر (وکل بلاء ایوب بعض بلیتی) یعنی بنم مرضم روحده و ایوب علیه السلامك جسدده در پس بنم محنتم انك محنتندن اشددر و جائزدر که (ما اوذی نبی مثل ما اوذیت) سرنه اشارت اوله فافهم (ندای ذوالتعالیدن) علو و رفعت صاحبی اولان ندادن (بعدذا) ندانك علوی یا منادی حسیله و یاخود رفعت مقام سببیله در بو مقامده ایکیسنی بیله اعتبار ایتمك جائزدر و بو رادهنده اطلاق خطاب معناسنه در زیرا عاشق و معشوقك وصلتی زمانده قرب و بعدتصور اولنمز و خطاب دیمك بیله تفهیم ایچوندر زیرا اومقامك خطابی وارد اولان فیضدر (مبرقع وش) بچه لنمش محبوب کبی زیرا برقع بچه دیدکلری یوز اورتوسیدر مراد وجه مجازی اولان صور اکوانك وجه حقیقت اولان اسما و صفاته آینه اولدیغن بیاندر زیرا کرچه مجاز جمال حقیقته نقاب کبی اولمشدر فاما عروسه کندی نقابی نقاب اولمز فافهم (مغربی) کجاشود بحقیقت عیان جمال حقیقت ❁ اکر مظاهر و آینهٔ مجاز نباشد (پرتاب) یلدرامق (فی زوال) فیء شیء وزننده در زواله اضافتی ادنا ملابسه ایچوندر فیء زوال اصطلاح فقهاده زوال وقتنده خط نصف نهار اوزرینه ربع مقیاس مقداری واقع اولان ظله دیرلر یعنی حق تعالینك آفتاب جمالنك شعاع و ضیاسی تجلی و ظهور ایتمزدن اول بو جهان و جمیع عوالم عدم و فنا شهرنده فیء زوال کبی بر کولکه ایدی حاصلی وجودی یوق ایدی چونکه اسما و صفاتیله تجلی ایدوب آفتاب جمالی پرتو انداز اولدی لاجرم جهان اول نورله منور اولوب وجود بولدی ❁ قال الشیخ الکبیر رضی الله عنه فی الفکوك لاشك ان الوجود المحض یتعقل فی مقابلته العدم المضاد له فان للعدم تعینا فی التعقل لامحالة وله الظلمة

كما ان الوجود له النور به واهذا يوصف الممكن بالظلمة فانه يتنور بالوجود فيظهر فظلمته من احد وجهيه الذى يلى العدم وكل نقص يلحق الممكن ويوصف به انما ذلك من احكام النسبة العدمية واليه الاشارة بقول النبى صلى الله تعالى عليه وسلم (ان الله خلق الخلق فى ظلمة ثم رش عليه من نوره فظهر) وخلق ههنا بمعنى التقدير فان التقدير سابق على الايجاد ورش النور كناية عن افاضة الوجود على الممكنات فاعلم ذلك (مصحف) مثلث الميم ماجمع فيه القرآن او الصحف كما فى القهستانى مراد مصحف قرآن آيات تنزيليه وحقائقنى جامع اولديغى كبى مصحف وجود دخى يعنى آيات تكوينيه اسرار حق محيط اولديغنى بياندر (عين كماليدن) كامله منسوب اولان كوزدنكه انسان كامل كوزيدر زيرا حقك آيات حسنه سنى بصيرت اهلندن غيرى كيمسه حقيقت اوزره كورمز وكمالنى انك كامل مظاهردن غيرى برفرد بيلمز وسرينه ايرمز (مهر) كسرله شفقت ومحبت وكونش بوراده مراد كونشدر يعنى حقك آفتاب جمالى هواسنده وجود كائنات شول شعاع شمسده كورينن ذره لر كبيدر يعنى جزئى نسنه در زيرا كرچه وجود كائنات حقك تجلياتندر ولكن آفتاب حقيقته نسبتله برذره كبيدر بونده حقك عظمت وكبرياء وعلوشانى بيان وكائنات انك تجلياتندن برذره قدر تجليسى اولديغن عياندر زيرا وراء اجسامده دخى تجليات واردر كه مياندە تفاوت شول عرشله برحلقهٔ صغيرنك وياخود عنقايله برسرچه نك ويا آفتابله برذره نك تفاوتى كبيدر (چهر) جيم عجميك كسريله صورت معناسنه در بوراده مراد جهره در زيرا صورتك افضليدر يعنى حقك جمالى صفاسنده بهشت عالى برشمه وجزئى نسنه در تنكيم بالاده (ع) انك حسنى صفاسنده رياض عدن برغنجه * ديديكى محلده تحقيق اولنمشدر (چنان) انجلين (سيراب) قانمش (شراب پرخياليدن) خيال جانانله پر اولان شراب فيض وتجليدن (شهباز قدسى) عالم قدسه منسوب اولان شهباز مراد عالم دنسدن سير وسلوك ايله پرواز وعالم قدسه وصولنى اعلام وحقك زياده نظر عنايت وحمايه سنه مظهريتنى افاده در وبو كلام دعوى قبيلندن دكلدر بلكه واقعى بياندر زيرا دعوى اودر كه انده معنى اوليه ناظمك خود آثارى معناسنه شاهد عدلدر * سؤال اولنورسه كه دعوى اولديغى صورتده دخى دعوى صورتنده در جواب بودر كه عشاقدن حرارت وقتنده بومقوله كلمات صادر اوله كلمشدر پس مسلوب الاختيار ومغلوب الحال اولنلره كوره عجب دكلدر (لمحرره) نجب اولسه ديلم سوزده دلير * عشق جانمده بكا ايلرزور * سلسله بند جنون عشقم * هرنه سو يلرسم اولو بدر معذور (سرباز) بهادر كه باشيله اوينيه وباش ويرمكدن دونميه (انسى) ضمله وحشيتك ضديدر يانسبت ايچوندر مراد حقله انسدر (ذو المعالى) الله تعاليدر كه علوذات وصفات عاليه صاحبيدر معالى علوك جمعيدر على غير قياس محاسن حسنك جمعى اولديغى كبى (خراب لاابالليدن) لا ابالى قايرم ديمكدر يعنى مست باده اولان خراب دماغ اولديغى كبى بن دخى مست عشق اولوب برمرتبه خراب دل اولمشمدر كه اصلا عمارتنى قايرم يوقدر بلكه نيچه ازماندر كه حالى اوزرينه شويله خراب طورر زيرا بو خراباق زهدله عمارتدن يكدر (لمحرره) اوله كورمست مى عشق خدا * بكزه مز برشرابه اشبو شراب * بو خراب ايچره درعمارت دل * دلى معمور ايله طورمه خراب (تصوير مثاليدن) مثال مصوردن كه جانانك جانده منتقش اولان نقش وخيال ومثاليدر مراد خيال بارك كلدكده خيال اغيارك محو اولديغن بياندر زيرا يارك اسم ورسمى ايله اغيار صغمز (لمحرره) دلده مرسوم اوله لى صورت يار * محو محض اوندى نقوش اغيار * كورمك استرسك اكر بو نقشى * سينه كى تادله دك عشقله يار (كلام اعتزاليدن) اهل اعتزاله منسوب اولان كلامدن زيرا معتزله انكار رؤيت ايدرلر تنكيم كتب كلامده مبيندر الحاصل بن اهل سنتدنم خصوصا كه مذهبم عشقدر وبنم مذهبمده ديدار حقى مطالعه يه امكان واردر پس يوقدر دينلرك سوزلرينه قولاق طوتمم زيرا اهل بدعت سوزلرى وما لا يعنى مقوله سيدر (لمحرره) كورمز يسم جمال حقى اكر * نيده رين اشبو كوزلرى آخر * اومرين كيدوره تجليدن * بكا الله خلعت فاخر (اعلى الاعالى) الله تعاليدر كه جمله علو اضافى صاحبلرى علوى انك علو ذاتيسندن استفاده ايتمشلردر (چو بو عمر عزيزم اول) يعنى بنم عمر عزيزم حقدر وانكله مرور ايدن خوش وقتمدر (كه پر غم اوله خاليدن) معناى عشقدن وسر حقدن خالى اولان نسنه لردن غم وقساوت ايله طوله زيرا عاشقلر بوق يره يعنى دنيا وعقبى ايچون غم چكمزلر بلكه انلرك غمى غم عشق ودردى درد حقدر (صومعه) اصلنده نصارانك تعبد ايچون طاغلرده وصحرالرده وخالى يرلرده بنا ايتدكارى موضعدر شهرلرده اولانه بيعه ديرلر قال تعالى فى سورة الحج (لهدمت صوامع وبيع) الآية قال الراغب الصومعة كل بناء منصمم الرأس اى متلاصقة انتهى مقصود ناظم قدس سره بودر كه بر كيمسه نك كه مقصود اصليسى اول مرشد حقيقى اوله اكا عابدلر كبى مسجد وصومعه قيوسى وقيدى اولمز بلكه (فاينما تولوا فثم وجه الله) مقتضاسنجه جميع اينياتدن فنا بولوب حقه اطلاق اوزره عبادت ايدر وهر يرده انك شهودنه ايرر تنكيم بيورر (كرك هر يوزه يوزاورم (مجالى) مجلى نك جمعيدر محل

جلاوظهور معناسنه مراد مظهر اسما وصفات اولان عوالمدر که اهل مکاشفه اولنلر هر مظهردن حقه بروجهله
نظر انداز اولورلر وشهودده بری برندن تمییز ایتمزلر تنکیم نسیمی بیورر (ع) اهل حق فرق ایلمز مسجدلری میخانه دن ❁
یعنی علم وشهودده یوخسه عملده دکل (ومن هذا القبیل قول ابن الفارض (وان نار بالتنزیل محراب مسجدی ❁
فانار بالانجیل هیکل بیعتی ❁ وللمشایخ جانب نظر جانب عمل فمن جهة النظر الی التوحید الحقیقی لایرون شیئا
ناقصا ومن جهة العمل یمیزون بین اللطف والقهر فلا یسلکون فی الاعمال الا المسلك الذی سلك فیه الانبیاء من
طریق اللطف دون القهر فیراعون التوحید فی مقامه بالنظر ویراعون التفریق ایضا فی محله اعنی التنزلات کذا
فی الواقعات المحمودیة (مولی الموالی) الله تعالیدر که جمله حاکملر اوزرینه حاکم ووالیلر اوزرینه متولیدر مراد قابل
فیض اولنلرك حقدن نطق لازم اولدیغن بیاندر زیرا قابل کفتار اولان طوطی سویلمسه سائر قوشلرله برابر اولور
وسویلدیکی قابلیتنه کوره اولسه بنه تنزل بولور (لمحرره) حقیا قابل کفتار ایسك ❁ سویله اوصاف حق تقریرایت
❁ اوح عالمده یاد کار اولسون ❁ نیچه آثار یازوب تحریر ایت (کچم سودای سودادن) یعنی سودای خام ماسوایه
دوشمك سوداسندن کچم وبرنسنه یه تعلق ایتمك قیدنده اولمیم بلکه هر شیئدن ال یویم (سودای ملالیدن) ملاله
منسوب اولان سودادن که سودای ماسوادر زیرا غایتنده ملال وتألم وانفعال کتورر (سلسله) زنجیردر بوراده
اتصال معناسنه در یعنی چونکه جانم حقك دردی دائره سنه اتصال بولدی واول دائره ایله علاقه اهلی اولدی
(کچورفکرم تسلسلدن چقار دور محالیدن) تسلسل امور غیر متناهیه یی ترتیب ودور برنسنه کندی اوزرینه
توقف ایده نك اوزرینه توقف ایتمکدر که ایکیسی دخی محالدر تنکیم محلنده مبیندر یعنی ذکر اولنان دورك
سلسله سنی بولدنبری اهل نظرك تسلسل ودور محالنی فکرمدن چیقاردم وخاطرمه کتورمز اولدم زیرا انك قیدنه
دوشن بونکله علاقه ایتمز واهل کشف اولان اهل نظرك وصاحب عشق اولان صاحب زهدك یولنه کتمز زیرا صفا
طورر کن کدرله آشنا القدن نسنه بتمز (بحر امالی) همزه نك فتحی ولامك کسره سیله املانك جمعیدر املاء برنسنه یی
یاقدن ایل اغزندن یازمغه دیرلر بوراده مراد مطلق کتابت وتحریردر یعنی کوزلری غم عشقدن خونپاش اولان
کیمسه دن عجب دکلدر که بحر تحریر وکتابتدن درومرجان کبی قیمتدار ونفیس واطیف معانی وحقائق نثار ایلیه
وحقك اذنی اولان مرتبه دن ارباب دله رازآچوب سویلیه مراد فیض خدایی بیان وبوبابده منعم علیه اولدیغنی
عیاندر (الهی) ای کوکل شول قطره ده دریای عمان کیزلیدر ❁ ذره ناچیزده مهر درخشان کیزلیدر ❁ عاشقك
دریاسی دلدر جوهری علم لدن ❁ ای بودریاده هزاران در ومرجان کیزلیدر ❁ قیله در ویشه عباسیچون
حقارتله نظر ❁ کیم بیله زیر عباده بلکه سلطان کیزلیدر ❁ آدم کامل بیلمزسه بوعالمده نوله ❁ کیمسه بلمز میشه
زارایچنده ارسلان کیزلیدر ❁ سنك خارا آره سنده قیمتی کوهر یاتور ❁ خار زارایچره کل صدبرك خندان کیزلیدر ❁
اهل عرفان دیدیلر حق بیلك آساندر ولی ❁ حق یتمش بیك حجاب ایچنده انسان کیزلیدر ❁

❁ خاتمة الکتاب ❁

تمام اولدی کتاب الحمد لله
اوجله کائناتك آفتابی
یازیلنجه کتاب اول نور زاهر
بریسی بوکه برکز سویلمشدم
ایکنجیسی بودراول روح الارواح
امین وحی خیر الراحمین سن
چوطاپکدر فوعالمدن اعلم
شو رسمیله افاضل وصف ایدرلر
کرك بنده قیلی درت پاره یارم
سوزیمی ایشدیجك اولدی شاد اول
اوچنجیسی بودرکیم کوردی اول شاه
شو کاملار وار ایدی مجلسنده
دیزم چوکوب اوتومیشم بو بنده
یوزیمه باقدی یوردی سکاین

همام اولدی کتاب الحمد لله
چوامر ایتدی بکا دوزدم کتابی
بکا اوچ کز دوشمده اولدی ظاهر
انی دیباجه ده ذکر ایلمشدم
چوکوز کدی دیدم ای نور فتاح
چلبدن رحمة للعالمین سن
سنی مدح ایده کلدی جمله عالم
که برقیلی ایکی یاروب کیدرلر
بنی او یارکه تابنده او یارم
یوزیمه باقدی کوردی دیدی شاد اول
اوتورمشدی ارنلر برله چون ماه
نه ایدم بونلری یا مجلسنده
طوترون بوکلامی الده بنده
که شمدیدنکیرو درس ایدیسرون

ایکی کز اشبو وجهله بیوردی
او یاندم شاد اولوب دیدم الهی
چوبن قولیکه درس ایده حبیبك
پس انك حضرتندن قیله ایراق
که دنیا آخرت بیله اولم بن
بنم هم اصلمی فرعیمی یارب
کرمدن هم کتابیه نظر قیل
سکز جنت وش اولسون بو کلستان
بوزار یله بوراز ایچنده ایکن بن
کوریرم اوحالده سلطان المشایخ
جهانك قطب ماهی حاجی بیرام
کوز کدی سرمه دیر مژد کانی
که سکا بر کتابی قیلدی احسان
دوزلدیسه عرب دوزدی یا اعجام
اکر ترکی دیلنجه وارسه دیوان
ایتدیلرسه درلو داستانی
بولارك سوزی بودر کیم برانسان
سنکده جمله عالم علمنی حق
جهان نوادی نولیسر سویلدك سن
مشایخ سرنی کشف ایلدك سن
خصوصا بر عجب نظم اوزره آنی
حروف اوزره کلورابیات مرغوب
یدی بحر اوستنه نظمی مصنع
معطردر سوزکدن روح عشاق
قوینجه تا قیامت بو کتابك
دخی خاصیتی وار بهتر آنك
نه دکلو اوقنوز اولورسه تکرار
سخن پرداز اولان بیله کلامك
سوزکدن فتح اوله شهر طریقت
بونك کبی سوزه هیچ کیمسه بنیاد
جمیع سوزلرك سلطانیدر بو
بودر بونکته کوهر فشان بو
چوشیخم بوسوزی اشراب قیلدی
دیدم چون همت ایتدك حکمت ایردی
سلام الله ایرشسون سزه یا شیخ
بوسوزده یکن اچلدی ناکاه ابواب
دیدیلر چون کتابك بودرای یار
ایلت انی عجم سلطانندن سن
ویا انی ایلت سلطان رومه
دیزم چوکدم بولاره قیلدم اقبال
ایتدم پادشاهلر آیه بکزر

چون بیوردی دیلم جانم طیوردی
که سنسن جمله مخلوقك الهی
دل وجانه دوا ایده طبیبك
انك علمیله قیل کوکلمی اشراق
قیوسنده قولی اولم قالم بن
بیله قو یار قتنده قیل مقرب
قو عالم ایچنده معتبر قیل
یدی اقلیمه طواسون بو کلستان
بونازیله نیاز ایچنده ایکن بن
کوررم اووقتده برهان المشایخ
جهانك شیخی شاهی حاجی بیرام
که ویردی حق سکاشول زندکانی
که مثلن دوزمدی دنیاده انسان
دینلدیسه براز دیندی سرانجام
سنکچون دوز یلوبدر یوجه ایوان
ایت کیم کوردی بوخوش کلستانی
برانسانی سوب بواش سه احسان
سکا ویردی اکا یازدك محقق
جهانك خلقنی پس طویلدك سن
تمامت قیل بقیل وصف ایلدك سن
کتوردك کیم انور کوکلی وجانی
ارایرلرده ترجیع بندله خوب
سکز اوچاق کبی بزمی مرصع
مطرادر نوای پرده عشاق
نظیری کلیه بو آفتابك
کیم اوقورسه نصیبی آرتر آنك
صاچیلور نافه سندن مسك اسرار
سوزکدن بیلنه دار السلامك
سوزکده ختم اوله بحر حقیقت
نه ایتدی نه ایدیسر دور آباد
قو شاعرلرك دیوانیدر بو
بودر بوفتنهٔ آخر زمان بو
سوزینی جامهٔ محراب قیلدی
چو حکمت ایردی حقدن رحمت ایردی
دوکنمز همت ایلك بزه یا شیخ
ایچرو کیردی کوردم برقاچ احباب
که کور مادی انك مثلینی دیار
ویا سلطان مصر ایوانده سن
مراد بن محمد خان رومه
قارشدردم سوزمده یاغه آق بال
مثالی یرده هم دریایه بکزر

ولیکن قپولاری کی خطرناك
قپودن طاپولاری کی خطرناك

قپو اولدرکیم انده اولیه سد
طاپو اولدرکیم انده اولیه رد

بنم یوقی قپوم قوك بو فغانی
کتورمسینه اکا بو ار مغانی

دیدیلر قاپو کیمك قاپوسیدر
ایتدم کیم محمد طاپوسیدر

دیدیلر اول قپو عقبی ایچوندر
سکا دیدیکمز دنیا ایچوندر

دیدم دنیا وعقبایی محقق
ابوالقاسم قپوسندن ویررحق

ولی دنیایی تقریر ایده بن بن
مثالن سیزه تحریر ایده بن بن

مکر برکون دیدم سلطان محمود
قغردی خاص ایاسی ایلدی جود

باغشلادی اکا ایلن تمامی
که سلطان اوله کوره خاص وعامی

ایاس خاص ایشتدی ایتدی فریاد
مقربلر ایتدی نیدی فریاد

سکا اصمرلدی ملکنی سلطان
سنك حکمکده اولدی جمله اوطان

بو ایشه اغلق کیشی عجبدر
ایتدی بیلدیکز نه سببدر

بکا ملکینی ویرمك طاپوسندن
بنی رد ایلمکدر قاپوسندن

سراسر عالمی تسلیم ایدرسه
بکا اصمرلیوب کندو کیدرسه

بن انك قاپوسندن کتیم هیچ
اولورسمده بو ایشی ایتیم هیچ

روامیدر دیدم دنیا ایچون بن
سورینم برچورك سودا ایچون بن

دو عالمده بنم اولدر مرادم
قپوسی قوللرندن اوله آدم

قپوسنده انك آچ اولغم یك
سورب یوزیمی محتاج اولغم یك

کوزم قانینی آب ایتسم روادر
یاقوب بغرم کباب ایتسم روادر

رسول الله بیورمادیمی دیدم
بونك قیدین قیورمادیمی دیدم

بیوردی کیم حرامدر دیدی دنیا
شوکشی یه کیم اولسه اهل عقبا

بیوردی هم حرامدر دیدی عقبا
شوکشی یه کیم اولسه اهل دنیا

حرامدر دیدی اکا ایکیسیده
کیم اهل الله اوله اللهه کیده

دیدیلر باری برسوز وارروا قیل
دیدم نه دیدیلر شاهه دعا قیل

دیدم هردم قیلورون بن دعایی
چلب ویرسون دعامه تك روایی

که زیرا خانلرك خانی مرادخان
جهانك جمله سلطانی مرادخان

شول اسکندردر اول شول سلیمان
کیم انکدر جمیع اهل ایمان

اکر اول اولمایدی شرقله غرب
خراب اولوب طولردی جنکله حرب

بو معنیدن جهانك شاهیدر اول
ندر برکوك یوزینك ماهیدر اول

سبب قیلدی انی زیرا که رحمان
که اولور هر لحظه بیك کافر مسلمان

بنی الاصفر انکچون طوته مزباش
آیاغ ایدرباشن شاهیسه شاباش

خصوصا انکروس اول نره دیوی
بصان اولدر کسن اولدر غریوی

جهان برنقطه کبی آیه سنده
اویورلر خلق دوری سایه سنده

بودر پس سرتسر دنیایه سلطان
بودر پس بره بحره سایه سلطان

اوکرلر چوق ولی مدح ایده مزلر
قیو بده قاپوسینی کیده مزلر

بودر مدحم بولو بدر هر کمال اول
دعام بودر که اولسون پرکمال اول

ایرشسون پیکری افلاکه آنك
ایرشسون اشکری املاکه آنك

چودورانده اولدی اول ملك خو
کلوب دوران کوزندن قاپدم او یخو

که بولدم آفتابی سایه سنده
تمام ایتدم کتابی سایه سنده

بوداغی وارآدی سلطان محمد
اودر تختنده شمدی خان محمد

انی قطب ایده دور کائناته
آچر کند و قنادین ممکناته

بو ایکی شاهله ملك اولدی براق
خداوند ادیلرون بو ایکی خان
وزیری وار ایدی بر نور وهاب
کمال عمله موصوف ایدی اول
شورسمه فضلله اولمشدی مشهور
بو نادر درکه علم وجاه واموال
ولی بو شهده چون جمع ایتدی قادر
بو فضلیله سوردی بنی باری
آنك سوکوسنه ایدوب توطن
بوکز بونده شو عاشقلر بالوردی
صناسن درایدم مرجان ایچنده
که عمرم بونلره ایشارایدردم
بحمد الله شو عارفلر اولوبدی
قرنداشم وار ایدی آدی بیجان
بیلورسن یوق وفاسی روزکارك
بوسوز ایله مغارب آداوای یار
نه دکلو وارایسه عالمده تفسیر
احادیثی تمام احیایی سوزدم
ندکلو وارسه دنیاده غرایب
جهانك ابتداسن انتهاسن
دیدم بیجانه امدی بندخی کل
بونی ترکی دیلینه دوندر امدی
بوسوز یله انی قیلدی تمام اول
بنده بوکتابم کیم دوزلدی
ایکیسیده مغاربدن چیقوبدر
اکر اولیسه اولدر درمکنون
بحمد الله بو بز ایکی قرنداش
انکچون چکمشز بو یولده زحمت
اکر ضبط ایتمك استرسك تواریخ
جمادی الاخره آخر اولوبدی
بوکز چوکان قدرت ایردی ناکاه
ایرشدی کلدی قوتلو فال ایله اول
رسول الله ایشکینه ایاق بص
چون اول دوشده سکا اوچ کز کورندی
سنی قپوسنه کلسون دیمکدر
سکا اول ویرمشیدی بوکتابی
ایشت تمثیل ایدم بن سکا حالك
که مولاسی براولوخواجه ایدی
بوقول کیم وار بغایت کمتر ایدی
ولکن خواجه سینه صادق ایدی
دیلردی خواجه سینك کوره یوزین

صناسن شمسله بدرایتدی اشراق
جهان طوردقجه اولسون ملیکه سلطان
آدی محمود پاشادی ابن قصاب
مکمل عارف ومعروف ایدی اول
که دیلارده همین اولیدی مذکور
اوچن جمع ایده کیشی ایده اکان
نظیری اولادی پس دنیاده نادر
برینه بیحد ایتسون اکا یاری
کلیبولیده ایتمشدم تمکن
که هر بیری سوب قدرم بیلوردی
سوب بنده بولاری جان ایچنده
طوریشوب حق یولینه یارایدردم
که کوچك آدلری دنیا طلوبدی
بکا ترغیب ایدوب دیردی که ای جان
قوسند نصکره برخوش یادکارك
کتاب ایتدمدی کورماشدی دیار
بولوب الدم ایدی مغزینی بر بیر
اون ایکی علمك اصلی اوزره دوزدم
عرب فارس ایلن رومی ارایوب
مغاربده یازوبدم منتهاسن
چودوزدم بوکتابی سندخی کل
بابلسون ایله شهره کوندر امدی
کلیبولیده قیلدی اختتام اول
کلوب درکبی جمع اولدی دیزلدی
طاشوب دریاایکی یوزدن آفوبدر
وکر بو ایسه بودر اجر غیرممنون
که بو ایکی کتابی ایلدك فاش
دیه لر یازیجی اوغلینه رحمت
سکز یوز الی اوچن دیدی تاریخ
کتاب آخر اولوب فاخر اولوبدی
بکا برصولجان ایرکوردی ناکاه
ندا ایتدی لسان حال ایله اول
بیلکی دال ایدوب الده طیاق بص
کمال لطفنی سکا کور امدی
مرادی نه ایسه السون دیمکدر
پس ایلت اکا کیرو اشبو کتابی
سنك شول قواه بکزرکیم مثالك
بغایت یوجه لردن یوجه ایدی
قو قوللردن ادنی ابتر ایدی
دون وکون اغلار ایدی عاشق ایدی
واره درکاهنه ایشیده سوزین

اوتانوردی قصورندن کیرو اول
تحسرده یدی دائم فرقت ایچره
بوخواجه بیلدی برکون حالن انك
بزه کلمکلکه چونکیم یوزی یوق
بزه کن نیته بزدن اوله محروم
براز نسنه ویرملم تاکیم اول قول
بوکز کوندردی اول قوله عطاسن
چوقول کوردی دیدی الحمدلله
اله الدی عطاسن خواجه سینك
قاپوسینه کتوردی یوزن اوردی
کوزه کوز کوردی بوکز یوزن آنك
سنکده بوقوله بکزر مثالك
پس الدم بندخی اشبوکتابی
رسول اللهه معناده ایرشدم
دیدم قواده عطاده خواجه سینك
سنك درکاهکه لایقم اولور
کرم قیل بن قولی قاپوکه قول ایت
چوکوردم یوزنی قالمادی طاقت
بوسوزی دیمشم دیوانه آنده

بوحالیله طوتامزدی اکا یول
تحیرده یدی دائم حرقت ایچره
دیدی المق کرکدز الن آنك
سعادت کوکلرنده یلدیزی یوق
چو بیزمدرکلك کیم اوله مرحوم
بوله قاپومزه آنك ایله یول
که تا اورته عطاسیله خطاسن
بنی کندویه قیغردی بوکون شاه
دیدی قواده عطاده خواجه سینك
الن او پدی ایاغ اوستینه طوردی
یوزه یوزهم ایشتدی سوزن آنك
اکر بیلسه کسه بودر اکله حالك
که کورم اول جمال آفتابی
قپوسینه عطاسیله کیرشدم
ایودر کر یاوز قول خواجه سینك
بنی ردایتمه کیم کوزم نم اولور
چوسنسن عالمه رحمت قبول ایت
اریدی بولمدی جانم افاقت
کیرو هم یازمیشم دیوانه بونده

خاتمة الشئ آخره (همام) اولوکشی معناسنه بوراده مطلق اولو معناسنه در (اوجمله کائناتك آفتابی) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر که جمیع کائنات انك نوریله منور اولمشدر زیرا مطلع نور شهود ومنبع فیض وجود وجود در ظاهرده آفتاب وسائر اجرام نیره انك انوارندن وباطنده علوم وحقایق انك آثارندندر (نور زاهر) شعله دار وضیا پاش اولان نور که فخر عالم صلی الله علیه وسلمدر (بریسی بو که الخ) بحمد الله تعالی بو فقیره دخی بو شرح محمدیه شیرازه بند تکمیل اولنجه اوچ وجهله بشارت حاصل اولدی ❊ اولکیسی ناظم قدس سره ایله معانقه وملاطفه در که دیباجه ده اشارت اولنمشدر ❊ ایکنجیسی بودر که عالم مثالده کورور مکه بر دریا کنارنده واقع بر قبرا یچنده مدفون شرح محمدیه وارایمش بو فقیر دخی اول قبری کشف ایدوب بو شرح بویله مدفون طوراجغنه خلقه اخراج ایده یم تاکه انتفاع ایتسونلر دیو بر مجلد کبیر چقارمق واقع اولدی ❊ اوچنجیسی بودر که ینه عالم مثالده دیده جانه بو وجهله ظاهر اولدیکه بر دریادن عبور ایدوب ناظمك کندی خطیله اولان نسخه دن انتساخ ایتمك ملاحظه سیله بر حجره صغیره یه منتهی اولدم مکر ناظم حضرتلری اول حجره ده مضطجع ایمش بو فقیره اتصال نظری اولدقده نمازه قیام ایدوب بعد الاداء بعض کلمات عرفانیه سویلکه آغاز ایلدی فاما بر خوش فهم اولمدی زیرا زیاده ریاضت وضعف بدندن ناشی خفض صوت ایدردی حاضر بالمجلس اولان جم غفیره دیدمکه بونلر مقام حیرت عشق ورتبهٔ جلال هیبتده در بو مقامك اهلی اکثر سکوت اوزره در زیرا من عرف الله کل لسانه وارد اولمشدر وسویلسه دخی زیاده تعقیددن سوزلری فهم اولنمز پس ناظم قدس سره حضرتلری نیتم کشف ایدوب کندی نسخه لری مجلد اتندن مطلوب اولان مجلددن بر مجلد اعطا ایتدیکه ایچنده سهو قلم اولان بعض مواضعی محکوك ایدی بعد القبض وداع ایدوب حجره بیرون اولدم کوردمکه اطراف حجره کروم وحدائقدر وساحل بحرده کندویه منسوب بر خلیج وارکه خلق اول خلیجی سیر ایدوب ایچنده اولان ماهیلر ایچون بونلر صاحب المحمدیه نك بالقلریدر دیرلر ناظم قدس سره نك شکالری بویله مضبوطم اولدیکه خفیف اللحیه طویل القد ابیض فی صفرة ضعیف البدندر شویله که شدت ریاضتدن چهرهٔ نورانیلرنده لحم اثری یوقدر دلبند وتاجلری غایت کوچکدر مکر زمان سعادتلرنده دخی اول مقدارله تعمم ایدلر ایمش لله المنه که بو مطالعه وشهود ودخول صحبت واخذ نسخه ونفس حاصل اولوب فرح الروح مدد وعونله نهایت بولدی (دیباجه) اصلنده انسانك یکاغنه دیرلر صکره تشبیه طریقیله عنوان کتابده استعمال اولندی ❊ قال فی مختار الصحاح الدیباجتان الخدان فکأن ماذکر فی اوائل الکتب خدها ووجهها فلذلك سمی بالدیباجة کذا فی شرح الدیباجة

(روح الارواح) فخر عالمدر که جمیع ارواح انك روحندن خلق اولنمشدر (امین وحی) زیرا امین اولیان وحی والهامه
محل اولمز پس بوندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمك زیاده امانتی فهم اولندی زیرا مجمع حقایق اولان افضل کتبه
مهبط اولمق امانت کبری وحمایت عظمایه محتاجدر وبو زمانه ده ظهور ولایت نادر اولدیغی قلت امانتدندر * امین
مجوو مکوباکسی امانت عشق * درین زمانه مکر جبرئیل امین باشد (خیر الراحمین) زیرا امتده اولان افراد رحمت
انك رحمت کلیه سندن استفاده اولنمشدر وبردخی بودر که انك رحمتی تعلق ایتدیکی محل بردخی سخط ایله متغیر اولمز
افراد امتك حالی ایسه بویله دکلدر (اللهم اجعلنا من الراحمین المرحومین آمین الف امین (اول) اولکیسی فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلمه راجع ضمیردر وایکنجیسی امر درکن معناسنه پس قافیه ده تکرار بوقدر (ارنلر) حقدا ایرن
مرد لر دیمکدر (مجلسنده) اولکیده اولان ده لفظی ظرفیت افاده ایدر وایکنجیده دخی معناسنه در یا مجلسنی دخی
دیمکدر یعنی کندیلری ومجلسلری تقریردن خارج بر امر عظیم ایدی (درس) دروس برنسنه محو وفنا بولوب اثری
قالمقدر درس علم اثری علمی حفظله تناول ایتمکدر بو تناول مداومت قراءت ایله اولغین ادامت قراءتدن درسله تعبیر
اولندی (طبیب) جسم ونفسه معالجه ایدنه دیرلر علاج جوارح ایله احداث فعل معناسنه اولدیغندن حق تعالی یه
طبیب اطلاق اولنمدی بلکه حکیم دینلدی فخر عالمك ظبابتی امراض قلبیه یه کوره در اکرچه انبیا وخواص
اولیا خواص اشیایه واقفلر وهر وجهله معالجه یه قادرلردر * محکیدر که فاتح سلطان محمد بر مرضه مبتلا اولوب
اطبا معالجه دن عاجز اولدقلرنده آق شمس الدین حضرتلری بطریق الکشف تدبیر علاج ایلیوب سبب صحت پادشاه
اولدی (لمحرره) هر طبیبه ویرمه نبضك عرق اهل دل کوزت * دوکه قانك دست ظالمدن یوری عادل کوزت (اشراق)
روشن اولمق قال تعالی (واشرقت الارض بنور ربها) یقال اشرقت الشمس اضاءت (اقلیم) طرف شمالیده واقع
اولان ربع معمورك یدی حصه سندن بر حصه سیدر (کوررم حالده) یعنی اول نازونیاز حالنده عالم انسلاخده انکچون
اشاغه ده کوزکدی سرله دیو تعبیر ایلدی اکرچه که خواص اولیایه عالم حسده ارواح تمثل ایتمك چوق واقع اولمشدر
(برهان) حجتك قوتلو سنه دیرلر که مقتضامی صدق ایدی اوله (بعدذا) بو عبارتده حاجی بیرام حضرتلرینك کامل
ومکمل اولدیغنه اشارت واردر زیرا هم دلیل سلاك وهم سلوك راه حق وقاعده تسلیکه سند قویدر کو یا حاجی
بیرام اولسه حقه وصول وایصال سری صورت بولمزدی فافهم والله المعین (جهانك قطبی) قطب ارشاده
وقطب وجوده محتملدر (مژدکانی) مژده مقابله سنده ویریلان نسنه در اصلنده مژده درنسبت ایچون آخرینه
یا الحاق اولنمش ونسبتده مبالغه ایچون الف ونون وهاء غیر ملفوظه یرینه کاف زیاده قیلنمشدر پس مژدکانیده
وامثالنده هارسم اولنمز (زندکانی) دیریلکدر حیاتدن تمتع معناسنه در اصلنده زنده در دیری معناسنه آخرنده
اولان حروف مژدکانیده کی کبیدر دیریلك دیرلکه متفرع اولمغله اکا نسبت اولندی (انجام) بجمك جمعیدر عجم عربك
مقابلیدر ولکن بوراده خصوص اوزره لسان فرس مراد اولنور (سرانجام) آخر کار یعنی صوك اوجی اما لسان
عامه ده سرکذشت معناسنه مستعملدر (دیوان) جریده ودفتر معناسنه عربیدر * قال فی المغرب الدیوان
الجریدة من دون الکتب اذا جمعها لانها قطع من القراطیس مجموعة ویروی ان عمر رضی الله تعالی عنه اول من دون
الدواوین ای رتب الجرائد للولاة والقضاة ویقال فلان من اهل الدیوان ای ممن اثبت اسمه فی الجریدة وفی القاموس
الدیوان بالکسر ویفتح مجتمع الصحف والکتاب یکتب فیه اهل الجیش واهل العطیة واول من وضعه عمر رضی الله عنه
(ایوان) مجلس سلطان بوراده مراد مجلس عالیدر (داستان ودستان) حکایت معناسنه (سکاویردی) یعنی
برانسان برانسانه احسان ظاهر ایدوب مقابله سنده مدح بولدیسه سکاده حق تعالی احسان باطن ایدوب انك
نعتنده بو کتابی یازدك (حروف اوزره) یعنی حروف تهجی اوزره علی الترتیب (ابیات) بیتك جمعیدر اغنده اودرخانه
معناسنه اصطلاحده ایکی مصراعه دیرلر کرك آخرلری متوافق اولسون کرك اولمسون کذا فی شرح لامعی علی دیباجة
کلستان مفرده بیت اطلاق اولندیغی تشبیه طریقیله در تنکیم مولانانك بو مصراعنده فهم اولنور (ع) بیت
من بیت نیست اقلیمست * یعنی بنم بر مفردم وسعت معنی واحاطهٔ اسرارده اقلیم کبیدر (ترجیع بند) ترجیع تکریر
وحلقومده صوتی تردید معناسنه وبند دوکم وباغ والکیری دیمکدر بوراده ترجیع بندن مراد اثناء بحورده سرخله
کتابت اولنان ابیات مکرره در که بحوره نسبتله اعضادن مجتمع مفاصل کبیدر (یدی بحر) بحر اصلنده چوق
صویه دیرلر ماء کثیر کبی واستبحر الشاعر اتسع فی القول وتبحر فی المال کثر ماله وفی العلم تعمق وتوسع کما فی القاموس
صکره تشبیه طریقیله مطلق وسعتده استعمال اولندی تنکیم جار ومجرور وظرف حدیث بحردندر دیرلر مراد
انلرده وسعت واردر دیمکدر بو کتابه نسبتله اوتوز بیت دخی زیاده ونقصانده وسعت اولمغله بحر اطلاق اولندی وبحور

عربیه وترکیه اوندن متجا وزدرواکن بحار سبعه سرنی رعایه ناظم بوکتابده اوزندن یدی بحر ایراد ایلدی (نظمی مصنع) صنعتلی والصنع اجادة الفعل (بزمی مرصع) مجلسی مزین یقال تاج مرصع بالجواهر وسیف مرصع ای محلی بالرصائع وهی حلق یحلی بها الواحدة رصیعة (معطر) مطیب معناسنه یعنی خوش قوخولنمش (مطرا) تازه لنمش وتازه پرداخت اولمش نسنه (نواوعشاق) اون ایکی مقامدندر (پرده) نغماتك اصول اربعه سندن یعنی یکاه ودوکاه وسکاه وچارکاهدن متفرع ومتشعب اولان نغمه‌لره دیرلر تنکیم اربانی قتنده معروفدر (خاصیت) خاصة الشیء مایوجد فیه ولا یوجد فی غیره والخاصیة تستعمل فی الموضع الذی یکون السبب فیه خفیا ولهذا قالوا خاصیة المقناطیس جذب الحدید لکون سبب الجذب خفیا (بهتر) یکرك زیرابه کسرله وهاء ملفوظه ایله ایودیکدر نیك کبی وترادات تفضیلدر (نافه) کوبك بوراده کتابی نافه یه ومعانی واسرارنی مسکه تشبیه ایلدی زیرا مسك ایله دماغ جسم واسرار ایله دماغ جان مطیب ومعطر اولورزهی کتاب جلیل که عجایبنه نهایت وغرایبنه غایت اولمیه ودماغ جان انده بولدیغی روایح غیبیه یی غیری کتابده بولمیه (لمحرره) ینه بولدی دماغ جان خوشبو ❊ عجبا قنغی نافه دندر بو ❊ وارایسه کر محمدیه چوناف ❊ مسك اسرارنه آچدی قاپو (سخن پرداز) سوزه صورت ویریجی دیمکدر فی الحقیقه بوقدر تجنیسات واطائف عبارات واعتبارات که کلام ناظمده صورتپذیر اولمشدر ترکی دیلده نه برفرده میسر اولمش ونه هرکس مراد اوزره آنی فهم ایلمشدر انکچون هرعصرك اهل غروری سوء فهمندن ناشی تعرضدن خالی دکللردر (لمحرره) سر تسر عیب اولنجه برادراك ❊ هنری کندی کبی عیب صانور ❊ غیب اولور چونکه کندنه معنی ❊ غیری ادراکه دخی عیب صانور (سوز کدن بیلنه دار السلامك) دار السلامدن مراد رتبهٔ عالیه ویاخود جنت دلك حاوی اولدیغی ازهار معانی وانوار حقا یقدر (لمحرره) اولمسك جنت فردوس برین ❊ قالور آچلمز یدی بوکللر ❊ باغبانم سکا یوزبیك تحسین ❊ کیم بتوردك بوکونه سنبلار (بنیاد) تمل (دورآباد) یعنی دور فلك دنیایی معمور وآبادان ایدلدنبری کیمسه بویله اثرنه تمل وضع ایتمش ونه ایده جکدر الحاصل بو اثر ازلا وابدا عدیم النظیردر (لمحرره) چوق کوزللر کلور جهان ایچره ❊ بکزه مزیوسفه بری اما ❊ بو کتابیله غیرینك فرقی ❊ فرق الماس وصخرهٔ صما (قوشاعرلرك دیوانیدر بو) یعنی نظم وشعره قادر اولنلرك باش دیوانیدر که سبعهٔ معلقه کبی هر فصیح بوکا سرفرو وهر بلیغ بوندن تحصیل آب روایلر (نکتهٔ کوهرفشان) کوهر صچان دقیقه مقصود نکته لرنی قیمتده کوهره تشبیهدر (فتنهٔ آخرزمان) آخرزمان اهلنك مفتون اولدیغی حسن اثر (لمحرره) کوریجك اشبو فتنه یی آخر ❊ قوپمسو نمی قیامت اهل دله ❊ بویله برحسن اثر عالمده ❊ نه قلم کوردی نه خود دوشدی دله (اشراب) ایچورمك مراد افاده‌در (سوزینی جانمه محراب قیلدی) یعنی جانم یوزی آنك سوزی محرابنه توجه ایلدی ویاخود سوزنی پشت جانمه محل استناد واعتماد قیلدی (همت) قصد مخصوص وتوجه قصد متعینه دیرلر (الهی) ای کوکل عرفان دیلرسك خدمت مردانه کل ❊ سنده عاشقلر کبی بی عار اولوب میدانه کل ❊ دامن ارباب عشق طوت سلوك اهلندن اول ❊ قالمه عقلك میزانده آچ کوزك دیوانه کل ❊ همت پیرآلمین بولمز ترقیدن نصیب ❊ وارنفس آل همت آل ویرمه تنزل جانه کل ❊ اوله دن اولك سیل وجود کدن بوفرقت پاره سن ❊ وصلت حقدن شفا بولماغه برلقمانه کل ❊ علم وحکمت استریسك جوی عقله طالمه وار ❊ داده دائم عشقله شول موج اوران عمانه کل ❊ خرقه دیك جان اکنه وارسنده بیك پاره دن ❊ قو بوزیب وزینتی میدانه درویشانه کل ❊ بردو کنزدولته ایرمك کرکدر اولمدن ❊ بولغه بودولتی فقر ایچره برسلطانه کل ❊ شیخ اشیکنده کرکدر قول وقربان اوله سن ❊ یوروا سمعیل حق سنده بوقربانه کل (بوسوزده یکن آچلدی ناکه ابواب) مراد عالم انسلاخده شیخله ذکر اولنان معامله ومخاطبه‌ده ایکن کنارده یاده تألیف کتاب ایلدیکی حجره‌نك قپوسی آچلوب حس ویقظه یه کلدیکن وکلنلرله صحبت ومذاکره ایلدیکن بیاندر (دیار) برفردوقدسبق تحقیقه (ایوان) عجم فتح همزه ایله چارطاق معناسنده استعمال ایدرلر اماعربیده کسرله صفهٔ عظیمه یه دیرلر کما فی القاموس (مرادبن محمد) مرادچلبی سلطان محمد اوغلی مرادبکدر ایکیسی دخی بروسه‌ده آسوده درناظم قدس سره کونده مذکور مرادبك ادرنه‌ده تختنشین سلطنت ایدی آیه دریایه) یعنی آسمانده مثالی آیدر که اقطاری تنویر ایلمش وزمینده مثالی دریادر که اطرافی احاطه قیلمشدر پس ذرات کبی اولان رعایا اول قرعالی مقامك انوار عدل وداد یله مستنیر ومستضیء وقطرات کبی اولان برایا اول بحر محیط محتشم نامك جود وسخاسیله مغتنم ومستفید اولمشلردر (کی خطرناك) قتی خوفلی وهلاکه یقین دیمکدر (قپودن الخ) زیرا قپو عامهٔ خدام وطاپوخاصه ایچوندر خواصك خوفی ایسه عوامدن زیاده در زیرا حسنات الابرار سیئات المقربین دینلمشدر انکچون شیخ عطار حضرتلری بیورر (ع) قرب سلطان آتش سوزان بود (سد)

کدك یری طوتمق و بر کتمك (ابو القاسم) قاسم فخر عالم صلی الله علیه وسلمك ابتدا عالم شهودی تشریف ایدن فرزند دلبندلریدر جلد اولده مفصلا بیان اولنمشدر بو کنیده اشارت واردر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم بحسب التنزلات الآلهیة مقسم الارزاق والعلوم در (سلطان محمود) محمود بن سبکتکین الغزنوی کان ابوه امیر غزنة وهی من البلاد التی تعد من جنان الارض ولد السلطان محمود لیلة عاشوراء سنة احدی وستین وثلثمائة ومات فی شهر ربیع الآخر سنه احدی وعشرین واربعمائة تمکن له من السلطنة بعد وفات ابیه وکان من اعیان الفقهاء وله تصانیف جلیلة وسیر مرضیة وآثار مقبولة مسطورة فی کتب التواریخ (ایاس) وایاز ایکیسی دخی اغتدر سلطان محمودك بنده لرندندر که سلطان مذکورك انکله چوق عشقبازلغی واردر حتی بر کیجه محبت غالب اولوب تختندن نزول ایدوب ایازك ایاغنی بوس ایتمشدر وبو قصه مثل اولمشدر نتکیم شیخ سعدی حضرتلری بیورر * دست مجنون ودامن لیلی * روی محمود وخاکپای ایاز * وخواجه حافظ کلاتنده دخی کلور * یار دل مجنون وخم طرهٔ لیلی * رخسارهٔ محمود وکف پای ایاز ست * سودی بیت خواجه یه غلط معنی ویرمشدر نتکیم شرحنده مسطوردر مراد خواجه بودر که دل مجنونك یاری طرهٔ لیلی نك بو کلمه مقارندر یعنی البته طرهٔ لیلی بو کلمه دل مجنون یار اولمایدر زیرا تعلق قویسی واردر شویله که خم آویز اولمقدن خالی دکلدر نتکیم رخسارهٔ محمود ایله کف پای ایاز بربرلرندن مفارق دکللردر (جود) قبل السؤال عطایه دیرلر (تمامی) بوراده یازیلده درنتکیم بالاده شرح اولندی (بکا ملکینی ویرمك الخ) سؤال اولنورسه که غیبت شاهده شاه خدمتن ایتمك ایمان بالغیب کبی مقبولدر نتکیم مثنویده کلور * بندکی درغیب آید خوب وکوش * حفظ غیب آیدر استعباد خوش * قلعه داری کرکنار مملکت * دور از سلطان وسایه سلطنت * پاس دارد قلعه را از دشمنان * قلعه نفروشد بمال بی کران * نزد شه وبه بود از دیکران * که بخدمت حاضرند وجان فشان * جواب بودر که ناظم قدس سره نك کلامی مهیمون مشربنه کوره درزیرا انلرده ظاهر اوباطنا حقدن غیری یه اصلا علاقه یوقدر بلکه انلر استغراق شهودار بایدر انکچون دیمشلردر که قطبیتده تنزل واردر فافهم واشرح وراع الادب فی العبادة والشرع حتی لایقع الرد والجرح والله یقول الحق وهو السر المطلق (بنی الاصفر) بالاده مفصلا بیان اولنمشدر (شاهیسه شاباش) ایکی شین معجمه ایله آفرین وتحسین معناسنه شادباش لفظندن تخفیف اولنمشدر یعنی پادشاه ایسه انجق اولور آفرین وتحسین زیرا بنو الاصفر کبی دشمن قوی باش کوسترسه باشنی اغ ایدر یعنی باشنی کسوب ایاغه دوشورر ویاخود باشنی ایاق التنه آلور وذلیل ومنهزم قیلور (خصوصا انکروس) بو تخصیصدن فهم اولنور که انکروس ضم همزه وکاف ورایله بنو الاصفردن صنف مخصوصدر که نمچه دیدکلریدر که بنو اصفر نمچه ومجار وافرنج وبونلرك امثالنه شاملدر والی هذا الان آل عثمانك حرب وجنکی بو اصنافله وخصوص اوزره نمچه ایله در لله المنه بو فقیره دخی بو شرحك اثناسنده سعادتلو وکوکبلو سلطان مصطفای ثانی حضرتلرینك جلوسی تاریخنده عقتلو ودیانتلو وزیر اعظم الماس محمد پاشا جنابلرینك دعوت وعسکر اسلامه الزام نصحی سببیله نمچه اوزرینه سفر واقع اولوب طابور منحوس اردل منهزم وفتوحات جلیله ایله عودت میسر اولدی (لمحرره) اولسه کرشهلرك عدل ودادی * بولنور اولیانك امدادی * یدی اقلیمه کیدر آوازه * سویلنور خیر ایله عادل آدی (نره دیو) ارکك شیطان مراد انلری قوت وشدت وخباثتله وصفدرهم فی الواقع بو یله در ولیس الخبر کالمعاینة (غریو) کسرله فریاد وفغان وآوازله اغلق یعنی اهل اسلامدن فریاد وفغانی کسن ذکر اولنان پادشاهدر زیرا اکرانك قلیجی اولسه ایدی دشمن اهل اسلام اوزرینه هجوم ایدوب غریو وفریاد حاصل اولوردی (پیکر) صورت وقالبدر که انده شکل وهیئت معتبر دکلدر کذا فی الدقائق مراد وجودنك علو ورفعتده افلاکه برابر اولمسیله دعادر (املاك) فتحله ملکك جمعیدر مراد عسکرینك نیك خو اولمقده ملك مثال اولمسیله دعادر زیرا عسکرده اطاعت حق وامتثال امر سلطان اولسه لاجرم منصور مظفر اولور ووقعه ده حضورلری حضور ملائکه غناسن بولور (چو دورانده بولدی اول ملك خو) یعنی چونکه پادشاه ممدوح زمان سلطنتده ملك خو یلی اولدی ورعایا انك کونده تمام آسوده لك بولدی (کلوب دوران کوزندن قاپدم اویخو) یعنی استراحت بولدم وبصیرت اوزره اولدم تاکه فرصت فوت اولمیه انکچون بو کتابی بو یله تألیف ایلدم مراد بودر که پادشاهلر ظلم اوزره اولسه لر عالمه ظلمت مستولی اولور وبریردن پریره هجرت غائله سیله کیمسه ده راحت قالمز ووقت عزیز اولوب برایشه صورت ویرمك کوج اولور اما چونکه عدل اوزره اوله لر عوام وخواص مستریح اولوب مرادات دنیویه واخرویه وجود بولور (سلطان محمد) مراد فاتح سلطان محمد در خواجه تاریخنده مذکوردر که سلطان مراد ثانی سکز یوزه قی بدی تاریخنده * وارملم برایکی کون ذکر ایدلم مولایی * بزه اصمرلمدیلر بو یلان دنیایی * مضمونی اوزره فراغ سلطنت ایدوب برینه اوغلی فاتح سلطان محمدی اجلاس ایلدی مولانا

خسرو اول تاریخنده قاضیعسکر اولمق نقل اولنور * سلطان مراد فراغد نصکره اسحاق پاشایی یانته آلوب
ادرنه دن مغنیسا سمتنه توجه ایتدی ولکن سلطان مراد ك فراغی باعث اختلال عالم اولمغین قول استدعاسی ایله
تکرار جلوس ایدوب سلطان محمدی مغنیسا سمتنه کوندردیلر وبو وقعه سکز یوز قرق طغوز تاریخنده ایدی صکره
سلطان مراد ادرنه ده سکز یوز اللی بش محرمنك اوچنجی کونی وفات ایدوب تکرار سلطان محمد جلوس ایلدی
محمدیه نك تألیفی سلطان مراد کونده ایدی نتکیم اشاغیده ذکر ایتدیکی تاریخدن روشندر (اودر تختنده) تخت
خاء معجمه ایله سریر سلطاندر تعریب ایدوب سریر معینده دخی استعمال ایلشلردر مراد مغنیسا تختید رنتکیم
تقریر سابقدن زیاده واضحدر ولکن بیت آتیدن ادرنه تختی اولمق فهم اولنور والله اعلم باتاریخ (جهان طورد قجه)
مراد طول عمر وتأبید ذکر ایله دعادر سلسله لرینك مهدی یه اتصالیله دعا اولنلغه محمون اولمق دخی جائزدر (وزیر) بیانی
سبقت ایتمشدر (قصاب) لغتده قطاع معناسنه درزیرا قصب قطع دیمکدر یقال قصب القصاب الشاة اذا قطعها عضوا
(بعدذا) قصاب اوغلی محمود پاشانك مولدی روم ایلنده مناستر نام قصبه دراید بروسه ده آسوده اولان سلطان
مراد ثانی به وثانیا فرزند فرزانه سی فاتح سلطان محمده وزیر اولمشدر علوم غریبه وآثار عجیبه صاحبی کیمسه ایدی ولکن
دست قضادن جیب وجودی تخلیص ایده میوب سلطان مشار الیه الندن قصدله هلاك اولمشدر مزاری استانبولده
بنا ایلدیکی جامعی حریمنده دروبعض السنه ده شایعدر که مذکور محمود پاشا مغضوب سلطانی اولدقده علم اختفایه
قادر اولمغله کندینی اخفا ایلمشدر نتکیم بعض اهل الله شانیدر وسائر ترجمه سی وخیراتی تواریخدن طلب اولنه
(انك ساو کوسنه الخ) بوندن ظاهر اولور که ناظم حضرتلری کلیبولیده مادرزاد دکلدر بلکه قصبهٔ ملغره مضافاتندن
قاضی کوبی نام قریه ده حاصل اولمشدر حالا اول قریه ده اولان منزلی تبرکا وتیمنا محافظه اولنور مذکور ملغره
ادرنه وتکفور طاغی اراسنده در کلیبولی ایله مابینی اون ایکی ساعت بردر (دراید مرجان ایچنده) مراد کلیبولی بی
مرجانه وکندینی دره تشبیهدر وجائزدر که معنی مرجان کبی قیمتدار وخون دیده لری مرجان واراولان عشاق
آراسنده انجو کبی ایدم دیمك اوله (یحیی المفتی) هر قطرهٔ اشکم که آفارقان آره سنده * لؤلؤ کبیدر سبحهٔ مرجان
اره سنده (ایثار) بذل اختیار وقدسبق تحقیقه (الهی) عاشقلر بیلورینه قدرینی عاشقلرك * عاشقلر کوررینه
بدرینی عاشقلرك * چون ازلدن ابدی دوران سورب کیدرلر * کیمسه بیلمز حساب عمرینی عاشقلرك * دوریشوب
حق یولنه یارایدرلر یارانی * لطف استیلرچکر قهرینی عاشقلرك * عرش وکرسی خردلدر قلبنده اهل دلك * کیمسه
بیلمز وسعت صدرینی عاشقلرك * عشق ملامت یولیدر جامی زهر طولیدر * شکر بیلورعارفلر زهرینی عاشقلرك *
عاشقلری سورسك خدمت یولن کوره کور * جان ودلدن طوته کورامرینی عاشقلرك * سیاح اولوب حقیا شرق
وغربی کزه لم * تابولنجه کیده لم شهرینی عاشقلرك (بی جان) یعنی احمد بی جان که برادری ناظم ایله اسم ومسمادهٔ شیخ
احمد غزالی وبرادری امام محمد غزالی نسبتن طوتردی مذکور احمد بی جان آثار جلیله صاحبیدر خصوصا علم
تصوفده اولان اثرلری علم ومعرفتنه قوی حجت وحقله اولان حالنه محکم شهادتدر (روزکار) جهان وزمان (یادکار)
اکدر یحیی یعنی دنیاده یاده سبب اولان نسنه * قصد شهرت نبود جامی را * کین همه نظم آبدار نوشت * بهر احباب
بر صحیفهٔ دهر * نکتهٔ چند یادکار نوشت (حافظ) ازصدای سخن عشق ندیدم خوشتر * یادکاری که درین کنبد
دوار بماند (لمحرره) سبب یاد اولان سکا حقی * نثر نظم ایتدیکك معانیدر * باخصوص اشبو یادکار اثرك * باعث
ذکر جاودانیدر (مغز) بینی وایلکدر بوراده مرادزبده وخلاصه در (احیا) مراد احیاء العلومدر که امام محمد غزالینك
اجل مؤلفاتندندر نتکیم ترجمه سی مرور ایتدی (فارس) رانك سکونیله معروف قومدر که فارس بن عیلن بن سام بن نوح
علیه السلامه منسوبدر بوراده راء الاجل الضرورة تحریك اولنمشدر (اختتام) اختتم الشیء ضد افتتحه کما فی المختار
(اکر اولیسه) یعنی احمد بی جان ترجمه ایلدیکی انوار العاشقین نام کتاب ایسه (درمکنون) مستور انجو که النرد کمش
اوله مراد صفاء جوهرین بیاندر (اجر غیر ممنون) لا ینقطع اجر دیمکدر زیرا اثر باقیدر ویا خود غیر ممنون بی منت دیمك
اوله اجر وجزانك معناری بالاده بیان اولنمشدر (فاش) اصلی فاشیدر نتکیم سبقت ایتدی (تواریخ) تاریخك
جمعیدر جلد اولده تحقیق اولنمشدر (جمادی الاخره) بضم الجیم وفتح الدال المهملة فعالی من الجمد بضم الجیم والمیم
وسکون المیم لغة فیه وهو المکان الصلب المرتفع الخشن وانما سمی بذلك لان الزمان فی اول وضع هذا الاسم کان حارا
والامکنة فی الصلابة والارتفاع والخشونة من تأثیر الحرارة کذا فی شرح التقویم (وقال فی عقد الدرر واللآلی
کانت العرب اذا قل الثمار وبرد الهواء وجمد الماء قالوا جمادین انتهی * قال ابن الکمال جمادی الاولی فعالی کحباری
والدال مهملة والعوام یستعملونه بالمعجمة المکسورة ویصفونها بالاول فیکون فیها ثلاث تحریفات قلب المهملة

معجمة والفتحة كسرة والتأنيث تذكيرا وكذا جمادى الاخرى يقولون جمادى الآخر بلا تاء والصحيح الآخرة بالتاء اوالاخرى وهما معرفتان من اسماء الشهور فادخال اللام فى وصفهما صحيح وكذا الربيع الاول والربيع الآخر فى الشهور واما ربيع الازمنة فالربيع الاول باللام صحيح انتهى كلامه فى رسالة التنبيه على غلط الخامل والنبيه (فاخر) قال الراغب يعبر عن كل نفيس بالفاخر يقال ثوب فاخر وناقة فخور عظيمة الضرع كثيرة الدر (الهى) دورمدن دست اجل دفتريكى * آچ كوزك اهل بصيرت اوله كور * قيلمدن خاك سيه جوهريكى * آچ كوزك اهل بصيرت اوله كور * چك امك راحته ايرشجه * قالى قوحالته ايرشجه * يان ياقل حضرته ايرشجه * آچ كوزك اهل بصيرت اوله كور * ايده كور براثر خيرآباد * عمل صالح ايله ياداول ياد * بوله كور امدى حق بوله ارشاد * آچ كوزك اهل بصيرت اوله كور * حق سنك اجل طوقمادن * كفنك بوينكه طاقمادن * تاريخك بازيلوب اوقمادن * آچ كوزن اهل بصيرت اوله كور (بوكز چوكان قدرت ايردى ناكاه) تكرار عالم ملكوته انسلاخ واقع اولوب محمديه يى فخر عالم صلى الله عليه وسلم عرضله مأمور اولد يغنى بياندر تنكيم امام محمد غزالى حضرتلرى احياء العلوم تأليف جليلى اتمامدنصكره عالم معناده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم ملاقى اولوب عرض وامضا ايتدرمشدر (چوكان) جيم وكاف عجميله كششلر عصاسى كبى اوجى اكرى براوزن دكتكدر كه عجم طائفه سى آنكله ميداندن طوب قپارلر تعريب ايدوب صولجان ديرلر فتح لامله قال فى القاموس الصولجان بفتح الصاد واللام المحجن وفى المختار فارسى معرب وكذا كل كلمة فيها صاد وجيم لانهما لا يجتمعان فى كلمة واحدة من كلام العرب انتهى (بعدذا) ناظم قدس سره جذبهٔ قدرتى چوكانه وقلبنى طوپه تشبيه ايلدى وجه تشبيه اخذ واختطافدر (ناكاه) اكسيزدن ديمكدر (فوتلوفال) الفأل ان يكون الرجل مريضا فيسمع آخر يقول ياسالم او يكون طالبا فيسمع آخر يقول ياواجد يقال تفأل بكذا بالتشديد وفى الحديث انه كان يحب الفأل ويكره الطيرة كذا فى المختار قال فى القاموس الفأل ضد الطيرة وقد يستعمل فى الخير والشر انتهى واليه الاشارة فى قول الناظم قدس سره (لسان حال) لسان قالك مقابليدر سؤال حالى لسان حال ايله سؤاله ديرلر فقيرك طالب دنيا ايچون حضور اغنيادة قيامى كبى * وفى النفس حاجات وفيك فطانة * سكوتى بيان عندكم وخطاب (اشبو كتابى) بعض نسخده ايكى موضعده بيله بوكتابى دوشمشدر پس وجه اندفاع تكرار بودركه اولكى كتاب بالقوه وايكنجى بالفعل اولمغه محمولدر تنكيم شيخ اكبر قدس سره حضرتلرينه عالم مثالده فخر عالم ظاهر اولوب هذا فصوص الحكم ديو كتاب فصوصى صوندى صكره شيخ دخى فعله كتورب تحرير ايلدى زيرا بو مقوله القا اكرچه باطنلرينه كوره بالفعلدر ولكن خارجه كوره بالقوه در زيرا اثرى مشاهد دكلدر بوندن ظاهر اولور كه فصوصده واحياء العلومده ومحمديه ده وبونلرك امثالى اشارت فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم ايله تحرير اولنان آثار جليله ده انكشت اعتراض وضع ايده جك اصلا برحرف يوقدر پس دخل ايدنلر جهلارندن دخل ايدرلر الهام اوليا منكرلره كوره حجت دكل ايسه ده معتقدلره كوره حجت قويه در عجب حالدركه محجوبلر بعض واقعات خليلارينه اعتبار ايدرلر اولياى كرامك كشف صريح وذوق صحيح ايله حاصل اولان علومنه اعتبار ايتمزلر ونعم ماقيل * على تحت القوافى من معادنها * وماعلى اذا لم تفهم البقر (ايشت) لسان حالدن ناظمه خطابدر (كمتر) اكسكرك وادنى واحقر زيرا كم فتحله اكسك معناسنه وترادات تفضيلدر (ابتر) بتر اصلنده قطع معناسنه در ولكن قطع ذنبده استعمال اولنوردى صكره قطع عقب قطع ذنب مجراسنه اجرا اولنوب اعقابى قالميان كيمسه يه ابتر ديلدى وخيرده ذكرى منقطع اولان كيمسه يه دخى ابتر ديرلر بوراده مراد بودر زيرا عبادانك خلق اراسنده ذكرى بوق وهر وجهله خواردر (لحرره) عبد ادنانك آدى سويلمز * خيرله ذره يادى سويلمز * نقدر لذتى اولسه بالك * درو يشك ايسه دادى سويلمز (تحسر) غمناك اولمق وبرنسنه نك اولمه سن اومق وقد سبق تحقيقه (تحير) متحير اولمق وقد سبق بيانه (حرقت) يانمق وكويندرمه ديدكارى چبان بوراده مراد حرقت باطنه وسوزش دلدر فراقدن ناشيدر (خواجه سينك) اولكى خواجه سينكده اولان سينك لفظى ضمير غائب وايكنجيده ادات خبردر فالتقدير فى الاول وضع على يده عطاء سيده وفى الثانى قال العبد والعطاء كلاهما للسيد فتفطن پس قافيه ده تكرار يوقدر (كه كوردم الخ) يعنى نور انيتده كونشه مشابه اولان جمال پيغمبر عليه السلامى كوردم مراد عالم انسلاخده يعنى حس بشريتدن مأخوذ اولديغى حالده عالم مثالده كوردكيدر انكچون بيت آتيده (معناده ايرشدم) ديدى يعنى عالم معناده وملكوتده عالم صورتده وملكده دكل (خواجه سينك) اولكى مصراعده سينك خطابدر اى خواجه سنكدر ديمكدر تنكيم بيت آتيده اولان خطاب بوكا قرينه در ايكنجيده ضمير غائبدر بيت سابقك اولكيسى كبى پس بوطريقله قافيه تكراردن خلاص اولور (نم) اولكيسى تركيدر نه نسنم معناسنه وايكنجيسى

فارسیدر یاش دیمکدر (بوسوزی دیمشم دیوانه انده) بوسوزدن مراد کلجك مدیحه در یعنی عالم انسلاخده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه ملاقات حاصل اولدقده کلجك نعتی مجنون وشیدا اولدیغم حالده رو برو دیمشم (یازمشم دیوانه) مراد دفتر محمدیه یه تحریر اولندیغیدر بوندن ظاهر اولور که کرچه ناظم قدس سره عالم انسلاخده ایدی ولکن حالنه غالب ایدی مغلوب الحال دکل ایدی زیرا کمل اولیاء اواخر حاللرنده زیاده مکنت بولوب مغلوب مطلق اولمقدن توقی ایدرلر فافهم المعانی واسع فی تحصیل الالهام الربانی (اللهم اجعلنا من اهل فیضك واحسانك العمیم ولطفك الشامل وکرمك الجسیم

فی مدح النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

اکر رومك روانده کوررسم بن دلارایی
روانیته روان ایدم سمرقند و بخارایی

دلارادر طوتان خرم کوزم کوکلم جهانبنی
والا نیتسه بولیدی دل آرامی دل آرایی

بولان دیرلر دلارامی کیدر دیرلر دلارامی
شودم بولاور دل آرامی که بن بولم دلارایی

سنك حسنك خیالینك چودوشدی عالمه عکسی
صبا نقاشی رنك آمیز ایدوب یازدی هرآرایی

کلامی چشمهٔ کوثر اکرچه مست ایدرجانی
ولی عشقك شرابن ویرکز جام حمرایی

همیشه عشق اودی جانی جهانی یافه کلمشدر
بنار پروانه لر شمعه اورر لر جانه یارایی

مکر بن جنت ایچنده کزرون کیم بوعالمده
عجبدر کورمك استرون شهاسن یوزی طغرایی

یکاغی آغی دورنده جهان بر نقطهٔ موهوم
پس ادراك ایده مز کیمسه دوعالمدن معرایی

سحرمی سحرمی یا کوزشکرمی درمیدریاسوز
سمنمی کلیدر یاپوز ندرکه ورسم اوبد رایی

بکاباغی کلستانك کولی سروی صفاویرمز
تفرج سنسن آچارسن جمال عالم آرایی

چوسن اول نوراعظمسن قیلان غایات بشرایی
چوسن اول سر اکبرسن کلن نور الهیدن

که کوستره کیجه کوندز بکاآیات کبرایی
کوتوریوزدن نقابی کیم عذاروزلف آچه پرده

انکچون کوکلمه صوندك ابدغایات بشرایی
روانم باغنك سنسن حیات جاود انیسی

بکلی سنده محواولدی قودی تدبیرله رایی
چوکوردی یازیجی اوغلی که سنسن عاشق ومعشوق

سنی قیلور کوکل ازبرندر پس آغ وقارایی
مرادی سنسن ای دلبر که سنسن عالمه رهبر

کل ای درد الهیدن خبردار اولمین کوکل
کل ای عشقنده جان ویروب جکردار اولمین کوکل

شودم کیم بوسوز اولمش آنده پیدا
کوررون کیم طوررون مست وشیدا

نه عقلم وارنه بیلم وارنه حالم
نه دیلم وارنه قیلم وارنه قالم

ولیکن ایتمشم کیرومناجات
کیرویوز اورب ایتدم عرض حاجات

ایتدم یا حبیب الله روا قیل
ایتدم یا طبیب الله دوا قیل

نه وصف ایدرسم آندن سنسن اولی
نه مدح ایدرسم اندن سنسن اعلی

بلی شول دکلو کیم توفیق ایرشدی
دیلیمه شولقدرتدقیق ایرشدی

سنك قدریکی بیلن کیروالله
اوقدره کوره قیلان کیروالله

بودم بر اللری باغلو قولم بن
سنك حسنك باغنده بوبلبلم بن

چوسنسن معدن غایات حکمت
چوسنسن مخزن آیات رحمت

شفاعت قیل جمیع کائناته
عموما مؤمنین هم مؤمناته

که هرنسنه کالینه ایریشه
جلالندن جمالینه ایریشه

خصوصا کیم کلیبولی دیارین
قودن اوك شفاعت ایله یارین

ندکلو وارسه بونده اهل ایمان
باشینه سایه صال ای شمس رحمان

اولو سینه دیریسینه نظر قیل
ایریسینه اوشاغینه نظر قیل

کیم ایکی درلو ایدی چوغی آزی
شهید ایدی بریسی بیری غازی

شهیدی ایکی درلو شخص ایدیلر
که جان اوینامغه پررقص ایدیلر

بریسیدی شهید کفار الندہ
ایکی درلو ایدی غازیلری هم
بری خصمینه ایدردی غزابی
دیلرون بو ایکی درلو ارنلر
حسابیله عذاب ایتدرمه اصلا
خصوصا کیم صوباشی احمد خاص
چوملك رومی چون یارتدی فتاح
بو مفتاحی الینه ویردی آنك
بو معنیدن جهانك جانیدر اول
پس انی خاص ایدین یارین قتکده
خصوصا سر سلطان المشایخ
امین شیخی درویش بایزیده
زمانك نیته کولمایه زمینی
کلیبولی انکله اولدی بسطام
چو عامه خاصة ایریشه کمالك
اسرکه بن غریب بی نوایی
سؤالیله جواب ایتدرمه یارین
شورسمه صوسزم کیم بحر عمان
وصالکدن آچم باب حیاتی
خصوصا بو یوله ایردم ایرشدم
بولاره شولقدر یارین قیل انعام
هم اندن مرحمت اخوانمه قیل
هم استادم بنم زین العربدی
چوهمت ایتدی ایردم اکه اوك بن
ارایرده چوق ایتدم استفاده
شفیع اول یا حبیب الله مولی
الهی مستجاب ایله دعامی
حبیبکی وسیله اوقورم اوك
پس انك حرمتینه سن قبول ایت
ثوابیله کناهك قدریمی وار
سکزاوجاق وصالکدن نشانه
بزه بزلیکیز کوره باقه
سنك سلطانلغیکه کوره فضل ایت
بزایسه ایده کلدك سهو وعصیان
اکر بیك یل قاپوکده اغلاریسم
شویل کیم اوله هر یلی بیکر آی
شو بیك کون اوله هر کونکیم بیك احیان
بود کلویل وآی کون ایچره یارب
هنوز بردم عطا کلك شکر بنی بن
دخی هر کیم بکا قیله دعایی
دعا سندن اکا اعلی عطا قیل

بریسیدی شهید غفار الندہ
دکزیوزی ایدی یازیلری هم
بری نفسینه ایدردی جزایی
کهسا که بونلر اوله اوك وارنلر
حسابیله عقاب ایتدرمه اصلا
قونك شاهی باشی احمد خاص
کلیبولی بی قیلدی اکه مفتاح
الن یردن کوکه ایرکوردی آنك
قوغازیلرك سلطانیدر اول
مقربلردن اولسون حضرتکده
خصوصا نور اوطان المشایخ
ایر رقدر بنی اعلای مزیده
چودرویش بایزید اوله امینی
کیرو شیخ بایزیدی بولدی بسطام
چوکورمز کیشی قالمایه جمالك
که هیچ بولامشم درده دوایی
حسابیله عذاب ایتدرمه یارین
بنی قاندرمیه سن ایله درمان
زلالکدن ایچم آب حیاتی
اتا آنا دعاسندن ایرشدم
که عشرین بولیه لر خاصله عام
کرمدن مکرمت اخدانمه قیل
کیم ایچی طاشی علیله ادبدی
ایرشدم حیدر خافی یه صوك بن
هم اوك صوك کیمکه ایتدیسه افاده
کهویرسون بونلره فردوس اعلی
اکر بر خاص واریسه وار دوعامی
بوزم درکاهکه اندن قورم صوك
بزی آل نفس الندن ساکه قول ایت
کیم ایده لرانی قاپوکده کفتار
یدی طاموخیالکدن زبانه
بزی بزلك اودینه آتمه یاقه
سنك امحسانلغیکه کوره بذل ایت
سن ایسه ایده کلدك عفو واحسان
یورکیم شرحه شرحه طوغرارایسم
شول ای کیم هر بری بیك کونه همتای
شول احیانکیم بری بیك بیلجه ازمان
اکر سجده قیلم اولم مقرب
قومایم یبرینه عفو ایت بنی سن
آنك بردردینه ویر بیك دوایی
برینه بی حساب محو خطا قیل

الهی کیم اولم ایدم دعا بن
ولی هر عارفك وار ربیانی
سوزم بودر دیرم دنیاده الله
دیرم قبر ایچره هم محشرده الله
قیچان دیوانی کورم دیرم الله
قیچان کورم صراطی دیرم الله
قیچان جناتی کورم ایدم الله
قیچان اعلا یدایرم ایدم الله
کورم سبحانی ایدم الله الله
سکا وعلمکه یوق حد وپایان
ولی دردم دو کنمز نیده ین آه
کراسباب اولیه بنیاداورلماز
چون اسباب اولدی ابتدم سوزه بنیاد

چودردی سن ویرسن هم دواسن
که عقلی ایردیکنجه سویلرانی
دیرم صحراده ودریاده الله
ایدم معشرده هم منشرده الله
قیچان میزانی کورم دیرم الله
قیچان کورم نشاطی دیرم الله
قیچان روضاتی کورم ایدم الله
قیچان مولایه ایرم ایدم الله
کورم سلطانی ایدم الله الله
بکا وسوزمه وار عد وپایان
اولنجه یانه یانه کیده ین آه
هم اوغلان طوغمیجه آدویرلمز
چواوغلان طوغدی ویردم برکوزل آد

هدی الاحد من دلالة الاحدیة
لما خدمت برسالة ختم الرسالة
بدا الاحد من جلالة الاحدیة
سمیتها بالرسالة المحمدیة

کتاب ایرشدی چونکیم انتهایة
حبیبکه صلاتیله تحیات
حقه حمد یله مدح بی نهایه
دخی آلینه کیم خیر البریات

وصلی الله تعالی علی سید نا محمد وآله وصحبه اجمعین الطیبین الطاهرین وسلم تسلیما

(اکرر ومك روانده کوررسم بن دلارایی * روانینه روان ایدم سمرقند وبخارایی) رومدن مراد مملکت رومدر که مرعش وانك اطرافنده ارض عربه ملاقی اولان شهرلردن اقصای بلاد رومه دکدر بعضینده اهل اسلام وبعضینده کفار ساکندر * روان روح انسانی واقار ویورر وکیجر نسنه وعجم حدودنده برشهرك ادیدر بوراده مراد حرکت سلوکدر (دلارا) کوکل بزه یجی دیمکدر محبوبلرده استعمال اولنور شرحی کذر ایتمشدر ایکنجی روان اولنکی کبیدر اوچنجیسی یورتمك معناسنه درکه بدل واعطا مراد اولنور (سمرقند وبخارا) ماوراء النهرده ایکی نامدار شهرلردر مقصود بیت بودرکه اکر اول دلارایی که فخر عالمدر رومه روانه اولمش وروم مملکتی یولنه یونلمش کوررسم آنك بویوله روانه اولمسنك عشقنه وشکرانه سنه سمرقند وبخارا اولایتلرین بخش ایدرم نه بلکه بتون دنیادن کچرم نه بلکه شوقدن جسم وجانه قالم ودنیا واخرتی وجمیع کائناتی عوض ویرم تنکیم خواجه حافظ کلانتده کلور * اکر آن ترك شیرازی بدست آرد دل مارا * بخال هندویش بخشم سمرقند وبخارارا * ناظم قدس سره دن مضمون مذکورك سبب صدوری فخر عالم صلی الله علیه وسلمی زومده یعنی کلیبو ایده عالم انسلاخده مشاهده سیدرفا عرف وتلق بالقبول فانی الهمت معنی البیت بین النوم والیقظة (بعدذا) بیت مذکورده رعایت تناسب واردرزیرا روم بطریق الایهام روان وسمرقند وبخارا بری برلرینك نظیرلریدر (خرم) شاد واول تازه مقام که سبزه وآب روانی اوله (دل آرایی) بیت آخریدرکه منفصل رسم اولنمق کرکدر یعنی کوزم دلارانك نورجمالیله پرجلا وپرنور وکوکلم انك خوش قدمیله معمور درزیرا قدم رنجه قیلوب تشریف ایلمشدر والابنم کندیمه قالسه دل زار اول دلارایی ارایوار ایوبوله مزدی وبزمنه واصل وصحبت خاصنه داخل اوله مزدی (لمحرره) برتجلی قیل کوزم نورکله تاپرنور اوله * برتسلی ویرخراب آباد جان معمور اوله * بن ضعیفك قوت جان ودایدر وصلتك * هرقیچان هجران الندن بی تحمل زور اوله (آرام) دکلمك یعنی دل زار دلارایی بولمدقجه آسوده اولمازیراعاشقك قراری معشوقه وصلت ایله در (سنك حسنك خیالینك چو دوشدی عالمه عکسی * صبا نقاشی رنك آمیز ایدوب یازدی هرآرایی (خیال) اثر وصورت معناسنه در تنکیم تحقیق مرورایتمشدر رنك آمیز رنك قارشدیریجی یعنی رنکارنك دیمکدر یعنی ای دلا راچونکه صورت حسنك واثر جمالك عالمه منعکس اولدی صبایلی نقاش کبی هریری وخصوصا باغ وبوستان وکلستانی دراو دراو رنك واون اوزره یازدی یعنی عالمده اثرلر کوستردی وکوزل صورتلر بتوردی کدجمله سی سنك حسنكك عکسیدر (لمحرره) کورندی هرطرفدن حسن احمد * کوزك واریسه ازهار دباق امدی * تجلی ایلدی عالمده بی حد * شکوفه زارانواره باق امدی (کرکز جام حمرایی) حمراء احمرك تأنیثیدر قرمزی دیمکدر حقیقتده خمرك صفتیدر جامه نسبت

اولدیغی محلیتی طریقله در یعنی بکا عشقك شرابن صون زیرا کرمیت جان وکیفیت دلمه فی الحقیقه سبب اودر
یوخسه قرمزی باده ایله پراولمش جام و یرمکه چشمهٔ کوثر وانك مذاکره سی دخی بو قبیلدندر (لمحرره) چشمهٔ کوثر
استین دلار * قالدی عشقکدن ای کوزل محروم * قطرهٔ عشقه دکشمم اصلا * استم بحر هندو بحر روم (سن یوزی
طغرایی) طغری یراتلرده وفرمانلرده قلم غلیظ ایله یازیلان نشان ملوکدر یوزی طغرایه تشبیهك تفصیلی مرارا مرور
ایلدی یعنی اکر بن صورتا دنیا ایچنده اولدیغم حالده حقیقتده جنت ایچره اولمسم سن یوزی طغری مثالی کورمك
استمزدم زیرا بیلورده مکه جنتدن غیری یرده رؤیت جمال حاصل اولمز لکن جنتده یم زیرا سنك عشقك سببیله مقام قلبه
قدم باصدم وجنت معنویه یه دخول ایتدم بو مقامده اولنلر ایسه سنی کوره کلمشلردر جنت صوریه ده حقی کوردکلری
کبی (لمحرره) جنت نقدست اینجا عشق پاك مصطفی * بین درین جنت جمال تابناك مصطفی (دوعالمدن معرابی) یعنی
سنك دائرهٔ رخسارکده جهان بروهمی وفرضی نقطه کبیدر که حقیقتده وجودی یوقدر پس ایکی عالم لباسندن
مجرد ومعری اولان ذاتی کیمسه نوجهله حقیقت اوزره ادراك ایده بیله بوندن مراد دوجهان فخر عالم صلی الله علیه
وسلمك اثر حسنی اولدیغن بیان و بونك وراسنده اولان کنه جمالن ادراك ایتمك ممکن اولدیغن عیاندر (سحرمی
سحرمی یاکوز) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کوزیدر که نور پاش اولمقده سحر وکمال تأثیرده سحر کبیدر پس
بو ایکی تشبیه حقیقتده واقعدر ولکن ناظم قدس سره کمال حیرتدن ویاخود مدحده مبالغه دن ناشی تردید ایلدی
(شکرمی درمیدر یاسوز) مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك سوزیدر که لذتده شکر وقیتده انجو کبیدر (سمنمی
کلیدر یایوز) سمن بر نوع آق چیچکدر عوام پیغمبر چیچکی دیرلر کذا فی مفتاح اللغة مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلمك
یوزیدر که وقت استتارده آق کل ووقت تجلیده قرمزی کل کبیدر اکرچه که تجلیٔ دائم ایچره در ولکن تجلیسانده
تفاوت واردر (تفرج) کشف غم وازالهٔ غصه ایچون نزهتکاهلرده سیر ایتمك دیله مك * قال الراغب الفرج انکشاف
الغم یقال فرج الله عنك وفی التهذیب التفرج کشاده شدن (جمال عالم آرا) عالم بزه یجی جمال (روان) روح انسانی
(حیات جاوداں) حیات باقیه وابدیه یعنی بنم جانم باغی سنك عشقکله دائما تازه وتردر اکر سنك عشقك جامه آشنا
وسرك سرمه ساری اولمسیدی خزان بولمق مقرر ایدی (غایات بشری) مژده لرك غایتلری ونهایتلری (هویت)
حقیقت مطلقه در (عذار) کسرله یکاقده مستعملدر اصلده صقالك چهره ده ایکی جانبیدر قال فی المختار عذار
الرجل شعره النابت فی موضع العذار انتهی والعذار من اللجام ماسال علی خد الفرس کما فی القاموس (بعدذا) عذار
وزلف آیات کبرادن اولدیغی بری تجلی وشهادت و بری استتار وغیبه دلالتیله در کیجه کوندز عبارتی دخی بو ایکی
معنایه اشارت ایدر (تدبیر) برنسنه نك عاقبتنه نظر وانده فکر وتأملدر قال الراغب التدبیر التفکر فی دبر الامور قال
تعالی (فالمدبرات امرا) یعنی الملئکة الموکلون بتدبیر الامور (رای) عقل وفکرله مرئی بی ادراك ایتمکدر یعنی کوردیکه
عالم صفاته کوره عاشق وعالم ذاته نسبتله معشوق وجمع الجمع مرتبه سنده ایکیسنك برزخیتی سنسن پس نسبت
عشقی سنك عشقکده محو وافنا ایلدی وعقل وفکر یولنی قیوب ارادن چیقدی زیرا عقل وفکر اثنینیتدن خبر ویرر
منزل وحدت ایسه طریق محو وفنادن بولنور (رهبر) یول ایلتجی یعنی مرشد ودلیل (آغ وقارا) جسم وجان ودنیا
وآخرت وعلوم ظاهره وباطنه وامثالنه شاملدر (هدایی) الدائمه کل صاقن بو کائناته * کیج آغ وقرادن باق نور ذاته *
مراد حجاب نورانی وظلمانیدن مطلقا کذر ایتمدکجه نور ذاته وصول میسر اولمدیغنه اشارتدر قال حضرة الشیخ الاکبر
قدس سره الاطهر ان باب الملکوت والمعارف من المحال ان ینفتح وفی القلب شهوة هذا للملکوت واما باب العلم بالله
تعالی من حیث المشاهدة فلا ینفتح وفی القلب لمحة للعالم باسره الملك والملکوت انتهی (الهی) روانم باغنك سرور وانی *
جناب فخر عالم مصطفادر * دل وجانم حیاتی جاودانی * جناب فخر عالم مصطفادر * کوزی سحر حلالیدن نشانم *
سوزی قند ونبات ودر فشانم * یوزی کولدن سمندن عالی شانم * جناب فخر عالم مصطفادر * بویی طوبای جنتدن معلی *
خویی خوی فرشتهلردن اعلی * قودن مطلقا مقبول مولی * جناب فخر عالم مصطفادر * عذاری آیت کبرای حضرت *
یوزنده زلفی بشرای حقیقت * قیامتده شفاعتکاه امت * جناب فخر عالم مصطفادر * صونان عشاقه جام فیض کلی *
ویرن درد اهلنه یوز بیك تسلی * ایدن ای حق حقیله تجلی * جناب فخر عالم مصطفادر (مست) یعنی جام فیضدن
(شیدا) یعنی حیرت کبرادن (تدقیق) دقیق قیلق یعنی اینجه مراد قوت فیضدن حاصل اولان ملاحظات
دقیقه در (چوسنسن الخ) یعنی نهایت مرتبه ده حکمت ومعرفته معدن ومخزن زیرا فخر عالم حد بشرده اولان درجهٔ
عرفانك اعلاسیله منعم علیه در (که هرالخ) شفاعته عتلدر یعنی هر نسنه سنك شفاعتکاه بدایت جلالدن نهایت
جماله ایرو کمان بولور معلوم اوله که جلال مبتدیلره کوره در زیرا انلرك سیری عالم افعال وصفاتده در افعال وصفات

ایسه پردهٔ ذاتدر وجمال منتهیلره کوره درز براذکر اولنان حجابلری خرق ایتدکدنصکره وجه ذات بی پرده نمایان اولور
(بر رقص) بر فتحله فارسیدر اوزرینه دیمکدر عربیده علی کلمه سی کبی رقص حرکت واضطراب معناسنه در نتکیم
مفصلامر ورایلدی یعنی جانلریله اویغفه حرکت وجنبش اوزره ایدیلر (بریسی الخ) یعنی بریسی سیف ظاهر ایله
حقیقت دینه شهادت ایدوب سرویرمش ایدیکه آنك دینی جنتدر وبریسی دخی سیف باطن ایله قتل نفس ایدوب جان
ویرمش ایدیکه آنك دینی وصلتدر (لمحرره) فرقی واربذل جسم وجان ایده نك ❁ اوله کوراشبو فرقدن آکاه ❁ دیت
جسم جنانداریارن ❁ دیت جان اولور جمال الله (سرسلطان المشایخ) اولولرینك سری دیمکدر (نور اوطان
المشایخ) زیراجمله خانقاهلرانك نوریله منوروار باب فیض ارشادنه مظهردربوندن مراد الله اعلم بایزیدرومیدر که
بایزید بسطامی یه معاد لدرنتکیم بعض آثارن مطالعه ایدنلره خفی دکلدر بو فقیر آنك مشربنی غایت صفوت اوزره
بولدم کلمات عالیه سندن چوق مستفید اولدم ❁ نفعنا الله وایاکم بعلوم الاولیاء وخلصنا بفیوضهم عن شوائب
الشرك والریاء (اعلای مزیده) مزیدمصدر میمیدر زیاده معنا سنه یعنی آنك قدرنی زیاده اعلی درجه یه ایرکور
(بسطام) بفتح الباء وسکون السین وفتح الطاء المهملتین وبعد الالف میم وهی بلدة مشهورة من اعمال قومس ویقال
انها اول بلاد خراسان من جهة العراق کذا فی مختصر تاریخ ابن خلکان (بحر عمان) عمان غراب وزننده بندة
بر شهرك ایدیروشداد وزننده شامده بر شهردر لغتلرده ضم وتشدیدیوقدر اکرچه که بعض شروح مصابیحده بو وجهله
مقیددر وقال ابن ملك عمان بتخفیف المیم مدینة بالبحرین والتشدید غلط (مکرمت) فتحله کرم وعزت وشرف
کما فی الاختری وقال بعضهم فی قوله علیه السلام الختان سنة للرجال مکرمة للنساء هی بضم الراء ای محل لکرمهن
یعنی بسببه یصرن کرائم عند ازواجهن وفی القاموس المکرمة بضم الراء فعل الکرم انتهی وفی الحدیث دفن البنات
من المکرمات ای زیادة فی الحسنات اوعزة للوالدان فی بقائهن مذلة من حیث احتیاجهن الی الزوج وکون مؤنتهن
علی الوالد الی ان یجد من یصلح للزوجیة فیسلمهن الیهم وجاء فی نعت سلیمان چلبی المولدی ❁ جلیل بتاج المکرمات
مخصص (اخدان) خدنك جمیدر خاء معجمه نك کسریله دوست ومصاحب معناسنه قال فی المختار الخدن والخدین
الصدیق ومنه قوله تعالی (ولا متخذات اخدان) (خاف) خاء معجمه ایله نیشابور نواحیسندن بر ناحیه نك اسمیدر که زین
الدین الخافی حضرتلرینك مسقط رأسیدر یعنی اول استادم زین العرب وآخری خاف ناحیسه سنه منسوب اولان
حیدر خافیدر بوندن مراد حیدر هرویدن احترازدر که اول سعد الدین تفتازانی شاکردلرندندر شیخ بدر الدین المصلوبك
قتلنه فتوی ویرمشدر نتکیم خواجه تاریخنده مسطوردر (ارایرده) یعنی ذکر اولنان ایکی استاده مراجعت اثناسنده
(استفاده) فائده اخذ ایتمك والفائدة استحداث مال وخیر کما فی تاج المصادر (افاده) فائده ویرمك (دعامی)
میم ضمیر متکلم ویاادات مفعولدر بنم دعامی قبول ایله دیمکدر (دوعامی) دولفظی فارسیدر ایکی معناسنه بوراده
مراد تکثیردر عامی کلمه سنده میم اصلیه واصلنده مشدد ویانسبت ایچوندر عامه منسوب دیمکدر که خاصك
مقابلیدر عام تخفیف ایله یل معناسنه درسنه کبی قال تعالی (فلا یقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا) (بعدذا)
ناظمك مرادی بودر که مدعوله اولنلرك اکثری عوامدن اولغله جلب ترقی وتخصیص ایچون دعایه محتاجدر پس
چون انلرك حقنده دعا مستجاب اوله مقصود حاصل اولور (وسیله) شول نسنه که انکله بر کیسه غیره تقرب بوله
مایتقرب به الی الغیر معناسنه (کفتار) ضم کاف عجمیله سوز کما فی مفتاح اللغة اما ابن کمال دقائقده کتوررکه کفتار
کاف عجمیله معناسی سوز دیزمکدر انجودیزر کبی عرب اکا نظم کلام دیر کفتار الفاظ مرکبه دندر برجزئی کفتدر که
سوزدر برجزئیده آردر که کتور یجیدر اصلی آرندهٔ کفتدر سوز کتور یجی معناسنه نظم کلام سوزی کتورمیه
باعث اولدیغندن اوتوری کفتار دیدیلر باعث فعله فعل اسمن اطلاق ایدرلر هر دلده نشایعدر انتهی باختصار یعنی
ثواب وکناهك نمقداری واردر که انی قاپیکده سوزه کتوره لر ولسانه اله لرز یرا ثواب جنت وصال حضرت یانده
عند العشاق شیء قلیلدر روزمین وآسمان طولوسی کناه بر عفوله مضمحل اولور (زبانه) فتحله وضمله اودیالکی مراد
جنت وجهنم حقك لطف وقهرندن نمونه ووصال وفراقندن اثر اولدیغن بیاندر (شرحه شرحه) پاره پاره دیمکدر
قطعهٔ لحم معناسنه کما فی القاموس الشرحة القطعة من اللحم (همتای) مثل ومعادل (احیان) حینك جمیدر وقت
معناسنه قال فی القاموس الحین بالکسر الدهر ووقت مبهم یصلح لجمیع الازمان طال اوقصر یکون سنة اواکثر ویخص
باربعین سنة اوسبع سنین اوستة اشهر اوشهرین اوکل غدوة وعشیة ویوم القیمة والمدة وقوله تعالی (فتول
عنهم حتی حین) ای حتی تنقضی المدة التی امهلوها (ازمان) فتحله احیان وزننده زمانك جمیدر تفصیلی مرور
ایتمشدر (اکر سجده قلم اوله م مقرب) تقربی سجده اوزرینه ترتیب ایندی زیرا سجده فناء کلیدن عبارتدر وسالکده

فناء ذات کمال بولمدقجه قربت معنویه دخی کمال بولمز وفی الحدیث (اقرب مایکون العبد الی ربه فی سجوده) (لمحرره)
سجده دن اولدی مراد ومقصود ❁ چشم جانیله شهود احدی ❁ قربت حق دیلرسك ای حق ❁ سجده دن باشی
کیدرمه ابدی ❁ (معشر) جماعت معناسنه در تحقیق مرور ایتمشدر مراد تنهاده وخلق ایچنده ذکر ایتدیکن
بیاندر قبر دخی وحدتدن برنوعدر (محشر) خلقك حشر وجمع اوله جغی یر (منشر) خلقك نشر وبعث اوله جغی محل
یقال انشره الله احیاه وقد سبق فی الحشر والنشر (دیوان) دعوی یری (نشاط) نونك فتحیله شاد وشن اولمق
صراط مقابله سنده ایرادك وجهی بودر که صراط اکثر ناسه کوره محل خوف وحزندر (روضات) روضه نك جمعیدر
چایرلو وچنلو یر معناسنه بوراده مراد روضات جنتدر (اعلی) درجات عالیه وخصوصا جنت عدن وفردوس
اعلادر زیرا مقام خواص عباددر بوندن ظاهر اولور که ناظم قدس سره بودرجاته وصوله موعوددر زیرا بر عاشقك
هیچ بر نفسی ذکردن خالی اولمیه وهر موطنده الله دیمکه موفق اوله لاجرم درجات خواصله سرافراز اولور خصوصا که
بو موطن دنیاده بحسب الذوق واصل اولدیغی نعیم اعلی هر وجهله قربت مولی وتشریف اولی بولدیغنه دلیلدر
(بعدذا) ذکر ایتدیکی اعلی لیلهٔ معراجده فخر عالمك قدم نهاده اولدیغی ذروهٔ عرش اعلی مرتبه سیدر بوندن صکره
باطن ایله اولان ترقی بی بیان ایدر انکچون مولایه وصول قتنده اولان ذکرنی تأخیر ایلدی (حد) نهایت
کما فی القاموس الحد منتهی الشیء (پایان) هر نسنه نك آخری وصولکی (سوزمه) حقك علمی مقابله سنده واقع اولمغله
رعایة الادب بکا وعلمه دیمدی بلکه سوزمه دیدی زیرا هر سوز علم قبیلندن دکلدر وعلم اولان دخی حقك علمنه نسبتله
سوز بایندندر (لمحرره) علم بالله ایسه سوزی کشینك ❁ درکه حقده رغبتی واردر ❁ حق بودکا وسوزه غم چکمه ❁ حقك
اول سوزده حکمتی واردر (عد) صایمق مراد غایتدر زیرا هر عد اولنان نسنه نك غایتی واردر (لمحرره) کلماتم
بوشرح ایچنده بنم ❁ کرچه بیحد وبی عدد کورینور ❁ کلمات خدایه باقلسه ❁ ایکی سطر اوزره کی ایجد کورینور (ول
دردم الخ) یعنی بو محلده سوز تمام اولدی اما دردم تمام اولمدی زیرا درد اولنجه انساندن آیرلمز وسوزسازی غایت
بولمز اکرچه که عشقك جلالندن مقام محبوبیتك جمالنه ایرشدکده حرارت برمقدار سکون بولور فافهم وقدمر
التحقیق ومن الله التوفیق (بنیاد) عمل (چون اسباب الخ) مراد بو کتابك شروع ووجودنه توقف وترتب ایدن
اسباب خارجیه وداخلیه در زیرا اولیاء کرامدن داعیهٔ قویه اولمدقجه ویاخود لسان حقدن ورسولدن صریحا اذن
بولنمدقجه بر نسنه یه شروع ومباشرت ایتمزلر شروع ایتسه لر هوی مقوله سی اولور انلر ایسه هوی وهوسدن
محفوظلردر پس بورادن اهل نظر واهل کشفك میاننده فرق ظاهر اولدی (لمحرره) حقیا حق اویاردی چون
جانك ❁ دیدهٔ محض اولدی امدی هریانك ❁ سکا کوستردی ناظمی درخواب ❁ اذن الدك اودم اوسلطانك ❁ باشلدك
شرح کتابه بی باك ❁ جوش ایدوب موجه کلدی عمانك ❁ شرح ایدرکن دیدیلر کوش دله ❁ فرح الروح قونامن آنك ❁
حمد الله بو صورت ومعنی ❁ لطف واحسانی اولدی مولانك ❁ کل کبی طوغدی اناندن رنکین ❁ قومدی رغبتن
کلستانك ❁ فرح روحی اولدی عشاقك ❁ یکیدن جانی کلدی دورانك ❁ (چون اوغلان الخ) کتاب محمدیه بی مولوده
تشبیه ایلدی زیرا مولود ثمرهٔ جسم اولدیغی کبی بو کتاب دخی ثمرهٔ جاندر (هدی الاحد من دلالة الاحدیة) احد اسماء
حسنادندر دلالتك مابعدنه اضافتی یا موصوفك صفتنه اضافتی قبیلندر اصلی من الدلالة الاحدیه در ویاخود
موصوف محذوفه مضافدر تقدیری من دلالة الحضرة الاحدیة او الذات الاحدیة در یعنی الله تعالی هدایت ایتدی
فخر عالمك ادلالتی یوزندن یعنی ایتدا فخر عالم بو کتابی ترتیبه دلالت ایلدی ودلالت حسبیله الله تعالی دخی هدایت
ایدوب وجوده کلدی (بدا الاحد من جلالة الاحدیة) بدا فعل ماضیدر ظهر معناسنه جلالت عظمت دیمکدر
اضافتی مصراع اولده ملحوظ اولان ایکی وجه اوزره در تقدیری من مرتبة الجلالة الاحدیة او من جلالة المرتبة
الاحدیة در (بعدذا) بو مصراع اولکی مصراعك آخرینه ناظردر یعنی عظمت احدیه مرتبه سندن فخر عالم ظاهر
اولوب تألیفه دلالت ایلدی جلالت عبارتنك حسنی ناظمك دیباجهٔ کتابده سبب تألیفده ایراد ایلدیکی ابیات
جلیله دن روشندر فارجع وانظر لعل الله یهدیك ویبدی لك ماغاب عن بالك وفیك (لما خدمت برسالة ختم الرسالة)
رساله لغتده اول کلامه دیرلر که غیره ارسال اولنه وانی حامل اولان شخصه رسول دینلور اصطلاحده اول صحیفه یه
دیرلر که بر نوعدن اولان مسائل قلیله یی مشتمل اوله کتب مختصره مفید اولنلردن مستفید اولنلره ارسال اولنان
نسنه کبی اولمغله رسائل دینلدی کتاب رساله دن اعمدر زیرا مسائلی فنون مختلفه دن اولسه کتاب دینلور رساله دینلمز
اما ناظم هضما لنفسه کتابنه رساله اطلاق ایلدی ختم رساله دن مراد فخر عالمدر یعنی وقتا که بو رساله ایله یعنی کتاب
محمدیه ایله خاتم الرساله اولان فخر عالمه خدمت ایتدم وانك عشقنه بونی تألیف ایلدم وجنابنه هدیه ویردم (سمیتها

بالرسالة المحمدية) رسالهٔ محمدیه دیو آدقودم زیرا هرخادم کندی مخدومنه نسبت ایده کلمش وخدمته نه نیت اوزره شروع ایتمش ایسه اکامناسب اسم وضع ایلمشدر تنکیم حسین کاشفی تفسیرنك بر رساله سنی علی شیره نسبت ایدوب مواهب علیه ورسالهٔ علیه دیونام وضع ایتمشدر و بوندن غیری دخی نظائری چوقدر ولکن ناظمك اسم شریفلری محمد اولمغله رسالهٔ محمدیه ده ایهام لطیف واردر (خیر البریات) بریه‌نك جمیعدر خلق معناسنه جمیعی انواع واجناسی اعتبار یله درووجه خیریت کمالات وملکات فاضله ایله اتصافدر وفی الحدیث (ولی کل تقی نقی) (بعدذ) ناظم قدس سره کتاب محمدیه نك تمام اولدیغنی عبارت ایله بیان ایلدیکی کبی اشارت دخی وضع ایلدیکه الك آخر اولان حرف تادر و بررمز دخی بودر که تاتعین ثانی اولان تعین صفاتی صورتیدر زیرا نقطه سی ایکیدر تنکیم بسمله ده باتعین اول اولان تعین ذاتی صورتیدر زیرا نقطه سی بردر پس بووجود وتوابع وجود عالم صفاتك آثاری اولمغله ناظم کتابنی تاایله ختم ایتدی تاکه تعین صفاتینك احکامی برین بواوب تکرار فناء تام ایله عالم ذاته رجوع حاصل اولدیغی فهم اولنه تنکیم وقت اختتامده مسح قلم وتعطیل دوات دخی ذکر اولنان معنایه دایلدر (الهی) الهی دمبدم سندن رجامز ❁ بزی ایمانله ختم ایله آخر ❁ بودردز کاهه روزوشب دعامز ❁

بزی ایمانله ختم ایله آخر ❁ بهار عمرك ایردکده خزانی ❁ اوچور باغ جنانه مرغ جانی ❁ قومه
وحشتده سن روح روانی ❁ بزی ایمانله ختم ایله آخر ❁ اوقونمشدر بوخط لوح ازلدن
❁ قوذی روح ایچرجام اجلدن ❁ سلینه چون قلم کتب عملدن ❁ بزی ایمانله ختم
ایله آخر ❁ تمام اولور اکرچه سالکه راه ❁ تمام اولمز ولی دنیاده
دردآه ❁ دیوب آخر نفسده الله الله ❁ بزی ایمانله ختم ایله
آخر ❁ جنابکدن دیلر حق عطیات ❁ قیلور
هردم حبیبکه تحیات ❁ بحق الال هم
خیر البریات ❁ بزی ایمانله
ختم ایله آخر ❁
آمین

حمد وثنا شکر ودعا شول الله اجل واعلایه که علوم علماء دین ومعارف عرفاء حق الیقین وشرع متینی ایله امصار واعصاری پرنور وقلوب مؤمنین ومؤحدینی سکینهٔ عنایت وهدایتیله موقن ورصین ومحبور ایلدی ❁ واشرف صلوات واکمل تحیات اول رسول مجتبی وحبیبی محمد مصطفی اوزرینه اواسونکه انی شمس فلك هدایت ونیر اعظم شفاعت قیلوب خلعت ناخ مازاغ البصر وماطغی ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین اوادنی مکرمت عظماسیله معزز ومعتنی ایلدی ❁ دخی آل واصحابی اوزرینه اواسونکه خطابات ربانیه وعنایات رحمانیه سنه واسطهٔ واحده ایله تلقی بالقبول وبوتوفیق عظیم وشرف جسیم ایله محترم وسائرامت اوزرینه افضل ومکرم اولدیلر ❁ وبعد ❁ امدی بوشرح شریف وایضاح لطیف معارف دینیه وحقائق یقینیه ایله مالامال اولان بازیجی زاده عبد صالح محمد افندی فاضله منسوب ومشهور اولان محمدیه نام کتاب بدیع النظامك اوزرینه تألیف وترکیب اولنوب الشیخ اسمعیل حقی اکرمه المولی بمزید الترقی کاملك ثمرهٔ انامل مبارکه سی ایله اختتام و (فرح الروح) نامیله بنام کتاب جلیل العنوانك بلطفه سبحانه وتعالی ختام طبع وتمثیلی الحاج محرم افندی بوسنوی انال المولی جل وعلا ماآربه الدنیوی والاخرو ینك مطبع فنون علوم منبعنده بیك ایکیوز طقسان درت سنه سی ربیع الآخری اواخرنده ختام پذیر اولدی
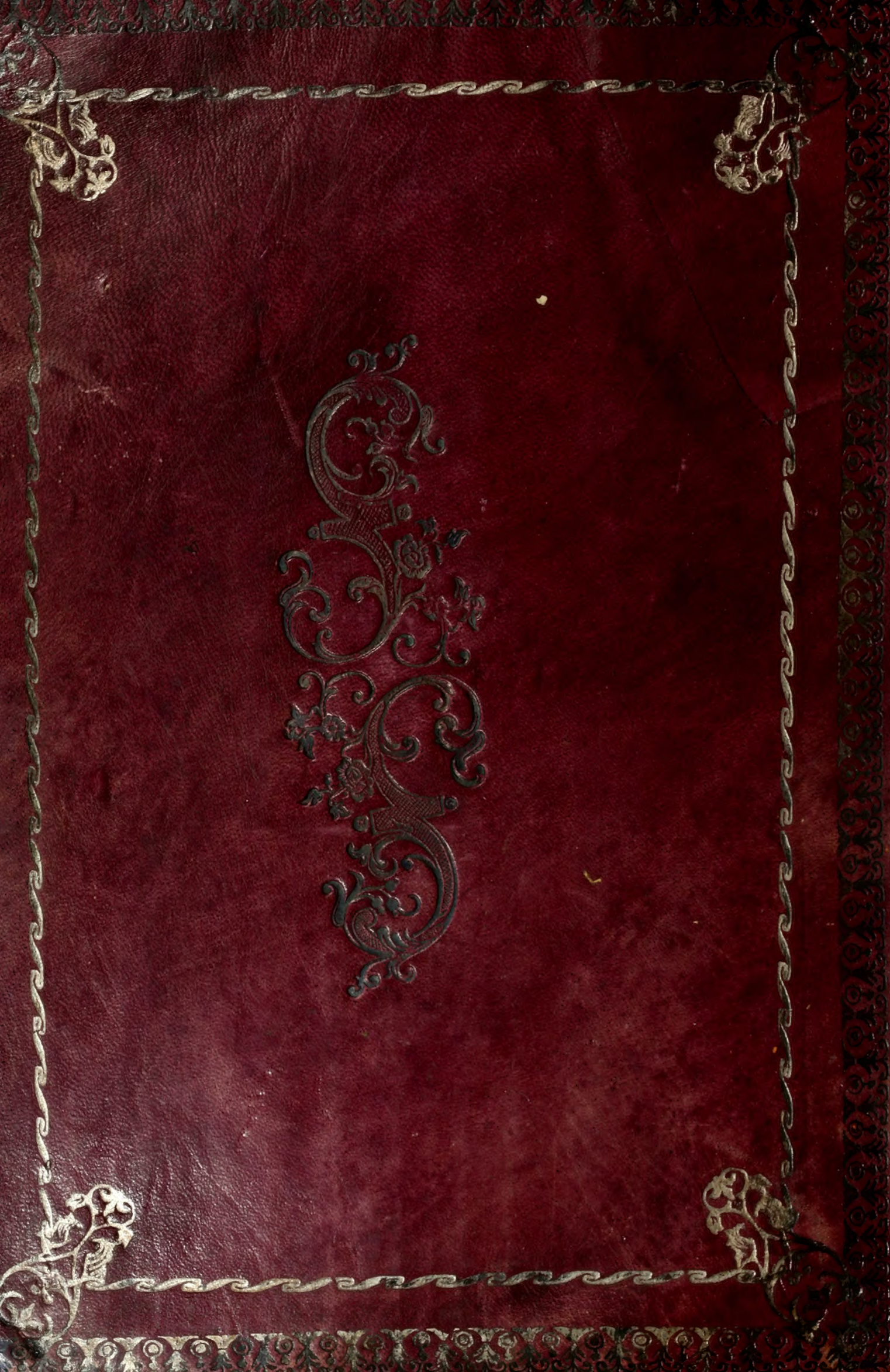
م